Conventus
Aeostadiensis
O.F.M. Franciscanorum

X.b.IX

Gaude ac maioren rei gloria [illegible]

Ge sum nalle timere [illegible]

Sola pulchra es Maria et macula originalis non est in te

Virgo prudentissima virgo clementissima . ora pro nobis intercede
pro nobis oremus

Gratiam tuā quesumus domine mentibus nostris infunde ut qui
angelo nuntiante christi filii tui incarnationem cognouimus per pas-
sionem eius et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur.
per eundem christum dominum nostrum amen:

Lucris grammatico florentem gaudia cupellen
sit satis: imperia quam sibi nemo parat

Comendus — Valentinus

1496

CR 6370.
Glej še dotlej zapisano
Vocabularium, 1491

2667
2668 XI. d. 7.

C. XI. l. c. n. 21.

7207, č. 1-a-9

Contus Neostadiensis
OP. Franciscanorum

Terminorum frequẽtatorũ tã in põtificio q̃ ciuili iure: Opus preclarum ⁊ vtile feliciter incipit.

Quoniã iuri operaz

q datuꝝ prius nosce oꝛ: vnde nomen iuris descẽdat. ff. de iusti. ⁊ iur. l. i. i pn. ẽt vt aut pbus prio etbicoꝝ: q vtilitates vocabuloꝝ ignorãt ꝺ facili palogitank. i. de cipiũk. Nisi. n. nom̃ rei scieris cognitio rex pit: fz Jsi. Turpe ẽt vi pãcio ⁊ nobili viro ⁊ cãs porãtius i q̃ vsã ignorazã. ff. ꝺ ozi. iuꝝ. l. ii. ꝯ. mutij audi tozes. ꝯ. nã cũ dixisse. ⁊ ꝺ bẽ. cũ ex iniũcto. xxxviii. di. sedulo. Et qꝺ oibꝰ hĩ q̃ nẽo dz ignorãi sciaz i q̃ vsã. Qꝺ attẽdẽs legislatoꝛ Vlpianꝰ dic̃. Bñ ẽ pus q̃ ad vbeꝝ iterptatiõez puenianꝰ pauca de ipsi⁹ significatõe tituli referk. ff. si cer. pe. l. i. Jecirco quorũdã terminoꝝ q i iure vtroq; maxime frequẽtank necessarium fore duxi descriptiões ⁊ significationes clarius exponere tã in sũmis Alz. ⁊ Boff. q̃ aliunde collectoꝝ: ꝓpter iuuenes maxime. iuris vtriusq; alũnos. Et hoc breui alphabeti ordine: vt eo melius memorie cõmendenk: ⁊ tanto citius inueniank: pstringendo: etiã cũ alle gationibus i locis suis. Et in iuꝝ modicuz pfecti per ignota minime pcedentes: bis cognitis pncipijs ⁊ terminoꝝ significatõibus accessuz facilio rẽ bẽant ad vtriusq; iuris noticiam. q̃ oĩum bñe memoriã ⁊ in nullo penitus errare potuis ẽ ꝺ inmitatis q̃ bñamitatis. C. de ve. iure enuc. l. ij. ꝯ. figd ãt: vsi. q̃ oĩum. Et no. ber. de rescrip. c. cum adeo. in glo. i. de ꝓbr. vti. vel iuti. c. pozrecta: i gl. ij. Et si lectoꝛi aliq̃ vocabula occurrerint quoꝝ exposito hic nõ inuenak de hoc nõ mirek: quia nec ommiũ memoria potuit occurrere. Et primo de a ⁊ ab.

De Al. ⁊ Ab.

Quando facit sepationẽ ⁊ q̃ñ icludit ⁊ q̃ñ excludit no. Jo. an. de pben. c. statutũ. li. vi. ⁊ Archꝺ elec. c. i. eo. li. Et de a ⁊ ab i simili no. Archi. xxxi. di. aliter. Et de a i. c. potuit. de do. ⁊ ꝓtz. Et etiam iste diriones a ⁊ ab denotãt sepationez. C. de nup. l. a caligato. ⁊ ibi p Cy. i glo. iij. l. ordiata. ff. de duo. re. ⁊ l. si ex duobꝰ: vbi tex. cũ glo. ff. de act. emp. l. ij. ꝯ. fi. Jtem a vel ab est dictio significatiua primi termini a quo: sicut dictio vsq; est dictio significatiua vltimi termini ad quem. Hunc autez terminũ a quo significat exclusiue vel inclusiue, de quo Bar. i. l. pconus. ff. de lega. iij. vñ a vel ab significat exclusiue dicẽdo i statuto. a pulsu cãpane de sero nullus vadat per vicos sub pena tali. Illã hoc statutũ itelligiẽ pulsata cãpana. Jõ sigs vadat q̃ñ pulsak nõ icidit i penã: inclusiue significat ibi a pulsu cãpane. ⁊ mane glq; põt domuz exire: q̃ statuẽs sic videk intellexisse ⁊c. Et vide plenius de istis dictõibꝰ p Jo. de ferra. i sua pratica in forma capituli q̃ñ testes, pducunk ad eternam rei memoriam.

Albanus ẽ pr̃, pauí vl̃, pauie: sicut, pauus ẽ pr̃ aui vel auie.

Albania ẽ mk, pauí vel, pauie: sic̃, pauia ẽ mk aui vel auie. ꝺm Jsido. ix. li. etbimo. ⁊ plem⁹. ff. ꝺ gra. l. iuriscõsul. ꝯ. q̃rto gradu. ⁊. ꝯ. iij. gradu.

Albauuncul⁹ ẽ frater abauie ꝺm Jsidorum.

Albamita ẽ sozoꝛ abaui. ff. de gra. l prealĺ. ꝯ. auunculus.

Albmatertera est sozoꝛ abauie. De his terminis vide insti. de gra. ꝯ. tertio gradu.

Albnepos est filius neptis, sicut nepos filius filij vel filie: ꝺm Jsido. li. ix. etbi.

Albneptis ẽ filia neptis vel neptis: sic̃ neptis filij vel filie filia: ꝺm Jsido. li. ix. etbi.

Albigere est a se expellere vel crimen abigeatus exercere: vt sequitur.

Albactoꝛ fz Jsi. li. x. etbi, ẽ fur iumẽtoꝝ l̃ pecudũ quẽ vulgo vocam⁹ abigeũ. Illã abige⁹ ẽ q̃ crimẽ abigeat⁹ ꝓmittit: ⁊ ꝑpe ille q̃ peccoꝛa alicui⁹ a pascuis ⁊ armẽtis sbdunẽ abigẽdi studio. ⁊ hãc artẽ exercẽs: vt p aliq̃ signũ q̃ fac̃ ipa aialia fugiãt separenk ⁊ dispgãk: ⁊ ea sic fcipiat. s. cũ pãno ruꝺeo l̃ al⁹ oues q̃sdã ad nemoꝛa fugãdo vt ali⁹ accipiat ⁊ depꝺek. Et ẽ abigeat⁹ criñ capitale. C. ꝺ abigeis. l. vnica. Et marim⁹ oꝛatoꝛ apud grecos Demosthenes vñaz põit iter furem ⁊ abigeuz, dicens q̃ ille qui vnã solaz pecudez surripit fur est: ⁊ vt fur cohercebik, sz qui totũ gregez subtrahit abigeus est: ⁊ crie abigeatus tenebik.

Alb intestato. i. sine testamento. insti. de here. que ab inte. defe. in rub. ⁊ in nigro.

Abduci est a veritate separi: vñ aplus Noli te abduci doctrinis varijs ⁊ extraneis. xi. di. nolite. ⁊ ad hebꝛe. c. xiij.

Abolitio est accusatõis institute pẽptio vl̃ absolutõ q̃ vbi qs nom̃ alicui⁹ accusauit cũ oĩ iscriptõe tã fcã i totũ abolek rẽissa necessitate accusãdi. Et ꝺz abolitõ ipetrari a pncipe l̃ iudice ab illo. s. q̃ aliq̃ accusatoꝝ istituerat ⁊ i ea se iscripserat. tal⁹. n. citra ifamiã ꝺsistẽ ñ pt̃ nisi absolonẽ ipetrauerit. Sz q̃ñ tal⁹ ipetrat q̃ desistat ⁊ q̃ illõ qõ p accusatõez icboatũ erat ꝺleak: rite fit. Et ẽ duplex abolitio. s. gñal⁹ ⁊ spal⁹. ꝺ gñali hĩ. C. ꝺ abo. ge. l. vlt. et ff. ꝺ abo. l. abolitõ. ⁊ p hãc crimẽre⁹ q̃ ñ icidit in turpilianũ: si ñ ꝺferat accãtũ. ff. ꝺ abo. cri. l. si iter ueniente. Et si itra. xxx. dies post abolitõez generalez cã ꝓposita nõ põt ꝓbari: ad cã redire ñ põt. C. de aboli. ge. l. i.

Abortiu⁹ ẽ puer l̃ alẽ fet⁹ añ debitũ tps nat⁹: ⁊ ꝺi iõ sic q̃ ñ oriak, sz aboriak ⁊ excidak fz Jsi. li. x. Et mlr̃ q̃ sic aboriẽ dr̃ homicida occasionaliter. xxxij. q. ij. qꝺ ꝺo. ⁊. c. moyses: ⁊. lxxxvij. di. si expositus. Et paulus noĩat se aboztiuũ. i. tbi. i. ⁊. xxxij. q. vi. in pñtiũ. de cele. miss. c. cũ marthe. versi. sane. al⁹ nõ est homicida qui abortinũ ꝑcat anteq̃ aiaz accepit coꝛpoꝛi infusam: vt est embꝛi. xxxij. q. ij. c. quod vero non formatum. ⁊ de homi. c.

si aliqs nec talis ꝯbit irregularitatē quo ad ꝓmo ꝯ; nisi iꝫficiat boiez iã aiatũ.ó hõi.c.sic ex lra ꝑ.

¶Abortus require.j.sub littera: b.c.si aliquis;

¶Abpatruus est frr abaui vel abauie.

¶Abre.i.sine causa vt habeť in.l.si qs seruo p suaserit.C.de fur.ꝛ de iudi.l.consentaneũ.

¶Abrogare est destruere vl delere ī toto.vñ dr lex abrogata qñ ī toto ē sublata vl destructa. Sz derogať ei qñ i ꝑte tollit vl ei detrahit.ff.ó.v.sig. l.derogare. Et ēt abrogare iterdũ ē addere aliqd. Et septez ó causis aliqd abrogať: vt no.di.iiij. §. hoc ꝛ si legib⁹. ¶Dr io ꝓria ꝓsuetudie q̄ nota ē ꝑncipi.di.iiij.leges.ꝛ.ff.ó leg.ꝛ senatusco⁹ul.l.ó qb⁹. Sco ꝓria ꝓstitutõe:di.xxxj.añ triẽnuz. Tertio cessatõe cãe di.lxi.c.neofit⁹. Quarto locoꝫ varietate di.xxxi.aliter. Quinto nimio rigore canõis. xxxiij.di.fraternitatis. Sexto si ꝑcib⁹ occasionez malignãdi bẽat.xvi.q.i.legť. Septio pp malũ ide seqns di.lxiii.vez. Sz an abrogata lex possit allegari.vide gl.v.qcũqz.c.nowt de iudi. Quero q̄lit popul⁹ possit abrogare legem seu canonez quez cõdere non põt. ¶Respondeo p expressuz ꝓsensuz pape seu ꝑncipis ó ꝑbẽ.c.cũ iã dudũ.l dic qp ꝓsuetudo rõabs ꝛ ꝑscripta ēt tollit legẽ seu canonem de ꝓsuetu.c.fi.ēt sine scīa pape seu ꝓncipis:qz difficile eēt eos oēs ꝓsuetudines scire. vt i gl.versi. abrogare.c.in istis di.iiij.

¶Absentia ē multipler. Et qñ qs obtẽtu absentiarũ i integrũ restituať.vide glo.l.fi.ff.de ī ite.resti. Itē abñtiaꝫ alia necessaria alia ꝓbabilis:alia honesta siue voluntaria. Absentia necessaria vt cũ quis cã rei publice vel de mãdato ꝓncipis ꝓsciscit:ꝛ tũc subuenit ei ꝑ integrũ restitutõnẽ. ff. ex qui.cau.ma.l.i.ꝛ.l.nec nõ. Absentia ꝓbabilis vt cã studioꝫ vl mercatur. Absentia bõesta siue voluntaria vt pegrinationis.ꝛ tũc si ꝓcuratorez nõ dimisit absens:non ita facile subuenit ei:vt.l. nec nõ.ꝑalle. Sed abñs ꝓtumaciter nõ audit:vt C.quo.ap.non reci.l.i.

¶Abñs ꝓprie dr q ē extra ꝓuinciã:vt.C.ó bon. auc.iudi.possi.l.fi.§.vlt. Tñ qlibz accipit ꝓ eo q ꝑns nõ est eo loco vbi petit.ff.de v.sig.l.abñtem. Abñ abñs multis capit modis. ¶Primo ille dr absens q aliũ audire ꝛ itelligere nõ põt.sic capit ibi cũ dicit.stipulatio nõ põt fieri inter abñtes.isti. de inuti.stipu.§.itẽ vborũ. Secũdo abñs dicit q nõ ē in eadẽ ꝓuincia:vt.C.de long.tẽp.ꝓscrip.l. fi. Tertio abñs dr:vt hic segť. Testiũ ꝓductio nõ põt fieri ꝑte abñtis:si velit adesse. Et sic dr abñs q nõ videt ꝓducere vel iurare testes.vt.l.si qñ.C. de testi. Quarto abñs est q nõ est ī domo: seu respectu cuius nũciandũ est nouũ opus.ff.de no. op.nũcia.l.de pupillo.§.si qs. Quinto dr ille absens qui faciliter nõ põt cõuenir.vt qz ꝑnte ꝓncipali fideiuss⁹ nõ põt ꝓueniri.ꝛ ita abñte põt cõuenir.C.de fideiusso.ꝛ man.auc.ꝑnte. Sic ēt accipit i.l.pns.ff.de ꝓcu.vbi dr.pns est qui ī ortus est.i.qui faciliter potest cõuenir. Sexto abñs dicitur qui ad lucrãdas distributiones materiales ꝓsentiarum abest.s.qui non est in choro hora determinata.ꝛ ita lz sit in ecclesia tamẽ extra chor ī certis horis dicitur absens.

¶Absolutio differt a reuocatione.nã absolutõ fit a sntia excõicatõnis.suspensionis.vel interdicti iuxta formã ecclesie cũ baculo:dicendo psalmuz miserere.ꝛ deꝓfũdis.ꝛ fit cuz solẽnitate. Sz reuocatio ē sntia ṽbalis sine solẽnitate. Etiã absolutio fit si excõicatõ tenuit:ꝛ si nõ tenuit fit reuocatio. Itẽ absolutio reddit qõ excõicatio itulit.ꝑter q̄ fructus quos excõicat⁹ iuste pdidit.qz p absolutõem tales nõ recupat.vt in auc.vt cum ó ap. cog.§.generalẽ.v.si vo post:col.viij. Et absolutõ ex falsa cã sup nota ipetrata nõ tz.ꝛ est nulla.vt no.i.c.qõ sup bis.de fi.istr. Sz lz excõicatio lata sit ex falsa cã.tñ bñ tz.xi.q.iij.c.i.ꝛ ó off.or.ex pte ī gl.ꝛ an pecunia possit peti vel dari p absolutõe de simo.ad aures.c.dilectus ꝛ.i.q.nullus epus.

¶Absqz ē ꝑtinũ.vt i.l.min⁹.C.de acqui.pos. ꝛ qñ ponitur exclusiue.ꝛ qñ inclusiue notat Arch.de ꝓcura.c.qui generaliter.li.vi.

De Ac.

¶Acceptilatio ē liberatio p mutuã iterrogationez.qua vtrisqz ꝓfigit ab eo nexu absolutõ.i.dissolutio.ff.c.ti.l.pluribus.ꝛ.l.i. Ex̄ acceptifero accepti acceptilatum ē ṽbum ꝓposituz a quo venit acceptilatio. Et ē imaginaria solutio q̄ simulat debitorẽ suũ sibi soluisse:qõ nõ solut:idqz facit ad remittẽdi.qz acceptilatio illa ṽba dicẽdo.ge quid tibi p stipulatõnem promisi.vel ex stipulatu debui:habes ne acceptũ:ꝛ tu rñdeas habeo.acceptũqz fero.q̄si dicas.pinde hẽo ac si accepissez a te.p verã solutõem. Et sic sicut ṽa solutio liberatus esses:ita hac acceptilatõe liberaris.vt.C.e.ti. l.i.in glo.ij. Item acceptilatio inutilis dicit rõne acceptationis:vt tractatur.ff.eo.ti.l.an inutilis. in glo.i.

¶Accessio dicit aliqd adiacẽs seu accrescẽs alteri:vel oĉ id qõ ē accessoriũ ꝛ necessariuz in ꝓncipali:vt capistr⁹ equi:vel vestis suo.vt.ff.de ꝓpos. l.i.§.que in depositis. Si.n.fuum emeris:ꝛ vestẽ in qua tradit acquiris:ꝛ si de eo mẽtio nõ sit fcã. Et accessiones ciuiles vt vsure:nõ veniũt ī hmõi stricti iuris:ēt post lit.ꝓte.C.de ꝓdi.inde.l.i.i glo. ꝛ.ff.de vsur.l.moza.in glo.ver. difficilis ꝛ i.c.venerabiles de exceptio.

¶Accessoꝛium idem est qõ accessio.ꝛ sequit naturã sui ꝓncipalis. isti.de re.diui.§.q si ptim.ff. si qs cau.l.si cuz.§.q iniuriaꝫ.ꝛ i regula accessoriũ.de reg.iur.li.vi. Et qñ accessoriũ venit officio iudicis mercenario.tũc sublato ꝓncipali tollitur ꝛ accessoriũ.C.de ꝓpo.l.iiij. Secus qñ accessoꝛium venit officio iudicis nobili.ff.de condi.inde.l.fi.§. lucius in gl. Alias regulariter non tenet accessoꝛium.vbi non tenet principale cũ saltẽ ñ accedat

ꝑncipali.vt i.c.si diligẽti.dẽ fo.compe. Fallit tñ in casibus. ¶Prio i.c.debitores de iureiu.vbi accessoriũ.l.iuramẽtũ de soluẽdis vsuris factuz tz ꝑncipali.tñ.l.obligatõe debitoris ad vsuras.sublato.qz ad vsuras soluendas nulla est obligatio de iure canonico ⁊ ciuili.⁊ tamẽ iuramẽtũ factũ de bis soluendis ꝙuandũ. Sz regulare ꝓ̃ium intelligiť qñ accessoriũ ⁊ ꝑncipale reglr cadẽ rõne eodem tẽpore nõ mutato respectu persone. Sed illa nõ ꝙuantur i ꝓmissiõe ⁊ iuramẽto.qz ꝓmissio fit ꝑti. Sed iuramentuz deo. Et dixit Ludo.ō roma se ꝓsoluisse qꝫ accessoriũ ẽt pretiosius ꝑncipali sibi tamen accedit.ff.de aur.⁊ argen.leg.l.⁊ si non sicut.§.puentamus.⁊.l.cũ aurum.ver.fi.coti. Et facit ad qõnem. Si lego mulieri vestes qs sibi feci.qꝫ ẽt in legato veniunt ornamẽta aurea vel argentea vestiuz.

¶Acor ⁊ mucor. sunt vicia vini ⁊ panis quãdo accessit ⁊ muc̃esit.

¶Actus ẽ quedã seruitus q̃ is cui ea debeať hz ius qꝫ põt ꝑ fundũ in quo sibi hec seruitus debeť ducere iumẽtũ vel vehiculũ suũ.i.vt nõ solũ possit ambulare ꝑ se.hz ẽt iumẽtũ ⁊ quadrigã secũ ducẽ ff.de ser.rui.ꝑdi.l.i.ꝙi.actus.⁊.l.iter act.⁊ isti.e.ti.§.actus. Aliter capitur actus ꝓ opatõe dũ dicit. Actus actuoꝝ sũt i paciente ꝑdit posito fo ō aĩa.⁊.l.q.i.ꝑ. Isayã.ff.si quad.pau.fe.di.l.i.§.cuz arietes.⁊.ff.ad.l.aquil.l.si ex plagijs.§.taberna rius de pe.di.i.qꝫ diuinitatis ⁊.c.medicina.

¶Acta dicũtur publice scripture negociorꝝ q̃ i iudicio agũtur:ordinẽ eorꝝ modũ⁊ figurã ꝙmentes. Vel ẽt sũt ꝓcessus siue gesta curie.⁊ sũt cõta C.de iud.l.vlt.ff.ō re iudi.l.actorꝝ verba.⁊.l.paulus.q̃ pdita pñt,pbari ꝑ testes.C.de fide instru.l. emãcipatiõe.nec valẽt nisi testiũ adminiculo fulcianť.c.cũ a nobis de testi. Debẽt ergo scribi acta ꝑ ꝑsonã publicã.aut duos viros idõeos.c.qñ ꝑ ō ,pba.vbi acta originalia debẽt remanere apũ scriptores.⁊ q ea temere violauerit nõ põt postmodũ ea ipugnare.c.cũ olim de offi.dele. Sũt ãt acta triplicia.ff.iud.sol.l.ij. Illã q̃dã sũt acta iudicij ordinatiua:que valẽt ad ordiationẽ iudicij vt ẽ libelli oblatio litis ꝙtestatio. Quedaz sunt acta ỽitatis idagatiua:que valent ad veritatis idagationẽ vt ẽ depositio testiũ:editio instroꝝ⁊ ꝓfessio ꝑtiũ sunt acta. Quedã litis decisiua q̃ valent ad decisionẽ cãe. De bis dicit Ja.de are.i.d.l.ij.ff. iudi.sol. Et a iudice ꝓsumunť oĩa rite celebrata:de elec.bone.i.de renũc.c.in ꝑtia. Item acta facta corã sacerdote i foro penitẽtiali faciũt fidẽ corã iudice seculari.vt i auc.hoc ius ꝑtectum C.de epi.⁊ cle. Et i.l.si quis i hoc genus.C.e.ti. Et acta que debẽt fieri corã iudice:si fiãt coram notario:nõ valẽt:vt no.i gl.l.fi.C.de lib.cã.⁊ gl. in.l.hac ꝙsultissima.C.de test. Itẽ acta etiam qñ qz dicimus locũ i quo residet iudex instructus ō causa cognoscẽs:vbi acta detegũtur:vt quilibet factũ suũ audiat seu videat ⁊ suuz ꝙsequať merĩ tũ qui locus alter ẽt ius appellať.ff.ō iusti.⁊ iur. l.pe.§.fi.

¶Actor ẽ q agit ⁊ pulsat aliũ:rẽ aliquã ab ipso petẽs i iudicio.ff.ō iudi.l.i trib⁹.ff.fi.regun.l.iudiciũ. Illã i cõibus iudicijs q̃riť qs actor sit. Est ergo actor ille q suo noĩe agit:vel q ꝙstituit ad agẽdũ vel defendẽdũ cãs vniuersitatis vel alterius ff.qō cuiusqz vniuersi.no.l.utem ỽboꝝ.§.decurio nes. Vel dicit cui ꝙstituiť a tutore vel curatore añ lit.ꝓte.C.de,pcu.l.neqz tutores.C.de act.⁊ tuto.⁊ cura.dan.in rubr.⁊ nigr. Et ẽ regĺare qꝫ actore nõ ꝑbante reus absoluiť i.l.q accusare.C.de eden.vbi dicit tex. Actore.n.non ꝑbante q ꝙquiť ⁊ si nihil ipe ꝑstiterit obtineat gl. Accur.i.absoluatur.vi.q.vlt.actor:vt eccle.benefi.c.vt nr̃m ⁊.C.de,pba.l.actor. Fallit.n.hoc i casib⁹ ad min⁹ quidecim:qbus actore nõ ꝑbante reus nõ absoluiť. Hos cãus vide i gl.ꝑalle.c.vt nostrũ. Et actor sequi dz forum rei.c.si clericus.⁊.c.cum sit generale de foro compe.

¶Actio significat tripliciter:stricte.late:⁊ latissime. Stricte significat ius,psequẽdi:qō oriť ex obligatõe. Late significat dũ significat iurisditiõez iudicis:ita nedũ significat ꝑsonales.sz ẽt reales actiones. Latissime cũ ẽt significat officiũ iudicis.hoc mõ querela inoffi.testa.dr̃ actio.ff.de leg.i.l.cuz filiꝰ i ꝑn.faĉ.l.actõis ỽbo ō ỽbo.signi.ff.⁊.l.actõnis verbo,de act.⁊ ob. Et hoc ỽbum actio signi. bene similius ⁊ factũ.nec inconueniens.

¶Actio ergo significat officiũ.i.ius,psequẽdi lz officiũ sit facti. Et ponať dña iter iurisditõez ⁊ offm̃. Est.n.actõ ius psequẽdi i iudicio qō sibi dẽtur. isti.de act.i ꝑn. Et addũt qdã qō suũ est vel alienũ:ita vt illa diffinitio icludat oẽm actõez tã ꝓ̃ i ꝑsonã.sz illa diffinitio ꝓmissa soluz ꝙsecẽdit actõem ꝑsonalẽ.illud aũt quod tuũ ẽ tibi debeť. Si vero qꝫ nõ tuũ ẽ ⁊ qcquid ẽ iudicio dz icludi diuersimode quo petiť ⁊ ꝙcludiť in actõe reali ⁊ ꝑsonali.qz i ꝑsonali peto mihi debitum. In reali ỽo actõe peto aliqd vt meũ.quaď hoc verbũ actõ sumiť aliter.⁊ aliter:vt ꝓmissuz ẽ. Et nota qꝫ hoc verbũ debeť:qñqz large sumiť:vt cuz dr̃ qcqd in iudicio tibi debeť.i.res quã petis vt rẽ tuam siue rei venditõe siue actõe cõmodati siue depositi.hz Azo.i sũma.e.ti.de eden.circa ꝑn. Olim dicebať actio ꝙceptio verboꝝ formata a magistratibus.l. ij.§.deinde ex his.ff.de orig.iur.vnde dicebatur formula vulgaris.ff.de fur.⁊.l.si suus nauẽ. Hodie aũt fit sine ipetratõe ⁊ ꝙceptõne verboꝝ solẽniũ.C.de formu.⁊ ipe.act.subla.p totũ. Illec hodie ẽ aliqua dña lz iterdicta ⁊ actões cũ iterdictũ nihil aliud sit qꝫ actio ꝑtoria. Dicit ergo actõ ius ciuile vel ꝑtorium quo debituz a te exigẽ possuz vel petere rẽ mihi restitui:ſm Azo.⁊ Bof.ō iudi. dilecti. Et ẽ actio ō iure ciuili:isti.ō iur.na.gẽ.vt ci.§.ius aũt. Et ſm can.actio dr̃ cã.c.forus de ỽ.

fig. Et ſm leges actio oz poni i cā. qz nemo ſine actõe expiſ. ff. ō neg. ge. l. ſi pupillꝰ. i fine. ꝛ. c. exa miata de iudi. phibenꝫ tñ attẽꝰ nimis ſubtiles actõnū intẽtões. vt i. c. dilecti. de iudi.

¶ Actionū ẽo quedã ſũt in rẽ ꝛ quedã i ꝑſonã. Actio in rẽ dr vẽdicatio rei: qñ. ſ. dicit aliqs rem ō qua agitur ſuã. ꝛ aduerſariꝰ dicit eã ſuã. Qñ q̃ petis rẽ aliquã vt tuã rei vẽdicatõe: tẽ agz actõe i rẽ. Actõe ẽo i ꝑſonã petis ab aduerſario aliqd tibi dari vl̃ fieri. Itẽ actões q̃dã bonefidei dicũt q̃dã ſtricti iuris. Actões bonefidei dicunt nõ iõ qꝛ in eis oz ſuari bona fides: qꝛ ẽt bõa fides ſua tur i actõibꝰ ſtricti iuris ſed dicũtur bonefidei iõ: qꝛ marie exuberare oz bona fides: iter ꝯbẽtes i eis. Et vltra id ẽt veniunt oia acceſſoria: ꝛ ea de qbꝰ mibi ẽ excogitatũ: vt in actõne emp. vel ꝯctu vẽdi. Venit ẽt id qõ exp̃ſſe nõ ẽ actũ. vz a tpe mo re q alteri ſi reddit iſtud ad qõ teneꝫ ō natura ꝯ ctꝰ veniũt dãna ꝛ iteresſe: q̃ debẽt reſtitui. ꝛ ſic in eis mltũ exuberat offiũ iudicis pigꝝ ꝙ i actõe ſtricti iuris. Sũt aũt actões bõefidei. xvij. q̃ enũe rantꝫ. iſti. ō act. §. actõnũ. ꝛ ponunt in gl. ō excep. c. cũ venerabil̃. ꝛ ꝙnẽt in his vſibꝰ. Empti: ꝙdu ctu: mãdatu: ō poſitiqz. ¶ Dignora: ci ſcũde: cõi: ꝓ ſo cioqz. Dotis: ꝛ heredibus: tutele: cõmoda: geſtor. ¶ Preſcriptis vbis: cũ extimat: atqz ꝓmutat. Iſte bonefidei ſũt: ſtricti cetere iuris. Alie ẽo dicũtur actões ſtricti iuriſ: vt actõ ex mutuo: ex ſtipulatu: ex arbitrio ꝛ ꝙſimiles. Et i iſtis nõ venit acceſſo riũ: nec ea de qbus nõ ẽ cogitatũ: vt no. Ber. in gl. ꝓalle. Nec in is a tpe more q alteri non reddi dit illud ad qõ teneꝫ de natura ꝯctus veniũt dã na ꝛ iteresſe q̃ dicunt reſtitui. Itẽ actõnũ realiũ alie ꝙpetũt ꝓ reb⁹ corporeis: ꝛ ſic hz locũ rei ven dicatio: alie ꝓ incorpalibus ꝛ ꝓ iuritib⁹ acgren dis fruendi ꝛ defendẽdi. ꝛ ſic ꝙpetũt due actões quaꝝ vna vocaꝫ ꝓfeſſoria alia negatoria.

¶ Itẽ nõ ꝙ actões pſõales vſqz ad metas. xxx. ãnoꝝ extẽdunt: vt. C. de ꝙſtitu. pecu. l. ij. ꝛ ibi no. ter. ꝙ poſſibile ẽ oẽs res in pecuniã ꝙuerti. C. de ꝓſcrip. xxx. ãnoꝝ. l. ſicut i rẽ. Reales aũt vſqz ad metas. xl. ãnoꝝ. vt. C. de vẽ. pig. l. i. ꝛ i glo. ō vt o qz cãu. Eſt ergo vt clariꝰ dicaꝫ: actio realꝫ q̃ obli gatũ eũ ꝯ quẽ dirigiꝫ nõ ꝓſupponit. Sz iõ ꝙpetit qꝛ qs ꝙtẽdit reſtituere: ꝯ quã talis actõ dirigitur vbi gſa. Intraſti domũ meã violẽt. ego peto poſ ſeſſionẽ meã quã occupas: tu nullo iure mihi obli gatus es. Nec aliqd mihi ꝓmiſiſti nec tecũ ꝯtr. hz tñ te ꝙuenio. qꝛ res mea apud te ẽ. Sz ꝑſonal̃ ac tio ꝓſupponit debitorẽ ꝯ quẽ dirigiꝫ obligatũ ex ꝯctu vl̃ maleficio ſeu ex variis cãꝝ figurꝫ. Et iſta daꝫ ẽt ad rẽ: ſi ꝓſupponit obligatiõez ꝑſone: vt vẽ didiſti mihi libꝝ vel locaſti domũ: tu mihi obliga ris ex ꝯctu: hz agã ad rẽ. l. librum vel domuz.

¶ Actio ad exhibendũ daꝫ ꝯ poſſeſſorem vl̃ ad uerſus eũ. q dolo malo poſſidet: vt rẽ exhibeat. i. in publicũ deducat: vt fiat aduerſario copia vẽdi candi ſm Azo. i ſũ. ti. ad exhibẽ. i ꝓn. Rẽ exhibẽ ẽ rẽ i publicũ deducer ꝛ videndi tãgẽdiqz ac ꝙpre hẽdẽdi rei facultatẽ ꝓbere ꝛ oñdẽ: vt aduerſariꝰ copiã hẽat rẽ ſuã eẽ ꝙtendẽdi: vt cum qs dic̃ hec res ẽ mea. qꝛ tacita ſeu viſa ab eo ſibi ſua vr̃: vt. ff. ad exhibendũ. l. ij. cũ ibi no. Et ſi erat inſtr̃m res ipa exhibẽda oz fieri facultas legendi ꝛ ẽt trãſcri bẽdi. ff. quẽad. teſta. aperi. l. i. ꝛ. iij. §. ſtipulari. Et ſic exhibef dr ꝓpe q̃ſi ex̃ ſecretũ hr̃e. Et hz ¶ Pla cẽ. q̃ſi extra ſe hr̃e ſicut redibere q̃ſi retro hr̃e. ff. ō edil. edic. l. redibere in ꝓn.

¶ Actio arboꝝ furti ceſſaꝫ hz ꝙdẽnatõz aduer ſuſ eũ q arbores furti cedit: iſcio ꝛ iunto dño. Et ꝙpetit ꝯ ipz dãnũ dantez ad duplũ dãni datum quo cãu ẽt ꝙpetit huic actio legis acgle'ita tñ vt deducere poſſit in ꝙdẽnatõe qõ actor ꝙſecutus ẽ altera actõe. vt. ff. arboꝝ furti ceſſa. l. i. Et appel latõe arboꝝ ẽt vites ꝙnenꝫ. ff. de arbo. cedẽ. l. i. §. arboris. Itẽ ꝙtinetur edera q̃ impꝛopꝛie dr ar boꝛ ex iterꝓetatõne ꝛ plerũqz arboꝝ b⁹ beret. ff. arbo. furti ceſſarũ. l. vitẽ ꝛ. in gl. Etiã ꝛ arũdo ñ male dicẽ arboꝝ: ꝛ idẽ de ſalicto q̃ iam radices imiſit. vt eadẽ. l. vitem. iuncta glo.

¶ Actio calui ſiana ẽ ꝓ quã reuocãr ea q̃ i frau dẽ patroni libertus alienauit: vbi ẽt locũ hz actõ fauiana. ff. ō iure patro. l. ſi liberatus hz ¶ Placẽ.

¶ Actio fauiana ꝛ pauliana ſic dicta ſũt ab auc toꝝ: ꝛ eaꝝ iuẽtoꝝ. Et hñt locũ qñ debitor i fraudẽ creditoꝝ alienauit ea q̃ alienata fuerũt creditoꝝ: vt reuoceꝫ ipa alienatõ. Daꝫ ẽt actõ fa uiana patrono ad reuocãdũ alienata ꝓ libertũ vl̃ ꝓ debitores in fraudẽ patroni vel creditoꝝ is in q̃ veniũt fructus ẽt poſt lit. ꝛte. ꝓcepti: vt no. ff. ſi qd in frau. patro. l. ij. ꝛ ibi ꝓ totũ. Sz pauliana daꝫ ꝓ prie creditoꝝ ad reuocãda alienata i fraudẽ per debitorẽ de q̃. ff. que in fraudem credi. l. i. §. fi. ꝛ. l. hoc factũ. in q̃ ẽt veniũt fructꝰ vt. e. ti. l. ꝓtor ait. §. hãc. ꝛ. §. ꝓterea. qõ ĩtellige iuxta. l. ſi. §. nõ ſolũ. e. ti. de qbꝰ ãbabus. ff. ō vſuca. l. videam⁹. §. i fauia na. Et inſti. de act. §. itẽ ſi qs in fraudẽ.

¶ Actões ciuiles q̃ ſint ꝛ quot regre i Spe. ti. de act. ꝛ excep. ꝙponẽ. §. poſtremo. Et no. ꝙ qñ qz diſtinguiꝫ actio ciuil̃ ꝯ criale. ꝛ tũc idẽ ẽ qõ ac tio intẽtata ꝓ aliquo iteresſe. Qñqz diſtinguiꝫ ꝯ ꝓtoriã. tũc idẽ ẽ ꝙ actio ſaffiria directa i re. ¶ Pre toria ãt dr q̃ daꝫ offõ iudicis: vt. j. actões ꝓtorie.

¶ Actõ cõmodati ẽ triplex. ſ. directa: vtil̃: ꝛ ꝓria. Qñ directa ꝙpetit ei q rẽ aliquã cõmodauit ꝯ cõ modatariũ ad repetẽdũ ipaz rẽ. vt ei res ꝛ ei⁹ ac ceſſiões reſtituanꝫ facto ꝛ expleto vſu pp quem cõmodatꝫ ẽ. ff. cõmoda. l. i. ſm ¶ Pla. Actio ꝙmo dati ꝓria ei ꝙpetit q ꝙmodatũ accepit: in eũ q cõ modauit: ꝛ ipenſas in re cõmodata factas veluti ſi egrũ ſuũ curauit: qõ noie ctrarioꝝ ipedit ñ re petit. ff. cõmo. l. in rebus. §. poſſuz. cũ §. ſe. Actio cõmodati vtilis ſm ¶ Pla. ꝙpetit vbi nõ ẽ vere cõ modatũ. ſz iterꝓetatiue: vt ſi amicus ex ꝓfidẽtia

rem amici ex ppria auctē accepit. Et pone melꝰ exemplū p. l. i. §. fi. cū. l. ij. ⁊. ujj. in pn. ff. cōmo.

¶ Actio ꝓfessoria ē q̄ ꝓpetit ei q̄ dicit se hre ius vl̄ usumfructū p fūdū: viā cūdi: vl̄ agendi: vel alꝰ edificare suas leuādi vl̄ quācūq; aliā usumfructū i re ipi: et in uito eo. ¶ Hec ät actio i rē dr̄ l'realis: q̄ rē tuā corporalē. l. ius cūdi p fūdū pcus q̄ius ipa fuit: sit icorpal'. vt. ff. si fun. vēdi. l. ij. i pn. Et dī ꝓfessoria: q̄ vbis affirmatiuis ꝓstituit. ⁊ eis cōtraria vbis negatiuis ꝓponit: q̄ dī actio negatoria ſz ¶ Sola. ff. si fun. vē. l. si q̄cuq;. §. cū i domo. ⁊ ibi no. ¶ Sñ actio negatoria ꝓpetit ei q̄ dicit aliquem nō hre ius vel usumfructū ad aliqd q̄ facē volebat alter ⁊ ipm p hāc actōez ꝓhibet: vt q̄ dns fūdi intentat aduersus te solitū ire p fūdū suū dicēs. ¶ Nō ē tibi ius ire p fūdū meū: ⁊ hec actio sūr i rē dr̄: q̄ dns fundi vēdicat libertatē dū ipaz ītētat vbis negatiuis: dicēs q̄ alter nō hz ius cūdi vl̄ agendi p fūdū suū: nec altius edificādi edes ne luminib⁹ ius noceat: ⁊ sic p hanc dns fundi ad hoc agit: vt fundus suus declarē liber: ⁊ alter desistat ⁊ ꝓhibeatur ne cū de cetero inquietet. ff. si ser. ven. l. ij. ⁊. l. loci corp⁹. §. ꝓpetit. ⁊ isti. ō act. §. cō. Et actō ista negatoria nō ꝓpetit de dominio ſz de iure pdiorū sicut ⁊ ꝓfessoria. vt in palle. l. ij. in pn. Et ſz sm ¶ Sola. dicāt iō negatoria q̄ vbis negatiuis itentat. ¶ Sñ ꝓtrariū no. i. l. ij. §. ⁊ ecōtra. §. alle. ¶ Nam quelibz earū. s. actio ꝓfessoria ⁊ negatoria pt dari p vba affirmatiua: ⁊ ēt p negatiua. ¶ Non ergo sufficiūt dūaz p formā vbor⁹ ſz differūt rōe materie: vñ breuiter ꝓcludendo fiūt p affirmatiōem siue p negationez dent. tñ i hoc differūt: q̄ ꝓfessoria datur ad tuendā sibi usumfructū debitā. ⁊ negatoria dat ad tuendā sibi libertatez suā. Et notāt doc. exempla in q̄bus ꝓfessoria intentant vbis negatiuis ⁊ negatoria vbis affirmatiuis i. c. cū eccla sutrina. de cā pos. ⁊ ppria. vbi bona glo. de his ⁊ ō iudi. in. c. examiata ⁊ in. d. l. ij. ff. si fun. ven.

¶ Actio cōi diuidūdo inter eos dat q̄ sine societate: nec ex cā hereditaria aliqd cōe hñt vt id diuidat sm ¶ Sola. ⁊ Alz. hz ergo locū ⁊ hec actio inter eos ad quos res aliq̄ cōis ptinet nō p societatē nec p hēditatē ad hoc q̄ res illa diuidat. Itez si ex cōtractu societatis res illa sit cōis hz locum hec actio. ff. cōmo. l. i. Et de ista actione. ff. ō iudi. l. in tribus.

¶ Actio ꝓducti ꝓpetit ei q̄ ꝓduxit a locāte vl̄ locatore fundū vel pdiū vel domum: ⁊ ꝓpetit ei: ad hoc q̄ liceat sibi inhabitare vel in usu hre rez cōductā. Et etiā ꝓpetit ꝓducteu ꝓ locatorem: si aliquas expensas utiles vel necessarias ibi fecerat.

¶ Actio directa ē q̄ aliqd directe petit i ius vt ex cōmodato vel depositō: ⁊ huiusmodi.

¶ Actio util' est q̄ dat nō ex iure aliquo directo sed utiliter ⁊ ex eqtate cōpetit: vt in publiciana: ⁊ huiusmodi sm ¶ Sola. ⁊ Alzo. De ista actōne utili habē ⁊ no. ff. de nego. ge. l. actio. ⁊. ff. si quadrupau. fe. di. l. plt. Et nota q̄ actio directa ⁊ utilis eiusdez fūt effectus: vt i. l. actō. palle. ⁊ i. l. differūt ſz ſz quosdā differāt vt nō. i. l. ex legato. C. ō legi. ⁊ plene p Cy. l. i. C. ō act. ⁊ obli. vñ directa datur sm vba ⁊ mentez. Et interdictū. vnde vi directū dat tñ: ꝓtra spoliātez vel mandantez seu ratam habentez spoliatiōez suo nōie factā: q̄ vba ⁊ intentio ꝓtoris hoc volūt i hoc interdicto. Sz idē interdictū utile dat ex mente tñ de eqtate q̄dā nō uirtute vboꝝ. ¶ Datur etiā ꝓtra eum q̄ alias ex iusta cā rez possidet: nō tñ: pdictis tribus modis. ſz forte possessionē vacuā intrauit. vel rez in domo sua inuenit credens esse suā: ō quo i. c. cū ad sedē ō restitu. spo. Et dicit angelus q̄ habens ius utile ⁊ intentās directuz male libellat: ⁊ q̄ in pn. detecta fuit ineptitudo succumbere dz.

¶ Actō depositi ē duplex. s. directa ⁊ ꝓria. actō depositi directa ꝓpetit depositori ad repetēdum depositū ⁊ accessiōes ei⁹ ⁊ ꝓpetit in simplum nisi forte res sint incendio ruina naufragio ꝓposite. ¶ Hoc enī cāu q̄ ꝓpositū sic receperit si negauerit ⁊ inficiē: ⁊ ō hoc ꝓuincat in duplo ꝓdēnabitur hec ꝓbanē. ff. depositi. l. i. §. ait ꝓtor. Sz actio ꝓpositi ꝓtraria ꝓpetit ei penes quez res deposita est ad petendū ipensas si q̄s circa rē ipēderit ⁊ illas reperit vl̄ dānū p fūū depositū ſz ¶ Sola. De illa ꝓria actōe hz. ff. depositi. l. apud in pn. ⁊. l. actōne.

¶ Actio de dolo ꝓpetit mihi q̄ dānū dolo malo ab aliquo est mihi datū. vel si q̄s aduersus me versē: dolose ꝓsulēdo: vl̄ malicioſe negocia mea administrādo: nec supest aliq̄ alia actio q̄ possum experiri. ff. ō dolo. l. i. §. ꝓba. ſz nō dat nisi duos aureos excedat. ¶ Hec ät nō dat liberis ꝓ patres: rō: q̄ odiosa est: ⁊ in ea ꝓdēnat⁹ infamis efficit. ¶ Nec dat libertus. ꝓtra patronos ſz loco ei⁹ datur actio in factū ꝓbis sic temperandis in ꝓdītōne libelli in qua nulla est facienda mentio doli. hec ꝓbant. ff. de dolo. l. si oleū. §. fi. cū. l. seq.

¶ Actio ō dolo ⁊ furto coꝝ quoꝝ ministerio q̄s cauponā stabulū vl̄ nauem exercent: dat aduersus stabularios cauponeꝝ ⁊ nautas q̄ sūm officio maloꝝ hominū utūt i duplo seu in duplū tenentur ei⁹ q̄ dolo vl̄ furto coꝝ ꝓmissuz est in bis rebꝰ q̄s soluas forte receper. ff. si aduer. nau. cau. stabu. l. i. ⁊ infra actio in factum.

¶ Actio ō ꝓstituta pecūa ꝓpetit aduersus eū q̄ sine stipulatōe ꝓstituit. p se: ⁊ p alio soluē. C. ō ꝓstitu. pec. l. ij. nā oia ꝓstituē ē obligatorē se facē ſz pla.

¶ Actio i rē verso dat aduersus dūm vl̄ pcm si filius vel filius pecuniā in rem patris vel dūi ipendit quā mutuo accepit. ff. ō i rez ver. l. i. i pn.

¶ Actio ō tigno imūcto dat ei cui⁹ tignū alieno edificio imūctū est ab eo q̄ estimabat suū tignum ee. Si ꝙ sciens alienū id dolose fecerit id tenet de tigno imisso ⁊ furti: ⁊ actione ad exhibendū ñ q̄ tignū cogatur extmere. ſz q̄ō interſit prestare. Et hec ꝓbatur. ff. de tig. iniun. l. i. ⁊. ff. de rei ven

dica.l.in rem.§.i.cum ibi no.

¶Actio ō reb⁹ eccl'asticis venditis:custodib⁹ ea rū dař aduersus eos q sacras res emerūt citra formā nulla eis actōe relicta ꝑ hac.sanc.eccle.de ꝓcio qō dederūt repetēdo.hec aūt actio dař in factū cū res in alīā rem est mutata:vt ex phiala fact⁹ ē sciphus. Si vō in forma sua sit:rei vendicatio locū hz:si alienet qō ex lege datur.

¶Actio de pauperie ꝙpetit aduersus cū cuius aīal dānū dedit ꝑ naturā sui generis.vbi gra:vt si equ⁹ nō ex loci angustia:vel nō īstigat⁹:calce percutiat.l' bos cornu petat ex naturali feritate.Secꝰ tū si īstigat⁹ l' ex loci angustia dānū ōderit.In huiusmodi actōis ꝙdēnatōe venit dāni resartio aut in solutōe venit ex.l.xij.ta.nore deditor.dns .n. noxali iudicio sui sui nolle ꝙuēt⁹:seruū actori noxe dedēdo liberař.insti.ō noxa.act.§.i.ꝛ si aīalia noxe dedanť ꝓficiūt reo ad liberationē.insti. si qua.pau.fe.di.Et vtꝫ malit aut solvēdo dānū sufferat aut alias ꝓ noxa det aīal b⁹ p eū stat.Et ꝓbanť hec.ff.si qua.pau.fe.di.l.i.in ꝓn.ꝛ insti.co. ti.§.i.Et noxia signat delictū sz delinq̄ns vocař noxa.īsti.de noxa.act.in glo.ỹ.noxa.vnde vsus. Noxia delictū delinquēs noxa vocař.Et tū sepe vnū ꝓ reliquo dř seu accipiť:vt ibidez dř.

¶Actio ō oppositō l'suspenso quo iter est vulgo cui⁹cāus nocere poterit:dař aduersus eū q ī sub grūda ꝓtecto ve hz id appositū vl' suspensum qō nocere potuit:cui⁹ ꝙdēnatio est decez solidoꝝ.ff. de his qui deie.ꝛ effu.l.si vo.§.ait ꝓtor.

¶Actō de effusis ꝛ eiectis dař aduersus eū ex cui⁹habitatōe vel habitaculo aliqd effusuz vl' eiectuz ē ꝑ iter publicū.vñ dānū datū alicui trāseūti restaurādū ē ī duplū.ꝛ si liber hō īde pusse dicař in quīginta aureos hec dař actio.Si vo nocitū est libero hoī dař q̄tū vr iudici ex bono ꝛ equo ꝙpē satis ipēsis factis ꝛ opib⁹ qb⁹ est carituras inuti liter.ff.de his q deiecere:vel effu.l.i.in ꝓn.

¶Actō edilicia ꝙpetit inſtz mōis.Et p°si res vēdita:sit f'dibita pp vicīū siue morbū.nec tū a vēditore f'stituť ꝑcū ēptori cū actōib⁹ ꝛ aliis q̄ ediles ībēt.ꝛ ī ō cāu ē ꝓpetua.ō hac hz.ff.ō edi.edic.l. ediles ī ꝓn.§.i.ꝛ si.ꝛ.l.istud.ij.rūso.ꝛ.l.f'dibitoria e.ti.Secꝺo ꝙpetit qñ fit vt si res vendita nō plz vt reddař.ꝛ tūc est tpař vsqz ad.lx.dies:vt.ff.co.ti.l. q si nolit.§.si qd ita venerit.Tertio ꝙpetit si venditor nō vult tradere fundū:vl' mācipiū l' iumentuz cū ornamēto cū quo oñderat tpe venditōis pro ipo ornamento vl' vt fiat redibitio rei ꝑncipal' pp accessoria:ꝛ tūc ꝙpetit ēt vsqz ad.lx.dies.ff.e.ti.l. ediles in ꝓn.§.vēdendi. Quarto vo ꝙpetit qñ co loco quo iter ē vulgo hz qs canē:lupū.vsū:aprū: verrē:pāterē.leonē ꝛc.l'aīal aliud qō nocē possz siue sit ligatū siue solutū.ff.e.ti.l.hi enim.§.deinde aūt.vide de his Guil.in Spe.in tractatu libel.ō emp.ꝛ ven.§.nunc dicendū est.

¶Actio ō superficie ī rē ꝙpetit ei q superficiez hz in alieno solo noīe ꝙducti ad repetendū superficiez si possederat.ff.ō superfici.l.i.§.q superficiez ī fi.ꝛ.§.ait ꝓtor ver.ꝛ sane.

¶Actio empti ꝙpetit emptori ad rez repetendā quā emerat ī q̄ venit ꝙmodū qō accessit. Et si qd ī spāli pacto ꝓbēdiť in hac actōne attendiť,put qsqz sibi pacisciť.ff.de act.emp.l.emptor in ꝓn.ꝛ insti.de emp.ꝛ ven.§.sz nřa in fi.Dup⁹ ꝑria ē actio vēditi q̄ ꝙpetit venditori ad petendū ꝑcū ꝛ interesse ꝛ vsuras tpe more,put inter ptes ꝙuentū seu ꝑctū est.De ista hz in.l.iulianus.§.ex vēdito e.ti.ꝛ de emp.ꝛ ven.insti.in.§.palle.sz nřa.

¶Actio ex stipulatu nascit cū ō re certa ī genere:sz īcerta, ī spē fit stipulatio:vt insti.de vbo.ob.in ꝓn.Illā si res eēt simplr īcerta stipulatio ñ valēt ff.e.ti.l.ita stipulat⁹.ī ꝓn.Et stipulatio ē ꝙcepta: vt cū rūdes dare fundū:l' spōdes te factuꝝ domū. Et ptinet hec ad actōes ī psonā q̄ oriunť ex ꝑctu vboꝝ:ꝛ hec colligunť.ff.de act.l.i.§.i.ꝛ.l.actōnū genera.§.in psonā.ꝛ insti.de ob.§.fi.ꝛ de act.§.i. ꝛ ỹ.nāqz cū silib⁹.Et nō q̄ actio descendens ex stipulatōe nō hz dilatōez āni sicut actio de dote l.i.§.exactor.C.ō re.vxo.act.ꝛ.§.cū aūt. De hoc Bar.in.l.si duoꝝ.ff.de vbo.ob.

¶Actōes ex ꝑctu sūt de actōib⁹ in psonā.insti. de act.§.i.q̄ nascunť ex pacto siue obligatio surgit ex re vt ꝙditio certi:de nō nume.pecu.ꝙditio certitudinaria:ꝙditio ob cām:actio cōmodati:de positi:pignoraticia:de qb⁹ oīb⁹ suo loco dicet.Si ue ēt ꝙsurgit obligatio ex vbis sicut in actōne ex stipulatu qñ res certa ī stipulatōib⁹ deducta est. Siue ēt oriař obligatio ex lr̄is de qb⁹ ꝙditio odio desidie dař ī eū q cū spe future nūeratōis scribit se debere qō ei nō ē numeratū.Numeratiōe aūt ñ secuta ītra biēniū nō repetit cyrographū.Et ē introducta ꝛ exclusa exceptōe nō numerate pecunie cū minime cogař soluē qō scripsit se hře siue ēt oriař obligatio ex ꝙsensu velut:ēpti:vēditi:locati:ꝙducti:ꝑ socio:mādati:ꝑscriptis vbis:ꝛ actio ꝙstituta pecuniaria.Hec nō actō ī factū:ō iuris. Et de his actōib⁹ in ꝓprijs locis ꝑm ordinē patebit.Et iste sunt species actionū in psonā q̄ oriuntur ex ꝑctu siue re:vbis:lr̄is:aut ꝙsensu:obligatō oriař.De qbus vide.ff.de act.ꝛ ob.l.i.ꝛ.ij.ꝛ insti. de obliga.§.i.cū.§.ꝛ ti.se.vsqz ad ti.ō obliga.q̄ ex quasi contrac.nař.

¶Actiones ex quasi ꝓtractu:sunt de actōib⁹ in psonā.insti.de act.§.i.cuz ibi no.q̄ neqz ex pacto neqz ex maleficio oriunť:sz tū maiorez bñt cōuentiā ꝛ affinitatez cum pactis q̄ cū maleficijs: ꝛ sunt iste.s.conditio indebiti,conditio libere actionis.

¶Actio negotiorum gestoꝝ:tutele:subsidiaria: cōmuni diuidūdo:finiū regundoꝝ:familie herciscunde:petitio hereditatis directa:ꝛ vtilis possessoria:fideicōmissaria:ꝛ actio ex testamēto.De his oībus.ff.de actio.ꝛ obli.l.de maleficijs.§.si quis

sequẽtis.ꝛ.ℌ.sequẽ.ꝛ insti.de oblig .que ex quasi contra.nal.cũ ibidẽ no.

¶Actio de peculio.ꝛ qõ iussu:ꝛ de ĩ rẽ verso:actio tributoria:institutoria:exercitoria.actõ funeraria:ad exhibẽdũ:de tigno iniuncto:actio ĩ factũ de rei vendicatõe:actio de pauperie.interdcm quoꝝ bonoꝝ:vti possidetis.vtrobi.interdcm saluianuz. De quibus omnibus require ĩ loco suo.

¶Actões vl obligatões ex maleficio sunt actões in psonã:insti.õ actõ.ℌ.i.cũ ibi notatis.qbus delicta hominũ cohercẽt qõ publice vtilitatis interest.ff.de fideiusso.l.si aureo.ℌ.fi.ꝛ.ff.ad. l.acq. ita vulneratus cũ simi.vt est cõditio rei furtiue. Actio arboꝝ furti cessarũ:actio furti:actio vi bonoꝝ rap.actio.l.aquie:actõ iniuriaꝝ:qõ metꝰcãõ dolo:actio serui corrupti:actio reꝝ amotaꝝ:condictio ob turpẽ cãm:interdcm vñ vi:interdcm quod vi: aut clam: interdictum de libero homine exhibendo:de vxore ducenda:de liberis exhibendis: interdictũ quoꝝ legatoꝝ interdictũ prohibitoriũ ne quid in flumine ripa ve publica:interdictũ:de itinere actuq; priuato. De quibus omnibus require de.ℑ.loco suo.

¶Actões vel obligatões ex quasi maleficio sũt actões ĩ psonã:insti.de actio.ℌ .i.q̃ neq; ad pacta accedũt neq; ad maleficia :sunt tñ similiores maleficijs q̃ pactis:vt actio in fcm̃ aduersus iudicez qui litem fecit suã:ꝛ actio in fcm̃ de eiectis ꝛ effusis.Et actio in fcm̃ de dolo ꝛ furto coꝝ ministerio quoꝝ qs cauponã aut stabulum:aut nauem exercet.ff.de actioni.ꝛ obli.l.ex maleficijs. ℌ.si index.vsq; ad finem. ꝛ insti.de obliga.que ex quasi male.nas.per totum.

¶Actio exercitoria ſm Alz.ĩ sum.c.ti.datur cõtrahentibus cũ magistro nauis pp nauigãdi necessitatẽ cõtra exercitorem nauis q magistrũ nauis ꝓposuit.quẽ equũ fuit tenere: vt teneꝛ q instituit rem taberne vel negocio ꝓposuit. ff.de exerci.actio.l.i.Hec ergo actio nõ datur cõtra magistruz nauis sz cõtra eũ qui magistrũ nauis ꝓposuit ĩ eã cãm ĩ quã ꝓpositus est expresse vel tacite vt in ea l.i.ℌ.nõ autẽ.ꝛ.ℌ.ꝓpositio igit. Est autẽ magister cui totius nauis anchora ꝛ cura mãdata ẽ. l.i.ℌ. magistrum nauis.qui in vulgari lombardoꝝ ꝛ puincialiũ comitus dr.ꝛ in theutonico ꝛ ĩ almani co.styerman dr. Nec distinguit an iste magister sit liber vel seruus maioꝝ vel minoꝝ. Et sibi ipe putatur qui eũ ꝓposuit:vt.l.i.allegata.ℌ.cuius aũt conditionis.Sed exercitor dr̃is ad quẽ obuentões quottidiane aut reditus questus ꝛ vtilitates nauis pueniũt ꝛ ptinent:vt ea.l.ℌ.exercitorẽ siue verus dñs nauis sit siue a dño nauis cõduxerit ad tps vel ĩ ppetuũ:vt dr̃ ibidem.

¶Actio estimatoria l'extimatoria.i.actio ꝑscriptis verbis sic cognominata :ẽ actio que estimato ꝓponit gratia dubitatiõis tollẽde qñ res estimata vendenda datur. Dubitatum enim est :an ex vendito sit actio:an ex locato.an ex conducto:an mãdati:vt si rem meam do tibi: ꝛ estimo vt cã vẽdas pro decem:ꝛ inde decez reddas mihi aut rẽ vt no.ff.de esti.act.in rubro.ꝛ.l.i.ꝛ insti. de actõ. ℌ.actionum.

¶Actio ex testõ:non solũ scripto heredi cõpetit ad petendũ hereditatem. Sed ẽt ꝑ heredẽ scriptũ legatarijs ꝛ fideicõmissarijs.C.cõia õle.ꝛ fideicõ miss.l.i.Et sapit naturã actõis bone fidei.l. i mi noꝝ.C.ex qua cã.in integ.res.non ẽ ne. Ñ dicit Bar.q̃ re vera ẽ stricti iuꝝ:cũ nõ numeret ĩter actiones bonefidei ĩ.ℌ.actionũ.insti.de act.vt no. ipse in.l.huiusmodi.ℌ.edes.ff.de leg.i.

¶Actio familie herciscũde ĩter eos cõpetit q cõmunẽ habẽt hereditatem diuidendã.ff.fa.hercis. l.i.ꝛ.ij.Et dr̃ familiehercisc̃ũde:idest hereditatis diuidende:ſm Alz.in sum.vt not.ff.eo.ti.ĩ rubro. Nomẽ aũt familia quandoq; ponit ꝑ cognatõe: vt cũ dr̃.illi sunt de familia ꝯſriami.Et q̃q; ꝑ suitute ꝛ potestate: vt cũ dr̃ paterfamilias: filius familias.hic tñ ꝑ substãtia ꝛ hereditate :vt.C.de ver.sig.l.fi. Sz hercisco ẽ verbũ grecũ idẽ qõ diuido.inde hercisc̃ũde.i.diuidende.no.gl .ff.eo.ti. in rubrica.Et vtimur hoc verbo sicut repimus apõ antiquos.q gerũdia sua ꝓnũciabãt ĩ vndo: vtle gundo:audiundo:diuidũ hercisc̃ũdo ſm Alz.ĩ sũ. sua.Et ita ẽt hodie dicẽ posiumꝰfamiliehercisc̃ũ de ꝑ familiehercisc̃ẽde.

¶Actio fauiana ꝛ pauliana habite sũt. ℌ.circa actionem calumnianam.

¶Actio finiũ regũdoꝝ cõpetit finibus ad diſtinguendũ vel ad iudicãduz.ff.eo.ti.l.i.ℌ.iudici.l. se. inter eos qui agros confines habẽt vel p̃dia.insti. de actio.ℌ.itẽ finiuz regundoꝝ. ꝛ hz locum ĩ rusticis predijs tñ.ff.eo.ti.l.ij.ꝛ nõ ĩ vrbanis .q; vrbana predia nõ sunt ꝓxima sz vicina q; parietibꝰ distingui cõsueuere:sed confinia dicimus q̃ adeo sunt ꝓxima vt nullus paries ĩmedio ĩterponat. ff.eo.ti.l.sed ꝛ si loci.ℌ.ĩ iudicio.cũ ibi notatis.Et urbana p̃dia dicũtur oĩa p̃dia q̃ bñt l edificia etiam si sint in villa:q; vrbanuz p̃dium non facit locus sed materia habitãdi causa facta . Ñ si in vrbe edificiũ causa nõ habitandi:sed gratia reponẽdo rũ fructuuz fiat:dicetur predũ rusticũ. Sz ꝛ horti in edificijs constituti:nisi sint plurimi redditus vineariꝝ forte:ꝛ sic olitorie ꝓtinent appellatione vrbanoꝝ p̃diorum.ff.de ver.sig.l.vrbana. Rustica aũt p̃dia vocãtur agri ñ habẽtes edificia. Et si iter te ꝛ me.ꝑ quẽ ago finiũ f̃gũdoꝝ via publica vl̃ publicũ iter venit : nõ habet locũ hec actio q; confiniũ nõ intelligit.secus si riuus priuatus interuenerit:quia finiũ regundoꝝ agi potest cõtra dñm riui.ff.eo.ti.l.sed ꝛ loci.ℌ.fi.cũ.l.i.c.ꝛ ibi no. Est autẽ hec actio duplex:quia vterq; est actor ꝛ reus.de ꝓba.ex litteris.ff.eo.ti.l.iudiciuz.ſ.cõi

diuidūdo ꝛ fam.her.ꝛ.l.iter cohꝫ def.§.si familie ff.e.Itē ē mixta.qꝛ est i rē ꝛ in ꝓsonā isti.de actō §.quedā ergo ꝛ.§.itē finiū regundoꝝ.

¶Actio funeraria:ō heredē vl̄ bono.possessorē dar̄.ff.de reli.ꝛ sumpti.fune.l.ꝛ si quis.§.fi.ꝛ da tur ei qui funerauit.nō vt heres defunctū:sed cā pietatis.ff.e.ti.l.sed iterduz.ꝛ.§.si qs.cū ibi no.p banc enī actōnē venīūt reficiende expense ibidē a funeratore facte.

¶Actio furti mānifesti.fm Az.locū hz qñ fur rē tenēs visus vel deprehensus fuerit siue i publico siue in priuato vel a dño vel ab alio añq̄ pueniat ad locū quo pferre rē destinauit. Si talis deprehē datur vel cū re videat:ꝛ ad eū deprehendēdū occursuz sit ei lz abiecto furto aufugerit furti manifesti teneꝫ.l.si qs.§.cēsus.ff.eo.ti.nisi surripiēdis muteꝫ status vt tu mihi surripuisti in seruitute:ꝛ ma numissus deprehenderis cū re furtiua priusq̄ eo loco pertuleris quo destinaueras illo die manere cū furto tūc fur es manifest⁹. Hec oīa dñr ff.de fur.ꝛ ō pe.di.i.c.vulgaris.vtz q̄ptez acerui frumenti furaꝫ totius acerui furtū faciat. Et datur actio furti manifesti in quadruplū.insti.ō eo li.que ex male.§.pena manifesti.

¶Actio furti non manifesti cōpetit q̄cūq̄ p̄dictis modis furtū nō manifestuz ꝓbaꝫ.ff.e.ti.l.manifestum.instit.de obli.que ex ma.nas.§.nec manifestuz. Et ēt si vidisti furtū fieri:te tamen absconditi cū furtū faceret ne te occideret nō ē manifestum.ff.eo.ti.l.si quis i seruitute.§.cererū. Et datur hec actio in dupluz.insti.de obli.que ex ma.nas.§.pena:prealle.

¶Actiones hꝫditarie dñr que transeunt ad hꝫdes vel ꝯ heredes.fm Az. Itez que ab heredib⁹ incipiunt vel cōtra heredes: Et ād plene sciaꝫ q̄ transeunt ad heredes vel nō:distingue aut nascitur actio ex maleficio vl̄ quasi.aut ex cōtractu vl̄ q̄si.put ꝓsequit Az.i sum.eo.ti.ꝛ fm ꝯDla.i sū. sua.e.ti.bis actōibus ꝙuenīūt bi q succedūt i ius ꝛ nō bi q succedūt i rē:vt donatarij vl̄ legatarij.

¶Actio in feñ aduersus iudicē qui litē fecit suā daꝫ aduersus iudicez q p ignām male iudicauit in quātū iudicat ad religionē videbit esse ex q̄si maleficio isti.ō obli.que ex quasi ma.nas.i pn.ꝛ.ff.ō var.ꝛ extraor.cogn.l.fi. Si vero dolo malo iudicauit vere ē ex maleficio obligatus actōe i feñ vel actōe de dolo ad oē itēresse ei quē lesit ꝛ infamis ē. Itez teneꝫ crie falsi qō penā deportatōis vl̄ vltimi supplicij cōmunet:fm Az.ꝓbaꝫ hec.C.ō pe.iudi.q male iud.l.ii.ꝛ ibi nota.i gl.fi.tūcta aut.non tū re:ibidē posita ꝛ.l.si filiusfamilias.ff.de iudi. Iudex āt ecclesiasticus male iductus p gratiaz vel per sordes ab executōe officij p ānū est suspēsus ꝛ ad estimationē pti quā lesit nihilominus condēnandus. Et si durāte suspensiōe se diuinis īgesserit irregularis ē:nec cū eo nisi p sedez apostoli cā poterit dispēsari vt i.c.cū eterni.ō re iud.li.vi.

¶Actio in feñ de eo qō certo loco dī.vbi aliqd ē ꝓmissuz dari certo loco si iudiciū i isto loco ꝓsitui nō possit.introducta tū ē q̄dā actio arbitraria vt possit ēt in alio loco agi. ꝯDicor. n.iniquū esse arbitraꝫ nō posse q̄rere debitorē i alio loco q̄ i loco destinato solutiōi.ꝛ hec actio arbitraria ex tui natura ē stricti iuris i qua habita ꝓsideratiōe aliarū actionū stricti iuris qcqd cēt omissuz deret haberi omissuz:tū in illa venit ēt qcqd equū ꝛ iustū visuz fuerit religioni iudicātis.ꝛ pp hoc appellatur hec actio arbitraria irregularis: qꝛ ꝯ naturā alias actionū stricti iuris ē:ꝛ hoc ē qō dic gl.i rubrica.ff.ō eo qō certo loco.qd sit actō irregularis.

¶Actō i feñ ex edicto ꝓtoris ō alienatōe iudicij mutādi cā fcā daꝫ ei i cui⁹ fraudē ꝛ illusionē fcā ē alienatio:ꝛ ius heredibus. aduersus eū q rem alienauit.quē ad itēresse cōuenit quāti itērest actoris cōtā ordinario vel delegato:de q̄ ꝯSof.i sū. de alie.iudi.mu.ca.fac.ꝛ.c.i.e.ti.in gl.

¶Actio i feñ ō dolo ꝛ furto eoꝝ quoꝝ ministerio qs cauponā aut nauē vl̄ stabulū exercet:daꝫ aduersus eos q p̄sunt caupone aut naui vel stabulo.q qñ officio maloꝝ hoiuz vtunt i duplo tenent eius qō dolo aut furto eoꝝ ꝓmissum ē i bis reb⁹ quas saluas fore receperūt.ff.nau.cau.sta.l.i.i pn.ꝛ.§.itē pōpon⁹:ꝛ.l.ꝛ ita.§.adē.ꝛ.§.ait p toꝛ tūcta.l.fi.§.hec actio.e.ti.ꝛ.ff.fur.aduer.nau. ca.sta.l.i.ꝛ isti.ō obl.q̄ ex ma.nas.§.itē exercitoꝛ.

¶Actio i ꝓsonā dī ꝑditio qñ ꝓtēdis aliquē daꝫ aut facē tibi oportere. Qñ vero agis vt restituaꝫ tibi res tua:ꝛ spāle nomē accipit ꝛ in deposito dī simpliciter actio ꝓsonalis ꝛ nō cōditio. Hoc aūt nomē ꝑditio ide descēdebat:qꝛ oli iudicia erāt ordinaria.ꝛ certa verba.ꝛ que oportuit ꝑdici.i.simꝑ dici:vt si qs cadēt a syllaba caderet a tota cā. Sz postea ille solēnitates i dissuetudinē abierūt:attū nomē remāsit vt adhuc ꝛ ꝓsonales actōes q̄ solēnibus ꝟbis interꝓtabāt cōditiones vocenꝫ.ꝛ hec colligunꝫ insti.de act.§.appellamus:cū ibi no.ꝛ ff.e.ti.l.actionū genera. Et baꝝ actionū genera q̄dā nascunꝫ.ex ꝯtu:quedā ex q̄si ꝯtu:q̄dam ex maleficio q̄dā ex quasi male.isti.de obl.§.sequēs ꝛ de act.§.ommū. Require scilicet de oībus his supra actōes ex cōtractu.

¶Actio in rē dī vendicatio rei.s.qñ dicis rē de qua agiꝫ tuā cē:ꝛ aduersarius dicit vel oñdit ipsam rē esse suā.ff.de actio.ꝛ obl.l.actionū genera:ꝛ isti.e.ti.§.appellamus ꝓallegato. Et baꝝ actionū alia ē directa i rē actio:vt rei vēdicatio:actio ꝓfessoria:ꝛ negatoria. Alia est actio i rē vtil. que sunt actiones de dñio:non directe:sz vtiles q̄ ex equitate daꝫ qñq̄z: nō dñis vt sunt publiciane que ex diuersis causis cōpetunt ꝛ actio p quā queritur an actoꝛ iurauit ꝛ actio i rem de superficie:ꝛ actio fauiana:ꝛ pauliana:ꝛ calusiana.ꝛ actio i rē q̄ ꝓpetit iter dñm tabule ꝛ pictoꝛē. Sunt ꝛ alie i rē actōes in qbus non de dñio:sed de pi

pignore agit sicut seruiana ⁊ q̃si seruiana: ō qb⁹ vide loco suo. Et nota q̃ actio psonalis nō segt fundū. ff. de ꝓbē. emp. ⁊ vendi. l. minus. §. lucius ticius. ff. ad trebel. l. i. §. si odio. ff. de iudi. l. fideicō missuz. §. tractatū. C. de ser. l. ij. §. pinde. ⁊. ff. ō ali. iud. mu. cau. fact. l. ij. §. opus. i gl. p Dy. i. l. fi. ff. ō no. ope. nūc. Itē actio psonalis ē ita affixa ossib⁹ creditoris q̃ ī aliū trālferri nō ꝑt nisi fictōe iuris ff. de pecu. l. si quis ergo.

¶ Actio iniuriaꝝ cōpetit ei q̃ iniuriā passus ē: vt nota. isti. de iniur. i rubrica. cōtra eū qui itulit in iuriā: vl̃ iferri ꝓcurauit isti. eo. ti. §. nō solū. ⁊ pul sauit vel ꝓberauit vel famosuz carmē ad alteri⁹ cōtumeliā scripsit. vel quoqūo iniuria aliquē affe cit. isti. eo. ti. §. iniuria. Jn q̃ iudex cōdēnabit quā ti actor iurauerit se nolle illā iniuriā sustinuisse p̄ missa tm̄ iudicis taxatōe. isti. eo. ti. §. pena. ⁊. ff. eo. ti. l. istitutōibus. Quidā enī dicūt q̃ iurare dz se potius voluisse de suo pdidisse tot vel tm̄ q̃ talē ī iuriā sustinuisse. Et hoc vl̃ approbare Hostiē. in sū. de iniur. ⁊ dā. dato. ⁊ Spec. c. ti. Alij dicūt q̃ sufficiat eū iurare sic: q̃ nollet lucrari tot vel tm̄ ꝓ eo q̃ talē iniuriā sustinēt: vel sustinuisset. ¶ Sed mū tm̄ vl̃ verius. Et actio iniuriaꝝ ex pacto non nascit: sed ex cōtumelia. l. si vnus. §. sed si pactuz ff. eo. ti. vbi tex. iquit nō enī ex pacto iniuriaꝝ nascit actio: sed ex cōtumelia. Et ex bono ⁊ equo ⁊ dissimulatōe abolet. illā si qs iniuriaz reliquerit. hoc est si stati passus ad animuz nō reuocauerit postea ex penitētia remissa iniuriā nō poterit re colere. l. nō solū. §. i. ff. de iniuri. Et neq̃ in bf̃dē neq̃ bf̃dibus dat. l. iniuriaꝝ actio. ff. eo. ti.

¶ Actio institoria ꝑm Alz. dat ei qui cū aliquo ꝯ rit in illa negotiatōe in qua ꝓpositus est: ꝯ euz q̃ preposuit: aliquā stationē vel negotiationē gerē do: de ꝯbētibus cū ꝓpositio siue prepositus sit ex pressus siue tacitus. ff. de instit. act. l. i. ⁊. ii. ⁊. l. ait §. nō. tm̄. cū ibi no. ⁊ dī institoria ab istitore ꝓpositio tā ꝑ exercitoria nomineā ꝓponēte. institu. qō cū eo. §. exercitoria. ⁊. §. se. illā institor dictus est ex eo q̃ negotio gerēdo istet nec refert an taber nis sit ꝓpositus: vel cuiq̃ alteri negotiationi. vt ff. e. ti. l. qcūq̃ ⁊. l. istitor. ⁊ istitor dī ille qui taber nis vinis vendendis vel alicui alteri negotiatio ni prepositus est.

¶ Actio legis aquilie duo ꝓtinet capita: vel tria lz vnū nō sit ī vsu. vt. ff. eo. ti. l. si seruus seruū. §. huius legis. ⁊ instit. e. ti. ¶ Dz imū caput ē de suis occisis vl̃ q̃drupedibus. qui numero pecudū cō tinent: vt ī. l. aquilia. ff. eo. ti. vbi dī de aīalibus q̃ congregatim habent ⁊ pascūt: sicut oues capre ⁊ eq̃ muli ⁊ boues ⁊ asini. Et ꝑm Labeonē sues: sed nō canes. Et longe minus bestie fere vrsi ⁊ leones ⁊c. lz elephātes ⁊ cameli q̃si mixti sūt. Et ideo prīo capite eos cōtineri oportet quo casu tā ti fit condemnatio quanti plurimi ipsa res valuit anno preterito: vt ī dicta. l. aquilia. ff. eo. ti. ⁊ isti. eo. ti. ī ꝑn. Secundū caput q̃ non est in vsu: hoc nō ponit: vt. ff. eo. l. si seruus ī. §. huius ꝓallega to. vbi dī huius legis secundū quidē caput in de suetudinē abiit. Sed tertiū caput huius legis est ō cis vulneratis feris bestijs occisis cereriq̃z re bus ruptis: vt veste vale ⁊ similibus. Quo casu ꝙdemnatur qui dānū vēdit quāti res fuit trigita diebus retro rei ꝑcū ⁊ valoꝛē estimādo. vt dicta l. si seruus seruū. §. tertio āt capite. ⁊ isti. eo. §. ca pite tertio. cū. §. sequē. Et ī hac actione si qs dā num se dedisse ificaꝛ. i. negat: condēnatur in du plum. ff. eo. l. i. §. i. dī aūt lex aquilia ab Aquilio plebis tribuno: ꝑm Jsidorū li. v. qui ipsam i mon te Auētino. tpe discordie populi ⁊ plebis consti tuit. ff. eo. l. i. ⁊ postmoduz concordia facta vice le gis est habita.

¶ Actio mādati directa: cōpetit mādatori: ⁊ eius heredi. ff. eo. ti. l. si vero. §. si. ⁊. l. si mādatoꝛi cuj. .pri mo rūso. ⁊. §. i. Cōtra mādatariū vel ꝓcuratorez post mādatū susceptū. ff. e. l. si nō remunerādi. §. i. Et iquātū itereſt id scīn̄ cē quod mādauit puta mādaui vt funduz emeres si mea itererat emi. te neberis post mādatū susceptū: tamē si eundē fun dū ego ipse emo: vel alius mihi. neq̃z itereſt aliō cessabit hec actio ꝑm Alz. ff. eo. ti. l. si procuratorē §. mandati actio.

¶ Actio mādati ꝯria: cōpetit mandatario. ff. eo. ti. l. si vō nō remunerādi. §. cōtrario. vel ꝓcurato ri ad expēsas aduersus mādatorē quaten⁹ fines non ē egressus. Si vō aliud erogauerit vtiliter ī eo ñ habet mādati iudiciū: sed tm̄ negocioꝝ gesto rum: ꝑm Mar. licet Jo. ⁊ Accur. cōtra put legi. ⁊ no. isti. eo. ti. §. is qui. ⁊. ff. e. l. sed ꝑculus cū. l. sc. i ꝑn. ⁊. C. ō negociis gestis. l. fi. in gl. vltima. Si vō mādaueri tibi: vt mihi fūdū emēs ēt si nōdū ꝑcū solues ages mecū mādati. vt suscipiā obligatōez qua teneris venditori. illā ⁊ ego agere possuz ut cedas mihi actionē empti. ff. e. ti. l. si mādato meo primo rūso. Cōpetit ergo breuiter actio manda ti directa cōtra illū qui mādatū suscepit ad iplen dū: cum primo cogi nō posset q̃ suscipet mādatū. inquātū iterfuit mādatoris scīn̄ fuisse qō mādaꝛ. Et rursus ipsi mādatario qui mādatū suscepit cō petit actio mādati cōtraria ad ꝑpensas si quas fe cit rōe mādati suscepti: si fines mādati ñ exceſſit. lz si mādatū exceſſisset ī expēsis factis nō repetet ipsas ꝑ huiusmodi actionē.

¶ Actio negatoria. require. ſ. actio confessoria.

¶ Actio negocioꝝ gestoꝝ duplex ē. s. directa ⁊ ꝯtraria. vnde actio negocioꝝ gestoꝝ directa: ē q̃ agit dñs rei geste ꝯ eū qui negocia eius gessit vt administratōnis rōnez reddat: vt puta si ego fui abūs: ⁊ negocia mea ceperūt eē ōserta ⁊ male se hēbāt: tu hoc videns absq̃z mādato a me recepto mei cōtēplatōe ex amicicia quā ad me bēs gere bas negocia mea: mihi dabec actō negocioꝝ ge. directa ad ō ut reddas mihi rōez administratio

nis vt.ff.de nego.ge.l.ij.⁊ instit.de ob.que ex q̃si con.na.§.i.⁊.§.sicut.

¶Actio negocioꝝ gestoꝝ p̃ria:cõpetit illi qui sine mãdato se imiscuit alienis negocijs gerẽdis ad uersus dñz negocioꝝ ad repetẽdũ expẽsas negocioꝝ gestatõe factas.Et veniũt oia que expẽdit de suo necessario vel vtiliter:nõ tñ voluptuose:⁊ hec colligũt.ff.e.ti.l.ij.cũ ibi nota.

¶Actio de peculio vel peculiotenus cõpetit ei q cũ filiofamilias vl̃ seruo peculiũ habentibus p̃ xit.ff.qõ cũ eo.l.i.cũ se.Que p⁹ morte filij vel fũ ẽ ãnalis:⁊ nõ post emãcipationẽ:manumissionez vel alienationẽ.ff.qñ actio ꝺ pe.est ãna.l.i.§.quãdiu vbi ꝺr.Quãdiu filius vel seruus i ptate est de peculio actio ꝑpetua est.post mortẽ aũt eius vel postq̃ emãcipat⁹ manumissus alienatus ve fuerit tpalis eẽ icipit.i.ãnal.⁊ ꝑpetit hec actõ ad uersus dñz vl̃ p̃cz:vt no.ff.de pecu.l.i.§.verba.

¶Actõ noxal̃ fm Azꝝ. ꝺr actõ que nascit vl̃ oritur ex delictis seruoꝝ.ff.eo.ti.l.i.⁊ isti.eo.ti.i p̃n. Et ꝺr noxalis a noxia qꝺ significat ipm delictũ. vel a noxa qꝺ ꝺr ipse deliquens.ver⁹ us. illoxia delictũ deliquens noxa vocat.

¶Actõ pignoraticia directa cõpetit debitori p̃ creditorẽ.insti.q.mo.re ꝑtra.obliga.§.fi.vel p̃ ei⁹ tutorẽ vel curatorẽ si pignora acceperũt.ff.eo.ti. l.si solutũ.§.fi.⁊ hz locũ soluto ꝺbito ⁊ aliter satisfacto.quẽadmodũ voluit creditor.hz ñ sit solutũ: vt si pignora alia data sunt creditori vt a primis recedat:vel fideiussores siue res alie vl̃ pciũ etiã nuda ꝓmutuo sine ꝓcio vel pacto.Quotiẽs ei vult creditor recedere a pignore vl̃ satisfactũ si vt ipe velit l̃ voluit cautũ ẽ.l.i h⁹ ꝺcept⁹ sit sui facilitate fm Azꝝ.vt.ff.e.ti.l.si rẽ.§.emẽs.⁊ .l. necessarias §.si vnus.¶Per hãc ergo actõnẽ debitori repetit expẽsas si quas fecit i re pignorata obligata nisi eadẽ res sit ampla ⁊ ad modicum ẽt fuerit alij pignorata quasi in nullo captus sit qui pignora secundo loco accepit.

¶Actio pignoraticia p̃ria datur creditori p̃ debitorẽ:⁊ dar̃ ad multa. Si enĩ decipiar̃ a debitore vel ipsa re vel eius ꝓposito: quia obligauit rẽ alienã vl̃ alij pignoratã.ff.eo.ti.l.tutor.§. p̃ria iũcta.l.si quis i pignore.§.fi. Et si ꝺbitor maliciose versatus sit obligãdo es vel stagnũ ꝓ auzo vl̃ argẽto.ff.eo.ti.l.i.§.si quis.⁊ i.§.pcalle. si quis i pignore scõo rũso.vl̃ si obligauit seruũ per quẽ dãnuz datũ ẽ:puta furtũ.vl̃ aliud huiusmodi.⁊ hoc si sciuit tenet i solidũ.idest i totũ. secus si ignorauit:q̃ tũc liberabitur nore deditõe: scilicet dãdo seruuz ꝓ noxa.In his cõpetit hec actio fm Azꝝ ⁊ alios.¶Hec ꝓbanꝫ.ff.eo.tit .l.si seruus pignor. Itez fm Azꝝ.agit creditor actione pignoraticia si seruos pignoratos artificijs istruxit.si iceperãt i bzem ãteq̃ pignorarent:vel debitoris volũtate creditor eos istruxit.Sed si nihil horum interfuit si quid artificijs necessarijs eos instruxit fm Azꝝ.erit actio p̃ria.ff.eo.ti.l.si seruus.

¶Actio aũt pignoraticia vtilis fm pla. dar̃ ei q ipignorauit rẽ alienã sine consensu dñi:⁊ postea dñs pignoris est.ff.eo.ti.l.rẽ alienã.⁊.ff.ꝺ pigno. l.i.§.i.⁊.l.si ticio:cũ seq.⁊ tã directa q̃ illa dãt p̃n cipali ⁊ suis heredib⁹:⁊ p̃ heredes creditoris.vt p̃t ꝓbari isti.de ppe.⁊ tẽ.act.§.nõ aũt iuncta.l.ex p̃ctu.ff.de act.⁊ obl.⁊.l.i.§.creditor.⁊ isti.q. more cõtra.obli.§.fi.

¶Actio p quã q̃rit an actor iurauerit fm quos dã dar̃ ei qui cũ peteret rem suã delato sibi iure iurãdo ab aduersario:eã suam eẽ iurauit.Ab eo enĩ rem suã petit actione i fcm qui iurauit suam eẽ.ff.de iureiu.l.nã postea.§.i.⁊.§.fi.Si vero rez suã sibi traditã postea amisit:⁊ ille qui detulit iuramentũ eã bact⁹ sit aduersus eũ publiciana cõpetit actio ex li.feu.de publi.act.l.cũ q.§.petenti. vbi ꝺr.Si mihi petẽti rẽ iurañtuz detuleris.Jura ueroq̃ rẽ meã esse cõpetit mihi publiciana aduersus te tm̃:quo hoc debeat itelligi:vbi no.plene ⁊ solet iusiurãdũ referri ei q detulit.C.de re.cre. l.generalr.§.oẽ.ỽ.sed iuramẽto.

¶Actões p̃iudiciales i rẽ eẽ dñr p quas querit: an quis liber sit:an libertus.⁊ i partu agnoscendo.vt in.§.p̃iudiciales.isti.de actio.Sz illa p quã q̃rit.an aliquis sit liber:parti ciuilẽ cãm obtinet parti p̃toriã.Ciuilẽ ãt fm formã dñij qua i ea ꝺrecte agit.Et p̃toriã fm formã ⁊ modũ petẽdi:q̃ tuũ a te ipso ñ ab alio petit possessoꝝ. Cetere vero due formã capiũt ex p̃toria iurisditione:⁊ in rem dñr eẽ ad istar actionũ de fuitute:q̃ i hac de iure patronatus i re:in illo ꝓprietatis iure agit.⁊ p̃iudiciales dñr.q̃ quẽadmoduz exceptiones actionibus opponũtur:⁊ ante p̃mã qõnẽ terminantur. Si autẽ quare nõ exceptiones sz actiones dicant qs queratur:hãc cãm accipiat:q̃ nõ est exceptio nisi sit actõis exclusio.¶De vo p̃iudiciales nullam actõem excludũt sed nõ ꝓpetere dicunt:⁊ iõ actiones dicũtur ⁊ nõ exceptões.verbi gratia actões dicũtur ⁊ nõ exceptões.verbi gratia p̃e iudiciales actões pro tanto dici possunt q̃ i ipis tractatur de magno p̃reiudicio:vel quia questioni mote p̃reiudicant vt agis contra me ⁊ aliquid petis oppono tibi questionem status dicendo q̃ es filius meus vel seruus i potestate mea constitutus aut libertus.⁊ sic de consimilibus.Et p̃reiudicabit actõi me p̃ tuc mote. Sunt ⁊ alie i rez actiones i quibus nõ ꝺr ꝺ dñio sz de iure pignoris:agit vt fuiana ⁊ q̃si fuiana.regre i loco suo.

¶Actio p̃scriptis verbis ex ꝺctõibus innoiatis descendit.vbi.s. ciuilis cã subest sufficiens ad actõez i troducẽdaz:⁊ cũ negociũ nõ cadit in certũ ⁊ speciale nomen ꝺctus:nec cã huiusmodi actionis exp̃mit:Cetere huiusmodi actiões exprimũtur sic:do vt des:facio vt facias: do vt facias:facio vt des.Ex quib⁹ nascit actio p̃scriptis ꝺbis nominatis:alias ciuilis:Q̃ mihi aliquid adest vl̃

aut mihi ſi abeſt.nec tibi adeſt.aut ſi nec tibi adſit nec mihi abſit:ꝛ ceſſes iplē qō ꝙuēit iter nos:ego aūt feciam ſubſidiū intentanē actio de dolo. Naz vbi vnus ceſſat implere: qō in ſe eſt:qō promiſit: altero ipleute:locū hz hec actio.

¶Actio eſt ꝓtorie q̄ ſūt:ꝛ quot.regī Spe.ti.ō act. ſeu pen.ppo.§.poſtremo. Diuiſiūr āt ꝓtorie ſm Alz. qz a ꝓtore ſūt īducte.vt iſtit.ō act.i ſūma hz eūdē.

¶Actio p ſocio q̄ ex vtraqz pte directa eſt compet ab vſufructu quez ſol⁹ alter ſocioꝝ percipit vel ſi dolū ꝓmiſit i rebus cōibus. Nā locū hz qñ duo ineunt cōtractū ſocietatis. ita qꝝ tā lucrū qꝝ dānuz iter eos cōe eſt. Et ſi aliquis ſocioꝝ male ꝛ doloſe verſet:tūc alteri cōtra eū dar hec actio. Eſt aūt ſocietas ſm Alzo.duoꝝ vel pluriū cōuētio ꝓcta ob cōmodioꝛē vſum ꝛ vberioꝛez queſtū. Que diffinitio ſm qꝝ ipſe dicit nō eſt in legibus: ſed in Marco Tulio reperitur. Naſcitur aūt hec actio demū ſocietate finita que finitur pluribus modis:put plegitur ipe Alz.in ſum.e.ti.

¶Actio publiciana ex equitate:dar ei qui rē bona fide emit a nō dño.ꝛ rē ſibi traditaz bona fide cepit:credēs vendentē tpe venditōis ꝛ traditōis dūm eē.ff.de publi.ꝛ ſi res.§.vlti. Et ſufficit emptori habuiſſe bonā fidē:lz venditor malā fidē habuerit:ꝛ callido ꝓſilio vēdiderit:vt ea.l.§.ptor ait. Hunc aūt vī cōtradicere auc.C.de ꝓſcrip.lō.tēp. male fidei poſſore alienate ceſſat lōgi tpis ꝓſcriptio.So.habeī in gl.i.c.abbate de iudi.li.vi.Si ergo talis emptor añqꝝ vſucapiat:vel ante ꝓpletaz vſucapiōez a poſſione cadit petat rē a poſſore iure q̄ſi dñij.Et appellar actio publiciana a Publicio auctore q cā inuenit:inſti.ō actō.§.alie.Ad hoc vt actor obtineat oz iſtū ꝓbare iuſtū titulū ꝛ rē ſibi fuiſſe traditā ꝛ bonā fidez habuiſſe tpe emptōis ꝛ venditōis:qō ꝓmittī niſi ꝓriū ꝓbeī.ꝛ qꝝ credat nō vēditorez vī donantē tpe ꝓctus dūm fuiſſe.alias publiciana nō cōpeteret. Permittī aūt tali venditōe ac ſi vſucepiſſet vendicare niſi forte verus dñs poſſideat vt qdā dicūt. qz excepto veri dñij publicianā excludit. Si āt poſt vſu capionē a poſſione cadat.tūc nō ꝓpetit publiciana.ſz ciuil actio vel rei vendicatio:ſm quoſdā vtilis:ſm quoſdā directa.ff.de publi.l.i. De hac materia vide no.p Jo.an.ō ſen.ꝛ re iudi. abbate ſane.li.vi.ī gl.vbi ī fi.dī qꝝ rei vēdicatio ꝛ publiciana nō ſunt ꝓria:ſed diuerſa:cū ad eundē finē tendunt.ſecus cū tendūt ad fines diuerſos.

¶Actio publiciana reſciſſoria:dar ei cuius res quā a nō dño emit credēs eū dñm vt.ſ.cū abns erat cā reipublice vel ſtudij: vel peregrinatōis:vī legatōis ciuitatis:vel cā appellatōis ꝓſequende: vel teſtimonij ferendi:vel qz ī captiuitate fuit.vī alia cā neceſſaria fuit abſens:ꝛ talis res ſua :cuz eſſet abſens vſucapta eſt:ei ꝓpter neceſſariaz abſentiam intra annum poſtꝝ reuerſus eſt reſcindere vſucapionem:vt dicat aduerſarium nō vſucepiſſe qui vſucepit:ꝓ auxiliuz pretoris hoc remedium ſibi datur. Si autem vere fuit dominꝰ rei tunc cōpent ei vendicatio reſciſſoria. Si vo res talis erat pignori obligata competent ēt hipotheca ria reſciſſoria:ꝛ hoc ī realibus actōibus. In actō ne autē perſonali cōdictio reſciſſoria. De hac materia vide Guil.in ſpe.ti.de inte.reſti. ī tractatu libelloꝝ ſuper verbo ſz ſcias ꝛ ſequēti.ꝛ gl.optia in verbo dñij vī quaſi circa medū.ī. c.abbate ſane de re.iur.li.vi.

¶Actio quāti minoris:quedā eſt ꝓtoria:quedaz ciuilis.ꝓtoria locū hz cū qs emit aial vel ſeruuz morboſuz ſeu vicioſuz qō pp morbū vel vicū minus valet qꝝ emptus ſit:ꝛ dar ad petēdū id quod minus valet.puta ſi res nō eēt vicioſa vī morboſa valēt.xx.nūc āt valet.xv.ꝓponī hec actio ad petēdū qꝝ minoris iterſit emptoris. Hoc āt ſcias qꝝ de vicio nū qꝝ teneī venditor niſi ī trib⁹ caſib⁹. Primus ē qñ noiati ꝓmiſit:ꝛ tūc ageī ex ſtipulatu. Secūdus eſt qñ ſciebat ſuū habere vicū ꝛ emptorē nō admonuit:ꝛ tūc teneī ex empto:vel qꝝ rediebat vel admittere teneat. Tertio ſi in vicio animi ſit admixtū vicū corporis:dar aūt ītra annū vtile. Sz ciuilis actio quāti minoris cōpetit qñ librū vel aliā rē vicioſam vel morboſam emit ꝓpter qō res minus valet:ꝛ agī quāti minoris eſſet empturus.de hac actōe nichil dī ī arboꝛ actionū:ſed ō pretoria ſolū. Vide ſimiliter ō hac materia in ſpe.ti.de emp.ꝛ ven.§.nunc dicēduz v.eſt ꝛ alia actio.

¶Actio qō iuſſū ꝓpetuo datur cōtra patrē vel dñm quoꝝ iuſſu cū filio vel ſeruo aliquis ꝓtrit ſi ue videatur iuſſus ad cōtrahentē:ſiue ad ſeruuz. Nec eſt ī ea opus verbis aut ſcriptura.vel vt di ſtinguaī ſm Alzo.an videaī iuſſus vel iuſſio ſpāliter in vno ꝓtractum an generaliter. Et ita qꝝ volens cū ſeruo meo gereī.videor enī omnia iuſiſſe:niſi lex certa.i.conditio vel pactū contrarium ꝓhibebat. Habz ergo locū actio qō iuſſū qñ dño viuente vel patre:ſeruus vī filius ꝓtraxit qꝝ hac actōe dñs vel pater eo qꝝ iuſſit tenebitur.

¶Actio qō metus cā datur ei q̄ ꝓbabili vel iuſto metu coactus rē ſuā vendidit:tradidit.vī promiſit:aduerſus eū qui metū fecit:ſed ītra annum erit quadruplū:ꝓpter ꝓtumaciā nolentis rē reſtituere iuſſu iudicis ante lit.ꝓte. Poſt annū vero ſimplici.vt ī.l.ſi cuz emptore.ꝓmo reſponſo.ꝛ.§. poſt annum.ff.qō me.cau.

¶Actio rei vēdicatōis eſt qñ dicis rem corporalē eē tuā:vt hunc ſeruū hunc equū hanc veſtē. Alia dī vendicatio:qnā legiſte nō habēt que datur pro re īcorporali vt no.per doc. in.c.examinata de iudi.

¶Actio reſciſſoria triplex eſt: vt.ſ.ꝛ e publiciana reſciſſoria.

¶Actio redibitoria datur ēptori ꝙ venditorem vt ſeruum vel aial morboſum recipiat ꝛ precuz

restituat ⁊ dar̃ ītra sex mēses vtiles qr hec actio tm̃ sex mēsibus durat: vt.ff.ō edil.edi.l.i.vbi gīa. Si vendis mihi aial morbosuz latentē morbum habēs: vel aliā rē viciosaz tali vicio: quod viciū si sciuissez nullo mō emissem: mihi dar̃ actio ꝯ te ad hoc qꝫ pciū receptū restituas ītra sex mēses: ⁊ rē tuā morbidā vel viciosaz reassumas. Sz pactū legis cōmissorie hz fieri si vendo rē meā tibi sub illa cōditione. si soluas decē pro ea intra certū terminuz: qō si nō solueris sit res mēpta: ⁊ mea sīē prius erat. vide infra lex cōmissoria.

¶Actio rex amo. cōpetit marito aduersus uxorem de rebus cōstāte matrimonio cā diuortij ablatis. Datur aūt post diuortiū ⁊ continet rei psecutionē. Sz si pendente iudicio reītegrer̃ matrimoniū: soluit̃ iudiciū rerū amotarū. ⁊ si reītegrato matrimonio iterū fiat diuortiuz remanebit actio rex amotarū ob res amotas priorīs diuortij cā. Et in quo casu actio furti daret̃ contra extraneū: in eodem casu actō rerum amotarum locuz habet dūmodo illa concurrāt vt res mariti dolo malo amoueant̃ ⁊ econtra. Itē qꝫ fiat amotio cōstāte mīmonio vel aliquid qō ꝓ amotiōe habeatur. Itē qꝫ fiat causa diuortij. Datur etiā hec actio contra patrē filio vl̄ filie quatenus ex ea re locupletior est factus ⁊ dolo malo eius factum est quominus fieret: De hac materia vide nota. per Azo. in sum. c. ti.

¶Actio rei vxorie vl̄ vxoraticie sublata ē. in cuius locū subrogata ē actio ex stipulatu q̄ dar̃ marito vel eius pī vt dos tradar̃. Si. n. a datōe dos īcipiet: hec actio locuz nō haberet: lz quidā dicāt cōtrariū: vt dicit Azo. in summa. c. ti.

¶Actio seruiana dño fundi vl̄ dom⁹ competit ad psequēdas res cōductoris ꝓ mercede dom⁹ quasi res pignoratas. quāuis enī conuentōe nō pignorent̃: tm̃ iuris cōstitutione obligātur tacite pro locatōe iure pignoris. In vrbanis predijs īuecta ⁊ illata. In rusticis vero p̄dijs fructus tm̃. De hoc in. §. seruiana. īsti. de act.

¶Actio quasi seruiana que ēt hipothecaria dī pretoria est. per quā rem mobilē vel imobilē tibi pignori obligatā quā possidet aliquis siue sit debitor siue alius: poteris ab eo euocare seu petē. ⁊ ē actio in rez vtilis. ⁊ datur creditori ad psequēdū pignus hipothecarie. i. rez mobilē obligatā. vide de hoc inst. de act. §. quasi seruiana.

¶Actio serui corrupti cōpetit ñ solū aduersus eū cuius hortatu vel cōsilio seruus corrupt⁹ vel deterioratus ē: sed ēt ꝯ euz noua lex dar̃: qui sollicitauit seruum: lz bonos mores eius corrumpē non potuerit. Hec aūt actio ī duplum hz condēnationē. s. quāti deterioratus ē seruus quanti veres fuerit q̄ subtracta ē a seruo sollicitato. ⁊ tenetur q corrūpit. siue ex bono malū: siue ex malo dēteriorē fecerit. ō hoc in. l. si quis seruo alieno sua serui. C. de fur. vbi casus de hoc.

¶Actio stricti iuris: require. s. actionū vero quam. ⁊ vide de excep. in. c. cū venerabilis. vide ēt inst. de act. §. sed ⁊ stricti iuris.

¶Actio subsidiaria dī qr in subsidiū ⁊ auxiliuz alterius q̄ iefficax facta est dar̃. vt si tutor res pupilli alienauerit vel male administrauerit. ⁊ ipse tutor ⁊ eius heres nō sunt soluendo. i. nō sufficiētes ad soluendū. pupillo datur actio ꝯ illuz ī quē res eius alienate sunt.

¶Actio tutele subsidiaria ꝓpetit pupillo: qñ nec tutor: nec eius heres soluere habet: cōtra eū cui iura tradita sunt a pupillo. vt cautōem exigat a tutore de īdemnitate pupilli. qñ vel nullā vel parum idoneam admisit cautōem.

¶Actio tutele directa dar̃ aduersus tutorez ipi pupillo: inq̄tū conuenit si tutor in rebus pupillaribus dānū dedit dolo vel culpa ipi pupillo.

¶Actō tutele ꝓria ꝓpetit tutori aduersus pupillū si i rez ei⁹ aliqd ō suo īpendit vl̄ ꝓ eo fideiussit aut rez ꝓpaz pignorauit vl̄ obligauit ꝓ pupillo.

¶Actio venditi cōpetit venditori ad petendū p̄ciū ⁊ vsuras ex tpe more. Et si aliqd spetiali pacto comprehenditur prout is sibi pactū est vel iter partes conuentū est. Et huius cōtraria est actio empti. quam vide. §.

¶Actio vi bonorū raptorum de rebus mobilibus vi surreptis dar̃ ei cui res mobiles ꝓ violentiā sunt ablate. ⁊ competit restitutio intra annuz ad quadruplū: ita qꝫ in quadruplo cōtineatur ei restitutio. ⁊ hec est vis ablatiua.

¶Actio hipothecaria: vide. §. actō quasi seruiana. Et hec actio aduocat nudam possiones. ff. de euic. l. si cum venditor. §. i. dī tm̃ iudiciū pretorū ⁊c. et tm̃ de actionibus.

¶Accipere ⁊ capere differūt. Illā qui capit rez suā facit. sed qui accipit non facit suam. Et qualiter ītelligatur verbuz accipit: vide de acq. re. do. l. in laqueum: in glo. i. et. ij. ⁊. ff. de fur. l. qui vas in glo. ii. ⁊. l. naturali. §. turbatio. vbi dicitur: q accipit furtum cōmittit.

¶Accola est qui colit terrā non ꝓpriaz: vñ. Accola nō ꝓpriā: ꝓpriā colit incola terram. ⁊ dī ab ad ⁊ colo. quasi qui aduenies colit terrā.

¶Accephalus. i. sine capite ab a quod ē sine ⁊ cephas caput. xxxv. di. nūa. i auc. ō ap. §. generalē

¶Accersitus est collect⁹ vocat⁹ vl̄ circa se sit⁹ lxv. di. qr igit̃. xiii. q. ii. qñ ꝓpositū.

¶Accoliti grece dicunt̃ ceroferarij l̄ accēdētes latine. ⁊ a deportādis cereis qñ legendū est euāgeliū aut sacrificiuz offerendum. tunc. n. accēdūt luminaria ⁊ portant lz sol eodem tpe rutilet ad signū tamen leticie ad demostrandū vt cypho luminis corporalis ostendāt̃ ista lux. de qua Io. i. c. erat lux vera ⁊c. vt inqt tex. ī. c. cler⁹ ad fi. xxi. di.

¶Acrimonia est ꝓpe acerbitas: lz sīm legistas ē pena que īfligit̃ sacrilegis. sicut incarceratio l̄ exilij relegatio. C. de sacro san. ec. l. placet. q̄ est cano

nizata.xvi.q.i.c.placet.sub.§.nouarum.vbi etiã dicitur de hoc.

¶Accõmode.i.multum cõmode.de elec.vbi periculum.li.vi.

¶Accusator est ille q aliquem corã iudice accusat ꝛ criminalẽ sibi mouet questionẽ. Et dicitur accusator quia ad cãm vocat eum quez appellat vt in.c.fozus de ver.sign.post mediũ. Et ibidem dr:etiã delator accusator denũciator ꝛ ingsitor pñt eligi ordinari ꝛ eis prebẽde ꝓferri. Et accusatio testimoniũ ꝛ ordo pari passu ambulãt.vt.ii. q.vij.c.ipsi apostoli.in gl.sup verbo cẽ. Et admittit ad accusandũ qui in peccato mortali est. Nemo tñ sine accusatione dãnari dz.

¶Accurate.i.diligẽt studiose curialr ꝛ ꝓpositeDe Ad

¶Ad ponit ꝑ iuxta.ff.de serui.vrba.pdi.l.qdã hiber⁹. De hac dictõe no.arch.ó referri.si gratõ se.li.vi.ꝛ.lxxviij.di.pbyter. Et qño differant:ad: ꝛ i:vide.ff.ó iniur.l.itẽ apud labeonẽ.§.cũ vicinũ. qó nota ꝑ statutus dicẽtibus q aliquid fiat ad domum vel in domo.

¶Adépta legata vicim⁹illa q̃ testator adimit a legatario cui primo legauerat mutata pma sua voluntate.

¶Aderatio dicit q̃si eris punitio.vl aderata p dia dicebantur ex quibus es punebat:vt habet ex.l.i.C.de comi.re.mili.ꝛ.C.de colla.dona.re. aut transfa.seu adera.l.i.li.x.

¶Admodũ.est idez qó valde. Et ponit glo.con cordãtias ó iurciu.c.romani ver.nos itaqz.i cle. ꝛ de cen.c.grauis.de corpo.vici.c.i.

¶Admittere ẽ recipere:vt.ff.de inoffi.testa.l.p̃ §.si quis ipuberi.vt si dicat iste ẽ admittendus.i. recipiẽdus.vel est icitare ad currenduz.inde admissarius.i.velox.

¶Adoptiuus filius est quẽ aliquis adoptat vel accipit datũ a pie. Et eõ pater adoptiuus ẽ q filium adoptat.isti.de adop.§.i.ꝛ.ij. Et sunt dãnati heretici qui dixerunt christum non proprium: sed adoptiuum filium dei.xxiiij.q.ij.quidã verbo Hosiani.ꝛ in.c.quadam de cele.mis.

¶Adoptio ẽ gratuita q̃dã electio:qua quis alt quẽ sibi eligit i filiũ:hoc faciũt plerũqz bi q filios hñe nó pñt ad ipoz solatiũ. Et talis q; sic recipit in filiũ dr adoptiuus q a patre legitio sic ei dat. Et illie qui eũ sic adoptat dr adoptiuus pr. Et q̃ sit dña iter adoptõem ꝛ arrogatõez:vide.j.arrogate.ꝛ insti.de adop.in pn.

¶Aduena dr eo q aliũde aduenit.fm Isido. li.x.etbi.ar.ff.de iudi.l.heres absens.

¶Aduocatus ẽ qui alio noie q̃si legat⁹ seu patron⁹ vocat.q i forensib⁹ seu extraneis negocijs pminẽtib⁹ pbet litigãtib⁹ suũ patrociniuz.cuius pciũ oneraria vocat sub ãtiquo noie. Et ide uẽit vbũ aduocare.qó ẽ postulare ꝑ opponẽte.ꝛ desiderũ ei⁹ corã iudice exponere ꝛ patrociniũ in cã pstare. Et aduocat⁹ nõ pt eẽ notari⁹ i cadẽ cã: vt notat.Ac.in.l.vniuersas.de ócurio.li.x.

¶Aduocat⁹ fisci dr q pciniũ pstat in cã fisci.

¶Adductus.i.ductus vel inducatus.

¶Adeo.i.intm̃.media correpta:vt de rescrip.cũ adeo.

¶Adult⁹ dr q.xxv.an.cõpleuit vel q a.xiij.an. vsqz ad.xxv.pcedit. Ita adolẽ i vno significato ẽ crelcẽ i alio cremare vel vrere. Et adolescẽs dr trib⁹ modis:vt notat Archi.xxvi.q.vi.alligãtur.

¶Adeodatus ẽ nomen dauid: qui datus fuit a deo ad liberationẽ israel.

¶Ad quid.i.quare.de censi.puenit.

¶Adulter dr qui nuptias violat.

¶Adulteriũ dr quasi ad alteri⁹ thoz accessus: vel ad alteriũ: qz ex adulterio ab vno cõcept⁹ ad alterius hñditatẽ nascit. Et fm Ludo. de roma p adulterio statute sunt quattuor pene ó iuz hodierno. Prima ẽ lepatio thoz. Secõa ẽ pena ótrusionis i monasteriũ:vt ibi lachrymis lauet peccatũ:qó ẽ pudor fateri. Tertia ẽ q scindunt i pãnis ꝛ capillis añ ꝛ retro. Quarta ẽ excõicatõ q̃ ẽ maior oi pena i iure canonico: lz pena adulterij de iure ciuili sit pena capitis:vt.ff.ad.l.iul. de adul. l.cohercẽde.lz Quadue ẽ pẽa.lx.ducatorũ.ꝛ hoc i viro:lz in muliere ẽ pena detrusiõis i clausur. vt no.in.l.mãcipia.C.de ser.fugi.

¶Adulterinus ẽ de aduterio cõceptus seu genitus.vñ adultina moneta vl sigillũ dr falsa moneta vel falsuz sigillũ ad ista ve vl vi fcã vl fcm̃.

De Aff.

¶Afficez tria significat. vñ. Afficit i forma punit cupit hec tria signat. Itẽ dr affectus nõ sufficit nisi sequat effect⁹.vbi ex necessitate opus est. fcõ vt.c.vlt.de spon.ꝛ de eo.q mit.in pos.c.i.

¶Affatim idest generaliter vel abũdãter ꝛ sic ẽ media breuis:lz media lõga.i. facũde:vñ Si dicas affati tunc significabis abunde. affati dicẽs facũde significabis:vt hẽtur i.c.vnico de reli.do. li.vi.in gl.ꝛ.xxiii.di.ꝓterea.

¶Affinis ẽ q hz ꝓsanguineã alterius i vxorez: vel eõ que hz cõsanguineũ alterius in marituz.

¶Affinitas ẽ ꝓximitas psonaꝝ:ex coytu puenies:oi carẽs parẽtela:ꝛ hoc de iure canonico:ꝛ sic ꝯbitur affinitas tã p coytũ legitimũ q̃ p formi cartũ. Sliter dic̃ Bof. Affinitas ẽ attinentia p sonaꝝ ex copula puenies. Ita q̃si vir carnalr cõiũgit vxori oẽs cõsanguinei vxoris efficiunt affines viro ꝛ eõ. Sz inter cognatos vtriusqz nulla nascit attinẽtia.ó psan.ꝛ assi.c.qó supbis.ꝛ impedit mãmoniũ ꝯbẽtiũ ꝛ dirimit tã ꝯctũ. Dñr aũt affines q̃si ad alteri⁹ fines accedẽtes:vel ex eo q due cognatões q̃ iter se divse sunt pp nuptias l coytũ copulant ꝛ alter ad alteri⁹ cognatõis finẽ accedit fm Host.lz fm leges affinitas ẽ regularitas psonaꝝ ex nuptijs ꝓiunctaꝝ:oi carẽs parẽtela vt.C.de nup.l.liberi.ꝛ tñ fm gl.l.ꝯbitur ẽt affini

tas p ꝓcubinã: vt. xxxv. q. iii. c. dē icestu. ⁊ ibi no. ⁊. ff. ō ꝓcu. l. i. Euã p coytū icestuosū l' fornicarium. vt i. c. discretōi. ⁊. c. tue. de eo q cog. consan. vro. suc. ⁊. xxxv. q. ij. nec cã. Alij tñ reputant ab surdū q tale vinculū legitimū oriat ex coytu dã nato. cū ex nuptijs ꝓueniat. ff. de gra. l. nō facile ℌ. affines ⁊. ℌ. icidū. Dirimit tñ publice honestat⁹ iustitia ſm Bof. i ti. ō eo q cog. ꝓsan. vro. suc. Ubi dicit ēt q affinitas p fornicariū coytuz ꝓcta nō dirimit matrimoniū: ſz exactionē debiti iterdicit: vt i dicto. c. discretioni.

¶ Affidare est fidē dare.

¶ Affirmatio expōit qñqz p negatiuã: vt i. c. vemēs. de testi. vbi dī in ore duorū vel triū. ſ. ⁊ nō paucorū: qñqz ecōuerso. vt di. i. ius naturale. vbi dī trāsire p agruz alienū nō tuū phas ē. iure ãt naturali oia sunt cōia. c. quo iure. viij. di.

¶ Afflictus penes vulgare lōbardoꝝ ⁊ tuscanorū ſm ꝓDe. de samp. ⁊ abbatē dī census q dat rōe pdiorū. put vī velle Bul. i spe. ō lo. ⁊ cōdu. ℌ. segtur. in pnc. ide affictare ⁊ ē locat ad fictū ⁊ ad firmū. vt i. c. pisanis. de resti. spo.

De Ag.

¶ Agaso dī custos equorū. ⁊ idem dī equitus. ꝑprie tñ agaso dī custos vel pastor asinorū: iuꝝ illud greciste: asinoꝝ pastor agaso. ⁊ bī i. l. agaso. ff. si qua. pau. fe. di.

¶ Agētes i rebus sunt illi qbus cura euectionū mādat: ⁊ erāt olim plures diuerse diuisi p diuersos numeros: ⁊ qlibet numerus hēbat ꝑprū. C. de of. magi. of. l. i. ⁊ tales dicebant principes.

¶ Agek ē generale ad oia q fiūt tā re q ꝑbis: tā iter viuos q i vltia volūtate. Mā facies testmī dī agē sicut ⁊ emēs vēdēs locās ⁊c. Sz gerere cōprehēdit tñ illud qō fit re ⁊ nō ꝑbis: ⁊ sic facies testmī nō dī gerere. ff. de ver. ob. l. ꝑba ꝓferunt.

¶ Ager appellat area vl' cāpus i rure. vel locꝰ s. vacuus q sine villa ē: vt i. l. ager. ff. de ver. sign. ſz ager cū edificio appellat fundus: vel predium vrbanū. ⁊ ager nudus vl' area nuda sine edificio dī rusticū prediū vel ager. rusticus.

¶ Ager vectigalis: respice infra vectigalis:

¶ Ager ēphitheoticus: respice infra ēphitheota.

¶ Agon ē certamē. inde agonista ⁊ agoniculus ⁊ ē ille qui pugnat vel certat: vt. ff. de mu. ⁊ ho. l. fi. ℌ. magistratu.

¶ Agonete sunt ꝓncipes ludi: vt. ff. de alea. l. i. ℌ. in cū. vbi no. Accur. in gl.

¶ Agricola dī quasi agꝝ vl' agros colēs: ⁊ ē nomē cōe seu generale ad oēs agricolas. Sz noīa spālia agricolaꝝ sunt illa: qz agricolaꝝ qdā sunt ascripticij: qdā cēsiti: alij ꝑpetui: alij coloni ꝑditōnales: alij īquilini: alij originarij: alij simpliciter coloni nūcupant: ō qbus oībus. ℌ. locis suis dicet.

¶ Agricole ⁊ cēsiti put qdā dicūt sūt duo noīa substantiua p endiadim talē figurā copulata: vt sit sensus de agricolis ⁊ censitis. i. ō agricolis cēsitis q̄si cēsualib⁹. ⁊ bī sic. ff. de tutelis. l. i. vbi dī q tutela est vis ⁊ ptās. ⁊ exponit ideſt violenta ptās. ita exponat agricole ⁊ censiti. i. agricole cē suales. vñ versus. Ulteris endiade si dixeris arma virūqz. i. armatū virū: ſz Virgi. ⁊ Grecistā. Dīr ãt cēsiti q̄si cēsib⁹ ascripti ⁊ ꝓstituīt eo mō quo ascripticii. Uerūtū iter cēsitū ⁊ ascripticiū ē dīa: ſz ñ certa. Quidā dicūt q cēsit⁹ sit ille q nascit ex ascripticio. Alii dicūt q illa sit dīa qz cēsit⁹ ē ille q rei certe ānuati pstāde obligat⁹ ē. ascripticij⁹ ãt ē obligat⁹ ad rē icertā: puta ad tertiã l' ad q̄rtã ptē fructuū ex fūdo. pdictū. aliqñ tñ ēt cēsit⁹ capit large vt ēt ascripticiū cōprehendat: qñqz ꝑprie ⁊ stricte. qdam tamē dicūt q bi nō pōt testari iter suos: inter alienos tñ dimittuntur. Jo. an. autē dicit q pōt testari inter suos: sed non inter alienos. possunt. n. inter eos qui sunt de familia ſm Jo. ⁊ Accur.

¶ Aricole ꝑpetui vocabant illi q validi erant i corpe miserāqz iertiã simulātes ⁊ ea q̄ veri miseris erāt assignata ad sustētationē ex publico pcipiēda diminuētes: quos ꝓditor studiosus ēt diligens detegēs ad ꝑpetuū coronatū redigit si erāt liberi. Si ꝙ fui q talia fingebāt dñs eis carebat ⁊ ꝓditori assignabant: ſz qdā dicāt q hoc sit correctū p auctēticū ō q̄store: alij tñ dicūt q nō. De alijs spēbus ⁊ differētijs agricolarū inuenies loco suo ifra ascripticius ⁊ colonus.

¶ Agrimēsor ē qui agros mēsurat ⁊ metit: ⁊ fines p debitā mēsurā distinguit. Dicē⁹ q̄si agros metiēs ⁊ alibi vocat libripēs. Qui si dolose falsū fecerit vel fines male distixerit: tenet actōe in factū: vide de hoc de ꝑscrip. c. qz iudicāte. in gl.

¶ Aggerib⁹ nili nō rūpēdis dicit: qz in Egypto nō pluit. ſz nilus egredit ⁊ inūdat agros: vñ q rūpit ibi aggeres incurrit crimē q̄si lese maiestatis. Et pena ei⁹ ē vt i eodē loco vbi ruperit aggeres ⁊ vsurpauerit valles nili fluētis fluminis ō ꝓpriis ⁊ vetustis vsib⁹ i duodecī cubitoꝝ flāma ꝓburat. ⁊ ꝓsocij ⁊ ptices sceleris deportāt ⁊ eoruz bōa publicāt: vt. C. ō nili agge. nō rūpē. l. vnica.

¶ Agapen. i. stipa. vt di. xlii. sigs. Etiam agapa dicitur conuiuium pauperum in codez significato: vt in capi. siquis: ꝓcall'.

¶ Agon agonis grece ē labor latine. qz q laborat agit. vñ Christus dicitur fuisse in agone. ide agri ⁊ fūdi agonetici q dabātur certātib⁹ in agone: vel agri q cū agone. i. labore ad fertilitatē sūt producti: vt. C. de fun. pātimo. l. fi. lib. xi.

¶ Agnati dicūtur qui p virilis sexus lineā coniuncti sunt i ꝓsanguinitate: ō sic dicti q accedūt ⁊ q̄si nascunt pro natis dū. ſ. desūt admittunt cognati. Ubi cognati cōiter vocātur oēs siue p viri lē sexū vel femineū in cognatōne sūt ꝓiuncti. hoc ō veteri iure. Hodie vero iter agnatos ⁊ cognatos parua ē differēa per iura auctēticoruz.

¶ Agnominatio idē est qō agnomē: quandoqz

etiam dicitur fedus coniugale.

De Al.

¶Albū pretoris est quedā tabula dealbata que ponebatur ī curia vl' turri pretoris in loco cōi in quo scribebātur ⁊ ponebanť noīa vocatoꝝ ad iudiciuꝫ ⁊ ad cuius instantiā quilibet citatus esset. Et ibi ēt ꝓponebanť statuta ⁊ edicta pretoris in grossa lr'a ꝓ ab oīb⁹ legi posſēt. Et erat certa pena ꝑ illū qui delebat istud albuꝫ qō mō ē subla tū. ō hoc ī cle. i. ō iudi. in auctē. ō litigiosis. §. oēz. col. viij. in Spe. de do. ⁊ ꝓtu. §. restat. in ꝓn. ō cita to. §. sequiť. v. ⁊ nota. Et dicit q loco huiusmodi sūt mō ḡterni. Et q corrūpebat vel delebat pūie bať ī gnāgita aureis. ꝓ edictū ō albo corrūpē. C. li. xi. Est albū ꝓtoris triplex. Unuꝫ ī quo scribūť edicta pretoris vl' lex ciuilis vt ī. l. si qs. ff. ō iuſ. om. iudi. Aliud ē ī quo scribunť citatōes vt in. §. palle. in auc. de liti. col. viij. Tertiū ē ī quo scribū tur nomina decurionum: vt. ff. de albo scriben. per totuꝫ titulum.

¶Albergarie sūt cēsus seu pactōes q̄ debēť ꝓ comestiōib⁹: de hoc ꝓ glo. ī. c. ꝓterea. de iure pa.

¶Allegare ē argumētari ad ꝓbatōes vel ꝯclu siones ad cōez iudicē ꝓ cōmodo siue cause: ⁊ ꝓpe ponet ad aduocatos.

¶Allodiū est curia vel prediū vrbanū.

¶Albagaria sūt ꝓcuratiōes q̄s certe ville ōbēt dñis suis ad eas veniēt⁹. ō rescri. ad audiēnā.

¶Alimētoꝝ appellatiōe ꝯtinētur calciamēta ve stimenta ⁊ habitatio ut ī. l. legatis. ⁊. l. fi. ff. ō ali. ⁊ cibaria. leg.

¶Alba ē vestis sacra: vel nomē oppidi ī Italia vnde Virgi. Albāiqꝫ prēs ⁊c. ꝓmo enei. ⁊. Dicit vrbs alba: vestitur ꝑbyter alba. ꝯ Jo. an. in cle. ne in agro. de statu monachoꝝ.

¶Alluuio ē latēs incremētū veluti cū paulatiꝫ ags abluēdo arenā ex fundo meo vel vicini mei ī fūdū tuū aliqd ita accrescit vt facile modus nō possit apprehendi q̄ hora sit ablatū vel hec augmē tatio facta. Sz ītrusatio ē patēs īcremētū. vide in ſti. de re. di. §. preterea.

¶Alleatore q ludit ī alea. Etiā ille q q̄si scholaꝫ illa tz. ⁊ si talis clericus fuerit repellēť a ꝓmouo ne: vt de excess. prela. c. inter dilectos.

¶Alienigena q̄si aliene regiōis: vel aliena gen te natus vel genitus ſm Jsido. lib. x. ethimo.

¶Allibrari dicunť q descripti sūt ī libro ciuiuꝫ vel cōitatis alicuius ciuitatis.

¶Altercatōes sunt certamina vboꝝ ꝯ Jo. an. in prohemio cle.

¶Alias. hec dictio significat ꝯditionalr. q̄nqꝫ al teratiōnē vt ꝓmittis dare fundū als. x. noīe pe ne. ff. de iureiur. l. alias. vbi re empta iurať. als nō. i. si nō sit empta. Scdo als ponit pro alio lo co. l. adeo. §. iſula. v. q si toto alueo naturali ō re licto flumīe: flumē als fluere ceperit. i. ī loco alio. ff. de acqui. re. do. Tertio. i. alia vice vel alio tpe vt in. l. dic̄. ff. de arbi. vbi dī alias est agitatum. i. alia vice vel alia q̄ne. Quarto. i. alio cāu. vt i. l. qui testō. §. mulier. ff. de testa. vbi mulier in testō testis eē nō pōt: alias pōt. i. in alio cāu q̄ testamē ti. Quinto alias. i. alio mō. l. i. §. illud tm̄. ff. ō aqua plu. arcen. Et breuiter hec dictio alias significat alteratōem diuersimode: sed in cāu ꝑticulari eo mō tm̄: ſm quē ſubiecta materia declarat. Alias applicata casui significat alteratiōem eius quod est in oratione precedenti.

¶Alueus dicit vēter fluuioꝝ. vel vas ī quo la uant pedes ſm glo. in. c. dudum. de sepul. in cle.

¶Alii⁹ alia aliud denotāt diuersitatē: ⁊ ꝯplicāt. l. qdā relegatus. ff. de re. du. Etiā alius. i. ꝯtius xi. q. iij. c. ij. xi. di. qs nesciat. vbi dī nullus alii⁹ q̄ petrus ꝑdicasse ī Italia: Gallia: Hispania: ⁊ cete ris, puncijs. Jtē alius ⁊ aliter sūt ꝓcedētib⁹ ꝯpli catiue q̄litatis ꝓcedentiū. vt. l. si donationū. C. de bis q̄ vi. me. cau. l. fi. lz gl. ibi velit q̄ implicet qua litatē ꝯctus. Aliter est denotatiuuꝫ q̄litatis non autez substātie. ff. de verbo. ob. l. si quis cū aliter C. de testi. l. etiā. ⁊ qō ibi notat gl. ⁊ ēt denotat di uersitatē nō in substātia: sed in q̄litate: vt no. do. Fran. in. l. si certos nūmos. ff. de verbo. obli.

¶Aliqn dī vel significat ꝯditionalr. ꝯiunctiue ⁊ aduersatiue. Cōditionaliter vt ꝓmitto fundū dare aliqn centuꝫ noīe pene. ff. de dā. infec. l. si finita. §. ex dā. infec. Aduersatiue ī. l. fluminū. §. idem ſuus. c. ti. significat. ergo simpliciter ſm q̄ subiecta materia declarat.

¶Alumnus ē q alit aliquē: vel q aliť ab eo: vl' ē filius ex cōcubina: vt in. l. alumnus. C. q̄ res pig. obli. possit. ⁊ ibi gl. Et sunt qnqꝫ noīa q̄ significāt indifferenter actōem ⁊ passionez. vnde Hospes zelotypus: cōuiua vector: alumnus. Actū siue pa ti: sub eodem nomine signant.

¶Alienare ē ꝓprie rez aliquā in dominiū alte ri⁹ trāsferre. ide alienatio ē ois pactō ꝑ quā trās ferť dñiuꝫ de reb⁹ ec. nō alie. c. nulli. C. de fur. l. i. Jtē alienatio sumiť dupliť. Uno mō ꝑ dictōe si gnificāte trāslatōez rei vel iuris: vt in. l. alienatō nis. ff. de ver. sig. Alio mō sumiť alienatio ꝓpio cō quo rei vel iuris fit trāslatio. Tale eniꝫ factuꝫ quo fit trāslatō ē alienatō. Et hoc factū alienatō significat. Nā cō q̄nqꝫ sicut verbis declarať vo lūtas in. l. de qb⁹. ff. de legi. Diuersimode ergo si gnificat, put ex ei⁹ medio ⁊ circūstātijs adiacētib⁹ īfert. verbi gr'a. testator legauit stichū quē si alie nauit necessitate: legatū nō extinguiť: si alienauit voluntate: legatū extinguiť. l. fideicōmissa. §. si rē ff. de le. iij. Ratio q̄ q̄si testator ex necessitate alie nauit, nō videť per hoc voluntatez mutasse. Se cus q̄ ex voluntate alienauit legatum. tunc. n. velle vi q̄ alius q̄ legatarius illud habeat. finali ter ꝯbum alienatio vel alienare significat qō ei⁹ ꝓpositio vel aliud ꝓbabile medium declarat signi ficare. ⁊ factum alienationis reuocationē dispoſi

tōis significat.si volūtate alienātis ē reuocabiℓ.ꝛ ipz fcm ex se vℓ ex quauis circūstantia hoc ꝓbat.

¶Alienare mutādi iudicij cā dī:qui credens se ab aliquo ꝙueniendū reali actione vℓ psonali q̄ i iure scripta sūt:alienat rē dolo malo cā iudicij futuri mutādi.i.vitādi.i q̄ actōe alienator tenet actione in factū ex hoc edicto ꝑipz ꝓpositā.ꝛ intentiōe ꝓbata ad itereſſe ꝙdēnat:saluis nihilominꝰ priſtinis actōibꝰ aduersus nouos possessores qꝛ solā possessiōez alienans tenet hac actōe.quicunqꝛ ergo metuens cōtrouersiam.rem dolo in aliū trāſſert:vt iudiciuz mutet ꝛ euitet.dicit alienare cā iudicij mutandi.vt in ti.ō al.iu.mu.cā fac. Et nō ꝙ noīe alienatōis continent qōnes fructuz predialiū ꝛ vsucapio. Alit est enim vt non videat alienare qui patit vsucapi.l.alienationis ꝟbo.ff. de verbo.signi.

¶Alternatiua est cōiunctio alternatiue ſignificans.ſ.qñ ſignificat alterū de ꝙiunctis eē seu dictionez factaz ꝑ hanc ꝙiunctōnem in altero verificari. Et qñqꝫ variat ſignificatū vel ex ꝙiunctōis natura ſubiecta materia ſeu quauis alia circunſtāna.verbi gꝛa lego ſticbuz vℓ pamphiluz:ſignifi cat vtrunqꝫ eē in obligatiōe: ſz alterꝫ tm̄ i ſolutione.vt alterū ſoluendo debitor liberetur.ff.de verbo.obli.l.ſi duo.in fi. ꝛ effectus alternatiue est ꝙ vterqꝫ ē in obligatione qꝛ vno mortuo alter qui ſupereſt remanet i obligatione. Est aūt alternatiua quadruplex. Quedā rerū i qua electio ē debitoris.l.plerūqꝫ.§.ſi.ff.ō iuꝛ dot.ꝛ.l.arbitraria.§. ſceuola.ff.de eo qō cer.lo.facit.c.in alternatiuis. de reg.iur.li.vi. Secūda ē locoꝝ reſpectu ſolutōis fiende:qꝛ ꝛ in illa iterum debitoris ē electio ante lit.conte.vt in.§.ſceuola ꝓcal. Tertia locoꝝ quātum ad iudicium inchoanduz in quo loco debeat cōuenīri in qua electio ē actoris.§.ꝑdicto. Quarta alternatiua ē ꝑsonaruz.qñ ſtipulatio ē apposita de ſoluendo.in illa iterum est electio debitoris.vt in.§.item iulianus.l.arbitraria ꝓcal.

¶Alij dicunt ꝙ alternatiua legis ſignificat vt eaz lex rō vel ſubiecta materia ſignificare declarat. Sed alternatiua hominis ſignificat vt profe rentē ſignificare verba velle.vℓ ſubiecta materia vel quauis alia coniectura ꝓbabilis ꝙcludēs declarat. Et de iſtis alternatiuis:ſeu:aut:vel. Reg re loco ſuo.

De Am.

¶Amita est ſoror patris.

¶Amita magna est ſoror auī:

¶Amitinus ē qui ex ea generat.ſ.amite filius vt.xxxv.q.v.c.vltimo.

¶Ambagies ē dubia locutio vel effugatio ſmonis extra propoſitum.

¶Ambiguum ē vbi opiniones ſūt.ꝛ iura varia videnť.ō ſen.exō.inť alia.ō ind.c.i.li.vi. Et ius ambigū ē ꝑ ſūmū pontificez declarāduz.c.ꝑ venerabilez.§.rōnib⁹.qui ſi.ſint legi.ꝛ de ꝑcri.ſup lris.de offi.dele.ſup.de cā poſ.paſtoraℓ.de ꝓbē. qꝛ ſepe.li.vi.ſm Arch. Et ō triplici ambiguitate ſ.iuris.facti:ꝛ psone.no.xxxiij.di.c.ſi.ſm Jo.an.i ꝓhemio cle.ſup verbo ambiguitatis.

¶Ambaſiator est legatus ꝓncipis in arduis negocijs.ꝛ ambaſiata ē huiuſmōi legatio ꝙuiozū vel principum in cauſis ſuis.

¶Amminiſtrator ſiue admiſtrator rep publicarū est q tpalia gerit:ſz magiſtratus q iuriſdictōem exercet ſm Alz.C.de admi.reip.lib.xi.in rubro.

De An.

¶Anathema vno mō ē ſubſtāntiū.ꝛ ē dānatio eterne mortiz:ꝛ ñ niſi ꝑ mortali crīe dz ponī. Et in illis qui aīr non patiunť corrigi.xi.q.iij. Nemo ēpor.in fi. Alel est excōicatio ſeu ſuprema maledictio. Et dī ab ana.i.ſurſum ꝛ thema figura:qꝛ olim imprimebať figura frontibus dānatoꝝ. De hoc no.Jo.an.de iudi.cū nō ab homine.vbi poſt excōicatōez incorrigibiℓ anathematis mucrone ferit.i.punit.i.ſolēni excōicatōe.cū.xij.ep̄is canelas in terraz ꝓiicientib⁹ ꝛ ꝓcurantib⁹:vt in.c. dz.xi.q.iij. Et anathema talem vℓ maledictio ſolebat fieri ꝑ ꝓlatos. Alel dī ab ana qō est rectuz ꝛ themus diuiſio ꝙſi recta diuiſio dānatorum a deo ꝛ a plebe. Alio mō anathema est adiectiuū oīs generis indeclinabile.ꝛ dicit excōicat⁹ male dictus ſepat⁹ vel dānatus.vnde. Qui frangit rapit:vrit ferit.est anathema. Frāgit.ſ.eccℓas:rapit res alienas:vrit etiā eccℓas:ferit pſonas eccℓaſticas. Jnde etiā anathematizare.i.dānare vel excōmunicare maledicere vel reparare:vt ſupra.

¶Anathematizat⁹ dī q tāq̄ impius a deo ſeparatus est:ꝛ ponit ꝑ excōicato.vt.xxxiij.q.iij.certū ē.

¶Annalis actio est que certo tpe finienda est: puta anno.vt iniuriarum vel minozum.

¶Annona ſm Alz.dī ſalariū qō cuiqꝫ ꝑ capite ſuo remuneratōis cā dať:vñ est titulus.C.de ānō.ꝛ capi.admim.l.capite.fz Alz.i captōe. Sic enī fz eū captio dī tributū qō dať ꝑ capite.ıō hic captio de capite ponit ꝑ eo qō dať magiſtratib⁹ cā ſalarij ꝑ remunerādo laboze. Et dī captio de capite:qꝛ ē ꝑciū debitū capiti.i.dignitati. Et erāt hec precia q̄ ſingulorꝝ magiſtratuū deſcriptōib⁹ cartis ligabantur.

¶Annone militares dicunť q̄s milites ſingulť diebus ꝙſequebanť:vt.C.de anno.mili.l.vlt.vbi dicit qꝛ ipſi ānonas ꝛ capitua ſingulis ꝙſequebā tur diebus.

¶Annone ciuiles sūt q̄ publice dabāť iudicātibus ciuitatib⁹ vel oīb⁹ tpe neceſſitatis ꝑ ſingulos dies.vt.C.de ānō.ꝛ tribu.l.ij.li.x. Etiā ānona ē ſeges vel frumentum vnius āni.

¶Annotatio ſacra est ꝙſcriptio bonoꝝ vℓ corū ꝙuocatio ſeu ꝙſignatio.veluti cum aliqs cuiuſcū qꝫ crīs reus ſe abſentat ſi vocat⁹ ad iudiciū:patietur bonoꝝ ānotationem:vt ſi intra ānuz venerit ꝛ ſe purgauerit bona ſua recuperet. Si aūt nō

venerit tūc fiſco applicēt. Et q̄liter fiat annotatō ponit Spe. in ti. de act. §. fi. v. ſed qualiter. Dicēs q̄ p̄ſes ſiue iudex vēiet cū tabellione ad domū ac culati. ⁊ inquiret quot domos quot prędia ruſtica quot iugera terre bēat in bonis ei⁹. Et oīa bona illi⁹ q̄ nō venit citat⁹ ponit in bāno fiſci niſi venerit intra ānū. ff. ō reg. reis. l. i. §. i. Ab hac tū ſnia ꝯditionali potūt appellari. ō ap. p̄terea. Et deſcribunt bona q̄ tū fiſcus de feō nō occupat niſi poſt ānum. ¶ Poſt hoc itex p edicta regreſſ accuſat⁹ ⁊ citās mittit litteras ſuas iudici l' rectori loci i quo deget accuſat⁹. vt p illū citato inoteſcat ſe accātū vel citatū ⁊ bona ei⁹ eſſe ānotata. Inde vēit vbū ānotare. vel ecōtra ab hoc vbo ipſum nomen.

¶ Annotatio ſacra dī reſcriptū illud q̄ ip̄ator p̄po motu mētis idulget alicui ꝯſtituēs ſm p̄ces ei⁹ ſeu illi⁹ aliq̄d fieri vl' nō fieri. C. ō diuer. reſcri. l. fi. ⁊ ibi i gl. Et notat cardinal' ſabor. i. c. ſup lr̄is ō reſcri. differentiā iter ānotationem ⁊ pragmaticam ſanctorum.

¶ Alia: no. Jo. an. i. c. vnico. §. ſcire. ō ſacra vnc.

¶ Ante ſignificat añ rē factā ſz bñ ĩchoatā. ff. ſi cer. pe. l. ij. §. itē mutuū. vbi de hoc. ⁊. ff. ō ver. ob li. l. q ante. ⁊ l. cum cui ita. §. queſitam.

¶ Annus quot dies ⁊ mēſes bēat: no. glo. i. c. ſi pp. de reſcrip. li. vi. ⁊ cuz ſit. de elec. Nam annus ꝯtinet. cccl xv. dies. vt in. l. cū hēs. §. ſtichus. ff. de ſta. lib. Et q̄ ānus inceptus p ꝯpleto bī. vid Jn no. in. c. generalē. de eta. ⁊ q̄l. ⁊ Archi. i. c. ſi ānuz ō iudi. li. vi. ⁊. i. l. cū biſext⁹. ff. de v. ſig. Itē q̄dā cō putāt ānū ab icarnatōe dñi. vt. xxxij. di. in noie dñi. in p̄n. Alija natiuitate dñi: de hoc gl. i. §. forma. ij. q. vi. ⁊ i Spe. de iſtru. edi. i p̄n. in p̄ia colū.

¶ Ann⁹ iubileus dī ānus remiſſiōis. q̄ eo ano debita remittebañ. fut hebrei dimittebañ libe ri ⁊ oīa reuertebāt i priſtinū ſtatū. ⁊ ē ānus q̄n quageſimus: vt in. c. iubileo. de pe. di. i.

¶ Annus vl' ānuatz ex ꝓprio ſignificato ſignificat multiplicatōez ſimpl'r ſiue ideterminate. ſed q̄ſ applicañ caſib⁹ ſignificat diuerſimode: put ex diuerſificatiōe materie ꝯcludit. pferentē itelle xiſſe. Et pacto ſeu ſtipulatōne. pmittis. r. ticio annua vl' ānuatz: ſignificat multiplicatiōez ppetuā q̄ ſignificat. pmiſſaz ſūmā ōberi ei cui. pmittit: ei⁹ beredi: ⁊ beredis beredi: ⁊ ſic ĩfinitū. Jdeo dī i. l. ſtipulatio. ff. ō v. obl. q̄ ſtipulatio ānua ē ppetua. Et nota q̄ ānuū legatū p p̄mo āno ē purū ⁊ pro aliis ānis eſt ꝯditionale: q̄ p quolibz āno debeť legatario ſi tūc viuit. Si vo mortuus ē tūc nō debeť. nec ſi deportat⁹ eſt q̄ talis ciuil'r mortuus ē ⁊ nō bz ius capiendi ex teſtō q̄ eſt ciuile. l. cuz in ſingulos de an. lega. vbi dī q̄ p ſingulos ius inſpiciť. Sed ibi. pmitto tibi. r. ānua: vt ſis. pcurator meus i parlamēto: ſignificať multiplicatio tpalis er cā que apponiť de eſtendo pcuratorē. q̄ finitur ſic ⁊ obligatio que ex hoc iducit. De hoc vid l. ānua. §. fi. ⁊ totū ti. ff. de an. le.

¶ Angaria penultima lōga ē iniuſta actio l' cō pulſio. Nā āgarie dicūť pſonalia obſequia ꝓprijs ſumptib⁹ p̄ſtita. c. nō minus. de imu. ec. Sunt ergo q̄dā pſonales p̄ſtatiōes que a vulgo dicūť captōes. Sz pangarie penultima lōga vid. j. ō per.

¶ Anſa ē nodus curſilis ⁊ facilis ad ſoluēdū ita factus q̄ ſi recte trabiť caput filj oīo ſolutus ē. vt no. Ber. i. c. cū oliz. de ver. ſig. vbi dī in tex. dum anſum ſoluimus nodū dicimus ligauiſſe.

¶ Antapoca ſiue anticopa ſiue antecopa quod idē ē ſm aliquos. ⁊ ſm Azo. i ſū. de ſi. iſtru. v. de antapocis vocať cirographū q̄ fac̄ ōbitor creditori i quo ꝓfiteť ſe ſoluiſſe tū. ⁊ ſic eſt ō ſoluti. Et fit a debitore i būc modū: ꝓfiteor me tū vſurarū noie l' penſiōis ſoluiſſe. ⁊ dať creditori. Et ſic nō dī ab anti q̄ ē p̄. ſz ab ante: ſm Jo. q̄ fit ante a pocā. vl' ab anti q̄ eſt ad. q̄ ē iducta ad ſecuritatez creditoris ⁊ fit ēt añ apocā. q eni alieno noie poſſedit ⁊ pēſionē ſoluit. vl' q creditori vſuras repūtauit ſi q̄ dicat ſe ſuo noie poſſediſſe. ⁊ ita de mū factū vel p̄ſcriptiōe liberatū ꝓtēdimus agentis fac̄ vacillare. niſi dñs vel creditor vſuras vel penſiōes p̄teriti tēporis ſibi ſolutas ꝓbat. probat añ p antipocā. l. debitoris. C. ō fi. iſtr. vbi gl. dat tres modos dicēdi. Vel vt alij dicūť ātapoca eſt ſcriptura quā fac̄ debitor obligādo ſe. ⁊ i q̄ facť ſe debē. ⁊ fit ꝑ apocā dicēdo. ꝓfiteor me debē ⁊c. ⁊ ſic dī ab anti q̄ eſt ꝑ. Apoca añ ſm oēs ē ſcriptura creditoris ꝓfitētis ſibi a ōbitore ſolutuz ⁊ ſic apoca ē ō receptus: ⁊ fit a creditore. puta ꝓfiteor me recipiſſe tū. ff. de ꝓdi. inde. l. fi. §. tici⁹. ff. ō fur. l. q tabulas. §. apoca. ⁊ ō accep. l. acceptilatio §. i. ¶ Plane añ ꝓſulit creditori vel dño vt dādo apocā debitori vel colono vt exēplar retineat cū ſubſcriptōne debitoris vel coloni. Vel creditor det colono apocā. ⁊ recipiat ab eo anticopaz ſm Az. Dicūť ergo tertij: vt Ja. ō arc. q̄ creditō ſcribat duas apocas ⁊ det eas ōbitori. vt vnā ſibi retineat. ⁊ i alia ſe ſbſcribat: ⁊ fddat eā creditori q̄ ñ plz Alc. vt i gl. p̄all'. l. pl'res. Itē Jo. ō fide inſtr. §. qd ſi ātipoca. vbi addit vſuz. Apoca ſit dantis: antipoca ſuſcipiētis. alij tū dicūť q̄ apocas ⁊ ānpocas bodie generalr vocam⁹ oīa documēta ⁊ ſigna q̄ ſolēt fieri ſiue i ſcript; ſint ꝓfecta ſiue i trū cul' virgaz: q̄s q̄dā dicas vocāt. Modie frequēter fieri ſolet iter ſupiores ⁊ iferiores diſpēſatores i domib⁹ dñoz ſiue diuitū. Et ēt inť creditores q ſtinēt ſibi fama ⁊ ōbitores q ſcipiūť ibi miozē q̄ titatē virge l' dice i ſignū ſolutōiſ faciēde. Differt tū cyrographū ab antipoca ul' apoca. q̄ cyrographū deť cū duo paciſcētes faciūť duas ſcripturas ⁊ ſub eadē forma vboz ꝓficiūť ⁊ mutuo tradunt.

¶ Animaduerſio dī pēa: q̄ aīaduertē ē punire vñ dī aīaduertēdū ē i facinoroſos boīes. Item aīaduerſio dī cuiuſlibz opis determiatio ex quā qs p mercede ſua ſuſcipit certū opus: ⁊ determinatū: ſuis ipēſis faciēdū: vt terrā colendā. vel do

mũ ꝓstruẽdã. Etiã aĩaduersio est ꝓsideratõ q̃ qs puniendus sit: & q̃ pena: q̃liter: & qñ ĩ parochijs & circũstãtijs ꝓueniatur. Hinc ẽt significatio v̈bi aĩaduertere ꝓsiderari põt suo mõ.

¶ Anceps ẽ aliquid seu aliquis huc & illuc fluctuãs & dubius: an istud vl illud rapiat: & anxius in quã ptem declinet. fm Jsido. li. x. etimo.

¶ Anthidotũ ponit ꝑ ꝯ dono vel ꝑ ꝯ dato. Et solet dici qñ datur ꝯ venenũ: & sic põit ꝑ medicina: vt ĩ. c. cetex. de iura. calũ. ide anthidotarij & ẽ liber ĩ medicina. ꝙ iurerurã. c. i. ĩ clemẽ. vbi gl.

¶ Anthidox ẽ ẽt ōnia dõatio. ita exponit gl. sup v̈. anthidota. ĩ. l. fz & si lege. §. cõsuluit. ĩ. fi. ff. ꝙ pe ti. here. & viij. q. ij. illud. & de testa. cũ in officijs.

¶ Antistes dictus est sacerdos: eo q̃ añ stat. c. cleros. xxi. di. cõiter tñ sumit ꝑ epo fm glo. ĩ cle. dudum de sepul.

¶ Antithesis est figura q̃ ponit cãus ꝑ cãu &c. di. ix. c. ego solus eis scriptox. i. scriptorũ vbi ponitur genitiuus pro datiuo. de figuris vide. c. forus. de verbo. signi. in glo.

De Ap.

¶ Apparitores dicunt q citãt ptes & eas apparere faciũt ĩ iudicio hoc nomẽ ide trahẽtes. Vl di cũtiõ appitores q̃si appatores: q̃ ipi apparẽt ĩ iudicio. Jtẽ dicunt catholicani q̃si cõit & vulgarit finẽtes. vt pedelli ad iudiciũ. Jtẽ dicũt officiales fz Alz. Vel fz Jsi. appitor dr̃ ille eo q̃ appareat & videat vt pñto sit ad obsequiũ vl aliqd audiens teneat. Et no. q̃ regl̃r fz leges añ lit. ꝙ. ꝯ abũtẽ ñ ꝓcedit ad diffinitiuã sn̄iaz nisi excepto vno cãu ꝯ appitores. i. nũcios generales duz ipi reliqui fũt in officio suo. Secꝰ si alr delinquerẽt vt vno ĩ gl sũ. iij. q. ix. Et de apparitore bz̃ in. c. tua. ꝙ homi. & gl. magna. in. c. veritatis. de dolo & ꝓtu.

¶ Apes vl apis ẽ auis volatil ꝙ ꝓse. di. vi. nũq̃ ꝙ dec. nũcius. Et bz̃ apiũ in genitiuo plurali vt isti. ꝙ re. di. §. apiũ natura. & bꝰ q̃ ĩ ntõ bz̃ apes. lz fz Aler. bz̃ vm ĩ genitiuo tñ apis bz̃ in ntõ. vñ v̈sus. Em tibi dat apis. fz apes dat tñ ĩ genitiuo.

¶ Apex ẽ sũmitas bonor̃ l distinctõis nota. Nã q̃ ĩ sũma distat a pedibꝰ l infimis. Et hec sũmitas ſpicit tpalia. vt ĩ. c. solide. ꝙ ma. & obc. Etiã sumitur ꝑ ſka: vt dixit xps: minimꝰ apex ñ pibit. Jtẽ sumit ꝑ subtilitate dũ dicimꝰ de apicibꝰ iuris non disputandũ. ff. mãda. l. si fideiussor. §. quedã.

¶ Appellatio fm Alz. ẽ a minore iudice p inuocatõez maioris iudicis: ptextu iniqtatis prime late sn̄ie rescissio. ff. de mino. l. pfecti. Jtez est ꝙ mino re iudice ad maiorẽ ꝓuocatio. fm sũmistas. ꝙ cõsue. c. ij. li. vi. in gl. iuj. Vel alr fm Host. Appellatio ẽ iur dictõis potis iudicis p inuocatõz supioris iudicis rite fcã suspẽsio. & hec diffinitio fz eũ ꝓpetit tã fm leges q̃ fm canones. & boc de offi. dele. §. ꝑterea. Vel sic appellatio ẽ ab audientia minoris iudicis ad maiorẽ pp grauamẽ illatũ vl cõmunitatũ ꝓuocatio. de appel. vt debitꝰ. & c. cuz cessante. Et si exr̃ iudiciũ appellar̃. tũc est suplonis inuocatio seu ꝓtectio ab iniuria vl grauamine irrogãdo. c. cũ sit romana. eo. ti. ꝙ appel. recta. & recu. Et appellatio & recusatio sũt paria. ꝙ app. sup. co. ij. rũso. & hoc quo ad modũ sic non admittit frustratoria appellatio ita nec recusatio. Differũt tñ q̃ recuso: li nõ grauor. nõ tñ appello a iudice ĩ quez ꝓsensi nisi grauer &c. vt de offi. dele. c. si ꝯ. in glo. fi. li. vi. Et nõ aliquos cãus ĩ qbꝰ ñ appellar̃. Alij v̈sus: Appellare vetãt scelꝰ: excellẽtia: pacta. Cõtẽptꝰ pr̃is & interdictio fcã. Arbitrũ. res q̃ pit. ẽ si lõgus acta. Scelus: q̃ ĩ notorio delicto ñ appellar̃. c. cũ sit romana. §. ꝑterea. ꝙ ap. & c. ꝓsulunt. e. ti. Jtẽ excellentia iudicis vetat appellari q̃ a papa: pncipe. senatus cõsulto: pfec. pretoꝝ. nõ appellatur fz Bof. in sũ. ¶ Pacta: q̃ si paciscant ptes ne appellẽt: nõ poterũt appellare. ff. a qbꝰ ap. nõ lz l. j. Cõtẽptꝰ pr̃is: q̃ ꝓtumax nõ audit appellans xxiij. q. iij. ꝙ illicita. nisi veniat adduc iudice sedẽte ꝑ tribunali. ff. de ĩte. restl. l. vl. Vel nisi esset ꝓtumax in exhibẽdo. l. creditor. §. missus. ff. e. ti. Interdictio fcã. q̃ q̃ñ inhibet a papa appellatio appellari nõ ꝑt nisi exr̃ssa cã. ꝓbabili & ꝓbata coraz eodẽ iudice a quo appellar̃. Arbitriuz. q̃ ab arbitrio nõ appellar̃. C. ꝙ arbi. l. i. Sz petit reductõ. l. plũ. C. e. ti. & ĩ sũ. Bof. res q̃ perit. nã si res ex dila tõe pateret vetrimtũ sic cẽt peritura ñ admittẽt nõ appellatio in cã. Si lõgus acta. Nã ãnus datur a iur̃ ad ꝓsq̃ndũ appellatõe & decẽdiũ ad appelladuz a tpe sn̄ie vel monitõis. de ap. romana li. vi. ꝙ testi. significauerũt. ij. q. vi. anterioꝝ.

¶ Appellare est a minore iudice ad maiorẽ ꝓuocare. Et lz fm leges realr̃ solũmõ appellentur a sn̄ia: & sic ĩ iudicio: tñ fz canones appellar̃ ẽt exr̃ iudiciũ. ij. q. vi. ois oppssus & tẽ pauz. i. sine assignatõe grauaminis admittit̃ leu pmittit̃ qs appellar̃. cũ rõana. §. si vo. e. ti. Secꝰ si appellar̃ i iudicio c. vt debitꝰ. e. ti. Et ẽ inductũ appellare fz leges vt iniqtas vl ĩperitia iudicãtiũ corrigat̃: lz nonũ q̃ bñ latas sn̄ias supior ĩ pcius reformet. de ap. cũ spãlis. §. pozzo. vbi dr̃ appellatõis remediũ ñ ad defensiõez iniqtatis sz ad ꝓfectũ innocentie isti tutũ: vel tõ vt boies oppssũ releuentur. ii. q. vi. ad romanos. ij. Et qs possit appellare: a quo: ad quẽ q̃ñ qualr̃: quotiẽs: contra q̃ tps: a qua sn̄ia: vid. ij. q. vi. per totũ Bof. in sũma.

¶ Apostoli fz Host. dicunt lr̃e testimoniales q̃ testificãt de appellatõne & fz cũdẽ & Spe. in. tit. ꝑte in tractu libel. §. sequit. v̈. apli. Jbi vide quid sint apli. vñ dicant. & de q̃druplici coz ipẽ & coz formis. Nã alij sũt apli ꝙuentionales. s. q̃ ps admittit appellatõez sine ĩ iudicio iudice refutãte sine tacẽte vl exr̃ iudiciũ: vt. c. sepe. ij. requi. & oblate de ap. Alij sũt testimoniales testificãtes ꝙ appellatõne fcã. vt supra. Alij dimissorij ꝑ quos appet q̃ iudex detulit appellatõni. Alij refutatorij per quos appet q̃ iudex ñ defert appellatõi. Alij re

uerendi ℞ reuerentiales. l. q̃ ob reuerentiã supioris appellatõi ỏferẽ: vt. c. i. ỏ ap. li. vi. ĩ gl. Et cui⁹ expẽs apli sint tradẽdi cõe ius fuaẽ q̃ expẽsis appellãt; z ĩ ꝓtũ faĉ. cle. q̃uis. ỏ ap. dũ dicit ob latos. ⁊ ibi bona gl. de hoc. Sed de apostolis xpi q̃ fuerũt ꝓsecrati: vide di. xxi. c. i nouo testõ. ĩ gl. ij. in fi. ⁊. c. vnico. de relig. ⁊ vene. lancto. li. vi.

¶ Appolides: dicũtur qui sunt sine ciuitate ab a quod est sine. ⁊ polis ciuitas.

¶ Apostata ꝑm Hosti. temerarie cedẽs statu fidei: obediẽtie: vl religiõi: quã qs ꝓfessus ẽ. xxvi. q. vij. nõ obseruet; vbi ỏ apostata. Et dr̃ q̃si retro stãs ab apos qđ ẽ retro ⁊ stat⁹. Vel dr̃ ab apos qđ ẽ apt⁹. ⁊ sto stas. q̃si apte stans ad regnuz dei p antiphrasiz: qr ñ est apt⁹ regno dei mittẽs manũ ad aratrũ ⁊ respiciẽs retro. c. magne. ỏ vo. ⁊ voti redez. Et monach⁹ nõ apostatat q ỏ vno ordine trãsfert se ad aliũ sed qui ad seculũ redit post professiõez. c. ex pte. de tem. ⁊ qua. or. in glo.

¶ Apocrifarij sũt nũcij domini pape q̃si secreta rij. vt di. xvi. c. septuaginta. Nã crisis dr̃ secretuz aurũ vel iudiciũ. c. significasti. de ele. in gl. i. vnde vlus. Aurũ secretũ dat iudiciũ ubi crisis.

¶ Apocrisa l' apocrisũ dr̃ occultũ vl' secretũ ab apos. i. ỏ. ⁊ crisis. secretũ. ide dr̃ apocrifus. i. liber secret⁹ ⁊ occult⁹ cui⁹ auctor ignorat: l' de cui⁹ veritate dubitat: ñ tñ ab eccla recipit: z reprobat: q̃si dicẽs nõ in eccla: z remote ⁊ lõge ab eccla sit legendus. Vñ dr̃ apocrisa grece. i. secreta latine. ⁊ qr ĩ cameris solẽt virgines abscondi ⁊ icludi ꝑm gof. Vnde ẽ q virgo ĩ hebreo alma: ĩ greco apocrita ⁊ latino dr̃ secreta. ỏ apocrisis. xvi. di. canões q vbi gl. dic̃ q sapiẽtia salomõis: lib Jesu filij syrach q dr̃ eccl'astes. lib thobie machabeoꝝ ⁊ iob. ⁊c. apocrifi dr̃: ⁊ tñ legũt: z forte generaliter nõ.

¶ Apotheca ẽ arcba vl' locus ĩ quo aliqd ponit custodiẽdi cã vl' in quo publice ⁊ cõit merces vẽdunt. Et ꝑculiter medicinales. Qui locus ⁊ alio noie statio vocat: unde apothecari⁹. i. stationari⁹ qui stat ad vendenduz maxime medicinas.

¶ Applũbatio est diuersaꝝ materiaꝝ ꝓsolidatõ vt auri argenti auricalchi stagni ⁊c. ⁊ eaꝝ materiaꝝ cõiunctio dicitur applumbatura.

¶ Appulius pecoꝝ ad aquã ẽ ius adducẽdi pecoꝝ l' gregẽ ad aquã fontz alieni. l' riuũ ad aquãdũ.

De Aq.

¶ Aq̃ cottidiana ⁊ estiua: aq̃ pluuiali arcenda: ⁊ aq̃ de castello educẽda. Regre. j. iterdictũ ỏ illis.

¶ Aq̃ductꝰ ẽ ius ducẽdi aquã p fũdũ l' agꝝ alieni ad irrigãdũ agrũ meũ l' alteri⁹ iuꝝ futuruz ꝓsti tute. Aliter dr̃ ꝑuilegiũ qđ dat illis q ꝑficiũt ad custodiã formaꝝ p q̃s ducit l' p quoꝝ fines formarũ meat⁹ trãseũt: ⁊ qũo purgãt formã l' ducẽ aq̃rũ. l. i. C. de aq̃ duc. li. xi. ⁊. l. decernim⁹. c. ti. ⁊. l. ij.

¶ Aquebaustus ẽ ius hauriẽdi aquã: ⁊ portãdi p agrũ fũdũ seu ꝑdiũ alteri⁹ rõe futuruz. Et differũt. Nã aqueductꝰ fit ĩ fistul' ⁊ meatib⁹ terraneis. Sz aquebaust⁹ fit p aialia portãdo: vt. l. si pri⁹. §. i. ⁊. ij. ff. ỏ aq̃ plu. ar. vbi dr̃ q nõ dz ille cui deb. ⁊ fuit⁹ aqueduct⁹ lapidib⁹ iz nstitul' ordinar. qr vlus dñi plus icõmodar. ff. ỏ ꝓben. ẽp. l. si aqueduct⁹.

¶ Aquilie actio. Re. s. actio legis aquilie.

¶ Aquiliana stipulatio est ꝓmissio q̃ nouat oẽm ꝓcũ. Dr̃ ãt hoc noie ab iuẽtore bº statuẽte q vocabat aqli⁹. Et bz fieri bº mõ. Si dicã sic ỏbitori meo. Quecũqz mihi ỏbes ex q̃cũqz cã illa mihi ꝓmittis aio nouãdi: ⁊ dicat mihi: ꝓmitto: tẽ postea p acceptilatiõez tollet obligatio. Ad cui⁹ euidentiã nota q sic bz fieri acceptilatio ⁊ aquiana stipulatio: ⁊ est qdã circuit⁹ siĉ q̃cqz qđ qs ꝑ se ĩmediate facẽ nõ põt facit p aliũ: ita ⁊ hic. Vñ supponẽ dũ ẽ q si mihi tenearis ĩ centũ libris q̃s tibi mutuaui. hec est obligatio naturalis ⁊ re ꝓcta: nõ ĩmediate p ciuiles obligatiõez q̃ ỹbis ꝓbit tolli nõ ꝑt: qr ciuil' rõ ciuilia iura tollẽ ꝑt: naturalia vo nõ. tẽ si fiet q illa naturalis re ꝓcta in ciuiles mutabit p nouatiõez: vt dicendo sic. Illud qđ ego mutuaui tibi ꝓmittis: si tu dicas ꝓmitto. tunc obligatio illa ꝓma efficit ciuil' ⁊ ỹbis ꝓbit p aquianã stipulatõz ⁊ nouatõez. p⁹ si te dicente mihi sic: id qđ ego promisi tibi acceptũ ne bẽs: acceptũqz feres. Rñdeã acceptum habeo acceptũqz fero. i. teneo me p pagato. Jsto. n. mõ tollit obligatio p acceptilatiõez. Et sic pz qualr bz fieri aquiana stipulatio ⁊ acceptilatio. De qua vltiuz est. ỏ. acceptilatio.

De Ar.

¶ Ara est altare: si ꝓma ꝓducit: l' stabulũ porcorũ si ꝓma corrupit: unde vlus. Est ara porcoruz bruis: ⁊ nõ ara deoꝝ.

¶ Artanũ ẽ idẽ qđ aratrũ: ⁊ a scidẽdo dr̃ scissũ.

¶ Ars q̃qz dr̃ cura aiaꝝ: vt in. c. qr epi. ỏ eta. ⁊ q̃li. cũ sit ars artiũ cura aiaꝝ. ⁊ rõez dat ibi gl. i. Jtez bz Arch. ars dr̃ act⁹ dãnat⁹: vt in. c. vnico de vi. ⁊ ho. cle. li. vi. ubi. si p ãnũ artez istã ignominiosaz. faĉ ad hoc qđ de vsu. dr̃. xlvij. di. sic bi. Interdũ ẽt vsuꝝ arte imgssima ex auro auꝝ nascit. Etiaz balistarij: dicunt exercẽ artẽ: de sagit. c. i. ⁊ magi: dicunt exercẽ artez: de ꝓse. di. v. ne tal'. Et qualr nimũ inherentes artib⁹ sophisticis ẽt liberalib⁹ redarguũt: bẽs i. c. nõne. ⁊ legim⁹. xxxvii. di. vbi q̃tuor genera boĩum radarguũt vl' reprehendũt. ¶ Dr̃io dyaletici q cottidie in sua garrulitate torq̃nt. Scõo physici q oculos trãs celuz leuãt. Tertio verificatores. Quarto cupidi auari q diuitias p phas ⁊ nephas acqrũt. Etiã ibi reprehendunt a bõo Hieronymo q filios ⁊ nepotes faciunt legẽ comedias ⁊ poetica carmina p q̃ ad turpia ꝙuertunt: q puniendi sũt sicut heli: q cecidit de sella supin⁹ ⁊ mortu⁹ est: qr filios nõ correxit: vt in. c. iz heli. de simo. Sũt aut quatuor artes pauptatz. l. Grãmatica q̃ ẽ pncipiũ: iz cẽsus claudit hostiu. Dialetica q̃ verꝝ ⁊ falsuz ĩstruit sz sepe seu sepi⁹ in pson ridiculũ faĉ. Arismetrica que docet numeruz sed nũmoꝝ nescit compositũ. Et

Geometria q̄ mēsurā terre narrat sz nūmo ꝓua
to exulat. Et sūt q̄tuor scie ꝑceteris discende. s.
theologia q̄ est aie pabulū: leges q̄ sūt egenis re
mediū. Decreta sublimatio humilū. Et phisica
morbi sōsidiū: vñ ōsus. Esurit ars: ōcreta tumēt
lex lucra ministrat. ¶ Sōtufex moyses thalamos
medicina subitrat. Dat Gallen⁹ opes: ⁊ sanctio
iustinana. Ex alijs paleas: ex istis collige grana.
¶ Arbiter ē q ēt ꝓmissari⁹ appellaꝛ. Et ē ille
q ex ꝓmisso. i. ex ꝓsensu ptū: ⁊ ex litigātiuz ele
ctōe de cā cognoscit: q nulla bz iuꝛ dictōez, ppriā
seu delegatā. ff. ō arbi. l. i. sz elect⁹ ē q̄bus discor
dātibus ad eaz litē sua sn̄ia dirimēdaz. Et g⁹ ab
ipo nō appellaꝛ cū ipo iuꝛ nō teneat sn̄ia eius sz
metu pene staꝛ ei. Et qō nō tz rescindi nō ꝑt: boc
vez in arbitro ꝓmissario: secus ī arbitro iuris
ri. q. i. puenit. C. ō iudi. l. vlt. ⁊ ō off. dele. suspitōis
de ap. cū spāli ⁊ cle. i. e. ti. i gl. i. ⁊. c. ab arbitro. ō
offi. dele. li. vi. vbi gl. Itē arbiter pōt qñqz ꝑ teste
vt in geñ. c. uij. Accidit vt Joseph opis qppiā abs
qz arbitro nō facēt. Et ē dīa īter arbitrū ⁊ arbi
tratorē ⁊ amicabilez ꝓpositorez. Illaz arbit⁹ ⁊ arbi
trator pūt eligi cū pena sz differēter. Qz arbit dī
iudex ꝑ ꝓsensū litigātiū elect⁹ q iudicis ptes susci
pit ⁊ finē ꝓtroversijs sua sn̄ia se pollicet iposituꝛ
ff. ō arbi. l. si ō meis. §. recepisse. Et a sn̄ia taꝛ ñ ꝑt
appellari. ff. ō arbi. l. dicē. ꝓferre. §. stari. ⁊. l. i. C. e.
ti. Sz arbitrator est ī quē aliq ꝓmittūt tali for
ma: vt possit cognoscē ⁊ ēt iudicare alte ⁊ baie: ⁊
q ēt dici possit amicabiliꝫ ꝓpositor: ⁊ a sn̄ia taꝛ etiā
nō appellaꝛ. Sz si fuerit lata ꝑ ius ꝓtōmis irrita
est ī ipo iuꝛ. C. qñ. puo. ñ est ne. l. ij. Sz si lata est ꝑ
tes litigatoꝛes valet: redigit tñ ad arbitriū bōi vi
ri. l. si societatez arbitroꝝ. ff. ꝑ socio. dz. n. arbiter
obsuare iuris ordinez tāq̄ iudex ordiari⁹ ⁊ sn̄ia
ei⁹ siue iusta siue iniusta sp ē tenēda. si pēa fuerit
apposita. ii. q. vii. a iudicib⁹. Sz arbitrator ñ teneꝫ
suare iudiciariū ordinē. Sz si ꝓfert iniustā sn̄iaz
remittiꝫ ad audientiā supioꝛs vel ad arbitriū bo
ni viri. Et amicabiliꝫ ꝓpositor est sine pena q tētat
⁊ experiꝫ an litigatoꝛes paciant ꝓtroversiā suo
cōsilio ꝙ cūcte discutiāt. §. qō si qs ī pāl. l. si ō meis.
Alias dīas mltas vide ꝑ doc. ple in. c. q̄ntaual
lis. de iurciu. ⁊ arbiter esse ꝑt qui nō ꝓhibeꝫ a mē
vt liber bō: ꝑ familias. etiā filiussa. ⁊ libtus: sz nō
suus. Arbitroꝝ duo sūt gña. s. ꝓmissarij qui ꝑ
pte dñr arbitri qui eligunt: vt iudices: vt vz pce
dāt suato ī sbalib⁹ ordie iudiciario. Et dant ad
cognoscendū ⁊ diffinendū: vt si petꝫ a me domū
⁊ ego ōnegoꝝ fiet ꝓmissio ī aliquē: ille ē ver⁹
arbit q eligit vt cognoscat: ⁊ diffiniat cui⁹ sit do
m⁹. Scōi sūt arbitratoꝛes q nō eligūt vt iudices
a ptib⁹: vl sup re litigiosa: sz vt ꝓponēdo ꝙ diuidē
do inter ptes tñ diffiniāt. vt si duo socij res socie
tatis diuidere velint ad arbitriuz petri: petr⁹ erit
arbitrator. ar. ff. ꝓ socio. l. si societatem.
¶ Arbitriū ē act⁹ certaꝝ psonaꝝ exeq̄ntiū ꝓpo
missuz ꝑz Alz. Nā arbit exegit vitatez ingrēdo: vt
iudex. xxx. q. v. iudicātē. Nā actoꝛ vl vt obtineat
⁊ reus vt absoluaꝛ: vl actoꝛ ad āplificādā cāz: re⁹
ad diminuendā eā. Sūt ergo in actu arbitri tres
psone. s. arbit: actoꝛ: ⁊ re⁹. Jō alij dicūt. Arbitriū
est actus triū psonaꝝ sup ciuili qōe q̄si in iudicio
ꝓtendentiū. ꝙ ꝑz Bo. Arbitriū ē ptās aliēa volūta
rie tradita: ⁊ recepta ad ꝓnūciādū ī lite ꝑt arbi
trio suo visū fuerit. aliq̄ certa pēa vallata: ⁊ certz
terminis limitata. Sz ꝓmissuz ē ptās arbitris
data quoꝝ arbitriū ē sn̄ia arbitraꝛ: q ēt laudū dī.
Et arbitriū seu arbitrat⁹ suo ppio significato si
gnificat libtatez arbitrādi: ⁊ volūtatem rōe regu
latā. Et vbi actus pōt ī arbitrio seu arbitratu si
gnificat ꝑ modū ꝓditōnis. vt q̄ act⁹ valeat si arbi
trio ōcernaꝛ. Et boc diuersimode ꝑz diuersitatē
matie subiecte. vbi gīa. ¶ Dromitto tibi equū arbi
tratu tuo: tuo nō arbitrāte: q nō vl vl nō ꝑt ar
bitrare: nulla ē ꝓmissio. nec recurrit ad arbitriū
bōi viri. l. si qs arbitratu. ff. ō v. obli. ¶ Nō q̄ ꝯbēs
ō arbitrio illi⁹ tm̄ itellexit. q̄ bec vba iportāt. vbi
aūt stat p illū cui ꝓmittit: ꝓditio statiz deficit. nec
ꝓmissoꝛ de certo ex illa ꝓmissiōe ꝑt obligari vt. l.
si qs ꝑāl. Ex ꝯtio si ꝑ ꝓmissoꝛē steterit ꝓditio stati
bēbit ꝑ ipleta: ar. l. nūi simili. ff. de ꝓdi. ⁊ demō. vt
ꝓmissio sit efficax siue ille arbitret siue nō. Sz bo
ni viri arbitriū ad qō tūc recurrit. ⁊ boc iō ne sit
in ptāte debitoris se liberare a ꝓmissiōe.
¶ Arbitriū tutele. i. actō tutele. ē q̄ dat pupillor
ei⁹ bēdi ꝯ tutoꝛē ⁊ ei⁹ bēdez finita tutela. vt rōes
sui act⁹ efficiat ⁊ pupillo reddat. ō b⁹. s. actō tute.
¶ Arboꝛes furtiz cedē est scindē vl incidē arbo
res: inscio ⁊ inuito dño. Et ꝓpter ꝯ ipz dānū dā
tez ad duplū dāni dati. Etiā ꝓpetit buic actio le
gis aquilie: de quibus supra loco suo.
¶ Archicācellarius. Re. j. cancellarius.
¶ Archiepūs est ꝓnceps epoꝝ. xxi. di. cleros.
¶ Archisinagogus ē ꝓnceps synagoge.
¶ Archidiaconus ē ꝓnceps diaconoꝝ q̄ ꝑerat
sbdiaconibus ⁊ leuit: ꝙ ē oculus epi ad ꝓspiciēdū
corrigendū: ⁊ emēdādū ꝑ epatū: exceptz arduis.
Et dz audire iurgia singuloꝝ: bīe curā ⁊ solicitu
dinez in eccl̄ijs: ⁊ ō clicis: vt ī. c. ad boc. de offi. ar
chi: ide venit archidiaconatus: ⁊ q̄ñ fit ꝑ electōz
tūc ē dignitas: Si vero habitus fit ꝑ collationez
nō est dignitas. vt no. in. c. decernimus. de iudi.
¶ Archipsbyter q̄si ꝓnceps pbioꝝ: qui tñ subest
archidiacono: cuius ministeriū ⁊ officiū cum offi
cio archidiaconi ponit. xxv. di. perlectis.
¶ Archimādrita ē pastoꝛ ouiū. vñ. Archimādri
ta sit ouiū ubi pastoꝛ. Et ponit ꝑ epo. i. q. ij. dispē
satōes. q̄si ꝓnceps ouiū ab archi. i. ꝓnceps: ⁊ mā
dros grece quod est ouis latine.
¶ Archiuū pblicū. i. armariū pblicū. s. vbi libri
ponūt seu instia seu acta. ⁊ bī. C. ō fi. instru. auc.
ad bec. ⁊ no. xxx. q. i. puenit. Et deriuaꝛ ab archa
dic ei Hieronymus in plogo bester, sciꝑz libruz

lenaſſe de archiis hebreoꝝ.

¶Archari⁹ ē q ſuſcipit auꝝ ⁊ argētū publicū a poſſionibus.ſm Accur.i gl.C.de pōde.auri.l.i. li.x.l dī cuſtos arche:vl q fac archas.Et fuerūt tres arche ī tribus tpibus.vñ.Tpibus tres eē tribus:cognouimus archas.¶Dria ¶Noe:Moyſi fuit alia:ſtia xpi.Lege carēs:iub.l.manēs:a.l.ſoluta.¶Hāc pelagus tulit:hāc moyſes:hāc ſpūs ſcūs

¶Archiatri dīr ſummi medici ab archos.i.pn ceps ſm Accur.C.de comi.⁊ archi.lib.xii.in rubrica.

¶Arca ē fundus nudus vbi nō ē edificiū.C.de ſolu.⁊ liber.l.qui res.§.arca.

¶Arcus ē pons lapideus:nec appellatōe arcus venit pons ligneus.ff.ō aqua plu.arcen.l.§.iter.

¶Architectus ſeu architector eſt pnceps artifi cum:vt fuit zorobabel: vel principalis edificator vel domorū tector.

¶Arēga ē apta ⁊ ꝓcoris ỹboꝝ ſnia q ponit poſt ſalutationem ī priuilegijs arduoꝝ negocioꝝ.

¶Ariopagus eſt villa virtutis:vel eſt vicus in Athenis.vbi fuit olim ſummū ſtudium.

¶Arreptucius.i.poſſeſſus a demone.

¶Argētarii ſunt q̄ſi cāpſores vel argētarie mē ſe exercitores q ſingloꝝ ſolebāt rōes.i. calculos ⁊ inſtīa ꝓfiteri:ſcribētes accepta data:ita q̄ ex ſcriptis eoꝝ q̄ erāt cōia doceat ⁊ ſciat q̄ptū datū ſit: ⁊ q̄ptū acceptū:qui al dīr nūmularii:vt.j. de. M.

¶Argentifodine:aurifodine:ſulfurifodine.lapifodine:arenefodine:ſunt loca ī quibus hui⁹ res ⁊ metalla fodiuntur.

¶Argutus eſt ſeu dī ſm Iſido.q cito ſuenit argumentū in loquendo.i.ſubtilis ⁊ aſtutus.

¶Ar.ē rō rei dubie facies fidē. ō bēt.cū ex iniū cto.Et dī q̄ſi arguēs nūtē l q̄ſi argute iuentū:ut no.Bar.i.c.forus.de.ỹb.ſig.Et notat pbatōem naturalē.¶Hāc arguūtz res plerūqz noſcit ⁊ ꝓbat.fac.l.i.§.idē cornelio.ff.ō q̄ſt.Et arguūtis ē pbādū qō aliqū pbari nō pt.ff.de re mil.l.ñ oēs §.a barbaris.Et ſūt multiplicia arguūta ī iure. Unū a ꝓrio ſenſu qō valz.ff.ō offi.eius cui mā. ē iuī.l.i.§.hui⁹.xxv.di.qual.Aliō ar.ab alluſiōe vocabuli ⁊ valz hoc negatiē.ff.ſi cer.pe.l.ii.§.appellata.⁊ inſti.de teſt.tute.qd ſi nepotes.§.i.Tertū ar.ab auctē.ff.ſi cer.pe.l.ij.Quartū ar. ab abſurdo.C.ō tēp.i ite.reſt.l.ſi.ff.ō bo. lib.l.nā abſurdū.ō iureiu.quēadmodū.ō homi.c.ij.l.vi. Quītū ar.a fortiori.ſ.ſic.Si id qō magis vī ieſſe nō ineſt nec id qō minus:⁊ eō.C.de ſa.ſan.eccl.auc.mlto magis.⁊.c.cū marthe.§.ceteꝝ.ō cele.miſ. Sextū ar.a minori:vt ſi id qō minus vī ieſſe ieſt:⁊ id qō magis.c.ſi ī la ycīſ.xxxviii.di.Septimū ar.a ſufficiēti ptū enumeratōe.ff.de lib.⁊ poſt.l.filia pie §.i.ī gl.ff.de bis q ſunt ſui vel ali.iur.pie furioſo. Silr ar.a ſufficiēti diuiſiōe valz.c.ſi vir ⁊ mulier ō cogna.ſpiri.Octauū ar.a ſupiori ad iferi⁹ valz affirmatiue ñ loq̄ndo:tū genē ⁊ ſpē.Nonū ar.a p uatōe ad hītū valz.l.q pt.ff.ō re iudi.l.manumiſſiōes ō iuſti.⁊ iur.⁊.l.decē.ff.de verb.ob.vbi per Bar.Decimū a toto ad ptē valz negatiue ō off. ōlega.prudētiā.ī gl.ỹbi circa formā:⁊ ſic ō aliis.

¶Armētū eſt magnoꝝ aīaliū:vt equoꝝ ⁊ boū. Grex ỹo minorū:vt porcoꝝ capraꝝ ⁊ ouiū: lz ēt large ſumat̄ p maioribus.ff.de abigeis.l.i.ī fi.⁊ cle.i.de deci.¶Hā armēta ꝓprie dīr pecora gregis.ide armētarius.i.armentorū cuſtos.

¶Armentariū vel armentorium eſt locus vbi arma ponunt.

¶Arma ſunt defenſoria.Et nomine armoꝝ veniunt fuſtes lapides:ferrū:⁊ omne illud quod manu ⁊ arcu mittitur:prout no.Ber.in.c.ſicut dignū:de homi.Et ſic tela comprehendūtur:licet arma proprie ſint quibus defendimur.Et ſic tela quibus impugnamus.inſti.de pub.iudi.§.lex cornelia ⁊.no.in cle.ne in agro.de ſta.mo.in glo. ſuper.ỹ.arma.⁊.Larmorum.ff.de verb.ſign.Et no.q inſultus armorū puniūtur:licet arma nō extrabantur:ac ſi extracta fuiſſent.l.i.§.armis.ỹ.q accuſari.ff.de vi ⁊ vi ar.Item expilans aliquem capillis vel trahens barbam:nō tamen ſanguis exeat:tenetur pena.x.librarum parti applicāda rum.⁊.xx.fiſco.vt eſt tex.in.c.i.§.ſi quis aliuz.de pa.te.ī vſibus feu.hoc ſm Ludo.de roma.in ſingularibus ſuis.

¶Arma clericoꝝ ſūt lachrime ⁊ oratiōes.xxiij. q.viii.clerici.⁊.c.quibuſcūqz.⁊.c.conuenior.

¶Arenatores ſeu Arenarij dīr qui ī arenis deiecta ⁊ collapſa ſolent extrahere. ⁊ dīr humiles perſone.vt.C.de inceſt.nup.l.humilē.

¶Arra dī in emptione ⁊ vēditione id quod datur in teſtimonium vel ſignum venditionis:⁊ eſt ita de iure q ſi ille qui dedit arraz peniteat q̄ctu inito amittit arram.Si vero vēditor peniteat duplicatam arrā debet refundere ſcilicet reſtituere quod recipit:⁊ tantum de ſuo.Eſt autem arrarū datio:argumentum emptionis ⁊ venditionis cō tracte:⁊ quod datum eſt ſub nomine arrarū prēcio datur:vide ō hoc.l.C.quādo.li.ab emp.diſcetex.⁊ doc.

¶Arre ſponſalitē vel ſponſalicie ſm Hoſtien.ī ſūma:de ſponſa.⁊ ma.§.vnde dicantur.ver.ſed q̄ arre.dicuntur donaria data iter ſpōſū ⁊ ſpōſam in ſignū matrimonij ꝓtrahendi ⁊ remunerādi cōſcientes:⁊ fit hoc per verba affirmatiua.ſcilicet do tibi arras iſtas:vt cum filio meo contrahas.Et he arre dicuntur ſubannuli:quia fiūt p immiſſiōez ānuli.iurta illud.Annulo ſuo ſubarrauit me:vt patet per eundem in.§.quot ſunt ſpecies.

¶Arreſtare eſt aliquem vel bona ſua pēr mandatum iudicis impedire ne moueātur a loco do nec conquerenti reſpondeat.vt.c.ij.de cri.fal.⁊ l.relegatorum.ff.de interdic.⁊ rele.

¶Arrogāī ē aliquē q ſui iurī ē ī filiū ſcipē:ide ar

rogat⁹ filiꝰ dr ille q sic assumit ī filiū: ⁊ sic arrogator ē pī q accipit aliquē hoc mō ī filiū. Et ē dca ī ter arrogatiōez ⁊ adoptionē. qr ille adoptat q nō est sui iuris sed alterius pātis subiect⁹ vt. ff. visuz ē adoptatio. Sz arrogat ille q ꝓmo sui iuꝛ ē ⁊ p arrogatōez trāsit in ptātē pātis. s. arrogatoꝛ. Dñ arrogo q su⁹ ē: sz bz me⁹ eē neēe. ¶ Patris adopto suū: sed pātis ꝓmanet idē. De hoc de cog. le. c. vnico. ī gl. i. Itē arrogat ī alia significatōe. i. ascribē. Unde dr arrogās quasi oia sibi ascribēs ide arrogātia. i. supbia. Differūt tñ qr supbia ē iānis gloria de eo qō qs bz: vt sunt pharisegiste: ⁊ alij sufficiētes ī arte sua. Sz arrogātia ē inanis gla ō eo qō qs nō bz: vt cū qs credit ea se scire q tñ nescit.

¶ Articul⁹ ē ps intētōis ꝓtinēs illō qō actoꝛ p bare intēdit. fac. c. veniēs. ij. ō testi. ⁊ gl. ī. c. ꝓpatū ff. testes. c. ti. li. vi. Et articuli dñr capitula ī iudicio ꝓbāda. e. n. p tuas: ⁊ qñqz dñr intētōes ⁊ qñ qz assertōes. c. ex pte. A. in fi. de testi. ⁊. vi. q. vlt. actoꝛ. ⁊ no. ¶ Dau. in. c. cū delict⁹. de fi. instr.

De As.

¶ As dr tota hēditas vel qcqd in duodecī ptes diuidi pt. Jn asse ät ꝓtinent certe ptes. s. xii. q̄rū qlibz bz ꝑꝓpꝛiū vocabulū. St. n. ista noīa: xii. ptiū assis: Uncia: Sescunx: ⁊ est vncia cū semi vncia. Sertās: qr sertä ptem significat. i. duas vncias. Quadrans tres vncias significat. Triens sunt quattuoꝛ vncie. Quicūs: quinqz: semis: Septcūs: Bes: Dodrās: Dextras: Deūr: As. De qb⁹ oibus ¶ Re. loco suo. Et inst. de hē. ist. §. hēditas ⁊ in gl. ubi triens. As tñ aliter ī pondeꝛib⁹ idē ē qō vnū. Etiä ponit ꝓ to obolo. vñ As: obolus: pōd⁹: as: ē possessio tota.

¶ Assolatus. i. ad terrā redactus ⁊ inuenit in Satan ꝓpheta.

¶ Assertio ꝑm Alz. ī sū. de assertōe tollēda erat quoddā vanū ⁊ frīuolū iudiciū quoꝛdā q dicebā tur assertoꝛes eo q asserebāt eū libeꝛ q erat su⁹

¶ Asta fiscalis ē vēditio q̄ fit a fisco sub astatōe. Qñqz ät fiebat astatio cū dicebat ꝓponē q pl⁹ dederit itra mēsez ille rē habebit. lz ergo itra mēsez aliter vēderet: tñ admittebat adictio itra certū ꝑs: vt. C. de fide instru. iurisdictōe aste fiscal⁹ ⁊ de adictōib⁹. l. i. ⁊ l. epo. li. xii. Si ät cū ipo ēptoꝛ ꝓductū esset ⁊ posset dare pl⁹ offerenti eēt pactū in die adictōis: vt ibidē in gl. l. si tpa.

¶ Astruē ē affirmare asserere vel assimilare: de cā poss. ⁊ ꝓpꝛieta. cū ecclesia. ⁊ ēt est ꝓbare de bezeu. cū ex iuncto.

¶ Assisterū ē locꝰ vl dom⁹ sanctionalīū: sic monasterū monachoꝛū ī quo fuūt deo: vt ē tex. in auc. nouo iure. C. ō custo. reo. Itē assisteria ē illa que ꝓest assisterio. qr ipsa cure alia⁹ assistit ꝓncipaliter. Et ꝑm quosdā Alz. vl exponē assisterias i. feminarū debiliū instatrices ī sum. C. de epis. ⁊ cle. §. nūc de orphanatrofis. Uel assisteria. i. reclusa. ab assistendo qr quottidie assistit oratōi. Itē assisterū apud grecos est locꝰ ī quo vn⁹ sacerdos qnqz accolit: quiqz mulieres q̄ assisterie dñr sūt manētes: vt. xxvii. q. ij. li qs rapuerit. in gl.

¶ Assistrix. i. ancilla dño assistens ad ꝓfuendu.

¶ Ascriptici⁹ glebe dr ille q ascript⁹ ē glebe: fundo: siue solo terre. ⁊ astrictus p scripturā in qua p mittit dño soli se nūq̄ a solo discedere. Et ex illa scriptura ascriptici⁹ ꝓstituit: sz tñ p eā solū nō ꝓbat: imo ꝑm Alz. ⁊ Hosti. aliqñ scriptura ē necessaria in qua ꝓfiteat se esse ascripticiū. Et a gleba quā colit nec volēs recedē pmittit: nec inuit⁹ pōt ꝓpelli ad recedēdū: nec sine gleba ꝑt alienari. Et sic idē sūt ascriptici⁹ ⁊ ptiari⁹. Inter ascripticios glebe ⁊ originarios colonos: qdā bāc dicūt eē dif ferētiā qr ascripticij inherēt glebe. ⁊ sine gleba ñ trālferūt. Sz coloni originarij nō sic iherēt predijs qui qñqz sine pdijs dñs fundi possit eos mutare ⁊ trālferre ab vno predio ī aliud. Itez inter suos ⁊ ascripticios ꝑm Alz. ⁊ Ho. pene nulla ē dīa. C. de agrico. ⁊ cēn. l. ne diutius. li. xi. Jsi. ät dr notanter: pene. qr su⁹ pt vēdi sine peculio. sed ascripticius nūq̄ sine solo. Itē ascriptuj ī pdijs qbus ascripti sunt ꝰ dñi volūtatē ordinari in clericos pñt ⁊ mīmoniū ꝓbere: vt in auc. ō san. epi. §. ascripticius col. ix. Serui vo nō. C. de epi. ⁊ cle. l. iubemus. in fi. de iur. ꝓpatro. §. i. ⁊ ibi gl. in uerbo aut suo. lz ꝑm canno. si ꝓbant: mūmoniū tz. Et ascripticij: qr tenēt collere terrā: dñr coloni. Et qr ascripti deputati sunt ad hec faciēda ex cō ditōe sua dñr ascriptuij. Et qr ex iu origine vel patrū vel auorū suoꝝ: ita adherent glebe: vt sine gleba vēdi non possint: nec gleba sine illis: nō dñr originarij. ¶ Regre. j. agricola. ⁊. j. colonus. Assignare fit nudis vbis testō vel codicill. ff. de ver. sig. l. assignare. ⁊. ff. de assigna. liber. l. i. §. assignare. ⁊ no. Jo. an. i. c. appellatio. de ap. li. vi. ī gl. fi.

¶ Assignatiu⁹ liber: ¶ Require. j. libert⁹.

¶ Asseela. i. fu⁹: eo q sequat aliquē cā lucri ꝑm Jsi. li. x. et bimo.

¶ Assessoꝛ dr quasi assidens iudici in cognitiōe cāruz suū ꝓbens ꝓfitū iudici: qui alio nōie dr officialis iudicis ⁊ ꝓfiliarius. Itē dr domesticus iudicis. de hoc vide Alz. in sum. C. e. ti. qui vl pone re dīam iter assessoꝛē ⁊ domesticū iudicis ⁊ cau sidicum ⁊: Accur. C. de domesti. ⁊ ptec. in rubrica: li. xii.

¶ Assidei sūt iudei q semp cultui diuio isidebāt.

¶ Assellare ē opus nature facē: vt dr: dum assellaret emisit intestina.

De At.

¶ Athlete ꝑm Accur. dñr q sine mercede gīa virtutū pugnabāt: vt. ff. de bis qui no. ifa. l. athletas. ⁊. C. de athle. in pn. li. x.

¶ Attau⁹ ē pī abaui. ⁊ attauia ē mī abauie.

¶ Atnepos ⁊ atneptis ē filiꝰ vl filia abnepotz vl abneptis. vñ ē au⁹: ē pau⁹: abau⁹ attau⁹ tritauus qz: ⁊ sic ide vēit nepos. ꝓ. ab. at. tu. suscipit ꝺ vox.

¶Attrit⁹ ẽ affict⁹ ꝑ ſũpt⁹ exhauſt⁹ ibecill⁹ fect⁹.

¶Attilianus tutor dr̃ ſm Azo. in ſum. iſti. e. ti. q: oĩ ex lege attilia. Rome committebaꝫ datio tutoris pretori vrbano ⁊ maiori pti tribunoꝝ plebis. In puncijs preſidentibus eoꝝ ex lege iulia ⁊ tucia: vt ibi vide.

¶Attornati dr̃ ꝓcuratores apd acta cõſtituti: ff. c. vnico de ſtatu mona. li. vi. in. ℌ. porro.

¶Attrox. i. impij ſeu crudelis vl crudelis quaſi acris ſit moribus ſm Iſido. li. x.

¶Atriarij ſunt ſui ſiue cuſtodes atrij: ⁊ idẽ dr̃ ẽt atrienſes.

¶Atteſtationes ſunt dicta teſtium vel teſtimonia ordine iuris in ſcriptis redacta.

¶Attonitus media breui ẽ eleuatus: vel quaſi quodã pauore cõcuſſus.

¶Atqui: ponitur pro certe: vel atquin pro ſz certe. inſti. de fid. tu. circa mediũ. ff. de offi. pretor. l. barbarius ver. atquĩ verũ eſt.

De Au.

¶Auar⁹ appellaꝫ cecus ⁊ ãbitioſus. c. quoꝝdã d. elec. li. vi. q: excecaꝫ ei⁹ aĩus: vt agẽda ñ videat ⁊ a ꝓhibitis nõ d. cliet. lvii. di. vi. ⁊. c. ſiẽ bi. ⁊ dicta iter auarũ: largũ: ⁊ ꝓdiguz: bĩ de conſue. ex pte.

¶Auctoritas ⁊ cõſenſus tutoꝝ ⁊ curatorum. Re. ℌ. tutor ⁊ curator.

¶Auctoritas ꝓſtãda: no. ſm Azo. in ſum. C. de auctoritate ꝓſtan. Auctoritatẽ ꝓſtare: ẽ cũ qs dicat ſe approbaꝫ id qd agiꝫ: hoc ẽ auctoritẽ fieri. preſtare auctoritatẽ ꝓt quĩbet tutor ĩ rebus minoris ad quẽ ſpectat p̃culũ adminiſtratõis. Et ſic auctoritas vĩ idẽ qd ꝓſenſus ligitioꝝ tutoꝝ ⁊ curatorũ. Et dr̃iaz iter auctoritatẽ ⁊ ptãtẽ: vide p Io. in ſũ. de ſacra vnc. ℌ. refert ãt. Itẽ d auctoritate doctoꝝ ſcõꝝ bẽtur. di. xv. c. vlt. ⁊ gl. c. ſicut veteꝝ di. ix. vbi dr̃ q int iſtos tres, Auguſtinũ. Hyeronimũ: ⁊ Gregoriũ: Auguſtino magis credẽdũ ẽ in expoſitõib⁹. Hieronimo ĩ iſtoriis ⁊ trãſlatõnib⁹. Et Gregorio i moralib⁹: qr nõ oẽs ĩ oĩb⁹: ſed certũ ꝑ certa ⁊c. C. d. vete. iur. enuc. l. i. ver. qr nõ.

¶Auctorizare ẽ cingulo militẽ aut ordinib⁹ clericũ decorare vel ordinare.

¶Audax dr̃ q nõ metuit: ⁊ ſumiꝫ ꝓprie ꝑ arrogãte. Et ita dicunꝫ audaces faciẽtes ꝓ iuſ ĩ auc. de admi. tuto. circa ꝓn. col. viij. Q̃q̃z ſumiꝫ i bona pte. viii. q. i. audacter i ꝓn. xxxij. q. v. ſi paulus. ver. caue. queſo.

¶Audacia idẽ ẽ qd temeritas. ⁊ accipiꝫ i malo c. ii. de cen. li. vi. di. iiii. facte ſunt: Et not. Archi. c. ii. prealle. in glo. u.

¶Auditoriũ ẽ foꝝ cãrũ vel locus ĩ quo cãe audiũtur. Sed tñ recte ꝓt dici auditoriũ magiſtroꝝ vbi diſputãt: ⁊ nõ magiſtri foꝝ ſed iudicis cũ ſit in curia pape ⁊ dr̃ ab audiẽdo:

¶Audientia lz ẽt aliter capiaꝫ ꝓprie tñ magis dr̃ cẽ facultas ⁊ poteſtas loquẽdi coꝝã ſuperiore alicui conceſſa ꝑut dicimus: data ẽ illi audiẽtia ꝛ denegata ẽ ei cõis audientia. Et denegaꝫ audiẽtia in quatuor caſibus: vt ẽ gl. i. ℣. audiẽtia. xxiii. di. in noie dñi.

¶Auditor in curia pape vocaꝫ q vice iudicis: alicuius cãm vel cãs audit: ĩ cle. auditor de rep.

¶Auditor camere pape dr̃ q audit negocia ſup teſauro pape ⁊ ſup bis q̃ ad camerã pape ptinẽt.

¶Auditor ꝓdictoriarum dr̃ in curia pape q audit impetrãtes reſcripta ad lites. vl aliter ad ius cõe ptinentes gratias.

¶Aucupiũ ſeu aucupiũ dr̃ loc⁹ aptus ad capiẽ dũ aues. vel rbete. vel virga viſcata: vel tugurũ ad hoc ꝓparatũ. An aucupare liceat i fundo alieno. ff. d. ter. ruſti. pre. l. diu⁹. ⁊ iſti. d. re. diui. ℌ. fef.

¶Auſcultare ẽ obedire: attẽdere: ⁊ audire mandatũ cũ effectu: vt ĩ. c. illud. de ma. ⁊ obe. i gl.

¶Auſpiciũ iuris: idẽ eſt quod exordiũ litis ſm Ber. in. c. paſtoralis: de cã poſ. ⁊ ꝓprie i gl. i. Sz ſm Alber. ⁊ alios auſpiciũ. i. augurĩũ quaſi auis garrũ: vt. xxvi. q. iuj. c. i. Quia ſicut ille q ſe cõmittit augurio. i. diuinationi q̃ fit i garritu auiũ dubi⁹ ẽ: ita ille dubi⁹ ẽ q ſe cõmittit in liti. Quaꝫ dixit dñs. Cato. in. l. ij. C. de bo. poſ. ſm tabulas: qm melior lex, q̃ ſit i corpore iuris ẽ illa cauete a liti gãdo ſaltẽ ꝑ vobis: qr dubi⁹ ẽ litis euẽtus. ꝑ alijs ãt litigare ſepe iocũdũ ⁊ lucroſuz ẽ.

¶Aurũ coronariũ dicebaꝫ qd cõferebaꝫ ad coronatões ꝓncipũ. l. qd coronarũ faciendaꝝ noie preſtabaꝫ: que in templo pendentes a Veſpeſiano ⁊ Tito ſublate ſunt. Alij dicunt coronatoriuz ẽ illud qd dabatur athletis. ꝑut no. Azo. de auro corona. C. li. x.

¶Aurũ publicũ eſt quod ptinet ad erariũ fiſci C. de au. pub. pſe. l. detectoribus. li. x.

¶Auia ẽ mr̃ parentũ. Et au⁹ ẽ pr̃ parentum.

¶Auũcul⁹ ẽ ff. mr̃s ⁊ auũcul⁹ magn⁹ ẽ fr̃ auie. ide ꝑauũcul⁹ ff. proauie. ⁊ abauũcul⁹ fr̃ abauie.

¶Aruſpex ẽ ĩſpector momẽtoꝝ vel horaꝝ quo pũcto aliqd fit ichoandũ. Et dr̃ abauis ⁊ ĩſpicio. ita dicit gl. i. l. null⁹ aruſpex. C. de male. ⁊ math. Sz verius ẽ aure ĩſpector ab aura ⁊ ĩſpicio. Mã augur dr̃ q garritu auiuz ꝓnoſticare ꝓſumit. Et Ariolus. q aris. i. altaris⁹ demonũ deſeruit vt ẽ gl. i. l. nẽo. c. ti. vbi de icãtatorib⁹: vatib⁹: caldeis: ⁊ magicis: oĩbuſq̃ maleficis dr̃. Sileat oĩb⁹ ꝓpe tuo diuinãdi curioſitas. ⁊. n. ſupplicũ capitis feret gladio vltore ꝓſtrat⁹. Et dic ibi gl. q crema biꝫ l. dẽtib⁹ feraꝝ dabiꝫ dilacerandus. Sed iniuriarum nõ tenetur q aliquẽ dixit furẽ in diuinãdo. ff. de iur. l. itẽ apd labeonẽ. ℌ. ſi qs aſtrolog⁹. Ita dicit ibi ter. ſi qs aſtrolog⁹ vel q aliquã illicitã diuinatõez polliceꝫ conſult⁹ aliquẽ furẽ dixiſſet q nõ erat iniuriarũ agi cũ eo nõ ꝛ õt. Rõ glo. ibi dẽ: qr nõ dolo: lz artis ſue cã facit.

¶Autenticũ ẽ liber iuris ciuil⁹ except⁹: q̃ſi q̃daz ſũmula: ex alijs legalibus libris: cõtinens. ix. collatões: ⁊ nouẽ ptes ꝓncipales. Sed auctentica

autentice est lex. vel. §. ideo preceptus in libro. C. sp ergo allegatur auc. C. ti. tali: vel tali. vt. C. de epi. & cle. auctentica generaliter. & sic addit ti. sed non additur numerus col.

¶Aut quiqz ponit disiunctiue: vt qñ altero posito necesse ē altez tolli. vt cū dī dies aut nox. Qñqz ēt ponit copulatiue pro &. ista qñqz sum⁹ i materia i qua regrit vtrūqz extremoz p talē disiūctiuā ꝓiūctionez: vt i. c. si p⁹ pstitū. ō ꝓfes. li. vi. De hac dictōe hēs in autē. si qñ. C. de cōsti. pecu. & l. cū qdā. ff. ō. ꝟ. sig. & cle. sepe. e. ti. ij. q. v. oīb⁹ i gl. ij. xx. q. i. monachus. & c. cū viz. de regula. l. vlt. ff. ō ver. sig. sz aūt aduersat i fcō & iust. ff. de neg. gc. si aūt. Et qualr accipiat aūt. vide p Bar. & doc. i l. hoc amplī⁹. §. de bis. ff. de dā. ifec. Et qualr capiat: aut: vide Archi. xlviij. di. c. i.

¶Auellet ē auferre violēter vl extiz pare. vt. ff. de iten. rui. nau. l. iij. §. nō solū.

¶Aurifodina ē loc⁹ vbi fodit aurū. Sz aurifici na ē locus i quo fabricat auz.

¶Aurifex ē q opat aligd de auro sic aurifaber.

¶Auricularius ē cōsiliarius vel secretarī⁹ cui solent secreta domini cōmitti.

¶Auraria: secreta nēotis dcā sunt: eo qbi frequentāt aues ſm. Isi. xvii. li. etbi. c. vi. Inde venit ipensatio auraria. C. de fun. patri. l. ij. li. xi.

¶Auriliuz iuris est suffragiū & beneficiū iuī. p nt dī. ō hec pdita sunt iuris auxilia: vide de hoc ff. ad sille. l. cū dās. Frustra auxiliū legis inocat q cōmittit i legē. ff. de mio. l. auxiliū. ō viu. c. quia frustra.

Et tantū de littera A.

De Ba.

Aburtus vel baboſus idē quod stult⁹ vl ebes: & babigos idē.

¶Bainlare idē est quod portare.

¶Balluca ē publica vtilitas. l. ē vas lineum. C. de metal. li. xi. ſm Accursiū.

¶Balliuus est officiū dñi tpalis: vt de sen. exc. ex dilecto. & in cle. i. de pe.

¶Balbus dī balbutiēs vl titubās q verba nō explicat: sed frangit a balbādo dictus. Sz blesus dī qui litteras imperfecte profert.

¶Banū ſm vulgū Gallicoz & Lōbard oz vl esse edictū: publicū iuxta illud quod dicit Ray. c. quod clericis de so. cōpe. qz pco pariēsis nunciat bānuz noie episcopi a rege.

¶Bānī ſm dcā vulgarū vl idē ee qō ꝓscribē & dī bānit⁹ qsi pscript⁹ ō ciuitate: vt i. phēio. ffoz.

¶Bānitoriū ē locus cārum al' pāditoriū.

¶Bastāgarij ſm quosdā dñr quasi bestie angarie eo q rusticos angariabant. i. angebāt ad quitā bestiā prestādaz: vt. C. de muri. l. quod ad pūs. li. xi. & ſm. Accur. bastāgarij sunt de domo pncipis qsi bestigarij primo mō: vl qsi festatores a festo mō: alias bestatores.

¶Bariana. i. filius colūbe. ita dictus fuit scūs Petrus di. ix. ita dñs & matbei. xvi.

¶Bariles dñr vasa sic in alpibus solēt baberi.

De Be.

¶Bellū iustū quid sit: inuit. xxiij q. ij. p Archi. in sū. & c. iustū bellū. Justū: vz illud qō fit pcepto pncipis de rebus repetēdis vel pp iniuriā repellendā. Sūt aūt septē genera bellor. Primū est bellū romanorū: ō ifideles ō heret. excōicam⁹. ij. Et dī romanū: qr romana ecclesia ē caput fidei xxiii. q. i. hec ē fides. Scōm ē iudiciale: qō fit auctoritate iudicis hūtis merū ipium: de sen. ex. c. di lecto li. vi. ff. de rei vēdi. l. qui restituere. Tertiū ē pſumptuosuz: qō faciūt iobedientes iudici de pen. di. vi. ad fi. Quartū ē licitū: qō fit auctoritate iuī quo ad illū cui cōcedit. de resti. spo. oli de sen. ex. si vero. C. vñ vi. l. i. Quītū temerariū ō illos q se iniuste defendūt. Sextū volūtariū: quo moderni pncipes vtūtur. c. noli. xxiii. q. i. Septimū ē iustū & necessariū quod fit se & sua defendēdo. Et in iusto bello moriētes: salui fiūt ceteris paribus. xxiii. q. v. oīuz rerū rex homicidiū. & c. q. viii. oi inimoī. Sz q sine iussu pncipis bellum indicit tenet lege Julia maiestatis. ff. ad. l. iul. maie. l. iii. & in auc. de armis: col. vi. & in auc. de man. pn. col. iii. Necessitate tñ imminente sufficit licentia magistri officioz ſm Host. C. de sab. l. fi. li. xi. de bello vide Archi. in rosario. xxiii. q. ij. c. iustum. vbi ponit bec septez genera.

¶Beneficium sumit latissime pro omni liberalitate. Minus late p liberalitate pncipis. Et sic sūptum significat large & stricte. Large vt cōtineat beneficium stricte sumptuz: & cum hoc reseriptuz & priuilegium. Stricte dī beneficium pncipis cōcessio facta a pncipe de aliqua re vel iure quod ē pncipis concedētis. Et per hoc differt a reseripto vel priuilegio. Et lz ita stricte sumatur. tamē eius interpretatio latissima est. l. fi. ff. de cōsti. pn. c. cum dilecti. in fi. de dona. & de ver. sign. olim. significato sumpto ex natura pncipis: cuius est ee liberalem in bis que sunt sua. verbigratia pnceps alicui concedit domum aliquā delatam ipi principi cuz integro eius statu. Hec verba sumūtur latissime. s. cum bis que insunt & adiacentib⁹ & omni iure suo. l. si quando. cum ibi no. C. de bo. vacan. li. x. Sed pone pnceps concedit domū nō apponendo cum integro ei⁹ statu: certe sola domus: concessa vī. qr verbū domus ad illa non pt extendi vz ad curtam viridariū: & adiacentia. fac l. si quando preall. nisi aliūde sumeret scia qd pnceps de illis intellexerit. Illā solā liberalitas non est sufficiens significatū: nisi aliud significatū cō currat: qr alias sequeret qd concedēdo vnā rem videret aliā concedere.

¶Bñficiū iuris est id qō a iure ꝓcedit vel indulget. Et hoz bñficiorū iuris quedā sūt ordinaria: qdā extraordinaria: vt illa que ex speciali priuilegio qbusdā spāliter idulgēt sic bñficioz restōnis i integrū ecclesie l' miox. xxv. ānox ꝓcessū: fac ō

in inte. resti. c. i. ⁊. ff. de constl. ꝑn. l. vlti.

¶ Bñficiū epistole diui adriani. ℜe. j. epistola.

¶ Beneficiū noue constōnis de fideiussore. ℜequire. j. fideiussor

¶ Bñficiū noue constōnis de duobus reis stipulādi: vel ꝓmittēdi. ē p qō subuenit duob⁹ reis debendi vel ꝓmittēdi: ⁊ p ipm postulare ꝑt se ñ īsolidū: sz ꝑ pte poste ꝙuenir: nisi se obligauerit: ⁊ huic beneficio renūcier. ⁊ hoc adiecta noua cōstitutione i actione de duobus reis ꝓmittēdi ⁊ stipulādi: qz vt dicit Az. in sum. C. e. ti. olim effect⁹ duoꝝ reoꝝ ꝓmissionis hic fuit: vt si duo vel plures eandē pecuniā ꝓmiserūt aut stipulati fuerūt ipo iure i singulis īsolidū debebatur ⁊ singuli ō debāt. ¶ Poterat ergo ab vno coꝝ īsolidū peti: qz vnusquisq; coꝝ īsolidū erat obligatus.

¶ Bñficiū cedendaꝝ actōnū. ℜe. j. cedēdaꝝ actio. Quo aūt renunciet his instr̄is ⁊ beneficijs. ℜe. j. renunciatio. ⁊ de hoc i Spe. ti. de renū. §. finitis: partiū ver. sed nota.

¶ Beneficiuz feudoꝝ federici ⁊ beneficiū femine hec duo. ℜe. in li. feu.

¶ Bñficiuz ecclīasticuz dar̄ rōe officij. de ꝑbē. cū ꝑm aplm. lxxxi. di. si quis ām odo. Et ergo bñficiū tale nō cōferr̄ excōicato. c. cū bone. de ete. ⁊ q̄li. qz officiare non ꝑt: nec fructꝰ ꝓcipit. ꝑm Bof. de cle. excō. mūi. §. si tñ queris.

¶ Bephotranus ꝑm Az. i sum. C. de epi. ⁊ cle. §. nūc. de orꝑbanotr̄anis ē idē qō gubernator infantiū pauperū ⁊ orꝑbanoꝝ.

¶ Bephotrophiū ē domꝰ in q̄ alūtur paupes infantes. ō hoc vide. C. ō epi. ⁊ cle. ⁊ orꝑbano. ⁊ po.

¶ Begardꝰ ⁊ begina vl̄ begutta sūt viri ⁊ mīres tertij ordis. Et dicit Jo. an. q̄ begiaꝝ genus pmcioſuz ē: nec de facili alios q̄ religiosos admittūt. a q̄bus: oibus modis ē cauendū. xviij. q. ij. distinimus. ⁊. c. pniciosaz. ō his vide cle. i. de reli. domi. vbi Host. idē dicit. Et vide cle. ad nr̄am. de bēti. vbi dānat secta talī begardoꝝ: ⁊ begiaꝝ. Jtē. c. cū ex ea. ō excel. ꝓla. li. vi. ⁊ cle. cū ex eo. ō ſē. excō.

De Bi.

¶ Biarcha vel biarchas dī ꝓnceps. xl. militum ab bis. xx. ⁊ archos ꝓnceps dictus: vt colligit. C. ō of. q̄sto. vbi appet q̄ biarcha ē miot dignitas q̄ cētarcha cui ē ptās cētenarij: qz dux cetū militū.

¶ Bigamꝰ ꝑm Host. dī q diuersis tpib⁹ ⁊ succes siue duas legitias būit vroꝛes. Sz large ⁊ iterp tatiue dī q ꝙrit cū corrupta vl̄ vidua vel q duas vroꝛes būit añ baptismū: vel vnā añ baptismū ⁊ aliā p⁹: vel q castitatē ꝓmissaz violauit. vt subdiacon⁹ vel monach⁹ q ꝙbit ō facto: cū ō iure ñ possit. vel q vnā de iure alterā de fcō: vel q de facto duas ducit vroꝛes: vel q vroꝛē adulterā postea scient cognoscit. Illā nō ꝑt ꝓmoueri ad sacros ordies cuius vroꝛ adulterata ē: ēt si eā vginē duxerit: dū post adulteriū eā cognouit: alias sec⁹. xxx. q. iiij. di. si cui⁹ vroꝛē. Scōuz quosdā aūt idistincte bigam⁹ cēsebāt si ignorāter cognoscat eā sic̄ q publicā ꝑnām egit. Di aūt bigam⁹ ꝑm Jnn. iuꝝ vulgare ꝓuincialiū q̄si bis gam⁹. i. stult⁹ vel fatu⁹: qz ibi stult⁹ dī gam⁹. vel dī bigamus a bis quod est binum: ⁊ gama quod ē mulier: q̄si homo bine mulieris vel bini cōiugij. Et sz bigamus ad sacerdotium ꝓmoueri non ꝓsit. c. i. de biga. quia ꝓhibē tur bigamꝰ nō ꝓp culpam sed ꝓp sacri defectum c. sup. ⁊. c. debitū. c. ti. Tñ de necessitate bigamus ordinar̄ i subdiaconū. xxxiij. di. subdiaconus. Et bigamus ñ ē ille qui cōtrahit cū vidua si ē icognita. c. debitū. ꝑalle. Nec ē bigamus ꝙbens cū vnica ⁊ virgine: de cleri. cōiuga. c. sane.

¶ Bigamia tripler ē: vna videlz q̄si qs duas vl̄ plures bz vroꝛes. Alia cū qs ꝙbit cū corrupta. Tertia q castitatē ꝓmissaz ꝓ votū solēne violat: vl̄ q scient cognoscit vroꝛē adulterā: ⁊ cū talib⁹ ñ dispēsar̄: ⁊ q tales ordiar: ꝓuar̄ offō ⁊ ptāte ordinādi. ⁊ sīr ordiar⁹ tali ordie ꝓuar̄: vt no. e. ti. c. ij.

¶ Bifaria. i. bis nupta.

¶ Bisse sūt due ptes assis ⁊ ꝙtinēt octo vncias: nec dī ad respēm totius cū nec duplicat⁹ reddit sūm totū ⁊ alr̄ dī bes: vide. ē. as.

¶ Bisext⁹ bz dies. cccl xvi. vt no. i. l. cū bisextus ff. ō. ỽ. sig. vbi gl. ō. Monis: Calēdis: Idib⁹ ꝛc. Et vnde dicar̄ no. Ber. i. c. que sūt. de ver. sig. ⁊ no. ff. de statu liber. i. l. cū beres. §. stichus.

De Bo.

¶ Boeti legistaꝝ: adiutores coꝝ sunt qui rōnes publicas discutiūt. Et ide Boeti⁹ nom̄ accepit. Boete. n. grece latine dī adiutor ꝑm Accur. C. de tab. scrip. ⁊ poe. li. x.

¶ Bolida vl̄ bolidis ē massa plūbi quā mittunt naute i mare ad expiendū ꝓfunditatē: uñ ỽsus. ¶ Per bolidā: plūbi dic massaz significari. ¶ Per q̄ naute solent: maris explorare ꝓfundū.

¶ Bona coꝝ qui sibipsis mortē ꝙstituūt seu infligūt ꝑm Az. i sū. C. de bo. mor. sibi cōsti. Si hoc faciūt ex ipaciētia doloris vl̄ ob pudorē eris: alieni. tūc nō auferūt bōa br̄dib⁹. Si aūt faciūt ex cō scia delicti. s. si alīqs infligit sibi mortē. iō qz erat ō lictū vl̄ crimē ob quod erāt bōa publicāda: puta furtū homicidiū vl̄ huiusmōi: tūc auferūt bōa br̄dib⁹. Jtē si erat crīn cui⁹ accusatō potat ichoari p⁹ mortē vl̄ repetūdaꝝ peculiat⁹ ⁊ lese maiestat⁹: tūc ēt auferūt bōa br̄dib⁹. Si aūt accusatō ñ poterat ichoari p⁹ mortē nō auferūt sibi bōa: nisi adi cauerit sibi mortē post q̄ fuerit i scelē depbēsus. ff. de bo. coꝝ q ante sen. mor. sibi cōsti.

¶ Bōa libtoꝝ: pfon⁹ succedit i bōis libti i tertia pte: addita locuplete bēditate libti: vel ab vno ex bēdib⁹: ⁊ ñ fluctis filijs a libto: vel ēt relictis: sz ingratis: vt ñ possint arguere testā suoꝝ parētū iofficiosa. Locuplex aūt bēditas vocar̄ si ē maior cē tū aureis: vt dicit Azo. i sū. C. de bo. lib. ⁊ iuſ pa.

¶ Bōa mīna ⁊ mīni generis sunt illa q̄ ex mīe vel auia debentur filiisfamilias: vel emancipatis

deferūť. Et qñq; pnepotib⁹: puta res aufe ipor.

¶Bona ciuitatis abusiue publica dcā sūt. Sola. n. publica sūt que populi romani sunt. vt. l. bona. ff. de ver. signi.

¶Bona dr sic a beando: eo q beāt. i. btōs facūt vel ꝓsunt. Nā beare idē ē qđ ꝓdesse. ⁊ qđ ꝓ dest beat. l. bonor. ff. ō ver. sig. Sumť āt hec dictio ꝓ oī bono vili delectabili vl honesto spūali ut tpali vt ī aīa. In iure aūt hec dictio bona in plurali ⁊ neutraľ significat res nīas q̄ sūt in dño nr̄o vel quasi in. d. l. bonor. ⁊ ipas res ex suo proprio significato cōiter accepto significat deducto ere alieno. Q̄q; āt nō deducto significare ꝓcludiť ỹbigťa. Testatō legat alicui certā ptē bonor: ⁊ ibi bona dr ere ō̄ducto alieno. l. cū aūt. ff. ō le. ij. Nā sensus ē q p hīdem deducto omni ere alieno de hereditate legatarius hēat quartā ī bonis q̄ supsūt. i. quotā sibi legatā. ⁊ sine onē creditoris. vt in. l. palle. Sz ibi testator hr̄de istituto legat ticio oīa bona vl p fideicōmissuz vult restitui: significat es alienū nō deduci. imo trāsire ad legatariū vl fideicōmissariū. Et ita idē significat qđ hīdi tas. l. nāq;. §. fi. cū. l. se. ff. ad trebel. finaliter q̄ hec dictio bona significat latissime oē qđ quomodolibet ꝓt ꝓdesse. Et put in iure recipiť ī cōi significato: significat que sūt ī nō dño vl quasi deducto ere aliēo. Etiā significat hr̄ditatē q̄ ꝓbabile meditū cōmodius hic declarat. Et sic bonorū appositio aut ē ciuilis aut naturalis. Ciuiľ. n. significat sicut lex. ⁊ eius significatū se adaptat ⁊ ī bonis annumerať si quidē ī actiōibus ⁊ petitōibus, ꝓsecutionibus. l. bona. ff. de ver. sig.

¶Bonor possor dī ille qui de iur̄ ptorio alteri succedit q: bonor possiones a pretore sūt iuēte. Et ē differētia inter bonor possessorē ⁊ heredē q: bonor possessor de iur̄ ptorio succedit. insti. ō bo. por. §. i. ⁊. ff. e. ti. p to. ⁊ ē nomē iur̄ vt no. Ber. de cau. pos. ⁊ ꝓpie. in glo. iij. ⁊. ff. ō ver. signi. l. hīditas. Aliud ē possessor bonorū due dictiones nō nomē ꝓpositū significans fcm̄ ⁊ non ius sed hēs succedit de iure ciuili.

¶Bonor possessio ponit̄ p vna dictōe fm Az. ⁊ significat ius ꝛcipiēdi ꝓsequēdiq; ⁊ ꝛtinēdi illō quod in bonis illius erat cui succedit̄ ō iur̄ pretorio ⁊ differt a petitōe hereditatis que est de iure ciuili. vt isti. ⁊. ff. palle. Itē ē ius quo plegmur ⁊ ī hoc differt ab actōe hīditatis vniuersali. s. possessorie hereditatis petitōe. Et q̄ ponit̄ p vna dictōne vt bonorū possio significat hoc ius. Si āt dī possio bonorū tūc significat factū. Diuidit̄ autē bonorū possio: q: alia ē ordinaria: alia ē extraordinaria. Alij diuidunt bonor possionem in has duas spēs. s. bonorū possionem fm tabulas testi quā pretor dat liberis a patre ī testō iniuste preteritis: ⁊ bonorum possionem contra tabulas testamenti. vt. j. dicēť.

¶Bonor possiones extraordinarie sūt due ex testō. s. fm tabulas ⁊ ꝓtra tabulas. Et quattuor ab itestato scilicet bonorū pos. vnde liberi: bonorum pos. vnde cognati: bonorū pos. vnde agnati: ⁊ bonorum pos. vñ vir ⁊ vxor. Quarum descriptiones subijcientur.

¶Bonor pos. ex̄ordinaria dī duobus modis. Vel q: non ē stabilita certa pte edicti. s. ex testō nec vel ab intestato nec sed vt vaga. q̄q; ex testō q̄q; ab itestato deferť: ⁊ ꝓpeut nec bis q vocanť ex nouis legibus. vt ecce mater alijs ī testamēto institutis: postea ī puerperio decessit ⁊ filū quez gestebat in vtero preterijt. ¶Presumiť enī filius hic institutus ⁊ habet bonor possessionē fm tabulas ⁊ septimā ptem extraordinariā: Cuius bonū est exemplū fm legē cornelia tam ex testō q̄ ab ītestato que fingit eū qui moriť ī captiuitate decessisse ipsa hora captiuitatis. Et iō quilibet potest ei noua lege cornelia ex testō ⁊ ab ītestato succedere vt insti. de bo. pos. §. sunt ēt. Dr autē extraordinaria possessio q: ius nō tribuit. vt carbonianum ⁊ que datur ventri ⁊ que datur gratia litis agnoscende. vñ ⁊ ex̄ordinaria datur sine cognitōe que ī ordiarijs. q: omne ius tribuit quātū ē. Itē bonor pos. aliter diuidiť qua alia dī bonorum pos. edictalis vt que ex edicto ꝓtoris mortui decerniť. Alia vero bonorū pos. decretalis que a iudice pretore decerniť. Vel q: hodie nō est necessarium eam decerni vel dari. Dr. n. decretal' a iudicis presentia que ī eius cognitōe exigiť: q: fm Azo. posset ⁊ illud dici: vnam eē bonorū possessionē edictalē ⁊ eandē appellari decretalē vel iudicialē ex eo q accipit efficaciā ex presentia iudicis. Hec ē differentia inter decretū ⁊ decretalem. Iz quidā dicant ꝛriū.

¶Bonor pos. fm tabulas ē ordinaria ex testō. Et dī esse ex testō fm Azo. nō q: iuuatur ex voluntate defuncti. Iz q: nō bz locū nisi exñte testō: ⁊ dať scriptis heredibus: ⁊ eis deficiētibus vocātur substituti. Et ide substitutis deficiētibus vocanť substituti eis. ¶Detūr āt ex originalib⁹ tabulis tm̄ nō exēplo. Itē si fiat qō de tabulis dz probari cuiuscūq; ītentio p septē testes: ⁊ ñ p duos tm̄ fm Az. Iz qdā dixerit ꝛriū. Si aūt testator ñ facit testamentū ī scriptis: sed ī verbis vel nūcupatōe rex: vel dominū: dať bonor pos. fm nūcupatōnē testi.

¶Bonor pos. ꝛ tabulas ē quā ptor liberis pol liceť fm Spe. ī tractatu de libello. ti. de testa. §. seqtur videre. vbi dicit. Est ⁊ alia bonorū pos. ꝛ tabulas q̄ dať filio vel nepoti preterito ꝛ testm̄ pīs vel aut q filū vel nepotē ī testō suo vel uita preterijt. ⁊ talium in tabulis si filio vel nepoti legauit ipse tamen legatū nō agnouit. Et fm Az. in sū. eo. ti. defertur liberis naturalibus ⁊ legitimis. Et legitimis tātū: puta adoptiuis. Itē natis ⁊ nascituris. Itē emācipatis precipue: ⁊ bis q in ptāte ō̄functi. Et dať ex illis ex qbus potuit aut

bē tas aut bonoꝝ posſeſſio peti de iuſ cōi. Dak āt a pīe naturali. Et i adoptōe nō bz locū hec bo noꝝ poſſio niſi iſtituant ab eo heredes: ⁊ alīᵒ eis cōmittat edictuz. Itē alia ē bonoꝝ poſſio p̄ tabu las. ſz Spe. ibidē. q̄ dak pīi l'mīi auo vl̄ pauo ſi ſint p̄teriti ex teſtamēto filij vel nepotꝫ emācipati gratis ⁊ ſine pecunia: cum quo nō ē factū pactū ne pī vl̄ auᵒ iquietaret ſua iudicia: nec receptuz ē ab eo quātuz ſatis ē. q. ēt nec miles nec i militia deceſſit. Itē ſm eundez ibidem. Eſt ⁊ alia bonoꝝ poſſio p̄ tabulas q̄ dak patrono p̄terito p̄ teſtm̄ liberti: ſi ſit maior centenario ad recipiendū p patronū tertiā partē ſibi debitā ō iure. ⁊ datur patrono ſi ſit p̄teritus oīno. Vel etiam ſi ſit ſibi minus tertia parte legatū: ⁊ tūc datur p ſupplemento vſqz ad tertiaz partē. Et differt i hoc ſm Azo. a bonorum poſſione que dak liberis: qꝛ tūc hec demuz datur: ſi hereditas liberti ſit adita: ſaltem ex vno de heredib⁹. Sed illa q̄ dak liberis ſatis ē qꝛ quis potuit eſſe heres: ſz nō potuit petē ſm tabulas bonoꝝ poſſionē. Itē notādū qꝛ querela inofficioſi teſtī fere hoc idez operatur quod bonoꝝ poſſio p̄ tabulas: qꝛ teſtm̄ reſcindit de facto. Sed Specu. dicit qꝛ de iuſ ſciſſū ⁊ irritū ē. Sed in hoc differūt: qꝛ bonoꝝ poſſiones oēs: p̄torie actiōes ſunt. vel edicta p̄toria. Querela aūt inofficioſi teſtamēti ciuilis eſt. Et p̄miſſe bonoꝝ poſſiones ordinarie ſūt ⁊ competūt ex teſtamento Alie bonorū poſſiones competunt ab iteſtato.

¶ Bonoꝝ poſſeſſio vñ liberi ſz Spe. vbi. §. ſ. viſo. datur filio emancipato qñ pater decedit ab inteſtato. ⁊ eſt ordinaria: ⁊ eā ñ habēt liberi i linea materna. l. quotiens. ff. de ſuis ⁊ legi. here.

¶ Bonoꝝ poſſeſſio vnde agnati vel vñ legitimi ordinaria eſt. Et ſm Spe. ibidez dak primis cognatis ꝓiunctis p virilē ſexū poſt liberos ab inteſtato. Et nota qꝛ bonoꝝ poſſeſſio vñ legitimi: nō ē caput ſpāle: ſed generale ꝓcurrēs cū aliis ſpāli bᵒ bonoꝝ poſſionibᵒ. ſ. cū vnde liberi: vñ agnati: vnde cognati: ex lege: ⁊ ſenatuſcōſulto.

¶ Bonoꝝ poſſeſſio vñ cognati ſiſt ordinaria ē. ⁊ ſm Spe. dak bis ab inteſtato qui per femineum ſexuz ꝓiuncti ſunt. vt ſi neqz liberi: neqz legitimi heredes exiſtant: proximi cognati ſuccedant.

¶ Bonoꝝ poſſeſſio vñ vir ⁊ vxor ſiſt ordinaria eſt. Et datur viro muliere ab inteſtato decedēte agnatis vel cognatꝫ nō exiſtētibᵒ: vel ecōtra datur mulieri viro ab inteſtato decedēte agnatꝫ ⁊ cognatꝫ nō exiſtētibᵒ. Et he oēs ordinarie q̄tuor bonoꝝ poſſeſſiōes ꝓpetunt ab iteſtato. Alie vo q̄ ſequūtur ſunt extraordinarie.

¶ Bonoꝝ poſſeſſio extordiaria ē q̄ noie caret ſz Spe. ibidē. ⁊ ꝓpetit bis q ex lege ⁊ iuriſcōſulto ⁊ ꝓſtitutionibᵒ p̄ncipū tam ex teſtō q̄ ab inteſtato venīt. ſ. vt cum aliquis vult ſuccedere patri ſuo quē ab iteſtato deceſſiſſe iuenit: cuz ab hoſtibᵒ redit. vel cū a captiuitate fuerit emancipatᵒ: ⁊ ſic in re ciuili cū cognatꝫ in ſucceſſiōe iuris poſtliminii petit ſibi hanc bonoꝝ poſſionez cōcedi.

¶ Bonoꝝ poſſio ex lege cornelia codē mō dak filio emācipato: de iuſ ciuili icognito: cū vl̄ ſucce dē pīi ōcedēti ab iteſtato apō hoſtes i captiuitate

¶ Bonoꝝ poſſio extraordinaria ſeptia dak vno mō patrono volēti ſuccedē liberto ab iteſtato decedēti ſine liberis. Alio mō filio volenti ſuccedē in bonis matris: vel ecōuerſo. Et dak alio mō in ſanti vel curatori eiᵒ volenti ſuccedē ex teſtō matris q̄ teſtm̄ narrare nō potuit p̄uenta morte cū in puerperio deceſſit: ⁊ alios filios coheredes iſtituit. Dak aūt hec bonoꝝ poſſio filio adoptiuo vl̄ arrogato volenti ſuccedere patri adoptiuo vl̄ arrogato ab inteſtato decedenti. Omnes aūt bonorū poſſiones premiſſe ius tribuūt: ſz que ſequūt ius nō tribuūt ſz facti ſint.

¶ Bonoꝝ poſſio carboniana ē illa p quā filius ipubes volēs ſuccedē i bonis patris ab iteſtato tanq̄ proximor: vel rūpere teſtm̄ per p̄ tabulas vel dicē ipm̄ nullū: cū ipo iure fuerit p̄teritᵒ: cum obiciat ſibi ꝓtroverſia bonoꝝ ⁊ filiatōnis: vt̄ moueatur ſibi qō ſtatᵒ: puta qꝛ ſit ſuus petit p carbonianū poſſeſſor inſtitui p ꝓtroverſiā motaz de bonis: ⁊ filiatōem ⁊ qōnem ſtatᵒ vſqz ad tēpora pubertatꝫ ſue deferri. Et dak ſolū cognitōne lumināria. Require. j. carboniānū.

¶ Bonoꝝ poſſio noie ventris dak mulieri pregnāti in bonis mariti: i quib⁹ ſm dignitatē ſuā ſibi ⁊ familie ſue alimenta ꝓſtituūtur.

¶ Bonoꝝ poſſio ex edicto diui adriani tollēdo dak alicui volenti ſuccedere in bonis alicuiᵒ ex teſtō in quibᵒ iſtitutᵒ vel iſcriptᵒ ex eo qꝛ oſtēdit teſtm̄ nō cācellatū nec abolitū nec in aliqua p̄te ſua abraſū ſm Alber. Et datur volenti ſuccedē ab iteſtato ſm Boſſ. qō ꝓbat ſecunda ps rubri. que dicit deſcripto herede. Sed rō Boſ. dicit p̄ riū. Hoc tñ notanduz ſm Spe. de bonoꝝ poſ. qꝛ bonoꝝ poſſiōes olz fuerūt vtiles ſz hodie ſūt inutiles p̄terq̄ i qnqz caſibᵒ. ¶ Primᵒ qñ viuo teſtatore poſtumᵒ p̄teritᵒ deceſſit q̄ſi videaꝫ teſtm̄ ruptū iuris ſolēnitate: cum nihilominᵒ heres ſcriptᵒ ex iſto teſtō petit bonoꝝ poſſionez vt i. l. poſtūmᵒ ff. de iniuſ. rup. ⁊ irri. teſta. Secūdus eſt i. l. filius. e. ti. Tertiᵒ: inſti. qui. mo. teſta. ifir. §. ij. Quartus in. l. heres. ff. de decre. ab or. fa. Quintᵒ in. l. eqſ ſimū. §. ij. e. ti. ⁊. l. filiᵒ. C. de inoffi. teſta.

¶ Bonoꝝ poſſio ex teſtō militz i militia decedētis ēt nō datur patri vel auo vel pauo vel ep̄ p̄ tabulas vt. C. ō teſta. mili. l. ne qdem. ⁊. l. milites.

¶ Bona vacare: eſt ipa dominū nō habere.

¶ Bonefidei poſſeſſor eſt q credit ſe aliquā rem iuſte retinē. ſz malefidei poſſeſſor ē q iniuſte ſcit ſe aliquā rē poſſidere. vt in reg. poſſeſſor. de reg. iur. li. vi. ⁊ inſti. de vſuca. per totum.

¶ Bonefidei emptor dicit q ignorant rem alienam eſſe vel putant venditorez habere ius vēdē

di.ſ.cē ꝓcuratorē:vl' tutorē.ff.de.v.ſi.l.bōe fidei.

¶Bos cornupeta ē bos qui facile cornu petit.i. cornibus pungit.

¶Boues nō ꝓtinent ſub appellatōe iumētoꝝ ſz pecudū vl' armētor.ff.de.v.ſig.l.boues.vnde ſi lego armentū cōtinētur boues.ff.de le.iij.l.fundus §.armēto.ſed ſi lego iumēta nō ꝓtinent.l.legatis §.iumentis.c.ti.ꝛ.ff.de edil.edic.l.ediles.

De Br. ꝛ Bu.

¶Breuit de hac dictione no.Jo.cal.i cōmento ſuo ſuper decreta.cuz dilectus.de cau.poſ.ꝛ pro prie.Et Jo.an.de teſta.c.i.li.vi.

¶Breuiloq:hec dictio ſignificat ſubſtōnē q̄ breuib⁹ v̄bis ꝓtinet ſubſtōnū cumulatōz ſeu multiplicatōz.Et ēt breuiloq ē illa ſubſtitutō q̄ ſubſtōnis vni⁹ pſone ad aliā fit repetitō.Itē breuiloq illas tot ꝛ eodē mō ſignificat ſubſtōnes:vt ſignificant ei⁹ v̄ba:l' quis aliūde ſūpta ſignificata.Et dī breuiloq qr breuib⁹ v̄bis fit ꝛ breuib⁹ v̄bis ꝓbendit plures ſubſtōnes.vt no.Accur.ꝛ Bar.ff.ō vul. ꝛ pu.ſubſti.de boc vide.j.ſubſtitutio breuiloqua.

¶Brocardica materia dicitur que ē contraria rum opinionuz rōnibus inuoluta.

¶Brut⁹ dī q̄ſi obtrutus qr ſenſu caret.Et ē ſine rōe ꝛ prudentia.ſz Iſi.vñ brutire.i.ſatuire.

¶Bubulus ē magn⁹ ꝛ ſilueſtris bos:ſz buculus ē paruus bos.

¶Bucus ē garrulus q ceteros oris loquacita te nō ſenſu ſuperat.ſm Iſi.

¶Bulla ē ſigillū pape:vel lr̄a quā dat papa vl' ornamentuz regule.

De Ca.

C Aducū legatū ſm Az.in ſū.de cadu.tol. ē qđ ōfecit p⁹ mortē teſtatoꝝ q̄cūq; rōe. Et qr qbuſdā modis ꝛ rōib⁹ iniqs:ꝛ oliz legata fiebāt q̄q; caduca.Jō lex pōit vnā rubri. ō cadu.tollen.Et differūt ꝓ nō ſcriptū:q̄ſi caducū:ꝛ vere caducū.vñ legatū ꝓ nō ſcriptū ē q̄ legat alicui dānato i metallū l' ñ exſūti i rex natura puta ñ nato:q̄ſi caducū ē q̄ nō oio cadit.Sz vere caducū ē ſeu dī q̄ legatari⁹ vixit p⁹ mortez teſtatoꝝ ꝛ ſupuēit ei ꝓditō pp quā efficit icapax legati.Sed in alio cāu ſi legat illi q eſt in rex natura ſed moritur ante mortez teſtatoris:ꝓmum accreſcit ſine onere:ſm vo cū onere.

¶Calcitroſus equus eſt qui ſolet calce ferire.i. pedibus retro percutere.

¶Calculator ſz Iſi.dī a calcul'.i.lapillis minutis quos ānq i manib⁹ būerūt ꝓponēdo nūeros.

¶Calculus.i.ꝓput⁹.C.ō erro.cal.l.vna. Jtez.i. cāe cognitio ꝛ enumeratio.vt.C.de iudi.l.rē nō nouā.Jtez.i.ſnia diffinitiua.C.ō ap.ſi actor.Vel de aliqd de calculo de fi.inſtru.cū dilectus.

¶Calūnia ſz Ho.in ſū.ē cū qs ex certa ſcia in iuſte agit vl' reſiſtit.ff.ad turpi.l.i.Ş.calūniari.l' ē petitio iniuſta ex certa ſcia in iudicio fcā.ꝛ iuſte petitōi iniuſta rñſio.vl' eſt falſi cris ipoſitio.ff.de v.ſig.l.i.in ꝑn.ꝛ.l.ſi qs calūnietur.

¶Calamitas eſt infelicitas vl' miſeria q̄ euacuat oi bono.vel eſt pena vel labor imenſus.

¶Calumniator eſt q ſcienter alicui falſa cria ponit verādi occaſiōe.Vel ſz Iſi.calūniator a calūniādo.i.fruſtrādo vel decipiendo dict⁹.ē.Et ide dī iuramētū calūnie.ſ.vitande.Et eſt aſſertio vere petitōis vl' repulſiōis.ſz Boe.cū qs iurat ſe bona fide ꝛ nō calūniādi aīo cāz mouiſſe.l' q̄ venerit ad reluctādū putās ſe bōa iuſticia vti.C.ō iura.calū.l.ij.Ş.i.ꝛ bz gnq; capla.vt.c.i.eo.ti.vbi verſus dicit:de hoc i glo.Et q calūnioſe acculat oz officio ꝛ bñficio ꝓnari:ꝛ in exiliū deportari.c. i.ꝓcalle.Idem no.Cy.in.l.ſciuerit:de excu.tu.

¶Calūniari ſz Az.in ſū.C.ō calū.eſt falſa cria ſciēter itētat⁹ ꝛ alicui opponē l' iponē.Et ex eo q̄ qs ñ.ꝓbauit crim̄:calūniari vi.lz tex.videat ſonare i cōtra.q̄ tal' ñ ſit calūniat⁹.ij.q.ij.Ş.notāduz. vbi dī calūniari ē fl'a cria itētat⁹ ſeu itēdē.¶Deuaricari vo ē cria abſcōdere.Terguerſari i vniuerſū ab accuſatōe deſiſtere.Sz nō vtiq; qui nō ꝓbat qđ intendit calūniari ꝓtinus vī ſiis tex.in l.i.ff.ad ſenatuſcō.tupil.

¶Cancellari⁹ nomē accipit a cācellādo.Cācellare.n.ē lineā ducē vl' dānaſ.vñ l'a vl' ſcriptura que dānat cū linea ꝓ mediū ducta.dī cācellata. Et idē dī cācellari⁹ cui⁹ offm̄ ē relcripta vl' rñſa iperatoris ꝛ mādata iſpicē ꝛ mala ſcripta cācellare ꝛ bñ ſcripta cū ſignaculo ſuo ſignare.ꝛ ſigillū eis ipzimere.Jnde etiā venit archicācellari⁹ q̄ſi ꝓnceps cācellarie ſm Az.in ſū.Differunt tñ cācellare.ꝛ ſuppūctare.qr cācellare ē l'am linea ꝓ mediū ducta dānare.Sed ſuppūctare eſt l'as punctis ſuppoſitis dānare.

¶Callidit⁹:Regre ifra dol⁹ malus.Eſt.n.callidit⁹ dolus adhibitus tacēdo.vt no.ff.ō do.ma. l.i.in glo.Jnde callidus.i.fallax vel aſtutus.

¶Caligatus.i.miſerrimus.Jnde caligat⁹ miles dī q bz ferreas ocreas vl' caligas ō corio.Et iaz idez eſt qđ ifirmus vel obſcurus.Has expoſitiones facit gl.i.l.a caligato.C.de nup.

¶Canonia ē ius qđ ꝓuenit ex electōne ꝛ excepōe in fratrez:vl' ē ius percipiendi fructū ꝓbende ſiue redditus.c.relatum.de ꝓben.

¶Canōica monitio ē q̄ iteruēit citatio cū trib⁹ monitionibus:vl' vna pemptoria tres ꝓtinēs:de qua in.c.ꝓſtōnez.de ſen.excō.li.vi.

¶Canonia portō ō canōe ōputata eccl'e pochiali ō relict⁹ pochiano a defūcto illi:eccl'e vbi elegit ſepulturā:cū alibi q̄ i pochiali elegerit cā.Et ſm varias ꝓſuetudines alia ꝛ alia.Nā alicui medietas alicui tertia:alicui q̄rta dat:ō ſepul.c.certificari.

¶Canon grece eſt regula latine.iuj.dī.canon. Et in vna ſignificatōe eſt id qđ i ꝓcilio generali vl' ꝓuinciali ſtatuitur:ꝛ ſic capitur.de conſtitu.c. canonū ſtatuta.Jn alia ſignificatiōe videtur eſſe id qđ ab emphiteota de re emphiteotica ſoluitur

ꝛ ſic vī ſumi ab Alz. in ſum. C. de iur. emphi. v. ex hoc autē ꝓcu. Etiā dī illud quod ſumit ꝑ pedagio vel vectigali. ff. de publi. ꝛ vecti. Et nota q̄ q̄ñ papa vult cōdere canones pñt epi ꝓdicere di cendo q̄ nō cōueniūt cōſuetudini regionis cor̄ di. iij. Erit autē lex. ꝛ no. in. c. ſe. in ver. iudicem. vbi queritur an ſnia pape ꝑualeat ſnie epiſcoporum. Et dī q̄ nō: q̄ orbis maior ē vrbe. xvij. di. legimus: poſt mediū: ꝛ ibi gl. q̄ ſtatutū cōcilij preiudicat ſtatuto pape. ar. cōtra ibidez.

¶ Canon largitionariuz titulo: ē ſūma tributi ꝛ preſtatur de regulari preſtatiōe a ꝓuincialib⁹ fiſco. Et dicuntur tituli ex ſpecialib⁹ titulis. i. lr̄is breuibus cauta leguntur: vt. C. de iure fiſci. l. pe. ꝛ C. de anno. ꝛ tribu. l. iij. §. acceptatiōes. ꝛ. l. i. ō canone largi. n. li. x. ſm Alexan.

¶ Canon frumentarius vrbis romane ē certⁿ numer⁹ menſurarum frumēti ꝛ ſingulis ānis merebant rome. l. i. ꝛ. ii. e. ti. li. xi. quod erat ēt ō oleo. Et ꝓtra hoc nō licebat alicui beneficiū vl̄ idulgētiā aut priuilegium ipetrare: ꝛ ipetratum non valuit vt ibidē dicitur. Itez canonuz quidam eſt late ſnie. quidaz ferende. Et primus exprimitur p verbū innodatus: vl̄ eo ipo. Scōus p verbū innodetur. vt eſt gl. in. c. quicunq;. de here. li. vi. Item canon habet ſub ſe quattuor ſpecies. xxv. q. iij. ſi quis dogmata.

¶ Canonica ē nomē tituli ꝛ iuris. prebēda vero nomen facti. ꝛ cadit i extraneū: vt no. Inno. i. c. cum. m. de conſti. Quere infra ꝑbenda.

¶ Capere ē ita accipere q̄ id q̄ō capis tuum fiat: Vnde aliud ē capere: ꝛ aliud accipere: q̄ capere ē cum effectu quod ſecū remanſuruz ē. Ideo nō videtur quis capere quod erit reſtitutus. Sed accipere ē ſi quis non ſic accipiat: vt habeat: ꝛ ſic accipere poteſt: illud q̄ō non fit tuum accipiēdo. rub. ī. C. li. x. ꝛ. ff. de ver. ſig. l. aliud eſt capere.

¶ Capiendis. i. diſtrahendis pignoribus tributo ruz. Re. infra pignus tributa.

¶ Captio. i. deceptio. inde captioſum. i. decepto rium vl̄ decepcioſuz aut doloſuz: vt notat Jo. an. de offi. dele. ſi duo li. vi. in glo. i. in fine.

¶ Captio cā mortis alias capio ſm Alzo. ē q̄ñ p mortē alicuius occaſio capiēdi obuēit alicui exceptis bis capiendis figuris ꝛ cāis q̄ certis ꝛ ꝓpriis noībus nūcupant: vt hereditas legatū ꝛ fideicōmiſſū. q. ſ. talis captio vel capio nō icidit in naturā acceptiōis hereditatis legati vl̄ fideicōmiſſi. Et cā mortiz capio ꝺz Alz. in ſū. C. de dona. cau. mor. ē cū p⁹ mortez alicui⁹ aliqd dat alicui cā ꝓditōis ipliende. vl̄ aliqd ꝓuenit ad aliquē mortiz occaſiōe nec tñ aliquo certo trāſlatōis vl̄ acceptōis noīe nūcupāt. vbi gīa. Fūdū tibi ꝓmiſi ut ticio dares: cū tu p⁹ mortē meā ñ hēres fūdum dare Ticio: dediſti Stichō. q̄ forte ē heres: ꝛ Stic⁹ tē cā mortiz capit cū fūdus ei donat cā mortiz: q̄ donatio meram obtinet volūtatē vl̄ libertatē ꝛ nō ēptā vl̄ ꝓditōatā.

¶ Captio. Require. s. Annona.

¶ Capitatō ciuiū cēſib⁹ eximěda: capitatio. i. census capitis: vñ dicebant ciues romani p excellentiā exēpti. ꝛ q̄dā oriētales ꝓuincie. l. vnica. C. e. ti. li. xi. Quidā tñ dicūt q̄ logr illa lex i plebe cuiuſlibet vrbis captioſe: p hoc q̄ō dicit ꝛ excipit.

¶ Capite cenſure: dī q̄ dat cenſuz ꝑ capite. C. in qui. cau. colo. cen. domi. accu. pñt. li. xi.

¶ Capitalī inimicus q̄s dicat Vide Alexan. ff. ō arbi. l. liz aūt: in gl. iij. ꝛ. ti. ꝛ teſti. l. iij. §. ij. in glo. ꝛ Bar. ff. de queſtio. l. i. §. dicatur.

¶ Capitulū vno mō ē locⁿ: vbi res capitales fiunt. Scōo ſignificat electōez. Tertio diſtinctō nē: vt ille hz q̄nq; capla. Quarto ſignificat ꝙgregatōnez miſtoꝝ ꝛ ꝑcipue viroꝝ eccl̄aſticoꝝ. ꝛ no. Jo. an. in. c. caplm. de reſcri.

¶ Capuan⁹ ꝛ poſtliminio reūſi. Re. ī. poſtliminiū.

¶ Capitiz diminutio eſt ſtat⁹ cōmutatio: vt q̄ñ liber efficit ſuus. Et ē triplex diminutio capitis. ſ. maxia media ꝛ minima. Minia capitiz diminutō eſt q̄ñ q̄s nec ciuitatē i q̄ morat nec libtatē amittit: ſz tñ patit ꝺ ſe ſtatus cōmutatōez vl̄ miorato nez circa familiā: vt q̄ iuris ſui eſt. alieno iuri iacit ē ſubiect⁹: veluti p arrogatōz: aut cū q̄s emācipat q̄ primo erat in aliena ptāte. Et dz intelligi ꝓdcā ꝓſcriptio cū pmutat ſtat⁹ boīs fcō ei⁹ interuenientē: l. incōdēnato vl̄ i emācipādo: vl̄ arrogādo: vl̄ adoptādo: l̄ ēt i reuocādo ex īgratitudine. vñ lz patre alicui⁹ mortuo: mutet ei⁹ ſtat⁹ q̄ tui iuris eſt fact⁹. nō tō capite diminut⁹ ē. Et ſtatus hic ponit ſm Alz. p ciuitate ꝛ libertate: vl̄ ciuitate tñ: vl̄ patria ptāte: ſeu ꝓpria ptāte: aut media. Tria. n. ſūt q̄ hz bō. ſ. ciuitas libtas ꝛ familia. ꝛ hz hec tria ſūt tres capitiz diminutōes. Media capitis diminutio eſt cū ſalua libtate ciuitas amittit: vt cū q̄s deportat ſeu relegat ad exiliū p q̄nquēnniū: vel bānit. Maxima capitiz diminutio ē: cuz ciuitas amittit: nec libtas retinet: vt cuz deportat q̄s i inſulā: ꝛ ſuus efficit: aut i metallū dānat: ꝛ ſic ēt bānit in opus metalli: vl̄ ſi maior. xx. annis paſſus ē ſe venūdari ad pciū ad ptcipādū: l̄ ſi maiorennis paſſus ē ſe venūdari ad pciū ad ptcipādū: l̄ ſi manumiſſus i fraudē ex īgratitudine ſuoꝝ. ¶ Dena ār dānādi in metallū hodie locū ñ hz. vīō iſti. de capit. diminu. p totū. ꝛ Spe. de tuto. §. tutela.

¶ Capſarij dicunt q̄ in balneis veſtimēta ſuſcipiūt cuſtodienda. Vel alr ſūt illi q̄ portāt alijs libros ad ſcholas.

¶ Carbonianum. Regre ſupra. Bonoꝝ poſſeſſio carboniana. Vñ ſm Alz. dī a carbone iuētore vl̄ auctore. Et dat ſolū nato ꝛ non naſcituro: in quo differt ab edicto de ventre in poſſeſſiōez mittendo q̄ō ſubuenit naſcituro.

¶ Carbonū appellatōe q̄ ꝓtineat vide. ff. ō v̄b. ſig. l. carbonū. vbi appellatōe materiati nō ꝓtinetur materia. vt appellatiōe libroꝝ ñ carte. ff. ō le. iij. l. libroꝝ. §. q̄ō tñ. Nec eꝺ appellatōne materie ꝓtinet materiatū. l. fu⁹. c. ti. Et ſic ñ ꝓtinēt ligna

ad coquendū: vl̄ calefaciendū q̄ ñ sūt carbones.

¶ Cartularij iudices dicebāt olim illi q̄ ab ip̄ato rē habebāt ptātez iudicādi ⁊ illos solū q̄ coz̄ eis eligebāt litigare: ⁊ poterāt eligere sine ꝓsensu p̄ncip̄is iudicez sicut tradit̄ in glo. l. i. ff. de iudicijs.

¶ Cartophilacia ē armariū vl̄ locus in quo carte reseruant̄. Et dī a carta q̄ ē instr̄m vel scriptura ⁊ philare ꝓseruare: quasi ꝓseruare. vt no. c. i. de p̄bat. ⁊ c. ij. xc. di.

¶ Carta seu instr̄uz seu rescriptū dī falsa seu fl̄z bñ q̄tuordecim modis: vt no. ī. c. ī memoria. di. xix. in gl. vbi falsa. ¶ Dicio ex dicto vl̄ tacito. Secundo scripto. Tertio facto. Quarto sine testib⁹. Quinto p̄ subscriptiões variis manib⁹ notatas: Sexto p̄ alienū sigillū duz ꝓprium habeat: vt ibi.

¶ Caract̄ ꝓpe ē signaculū quoddaz quo aliō ifigit̄ vt ordinet̄ in aliquē finē: sicut caractere insignit̄ denarius ad vsū cōmutatōz. Et milites caractere insignūt̄ q̄si ad militiā ōputati. Mō ät fidel̄ ad duo ōputat̄: ad fruitōez glie: ⁊ ad hoc insignit̄ signaculo gr̄e: apocali. vij. Nolite nocē terre ⁊ mari quoadusq̄z signem⁹. Scō anima fidelis deputat̄ ad recipiēdū vl̄ tradēdū alijs q̄ ponent ad cultū dei. ⁊ ad hoc insigit̄ caractere sacrāmtali. i. signo indelibili anime impresso.

¶ Carena dī a carentia hominū l̄ cibariox̄. naz p̄ q̄draginta dies ieiunauit in pane ⁊ aq̄: ⁊ incidunt̄ in aliquo secreto loco iuxta eccl̄az vbi ñ bñt ꝓximū hominū: vt no. Ber. in. c. accusatū. de accu. Et simile no. glo. in. c. ij. de spon.

¶ Carrucarij scisorij ⁊ atrarij idem sunt: videlicet p̄ui vel custodes atrij.

¶ Cardinales dicū sūt a cardine: q̄ sic̄ ostiū regit̄ cardine: sic p̄ eos regit̄ eccl̄a vniuersal̄. xxxiij. di. p̄sbyteri. Dicunt̄ ēt q̄liq̄z cardinales. i. p̄ncipales q̄ p̄ eos dz officiū in eccl̄a regi.

¶ Carnificare est carnes facē. s. mactare. Inde carnifex q̄ carnes facit ⁊ vendit de ap. significante. Etiā homicide solent dici carnifices. vt gl. inj. in cle. i. de vi. ⁊ bone. cle.

¶ Caselle sūt q̄narie in q̄b⁹ fruct⁹ ꝓponūt̄. ff. de iudi. l. i. ⁊ dī q̄si cellule granariox̄: al̄s granoruz.

¶ Castellus ꝑz Alberi. l̄ castelluz ꝑz alios: dī ꝑz Spe. receptaculū q̄ō aquā publicā suscipit q̄ ducit̄ ad aliq̄ō p̄dīū irrigādū. ¶ Regre. j. interdictū. ō aq̄ cas. edu. vi. ff. ō aqua cott. ⁊ esti. l. i. §. equissimū Alias. i. castrū. ff. de le. ij. l. ticia. §. fi.

¶ Castr̄ si vēdat̄ cui spatronat⁹ ei ānexū accedit: secus si vēdo palaciū vbi ē eccl̄a vbi bēo iuspatronā. de hoc vide Inn. in. c. ex lr̄is ō iur̄ patrona. ⁊ Jo. ī sū. de iure pa. §. quakr. ij. q. vij. accusatō.

¶ Cassitare est minuatim vel minime stillare.

¶ Castrense peculiū. Require infra peculium.

¶ Cathedra ꝑz Hugo. ē grecū: ⁊ pōit̄ p̄ excelsa sede iudicis p̄sidēt̄. ⁊ dī a cathos. i. sedes: ⁊ edra: pōda: q̄si spōdata sedes. Et pōit̄ ēt p̄ sede doctoz ita dic̄ gl. ī cle. dudū ō sepul. ⁊ alias ibi Grecismū vñ ysus. res soliū: doctō cathedrā: tuō rqz tribūal.

¶ Cathedraticū ē q̄ō soluit̄ ānuatim epō a suis clicis: siue dyocesis ī signū subiectōis: vl̄ obedientie ⁊ ēt sustētatōis ⁊ ē duox̄ solidox̄. vt. x. q. iij. placuit. ⁊ de offi. ord. ꝙquerēte. Et dī cathedraticū: q̄ soluit̄ ad honorē cathedre epal̄. x. q. iij. c. i. ⁊ ñ dz exigi vltra ānticū morē. ea. q. nec nūerus. ¶ Per q̄ō colligit̄ q̄ p̄ōt currere p̄scriptio ī quātitate cathedratici. c. oliz ō censi. sz totalr̄ nō p̄scribit̄ quin soluat̄ ꝑm no. p̄ Jo. l. theuto. xvi. q. vij. qcūq̄z. Et vide Arch. c. i. de p̄ben. li. vi. vbi ꝓtū allat̄ Sof. ⁊ Hug. ix. q. ij. in p̄n.

¶ Cathesizare ē imbuere. docē: seu instruere. vl̄ bñdicere. Inde cathecism⁹. nā añ baptismum instrui debēt baptizādi in fide: ⁊ p̄cipue adulti ō cō se. di. iij. añ. xx. Ira notat gl. in. c. p̄ cathecismū. ō cognā. spiri. li. vi.

¶ Cathecuminus instruct⁹ vi: vl̄ q̄ baptizari p̄ponit: medio tpe symbolū dei discēs. xlvii. di. §. i. ⁊ c. q̄ū mlta. Vel dī audiēs eo q̄ doctrinā ante valuas eccl̄e audiat: cū suscipe velit baptismum.

¶ Catholicus est supior ps molēdine. ff. de fū. instru. ⁊ l. cū delamonis.

¶ Castrametor. i. pono: figo: vl̄ diuido castra.

¶ Cathomus ē flagellū ex virgis factū ī moduz scope. ⁊ tali vtuntur religiosi capitulis.

¶ Cautio hec dictio ex ꝓprio significato significat nudā p̄missionem ex q̄ inducit̄ firma obligatio C. ō v. sig. l. sancim⁹ vt qs teneat̄ cauere ō ēuictōe de vicijs ⁊ morbis. Et itellige nudā a fideiussoribus b⁹ ⁊ pignoruz⁹ sed nō a stipulatiōe. nā astrict⁹ cauere dz stipulatōe cauere vt obligatō sit firma. l. pe. §. docere. ff. ne qs euz q̄ in ius vocat⁹ ē vi eximat. ⁊ ō cle. ñ residē. c. relatū. Q̄ñq̄z significat cū pignoruz⁹ vl̄ fideiussoribus q̄ñ hoc aliud v̄bum ei adiunctū declarat. vt mādauit ꝓcuratori. vt recipiat idoneā cautōez a debitore. al̄s nō debeat dare dilatōez ibi cautio itelligit̄ cū fideiussoruz⁹ vel pignoruz⁹. l. si mādato. §. fi. ff. mā. ¶ Nō significat sumit̄ ex v̄bo idoneam: q̄ō apponit̄ vt addat: ⁊ formā cautōez exprimat: qualis non ēt ꝓ stipulatōez solā. Item ꝓtor ibi iubet ꝓ collatōe bonorū facienda recte caueri. vt. l. i. §. iubet. ff. de collatō. bono. significat cū fideiussoruz⁹ l̄ pignoruz⁹. vt. §. caueri. eadē ea. l. ⁊ hoc rōe v̄bi recte. Q̄ñq̄z significat cū fideiussoruz⁹ ⁊ nō cū pignoruz⁹: q̄ñ cautio de ꝓcuratore exigit̄. l. i. ff. de ꝓcu. per. l. pretorie ff. de ꝓto. stipu. Et hec ē cautio ꝓtoria requirens fideiussores ex lege positiua ꝓtoris palle. que ē facta pp̄ benestatē iudicij vt ꝓuisio legis aliq̄d operet̄. ⁊ nō inutilis sit. l. si q̄ñ. ff. de leg. i. tūc ex iusta cā: q̄ñ debitor bona dilapidat: iudex facere dz q̄ caueat creditori.

¶ Cautio est generale nomen omniuz securitatum quotiens quis est securis redditur de eo q̄ō sibi promittitur. vnde versus. cautio pmissa: cuz trino teste notata. Hoc ius est nacta. quod cau

tio publice facta. Et diuidit ī multas ſpēs: qz alia cautio eſt hypothecaria. alia cyrographia ſeu cyrographaria. Et pñt dici ſatiſdatiōes. Et ēt cautō dī carta ī q̄ ſcribit cōputatio: vt Luce. xvi. Accipe cautionez tuaz. ꝛc.

¶ Cautio ratū danda ē cū ō mādato dubitat. C. ō pcu. l. i. Et dī illa ſecuritas q̄ regrit a procuratore actoris p dño cui⁹ noīe agit qz ratuz bēbit oē illud qō in iudicio p illū factū fuerit: vñ cauere ō rato vel ſatiſdare eſt procuratorē actoris pmittere velle pſeuerare vſqz ad finē litis.

¶ Cautio fideiuſſoria: ē qñ iteruenit fideiuſſor p̄ncipali obligatōi. Et dī ſatiſdatio. ꝛ be ſūt mīte vt de lite pſequnda: iudicio ſiſti. iudi. ſolui. ꝛ de rato.

¶ Cautio fidei ꝓmiſſe iteruenit: q̄ fit p fidez preſtitam ſine ſolēnitate iuramenti.

¶ Cautio iuratoria eſt qñ ꝓmiſſio iuramēto firmat: vt qñ iuro ſolēniter me debere aliqd: vel impleturum promitto.

¶ Cautio nudo pacto ē cū aliqs fidē tātā bz de me qz ꝓtēr⁹ ſit nuda ꝓmiſſiōe mea. Et hec ꝓpe dī pollicitatio vl pollicita ꝙuentio. Unde ve ꝛ ꝓpe dī ſatiſdatio. ꝛ ſatiſfactio dici pōt. Sz ſatiſdatiō ꝓprie ē cū duo paciſcētes duas ſcripturas ſub ea dē forma vbo⁹ it ſe ꝙficiūt. ꝛ mutuo tradūt. ꝛ pollicitatio ꝛ ſatiſdatio cautele dici pñt ꝓpe loq̄ndo.

¶ Cautio pignoratitia ſiue hypothecaria ē cum pignus tradit: aut hypotheca ſupportat. ꝛ dī ēt ſatiſdatio.

¶ Cautio de euictōe: dī qñ ſecuritas p̄ſtāda vel p̄ſtita ēptori a vēditore fit ea ꝙditōne: vt ſi ab eo euicat vēditor ei reſtituat extimatōez rei i duplū vel i ſimplū: prout iter eos ꝑus ꝙuentuz eſt.

¶ Cautōnū aūt alie mīte pñt ē ſpecies ꝓut ad diuerſas materias applicant: vide Spe. i tracta tu libel. ti. de pig. §. ſegtur. vbi q̄dam als ſpecies cautōnū ꝓſequtur.

¶ Cautio de dāno īfecto ē q̄ p̄ſtat cū tua dom⁹ rumoſa ruinā minat domui mee: vt ēt p̄ſtat ꝑm quoſdā cū timeo qz aliqs mihi i iudicē poſſum agē vt mihi p̄ſtet cautōem ne mē offendat.

¶ Cautio de ope de moliēdo ē quā p̄ſtat ille qñ qz cui nūciat opus nouū. ſ. qz ipz opus demoliat ſi ꝓſtiterit eum iniuſte edificaſſe.

¶ Cautio de vſufructu in q̄ ō duob⁹ cauet. ſ. qz vſufructuari⁹ re nō male vtat. ꝛ qz ēt vſufructu finito reſtituat qō ex re ipſa ſuperextat.

¶ Cautio q̄ heres cauet ipi legatario ē cū heres dat fideiuſſores legatario de legato p̄ſtando.

¶ Cautio q̄ legatari⁹ cauet heredi. ē illa q̄ legatarius ſatiſdat heredi vt ſi falcidia locum bēat qz amplius noīe legati receperit q̄ rō legis falcidie patitur id heredi reſtituat.

¶ Cautō arrogatoꝝ ē q̄ arrogator ſtipulat ſuo publico qz ſtituat arrogato q̄ ab eo būit: l ab eis ad quos ꝓuētura ſint. ꝛ qz dabit ſibi q̄rtā ptē ō bonis ſuis ſi eū ſine cā emācipauerit ſeu exhēdauerit

¶ Cautō q̄ caueret cui reſtitutio fieri dz: ē p quā rogat⁹ reſtituē bona alicui⁹ ſi ſine liberis deceſſerit: qcqd poſt mortē de hēditate extrahit: cogit caūere illi cui dz fieri reſtō qz habuit ei q̄rtā ptem.

¶ Cautio Mutiana a Mutio iuriſcōſulto dcā ē Et bz fieri ī vltimis volūtatib⁹. Et cōit bz doc. ñ ī ꝙcub⁹. ꝛ fit ī ꝙditōib⁹ negatiuis puta ſic dicēdo. Si tici⁹ capitolū ñ alcēderit: ſi ſuū ñ manumiſerit: lego ei. x. l. Muciane cautōis. ff. ō ꝙdi. ꝛ demō.

¶ Cautela ē diminutiuū a cautōe: ꝛ tñ q̄ñqz ſup abūdātiā ipoꝛtat vt cuz dī abūdās cautela ñ nocet. l. teſtamēta i fi. C. de teſta. qnqz q̄ pp cautelā fiūt no. Archi. l. di. p̄ſbyteros. Inde cauteloſus. i. putidus circūſpectus vel plenus cautelis.

¶ Caupo qd ſit pz. ī. in dictōe ſtabularij in fine.

¶ Catul⁹. i. ſapiēs media ꝓducta. Sz media breuiē a ial. vñ ỹſus. Eſt a ial catul⁹: fruſtrōe catul⁹

¶ Caulatio ē q̄ ab euidēter veris trāſit ad euidēter falſa p quādā ỹbo⁹ inuolatōnem vl ſophiſtam. c. venerabilis. de iudi.

¶ Cā ē ex q° aliqd ꝓducit vt pī ē cā filij ꝛ ꝓct⁹ ē cā obligatōis. l. ꝛ an cā. §. actōes. ff. ō exce. rei iudi. Itē cā ē finis ex q° ipulſio dat faciēde diſpoſitōi. ꝛ ita ſūit ī ti. ꝛ ō ꝙdi. ꝛ demō. ꝛ cāis ꝛ modis eaꝝ. Ubi pz qz cā differt a mō q ē ō futuro: ꝛ a cōditōe q̄ ē ō futuro ꝛ ſuſpēdit ēt a demōſtratiōe q̄ tñ declarat rē l pſonā. vbi gl̄a pīonus p̄t ꝙpelle re libtaz vt nubat. vt ciuitates repleāt. Iſte finis vt ciuitates repleāt ē cā ꝙdēde legis: ō dī qz ceſſāte cā legis ceſſat lex: ſeu legis effect⁹. vt. l. adigē §. q̄uis. ff. ō iuſt pa. Et vnmur ꝓmiſcue illis ỹbis ceſſante cā legis: l ceſſante rōe legis. Differūt tñ cā ꝛ rō. qz rō ē ocul⁹ cordis diſcernēs rē p mediū Sz cā ē qō i fcō accidit p qō diſcernit rō qd iuſt⁹. Dicit ēt cā efficiēs. i. ꝙditor legis: ī ꝙcub⁹ ꝓbēdis Cā materiat: i legib⁹ ē materia ō q̄ i illā diſponit Et cā formal: ē mod⁹ tractādi. ꝛ forma ꝓbēdi: l diſponēdi q̄ addit ꝓctui vl diſpoſitōi. Dicit ēt cā inſtalis: vt ē iſtiꝝ artificis. Et breuit qcqd ad eſſe alicui⁹ rei ꝙcurrit cā dī. al⁹ ꝛ al⁹ tñ. Et ſignificat cā p dictōez. ſi: vt dicēdo dono vl lego illi ſi negocia mea geſſerit. l. demōſtratio. §. i. ff. de ꝙdi. ꝛ de mon. Itē p dictōez. qz iſti. ō le. §. lōge magis. Et p dictōez: q̄ñ: nā exponit p qz. Itē ſignificat cā ī dictōib⁹ illatiuis: vt dicēdo. Tici⁹ negocia mea geſſit: iō l iccirco ſibi lego. Itē ī dictōe cū. vt dicēdo. Cū tici⁹ negocia mea geſſerit lego ſibi ꝛc. ēt in dictōe ſiue: vt ſiue tici⁹ negocia mea geſſerit: ſiue aduocat⁹ fuerit ꝛc. Itē in ꝓpoſitōe. p. vt ibi. lego vineas p alimīus. l. ſi. §. i. ff. ō ali. ꝛ ciba. lega. vñ ſenſus ē qz ex cā alimīto⁹ lego vineas. Itē ſignificat cā p dictōez noīe. vt dicēdo lego vxori q̄dragita noīe dotis. l. cū qdā vxori. ff. de lega. ij.

¶ Cā dī a cāu quo⁹ vēit. nā cā ē materia ꝛ origo negocij: nedū diſcuſſiōis examīe patefacta: q̄ dū ꝓponit: cā ē. cū diſcutit: iudiciū ē: cū diffinit: iuſtitia ē. c. fortis de ỹbo. ſignī. vbi Ber. dicit in glo.

¶ Cā ē res ī dicēdo posita cū iterpositiōe certaruz ꝑsonaꝝ.s.actoris:rei:iudicis:ꝛ testis.ꝛ dī a casu. qz casualr occurrit ꝓeter hoīum voluntatē. Et differunt cā ꝛ actio.nam cā ē negociū uel ℈ct⁹ ex quo qs mouef ad petendū l̄ lītigādū:ut ē vēditio vel locatio rei ex q̄ oriř obligatō ꝛ ē cā.prima obligatōis.q̄ obligatio parit actōez.cū obligatio mſ ſit actōis. Et ē duplex cā.s.pria ꝛ rēota q̄ differūt ī actōe realī ꝛ ꝑsonali.nā ī ꝑsonali remota ē ipz fcm̄:pria ē ipa obligatio.ꝛ ī ꝑsonali ñ ſufficit exꝑmē cāz.primā dicēdo:ago ℈ te qz obligaris mi bi ī decez.ſz oz exꝑmē cāz remotā:vt dicēdo:pecunio te:qz mutuaui tibi decez. In realī.pria cā eſt dñiuz. Sz rēota ē ex q̄ ꝓſegř qs dñiū.ꝛ ñ ē neceſſe exꝑmē fmotā.vt dicēdo ago ℈ te.qz emi domū a bernardo:ſz ſufficit exꝑmē.primā cām dicendo ago ℈ te.qz ſū dñs domus illi⁹.ꝛ hec nota.ī gl.ꝛ p doc.ī.c.dilecti filij de iud. ¶ De diuerſis ſpēbus cāꝝ vide bonā gl.xi.q.i.in ſū. Eſt.n.q̄dā cā ſpūalř vl̄ anexa ſpūali:vt illa q̄ fit ō iuř patronat⁹ q̄daz ciuilř:vt cū agiř ſup rei vēdicatōe ī cā pecuniaria q̄dā criaľ ē:vt cū agiř directe ō crie:q̄dā mixta:vt cū agiř ō crie ciuilř:vt ō adulteris ad ſepatiōem thori. Jn bis trib⁹ vltimis caſib⁹ iurař ō calūnia in ꝓio ñ iurař ō calūnia:ſz tm̄ de vītate dicēda.

¶ Cāe criales dīř in qb⁹ agiř ad vindictā ſiue ad penā.ꝛ hoc ēt dī q̄liqz agi criaľr:q̄ñ agitur ad vindictā publicā.q̄ñqz dī agi ciuilř q̄ñ agiř ad penā ꝑ modū inqſitōis:denūciatōis:vl̄ ad intereſſe ꝑtis per viam accuſatōis.

¶ Cā mnia ē duoꝝ aureoꝝ l̄ decē aureoꝝ l̄ qnq̄ gita ſolidoꝝ:l̄ illa q̄ ñ ſufficit ad iūpt⁹ iudiciales.

¶ Cā ät argūto.ſ.naturalř rōis ꝓſtat.aut ꝑba tōe teſtiū vl̄ tabulaꝝ ꝛ inſtřoꝝ.c.fortis ō ỽ.ſigni. Facit.n.ꝑbatōez ꝓfeſſio.vt ibidē no.in glo.ī.

¶ Cāe fauorabiles ſūt.iiij.ſ.ō libtate:mřimonio dote:ꝛ teſtō.c.duobus.de re iudi.ꝛ de cā notat ℣Dau.ī cle.dudū de ſepul.ſup ỽbo cauſis.ꝛ Jo. an.in.c.cum dilecti.de accu.

¶ Cauſor cauſaris.ī.conqueror.

De Ce

¶ Cedēdaꝝ actōnū bñficiū ē ꝑ qō poſtulař ꝑſt fideiuſſores. Et alij q obligati ſūt ī vna obligatione ſibi cedi ī alia ℈ fideiuſſores.ꝛ alios qb⁹ ſūt obligati.alioqn niſi cedař eis:ꝑſt recuſare ſolutōes vt inſti.de ſatiſda.ℌ.ſi aūt.ꝛ.C.de ſolu.l.ſticbū vl̄ pāphilū.ℌ.pe.de hoc vide in Spe.ti.ō renū.ℌ.ſi nutis.ỽ.poſtremo dicendū. ¶ De bñficijs ꝛ alijs req̄re ibidem.ℌ.parū aūt.ỽ.ꝛ nota.ꝛ vide.j.renun.

¶ Ceda idē ē q̄ carta.inde cedula parua carta.

¶ Cedere bōis eſt ab vniuerſitate bonoꝝ ſuoꝝ recedē:ꝛ ab eis abrenūciare.veluti q̄ñ aliqs oneratus debitis:vl̄ obligat⁹ eſt plurib⁹:non bñs vñ ſoluat vl̄ ſatiſfaciat oīb⁹ creditorib⁹:abrenunciat bonis ſuis vniuerſis: cedens illis.vide.j. ceſſio. Etiā cedē eſt vendē.l.ſi dubitāter.ff.de fi.inſtru. Et hoc nota ꝑ ſtatutis. Et cedens bonis nō liberař ēt a ciuili obligatōe.l.q bōis.ff.ō ceſſi.bo.vbi nōt Accur.ſz ℈nū tenuerit gl.ꝛ male ī.l.vbicunq;.ff.ō fideiuſ. Jtez ſi audiř debitor fiſci vl̄ reipu. volēs cedē bonis ꝑz Bar.ī.l.is q bonis.ff.ō ceſſi. bo. q̄uis videař tenē oppoſitū ī.l.iij.aūcta gl.C.ō ceſſi.bo. Et bñficio ceſſiōis renūciari nō pōt ſm Bar.l.alia.ℌ.elegāter.ff.ſo.ma.ſz Cy.videař tenere ℈nū in.l.i.C.q bo.cede.poſ. Et bōis cedi ꝑt. nō tm̄ in iure:ſz ēt ℈ ius.ꝛ ſufficit ꝑ nūcium ꝛ per epłam id declarari.l.ſi.de ceſſi.bo.

¶ Cedē actōi ē ius actōis mihi ꝓpetēs;ī alīū trāſferre.ꝛ ipz q̄ſi ī locū meū ponē.ita vt dcā actōne poſſit vti adỽſus eos ℈ quos actō talř poſſet itētari.

¶ Cedē diē ē icipe diē debiti.vt ſi mihi ꝑmiſeris centū ſi Tici⁹ faci⁹ fuerit ꝓſul vl̄ eps:vel ſi nauis ex Aſia venerit.cū he ꝓditiōes extiterit:tunc dī dies obligatōis cedere:vel diez cedere debiti eſt pecunia incipe deberi:vt ſi debeas mihi centū in feſto Jobānis baptiſte.adueniente feſto dī veni re dies debiti.l.cedere diez.ff.de ỽbo.ſigni.

¶ Celicole dīř illi q celū:l̄ planetas celi.ī.ſolē ꝛ lunā ꝛ ſtellas:q̄ſi deū colūt. Et bi ſz xp̄iani ſunt l̄ nō:tm̄ nō ſūt tenendi ī plena veneratōe xp̄ianoꝝ ſz nec ceteroꝝ hereticoꝝ penas pati debēt ſm leges:vt.C.ō iude.ꝛ celi.l.celicolaꝝ.ꝛ q̄ſi ꝑ totuz ti.

¶ Cella a celando.ī.occultādo dī.c.ꝑuleglū.de verbo.ſig.in glo.v.

¶ Celebs dī eſſe ille q ñ vl̄ ℈bere mřimoniū.ꝛ hic ſm Az.forte oīb⁹ dicebař:qz ſine mātmonio ꝛ ſine liberis erat. Et illi oliz ñ poterāt cā mortz dōare.q̄ bodie pleges corrigiř:vt pz.C.ō firmā dis penis celibat⁹ ꝛ orbitat⁹. Dicř aūt celebs q̄ſi celo beat⁹ qz talř eſt ſm Jſi.q̄lia ſunt lumina ī celo:que abſq; cōnubijs ſunt.

¶ Celibat⁹ vēit ide:ꝛ ē ſtat⁹ l̄ mod⁹ ꝑmanēdi ſeu viuēdi ſine ꝓiugio.vñ.put dicūt theologi celibat⁹ ioānis.ī.vgitaľ l̄ caſtitaľ ñ ꝓferebař ꝓiugio Abrae

¶ Cementarij dīř opatores muroꝝ idem q̄ lathomi qz cemento calcis ꝛ arene vtuntur.

¶ Cenaculū ē loc⁹ apt⁹ ad cenādū vl̄ comedēdū q̄ qs magz ō die q̄ ō nocte ſolet fřidē cā frigerij

¶ Cenotaphiū ē inane ſepulchr.ī.monumētū ſine corpe.q̄ ꝓſtat ad memoriā defūcti.hūc ät loc cū plz eē religioſū ſic ī ea re teſtis ē Virgi. Sed diui fratres Antonius ꝛ Seuer⁹ ℈nū ſcripſerūt quoꝝ ſnīa ꝑualet.vt.ff.de re.di.l.in tm̄.ℌ.fi.

¶ Cenobiū ē loc⁹ religioſoꝝ.ꝛ dī a cenon.ī.cōe qz ibi oīa debēt eſſe cōia.c.cū dilect⁹.de ꝓſue.

¶ Cenſere ē iudicare:iudiciū ꝓſtituē: ꝑcipere vt nōt Jo.an.ī gl.ỽbi cēſem⁹.in cle.ī.de ꝓceſ.ꝑbend. ff.de ỽbo.ſig.l.cenſeri.inde nomē cēſoris ſūptuz eſt.ꝑdia etiā dīř cenſeri:qz cenſū ꝑbent. Etiā cēſeri eſt in cenſura ꝓſcribi.vt.C.ī q.cau.pig.ℌ.l.ī.

¶ Cēſores a cēſo eris.ī.pecunie ſūt dicti:qz cēſū ēt tollūt. Cū.n.auct⁹ eēt cēſus ī vrbe rōana adeo vt ꝓſules nō ſufficerent:ꝓſtituti ſūt cenſores:ꝛ cē ſoris nomen vī eē tractū.qz ſenatū aliqd cenſuiſ

se dicim⁹.i.cēseri ꝑalla. Itē censor ē iudex. ide cē sura.i.iudiciū: ⁊ p cēsurā ecclesiasticā: significat i terdictū: suspēsio. ⁊ excōicatō. c. q̄rēu. ō ver. signi. Etiā cēsores romanos ꝓcuratores dicim⁹.

¶ Cēsite dñr q censenť.i.censuz ꝑbent. Regre ꝫ. agricole ⁊ censiti: ⁊ ifra colonus.

¶ Cēsus. tributū: ⁊ pēsio publica: dē ē. vt. C. qui. cau. pig. ꝯ. l. i. ⁊. C. si pp pēsionē publicā. l. si accipi tur. Item cēsus idē est qō pēsio q̄ soluit ō puēnb⁹.

¶ Cēsitor ē q recipit rep̄tatōes collector colōi. ⁊ pignori ꝑdiū si cēsus ñ soluit. vt. ff. de cēsi. l. for ma. ꝯ. illa. ⁊. l. cū possor. ꝯ. cū ꝑ pecunia.

¶ Cenodora est vana ⁊ mūdi gloria.

¶ Centenarij dñr duces vel magistri centū mi litū quor potestas dr centena.

¶ Centurio idem.

¶ Cessio ē iur ⁊ actōis trāslatio. nā p cessionē iu ra ⁊ actōes i eū cui cessū trāsferūť: qr sic i vēditōe vel quolibet titulo alienatōis rei corporal necessa ria ē traditio: q̄tū ad dñij trāslationez, ita ad trāsla tionē rei icorpal. s. iuris ⁊ actōe vtimur cessiōe q̄ reputať ꝑ traditōe. Itē cessio ꝑm Jsi. vi. li. etbi. ꝓprie ē rei cōcessio: sicut ē illud Rud. Cedē iure ꝓpinquitatis. Nā cedē dicimus q̄si ꝓcedē. Et ea q̄ ꝓpria sunt. nā aliena nō cōcedimus: ꝫ restituimus. Cedē ēt ꝓprie dī q ꝯ veritatē alteri ꝓsentit: vt Cicero cessit emilisse auctoritate viri. i. potius paruit. Et ē sciēdū q in instīs cessionis dī q ce dēs: eū cui cedit ꝓstituit ꝓcuratorē i rez suā. Ad cuius euidentiā notāduz. Si cū Titio ex mutuo ꝯristi tibi ꝓpetit ꝯ eū actio directa ⁊ ꝑsonalis: qr cū eo i tua ꝑsona ꝯristi. Tibi ēt ꝓpetit actio vtilis qua vtiliter ⁊ cū effectu debitū ipm tāꝯ rē tuā ꝑ sequeris. Si āt mihi iura ⁊ actōes ꝯ debitorē tuū ex cā vēditōis vel ex alia ꝯmiseris transferť i me vtilis actio q̄ vti possuz ad ipm debitum tuū tāꝯ meū exequēdo. Directa vo ⁊ ꝑsonalis remanet apud te: cū a te p cessionē non possit ꝑarari: ēt si velis: adeo tibi adheret. ff. p socio. l. iij. Et sic ꝑz q ꝑ directa actōe ⁊ ꝑsonali sū ꝓcurator tuus: qr alr nō poterā vti: ꝫ enī directa nō possit cedi: pōt tñ mādari eius exercitiū. Et nota q cessio actionuz ꝑsumť simulata ex trib⁹ que no. Accur. in. l. i. ⁊ pe. C. māda. ⁊ ibi doc. ⁊. c. fi. ō alie. mu. ⁊ iudi. cau. fac. Itē sex sunt cāe ꝓp quas episcopus ꝑt ceden di licentiā postulare. s. conscia criminis: debilitas corporis: defectus scientie: malicia plebis: graue scādalū: ⁊ irregularitas ꝑsone. de crie de renū. nisi cū prudē. circa prin. ⁊ per totum tit. vnde ver sus. Crimen: debilitas: defect⁹ plebs mala cogit. Cedere prelatum. simul addas scandala fratrū. Adde predict ꝫ si quis sit irregular ꝫ. c. i. de renū. glo. ij.

¶ Cessionari⁹ dr ille i qnē trāslata ē obligatō ut nomē. ⁊ dr certiorare debitorē q nomē ei⁹ i ipm trāslatuz sit ipi notificādo: vel oñendo instīm ⁊ legē lo: ⁊ copiā: si velit hr̄e dādo: vt. l. nomē. q̄ res pig. obli. pos. C. Alias alteri soluē posset debitor nō credens se obligatū cessionario. l. i. ꝯ. i. ff. ō no. ope. nūc. ⁊. l. i. C. de actio. ⁊ obli. ⁊ ꝑ Bar.

¶ Cesoni⁹ est puer scissus ab vtero mūs. Jnde cesar q̄ cesus ex vētre matrꝫ: vt ꝑ gl. i Rubrica. insti. in verbo cesar.

¶ Cerimonia ē rit⁹ sacrificādi. Dñr enī cerimo nie sacrificia ⁊ solēnitates iudeor q̄ cerez exerce bant: ⁊ sic i veteri testō peccata purgabanť.

¶ Cerimonialia ꝑcepta sūt q̄ ad cultū dei perti nēt. ō qb⁹ rō reddi nō ꝑt. ꝑm Jo. theu. di. vi. ꝯ. ista. rñdeť: qr ad tēm fuerūt mādata. Et nō ara bꝫ i bouē ⁊ asino. Nō idues vestē lino lanaq̄ cō texta. Et ñ seres agr diuerso semie. Sūt. n. tres duplicitates. phibite. s. i corde: in ore: ⁊ in opere.

¶ Cesar ꝓmo fuit nomē ꝓpriū Julij ipatoris: a quo postea oēs ipatores dicti sunt cesares.

¶ Certū dī nō dubiū. vñ ꝓcurator dꝫ cē cert⁹ ff. de ꝓcur. l. ij. Item arbiter certus dꝫ esse. ff. de arbi. Item si vnus. ꝯ. si i duos. Similiter tutor ō bet esse certus. ff. de testa. tute. l. tutor icertus. ⁊. l. duo sunt ticij. vt tenet Albertus de bobio. c. i. de ꝓcura. li. vi. in glo.

¶ Certi ꝑditio ꝓpetit ex oi obligatōe: ⁊ ex oi cā: ex q̄ aliqd certū ⁊ ōterminatū petiť. siue ex ꝯctu: siue ex cā legan: siue ex suo noie: siue hereditario obligeť. ⁊ sunt due certi conditōes. vna generaľ in oi ꝯctu vbi certū petiť alia spālis in ꝯctu mu tui. Et ꝫ nulla lex hoc manifeste dicat ꝑt tñ elici. ex tex. ĩsti. g. mo. re. contra. obli. ꝯ. i. in fi. ibi. ex eo contractu. s. mutui nascit certi conditō quasi pro nomē eo demonstret specialitatez i mutuo. Etiā in sili ꝫ soluz vna bonor possio nominet: cōiter tñ sunt due. vna generalis: alia spālis. posset ēt ꝑ bari ex rubri. ff. ō re. cre. ⁊ si cer. pe. ⁊ ō ꝓdi. Que rubrica hꝫ tres ptes. vbi in secūda tangit certi cō ditio specialis. ⁊ est glo. ĩsti. preal. similis glo. in. l. certi conditio. in ꝑn. ff. si cer. pe. ⁊ in. l. i. in prin. ff. de tritcaria ⁊c. Contrariū notauit Cato ō laris in. l. i. C. qui admit. ad bo. pos. sup rubr. Nā bene dať aliq̄ bonor possessio i generali. ꝫ nulla gene ralis: ⁊ sic de certi ꝓditōe sic ꝑ Aristotelem dať aial i genere. nullū tñ repit aial gñale qō oibus ptcipet aialib⁹. Et nota q in libello non ꝓcedit certi ꝓditio general: ⁊ qr nō instruit aduersarius an debeat ꝓtendere an lui cedere. vt dicendo te ꝓuenio qr ad certū mihi teneris.

¶ Cetex. no. Jo. cal. i cōmēto decre. vīa: ō choa. cle. ⁊ mu. Dau. i ꝓmento decre. nobis: ō iuſ pa.

¶ Cetera hec dictio: hꝫ iportare: vt i ꝯctu ea vēi ant que sunt de natura ipi⁹ ꝯct⁹. hoc ē de ꝓfuetu dic: vt no. in. l. si duo patroni. ꝯ. si qs iurauerit. ff. de iureiu. ⁊ per hoc inferunt docto. q̄ si i protho collis alicui⁹ notarij inueniant hec verba ⁊c. q̄ i telligātur ea venisse i ꝯctu: q̄ ō natura vl ō ꝓfue tudine ipsi⁹ ꝯctus sunt. Dicit tamen Bal. q̄ per ꝑbū ⁊c. nunq̄ itelligit vt veniat ꝓmissio cū pēa.

ñ qz pena dz esse qd extrinsecũ ab ipso ꝯctu.iõ non itelligit venire nisi expresse appareat.ar. ex his q̃ no.i.l.sciẽdũ.ff.de ver.ob.z.l.ij.C.õ fal. Si tñ ſm Bal.ꝯctus eẽt cõceptus ad ꝓsiliũ sapientis:z in ipso reperiretur verbũ.zc.tũc bene possz apponi pena i hoc ꝯctu.z hoc opaz appositio illa vt consiliũ sapientis dictet istũ ꝯctũ iuxta no.i.l. aperte.ff.de ver.ob.Et nota qz dictio.zc.duplici mõ scripta reperit z ſm hoc dupliciter ꝓfertur. Uno mõ ꝓferz indeterminate in fine orationis sic qz non regit ab aliquo ꝟbo:z tũc dz scribi breuiter.vt sic.zc. Scõo mõ ponitur determiate sic qz referz ad verbũ i oratõe positũ a quo regit:z õ bet scribi longe ꝑ duabus dictõibus:vt sic z cetera. Sic ẽt ꝓferz breuiter z longius z vtroqz mõ significat ꝓut verba ꝓcedẽtia: vel aliud mediũ significare declarãt. ista breuiter:zc.significat illõ qõ deficit z supplet verba deficiẽtia.vt in.l.gall⁹ v.credẽdũ.ff.õ li.z post.vbi testator dicẽs. Si me viuo nepos decedãt tũc q ꝓnepos:zc.credẽdũ ẽ Gallũ denotasse idẽ de ꝓnepote. Et sic dictõ zc. supplet ibi verba ſm que ꝓnepos ꝑt substitui:que sunt ꝑn.illius.l.vt Gallus introduxit. Itẽ si proce dit instãm extẽsum locationis vnius dom⁹ facte vni:z sequit instãm abbreuiatũ ẽptõis alteri⁹ do mus facte eidẽ:dictio.zc. significat clausulas i p cedẽti positas que huic locationi sũt applicabiles qz ꝓcedẽtia declarãt sequẽtia.l.si fundus pluriũ.ff. õ le.i. Itẽ qz in habẽtib⁹ simbolũ facilior est trãsi tus.l.in rẽ.Ş.itẽ quecunqz.ff.de rei ven. Contrac tus aũt ẽptionis:z locatõnis:sunt similes.l.i.ff.lo cati. Et est sciẽdũ qz notarius qñ notã positã bre uiter in ꝓtocollo redigẽ vult ad instãm publicuz: tũc significata ꝑ dictionẽ.zc.dz extẽse scribẽ:quia scit qõ actũ est:z qd ꝑ hãc dictionẽ intellexerit:tã ꝙ testis ibi cõtentoꝝ:qz dispositionẽ ꝯbentiũ reci pit.ergo mortuo ꝓmo notario post ꝓtocollũ:añ ꝙ redigẽt illõ in publicũ instrm:secũdus notari⁹ nõ debet significata ꝑ dictõnẽ.zc.i ꝓtocollo po sitã extẽdẽ.nisi ꝙtũ ibi sunt extẽsa.l.ꝯctus. C.de fide istru. Sz talis nota ꝓtocolli legẽda ẽ pub⁹ coꝝ testibus z illis exponẽtibus verbũ.zc.debet notarius scõus sup hoc requisitus expositionem illoꝝ redigẽ i publicum instrm extẽsum. al⁹ index debet arbitrari ex ꝓcedẽtibus z sequẽtib⁹.z con iecturari:quid ꝑ verbũ zc.significet.ar.l.si fundus pluriũ.Ş.ff.de le.i.z.l.voluntat.C.de fideicõmiss. Scõo sumit z cetera ꝓut lõge ponit: z significat alia ꝓter ea q̃ enumerata sunt.l.itẽ queritur.Ş.exer citu.ff.locati.vbi dr qz milites õ domo fenestras z cetera sustulerũt. Itẽ ibi heres q cõpulsus adit siẽ ceteris cõmodis caret ita hoc cõmõ qz nõ põt detrahẽ q̃rtã.l.nãqz.Ş.q ꝯpulsus.ff.ad tre.vbi di ctio z cetera.regit a verb substulerũt.z caret.

De Ci

¶ Circuitores dñr q circuũt vl circũdãt patriaz ad nundinas defendentes res venales. Et dñr alio noie circũmeatores

¶ Circũferanus ſm Jſi.li.x. dr qui ad modum rote circũfert.

¶ Circũsept⁹ ẽ circũdatus: vel vndiqz cinctus vt no.in ꝓhemio clemen.

¶ Circũducẽ liam ẽ cã circũducta linea dãnaf: z sic differt a cancellare z suppũctare.

¶ Cimiterũ ẽ locus solẽniter p epm benedict⁹. de cõsc.di.i.nemo.z dr a cymos.i.dulce.z sterõ statio quasi dulcis statio.

¶ Cirographũ ẽ cuz duo paciscẽtes duas scrip turas sub eadẽ forma ꝟboꝝ iter se cõficiũt z mu tuo sibi tradũt:vl dr instrm in cu illa lfa i qua ẽbi tor cõfitet se eẽ obligatũ creditori: idẽ qõ antipo ca.et cirographa duz veniũt: nomẽ siue corpus veniſſe vi.l.fundũ filij.Ş.eũ q cirographũ.ff.de le.i.

¶ Circũstãtia alicuius loci itelligit p.xxx.pedes vt dicit Bar.i.l.item apud labeonem.Ş.cõmunicũ. ff.de iniurijs.

¶ Ciliarcha ẽ ꝓnceps sup mille hominẽs.

¶ Cilũ ẽ pua pellicula i oculo q̃ dz lachrimale.

¶ Cimiliarcha est custos sacroꝝ vasoꝝ: z aliaꝝ sacraꝝ rerꝝ sacre ecclesie:vt dicit glo.in.l.iubem⁹ de sacro san.eccle.

¶ Circa ẽ significatiõis rẽstrictiue:nõ ãt ãpliati ue:vt i.l.Rutilia ¶Dolla.ff.õ ꝓbẽ.em.Et hoc no ta ꝑ statutis.Et qd dictio circa opetur i teste.vi õ Bar.i.l.celsus.ff.õ vsucapi.Et circa ptinet ad tps.circũ ad locũ:circiter ad numerũ.

¶ Citatio ẽ i ius vocatio:vel inuitatio.cũ qs dẽ aliquo cõq̃rit.z q̃rimonia sua coꝝ iudice deposi ta.iudex emisso citatõis edicto ad ei⁹ istantiã vo cat vl inuitat illũ ad se i quẽ agẽ desiderat q cõq̃ stus ẽ. Si ꝟo i edicto iudex vel ꝓtor adiciat hanc clausulã si i die ꝓscripto nõ veneris q̃si cõtumax ꝓdẽnaberis l reputaberis:tũc edictuz olim dicebaz pẽptoriũ. Hodie ãt sufficit qz dicaz. Citam⁹ talez pẽptorie. Et ẽ q̃druplex mod⁹ citãdi ſm Bul. õ mon.lau. ¶Drius ꝑ nũciũ cuz lẽris citatoriis. Se cũd⁹ ꝑ ꝑconẽ. Tert⁹ ꝑ edictũ.cle.i.õ iudi. Quart⁹ fit ex iuꝛ dispositõe Itẽ q̃dã citatio fit ad monitõ nẽ iudicis.c.cõsuluit.õ of.dele. Itẽ q̃dã ẽ ꝟbalis q̃dã realis:vl actualis ducẽdo ad iudicẽ. Itẽ cita tõis sunt tres act⁹. ¶Drius ẽ ipositõ cũ iudex im ponit nũcio vt citet reus. Scõs manifestatio cũ nũcius denũciat citato vt veniat. Tertius relatõ cũ nũcius refert iudici talẽ i tali loco citasse. Ad dit ẽt q̃rt⁹.s.cõpitio citati. Et qñ citat⁹ teneaz cõ parere:z si nõ cõparet mulctez:no.p doc. i.c.pte rea.de dilat. Et de illis actib⁹:i.c.fi.de fer.is. Et nota qz citatio ẽ de iure naturali:vt i cle.patoraz õ re iudi. Et citat⁹ ad locũ morbosuz seu vbi aer ẽ pestilẽtialis vel corrupt⁹ nõ tenez ire: cũ saluti bosuz sit rõ adhibẽda.l.recusare.Ş.si qs i vno lo co.ff.ad trebe.z ibi p doc. Nec citat⁹ emptorie pt dici ꝓtumax ante libelli oblatõem.l.si finita.Ş.si plures.ff.de dam.infecto.

¶ Ciuitas dr̃ q̃si ciuiũ vnitas: ⁊ mutor̃ ãbitu ter minaꝫ de iẽ. exc. si ciuitas. cuius appellatõe ẽt ꝓpẽdũtur burgẽses. ff. ō v. sign. l. ij. Itẽ ciuitatis appellatõe ꝓprehẽdunꝫ mille passus a muro ciuitatꝫ: vt. ff. e. ti. de ver. sign. l. mille. ⁊. ff. de pe. l. q̃ li q̃de. §. si ita legaꝫ. Itẽ cõprehendunꝫ horti. ar. ff. de. peu. l. pẽs. Itẽ ciuitatis noĩe nõ cõprehendũ tur dioceses: nec eĩ. vocaꝫ autez ꝓprie ciuitas q̃ habet epm̃: vt. lxxxv. di. in illis.

¶ Ciuilis actio. ℞e. ſ. Actio.

¶ Ciuile: debitũ. vide i gl. i. c. fi. de ſolu. Et q̃q̃z ciuile idẽ eſt q̃ vrbanũ ⁊ elegãs. vt i gl. i. l. ciuile ẽ. C. de fur. Sic iciuile. i. iurbanũ vl̃ idecẽs: vt. l. iciuilẽ. e. ti. ⁊. l. iciuile. ff. de legi. vbi dr̃ iciuile eſt rñdere lege tota non iſpecta.

¶ Ciuis ẽ natꝰ i ciuitate. l. ciues. ff. de appel. vbi gl. Sz qd de natis i cõmitatu. Dr̃ in auctẽnco q bas mo. na. effi. ſui. §. ſi vo neq̃z ciues. col. vij. Et ibi p Ja. de beluſo mouẽt q̃ de rege cõcedente ꝓuilegiũ ciuitatibus ⁊ ciuibus regni.

¶ Ciſterna ẽ locus in quo cõgreganꝫ: aque pluuiales: ⁊ ibi collecte vſui reſeruanꝫ: alij ponũt ci ſtella ꝓ eodem.

De Cl

¶ Clam poſſidere. i. occulte poſſidere.

¶ Clamis ẽ veſtis militũ: purpura regũ: ſtola ſacerdotũ: toga aduocatorꝫ: birrus ruſticorꝫ ſ. cuſtodũ: cuculla monachorꝫ: vt. C. ō veſti. clo. ⁊ aura. li. xi. ⁊. C. q̃ mih. nõ poſ. l. ſi clariſſimi. put no. Az. in ſũ. C. de offi. pfec. pto. Apud impatorẽ erãt in triplici gradu: q̃ alij erãt maiores: ⁊ hi vocabãt illuſtres: ſ. ẽ pfectus ptorio oriẽtis. Itẽ affrice. Item vrbis romane. Alij erãt minores: ⁊ hi vocabanꝫ clariſſimi: puta pſides. Alij mediꝰ ⁊ iter illos erãt ſpectabiles: vt pcõſules ⁊ pfectꝰ egypti q̃ etiaz dr̃ augustales.

¶ Clandeſtinũ ꝓ̃ugiũ ẽ deſpecta ꝑſonarꝫ pẽna vel iuris ſolẽntate: vel denũciatione nõ ꝓmiſſa: ſine ſacerdotis bñdictõe: occultũ mr̃imonii.

¶ Clãdeſtia electõ dr̃ q̃ i cameriſ p occulta ꝓ̃uẽticula fit ꝑſona quã canonici inter ſe ſecretã tenẽt.

¶ Claſſis. i. naus: ide claſſit. i. nũerꝰ claſſatorꝫ. i. nautũ ad bellãdũ. Et q̃ cẽſeꝫ vel voluerit ſe huic miſterio ōputãre dicebaꝫ icẽſit. vt. C. ō claſſi. li. xi.

¶ Cliẽs dr̃ ille cuiꝰ cãm aduocatꝰ tueꝫ ⁊ ōfendit Inde cliẽtuꝰ diminutiuũ. ⁊ idẽ ẽ ꝑm Iſido. Al̃ dr̃ q̃ſi colẽs a colẽdis ꝓnis. Añ ſolẽt puerſi ad uocati dicẽ ſuis clientulis: ſi vez rñdebis cãm p des. Sz nõ dicũt: ſi falſuz rñdes regnũ dei pdes: ⁊ cũ iniuſta ſnia dãnationẽ acquires: vt ẽ gl. magiſtra. in. c. i. de ꝓfeſ.

¶ Clerica dr̃ corona clericorꝫ raſa vt notat Jo. an. de vi. ⁊ bone. cle. c. clerici.

¶ Cleros grece: ẽ ſors latie: vl̃ bẽditas. ſũt ergo dicti clerici: q̃ de ſorte dñi ſũt. xxi. di. cleros. vbi ponũt noĩa oĩuz graduũ i eccleſia chriſti deſuientiũ. ⁊ appellatõe clericorũ ẽt itelligũt monachi lz nõ eĩ. q̃ ſunt ẽt electi in ſortẽm dñi: quod clericus ſignificat. xij. q. i. duo ſunt genera. ⁊ hoc maxime i cauſis fauorabilib⁹: ſz i odioſis ſecus. ut no. in. c. i. de iura. calum. vbi ẽt appellatõe clerici nõ venit monachus: q̃ ibi poſtea ſpecificat. viõ. c. cũ ꝑm apl̃m. de prebẽ. ⁊. c. cleros pall.

¶ Clerimonia idem ẽ q̃ hereditas diuina.

¶ Cloaca dr̃ locus cõcauus vbi lordes cõfluũt ex quocũq̃z vlo loco. vel effluũt de vijs ⁊ plateis. vel vbi ſtercora recipiũt. ſ. latrina. ff. de cloa. vbi tex. l. i. §. cloaca. Cloaca ẽ locꝰ cauꝰ p quem colluuies quedã fluit. ⁊ ponit prętor ibi duo iterdcã ō cloacis. ¶ Dr̃umũ ẽ ꝓhibitorũ quo ꝓhibet vicinis facẽ vi quominus cloaca purgeꝫ: vel reficiaꝫ. ꝑm ẽ reſtitutorũ. vñ Flauius Mela ſcribit: cõpetẽ interdcm̃ hoc. vt i vicini edes veniat: ⁊ reſcidat pauimenta purgãde cloace gratia. Et ſi quis velit priuatã cloacam facẽ vt eritꝰ habeat in publicã cloacaz nõ eẽ impediẽdũ. ¶ Dõponius putat. Et vtrũq̃z interdictorũ ẽ ad ſalubritatẽ ciuitatũ. Illaz imunditie cloacarũ celũ peſtilẽs; ⁊ ruinas minãtur. vt ibi dr̃. Eſt ergo duplex cloaca priuata ⁊ publica. Et appellatõe cloace tũba: ⁊ fiſtula cõtinẽt. hec ex. l. i. pal. ff. de cloacis.

De Co

¶ Coactio ẽ duplex abſoluta ⁊ cõditõnalis. Coactio abſoluta ẽ cui reſiſti nõ ꝑt: cũ qs violenter trahit ad aliq̃d faciẽdũ: quo caſu qs oio excuſat. l. di. pſ biteros. q. i. cõſtat. coactio cõditõal ẽ q̃ metũ cruciatus vl̃ aliq̃d graue minaꝫ: q̃ ſi excuſat a tãto nõ tñ a toto. c. ſacris. de bis q̃ vi me. ve cauſi. i gl. vbi attenuet ꝑm Boſ. in ſũ. e. ti. ⁊ ẽt i. c. cũ dilect⁹. e. ti. vide Bartholomeũ brixienſez i glo. vbi munita. di. v. ad eius verbo. vbi bñ diſtiguit. Et coacta volũtas: ẽt volũtas ẽ. xv. q. i. merito. ff. quod me. cau. l. ſi mulier. §. ſi metu.

¶ Cocus venit appellatione artificis. q̃ cocũ eẽ ẽ ars. l. ſi qs vẽditor. §. i. ⁊. ij. ff. ō edil. edic. imo coc⁹ ipatoris ꝺz dignitatẽ: ad q̃ Bal. allegat tex. i. l. i. Quis cocorũ. in vñ. feu. hec Ludo. de Ro. i ſingularibus ſuis.

¶ Codicilli dr̃ codices parui. i. libelli i q̃bus cũ aliquis ipeditur aliqua neceſſitate ne faciat teſtamentũ: ō rebus ſuis diſponit: in vltima volũtate. Et ſm Az. in ſũ. C. de codicillis. Jn hoc differũt a teſtõ eo q̃ codicillis directa hereditas nec dari nec adimi ꝑt: ne confundatur ius teſtamentorꝫ ⁊ codicillorꝫ. Nec in his ꝑt hereditas ſcribi. Nec cõdito heredi inſtituto põt adijci: nec ſubſtitui i eis directe põt: ſed p fideicõmiſſum: cũ in eis hereditas directe relinquit. Et plura alia que notant Azo. ⁊ Hoſt. in ſum. ti. de teſta. Et Spe. ti. ō inſtrumentorꝫ editione. §. viſo.

¶ Codicillus dr̃ ab auctore: q̃ hoc genus ſcripture inſtituit. Et ẽ ſcriptura vl̃ littera i q̃ teſtator voluntatẽ figurat ſuã: nulla indigens ſolẽnitate: ſed ſolũ teſtatoris voluntate: qualicunq̃z ꝓnunciatõ

ne expressa: cuius beneficio subuenitur volũtatib⁹ defunctorum ꝓpter deficientem solẽnitatez ꝟborum legalium: vel necessitatẽ verboꝝ solẽnũ. Et sicut codicillus fit vice testamẽti: sic epla fit vice codicilloꝝ. Et nota q̃ illa clausula si nõ valz iure testamẽti: valeat tñ iure codicilloꝝ: ꝑm Accur. in auten. ex cã. C. de liber. preter. vel exher. nõ habz locuz qñ testamentũ deficit vicio testatoris: vt qz exheredauit vel ꝓterijt filiũ: sed bene operat quãdo testñ non habet vicium itrinsecũ. s. preteritio ne vel exhẽdatiõe: sed hz defectũ extrinsecũ: puta affuit minor nũerus testiuz. ꝛc. Et ex modernis doc. Guil. de cunio tenet cũ gl. i. l. fi. C. de codicillis. hz Dy. ⁊ alij teneãt ꝯriũ. i. l. ꝓnous. §. si paganus. ff. de inuisto rupto testõ. hec ponit Baldus de perusio in quodam ꝓsilio.

¶ Codex ẽ quilibet liber q̃ ꝓtinet in se diuersos libros partiales: ⁊ hoc generaliter. Sed ꝓprie ẽ liber qui ꝓtinet diuersa ꝓcepta iperatoꝝ. Vnde aũ tps Justinian⁹ erãt tres codices. s. Gregorianus Hermogẽianus: ⁊ Theodosian⁹: ⁊ multe cõstiões exẽ illos ꝺuagãtes. ꝓterea duo pene milia librorꝝ ⁊ tricies cẽtena milia versuũ. Videns ergo Justinian⁹ tãtã legũ multitudinẽ voluit circa hoc adhibẽ remediũ salubre. ¶ Dixio dixerit aliuz suũ ad iperiales constiões. ⁊ de istis tribus codicib⁹ extranagãtibus: fecit fieri vnũ codicẽ. quẽ suo felici noie nũcupauit codicẽ Justinianj. Deinde dixerit aliuz ad imensa veteris iuris volumia: ⁊ de illꝝ duob⁹ pene milib⁹ librorꝝ ⁊ tricies cẽtenis milibus vsuũ: fecit fieri libꝝ digestorũ seu pãdectarꝝ quẽ diuisit i quiquagita libros ptiales. ⁊ i tres integrales. i. ff. vetus. i fortiatũ. ff. nouũ. ¶ Postea ꝓ iuuenibus ⁊ legũ tironibus fecit librũ istõruz. s. mediocrẽ eruditõnẽ ꝓ quẽ quasi ꝓ ptãtẽ iuuenes ad legũ subtiliora ⁊ altiora peruenirẽt.

¶ Coetanei sunt boies paris etatis. hz Jsidoꝝ.

¶ Cognatio legalis ꝑm Hosti. eo. ti. ẽ quedã ꝓ simitas ꝓueniens ex adoptione vel arrogatõe. vt no. in Rubrica eiusdem ti.

¶ Cognatio spiritual' est ꝓpiquitas vl' attinẽtia q̃ ꝓuenit ex sacri datõe vel ad sacim recipiendũ attestatõe: vl' attentõe. Nã ex cognatõe spũali q̃ in baptismo ꝯtrahit nouez ꝓpinquitates nascũtur. ¶ Prima filiatio inter sacerdotem baptizãtẽ ⁊ baptizatũ. Secũda cõpaternitas inẽ sacerdotez: ⁊ patrem baptizati. Tertia cõpaternitas inter eũdem ⁊ matrem baptizati. Quarta inter filios sacerdotis ⁊ baptizatũ. l. fraternitat. xxx. q. i. boies. ⁊. q. iij. ita diligẽ. Quinta filiatio inẽ baptizatũ ⁊ suscipiẽtez ꝺ baptismo. Sexta filiatõ iter eũdẽ ⁊ vxorẽ suscipiẽtis. Septima fraternitas inẽ baptizatũ ⁊ filios suscipientis. Octaua compaternitas iter suscipiẽtem ⁊ patrem suscepti. ¶ Nona ꝓmaternitas inter eũdem ⁊ matrem pueri: vt. xxx. q. iij. p totũ.

¶ Cognatõ consanguinee vxoris. ẽ coytus cuz consanguinea vxoris.

¶ Cognati. Regꝝ. ſ. Agnati. ⁊ habẽt p⁹ agnatos: qz cognati ꝑ femineũ sexũ: sz agnati ꝑ masculinũ ꝓiuncti sunt. hoc tñ hodie modicũ curat. Sz an agnat⁹ ꝓsumat scire factuz cognati: vide. l. octaui gradus. ff. vnde cognati. ⁊. c. quosdã. ꝺ ꝓsump. per doctores.

¶ Cognoscẽ instra: ẽ ea relegere: distinguere ⁊ conferre accepta ⁊ data.

¶ Cohortalis ẽ apparitor q obnoxius ẽ cohorti. l. si cohortalis. C. e. ti. li. xii.

¶ Colonus ẽ q ꝑdiũ hz agricolẽdi cã. Differt ãt colonus ab iquilino: qz hic i rure: iste ãt in ciuitate morat. Et hẽmus ples species agricolarꝝ ꝑm Azo. qz alij vocãt coloni cõditõales: alij coloni i quilini: alij originarij: alij coloni simpliciter nuncupati. ⁊c. de quib⁹ infra patebit.

¶ Coloni ꝺditionales dicũr quasi ex sua cõditõe ꝑdiũ vel agrũ colere debẽtes. ⁊ ꝑm Jo. sic ꝓstituunt: qz ꝓmo i scriptis vel sine scriptis ꝓpetuo iurẽ colonos se eẽ i fundo ꝓmittãt. vt postea p. xxx. annos i fundo ꝑmaneãt. Et hz qdã putant hos esse ascripticios ꝺditionales. tñ ꝑm Jo. male putant: qz colon⁹ tpis trãscursu ꝑt liberari: ascripticius ꝯo minime: vt. C. de agri. ⁊ cẽsi. l. cũ tancumus. li. xi. Regre supra ascripticius.

¶ Coloni dñici dicebanꝝ q colebãt agros ipatoris: vt. C. de ꝑdi. ⁊ oĩbus re. li. xi.

¶ Coloni. Illiricenſ: seu. Illirici: al's ⁊ melius Illiriciani: de Illirico, i. de Schlauõia dñr: ⁊ bñ i. l. cũ q̃rebaꝝ. C. vñ vi. vbi dr: iter Illiriciauaz aduocationẽ. ⁊ glo. expõit iter aduocatos de Illirico. C. de colo. illiri. li. xi.

¶ Colon⁹: iglin⁹: hz ꝑm quosdã iẽ colonos ꝺditõnales ⁊ iglios nulla sit dña. ꝑ qb⁹ vl' facẽ. l. diffinim⁹. C. ꝺ agri. ⁊ cẽsi. li. xi. tñ ꝑm Jo. hec ẽ dña: qz iglin⁹ min⁹ astrict⁹ ẽ q̃ colon⁹ ꝺditõal': vñ iglin⁹ bñ ꝑt i alia ꝑte cuiuslibet subuerbij domũ ꝺdicẽ ⁊ ibabitare. Sz ꝺditõal's colon⁹ ñ audet cum sua familia fcedẽ a fũdo quẽ colit: nec alibi bitat.

¶ Colonus originarius ꝑm Jo. dr coloni ꝺditõnal' filius: ex eo q̃ originalr ꝺditõi colonarie subtectus ẽ. Hec refert ꝑm Jo. siue in solo fuerit natus: siue extra solũ. qz tãq̃ originari⁹ ad terrã reducendus: quã pater suscepit colẽdã.

¶ Coloni palestini sunt de ꝓuincia palestia dci.

¶ Coloni partiarij ꝑm quosdã dñr illi q terrã colũt ꝓ ꝑte dimidia vl' tertia ꝑm sterilitatẽ terrarũ. ⁊ ꝑm Jo. nullũ iusꝫ habẽt stati fructib⁹ a solo sepatis. ⁊ ille dr ꝓprie ꝓtiari⁹ qui ꝺducẽ rẽ rusticã ꝓ cõi dãno ⁊ cõmodo. Et ꝓpter ꝺ cũ actio ꝓ socio.

¶ Colon⁹ simplr ꝑm Jo. dr q̃ ſb certa ãnua merede i pecũia nũerata ꝑdia colẽda accipit. Nã sz eũ ñ ẽ locatõ sine pecũia. ff. depo. l. i. si quis suuz.

¶ Colon⁹ ꝓpe dr q rusticã rẽ ꝺducẽ nũmis: ⁊ cõpent ꝺ cũ actio ꝑscrip. ver. siue in fcũ. vbi. §.

¶ Colon⁹ ad nũmũ ꝺducẽ: ẽ ille qui statuz cum fructꝫ fuerit a solo sepatus: vt vsufructuari⁹ intelli

gik ſm Jo.ff.de furt.l.ſi apes.

¶Colon⁹ ſupficiari⁹ ē q areā ꝓduc̄ ea ꝓditōe vt ſibi liceat i ea edificare:ꝛ domū tollē cū voluerit.

¶Coloni ptōnari ſūt q totū agꝝ ſuis expēſis colunt.ꝛ ex fructib⁹ pſtāt dño fundi ꝗtū ꝓuenit.

¶Coloni palatini hēt̄ur.C.e.ti.li.xi.

¶Colatores dīr a ꝓferēdo.q: cōferūt i fiſcū: ſiue ordinaria ſit collatio:ſiue extraordinaria.

¶Collatio ſm Azo.i ſum.C.de col.dī q̄ſi in cōi latio. Nā qō erat ꝓpriū dī ibi mediū.ꝛ conferr.i. cōiunctioni ſubijcir. Et ſm eū nō eſt aliō q̄ cōlatio:qua res quōdā nō ſua vel nō hr̄ditaria: tā eſt ſua vel hr̄ditaria.l.ē cōfuſio ſiue coadunatio rer̄ cōferētis i res cōes ſeu cū reb⁹ cōib⁹ dimidēdis: vt no.in.l.ſi ſoror.C.de collati. Itē ſm Fulgoſiū i Rica.C.e.ti. Collatō ē triplex.vna quā faciunt ſcolares diſputādo ꝛ ō iure diſceptādo: vt i auc. ꝛ ſi ꝑcti.C.de fi.inſtr. Alia quā facim⁹ bibēdo ꝛ comedēdo. Tertia q̄ fit res coadunādo. Et iſta hic deſcripta eſt:ꝛ in ti.de collatio.

¶Collatio inſtr̄or̄ ē q̄n duo inſtr̄a iſpiciūtur: ꝛ examinanr̄ ſimul:vtr̄ in vno ita ſit ſicut i alt̄o: vl̄ vt videar̄ p modū ꝛ formā ſcripture effect⁹ eius.

¶Collactane⁹ idē ē qō ꝓſurgēs. ſz collectaneus i.cōdormiens.a lacte ꝑmus.ſecūdus autem a lecto nomen habet.

¶Collega ſm Iſi.dī a collegatōe ſocietatis vel a cōplexu amicicie:ꝛ ē idē quod ſodal̄ iofficio alterius paris poteſtatis.

¶Collegarius ēt eſt vnus ex talibus ſocijs.

¶Collegiati dīr aliq q ſūt de aliquo corpe.i.cō gregatōe vel artificio boiuꝝ:veluti piſtor̄:fabror̄ monachor̄:ꝛ quor̄ūdā alior̄ collegiuꝝ bñtū q ēt dīr carthopatri:qr eor̄ noīa ſcribebāt i cartha l̄ mūcula pāe:vt.C.de colle.li.xi.i Rubrica. Scribebāt aūt ꝑ eo vt pāe fierēt icorporati: vel dicebāt corpal̄r emētes carthā.i. locū cuiq; p carthā aſſignatū:vt i eius locū ſubrogēr̄:ꝛ pāe fiant incorporati.ſm Accur.ibidē.in vnica.

¶Collegiū ē ꝓgregatō quā adminus tres facē pñt. Nā duo faciūt cōgregatōez: collegium tres ppl̄z decē.turbā.xxv.gregē qnq; porci:vl̄.x.oues vt no.Ber.de elec.c.i. Et collegia licita ꝛ approbata i bis i qb⁹ bēnt iuriſdictiōz.ꝛ quo ad ea q̄ ad ep̄os collegiatos ptinēt pñt facē ſtatuta: vt no.i gl.l.ſi.C.de iuꝝ.om.iudi. Et expreſſius.C.de ꝓfti. pecu.l.ij.in fi.p Bar.i.l.oēs populi. ff. de iuſti.ꝛ iur. Itez collegio nō approbato nō relinqtur in teſtō.l.collegiū.C.de here.inſti. Et de licito vl̄ illicito i.l.i.C.de ſacro ſan.eccl.de exceſ.p̄la.c.cū dilecto.ꝛ p Bar.ff.de colle.illi.

¶Collaterales dīr q ſe attigūt vel ſibi attinēt trāuerſal̄r p lineā collateralez nō p lineā rectaz aſcendentem:vl̄ deſcendentem:vt conſanguinei ꝛ cōſimiles.dīr ēt collaterales general̄r oēs eq̄liter quaſi lateribus cōſidentes.

¶Collobiū eſt toga vel veſtis ſine manicis.

¶Collectiua dictio dr̄ q̄ ſignificat collectiue ex ſua ipoſitōe:qñq; ēt ex ſignificato ſumpto aliūde ex q̄us alia matie ſubiecte ſignificatōc. vbig; a. ibi omnes ferūt lapidē vel trabē ſignificat collectiue.l.ita vulnerat⁹.ff.ad.l.aq. Sz ibi oēs ſtudēt auaricie ſignificat diſtributiue. Ratio:quia in primo exēplo ex vnitate lapidis ſumit̄ ſignificatum vbi:ſz i ſcō exēplo ſenſus eſt q̄ qlibet bō ſtudet auaricie. Silr̄ hic.oēs boies aut ſūt liberi:aut ſerui:iſti.de iur.pſo.ſm materiā ſubiectā:non patit̄ ſenſuꝝ collectiuū: qr falſuꝝ eſt q̄ oēs boies ſūt liberi vel ſui:qñ aliq liberi ſūt:ꝛ aliq ſui. Sz i.l.ſi neceſſaria.§.ſi ānua.ff.de pigno.act.ſumit̄ dictō vna queq; collectiue:vbi ſi ſtipulatus ſuz trigita mihi ſolū ānua bina trina dte.i.quolibet āno i tribus mihi ſolui decē ꝛ pign⁹ accepi. Deide pactū ē appoſitū q̄ mihi vnaquaq; die pecunia nō ſoluta eſſet.mihi vēdē pignus liceret. Dicit tex.q̄ pecunia nō ſoluta vno t̄mino. ſ.prio vel ſcō nō ſz vēdē pignus:ſz oibus t̄minis ꝑteritis. Et ſic illa ꝛba vnaquaq; die ſignificāt collectiue.ſ. oīz termioꝝ ſimł. Dī ergo collectiua dictio q̄ ſignificat collectiue p modū eiuſdē corporis:vt ſt̄ turba:domꝰ:grex:peculiū:collegiū:hīditas:ciuitas:vniuerſitas cōe ꝛc. Itē dictio gſq; ē collectiua.ibi:Dici⁹ ꝛ ſeius ꝓ quarta pte gſq; eor̄ me hr̄dē fecerit hr̄des mihi ſunto.l.hoc articulo.ff.ō br̄.inſti.qr refertur ad vtrūq;. Collectiue dī tñ ex ſubiecta materia ſ.iſtōnis:ſumit̄ qñq; ſignificatū diſtributōis. De hoc i.l.ſi.C.ō ipu.ꝛ ali.ſubſti.ꝛ.l.ſi filiab⁹. §.i.ff.ō le.i.ꝛ.l.ſi fuerit.ff.ō re.du. hoc pōit Bar.i.l.hoc articulo ꝑ.

¶Colluctatio fit dū aliq ſimł luctāt̄ pugnis vl̄ calcib⁹:vl̄ ſtus qñ pugnātes ñ ſtāt certo loco. ff. ad.l.agl.l.q̄ actōe.§.ſi qs i colluctatōe.i glo.

¶Colluſio ſz Ber.i.gl.i.c.audim⁹.ō collu.ōte. ꝛ.c.cū cūci.ō cēſi.ē iter actorē ꝛ reū latēs ꝛ fraudulēta ꝓuētio:ꝑ quā alter i iudicio ſe ſupari pmittit. Qua iterueniēte ſm Hoſt.i ſū. aliqñ delicta remanēt impunita:vl̄ ēt ꝓmittunt. Et ſm Azo.fit p ꝓcuratorē ꝛ aduocatū cār̄ q ſe i lite ſupari patiūt:ꝛ fit p ꝑncipales pſonas i ſilib⁹ tā i ciuili cā: q̄ i ſpūali:vt i.d.c.audiuim⁹. Jn ciuilib⁹ āt ſz azfit impune:vt qñ qs p colluſionē patit̄ ſuū vl̄ lūbtū ingenuū,pnūciari. Et hoc ō ne p tales ōgeneres inquinarēt ampliſſimus ordo ſenatorū.

¶Cōmētari⁹ ē ille q cās ꝓmētabat̄:vel ſcripſit.

¶Cōmētor ꝓmētarius ē ꝓponē l̄ fingē ſeu gloſar̄.

¶Cōmētū ſignificat deceptionē vel occultum ſeu malicioſuꝝ tractatum.ō reſti. in inte.c.i.li.vi. xxvij.di.c.ij. de teſti.cogen.

¶Comes orientis ſz Az.i ſū.co.ti.forte erat p curator rer̄ ceſaris quas habebat in oriente.

¶Comes palatin⁹ dī q curā gerebat ꝑpuā:vt miſſor̄ notarior̄ ꝛ iudicū negligentiā arguēt: vt ꝓuincialib⁹ tributa exigeret ꝛ ꝓſueta deposceret ita q̄ nō in ꝓuincialibus ſed ꝑcipue iuſſus eſt vt

iudicib⁹ ⁊ coꝝ officialib⁹ ꝓcepto īmunēt ⁊ supeēt C.ō of.comi.sacraꝝ largitionū.⁊ ō of.rect.puin.

¶Comes reꝝ ꝑuataꝝ ſm Azo. erat forte ꝓcurator celaris ī ꝑuatis rebus ⁊ ꝙz eū ēt fuit illustris. Alij dicūt q⁹ ꝑuati cōmodi ⁊ fiscalū reꝝ būit ad mīſtrationē vt eas ꝙſeruaret:⁊ ī eis negociaret.

¶Comes ſacraꝝ largitionū ſm Azo. erat ille p quē ꝑnceps ſua ſtipēdia largiebatur. ⁊ hic forte erat ꝓcurator reipu. q grece legiſta nūcupaſ.⁊ illustris erat. Alij dicūt q⁹ p hūc iper. libtarē ſuaz ⁊ magnificētiā exercebat: ⁊ largitudinē agebat.

¶Comes ſacri ꝑimonij erat q ipatoris ꝓcurauit ꝑimoniū.q ī hoc differt a comite reꝝ ꝑuataꝝ qz hic tz cuſtodiaz reꝝ ꝑuataꝝ: ⁊ exercet negociationē circa mobilia:ſz ille ꝑimoniū ⁊ īmobilia ꝓcurat.⁊ hec dīa ꝑſumīt ex verbis.C.ō offi.comi. re.priua.⁊.ff.de offi.ꝓcu.cel.l.i.

¶Comites cōſiſtoriani ſūt q ꝙſiſtorij milites dicti meruerūt:q ēt ſpectabilib⁹ ꝓcōſulib⁹ eqꝑabāt C.de comi.ꝙſiſto.li.xii.l.i. Vel ēt ꝙſiſtoriani dicebāt q ꝑerāt caſtris ꝑncipis ordinādis.⁊ erāt plures ⁊ eligebāt ōcani ō cōſiſtoriānis ⁊ mīſtrantis: vt.c.ti.ꝑal. Alio mō ꝙſiſtoriani dicebāt caſtrēſiarij.⁊ apud nos hodie caſtellāi vocāt: lz apō alios vocēt oēs q⁹ ꝑuſuz ē ō ceteris reddīb⁹ vt ī caſtro aliquo ꝑ ōfficiōe ⁊ cuſtodia ꝙmorēt: ō cō.rei mili.⁊ q ꝓuīcias regūt.⁊c. vide.C.li.xii.cū ſuis ti.

¶Comitarienſes milites: al' comitatēſes dīr milites ſtipēdiarij ꝓa comitatu dicti: qz militāt nō ſoli. ſed ī comitatu.

¶Comitariēſis: dī cuſtos ī carcere poſitoꝝ.ff.ō ori.iur.⁊.C.de cuſto.reo.l.ad cōmētariēſez. vbi talis punīt tali pena cū ſocio ſuo: q punit⁹ fuiſſet aut fugiēs ex negligētia coꝝ: niſi ex necītate ꝓcul a b officio egerit: tūc adiutor ei⁹ pari pena ꝙſtringīt.

¶Cōmēda: ē cuſtodia eccliſie alicui ꝙmiſſa.c.nemo deinceps.ō elec.li.vi. vbi bona gl. ō cōmēdis cū multis q̄nibus ī.c. dudū. de elec.

¶Cōmēdare ē deponere.ff. de ver.ſig.l.ꝙmēdare.ff. depoſi.l.lutius.⁊.xxii.q.ii. ne quis arbitreſ. Etiā capīt ꝓ laudare: vt ī gl. ꝑalle.

¶Cōmodatū ē alicui⁹ certe rei: ad aliquē ſpāle vſuz: gratuita facta ꝙceſſio.⁊ differt a p̄cario per vſuz ſpāle. Ité qz p̄cariū ñ ꝑt reuocari niſi tpe expleto ſz ꝙmodatū nō ꝑt reuocari niſi expleto vſu ad quē dat. Ité ꝙmodatū ſolū īmobilib⁹ reperīt: p̄cariū ỹo ēt in īmobilib⁹: iſti.q.mo.re ꝓbi.obli. §.ité is cui res.ver. ꝙmodata āt res. Et dī fcā cōceſſio: ñ āt trāſlatō: qz is qui ꝙmodat: dñiuz poſſidet:⁊ ꝓprietātē retinet.ff.co.ti.l.rei commodate. Dī gratuita qz nulla merces iteruenire dz: al' ſi merces iteruenīret tūc res tranſiret ī locatiōnē vel ī cōtractū īnominatū. do: vt facias: īnſti.locati.§.i.⁊ mādati.§.vlti.

¶Cōmodat⁹ ē rē ad vſū alicui⁹ ꝙdiu velit ꝓcedē

¶Cōmodatarius eſt ille cui res aliqua dat vtēda videlicet ipm cōmodatū.

¶Cōmodati actio. ſRe.ſ.actio cōmodati.

¶Cōmodū ſm Jſi.li. v. ē illō q⁹ ē nāi iuris:⁊ ēt ad alios tpaliꝝ trāſlatū ē cōmodo tpis q̄diu ap̄ eos ſit: vnde cōmodū dr ēt alio nōie cōmodatuz.

¶Comerciū. ſm Jſi.li.v.ē ōriuatū a mercib⁹ q⁹ res venales nūcupamus. vnde mercat⁹ dr ceꝝ multoꝝ q res emē l' vēdē ſolēt.⁊ ē ꝙmerciū q̄ſi cō mutatio mercium. Etiam dī copula: dicendo carnale cōmerciū.

¶Cōmeſtor: vl' cōmeſſor idē eſt q⁹ guloſus.

¶Cōminatōes ſūt mine p iudicē ipoſite: nec tñ habent auctoritatē rei iudicate ſm Azo.

¶Cōi diuidūdo. ſz Jſi.li.v.ē iter eos q⁹ res cō munis ē: q̄ actōib⁹ vl' poſtulatōib⁹ lz arbitrio dari c⁹ arbitratu res diuidāt. ſRe.ſ.actō cōidiuidūdo

¶Cōia p̄dioꝝ. ſRe.ſ.p̄diū.

¶Cōia de vſucapionibus. ſRe.ſ.vſucapio.

¶Cōia ō ſucceſſiōibus. ſRe.ſ.ſucceſſio:⁊ inēies.

¶Cōmeat⁹. dī licēciat⁹: vel recōmēdatio ſeu remuneratō: ipſis licēciatis tpe licēciature facta: vt in epla Alexādri magni:⁊ Ariſtotel' legit. Et ē q⁹ vulgo dī ꝙduct⁹ liber.i.trāſit⁹ a ꝙmēdo dicē dēs: vt ibi dī: optimis nos ſuſceperūt ꝙmeantib⁹.

¶Comedia.i. villana locutō: vt ī gl.C.ñ li.babi. metro.lo. ſua ad dextra trāſferī.ī ſRubrica l.ri. Ité ē dignitas. Sz ſz Donatū ē ruſticana laus: ſiue cātilena.a camos.i. villa.⁊ odos cant⁹.

¶Cōmēdaticie līe ſunt dimiſſorie q⁹ clericus dimittit⁹ ⁊ abſoluit⁹ a ptāte ſui ep̄i q⁹bus p̄hibet ō vita ⁊ ordinibus illius teſtimoniū.

¶Cōparatiu⁹ capit iterdū ꝑ poſitivo: vt lati⁹.i. late.c.auaricie.⁊ de ele.li.vi.ſi.c. lz. ꝓpe fi.ō ac cu. ibi ponu⁹.⁊.c.ſi pignoratōes.ō iiur. ibi diſtricti⁹.i. diſtricte. Sicut iterdū poſitiu⁹ capit ꝑ cōparatiuo: vt ī pſalmo. cxvij. Bonū ē ꝙfidēi ī dño q̄ ī hoīe. Bonū ē ſpare ī dño ⁊c. ibi bonū.i. melius.

¶Cōpēdioſa: hec dictō ſignificat ſubſtōnez que ſub ꝙditōe mortis alia multa cōplectit ꝑpa ſeu lōgū tpis: qō dī poſt puberē etatez. Et dī lō ꝙpēdioſa: qz ſub verboꝝ ꝙpēdio plura cōplectitur ꝑpa: ⁊ q̄ꝙz plures ſubſtōnes facit.l.meuius. §.duoꝝ. ibi oīonis cōpēdio.ff.de leg.ij.⁊.l.p̄cib⁹. C.ō ipu. ⁊ ali.ſubſtitu. Et hoc ꝓut adaptat illud ſignificatū: qz ꝑt ad alia adaptari vt al' ſignificet. ꝓut verbū cui adaptaret ſignificat dictaret. Alide.ſ.ſub ſtitutio compēdioſa.

¶Cōpilator ſm Jſi.li.r.ē ille q aliena tcā ſuis ꝓmiſcet. Et ſic ſolēt pigmētarij ī pictura diuerſa mixta ꝙfundē. Alñ illud Oratij.]Dictorib⁹: atqz poetis: q̄libz audēdi ſp fuit eq̄ ptās.]Hoc ſcelere quōdā accuſabat Virg. poeta mātuan⁹. cū quoſdā vſus Homeri tranſferēs ſuis ꝓmiſcuiſſet. Et cū ꝙpilato ab emul' diceret rñdit clauā a māu Hercul' ertoz q̄ri: facili⁹ poſſe: q̄ carmē ab Homero.

¶Cōcubia ſumīt duob⁹ modis. ꝓmo dī illa quā qs cognoſcit fornicario affcū. Et tal' nō ipedit ordis ꝓmotōnē. Scōo dī illa quā aliqs coḡſcit vxo rancio ſiue maritali affectu:⁊ tal' ipedit ꝓmouen

duz ad sacros ordies. xxxiij. di. sigs de layeis. ō p
iump. illud. de clāde. despon. p totū. Itz ꝑcubina
ꝫ Azo. i tū. co. ti. ꝓstituť sola itentōe animi. Et
ab eo qñqz q ñ ꝑt vxorē ducer. vt ecce. ꝑies mulie
rē ordñdā de puicia nō ꝑt ducē vxorē: tñ ꝑt habē
ꝑcubinā. ¶ Dotest aūt ꝑm leges. vt ipse Azo dicit
eas solas hīe mulieres sine motu criminis: i qb⁹
stupꝝ nō cōmittť sicut in virgine. vidua: ꝛ mino
re. xxv. annis in quibus stupꝝ cōmittitur.

¶ Cōclaue dr cella l' thalamus secret⁹ ad quem
p multas claues venit. vide gl. i verbo ꝓclaue. l.
qō cōclaue. ff. ō dā. ifec. ꝛ ideo i electōe pape car
dinales intrant conclaue.

¶ Cōfessio facta alicui de aliq̄ re respicit psonā
cui fit: nō aūt ipsaz rē. adeo q̄ finit morte ipsi⁹ cui
fcā ē: nec ad hēdes ei⁹ trāsmittit: nisi i ipa ꝓcessiōe
fiat mentio de hēdib⁹. l. cū seru⁹. §. siqs. ff. ō leg. i.

¶ Cōfinia dicūť q̄ adeo sūt ꝓxia vt null⁹ sit pies
iter ea: vñ ꝑdia vrbana q̄ cōsueuerunt pietib⁹ di
stīgui: ꝓpe nō dīr ꝓfinia: ꝫ pot⁹ dīr vicia. ¶ Dre
dia vo rustica possunt dici cōfinia: qr solo partil fi
nalis termino sunt distincta.

¶ Cōfirmatio est iuris pus hīti corroboratio. vt
colligit: de fi. instru. c. inter dilectos. alio mō est
lacr ministratio. s. in fronte crismatis assigna
tio. Et fit ꝓfirmatio ꝓmo mō dicta his vbis. Con
firmamus te sic rite possides: vel sic sine prauita
te fcā est electio vel sicut pinde facta est.

¶ Cōfirmare ē alicui iuri vl' fcō firmitatē ꝑstař.

¶ Cōiectura est verisimilis rō suspitiōez iducēs
nō de necessitate psonam vincens.

¶ Cōiūctio q̄ñqz ponit p diuīctōe: vt cuz dī mi
hi heredīqz meo. ff. de vbo. sig. l. ꝓiunctim ꝛ diuīn
ctio q̄ñqz ꝓ ꝓiunctione. vt. ff. e. n. l. sepe.

¶ Cōditio est dispositiōis suspēsio ex euētu icer
to futuro ci apposito: i quē euētū ei⁹ dispōnis fcā
est collatio. ff. si cer. pe. l. itaqz. vbi gl'a. pmitto vel
lego si tici⁹ fuerit ꝓsul. hec dispositio ē ꝑditionaľ
ex icerto appositō: si tici⁹ ꝛc. Et p hoc dispōnis l'
legati fit suspēsio. ꝛ cueniente cāu quo tici⁹ sit cō
sul purificař. ꝛ nō plus suspendit: isti. de v. ob. §.
ex ꝑditionali ꝛ. ff. de cō. ꝛ de. p totū. ¶ Dōt aūt ca
pi ꝑditio duplr. Una mō ꝓ tpis suspēsione qō so
let apponi in ꝓcub⁹: aut vltimis volūtaib⁹ ō quo
in ti. pall'. de ꝑdi. ꝛ de. ꝛ i ti. de ꝑdi. institutionuz.
Scdo mō qñ aliqd solutū ē. Et illō itēdim⁹ repe
tere. ꝛ appellař ꝑditō q̄ñ soluti repetitō. ō ista tra
ctař i ti. ō ꝑdi. ob cau. data. ꝛ ti. seq. ꝛ de sui natu
ra ſi solet dari dño: qr repetitio ꝑsupponit dñuz
eē trāslatū. l. fi. ff. de vsufructu. ꝛ quēadmoduz ca
piař: als amittit. Et hec ꝑditō ꝓncipalr ē duplex
Una generalr ꝓcurrens cū q̄cūqz actōe ex q̄ cer
tū petit. l. certi cōditio. ff. si cer. pe. Alia est q̄ diu
dit in mlta membra. s. in ꝑditōez ob cāz. ob turpē
cāz: indebitu. sine cā furtiua ꝛc. de qbus oīb⁹ ifra
dicet. Et nota q̄ ꝑditō differt a mō. ꝛ a cā ꝛ a de
monstratōe. ꝛ ſm glo. in rubri. ff. de ꝑdi. ꝛ demō.

¶ Cōditio ē legati cui⁹ ō futuro defect⁹: seu ꝓfir
matio: pender: suspensio. ꝛ ibi legati ponit exēpla
riter. ꝛ sic nō restrigit qn ꝓcedat alijs q̄ legato:
qr exēpla nō restrigūt regulā. l. dām ifectu stipu
latio. ff. ō dā. ifec. Bar. sic diffinit. Cōditio ē qdā
euēt⁹ futurus: i quez dispositō suspēdit: ꝛ itelligit
de euentu i fcō vl'ture. l. mlt⁹ interest. de ꝑdi. ꝛ
demō. siue ꝑditōis affirmatiue vel negatiue. l. in
testō. co. ti. ꝛ dicit futurus qr de ꝑterito: ꝛ de pñti
ꝓprie nō ē ꝑditio: qr nō suspēdit. l. cū ad ꝓsens cū
duab⁹ se. ff. si cer. pe. Bal. vo sic diffinit. Cōditio
est adiectio q̄dā ꝓ quā dispositū bēat in sui eē pē
dentiā existentiā vl' defectū. Et hec generalr ē ad
oēm ꝑditōez iductiua ꝛ extinctiua ō ꝑterito pñti
vel futuro. ¶ Petrus de pusio sic dicit. Cōditio ē
vbox adiectio in futurū suspēdētū ex quā dispo
nēs vl't dispositū regulari. Significař aūt ꝑditio
p dictōz si. vt i exēplo. lego si tici⁹ fuerit ꝓsul. Itē
p aduerbiū cū. vt dicēdo cū tici⁹ ꝓsul fuerit. Sz ē
dīa iter si ꝛ cū: nō quo ad cōditōez faciēdā ex q⁹
ad modū significādi. qr dictio si significat pncipa
liter cōditōez l' suspēsiōez: ꝛ p ꝓns tps dilatōis
disponit in euētū futurū. Et qr ille ē incert⁹ iō cō
secutiue suspēsiōnez significat. l. si ticio. ff. qñ dies
lega. ce. ꝛ. l. q ꝓmisit. ff. ō cōdi. ꝛ demō. Itē dictio
nisi significat cōditōez: vt vēdo tibi libꝝ ꝓ decez
ita q̄ vēditio valeat ꝛ pficiař nisi ali⁹ cōditōez me
liorē itra mēsez faciat. l. ij. cū ibi no. ff. ō i diē adic.
Itē dictio aliqn ꝑditōez fař: vt ꝓmittis mihi scri
bere libꝝ itra mēsez: aliqn decez noie pene. nā
sensus ē si ſi scripseris ꝛc. l. si finito. §. ex hoc edi
cto. ff. de dā. infec. Idez i dictōe als: qr eodez mō
exponit. i. si nō scripseris. Itez i dictōe siue: dicē
do, ꝓmitto si nauis ex asia venerit: siue tici⁹ cōsul
fuerit. Et q̄ illaꝝ dictionū diuīctiuaꝝ ꝑor fuerit
purificat dispositiōez. l. si ita qs stipuleť. ff. de vb.
ob. Idez i alternatiua aut vt dicendo relinq̄s ꝑ
dia ꝓpinqs aut libtis. l. cū pr. §. pe. ff. de le. ij. nam
sensus est si nō sint ꝓpinq veniāt libtꝝ. ꝛ hoc signi
ficato sūpto ex maiori affectōe ꝓpinquoꝝ qbus te
stator prio relinquere voluit vt pz ex ordine scri
ptūre. Idez i aduerbijs q̄diu: vt ꝓmitto vl' lego
singulis ānis: decem: q̄diu res meas vl' heredis
mei gesseris. nā sensus ē si gesseris habeas decez
l. pr. §. fi. ff. de cōdi. ꝛ demon. Idem in dictōibus
quoad: donec: quousq̄z: qr idez significāt. Idē i di
ctōe dū: dicēdo lego vxori dū cū filio meo erit. l.
q cōcubinā. §. vxori. ff. de le. ij. Idez i dictōne q̄ñ
cūqz: vt vir legat vxori q̄cūqz filios hūerit. l. cuz
vir. ff. de ꝑdi. ꝛ demō. Idē de q̄ñ: vt lego pupillo
q̄ñ nupserit. l. pupillo. ff. de le. ij. Idez de vbi: dicē
do lego filio vbi nupserit. l. si ita scriptū. §. i. ff. de
le. ij. Idē de q̄tenus: vt lego q̄tenus hēs me⁹ erit
qr sensus ē si i toto vl' i pte. l. fichū. ff. de le. i. Idē
de postquā: ꝛ ad: vt lego ad tēpus liberoꝝ. l. si vir
vxori. de cōdi. ꝛ demon. Idez ō ꝓpositione cū: vt
ācilla cū liberis liba esto. itelligēdo q̄ ācilla libe

ra nō sit nisi cū liberis si ita fuerit.ff.de manu.te sta. Idē de in:vt lego ticio i disciplina.l.nec solū §.si i bitōc.ff.qñ di.lega.ce. Idē i noīe:vt p̄mitto tibi p̄tū Agnetis.vl fructꝰ fūdi tal'.l.iterdū.ff.de vbo.obli.t.l.i.in fi.de ꝓdi.t demon.t depēdet di spositio ex īcerto futuro cuētu.l.si pariat.vel fructꝰ crescat. Idē si p̄mitto cētū noīe dotꝭ.intellr.n. si mr̄imōiū reqīt.l.si stipulatōꝭ.ff.ō iuꝝ do.qz dos sine mr̄imonio eē nō p̄t.ergo sic intellr. Idez de donatōne cā mortis.l.si mortis cā.ff.de dona.cā mor.t hoc ex natura huius p̄ctus q̄ꝓcedit ex cō muni mō sic agēdi. Idē in ꝓnoīe:vt vestez q̄ mea erit lego.l.nuper.de lega.iij. Idē de qsqs:vt quis qs mihi heres erit:sit heres filio meo.l.q liberis §.hec vba.ff.de vul.substi. Idē de qsqz:vt ticiuz t seyū ꝓ quāta pte quisqz heredē me fecit ipm instī tuo.l.hoc articulo.ff.de here.instī. Idē de q:vt q ꝑus alcēderit capitoliū.l.si fuerit.ff.de reb.dub. Idē ō qcūqz:vt qcūqz ꝓfessus fuerit t c.l.hoc edi cto.ff.de iur.fis.t hoc ex significato:nō tm̄ ꝓnois sed vbi futuri tēporis.l.ij.ff.de here.instī. Sil'r ibi emo pisces qui capient:emptio ē ꝓditional'. Idez in ꝓncipio:vt acceptis centū a ticio instituo eum heredē.l.a testatore.ff.ō ꝓdi.t demō. ifiā lz acce ptus sit ꝑterit tēporis:tm̄ significat ibi futuruz.s.si accepero centū t c. Idez ibi lego sticbū futurum meū ar.l.sticbū.ff.de le.i. Idē in gerundio vt luz institutus adeundo repudiāte ticio.l.si tu ex pte ff.ō acq.here. Idē i supino.vt lego vl' p̄mitto eū tib⁹ spaciatū i ꝺie dominico.t sic ō silibus.

¶ Cōditio multiplex est. ifiā q̄dā ē ꝓditio certi q̄ ꝓpetit ex oī cā t oī obligatōe ex qua aliqd certuz petit siue ex certo p̄ctu:siue ex.l.aqui.agat siue suo noīe siue hereditario obliget. Unde manife stuz ē qz ista cōditio cōcurrit cū actōe mādati:de posit.t ceteris vbi qd certū petit. Et nō ꝑz diuer sitatē causaruz nūc re nūc vbis nūc lr̄is:nūc cō sensu p̄bit. ifiūc ēt ex p̄ctu nūc ex quasi ꝓtractu nūc ex delicto cōpetit:imutuata tm̄ pecunia sola illa competit.

¶ Conditio ex lege p̄m Az.eo.ti.locū hz qñ seu quotiēs ex noua lege surgit obligatio nec i eadē lege cautū ē quo genere actionū experiat q̄ꝓ va rietate cāruz nūc ex p̄ctu:nūc ex debito nascit.t sic nō statuit vel cauet.l.qua actōe agat.

¶ Cōditio furtiua ꝓpetit dño rei p̄ furem:ciusq̄ successores ad ipaz rē ꝓsequendā vl' estimatōem eius quāti plurimi fuerit postꝙ ablata fuit:eo qz fur semp est.t fuit in moza.

¶ Cōditio indebiti ꝓpetit ei q ꝓ errorē indebitam pecuniā soluit alicui:credēs se ei teneri cū nō te neat:vl' cū a ꝓcuratore suo soluta eēt ipo ignorā te. Est ergo ꝓditio indebiti p̄m Az.in sū.e.ti.per quā soluta indebita repetunt siue ꝓ ignorātiā fa cti ēt nō ꝓbabilē:vt qz errauit qs i fcō suo siue ꝓ ignorātiā iuris talia indebita soluit:qz ignorātia iuris nō ꝺz alicui nocere in dāno vitando.vt.ff. de iur.t facti igno.l.iuris ignorantia.

¶ Cōditio liberatōis ꝓpetit ei qui qō ꝺeo non de buit:promisit.

¶ Cōditio ob cām ꝺatoꝝ p̄m Az.o.e.ti.ꝓpetit.t locū hz vbicūqz duo p̄ctꝰ inoiati iteruenīt.s.do vt des facio vt facias. In illo aūt p̄ctu inoiato.s. dos vt des dat actio ō dolo. Et put alij dicūt tē ꝓpetit ad rē petēdā q̄ ob cāz hōestā:vt pote i cāz futurā l' ꝑteritā:data ē:cā ñ secuta.p̄t.n.ꝓdici cā nō secuta si peruenerit dantē re itegra. Si ꝺo de disti decē vt Bononiā irē aliqd qō errogauit ad ꝓfectōez exp̄imā hēs ꝓditōez:ita tñ vt p̄stet mi hi idēnitas.qz aut ex obligatōe q̄ retrahit.t nō cō sensu ꝓficī:hec ꝓditō minimū ē:qz res ad aliquē ꝓfecta sine ꝓsensu vtriusqz ꝓtra eundē asensum petitur t repetitur.

¶ Cōditio ob turpē cāz ē ꝓ quā repetim⁹ ea que dedim⁹ alteri cā nō secuta ob quā data fuit:si tur pitudo tm̄ ex pte accipiētꝭ vīet. Alioqn si ex pte dātis t accipiētꝭ turpitudo vīet repetu ñ p̄t:qz in pari cā turpitudinis potior ē ꝓditō possidētꝭ.c.in pari de re.iur.li.vi. Et ꝑz Az.e.ti.ponit exēplū. Ego dedi tibi vt sacrilegiū ñ faceres. Ab hoc.n. debuisti abstinere nullo tibi dato. Et nō ēt cā se cuta possum petere quod tibi dedi.

¶ Cōditio ob cāz:hāc ꝓditionem parit.res apud aliū ꝓstituta siue ab initio siue iā siue postea,pue nit ad eū ex iusta cā. ¶ Postea ad instātiā redit vt cyrographū apud creditorē pⁿ debiti solutōez re cipit. Sz hāc ꝓditionē ob cāz putāt qdā ex p̄ctu p uenisse:qz nō ꝓpetit nisi alij p̄ctꝰ p̄cedāt. Alij ex q̄si p̄ctu credūt descēdē ad silitudinē ꝓditōnis in debiti:qz que ob cām cōdicit actori primū p̄ctum dissoluit.

¶ Conditio sine cā ꝓpetit qñ aliqd prio ex iusta cā ē apud alterꝝ lz postea p aliquē effectū eē ñ ꝺz vbi gra.mutuasti mihi cētū:feci tibi instr̄m i quo ꝓfessus sū me tibi teneri:soluo tibi mō instr̄m ob ligatoriū ē apud te sine cā ꝑ quā repetā ipm. Cō petit ergo cōditio sine cā finita cā ex q̄ res ad ali quē puenit ex p̄ctu q iā finit⁹ ē vñ vi descēdere. Nec inde qō iuspirauit adhuc cām subsistēdi ba bere. Itē si sine cā penes te res ē quā non hēs p p̄ctū. Et ita nec ex p̄ctu nec ex maleficio es obli gatus mihi. Etiā locū hz vbicūqz sine cā aliquid est apud te:quod mea interest me hāc.

¶ Cōditio triticaria gñalis ē. de alijs reb⁹ oībus ꝓpetēs ꝑterq̄ ō pecunia nūerata:siue soli mobi les:siue imobiles sūt. Jōqz fundus t vsufructꝰ t cetere fruitures p̄diorꝝ p ipaz recte petūt. Sē aūt suā nemo petit hac actōe nisi ex certis cāis:vt ex cā furti vel rapinis.cū itaqz sit gñalis hec ꝓditio t cōdicio certi in multis alijs cōputetur.

¶ Cōditiōes gñales semp i pactōib⁹ icludunt t itelligunt:vt pote si deꝰ voluerit.si res i eodez statu pmāserit:t silia vt nō.in gl. vbi intelligēda de rescrip.c.ij.t.c.quēadmodum. ō iureiur.cū si

mlib⁹. Et nō q cōditio ī legatis nō retro trahit ſm bar.i.l.i.§.ſeruū.ff.ad ſillen.ꝛ pro ſua opinōe facit tex.in.l.ſi filiefamilias.ff.ex qui.cau.in poſ. ea. Bal.tamē ꝯ ꝛ dic̄ q ille caſus.§.ſeruū.ē ſpecialis:ergo in ꝓrariū ē ius cōe.ꝛ p iſta opinione fac̄ l.ſi filius.ff.de verbo.ob. Sz iſti legi poſſet reſpōderi q ſequatur in ꝯtib⁹:ſecus in vltimis voluntatibus:vt in.d.l.ſi filiefamilias.

¶ Cōditiōalis ſtipulatio. ℟egre infra ſtipulatō. Et ponūt tales ỽius ō ꝺitōe. Si ius dicet.ſi reſpietate timetur. Si p tranſ.detur.ſi ſoluens certꝰ habet. Si res ſuretur.res ſiue duplādo legetur. Si nō debet:ſed ꝓ debito numeret. Si qd ſoluetur nō caſibus bis repetetur.

¶ Cōdicē eſt rē ſuā ī iudicio petē:pſonā pulſando vl ingetādo.ꝛ ipaz dicendo obligatā ſibi eē ad aliqd vādū vl faciēdū. Vnde dī ideb⁹ ꝺitio.ꝛ tractū eſt hoc verbū a ueteri obſeruatōe qꝛ olim erāt ī vſu ſolēna verba q̄ oportebat actorem cū litigabat coꝝ iudice cōdicē.i.ſimul dicē qñ litigaret: vt ſi caderet a ſylaba cadēt a tota cā. Et qꝛ in pſonalibus actōib⁹ hꝰ obſeruabāt:adeo pſonales actōes dicebant cōditiones. Deinde pfata ſolēnitas ī ōſuetudinē trāſijt.hoc tñ nomē adhuc remāſit vt pſonales actōes adhuc dicāt ꝺitōes:q̄uis ñ ſit neēe bāc ſolēnitatez obſuare:ꝛ hec ỽba condicere. Et ex hoc datur itelligi q conditio non ē aliud niſi pſonal⁹ actio. Et condicē apud ātiquos erit talē formā ỽboꝝ vt conditionē indebiti:l' condictionē ob cāz datoꝝ:l' ſilez formā ỽboꝝ tāq̄ nomen actōis exp̄mē:quod hodie ſublatū eſt. ℟ex q hodie res ꝑpa ñ ꝺicit niſi a fure:qꝛ nemo cōdicit reꝛ ſuā niſi a fure. §.adē iulianus.in.l.ſi duo patroni.ff.de iureiu. Aliter ēt ſumit conditio in ti.de ꝺi.appo. Et differūt ꝺitio facti.ꝛ ꝺitō iuris in teſtis.vñ conditiones facti dicunt q̄ apponunt a teſtatore ſiue ſint cōditionales ſiue potestatiue. Et vocant facti.qꝛ bñt volūtatē teſtatoꝛ q̄ ē facti.qꝛ oēs potētie aīe.ſ.voluntua:appetitiua: ꝯcupiſcibil' ſūt facti:vt i.l.bonefidei.ff.ō acqui.re. do.ꝛ de bis no.in.l.multū intereſt.ff.de condi.ꝛ demon.vbi illa dī facti ſi nauis ex aſia venerit ſi tici⁹conſul fact⁹fuerit. Et illa ē iuris.ſi qs ſe fili familias exiſtimet cum paterfamilias ſit.ꝛ ibi hoc intereſt.qꝛ in conditōne facti ñ ſufficit ỽa exiſtentia:niſi cōcurrāt opinio.ꝛ ſcia heredis:vt adire poſſit.ſecus in ꝺitionib⁹ iuris vbi ſufficit exiſtentia ꝛ puriſicatio ſine opinione ꝛ ſcientia. Ex quo inferē q mutuus agit cū lege q̄ cū bone.l.celſus.ff.de arbi.l.multū intereſt preaile.

¶ Cōducē dī ille q reꝛ aliquam ab aliquo data mercede vel promiſſo accipit vtendam.vnde verſus:conducit qui dat:qui locat accipit illud.

¶ Conducti actio ꝯpetit ei q ꝺucit a locāte vel locatore fundū vl ꝑduz aut domū.ꝛ ꝯpetit ei ad hoc q̄ liceat ſibi vti vel habitare ī re ꝺucta. Itē eidē competit actio ꝯ locatorē actio ꝓria ſi aliq̄s expenſas neceſſarias ibidem fecit aut vtiles. Require.§.Actio.

¶ Confeſtim intelligit cū ꝓtius vel q̄ ꝓtius poterit.l.ij.§.pe.ff.ad trebel.

¶ Cōfeſſio ē duplex.ſ.iudicial' ꝛ penitētionalis. Et ad hoc q ꝯfeſſio iudicial' ꝓiudicet ꝺz hec lex.vñ vſus. Maior ſponte ſciens ꝯ ſe ius ſit ꝛ hoſtis. Nec natura negat fauoꝝ aut lis ius ue repugnet. Vide hoc cū allega.ſingulo⁹ in glo.c.nos in quēq̄.ij.q.i.in ỽbo confeſſuz.ꝛ de ꝯfeſ.c.ex pte in gl.i.ꝛ in ſū. Hoſt.c.ti.§.qualr. Et cōfeſſio iudicialis eſt certa ꝛ clara aſſertio.i.rñſio ei⁹ de quo queritꝰ in iure coꝝ legitimo iudice facta. Et fit tripliciter.ſ.ore:facti euidentia:ꝛ iterp̄tatiue.i.cōtumacia.c.i.nullus dubitet.de pſump. Et p̄iudicat ꝺuz fit in iure.i.iudicio coꝝ iudice cōpetente ꝛ aduerſario pſente.q̄ intelligit p dictōnem hoſtis ſupra poſitā. Item fit p litis cōteſta.nec fit ꝯ naturā:vt eū occidiſſe q viuit nec de re religioſa nec in cā fauoꝝabili ſm Ber.in glo.palle. Et cōfeſſio fcā in penitentia ſacerdoti nō facit fidē coꝝ iudice ſeculari.C.de epi.audi.l.archigerontus.ꝛ ibi p doc. Sicut nec p̄iudicat ꝯfeſſio ex̄ iudiciū facta niſi cā adijciat.vt ꝯfiteoꝛ me debere tibi cētū ex cā mutui.C.de nō nume.pecu.l.generaliꝛ.gl. notabilis.iij.q.ix.c.teſtes.§.de his.

¶ Cōfeſſoria actio. ℟egre ſupra actō ꝯfeſſoria.

¶ Cōfiſcari ē fiſco applicari vel fiſcū ꝺuci.vñ. Fiſcus ē regius ſaccus ī quē reducūt bona tāna toꝝ ꝛ pſcriptoꝝ vnde dī. Facta ē oīuz bonoꝝ cō fiſcatio. Et caſus in qbus pñt bona alicui⁹ ꝯfiſcari poſt mortez ſuā.vide gl.ꝛ doc.in.l.fi.C.ad.l.iul. maie. Et qualr formabit ſnīa eſt glo.inſti.de bere.que ab inteſtato.§.p ꝓium. ¶ Caſus aut in qbus poſſit quis incarcerari.no. Bar.in.l.i.de cuſto.ꝛ exhi.reo.C.

¶ Cōniuere ē oculos claudē.ꝛ interdū ponit ꝑ diſſimulat.vl' ꝑ paz dormire.vt cū dī ꝓniuētib⁹ oculis. Q̄ñqz ꝯſentire:vt ꝓniuens ꝯſentiens dī vñ vſus. Qui mihi ꝓniuet:ocul' ſignū mihi ꝑbet.

¶ Cōpenſatio ſm Alz.in ſū.c.ti.eſt debiti ꝛ crediti ad inuicē.i.ab vtraq̄ pte inter ſe ꝯbentiū:cōtributio. Dicit enim ꝯpenſatio q̄ſi cōis penſatio ac ſi apte dicat lex nō eſt niſi in ponderib⁹ ꝛ quātitatib⁹ ꝯpenſandis.vel ē debiti ad debituz:hinc inde fcā deducio.vt debeo tibi.xl.tu mihi centuz dū peto a te cētū:tu deducis.xl.ꝛ nō recipit pmutatōez ſpeciei ad quātitatē.ff.de le.i.l.ſed ſi certꝰ ꝛ.l.ſi ꝙuenerit.ij.in pn.ff.ō pig.act.vt depoſiti pecuniā ī ſacculo ī cētū ducatis.ōpoſitari⁹ mihi totidē ꝓmodaut.ꝛ nō ꝑt tenē ſacculū me petēte lz Bar. ¶ De.ꝛ Ly.ꝯ fac.C.depoſi.ꝛ.C.ꝓmo.l.fi.

¶ Cōparare ꝛ emere differunt:vt no.i.l.illa.ff. de ꝯben.emp.ꝛ ven.ꝛ.l.illi.C.de reꝛ pmu.

¶ Cōpilare leges ſiue ꝯponere:eſt leges ab alijs ſcriptas in vnū volumen redigere.

¶ Compita dicunt loca vbi plures vie ꝙueniūt

simul vt.xij.q.ij.de viro in pn.ibi.per abruptam ne ra ꝛ compta.

¶ Cōpetenter no.glo.xxiij.q.iij.votū.ꝛ vide qō no.de ver.sig.c.fi.li.vi.sup verbo.ꝓtempserit.

¶ Cōpromissarius dī cui simplr vl ad tps ꝓmit tit:vt eligat vice eoꝝ q ꝓmittūt:ut ō ele.qz pp Nec ē p oīa idē arbiter ꝛ ꝓmissarius ad eligē dum datus.vt ibidem.c.sicut cuz p formaz.de re iudi.cū ab vno.li.vi.

¶ Compromissum.i.arbitrium.

¶ Cōpromittere est cāz executoriā l executiuaz ad dictamen arbitroꝝ dare. Et ꝟz dictum recte rōnis pro vtraq; pte apposita explicari ab ipsis.

¶ Cōchilia a cōcha dicunt.ide ꝓchilaris legēs ꝓchas vel ꝓchilia.C.de murile.l.si accipit.lib.xi.

¶ Conijcere est ꝓpendere vel pūmere.

¶ Cōsequēs.i.ꝓforme.insti.de dōa.§.ē ꝛ aliud.

¶ Conseq̄ntia lr̄aꝝ dī ꝓns ordo scripture.s.qñ scribit sine titelle vel titellis.i.sine oī abbreuiatō ne.Et dī tenor lr̄aꝝ seu tenoreꝫ dicimus textuz lr̄aꝝ q̄uis titellis scribat.

¶ Cōsensus ꝛ auctoritas tutoꝝ.Regre supra. Auctoritas pstanda.Et ꝓsensus est q̄druplex.s. negligētie:ꝓsilij:cooperatiōis:ꝛ auctoritatis:aut palea tōis vl defensiōis. Et prio ꝛ scdo consentiēs mi nus punit q̄ faciēs:tertio equalr:q̄rto ꝟo plus. Vñ.Cōsequens spernit:suadet:iubet:atq; tuet. Hic minꝰ ille minus luit:hic equalr hic plus.De hoc gl.optia in.c.i.ō of.dele.sup ꝟbo pari pena.

¶ Cōsiliarij dñr eo q alt.alti suū pbeat ꝓsiliuz.

¶ Cōsiliū est tractatꝰ ꝓsulū.Et ꝓsiliū a graui tꝰ ꝛ exptis est regrendū.i.q.i.estote. Et q fraudolē ter dat ꝓsiliū tenet de dolo.ꝛ ꝫ cū agi pōt.Et dī a cō.i.simul.ꝛ sales salium:qr nō est pcipitādum cōsiliū.l.di.pōderet ibi.Nos.n.tpe idigemus:vt aliqd maturius agamus:nō pcipitemus ꝓsilia.ꝛ opa nostra:neq; eoꝝ ordinez corrumpamus.

¶ Concilīū est conuentꝰ aliquoꝝ tractantiuz ar duas cās totā christianitatē ꝓcernentes.Et dī a ꝟbo ꝓcinoꝝ ꝓcinaris.i.cōuocare:vel a cōi intētōe dictū est eo q existentes in cōcilio in vim dirigat oēz mentis intuitū.vl dī quasi ꝓcidū in.l.trāseū te.xv.di.c.i.vbi ēt sinodus cetus ꝛ conuentus ex ponit.Et ibi de quatuor cōcilijs in qbus dānati sunt hereticī.de fide catholi.ꝛ sum.trini.perperā sentientes.

¶ Consistoriani.Re.s.comites.

¶ Consistoriū idē est qō ptoriū vel tribunal.l.lo cus in quo ius redditꝰ ex more.Et ē vulgare Ita loꝝ seu Lombardoꝝ cle.pastoralis.de re iudi.ij. q.vi.anteriorū.ō appel.ꝛ insinuatōe. Et dī a cō sisto ꝓsistis.Hester.v.c.in pn. Sedebat sup solio i.in consistorio palacij.

¶ Cōstitutio speciali vocabulo dī ipatoris vel alterī pncipis q pstōnez facere pōt.Et describi tur sic.Cōstitutio ē relatū in scriptꝫ redactū. Vl sm Bof.ē ius scriptū di.i.§.cū itaq;. Di autem pstō q̄si cōe statutū.Nā papa cū fratribꝰ suis car dinalibꝰ.ꝛ ceteri plati cū caplis ꝛ canonicis suis pstōnes faciūt.de sen.excō.iter alia. Et ō his q̄ fiūt a platis p totū.Itē legatꝰ.sinodus ꝓuincial: sinodus epal.pnceps cū ꝓceribꝰ:pfectꝰ ptorio:po pulus rōanus.collegiū approbatū:capl'm facere pūt Bof.in sū.e.ti.§.nāq; papa. Et sūt quatuor virtutes constōnū:vñ vlus.q̄tuor ex vbis vtutes collige legis.¶ Permittit:punit:iperat.atq; vetat. nā pmittit vt vir fortis petat pmiū.punit scelera ꝛ delicta ipat ꝛ pcipit.vt statuta canonica fuē tur:vt clici regulare ꝓpositū ꝛ bonestū habitum deferētes ꝓnēter ꝛ caste studeāt viuere.¶ Pro hibet clicos secularibꝰ imiscerī negocijs.Et pstī tutio ꝓsulit.que virtus pōt ꝓrebēdi sub prima. nā qui ꝓsulit satis permittit.

¶ Constitutor dī q ꝑ alio se soluturū pmittit vl aliqua facturū:ꝛ alterius in se transfert vel susci pit obligatōem.

¶ Cōstituere pōt qlibet qui se ꝑ alio obligatuꝝ pmittit vel obligat sm Az.in sum.de ꝓstitu.

¶ Cōspiratio ē q̄dā fraudolenta ꝓfederatio fcā in pīudiciū alicuꝰ psone vel dignitatis.xxij.q.ij. si quis laycus.ꝛ ē palea.ꝛ dī a simul spirādo:qñ s.plures spirant flant ꝛ tendūt in vnū.ꝛ fit sine iuramēto a spiritu supbie ꝛ elatōnis.ꝛ oīs talis ē illicita ꝟz gl.i.c.exhibita.de iudi.est tñ qñq; licita iusta:ꝛ approbata:vt si canonici ꝓspirēt de non obediendo plato excōicato:vel de nō eligēdo idi gnum.in dubio tñ pūmit illicita.vide.xi.q.iij.c. ꝓiuratōem.ꝛ.c.se.ꝓspiratōnem. Nā ꝓiuratio est plurū in vnū iuratio.

¶ Cōsobrini dñr duaꝝ sororꝝ filij q̄si cōsororini dicti.l.ꝓsobrinoꝝ.C.vñ legit in gl.i.Etiā pñt dici ex duabꝰ fratribꝰ nati.lz ꝓprie dicant fratres cō sanguinei l patrueles.īsti.ō gra.iij.ꝛ.§.plerūq;.

¶ Consortes eiusdē litis dicunt illi q simul age re uel conuenire possunt.

¶ Consul olim dicebat senatꝰ magistratꝰ.vt.ff.ō sena.ꝛ insti.ō iu.na.gen.ꝛ ciui.Hodie tñ ꝓsul su mit a ꝓsulēdo:qr reipublice cōsulit.Exactis enī a romana ciuitate regibus:ꝓstituti sunt cōsules dicti consules vt rei publice consulerent.

¶ Consularis dī vxor cōsulis:qr femīe nupte p clarissimis viris:pclarissimaꝝ psonaꝝ numero ꝛ noīe censent seu ꝓtinent.vt.ff.de sena.l.femine nupte vbi dicit gl.Femine chorruscāt radijs mari toꝝ ꝛ in auc.de ꝓsulib.§.hoc itaq; colla.iii.

¶ Cōsultꝰ.i.interrogatꝰ sic.ff.de pac.l.itez qr.vñ vlus.Cōsulo te quezo:tibi ꝓsulo cōsiliū do.

¶ Cōsultor poscit qō cōsultus bene nouit.

¶ Cōsultatio dī i q̄ alicui papa ō inf rñdet. Et nota q consultus pōt vēdere cōsiliū suū ꝛ aduo catꝰ instū patrocinū.nō tñ ideo iudex sniam vē dere pōt.c.nō sane.xiiij.q.v.lz ꝟrum videt dice re glo.in.c.nō licet.xi.q.iij.dicēs. Si doctor sine reuolutōne cartarum potest consulere:tunc gra

tis debet facē. Sz ista glo. nō recipiť hodie a doctoribus: qz sic doctor subtilis ⁊ mēoriosus miōris esset reputatōis q̄ grossus ⁊ obliuiosus. vt pz sed hoc eēt icōuēiēs: vt nō. in. c. in noie dñi. de testi.

¶ Cōtestatio litis fm Hosti. e. ti. ē fundamentuz iudicij p petitionē i iure ꝓpositā ⁊ ꝯgruā rñsiōez ad eā secutam aīo ꝓtestandi litē facta narratō q̄ omisso innanibus verāť laboriб⁹ ⁊ expēsis litigā tes. Vel est actoris narratio ⁊ rei rñsio i iudicio scā. Vel ſz Bof. ē bincinde apud iudicē negocij ꝑncipaľ scā narratio p ꝑncipales psonas: nō p aduocatos nisi forte ꝑncipales adeo fuerīt idi screti vt eoꝝ defect⁹ de licētia iudicis p alios sup pleať. ⁊ litis contestatio ꝓpetuat iurisdictiōez: de off. dele. relatū: ⁊ dz recedē receptionez testiū: nisi ⁊c. c. quoniaz. vt lite non conte.

¶ Contestari litez patet ex dictis.

¶ Cōsumptuz vel consumptio ē rasio. vz qñ dictio vel syllaba abraditur ⁊ illa scribitur.

¶ Cōtignatio dī lignoꝝ ľ tignoꝝ ľ aliaꝝ rez ꝓiūctio. Et qñqz dī tegmē. vñ duc edes dñr esse sub vna ꝓgnatōe bē ſb vno ⁊. e. tegmīe ⁊ tigno.

¶ Consuetudo dī ius quoddā moriб⁹. i. assiduis actiб⁹ istitutū qō ꝑ lege suscipiť cū lex deficit: vt. i. di. ꝓsuetudo: q̄. n. in scriptis redacta ē: vocať lex siue ꝓstō. q̄ aūt in scriptis nō ē: retinet nomē suū ꝓsuetudo. di. i. §. cū ergo. Vel ꝓsuetudo est vsus rōnaľ ꝓpetēs tpe ꝓfirmat⁹: nullo actu ꝙio interrupt⁹ freq̄nti actu seu ꝙdictorio iudicio: vť cui⁹ ñ extat memoria introduct⁹. vsuqz cōi vtētiū approbat⁹. c. fi. ō ꝓsue. Et si dz ꝑiudicare iuri cōi ľ spāli regiť q̄ sit ñ erronea: nō ꝙ ius diuinū. Rōabiľ ꝑscriptibil: ꝑscripta: sciēte ppō introducta: q̄ maioꝝ ps ppli vniť. ⁊ vtēs itēdit sibi ius acqrē quā ēt rō ⁊ veritas semp excludūt. di. vi. c. veritate vbi dī. Nemo ꝓsuetudinē rōi ⁊ veritati ꝓponat. nā dñs dixit. ego sum veritas. nō ego ꝓsuetudo: eadē di. c. si ꝓsuetudinē ⁊. c. qui ꝓtempta.

¶ Cōsanguinitas ē attinētia psonaꝝ ex eo puenīēs q̄ vna descēdit ab alia: ľ ābe ab eadē. Ať vi culū psōaꝝ ab eodē stipite ōsendētiū carnali ꝓpagine ꝙctū ľ ē quētio vni⁹ psōe ad aliā puenīēs ex parētela. ⁊ dī ꝓsanguinitas q̄si sanguinis vnitas.

¶ Cōseruator ē iudex dat⁹ ad defēdēdū aliquos ꝑ māifestas iniurias: iudiciali īdagie ñ vtēs. ō. of. dele. c. statuim⁹ li. vi. Et ñ sūt nisi epi ľ coꝝ supiores abbates: ľ dignitates aut psonat⁹ i cathedra lib⁹ eccleſijs obtinētes. ō of. dele. c. vl. li. vi. vbi poniť dūa iter conseruatorez ⁊ delegatū.

¶ Cōsensu dī obligatio ꝙbi velut i ēptōne: locatōe: ꝙductōe: pmutatōe: mādati: p socio: ⁊ silib⁹. In qb⁹ dī iō obligatio ꝙbiť cōsensu: q̄ absq̄ eo q̄ res in pūti daťbincide nascīť ⁊ erit actio ⁊ obligatio vtilis ⁊ efficax ad agendū.

¶ Cōplexus ľ copulatio dī plurū i idez i vnitate ſmōis ꝓiūctio. Et fit ab boie ľ a lege. Ab boie fit triplex: vt. l. triplici. ff. de ỽbo. sig. Illā aut ē complexus vť copulatio nominū tm̄. s. ỽbis qñ vnum nomē sequiť aliud imediate: cū copula: ľ sine. ỽbi gťa. Dicēdo ticio ⁊ seyo lego fundū ꝑ equis portionib⁹. l. re ꝓiuncti ꝑmo rñso. ff. de le. iij. ibi. isti si sunt re cōiuncti sz ỽbis tm̄: q̄ vnum segtur aliud imediate cū copula: ⁊ idē ēt si sine copula: q̄ tūc itelligiť. l. triplici. palle. i. §. fide. Aut ſm rē tm̄ qñ ꝑ rē tm̄ fit ꝓplexus: vt ticio lego fundū. ⁊ cūdē fūdū Memo lego. pallegata. l. re ꝙiūcti. in ꝑn. Aut tertio re ⁊ ỽbis simul cōplectando res ⁊ noīa. vt ticio ⁊ seyo lego fundus sempꝛonij: vbi ticius ⁊ seius sunt ꝓiuncti ỽbis ꝑ ỽbum ꝓplexum: ⁊ re. q̄ eadē re copulanť. Et si qō testator cenſeť cuilibz in solidū legasse eā rem, pbatur. vt. §. si eadez res isti. de lega. Et ex ꝓplexu ꝑdictz modis fcō habetur hec dūa: q̄ ex complexu re tm̄: vel re: ⁊ ỽbis si vnus cōiunctoꝝ deficit vel q̄ repudiat vel alīs nō admittiť i ꝑtū: vel interim alter nō i totuz admittiť iure nō accrescēdi. l. si sepatim. ff. ō cōdi. ⁊ demō. Illā nō pōt ptem agnoscē ⁊ ptē repudiare. l. neminē. ff. de lega. ij. l. vnica. §. fin aūt ad deficientis psonā. C. de cadu. tol. ⁊ res ſsolidū cuiq̄ assignať. d. l. vnica. §. si vo. Sz in coniunctis ỽbis tm̄ si vnus ꝓiunctoꝝ repudiat vť alias deficit alt admittiť ad ptē deficientis iuť accrescēdi. Et cū onere ipositō socio deficiente: vt. l. plane. §. si ꝙctiz. ff. de leg. i. ⁊. l. vnica. §. ne aūt hoc. C. ō cadu. tol. pceal. Itē si socius iterim nō admittiť: sz spes est q̄ admittať alter itez ad bāc ptē nō admittiť l. si duob⁹ in ꝑn. ff. de le. i. Sunt ⁊ alie dūe ex cō plexu vť ꝓiunctōe puenientes. de qb⁹ i tractatu de ỽbo. sig. q̄ icipit. Verbū. Finaľ ergo ꝓplexus vel ꝓiunctio significat diuersimode fm q̄ sūt cō iungendi modi: vel q̄ ius aliud significatū significare declarat.

¶ Cōiūctio ăt legaľ dī q̄ lege īducit ⁊ significat id qō ipa lex. vel alia ex suis vel alteri⁹ legis: aut ỽbis aut alī quocūqz mō significare debeat.

¶ Cōtract⁹ ē duoꝝ vľ plurū i idē ꝓsensus. Et poniť qñqz ꝑ oī pacto. ꝙuentōe: vel q̄si ꝙctu: vt si qs gessit alteri⁹ negocia vel tutelaz. De hoc vide Arch. in. §. ꝙbentes. c. romana. de foro ppe. lib. vi. in gl. verbi mutis. Idecqz dicimus q̄ paciscendo diuersas i vnū trahimus volūtates. vñ ēptiones: ꝙditōnes. ⁊ silia: ꝙctus dicimus. que aīo obligatōis ex ꝙctu nascunť. Et nota q̄ etiam alique obligatōes dicunť oīri ex quasi ꝙctu: in qb⁹ fingiť tacite ꝓsensus itercessisse: dato q̄ nō itercesserit exꝑsse: vt pote. Heres adeundo hereditatē obligať creditoriб⁹ hereditarijs ⁊ legatarijs. Et in plurib⁹ aliis casib⁹ de qbus. ī.

¶ Cōtrabenda ēptio ſz Az. e. ti. ēptio ꝙbiť solo consensu.

¶ Cōtractus etiā ē nomē iuris qñ nascitur obligatio. ⁊ est nomen facti quando non nascitur obligatio. l. labeo. §. contractum. ff. de verbo. signi. ⁊ ibi per Barto. sicut in simili dicimus de testa

dnj

mento.l.tabulaꝝ.ff.quẽadmoduꝫ teſta.aper. Et ſm alios an auc.ſacꝛa pubeꝝ.C.ſi aduerſus ven. Et i ſuo generali noīe ꝓtract⁹ platus ꝓnet taꝫ īnoiatos q̃ noiatos ꝑ⁹:vt ē gl.ſup verbo i ſuo noīe in.l.itelligẽtū.ff.de pactꝫ. Et hoc valꝫ ꝓ ſta tutꝫ. Bal. notat triplicē eē ꝑ⁹.ſ.ꝓpuꝫ iꝓpuꝫ. ⁊ iꝓpriſſimū. ℔Pum⁹ ē q̃ vltro citroq; .i.hinc īde ex vtraq; pte oꝛit obligatio. Ş. ꝓtractum i.l.la beo. prealle. vt i emptione locatõe. Secũd⁹.ſ.im ꝓpꝛius ē q̃ ſolũ vna pars obligaꝛ:vt in dona tõe ſolũ donãs obligaꝛ ad tradẽdũ. ⁊ aliq̃ ō eui ctõe. vt no.l.ariſto.ff.ō dona.cau.moꝛ. ⁊ i mutuo ſolũmō recipiens obligaꝛ ad tantũdẽ reſtituẽdũ ff.ſi cer.pe.l.ij. Et i ſtipulatõe q̃ ſolũmō vna ps obligaꝛ. nã tũc nō ē ꝑprie ꝑ⁹. ⁊ ita itelligiꝛ glo. iſti. de diui. ſtipu. Ş. ꝙuentionales q̃ eſt ſup verbo ꝑbendarũ. Tertiꝰ.i.iꝓpꝛiſſimꝰ:eſt q̃ ex nulla pte oꝛitur obligatio. ſed poſt⁹ diſſoluiꝛ obligatio facta. vt ẽ trãſactio facta nudo pacto ex qua non agiꝛ añ ꝙplementũ ꝙditõis. de hoc Salicet⁹ i.l.ſi ne apud acta. C. de trãſac. vt ẽt ē liberatio ꝑ acce ptilatõem. iſti. qui. mo. tol. obli. Ş. i. ⁊ i.l. vbi pactũ C. de trãſac. ꝑ Bar. Et ergo ſi ſtatutũ fac mentõ nẽ de ꝑctu. itelligiꝛ de ꝓpo tm̃. q; ỹba ſtatutoꝝ ſũt ꝓprie itelligẽda. l.i. Ş. ſi igiꝛ q nauẽ. ff.ō exer. act. nũi diceret oẽm ꝑctũ. vt i glo. Ş. ꝑctuꝫ. palle. Itẽ ꝑctus appellatõne itelligiꝛ de validis nõ de īualidis. vt in auc. ſacꝛa puberuꝫ palle. ⁊ appella tõe ꝑctus ꝙnekinſtꝛm. ff. de duo. re. l. eadẽ. Itẽ ꝙnek donatio. C. qõ me. cau. l. ſi donatõnez. Et generaliꝛ oẽ illud ex quo naſciꝛ obligatio appella tõe ꝑctus intelligiꝛ. l. ſi ab eo. ff. de lega. ii.

¶ Cõtumax a ꝙtẽnendo dr. Et ſm Jſi. ẽ q ꝓpa rere dr in iudicio ⁊ nõ ꝓparet. Et dr q̃q; vere: q̃q; ficte vel ꝓſumptiue. Vere ꝙtumax dr q ex ꝑſſe dicit iudici vel ei⁹ ꝓuenti. ſ. nũcio ipm citanti q̃ nõ ꝓparebit coꝛã ipo: vel q dũ cõparet: illicen tiaꝰ recedit. Ficte vo cõtumax ẽ q citaꝛ: nõ tñ ve nit: vel latitat. aut facit q̃ citatio ad ipz nõ vẽiat aut eũ nõ appẽdat. l. q vocẽ iudicis audire ne gligit. Sz iſto vltio cãu poti⁹ dr vere contumax.

¶ Cõtumacia ẽ erga iudicẽ l. ꝓlatũ cõmiſſa iobe dientia. Et ẽ inꝛupler. Aliq̃n. n. cõmittiꝛ i ñ veme do. Aliq̃n i ñ rñdẽdo. Aliq̃n i latẽdo: abſentãdo vel, pcurãdo ne ad citatũ vẽiat citatio. aliq̃n i nõ reſtituẽdo. aliq̃n i nõ emẽdãdo delictũ. aliq̃n i nõ exhibẽdo. vi⁹ Boſ. ō ſen. exc. Ş. excõicato fieri hz i ſũ. ⁊ Bul. i ſpe. ti. ō ꝙtũacia. Ş. i. ỹ. ⁊ no. vbi diſti guit duplicẽ ꝙtũaciã. ℔Prio. ſ. verã ⁊ ꝑſũptã. Se cũdo triplicẽ. i. verã cuidẽtẽ ⁊ ꝑſũptã. vt i gl. no. i cle. vnica. ō do. ⁊ cõtu. q̃ ẽ gl. ſi. ⁊ ꝑ Jnno. i. c. q̃rel la ō ꝓcu. Bar. i. l. ſi. ff. ō i iteg. reſti. ⁊ i. l. ex ꝙſen ſu. Ş. ij. ff. de ap. Cy. ⁊ ℔De. poſt Ja. butri. i. l. ꝓpe randũ. Ş. ſi aũt reus. C. de iudi.

¶ Cõtinue: cõtinuo nõ ſemp nõt. l. ſtatim; ſz reci pit iteruallũ. ff. ō ỹbo. ob. l. ſtipulaꝛ⁹ iũ. ff. ō ſolu. l. tucia. xvi. q. volum⁹. ⁊ ꝑ Bar. l. celſus. ff. ō vſuca. vbi ꝓbaꝛ extremis: ꝓbaꝛ mediũ. Etiaꝝ qualr cõ tinue itelligiꝛ põit Bar. i. l. ſi qs ita. ff. ō ꝓdi. ⁊ de mõ. nã q teneꝛ cũ aliq⁹ ꝙnuc moꝛatuꝝ ñ teneꝛ quo libz moñto cũ eo moꝛari. faꝛ b⁹ ad qõnẽ ſi teſtes debeãt ꝓbare q̃ tici⁹ decẽ ãnis ꝙtinue poſſedit fũ dũ. ſufficit deponẽ q̃ viderũt eũ oi ãno colligere fruct⁹ l. arare ꝛc. lz. n. ñ ꝙtinue ſteterit i ꝑſpectu tici; ⁊ fũdi: tñ itelligunt cõtinue p. r. ãnos vidiſſe.

¶ Cõtradictor q̃ dicaꝛ legitim⁹ ad ꝑdicẽdũ ali cui actui dimittẽdo aliquẽ i poſſtionẽ. vi⁹ Bar. i l. a diuo pio. Ş. ſup rebus. ff. ō re iudi. ⁊ Jnn. in. c. cũ ſup ō re iudi. ⁊ Spe. i ti. de act. Ş. ſupeſt.

¶ Copulatiua oꝛo dr i q̃ plura copulãt vt i oĩb⁹ verificeꝛ. ⁊ tiõ ad ỹificatõez ipſi⁹ oiuz ꝙrſus exi giꝛ ex ꝓpo ſignificato. Sz hũc ꝙrſũ q̃z diuerſi modi ſignificat, put diỹſa materia l. ali⁹ q̃us mo dus ſignificãdi ſignificaꝛ ōclarat. ỹbi gl'a lego ti bi ſtichũ l. pãpbilũ: ſignificat vtrũq; eẽ i ſtipulatõ ne l. diſpõe. l. iter ſtipulãtẽ. Ş. ſz ſtipulãte. ff. de ỹ. ob. l. ſcire debemus i ꝑn. e. ti. ⁊ l. quotieſ. ff. ō le. ij.

¶ Copulatiua ẽt q̃q; ſignificat ꝙrſuz alteri⁹ tm̃, put ex ſignificãdi mõ concludiꝛ. Et ad verita tẽ copulatiue regiꝛ vtrãq; ptẽ cẽ verã. ff. de con di. inſti. l. ſi heres. ⁊ l. ſi is qui. ff. de re. dubi.

¶ Cõuicĩũ dr q̃ſi cõuocĩũ a cõcitatõe vl' cõcẽtu i. collectõe vocũ. ſ. q̃ i vnũ plures voces ꝙferun tur. ⁊ cõuicium iniuriã eẽ labeo ait. ff. de iniur. l. apud labeonem. Ş. conuicium.

¶ Cõuenire ẽ ſimul i vnũ locũ venire. Etiã dr ꝙuenire q̃ alicui ꝓpetit ſm cõditõez ſuã. vt iſtud cõuenit illi. Jteꝝ cõuenire capiꝛ q̃q; ꝑ ꝙuentõe i. pacto ex cõſenſu ō aliquo facẽdo. Cõuenire ẽt q̃q; ſumiꝛ ꝑ alio i iudiciũ vocare vl' facẽ euoca re. Jteꝝ eſt placẽ. vnde ꝙuenire iter aliquos ẽ cõ placere iter illos ⁊ ꝙuenit iter te ⁊ me: vt des mi hi hoc. Cõuenire mihi ẽ ꝙgruere mihi vl' adeſſe mihi: q̃ me decet ⁊ honeſtum eſt.

¶ Conuenire me eſt alloq; me ſup aliquo fcõ.

¶ Cõtumberniũ eſt mũimoniũ ꝑctus ⁊ ꝑprie ſuoꝝ inſti. de nup. in glo. ſup verbo ciues.

¶ Coꝛã no. pau. in cõmento de ꝓbeſ. c. ex pte. de elec. c. vt circa li. vi. Et itelligiꝛ ita vt ꝑſentes itel ligãt. ff. de arbi. l. diem. Ş. forum.

¶ Coꝛnicularij dicunt illi q gerebãt coꝛnua vel aciẽ i bello vl' q i aures iudicũ vota ptuleꝛt ſua.

¶ Coꝛnupeta. ℔Re. ſupra bos.

¶ Coꝛona q̃ ẽt clerica dr. Eſt ſignũ regni ⁊ ꝑfe ctõis. cũ ſit circularis carens ãgulo i ſignũ carẽ tie ſoꝛdiũ: q; vbi ãgulus: ibi ſoꝛdes. Se igiꝛ ⁊ alioſ virtutibus regere. ⁊ a ſoꝛdibus mũdare debent q coꝛonas gerũt. ⁊ ſic i deo r̃gnabũt. xij. q. ij. duo ſũt. ⁊ qũo raſura. tõſura: coꝛona: differant ⁊ qd ſi gnificent. vide glozaz in vbo tonſurã in cle. ij. de vi. ⁊ bone. cle. Et dr̃iam inter diademã coꝛonaz ⁊ ſertũ: vide i cle. vnica ō iuretur. Et nota q̃ rex romanoꝝ coꝛonaꝛ triplici coꝛona. ℔Prio ferrea ab archiepiſcopo colonienſi aquiſgrani: ⁊ ſignifi

cat fortitudinē qua vicē dz rebelles: ⁊ infideles cō culcare. Scōo argētea ab archiepiscopo Medio lenēsi i villa Modeceñ. q̄ significat mūdicīā ⁊ claritatē quā talis ꝓnceps habē dz. Et hodie vt plurimū dar in Mediolano i ecclesia Sācti Ambrosij: vbi Hēricus de quo logtur cle: ⁊ Sigismūd⁹ nouissime fuit coronat⁹. Certō coronar coronā ō puro auro a papa i eccla sci ꝑ Petri ad altare sci Mauricij. Et q; aut ē metallū oīb⁹ excellētius significat iperatorē alijs regib⁹ ⁊ ꝓncipib⁹ i potentia ⁊ iusticia excellentiorē esse debere: vt i gl. cle. vnice de iureiu. ⁊ p Jo. de pla. in ꝓhemio isti.

¶ Corpoī viciati dīr qui sunt mutilati in membris vel debilitati: ꝓprie sic q mēbrū habēt sz ieffi cax vel oculū cecū: manū aridā: crus ꝯctū: ⁊c. sic mutilat⁹ ꝓprie dī qui caret aliquo mēbro.

¶ Corporati. i. collegiati. Require. s. collegiati.

¶ Corpozat⁹ vrbis romane dī q aliquo corpore ⁊ p̄cipue vrbz scribit: sicut quodlibet mēbrū bois dī corporatū: vel ciuis fact⁹: vl incola. vt. C. li. xi. de ꝑuile. corpo. vrb. ro.

¶ Corrogare ē quasi simul rogare. vel simul colligere. vel adunare.

¶ Corp⁹ qñq; dī collegiū siue vniuersitas cui⁹ caput ē ꝑlat⁹. c. nouit. ō bis q̄ fi. a ꝑla. Et tale corpus ꝑt hēre vnū sigillū. ō excef. ꝑla. dilecta. dī ēt cōgregatio cuiuscūq; ciuitatz vel ville vel castri hīe corp⁹. Jtē q̄libet ꝯgregatio ꝓ iusticia faciēda vt congregatio scabinorū vel tot⁹ vniuersitatz. Jtē societas cā religiōis: cui ꝓuisuz ē: vnū corp⁹ hīe dz istar reipu. ⁊ res cōes. i. actorē siue scīdicū cōem p quē agē ꝑt. ff. quod cuiusl. vni. no. agit. l. i. Jtē eps cū capitulo suo facit vnuz corpus cuius ipe caput ē: sed cū clero ciuitatz vl diocesis nō dī facē vnū corp⁹ sic nec abatissa cū clericis suis: lz sit caput: vnuz corpus faciat.

¶ Chori epi: bi remoti sunt ab ecclesia: vt. lx vii. di. Ꝯ. presbiteri vero. Et poterāt constitui i villis vel castris. epi vero non nisi i ciuitatibus: cōfere bant tñ minores ordines.

¶ Corpus ēt vnū: dī quod vno clauditur spiritu vt animal. Etiā dicitur qō habet partes integrales siue sibi coherentes vt domus: vel qō habet partes distantes: vt grex: populus: collegium. ſm Ber. de excef. prela. li. vi.

¶ Corruptela ē puersa consuetudo sacris canonibus inimica. de cōsue. c. cū venerabilis. ⁊ ō vi. ⁊ bone. cle. cum decorem ⁊c.

¶ Corciuia dī morsus frem: vel ſm alios illō qō come equi imponit vt curuet. C. nulli licere i fre. ⁊ equis ⁊ sellis. ⁊c. l. i. li. xi. ſm Accur.

De Cr

¶ Crastature dīr q̄ fiunt a latronib⁹ in itinere dū crudeliter ꝯ trāseūtes crastant. de pe. di. i. a crastatur. Et crastatores sī q ꝑde cā aligd faciūt ⁊ ꝓmi latronib⁹ habent. ⁊ sūt ad malū nitētes. vt ē tex. ñcta gl. i. l. capitaliū. Ꝯ. crastatores. ff. de pe. ⁊ dī a crastor aris: al grastor.

¶ Creditor ē q aliena fidē sequit mutuatā pecuniā numerādo. Generaliter vero creditor dī q ex cā quacūq; aliena fidē segit. Et dī ideo creditor q; credit debitori.

¶ Creta ē lim⁹ vel gleba. l. si crete. ff. de fur. ⁊ in gl. magna. l. i. C. de ser. fugi.

¶ Crastari ē q̄si crudeliter gradi. scōo regū vltio.

¶ Cesset indignatio q̄ crastat i populo. facit. xxiii. q. iij. militare. ff. ō pe. l. capitaliū. ad mediū. Et no. Jo. an. i cle. i. de pe. in verbo crastantib⁹.

¶ Crimē ē peccatū. querela. i. accusatione ⁊ dānatione dignissimū.

¶ Criminū capitales erāt carceris custodes. q ēt stratores dīr a sternēdo. q; dānatos pūgebāt.

¶ Crimē ecclesiasticū ē qō ꝑtinet ad iurisditōez eccle. vt hēsis. sacrilegiū: symonia: periurū. vsura adulteriū. xii. q. ii. i sū. lxxvii. distin. c. i. de fo. cōpe. cū sit generale. vbi de hoc p doctores.

¶ Crimē mere ecclesiasticū ē qō ꝓncipaliter ortū a canonib⁹ sumpsit. ⁊ solū coram iudicib⁹ ecclesiasticis cognosci hēat. de cui⁹ cognitōne iudices seculares se nullaten⁹ itromittere pñt: vt ē crimen hēsis. Sz crimē mere ciuile p oppositū ē delictuz legib⁹ ciuilib⁹ ꝓhibitū: al in se nō peccatū: vt i ciuitate ire de nocte post sonū campane: vl cōsimile. Crimē vero mixtū ē qō spectat ad fore vtrūq; vt ē sacrilegiū qō spectat ad forum ecclesiasticū: et ꝑt ēt iudex secularis de pena ei⁹ cognoscē ⁊ sacrilegiū punire. ſm gl. in verbo. audiuim⁹ i. c. felicz. de pe. li. vi. ⁊ de hoc ē gl. sum. xi. q. i.

¶ Crimē lese maiestatis ē vbicūq; qs ꝯ vrbē aliqd molit: aut q ꝓfugit ad hostes: vel eos iuuat q̄licūq; cā. s. armis: cōsilio: vel pecunia. vel q subiectas ꝓuincias nitit facē rebelles: vel seditiones: aut bella mouet i ciuitate: vl q ꝑlatū: magistratū vel ꝓncipē occidit: vel q ꝯ lat⁹ et⁹ militat: vl arma fert: ⁊ occupat ꝯ rē publicā. Et idē dī crimē perduellionis. i. bostile. nā pduelliones dīr hostes: secus si cōmittit hoc crimē nō ꝯ rēpublicā q; tūc nō dī pduellionis: sz simplr lese maiestatz. Et nota q; nō subdit⁹ crimē lese maiestatz nō cōmittit: vt i Ꝯ. rursus. i cle. pastoral. ō re iudi. vbi rex Sicilie Robert⁹ nō eo mō subfuit Hēnco ipatori: q; crimē lese maiestatz in eū cōmiserit.

¶ Crimē heresis i multz cōuenit cū crimīe lese maie. ⁊ huiusmodi ſm cano. ē ꝓpe lese maie. quia ledit rempu. iperatorem etiā diuinū ⁊ celestem.

¶ Crimen sacrilegiiz Azo. ⁊ ſm le. fit ꝓprie qñ sacrū de sacro aufert. Ac etiā ſm eū si quis ñ sacrū de sacro recipit. vel sacrū de nō sacro. Sz ſz le. tūc sacrilegiū ñ est: q; qñ res ꝑuate auferūt ō sacro tūc actō furti locū hz. Host. tñ dīc q; si accipitur sacrū de sacro: vel sacrū ō nō sacro sp sacrilegiū fit. vt. xvii. q. iij. q̄si quis. Ꝯ. simpliciter. Et sic ſm le. requirūtur duo vt fiat sacrilegiū. ꝓio ut auferat res sacra. Scōo ō loco sacro. quorū alte

rū sufficit ꝺz can. Sz põe statutū ẽ vt facies sacri legiū sic puniat: quero an itelligatur ꝺz ius ciuile vl' can. Rñdeo si statutū fit a ciuitate itelligit ꝺm leges. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. si fit p eꝑm intelligit ꝺm can. Dñs Catho putat q ẽt pᵒ cāu i telligat ꝺm can. qz dispōit ō reb⁹ ecclasticis. ergo dz intelligi ꝺz materiā subiectā. l. i. C. ō edic. succe. vbi ẽ cāus a ꝓrio q gradus ꝯputāt ꝺm leges ex ceptis causis mātimonialib⁹. Queritidē dñs Catho. sacerdos dixit missaz i domo laycī: dimisit ibi calicē q subtract⁹ ẽ: an cōpetit actio furti an sacri legii. Nō sacrilegii: qz de iure ciuili nō ẽ sacrilegiū rē sacrā de loco nō sacro asportare. Nec actō furti: qz calix ẽ res sacra que i nullius bonis ẽ. Dicit tñ Raphael fulgosius cōpetē actionē furti: qz talis ẽ i domo dei: cui⁹ loco dñs dom⁹ itentare ꝑt actionē furti: ⁊ forte quilibet hoc posset. ff. ō iusti. ⁊ iur. l. i. §. hui⁹ studii. ⁊ ẽt i verbo sacerdotes. Sz de iure cano. intētatur crimē sacrilegii.

¶ Crimē peculatus ꝺm Alz. eo. ti. locū ꝺz pecunia publice recepta vl' itercepta: vl' quocūqz mō contaminata: vt si i aurū vel argentū vel i es pulicū aliquis ferrū vel simile aliquid iducat. i. adiciat: Idē ẽ i sacra re. vt i vasis eccle. Idē est i religiosis: vt in ornament⁹: sepulchris. ⁊c.

¶ Crimen stellionat⁹ ꝺm Alz. eo. ti. ꝺr a quodā alio reputi quod ꝺr stellio: ⁊ ẽ quasi simile serpēti: stellionatū q̄si diuersis color⁹ pictū: sicut cetū stellis. Et cōmittit hoc crimē q i varietate animi rē aliquā alteri pignori obligatā: siue pignoratā alij postea obligat: ⁊ ꝺr a stellione: qz sicut ille vermis est vari⁹ i color⁹: sic ille qui cōmittit hoc crimē ẽ varius in ore: ⁊ inconstās i mente. Dei de tamē illud crimē locū habet generaliter q̄n deficiente in crimnibus alia speciali actōe equū est aliter subuenire contra delinquentē. Sicut enim i peculiarijs actio ꝺar de dolo in subsidiū: ita in crimnibus quibuscūqz vbi titulus deficit crimnis: crimen stellionatus obijcitur: vt si qs vendidit tibi masiam electri pro argento: vel simile. aut auricalcum pro auro.

¶ Crimē fraudati census cōmittitur cū qs furatur publicā pecuniam sibi accōmodatā.

¶ Crimē fraudate annone ẽ cū portitores furātur victualia a republica ad exercitū missū.

¶ Crimē piaculare ẽ qō morte expiatur.

¶ Crimē concussionis cōmittit q pretextu officij sibi cōcessi extorquet cōminādo aliquid ab inuito ⁊ tali crimine punit quis pena quadrupli. i. q. vii. sancimus. in fi. ⁊ tā laycus q̄ cleric⁹ punit pena cōcussionis. xvij. q. i. militare. Cui⁹ ꝓriū tz glo. in verbo. q̄druplū. dist. xviii. §. porro.

¶ Criminum alia sunt ꝑuata: vt illa quorū exercutio. i. accusatio vl' denūciatio ptinet tñ ad illos qbus iferūtur: vt furta: dāna illata: iniurie. Alia sunt publica: quorū exercutio ꝺar cuilibet ō populo: qñ ad publicā vtilitatem spectat ne maleficia maneāt ipunita: vt sūt homicidia: paricidia: adulteria: post q̄dragesimū tñ diē. vt. l. iure mariti. C. ō adul. Itē crimē lese maiestatis. Itē sunt q̄dā crimina excepta. s. ad quorū accusationē ⁊ testificatōnē ẽt layci ꝯ clericos admittūtur si bono zelo p cedāt. ⁊ sūt ista crimē simōie: hꝛsis: ⁊ lese maiestatis: ⁊ sacrilegij: de qb⁹ vide cōcor. in gl. ium. j. q. vij. vbi addit crimē dilapidatōis. c. cū. p. māconel la. de acc. Et nota q crimē ꝺr qnqz modis. Primo sumit ꝑ quolibz peccato siue mortale siue veniale sit. Scōo p crimine irrogāte ifamiā qō ẽ accusatōe ⁊ dānatōe dignū. Tertio pro peccato qō cuenit ex ōsideratōe siue mortale siue veniale sit quod nō deleꝯ nisi ꝑ pniaz. Quarto qō semel cōmissuz: sufficit ad cōdēnatōnē: nō tñ ifamat. Quinto qō irrogat ꝑpetuā ifamiā: vt no. xxv. di. c. vnū ex arijs. §. nūc aūt. ⁊. lxxxi. di. apostol⁹. vnde. Si q libet ẽ peccator: nō tñ quilibet ẽ crimnosus.

¶ Cuisma fit ex duob⁹ liquoribus. i. oleo ꝑ qō puritas mētis ⁊ nitor cōscie. Et ex balsamo ꝑ quez odor fame figurat: vt ẽ tex. i. c. vnico. de sac. vnc.

De Cu

¶ Cuniculus ẽ riuus direct⁹ coopt⁹: vt ẽ gl. i. l. s. iter. ff. de aqua plu. arce. vbi ꝺr q ille cui debetur seruitus aque ducēde ꝑ riuū ꝑt facē cuniculū i. de aperto riuo coopertū.

¶ Cubicularij dñi sui q cubiculū dñi sui pcurāt.

¶ Curator ꝺr q curā alicui⁹ gerit ōfendēdo ipm a ptore ꝺm leges legitime dat⁹. Al' ꝺm alios ẽ ille q tres adolescēs admittat. Dat ãt ꝺm eos curator pncipaliter rebus. ⁊ scōario psone. Tutor vo pmo ⁊ pncipaliꝛ dat psone. ⁊ scōario reb⁹ vel pmonio. Et hec ẽ dria vna inꝛ tutorē ⁊ curatorē. Alia ẽ dīa: qz tutor dat pupillis ītra. xuij. annū existētibus. Sz curator dat eisdē vlterius ad xxv. ānū. i. masculis ab etate. xiiij. Et in femins ab etate duodecim.

¶ Curia media breuis ẽ locus vbi reddit⁹ ius: nl' habitatio pncipis. Sz media lōga ẽ meretrix. vñ curia ius curat. meretrix ẽ dicta curia.

¶ Curialis ꝺr ille q est de officio curie vel iudicis obnoxius. i. obligatus: ⁊ adulat pncipib⁹ dis. xxxvij. nōne. Vñ curiale. vñ curiales dicim⁹ oēs q q̄cūqz cōditiōe obligati sūt curie alicuius publice ptātis: siue milites: siue aduocati sint siue iudices: siue officiales: siue histriones. ⁊ breuit qscunqz siue bentes offiū honestū: siue ihonestū.

¶ Curiositas sumitur ꝑ subtilitate nimia cura exqsita. de renū. c. i. li. vi. Ita curiosi de his q nō milū expediūt sepe disceptant. de re iudi. abbate sane li. vi. Ō tñ factēdū nō ẽ vt i. c. i. pall. ⁊. c. ij. de bereti. li. vi. ⁊. C. de sum. trī. ⁊ fi. catho. l. nemo.

¶ Custodia ⁊ exhibitio reoꝝ: vt ꝺr Alz⁹ ꝺm legistas ẽ custodia q̄ fit i carcerib⁹ publicis ⁊ ãt ꝑ bēãt carcerē ꝑuati. vt pz. ff. ⁊. C. ō pua. car. mibi.

¶ Cupe sunt vasa facta cā portādi fructus.

¶ Cule⁹ l' culcipeu⁹ ẽ idē qō sacc⁹ i quo portat.

triticũ.ꝛ marie de corio q.s.ponit equo. Vel dī saccus factus ex corio i quo ponunt iterficiētes parētes.l.vnica.C.de his q pa.vl'li.occi.vel dī.i fut⁹culleo:cū cane:ꝛ gallo galliatō:vipa:ꝛ sima. ¶ Cū:accipit interdū p.ꝛ.ff.ō le.i.l.ticio.§.nihil. et de ver.ob.l.quodcūqz.§.nō solū. Etiā interdū accipit p si.ꝛ pncipal'r notat tps:ꝛ nō ꝙditōnē:ni si in consequētia.l.cēteslimis.in fi.ff.de ver. obli. Etiā facit adiūctū videri accessoriū nō pncipale: sicut cōiunctō.vt.l.si fundū.ff.de fun.instru.ꝛ nota q dictio cū inuenit in duab⁹ partib⁹ orationis. Uno mō est ꝓpositio ꝛ ꝙstruit cū ablatiuo. Alio mō est aduerbiū tpis. ¶ Dcio mō significat duplicit.s.accessorie ꝛ pncipal'r.accessorie vbi lego ꝓtū cū veste:equū cū capistro:fundū cū eius instio.l. i.ff.de pecu.l.si cui fundū.ff.de fun. instru.lega. Idē in ꝑcto vt depono seruū cū veste, l.i.§.q̄ de posita.ff.depositi. Et ibi no.p gl.ꝛ doc.ꝛ ē effect⁹ q nō dz depositarius restituē accessoriū sine pncipali.ꝛ si ꝓtus moriat sine culpa ꝺpositarij.vestis p se peti potest :alias locupletaret depositarius sine cā cū iactura aliena:quod cēt iniquū.ō regulis iur.locupletari l.vl. ¶ Dncipal'r aūt scdo mō ꝙūgit.qñ res ꝙūgit q̄z vna ñ ē alti accessoria:l' cū psonas coniungit ꝛ patrē aut matrē.l.iij.ꝛ.iiij.ff. de pecu.§.si eius instō legi. ꝛ lz inter filiū ꝛ matrē aut patrē ñ sit equa pncipalitas quo ad bonore:ꝛ debitū:ꝛ reuerentiā:que debētur parētibus a liberis:ꝛ nō eq̄. Est tamē pncipalitas equalis inter eos quo ad effectū iuris:nā extincto legato in patre vel matre:nō seqtur q in liberis extincta sit.q: alia que pncipalis est in ptona est a deo: ꝛ non a patre vel matre. Itē ex cōi mō loquendi dictio cū signat accessionē bonoris inter ptonas vt dicēdo veni mecū:signat te mihi accedē associando accessorie.secus in dictōne ꝛ.vt dicendo. ego ꝛ tu eamus:q: signat vtrūqz pncipalem. Sz ibi.dñs vobiscū:nō potest significare q dñs accedat vobis q: hoc non patitur sūma ꝛ imutabilis maiestas. Et nō refert si ꝓponat accessoriū sic dicendo:depono capistrū cū equo : lego instim cum fundo argu.l.ꝓposteri.C.ō testa. nisi eēnt alie cō iecture ex quib⁹ concludētur volūtas testātis. legātis:vel ꝙbentis. Itē dictio composita circa numerū non includit. verbi gīa. Testator deposuit apud.Seyū.cc.ꝛ legādo bona dic. Seyo.ccc.cuz cc.q̄ apud eū deposui lego:nō includunt cū.ccc. l.si is qui ducēta.in pn.ff.de re.du. Sz cū put est aduerbiū significat tps ꝛ dilationē.qñqz ex cōditōe:qñqz ēt acceleratione tpis:ꝛ dilationē signat ibi.p mirto cū ticius moriet.l.nā ꝛ si.ff.de cōdi.ꝛ demō:tps ꝛ cōditionē signat:ibi.lego ticio ipubeti cū quattuordecim annorū erit.l.si ticio.ff.quā do dī.lega.ce.facit.l.qui p misit.ō condi.ꝛ demō. Itē signat tps ꝛ nō conditōnē:ibi lego ticio cum ipse moriet.l.heres meus.in pti.ff.de condi.ꝛ demon.idez i.l.ex his verbis.C.qñ dī.le.cc. Qñ qz nec tps nec dilationem significat. vt ibi p mittis decē cū petiero.vbi stati cū peto soluere tenetur. Quādoqz etiā nihil significat :ꝛ frustratorie ponit.vt ibi lego cū heres adierit hereditatē.l.ij. ff.de ver.signi. Bar.predicta ponit i.l.gallus. §. i.ff.de libe.ꝛ postbu.vbi ponit differentiā inter ꝛ ꝛ cū:vt no.in.l.stichū q meus erit.ff.ō lega.i. An inducat conditionē vel demōstrationez. de boc ter.singularis i.l.si ita fuerit.§.fi.ff.de manumiss. testa.ꝛ qñqz īducit copulā.in.l.illi cū illo .ff.ō vsu fru.lega.ꝛ quādoqz ē cōiunctio nō faciens conditionem.in.l.demonstratio.ff.de condi.ꝛ demonstra.ꝛ quando est aduerbiū tūc iungit verbo futuri temporis:ꝛ principaliter notat tempus : ꝛ in consequentiam conditionem.vt no.bar.in. l.i .ff. de conditio.ꝛ demonstra.

De Da

O Dalmatica ē vestis qua mō vtunt oēs dyaconi ex ꝙsuetudine i solēnitatib⁹ : vt.lxxvi.di.de ieiunio. Antiqtus tā sine cōcessiōe pape epīs nec dyaconis licebat hec vestis.distin.xxiij.c.oīs filius.

¶ Dānū ē diminutio vel adēptio patrimonij.ꝛ dī a demo vl' diminuo.ſm Host.ff.de dā.ifec.l. iij. Etiā qñqz dānū est lucruz cessans: de quo an veniat i condēnationē no.in.c.cōquestus.de vsuris. Et diuidit dānū sicut actio:q: alia est de dāno dato:alia de dāno īfec.ꝛ actio de dāno dato competit ex.l.aqui. Requires.s.actio legis aquilie. Duo aūt i hac actione requrūt.s.q̄ dānū datum sit:ꝛ q̄ culpa dantis p̄cesserit. Et aliud ē dānoꝝ restauratio ꝛ expēsarū satisfactō.vt ō iniur. ꝛ dam.da.c.in nostra. Dat ālicui dānū i ꝓpria hominis:puta si ꝓtus castretur:vel simile:ꝛ ēt i bestijs:vel alijs rebus.ō q̄ materia vide Hosti. ō iniur.ꝛ dāno dato. Nec q̄libet actio iniuriaꝝ ē prętoria:quia actio dāni dati ciuilis est: prout pz per legistas ꝛ Host.vbi.s.

¶ Dānum infectū ſm Spe.ō no.ope.nūci.i tractatu libellorū. § .nunc dicamus dī si edificium alicuius ruinā minat edificio vel ꝓdio alteri⁹ vicini.tunc enim edificii istius vel prędii dñs a dño edificii ruinā minātis:petē pt q: sibi caueatur nomine dāni infecti.quc stipulatio cōtinebit totum interesse illius vicini.ff.co.ti.l.stipulatōne.ꝛ.l.sed ꝛ si conditione.ꝛ.l.dāni infecti. Et damnum pateris quando rebus tuis aliquid decrescit:nō q̄ accrescit.quando autem lucrum amittis:damnū nō pateris. Et etiaz quoddā damnuz siue interesse est circa rem:vt si subtraxisti mihi instrumenta quibus possessio fit matur:teneris mihi ad dānum:quod contingit propter ablationem instrumentorum:ꝛ quoddam damnum est extra rem. Differunt etiam damnum ꝛ iactura : vt no. Johānes andree in nouella.de elec.quia sepe libro sexto. Et nota. Qui occasionem damni dat:damnum dedisse videtur.ff. de re iudicata.l. is qui

dānū.ꝛ.c.ſi culpa.de ꝛ iniu.dā.da.ꝛ iō tenenť ſi dat operam rei illicite:ꝛ ēt ſi licite duz non adhi bet diligentiā quā poteſt.

¶Dānas i iure ciuili qſiqz ē nom̄ adiectiuū ois generis idē valens q̄ dānat⁹:vt in.l.dānas eſto ff.de vſu.ꝛ vſufruc.ꝛ.l.ſi plurib⁹.ff.de le.ij.p̄mo reſponſo.Ş.ꝛ ſic ita legatū. Al'capiēdo i multis legib⁹ nō eſſet ſtructa congruitas.

¶Dapifer dř ferēs dapes:ꝛ ē nomē officij ma gne dignitatis in curia impatoris.vñ inť p̄ceres eligentes impatorē cōputanť.

¶Dapſilis ē ille q liberalř ƀz mēſurā p̄mūicat.

¶Dare in arte notariatus duplicit capiť.ſ.p̄pe ꝛ in p̄prie.¶Dropē qñ res data trāſit in dñiū ac cipiētis.vt in iſtīs in qb⁹ agit de re alie.ꝛ dom. trāſ.i quib⁹ trāſfertur dñiū ſi tradēs erat dñs al' nō.vnde dare p̄prie eſt accipiētis facē: al'r enim nō dař:niſi ſic dež q̄ i ip̄m cui datur ſtati dñium trāſferař. Improprie capiť in inſtřis emphiteo ſis ꝛ feudi:ꝛ locatōis:vbi ille q locat vel p̄cedit lz dare dicař.nō tñ dñium tranſferri. Et ē dīa in ter dare:donare:ꝛ tradē. iſtā tradē dř qui ſolum poſſionem tranſfert.ꝛ nō dominiū. Ad hoc no. xxxij.q.vi.Ş.vltimo.

¶Data vel datū ē caracterizatio.in fine p̄ſtōnū vel lřarū ſcripta.ex q̄ cognoſci p̄t quo anno mē ſe vel die inſtīm vel q̄libet littera emanauit.ꝛ a quo tpe obliget conſtō:vel p̄ſit gīa i ſcriptis fcā. vel de hoc Jo.an.in ſi.li.vi.ſup data.

¶Datio i ſolutū ē datio p ſolutōe:ꝛ ſatiſfactio ne:ꝛ eſt vna ſpēs p̄ct⁹ inoīati.ſ.do vt facias.vbi gīa.cū ¶Petrus dēret Johāni cētum: agit inter ipos.vt ¶Petr⁹ det ei i ſolutū.i. p ſolutione ꝛ ſa tiſfactiōe ciuſdē vnā domū.

De De

¶Dz ꝛ oz aliqñ dicūť neceſſitatē. aliqñ boneſta tē.vt̄ Jo.an.i.c. ſi.ō iur. calū.ſup vbo prē illā.ꝛ no.in.c.intellerim⁹.in verbo dz.de iudi.Et no.q verbū dz i p̄pria ſignificatōe ipoꝛtat neceſſitatē. vt ē gl.i cle.attēdētes.i vbo debeāt.ō ſta.regula. Sz boneſtatē ſignificat.xxv.q.vij.c.i. vbi eqtate ſuadēte vba p̄ñt ip̄ropriari.C.de pig.l.ij.c.itelle ximus p̄al.ff.locati.l.ſi vno ſcōo rñſo.ꝛ.l.q rome Ş.ſi.ff.de v.ob.de bapt.c.maiores ver. certū. Jtē debē ē ō alio bne ergo qō ſi ē.nec eē p̄t:nulli debe tur.Et ſic nec obligationē nec actionē parit: cuz actio ſit ius p̄ſequēdi i iudicio quod nobis debeť. ƀm gl.in regula nemo.de re.iur.li.vi.

¶Debitū ē qō aliqs alī ex naturali vl'ciuili ob ligatōe teneť.Et ōbitū itelligiť ƒmittī i redditōe cyrographi vel inſtři.nō ät ſic in redditōe pigno ris.Jtē debitū ē qō exigiť ab iuito.xiiij.q.i.qō de beť.ff.de ver.ſign.l.debitor.ꝛ ē gl.i cle.i.de deci. Et debitū ciuile p̄t capi duob⁹ modis. Uno mō efficaciter ꝛ p̄prie,put ē i cyrographo p⁹ bīēnū vl'i obligatōe ciuili reſultāte ex ſnīa.l.Julianus ff.de p̄di.inde.Scōo mō ip̄ropriē ꝛ efficaciť,put ē in oī debito regulř cui obſtat exceptio:vel ēt po ne exēplū ƀm gl.i.l.i.ff.ō p̄di.ide.l.i cyrographo ante bīēnium.

¶Debitor ē q accipit pecuniā a creditore. Jtez ƀm marcellū dř q nact⁹ ē exceptōem iuſtā nec a naturali eqtate abhorrentē.i.diſcrepantez.ƀm Accur.i.l.marcellus.ff.de re.iu.

¶Debitores ciuitatū ſūt q teneńť ciuitatī: ſed i actōe debiti fiſcus p̄cedit.vt:C.eo.ti.l.ij.li.xi.

¶Debiti viā venire eſt debitū poſſe petere.

¶Decan⁹ nomē dignitatis ē.Et dř a decus.i.ō cē ꝛ canos canonic⁹.qſi adminus.x.decē cano nicos p̄ſtitut⁹.ƀm greciſtā: lz qñqz ſit ſine ſūma. Etiā ōcanat⁹ ē ſocietas.x.vir⁹ ƀm Hugo.ꝛ Ac cur.ibidē.i rubrica.de deca.C.li.xij.

¶Decima ƀm Hoſti.i ſū.de deci.Ş.i.ē oīuz bo norū mobiliū licite q̄ſitoꝝ ps decima:deo data:di uina p̄ſtōne debita:vt colligiť.de deci.c.i.ꝛ.c.po cbia.c.ñ ē.c.tua nob.Ş.vex.c.cū ſ̄ ſit ab boie.Et ē dāda ō oib⁹ bōis iuſte acq̄ſitz.e.ti.c.cū ex trāſmiſ ſa.ꝛ.c.p̄miſſuz.ſ.de lana:feno:ꝛ piſcarijs:nullis ō ductis exp̄ē.c.paſtoralis.eo.ti.ꝛ.c.cū boies.ēt ō molēdio ad uētū.c.ex traſmiſſa p̄al.Jtē ō apib⁹ꝛ oī fructu.c.nūci⁹.e.ti.ꝛ teneť decime i ſignū vni uerſal' dñij:nec ſūt retinēde q: forte clerici mali: ſz ſoluē p̄pelli debēt p eccleſiā ō ap.re.c.tua nob ij.i fi.De hoc vide gl.i vbo p̄mōitu.i cle.ij.ō iudi. q̄ dič.vī expediēs eccl'ijs q̄ faciāt monitōez gīa lē:fulminātē excōis ſniaz i ñ ſoluētes ōcias imo ꝑtinaceſ inuocari p̄t brachiū ſeculaī.c.poſtulaſti de homi.Et no.Ł.u.de roma i ſingularib⁹ ſuis q̄ ſacerdoti petēti decias ñ p̄t obici p̄ſcriptio.ꝛ dič q̄ gl.ſingl'arz ē quā legiſte ignorāt.xvi.q.c.decie. Et ē rō q: fiſco petēti tributa ñ p̄t obici p̄ſcriptio l.uj.ꝛ.iiij.C.ō p̄pē.ꝛ.l.auferť.Ş.q p̄ſcriptōez.ff.de iuſ fiſci.ergo m⁹tomagis nec i decis q̄ dēnť:vt.ſ.

¶Decimaꝝ tres ſūt ſpēs ƀm Hoſt.i ſū.ſ.qdā p ſonales q̄ dēnť ex ope p̄ſonali:vt ex artificio:ſcia militia:negociatōe:ꝛc.qdā p̄diales q̄ p̄ueniūt ex p̄dijs:vt vinū:blada:fruct⁹ arboꝝ ꝛc.Tales enim dāde ſūt illi eccl'e i cui⁹ pochia ſita ſūt p̄dia.ō de ci.ad apoſtolice.ēt decias p̄diales teneť ſoluē in dei.c.de terris.e.ti.Jtē dēnť ſolui de diuerſ ſemi nib⁹ vni⁹ agri:ñ tm̄ ō vno ſi fuerit ſucceſſiue ſemi nata.c.ex pte canonicoꝝ.e.ti. Etiā ciſterciēſes ꝛ aliꝝ ſili gaudēt p̄uilegio dař teneť decias ō ter ris ō nouo acq̄ſitis:lz eas p̄priis manib⁹ excolāt. c.nup.e.ti.Quedā ſūt decime mixte ƒz Hoſt.ibi dez.ꝛ p̄ñt dici he de qb⁹ dubitař vtꝝ ſint p̄diales vel p̄ſonales:vt de agnis ꝛ fetibus aliorꝝ aialiuz que ſunt i paſcuis ꝛ gregatim paſcunť.

¶Declinare ſniaz eſt paulatī illam ifirmare.ꝛ iō niſi ſnia declineť:reb⁹ iudicatis ſtabiť.

¶Decretū ƀm Spe.dř multis modis:vt i ti.ō p mo ꝛ ſcōo decreto.Ş.dř ergo.Q̄ñqz dř ſnia diffi nitiua:vt.ff.de re iud.l.decreta.ť iterlo:et.ff.de aſſeſſo.l.i.in fi.Q̄ñqz dicitur id qō papa conſtitu

it seu statuit de ꝓsilio cardinaliū nulla fcā ꝓsulta
tōe ⁊ tūc i scriptus redigīt. vt de rescrip. ptc. xx. di
stin. decreta. ⁊. c. sc. Quīqz ē ꝓnīs ꝓsensus eligētū
i scriptis redact⁹; vt. ij. q. i. legū. de elec. innotuit.
Quīqz ē illud qđ capitulū: vl ordo: vl vniuersitas
vl maior ps ordinauit: vt. ff. qđ cuiusvm. no. l. pla
ne. ⁊ q̄si p totū. Quīqz ē iudicis auctoritas i aliēa
tōib⁹ rep̄: pcipue minor̄: interposita: vt. C. ō pđi. mi
nor̄. l. interposita. ⁊ p totū. Quīqz decretū dī auc
toritas ꝑncipis i rescriptis būficialib⁹ interposita:
vt de rescrip. c. gfa li. vi. ⁊ sm Az. illud decretū ē
confirmatoriū gr̄e. qr ex hoc ꝑnceps insinuat suā
volūtatē: q̄ fuāda ē. Et ēt sm eū ligat ignorātes.
Est ēt qđā decretū decurionū: qđ i iuntos sup mu
neribus rep̄ tribui ꝑt: exceptis q liberaliū studior̄
laborib⁹ dediti sūt: ⁊ q medēdi cā fūgunt. C. ō de
cre. decuri. l. exceptz. li. x. Quīqz decretū ē iussus iu
dicis quo mādat bona alicui⁹ pp eius cōtumaciā
possideri. ⁊ illud diuidit in ꝑmū ⁊ sm decretū. de
cretū ꝑmū ē ꝑm⁹ iussus iudicis q⁹ mādat bōa pp
contumaciā in pena contumacis detineri. Vl sic
describit. ¶ Dumū decretū ē alicui⁹ rei, phibite re
gulariter. vl ꝑmisse regulr. i certo cāu fcā ꝑma ꝑ
hibitō. vl ꝑmissio. referēdo singula singul. Scōm
decretū eodē mō describit nisi qr ibi ponit fa, phi
bitio vl ꝑmissio. ⁊ talit dī ꝑmū rescriptū secundi.
Quīqz interponit ꝑmū decretū ⁊ nō sm: qr i aliq
b⁹ nō ē opus scdo. vt no. i. c. qm frequēter. ff. i ali
is. vt lit. nō ꝓte. in gl. sup vbo: cōstituer. ⁊ illud de
cretū bz locū in actōne reali vl ꝑsonali: iz diuersi
mode. vt. d. ff. ⁊. seq. ⁊ iponit añ litem cōtestatā ⁊
post: quotiēscūqz aliquo cōtumace exīte adhuc ñ
ita liqt de cā: qp diffinitiua sn̄ia valeat termiari:
vt i. d. c. qñqz: pal. ¶ Decretū sm ē scōs iussus iudi
cis quo bz bona alicui⁹ pp cōtumaciā possideri: q̄
pus de ꝑmo decreto detinebāt. vt de eo q mit. i
pos. c. ii. i gl. vlti. ⁊ bz locū sm quosdā in actiōibus
ꝑsonalibus tm: qr sm Ber. i glo. vbi supra i reali
bus. solū lapsus ānī cōstituit mistuz ex ꝑmo decre
to vuz posꝑorē: nec ē opus scdo. sm alios tm bz lo
cū tā in realibus q̄ in ꝑsonalib⁹. de hoc plē no.
Ber. i. c. cōtingit. de do. ⁊ cōtu. i gl. vlt. Vl sic bz
Lu. de roma: ē ꝑma iudicis agrauatio pūitiua cō
tūacie. ⁊ sic suo mō diffinit sm decretū. Et sm ō
cretū nō ꝑt interponi nisi ꝫ latitātē. ⁊ lantatio ē de
bitoris abscōsio fraudulēta i dānū creditor̄. l. ful
cin⁹. ff. si qs possidet. ff. ex qui. cau. i pos. eat. qđ ē
vex nisi piculū sit i mora. tūc. n. iponit sm de
cretū ꝫ nō latitātē debitorē: vt no. ⁊ dicit Jo. an.
i. c. cōsultatōib⁹. ō offi. dele. i nouella. ⁊ Bal. i. c.
i. de mi. va. q cōtu. ē. in vūb⁹ feu. Sz vtr sm decre
tū sit sn̄ia interlocutoria vel diffinitiua: effect⁹ ē
magnus: vt i. c. cū cessante. de appell. ⁊. l. qđ iusti
ff. de appel. vbi ꝑ Bar. ⁊ C. ō epis. audiē. l. ii. per
Bal. ⁊. l. si finita. ff. si forte. ff. de dā. infec. vbi per
Dy. ⁊ varie loquūt. Sz Lu. ō roma dicit qp ꝑz de
cretū ē sn̄ia interlocutoria. alle. glo. singularē i. l.
pñti. ff. cū āt. in verbo ad modū. C. ō bis q ad ecc.
confu. ⁊ ꝑbat rōmbus. nā sn̄ia diffinitiua nō pōt
dari ꝫ minorē: vt i. l. cū ⁊ miores. C. si aduer. rez
iudi. Sz sm decretū patit minor. l. si minor. C. de
bo. au. iudi. pos. ergo nō ē diffinitiua: ꝫ interlocuto
ria. ¶ Dcetera diffinitiua ñ ferūt lite nō cōte. l. si.
ff. illud. C. de tēp. ap. ⁊. l. platā. cū silibus. Sz sm
decretū sic: vt in. l. cū ꝓponas. C. de bo. auc. iudi.
pos. Ex hoc ergo iustificāt dcm̄ singulare Jnn. i
c. dilecto. de ver. sig. vbi vult qp q̄cūqz iudici con
staret decretū interpositū: cē iniustū. ꝑt illud reuo
care. Qđ ēt ꝛz Bar. in. l. nō vi. ff. de iudi. ꝛz cano
niste cōiter reprobēt ꝑfatū dcm̄ ino. ⁊ male. Dec
Lu. de roma in suis singularibus. Et nota qp sm
Jnn. ⁊ Host. differūt decretū: auctoritas: ꝓsensus
iudicii: vel collaudatō. Illā decretū ē sn̄ia q̄ iudex
ꝓtū iustū futurū fore decernit: auctoritatē suā i
terponēdo: vl imittēdo: declarādo ⁊c. Sz auctori
tas ē assēsus auctorizabil⁹ q ꝓpetit sibi ex publico
officio iudicis vl legitima admīstratōe: vt tutori ⁊
curatori. Cōsensus āt siue collaudatio ē multor̄
voluntas ad quos res ꝑtinet sil tūc ta: vt no. Jo.
an. in gl. magna. in fi. c. i. de re. ec. ñ alie. li. vi. ⁊ ibi
vide iura de hoc.

¶ Decretalis epistola ē i q̄ papa ad consultatio
nē alicui⁹ rñdit. de reseri. c. i. siue sol⁹ siue ō ꝓsilio
fratrū: vt ō ele. bone mēorie. i. Vñ decretū statut
decretalis rñdet: ꝫ canon ē ꝓstō ecclesiastica vel
statutū i ꝓcilio generali editū. Vñ constōnū alia
ciuil q dī decretū forense vl ciuile. Alia ecclesia
stica q dī canon. Et ꝓstō dī dupliciter. Vno mō
cōiter: ⁊ sic ꝓprehēdit oēs decretales: leges: ⁊ decre
ta. Alio mō stricte: ⁊ sic ꝓstōnes dñr principū: le
ges populi romani: edicta ꝑtor̄: vel ēt iudiciū: qr
dī iudex citare trib⁹ edicti. Et de dīa hor̄ nomi
num decretal epla: decretū: canō: dogma: māda
tū. inkdcm. sanctio. ē glo. sū. di. iii. Itē no. Archi.
xix. di. sup gl. sū. i fi. qp decretalis epla. aut diffinit
aut iperat. aut ꝓhibet. aut ꝑcat. aut idulget. Et
sic quo illor̄ modor̄ necessitatē inferat ponit ibi.

¶ Decurio dī q decimā ptē de bonis ducit. vl
q ē sup. x. milites ꝓstitut⁹ i curia dñor̄ vl ꝑncipuz
sic cēturio sup cētū. qr als ēt vocat⁹ ē cētenari⁹.
⁊ vtūr illo vocabulo theologi: qr dī i libro macha
beor̄. qp Judas ꝓstituit duces pp tribunos ⁊ cētu
riōes. Beda tū dic sup illud luce. xxiij. ⁊ mathei
xv. Joseph. nobil decurio. qp decurio vocat iō: qr
ē ō ordine curie officiū curie admīstrat. Qui ēt
sm eū dī curiā a, pcurādo. qr pcurat mūera ciui
lia ⁊ curialia. Vñ ō hoc. ff. de decu. ⁊ fili. eo. Qui
dā āt dicūt decuriōes appellari ex eo qp cū ciuita
tes ⁊ mācipia ꝓstruebāt. cuiusqz loci. gīa ꝓsiliū ō
cima ps bonum pia colligebāt. vt. ff. de uer. sig. si
pupillus. Et nā qdā dicūt decuriōes cē ex eo qp cū
colonie ducerent decima ps eor̄ qui ducebant
consiliū publicū cōstituebāt. ⁊ decuriones vrbis
romane a muneribus excusant. vt C. co. ti. li. xi.

¶ Decusare.i.ornare.vnde dī ille decusate loq̄ tur.i.ornate.

¶ Dediticia libertas ſm Az.i ſū.co.ti.hodie ſub lata ē.ſz olī eoꝝ dicebaſ deditticia libertas q̄ ſic ſe quebanſ:vt toto tpe vite ſue ſuili iugo detineré tur:poſt mortē vo eriperenſ i libertatē.colligitur in.l.vnica.C.de la.li.tol.ꝛ inſti.de ſucceſ.liber.§. vltimo ꝛ.l.vnica.C.de dedi.li.tol.

¶ Deditticij liberi olī erāt:ꝛ dicebāſ bi q̄ ſe debe bāt timore rōe ꝛ deſtructōe ſua talē libertatē cō ſeq̄banſ.ꝛ dicebāſ liberti forte pp ſpez libertatis. vnde verī liberti vocabanſ:q̄ fere liberi erāt li cet ſuire cogereſ.Hodie vo nō ſunt.ꝛ ſic hoc no mē deditticij nihil ſignificat p ſe:vl̄ adiuncte:ſicut chymera.nec illa libtas ē vnq̄ī vſu frequētata.p ut hec oīa ponit Azo.i ſū.C.de ōdi.lib.tol.Erāt āt bi peſſime q̄ditōis:q̄ toto tpe vite ſue erāt ſui ꝛ i morte liberi:vt dcm̄ eſt.vt iſti.ō liber.§.liberti noꝝ āt.Et dicūt doc.q̄ taleſ nō erāt ſui:ſz coacti erāt ad ſuiendū:ꝛ erāt iducti ex.l.beliaſcentia q̄ ēt multa alia.ſ.mala iduxit.vt in gl.iſti.ti.p̄al.

¶ Defalcare eſt aliq̄d ab aliquo iure ōbito in ſo lutū q̄putare.Vel de iure alī dī ōfalcare admo dū legis fauane.iuxta nota.iſti.e.ti.ſup rubrica.

¶ Deductio eſt defalcatio vel ſcpatio:q̄ deduce re ſcparc dī.

¶ Defenſor ē ille q̄ ſine mādato:cautōe p̄ſtita ō iudicato ſoluī:aliū ōfendit.l̄ ei⁹ ōfenſiōi ſe offert: vt.ff.de ꝓcu.l.ſi ꝓcurator.§.fi.ꝛ.l. ōfenſor:cū ibi no.ꝛ iſti.de bis p̄ quos ag.po.§.ſi ꝓcurator.ꝛ.§. aliſs.Et vīō ibi.Spe.i qb⁹cāis iteruenīat:vel ñ.

¶ Defenſores ciuitatū ꝑz Az.i ſū.c.ti.ſūt bi q̄ i oīb⁹ tāq̄ pīes pon⁹ q̄ vt iudices ſe hīe dicūt:vt ita noīs ſui vtanſ offō.C.eo.ti.l.iij.ꝛ i auc.vt iud. ſine quoquo ſuff.§.eos.Cōſtituiſ āt ōfenſor ciui tatis decreto:eū remunerādo ſine electōe poſſio nū i illa ciuitate q̄ſtētiū:vt i auc.eo.ti.§.nos er go i ōcreto.colla.ij.Jneſt āt officio ōfenſoris bu ius:p̄bē auctoritatē q̄ī agiſ apud eū ex volūtate ptū:vt adoptio:emācipatio:manumiſſio:teſtm̄.vt i auc.e.ti.§.ſz neq̄ ꝓpīos.Jtē donatōis iſinua tio.Jn q̄tentiola āt redditōe hz cognitionez vſq̄ ad.ccc.aureos:vt i auc.p̄al.

¶ Defendē eſt vicē dñi ſubire: vel illud facē q̄ō faceret dñs i.l.p̄al.§.iudicare.ꝛ olim vſq̄.xl.an. potuit.vt.C.eo.ti.l.i.

¶ Deferre aliquē ē eū accuſare. Sz deferrē ali cui ē grates ꝛ reuerētias ſibi facere:vt.ff.ō accu. l.libellis. Et ſic dicim⁹.plus deo deferendā ē q̄ō hōi:ō ſen.ex co.c.relatū.x.q.iij.quiſq̄s metu.ꝛ.c. iulianus.Differūt tñ deferre:ꝛ accuſare i hoc:q̄ deferre fit reo abſēte: ſed accuſare fit reo p̄ſente.

¶ Deferre iuramentū ē aliquē artaſ vl̄ aſtrīge re ad iurādū.ꝛ q̄ñq̄ deferī a iure:q̄ñq̄ a iudice: q̄ñq̄ a pte:q̄ñq̄ ēt delato a pte:pti ī̄ferī.de oīb⁹ bis no.C.ō iureiu.l.i. ¶ Pōt āt ip̄m ōferre maior. xv.annis.Et ēt minor ip̄m ōferre nō ꝓhibeſ:dū ſaltē cōditio ſua nō peior fiat.ſz ſi ledaſ reſtituiſ. de iureiu.l.nā poſtea.§.ſz ſi minor.Et ēt paterfa milias:ñ filius familias.C.de iureiu.l.nec filius. Jtē liber ñ ſui⁹.ff.eo.ti.l.multomagis:al̄ q̄tomagis.i fi.Jtē cōpos mentis:nō ꝓdigus: nec ꝓſimiles:vt.l.tutor.§.ꝓdigus.ff.eo.ti.ꝛ.ff.rebus q̄ ad nup.p. Si āt adminiſtratiōē adit tāq̄ ꝓcurator ſz ei iuramentū deferri in trib⁹ caſib⁹.l.ſi ſpecia lem habeat adminiſtrationez:ſi in rē ſuā ſit dat⁹ eiſi generalem ꝛ liberā habeat adminiſtratōez. vt.ff.de iureiu.l.iuſtiurādū.§.ſi tibi ꝛ.l.ſe. Et eps habet banc adminiſtratiōē quo ad ea que aliena ri p̄ſit.cui āt deferaſ dicendū eſt ſm Hoſtien.q̄ a parte parti defertur.q̄ō vocaſ ſm eundez iura mentū voluntarium:vel extraiudiciale.Verum aliud ē neceſſarium ꝛ iudiciale.l.quādo iudex pti defert:vt.C.ō iureiu.l.iij.§.bone fidei.vide ō hac materia Hoſti.in ti.de iureiu.§.i.de iuramento aſſertorio.quaſi p̄ totum.

¶ Defectus:huius dictionis ſignificatū claꝝ ēſt ꝛ ſignificat q̄ō ī̄poſitio ſignificare dictat.ſ.defec tū realē.ſed defectus modi vel cōditōis ꝓ icom pleméto habeſ:prout ex natura ꝓditōis vel mo di vel quouis alio ſignificādi mō inferſ:vel ſigni ficare cōcludiſ:vt dicendo.ꝓmitto.inſtituo:vl̄ le go tibi decē ſi capitoliū aſcenderis intra mēſez.ꝛ p̄ te ſtat quominus aſcēdas parendo conditōi:ꝛ nō vis.imo recuſas expreſſe:ſi mēſis labiſ: ꝓditio eſt defectiua.ꝛ hic defectus ſignificat diſpoſitōz defectiuā.l.qui heres.§.fi.ꝛ per totū.ff.de ꝓditio. ꝛ demon. Si āt legatario volente īplere:heres ī pediſtūc defectus iſte ſignificat īplemētū cōditō nis:ꝛ p̄ hoc purificationē diſpoſitionis.l.iure ciui li.ff.de condit.ꝛ demō. Si āt tertius impedit im pleri:tūc ſi iuſte:ſignificat īpletā.l.tici⁹.co.ti.ſi ter tius ininſte impedit ꝛ ē ſoluendo:habeſ ꝓ defec tiua.l.ide neracius.ff.ad.l.aquil. Si iſte terti⁹ nō eſt ſoluendo habeſ ꝓ impleta.ar.l.fi.ff.de eo per quem factuz erit.in p̄in.

¶ Defunctio ē a debito liberatio.ide ōfunct⁹.i. liberatus.Scdo idem ē q̄ō mortu⁹:vt capiſ.C.ne de ſta.defun.l.poſtq̄.ꝛ p̄ totum ti.Et forte dī iō mortuus defunctus.quia liberatus ē a miſeria conditōis humane.

¶ Defunctorie:ꝛ perfunctorie idē ſonant quod tranſitorie:vel curſorie.

¶ Degradare ē deponē de ordine:vt. lxxxi.diſ. dcm̄.Qualr̄ āt habeat fieri degradatio no.ō pe. c.degradatio.li.vi. nā deponē fit ſimplici vbo ſic ſuſpēdē.degradare āt cū ſolēnitate.

¶ Deiectare ē falſe iurare.c.i lr̄is.de teſti.ꝛ.c. lr̄is.de p̄ſum.Et ſic ēt peierare.

¶ Delator ē idē q̄ō accuſator.vel q̄ bona aliq̄ tā q̄ vacātia fiſco denūciat.i.manifeſtat.vt.v.q.vi. delatoꝝ.ibi habes quod lingua capuletur:aut cō tuncto caput āputeſ ꝛ ſequiſ.Delatores āt ſūt q̄ inuidia ꝓdunt alios.

¶Delegat⁹ ē cui cā ꝓmittꝫ terminanda vl̄ exe quēda vices valegātz repūtans:ꝛ i iurisdictione nihil ꝓpriuz bēns:vt.ff.de offi.ei⁹ cui mā.ē iur. l. i.in fi.ꝛ.l.iij.ō of.delega.sane qꝛ ꝛ.c.cū oli.ꝛ ¶Jo. in sū.e.ti.vl̄ sic.¶Delegatus est is cui a sumo pōtifice vl̄ ordinario vl̄ delegato ꝓncipis cā cōmittit. Et ide vēit subdelegatus q dī respectu delegati. Jtē is cui ꝓncipū cāe vel mediū cōmittit ꝛ sic inde ꝓprie dici nō ꝑt.vt.c.sup qōnū.§.porro de legatus.c.ti.¶Delegatus tamē ꝓprie:delegare ꝑt ꝓncipū:mediū ꝛ finē in.§.intentōis.c.sup qōnū ꝑalle.¶Vel sm Spe.e.ti.in ꝑn.est is q ex alterius cōmissione recipit alicui⁹ cāe iudicialē cognitōez, nā ꝛ subdelegatus est cui p aliquez habentem iurisditōem demādatur in iudicio aliqd:vel extra iudiciū faciendū nō iure ꝓprio.sed de iure mādātis.Et differt a subrogato ꝛ ꝓseruatore. Nā subrogatus bz iurisditōnem iure ꝓprio.ꝛ merū ipe riū.sicut iudex ꝓncipalis cui subrogat. Sz cōlerator nullā bz iudicialē cognitōem:lz tm ptātem sup notoriis ꝛ manifestis.c.statuimus de offi.de le.li.vi.iudex aūt delegatus bz iurisditōnem in eccl̄asticis plonis ñ ꝓpriā lz a supiori ꝓmissaz.vi⁹ Bof.in sum.e.ti. Et delegatus in cā sibi delegata maior est ordinario ō offi.dele.sane.iij.ꝛ ō offi. or.pastoralis.qꝛ talis vices gerit delegantis ꝛ ꝑt ꝓpellere ep̄m rebellem p ſniam suspensioms vel interdicti.vt in.c.sane prealle.

¶Delegare plura significat.prio est aliquē iudicē loco suo ꝛ auctē sui iudicaturū ꝓstituere:l̄ substituere.vt.l.ꝑcipimus.C.de ap.circa mediū ꝛ.l. se.in fi.¶Qñqz aūt ē in locū suū vel vice sui alium rex creditorē dare vel cui iusserit creditor ꝛ hoc mō iter delegatū ꝛ cū cui fit delegatio oz iterue nire stipulatōez vl̄ litz ꝓte.his.n.modis fit hec delegatio.vide.l.delegare.ff.de dona.ꝛ Az.i sū.e. ti.ō noua.¶Delegare.n.possuz.i.vice mea debitorē meū dare creditori.ꝛ ex delegatōe liberor ego a creditore meo.ꝛ extinguit ipa obligatio q̄ tenebar.vt qñ tibi sum obligatus.ꝛ aliū habeo debitorē mihi obligatū.ꝛ istū tibi assigno:vt debituz ab eo recipias:te ꝛ ipo volētib⁹ hec ē ōlegatio q̄dā.

¶Deliberare ē fcm diligēter tractare:vl̄ i mēte reuolue.vl̄ cū amicis suis explorare an expediat sibi illud admittē de quo queritur:puta hēditatem agnoscē vel adire.vt.l.si aristo.in ꝑn.ff.de iur.de li.¶Aī aūt deliberādi tps heredib⁹ istitutis.vt.l. si plures.ff.de iur.deli.Jtē tutorib⁹.vt.l.ait ptor ff.e.ti.Et curatorib⁹ eor. Jtē heredib⁹ ab itestato venientibus.vt.l.si qs heres suus.ff.e.t.¶Datur aūt ad hoc tps ab impatore vsqz ad annū.Sz ab aliis iudicib⁹ vsqz ad octo:vl̄ ad nouē mēses.ꝛ nō vltra.vt.C.ō iur.deli.l.fi.ff.lz qꝛ.Sz ñ min⁹ trib⁹ dieb⁹.ff.e.ti.l.i.in fi.Est āt effectus deliberatōis qꝛ interiz bona nō debent minui nisi cā cognita vt.ff.e.l.ait ptor.¶Huiusmodi aūt deliberatio hodie non ē necessaria si quis inuentariū sm leges facerē voluerit.vt.d.l.fi.§.lz qꝛ.De hac materia vide Azo.in sum.ti.de iure deliberandi.

¶Deliberatio ē ꝓuida cāe circūspectio:cū q̄ rō totū agit ꝛ furor sibi nō vēdicat.xi.q.iij.illa ꝓpositor ꝛ.c.se.qua ēt idiscussū hominū colores ꝑt refrenari.Et in sentētijs ferēdis marie est necessaria.ij.q.vi.anteriox.xi.q.iij.cum apud.

¶Delictū dī q̄si derelictū.Et nota.put.s.tetigi i vbo ꝓct⁹:qꝛ sic actionū q̄dā,pueniūt ex ꝓcto vel q̄si ꝓcto.Jta actionū q̄dā,pueniūt ex delicto alie vo ex q̄si delicto.Ex delicto,pueniūt actiōes vbi delictū plone vere ꝛ directe in ꝓhenditur:vt est videre i furto:rapina:homicidio. Ex q̄si delicto vbi plone delictū vere ꝛ directe ꝓprehendit sed interpretatiue vel iurisditōe.vt si iudex p ipitiā suā male iudicauit tenet parti quā lesit ex q̄si delicto.Jtē si tenes i domo vl̄ officio aliquē prauū hominē q dānū dedit mihi:teneris ex q̄si delicto eo qꝛ i culpa sis:vtēdo malox boium ope. Et est delictū desertio boni. ¶Peccatū vo prauus act⁹. Sz crimē ē peccatū graue:accusatōe.ꝛ dānatiōe dignissimū.¶Hec est dīa sm Aug.l.xx.di.c.i. Et no.de pe.di.i.si peccatū.ꝛ p Jo.an.i regula peccatū.Et p dīa iter delictū ꝛ peccatū:est bōa gl. in.l.i.C.si adv̄. del.vbi dic̄ Accur. ¶Delictū ē genus generalissimū siue veniat ex aio siue ñ. Crimē vo gen⁹ subalternū.Cōtinet.n.sub se furtuz adulteriū.ꝛ alia q̄ ex aio,pueniunt.i.ex ꝓcētia.

¶Demens ē q nescit vel nō pōt exp̄mere quid velit aut nolit.c.pastoralis.ō cleri.egro.li.vi.vbi bonus tex.ꝛ gl.ibi sup ver.remittat.

¶Demoliri est dissipare vl̄ destruere math.vi. Thesaurizate vobis thesauros in celo vbi tinea nō demolit.

¶Demōstratio idē significat qō ostēsio. Naz oē vbū vl̄ fcm p qō aliqd oñdit demōstratio dī. Jō dic̄ tex.i.l.certū.ff.si cer.pe.¶Certū ē qō noīe,ppo vel alia demōstratōe q̄ vice noīs ꝓpri fungitur oñdit.ꝛ seq̄t.nō refert an ꝓprio noīe res appelletur vl̄ digito oñdat.Et lz falsa demōstratio non sit demōstratio:tñ ex ea qñqz sumit significatum ad ualidādū actū q al's ea nō exp̄ssa cēt validus vbi gfa testator dic̄ lego vxori mee vestē q̄ cā ei⁹ pata ē.hec vba.que cā ei⁹:iūt demōstratiua. Sz pone qꝛ nihil ē paratū cā eius tūc demonstratio ē falsa.Et dicit tex.in.l.quintus mucius.ff.ō au.ꝛ ar.leg.qꝛ nullū ē delegatum.Secus si dicēt lego vestez meā purpureā q̄ cā eius facta ē:qꝛ licz demonstratio sit falsa:tñ apparet ō re legata p vba p̄cedētia.vt i.l.quintus mucius ꝑall.Jtē si dicat lego totem:si nihil sit i tote:nulluz ē legatuz.qꝛ si demōstratio ē falsa nō demōstrat ꝛ nō apparet de legato nisi p demōstratōez.l.iij.C.de fal.cau. adicc.Secus si dicat lego centū que in totez accepi.nā tunc valet legatū lz demōstratio sit falsa tñ apparet de re legata.Jtē dicendo tertiū filiuz meū heredē istituo i cāu quo nō ē filius mihi nō

valet institutio: lz. n. ꝓstet ō ꝓsona tñ voluntas testatoris fuit instituere filiuz. ⁊ sic illuz ticiuz nō filiuz: instituere nō voluit. ergo nō valz. vt i. l. si pī. C. de hered. isti. Silr et ibi. Instituo ticiū ffrez meū si scio nō esse ffrez lz vt ffrem fraterna dilectōe diligā eū: nō valet istitutio. l. nemo. §. i. ff. ō hē. in sti. Itz ibi. lego decē q̄ sūt in archa: si sunt i ea tūc quiqz valet legatuz ad illa quinqz. l. si seruus. §. q quinqz. ff. ō lega. i. ⁊ si nihil est i archa: legatū nō valet. Sz ibi. Lego decē q̄ debeo: si nihil debeo: ad huc valet legatū. l. si sit. ff. de leg. i. qz lz demōstratio sit falsa: ꝓstat tñ de re legata. nā falsa demonstratio nūq̄ ꝑ ipedit legatū vbi ꝓstat de re ⁊ voluntate. Itez ibi. lego seyo decem q̄ ticius mihi dz si ticius mihi nihil dz: nō valet legatū. l. si sit. §. alle. rō qz ex hoc legato significat cessio actōis legate nō enīz voluit decez legare seyo. sed cedi actōem sibi ꝑ ticiū. mō si nihil dz ticius nō pōt actio cedi cū nihil sit in legato. Idē digito demonstrando. Lego hūc equū: ⁊ ē bos: nō equus valet legatuz: silr ena valeret ꝓmissio talis. vt no. in. l. q̄ extra in fine. ff. de ver. ob. qz ꝑ demōstratōem cū digito cōstat de corpore: nisi aliud de voluntate appet puta appet q̄ nisi credidissez equum fuisse: ⁊ non bouem: nō fuissez legaturus. Sed ibi lego bouem meū. ⁊ nō ē bos: sed equus: nō valet legatum. l. si qs in fūdi vocabulo. ff. de lega. i. si tñ appareret de volūtate. vel qz istū equū solebam vocare bouem: forte qz ibat lente: vel qz bēbat grossuz ventrē tunc valeret legatū: vt. l. si qs i fundi vocabulo. Itē qdā bēbat duos suos sticbum fulonem: ⁊ pamphilū pistorē: sic legauit. Lego vtroq̄ sticbum suū meū pistorem: qs eoz debebit: an sticbus: vt sic falsa demōstratio ꝑ nomē pistoris nō noceat an pamphilus pistor: vt demōstratio ꝑ nomē sticbus nō noceat. Dicit tex. q̄ si testator vere sciebat nomē ꝓprīū cuiusq̄ sui: tunc ille suus debetur cui⁹ nomē ꝓprīū exprimit. ⁊ dicet in artificio errasse. Si aūt nō vere sciebat nomē cuiusq̄: tūc debebit pistor: ⁊ dicet in noīe ꝓprio errasse: vt in l. q̄ habebat. ff. de reb. dub. Itē ibi si suus cōis ē ticij: ⁊ mevij: ⁊ stipulet dñis suus. Dicit tex. q̄ referan dicat dñis suis simplr: an dicat ticio ⁊ mevio simplr: an apponat vtrinqz noīa ꝓpria ⁊ appellatiua. Itē si tñ ponit noīa appellatiua dicēdo dñis meis: vl eis stipulare vt dñis ō si sunt dñi pro inequalibus portionib⁹ ita eis inequalr acquirit. Si ꝓpria noīa: tunc lz sint inequaliter dñi: eis tñ acquirit equalr sicut si vni in solidum noīatim stipularet. Si vtrūqz. s. noīa ꝓpria ⁊ appellatiua: refert q̄ nomē ꝓcedat an ꝓprīū vel appellatiuū. naz si ꝓprīū ꝓcedit. eis equalr acquirit si appellatiuuz ꝓcedit: tunc acquirit eis ꝓut sunt dñi. l. si suus cōis. ff. de stipu. ser. Itē ibi iudex ꝑcipit fidenti vt citet petrum iohānis ipse citat petrum martini sub nomine petri iohānis. Dicitur q̄ si hic citat⁹ sub noīe petri litigabat coram illo in dicē. ⁊ in illo litigio iudex fecit eū citari valet citatio: qz ꝓstat de corpe ⁊ q̄ de illo tā iudex q̄ ps litigans egit. Idē si dixi nō litigabat coram illo: sz cōiter sic vocabat. qz tam iudex q̄ ps litigans se retulit ad illud corpus: qz sic cōiter vocabat: lz i rei veritate alio noīe vocet. Idē si non cōiter sic vocet: sed est ō illo maleficio vl debito ō quo queritꝰ reputatus obnoxius: qz tā iudex q̄ ps aduersa ō tali sentit. Nō obstat ō ysaac qui bñdixit iacob ⁊ animus referebat sup esau. nā aīus suus fereba tur sup illo corpe qđ erat iacob: lz crederet q̄ eēt esau. ⁊ iō tenuit benedictio i iacob que ꝓcedebat ex aio ⁊ facto ipsius ysaac benedicētis. secus i ci tatōe q̄ fit ꝑ ꝓcurātē. ⁊ non ꝓcedit nisi ex aio iudicis. l. fi. C. ō exb. re.

¶ Denūciat ē crimē alicui⁹: supiori nūciare ita q̄ ꝓpositio de auget denūciatōez. vt in si. ff. depositi. l. i. in pn. Host. aūt in sum. ti. de accu. ⁊ rubri. de denū. §. i. dicit decime fcā dilatio ad penitentiā agendā: vel aliā legitimā penā iponēdā vl ēt ad vtrūqz. ⁊ in. §. se. ipse distinguit quādā denunciatōez. dicēs q̄ quedā ē denūciatio penitētialis ⁊ euangelica. ⁊ ad illā quilibet admittit quedam vero iudicialis ⁊ canonica. ⁊ ad illā nō qlibet admittit. vide ibi ō illa. ⁊ in reportatiōib⁹ Jo. an. c. nouit. de iudi. ⁊ Host. in sūma ti. de accu. dicit q̄ mandatū euangelicū si peccauerit. ij. q. i. extenditur solū ad illos q̄ i magistratu sūt positi siue clerici siue layci. ar. xxxij. q. iij. duo ista noīa. xxij. q. iij. ō plby. quo ad alios ār ē ꝓsilū. ⁊ hoc ē vez in peccato ꝓmisso. nā icōmittēdo oīb⁹ ē ꝓceptū. xxij. q. v. hoc vl. Et dicit Host. se approbare dictū Jo. an. ⁊ q̄ qlibet admittat ad denūciādū: dum bono zelo ōnūciet: ō sen. ⁊ re iud. cū. i. ⁊. a. sz lz infames ⁊ irregulares. nō tñ admittunt criminosi q̄ sua crimina non cōfexerint: ꝓsumit. n. q̄ malo zelo de nūciēt aliena. Distinguit tñ dicēs denūciatōez ō peccato ꝓmisso eē euāgelicā. Sz cōmittēdo canonicā ad quā qlibz admittit. vt ō cogni. ipi. tua. Et sufficit qualiscūq̄ notitia. vt i. c. hoc vī. ꝑall. Illectus pitudo ꝓpria obsistit in sponsalib⁹. ¶ Dreterea nec ipedit iuramētū ꝓcedēs. xiij. di. nerui. Et nota q̄ nō sequit iste denunciatus ē excōicatus publice. ⁊ ne dū in iudicialib⁹: sz ēt in extraiudicialibus euitari ⁊ a legitimis actib⁹ remoueri dz. ergo ē excōicatus: qz forte excōicat⁹ nō ē: vt si p⁹ appellationē legitimā sīa lata sit i eū nō tñ fuit vt debuit ꝓsecut⁹ appellationē eandē itra tēpus ab homine vl iur. statutū ad ipsam ꝓsequēdam. c. lz de sen. exc. li. vi.

¶ Deniqz no. Arch. xiiij. di. deniqz.

¶ De plano aliqd dī fieri qđ iudex sine figura ⁊ strepitu iudiciario fac. de cuius vbi significato hēs hodie plē. ō v. sig. i cle. sepe. Arch. ō elec. c. in dēntatib⁹. li. vi. sup vbo strepitu ⁊ figura. Et de accu. c. sic oli. vbi statuūtur psone idonee simplr ⁊ ō plano absqz vlla iurisditōe sollicite inuestigā

tes. Dicitur ergo iudex aliud facere de plano: qñ
ſ. nō eſt i ꝓſiſtorio. vt. ſ. reſidēs i loco i quo iudica
re conſueuit. aliqualr iſtruct⁹: ſine iuris ſolēnita
te aliqd facit ſtatuit aut determinat.

¶ Deportar ē aliquē ꝑpetuo exilio dānar. ſz re
legare ad tēs: vt. ff. ō iterd. l. relegator. §. dīa.

¶ Depoſitū ſm Io. e. ti. ē qō cuſtodiēdū alicui l'
alicui⁹ fidei datuz vl' creditum. i quo dz q recipit
maxīmā diligētiā bīe: qz i depoſito ꝑbitur re obli
gatio: iſti. q. mo. re. ꝓtra. ob. §. pe. Et dī depoſitū
iter clericos: ꝓmodatū ꝙ iter vulgares. Rei aūt
depoſite ſic ꝛ ꝓmodate dīium retinemus. vt. ff.
ꝓmodati. l. rei ꝓmodate. Et dī ſm Io. a. ō. ꝛ po
ſitū: ſic q ꝑpoſito ō augeat. vl' vi. a. ō. i. deorſum
poſitū. alīs ſeorſuz poſitū. ſ. a deponēte: vt oīdat
totū fidei ei⁹ ꝓmiſſū apud quē ponit quo ad cuſto
diam. ꝛ vl' ſepata cuſtodia a deponēte. Eſt ergo
aliud pono aliud ōpono: vt. ff. e. l. i. Quid ſit actō
ōpoſitū directa ꝛ ꝓua re. ſ. actio depoſiti.

¶ Depoſitarius ē apud quē res aliq̄ ōponit cu
ſtodiēda: ita ſumit i auc. ſz iā. C. depoſi. Et differt
a ſeqſtro. qz ōpoſitarius ad hoc ꝑcise tenet vt de
poſitor ꝛē reſtituat. Tenet ēt maxīmā diligētiaz
adhibere. ſz ſeqſter neutri litigātiū tenet ꝑcise ꝛē
reſtituē: ſz indeterminate illi q vicerit.

¶ Derelictū dī illud qō caret poſſeſſore: vl' qō in
nullius ē poſſeſſiōe. vt iſti. ō re. diui. §. hoc ꝯplius
circa finē.

¶ Derogare ē diminuere l' i pte tollere vl' ōtra
hē: vt. ff. de. ỽ. ſigni. l. derogator. Et differt ab ab
rogatore ibidē. Rc. ſ. abrogare.

¶ Deſidē eſt diſcordare.

¶ Deſertores dñr clerici q ꝑpe eccīe miſteriis
deſtituūs ad alia vicio fuge ſe tranſerūt vl' ꝓfuge
runt. vt. xxi. q. ij. placuit. ꝛ hoc ſm canones. Sed
ſm leges deſertores dicūt milites vicio fuge ſuā
militiā deſerētes. vt. C. e. ti. l. i. ꝛ. ij. li. xij.

¶ Deſertū ē locus nō habitat⁹ penit⁹ neqz cult⁹
vltra memoriā hoīum. vt. c. i. de ver. ſig. li. vi.

¶ Deſuetudo ꝛ ꝓſuetudo differūt ſz Bar. i. l. ō
qbus. ff. de legi. ſup ỽbo deſuetudinē. Illa ꝓſuetu
do ē qñ fit ꝓ legē p ipaz ꝓſuetudinē. Sz deſuetu
do qñ nō vtimur aliqua. l. in iure poſita. de hoc
no. in ꝓhemio inſti. in fi. ꝛ in glo. l. preall.

¶ Deteſtari ē abñū renūciare teſtib⁹ adhibitis
vt. l. ſubſignatū. §. i. ꝛ. l. ic. ff. de ỽbo. ſig. Aliter āt
deteſtari ē fcā alicui⁹ abrenunciare: ſpernere: vel
abhominari: ſeu nō approbare: vl' ē execrare vel
deſcribi res aliqs ꝛ eas q̄ quales ꝛ quāte ſūt ſcri
pto comprehendi. vt. ff. l. prealle.

¶ Deteſtatio ē cū teſtibus facta denūciatio.

¶ Deunx eſt vna pars aſſis que ex. xi. vncijs pfi
citur: inſti. de here. inſti. §. hereditas.

¶ Deuſdedit ē ꝑpū nomē. c. tāta ō ſimo. ſilr deo
dat⁹. e. ti. c. iij. ꝛ ſic nomīa ꝓpriū diuerſimōe ꝓpōit.
qñq ex noīe ꝛ ptcipio. qñq ex noīe ꝛ ỽbo. qñq
ex ꝓnoīe ỽbo ꝛ noīe vt De quouniltdeus vt. c.
i. ō indi. Nec valet ar. ab ethimologya noīs ꝓpriꝭ
qz ad placitū ponit. Sz noīs appellatiui qñq ſic
ſ. negatiue: vt. l. ſi qs in fundi vocabulo. ff. de le. i.
patet in nominibus mutuū teſtamētū.

¶ Dextans ē ps aſſis que ex. x. vncijs pficit: nec
reſpicit totum: vt in. §. prealle. ſ. as.

De Di

¶ Dyacon⁹ grece dī miſter latine: qz ſic i ſacer
dote ꝓſecratio: ita i dyacono miſterij diſpenſatio
bī. Et hypodyacones grece dñr ſubdyaconi lati
ne. qz ſubiacēt ꝑceptis leuitar. Et apud hebreos
nathinei vocant: vt habet. xxi. di. cleros.

¶ Diaſcoli vl' diaſcoles dicūt iaſij. i. dictatores
vl' diſtictores legis hoc eſt publice rōms. Et ſm
hoc accipitur in gl. de tab. ſcri. vel pic. C. li. xi.

¶ Diadema ꝓpriē ē corona impalis. Et ē ſoluz
ō auro ꝛ lapidib⁹ ꝑciosis. a dya. i. duo ꝛ demo. qz
ex ſui rotūditate ꝓncipiū demit ꝛ finē ſm Jo. an.
in cle. romani de iureiurando.

¶ Diabolus idez ē qō demon. a dia qō ē duo ꝛ
bolus morſus. qñ ſi mordēs corp⁹ ꝛ aīaz ꝛ creatus
ē bonus. ſz ex libero arbitrio fact⁹ ē malus. imo
adhuc bz libez arbitriū: ſz illud ē tm̄ ad malū alio
qn nō demereret ꝛ quotidie peior efficeret. Si
militē angelus bz libez arbitriū quo quotidie me
reret ꝛ melior fit. hoc ergo ad bonuz tm̄. Homo
ỽo bz libez arbitriū eque ad bonū ꝛ ad malū ſm
gl. xxxiij. di. i noīe dñi. vbi tex. dicit qr i ꝓſecratōe
epi querendū ē poſt multa ſi credat qr diabolus
nō p ordinatōem: ſz p arbitriū factus ē malus. qz
hoc quilibet credere tenetur.

¶ Dictatores oli dicti fuerūt q ſūmū magiſtra
tū gerebāt: quoz erat i maioꝛib⁹ cauſis ſnias fer
re l' dictare. vt. ff. ō ori. iur. l. ij. Et a ppl'o dñr au
ctores quoz creati fuerūt tres a rōanis p⁹ ceſares.

¶ Ditio eſt idez qō ptās: vt. ff. ō ori. iur. l. ij. §. ca
pta. ꝛ. ij. q. vi. c. a iudicibus. ad fi. inde iuriſdictio. ꝛ
ꝓponitur ab hoc nomine.

¶ Dieta i vna ſignificatōne ē cenaculū quo die
magis q̄ nocte ſolēt hoīes reſidē. vt. ff. de dona.
l. lucius. vl' domūcula ꝓſtructa i hortz ꝑ colligen
dis fructib⁹ ſeu oblectatōis gr̄a. ita capit i. l. ſena
tus. §. marcellos. ff. de le. i. in alia ỽo ſignificatōe
dī ſpaciū vnius diei. vl' lapſus. tertio ē vni⁹ diei
opatio: quarto eſt vnius diei certa ꝛ determiata
comeſtio. Cōtinet aūt dieta legalis. xx. miliaria
Italica. Dieta vulgaris dicit illa que habet ſm
ꝓſuetudinē regionis.

¶ Dictarij dñr q i cenaculo alieno ſe diriguntꝭ
alio furādi: a dieta ſz pmā ſignificatiōez ſic dicti.
ꝛ ſic exponit i. l. ſacularij⁹. in pn. ff. ō edi. edic.

¶ Diffinitiua ſnia. Regre. ỽ. ſnia.

¶ Difficile dī qñq quod nullo mō fit. ij. q. vi. di
dnū. deſi. ſz aduerſus. ꝛ glo. ſi. de teſti. c. pñtiū. ex
ponit defacili non: ideſt nullo modo.

¶ Digeſtum ſm Alz. i ſum. de vete. iur. enu. di
citur legalis liber q alio noīe vocat pādectarleu

liber pādectaꝝ:ex eo quia oēs disputatiões ⁊ de cisiões legitimas i se habet ⁊ qꝫ vndiqꝫ collectõz i sūmis recipit i cētū qnquaginta pene milia versuū totū opus pficiés:⁊ i qnquaginta libros pmales digessit impator. Collectus aūt fuit iste liber ex veteri iur̄ qō ab vrbe Rōana ꝯdita:⁊ a Romuli tpib⁹ vsqꝫ ad tpa Justiniani:fere p mille ⁊.cccc. annos ꝯfuse statutū:vi obtinuit. Et extēdebaꝫ i duo milia pene librorꝝ.⁊ tricies cētena milia versuū:vel rūsoriuz.vt pz de vet.iur.en.l.ij.§.cū oīa. Quare āt pādecta diuisa fuit i tres libros:vt volumina:quorꝝ pmū vocaꝫ digestū vetus ꝑm isortiatū:tertiuz digestū nouū. Rō qꝛ a duob⁹ ipera toꝛib⁹ nūcupatis hoc noīe. Federicus postea maturi⁹ rumnatū ē:ergo scribiꝫ p duplex ff pz quos dā. Diciꝫ āt pādecta a pan.qō ē totū ⁊ decta doctrina:qꝛ ibi ē tota doctrina oium iuriscōsultorꝝ: vt i.§.pal.cū oīa.⁊ i ꝓhemio isti. Sz vocaꝫ digest⁹ió qꝛ oīa decidenda ibi digerūtur ⁊ soluunt pz Az.Accur.Dy.i pn.isti.⁊ no.Jo.an.i.pbe.cle. qꝫ digestus capiꝫ alibi ꝓ decoctū.xxxv.q.ix.apli ce.ō ꝯse.di.v.ne talez ⁊.c.ꝑce. Quidā dicūt qꝫ iste liber olim ꝑ duplex:dd scribebaꝫ:vl̄ p.d.⁊.g.iz postea ꝑ viciū scriptorꝝ corꝛuptū sit. Sz pria rō apparet melior.s.qꝫ digestus scribaꝫ ꝑ morē oium legaliū librorꝝ ꝑ duplex ff qꝫs ille due lr̄e nec i pn.nec i fine bu⁹ noīs digestū ponanꝫ.ió qꝛ ille liber fuit digestus secūdario ꝑ duos fredericos īpatores a quorꝝ cuiuslibz noīe sūpta ē pria lia f ⁊ sic erūt duo ff.iz illa rō alijs ñ placeat:qꝛ neuꝫ illorꝝ impatorꝝ aliqd fecit exceptis paucis cōstitutiõibus positis in vsib⁹ feudorꝝ. Dicunt ergo eē vi ciuz scriptorꝝ. Et vnus librorꝝ noīat⁹ ē isortiatuz qꝛ cū Rome eēt studiū amissū ⁊ Bonome i nolet.⁊ ei⁹ recupatōe fcā Rauēne cuz eēt amissum ius ē redditū forte:cū milia adsint q̄ deerant.⁊ sic sumiꝫ in ꝑ valde. Alij dicūt qꝫ fortes leges in eo sūt.sz certe ⁊ i veteri.alij ab iuētore seu actoꝛ sic noīatū dicunt. Vel dī qꝫ noīa magistralia sunt q̄re nō ē ō cis disputādū:qꝛ relinqtur ptinacib⁹ ꝑm tulū. Et qꝛ plura sūt negocia q̄ vocabula.ff. de ꝓscrip.ꝙ.l.natura eni. Alij ab isortiatum calceo vocabulo qō ē dispositio qꝛ vltie dispōnes i eo sunt.vnde.Sum liber fortis disponēs spolia mortis. Et clausis portis me discat lector i horꝛtis.hec i gl.pria bu⁹ libri. Et dī qꝫ vnus Fredericus ō ꝑdictus q fecit auc.oēs pegrini.C.cōia de luc.nat⁹ fuit i ciuitate Sanctorꝝmitana ex ānqssima muliere:q̄ ne crederēt partū eē suppositū publice i medio palacij peperit.

¶ Dignitas qd sit pz Archi.pz ō ꝯsue.c.i.li.vi.i gl.⁊ hec erat ꝓ:q̄ ē notabil. Dignitas q̄qz idē ē qꝫ ptās vl̄ ꝯditio vl̄ ꝓrogatiua secularis vt.xxiij. q.v.administratores ⁊.C.de digni.lib.xi. Et sic iudex dī hīe dignitatem vt.ff.de albo.scri.l.vlt.de hoc ēt no.iij.q.vij.in pn. Jtē dignitas ē q̄dā ꝑeminentia eccle vel in eccla.c.q̄uis.de ꝙ.signi.vide no.per Jo.an.iiij.di.dēniqꝫ.⁊ Hin.⁊ Ber.ō clerī.nō re.c.iij.⁊ de ꝓben.ō multa. Et quot modis firmaꝫ dignitas:nō etiā de rescrip.sedes aplica i gl.sup verbo maiores:que incipit sed q̄s pſonas. Q̄qz aūt sumiꝫ strictius ꝑ eminētia ꝓrogatiue pſone ecclasstice:que prerogatiua etiaz diciꝫ pſonatus qui cognoscik quādo aliqs hz prerogatiuā in choro vel capło in optionibus:in ꝓcessionib⁹:i vocibus dandis ⁊ sūmis:plusq̄ alij canonici sui ordinis:vt in.d.c.i.de ꝙsue.prealk.cuz si. Et illa cognoscik bis modis. Primo quādo quis hz ad ministratōez rer̄ ecclesie cū iurisditiõe. Secūdo quādo hz nomē dignitatis:⁊ prelatiõem seu prerogatiuā tam in choro quā in capło. Tertio quādo ex ꝙsuetudine eccle habek aliqs in dignitate vide Arch.vbi supra. Etiā dignitas significat latius ⁊ strictius sm vsuz ecclaruz.naz quod i vna ecclesia ꝙtinetur sub noīe dignitatis in alia cōtinetur nomine officij:⁊ ecōtra:put cuiuslibz ecclē vsus hz. Repitur etiā latissima significatō ꝑ qualis excellentia.vbi gla. Cum aliquid relinquitur ꝓncipi:⁊ ꝓnceps moꝛitur ante diem legati cedentez debeꝫ successori. Ratio qꝛ videꝫ legatū eē dignitati:significato sumpto ex hoc qꝫ relictū ē sub noīe dignitatis. Dignitas autez nō moꝛiꝫ.xij.q.ij.liberti. Sz si relinquiꝫ Auguste:⁊ ipa moꝛitur ante diez legati cedentē:legatū perit.l.cum ꝓncipi.cum.l.se.ff.de lega.ij. Ratio quia cū dignitatē nō ex se:sed ex Augusto habeat:nō vī ei relinq sub noīe dignitatis sed sub noīe ꝓꝓrio ⁊ ꝓinde ē ac sic noīe ꝓꝓrio relictū eēt. Jdeo non deniꝫ Auguste succedenti:nisi quocūqz alio medio ꝓbabili ꝙcludek volūtas testatoris. Ex his Bar.talē decidit qōnez. Si relinquiꝫ epō:eo moꝛtuo añ diem debeꝫ successoꝛi:cuz vicarius nō habeat dignitatē ex se:sed ab epō. Et breuiter volūtas disponētis dz inspici. Jtē ibi ꝙcedo domino Jobānī videtur ꝙcessum pſone:significato sumpto a nomīe ꝑ ꝓrio. Si vo ponik nomē appellatiuū tm̄:videk relictū dignitati. Si vero ponik vtrūqz:ꝓꝓriuz.s.⁊ appellatiuū dignitatis:tunc distinguik. Si vero ꝓꝓriū ꝓcedit videtur cōcedere pſone. Si appellatiuuz dignitas vel ecclesia:ꝓcedit:tunc dignitati cōcessum videk. vide hoc per Bar.in.l.ciuib⁹.ff. de re.du.

¶ Dilatio ē tēporis i cā ꝓrogatio. Et dilatōnū sm Host.in sum.ti.de dila.§.i. Allie sūt citatorie que daniꝫ vocato ad cām ad veniendū ad iudicē ante lit.ꝙte.intra quas:citatus se ꝑparabit vt veniat i termino.⁊ nihilominus post morē:vt.ff.ō offi.deleg.ꝙsuluit.de qbus.ff.ō iudi.l.ad pemptoriuz cum se.vsqꝫ ad.l.de qua re. Et alie sūt restitutorie que daniꝫ his qui spoliati fuerūt:seu sunt vel que daniꝫ ad appellandū que sunt decē dierꝫ vel ad restitutionez in integrū petendā que olim ītra ānum utilem.hodie ītra quadriēnium continuum daniꝫ:vt.C.de in iteg.resti.l.fi. Allie sūt de

liberatorie que dantur reis ad deliberādū:ō qb⁹ C.ō litꝫ.ꝓte.ī auc.offerat.hodie canonizata.iij.q. iij.§.offerat.Alie sūt pemptorie q̄ dant volēti p bare:de qb⁹ī.Li.C.de dila.Alie sūt executorie q̄ dantur ꝓdēnato ad hoc q̄ satisfaciat:de his bīn l.ii.C.de vsu. Alie st reuocatorie q̄ dant bñtib⁹ ius reuocādi domū:de qb⁹ bētur.l.ii.§.legatꝫ.ff. ō iudi.Alie sūt vocatorie siue feriales.vt ī.l.i.ff. de fer.ꝛ.xxv.q.iij.p totū. Alie pſecutorie q̄ dan tur ad appellatōez pſequēdā:de qb⁹ ī auc.ei qui appellat.C.ō tēp.ap.Alie sūt saluatorie:vt pnīa les.Alie p̄ceptorie:ō ap.c.p̄terea.Alie electorie vt de ꝙuer.ꝙiu.c.ex publico.ff.ō adop.l.mācipio rū:ꝛ de ele.ne p defectu. Alie exportatorie:vt ō frig.ꝛ male.laudabilē.Alie exemptorie:vt q ma. accu.poſ.c.fi.ꝛ.C.de īge.ma.l.diffamari.Alie re futatorie:vt ō appel.pſōas.ꝛ.c.reqꝛis.ij.ꝛ.c.sepe de ele.dudū.ō renūc.venies. Alie exceptorie.ſ. ad ꝓponēdas exceptōes ꝙcessas a iure.ō except. pastoralis.hos mōs ꝛ spēs lati⁹ pſegtur Host. ibidē:ꝛ ī Spe.e.ti.ꝛ plures addit Spe.vide ibidē ꝛ glo.sū.iij.q.ii.declarat notabiliter quinqꝫ spēs ī ducia⁹ vel dilationū.Spe.aūt enumerat.xx.ī.ti. ō dila.§.i.Et Host.ī sū.e.ti.§.i.Mā restitutorie ī ducie dabant oli spoliatꝫ vl abiectꝫ:ꝛ tandē resti tutꝫ:ītra quas a iudicio⁹ strepitu qescebāt ꝛ erāt nō minores sex mensiū:nec maiores āno.iii.q.ii. electis.Vel vertus erāt arbitrarie.c.si eps eadē q.Et deliberatorie dant ante lit.ꝓt. Cū enuꝫ cita tus venit ad iudicē porrigit ei libell⁹: quo oblato dātur a iudice inducie.xx.dierū in qb⁹ deliberat re⁹ an cedat:vel cōtendat:siue iudicē recuset.Et talis exceptio dilatoria:ō ante lit.ꝓte.ꝓponēda de re iudi.cū inter monasteriū. Et exceptio recu satoria iudicis debet p̄ma eē iter dilatorias:qua omissa si alie ꝓponant ad ip̄az redire nō pōt nisi ex noua cā.Dant etiā lit.ꝓte.q̄ paternales adie ctōes induciarū dicunt vt.v.q.ij.pñti.¶Preparatorie vero dant p lit.ꝓte.ꝓbare volētibus intra quas p̄parēt suas ꝓbatōes quaꝝ spaciū moderā dū est:vt dicit lex.iij.q.iii.spaciū. Et dant tā acto ri q̄ reo.ꝛ tm̄ semel:vt in.§.spaciū.p̄allegato:nisi casus emergat inopinatus.Judicatorie aūt dan tur condēnatis.ꝛ sunt quattuor mēsiū.ō re iudi. c.ad ꝙsultatōm.Nec habēt locuꝫ in causis criali bus in quib⁹ executio nō defert nisi in quattuor casibus:vt no.Bof.de iudi.§.partibus. Et nota q̄ in ciuilibus causis pro qualibet causa necessa ria datur vnica dilatio. Jn criminalibus vero tres sunt reo.ꝛ due actori.hec ex Bof.in sum. eo.ti.

¶Dilatio pōt ēt sic describi ſm Bal.Dilatio ē tp̄s quod hꝫ certū p̄ncipiū ꝛ certum finē. Vel sic est tp̄s datum a lege:vl a iudice ptibus ad veniē dum. Et talis est dupler.ſ.p̄ma que datur ab ho mine vel a iudice:secūda que datur a iure vel a lege.vt pꝫ in rubri.ō ferijs.

¶Dilapidare ē res vel bona ꝓdigaliter ꝛ indif ferenter errogare.ſm qō no.Arch.ō rescrip.sta tutū.li.vi.ꝛ ō ele.q̄ sepe.e.li.ꝛ sic sumit i.l.ſi.p ea C.māda.i.ꝛ.ff.ō mi.l.vꝫ circa finē.

¶Dilitere est latere:unde diliteſcē inchoatiuū ꝛ vtunt ml'tū oratores dicētes.vñ tibi scribendi ca pescāt exordia mea sane rōes diliteſcit:ꝛ bī in.l. dies festos.C.de feri.vbi dī.Taceat apitio aduo catio diliteſcat.ꝛ venit a ꝛbo dilitē:a dis ꝛ latē.

¶Diminutio capitꝫ.¶Regre.ſ.capitꝫ diminutō.

¶Diocesis ſm Arch.ō rescrip.c.statutū.lib.vi. dī distinctio vel diuiſio siue gubernatio q̄ diuisa ꝛ diuersa ē ab eccleſia alteri⁹ epatus:ꝛ cōmissa gubernatōi vnius:vt patet.vi.q.i.cp̄um.ꝛ.xvi. q.ij.quicūqꝫ.ꝛ.c.licet.ꝛ.c.inter.ꝛ ibidem no.ō tē po.ordi.c.eos.li.vi. Aliqnādo sumitur pro regio ne vel prouincia.ꝛ sic forte capitur in.l.presides. C.de offi.re.prouin. Aliquando sumitur pro pro uincia etiā iterdum sumitur pro parochia.vide ō hoc Arch.ibidē.ꝛ.vi.q.i.cp̄m.ꝛ dicitur a ꝺya quod ē duo:ꝛ cesio.i.separatio quia separat duaſ iurisdictōnes.Et nota q̄ appellatōe ꝺyocesis nō cōprehenditur ciuitas:quia dignius sub minori comprehēdi nō debet:sed ciuitas dignior est ꝺyo cesi.sed appellatōe ciuitatis bene ꝺyocesis com prehenditur:vt no.ī.c.rodulphus.de rescrip. Et q̄ nomē ordinarius plura ꝙprehēdat q̄ nomen ꝺyocesanus.vide gl.ij.cle.i.ō vita ꝛ ho.cle.ꝛ me lius gl.in ver.ꝺyocesan⁹ in cle.i.de iure patro natus.

¶Dyponde⁹ ē genus pōderis leuissimi ex duo b⁹assib⁹ ꝙpositi:vt dicit Beda sup illō Luce.xij. Nōne qnqꝫ passeres veniūt dypōdio.vl'ē as du plicat⁹:vꝫ.xxiiij.vncie.ꝛ no.īsti.ō bere.īsti.§.ꝛ si plures vncie.Et qō ī numeris ē vnū:ī pōderib⁹ ē as:qō duo hꝫ ꝺypondia.ꝛ dī a ꝺya qō ē duo:ꝛ pondus q̄si dupler pondus leuissimi pōderis.

¶Directū verbū ē qō significat:vt ille cui relin qtur:vel in quem disponitur sua manu recipiat. Sed obliquuꝫ verbū est quod significat vt ō ma nu alterius acciptat.Et cōmune verbū est quod vtranqꝫ significatōez habꝫ.verbi gratia directū verbū est instituo.quia significat q̄ istitutus sua ꝛ nō alterius manu accipiat.ff.ō bere.īsti.per to tum.Jdē ī verbo beres esto.eo.ti.ꝛ ī ver.accreſ scat.vt ī ti.C.quādo nō pe.par.pe.ac. Jdē ī ꝛbis accipiat:capiat:quia sunt directa significātia obli quum verbum.vt.l.restituta.ꝛ per totū titulū.ff. ad trebel. Jtem ibi.volo q̄ talem heredem reci pias:qꝛ tunc per fideicōmissum pars hereditatis est illi restituenda.l.pater filium.§.fi.ff.de legatꝫ iii. Jdez ibi.rogo vt uicīū heredē facias.l.ex facto in p̄n.ff.ad trebel.nam per hoc videtur velle:ꝛ ī telligere q̄ hereditatēz suam sibi restituat.ꝛ sic ñ directe heredez illum faciat. Jdem ī verbo detur l.fundi trebaciani.ff.de vsufru.lega.Et breuiter omne verbū significans q̄ gs ō manu alteri⁹ ac

cipiat est obliquū de cōmuni verbo vt substituo. nam si paganus substituit filio ipuberi quādocū qz ōcesserit per verbū substituo. hec substitutio ē fideicōmissaria: vt no. i. l. centurio. ff. de vulga. substi. Si aūt substituit filio si heres nō exit: substitutꝰ admittitur ex directo suo iure. Est ergo cōe qz habet vtranqz significatiōem. Et rationē quare nō ē directū sicut illud verbū istituo. viō p Bar. in prealle. l. centurio. qz magis generale est. nā i loco alterius qualitercūqz positus dicit substitutus: etiā i singularibus legatz. secus de verbo instituo. Idem i his verbis pueniat pmeat. hēat. retineat remaneat. reuertat. deuoluat. puertat. succedat. Et breuiter quodcūqz verbum significat sic vtroqz modo qp qs sua manu habeat: vel ab alia: dicitur cōmune. vt notat Bar. in. l. centurio. prealle.

¶ Dispositū i vno vtrūqz significat: vl tm̄ illa: vl ēt disposita i alio. Distigue aūt dispositus ē ō de negādo i vno. ⁊ q̄rit an significet ꝓcessionē i alio ⁊ e ō: dispositū ē de ꝓcedendo in vno. ⁊ q̄rit an significet denegatōez i alio. Secūdo si dispositū i vno casu hz significatū a ō ꝓio sensu: an significet dispositionē ꝓriam in illo cāu. Tertio si ē dispositū in fauorē: an significet dispositū in odium: vel ecōtra. Quarto an dispositū i vno simplr: signifi cet extensiōez in alio. ¶ Dꝛo quo notandū qp lz regula sit qp id qō dispositū sit i vno: significet tm̄ i illo: qz illud cōtinet qō significat. Q̄qz tamen si gnificatus extenditur put ex quotiſmodo signi ficandi probabili concludit. vnde ad p̄mum questi tū dicendo rādetur qp dispositus de denegando in vno: significat: concessionē in alio ⁊c. verbi gratia. Testator dicit: lego domū exceptio tali instrumento: per hoc denegatū significat in alijs istrumentus concessus. l. quesitus. §. idem rādit. versi. deniqz. ff. de heredi. institu. Itē ibi muto denegatur esse procuratoꝛez. ⁊ pupillo testem: significat qp alijs concedit. Idem dic in omnibus edictis p bibitorijs. l. cum prētor. ff. de iudi. Nam quod de vno denegatur: de alio cōceditur. xxv. di. qualis xv. q. iii. c. ex eo. Similiter cōcessum in vno: significat denegatus in alio: quia ecōtra quod de vno concedit de alio denegari videtur. l. cuz ita legatum. ff. ō condi. ⁊ demon. Et no. in. c. nōne. ō prēsumptio. ⁊. l. quesitus. §. i. ff. de fun. instruc. instrumen. qz le. verbi gratia. Testator dicit sic. Lego duas statuas marmoꝛeas. ⁊ omne marmoꝛ: per hoc qō dicit duas statuas marmoꝛeas videt de negare ō alijs statuis: nec comprehendūtur sub illis verbis generalib⁹. ⁊ omne marmoꝛ: vt. l. cuz heres. §. i. ff. de lega. iii. Item vbi collegius concedit aliquibus: alijs videtur denegatū vt in titulo. de col. illi. C. Item vbi mulier pro bonis parafrenalibus. i. bonis que tradit marito supra dotē ⁊ nō dote: si sibi promidet qp aliqne res sint pignori obligate: tunc alie res mariti nō sūt sibi pignori obligate. Et tamen si sibi nō ꝓuideret. omnes essent sibi obligate pignoꝛi. Et sic dispositō i vno operat denegatōnem in alio: vt. l. fi. C. de pactis. Item ibi in secundo cāu rādetur qp dispositus in vno si habz cāuz signatuz a ꝓtrario sensu. tūc si gnificat dispōnez ō ꝓriā i illo cāu. vbi gl̄a. Debes mihi pecuniā pure: iussu meo ꝓmisisti Ticio sub ꝓditōe si ex asia venerit: dispositus videtur id qō sub ꝓtraria dispositione. s. si nō venerit: mihi non debeas. Et ista dispositio ꝓtraria: ꝓtrario nō tollit cāu: ex istis verbis dispositōis: seu ex eoꝛum signicato expresso. sed aliunde. vt. l. pecuniaz. ff. si cer. pe. Item legatus pure ad epatum sub conditione sub contraria conditione datum cē intelligitur. vt. l. aliquando in fi. ff. ō cōdi. ⁊ demon. vbi ter. nō dicit. Datū est sed datum itelligitur: facit quod no. glo. in. l. apud antiquos super verbo cōfectura. C. de fur. Item ibi dando dotez mulieri stipuloꝛ mihi reddi si per diuoꝛcium mꝫimoniuz fuerit solutū hoc cāuin cāu ꝓtrario. s. si fuerit solutū: nō p diuoꝛciū: sed per mortē: nihil videoꝛ disponere. l. si cū dotem. ff. solu. matri. Itē ibi. cōtinentem illicitā fieri, phibemus extra ecclesiā. l. ꝙcontinentem. C. ō epi. ⁊ cle. Iſtō tamē ideo sequit qp in ecclesia permittat fieri: quia contra rōnem naturalem ⁊ ciuilem est. ⁊ sic hec verba extra ecclesiam ibi nihil operantur: sed ibi ponuntur: quia de fcō nō fiebat i ecclesijs: sed extra i priuatis domib⁹. Et sic lex ꝓhibet moꝛbum vrientem: qz qō medicamēta moꝛbis: hoc exhibēt iura negocijs. i. auc. hec ꝓstitutio i no. ꝓstitu. in p̄n. coll. viii. facit. c. vt ꝓstituere. l. di. Item i tertio membꝛo rādetur qp i dispositō i fauorē. significatur ēt dispositum i lesionē. vt si ꝓtrahēdo tecū societatē dico pacisceꝛ do qp habeam duas ptes lucri. ⁊ tu tertiā: significat alia dispositō qp etiā habeā duas ptes dāni. ⁊ tu tertiā. isti. p socio. §. illud. ⁊ sic significat dispositio retoꝛ: siua dispositi in lesionē: disponētis seu pacisceꝛntis sui fauoꝛe. Ex hoc decidit questio talis: qp q ipetrauit gratiā ad p̄bendas integras: nō habz gratiā ad semip̄rebendas. qz in semip̄rebendis nihil est dispositū. Itē iudei nō possunt cōuenire die sabbati. ⁊ nec possunt conuenire. C. de iudeis. l. die sabbato. vtrūqz. s. non posse conueniri: nec posse conuenire dispōnitur expresse. ⁊ significat ex verbis dispositis. Nec hoc dispositū qp nō possunt ꝙueniri. retoꝛ quet in eoꝛū lesionez qp nō possint cōuenire: quia dispositio vtrūqz ꝓtinet ergo nihil significat aliunde. Idem dicenduz in dispositō in odium. s. qp etiam significet fauoꝛem: vt aliquis est infamis: ecce odiū. Et sequitur fauoꝛ qp non compellit esse testis. Idem i relegato qui etiam non testificat. Ad quartum membꝛum respondet affirmatiue. qp dispositum in vno simpliciteꝛ: etiā significat extensiōem in alio: vt qui concedit alteri i fūdo suo aque haustum: etiaz intelligitur cōcedere fuitutez itineris ad aque haustuz

l.item.§.i.ff. de fun.rusti.predio.

¶ Distributuũ dr qđ distributões significat.ꝛ hoc diuersimode ꝓut diuersitas subiecte materie:vel aliud mediũ ꝓbabile hz diuersificare vbi gratia sic dicẽdo.quilibet fert lapidẽ. sensus ẽ qꝫ vnusqsqz p se ꝛ ĩsolidũ fert lapidẽ. Jõ si testator dicit qlibet hũdũ meorũ det ticio decẽ:tẽ quot sũt hr̃des:tonẽs ticij hẽbit decẽ.l.si plurib⁹.ꝛ ibi no. gl.ff.õ le.ii. Jtẽ ibi.si testator ostẽdẽs duos ſ tres cum digito:dicat qlibet vestrum heres mihi esto. sensus ẽ qꝫ qlibet sit heres ĩ parte: nõ ĩsolidũ .l. hoc articulo.in fi.ff. de hũdi.ĩsti.nã materia subiecta nõ patit de pluribus quẽlibet ĩsolidũ hũdẽ eẽ cum ipossibile sit cuilibet eãdẽ hũditatẽ insolidum attribui. Jtẽ ibi qsqs mihi heres erit det ticio cẽtũ.siue vnus solus heres sit: siue plures. ticio debentur centũ solũ.l.ab omnibus.ĩ ꝑn.ff. de le.i.ꝛ l.si qs ĩ fũdi vocabulo.ĩ fi.e.t. Et si ĩ eodẽ casu testator postea ꝓhibet vnũ heredem dare ticio:ut̃ eximit eũ a dando.adhuc cẽtũ debentur ticio ab aliis.l.ab oĩbus ĩ ꝑn.prealle. Jtẽ ibi .quicũqz primo ĩgressus fuerit castrũ habebit centum. duo si mul ĩgrediũtur.qbz admittetur. qꝫ hec distributiua verificat ĩ vno solo.ꝛ ẽt in pluribus. uel omnibus concurrentibus.qꝫ primus est q aliũ ante se nõ habet.ꝛ actus primi verbi distribuitur cuilibet ĩsolidum.ideo etiam actus secundi uerbi. ergo quilibet qui primo ingreditur habet centũ.l. q filium.§.i.ff. de leg.i. Sed si dicat. quicũqz ingressus fuerit primo habebit illũ equũ .vel hunc fundũ.tunc plurib⁹ simul ingrediẽtibus nullus dz habere ex ꝓprio significato verbi:qꝫ vnũ tm̃ requirit. Jtẽ ibi.quicũqz ceperit vexillũ Bohemoꝝ habeat centũ:duo simul capiũt:hi duo simul cẽtũ tm̃ habebunt. Rõ ꝑm Bar.qꝫ actus ꝑmi verbi.s. capiendi vexillũ non competit cuilibet insolidũz ideo nec actus secũdi verbi.s.habendi centũ. Et ẽ simile:sicut duo simul portãt trabẽ:ꝛ nullus eorũ p se.l.ita vulneratus.§.i.ff.ad.l.aqui.

¶ Discussor require infra inspector.

¶ Dissertus:vl̃ dissertor ẽ idẽ quod facundus ꝛ ĩ de dicitur dissertatio:ꝛ ẽ ciuilis sapientia.vt.C. de or.cog l.qualia.ide venit ſuplatiu⁹ dissertissimus: vt.C. de aduo.diuer.iud.l.petitionẽ in iudicio.

¶ Distiungere:vel distinguere ẽ cõferre data vl̃ accepta:vt in.l.cognoscere.§.i.ff. de ver.sign.

¶ Dispẽdiũ:dr damnũ vel detrimentũ. Aliter dr̃ longũ ꝛ inutile;ꝓpẽdiũ vero breue ꝛ vtile. de ãccu.qualiter ꝛ quãdo.ii.ad fi.ꝛ.c. dispẽdia. de rescrip.li.vi.in gl.ii.ꝛ cle. dispẽdiosam de iud.fa.re. qđ ob gratiã. de re.in.li.vi.inde dispẽdiosus.i. dãnosus cle.ꝑalle. de iudi.vbi concor.in glo. Qñqz dispẽdium dr̃ idẽ qđ tediosuz absqz tm̃ vtilitate:ut in iur.ꝑallega. dispẽdia.ꝛ qualiter.

¶ Dispẽsare:ẽ idẽ quod disponere:vñ dispẽsato res dr̃ eo qꝫ domũ alicuius vel res disponunt. ꝛ ita accipitur in.l. dispensatores. ff. de solu.ꝛ dr̃ dispẽsare quasi diuersa pẽsare. videlicet vigores iuris relaxare per eũ qui hoc facẽ põt. ꝛ si aliter fit.non ẽ dispensare.sed dissipare.

¶ Dispẽsatio: ẽ iuris cõis ꝓuida relaxatio vtilitate seu necessitate pẽsata:ꝑm Guil. in spe. ti. de dispẽ. Vel sic ẽ rigoris iuris:p eũ ad quẽ spectat canõice fcã relaxatõ.i.q.vii.nisi rigor:ꝛ.c.sc. Qñ qz enĩ dispẽsatio sumit ipropꝛie. s. ꝓ iuris declaratõe:vt in.c.quintauallis. de iureiu. put ponit ĩ Spe.ti. de lega.rubri.õ dispẽ.§.i. Jtẽ ꝑm Jo.an. quẽ sequit̃ do. Ant. de butrio. dispẽsatio ẽ quedã cõis mensuratio ad singula ꝛ est õ iure concessa ꝓp impossibilitatẽ ꝓuidendi õ omnibus particularibus:sicut nauigãtes quedã ꝓiciunt vt alia salua sint.i.q.vii. dispẽsationes. Et traxit originẽ a deo qui ex sola misericordia ꝛ dispensatõe vniuersa creauit ꝛ ea subiecit homini.insti. de re. dinisi.§.in pecude. Et dispẽsatio est quadruplex .s. semiplena ad minores.vt.i.q.i.si qs heretice. ¶ Plena ad sacerdotiũ.i.q.ij.cõuenientibus. ¶ Plenior ad epatũ.xij.di.nos cõsuetudinẽ. Et plenissima ad omnes ordines ꝛ dignitates.xxxiij. q.iij. ipsa pietas:ut no. Jo.an.in gl.c.ꝑal.nos consuetudines. Jtẽ nota qꝫ dispẽsans debet hẽ ituitũ boni vniuersi.cũ oĩs lex ꝓ bono publico sit inuenta.iuj.distinct. Erit aũt lex:ꝛ intuitus rõnis ꝛ cause: hic est qꝫ si dispẽsatio fiat absqz intuitu rõnis dispensatio dr̃.vt no.in.c.qꝫ in tm̃. de preben.in gl.vlti. Etiã ñ tut⁹ẽ qꝫ ad deũ cũ qsiñ cã dispẽsat̃.vt no. Ber.in.c.non ẽ. de vo.ꝛ vo.redem.fa.xi.q.iij.is qꝫ pest.ꝛ.xxiij.q.i.manet. Et debent tria monere dispensantẽ:necessitas:vtilitas.ꝛ eundẽs preroga tiua meritorũ.i.q.vij. tali coniugio .ꝛ. c. exigunt. Jtẽ dispensatio non conceditur nisi ꝓ habẽtem ptãtem:condẽdi:ꝛ tollẽdi legẽ: ꝛ sic per ꝓncipẽ:ꝛ papã vel eorũ auctoritate:fieri potest. Et dr̃ notãter qꝫ dispẽsans dz respicere ꝓmodũ vniuersi:qꝫ al̃ videretur dispensatio impossibilis: cũ ius cõe introductũ sit ꝓ bono publico.iij.di.c.§.allega. Et qꝫ dispensatio ius ꝓuatũ dicatur.iij.dist.ꝓui legia ꝛ ius publicum preferendum sit priuato.c. bone.i. de postulatõe ꝓlator̃.sic enim dispẽsatio fit etiam ꝓ bono cõmuni. Jtem non dicitur acceptio personaruz que prohibetur.c.nouit. de iudi.ꝛ de reg.iur.in iudicijs.li.vi.quando circa eꝝ les:equalia.ꝛ ineꝝles ꝙanẽ inequalia.cũ bonos nõ solum metu penarum:veruz etiam ꝑmioꝝ exhortatiõe afficẽ debeamus.ff.õ iusti.ꝛ iur.l.i. Jõ bene cõcedit̃ vni qđ alij denegat̃. Jtẽ licet ꝺ ius naturale dispensatio nõ admittat̃.c. dispensatio. xiij.di.ĩ ꝑnc. Et ius cõe fundet̃ sup naturali rõe di.l. cõsuetudo. Tñ dispẽsans mouet̃ rõne particulari ꝺ ius cõe:qđ nõ potest oĩbus particularibus ꝓuidere ergo dispẽsatur ꝑm naturalẽ eqtatẽ ꝛ rõnabiliter. Illam qui ꝓ alijs laborat ꝑmiat̃: ꝛ plura sentiat cõmoda:q habuit onera:vt ĩ reg. q sentit onus ꝛc. de re.iur.li.vi.

Disputare ē allegare. vt videlicēt itentōnē suā p pbatōes i iudiciū deductas oñderet. ⁊ eā virib⁹ assueraret ⁊ roborāret. vt. xi. q. iu. alioꝝ. ⁊. xxiij. q. viij. cōuenior. ⁊ ō fi. istr. iter dilectos: ⁊ ō re. iu. abbate sanc. li. vi. cū si. Quod āt huiusmodi allegatōes ⁊ disputatōes fieri dēant sup testib⁹ ⁊ alis actib⁹ pz i. c. causis. ō test. ⁊ i auc. e. t. §. qz cū si. De hac materia vīō Spe. t. ō disputa. §. allegaī.

¶ Distrabere ē vendere: vt. ff. de ꝓben. emp. ⁊ ven. l. si ita distrahit. ⁊. l. rem alienā. ⁊. l. quotiēs. eo. ti. cum multis similibus.

¶ Diuertere ē discedere diuorcio. i. ꝑcūi mximo nū separe. Vnō dī mulier diuertit a viro suo. ut l. iij. ff. de diuor. ⁊. l. si ita filia. ff. eo. ti.

¶ Diuinatio accipit tripliciē. ⁊ primo ꝓ scia theologie a qua theologi dñr diuini. Scōo ꝓ scia infusa a deo. Et sic accipit puer. lxii. c. diuinatio in labijs regis. nā i iudicio non errauit os ei⁹ ⁊c. Tertio ꝓ scia magica: vel fallaci, ꝓphanatōe: vl ꝓphetizatōe: qz falsi ꝓphete: ⁊ magi figūt se ꝓuidē vel ꝑscire futura. vt capit. i. l. nēo. C. ō male. ⁊ mathe. ⁊c. ⁊ sic dī diatio a diuino as ide diuinat. i. vaticinari: vl futura ꝑdicē. Genus āt dinatōis a ⁊Persis ferē ēe allatū. ⁊ diuini dci i. ēqsi deo pleni. Sūt āt duo gña diatōis cui⁹ qdā ꝗttuor dire rūt ēe genera. Et hēnt hec oīa. xxvi. q. iii. c. i. i ꝑn.

¶ Diuorciū ſm Sof. ⁊ Host. i sū. e. t. §. i. Est it virū ⁊ mulierē legitie fcā sepatio. Et dī legitie. i. quos de⁹ cōiūxit hō nō sepat. s. violenter: ⁊ absqz rōne. Nō. n. hō sepat quos pēa dānat. quos reat⁹ accusat: quos maleficiū cohartat. xxxiii. q. ii. c. solet. ⁊ ō ꝓsā. ⁊ affi. c. ō infidelib⁹. Et dī a diuersitate mētū. qz illi q mīmonuꝝ distrahunt in diuersas ptes cūt vt. ff. e. t. l. i. ⁊. u. ⁊. ff. de ver. sig. Inter stuprum. §. diuorcium. ⁊ l. inter diuorcium. Sic ergo dictum est a diuorciando quia i veritate diuerse sunt mentes diuorciatoꝝ que prius erant coniuncte vnitorū: quare ēt repudiū dici solet. ff. eo. ti. p totū. ⁊. C. de repu.

¶ Diuus idem est qō sacer vēl diuinus.

¶ Diualē accipē. i. epl̄az impialē p quā fuelata ē q̄nitas q̄ solita erat dari i ordinatōe pōtificis.

¶ Dies ē dupler. s. naturalis ⁊ artificial'. Naturalis ē q̄ more romāo icipit a media nocte: ⁊ alia sequēti media nocte finit. l. more romāo. ff. ō fer. Et significat put qs significādi mod⁹ declat. Nā ibi hīdē istituo die tali: vsqz ad diē talē. dies nihil facit: qz tollitur dies: ⁊ dispositio remanet pura. l. hereditas. ff. de hī. insti. Similiter ibi. Cōstituo ꝑ dio tuo fuitutē tali die: vsqz ad talē diē. ff. de fui. l. iij. Nō qz hoc cāu ⁊ precedēti sic similiter disponitur. vt nihil significet ipso iure sed i effectu. Itē ibi, ꝓmitto tibi ascēdē capitoliū ꝓma die qua mortu⁹ ero: nihil significat: qz subiecta materia significare: nō dat. Sz ibi. Lego tibi fundū post decēdiū per hāc dici appositionē impeditur trāslatio dñi vt i. l. sempronius. ff. de usufruc. lega. ⁊ tamē ibi promitto tibi decē post decendium: non ipeditur obligatio. l. centesimus. ff. ō ver. obli. ⁊ ita dies apposita significat ibi dominiū ipediri. hic āt non significat obligationē impēdiri. sed tm̄ executionē: sed que sit rō diuersitatis. doc. se multū iuoluunt potest tm̄ dici ista rō. qz si impediretur obligatio: nulla esset ꝓmissio: vel legatū. nā ad id tps trahi non potest. Secus in cōditōe que de sui natura retrotrahit. sed dies certa nō pōt sic retrotrahi i dñio. ⁊ sic dies optime ipedit dñij translationem Itē ibi, ꝓmitto tibi qua die mihi placebit: valet dispositio. qz dies seu tps potest poni in voluntate obligandi: lz nō ipe actus. Etiā dies incertus ꝑ conditione habetur: vt in. l. dies icertus. ff. de cō di. ⁊ demon.

¶ Dictice sunt colūne ecclesie in quibus imagines patruz in suo cathalogo ponunt. Vel sūt tabule scribēdi vel pingendi: a dicto: dicte.

De Do

¶ Docibilis ꝓprie dī liber. Sz docilis ē homo doctrinal: ponitur tm̄ vnū ꝓ reliquo. xxviij. di. qui episcopus in ꝑn. Et petrus i epla. Erūt oēs dociles deo. xxxvi. di. §. ecce.

¶ Dolus malus ſm Host. eo. t. i sū. ⁊ Sof. Est calliditas: fallacia: aut machinatio: ad circūueniēdū decipiēdū. seu fallendū alterū adhibita. vt. ff. eo. t. l. i. §. i. ⁊ cōmittit calliditas tal' in tacendo vl dissimulādo. vnde Salo. Qui dissimulat iniuriā. callidissimus est: ⁊ pōt poni exemplū in venditoꝝ si sciebat fuitutē deberi vel rem alienā vl' alij obligatā ēē. nec certificauit emptorē tenet ex: qz dolo malo versatus ē. de hoc. de rescrip. c. sup lris. ⁊. xv. q. ij. ꝑscriptuz: sed fallacia cōmittit i mentiē do: ⁊ falsum asserēdo ꝑ consciam. vnde Augustinus. Mēdaciū ē falsa vocis significatō cū itentō ne fallēdi. xxii. q. ij. ille ergo. Machinatio cōmittit ex parte verboꝝ. xxij. q. v. queqz arte verboꝝ. nā machinatio ē occulta insidiatio. Dī āt dolus malus ad dīam voli boni. nā dolus bonus ē quando aduersus latronē vel inimicū quis machinat multo fortius in hostē publicū. xxij. q. ij. vtilē. ⁊. c. queritur. ⁊. xxij. q. viij. vt prudē. ff. de le. ii. l. cuz pr §. tucia ad fi. ⁊ talis dolus fraudē excludit. ff. ō le. ij. pal. Est tm̄ hosti fides ſuanda fidē ſuanti. xxiii. q. i. noli existimare: sz. Frāgēti fidē fides frāgat et dē. vt. C. de pac. l. cū ꝓponas. i gl. Alecur. vñ veteres dolū bonū vocabāt sollertiā. vt. ff. eo. ti. l. i. §. nō fuit. vñ dicim⁹ iste ē bone indolis. q̄si bonū dolū itus habēs. i. ingeniū. ⁊ sollerciā. vñ ⁊ Salo. in iudicādo meretrices bonū dolū adhibuit. i. ingeniū. ō ꝑsump. c. afferte. Itē dol⁹ bon⁹ fraudez excludit ꝑall. l. cum pater. Itē dolus: fraus: ⁊ simulatio sūt noīa reatuum: q nunquā ꝓmittunt a canōe. ⁊ q peccat legis auctoritate. xxiij. q. iij. q peccat. ⁊ vl' simulatio est: de his q̄ vi. mc. ve. cau. fi. vñ Nil refert armis contigat palma: dolo ve. vñ Vir. i. ii. eneidos. Dol⁹: an vir⁹ qs i hoste īgret

ne dum qs aliēnā pfidiā.arguat ꝓpriā fidem sol
uat.xxij.q.iij.īnocens.Et quō dolo deā actio de
li que dī iubsidiaria:cū nullū aliud remediū sup
est.ō hoc vide Goff.Et nota differentiā iter ista
qnqz noīa:dol⁹.lata culpa:leuis culpa:leuissima
culpa:ꝛ casus fortuitus:nā dolus est viciosa vel
studiosa machinatio ad aliquē decipiendū: vt.s.
dictū ē de dolo malo:verbi gīa deposuisti pences
me librum:ꝛ ego dolose ad finez q̄ dicū quē scio
furē esse.ꝛ qui vult furari librū tuū: ī domo mea
intrare faciā:dimitto ostiū aptuz:vt intret ꝛ fure
tur:ego teneor.ō depōsito subtracto q̄ cōmisi do
lum.Sed lata culpa est non intelligere quod oēs
intelligunt.vel nescire quod omnes sciūt. vel qō
maior pars scit.Leuis culpa ē desidia vl negligē
tia.Sz leuissima culpa est que aliquo mō potuit
preuideri.Et casus fortuit⁹ē inopinatus rei euē
tus qui a nullo diligenti potuit precaueri: vt inū
datio:naufragiū.ruina:icendiū:tēpestas icursus
latronū:de qbus īsti.qui.mo.p̄.ob.ℌ.itē is cui.ꝛ
ibi melius q̄ aliqua alia lege ꝛ.C.de pigno.ac. l.
que fortuitz.Et qñ dolū adhibet reus itelligēda
sunt verba ꝑm qō actor itelligit.al' debēt itelligi
verba ī ꝓprio sensu.de sponſ.ex litteris. in tex.ꝛ
in gl.Itē qui dolū obicit:dolū probabit.l.quoties
ff.de ꝓba.hoc tū fallit ī pastore qui negat suo do
lo vl negligēa ouē periſſe:ꝛ in custode carcerz
ar.ff.de edē.l.si qs.ℌ.vlt.Itē dolus est fraus:ꝛ ñ
econuerſo.ff.de pac.l.iure gētiū.ℌ.dolo.Sz p̄.ff.
de re iudi.l.fraudē.vbi dī q̄ fraus nō fit sine do
lo.Solu.fraus fit dupliciter:vno mō de re cū cō
silio:ꝛ sic nūq̄ fit sine dolo.alio mō de re sine cō
silio:ꝛ qñ aliqs decipit aliquē re ipsa ignoīat:ꝛ sic
fit sine dolo.

¶Doli capax est primus pubertati.s.qñ mas.bz
xiii.annos ꝛ dimidium:tunc.n.pōt delinq̄re:pre
terq̄ ī adulterio ꝑm Accur.Femīa vo qñ bz.xi.ꝛ
dimidiū annos.vt no.ff.ō re.iu.in.l.pupil.Aug.
vero dic ī epla ad Renatū q̄ puer dī doli capax
cū ē.vij.ānorū:qz tūc mēturi ꝛ verū loq p̄t.de hoc
no.in.c.oīs vtriusqz sexus de peni.ꝛ remiſ.

¶Domicilium alicuius ē ibi vbi maiorē ptem for
tune sue cōstituit:vel magnā partē bonoꝝ suoꝝ
vel si ibi habet larem.i.familiam.vt. C. de īco.ꝛ
censi.l.si ciues.li.x.vel si nihil ibi bz assidue tamē
ibi conuersatur.Sola tamen domus non consti
tuit domicilū.sed magis ibi erit vbi quis summā
rerū suarum constituit:vnde rursus discessurus
nō sit:vnde cū pfectus fuerit:peregrinari videt:
ꝛ ad quem locuz cū redierit:pegrinari desinit.de
hoc Jnno.de fo.cōpe.ex parte.Abbas tamen ñ
potest habere domicilium nisi ī suo monasterio:
lz alij seculares clerici sic ꝛ layci bñ possūt pluza
habere domicilia:cum diuersis locis se ita instru
xerīt:vt ñ minus ī vno q̄ ī alio se collocaſſe vide
ant'.¶Dōt et qs eē sine domicilio:ꝑm Bof.de fo.
cōpe.Et q̄uis Bof.scripsit q̄ clerici ibi bēat do
micilū vbi larem cōstituit:nō semp vbi ecclesiaz
bz.Archi.tū no.q̄ locus vbi clerici seu loca in q̄
bus clerici tenent ad residentiaz:semp debent ꝓ
domicilijs reputari:lz et aliq̄ p̄ dicāt.ꝛ sic et no.
Jnno.ꝛ Host.ō piu.c.ex ore.vide de hoc Archi.
d rescrip.statutū.li.vi.ī gl.sup verbo actor ꝛ re⁹.

¶Dominū directū ꝑm Azo.in sum. de iur.em
phi.circa fi.dī hīe ille q̄ possidet ciuilr tanq̄ dñs:
ꝛ illud dī dñum directū: q̄ solus dñs direct⁹ bz
ciuilē possessionē vt no.i.l.iij.ℌ.ex p̄rio.ff.de acq.
pos.vel ideo dicitur habere dominū directuz:q̄
sine omni alia obligatione liberam potestatez ba
bet rei.quod non est in illo qui habet dominium
vtile vel mixtū.

¶Dominium merū forte idem est quo directū
lz de illo dominio:ꝛ sequēn raro legatur.Dī tñ
q̄ illa duo dominia:merū:ꝛ mixtuz: sunt potius
due differentie que diuidūt hoc genus īperium
vt sic omne īperiū:aut est merum:aut mixtū vt ī
l.imperiū.ff.de iurisd.om.iudi.

¶Dominū mixtū est illud quod partiz cōuenit
cum directo dominio:ꝛ partim cum vtili.

¶Dominū vtile ꝑm Azo.dī habere ille q̄ solū
naturalr possidet:ꝛ nō ciuilr:vt ēphiteota. ꝛ vsu
fructuarius:ꝛ feudatarius:quod Jo.non placet:
vt.l.iij.ℌ.ex p̄rio.ff.ō acq.pos.Sz qdā:vt Azo. re
fert ī sum.C.ō iuī emphi.dicūt emphiteotaz hīe
quādā ciuilē possessionē:ꝛ vtilē rei vēdicatōnē.ff.
si ag.vec.l.i.Et differt dominū a possēōe. ut. l.ū
qs.ℌ.differēa.ff.de acq.pos.Et ibi no.bar.qd sit
dñuz.ꝛ quotuplex.Et q̄uis cōiter dñuz tradat
rei traditōe.dat tñ cāus quo dñuz tradit sine rei
traditōne:laltē noua: qñ videlicet quis prius bz
rem aliquo titulo.s.pignoris obligatā.locati:vel cō
ducti.Et creditor dicat debitori placet q̄ habeā
pignus insolutū:ꝛ rñdeat debitor placet. vt no.
in.l.cū dominia.C.de pign.

¶Domini recti erāt quidā officiales ōs cultores
ciuitatum.vel municipiorum.

¶Domini minoris magistratus sic dicti: q̄ dñi
recti:q̄ p suffragia duoꝝ eligebātur: vnus cōsti
tuebat a plebe:alter a maioribus.vt.C.de iu.

¶Domus sumit qñq̄ ꝓ agnatione.l.cū vnus.ī
p̄n.ff.ō ali.ꝛ cib.leg.ꝛ ad fille.in p̄n.Itē ꝓ oībus
cohabitātibus ī domo.C.ne li.po.li.pa.prē. l.i.in
ī fi.domus sumit et ꝓ oībus gerētibus eadem si
gna:vel arma.Etiā cōiter domus est que cōstat
ex parietibus:tecto:ꝛ fundamento:ptegēs nos a
caumatibus ꝛ ibribus.Si omnes de domo nobi
liū dñr:an bastardus cōprehendat. Et rñdetur
capiendo ꝓ agnatiōe:tunc non cōprehendit. Si
ꝓ descendentibus ex codē sanguine: tunc comp
benditur:vt in.l.ꝓnum.in fi.ff.de.v.sign.Si capi
tur ꝓ habitatione:tunc attenditur an sit habitās
vel ne.Silr recipiendo ꝓ portātibus idē signū ē
videndū an portet vel ne.Et dicit Bar.q̄ ꝑm cō
mune modū Lōbardie dicēdo omnes ō domo ī

telligũtur oẽs de eodẽ sanguine descendẽtes. sz qñ simplicit fit mẽtio de domo:tũc capit pro loco. De hoc vide Bar.i.l.tutele.ff.ō ca.dimi. Nã appellatõe dom⁹ fm Bar.nõ ꝓtrahẽdit porticꝰ:nisi fiat extẽsio vocabuli. Et sic statuta de domo:ñ cõphẽdũt porticũ. Alij ꝺ in.l.certa.ff.de le.1.i.Ş. sz si quis ad opus. Stante ergo statuto qꝺ puniat reptus sine lumie in nocte extra domũ.fm illos. non punietur reptus sub porticu domus sue.

¶Domũ reuocare est dicẽ te non debẽ litẽ pati eo loco quo conuenitz:sed ibi vbi domũ hẽs.vnõ legatus q mittit romã:vel qui vocat a pncipe ꝓ necessitate vl vtilitate reipu.nõ tenet ibi rñdere: sed bz ius reuocandi domũ. De hoc vide qõ legitur:t no.de fo.cõpe.c. vlti. t de vila. exponit.t ff.de iud.l.ij.Ş.legatis.

¶Donatio fm Azo.i sum.C.de dona.t bz Bo. in sũ.e.ti.Ş.1.ẽ rei licite:nullo iure cogẽte:mera liberalitate facta collatio.vt.ff.e.t.l.donari. Nã il licita rei donatio nõ tenet vt.d.l.Ş.scilic. Et dr donatio qñ donis gratis ꝺcta datio.vt.ff.de do.cau. mor.l.senatus.Ş.donatio. Donatõis aũt diuerse sũt species:put no.Az.t Bo.ibidẽ.qz alia ẽ iter viuos:alia ẽ cã mortz. Et hec sũt duo gña donationũ:vt isti.e.ti.in pn. Itẽ donationũ iter viuos alia ẽ ob cãm interpositã.alia simplr. Et illaꝝ simpliciũ alia ẽ simplex pura:t pfecta:alia iperfecta: seu cõditõal. Et sub hac specie donatõis ob cãm forte cadũt donatões iter viꝝ t vxorẽ: imo qñqz sũt simplices: t tũc regularr sũt pbibite :pp cãs q no.C.de dona.añ nup.l.fi.añ mediũ.l.ibi simplices. Interdũ.n.donatões ille fiunt ob cãm bone stã t licitã:t sũt pmisse:vt i casib⁹ q sũt.ff.ō dona. iter vi.t vx.l.si ꝑpõsuł.Ş.ꝓcessa.vsqz ad.Ş.si maritus:t q i illo.Ş.et cõsueuerũt notari p doc.s.cãus plures:iter quos casus st aliq i qb⁹ et simplex donatio valet. Ideo dcñ ẽ.s.regulr t spõsalia dõa: qz semp i dubiũ ob cãm futuri mũmonij psumit fcã.vt no.i.l.cũ uetere.C.ō dona.añ nup. Donationũ et cã mortis tres sunt spẽs.nõ fm ordinez regularẽ sz et bz ordinẽ.alphabeti.vt i ti.ō dona. propter nup.

¶Donatõ añ nuptias:vel pp nuptias.fm Az. i sũ.C.eo.ti.ẽ illa quã fac spõsus l aliqs sub noie spõse.l alti noie spõse. Et hec donatio ẽ ob cãm. Note tñ sic dr.l.fi.C.eo.ti.vbi bꝰ exprsse bẽtur.qꝺ ñ sit dõatõ simplex.qz sic sine mrimõio dos ẽ nulla. ita hec donatio sine mrimonio nulla ẽ. Hic ẽ qꝺ illa dõatio vocat ãtiferna.qñ ꝺria dõatio. Et dr ab ãti qõ ẽ ꝺ.t ferna.dõatio.vt pal.l.fi.C.e.t. Maritus.n.ab vxore accipit dotẽ.i.dõatiõez ob mũmoniũ.sic ꝺrio ipse dõat vxori pp nuptias. Et nõ bz oli diceret dõatio ãt nuptias:tñ qz hodie cõcedit fieri pp nuptias.tũc hodie vocat dõatio pp nuptias.vt isti.ō dõna.Ş.ẽ t aliõ genus.t.d.l.fi.

¶Dõatio cã mortis bz Az.i sũ.e.ti.ẽ cũ qs vult magis se bñe.qꝺ eũ cui dõat. subaudi tradẽdo:l se obligãdo.ne hec diffinitõ legatũ ꝓtieat p ꝑba ibi posita. Di.n.tradẽdo l se obligãdo vt nõ referat ad testatorẽ. Differt ãt hec dõatio. s.cã mortis a legato:iuxta ea q no.C.ō dõa.l.i.i fi. Post.ãt.e.t. i sũ.Ş.i.cã sic diffinit. Donatio cã mortis ẽ timoꝛ mortz imminẽtis:l future alicꝰ rei.puide t liberalr fcã collatio. Et buꝰ tres sũt spẽs fm Post.e.t.i sũ.qs ponit sub.Ş.qꝺ eiꝰ.sub ꝟ.ipẽs.nã dõationũ cã mortis pria spẽs ẽ cũ qs dõat metu mortalitatis future:t ñ istãtz. Scõa ẽ cũ qs dõat metu mõtalitatz istãtis disperãs ō cõualescẽtia. t hec donatio cõparat ei q ẽ iter viuos. Tertia qñ magis vult se bñe qꝺ cũ cui dõat.t magis donatariũ qꝺ suũ bñdẽ. Predecẽ spẽs pñt colligi ex.l.senatꝰ.Ş. mortz iuncta.l.i.ff.e.t.t sũt exprsse i.l.ii.co.ti.

¶Dõatio iter virũ t vxorẽ fm Az.i sũ.C.e.ti.ẽ q fit pstãte mũmonio q fm leges ẽ pbibita.nõ ne mutuo amore iuicẽ spoliarẽt.donatõez ñ spectãtes.sz pkusa erga se facilitate abutẽtel.nec eẽt eis studiũ libos potꝰ educãdi.t ẽ illa rõ bz Az.qz sepe futurũ eẽt vt mũmõia leparẽt. si ñ dõarẽt bi q possent t mũmonia venalia eẽnt.oia pdcã bẽntur e.t.l.i.t.ii. Alit tñ accipit.ō hoc vid Bo.i sũ.

¶Dõatio int viuos.fm Az.i sũ.ẽ qñ rẽ quã dono malo bñe illuz cui dono.qꝺ me. Hec diffinitio colligi pt ex.l.i.i pn.ff.de dona.

¶Donatio iter parẽtes t liberos fm Azo.i sũ. C.ō dõa.iter vi.t vx. vbi dr qꝺ oia illa q danꝰ ō donatõe iter vi.t vx.dãr et ō donatõe iter parẽtes t liberos. Hec.n.vt no.C.e.ti.l.dõatõe:iuris ipossibilitate pbibite sũt:cũ vna t eadẽ plona uiz artificio estimer pr t filꝰ:genitor t genitꝰ.vt.C. ō ipu.t alijs substi.l.fi.ad fi. Si alr alti dõat sibi ipi dõare vl.t nõ nulla ẽ dõatio:nisi i casib⁹ aliq bꝰ puta i dote:t dõatõe pp nuptias.vt.ff.fa.ber. põponiꝰ philadelphus.t.ff.ō colla. bo.t de coll. do.p to.q ego pasiꝰ ãbulãt.vt.l.fi.C. ō dõa.añ nup. Itẽ cũ donat mobilia filiofamilias eũ i castris vt.C.fa.ber.l.iiii. Itẽ valz remissio vsufructꝰ i rebꝰ aduẽticijs.vt.C.ō bo.li.l.cũ oportet.Ş.sin ãt res. Et ō oibꝰ ꝑdictis casib⁹.s.i qbꝰtz hec dõatio ẽ.gl.nota.C.ō ioffi.dona.l.i.i ꝟbo duabꝰ. Itẽ donatio facta i alimentũ.alis nõ tz donatio.sed tñ si facta ẽ i filiũ tanꝙ i extraneũ:vel collata in eum.supremo iudicio ꝓfirmanr:eodẽ mõ.t cum eadẽ determinatõe:qz ꝓfirmatur donatio facta inter coniuges.vt.l.donatõem pcalle.C.de dona.inter vi.t vxo.

¶Donatio mera ẽ eadez cũ simplici.s.qñ inter viuos donatõ fit. Qñ et fit pura libalitate nõ ob cãm secutã dr mera donatio. Si vero fit ex cã pcedente tunc dicitur remuneratio potius: qꝺ donatio.vt.C.de bo.li.l.cũ ez.Ş.cũ ãt.

¶Donatio cã ob cãm interpositã fm Post.in sũ eo.t.Ş.quot eiꝰ spẽs. Est qꝺã dõatõ iter viuos q fit ob cãm interpositã:t ō notat vt aliqd fiat l ñ fiat.l pp qd fit dõatio secuta pp finẽ.iuxta ea q ha

bentur.l.i.§.i.ff.de dona.vt ēt.ſ.dcm̄ eſt.

¶Dōatio pfecta ⁊ pura ē ſpēs donatōis ſimplicis.⁊ ē qñ ſtati pura libalitate trāſferr̄ dñiuz rei date.de iſta.C.de donati.⁊.ff.eo.ti.generaliter p totum ⁊ maxime.ff.eo.l.i.

¶Donatio autē iperfecta ſiue conditōnalis vel ſub mō eſt ēt ſpēs donatōis ſimplicis. ſm Boſt. ibidem.⁊ ē qñ ſtati trāſferr̄ dñiū rei date ⁊ nō niſi ſub conditione:vel mō:vel in diē.vt dono tibi ſi rex ītrauerit Italiā vel dono nō ꝙ tuū ſit hīc ad annū.vel aliquid huiuſmodi. De iſta materia require.C.de dona.que fit ſub mō.⁊ condi.

¶Donatio ſimplex ē que cām non hz. ⁊ cuz donās nullo caſu velit ad ſe reddire qđ dedit vl̄ daturuz ſe promiſit.ff.de dona.l.i.

¶Donatio ſub modo cōprehēditur.ſ.ſub donatione pfecta vel impfecta.

¶Donatō ſponſalicia hz Az.in ſum.C.ō dona. ante nup.§.ſponſalicia.dī illa que a ſponſo ſponſe fit:vel econtra.Iz raro accidit.C.t.prealle.l.ſi a ſponſo.§. ꝙ ſi ſponſa iteruēiēte vbi dr̄: ſi ſpōſa ī teruenīēte vl̄ non interueniēte oſculo donatōis titulo:quod raro accidit: fuerit aliqd ſponſo largita.⁊c. Ratio aūt qđ ibi dicit:raro:eſt:qz femineuz genꝰ auariſſimū ē ī donādo.ff.ad velley.l.ſz ſi ego in fine.vbi dī. Facilius ſe mulier obligat ꝙ alteri donat. Et ibi no. Accur .hec donatio fit intuitu mulier.⁊ ideo nō poteſt dici vere pp nuptias donatio.ſz ſimplr̄. Conditio āt ieſt ſi ſteterit p dātē vt.C.ō donatio.ante nup.l.cuz veteruz ſnīa.

¶Donec:de iſta dictōe notat Jo.calderi.ī ꝓmē to ōcreta.pꝰ ceſſionē.ō.ꝓbatio.⁊ ſignificat diuerſi mode ,put quoduis mediū ꝓbabile ſignificare declarat.vbi gīa.lego filie decez donec nubat.ſignificat legatū eſſe annuū.l.legatū.ff.ō annu.le. Ratio:qz hec dictio ſignificat limitationē. Et ex hoc ſequit ꝙ teſtator voluit facē multiplicationē.cuiꝰ fit limitatio ad tps nubēdi:vt ex tunc nō debeat. Jtē ibi.lego filie fundū cornelianū donec nubat: vel donec capitoliū aſcēdat .nō ſignificat legatū ānuū qz ſubiecta materia ſi patit̄ qz nō ē multiplicabil̄. Sz tm̄ ſignificat extinctionē aduenīēte tpe nuptus vel aſcēſionis capitolij. Jtē ibi. donec inuentariū ſcribit̄.nō lz creditorib⁹ ⁊ legatarijs hē dem cōuenire.l.ſi.§.donec.C.ō iur̄. deli.qz ſubiecta materia hoc declarat. Iſtā inuētariuz dz icipi ⁊ finiri ītra certū tps:vt i eadē.l.dī. Jtē ibi .creditor facē debitori pactū de nō petēdo:donec ticius fiat conſul:ſignificat limitationē exceptōis p euētum:⁊ ſic ēt cōditiōe.vt ſi ticius fiat conſul:finiat exceptio pacti:ſi nō: ſz morit̄ añquā fiat ꝯſul:fiat ꝑpetua exceptio.l.ſufficit.ff.de condi.⁊ de. Iſtā ex euentu icerto futuro ſignificat cōditio.l. itaqz.ff. ſi cer.pe. Jtē ibi loc⁹ ē conditōi furtiue:donec dominiū a domino recedat: ſignificat limitatōem:⁊ ꝙ ipo iure:dñio recedēte:nō ē locus conditōni.l. ſine.§.tādiu.ff.de conditio.furti. Jtē ꝓmitto decē ſingulis ānis donec ticius conſul fiat:ticio exiſtēte conſule adhuc obligat⁹ ſum ipſo iure: ſed petētem repellam.l.eum qui ita.§.qui ita.ff.ō ver. obliga. Ratō quia non eſt in poteſtate diſponentiū obligatōnem limitare tpe:vt ipſo iure finiat̄ tpe. Jtem lego fundum donec ticius fiat conſul .ipſo exiſtente conſule finitur legatum:⁊ dominiuz ipſo iure ad hīdem reuertitur.l.ſi.C.de leg. quia in poteſtate teſtatoris eſt facere legatuz tempore:⁊ finire tempore ipſo iure.vt ibidez. Jtem ibi dono tibi predium donec ticius fiat conſul.ticio exiſtente conſule non finit̄ donatio ipſo iure:nec reuertitur dominium ad donantē:ar.l.ea lege.C.de cō ditio.ob cām. Ratio quia non eſt in poteſtate cō trahentium facere contractum finiri tempore:vl̄ dominium tranſferri:⁊ ſic de ſimilibus.

¶Dos ſm Az.in ſum.C. de iur.dotiuz ē qđ datur a muliere marito:vt.l.ſi rem eſtimatā.ff.de iure dotium vel ab eius patre vel extraneo:vt ī.§. accedit.l.vnica.C.de iure dotiuz.cū infinitz aliis in quibus dos ſemp marito datur vl̄ eius patri: vt.l.fundus.ff.fa.her.⁊.l.ſi maritus.⁊.l.ſi filia.§. hec autem.eo.ti. Et hoc propter onera matrimonij vt.l.pro oneribꝰ.C.de iur.do.vt ꝑpetuo ſit penes eum:vt.l.i.ff.de iure dotium. Et durat ꝙdiu durat matrimoniū:niſi maritus vergat ad iopiā hoc ideo dī:quia dos ſoluto matrimonio ōbet redire ad vxorem:vel eius heredes:ſicut donatio ꝓpter nuptias:ad maritum.vel eius heredes.C.de pac.conuen. ſuper do.l.pe.⁊ auc. equalitas. vbi dicitur qđ bonum eſt ar.ō dote ad dona.propter nup. Fallit hoc in caſibus ī gl. vnica circa mediū in.c.peruenit.de emp.⁊ vē. Dicitur autez ferna: vt canit glo. C.de dona.ante nup.l. ſi.i.que propter matrimoniū conceditur: ſine eo non poteſt eſſe.vt prealle.l.ſi.C.de dona.ante nup.⁊.ff.ō iure dot.l.iuj.cum ſimilib⁹.nec propter matrimoniū prohibetur:ſicut prohibentur ſimplices donatōnes. Et oportet qđ dos quid matrimonij ſit non dando defectum:ſed de iure contractum:vt .C.de condi.ob cauſam. l.i. ⁊ repetitur qñ matrimoniū ſtare non poteſt.c.⁊ ſi neceſſe de dona. inter vi.⁊ vxo. Etiā redditur mulieri ſeparate ꝓpter cōſanguinitatem.c.nuper.⁊.c.i.eo.ti. Diuiditur autez dos ſm Azo.vbi.ſ.in profecticiā:de qua habet ī l.profecticia.ff.de iur.do.⁊ in aduenticiam. Que diuiſio colligitur ex.l.filie dotez. ibi.nec dubium. C.de col.

¶Dos aduenticia ſm Az.ē que non proficiſcit a parēte:vel tāq̄ a parēte: vt ſi extraneꝰ dederit pū vt daret in dotē.l.profecticia.§.ſi quis certā.ff. de iur.do. Vel ſi pater nō tāq̄ pū:ſed vt extraneꝰ dedit:puta quia debebat filie:⁊ eiꝰ volūtate dedit in dotē viro:vt dicta.l.pfecticia.§.fi.v.ceterū.

¶Dos profecticia ē que a patre.vel tāq̄ a pīe. vt ab auo.vel,pauo profecta ē.ſ.de bonis eiꝰ vel facto eius ꝓ filio vel nepote eius.uel quā aliꝰ ō mā

dato eorū constituit. vt p̄ses: aut curator vedit de bonis alicuius eorū: si erat parens prodigus vl furiosus. ſic refert an filia l neptis ſit i ptāte constituta vel emācipata. nō enī ius ptātis: ſz nomen parentis facit ꝓfecticiā. A parente ergo vl data ſi ipe dicit vel iubet aliū dare. vel p̄es vel curator eius dedit: vt dictum eſt. Idem eſt ſi negotiorum gestor eius dederit: & ipſe ratuz habuerit: que omnia habentur in dicta. l. profecticia in p̄in. iuncto. ℌ. & ſi.

¶ Dotz p̄uilegia ſunt multa. ℜe. de hoc Azo. in ſu. C. de p̄uil. dot. Et Spec. i tractatu libelloꝝ ti. de dona. iter vi. & vxo. ℌ. formatz. vbi no.

¶ Dotz p̄missio ſm Bo. vel nuda pollicitatio ꝓz Azo. c. ti. ſit per ſtipulatōez: & etiam quandoqz ſi ne: p̄cedente interrogatione. Nam pollicitatio nihil aliud eſt q̄ offerentis promiſſio: vt no. C. e. ſuper. Rubrica.

De Dr

¶ Dromones dicuntur qui p̄erant nauibus ad p̄uandū traiectū maris: in hoc reipublice mili tantes. & maris tranſitū tenentes: vel tuētes. C. de offi. p̄fec. p̄to. affri. l. i. vñ et adhuc eorūdez naues noie vulgari dromones appellant.

De Du

¶ Dubiū ſiue obſcurū verbū interp̄tādū ē pro reo niſi in quatuor caſibus. ſ. q̄n agit ō cā libera li: de inoff. teſtō: de matrimonio: & de dote vt ō ſi de inſtru. c. inter dilectos. in gl. vlti. de re iudi. c. vlti. Jtē dubia ſunt in meliorē partez interp̄tā dā. de regu. iur. eſtote. In quibus ad cōem itelligentiā verborū recurrendum eſt. c. ex litteris. de ſpon. & tutior via i dubijs eſt eligēda. de homici. ad audientiā. & de ſpon. iuuenis.

¶ Dubius i fide: eſt infidelis: de here. c. i.

¶ Ducentarij dicuntur duces vl magiſtri ducē torū militum: quorum dignitatez dicimus ſubſtā tiuo nomine ducenam.

¶ Dāmodo: vide gl. i. c. nō p̄t. de p̄ben. li. vi.

¶ Duellū dī ſingularis pugna q̄ fit pp. pbatōez alicuius: ita vt qui vicerit pbaſſe credat: & victus i pbatione defeciſſe. & dī quaſi duorū bellū. fert ad probatōnē veritatis: ac ſi p teſtes qs itentōez ſuā fundaſſet: vt. c. ij. de pur. vul. Q̄n aūt ſit licitū vel nō: not. gl. i. l. qua actōe. ℌ. ſi ps. ff. ad. l. aquil. vbi dī. Si qs i colluctatōe vel pācratio vl dū pugiles iter ſe certāt: alius aliū occiderit: & i publico certamine: ceſſat aquilia: q̄ glorie cā: & nō iniurie gratia: dānū vl. Et duellū nō dz fieri p eccleſia: vt in. c. i. de cleri. pug. i duel. Si tū clericus facēt duellū. & non ſequereť mortē: vel mēbri detrūcatio: poſſet ex ſui epiſcopi diſpenſatione: i ſuſceptis miniſtrare. & et p̄mouer: vt in. c. p̄alle. Etiam de iure ciuili duellū nō permittitur. l. cum filius. ℌ. i. ff. de leg. ij. & ibi no. gl. ſi. Et dicit ibi Bar. ſe audiuiſſe ab imperatore q̄ ante q̄ duellū permittatur quinq; requiruntur. Primum q̄ ille qui p̄uocatur ſit ſuſpectus vel diffamatus. Secūdū q̄ non poſſit vera probatō haberi de eo de quo iculpat. Tertiū q̄ p̄uocatus: ſit par: vel maior p̄uocā ti: quia minori vel iferiori nō licet aſcēdere ad ſuperiorē Quartum q̄ cauſa ſit perſonalis: & non pecunialis. Quintū q̄ electa ſit per duellū via armorū: & nō via ſtrepitus iudicialis. Sed Jo. de Jmo. dicit q̄ reperit ſm leges feudorū in trib⁹ caſibus permiſſū eſſe duellū. Dicimus i ti. ō pace tenen. ℌ. ſi quis homīnē. in. c. i. coll. x. Secund⁹ in eadē inſtitutione. ℌ. ſi quis alium. Tert⁹ etiam eadē inſtitutōne: in. ℌ. ſi quis miles. vbi vī inueniri q̄n in qualibet cā capitali poteſt fieri duellū: licz gl. ꝺ teneat de iure lombardorū: que glo. remittit ad ſum. Boſ. Bononienſis. qui fecit tractatū de pugna & duello. Et dicitur ēt duellum monomachia: a monos quod ē vnū: & machia pugna. quaſi pugna vnica & ſingularz: & ideo iter laycos. p̄hibet: quia i eo deus tēptatur. ij. q. v. c. monomachia. Hec obſtat exēplū Dauid pugnāti cū Golia: q̄ p̄uilegia paucorū nō faciūt cōez legē. xxvi. q. ij. c. nō exēplo. Et i his que raro fiunt miraculū ē. in auc. de conſulibus. ℌ. i. circā mediū. colla. viii.

¶ Duplicatio ē allegatio que dat reo ad infirmā dū replicationē actoris: vt inſti. de repli. ℌ. rurſuz & no. in Spe. de excep. ℌ. nūc de replicatōe. Vel ſm alios: eſt eliſio vel ānihilatio replicatōis. & hz fieri a reo ꝺ replicationē actoris.

¶ Duplicitas p̄hibet in tex caſibus: vt no. Archi. xvij. q. ij. in nullo.

¶ Duploma: vt. ff. de ver. ob. l. cōtinuus. ℌ. cum ita. Eſt iter duplicatū: vel ſterilitas ſm glo. ibidē. nā tex. ibi expōit dieēs. Neq; duplāte i dieb⁹ nec i noctib⁹: & oī tēpeſtate cōtēptanter continuaī cogatur. quaſi dicat. hoc duploma fac. nā tex. ibi p bibet eū qui ephebi daturū p̄mium: nec cum duploniate cogi iturū: nec tam delicate p̄gredi: ut repbēſione dignus appareat: vel ergo duploma dī iſte qui duplata vtit dicta. vel ē ille qui fortuito tpis euentu de duabus dictis facit vnā.

¶ Duntaxat. de hoc vide Archi. de reſcri. ſtatum. ℌ. in nullis. li. vi. & de iureiu. c. i. eo. li.

¶ Duplois vel diplois eſt dupla veſtis.

De Ec

Eccleſia ſm Archi. de elec. c. fundamēta li. vi. in p̄n. multz modi dī. Q̄nq; dicitur collectio ſanctoꝝ: vt. xxii. q. i. nuptiarum. xxxij. q. iij. recurrat. in fi. Secundo eſt catholicorū vel fidelium collectio: de conſe. di. i. ecclesia. & ſic ſumit. iij. q. iij. engeldrudā. Et nota q̄ ſicut ex decre. Julij pape. c. ij. ſumitur: tunc eccleſia eſt nomen grecum. & dī in latino conuocatō: propter hoc q̄ omnes ad ſe vocat. Et de expoſitione huius nois eccleſia. vide. c. querelā. ne p̄elati. vi. ſu. ſum. ancen. cōcc. i gl. vbi no. Nā ſinagoga ē cōgregatio que p̄prie ē iudeorū. Sz conuocare p̄prie eſt vtentū rōne. Congregari aūt ſolēt

pecora.vt dic̃ Ugo. Et dr̃ catholica.i. vniuersal' q; p vniuersum mũdũ ẽ constituta: ita expõit glo. C. de sum.tri.& fi.ca.sup ℞ica. Uel vniuersal' dr̃ i. gñalis ĩ eadẽ doctria: ad istructõnẽ vl' administratõz: vt ĩ preal.ocre. Julij pape. Uel dr̃ eccl'ia ꝑm grecos ab eccleis qõ ẽ miserans: q; ipa plena misericordia ẽ. Ilã nũq; claudit gremũ suũ r̃ddeũ tib⁹ ad se. C. de sũ.tri.ĩ ep'la. iter claras q̃ ẽ Johãnis sãctissimi archiepi vrbis Rõane ad Justinianũ impatorẽ.& icipit Uictor Justinianus pius. & hẽbit sex calũnias.& ō here.sup eo.li.vi. Tertio ẽ collectio malignãtũ: pš. Odiũ eccl'az malignãtiũ. Quarto ẽ muroꝝ ambitus. Et vide glo. in ỹ. matricem. in cle.i. de sen.excõ. ibi ꝓcordãtie.& qñ qz sumr̃ ꝑ materiali eccl'ia & eccl'ie parietib⁹. Quinto ẽ corꝑ Christi. Sexto ꝑlature eccl'ie. Septimo obuentiones eccl'iastice prouentes rõe eccl'ie. Octauo ep'alis eccl'a. Et hãc despõsat eps qñ ꝓsecrar̃. Ilõ viri eccl'astici. l. ruj. di. c. i. Decimo canonici matricis eccl'ie. xuj. q. i. ỹ. vlti. Undecio maior ps capituli. lvi. di. aplica. Duodecimo significat ep'z trñ. vij. q. i. scire. Tredecimo est quelibet eccl'esia ꝑuncie cathedralis non romana: ilã appellatõe eccl'ie matricis itelligit eccl'esia cathedralis: iz nõ romana: vt in. c. cũ super de vsu. pal'ij. vide glo. ij. in. c. cũ clerici de ỹ. sign.& x. q. i. Antiquos eccl'esie illius cathedralis noie etiã intelligitur eps & capln eccl'esie.& nõ alij clerici. Et eccl'arum bona sũt dei: iz enim omnia sint eius: hoc tamen specialius. Et earuz res & persone diuino & humano iure ab exactionibus secularium personarum sunt imunes. c. q̃ q̃. de cen. li. vi.& eccl'esia ñ dz ditari cũ aliena iactura. luij. di. generalis. de pe. suam. ff. de condi. inde. l. naz hec natura.

¶ Ecce. no. paulus ĩ ꝓmẽto. c. tertio loco. ō ꝓba. Etiã illa dictio implicat. C. si tu. vl' cur. l. etiam.& l. fi.

¶ Eculeus ẽ genus tormẽti ad modũ crucis di sposituũ. C. ō male.& matbe. l.& si excepta. in fi. de bes. xruj. q. i. c. i. per archi.

De Ed

¶ Edes ꝑm Az. dicunr̃ edificia vrbana. sic̃ ville rusticane: ita exponr̃. ff. de ỹ. sig. l. fundũ.

¶ Edere actõez ꝑm Az. in sũ. C. ō eden. ẽ exprimere vel designare ius quo qs petit aliqd ab aliquo ĩ iudicio. Est aũt editio actionũ vl' ꝓ libelluz iudici oblatũ. s. vt p eũ reo dr̃ & ipe deliberet vl' ĩ alio quẽ ipe descripsit vl' sine libello dictãte auctore vl' sapiente suo: quid tũc est dictaturus: aut quo iure est vsurus. ff. c. ti. l. i. ỹ. edere.

¶ Editio instr̃oꝝ ꝑm Hosti. in sũ. de fi. instru. ỹ. an instr̃m edi possit & qualr̃ fiat. Et editõ instr̃oꝝ ꝓt dict copiatio vl' cõcatio fcã corã iudice l' ꝓnte eo siue aduersari⁹ sit ꝓns siue ñ saltẽ cũ ꝓsule vt l. i. ỹ. editões. ff. ō eden. vbi ō editõe instr̃oꝝ in gl. ibidez. Ilã edere ẽ ostendẽ & copiã describẽdi facere: vt no. in. c. i. de ꝓba.

¶ Edictũ qñqz idẽ ẽ qõ mandatũ ꝓncipis ꝙz illõ Luce. ij. Exijt edictum a Cesare augusto. Qñqz idez ẽ qõ generale statutũ ꝓncipis. vnde. Edicũt reges: indicit festa sacerdos. Et differt a ꝙstõne: q; ꝙstitutio põt cẽ generalis vl' specialis: vt. l. i. ff. cõsti. prin.& sic accipit̃. C. ō edicto diui adri. tol.& silibus. Quãdoq; idẽ ẽ qõ statutũ vl' mãdatũ pretoris sicut oĩa ꝓtoria edicta: vt edictuz ō albo ferri bẽdo.& ō in ius vocãdo.& de huiusmõi. de qbus vide Spec. de act. seu pe. ꝓponẽdis. ỹ. postremo ỹ. nũc dicamus ō edi. Et quedã alia differentia edictoꝝ ẽ & diuisio: q; quedã sũt prohibitoria: vt edictũ de testi.& matrimonio: q̃dã pmissoria: vt ō iureiur.

¶ Edictũ prohibitoriũ ẽ illud ĩ quo regl'r omnis permittitur qui nõ phibeť: vt in ꝓcuratorib⁹ in testibus. ff. de testi. l. i.& de transla. pla. c. iter corporalia.

¶ Edictũ pmissoriuz ꝑm Jo. cal. ō sup. neg. pla. romana. li. vi. est illud qõ regl'r est ꝓhibitoriuz.& tamen in certis casibus pmittitur: vt i. c. romana ꝓuincie cathedralis non romana: ilã appellatõe eccl'ie matricis itelligit eccl'esia cathedralis: iz nõ romana: vt in. c. cũ super de vsu. palij. vide glo. ij. in. c. cũ clerici de ỹ. sign.& x. q. i. Antiquos eccl'esie illius cathedralis noie etiã intelligitur eps & capln eccl'esie.& nõ alij clerici. Et eccl'arum bona sũt dei: iz enim omnia sint eius: hoc tamen specialius. Et earuz res & persone diuino & humano iure ab exactionibus secularium personarum sunt imunes. c. q̃ q̃. de cen. li. vi.& eccl'esia ñ dz ditari cũ aliena iactura. luij. di. generalis. de pe. suam. ff. de condi. inde. l. naz hec natura.

¶ Ecce. no. paulus ĩ ꝓmẽto. c. tertio loco. ō ꝓba. Etiã illa dictio implicat. C. si tu. vl' cur. l. etiam.& l. fi.

¶ Eculeus ẽ genus tormẽti ad modũ crucis di sposituũ. C. ō male.& matbe. l.& si excepta. in fi. de bes. xruj. q. i. c. i. per archi.

De Ed

¶ Edes ꝑm Az. dicunr̃ edificia vrbana. sic̃ ville rusticane: ita exponr̃. ff. de ỹ. sig. l. fundũ.

¶ Edere actõez ꝑm Az. in sũ. C. ō eden. ẽ exprimere vel designare ius quo qs petit aliqd ab aliquo ĩ iudicio. Est aũt editio actionũ vl' ꝓ libelluz iudici oblatũ. s. vt p eũ reo dr̃ & ipe deliberet vl' ĩ alio quẽ ipe descripsit vl' sine libello dictãte auctore vl' sapiente suo: quid tũc est dictaturus: aut quo iure est vsurus. ff. c. ti. l. i. ỹ. edere.

¶ Editio instr̃oꝝ ꝑm Hosti. in sũ. de fi. instru. ỹ. an instr̃m edi possit & qualr̃ fiat. Et editõ instr̃oꝝ ꝓt dict copiatio vl' cõcatio fcã corã iudice l' ꝓnte eo siue aduersari⁹ sit ꝓns siue ñ saltẽ cũ ꝓsule vt l. i. ỹ. editões. ff. ō eden. vbi ō editõe instr̃oꝝ in gl. ibidez. Ilã edere ẽ ostendẽ & copiã describẽdi facere: vt no. in. c. i. de ꝓba.

¶ Edictũ qñqz idẽ ẽ qõ mandatũ ꝓncipis ꝙz illõ Luce. ij. Exijt edictum a Cesare augusto. Qñqz idez ẽ qõ generale statutũ ꝓncipis. vnde. Edicũt reges: indicit festa sacerdos. Et differt a ꝙstõne: q; ꝙstitutio põt cẽ generalis vl' specialis: vt. l. i. ff. cõsti. prin.& sic accipit̃. C. ō edicto diui adri. tol.& silibus. Quãdoq; idẽ ẽ qõ statutũ vl' mãdatũ pretoris sicut oĩa ꝓtoria edicta: vt edictuz ō albo ferri bẽdo.& ō in ius vocãdo.& de huiusmõi. de qbus vide Spec. de act. seu pe. ꝓponẽdis. ỹ. postremo ỹ. nũc dicamus ō edi. Et quedã alia differentia edictoꝝ ẽ & diuisio: q; quedã sũt prohibitoria: vt edictũ de testi.& matrimonio: q̃dã pmissoria: vt ō iureiur.

¶ Edictũ prohibitoriũ ẽ illud ĩ quo regl'r omnis permittitur qui nõ phibeť: vt in ꝓcuratorib⁹ in testibus. ff. de testi. l. i.& de transla. pla. c. iter corporalia.

¶ Edictũ pmissoriuz ꝑm Jo. cal. ō sup. neg. pla. romana. li. vi. est illud qõ regl'r est ꝓhibitoriuz.& tamen in certis casibus pmittitur: vt i. c. romana ꝓuincie cathedralis non romana: ilã appellatõe eccl'ie matricis itelligit eccl'esia cathedralis: iz nõ romana: vt in. c. cũ super de vsu. palij. vide glo. ij. in. c. cũ clerici de ỹ. sign.& x. q. i. Antiquos eccl'esie illius cathedralis noie etiã intelligitur eps & capln eccl'esie.& nõ alij clerici. Et eccl'arum bona sũt dei: iz enim omnia sint eius: hoc tamen specialius. Et earuz res & persone diuino & humano iure ab exactionibus secularium personarum sunt imunes. c. q̃ q̃. de cen. li. vi.& eccl'esia ñ dz ditari cũ aliena iactura. luij. di. generalis. de pe. suam. ff. de condi. inde. l. naz hec natura.

¶ Ecce. no. paulus ĩ ꝓmẽto. c. tertio loco. ō ꝓba. Etiã illa dictio implicat. C. si tu. vl' cur. l. etiam.& l. fi.

¶ Eculeus ẽ genus tormẽti ad modũ crucis di sposituũ. C. ō male.& matbe. l.& si excepta. in fi. de bes. xruj. q. i. c. i. per archi.

De Ed

¶ Edes ꝑm Az. dicunr̃ edificia vrbana. sic̃ ville rusticane: ita exponr̃. ff. de ỹ. sig. l. fundũ.

¶ Edere actõez ꝑm Az. in sũ. C. ō eden. ẽ exprimere vel designare ius quo qs petit aliqd ab aliquo ĩ iudicio. Est aũt editio actionũ vl' ꝓ libelluz iudici oblatũ. s. vt p eũ reo dr̃ & ipe deliberet vl' ĩ alio quẽ ipe descripsit vl' sine libello dictãte auctore vl' sapiente suo: quid tũc est dictaturus: aut quo iure est vsurus. ff. c. ti. l. i. ỹ. edere.

¶ Editio instr̃oꝝ ꝑm Hosti. in sũ. de fi. instru. ỹ. an instr̃m edi possit & qualr̃ fiat. Et editõ instr̃oꝝ ꝓt dict copiatio vl' cõcatio fcã corã iudice l' ꝓnte eo siue aduersari⁹ sit ꝓns siue ñ saltẽ cũ ꝓsule vt l. i. ỹ. editões. ff. ō eden. vbi ō editõe instr̃oꝝ in gl. ibidez. Ilã edere ẽ ostendẽ & copiã describẽdi facere: vt no. in. c. i. de ꝓba.

¶ Edictũ qñqz idẽ ẽ qõ mandatũ ꝓncipis ꝙz illõ Luce. ij. Exijt edictum a Cesare augusto. Qñqz idez ẽ qõ generale statutũ ꝓncipis. vnde. Edicũt reges: indicit festa sacerdos. Et differt a ꝙstõne: q; ꝙstitutio põt cẽ generalis vl' specialis: vt. l. i. ff. cõsti. prin.& sic accipit̃. C. ō edicto diui adri. tol.& silibus. Quãdoq; idẽ ẽ qõ statutũ vl' mãdatũ pretoris sicut oĩa ꝓtoria edicta: vt edictuz ō albo ferri bẽdo.& ō in ius vocãdo.& de huiusmõi. de qbus vide Spec. de act. seu pe. ꝓponẽdis. ỹ. postremo ỹ. nũc dicamus ō edi. Et quedã alia differentia edictoꝝ ẽ & diuisio: q; quedã sũt prohibitoria: vt edictũ de testi.& matrimonio: q̃dã pmissoria: vt ō iureiur.

¶ Edictũ prohibitoriũ ẽ illud ĩ quo regl'r omnis permittitur qui nõ phibeť: vt in ꝓcuratorib⁹ in testibus. ff. de testi. l. i.& de transla. pla. c. iter corporalia.

¶ Edictũ pmissoriuz ꝑm Jo. cal. ō sup. neg. pla. romana. li. vi. est illud qõ regl'r est ꝓhibitoriuz.& tamen in certis casibus pmittitur: vt i. c. romana

¶ Edictũ carbonianũ. Re. s. carbonianuz.

¶ Edictuz diui adriani ꝑm Azo. in sũma. C. de edic. diui adri. tol. ꝓtinebat q; si script⁹ bẽs postularet se mitti ĩ possessiõez nõ aliter fieret missio nisi vicesima ps dareť rei publice. Et q; mite erãt ĩ terptatões & distinctões circa hoc edictuz facte. Jõ hodie sublato hoc edicto: fit missio in possessiõ nẽ rer̃ hereditariaꝝ: iuxta dispositõem quam ibi disponit seu ponit Az. Et iõ ponit̃ vna rubrica de edicto diui adri. tol. in. vi. l. C.

¶ Edictũ edilicium dr̃ idẽ qõ actio edilicia. Nam actio edilicia ab edicto edilicio descẽdit vt. l. cum aũt. ỹ. he actiões. ỹ. edilicie. i. l. fi. ff. ō edil. edic. de hoc regre supra actio edilicia.

¶ Edictũ ꝓtoriuz ẽ qõ pretor edixit iubẽdo: mandãdo: vl' ꝙstituẽdo: vt fecit in edicto ō dã. infec. vt ff. de dã. infec. l. ꝓtor ait.& in alijs plurib⁹ forte ꝑ eodẽ sumr̃ hic mandare & iubere ꝙz alis differat: vt no. ff. qõ iussu. l. i. ver. neq; putet qs̃ hoc grauiter & aduersus eos ꝙstitutũ. ff. nau. cau. sta. vt supra dictuz est.

¶ Edictũ successoriũ ꝑm Azo. in sum. C. e. ti. est quo prouidetur creditoribus. Et dicit ibi glo. ꝙ est qõ prioribus nõ petentibus sequentibus petẽtibus permittitur.& est ĩ ea. l. de gradu i gradũ ō capite in caput. C. ō suc. edic. li. nã illud edictum ꝓpter creditores iductũ ẽ. ff. e. l. i. vbi illa scripta quasi ō verbo ad verbũ posita sũt.& hoc iõ ne creditorib⁹ longior mora fieret dum bona hereditaria vacua sine domino diu⁹ iacerẽt. Bene igit̃ putauit ꝓtor ꝓstituere tempus bis quibus bono ruz possessiões detulit & dare successorẽ iter eos vt citius possent creditores scire: vtrum habeant cum qbus congrediant̃: an bona vacantia fisco

delata sint an potius ad bonoꝝ possessiõez proce dant:quasi sine successore defuncti.

¶Edilis olim dicebaꝫ qui nõ solũ ꝓstituebaꝫ a plebe ad hꝰ vt ꝑesset edilꝫ.vt.ff.ꝺ ori.iur.l.ij.§.itẽ vt eaz,sed etiã ꝑfuit plebiscitis:q ẽt edituus dice baꝫ a noie edes:ꝛ a verbo tueor ris qꝛ tuebãtur edes:vt ist.de tute.§.tutores autez:ne i ciuitate eẽnt domus ruinose:vel inordinate positeam pre iudiciũ reipublice.deide plebs sibi ꝓes creauit: qui ẽt plebem excederẽt:de numero patrũ.vt.ff. de ori.iur.l.ij.§.deinde.v.ꝛ.vi.

¶Ediles curules sũt ꝓstituti postꝙ placuissz ple bi:q ẽt curãt ꝺ edilꝫ patrũ.ꝛ negociatõibꝫ vel ẽt de edẽdis bẽãt.vt no.ff.de offi.ꝑfec.vigi.l.i.

¶Edilus cerealis ꝺi a cerere.qꝛ ꝑfuit ãnone.i. frumẽto distribuẽdo. Itẽ ẽt ꝺi ꝑfectꝫ ãnone ꝺ q bus edilibꝫ in palle.l.i.ꝛ.l.ii.§.deide.ff.de ori.iur. hic tñ ꝓprie vel iꝓprie de edo dis ꝛ nõ ꝺ edilꝫ edilis ꝺi.nec.n.spectat ad cũ cura ediũ vl̃ ediliũ. Quiqz est alterius admiñstratiõis nomen alij ipo sitũ ꝑ vsurpatõem eius ꝛ qdã credũt vocari con tinue ãnone ꝑfectuz. Azo ramẽ in sum.C.ꝺ offi. ꝑfec.anno.dicit qꝛ annonc ꝛ publice functões a quolibet debent ꝑstari.si tũc qñ aligs ꝓiuilegio vel ꝑscriptõe pretendebat excusatiõez prefectus ãnone de hoc cognouit.ꝛ qñqz ipondebaꝫ ei pe na.xxx.libraꝝ auri.

De Ef

¶Effusionis verbũ abundãtiã significat.xvi.q. i.reuertimini.xlii.di.sepe.vide gl.de sen.ex.c.cuz illo.in v.sanguinis effusione.

¶Effusio ꝛ electio. Re.§.actio de effusis.

¶Effeminati ꝺiñr qbus virilia excidunt:vel fo domite:vl̃ verius q sunt moles ꝓut femine.

¶Effractores ꝺiñr q siue diurni vl̃ nocturni fu randi cã:solent domos effringere.vt.ff.ꝺ effra.ꝛ expila.l.i.ꝛ.ij.vl̃ q carcerẽ seu aliud frangunt vt euadãt.ꝛ aliter puniẽdi sunt diurni.ꝛ alr noctur ni.nocturni.n.atrociores sũt.ꝛ acerbius puniun tur.vt.c.si ꝑfodiens. de homi.ꝛ.ff.ad.l.aquil.l.i.

De El

¶Electio sm Jo.est alicuiꝰ ꝑsone idonee ad di gnitatẽ vel fraternitatez siue societatẽ:fuata for ma:canonice fcã vocatio.ꝛ hoc mõ electio sumit stricte:qꝫuis eligere ad multa se habeat.vt ẽt no. Sof.in sũ.c.ti.§.i.in ꝑn. Unde ad electõnez tria requrunt.s.auctoritas:numerus.ꝛ zelus.auctas ꝓsideraꝫ in dignitatibus.ꝛ meritis vite,zelus cõ sistit in aio.vt sine carnali aio fiat:sed sm meritũ ꝓsone eligende.vnj.q.i.si ergo.lz ꝑ istã ꝓditõnem sepius cõmittatur electio:de facto:non de iure. Unde quadruplr eligi solent:vel quattuor portz itrare viri ecclastici.vnde poeta. Quattuor ecclesias portis itratur ad oẽs. Cesaris ꝛ simõis:san guinis:atqz dei. Prima pz magnis:nũmo sed al tera:charis Tertia: sed paucis quarta patere so let. De numero pz. Debet ergo electio fieri sm ista tria.habito respectu:meritu ad meritũ zeli ad zelũ:numeri ad numeruz. Si tñ ex vna pte sit di gnitas ꝛ zelus:melior tã respectu eligentiũ:qꝫ ele cti.ꝛ ex alia pte numerus maior.certe ꝙalebit dignitas cũ zelo ipsi nũero.vt ex de elec.c.eccl'ia vestra. Itẽ differunt electio.collatio.ꝛ ꝑsentatio. nã electio fit ꝑ collegiũ ad dignitates.ꝛ papa cõ firmat.ꝛ quolibet collegiũ ꝺz eligere ꝑatũ suum nisi aliud sit de ꝓsuetudine:vl̃ ꝑuilegio.vt ꝺ elec. ptãte.c.i. Collatio fit ad bñficiũ simplex.ꝛ ptinet de iure cõi ad epm ꝑ totam dyocesim cũ ꝓsensu capli.nisi aliud habeat ꝓsuetudo vel ꝑuilegiuz.ꝛ dat plenũ ius.nec idiget ꝓfirmatõe. Sz ꝑsentatõ ptinet ad patronũ:nec dat plenum ius ꝑsentato sz requirit institutio ꝛ inuestitura epi.vt ꝑ to.ti.ꝺ iure patro.

¶Elemẽta pria sũt qtuor ex qbus oia corpa ꝓstituũtur:qbus viribꝰ tot mũdus gubernat.s. terra q ẽ frigida ꝛ siccissima:aqua:q ẽ humida ꝛ frigidissima:aer q ẽ calidꝰ ꝛ hũidissimꝰ:ignis q est sicꝰ ꝛ calidissimꝰ:ꝑmũ melẽcolicũ.sz flegmaticũ vl̃ fleumaticũ.terciũ sanguineũ.ꝛ qrtũ colericuz vt no.gl.i ꝓbe.insti.sup ver.ꝑma elementa.

¶Elogiũ idem est qꝺ testamẽtũ. Uel ꝺi etiam eulogium vt ꝙ.dicetur.

De Em

¶Emãcipatio sm Azo.eo.ti.ẽ relaxatio patrie ptãtis coꝛã iudice fcã.ꝛ ꝺi qsi ex manũ.i.ptãtem patris positio:qꝛ qñ filius extra manũ patris po nit:tũc emancipaꝫ.vt.C.de eman.libero.

¶Emãcipatꝰ ꝺi filiꝰ vl̃ nepos:q a iugo:vel a po testate.vl̃ manu patris.vl̃ aui ẽ relaxatꝰ.ꝛ sui iu ris effectꝰ:qꝛ emancipare ẽ a ptãte ꝛ a manu ꝛ a uꝛ patrie ptãtis dimittẽ l̃ liberare. Sz manumit tere ẽ ſuũ a ſuitute eripe l̃ emittẽ seu sinere. Et sic emãcipatio ptinet ad libos.ꝛ manumissio ad ſuos. Et nota qꝺ deꝰ emãcipauit boiez:ꝺũ dedit ei liberũ arbitriũ.ꝛ sic sumꝰ filij dei emãcipati.c. nisi cũ prudẽ.ꝺ renũ.§.vex.vbi de hoc glo.

¶Emãlor ꝺi q diu vagus fuit ex castra tãdem redist ad castra.vt.ff.ꝺ re mili.l.iij.§.emãlor.ꝛ po nit de pe.di.i.§.pene.vel ꝺi qui iminẽte lite seu prelio fugit extra castra ꝛ pace reformata reddit.

¶Embola felix appellaꝫ vl̃ romanoꝝ iuuẽtꝰ ex crescẽs vñ ãnus bisextil ꝺi embolissimus l̃ embo lismalꝫ:qꝛ crescit i vno die.de hoc.C.ꝺ sac.san.ec. l.iubemus.in gl.

¶Emergẽ ẽ aliqꝺ subito euẽnit vl̃ accidẽ.ꝛ sic forte accipit.C.ꝺ admi.tu.l.cũ qdã ꝟ.siñ bui. Et nota ꝺuaz iter illa:q sit qꝺ emerges ꝛ icidens.ꝛ quo mõ differãt ẽ gl.optia i.c.i.ꝺ ordi.cogni. Et dicũt ibi doc.qꝺ icidẽs respicit negociũ ꝓncipale ꝛ tãgit merita ei:siue sit agsitũ añ:siue post lit.cõ te. Emergẽs ꝟo tñ ꝓcessuz respicit ꝛ tẽdit ad ipz ipediẽdũ siue ẽt añ siue post lit.ꝓte.oriaꝫ.ꝛ dicit emergẽs qsi extrinsecus eueniẽs.ꝛ nihil cõe hz cũ negocio ꝓncipali. Sz incidẽs itrinseca respicit ꝛ

negociū ꝑncipale. Quãuis. n. vtrūq; oriaꝫ ex circūstãtijs tñ i hoc itereſt: qꝛ icidēs ex circūſtãtijs cãe vl negocij ꝑncipalis ⁊ emergēs ex circūſtantijs iudicij l ꝓceſſus. vñ. Jncidēs: primit: emergēs iurgia differt. ⁊ ad ſaluandū gl. ꝑalle. q̄ vl deficē in tĩa quã ponit: qꝛ icidēs ēt in iudicio põt oriri ſ. opponēdo pactū de nõ petendo. ⁊ emergēs q̄ qz ante lit. ꝓte. ⁊ ſic excipiatur de exc̄icatiõe añ lit. ꝓte. Dicas q̄ incidens dicit habere cãm vetuſtiozē ad negotium ꝑncipale. Sed emergens dicitur de nouo oriri. qꝛ tēdit ad impugnandum. ⁊ ante ꝓceſſuz de nouo factū eē nõ poterat cū nõ poſſet ipugnare nõ ens. facit. c. ad diſſoluendum de deſpon. impu. ⁊ ē glo. bona in. l. qõ iuſſit. ff. de re iudi. que dat exempluz. incidens vt ſi actoꝛ dĩ ſeruꝰ. emergēs vt teſtē nõ admittēdo. Et ibi doc. plene notãt ō hoc: an pretoꝛ vel iudex poſſit reuocare iterlocutoriam p quã qõ incidens vel emergens occidatur.

¶ Emiola. i. ſeptula cõpoſitū ab emi. i. dimidiuz ⁊ olon totuz: q̄ſi continēs totū ⁊ dimidiuz. Et eſt vſura que continet totū: ⁊ alterã eiꝰ ꝑtem: vt ſi ō quattuoꝛ ſolidis accipiãꝫ i fine anni ſex.

¶ Emeriti dicunt milites veteres q iaz ſũt a militia ſoluti: vt. ff. de vetera. mili. ſuc.

¶ Emptio Re. ſ. Obenda empcio. ⁊ Obit poſtq̄ de ꝓcio ꝓuenitur ea mẽte: vt preciũ ſoluaꝫ. Nam ſi imaginarie ⁊ p ſiñitudinẽ de precio conueniret empcio nulla eſſet. ⁊ Obitur ſolo cõſenſu. ſiue iter preſentes. ſiue iter abſentes. p nũciuz vel epl̄az: vt probatur inſti. e. ti. in pñ. ⁊. ff. e. l. i. §. vlt. ⁊. l. ij. §. i. ⁊ arre datio eſt ar. emptionis.

¶ Emptoꝛ bone fidei dicitur eē q aut ignoꝛauit rẽ alienaz: aut putauit eũ qui vendidit habere poteſtatem vendẽdi.

¶ Emphiteoſis ſz Alzo. i ſũma. C. ō iur. emphi. ⁊ ſm Boſ. in ſũ. rubꝛi. ō loca. ⁊ odu. §. qd ſit ẽphiteoſis. Dicit q̄ ẽphiteoſis grece: eſt melioratio latine. Ab initio enim ſterilia tñ p hũc Octũ ꝓcedebaꝫ: vt bis q acciperet rẽ in meliozẽ ſtatum reduceret. ⁊ ſterilẽ fertilẽ redderet poſtea tũ pmiſſũ eſt de rebus fertilibus ⁊ fructuoſiſſimis ẽphiteotica ri poſſe. vt. C. de iure ẽphi. l. i. i pñ. Et dĩ ẽphiteoſis vl ẽphiteoticus Octus ille q i meliozatõib⁹ ⁊ i rebus ſoli tñ ꝓſiſtit. eccl̄aſticus ãt ẽphiteoſis cõſiſtit i his. ⁊ ēt i ipis mobilibus q̄ ad hoc ꝓgrua videnꝫ Jconomo: vt. C. de ſac. ſan. ecc. in auc. ppetua. ⁊ auc. leges quas. ⁊ aliis gubernatõnibus. ⁊ put cõiter dĩ tũc ẽphiteoſis ē media iter locatiõnẽ ⁊ vẽditionẽ. Et ita diffinit zeno impator. imo dicit dictũ Octum eē q̄dã tertiũ genus ab ẽptõe ⁊ locatõe ſepatũ vt. l. i. C. ō iur. ẽphi. que lex eſt zenonis. ſed Boſt. ſuã diffinitionẽ ſm hãc itellexit vt puta quẽadmodũ Boſt. dicit. ⁊ eſt hoc iõ qꝛ de cretalis' potuit emphiteotã ponere ſub ti. ō loca. ⁊ conduc. qꝛ magis ſimilis eſt emphiteoſis locatõi: q̄ venditõi cuz dominiũ renuncaꝫ ⁊ aliquid certũ annuatim recipiatur vide Spe. de loca. ⁊ ꝓduc. §. nunc aliqua. Jnde emphiteoticus. a. um. actiuuz. vnde dicitur emphiteoticus Octus: emphiteotica conceſſio. ⁊ emphiteoticũ inſtrumentum. Jnde etiã emphiteotico as. i. emphiteoſim concedere. Et eſt natura huius ꝓtractus vt ſoluaꝫ pẽſio ſicut conuentũ eſt. niſi res ex toto pereat. Jtẽ q̄ licet domino auctoꝛitate ſua emphiteotam ⁊ eius ſucceſſoꝛem expellere ſi per triennium ceſſauerit ſoluere penſionem. ſed emphiteota eccleſie repelli poteſt ſi per biennium non ſoluerit penſionem.

¶ Emphiteota vel emphiteoticarius dĩ ille qui agrũ ꝓduxit vel accepit ad tps colendũ ſub certo precio. Cuius ꝓtractum dñs Ulnradus tenuit. vz q̄ nũquã ad tps: ſed bene ꝑpetuo tpe conducit q̄diu vinet: hereditario iure tenendũ. ⁊ colendũ ſub certo ꝑcio. ⁊ certis cõditionibus. prout inter ipos ꝓtractum eſt per. l. i. C. ō iure emphi. ibi perpetua ſtabilitate. ff. ſi ag. vecti. vel emphi. pe. l. i. §. qui in ꝑpetuũ. Et dixit hoc expreſſum eſſe in. l. i. §. quicunq;. C. de fun. patri. vel ꝑpetua ſcriptura intereuenente ⁊ ꝓſenſu vtriuſq;. i. domini ⁊ ẽphiteote. adhibito in hoc ſtatum. ſ. vt dñs aliquid pro re accipiat ſm q̄ inter eos ꝓueniret: vel pecuniã vel aliam rem: puta prediũ aliquod: vel ſimile vt proprium ſit domini. Jtem vt hic emphiteota ō certis: annis ſingulis vel duos ducatos venetos vl ſile: ſoluat in ſpecie redditus. put ait Alzo. in ſum. C. de iure emphi.

¶ Emphiteomata vl emphineumata ſm Alz. e. ti. ſunt res meliozate. ⁊ ita exponit textus. l. ij. C. eo. ti. vl meliozatões quibus ager labore ſic retinentis: melioꝛ efficitur.

¶ Empleumata dicũt ipoſitões. vñ emplo grece: eſt ipoſitio latine: vl ſũt ſupſtictões ſiue ſuper abundãtie. Jtẽ empleuma ē eminens ſcriptura. Et dicit Accur. i. l. tigni. ff. ad exb. q̄ empleumata ſeu empleumata ſũt oznamẽta vaſoꝛ l oznatꝰ aut varietates. coloꝛ. vt. ff. ō tri. ⁊ ole. leg. l. iij. §. i.

¶ Emolumẽtũ capitur pro ſuſtẽtamẽto in diſpoſitõne contẽto. ⁊ onere ſibi ãnexo: quia ex emolumẽto regulaꝫ onus. ⁊ oneris ipoſitio vl quolibet alio medio diſpenẽte ꝓcluſuz vi. ⁊ materia ſubiecta patiꝫ. vbi gratia. lego ticio decẽ. ⁊ volo q̄ det ſeyo qndeciz. non tz onus in quinq;. ⁊ ſic in excedẽti quãtitate. l. impator. §. i. ff. ō lega. ij. Ratio qꝛ tz hec ſit volũtas teſtatoꝛis. tñ materia ſubiecta nõ pantur hoc ſignificatuz. ſ. onus eē ſine emolumẽto vl citra emolumẽtum: quia quem nõ honoꝛo eundem nec onerare debeo. Jtẽ ibi lego decem tibi vt des ticio librum tuuz qui valz quinde cim: ſi acceptas decẽ teneris ad onus libꝛi valentis quindecim. l. impator. §. enim vo. ō leg. ij. Ratio quia ſignificatuz ſumiꝫ ex vbis teſtatoꝛis ⁊ acceptatõe legati. nã p acceptatõez videris rẽ tuaz i qua oneraꝰ es tãtũ eſtimaſſe. Jmo ibi. teſtatoꝛ

legat dece ⁊ rogat vt sticbum suum alienum qui valz qndecum ticio des.si acceptas legatuz nō teneris ticio vltra emolumētuz.l.gñalit.§.q alienū ff.ō fideicōmiss.hē. Rō:qz acceptans veriſiſr ignorat valorē rei alicne. Jtē ibi testator legat tibi fū duz valēte cētum:si centū dederis hēdi alieno si oneraris restituē fundū:nō teneris vltra emolumētū.l.ciuitatib⁹.§.i.ff.ō le.i. Silr si fundus legatus ē ticio.⁊ oneratus ē in dando aliū fundū q ē maioris valoris:nō tz onus vltra emolumētum pal.l.ipator. Jtē ibi.testator legat mēsaz q̄ē debitoris ⁊ creditoris:legatari⁹acceptat.⁊ onus debitoris ē vltra emolumentū:tz on⁹:vt in.l.cū pf.§. mense negociū.ff.de le.ii.qz ex vnuersitate ꝑcurrit voluntas testantz ⁊ acceptātis. Unde nota q̄ minus emolumentuz nō pauk maius onus sz tñ onus nō censek min⁹quādo vere ſ ficte est equale.⁊ sic diminuto emolumēto diminuk onus in quātū eēt emoluñto maius.⁊ hoc vez nisi vbi ꝑt culpa iputari hñu emoluñtū.sz tūc nec onus vī maius:qz equiperasse vī ei. Finalr post multa dicta Bar.⁊ doc.in.l.plautius.ff.de cōdi.⁊ demō. Concluditur q̄ emolumētuz onus sibi iniunctū regulat:vt voluntas disponētis vl acceptātis declarat.

¶ Emologari.alias omologari est cōfirmari vt dicim⁹q̄ arbitriuz emologak.i.ꝑfirmak scilentio decē dierum tacite vl expresse ꝺz Bof.in sum.ō arbi.§.effectus.

¶ Emunitas ꝺz Bof.in sum.e.ti.est libertas cō cessa ecclesijs vl ecclesiasticis psonis ⁊ reb⁹ alijs ad eas spectantib⁹. Uel est priuilegiū ecclastice libtatis vl psonaz:vl rerum ad eam ptinentium. Dicitur aūt emunitas quasi extra emunia.i.officia vl onera a quib⁹ eccleſie sunt imunes.vt.e.ti. c.eccleſie.vnde loc⁹ ꝑsecrat⁹.l.eccla habz emunitatez.i.libertatē vt nullus inde trahatur per vim nisi in casib⁹.l.si fugiēs ad eccl'am sit publicus latro:vl nocturnus depopulator agrorum.l.deuastator fructuum in agris. Etiam si in ipsa eccliа cōmisit homicidium:furtum:vl maleficium:quia frustra auxilium legis implorat qui committit in legem.de vsu.qua frustra.de appel.c.an sit.C.ō iure deli.l.sancimus.§.si vero. Uel dicitur quasi extra munia idest munera. Non enim ecclesia subit sordida munera:vt calcis coquende:arene fodiende ⁊ similia. De quibus vide Host.in summa.e.ti.

¶ Emissarius dī qui faciliter salit sup aquas vl p aquas ⁊ foslata.

De En

¶ Enucleare vet⁹ius.i.extra nucleum obscuritatz ponē. Nam prout Azo.dicit.C. de vete.iur. enuc. Jn iure inuenitur quod ē amaruzita ⁊ i veteri iure erant tot multitudines q̄ nemo eas habere vl legere poterat. Naz sicut in nucleo dura testa inuenitur. Jta ibi dure ⁊ inique snie erant Jtē sicut nucleus cuz inutili pellicula tegit.⁊ latenta ⁊ illa inutilitudine tāta sublata superfluitate antiqua ⁊ necessarijs ⁊ vtilib⁹ collectis,put melius fieri potuit ius vet⁹ enucleatū est. Nā melius ē pauca ⁊ idonea effundē q̄ multa inutilib⁹ ꝓgrauari.vt C.e.ti.l.ij.§.⁊ si aliqd.

¶ Enunciatiuū vbum ō se tantū significat quā tū sonat.s.enunciatōem eius qō est:vl qō nō est sicut nuncius dicit qz refert voluntatē dñi sui.s. quid velit ⁊ quid nō velit.vt in.l.⁊ lz.ff.de consti. pecu. Quādoqz tamē verbis enūciatiuis significatur dispositio:quādo hoc significari ꝓcludit ex quouis probabili significato.verbi gr̄a. Creditor dicit debitori suo quē scit esse debitorē ꝑfiteor te nō teneri vl deberi. Hec sunt vba enunciatiua tantū ⁊ falluz enūciant:qz verum ē ipm teneri.⁊ nō hec vba veram libertatez inducunt.l.tale pactum.ff.de pac. Ratio ē:voluntas ꝑferēs ex fauore liberatōis:secus si ignoranter ꝑferret. Item ibi.testator legauit multa vxori. Et dixit se ñ dubitare queqz acceperit vxor liberis cōib⁹ restituturā. Hec vba nō dubitare non sunt dispositiua sed enūciatiua.quia enunciāt volūtatē mulieris ⁊ ei⁹factū futurū in reb⁹ sibi legatis.⁊ tñ accipiūtur pro fideicōmisso.⁊ sic significarēt dispositōnē vt in.l.vnū ex familia.§.fi.ff.de lega.ij. Ratio qz voluntas testatorz ex significato a maiori ad liberos,ex firmitate enūciatōis dīc se ñ dubitak. Jtē ibi i iudicio. Cōfiteor me tibi debere.⁊.significak dispositio.quia p hoc vbum obligor soluē lz ante nō essem obligat⁹.l.vnica.C.de confes. Ratio qz hoc importat ꝑceptum iudicis ō soluēdo expssuz vl tacitum.lz.n.exp⁹esse non ꝑcipiat:habeē tñ ꝑ ꝑcepto.⁊ ex ꝓfessiōe sufficiēter probak debitum.⁊ sic lex hoc disponit:etiā ꝑter volūtatē obligati:ꝑpter necessitatē iudicij. Jtē ibi.extra iudiciū. Cōfiteor me tibi debē.⁊.ex cā mutui.p hec vba nō significak dispositio:sz est tñ enūciatio ex qua oritur sufficiēs probatio debiti.ff.depos.i.l.publico §.fi. Ratio:qz hoc tñ significāt vba.nec pōt aliud de concludi dispositio.nam obligatio faciliter infertur:sicut liberatio. Jtē ibi.extra iudiciū. Confiteor me tibi debere,c.nō exprimēdo causam hic tantum ē enunciatio sed ex ea nō inferē sufficiēs probatio debiti.l.cum ō indebito.§.fi.ff.ō proba. quia nō sufficiēter ꝓcluditur:cū non appareat ō quo debito.

De Ep

¶ Epidometici dicunē q̄ habebāt sub se mēsuratores qui mēsurabant hospitia ⁊ i eminente loco describebant nomina eoruz qui ibi habebant hospitari.

¶ Epitogiuz ē vestis vl tapardus supior clerici. Et dī ab epi.i.supra.⁊ tego quasi supius tegens no.in gl.in cle.ij.ō vi.⁊ ho.cle.

¶ Epithiniuz est suspēsio vnius septimane:vl ē q̄dam increpatio vl genus pene ꝑm Jo.an.i gl.

xxi.q.iij.omnis iactura.

¶ Epus dicitur ab epi.quod est supra ⁊ scopus vel scopin.intendere.quasi supra intendens q̄ habz curaz supintendendo sup omnes laycos ⁊ clericos sibi cōmissos:vt.viij.q.i.q epatū.x.di.cleros vbi ēt iterpretat Speculator:eo q̄ speculet subiectoꝝ mores ⁊ vitam.cuius officiū ꝓsistit in ꝓfectione crismatis:crismatione frontis:collocatione ordinū:ꝓsecratione ecclesiaruꝫ.⁊ altarium vt de sen.ex.c.q̄ piculosuꝫ li.vi.in gl.i.Sz quare papa nominat se epm.Nota q̄uis i eccla dei sint dignitates epatu maiores:tñ quia in eccliа sunt nouem ordines ꝑal.c.cleros.⁊.xxiij.di.epus ⁊.c.se.lz ꝑm theologos solum sunt septē ordines qui epatuꝫ ⁊ psalmistatū omittunt.⁊ inter istos nouē epatus est maior. Idco papa nō a dignitate:sed ab ordine nominari volens:vocat se epm ꝑz Jo.an.i ꝑn.li.vi.Et eps eligendus debz habere bas conditiones.vnde.Anni triginta:sacer ordo:pura voluntas.Et morū grauitas:sapientia:spōsa pennis.Concurrēs fama:decus hec dant ponti ficatuꝫ.vt de elec.cum in cunctis.⁊ vide Sof.de tempo.ordi.qui per longū declarat regulas apostolicas.⁊ epus est pater ecclesie.xcv.di.esto.⁊ ēt ꝓcuratoꝝ.ō to.c.iij.x.q.ij.casellas.xij.q.ij.sine exceptione.Et tenetur reddere rōnem pro animabus sibi cōmissis:si male custodierit oues suas.ō re iudi.c.pe.

¶ Epistola decretalis.ℜe.ō.ōcretalis epistola.

¶ Epistola diui adriani ꝑz Guil.i Spe.ō renū.v.in ꝑmis ergo sub.§.finitis.locū hz iter fideiusso res mandatores:⁊ constitutores. Jtez inter tutores.⁊ est illius epistole officiū:q̄ q̄uis aliqui sint insoliduꝫ obligati:tamē per eius beneficiū si oēs pares sint soluēdo tpe litis:possunt postulare vt diuidaꝫ actio iter eos:vt vnusq̄sq̄z ꝓ uirili portōe ꝓueniaꝫ.Alioquin nisi dicto beneficio iuuarenꝫ posset creditor quem mallet insoliduꝫ ꝓuenire.vt C.de consti.pe.l.fi.⁊ insti.de fideiusso.§.si plures te.ff.de fideiusso.l.inter fideiussores.⁊.l.Si dubitetur.Si ergo huic beneficio fuerit renunciatū:poterit creditor quez maluerit ꝓuenire. Quomodo autem renunciatur instrumento huic beneficio: vide ibidem.

¶ Epitaphiuꝫ est scriptura siue titulus in lapidibus sepulcroꝝ sculptus.

De Eq

¶ Equestris dignitas erat i bis q romam custodiebāt.naz ⁊ hi habenꝫ pro abñtibus rei publice cā.Et dicit Accur.q̄ aliq erāt ꝑsidentes q̄ simplex milicia nō ē dignitas.de hoc vide Accur.e.ti.in rubr.C.li.xij.

¶ Equitius dicitur custos equoꝝ.

¶ Equitium.alias equirium ē grex equorū ꝑm Accur.in.l.quod ergo.ff.de vsufru.quēadmodū quis vtatur.

¶ Equitas ē conuenīētia rez̄ que cūcta coequi parat.⁊ in paribꝰ rōnibus:paria iura vel iudicia desiderat.vt.C. ad.l.fal.l.fi. vbi grata mutuasti mihi centū aureos mutuo:mō equum ē q̄ isti numeratōi ꝓueniat solutio ꝑm eādē qualitatē ⁊ quātitatē.vt.ff.si cer.pe.l.mutuū. Jtē dedi tibi dānū cētū aureoꝝ dignū iustū ⁊ equū est:vt ꝑm eādez quātitatē danum tibi resarcia. Eqtas ēt dicitur quedā mitigatio tēperans iuris scripti rigorem. Et in quibꝰ casibꝰ talis eqtas ꝑferaꝫ rigori iuris no.Jo.an.de tranlac.c.fi.

¶ Equanimiter.i.equo animo.

¶ Equꝰ calcitrosus dr̄ q̄ solitus est calce ferire.

De Er

¶ Errariū ē repositoriū pecunie ab ere dictuꝫ.

¶ Ergagabi dicunt operarij laborātes i statiōnibꝰ suis.⁊ dicit ab erga q̄ō est opera.⁊ gabor q̄ō est labor.

¶ Ergastaria sunt stationes opariorū.⁊ dr̄ ab erga.i.opa vl opus:⁊ sterion:statio:q̄si operis statio.vt no.C.de opera.l.ij.

¶ Ergastula dr̄ carceres:vel pressiones.⁊ dr̄ ab er:quod est lis:⁊ scolon missio.

¶ Ergo:no.Jo.an.de sum.tri.dānamus i ꝑn.

¶ Ermofrodit⁹ ē glibet q̄ hz vtrūq̄z sexum. Antāt ad testificādū exhiberi possit qualitas sexus i ualescētis demōstrabit:si enim calore durāte pro viro se gesserit recipiet i testē:alias nō.iij.q.ij.c.i. post medū.§.i. Jtez talis ponit iter infames ⁊ nō pōt cē aduocatus.iij.q.viij.infamis.

¶ Erro erronis ē pusillus fugitiuꝰ q̄ ñ q̄dē fugit lz ex ꝓsuetudine q̄dā aberrare solet.⁊ frequēter sine cā vagat:tēporibusq̄z in rebꝰ nugatorijs cōsumptis:tādē:lz sero:reddit ad domuꝫ.vt.l.qd sit fugitiuꝰ.§.erronē.ff.ō edil.edic. Sz virū erro facit futurū sui sic̄ suus fugitiuꝰ.⁊ an sit iusucapibilis. Dicimus dubiū ē disputabile.vt i gl.l.i.C.ō ser.fugi.q̄ dicit in fi.q̄ aliq sunt ꝑ vt sunt Fran. Accur.Marti.fil.⁊c. Sed Cato Sarus tz ibi q̄ sic. Rō ꝓia q̄ erroꝝ hz animū lucrādi vsuz sui. Sedo ratio sua:quia lz nō sit furtū odiosum vel penale:est tamē furtū fauorabile:⁊ rōnabile:ne ꝓiudicetur dño. Ad secūdū dubiū similiter rñdetur q̄ sic.vt no.plenus per docto.in.d.l.i.super glo.ij.

¶ Errare ē aliud ꝑ alio putare.xxxviii.di. q̄uis xxii.q.ii.in quibus.in fi.Et no.Jo.an.in cle.i.de iudi.sup.v.certa scientia.Et nota q̄ errās ñ semp decipit.vt si suus ducit liberam quam credit ancillam:cū eius conditio melioretur.ergo rōe tal erroris:nō posset dominū petere vtore ꝓsentē te ꝑm Goffre.de cōiuga.suo.§.si liber. Vbi alij aliter dicūt:⁊ forte lō q̄ sicut ignorantia opponit scie sic error cōsensui.vt in gl.i cle.ꝑal.

¶ Error est q̄ aliquid aliter cōtingit. vl aliud ē q̄ creditur vel putaꝫ.in quibus.c.palle.in fi.vbi dicit Aug.ex eneberi.q̄ nō est arbitrandū peccatum aut si est:minimū esse:atq̄z leuissimum. Etiaz

error cõis excusat ⁊ facit ius. vt in. l. barbari⁹. ff. ō officio pcto.

¶ Error aduocati i cā pt̄ dargui vsq; ad sniā.

¶ Error calculi ꝑm Az. in sū. e. ti. ē error ꝓputatõis. veteres. n. ꝓputabāt p lapillos: q calculi vocabāt pro eo q; pedib⁹ q̄q; calcabāt. lz nõ impune. vnde ¶ Persius. Hunc Macrine diem nũera meliore lapillo. Qui tibi labẽtes appõit cãdidus ānos. qr̄ ꝑ bono die ponebāt bonũ ⁊ cãdidũ lapillũ. Q̄q; ēt calculus ponit ꝑ cognitõe cause vt. C. ō iudi. l. rē nõ nouã. Etiã q̄q; ꝑ sniam. C. de ap. l. si actor. ibi deteriorē calculũ: qr̄ cã calcat. i. terminat p sniaz. ē gl. i. l. vnica. C. ō error calculi.

¶ Error itollerabilis ē error a iure reprobat⁹. Et nota q; error sumit pro facto siue sit error iuris: siue facti: qr̄ licz sit iuris: inquãtũ ē error: facti tñ ē cuz sit in alio q̄ in veritate. vbi gratia. Ticiꝰ vir bonestus petijt a me pecuniam sibi mutuari: dixi q; mutuarem. assignando sibi diez: illa die venit alter ticius vilis q assimulabatur illi i facie dicens se eē illũ: ⁊ ꝑ hoc sibi trado ⁊ mutuo. ibi ē error i quo ipeditur dominij trãslatio. l. siqs uxori. ¶. cũ ticio. ff. ō fur. qr̄ significatũ sumptũ ē ex erro re in psona. nec tradens cõsentit i istũ cui tradit saltem sciẽter. ergo si nõ tradet iure. Itẽ ibi. ticio amico meo trado rẽ ex cã donationis: quẽ credo sane mentis esse: cũ sit furiosus: ipeditur trãslatõ dominij. l. qõ meo. ¶. si furioso. ff. de acqui. pos. qr̄ furiosus nõ acquirit dominiuz cum non habeat ꝓsensum. ⁊ sic error tradentis hic nihil operatur qr̄ quãtũcũq; vellet. ⁊ ꝓsentiret trãsferre: non tñ transferretur. Item ibi filiusfamilias asserens se patrẽfamilias: vl̄ seruus liberum petit a me si bi mutuari. ⁊ mutuo: nõ impeditur translatio dominij. l. si quis vxori. ꝑ. ⁊ ¶. fuus ⁊. l. falsus. ¶. si quis. ff. ō fur. qr̄ error ē i q̄litate ñ significãte nõ ꝓsensuz trãsferrẽdi: lz aliq; ꝑ. lz si trado digestum vetus: credẽs Codicẽ: nõ trãsfert dñiuz. l. si me i vacuã. i ꝑn. ff. de acq. pos. qr̄ res q̄ tradit ñ intendit: ergo nõ trãsfert. Et res q̄ transferri intendi tur: nõ tradit: secus si noie error sit: vt trado tibi fundũ cornelianũ sub noie sempronianꝰ credẽs sic vocari: certe nõ impedit translatio dñij; qr̄ consensus ē in re. ⁊ dominij eius translatõe. ⁊ sic de alijs suo modo.

¶ Erupta ⁊ cesa dñr oia illa q̄ cedũt ⁊ eruũtur.

De Es

¶ Estiualia sũt ocree. ſ. calciamẽta ō corneo qb⁹ ēt aliq; vtunt interdũ i estate. Et fiũt optia apud sanctũ Seuerinũ: vt dicit Jo. an. in cle. ne i agro de statu manacho.

¶ Estimatio significat taratõez. put subiecta materia vl̄ quoduis aliud mediũ significare ōclarat vbi gra: res tradit estimata: hoc addito: q; reddat estimatio ⁊ non res. Ex hoc significat emptio ⁊ venditio. vt i. l. quotiẽs. ff. ō iur. do. vbi dī res estimata data viro i dotẽ si est empta: vir agere põt ex empto ꝓpria vxorez. de hoc insti. de empti. ⁊ vẽdi. in ꝑn. ⁊. l. estimate. ff. solu. matri. ⁊. l. plerũq; in ꝑn. ff. de iur. do. iuncta. l. necessarias. in prin. ff. ō peri. ⁊ cõmo. rei ven. Sed si res datur estimata hoc pacto q; res reddat ⁊ nõ estimatio. tũc nõ ē emptio sz significat q; re empta vl̄ diminuta attendat estimatio facta. l. si inter. C. ō iur. do. Nec periculũ diminutõis vl̄ emptõis fit recipientis nisi sit in culpa. qr̄ cũ rem traditã teneat reddere periculũ dz esse domini rei. Sed in cãu ꝓcedenti periculũ vel deterioratio rei trãsit in recipientez vt. l. estimate ꝓcal. Item si res datur estimata in dotez hoc pacto: q; reddat res vel estimatio: tunc significat transire periculũ emptiõis: sed nõ deterioratõis. l. plerũq;. ¶. fi. cũ. l. se. ff. de iur. do. Et hoc ex natura ℨctus ⁊ alternatiue. Nam natura dotis est q; dominiuz transit in maritũ. ⁊ sic periculũ est suũ. Sed ex natura alternatiue alterum bonũ sufficit: aut rez reddi: aut estimatõez iuxta regulã. in alternatiuis de re. iur. li. vi. Sz res perempta reddi nõ põt: ergo estimatio. Res aũt deteriorꝰ reddi põt: que si redditur non ē reddenda estimatio.

De Et

¶ Etas legitima semp intelligit ō naturali non de ea q̄ ꝑ ꝓncipis beneficiũ implet. vt. C. ō his q ve. eta. impe. l. vltima.

¶ Etas pupillaris ē minor. xiiij. ānis: i masculis ⁊ in femina. xij. ff. de verbo. sig. l. pupillus.

¶ Etas pubertatis diuersimode accipit. naz in nuptijs ℨbẽdis etas pubertatis ē i masculo. xiiij. ānis. ⁊ i femina. xij. ānis. vt insti. de nup. i ꝑn. cũ ibi no. Nõ aũt idem tẽpus requirit si alimẽta relinquũtur vsq; ad pubertatẽ. debent. n. masculo vsq; ad. xviij. annũ. femine aũt vsq; ad. xiiij. ff. de ali. ⁊ cib. l. l. mela ait in ꝑnc.

¶ Etatis venia ē ꝓuilegiũ q̄ impetrat minor a ꝓncipe: vt habeat pro maiore. impetrat aũt eã masculus maior. xx. annoz. femina aũt maior. xviij. vt. l. ij. C. de bis qui ve. eta. impe. Maturior. n. est seruus feminaz hac rõne. vt no. Accur. i gl. vij. l. ij. ꝑ falle. qr̄ mala herba cito crescit. ⁊ citꝰ ē subdola mulier ⁊ anara. ff. ad velley. l. sz si eno. i fi. Illã regula naturalē est. Quãto longius res hz eē: tãto tardius ad pfectõez deuenit. ⁊ eꝰ quanto breuius hz esse tanto maturius ad pfectõnem deuenit. pz hoc i plantis ⁊ brutis. Sed vir longius hz esse q̄ mulier: ideo tardius ad pfectõem deuenit q̄ mulier. Et ideo mulier citius subdola ⁊ sagacior efficit.

¶ Et sic dē est q̄ ō q̄uis. de simo. c. ⁊ si q̄es ō ofitu. or. c. ⁊ si ab aplice. i cle. ō iuriu. c. ⁊ si xps.

¶ Etiam. Re. ſ. Ec.

¶ Et hec ꝓiunctiua lz proprie copulet. ff. ō ꝓdi. insti. l. si hẽdi. tamen aliquando sumit pro: vel. ff. de vbo. signi. sepe. cum similibus. Aliquando repetit q̄litates ꝓcedentes. ff. ō fun. istru. ⁊ istru. le

ga.l.seyo.§.gayo.Aliqñ,p idest:vt.c.ij.ō spō.etiã no.ī.c.ii.ō rescrip.vbi de hoc.Unde hec dictio:ꝛ: coniungit p̄ncipalr̄ simul ꝛ successiue,put inferr̄ ex significato tūc hoc dictante:ꝛ ſm q̄ volūtates disponētis quous medio signficaf declarāt. naz quandoqz est coniūctiua rerū p̄ncipalr̄:quarū tñ vna est alteri successoria:vt dicēdo lego fundū ꝛ eius instrumentū p̄ncipalr̄ ēt significat instrumē tum legatū:licet sit accessoriū ad fundū; ꝛ extinc to fundo legato:non extinguitur legatū instrumñ ti.secus est ī ꝓpositione cū:que coniungit accesso rie.facit.l.cui fundus.ff.ō fun.instru.ī.qz lega. post ēt tamen faciliter trahi ad coniūgēdū acces sorie ꝓ voluntate disponētis qui exprimit. ꝛ pro cum.Significat ēt ibi successiue.filium meū:ꝛ ne potē heredes īstituo.nā ītelligitur q̄ filius admit tatur:ꝛ eo deficiēte nepos.l.gallus.§.fi.ff.de libe. ꝛ postu.Nō q̄ nepos nō simul admittit cuz filio. ꝛ hoc ex ordinata charitate seu naturali affectōe arg.l.naturaliter.C.de insti.ꝛ substi.sub conditō ne factis.l.lucius.ff.ō hē.insti.vbi dissiunctiua re soluit ī cōiunctiuā propter volūtatē q̄ ꝯcludit ex charitate.facē.l.cū frater.§.cū pater.ff.ō le.ij.Idē ī ꝯtib⁹ si qs emit redditū vl fundū pro se liberꝫ ꝛ nepotib⁹.ibi.ꝛ: coniūgit successiue. ſ. q̄ primo pa ter sol⁹ admittatur.post liberi.deinde bis deficiē tib⁹ nepotes.

¶Etates sunt sex qb⁹ generatio ꝛ stat⁹ hois fi nit.xxxv.q.iij.c.i.ꝛ Jo.an.ī pri.li.vi.Alij ponūt septē etates hois.Similiter septē mundi. vñ ver sus.Infans.ide puer.adolescens.post iuuenis. vir.Dī ide senex.postea decrepit⁹ fit.Annos p ima tz septē.ꝛ altera bis tot.Tertia q̄ter septē.ſz q̄draginta q̄terna.Annos exultat ad q̄nquagin ta iuuent⁹.Sz si porrigitur ad septuaginta.sene ctus.Et tunc decrepitus incerto tēpe durans. Itez nota versus de etatibus mundi. ¶Primus Adā:iustusq̄z Noe. magn⁹ pater Abraā.Et p⁹ hoc Moyses.Dauid.natusq̄z redēptor.Septima fine caret.locat in requiēq̄z beatos.

¶Et cetera:q̄q̄z scribit extense,p duab⁹ dictōi b⁹:ꝛ sic disponit ſm q̄ relatuū sequit:si saltē aliq̄ sequit:vt dicendo ꝛ cetera:q̄ sūt scribēda.alr respi cit oia q̄ p̄missa sunt.Q̄ñq̄z scribit abbreuiate:vt ꝛc.sic oēs ꝯprehendit clausulas cōsuetas apponi ī tali ꝯctu.De hoc tradit ī.l.gall⁹.ī p̄n.ff.de lib.ꝛ post.ꝛ no.in.c.q̄ñ.ꝯ falsaz.de.pba.vide.§.de.C.

De Eu

¶Euestigio.i.statim vel continuo: vt ī.c.vnico de statu mona.li.vi.

¶Eulogiū idē ē q̄ testiñ:vt in. c.nos qdē.de te sta.ꝛ in.l.iubemus.C.de testa.ꝛ.l.qdā eulogio.C. de iur.deli.ita exponit Ber.de testa.Apud nos āt alr accipit:vt.ff.ō re.mili.l.desertorē circa p̄n. ꝛ dī ab eu q̄ ē bonū ꝛ logos sermo:q̄si ꝛc. Vel ſm Host.ab eu q̄ est flebile:ꝛ logos sermo.q: vt plurimū fit ī extremis:ꝛ est nota doloris.Etiam eulogia dñr encenia que olī portabantur metro politanis ad ꝯciliū puinciale:vt.xij.di.c.de eulo giis.vbi ſm gl.eulogia dicunt munera que defe runt subditi suis prelatis.

¶Euidens est q̄ semp palā ē:ꝛ euidēter appet. i.q.i.vt euidenter.ō accusa.c.euidētia.ff.de ꝓbē. emp.l.ea qua.ꝛ quod ē ī euidēti nulla p̄t tergiuer satione celari:de cohabi.cleri.ꝛ mulie.c.vlt.ō off. ordi.si canonici.§.ceterū.li.vi.

¶Eunuchi ſm Az.ī iū.C.eo.ti.dñr spadōes tñ ꝛ nō castrati:boies āt barbati eꝫ solū romani im perij p̄nt eunuchi fieri:aut penā capitis subeant.

¶Euincere ē aliq̄d ab aliquo extorquere vl eri pere:vel per sñiam iudicis acquirere.Res ēt euin cta dī:cū est amissa.

¶Euictio ſm Az.ī sū.C.de euic.ſm quosdā ita diffinit.Euictio ē rei empte:vl ex alia iusta cā ac cepte:p sñiam iudicis abductio. vel vt petat alio euincēte omissio.nec enī semp est necessēriū rem abduci:vt dicaf euicta:vt.ff.eo.ti.l.euicta.§.i.Et euictōis cautio solet p̄stari a vēditore ipsi empto ri:ad hoc vt si aliqs ab emptore rez emptā tanq̄ suam petat.dicens eaz sibi eē obligatā aut aliq̄ ius ī ea hr̄e emptor recursuz ꝛ regressuz habeat ad venditorē cui denūciare hoc tenef.ꝛ vēditor dz assistere:ꝛ defendē emptorē ī cā euictōnis.Et dī euictō alicuius rei in cām alterius abducte p iudicē acquisito.vide.§.cautio.de euic.

De Ex

¶Exactio.i.petitio.nā exigē ē rē ab alio petere.

¶Exautorizare ē militē cingulo:vl clericū ordi nib⁹ spoliaf:vt i.l.q cū vno.§.nō oēs.ff.ō re mili. Vel ē statū alicui⁹ vel auctoritatē ei auferr̄.ꝛ q̄ñ qz bz fieri exp̄sse:q̄ñqz tacite:vt si p̄nceps:vl dux belli militē ī exercitu delinquenti calcaria abscide rit.talis dī tacite exautorizat⁹.dato q̄ nil exp̄ma tur.ꝛ exp̄sse:vt si dux exercitus militē fugitiuū ex autorizauerit.Idē p̄t hīe locū ī clerico:q: exauto rizare ēt idē sonat q̄ degradare.

¶Excandescē ē subito iracū: habēdo similitudi nē īter furorē ꝛ estuāns ferri candorē.

¶Exceptō ē rei dēfensio p quā se dēndit ꝛ tuef ab actore ſm Az.ī sū.C.e.ti.Q̄ñq̄z ponit large ꝛ ip̄ropꝛie ,p oī defensiōe,put reo ꝯpetit:ēt si nulla actori ꝯpetit actio.Et tūc qdā vocāt eā exceptio nē facti: vt qñ sine actione quis calūnioſe ponit. Sed Azo.vocat eā exceptiōem intentionis.ꝛ de exceptionib⁹ intentionis:ꝛ que sint no.ff.eo. ti. li.i p̄n.ꝛ.l.ij.§.illud.C.de transac.ꝛ talis nō p̄t de iure experiri:q: nemo p̄t experiri sine actiōe vt cū tūc nulla sit actio:nulla p̄t dici actōis exclu sio:sed dī ꝯ intentionē actoris defensio:vt qñ qs se in aliquo instrumēto obligat ad aliqd sine exce ptione iuris vel facti.Sensus ē q̄ cōtra hoc nul lā faciet defensionē de iur vel de facto.Differūt tñ exceptio ꝛ defensio. Illā defensio ,ꝓpꝛie dicit que ipso iure actionē tollit:vt solutio que est eius

qꝫ debeꝫ redditio : ⁊ acceptilatione oĩs obligatio tollit: iſti. qui. mo. tollit obli. i. pn. ⁊. §. itē per acceptilatiõez. Jtē renunciatio dī defenſio. c. ſup hoc de renun. concordat gl. i c. i. de li. conte. li. vi. vbi no. ex gl. penul. qꝫ oĩs exceptio peremptoria que pmittit̃as ⁊ gratiã opponit añ ⁊ poſt lit. conte. C. ō excep. l. vlt. Et no. Hoſtien. ⁊ Jnnoc. in. c. conſtitutus. de reſcrip. Jtē large dī ēt exceptio eſſe replicatio que dat actori. omnis enī replicatio ē exceptio: vt. ff. e. ti. l. ij. §. replicatōnis. Et ſicut ſe hz exceptio ad actionem : ſic replicatio ad excep. ſm Joſ. de proba. in ſum. Stricte ẏo ⁊ proprie exceptio ponit pro illa defenſione q̃ cõpetit reo cõtra actionẽ competentẽ i eũ. ⁊ ſic dī actiõis excluſio ⁊ hec ē exceptio iuris: vt ſi petis a me debitum: ⁊ ego excipiõ qꝫ remiſiſti mihi: vl̃ qꝫ feciſti mecũ pactum de non petẽdo: vel qꝫ nõ venit dies ꝑfixus: vt ſumit̃ vtraqz exceptio. ff. e. t. l. ij. pmo rõſo. ⁊. §. replicatõis. ⁊ qꝫ exceptio ſit actionis excluſio: habetur de elec. dudũ. ſup ver. irritari. in gl. Exceptio aũt diuidit̃ in plura genera: qꝫ alie ſũt tpales ⁊ dilatorie: alie ꝑpetue: ⁊ pemptorie: vt. ff. e. ti. l. i. §. exceptiones. alie ſunt odioſe: vt Macedoniane alie fauorabiles: vt Velleyane. hec diuiſio colligitur ex. l. ſi exceptionẽ. ff. de condi. indebi. Jtē alie ſunt i rẽ: alie i ꝑſonã: vt. ff. e. ti. l. i. §. exceptiones ꝓall. Jtē hz Jo. ⁊ Spe. alie ſũt anormale: alie ſtricte: ⁊ multas alias diuiſiones dicti doct. ꝑſequuntur: vide eas.

¶ Exceptio dilatoria ē q̃ cãz differt: vt iſti. co. §. appellantur. Et iſtarum eſt multiplex diuiſio: de qua aliquantulũ notatur in. l. exceptionẽ. C. de ꝓba. Eſt enī quedã dilatoria ſolutionis que ſapit iſtã naturã qꝫ reſpicit actionẽ nimis tempeſtiue i tentatam: ⁊ dz opponi ante lit. conte. ſed ꝓbatio eius fit poſt lit. conte. c. inter monaſterium. de re iudi. q̃dam eſt dilatoria iudicij q̃ opponit ꝓprie ad impediendũ iudiciũz ante lit. conte. ⁊ ꝓbatur tã q̃ ꝓiudicialis: ⁊ expedienda venit ante lit. conte. Et idem dicendum eſt de replicatione eiuſdem. Quedã ē declinatoria fori. vt ibidẽ notat. Jtem colligit̃ hec diuiſio ex. l. ij. in fi. ff. eo. tit. Vide de hoc Spe. eo. ti. Et nota qꝫ declinatorie iudicij ſũt i initio ꝓponende. Et ſunt iſte que cõtra iuriſdictionẽ iudicẽz opponũt. ſcõ ne ſi eis ſciẽter omiſſis ad alia ꝓcedat̃: videatur qs i iudicẽ cõſentire. C. de excep. l. vlti. no. Joſ. de dilati. §. ſunt ⁊ alie. in fi. Sunt etiã iſte probande in initio vt prius ſciat̃ de iuriſdictiõe iudicis anteq̃ ꝓcedatur ad vlteriora. habent tamẽ etiam locũ poſt ſniam: ſi ex ignorantia omittantur. de ſen. ⁊ re iudi. ad ꝓbandũz C. ſi a non competenti iudi. l. vlti. Etiaz dilatorie ꝓponende ⁊ ꝓbande ſunt ante lit. conte. c. inter monaſteriũ. preal. ⁊. c. paſtoralis de excep. C. de ꝓba. l. penul. Dilatorie ſolutõnes ſunt proponẽ de ſimiliter i initio cauſe. i. ante litez conteſtatã. ⁊ probande poſtq̃ actor ſuã intentionẽ fundauerit ſed peremptorias probabit reus: poſtq̃ actor ſuã intentionem probauerit. de hoc vide Joſ. de ꝓba. §. reſtat.

¶ Exceptio peremptoria ſm Spec. vocatur ſic: qꝫ actionẽ vel itentionẽ agẽtis pmit ſm Jo. an. c. i. de li. conte. li. vi. ſeu ius ledit: vt inſti. de ppe. ⁊ tẽpo. actio. §. ppetue. vt pactũ de nõ petẽdo i ppetuũ: ⁊ iuſiurandũ de nõ agẽdo: vel accuſando. vi delicet petebã a te centũ : ⁊ tu excepiſti qꝫ pepigiſti tecũ de nõ petẽdo i ppetuũ: vel iuraui nõ agẽ vl̃ accuſare: q̃ ipſo iure tollũt naturalẽ obligationẽ: vt. ff. de iureiu. l. ſi. circa pn. qꝫ doctores itelligũt eẽ verũ de volũtaria ⁊ quentõaliter ſecus aũt ō ne ceſſaria. Ciuilẽ aũt ipſo iure nõ tollũt ſed ope exceptionis eliduũt. Et ſm Alz. ſemp obſtãt be agẽti ẽt ſi ceſſauerit agẽ ꝓ mille annos.

¶ Exceptio ꝓpetua eſt q̃ ꝓpetuũ hz effectũ: vt cũ petis a me debitũ excipio qꝫ tu remiſiſti mihi: hec exceptio ꝓpetua dici põt: ⁊ ꝓpetuo cõpetit q̃cũqz actor agit: qꝫ exceptio nõ cõpetit niſi qs agat. ff. de excep. l. exceptõ.

¶ Exceptio tpalis ē q̃ ad tẽs vtilis eſt. vt cuz petis debitũ excipio qꝫ feciſti pactũ mecũ de nõ petẽdo: hec exceptio vſqz ad ānũ vtilis ē: poſtea ẏo nõ de qua: de reſcrip. c. plerũqz. ⁊ de offi. ordi. c. paſtoralis. in fi. ⁊ ff. eo. ti. l. exceptione. §. tpales. Et hec ẽt dilatoria dī qꝫ differt ⁊ plongat cãm: non ãt aufert. Aliud exẽplũ: quemo te coꝛã iudice: nõ tuo ⁊ tu excipis te nõ eſſe de foro eius. vi ō gl. in verbo excuſari. c. ſi ãt. de reſcrip.

¶ Exceptio anormala ē q̃ nõ ſequit̃ normã aliarũ qꝫ ẽt opponi añ lit. ẽte. ⁊ poſt. ⁊ i lit. ẽte. vt exceptio excõicatõis ⁊ alie. ſ. ō qb⁹ dubitat̃: an ſint ꝓpetue an tpales. vt exceptio matrimonij ⁊ exceptio nõ numerate pecunie: ⁊ nõ numerate dotiz. vt no. inſti. de excep. §. appellant̃. ⁊ plures alie. ſm Hoſti. ⁊ Spe. c. ti: vt exceptio q̃ ꝓpetit fideiuſſoribus ex epiſtola diui adriani ꝑ creditores. vt no. iſti. de fideiuſ. §. ſi plures.

¶ Exceptio rei iudicate nõ poteſt opponi q̃n fit ſup eadẽ re. ⁊ quando eſt ex eadem cauſa ⁊ eadẽ perſona.

¶ Exceptõ doli eſt q̃druplex: vt no. Accur. i gl. l. q ſe debere. ff. de ꝙdi. ob cau. da cau. non ſe.

¶ Exẽptio ꝓprie eſt vbi aliq̃ ꝙtualis eccleſia canonicoꝝ ſeculariũ vel regulariũ monachoꝝz vl̃ monaliũ ĩmediate ſubeſt pape. Hanc exẽptõnũ alia vniuerſalis alia ꝑticularis. vniuſlat̃ ē q̃ cũ vniuerſitate iuris ſpectat ad papã ita qꝫ metropolitano aut diocelano nihil iuris manet i eadẽ. Particularis ē q̃ ꝑ parte i certis caſibus ab eoꝝ iuriſdictõne eximit: ⁊ alꝫ ptinet ad coſdẽ. vbigẽa. ſi forte alii q̃ eccla q̃tũ ad hoc ē exẽpta vt nulli archiepus vl̃ epus poſſit i ea diuina ſulpẽdẽ ſiẽ in ſua dioceſi: ⁊ alꝫ exhibeat reuerentiã ⁊ honorem. Jtē exemptionis monaſteriorũ due ſpes. q̃dã ſ̃ cognoſcũt ſupioꝛẽ niſi papã. alia ſũt ordinũ exẽptoꝝ: vt mo

naſteria ciſterciēſiū ꝛc.q̄ nō corrigit ordinari⁹ lo ciſed abbas vl̄ prior eorū.gl.ē in cle. attendētes ō ſta.mo. Itē exēptionū alia ꝓſonalis :alia local: ꝓſonal' ē vbi archiepūs l' epūs eximit: vt a nullo:nec ēt legato ſedis apoſtolice:nec ēt a iudice ōlegato: excōicari vl' interdici valeat:aut ſuſpēdi. ſz localis ē que loco:hoc ē eccleſie datur.

¶ Exēplarz dī illa ſubſtō que fit filio furioſo ſeu mētecapto i euentu mortis i furore ſeu nō ſana mēte. Et dī exēplaris q̄ admittit fieri p̄dcis:ſic pupillaris pupillis fit qui pp etatē ſibi p teſtm̄ p uidē nequerint.ſic enī p̄dicti pp furorē:demētiā. ſeu defectū mētis:vt inſti.de pupill. ſubſti. §.i.in p̄n. Jn multis tñ differt a pupillari:vt. j. dicē de ſubſtōnibus. Significat aūt hec ſubſtitutio diuerſimode vt ſignificatū ex ei⁹ verbis l' al' vndecūq; ſumptū ſignificare ꝓbat.ſignificat.n.ꝑmo:vl' eius verba ſignificāt ſeīpam.ſ.q̄ filio cui facta ē ſubſtitutio mortuo i furore:vel demētia:ſubſtitutus admittat:vt.§.i.iſti.ō pupil.ſubſt. Significat vlterius tacitā vulgarē.ar.l.tā hoc iure.ff.de vul.ꝛ pupil. tūcto.§.i.iſti.e.t.p̄al. Nō q̄ ſic i p° ſignificato. cō ſiderat ꝓpetas ⁹boz ei⁹:ſic i ſcō ſignificato ꝙſi derat idēputas ꝓſonaz:vt qō p ſubſtōnē teſtato ri filio p̄uidet. dic niſi aliud appeat. Significat ēt hec ſubſtō pupillarē.⁹bigūa. facta eſt furioſo im puberi ſi i furore deceſſerit.ſenſus ē q̄ ſi decedat in etate pupillari.tē ſignificet exēplarē:q̄ fcā ipuberi:ſz furioſo:ꝛ valet vt pupillaris tm̄: q̄ ⁹ba b° ſignificāt. Et q̄ defect⁹ natural' potⁱ attēdit:q̄ accidētal.l.uj.§.i.ff. de tute. ꝛ hoc q̄ſi illa ꝙcurrūt q̄ regrunt i pupillari: q̄ filⁱ⁹ eſt i ptāte p̄ūs:ꝛ ſic de aliis. Si āt nō cōcurrūt:tūc ītra tp̄s pubtatis valet:vt exēplarz:poſtea nō pp limitatōez illā:ſi i etate pupillari deceſſerit. Si aūt fcm̄ ē ſine tp̄is limitatione:tūc valet ſimplr̄ ſeu p oī tpe vt exēplaris. Significāt vltⁱ⁹ hec ⁹ba filio furioſo ſubſtituo ſubaudi.i.ſi filⁱ⁹ furioſus i furore ꝺceſſerit. Et requrit q̄ ſit furor tpe mortis:vt i.§.i.iſti .de pupil. ſubſti.p̄al.ꝛ.l.ex facto.§.i.ff.e.ti.lz al' p iſta ⁹ba:tricio furioſo lego talē q̄litatē:ſufficit adeſſe tpe diſpoſitōis:vt i.l.mela.i p̄n.ff.de alimē.ꝛ ciba.legatis. q̄ apponit cā demōſtratōis.rō vtriuſq;: q̄ ſignificatū ſumptū ex affectōe q̄ ſignificat ei ꝓuideri cui ꝓuidet cū eo mō quo p̄t.mō i ꝑmo caſu meli⁹ ꝓuidet ei recipiēdo ea verba i illo ſenſu. Sz ſcō cāu meli⁹ ꝓuidet furioſo recipiēdo ⁹ba ōmōſtratiua tm̄.qō ē ꝓꝓuz eorū ſignificatū.ſignificat vlterius q̄ exiſtēte ꝙdtōe ſubſtōnis:ſubſtitut⁹ admittat volēs vel iuⁿ⁹ ſm q̄litatē ꝓſone ſubſtituti. Si enī eſt ſubſtitutus filius furioſus qui erat i eius ptāte tpe mortis:eſt neceſſarius vl' volūtarius:vt i.§.i.iſti.de bīdū.quali. ꝛ diffe.

¶ Excō'catio ē ex cōiōnē eccleſie ſepatio:vl' cen ſura eccl'aſtica excludēs a cōione fideliū.ri. q.iij. c.nihil.§.euidenter.vel ē eterne mortis dānatio. ri.q.iij.nemo eꝑorū.ꝛ.c.nullā.ergo feſtinare ⁹be mus vt mortu⁹:ꝛ a xp̄o ſepat⁹ p excōicationē. re ītegret ꝛ recōciliet xp̄o p abſolutōez. Maioribus enī malis ꝺz ſincera charitas ſubuenire. l. di. vt cōſtituere.ꝛ gl.i.c.pñti.e.ti.li.vi. Vl' ſic excōicatio generalr̄ ē a q̄libet licita cōione vel legitio actu ſeparatio vel a ſacris excluſio. Spēs excōis i finite pñt ec̄:q̄ tot quot ſunt ſpēs cōionis due tñ ſpecies eius p̄cipue ſm cano.cōiter vſitant.ſ.maior ꝛ minor. de vtraq; illaꝝ bī.iij.q. iiij. engeldrudā. Nā vna excōicatio q̄ maior eſt dī anathema. ꝛ excludit ab ītreſſu eccleſie:ꝛ a cōione fidelū: ꝛ a ſacris:hec vocat maior ꝛ ferē cū ſolēnitate. de qua ēt datur p̄cedēs deſcriptio:cū dicebat excōicato eſt a qualibet licita cōmunione hoīum vl' legitimo actu ꝛ ſacrorū ſepatio. Vnde ꝛ adam excōicatus fuit ab eſu ligni.i.§. euidenter ꝑalle. xi. q.iij.ꝛ de ſen.excom.ſi quē.in glo.iij. Alia dī minor. Et illa tm̄ ſeparat a ſacramentis. Et hec eſt duplex:vna p preceptū a iure: vel per ſniam ab hoīe.alia ſepat a cōione fideliū:nō ſacramentorum.v.q.ij.p̄ñti.ſm Boſ.de cle.excō.miniſtrante .§.itē ſciēdū. Eſt enī q̄dā excōicatio iuris a qua abſoluit eps:niſi abſolutio ſit ſūmo pōtifici obſeruata:de ſen.ex.nuper. Alia hoīs: vt epūs vel ſui vicarij:vel delegati. de offi.ordi. cū ab eccleſiarū de maio.ꝛ obe.c.vnico.li.vi.i gl. Et nota q̄ excōmunicatō ē medicinalis:nō mortal':diſciplinā nō eradicās:dū is i quē lata fuerit nō cōtēnit eā.c.i. e.ti.li.vi. Etiā excōicatio dī mucro epi.xvi.q.ii.c. viſis.i fi.vbi dī felici mucrone epi ſacerdotū pia culo reſecē.ꝛ.xxiij.q.iij.corripiant. Itē excōicatio dī anathema ip̄roꝑe.ab ana.i.ſurſuz.ꝛ theca figura:oli i ſcōtibus dānator ip̄reſſa:ꝛ ſic q̄ſi anathema dī. Et hec maior q̄ duplex ē. Quedā ſine ſolēnitate. Alia ſolēnis:q̄ duodecī epi: vl' pl'bri. cādelaſi ſtrā.p̄ijciūt.ꝛ pedib⁹ calcāt.ꝛ ñ differt ab alia:niſi i l'ba:q̄ maior ē ſtror ꝛ ꝓfuſio.ō bis duo b° i.c.cū ñ ab hoīe ō iud.ꝛ excōicat⁹.āpli⁹:ſepi⁹: excōicari ꝑt ō treu.ꝛ pa.c.i. Itē excōicato p̄ñt p̄ncipaſ ꝛ cōicaſ familia:ꝛ vroꝛ:ꝛ liberi.q̄ ſt a canone ex̄pti.ō ſen.ex.q̄ i dubijs. Et p̄ncipās i loq̄la quo ad correctōez nō ē excōicat⁹.c.ti.pozzo. nec p̄dicatores vl' alij recipiēdo elemoſynas.e.ti.cum p volūtate:vl' p̄dicādo ſeu monendo.c.ti.rñdeo. Et nota caſū in quo q̄s ē excōicatus vel excōicatur ſine peccato mortali.i.c. lras de reſt.ſpo.vbi mulier nolēs reddere debitū pp conſciam cōiugalitatⁿ.i quo bñ facit.tñ excōicaſ. Et ſic excludit ab eccleſia militante:nō tñ triumphāte.c.igſtioni.de ſen.exc.q̄uis al's:niſi p peccato mortali nō ſit q̄s excōicād⁹.c. nemo eꝑorū.xi.q.iij. Et nota.p.xviii.conſtōnes cle.cōp̄hēſi ſunt. l. caſus quoꝝ.xvi.reſuati ſūt pape:q̄bus q̄s ipo iuⁿ excōicatoz icurrit erp̄ſe.ꝛ p duas duo tacite: vide gl. i.§.excōicatōis.i.cle.i.ō ſen.excō.vbi enumerāt loca iſtoꝝ caſuū. Itē excōicatō maiō ⁹bit i.xviii. caſib⁹ ſm Boſ.i ſū.ō ſen.excō.§.⁹bit. Itē excōi

catus nihil dare dz ꝑ ſua abſolutõe.c.ad aures. de ſimo. Si tñ ꝑ manifeſta offenſa ẽ excõicatus. ꝑmo dz ſatisfacere: ⁊ poſtea abſoluit de ver.ſig.ex pte. Sed pone ſtatutũ ep̃i ẽ q̃ quilibet excõicat⁹ añq̃ abſoluat dz ſoluere decẽ ꝓ quolibet men ſe: vtrũ valeat ſtatutũ. ℜñdetur q̃ non i.c.ad no ſtrã. ⁊.c. nemo. de ſimoni. lz in ꝑtium determinet ℍoſt. ⁊ Jo. an. i.c.ad aures. ꝑalle.

¶ Excomunicul ẽ q̃ deſinit eẽ cõſul. ſimile no. de q̃ ſtore. ⁊ exqueſtore. inſti. i ꝓhemi. §. cum hoc.

¶ Excuſatio ẽ alicui⁹ iuſte cauſe allegatio i de fenſionẽ vel ſupportationẽ alicui⁹ ne cogat cõpa rere in iudicio. de quo in. l. ij. ff. ſiquis cau nomib⁹ ⁊ in ti. de va. ⁊ excu. munerum.

¶ Excuſatio tutorũ fit ex variis cauſis. Et q̃dã nitur egtati. Quidã enĩ excuſant ad tps. ſ. qui cã reipublice abeẽ ceperit. ⁊ reuerſi ad nouã tutelã intra annũ nõ vocãt: ſz veterẽ nõ cogẽtur ſtatũ recipe. vt iſti. de excu. tu. vl cur. §. q ſe. ⁊. C. eo. t. l. i. ⁊. ff. e. t. l. i. §. itẽ q reipublice. Eſt ⁊ alia excuſatõ a tutela q̃ dr excuſatõ veteranor: q excuſanr̃a tu tela ſi ſint a milicia dimiſſi: honeſta cã iteruemen te: ⁊ iuſta: puta pp infirmitatẽ vel aliã cãm. Sz illa q̃ alio mõ fit nõ vocabr honeſta: ſz cauſaria: ut. ff. õ bis q no. ifa. l. ij. §. cognomie. Et ꝑpetuo q ſoluũ tur a milicia p⁹. xx. ãnos. Sz ad tps q itra. xx. an nos. ⁊ hoc diuerſimode teneñ. q: ſi itra qnq; nul lã ſibi vẽdicat imunitatẽ. ſi vo p⁹ qnq; ãnos ſolu t⁹ fuerit: bz imunitatẽ vni⁹ ãni. ℑ Doſt octo ãnos: bz imunitatẽ biẽnij. poſt duodeci triẽnij. p⁹ decẽ ⁊ ſeptẽ. q̃dr biẽnij. p⁹ vigiti ãnos: bz excuſatõz ꝑpe tuã. Eſt ⁊ alie tutele excuſatio eor q nũero libe ror ſe excuſant vt ℜome liberor triũ. C. e. ti. l. i. cũ cõcor. i Jtalia q̃ttuor: in quincia qnq;. Jtẽ eſt excuſatõ eor q mõbo excuſanr̃: vt ceci: ſurdi: mu ti: furioſi: ⁊ ꝑpetua valitudie õtẽti. C. e. t. l. vnica.

¶ Excuſatio eor q etate excuſanr̃. vt maior. lx. ãnis. l. vnica ꝑal. ⁊ iſti. de exc. tu. l cu. §. itẽ maior.

¶ Excuſatio eor q nũero tutelar excuſanr̃. ſ. q habẽt tria onera tutele. i. tres honores tutele: ſm Az. q̃ oĩa habẽt. C. ſub bis ti. in rubro ⁊ i nigro. Vide de hoc Azo. ibidem in ſũ.

¶ Excuſator ſz Az. ⁊ Spe. e. t. ẽ q venit ad ꝓpo nendũ cauſas abſentie alicui⁹ q nõ poterat ſuam rõne ſui. vl cãe. ꝓcuratorẽ ꝓſtituẽ. vt i cauſis cri minalib⁹: i qbus lz ꝓcurator nõ iteruenĩat: vt i. l. i. ff. de publi. iudi. §. rei excuſar. tñ allegatz cauſis abſẽtie bene admittitur. vt i. l. abſẽs. ff. de ꝓcura. vel vocatus erat vt ꝑſonal⁹ compareret.

¶ Executor ſz Spe. e. t. ẽ officiar⁹ p quẽ litis exe cutio vel ipſius cãe ꝑparatio iubẽte iudice ſuo ex pedit. Vel ſm Az. ꝓpe ẽ ille q: poſt diſcuſſaz cãz ſniaz executõi mãdat. vocar ẽt i iur appitor. ℜe quir. ſ. appitores ar ẽt vocãr i iure diuerſimode õ iſtis modis ẽ gl. no. C. õ erec. rei iudi. l. ſi vt ꝓpo nas quã ꝓſequr̃ Spe. i ti. õ citatõe. §. ſequr̃. ꝓpe ꝑn. Jtẽ appellatõe executor⁹ itelligir̃ delegat⁹. c. ſciſcitat⁹. õ referi. ⁊. c. ſi quis ꝟ. de ſo. cõpe. vñ exe cutoꝛs ſũt illi ꝑ quos iudex in iaz ſuã exequir̃: ⁊ rẽ iudi. mãcipat effectui: ⁊ mãdat executõi. ⁊ duplex ẽ executor. l. merus ⁊ mixt⁹. executor mer⁹ dr qñ ꝑ nũciũ nõ ẽ õmãdata aliq̃ cognitio: ſz tñ cãe exe cutio. ⁊ tal ſi dz audir̃ exceptões: vt. C. õ execu re. iud. l. ſi vt ꝓpõis ꝑal. ⁊. c. õ ceterõ. õ re iud. ⁊. ff. õ iud. l. ſi ꝓtor. ⁊ õ tali loquir̃. c. paſtoral. §. q: vo. õ off. dele. vbi bõa gl. õ executõe duplici. ſm ℍoſt. tñ tenẽ admittẽ exceptõez excõicatõis: al appel lari ꝓt. õ hoc vide Archi. õ excep. pla. li. vi. Vl ſic Executor mer⁹ ẽ qui nõ ꝓt de fraude iterpoſita cognoſcẽ: ⁊ ab illo ñ appellar̃: niſi modũ executio nis excedat. ff. quoꝛ ap. nõ reci. l. ab executore. ⁊ õ re iu. qui ad cõſultatõz. i fi. ⁊. ij. q. vi. ſub illo. §. ſi quoꝛ. ⁊. §. ab executore. ⁊. c. ſi verũ. ⁊. §. ſc. Sed ⁊ mixto executore bñ appellar̃ ſi nõ admittit legiti mã exceptõez vl al ꝓtes gzauauerit. õ appella. di lecto. ⁊. c. vt debitus. Sz executõ mixtus ẽ qui bz cognitõem cãe ãnexã: vt i. c. nouit. de appel. ⁊ de re iu. c. õ ceterõ ꝑal. de off. dele. paſtoral i gl. vt cũ papa mãdat alicui ſtitui rẽ ſuã: vl alicui dari bñ ficiũ ⁊c. ⁊ tal dz recipe legitimas exceptões: q̃tũ cũq; ſcribar̃ ſibi abſolute a papa. vt õ off. dele. ex pte. õ referi. c. ſi qñ. ⁊. c. cũ adeo. xxv. q. iij. ⁊ ſi nõ.

¶ Exẽptus dr qui a ſuo iudice: ſiue iuriſditõne ordinari: ſubductus eſt ⁊c.

¶ Execrare ẽ abhominari: vl deteſtari. ⁊ ꝓpe at tribuir̃ delict⁹. dicẽdo hoc delictũ eſt execrabile.

¶ Exẽpla ñ ſunt ſemp imitãda. ſz exẽplũ pape ẽ nobis ſequẽdũ. xvi. q. iij. lz di. ix. c. ſane. vbi gl. i. c. õ quibus di. xx. q. p exẽpla ſit iudicãdũ cũ ius defi cit. vel itelligir̃ de exẽplis publice: vl autẽtice ꝓpo ne. vt ꝓncipis. vel apoſtolorũ. ⁊ exemplis. pluriũ. ⁊ non paucorũ. vide ibidẽ.

¶ Exercitõ dr is ad quẽ cottidian⁹ q̃ſt⁹ ⁊ vtilitaſ nauis ptinet. Magr vo nauis dr cui tota nauis ⁊ ãchora ꝓmiſſa ẽ. ℜe. ſ. actõ exercitoria. vbi õ h⁹.

¶ Exhibitio ẽ alicui⁹ a ſua ſuba vel bñditate ex cluſio. ⁊ alteri⁹ ſeu alieni inſtõ. veluti cũ parẽtes exhibant filios. ⁊ ſcribũt alienos hẽdes i teſtõ ita accipir̃ iſti. õ exhẽ. li. ꝑ totũ. Et ſic exhibar̃ ẽ filiꝰ conſtituẽ alienũ a ſuba vl bñditate pĩna. ⁊ dz fieri cã iſerta ⁊ ꝓbata. Et pp q̃s. ⁊ quot cãs pr̃ filiꝰ ⁊ eꝰ filius patrẽ poſſit exhibere. notat. gl. i. c. qui tauallis de iureiu.

¶ Exero. i. peto. ſic ponir̃ exerar̃. i. petar̃. l. vt vbo rũ q̃ ẽ lex fi. C. q admit. ad bo. po. ibi gl. penul. vl ẽ idẽ q̃ aperiatur via petẽdi.

¶ Exeſtuare ẽ ſeruere: bullire: vel calefacẽ. vt ẽ glo. in cle. dudum õ ſepul.

¶ Exhibẽ ẽ rẽ i publicuz deducẽ ſeu offendẽ vt copiã habeat aduerſarius rẽ ſuã tãgẽdi. ⁊ eã ſic vilaz. ſi ſibi ſua vr. cã vẽdicãdi. de hoc. ff. ad exhi bendum. l. iij. ⁊ õ libero hoie exhi. l. iij. §. ⁊ ait ꝓtor ℜequire. ſ. actio ad exhibẽ.

¶ Exiliũ triplex no. Arch. xlv. di. cũ beat⁹ in fi.

¶ Expẽse sũt sũptꝰ volũtarijꝫ nõ necessarij.ꝫ dr expẽsa:q̃ extra pẽsas:ꝫ debitũ fcã. Sed ipẽse sũt vtiles ꝫ necessarie.a vbo ipẽdẽ dicte.vnũ tñ multotiẽs ꝑ alio põit vt.l.iul.ff.ff.õ miorib⁹:vbi expẽse ꝑ necessarijs ꝫ vtilib⁹ dũtaxat ponũt: put ibi no. Etiã ipẽse ꝑ volũtarijs ponũt:ñ solũ vtilib⁹ ꝫ necessarijs.ff.de ver.si.l.ipẽse. Quãuis dña ꝑ dcã ꝓnũ dicat.ꝫ expẽse differũt a dãnis:vñ iura ñtũ fcz sup vnũ ñ extẽdit ad alt̃z.nã expẽse fiũt cã litis.dãna vo ex discordia ꝓuenũt: vt ostructio dom⁹ ꝫ similia:de inur.c.i nostra in tex.ꝫ gl.

¶ Expilatores ꝑm Az.i sũ.C.ꝫ.ff.õ cri.expi.hẽ. hi sũt q ex reb⁹ vacãt; hiditatꝫ aliqd surripiunt:ꝫ expilãt.de pe.di.i.aut fcã. Re.s.actio expi.here.

¶ Experiri q̃qꝫ ponit ꝑ rñdere seu defendẽ: vt de iudi.c.i.de pcu.q generalr li.vi. Q̃qꝫ ꝑ agẽ vt de cã pos.ꝫ ꝓprie.c.pastoralis.

¶ Explicatõ ẽ allegatõ q̃ supplicatõnẽ ifirmat: vñ replicatio ẽ allegatio ꝓ exceptionẽ:ꝫ adiuuat actorẽ. Et supplicatio ẽ allegatõ q̃ repplicatõz ifirmat:ꝫ reuz adiuuat. Sed explicatio ẽ allegatõ ifirmãs supplicationẽ:ꝫ sic ꝑ actorẽ ꝓ reũ.

¶ Exponẽ.i.ꝓ se ponẽ. Expõi ãt dñr ifãtes fuit liberi:ꝫ lãguidi:si sine cura dimittunt: vel eis alimẽta negãt a parẽtib⁹:a dñis:vel a ꝓnis: vt in c.vnico.õ isã.ꝫ lãgui. Exponẽ.n.aliq solẽt: flegato ꝓtatꝫ offõ:ifãtes:l lãguidos: ꝫ eos añ ecclas ponẽ: vt eos alij mifatõe moti colligant .lxx.di.si exp̃situs.

¶ Exp̃ssuz qũo dupl̃r sumat: no.ff.de vul.ꝫ pu.l.i.i pte.ꝫ de prebẽ.si eps.in glo.certas li.vi.

¶ Expressa pupillarꝫ substõ. Re.ī.substõ.

¶ Exorciste grece latie dñr adiurantes. xx.di. cleros.

¶ Exumare ẽ alicui⁹ rei certũ ꝓciũ dare.ꝫ ẽ idẽ qõ taxare vl certũ ꝓciũ diffinire ꝫ õterminare.

¶ Extraordiariũ remediũ ẽ qõ ob aliquã cãm: ex̃ vl vltra cursũ solitũ:alicui dat. vt restõ miori leso.vel abñti cã iusta.necessaria.vel ꝓbabili. ad q̃ remedia nũq̃ recurrendũ ẽ: q̃diu remedio ordiario locus est:ad quod ꝓt haberi recursus.

¶ Exordiariũ iudiciũ ẽ coꝛã õlegato.vl q̃ ꝓcedit ī figura iudicij sz ex offõ iud.ī modũ iḡsitõnis vl õnũciatõis.vide tex.iũcta gl.ī.c.q̃ ꝓ õ ꝓba.

¶ Extra:de hac dictõe no. Archi.de prescrip. statutuz li.vi.ꝟ.iii.

¶ Extermiare ẽ q̃si ex̃ termios vite vel iurisdi tõis sue ponẽ.cle.vnica.õ iuxeu.õ hẽ.excõicam⁹ ꝟ.moueãt.ꝫ ꝟ.se.põit ẽt ꝑ õponẽ:desolari:i exilium mittere.

¶ Extũcista dictio ipse extremũ significat.ff.de condi.ꝫ demõ.l.si is.ꝟ.si ita.

¶ Exõ ista dictõe no. Archi.iuj.q.v.q̃qs.ꝫ plus Jo.cal.i.c.via.õ coha.cle.ꝫ inul. Jo.mo.õ hẽ. excusam⁹ li.vi. Etiã Archi.õ pbẽ.cũ ī illis.e.li.ꝫ Dau.i.c.litis.de rest.spo.ẽt no.C.õ leg. l.nõ dubiũ.ꝫ q̃qꝫ ī ꝓpositõe stat augmẽtatiue: ꝑ valde vt exeq̃re.i.valde eq̃re.vt.l.i.ff.de le.i.vbi dr per oia exeq̃ta sunt legata fideicõmissis.

¶ Explosa.i.exclusa.c.iquisitionem. de sen. exc õ.

¶ Extorres.i.imunes vl ilontes.õ sen.exc.ꝓtinḡit.ꝫ di.xix.nulli phas ẽ.vbi dr.ꝙ extorris a icõ fiat ministerio.ꝫ ea.di.c.ita dñs.ꝟ.ī oẽm terrã.ubi dr vt extorrẽ.i.alienuz:le mistery itelligẽt eẽ diuini.ꝫ hr.C.de custo.reo.i.l.õ bis.q̃ ẽ.l.ñ.ꝫ pe.di.j. itẽ ꝑ ide.vbi dr: nudari facultatib⁹ ꝓpꝛijs ꝫ ꝑie sue extorres fieri.ẽt.xi.q.i.ꝙspiratõe.

¶ Exq̃stor ẽ q publice pecũe cõgregãde:cõpũãde:ꝫ q̃rẽde:offiũ bẽbat:ꝫ postea hãc administratõz õposuit.vl dr ille q q̃storz depõit administratõez:vt no.isti.i ꝓbemo.ꝟ.cũqꝫ hoc.i gl.vide.s.excõlul. ꝫ.j.q̃stores.

De Fa

¶ Faber ligurarius dr non solũ qui ligna dolat.sed generalr ois q edificat. ff.de ver.sig.l.fere.ꝟ.fabros.

¶ Fabricẽses dicebãt ꝓm.l.C.e.t.li.xi. Qui erãt deputati armis faciẽdis.reparãdis:ꝫ vendẽdis. Sed Jo.an.de sen.excõ.si iudex.li.vi. dicit q fabricẽsis dr q publica arma fac̃ ꝫ ī publicis fabricis:ꝫ nõ alibi.ꝫ dat ꝓmicerio: vt reponat ī publicis armamentis. Et horum brachia stigmate figurabãtur. Require.j.stigmate.

¶ Facere dr ille cui⁹ auctoritate fit.de sen.excõ. c.mulieres.ꝫ facẽ dr:qs stati: cõfesti.icõtinenti. mor:illico:id qõ fac̃ sin̄ iteruallo:nullo actu ꝓrio: aut iptinẽte intermedio.õ elect.q: pp.vbi dr q p⁹ collatõez:mor dz electõ celebrari.silr:cũ vis ifertur psone.icõtinẽti repelli dz.i.sine iteruallo: q̃si bello cõtinuato. Itẽ id quod fac̃ ī triduo.C.õ erro. aduo.l.vlt.vbi dr q aduocat⁹ pt reuocare errorẽ suũ stati.i.itra triduũ. Et hoc itelligit Placẽ.sic̃ sonat. Sz Accur.hoc itelligit q̃si cã durat post errorẽ tm̃ ꝑ tres dies. Itẽ qõ facit ī decẽ dieb⁹.ff.õ cõsti.pe.l.ꝓmissor.vbi dr q si qs sine die cõstituerit se soluturũ pecuniã alicui:ꝓ eũ agi ꝓt si stati ñ soluerit itra decẽ dies. Itẽ quod facit in vno anno.xx.q.i.puella.vbi dr q si puella ifcijs parentib⁹ itra duodecimũ annũ velũ acceperit:parẽtes vel tutores pñt hoc statum irritare intra annum. Itẽ qõ facit cũ quodã tẽperamẽto tpis: ita q nec minimũ vel maximũ tps assumit: qõ magis pt intellectu cõcipi q̃ dici.ff.de solu.l.ratũ.ꝫ.l.ad condicibus.vbi dr q hẽs fideiussor testatorz hoc qõ adita hereditate soluit ꝑ defuncto stari soluẽ dz i.cũ quodã tẽperamẽto tpis.nec cni stati cuz sac co parat⁹ venire dz. Itẽ qõ facit cũ ꝓmo ꝓt. de resti.spo.oli cã.vbi dr. q vim illatã rebus ꝓt qs repellere icõtinẽti.i.q cito poterit collectis amicis. ita tñ q illud icontinenti nõ extendat vltra ãnũ. hec Ber.de elec.q: pp. Itẽ qõ facit in vno mẽse l.q.i.ꝙstat.vbi dr q si aliqui ordiati sũt ab hẽtici⁹ p vim si statum renũciauerit cõciliabulo hereticoruz ideſt itra mẽsez:tũc excusant. Itẽ q̃ cito scit: vt.xxxij.q.ij.mulierẽ. Itẽ qõ facit q̃qꝫ:ut.ff.si cer.

peta.l.i. vbi dr. Cuicūqz rei assentim⁹ alienā fidē secuti mox recepturi ex eo ꝯctu credere dicim⁹.

¶ Factitare ē frequēter facē.l.fulcinius.§.latita re aūt.ff. qui.ex cau.i pos.ea.

¶ Factō est conspiratio.l.quisqs. C.ad.l.iul.ma iest.vbi glo.

¶ Falcidia dī lex a falcidio tribuno plebis:q ipaz adinuenit:ad hoc.q̄ qs extraneo testō suo legaī nō posset:qn admin⁹ quarta remaneret hīdi.q̄ si ꝯ facēt locū nō hīet.ꝛ sic dī falcidia a falce ad de falcādū singul' mādatis p quā pmittīt heres hīe q̄rtā ptē legatōis vel hereditatis qñ ēt tota hī di tas vel maior ps ē legatis exhausta. Et ē triplex falcidia ꝑm Jo.an.i glo.di.ij.responsa prudētū. ¶ Require.j.l.falcidia.

¶ Factū fieri:cōtentū i dispōne:significat ipm ad heredē vel aliū trāsire seu trāsire posse:vel nō.p ūt ipm fcm̄.vel quoduis aliud medū.pbat.signi ficat.vel declarat.verbi gīa. i cōuentōe deducīt hoc fcm̄ licē ire agē p fundū pmittētis. ad fundū eius cui pmittīt.hec cōuentō nō trāsit ad hīdes. sine sit appositū verbū psonale tibi vel mihi.sine nō.imo si simplr dem̄ ē cōuenimus licē suo agē. hoc fcm̄ nō trāsit ad dñm.§.sz cū fcm̄.inst.de sti pu.suo.Sz ibi.debitor cōuenit cū creditore q̄ ei nō liceat debitū petē ꝛ ita fit pactū de nō petēdo simplr:hoc fcm̄ seu pactū transit ad heredes.

¶ Facē qō pōt.qualr qs cōueniaī ad id qō facef pt seu iquātū facē pōt.ꝛ qūo itelligāī illa vba.hī i.l.sūt q.cū nouē legib⁹ seq.ff.ō re iudi. ista pīon⁹ pīona.liberi.ꝛ parētes eoꝝ.miles armate militie vel doctor:pbyter:ꝛ cetere psone ibi enumerate si cōdēnāī ꝓdēnādi sūt iquātū facē pñt seu ad id qō facē pñt:nec totū qō hñt extorqndū ē.sz ō hñ da ē ne egēāt:vt.l.i ꝓdēnatōe.ff.ō re.iu. Nā itelli gīt qs facē debē qō cōmode ꝛ honeste pt.nec enī vī posse qō nō pt fieri honeste.ff.de verb.sig.l.ne pos ꝑculo.ꝛ fcm̄ ꝑ nō facto hūi nō pōt.de cap.ꝛ postli.reuer sis.l.i vllo.§.facti. Jtē p fcm̄ ꝑbaī vo luntas.ff.de leg.l.gbus.c.dilecti.de appel. c.fi.ō conjug.suo. Et factū vl de facto cōstat quattuor modis.c.quesitū.ō coha.cle.ꝛ mulie.

¶ Fallonia est culpa seu iniuria pp quā vasall⁹ amittit feudū. Et est quedā culpa q̄ respicit dñm s.qñ trib⁹ vicib⁹ citat⁹ legitime:fidelitatē pstaī no luerit:vt i vsib⁹ feudor q̄ sit ꝑma cā hñficij.amit. c.i. Est ꝛ alia cā qñ ifeudauit alia lege quā ipe hz vel talē vasallū q feudū debuire nō pōt. Quedā vo ē culpa vl fallonia q̄ nō respicit dñm.s.qñ va sallus iterfecit fratrē vel filiū suū:vel filiū fratris vl aliud crimē cōmisit qō parricide appellatōe cō tineī. Et plures al' fallonias tā respiciētes dños q̄ alios:pp quas feudū amittīt.no. Host.in sum. de feu.ff.qui.mo.feu.amit.

¶ Falsarij sūt q crimine falsi tenenī: vl q crimē falsariorū admittūt:vt de cri.fal.ad falsario:um.

¶ Falsitas ē mutatio veritatis:ō cri. fal.c.i.licet. ꝛ ꝑ to.ti.no.de rescrip.sup lr̄is.ꝑ doc. eo q̄ falsa tores semp studēt mutaī ea q̄ va sūt:ꝛ vt falsa vi deanī verisimilia.vt i auc.de instru. cau.i pn.col la.vi.ꝛ ꝑm ea q̄ no. Az.in sū. C.ad.l. cor ne.ō fal.

¶ Fallum ē qō caret vitate:vt rescriptū falsū:qō nō hz aliqō ꝑmor duū:seu sbam vitatz .s.q̄ ñ ema nauit a papa seu a ꝓncipe:ꝛ tñ appet emanasse.c. sua nobis de offi.vica.vbi de hoc. Et no.i .c.sup lr̄is.de rescrip.ꝑ Fran.de zabarelis. Nā falsa.i. iusta:ꝛ va.i.iusta. isti.q̄ ꝛ ex qui.cau.manumit. nō pos.§.ca.l.eliascētia: vbi dī q̄ cā semel appro bata siue va:vel falsa nō retractaī.

¶ Fallacia ꝑm Host.i sū.de do.ꝛ ꝓtu.§. i.cōmit tit i ōcipiēdo i his q̄ assecut aliqs falsē i certa scia.

¶ Fama ꝑm Spe.ti.ō no.cri.§.fama.ē ille digni tatz stat⁹:vita ꝛ morib⁹ cōprobat⁹:ꝛ i nullo dimi nut⁹ ꝑm gl.C.ex q.cau.ifa.irro.l.i.ꝛ gl.iij.i.c. vīa de coha.cle.ꝛ mu. Et logī de fama hoīs. Sed fa ma de aliquo negocio q̄ ē medū vitatz eliciende ōscribīt sic. Est cōis ꝛ clamosa insinuatio:insurgēs apud totā:vel maiorē ptē populi:ex certo auctoꝛ ꝓuenies.ꝛ dī a for faris:ꝛ dī ab opinione q: vi tra cōez opinionē regrit cōez locutōnē:ꝛ sic duo exigit. Et i descriptōne fame p Spe.nomē digni tatz nō ponīt ꝑ bonore publico ꝑm Az.sed ꝑ po tētia a natura cūctis attributa. Et hec descriptō locū hz i bōa fama. Qñz ēt fama sūīt ꝑ ifamia si ue mala fama.vt i.c.tua.ō coha.cle.ꝛ mu. ꝛ nō hz Spe.fama pt aliter describi vt ꝓhibēdat vtrāqz s.bonā:ꝛ malā:sic. Fama ē vehemēs :vulgi:ꝛ ma ioris ptis:opīo:rei de q̄ qrīt:cōsentiēs:vl ꝓsonās Fama ab hoīe sic cōuenit describi. Est dignitas stat⁹:vita:ꝛ morib⁹ ꝓprobata:vt.ff.ō va.ꝛ ex.cog. l.cognitionis.ꝛ q talē famā negligit crudelis est rij.q.i.volo.ꝛ fama:opinio:estimatio.idē sunt.

¶ Fama:inter hoīes:est publica:ꝛ cōis insinuatō ex sola suspitōe:ꝛ i certo auctore ꝓuenīs.

¶ Familia ꝑm Az.i sū.C.de edil.ac.appellatiōe familie cōtinēī oēs q sūt in ꝑuino alicui⁹ ēt liberi hoīes q fuūt ei bona fide vel ēt alieni fui:ꝛ ēt q sūt i ptāte eius:similiter oēs proping ꝛ liberti pa troni.sic generaliter sumīt.C.ō ver.sign.l.fi. Ni cus vero ꝑuus familie noīe nō cōtineī:nec duo faciunt familiā vt ibidē.ꝛ dī a femore que est ps hominis genitiua:vt.d.l.fi.C.de ver.sig.

¶ Familie herciscūde.i.hīditatz diuidēde: no.in rubr.ff.fa.her. Re.ī.actio familie her. Et dīa i ter famulū:mancipiū:ꝛ ꝑuum no. Archi.xxxij.q. iij.c.patrem.

¶ Famosuz carmē ꝑm Azo.in sum.C.de iniur.ē dictamē l' istoria cōposita ad alicuius ifamiā.pro ut ibi notare vī Azo.

¶ Famosus libellus pt ꝑprie dici liber ꝓscript⁹ ob alicui⁹ ifamiā.vt.ff.de iniur.l.lex tornūtor.§.si qs libez.ꝛ iponīt ei pena capitz q famosū libellū iuentū nō corrūpit.sz alii manifestauit.ꝛ q cū di ctauerit:si ñ ꝓbauerit de calūnia capitalr puniet

ſm Alz.i ſum.C.e.ti.hec ⁊ plura ibi vide p eũ. Et hoc ẽ vex ſi reo ꝓuicto capitalis pena eſſet ipoſita.aliter non. Et notaꝝ in.l.vnica.C.e.ti.

¶ Fatũ ẽ gen⁹ diuinatiõis:cui q ĩtẽdit dãnatõez anime ſue incurrit.xxvij.q.vlt.nõ obſeruetis.

¶ Fatales dies ſz Alz.i ſũ.C.de tẽ.⁊ repa.ap.oꝝ ſpaciũ tpis ĩtra qõ appellãs dz appellatiõz,pleq. Et oli q̃ttuor dies fatales cõcedebãꝝ: quoꝝ ꝑm⁹ erat ſpaciũ ſex mẽſium. Et hoc ſi appellatũ fuit a ſnĩa clariſſimi viri vel ſpectabĩ viri vl̃ delegati a ꝓncipe. Scõi aũt dies fatales ſ̃t ſpaciũ.xxx.⁊ vni⁹ diex. Tertii ⁊ quarti ſũt ſ̃t̃ tondẽ: ſi ſaltẽ ſcã fuerit appellatio a delegato vel ſpectabili:vel clariſſimo viro:put hoc bẽtur ĩ.l.ii.C.õ tẽp.ap.hodie aũt ex ordine vni⁹ cũ fatalis dies ẽ.i.vnic⁹. Sed ſi iuſta cã ĩterceſſerit alĩ⁹ ann⁹ idulgeꝝ:⁊ ita erit ſcõs dies fatalis:quo trãſacto lite nõ cõpleta:rata manet ſnĩa.vt ĩ auc.ci q appellat i dicto ti.õ tẽp.ap. Dicebanꝝ aũt fatales dies: q⁹ eis fatũ.i.termin⁹ cãe ponitur.vel quib⁹ mors accidit cauſe.

De Fe

¶ Feia ſm aliquos dicĩ a feditate. eo q⁹ fedas ⁊ enormes ſupfluitates meſtruales emittit. Sola ei feia ⁊ aĩal meſtruale cui⁹ cruoꝛ ꝑctu fruges nõ germinãt.areſcũt herbe. arbores emittũt fructꝰ. ferrũ rubigine corrũpiĩ offuſcunĩ ſpeculoꝛ lumina ⁊ ſi qdẽ canes eo guſtato abiẽ icurrũt. Verũ ſi cant hec ĩ adamante.

¶ Ferie ſz Alz.i ſũ.C.e.ti. dñr a foro q̃ſi foerie q⁹ ꝑſtãt vacatõz ab his q̃ ꝓueuerũt agi i foro Ho. tñ i ſũ.e.t. dic̃ q⁹ ferie dñr p ꝓrũ. Cũ.n.ferie colẽ de nõ ſint. be tñ colunĩ vl̃ dñr ferie dies q̃ſi dies feſtinãdi ſz ꝓpiã.q⁹ iſtis feriari.i.a maĩ opib⁹ abſtinẽ ꝺbemus.⁊ nihilomin⁹ ꝑſtãt ĩmunitatẽ a mercãtijs. Cũ difficile ſit ĩter emẽtes ⁊ vẽdẽtes peccatũ nõ ĩteruenĩ.lxxxiij.di.eiciẽs õ pe.di.v. c.q̃litas ⁊ negociũ. Ea q̃ tñ ꝑtinẽt ad diſciplinaz militarez l̃ ſcholaſticã:vt artes libales:vl̃ius ciuile ĩ dieb⁹ feriatz pagi pñt ſz Alz.ff.e.t.l.i. vide no. p doc.i.c.q̃ſtus õ fer.vbi cũ q̃rit:an liceat ſtudẽ leges:l̃ ꝑ ꝑcio ſcribẽ i dieb⁹ feriatz l̃ feſtiuis l̃ dñicis. Dic̃ Jo.an.q̃ ſtudiũ ſit ſine ſolẽnitate ñ pp lucrũ q⁹ tũc lz;cũ nõ ſit opus ſtule.ſ.cũ ſolẽnitate ſz ĩ publicis ſcholĩ nõ lz. Do.an.de butri.dicit q⁹ cã ꝓſilij dãi vbi neceſſitas ſuadet puta q⁹ cã tpe pitura eſt vl̃ õ loco lõginquo ⁊c.tũc lz ſtudẽ ẽt ad lucrũ:alĩs nõ.ne ĩ ſcientijs poſitiuis q̃ ad lucrũ vl̃ honoꝛes tendũt.lz ĩ theologia ⁊ ĩ ſpeculatiuis lz. Et addit pã.etiã i iuĩ canõico.q⁹ talĩ laborat ĩ vinea dñi.⁊ efficĩ bõ ſpeculatiu⁹.⁊ abſtrahĩ a vicijs. iſtõ aũt cult⁹ diuinus vl̃ offiũ ꝑtermittaĩ.q⁹ ſanius ẽ maioꝛib⁹ ſtudẽ.⁊ mẽtes occupaĩ q⁹ ociũ ĩ ſeq l̃ ĩ laruis vagari.imo melius eſt domi manẽ q⁹ feſta eccl̃aꝛ pp dñas viſitaĩ.xxiii.q.i.odi.pie. vbi gl.⁊.l.plĩ.ff.de fer. De ſcribẽtibus ⁊ legẽtib⁹ vide ĩ ti.õ fer.p doc. Et ſic ferie ſũt q̃dã ſolẽnitates tẽpoꝛ ĩ qbus cã tractari ñ debẽt. Et ſz Boſ. dñr ferie:q⁹ forenſibus negocijs imunitatẽ ꝑſtãt l.diu⁹.ff.e.ti. Vñ feria vno mõ capiĩ ꝑ q̃libz die ĩ hebdomoda.⁊ ita ſuat eccla.dicẽdo. Feria pria Feria ſa.⁊ dĩ a foꝛ faris.ſ.a fãdo.i.loq̃ndo q⁹ ſingul̃ Ferijs ſolo ỽbo loq̃ndo deus creauit hoiez ⁊ oĩa. Ellio mõ capiĩ ꝑ die ſolẽni feſtiuãda.⁊ ſic dĩ a feriẽdis victimis q̃ offerebãꝝ ĩ Ferijs l̃ ab Feriãdo ſz ꝓpiã.q⁹ ⁊ ñ oibus diebꝰ abſtinẽdu ſit a maĩ.tñ iſtis ꝑcipue.vt.c.i.õ fer. Sũt ergo ſic ferie cãe. Ferie feſtiuãde.⁊ ſic ferie nuptiaꝛ õ qbus in c.capellan⁹.õ fer.xxiij.q.iiii.ñ oz.xv.q.iiii.placita lxxv.di.q⁹ die dñico. Feriaꝛ alie ſ̃t repẽtie q̃s imꝑatoꝛ l̃ ꝓnceps iduc̃ repẽtie pp victoriã l̃ vxoꝛez ductã vl̃ filiũ natũ.l̃ pp publicã ꝓgratulatõez ob diẽ natal̃ ĩperatoꝛis.vt.C.e.ti.l.i.⁊ dñr repẽtine.q⁹ ſũt ĩcerte:imo q⁹ ſ̃pẽte ⁊ ſubito iducũĩ.⁊ a nullo iudice iduci pñt niſi a ꝓncipe.vt ĩ t.C.õ fe. A nullo enĩ iudice ꝑſumi oz vt auẽte ſua aliq̃s ꝓdat ferias.nã ferialeſ ferias nouari oz q̃s adminiſtratoꝛ ediderit. Alie ſũt ſolẽnes.⁊ q̃ꝛ q̃dã iducũĩ ob reuerẽtiã dei.vt dies dñicus.vt.l.ii.C.eo.ti.⁊.l.oẽs dies ⁊ ꝑcipue oẽs dies ⁊ oẽs feſtiuitates glorioſiſſime ỽginis marie:ſcoꝛ apl̃oꝛ.⁊ alioꝛ:q̃ nũerãtur.c.vlt.e.t.⁊ õ ꝓſe.di.iij.c.i. Alie ob honorẽ ꝓncipis.vt dies natal̃ l̃ coꝛonatõis ei⁹.C.e.l.fi.⁊ i.l. oẽs dies. Alie aũt ob honorẽ ciuitatũ.vt dies natalicij maꝛiaꝛ urbiũ:vt Rome ⁊ Cõſtãtinopol.l. oẽs ꝑal. alie ob neceſſitatem boiuz l̃ ꝑblicã vtilitatẽ vt ſũt duo mẽſes:vn⁹ gĩa meſſiũ.alĩ⁹ cã videmus õ gb⁹ ẽt i ꝑall.l.oẽs dies.vbi dĩ. Oẽs dies iubemus eẽ iuridicos:illos tñ manẽ feriaꝛ dies phas eſt gentis menſib⁹ ad regem laboꝛz idulgẽtioꝛ ãnus excepit.eſtiuis quoq; feruoꝛib⁹ mitigandis ⁊ autũni fructib⁹ decerpẽdis. Vas ỽo ferias Spe.e.ti.nõ vocat ſolẽnes:lz iudicat ruſticas vl̃ publicas:q⁹ pp rẽpub.l̃ vtilitatez ruſticã iducũĩ.⁊ forte Spe.moueĩ ex.l.i.in ꝓn.ff.eo.ti. Et ſtatuũĩ beferie ſm conſuetudinẽ loci ⁊ ſm varios terraꝛ ritꝰ vt.ff.de fer.l.preſides.

¶ Ferri ꝓprie dicim⁹ ea q̃ gs ĩ coꝛpoze baiulat. ꝓportari ỽo ea q̃ gs in mente ſecũ ducit.agi ỽo vel duci dicunĩ animalia.vt.ff.de ỽb.ſig.l.ferri.

¶ Ferrimiatõ ẽ cuiſdẽ generis matiaꝛ ſolidatõ ⁊ ꝓductõ:vt ſi ſcipho argẽteo fũd⁹ ferre⁹ appõaĩõ ỽ no.l.i rez.ff.õ rei vẽ.ſz applũbatõ. Re.ſ.õ Al.

¶ Feudũ ſz Bo.⁊ Alz.e.ti.ĩ ſũ.Ꝯ.i. Eſt bñficiuz alicui⁹ rei ĩueſtitura ĩteruenĩẽte ſic ꝓceſſũ ſeu datũ alij.vt dñiuz peneſ ꝓcedẽtẽ remanet cui⁹ occaſiõe recipẽs:ſucceſſoꝛ ei⁹ ꝓcedente dño ad id õ q⁹ ⁊ vſq; ꝓuenit:aut feudi natura regrit.ſ.directuz dñiuz. Vule aũt trãſit ad feudatariũ ar.eoꝝ q̃ no.õ ẽphiteota.ff.ſi ag.vec.pet.l.vnica.Ꝯ.g.m.⁊ fuit b⁹ dẽz.ſ.vule.ſz diuerſaꝛ regionũ ꝓſuetudies q b⁹ obligaĩ.⁊ ipis ꝓſuetudinib⁹ obligaĩ:qb⁹ deficiẽtib⁹ iuri ſcripto obligaĩ. ꝓpto diſſimitõne feudi ⁊ tõatõe ei⁹:vid gl.i vſi.feu.q.mo.feu.acq.i ꝓn.⁊ ſũmã ad quã ibi remittiĩ. Dicĩ aũt feudũ a fidei

tate ℓ a fide quã vasallus dño ꝑstaꝛ teneꝛ. nec. n. dz aliq̃ innestitura fieri ei q fidelitatẽ facẽ ꝛcusat nisi feudũ eo pacto sit acqsitũ. vt ó eo fidelitaꝛ ñ ꝑ steꝛ vt i ꝓstoꝛib⁹ seu ꝑ quos fiat iuesti. ⁊ ꝑ quos recipiꝛ ibidẽ i q⁹ cau. feu. amit. i. c. ij. §. i vsi. feu. no. Jtez feudu3 est res ꝓcessa alicui ad vtendũ ꝑ sui cio ꝙz Bof. Est ꝓcessio rei ꝑ homagio fcã. ⁊ addiꝛ ꝓcessio benuola qꝛ fit ex grata beniuolentia. ⁊ gñ bñficiũ dr étiõ ꝓcessio dr: qꝛ apõ dñz rẽanet ꝑpetas ⁊ dñiuz directũ. Sz vasall⁹ acqrit vsufructũ ⁊ vtile dñiuz. ¶ Dõt ẽt sic describi. Feudũ est benuola actõ tribuẽs gaudiũ capienti: cũ ꝓuisio retribuẽdo. ꝑ quã trãsferꝛ vtile dñiũ ó dño i vasallũ. Et sic dr a fidelitate quã vasallus teneꝛ dño: de quo i. c. er diligenti. ó simo. ⁊ i ti. ó feu. ꝑ totum.

¶ Feudũ legũ ꝙz Spe. ti. ó feu. i tractatu libello rũ. §. qñ sup bõagiũ v. pozzo. Est qñ cã ⁊ occasio bõagij cepit a dño vt qꝛ baro dirit alicui pauperi militi qꝛ aliq̃ rẽ imobilẽ sibi daret si ei facẽt bõagiũ ⁊ illã ódit. taꝛ res vocaꝛ feudũ legũ. ⁊ taꝛ vasallus bũlegius. Et hec ꝑbanꝛ in li. feu. Si ó feudo ꝓtrouersia fuerit: vide infra homagiuz.

¶ Feudatari⁹ est q feudũ recipit: q ẽt vasall⁹ dr.

De Fi

¶ Fictõ iurz differt a ꝓsũptiõe: qꝛ fictõ iurz sp est cõ vitatez. vt i iuꝛ postliminij ꝛc. ¶ Dꝛesũptõ ât frequenter intelligiꝛ staꝛ cuz vitate. sic ⁊ sepe stat. ius enĩ fingit aliud qꝛ est: vt fingit mulierez stipulatã q nõ est i. l. vnica in ꝑn. C. ó rei vxo. act. fingit natuz qõ nõ est. ff. ó sta. bo. l. q ĩ vtero. fingit nõ esse natuz: qõ est natuz. ff. de libe. ⁊ post. l. lucius testõ §. lucius. fingit viuere qõ nõ viuit. insti. de excu. tuto. §. fingi ât. fingit nõ ꝓceptuz eũ q mortu⁹ nasciꝛ. ff. de v. sig. l. q mortui. no. Alz. i ꝑn. sum. circa x. ꝑdicamenta. ⁊ Boff. in sum. de ꝑsump.

¶ Fides ẽ fũdamẽtũ rez sperãdaz: nõ apparẽtiũ argu. Et ꝙz Aꝛist. Est rõ rei dubie faciens fidẽ. Et fides ꝑm apl̃m in epl̃a ad gal. vt sumꝛ. de sũ. tri. c. firmiter. Est suba rez sperãdaz argumẽtum ꝑmũ dr qꝛ sperare debem⁹ qõ dcz ẽ a prophetis futuꝛ. Scõz dr qꝛ ꝓphetias tã ꝓpletas debem⁹ hie arg. i. pbatõez nõ apparẽtiũ de futuris ꝓplẽdis. Sz illa ẽ q̃dã notificatio. ⁊ ñ va diffinitio. q̃re magistraliꝛ sic diffiniꝛ. Fides ẽ volũtaria certitudo abstrahẽs ifra sciaz ⁊ supra opinionem ꝓstituta. Aug. dr. Fides ẽ credẽ qõ ñ vides. Et due sunt spes eius. s. formata: ⁊ iformis. Et capiꝛ multis modis. de quo vide glo. bonam in. c. firmiter de sum. tri. ⁊ fi. catho.

¶ Fideicõmissuz ẽ illud legatũ l relictuz qõ ꝓmittiꝛ fidei bẽdis: alicui dãduz ab eo cũ testatoꝛ dicit bẽs fidei tue ꝓmitto vt des legata ⁊ ꝓmissa: vt ꝑm Alz. in sum. C. e. ti. §. segꝛ. Hodie tñ nõ ẽ dña inter fideicõmissa ⁊ legata: ꝙz olim mlte erant dñie. Dimne. n. legatũ fideicõmissuz dici poterat. ⁊ eõ ꝑ quo est tex. insti. de le. §. sed nõ vsq. Mã ipoꝛ eadem est natura. ff. de le. i. vbi dr. ꝑ oĩa eq̃ta sũt legata fideicõmissis.

¶ Fideicõmissarius est ille cuius fidei legatuz vl relictum cõmittitur.

¶ Fideicõmissaria libertas. ℜe. infra libertas.

¶ Fideicõmissaria hẽditatis petitõ est q̃ ꝓpetit ei cui fideiussoꝛia hẽditas restituiꝛ ex senatusconsulto trebelliano. vt qui habent agros ꝓpines: q̃ per ipaz diuidantur agri: vel fundi.

¶ Fideiussoꝛ ẽ q alienã obligatõez ĩ suã recipit l suscipit fidẽ: principali nihilominus manẽte obligato: videlz q se ꝑ alio obligat. vt eo. s. principali debitoꝛe nõ satisfaciẽte. ipe satisfaciat. Et dr q̃si missu alterius ponẽs fidẽ suã: vt insti. e. ti. in pn. ⁊. ff. e. l. i. ⁊. ij. Est ât fideiussoꝛ magnũ nomẽ. ⁊ gñale. qꝛ cõ prehẽdit sub se mãdatoꝛẽ ⁊ ꝓstitutoꝛẽ. ⁊ eũ q eꝛ toto i se alienã obligatõnez trãsfert q ⁊ ꝓmissoꝛ vocaꝛ. Sz hi differũt iter se qꝛ ꝓstitutoꝛ nõ obligaꝛ nisi ꝓcedat obligatio q̃ i iurib⁹ data sit: vt i. l. i. ⁊. l. ij. §. i. cũ alijs. ff. ó ꝓsti. pec. ⁊. l. ij. C. e. ti. Fideiussoꝛ vo obligatõez ꝓcedit ⁊ segꝛ: insti. e. ti. §. fideiussoꝛ. Mãdatoꝛ ât nũq̃ segꝛ. sz semp ꝓcedit obligatõez vt. ff. mãdati. l. si vo nõ remunerãdi cã. §. si p⁹ credita. misi in cãu gbz in eo. §. vo. plane. Et dñiaz hic posita no. gl. in. l. ꝑal. §. si post. in ꝑn. Cui est silis glo. C. e. ti. sup rubrica. Et q̃ ꝓcedat obligatiõem vide Host. in sum. e. ti. §. i.

¶ Fideiussoꝛ in rez suã dr q fideiubet ꝑ aliq̃ re in ea cã q̃ res futura est eius. vbi gꝛa dedi pcuratorem ad defendendũ in cã mea. ⁊ fideiussi ꝑ eo iudicatũ solui: hoc cãu fideiussoꝛ in rẽ meã dicoꝛ: vt l. si defunctus. ff. de procu.

¶ Fideiussio ita fit. Si iterrogeꝛ fideiussoꝛ sic: fide tua iubes q iste õbeat. ⁊ ille rñdeat fideiubeo. vt insti. e. ti. §. i stipulatoꝛib⁹. Hodie ꝙz host. in sũ. e. ti. §. q̃liter. vulgares vtũr hoc mõ. es fideiussoꝛ ꝑ tali. ⁊ ꝓmittis mihi ꝑ eo. ⁊ iste rñdet sic. vl ꝓmitto.

¶ Fidelitas ꝙz Host. i sũ. ó feu. §. qd sit fidelitas nihil aliud nisi iusiurãdũ qõ a vasallis ꝑstaꝛ dño. Et ibidẽ hz plena forma fidelitatis. vt. rrij. q. v. ó forma. ó iusiur. c. ego. M. Et in quo differt ab homagio no. in cle. pastoraꝛ. §. rursus. de re iudi.

¶ Figuline dicuntur loca in qbus figuli exercẽt officia sua vel artem.

¶ Filius arrogatus. ℜe. s. arrogatio.

¶ Filius adoptiuus. ℜe. s. adoptio.

¶ Filiꝰ ẽ is quẽ nuptie demõstrãt. ff. ó i ius vo. l. qꝛ mr: vel ꝑ confessiõez ꝑis ⁊ matris. c. trãsmisse q fil. sint leg. vl ꝑ affectum. de ꝑsump. c. asserte. ij. q. vij. ad romanã. ⁊ staꝛ his cõiecturis donec ꝑbeꝛ ꝓium ꝑm Boff. in sum. ti. de na. er li. ven.

¶ Filiusfamilias dr q ẽ in ptãte ꝑis: vt accipiꝛ i l. fi. ff. de his q sunt sui vel alie. iu. sicut filius emãcipatus dr qui extra ptãtem patris est.

¶ Filij naturales ꝑm Alz. in sũ. C. e. ti. sunt multi plices. Aliq̃ sũt naturales. ⁊ legitimi. vt q naseũtur ꝑ legitimũ thoꝛ. Alij sũt legitimi tñ: vt adoptiui. Alij nãles tñ: vt nati ex ꝓcubia vmoris ⁊ domo i

dubitato affcũ ꝓiũcta. Alij neqz naturales neqz ltimi: vt q ex illicito ⁊ dãnato coytu nati ſt.ō bis oĩb⁹ ẽ gl.iſti.ō ado.i ꝑn.⁊ gl.i.c.ꝙ venerabilẽ.q fi. ſint le. Et quot mõis naturales:ō ſoluta cũ ſoluta efficiãt ltimi.pz i.c.tãta.q fil.ſint legi. vbi ẽt dī.qꝙ filij vulgo nati:ſ ꝓcepti:ſt q ñ bñt pñz deteriatũ: Sz:vt Az. dic:hec diſtinctio ꝟz iura ciuilia ipatoꝝ dak.⁊ nõ ꝟz iura naturalia: qz forte ꝟz theologos nõ ẽ vſqz qqz vex.ꝟz quos mſumõia: ſeu idiuidua maris ⁊ feie ꝓiũctio.ẽ de lege nature.qz ꝟz Ariſ. ⁊ pbos.i.politicoꝝ. Naturalis vr ꝓiũctio vni⁹ ad vnam.⁊ vag⁹ eſt ꝓcubit⁹ contra naturam.

¶ Filiũ ſpurii dñr q de adulterio ex ſoluta cũ nõ ſoluto:vel ecõuerſo:ꝓcepti ſũt.c.tranſmiſſa.pal.⁊ l.vulgo.ff.de ſta bo.

¶ Filiaſter.filiaſtra:ẽ filⁱ⁹ vl filia ex alio ꝓiuge gẽi t⁹ vl gẽita.ñ ex eo quẽ mõ bz mlr.xxx.q.i.ſigs fil.

¶ Finiũ regũdoꝝ. Re.ſ.actio finiũ regũdoꝝ.

¶ Finitim⁹.i.vicin⁹.c.ꝙ tuas.de ſen.exco.

¶ Fit:⁊ fiũt.hec ẏba ñ tñ reſpiciũt pñs ſed ẽt futuꝝ.xxv.q.i.generali i textu ⁊ i gl.

¶ Fieri icõtinẽti dī:b⁹ qõ ꝑt ꝓtu iudicꝫ arbitrio vt.d.c.Alan⁹.ō ap.c.an ſit i gl.vlt.i.i actu ſe tñte b⁹ ẽ añqꝫ ꝓbẽtes ſe ad aliquẽ actũ exꝑneũ ⁊ nego cia diũtãt.ff.ō ỽ.ob.l.ꝙtinu⁹ viō.ſ.facẽ.vbi ō b⁹.

¶ Fiſc⁹ ẽ ſacc⁹ regi⁹ i quẽ reducũt ſ cui applicãt bõa bãnitoꝝ:ſ ꝓſcriptoꝝ.talr accipiũt.ff.locati.l.ſz edes.ℌ.fiſc⁹ ſ ẽ regij ſ ipiaſ tbeſauri ꝓgregatio.vſ ipialiũ bonoꝝ collectio:ſ ꝑulegiũ.qz fiſcus mlta bz ꝑulegia.vt no.Az.i ſũ.C.ō ꝑul.fiſ.ad qõ vide no.C.de iur.fiſ.i rubr. Et nota qꝙ dꝫa ẽ it fiſcũ ⁊ rẽ publicã:ſic iter ſpẽz ⁊ gen⁹. Fiſc⁹.n.ẽ burſa ſoluz ō ꝓmodo pecuniario.ſz reſpublica:pecunias: honores:ꝑmia:⁊ alia ꝓſiderat.no.i.l.mãcipia.C. ō ſer.fug. De Fl Fo

¶ Flamies dicebãt ſacerdotes gẽtiliũ a filo quo i capite vtebãt a quo dicebãt flãmies qñ ſi filamieſ nã nudis eos capitib⁹ penit⁹ incedẽ nephas erat di.xxi.cleros poſt mediũ. Inde archiflamines dicebanť.⁊ protboflamines.vt ea di.ℌ.i.

¶ Floci noĩe itelligit bitus bñs manicas lõgas ⁊ amplas. Cuculle vo noĩe bitus lõgus ⁊ ãplus ſine manicis.vt i cle.ne in agro.ℌ.vex.ō ſta.mo.

¶ Fodie dñr loca ſ fouee vbi aligd fodit di.xxi. cleros. Inde dñr ferrifodine fouee vbi fodit ferrum:⁊ aurifodine vbi fodit aurum.

¶ Formula. Re.ſupra actio.

¶ Forus ẽ exercẽdaꝝ litiũ loc⁹ a fando dict⁹ vl a foronio rege q p⁹ grecis lãis legẽ dedit vt ō ỽ.ſig. c.forus.⁊.vij.di.moyſes.⁊ ꝓſtat ex trib⁹.ſ.cã lege ⁊ iudicio. Itẽ for⁹ idẽ ẽ qꝙ tribunal. Et vt Az.dic forus põit ꝑ burſa.⁊ alio mõ dī formariũ vt ait placẽ.ō qbus ſedilia iudicãtiuz ꝓficiunt idẽqz appellat ꝓtoriũ. Tribunal ãt dī maioꝝ iudicuz.ſ.q bũt mex ipiũ. ¶ Dape ãt ꝑꝑe dī ꝓſtoriũ. Itẽ eſt planicies i naui. Itẽ ẽ locus vbi merces reponũ tur. Itẽ foramẽ remi nauiſ. Itz ſcriptoriũ foramꝫ noſũ ꝑ iponendis pẽnis ⁊ cornib⁹ vl calamis ad ſcribẽduz ꝓputatz.⁊ hec ſignificata bz for⁹ vt plurimuz i maſculino gnẽ ꝟz Ho.i ſũ.de fo.ꝓpe.ℌ.i.

¶ Forũ ãt i neutro gnẽ ꝟm Hoſti.ibidẽ ponit ꝑ loco deputato ad emẽduz l vẽdẽduz res. Aliť ãt ꝟz Az. dī diſtrict⁹ ciuitatz vl territoriũ iudicis in quo aĩaduertẽ ⁊ punire bz delinqntes.l.ſi pupillus.ℌ.territoriuz.ff.ō ỽb.ſi. Et veniũt ibi q tũt in riſditõis:nõ q ſunt ordinis:ẽt dī qñ fodiũ eo qꝙ ſũt i diſtrictu ad fodia l munera ſeu ãgariaſ ꝓpellunt.l dī a ferẽdo eo qꝙ munera ſubeunt ⁊ iferť. Aliter Boſ.⁊ Hoſ.ibidẽ quenãtes foꝝ ẽ idez qꝙ tribunal qz tribunal forte bz aliquã ſiłitudinẽ cũ foro:qz ſic i foro venali qõ nos noiamus foꝝ cõ veniunt mlti vẽdẽtes ⁊ emẽtes ſiue res venales iferentes. Sic ẽt in foro iudiciali.ſ.i tribunali cõueniunt multi litigãtes ſeu ꝓtentões ⁊ lites iferẽtes.⁊ exinde diffinitões deportãtes.

¶ Fornicatõ ẽ cuiuſlibz illiciti coyt⁹ gen⁹ q fit exꝑ vxorẽ legitimã ſpãliť i vlu viduaꝝ meretricũ l cõcubinaꝝ. Sz ſtupꝝ rapt⁹ iceſtus. Re.locis ſuis. Et qlibz fornicatõ ſimplex ẽ peccatũ mortale.vt cle.ad nfaz.ō bẽ.ergo ō iuſ canõico bodie ꝓhibit⁹ ẽ ꝓcubinat⁹:q tñ ꝑmittebat tãqꝫ licit⁹ ō iure ciuili.l.i ꝓcubinatu.ff.ō ꝓcubi.iſti.de pa.pot.i glo.

¶ Foreſta ẽ loc⁹ vbi fere ibabitãt ſ icludũt.⁊ vbi qs bz vſũ venãdi ꝟz Ber.ō dõa.cũ dilect⁹ i gl.i.

¶ Foraneus dicitur q foꝝ tz vl de foro venit.nij. q.vi.peregrina.

¶ Forte qñ ſit dubitatiuũ ſcĩ ⁊ qñ iurz no.archi. xi.q.iij.nolite.ẽt qñqz capiť certitudialiť ꝑ exꝑſſi uo ỽitatz.⁊ nõ ꝑ nota dubitatõis.vt i mlz iurib⁹.

¶ Fortiſſimã ẽt qñqz capiť ñ dubitatiue.ō vo.⁊ vo. redẽ.c.magne.⁊ ſic ẽ exꝑſſiuuz ỽitatis.ō ꝓcu.tue xxxiij.q.ij.admonere circa mediuz.⁊ ō ꝑe.di.i.qꝫ obzẽ.ō iup.neg.pla.c.i.li.vi.qñqz eſt nota dubitatõis.de teſta.c.ij.cle.paſtoralis ỽ.nunqꝫ ẽt.de re iudi.vide gl.in ꝑal.c.ij.de teſta.

De Fr

¶ Frater vr quaſi ferens aliuz vel alterꝝ.

¶ Fratres ꝓſanguinei ſũt ffes ex eodez ꝑe ⁊ eo dẽ ſanguine gẽti.ita expõit tex.i.ℌ.ſunt ãt cognati.inſti.de legi.ag.luc.⁊.l.itaqz.C.c.ti.

¶ Ffes patruales ſt duoꝝ fratruz filij.vt.d.ℌ.ſt autẽ.ỽ.eodẽ nũero.⁊ inſti.de gra.ℌ.qrto gradu.

¶ Fratres vterini ſunt filij eiuſdẽ mãtis.vt expo nit gl.iſti.de legi.ag.ſuc.ℌ.hoc habendum.

¶ Ffes cõit dñr oẽs xpiani tã layci qꝫ clici ꝑ la uacꝝ regñatõis i baptiſmo.c.ad mẽſã.xi.q.iij.⁊.c. iobãnes ō reg.ꝑ Jo.an.ij.q.i.ſi peccauerit. Sz ō nũciatõ euãgelica bẽat ſolũ locũ i ſtib⁹ iſtis ſ ẽt i fidelib⁹.vz ſi xpian⁹ ōnũciaret paganũ vr qꝙ ñ qz dī ibi ff tu⁹. ¶ Dõt dici ꝟz paniqꝫ ſi ſaltẽ aliq⁹ mõ ſ.qñ peccat ꝓ ꝑcepta nãlia.c.qõ ſt bis.ō vo.⁊ vo. redẽ. Sũt.n.ꝓtimi nri quoꝝ aĩas lucri facẽ õbemus ꝟz gl.i.c.ꝓtim⁹.ō pe.di.ij. Et ſic ꝛcludit de nũciatõz euãgelicã aliquo mõ locũ hĩe ꝓ ifideles

Jtē añ ꝓcilia aplox i ꝑmitiua ecclia oēs appella
bāt frēs discipuli xp̄i.xxij.di.sacrosācta.ppe tñ
religiosi mēdicātes ñ bñtes bōa i cōi frēs dr̄.ꝛ
alii bñtes bōa i cōi:vt oꝛdis sci bñdicti:bernardi
ꝛc.q mōachi dr̄ cle.dudū ō sepul.ꝛ cle.exiui de
paradiso.de v̄.sig.Et ꝑm ꝯ]Danoꝛ.monachi nō ap
pellāt frēs,ppe:lz large loq̄ndo sic.Sic ēt de mo
nialibus q̄ de oꝛdinibus mēdicātiuz dr̄ soꝛoꝛes
ꝛ alie monache moniales vl̄ sanctimoniales.

¶Fraternitas quot mōis sumit i iur̄ no.Jo.an.
i comēto decre.iobānes.ō reg.ꝛ trāseun.ad reli.

¶Fraus idē ē q̄ dolus. Mō tñ q̄ndā dūaz i.l.iu
risgen.§.ait ꝓtoꝛ.ff.ō pac.vbi vide:hic tñ fraus ca
pit ꝓut fit legi q̄n qs facē ꝯ signficatū legis q̄sita
pallea q̄ videat nō agē i fraudē legis.ff.de leg.l.
fraus.vbi gl̄a.filiuſka.idiget pecūia petit a me si
bi mutuari video q̄ ꝑ b̄ icidere i senatusc̄ōsultuz
macedonianū.pecuniā ñ mutuo.sz frumtū vt vē
dat.ꝛ pecuniā bēat ne videar icidē i macedonia
nū certe eo mbilomin⁹ icido.vt.l.sz iulian⁹.§.mu
tuu.ff.ad mace.q̄ frumtū ñ trado nec recipit nisi
ad palleatōz.pz b̄ q̄ frumto nullaten⁹ idigebat ꝛ
pecūiā bēbā ad mutuādū:sz nolui ne icidere.ꝛ tñ
icido mutuādo frumtū. Mā attēto aīo meo ꝛ reci
piēt ñ mutuo frumtū.sz pecūiā.Et idē si trado li
bz vt vēdat.Jdē si vir dōat ticio vt uci⁹ dōet vxo
ri.l.si ꝑsus i pn̄.ff.ō dōa.ī vi.ꝛ vx.q̄ i aīo do
nāt ē simplr̄ dōaf vxoꝛi ñ ticio.Jō facē fraudē le
gi.Fit ār fra⁹ legi q̄n fit ꝯ signficatū legz palleatōe
q̄sita.sz fit ꝯ legē q̄n fit ꝯ id q̄ ꝑ legez signficat tñ
nlr̄a palleatōe q̄sita.ff.ō leg.l.ꝯ legē.Et bis pz q̄
si bōa fiō mutuo filiofa.frumtū credēs ipm idigē
ñ icido i macedōianū.q̄ nec fcō nec aīo facio ꝯ
ci⁹ signficatū.Et b̄ ēt si sit erroꝛ itolerabil̄ q̄ fra⁹
regrit aīuz,sec⁹ si pecūiā mutuo errās i re:q̄ tal̄
errō ñ excusaf eo q̄ fcz ē ꝯ signficatū legz.ar.l.ii.
C.ad mac.pz i statuto pedagij i ptāte aurelianēsi
quo cauet.vt quelibz nauis trāsiēs onerata subt⁹
pōtē soluat cētū qd si bñs duas nauef oneratas
eroneāt vnā ꝛ pōit i aliā vt soluat tm̄.q̄ ꝑt ero
neraī eā vt nil soluat ꝛ facē trāsiī ꝑ flumē l̄ pōtaī
p boīes:q̄ licite ꝑt fuato terio legz sic ꝑt nō ducē
merces p tras ne pedagia soluat.Sz si ducerem
naui l̄ q̄drigā oneratā.ꝛ nō soluerē:l̄ soluerē pe
cunias tñ scient inules tē facerez ꝯ legez l̄ i frau
dez legis.no.Jo.facē ō hoc in.§.penul.isti.ō ado.

¶Fructus dicunt q̄ supsunt deductis expenb̄ q̄
fiūt gr̄a fructuū querendoꝛ colligēdoꝛ ꝛ ꝓseruādo
rū.q̄ locū bz tā in bone q̄ in male fidei possessoꝛi
bus ꝛ i ꝑdonib⁹:vt.ff.de peti.here.l.si a te.§.fruc
tus.ꝛ.l.plz in fi.C.de fruc.ꝛ lit.expen.l.i.

¶Fructuū ār alij sr̄ idustriales:vt frumtū vinuz
oleū.ꝛ silia.s.lac:ꝛ lana q̄ siñ idustria boīs ñ,pue
niūt.Alij sr̄ fruct⁹ nāles:q̄ ex ipa nā,pueniūt siñ.s.
magna idustria boīs:vt poma:pira.ficus ꝛ huiusmōi.Utraq̄ diffinitio ꝑt colligi ex.l.i.§.fruct⁹.ff.
de vsuris.ꝛ de resti.spo.c.grauius.i gl.fi.Sūt g⁹
naturales fructus i q̄b⁹ fcz nature ꝑcedit fcz boīs
ꝛ ex solo rudi vsu possum⁹ illr̄ vti.sz idustrialib⁹ nō
sic solo vsu rudi sz cura adhibita.lz ēt nā cooper
cura tñ maioꝛ repit ñ modica ꝛ pfūctoria:sic i nā
libus.vide gl.in.l.seq̄.§.fructus.ff.de vsucapio.

¶Fructus ꝑcepti dicunt q̄ aliquo mō sūt a so
lo separati:ꝛ in boīcis recōditi.

¶Fructus ꝑcipiēdi dr̄ q̄ imaturi sr̄ quos verisi
mīs posūdet ō his i spe.e.ti.ō fru.ꝛ lit.expē.ꝛ az.
i sū.C.ō rei ven.vñ fruct⁹ diūsimode signficat ac
cessiōz vsufructuū seu ius vtēdi fruēdi.ꝛ ius fruē
di dēpto vsu p:ro signficat accessiōez.Et hāc du
plr̄.s.strictius ex eo q̄ ex ꝑdiss ꝑcipit:ꝛ ñ ꝓbēdat
fetus aialiū l̄ vsuras pecūiaꝝ.sic sūt i rub.ō vsu
ꝛ vsu le.nā ibi fructus sūt ꝓut distinguit ab vsu
ra ꝛ a pecudibus.q̄ i his ēt fructus est.l.i pecu.
ff.ō vsufr.ñ ār ꝓbendit ptū ācille.magz late ār si
gnificat vt ēt ꝓbēdat vsuras vt.l.vsuf.ff.ō vsu.
Jtē ꝛ pēsiōes ꝑdioꝛ.l.ꝑdioꝛ.e.ti. Scdo signficat
vsufr.nā legato fructu fūdi vī legatus vsusfruct⁹
q̄ dic̄ ter.vsufructum interest:ñ eꝯ.l.fuū.§.si vsus
fruct⁹.ff.ō vsu.ꝛ ba.Ex b̄ segt̄ q̄ si legato fructu
fūdi vsus admit̄ iutile fit legatū vsusfructus:sz
vtile mānet i eo q̄ supest vsus.Et idē itelligo vsu
fructu legato:vt.§.pal.ñ obstāte illo tex.q̄ i fi.dic̄
inutil̄ē adēptio.q̄ vex ē i fructu qui supest vsus
l̄ q̄n testatō volut admē vsū legatū q̄si pōe lega
tū q̄ cū ñ legauerit,put ꝓdict̄ i vsuf.nlr̄a ē adēptō

¶Fruī dicitur qui fructus percipit.

¶Fructuari⁹ ē qui rei dñs ñ ē:vt i.l.vti frui.ff.si
vsusf.pe. Tñ i quibusdā casib⁹ ꝑ tño bī.s.i ꝑcipiē
dis fructib⁹.ff.ō vsuf.l.si ticij.§.i. Ad b̄ facē q̄ vsu
fructuari⁹ ñ sit dñs.nā ad id q̄ dem̄ ē ad eū oēs
fructus gñal̄r spectāt ꝑz placē.ff.ō vsuf.l.vsusfru
ctus pal.in pn̄.in sū.C.de vsufr. Et q̄o differūt
ab vsuario. Re.j.vsuarius.

¶Frustra.no.Arch.de accu.c.i.li.vi.

De Fu

¶Fugitiuus est qui ea mēte recedit ne reddeat
ad dñm lz postea reddeat.vt.ff.ō edi.edic.l.quid
sit fugitiuus.de hoc vide azo.in sū.C.ō ser.fugi.

¶Fulminaf dī iudex inuste l̄ indelibeate sniaz
ꝓferens sine maturitate.de sen.exc.c.i.li.vi. Mō
ergo leuit dicat fulminare:sz cōiter ferre sniam
etiā ꝯ abñtem,pmere sniam nō esset.C.de iudi.l.
ꝓperandum circa mediū legis.

¶Fullones dr̄ mundatoꝛes ꝛ dealbatoꝛes ve
stiū:ꝛ earūdem decoratoꝛes seu coloratoꝛes.

¶Fūctō ē vsus ꝓfuct⁹ fūct⁹ ab eo q̄ fungebat̄ bo
noꝛe aliq°.aut offō.hinc dī. Qui tā explent offīm
vite:vñ dī q̄ mutue pecunie magis fūctiōz i gnē
suo recipiūt p solutōez q̄ p spēz.ī.soluēdo mutuā
pecūiā magz vtimur gnē.i.rei māerie q̄ spē i eo
dē cōpe alr̄ mutuū l̄ mutatū.s.ō meo tuū:sz ꝓmo

datū.ſ.ad ꝓmōz vtētis datū.ff.de re.credi.ſi cer. pe.l.mutuum:

¶Functio publica. ℞e.ff.de pu.t vecti.l.i.§. hic titulus ſuper ver.ipendatur

¶Funeraria actio. ℞equire.s.actio funeraria.

¶Fūdak itētio p teſtes vel inſtrumta vel cōfeſſionē vel euidētiā facti:vel pſūptiue.vt ē gl.i.v.fundauerit.c.finē.de do.t contu.

¶Fund⁹ ē manſio alicuius cū acceſſionib⁹.Alr diffinit vt i.l.qñ.ff.de.v.ſig.Et no.q fūd⁹ ē nomē hōgenij qz q̄libet ps fundi dr fūd⁹.Sz.n.hōgēia i qb⁹ē idē ꝓdicatur i pte qō i toto:vt aq̄.fra.lignū pān⁹ ꝛc.Allia dr cutrogenia:i qb⁹ ps ñ capit eā dē ō noiatiōez cū toto.vt dom⁹:cathedra:tunica:man⁹pōs.vñ ñ valz legatū fūdi.t ē deuſoriū.l.legato.ff.ō le.i.nā legādo ſpaciū palme ō fūdo dicit ſe fūdū legaſſe.ſz ibi bōa gl.q ñ valz legatū gña le legādo rē ſubaz.l'aial qz muſcā dādo libaret.

¶Fūdus dotal' ē q mſtrmōio ꝓcto dat⁹ ē ſpōſo.

¶Fūd⁹ q̄ſi dotal' dī q tradit⁹ ē ſpōſo nōdū ſecuto mītōio p quo t ſupiori dcō fac̄.l.i.§.i.ō fū.do.

¶Fūdus ſtructus ē edificatus vel cultus.

¶Fūdus iugeus ē tra q̄ mō ñ arat̄ lz olim fuerit fertilis alias q̄ mō arat̄ lz olim fuerit ſterilis.

¶Fūdus limitatrophus al's militi atrophus dī atrophus.i.ōſcriptio t milite q̄ſi ōſcript⁹ ad vſū militū q limites iperij cuſtodiūt.vt.C.ō fū.limitato.l.i.t.l.ſi accipit.li.xi.Aliter dicitur fūdus limitoſus vt ibidem de fundo limi.t pau.

¶Fūdus agometicus. ℞e. Az.in ſūma.e.ti.

¶Fūdus ſaltuenſis eſt fundus in quo eſt ſaltus C.de fun.pau.l.fi.li.xi.

¶Fundus releuatus dicitur qui olim erat plauſtris.Nunc aūt factus eſt ſerenus al's terrenus C.de fun.pau.l.fi.li.xi.

¶Fūdū diuidi in certas regiones ē ipm diuidi in determinatas partes.

¶Furtū ē ꝺctio l' ꝺctano fraudolēta ſeu fraudoloſa rei aliene mobil' corpal' q̄ fit inuito dño cuius res fuit aīo lucrādi.ſ.gīa rei l' poſſiōis l' vſus vt ff.e.ti.l.i.dī aūt furtū ꝼz Az.a furuo.i.nigro.eo q clā t obſcuſ t plerūqz ō nocte fiat t dī a fraude l'ab auferēdo.vt.l.i.i pn.ff.e.ti.t iſti.ō ob.q̄ ex de li.nal.i pn.§.furtū aūt t.§.placuit.Et ꝓbabeť i decalogo.xiij.q.v.penale t no.xxxij.q.xij.qō i oīb⁹.Et nota q ꝓ furto ñ dz qs mori.nec mēbrū pdē ſz fuſtigari ſcopari.l'alr caſtigari.C.ō ſer.fu.auc.ſz nouo iuſ:Sz ꝺ qs ſuſpendi dz ꝓ.v.ſolidis.§.ſi qnqz ſolidos vt i auc.ō pa.te.col.x.d.Ja.Colūbi bonoñ ñ fuari.§.pal.ergo ꝼz Sali.ñ ē curādū.t dic̄ Fulgo.q ille.§.pcedit ex conſuetudīe quem rubricar.ō ſali.itelligit i cāu ſingl'ari.ſ.qñ pp furtum tale.v.ſolidoꝝ pax violat̄.Dñs cato dic̄ q.v.ſolidi ſt.v.aurei:qz ētita capit ſolidus ꝓ aureo.C.de ſer.fu.l.qcūqz ibi l'.xx.ſolidos reddat vbi gl.d.Tale ſolidū accipe q valeat vnū aureū quoꝝ.lxxij.facīūt vnā librā auri ſic iſti.ō pe.te.lit.§.fi.Jnze.ffo

rū fur pūtebat̄ extraordinarie:nec morieb at̄ niſi famoſus latro.Juſt āt auc.hī ne moriat̄ nec mēbꝝ pdat vt.s.auc.ſz nouo iuſ poſtea i t.ō pa.te.p.v.ſolidis deinde ti.ō pa.iur.fir.dz ītie puniri.quod multipl'r itelligit.Tādē iura municipalia puniūt al'r.Nā pncipes pñt ſtatuē q nēo moriat̄ niſi ipi diſpoſuerint:vt gl.i.§.furtū ō pa.iu.fir.col.x.q̄ ē magiſtra furtoꝝ.Nā q̄dā ſūt furta domeſtica nō publice cohercēda.l.reſpiciēdū.§.furta.ff.de pe.dicūt.n.doc.q nullus famul⁹ ꝓ furto i domo cō miſſo mori dz.Alia ſunt furta ñ domeſtica t tē fures balnearij l' ſaccularij fuſtigant̄.gl.ē i.l.ſi ſe al's cū te.ff.ō his q no.iſa.Alij diuerſi.t hi remittunt ad iudicē.Et no.q furtiue rei ēptor dz ipaz reſtituē ſine ꝓcio:nec ꝓ ipaz ꝓ ꝓcio retinē.l.i ciuile.C.ō fur.imo ē modicū q reſtituat:ne ſaltē i ſuſpitōnez furti cadat.t ſic ad furcas vadat vt ibi.

¶Furtuz ꝓceptuz ē cū qs pñūb⁹ teſtib⁹ apud alī quē rē furtiuā q̄rit t inuenit.vt iſti.ō obl.q̄ ex ōli.nal.§.conceptum furtum.

¶Furtū oblatū ē cū qs rē furtiuā alicui obtulit vt potius penes euz q̄ penes ſe inueniret̄.ſed illa noia nunc nō ſunt vſitata.

¶Furtuz,pbibituz dī cū qs volētē rē furtiuā q̄ rere,pbibuit vt.d.ti.ō obli.ex delic.§.eſt ēt.vbi dī q be actōes furti ꝓcepti:oblati:pbibiti:t nō exhibitum deſuetudinē abierunt.

¶Fur ē q clā obſcuſ t plerūqz ō nocte rē alienā amouet inuito dño gīa lucrādi.t ſbaudi ſiñ armis vt i auc.ſz nouo iuſ.C.ō fur.t ſer.cor.t dī fur a furuo qō idē ē q nigꝝ:qz vt plūmū i obſcuro furatur.vñ.Qui male agit odit lucē.ō of.ōle.ꝓſuluit.

¶Fur manifeſt⁹ dī q i ipō maleficio ē deꝓhēſus vl' i loco i quo cōmiſſū ē furtū:vl' p⁹ dū tandē cuz furto deꝓhēdit̄ añq̄ ꝓportauerit ad locū ad quē deſtinauerint:iſti.e.ti.§.manifeſtus.

¶Fur ñ mānifeſt⁹ dī q rē ōtulit q⁹ ōſtiauit ti.pal.§.ſz ſi ptulit.vl' ſic dī q cū re furtiua i ipō actu furādi ñ ꝓhēdit̄:ſz iā ꝓportauerat rē furtiuā i locū i quē ōſtiauerat:mbilomin⁹ ꝓuicit̄ poſtea ō furto

¶Furti actio. ℞e.s.actio furti.

¶Furti ꝓditio. ℞e.ſupra conditio.

De Ga

¶Galdus ē maior dñs q bz curaz exteriorū rerum ēpi.

De Ge

¶Gener meus ē maritus filie mee:vt i.l.facile ff.de gra.affi.

¶Generalis abolitio. ℞e.s.abolitio.t vide de hoc Azo.in ſum.C.e.ti.

¶Generali ꝓmōe:ꝓſūe loq̄ns itelligit̄ excepta ō iuſtu.petitio.vbi ꝓcor.i gl.Et itelligit̄ hoc regl'r q̄ fallit iterdū vbi obligō l' pactū ꝓcedit qō iducit egtatē quādā icludētē ēt ꝓſonā loq̄ntis:vt ſi rece piſſez.t.a te.t ꝓmiſiſſez tibi dar̄ turri ꝺ oēs boies tē tenēor ēt dar̄ ꝺ me ex pacto.ō hoc i.c.ō forma xxij.q.v.qiqz etiam generali ꝓmone nec familia

loquentis intelligat.

¶ General locutio gñaliter ē itelligēda. ff. ō offi. p si. l. pses. xix. di. c. i. ff. qō me. cau. l. metū autem. §. aīadu: etēdū lz gñale vbū ñ sit semp gñaliter intelligēdū de iurecurā. c. ad nostrā. i gl. vlti.

¶ Gñalit of qō imo et idefinite itelligēdū ē: de priu. lepro. c. qm̄ i gl. sup v. idefinita. & xix. di. si romanor. ff. de publi. l. de precio.

¶ Generalia vba sunt ad ciuilē modū referēda ff. de fui. urba. predi. l. si tui.

¶ Gñal allatio qñ sufficiat. & qñ ñ no. i. c. ufa ō coba. cle. & mu. nā qnz sufficiēt. vt. xlij. di. c. sigs ōspicē §. bīc ē. vbi allat. io. euāgelista i epla sua tiñ quota sitr bī i. c. via. pal. Aliter dī qō. l. alibi legit qd ñ sufficiē gñal obligō facē cle. pstōez. ō clec. & ij. q. i. i p mis. isti. ō pe. te. liti. in fi. Finaliter dī qd sufficiē gñaliter allare corā pncipe. qz pnceps cēsēt oīa iura brie i scrinio pectoris sui. l. oīuz testōr v. sicigit i fi. C. ō testa. sec⁹ vo corā alijs: l si pnceps allat ōcisiua pmulgādo. tūc sufficit ei gñaliter allare ō cau. pos. c. i. de no. ope. nū. c. i. Si āt allat sup vbo i iudiciū deducto: tūc spāliē dz allare. & specificare legez si ē pegrina q: lz pnceps vtualiter oīa iura i mēte habeat: ñ tñ formaliter vt no. i. c. i. ō pstī. li. vi. Qñ eim pstat ō lege sufficiē gñal allatio. al ē necessaria spālis. Dz eni sic allari q iudex reddat clarus. & nihil obscurum remaneat. xxvij. q. i. sicut enī in fi.

¶ Gñal cla significat qō ex⁹ significatū pbat l si gnificare pbat. & tē ñ gtiet ad exp̄sse notata. ff. de v. sig. l. doli. vbi gla. Testator filios istituit. & iuicē ībstituit: & p⁹ filiū exhēdauit. q exhēdatio vel cla ñ reuertit ad istōez: vt i. l. i. i fi. C. ō li. pte. & exhere. Itē ibi.]Dat vnā filiā istituit & filiā exheredauit deinde aliū filiū substituit. exhēdatio refert ad solū gradum instōnis: vt. l. ij. §. filius. ff. e. ti.

¶ Gen⁹ ē qō pdicat ō plurib⁹ differētib⁹ spē isti. ō iur. na. gē. & ci. §. pstat. v. plebiscitū. Et qñ iuris cō. dat doctrinā tē capit gen⁹: vt logici: & ibi ponūtur exēpla no. l. ij. §. i. si cer. pe. vbi capitur spēs p gñe. vñ vocabulū gen⁹ ñ sūt p ipa dictiōe: lz p significato p ipsā & significat diuersimōe. put signifi catū ex ea sūptū. & qlibz aliō mediū significat declarat. vbi gla testator legat l qs. pitit ens: lbaz: l rē: siue aīal: nullū ē legatū l nulla. pmissio. l. cū p⁹ §. gñali. ff. ō iur. do. & no. i. l. legato gñal r. ff. ō le. i. rō: qz ēs & lba significat gñalissime. Et hec dictō aīal: lz ñ significet ita gñaliter: tñ adhuc significat multuz gñaliter. & i tñ q dicē totū gen⁹ pbēdi i legato l pmissiōe: ē dicē legatū l pmissiōz ptinē ipossibile: & ēt dādo muscā l vermē libaret bēs l pmissor qō tñ nulli⁹ ē validitatz. vñ dī generis obligō perire ñ pt. l. i rōne. §. ij. ff. ad. l. fal. Sz tñ si diues rusticus dicēt i testō l dōatōe int vinos ego dono buibulco meo vnū aīal. itelligēt ō vno bouc ad arādū: l ō vno asino: si hec erat qlitas pson̄ & pcipue illaz qb⁹ relinqt dat itellectuz vbis: & sic sūt cōis mod⁹ itelligēdi vba pdcā. sec⁹ i gnē gñalissimo: qz ibi ñ ē mod⁹ itelligēdi q significet aliqō vtile & idē i alio gñe sōalterno in q° ñ ēt modus cōis aliqō vtile significādo vt dicēdo lego rē corpalē l icorpalē qz nihil pbēditur: sic nec i gñalissimo. Itē ibi. testator legat: l qs pmittit domū i gñe & nullā hz domū: ñ tñt legatū l pmissū. sec⁹ si hz i pīmonio. l. si dom⁹. ff. ō le. ij. Rō pmi qz gen⁹ ita gñaliter significat q ñ appet ō q re voluit itelligere rō scōi qz ō reb⁹ ppis qs solet disponere: & sic significatū generis restrigit p significatū b° qō hz i pīmonio. Sitr si qs legat l pmittit fūdū in gñe. nulla ē pmissio l legatū. l. p alle. siue in pīmonio siue ñ hz Bar. Itē ibi. testator legat rē i gñe: significat q hs soluēdo faciat rē accipiēs. l. si domus. §. ō euictis. ff. ō le. i. Rō qz natura legati ē q res trāsferat in legatariū. & efficiat sua. ppria nisi al⁹ restringat. Itē ibi. testator legat vnū de suis q cū eo cōmorant: sūt alieni heres vnū tradit liberat nec tenet ō euictiōe. Rō qz significatū sumptū ex hoc genet subalterno hz instar spēi. l. in rē. §. diligēt. ff. ad. l. fal. l. cū decē. §. stichū. in fi. ff. ō so. Itē ibi qs promittit vt legat boiez: significat q nullus certus ē in obligatione: hz hō in gñe. put quēlibet respicit. l. meuius. §. duob⁹ testis. ibi ordinis ppēdio. ō le. ij. vñ ista stat sit. promitto tibi boiez: & nullū boiez tibi promitto. sic & iste sit stat. semp fuit hō. s. a tpe Adaz: & nullus hō fuit semp. qz nullus ōterminat⁹ semp vixit. nā dicēdo promitto tibi boiez. dictio hominē supponit pfuse tm̄: & dicēdo nullū hominē tibi promitto supponit ōterminate. i. illū & illū. & sic ō alijs ñ promitto. Finaliter g° gen⁹ deductū i legato l in obligatōe significat nil ibi eē: l eē put ipo genere medio: vel alia q̄is significatōe ppcluditur & genet deducto in obligatōe: vel legato: electio ē eius cui dat.

¶ Gerūdiū sūit p eo qō p hāc dictōez significat & significat ppditōz: declaratōez: modū l qō suū significatū l aliud aliūde sūptum significare pbat vbi gla. duo sūt instituti & vnus alteri substitut⁹. Si vnus repudiat ptē suā adeūdo ptē alteri⁹ deficiēti ex substōne: ps p ipz repudiata sibi q̄rit. h° gerūdiū adeūdo exponit ppditionaliter. s. si adierit. l. si tu ex pte. & ibi no. ff. ō acq. vel ami. here. Itē ibi viz fac q posidētē nō pmittit vti arbitrio suo siue edificādo siue arādo vl ferēdo vel qcqd aliud faciendo. l. viz fac. ff. de vi & vi ar. significat declaratōez illor vboz. ñ pt significare ppditōez: qz refert ad vbū pnūtis tpis qō ē fac. Hec ē ibi aliq̄ dispō q̄ pt suspēdi p hec gerūdia edificādo arādo &c. Sed ibi lego ad monumētū faciēdū significat modū. l. q b⁹ dicēb⁹. §. fi. ff. ō pd. & de. Est dāa ik ppditōz & modū vid gl. ij. c. vez. ō pdi. appo. Ñ scito q vt modus ē sic ppditio qz cā. Itē ibi. lego p docēdo talez discipulū significat ppditōez. qz moris ē prius docere: q̄ salariū solui. l. nec semel. ff. qñ di. le. cc.

De Bi Bl

¶ Gineciarij sunt qui pānos iperiales texunt i serendo sericum & aurum.

¶ Gineciū ē loc⁹ vbi hec fiūt. & dī a gīos qō ē nu

dñi q: nudo pão vestiť aur. vt. C. de mu. ꝛ ge. li. vi.

¶ Blādis noīe oēs fruct⁹ ꝓtinēť. ff. ō glā. legē. l.

¶ Bleba ē q̄dā ipēs tre. gñaľ tñ sūť. p vna. solo vel ꝑ terra culta. ℟e. ś. ascripticius gle.

¶ Blos tī vxor ffris. l. si facile. §. affinitatꝫ. ff. de gra. De Bn Bo

¶ Bnarus. i. sapiēs vel ꝓuid⁹. cui opponť ignarus. quod inde venit. i. insipiens.

¶ Boiardi: bufones: oculatores idē sunt.

De Br Bu

¶ Brad⁹ ꝫ Bof. ꝛ Bo. i sū. ō ꝓsan. ꝛ affi. Est q̄ dā bitudo siue distātia psonaꝝ adiuicē ꝓsanguinitate ꝛ affinitate sibi ꝓiunctaꝝ: fcā collatione ad cōez pentē. vľ ē vn⁹ ꝑsōe distātia: ad aliā i linea: ꝓsāguinitatꝫ: vt. l. i. cū se. §. vsqz ad. §. affinitatꝫ. ꝛ l. ñ facile. eo. ti. ff. qr diu̇sīmōe ꝓtigit diu̇sos eē gra d⁹: vt pz i toto. t. ꝑal. ꝛ i. §. affinita. i. l. ñ facile ꝑal.

¶ Bia tupleꝛ ē: opās ꝛ coopās. vt ē gl. i vbo coopāte gfa: cle. i. de magi. Et gfa ē bit⁹ q fundať i volūtate: i eēntia aie. gl. i cle. i. de sum. tri.

¶ Branaria sūt loca i qb⁹ grana seu fruct⁹ ꝓponūtur. sic accipiť. ff. de ac. emp. in. l. granaria.

¶ Brangia bētur in. l. fi. de censi.

¶ Braus bī de testi. i. c. lz ex q̄dā. i gl. iiij.

¶ Brassatores idē sūt qō dietarij. de b⁹ victuōis expositōe: vide quod no. ff. ō pe. l. capitaliū. §. grassatores. ℟e. ś. dictari.

¶ Brassari dī latrociazi: vel crudeľ agē.

¶ Brex ē collectio plūrū aialiū. s. x. ouiū. l. v. por cox: vt no. isti. ō re. di. §. lz si gregꝫ. re. ś. ꝓgregatō

¶ Brudagia dñr q̄ dāť ꝑ ducatu ľ ꝓductu p terrā alicuj⁹: vt securi⁹ vadat. Sz gabelle dāť ō ꝓcu b⁹. vt ō ēptōe p ēptorē. Et tāgit Bal. i ℞ica. C. ō rc. cre. ꝛ ē cāus. i. l. dz i fi. ff. de edil. edic. Et pūt abradi vľ ōleri ō ciuitate. tex. ē ñ alibi i. l. coꝝ. ff. ō pe. Statuť cōiť p Italiā qp ō quelibet ꝓcu dz solui gabella. Sz pōe duo forēses ꝓbūt Sēis: an dēant soluē gabellā ℞ statutū vbi ꝓbūt. ℟egla ē qp nō: qr statutū nō ligat forēses: qr ēt tritoriū: i⁹ dicēti. tc. c. vt aiaꝝ. ō ꝓsti. li. vi. c. cū a nob ō sē. ex. l. fi. ff. de iurisd. om. iu. Sz ꝓriū ē vex fm Bal. l. i. ō ꝓbē. ēp. ℟ōnē allat: qr gabella vēit icōtinēta ꝓ ct⁹: g⁹ sic rōe ꝓct⁹ pūt quēri i loco vbi ꝓfert. Jta ad id quod i ꝓctu ōuenit. l. bēs abūs. ff. ō iudi. Et ita ꝓñr ad gabellā ꝛ bypothecā gl. sing. i auct. vt diffe. iudi. §. hoc ꝓsiderātes. i. v. bypotheca. col. ri. ꝛ i. l. ij. ad fi. ff. mādati. Et dicit Ludo. de Roma i singularibus suis qp dicit ea a Bal.

¶ Buardia feuda sūt q̄ ꝓstituūť aliquib⁹ pp custodiā rei dñi constituentis.

¶ Buardio dī ille cui taľ custodia ē cōmissa. vel dī guardianus qui est supior iter fratres minores. custodiens conuentū.

De Ha

¶ Habere significat diuersimode put suū ppriū significatū vel signatū ľ aliō qō ius mediū significare ōclarat. vbi gīa. ℟es tua ē penes me ꝛ ꝓmittis mihi stipulāti eā dē bīe licē significat qp dñiū isti⁹ rei trāsferť i me l. stipulatio ista. §. bīe. ff. de ver. ob. Et sic rei possessi: sine traditōe: pt dñū q̄ri possidenti. §. iterdū isti. de re. di. Jtē ibi res tua ñ ē penes me: ꝓmittꝫ bīe licē. significat qp dñiū trāsfers p traditōem. l. traditōib⁹. C. de pac. Jtē ibi ꝓmittis rē alienā bīe licere. re ꝑseruāte aliena: nulla est stipulatiō. l. stipulatio. §. q̄stū. ff. e. ti. qr i re aliena ꝓmissor ñ pt cōstituere ius dñij. Si aūt efficaťer ꝓmissorꝫ velet stipulatio: vt ibidē. qr tūc pt facere vel ꝓstituere ius dñij. Jtē ibi vēdo tibi rē alienā: ꝛ ꝓmitto tibi bīe licere significat bīe iure possessionis. l. bīe. ff. ō ver. sig. ꝛ hoc ex natura ℞ctus emptionis. ō cui⁹ natura ē qp sufficit rē tradere qñ res aliena ē vēdita. l. exempto. ff. de act. emp.

¶ Bie actōez ē minus q̄ bīe rē. Et hoc ē quod dī. Melius est pignori icūbere: q̄ in personā agere. ff. de re iudi. l. minus.

¶ Bie: tenere: possidere. qñ hec tria vba ponūť i aliquo istio sic debēt exponi. s. qp recipiēs bēat ō iure: teneat naturaľ: ꝛ de fcō possideat ciuiľ: ꝛ ō iuſ: qr ciuiľ possio ē cā q̄rēdi dñiū lz aliq̄ possio sit tñ naturaľ ñ ciuiľ: vt illa quā hz vasallus.

¶ Habitatio ē fuit⁹ psonaľ in hītādo ꝓsistens: ꝛ ꝓstituť in domo alīa. vt no. ff. de vsu. ꝛ habi. in rub. l. i. §. plť. ff. de bis q dare vel feudi: cū pactōi b⁹ ꝛ stipulationib⁹: vt. ff. de vsufruc. ūcta. l. i. ff. ō vsu. ꝛ habi. vel in vltia volūtate. differt tñ ab vsu ꝛ vsufructu: qr illa amittūť ñ vtēdo: vľ capitꝫ diminutōe: vt. ff. si vsufruct⁹. l. pe. §. sic. habitatio āt ñ nisi morte finiť: vt. l. si hītarc. ff. ō vsu. ꝛ habi. Jtē pt ibitator alijs vēdē vel locare ius qō hz: vt. l. qp antiquit⁹. C. de vsufructu. sic ꝛ fructuarij⁹: ꝛ non vsuarij⁹ vt. ff. de vsu. ꝛ habi. l. lz neqz. vide sup hoc Azo. in sū. C. de vsu. ꝛ habi.

¶ Hac q̄liqz denotat nō exclusionē: lz iclusiōez vt i. c. ego. n. epūs. de iureiu. ꝛ sic sumiť i iuramīto dicēdo. Ab hac hora. significat. n. pñs tps cū futuro. de hoc p Jo. an. in. c. de or. ab epi. q resig. epi.

¶ Hastarij dñr q rē ꝓponūt vēalē hasta suppositā. Et dñr a noīe hasta: qō idē est qp venditō: vt no. C. de fi. instr. ꝛ ō iure haste fiscaľ. i rubro li. r.

¶ Hastari ē rē ꝓponi vēalē hasta suppositā. ita olim fuit consuetudo.

¶ Haustus est ius hauriendi aquā de puteo vicini. cui eo inuito iure seruitutis ascribiť.

De He

¶ Hereditas ē successio i vniuersū ius qō defūcti⁹ habuit: vt. ff. de ver. sig. l. nihil aliud ē hereditas. ꝛ. l. bonoꝝ eo. ti.

¶ Hereditas adita ē illa de q̄ heres se ītromisit aūcte ꝓtoris: imo aūctas ꝓtoris nō ē necessaria: sz sola volūtas sufficit: vt isti. ō here. q̄. ꝛ dif. §. itē exne⁹. sec⁹ i petitōe bonoꝝ possionis: vt ibi no. ꝛ de aditōe ꝛ ꝛpudiatōe hīdi. no. i. l. q se pūis. C. ñ liberi. vbi dñs Lato Saccus sic ꝓcludit. Aut de

bēs succedē ꝓtulit ẏba pñtz tpis idicatiui modi. aut futuri tpis. Si pñtz tpis aut sine ifinitiuo: aut cū ifinitiuo. Si sine. i. affirmatiue. vt adeo ⁊ idnē aditōez hīditatz: ⁊ ꝛpudio idnē repudiatōez. Aut negatiue. s. nō adeo: nō fū bēs. Et ꝛm gl. ⁊ Sali. nō idnicꝫ repudiatō nisi iterrogatio ꝓcesserit vl ꝛminus ꝓfirus sit. tc̄. n. idnicꝫ. Si cū ifinitiuo. aut affirmatiue. s. volo adire volo eē bēs. ⁊ inducꝫ adi tio. Aut negatiue. ⁊ tc̄ aut volūtas ꝓpōik negatō ni vt volo ñ eē bēs. ⁊ idnicꝫ repudiatō. Silr si dic̄ nolo āplius nolo vnquā adire. ꝓponēdo negatio nē volūtati aditūctz talib⁹ aduerbijs tpis: idnicꝫ re pudiatio. Sec⁹ si dicat nolo nūc aditū hīditatē. nā sic ñ idnicꝫ. qz itelligiꝫ ꝛz nām aduerbij. De bis ī gl. i. l. ij. obſuari. C. ō iura. calū. l. plurimū. ff. ō ac qui. hē. l. p hīditate. Ş. i. e. ti. ⁊. l. i. gl. i. l. si eā. C. q ac cu. nō pos. Aut nullo aduerbiū ē. i. nolo adiꝫ tc̄ si terminus ē ꝓfirus. idnicꝫ repudiatio. l. oēs. ff. ad treb. Si nō ē ꝓfir⁹. tūc tm̄ cadit cōiectura ōlibatō nis vl ꝓsūptio pp mētz ābiguitatē. ⁊ vsqz ad ānuz possit deliberare. Si futuri tpis aut negatiua. vt ñ adhibo. ⁊ ē repudiatō. qz sōstātia aditōis negaꝫ ex nūc. put aꝫ. ⁊ sp ī secula seculoꝝ. Aut affirma tiua. vt adhibo. ⁊ nō idnicꝫ aditio de pñti ꝛz dñm Cato. nō ob. qz vī qꝫ statī adeat. eo qz ꝓtioꝝ eadē ē disciplīa. ff. de pc. l. pōpōius. Ş. si stipuler. nā ad hibo. ⁊ nō adhibo. si sī opposita vel ꝓua. qz nō ad hibo negat totū tps: sz adhibo. solū tps futuꝝ dic̄ ⁊ excludit pñs. Et sic ē pl⁹ ī negatōe qꝫ ī affirma tōe. Et ē daꝫ medīū inter ista. hec Cato idē ad. p bādū hīditatz adictōez post longā distinctōnē cō clusit quādā no. doctrinā ista singulari qōe. ¶ Do ne. ago ꝫ hꝫ dē ōbitoꝝ mei ipe negat se hīdē coꝛā iudice. Cōuico eū hēre ānulū signatoriū defun cti ille vidēs se depbēsuz: dic̄ Furat⁹ sū ānulū de māib⁹ dñi: dū eēt ī agone. Quezic̄ an sit ꝙuict⁹ vt bēs: vel an dēat pūiri vt fur. Catho rīdet. Si ille erit su⁹ heres. s. fili⁹ ꝛc. tūc cōuictus ē bēs. Si erit extraneus: tūc vt fur. l. si puū. Ş. ꝓtoꝛ. ⁊ l. si exꝫ neū. ff. de acq. here. ¶ Nō: qz ipo iure filius bēs: sed extraneus nō anteꝙ adeat hereditatē.

¶ Hereditaria actio. ¶ Re. s. actō hereditaria.

¶ Hīditaꝫ ōcurionū: nauicularioꝝ: coartaliū mi litū ⁊ fabricēsiū ꝛz Az. ī sū. C. e. t. ī rubr. ⁊. l. vl. dī ī q̄ quoddā speciale ius obseruaꝫ: ō quo no. ibidē.

¶ His ē ille q succedit ī vniuersū ius defūcti. l. cū bēs. ff. ō diuer. ⁊ tpa. ꝓscrip. l. ē dñs hīditatz q fit aditōe ī volūtarijs. Ş. fi. isti. ō bē. q̄l. ⁊ diffe. Sz ī necessarijs deferꝫ ipo iure hīditas.

¶ Hēdē istituere ē aliqnē p⁹ mortē suā loco sui ī oīb⁹ bōis dñz ꝓstituē. ¶ Hā dī hēs ab heros. i. dñs sibi n. succedūt vniuersa bōa ōfūcti. ⁊ ad eū ꝓmo da ⁊ icōmoda hīditaria ꝛddeūt. Et pñt istitui hē des gñaliꝫ oēs: ⁊ accipe qcqd a testatoꝛ eis religꝫ sīue sint filij: sīue extranei: sīue liberi: sīue sui testa toris vl alieni: sīue pꝛefamilias: sīue īpuberes. si ue pſona ꝑuata: sīue eccla: sīue vniꝫsitas: his ex ceptz q ñ pñt istitui hīdes. s. deportat⁹ pp delictū ī isulā: sīue bānit⁹ ꝑpetuo dānat⁹ ī metallū fodiē dī: vt. C. de hīdi. isti. l. i. collegiū illicitū nō appro batū: vt. l. collegiū. t. alle. ¶ Incestuosus nat⁹ ex dā nato coytu. i. spuri⁹ testatoꝛz: fu⁹ accusat⁹ ō adul tio cū dña sua ꝓmisso: ab illa dña istitui nō ꝑt. hī tic⁹: apostata: mlr ꝙolās ad scōas nuptias itra tps luct⁹. i. itra ānū p⁹ mortē ꝑmi viri: vt. C. de le cun. nup. l. i. ⁊ hoc de iure ciuili. Qui sciēter ꝓxit cū aliq̄ mliere ignoꝛāte sec. nup. eē illicitas nō ꝑt ab ista istitui ꝛc. ⁊ sūt diuersi hīdes. ¶ Hā hīdes alij sui ⁊ necessarij: alij necessarij tm̄: alij volūtarij alij ltimi. alij legatarij. alij testārij. alij fideicōmissarij.

¶ Hēs ab itestato ē ille q succedit ī ius defūcti sine oi testō. vt istī. ō here. q̄ ab itesta. deferunt.

¶ Hēl fideicōmissar⁹ē cui ex fideicōmisso flicta ē hīditas dāda illi cui testator disposuit dicendo sic. Fidei tue ꝓmitto: vt hoc des illi. Et no. qꝫ illa sūt despata: ſz forte ꝑ tāto dꝫ hēs fideicōmissari⁹ qꝫ fideicōmissari⁹ loco hīdis hī: vt isti. de fideicō. here. Ş. restituta: vt q directe ⁊ imdiate ex testō nihil cape ꝑt. q̄lis ē spuri⁹: saltez capiat ex fideicō misso: ſz ipe vere nō ē hēs. cū sit rogat⁹ a testatoꝛ hīditatē adire: ⁊ postea restituē: ſz restōne fcā post sp hēs maneat: vt. d. Ş. restituta. Duo ergo hēdes ī solidū eē nō ꝑt: vt. ff. ꝓmo. l. fi. ⁊. l. si vt certo. Ş. si duob⁹. ſz alij dicāt ꝓriū videſz qꝫ ille cui testator dari vel restitui hēditatē disposuit. vt manifeste colligiꝫ ex. Ş. ſz ēt id. insti. ō fideicō. here. ſz verba ibi posita videaꝫ inuere oppositū: si ispiciantur.

¶ Heres legatarius ē q legatū accepit vl cui le gatum factum ē. vt. l. quotiens. de here. insti.

¶ Hēs legitim⁹ē q ex lege duodecī tabulaꝝ aut ex iuris ꝓstōne: ēt sine testō succedit defūcto vt sī agnati ꝓmi istituti. ō legit. ag. succ. ī ꝑn.

¶ Heres necessari⁹ ē fu⁹ hēs istitut⁹ ī testō dñi sui ab eo q facultates suas hz suspectas: ne possit ex ipis satisfieri creditoꝛib⁹ qb⁹ ē obligat⁹ adeo qꝫ nō credit alienū hīditatē suā adire: si heredē cū ī stituerit q fu⁹ heres fact⁹. ſō necessari⁹ dī hēs qꝫ sīue velit sīue nolit cogiꝫ suā hēditatē adiꝫ vt satz faciat creditoꝛib⁹. vt istitu. de hēdum quali. ⁊ dif feren. Ş. i. Et hoc verū nisi illi fuo debeatur fidei cōmissaria libertas. l. is qui soluendo. ff. de here. isti. aut hoc eo nō faciēte. s. nō adeūte hereditatē eius noīe: potiusqꝫ dñi defuncti res hīditarie vē daꝫ: ne defunctus ꝓtumelia q̄dā vel iniuria affi ciaꝫ: dicendo qꝫ res ei vēderēt.

¶ Heres suus dī filius qui est ī ptāte pāis tēpo re mortis ipsius patris.

¶ His domestic⁹ dī q ē ī ptāte morieꝫtz tpe mor tis: dū eū ali⁹ nō ꝑcedit. Filio. n. supstite: ⁊ ī ptāte patris existēte: nepos ex eo qui ī ptāte aui ē: suus heres nō est. isti. de here. qua. ⁊ disse. Ş. sui.

¶ Hēs substitut⁹ dī q alij hīdi istituto substituiꝫ vbi gia. Si testator ita dicat. Ille hēs esto q si ñ velit: vel nō possit: eē heres. iste esto ei substitutus

Et hoc siue scō siue ēcio l' q̄rto loco: alio i locū i stituto ōficiēte l' bstituat. Nā scōs dī ois q p' pmū seqt. ēt si ōcim' sit. ff. ō vul. sub. i pn. put no. Wo. i sū. ō testa. Ş. qd si sit pfect'. vbi dī instō.

¶ Heredes sui ⁊ legitimi ſm Az. de suis ⁊ legitimis heredibus. appellāt q i ptāte morīēt fuerūt: vt fili': filia: nepos: neptis: ex nepote nat': vt ex filio pnat': pnata seu pnepos: pneptis. legitimi: ⁊ naturales. vl' ēt legitimi tm̄: vt adoptiui.

¶ Heredes testamentarij dīr q ex testamento heredes scripti sunt.

¶ Heredes tutor' lz nō sint tutores tenent tm̄ i quibusdā q̄si tutores ichoatōis. s. p defectū omis sum: vt. ff. de here. instī. l. i.

¶ Hercisco. i. diuido. ide dī familie her. i. iudiciū bīditat' diuidēde. Re. ſ. actio fa. her.

¶ Hisiarcha ē q falsaz ō fide opi. gignit vl' pmo inuenit sicut Arian': Manichelei: ⁊ alii ꝯsimles.

¶ Hisis grece ab electōe dī. eo q̄ qcūq; vnā opinionē hēticā l' disciplinā sibi elegerit: putat eā ee melioꝛē: vt. xxiii. q. iii. hisis. al' dī q̄si diuisio.

¶ Hitic' dī errās i fide. vñ qcūq; i fide dubitauerit friuola adhesiōe hītic' cēsef: vt. i. c. de hīti. Etiā p hītico hī q scīēter hītecū ñ reuocat. vt. c. t. c. ij. Et ſm Aug: dī q certā opi. nouā ⁊ pūsam gignit. vl' seqt' gīa alicui' tpal' ꝯmodi l' alicuius glie l' pncipatus. Dī gignit: vt aliqs hisiarcha: vt Arrius Sabelli' ⁊c. dī seqt q errorē illū imitat. put hec legūt. xxiii. q. iii. hītic' q puerūt sacīa eccle sīc simōiac'. i. q. i. eos. Itē sacre scripture puersus i tellectoꝛ. xxiiij. q. iii. hisis. vbi dī qcūq; scripturaz aliꝛ itelligit q̄ sensus spūs scī flagitat a quo scripta ē: lz ab eccla nō recesserit. tñ hītic' appellari pt ⁊c. Itē ois excōicat'. iiii. q. i. qō ät. Itē romāe ecclē public' iurator. xxii. di. ois. utē q al' sentit ō articul' fidei: q̄ rōana ecclia. xxiiii. q. i. hec ē fides.

¶ Her': vel heros grece idē ē quod dñs latine:

De Hi

¶ Himn' angelic' ē gloria i excelsis: ō ecle. mis. c. ꝯsiliū. ⁊ de elec. quod sicut.

¶ Hircosus dī cui os olet. vt. l. q clauū. Ş. is cui. ff. de edil. edic.

De Ho

¶ Homagiū ē idē qō fidelitas. no. Spe. c. t. i li. ō feu. pōit illā dūaz q̄ hōagiū ē ō bis q̄ ad tpalia p tinēt. ⁊ ō p spūalib' idignū ē vt qs hōagiū facē ꝯpellat'. fidelitas tñ p spūalib' pstat: q̄ plati bñ pstāt fidelitatē: vt i. c. ātiq̄: de pu. Vl' sic pt deseri bi. Hōagiū. ē q̄dā astrictio seruitutꝫ libi hois fcā dño suo p pactionē l' petitōez siue stipulationē. p mittēte libo hoie dño suo fidelitatē ⁊ ꝯstituēte se hoiez l' vasallū suū. ⁊ sic i aliqb' ptib' hoc mō ille q fac hōagiū corā dño suo flectit gēua sua: tenēs man' suas ꝯiunctas simpl'r iter man' dñi iusurā dū ō fidelitatē pstās: ⁊ mutuo se i signū fidelitatꝫ osculāt'. forma pōit i li. feu. ō no. fi. fo. c. ē ⁊ alia s. p' rubri. illā ō fo. fi. Ad idē fac ō iureiu. c. ego n. ⁊. xxiii. di. cū dño. ⁊ Wo. pōit eā i sū. ō feu. Ş. qd sit fidelitas. ⁊ q̄l' sit faciēda. Ex dict' hōagiū ōsequi bi pt ſm formā. ē q̄ aliqs flexis genib' iūct' mās b' man' dñi ponit' aliqd pmittit qō p spūalib' fieri nō oz. de q°. de ac. venēs. de simo. ex diligēti. de excess. pla. graue. ō re iu. c. fi. Est ät hōagiū mltiplex ſm Spe. vbi. s. qōdā ē legiū qōdā ñ ē legiū qōdā edictale: qōdā decretale ⁊c. de quib' infra.

¶ Hōagiū decretale ē: nā bēs hois mei q cū de ꝯsuetudie possit ifeudari ⁊ p ꝯñs i hōagiū succedē oz ītra certū tps me i dñz agnoscē: ⁊ fidelitatē mihi pstare. ⁊ ego teneoꝛ cū rōe tal' feudi i hoiez recipē: ⁊ i recipiēdo videoꝛ sibi ius feudi decernē pp qō dicī pt hōagiū decretale: sīc ēt bo. pos. ōcre tal': ⁊ qō ius mihi tribuit. sīc ⁊ tal' bo. pos. s. si null' sit primoꝛ. Et ō i curia Frācie sp recipiūt fidelitates ⁊ hōagia alti' saluo iur'. Qō ät i Italia ⁊ alibi vocāt vassaligū. In Frācia vocāt hōagiuz ⁊c. Etiā dī hoiuz. c. vitatz. de iureiu. Differūt tm̄ qz hoium ē q̄si iurat alicui fidelitas nemie excepto. sz vassaliciū supioꝛe excepto. s. ipatoꝛe de hoc optia gl. in verbo hōgz ligius. cle. pastoralis ō reiudi. vbi ēt dī q̄ gs non potest esse ligius duoꝛū: sz bene ligius vnius: ⁊ vasallus alterius: vl' vasallus plurium ⁊ sic homagiū potest dici hois ligiū.

¶ Hōagiū edictale ē sīc bon. pos. edictal'. vñ ſm Spe. ibidē. Hōagiū edictale siue bīditariū ē q̄ aliquis bz eo ipo q̄ bīs. nā eo ipo q̄ adit bīditatē hois mei pſonā e' ipñtat ⁊ vī hois hōagiū subiit se ⁊ tale hōagiū pt finiri tpe si dño placebit: qz si dño nō placeāt nō finiūt ēt si vassall' vellet hōis feudalib' cedē: imo agēt ꝯ ipm vt eū i dñz agnoscēt ⁊ b° ex ꝯtu melia sua vñ pūri oz ne iuit' cō seqt' iunitatē: qō ee ñ oz p q°. ff. de ne. ge. Ş. bīditaria. ⁊ ō possiuz eū cogē vt subeat hōagiū ōcretale. ⁊ ēt q̄ plus tribuat ei i effectu q̄ edictale.

¶ Hōagiū legiū ē ſm Spe. ibidē qō fit ipatoꝛi l' regi nulli' alteri' fidelitate salua. Illō ät qō fit alii s ñ dī legiū: qz fit l' iurat salua ipatoꝛia vl' regia fidelitate. mltu. n. putāt hōagiū legiū ee q̄ vasallus mittit manus suas iter manus dñi ⁊ sibi hōagiū fac': ⁊ fidelitatē pmittit: ⁊ ab eo ad osculū recipit: qō ñ ē ver': vt ēt ibidē dic Spe. sz vt ipe dic tē alij ponunt q̄ duplex ē hōagiū. hōagiū legiū in q° nullus ꝯcipit q̄tū ad ꝓba: sz q̄tū ad mētē. Et aliq qui supmā ⁊ gñalē hīt auctez ⁊ iurisditiōem puta impator l' rex intelligunt excepti. ⁊c. Item vbi ponit legiū. s. ⁊. j. habent aliqui lagium.

¶ Hōagiū ñ legiū ē q̄ aliqd excipit: puta facio tibi hōagiū excepta fidelitate q̄ dño meo tali legio teneoꝛ: l' saluo q̄ possiz cū voluero dñz legiū mihi ꝯstituē l' saluo qz nolo tibi ꝯ talē iurare. Sz dēm pimū ē veri' fz spec. lz hoc vltimū de signatū cōis vsus approbet. Et ſm vltimū modū seqt' p totū: ⁊ illo vtit Spe. ō hōagio legio: vide. s. feudū legiū.

¶ Hō ligi' l' legi' ſm Spe. ibidē dī q̄si dño suo ligat': vl' q̄si legalitē ꝯtinēs. Vñ rex Sicle ē hō ligius romāi iudicis: vt i cle. pastoral'. de re iud. pal. post mediū i. Ş. rursus. vbi gl. notabil'. Et ois homo ligius est vasallus: ⁊ non e ꝯ.

¶ Hoicidũ dr hois occisio ab hoie fcã. ⁊ dr ꝗsi hois cedit.ab hõ ⁊ cedo ⁊ ꝛ gof.i sũ.e.t.⁊ Host. ⁊ Jo.ñ ẽ iputãdũ hoicidũ.ad ordinũ tusceptõez. ⁊ si oẽs cãus ñ puidit.⁊ opaz rei licite ꝺdit. c.qdo c.iohãnes ⁊.c.sic̃.e.ti.Etiã ꝓittit hoicidũ fcõ:cõ silio:ꝑcepto:⁊ ꝺfensiõe.c.sic̃ dignũ.e.ti.vbi gl.no. ⁊ hoicidij cãz dãs:⁊ hoicida:pari pẽa sit feriẽdi.e. t.suscepim⁹.⁊ tua nos.Jlle.n.ẽ hoicida q ꝓsilũ ꝑ bet:⁊ q sꝛez odit:vl ei ꝺtrahit:ꝺ pe.di.i.piculose.⁊ c.hoicidioz.Fit ẽt hoicidũ spũale:ex ꝗdã iuris fi ctõe spũalr octo mõis.Jſ⁹ p ꝺtractores:⁊ odien tes eos;iniqtatẽ:oppsitionẽ:⁊ iniusticiã faciẽtib⁹. ffrib⁹ male psuadẽtes.⁊.c.hoicidioz.pal.c.ois ini qtas.⁊.c.noli.ea.di.Et gñalr ois iniqu⁹ motus ad nocẽdũ fit i hoicidij gñe deputar.Jtẽ hoicida cesset q tpe necitatꝫ ꝓris alimta negat.lxxxvi.di. passe.Corpale hoicidiũ ẽ hois pẽptio corporalr. Et fit duplr.s.lingua ⁊ fcõ.Lingua triplicit.ꝑcepto ꝓsilio:ꝺfensiõe.l.di.si qs viduã.⁊.c.piculose.pal. Fcõ ꝗdrupl⁹ iusticia:necessitate:cãu:⁊ volũtate.

¶ Honestas iusticie publice.i.ꝓstones eccl'e fcẽ pp pblicã hõestatẽ.Judicauit.n.eccla eẽ hõestũ vt ꝓsãguine⁹ nũꝯ ducẽt spõsã ꝓsãguinei sui uiui l'mortui ꝛ Arch.ꝺ spõ.c.i.li.vi.de hac hõestate viꝺ i.c.audiẽ.⁊.c.spõsã.ꝺ spõ.⁊ malo.vbi p doc.

¶ Honoraria dñr ꝑmia legatoz seu aduocatoz l.i.§.i hõrarijs.ff.de va.⁊ exor.cogni.Re.j.leg.

¶ Hortamur aliqñ iportat mãdatũ necessitatꝫ. Et sic p ipm conferr iurisditio.c .qr iudicãte.ꝺ re scrip.⁊.c.i.de testa.⁊.c.hortamur.ui.q.ix.Jdẽ de ver.rogam⁹.ix.q.iij.rogo.

¶ Hostiarius olim i veteri testõ idẽ erat quod ia nitor.vt.xxij.di.cleros.

¶ Hospitaliũ rectores:q ꝑficiũt hospitalib⁹ qũo se tenere debeãt:no.bñ i cle.qr ꝓtigit.ꝺ reli.to.

De Hu

¶ Humãus.i.secularr.i.di.c.i.xij.q. ij.q diuis ⁊ bũanis.ꝺ testa.cũ eẽs.Jtẽ idẽ ẽ qꝺ humil'.l.di.eos xxij.q.i.si quis dederit. ⁊ habeẽ in regula semel deo ẽt.ꝺ re.iur.li.vi.

¶ Humilitas seu humiliatio:no. Archi.xxii. q. ij.cũ bũilitatis.vnde humilitas ẽ vt⁹:qua hõ vilissima cognitõe sibi vilescit.ꝺ quo gl.optia:i vbo humilitatꝫ.⁊ ẽ gl.fi.i cle.i.de reli.to.q multa ppulchra põit de bũilitate. vnde melior ẽ i malis factis bũilis ꝓfessio qꝫ i bõis supba gloriatio.ix.q.iij. c.inustũ.i fi.Jtẽ bũilitas bũilib⁹ ñ ꝓdesset:si cõtumacib⁹ non noceret.de postu.ꝓtela.c.i.in fin.

¶ Bũiliati:fies bũilitati sꝛ qdã religiosi q fuerũt ꝺdẽnati ab eccla p luciũ papã:qr noluer⁹ iurare: ⁊ postea tpe clemẽtꝫ recepti sunt ab eccla:qr se cõ rexerũt ⁊ iurãt qñ expedit no.i.c.oli cãm.de resti tu.spo.

De Ja.

Actus.Re.j.Lex rodia.de iactu.

¶ Jactura ẽ damnũ vel piculũ qꝺ gs patit qñ imminẽte tẽpestate ꝓiciunt bona i mar ad exonerãdũ nauel.⁊ ita capit ꝓprie.Sz large põt capi ꝑ quocũqz dãno alicui p violẽtã illato.vñcũqz ꝓueniat:vel dr lesio facta cũ lapide vel ligno.Re.ẽt.j.lex rodia.

De Jb

¶ Jbrida ẽ de scorto natus.alia nosa illegitimo rũ.Re.j.mãser.spurius.anser.notbus.

De Jc

¶ Jconomus dr ille cui eccl'astica res gubernãda mãdar:ꝺt.C.de sa.san.ecc.l.iubem⁹.circa pñ. lxxxx.di.qñ qbusdã.⁊ gl.iij.c.ipatoriũ.de iura. cal.vbi no.ꝺzia p doc.iter iconomũ:scidicũ:⁊ ꝑ curatorẽ:⁊ actorẽ.que ibi ꝑm gl.i lata significatõne idẽ significãt.De quo due gl.notabiles.vna i c.si qs erga.ij.q.vij.alia in.c.qñ.xxvi.q.vij.⁊ habetur.x.q.ij.si iconomus.

De Jd.

¶ Jdest.ẽ dictio expositiua.ff.ad.l.aquil.litẽ ꝺe la.§.legis.⁊ de sponsa.c .i.

¶ Jdyota ẽ grecũ:⁊ est idẽ quod imperitus : ꝑm Jsido.libro.x .

¶ Jdonei ꝓprie dñr q pñt ⁊ volũt i eccl'ijs ꝺseruire.de ꝓben.sup iordinata.Et dñr idonei q sẽ moribus:honestate:⁊ l'aruz scia:decoratu:de isti.c. i ecclesia.i gl.iij.ẽt sũt ꝓuidi ⁊ circũspecti.

De Je

¶ Jerocimũ.est locus vbi alũtur pauperes ꝑm q accipiẽt.C.de sa.san.eccl.l.illud.

De Jg

¶ Jgnarus ẽ q ignorat vel q ignorar. ꝛ Jsido. li.x.vñ ignorãs ignorabit.xxxviij.di.q ea vbi dr Qui ea q ꝺei sũt nesciũt:a deo neciunt.

¶ Jgnau⁹ ẽ idẽ qꝺ ignar⁹ vie.i.rõmis ⁊ vite.ꝑm Jsidoz ibidẽ.

¶ Jgnorãtia est cũ ꝺe fcõ vel de iure nihil scio. nec mihi aliqd suspicor ⁊ ꝑm Az.in sum.C.ꝺ iur. ⁊ fac.igno.

¶ Jgnorare ꝓpe ẽ nescire:qꝺ aligs ꝺz scire.Nescire autẽ ẽ cõe ius ignorare.vñ ꝓpe ois q ignorat nescit:⁊ nõ e⁹.vt no.ff.ꝺ iur.⁊ fac.ign .sup rubr.Et ignorãtia diuidit ex pte matie circa quã ẽ qr alia ẽ ignorãtia iuris:alia fci:⁊ hanc vna ꝓbabilis alia nõ.Ignorãtia fci ẽ vt si nesciã illũ ꝺcessisse q mihi cognatus ẽ:vl aliquod simile.⁊ ignorantia fci alia ẽ fci differẽtis ad salutẽ vel ad officiũ hec excusat.vt ꝓxio.cerribi.r.Ꝺẽ qꝺ i macello vẽdit mãducare nihil interrogãtes ipaz ꝓficiaz.Alia ẽ fci necessarij ad offiñ:vt i ꝑbytero q sit fcã manuũ ipositõ:⁊ hec nõ excusat.Alia ẽ necessarij facti ad salutẽ vt q rꝑs passus ẽ. hec ẽt nõ excusat i habentibus vsum rõis.Jtẽ ignorãtia facti alia ẽ ꝓprii facti.alia alieni.Si ꝓprii.aut ergo quis dat operã rei illicite.⁊ nõ excusat.aut rei licite.⁊ tũc aut habuit ꝺebitã diligentiã ⁊ sic ñ excusat a toto:ꝛ a tãto.Si vo debitã habuit:excusat a toto.Si vo sit facti alieni:aut ẽ ignorãtia ꝓbabilis s.ad quã ñ ꝛgrit q sit nimis diligẽs:aut curiosus igrẽdo.l'ẽt q sit nimis negligẽs.⁊ ꝺ excusat aut ẽ

crassa ⁊ supina. vt cū qs ignorat ea q̄ sūt publice fcā cora populo. tē ñ excusat. vt no. Ber. i. c. req siuit. ō ord. ab epis. q resig. epis. ⁊. c. i. ō post. ⁊ de exco. mi. aplice. ⁊ de ꝓsti. vt alias. li. vi. Jtē ignorātia alia ē simplex. vt cū qs tenēt scīr qō nescit: ⁊ fac ad hoc q̄ sciat sz ñ qcqd p̄t. Vel sz aliquos p̄t dici simplex ignorātia q̄ puat sciam: nec ponit debitū sciēdi: nec cōtemptū sciendi. ⁊ hec ē in bis qnō habent vsuz rōnis. alia ē crassa: vt cū qs negligit scire qō tenēt scire: nec tñ vult se scire. Alia ē affectata: vt cū qs negligit illud qō tenēt scire. ⁊ placet ei nescire. ibi p̄ma excusat a tāto. sed nō a toto. ſa adhuc excusat. sed minus q̄ p̄ma. tertia vero nō excusat: sed accusat. Jtez ignorātia alia est vincibilis: alia invincibilis. invincibil' aut est i troducta preter oēz culpā: aut p culpā precābulā. Si p̄mo mō. Aut simpliciter p̄uat cognitionē. vt i bis que carēt oi vsu rōnis. ⁊ hec excusat a toto aut nō tollit oino rōnis vsum: ⁊ tunc nō excusat a toto. vt i bis q nō sūt plene furiosi sz hāt aliqua lucida iterualla. ⁊ in pueris q sunt capaces aliq° mō p̄cepti: sz ñ plene. Si p ppriā culpā vt i ebrio ⁊ furioso. quorū vterq; p̄cipitaut se i hoc p suam culpā: nō excusat. qz ſm Aril'. i etbi. ebrio debet duplex pena: sz furiosus excusef saltē a tanto. Si āt sit vincibil' tūc distinguit vt. ſ. in crassaz ⁊ supina. ⁊ affectatā. Sz q̄ duplex sit ignorātia tex. est optim°. i. q. iij. ſ. bis ita. ꝛñdet. Jtē vt ait Ambro. Turbat nauicula petri ibi. i verbo ignorātia gl. optima oino vidēda. Alia ergo ē ignorātia iurz vt si nescio me illi posse succedē q mihi cognat° ē: ⁊ decessit. vt. ff. de iur. ⁊ fac. ign. l. i. ⁊ hec nō excusat vt i regula ignorātia. de reg. iur. li. vi. Est ēt q̄ dā ignorātia probabil': vt si qs erat i fcō alieno. ⁊ ignorātia nō ꝓbabil'. vt si qs erat i facto ꝓpo: vt reb° suis. vt. ff. p so. l. vlt. l'si ignorat aliqd qō oēs de ciuitate scūt. l'maior ps ciuū scit. l. regula. ſ. sz sci. ff. ō iu. ⁊ fa. ig. Turpe enī ē p̄ncio ⁊ nobili viro ⁊ cās porāti ius i quo vsat ignorare. l. ij. ſ. ab bis. ff. de off. iur. Et oīam iter ignorātiā. errorē titubationē. ⁊ nesciam no. Archi. xxxvij. q. iij. Jtē ignorātia dī ee tripler. ¶ Dria negatōis. q̄. ſ. scia negat. nec ōbitū sciēdi pōit. ⁊ simplr hec excusat Scōa ē ignorātia puatōis: q̄ ēt scia negat: sz aptitudo siue ōbitū sciēdi pōit. Et hec i eis q̄ ptinēt ad salutē: excusat a tāto sz ñ a toto. Tertia ē ignorātia dispōis q̄ pōit errorē siue ꝓceptōez: ꝓriā recte scie. Et hec i bis q̄ ptinēt ad salutē accusat. ñ excusat. Et sic pz q ignorātiaꝝ q̄dā excusat. q̄dā nō q̄dā magis. ⁊ q̄dā min°. ⁊ q̄dā oīo nil excusat sz īcusat. vl' acusat. ſtā ignorantia iur. si aliqd excusat. min° tñ q̄ ignorātia sci. Et ignorātia iurz alia ē iurz natural'. alia iurz diuini. alia iurz canonici: alia iurz ciuil'. Ignorātia iurz natural' nullū habentē vsuz rōnis excusat: q; hoc ms ē in corde bois scriptū. i. q. iii. ſ. bis ita denotādū. Ignorātia vero iurz diuini q̄tū ad aliqua simplr excusat laycos: ⁊ q̄tū ad aliqua excusat eos a tāto. ñ a toto. Legē. n. ꝓphias ⁊ euāgeliū: ⁊ doctrinā aplice scie tenēt epi ⁊ plati maiores: q debēt dño oīpotēti ſnire: ⁊ reddē rōnē ō ea: q̄ in eis ē: fide: ⁊ ipe. vnde ab bis regnt scia: veteris: ⁊ noui: testi. Sed layci ad hoc ñ tenēt nisi ad noticiā decalogi: ⁊ articulorū fidei. put i aplōz simbolo q̄ntēt. Ignorātia āt iurz canonici aliquos excusat: ⁊ aliquos nō. Cōtinet. n. ius canonicū ꝓstōnes p̄ qs discernunt peccata: ⁊ has tenēt scire p̄sbyteri curā alia rū hēntes. ſ. ꝓfessores. ſñō āt ita tenēt alij: ⁊ multo minus layci. Sz ipsi p̄sbiteri ⁊ alij clerici pz q̄ sūt i maiori gradu ꝓstituti. ſm hoc ēt plura scīr tenē tur. ignorātia vō eoz: q̄ publice. pmulgāt: ad laycos p̄tinētiā excusat eoz peccatū quod p ignorātiā ppetrāt. xvi. di. qō dicitz. Ignorātia vō iurz ciuilis aliqbus ꝓdesse p̄t: vt minorib°: rusticis: mulieribus: ⁊ minorib° ānis. ⁊ maxime i dāno eccliā do: nō āt i maleficijs. vñ vsus. Leges ciuiles si nescit femia: miles. Cleric°: ⁊ cultor: pcet sibi iudex ⁊ vlor. ſtā rusticitati succurrit i ignorātia iuī: vt i. l. q̄cūqz. C. q admit. ad bo. pos. pos. gl. i. q̄ allegat ad hoc iura. Szibi. Catbo de sacris ꝓcludit ꝓ Sali. quē dī rustice loq. q̄ rustico ius ignorāti nō dz succurri. qz dz ꝓsulē pitiores. Si ñ peāt mulierio° ⁊ nobilib° ad idulgētias eccliab° cū oporteat ꝓsulē pitos. nec rustico eccli ad siluas pci dz. sz tñ rustici tati pcēdū ē. vt. C. de testa. ⁊ quēad. testa. ord. l. fi. Jtē ignorātia dī crassa ⁊ supīa p methaphoram bois crassi ⁊ supini: q ñ videt ēt ea q̄ ad pedes ei° sūt

¶ Ignominia ē verbal' lesio ꝓ honorē: vel ēt turpitudo. Et sic dī q̄ ignōimosū ē cpō si q̄rat ab aliis docerī: cū ipe alios docē dēat: vt auc. ō ian. epi. ſ. dam°. col. ix. ⁊. xxxvi. dist. ſ. ecce. i. q. i. vilissim°. viij. q. i. sz. ⁊ ar. i. l. argētari°. ſ. phibz. ff. ō edē. Jtz dī ignōimia: ⁊ ꝓfusio ē xp̄m crucifixū pauperē ⁊ esurietē fallis p̄dicaī corporibus: ⁊ ieiūioz doctrinā rubentes buccas tumentiaq; ora ꝓferre. xv. di. eccleſie ꝓnceps.

De Jl

¶ Illustris ē nomē noticie eo q̄ mlt̄z claret. splēdore generz: vl sapie. l' vtutz: q̄uis sit obscure nat° ſm Jſi. Et nota q̄. iij. sūt noīa dignitatū. ſ. ma ximi: vt sūt supillustres: magni vt illustres medij vt spectabiles: mīmi vt clarissimi. vt in auc. ō ap. ſ. i. ⁊ trib° se. instī. i ꝓhe. ſ. cūqz. vbi glo. Illustres etiā dicunt q̄ sunt de ꝓsilio ⁊ ꝓsistorio imperatoris. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie.

¶ Illico dī fieri. qō sit añ q̄ diuertāt ptes ad alia facīēda. l. litigatorib°. C. de ap. vbi ꝓcedit illico appellare vna voce i crīnalib° ⁊ ciuilib° cās ēt sine scriptis. ff. e. ti. l. i. ſ. fi. ⁊. l. a snia. ſ. fi.

¶ Illata. l. opposita de p̄sump. nonne.

¶ Illusio ē deceptio vel derisio cle. vnica cū illusio de renū. vbi concor. multe in gl.

¶ Illiricus. i. schlauus. s. aliqs de schlauonia vide. ſ. colonu illiriciani. ⁊. C. de colo. illy. li. xi

¶Imbecill'ē fragil'ꝫ icōstās.ꝫ dī q̄si sine bacło

¶Impetē ē accusare:vt de iurciu.quēadmodū.

¶Impitia.i.ignorātia.de prescrip.sicut graue.

¶Immo stat q̄nq; correctiue.c.accedens.vt li.ñ ꝓte.de hoc ter.iuncta glo.xvi.q.i.p̄dicator.ꝫ l.sti chus.ff.de manumiss.testa.

¶Imppetuū.¶Impēse.¶Implementuz.

¶Impossibile.¶Impubes.Re.j.de in.

¶Incapacitas capit̄ p ipa reali icapacitate,put natura rei dictat l' dispō legis admit. aut q̄libz mediū oparī vl' significare decl'at. vbigīa ꝓmutu tur vl' legat̄ res sacra:icapacitas rei hui⁹ opat̄ q; nō valz:nec i re:nec i estimatōe:q; nō ē ꝓmerciū rei sacre.l.iter stipulātē.§.sacrā.ff.de.v̄.ob.Rō: q; res deo dicata ē ex̄ ꝓmerciū hoiuz:sz ibi legat̄ colūna aurea:vel marmor pictū:ad ꝓstructōnem dom⁹:de alia domo:ñ valet legatū i re:lz valeat i estimatōe.l.cetera.§.si duob⁹ de le.i.q; res ō le ē i ꝓmercio hoiuz.sz ne destruat̄ vl' deteriorēt nō tollit̄ de domo:sz debet̄ estimatio rei. Itē si legat̄ p̄diū q̄ ē icorporū p̄moniō cesaris significat:q; nulla ē dispō i re vl' estimatōe.l.apud iulianū.§. fi.de le.i.q; res ē simpliciter exēpta a ꝓmercio ho minū:nisi de lnia p̄cipis. Itē si legat̄ l' p̄mittit̄ res aliēa:nō p̄t solui.q; dñs ñ vult vēdē l' nimio magno p̄cio vult vēdē.l.nō dubiū.§.fi.ō le.iii. q; lz res i ꝓmercio sit.ē tñ difficilis i hīndo.ꝫ solue do. Itē si legat̄ iudeo mācipiū christianū. ñ valz dispō.nec dēbet res vl' estimatō rōne icapacitatz vt.l.multū iteresse.ff.ō ver.ob. Et sumit̄ significa tū ex re ꝫ psona. nā mācipiū xp̄ianū iudeo queri nō p̄t.C.ne xp̄i.māci.l.vnica.ꝫ.c.i. de iudeis.igit̄ ꝓctus sup illa re null⁹ē ipo iure:legatū nullū. Sz si iude⁹ legat xp̄iano mācipiū xp̄ianū valet dispō i re.l.multū iteresse.palle.q; nil ipedit. Et si dicēs obstat̄ q; legās dz trāsferre dñium.l.vbi ād.§.fi.ff. de ver.ob. Sed iude⁹ nō bz ꝓmerciū mācipij xp̄ia ni.ergo nō trāsfert dñium. Ñideꝛlz non bēat cō merciū:vt apud se remaneat:bz tñ vt ad alīū trās ferat̄.ꝫ sic de alijs exemplis.

¶In capita succedē ꝑm Hostī.i sū.de suc.ab in te.§.viso.ver.q̄ sit fcm̄. est q̄ filij p̄mortuoz fra trū succedūt i tot portiōib⁹:quot st̄ capita. verbi gr̄a. Tres sunt filii ex p̄mortuo fr̄e.ꝫ vn⁹ ex alio fratre.si tm̄ capiat fili⁹ ex vno fratre genit⁹.q̄tū tres ex alio genit.succedūt i stirpes suas q; quili bet capit certā portionē stirpis sue. Si vo fratres tot portōes capiāt quot capita sunt:tūc succedūt in capita.vide.j.i stirpes succedē.ꝫ Az.i sū.C.de bēdi.insti.ꝫ Hostī.ꝫ Spe.e.ti.in tractatu libello rū ver.nūc.de collateralibus.

¶Incōcussa.i.iuiolata.sz icōcusse.i.qete sine in terptatōe.c.illud.ꝫ.c.auditis.de p̄scrip.

¶Incendiarī⁹ē q ob inimiciciam. aut pp gr̄am edes arbores.siue segetes icendit.vt.ff.ō pe.l.ca pitaliū.§.icēdiarī⁹. Et icendiarū p sniaz ab eccle sia denotati.tm̄ a papa absoluūt̄.de sentē.ex.tua nos. Al' incēdens domū vel areā vlterius puni tur:de iniur.c.si qs domū.

¶Incidēs ꝫ emergēs qūo differāt:no.i.c.i.ō ot di.cog.ꝫ.c.a nobis.ō excep.vīō ō boc.§.emergēs

¶Incētor dī iō q; ipse alios parua suggestione succēdit ad vicia:ꝫ psuadēdo iflāmat. ꝑm Isido.

¶Incentiuū idē est quod appetit⁹:vel audacia. seu volūtas.de vi.ꝫ bone.cle.c.vt clericorū.

¶Incest⁹ē abusus ꝓsanguineārū vel affinitū. vt §.cū ergo.xxxvi.q.i.xxxv.cā.quasi p totū.

¶Incestuosus dī:q cognatā:vl' affinē:vl' ēt san ctimonialē:nefario amore:l' coytu violat:seu ma culat̄siue i mrimonio:siue sine mātmonio:vt i.§. palle.ꝫ.xxvij.dis.virgines. Et de monialib⁹ē pe na capitalis.l.si qs nō dicā rapē.C.de epi.ꝫ cle. ꝫ.l.vnica.de rap.vgi.C.i p̄n.que sic icipit. Rapto res vginū honestaz vel ingenuarū: siue iā despō sate fuerint:siue nō:vel q̄rūlibet viduarū ꝛc.capi tis supplicio plectēdos decernimus.

¶Incola dī q i aliquā regionē domiciliū ꝓtulit vel ꝓbit:q̄si sedē ibi positurus:vel māsionē:ita q; trāsactz decē ānis domicilū ītimuit.lz ēt cā studii ibidē steterit:vt.ff.de ver.sig.l.pupill⁹.ꝫ.l.icola.l' q.ppriā certā colit. Re.ō.agricola.

¶Incolumz dī a noīe colūna:q; sicut colūna ē erecta:fortz:ꝫ stabil':ita icolumis ꝓsimil'r. Et ista rōe forte fili⁹ dī hīe i bonis p̄is q̄rtā icolumē.i. fortē ꝫ stabilē.q; fideicōmissa ꝫ legata minui non p̄nt:vt.l.ij.cū ibi no.C.de inoff.do.

¶Incuria ē negligentia:clemē.q; ꝓtingit.ō re. do.ꝫ.c.q̄situ de pen.ꝫ remiss.

¶Incertitudo:nihil:vel min⁹ significat.q; nihil vl' min⁹ondit.iō act⁹ sub īcertitudīe posit⁹ effectū nō hz:vl' hz q̄si quouis p̄babili medio īcertū fit de claratio l' significatio vbi gr̄a. Testator īstituit hr̄ dē.ꝫ ab eo legat ticio magnā ptē hīditatz p modū quotte:vel singularz rei.deide legat seyo certā sū mā:ꝫ nō dicit a quo:an ab hīde:an a legatario i telligit̄ ab hīde.q; hoc significatuz fuit ex cōi mō agēdi quo hēs soluit onera.ꝫ sic ex cōi mō intelli gendi vl' hēs oneran.facit.l.si fuus legat⁹.§.qui margaritā.ff.de le.i. Itē ibi testator legat fuo lib tatē si dederit decē:ꝫ nō dic̄ cui.certe iteliigitur q; det hēdi.l.q pecuniā.ff.de sta.libe.q; hēs habz on⁹.iō ꝫ recōpensationē. Itē ibi testator hīdē in stituit.ꝫ rogauit eū restituē oēm hīditatē ticio.de inde testator reliqt.xv.seyo.ꝫ non dicit a quo in telligit̄ a fideicōmissario.vt. l. fi.C.ad treb. Item ibi.testator hēdē īstituit.ꝫ vlt eū dare decē:ñ dic̄ cui:ñ valz.l.paul⁹ñdz.ff.ō re.ꝫ.ū.rō q; nullū ē si gificatū ex q⁹ ꝓcludi possit cui dēat:iō nlli dēt.itz ibi:testator legauit ticio:ꝫ duo st̄ b⁹ nois amici te statoz legatū valz:ꝫ p̄t bīl' vni solue cui voluerit nec tñ hīt̄ ille alt̄ nisi alī ꝓbz testō ē ō ipoz ō alio sensisse. Si āt hēs vl' nō tñt̄ solue vni l' alteri ni

si ꝓbet testatorē ō se sensisse. ⁊ ꝫ hoc neutro ꝓbā te nō valet legatū seu ñ habebit effectū. l. si quis fuuz. §. si iter duos. ff. de le. ij. Rō: qz lz nomen ꝓ priuz eius cui relinquit sit expssum tñ pp ꝙuenē tiā notis ⁊ circūstantiā i altero remanet icertitu do. Nec ꝑt dici deberi vtriqz: qz testator legat vni tñ: vt pz ex numero singulari. ió nisi hec certitu do declaret: nō debet: qz nō apparet cui. Itē ibi testator legauit ticio albo. ⁊. deinde ticio nigro. ⁊. deīde dixit ticio. ⁊. sibi legata adimo: ñ declarādo ō quo itellexerit nō valz adēptio: nisi doceat ō q° testator senserit. l. iij. §. si duob⁹. ff. de adi. le. Rō ē eadē vt. §. i legato fcō ticio: nō declarādo de quo ſz ibi. testator ticio albo. ⁊ ticio nigro legat domū deīde dic̄ ticio adimo domū nō declarādo ō quo valz adēptio i vtroqz. l. si fuerit. ff. ō re. du. Rō qz significatū illō fuit ex domo q̄ tota adimit. ⁊ tota i legato fcō vtriqz ꝓtinebat ió legatū fcm vtriqz adimit. Et hoc adēptōe totus legati declarante illud. Itē ibi lego paupibus valz. l. id qō paupib⁹ C. ō epi. ⁊ cle. Rō qz significatū sumit ex paupe ō clarāte qbus relictuz ē. Et lz aliq sint pauperes alijs declaratio tamē supplet arbitrio boni viri.

¶ In qñ priuat vl auget. no. Jo. an. de ꝙue. ad nostrā. Et dat remissiōez ad Spe. ō iur. pa. nobis āt. Sz plenius no. Archi. xl. di. si papa. Et qñqz no. itrinsitatē: qñqz extrinsitatē: iuxta Alexādrū In cāpo curro ⁊c. ⁊ hz in. l. si cui in pn. ff. de le. i. Qñqz ponit ꝓ valde i ꝓpositōe: vt iuigilat. i. val de vigilare cle. pastoralis. ō re iudi. c. i. de fideiuſ. Spe. ō dis. ⁊ allega. §. post hec. ỽ. alibi pōit. ibi ēt ipersonale significat valde iterdū ponit pro nō i ꝓpositōe: vt iniustus: iniquus. i. ñ iustus: ñ equ⁹.

¶ Incorrigibil' ꝑm Bar. dī q nō paret iudici in extremo iurisditōis qō ē snia. Sz ꝓtumax dī qui nō paret i prio iurisditōis: qō ē citatio. vel in ius vocatio ꝑm Anto. ō butri. dī incorrigibil' q post ꝙ penitus ē ꝓdēnatus: iterꝙ refert ad idē crimen c. vt fame de sen. exc. idē patior. lz enīz non faciat penitentiā nō dī ꝓpterea icorrigibil' nisi reuertatur ad sile vl ad peius delictū. nec faciet sui pſentiā iudici. c. qñ frequēter. §. i. vt lit. nō ꝓte. dū enī facit sui pſentiam vt iudex eum apphendere posit nō ē incorrigibil': qz ecclesia hz adhuc qd vltra faciat. c. cum nō ab homine de iudi.

¶ Indefinita capit pro oratōe cui nō ꝓponitur signū vniuersale vel particulare. Et oratio idefinita significat idifferēter. Qñqz ēt vniuersaliter distributiue. seu collectiue. seu aliter ꝓut ei⁹ significatū l' materia subiecta: l' quecus circūstātia: seu aliqō mediū ꝓbabile ꝓcludit. ỽbi gfa. ibi lex logit idefinite dicēdo: vēditor tenet rē tradē: vel tenet de euictōe: vel homicida: vel fur est puniendus significat vniuersalit. qz sensus ē q oīs hō q ē vēditor: tenetur tradere rē. Et omnis homo qui est homicida: vel fur: est puniēdus. Et hoc pz ex omnibus legibus sic loquētibus cuz ea intellectu. Nā natura legis est oīa in quibus ē medium sub eadē regla ꝙcludē. Cū vbi sit eadē ratio. ibi ⁊ idē ius eē debeat. l. illud. ff. ad. l. aquil. Itē q rōne ō ista lege ōtraberet vnus eadē ⁊ ali⁹. ⁊ sic remāeret delusoria. ⁊ sic dicit: seu ió dicit vniuersaliter. Differt tñ idefinita: ab vniuersali ꝑm Bar. quia vniuersalis oīa significat ex suo ꝓprio significato indefinita vo nō ꝓprehēdit oīa ex sua significatō ne ꝓpria. ſz ex idēptitate rōis: iterptatōe iuris vl' dispositōe legis. ỽbi gfa. lex dicit homicidā puniē dū morte. Nō tamē sub hac lege ꝓprehendit homicida iuste occidens. s. ad sui defensiōem vl' persniam. vt in. l. i. C. ad. l. cor. de sic. Secus si lex loq̄ret vniuersaliter. tūc. n. ex ꝓprio significato ꝓtineret oīa. ⁊ nō iterptatōe iuris. sicut idefinita. Idē cū pfertur ab homine in materia naturali. dicendo homo est animal significat vniuersaliter. quia sensus ē q oīs homo est animal. quia significatū sumptū ex natura necessario inest omni homini. Idē cū profertur a lege: dicendo obligatio ē iurz vinculuz: vel actio est ius pſequēdi ⁊c. qz cuilibet obligatōi ⁊ actōi necessario conuenit diffinitio. Itē ibi. in iudicio iterrogat⁹ de plurib⁹ crimīb⁹ an fecerit. rñdet quid eoz non feci. equipollet vniuersali: puta sensus ē nihil hoz feci. l. si is q ducē ta. §. vtrū. ff. de re. du. quia significatum sumit ex iterrogatōe ⁊ rñsione facta in iudicio. nam rñsio facta ibi debet certiorare. ibi interrogantē alias nō dicitur responsio. modo recipiendo vniuersaliter interrogans certioret: quia rñdēs omnia negat. Si aūt nō reciperetur vniuersaliter non certiorabit aliquo mō: qz nō appareret qd negaret ⁊ qd ꝙriteret. Et sumitur hic significatum ex eq pollentia. qz negatio ꝓposita signo: facit oratōez equipollere suo ꝙtradictorio. Nam lz ibi negatio postponatur i ordine scripture: ꝓponit tñ i ordie ꝙstructionis: dicēdo: qd eoz nō feci. i. nō feci quid eoz. ⁊ sic equipollet isti nihil eoz feci. iura tamen paruz itēdūt significatū eqpollētiaz. Itē ibi. promitto p beredē meū ñ fieri: quomin⁹ tibi ire agere liceat. hec ỽba p beredē meū significāt vniuersaliter. qz sensus ē per nullu beredē meū. l. ij. §. fi. ff. de ỽbo. obli. qz nomen heredes lz proferatur i singularitate: tñ significat oēs hēdes. alīs stipulatio ñ haberet hereditatē: nec eēt certitudo ō quo itelligeret: ⁊ ō quo ñ. Itē ibi. testator dic̄ lego seruos meos textores. ⁊ oēs sunt textores significat vniuersalit. qz sensus ē. lego oēs suos meos. l. seruis vrbanis. §. fi. ff. de le. iij. qz significatū hoc sumit ex accidēti facti: q oēs sūt textores. Si aūt aliq sūt textores. ⁊ alij ñ: significat vniuersalit oēs textores. ⁊ nō vniuersalit oēs suos. l. palle. qz verbū textores ponit ad restōnē. vt alij nō ꝓtineantur i legato. Itē ibi. testator dic̄. lego lanā: argentū significat vniuersaliter vt oīs lana: oē argētū videat legatū. l. si cui lana. ff. de lega. iij. qz q rōe vnū ibi ꝙphendit: eadē rōe ⁊ aliud. ⁊ q rōe vnuz

excludit:eadē ⁊ aliō.⁊ sic nihil significat. Itē ibi obligo bona mea.nō significat vniuersalr.q; sup pellex:filij naturales ⁊ ꝯcubina ñ ꝯtinēt.l.obligatiōe.ff.ō pig.q; ex natura istaꝝ rez quis ad istas tta afficit:ꝙ nūq̄:vel ratio obligat.ergo ī obligatiōe eas noluit ꝓhibēdē.ſz ꝓhebendunt alia q̄ qs solet obligare ꝓ debito.q; significatuz sumit ex ỽbis ⁊ cōi mō agendi:seu obligādi.debēt enz verba deseruire intentōni.⁊ nō intentio verbis. nā per ỽba exprimit intētio.xxij.q.v.humane aures.xxviij.di.sedulo.i.q.i.marchion de ỽb.sig.intelligēta.⁊.c.ꝑterea. Idē si dicit vniuersalr:obligo oīa bona mea:q; adhuc ꝑdicta ñ ꝓhibēdūt. Itē ibi testator dicit heres meus dānatus esto dare:significat vniuersalr.q; sensus ē ꝙ omnes heredes teneant.l.si pluribus.ff.de lega.ij. Finaliter ergo indefinita equipollet vniuersali.de prudule.q; circa.xix.di.si romanoꝝ.ff.ō serui.l.si cui ⁊ hoc verꝝ ē de indefinita legis vel canonis ⁊ ius tradere intēdētis.talis enim idefinita equipollet vniuersali si lege vel canone nō diffinit.xxxi.q.i.qō si dormierit. Jo.an.no.ꝙ si non est cadē rō ⁊ ꝓditio:ꝓpter aliquod accidēs oīum ꝑticularium ī vniuerso ꝓhibensoz:tunc indefinita non equipollet vniuersali.ỽbi gīa si legat lana idefinite ñ ꝯtinet tecta in legato.l.si cui ī ꝑn.ff.de le.iij.ſz si legat oīs lana tuncta etiā cedit legato.l.pediculis §.labeo.ff.de aur.⁊ ar.le.in glo.super ver.alioꝝ ecclasticoꝝ in.c.vt circa.de elec.lib.vi.ỽbi de hoc plene no.

¶ Ineptie sūt factitates.c.q̄ traditōe.xxij.di.

¶ Indulgentia notat Archi.ij.q.ij.c.fi.⁊ de pniten.⁊ remissio.c.ij.li.vi.

¶ Indoles ē quedā imago future virtutiz ꝑz Jsidorum ꝓprie dicendo.

¶ Indignari ⁊ dedignari differūt:vt ꝑz in.c.vera iusticia.di.xlv.vnde īdignari sapit virtutez ſz dedignari arrogātiam.

¶ Indigena dicit quasi idegnitus vel quasi in eo loco natus ꝑm Jsidorum.

¶ Inditio ē numerus ānoꝝ ꝓsistens ex tribꝰ lustris.Est aūt lustrū qnquēnū.Et qualiter ponit īueniri iditio bī ī gl.iditōis.c.iter dilectos.de fi.istru.Sic eīm faciēdū ē.Annis dñi addas tres. ⁊ diuide totū per qndecim.⁊ id qō remanet ꝓpleta diuisiōe:in numero diuidēdo hoc oñdit iditōz ī isto seu pro isto anno.

¶ Inducie ꝑm gl.ſum.iij.q.ij.sūt qnq̄plices.ſ.restitutorie.ꝑparatorie.citatorie.deliberatorie. idicatorie:siue executorie.Et ibi ponit tēpus oīum quam glo.vide supra dilatio.

¶ Inder ē ꝑditor:dictus ab idicādo ꝑm Jsi.

¶ Indictū ē qō idicit.i.notificat vt sciat ⁊ fiat.ab idicēdo dēz.⁊ sic fit idictū sup iudiciū:ne ꝓcedat.

¶ Indiciū ē mediū itellectuale ỽtatiz elicitēde:ex aliq̄ singulari circūstāna īsurgens.C.⁊.ff.de rei vē.l.indicia.⁊ dī ab idicādo:q; idicit.i.notificat.

¶ In diē adiectio:ē qñ qs ita vēdit rez vt si quis citra certū diē meliorem ptem obtulit ꝓditōis.ſ. pluſq̄ prior ēptor:res vēditori tradatur vt alij vēdere possit cuicūq; velit.vt.ff.eo.ti.

¶ Inexpiabilis dī eo ꝙ nūq̄ expiet.i.purgetur ꝑm Jsi.

¶ Inficiator.i.negator.q; nō fatetur:sed contra veritatē mēdatio imitur.

¶ Inficiatio.i.negatio.l.ca q̄.C.de neg.ge.Et īficiari.i.negare.Hinc ē qō dī aliqñ de aliquibus actōib⁹ ꝙ crescūt ꝑ ificiatōez:q; ab initio competūt ad simplū:hoc est ad rez vl̄ estimatōez seu dānuz datū.Et si ille hoc negauerit:⁊ ō hoc ꝙicat ꝓdēnabit ad duplū.vt ī actōe depositi:ī eo qō de positū est timore ruine icēdij:vel naufragij.vide §.de actio.actio.in factum.

¶ Infans est paruulus minor septē ānis.vt.l.si infanti.C.de iure delibe.

¶ Infamia ē fame ꝙatō siue diminutio.Fama náq; qñq; ꝓsumit vt ex toto ꝑ extincta habeat.ſ. cū maxia vl̄ media capitis diminutō iteruenerit vl̄ sic.Infamia est cōis opinio ỽbis ꝓnūciata ex suspitiōibus orta.Itē ifamia est aliud q̄ scādalū ⁊ plus ꝑportat:q; hoc ꝑ purgatōez tollit sed ī illo purgatio nō idicit.de bonī.ex lr̄is.ī gl. Itez ifamia est lese dignitatis stat⁹ vita:⁊ morib⁹ reprobatus. Per oppositū fama describit. Re.§. Fama.⁊ de coha.cle.⁊ mu.c.vestra.ī gl.notoriū.vñ duplex ē ifamia.ſ.iuris ⁊ facti. Infamia iuris ē qñ ius dic aliquē ee ifamē. Sz ifamia facti ē qñ apud bonos ⁊ graues viros ē opinio de crie alicuius.ō hoc.l.i.ō causis ex qbus ifamia irrogat. Infamia iuris duplex ē.ſ.ciuil⁹ ⁊ canonica.Et ī famia iuris ciuilis cōtrabit ex sn̄ia criminis publici.ſ.diffinitiua.nō āt ex sn̄ia interlocutoria:nec arbitri.Etiā qñq; ex sn̄ia criminis ꝓuati.vt furti:vl̄ iniurie.Etiā qñq; ī facto absq; sn̄ia qs incidit ifamiā.Infamia canonica cōtrabit ex quolibet peccato mortali. Et qō ifamia.⁊ q̄ ꝓpellat testem a testificādo in cā crimili vel ciuili criminaliter seu ciuiliter itentata.nota.in.c.testimonium de testibus.

¶ Infra.no.ꝑ Inn.ō fi.istr.iter dilectos:⁊ Jo. mona.ō excep.pia.sup ỽ.octo.li.vi.ibi habes qñ includit vel excludit.⁊ Jo.an.de cle.ꝓiuga.

¶ Infinitas in multiz iuris regulis ꝓhibet.ō rescrip.cū ī mlti.li.vi.Et exēplificat ō reli.dom.c. vlt.⁊.e.ti.c.religionē.li.vi.de testi.cuz cām.⁊.c.significauerūt.ff.de testi.l.i.ī fi.Itē ī relictis ꝑ rediēptiōe captiuoꝝ:ubi etiā restringit infinitas. Itē cū multitudo peccaut. Item nō onerat heres ī infinitū fideicōmissū soluere. Item in stipulatione dāni ifecti nō debet qs ī infinitū ee obligatus.⁊ sic de aliis.⁊ merito reprobat infinitas:q; multitudo ē canonib⁹ inimica.de ꝓben.q; in tantum ⁊ onerosa mlitudo nihil hz hōesti.ī auc.ō referē. pala.§.ꝓpterea igit col.ij.⁊ ō hoc habes plures

ꝓcordãtias. de eta. ꝛ qua. c. pe. vide de hoc ꝑ Jo. an. in gl. c. cũ in multis: ꝑal.

¶ Jnfula sumit interdũ ꝓ corona impali. C. de qua. ꝑscrip. l. fi. in fi. Quinq; ꝑ alba fascicula sacerdotalis capitis ſm glo. i cle. ii. de vi. ꝛ bone cle. capit etiaꝫ ꝓ mitra episcopi vel abbatꝫ: ꝛ significat aliquã dinẽ ſapiẽtie qua ꝑcellere dꝫ episcopus. i. q. vij. ꝓtra venientibus. i. q. i. vilissimus. xxv. dis. §. nũc ãt lxi. dis. in sacerdotibus. ꝛ duo cornua eius significant duo testamenta. ſ. vetus ꝛ nouũ. que eꝑs dꝫ memorialiꝫ tenere. xxuj. dis. qui eꝑs. Et due pendule que sunt i posteriori parte significãt mẽoriã duplicẽ. ſ. mãdatoꝝ diuinoꝝ. xlii. di. sit rector. Et pecatorum suorum ad compunctionẽz de pe. di. iij. iudas. i fi.

¶ Jngeniosus dr quasi ĩtus habẽs viz gignendi quãlibet artez ſm Jſi.

¶ Jngenuus ẽ cui ex natiuitate ꝙpetit libtas q nõ est factꝰ lib ſz natꝰ. isti. ō igenu. i ꝑn. Vide ō hoc etiã Az. i sũ. C. de igenu. vel. est q statim qñ nascit liber ẽ. ō ser. nõ ordi. c. ĩstituẽdi. i gl. i. Et ingenuitas dr libertas de purga. cano. c. i. in gl.

¶ Jnita. i. cõtracta. de pac. c. anthigenus.

¶ Jn ĩtegꝝ restõ est ꝓcis stat quez facẽ ꝓceps re ĩtegratio. vel iuris ꝓcis ꝑ quã subuenit i mori bꝰ ecclesijs vt i. l. i. C. de sen. paſ. etiaꝫ est audiẽne reĩtegratio ſm Spc. eo. t. ꝛ. l. q ſi minor. §. ſi restitutio. ff. de mino.

¶ Jn ĩtegrũ restituere ẽ reducere i eũ statuz in quo erat añ lesionẽ. de i ite. resti. c. auditis i glo. fi. ꝛ ꝑ hunc modũ subuenit minoribus ꝛ ecclesijs C. ō repudi. l. i. ꝛ. C. de i inte. resti. l. postulata. Et qñq; ex legitima ꝛ iusta cã subuenit ẽt maioribꝰ vt. ff. ex qui. cau. maio. ꝑ totũ. Et sic itelliguntr. c. ex lris. e. t. ꝛ. c. cũ Bertoldus de re iudi. ꝛ. c. significante. de pigno.

¶ Jniuria vno mõ generaliꝫ dr esse illud qđ nõ fit iure. ꝛ dr ꝙſi nõ iure factũ. Secũdo iniuria specialiter dr culpa: vt i. l. aquil. Tertio dr iniqtas l iniusticia iudicãtis. vt insti. e. ti. in ꝑn. Quarto dr ꝓtumelia. vt. ff. de iniur. l. i. in ꝑn. ꝛ. l. apud labeonẽ. e. ti. Dicit ergo iniuria ꝙſi ius iniquũ ex eo sic dicta qꝫ iure ꝛ iusticia caret. Fit ãt iniuria tribus modis. ſ. re: ẏbis: ꝛ lris. Re vt cũ manus iferunt vt. d. l. i. §. i. Verbis vt cũ fit cõuiciũ. vt i. §. i. iam allega. qđ fit a ꝙcitatõe vel ꝙuentu hoc est a collatione vocũ. Cum enim in vnũ plures voces cõferunt cõuicium dr quasi ꝙuentuz. Et fit conuicium nõ tm ꝑsenti. sed etiam absenti vt vociferãdo vel alios ad vociferandũ ꝙcitãdo ꝺ certã ꝑsonam. vt l. i. ꝛ. l. apud labeonem. §. quicũ cũ. §. fecisse. ff. de iniur. Iniuria lris fit cum quis ad infamiam alicuius libellũ vel famosuz carmẽ vel historiaz cõscribit. vt. ff. de iniur. l. lex cornelia. §. fi. ſi qs ẏborũ. Re. ſ. famosum carmẽ. Itẽ iniuria tripler est vna leuis. vt ſi modico ictu qs a pẽe l ſuperiori p. uciat: alia atrox. vt ſi aliqs a minore ſe fortiter l et modice verberet: vl i ꝑspectu iudicis: l oculo aut membro priuet. Et hic dicit pluribus modis vt premissuz est.

¶ Jniuria. actio. Re. ſ. actio iniuriarum.

¶ Jn ius vocare ẽ i ius cã iuris experiẽdi vocare apud eũ q ius dicturus est. vt experiat actor: an ius sibi ꝙetat: an nõ. vide de hoc Azo. i sum. C. e. ti. ꝛ habet. C. ꝛ. ff. e. ti. l. i.

¶ Jnibi ẽ aduerbiũ ꝙpositũ. Etiã qñq; ẽ nomen libri quẽ ꝙposuit Ouidius ꝓtra Jbidem aduersariũ ꝛ cognatẽ suũ. quẽ vituperãs ibi nominabat: qꝫ ibis. i. ciconia ẽ auis vituperabilis ꝛ ĩmunda: adeo qꝫ eius ĩmundiciam exprimere noluit ſm Jo. an. in cle. i. de re iudi. in glo. ver. inibi. vbi hec ponit.

¶ Jnbiatio ẽ frequens requisitio. C. ō pe. bo. sub la. i. i. ii. x.

¶ Jn litẽ iurare ẽ suo arbitrio ꝑstito iuramẽto, ꝑ tãto nolle carere. vl rei estimatõne ꝛ suũ itereſſe singulare facẽ. ꝛ hoc infinita taxatõe fcã ꝑ iudicez vt. l videam. §. iurare. ff. de i lit. iurã. ꝛ. l. arbitro ff. ō dolo. ꝛ ita hoc iuramẽtũ fuit affirmatõis: i q̃ opi. fuit gl. ff. o i lit. iur. iuꝑ rubri. iz ꝓrium teneat dñs Ja. de ranẽ. i. co. ti. l. ij. ꝑ hoc ō eo no. plene l rei estimatõe. ꝛ iuũ singulare intereſſe facere.

¶ Jnnoxius ẽ q̃ nõ nocet. sicut noxius nocẽs dr.

¶ Jnnocuus dr cui nocuũ nõ fit ſm Jſi. li. x.

¶ Jnofficiosuz testm̃ dr quod factũ ẽ ꝺ officium pietatis. vt. l. ij. ō iofficio. test. quo. ſ. extraneus heres ĩscribit: alias ĩstituit. Jdẽ ſi nõ exheres: vt. l. iz is §. i. ff. e. t. Filius vo. ppa? aut ꝑterit: aut iniqz exheredat. ꝛ hoc ẽ qñ pater vl mater facit testm̃. Jdẽ ſi filius i testõ patrem sine cã exheredat. ẽt ſi frater frẽ frater exheredat. trib? plenis ĩstitut? i duob? casib?. ꝛ dr testm̃ inofficiosuz. vt insti. e. ti. §. i. ꝛ. ij. Officiũ enim iter patrem ꝛ filiũ dr pietas. ff. de obse. p: estan. l. penul. iter patronũ ꝛ libertuz dr obsequiũ. C. ō neg. ge. l. fi. iter deuz ꝛ boiem dr religio iter boiez ꝛ boiez stat in noie generali: vt qđ dꝫ hõ homini ex natura. ff. de ser. co. ti.

¶ Jnofficiosa donatio dr q̃ ꝺ officiũ pietatis facta ẽ. ꝛ fit ad silitudinẽ inofficiosi testamẽti. vt. C. e. ti. l. i. ꝛ per to. ti. se. qꝫ pena liberi vl parẽtes excludũt a bonoꝝ subsidio vl ex ꝓposito donãtis: vl re ipsa qđ ꝑ se sufficit ad reuocatõez donatõis iz ꝓpositũ vel ꝙsiliũ donãtis iteruenit iurta no. ĩ l. ſi liqueat in gl. C. e. ti. vide de hoc ibidem.

¶ Jn ꝑsentiaꝝ habet in. l. ō etate. §. ex cã. ff. ō in te rega. act.

¶ Jmppetuũ qñq; significat donec viuo. ff. ꝑ socio. l. i. qñz significat ꝑ infinita secula ẽt pꝰ morte ꝑz gl. i ẏbo ꝓpetua i. §. ãt sit ita. insti. de ẏbo. ob.

¶ Jmpẽ. e ſm Azo. i sũ. ō rescin. ven. dicte sunt ab ĩpendo. Et sũt triplices: quedã necessarie: quedã vtiles: quedã volũtarie. Jnecessarie dicũt qđ nõ factis. res erat peritura. vl que ſi facte ſi cẽt res longe deterior effecta fuisset. vt i. l. ipẽse. ff. ō

ẽbo.sig.verbi gratia. Cõduri a te domũ que ita ruinosa erat:q̃ nisi releuassem eã:erat casura.he ipense dñr necessarie.ꝛ ipas repetã p ꝯdiã actionẽ ꝓducti.Vtules dñr gb⁹ nõ factis res nõ erat pitura:sz ipsis factis melior efficit:vt pote si faciã fenestras vtles i domo;vel silia.faciunt ergo vtiles ipense rẽ deteriorẽ eẽ meliorẽ.Volũtarie dicunt gb⁹ nõ factis res nõ erat pitura:nec ipis factis res efficit melior:sed bñ amenior:vt pote si facio picturas i domo mea.he nõ repetunt nec deducũt.q̃uis secus sit de necessarijs ꝛ vtilib⁹.Sz has licitũ ẽ mihi abradere sine lesiõe potis stat⁹ si abrase pñt mihi aliquã vtilitatẽ afferre.alioqn nõ eẽt mihi licituz:q̃ maleficijs hoium qui nihil aliud q̃rũt nisi vt noceãt nõ ẽ idulgẽdũ:sz obuiã dũ.ꝛ sibi iputet qui eas fecit:q̃ donare vi iuris fictione.vide supra expense.

¶Implementũ sumit pro iplemento ꝯditõis ꝛ hoc mõ significat actũ nedũ esse purificatũ:imo ꝛ hereditatẽ eẽ acqsitã vl legatũ.l.iam dubitari.ff. de bere.isti.Sz ibi.istituo vel lego si capitolium ascẽderis:iplet cõditio.hoc ipletum significat purificatõez actus.ꝛ nõ acqsitionẽ.l.antepe.ff.õ cõdi.insti.Si aũt ꝯditio eẽt grauis:puta si Alexandriã ierit.si centũ dederit:tũc ipletẽtũ significat ẽt acqsitõez:q̃ significatũ sumit ex onere magne ꝯditõis quã nullus cõiter ipleret nisi post deliberationẽ acquirẽdi.Jtẽ dic q̃ in legato lz ipedimẽtũ ꝯditõis tm̃ significet purificatiõz.Tamẽ p hoc ẽt iportat acqsitõez cõmutabilẽ.s.trãsmissiõem legati si decedit:q̃ ꝯditõne purificata legatuz trãsmittit.l.vnica.§.fina.C.de cadu.tollen.Secus i hereditate:q̃ illa non adita non trãsmittit.l.q̃m C.õ iure delibe.Jtez ibi pupillus est institut⁹ sub ꝯditione si ierat Alexandriã q̃ distabat p.xx.vel xxx.dictas:lz ꝯditio sit grauis attamẽ hoc iplemẽtũ significat tm̃ purificatõez:q̃ nõ plus põt significare:lz.n.pupillus hoc fecerat aõ acqrẽdi hereditatẽ:nõ tm̃ sibi acqrit.q̃ nõ põt adire sine tutoris auctẽte.Sed in legato secus:nam sibi acqrere tur.l.pupillus.ff.de ꝯdi.insti.iuncta.l.ꝯditõibus ff.de condi.ꝛ demon.Sed ibi.pupillus filiusfamilias vel seruus est institutus a patre vel a domino sub ꝯditione:adimplet conditionem:hoc iplementuz trahit acquisitionez:quia purificata institutione nõ est in eius volũtate vel ptãte acqrere vel nõ acqrere.vñ necessarius est heres.vt insti. de bere.qua.ꝛ differen.§.i.Nec obstat q̃ nõ põt acqrere sine tutoris auctẽte q̃ hoc vex est vbi per se sibi acqrit.Sz hic iure ciuili sibi q̃rit ẽt eo inito ꝛ sic de alijs.Finaliter ergo iplementũ ꝯditionis vl modi significat qõ ipm factũ:ipsa ꝯditio:vl modus:seu significatũ:alias vñcũq̃ lũptuz significare dictat.

¶Impossibile notat.lxi.di.catulensis ecclie.vñ iposibilitas ꝓpe ẽ triplex.vz iuris:facti.ꝛ nature sm̃ Jo.an.in regla nemo.ff reg.iur.li.vi. Et no. q̃ iposibilitas apposita actui diuersimõe significat.vt ex significato ex ea sumpto vl als vndecũq̃ ꝯcludit disponẽtẽ voluisse.vbi gra vẽdo vl ꝓmitto tibi si celũ digito tetigeris:significat derisionẽ ꝛ nõ ꝯsensũ.l.non solum.ff.de act.ꝛ obli. Nõ q̃ significatũ hoc sumit ex iposibilitate adiecta q̃ existere nõ pt.Et iõ nec valz act⁹ sub eo celebratus.Etiã q̃ sic apponẽs iposibilitatẽ ꝛ sciens q̃ hoc itẽdit nihil agẽ.Jtẽ ibi.Stichus seruus meus si mille dederit liber esto:lz hec ꝯditio ñ sit iposibilis:sed difficilis:q̃ mille dari p seruñ pñt cuz maxima difficultate.imo q̃si iposibile ẽ:q̃re ñ significat ꝯsensum.l.cũ heres.§.i.ff.õ sta.libe. Et sumitur h⁹ significatũ ex q̃si iposibilitate:q̃ significat q̃ nõ fuit animus libertatẽ dare.Jtẽ ibi si heres meus digito celũ tangat:ꝛ si nõ tetigerit:centuziticio loco pene soluat.Ticio centum non debent instit.de lega.§.i.q̃ iposibile ꝑcipit heredi:iõ preceptũ nullũ cui pareri nõ põt.Jdeo pena apposita locum nõ hz.Jtem ibi filius constituitur seu istituit sub ꝯditione iposibili:si digito celũ tetigerit.istitutio nulla ẽ.l.si filius.ff.de condi.insti.Et hoc rõe iposibilitatis:vt supra.Jtez ibi ꝓmitto hodie cẽtũ dare Rome.ꝛ sum Erfordie:nõ valz ꝓmissio.insti.de ẽbo.ob §.loca.Jtẽ ibi exñs Erfordie dicit;volo ꝑstari ticio suos meos quos habeo Rome itra decendiũ mortis mee;si testator stati mortis:ita q̃ iposibile sit prestare itra decẽdum nihilominus valz legatũ.l.si mihi ꝛ tibi.§.i.ff.de leg.i.q̃ lz ex euẽtu festine mortis testatoris sit iposibilitas ab initio:tm̃ ñ ẽ iposibile.q̃ duz dixit hoc viuere potuit per tm̃ tẽpus quo erat possibile suos illos prestari intra decendium mortis.dz ergo itelligi iposibilitas vel difficultas talis per quaz concludi possit animus non legandi probabilis.Jdeo si quis locauit vel conduxit opus fieri ꝛ apposuit tempus intra quod fieri iposibile sit iposibilitas nõ viciat.ꝛ intelligit tempus itra qõ fieri est possibile.l.insulam.§.in operis.ff.de loca.ꝛ conduc.Jtem ibi contrabo tecum matrimoniũ si digito celum tetigeris valz matrimonium ꝛ cõditio habet pro non adiecta:rõne iposibilitatis c.fi.de conditõibus appositis:nisi eni euidenter ꝓstet de dissensu:iudicandũ ẽ pro mãimonio.naz lz iposibilitas significet nõ ꝯsensum:nõ tamẽ ita euidẽter significat q̃ per hoc contra mãimonium iudicet:sed ibi contrabo tecũ mãimonium si prolem enutaueris:si adulterã te prestiteris ꝛc.nõ tz mãimoniuz.in.c.prealle.Ratio est dissensus seu nõ consensus significatus ex iposibilitate iuris. Nã matrimoniuz fit propter prolez ꝛ fornicationez euitãdã ideo lex canonica ad hoc se adaptat. Sed ibi ꝯtrabo tecũ si furtum feceris:vel homicidium tz matrimoniuz:nisi vbi per hoc euidenter apparet de dissensu.nã vbi tz matrimonium oris turpitudo de iure eiicit:q̃ resistit.ergo in obligatõe nullatenus subsistit.ꝛ valz matrimoniuz q̃

ꝓsensum:ꝛ sic de aliꝭ ẽxemplis de ipossibilitate.

¶Impubes est q ex habitu corporis sui ipubertatẽ ostendit.ꝛ q generare vl̃ ꝓcipere nõduz põt sic̃ masculus añ decimũquartũ annũ:mulier añ duodecimũ.ꝛ hoc vt plurimuz.plerũqz tñ puber tas anticipiat annos.ita.n.oliz ex habitu corpis pubertas vl̃ ipubertas:vt hic capitur:sicut hodie ad solos ãnos hic positos requiritur.vt instit.q. mo.tute.fi.in prin.

¶Inquilinus dicitur qui conducit rem vrbanã l.errorez.in gl.iuncta.l.licet.C.locati.An aũt de trahat ỏ fructib⁹ expensas quas fecit i re quã cõ duxit l̃ colit.vide plene p Bar.ff.solu.matri.l.fru ct⁹.vbi facit bonaz distinctionẽ nota dignã.An inquilinus residet in ciuitate:colon⁹ ỏ i villa:vt ff.de acquir.pos.l.qui pignoris.ꝛ.l.si id qõ.ℌ.ẽt p colonos.e.ti.vbi glo.ꝛ.l.q apes.ff.ỏ fur. Inqlin⁹ tamẽ ꝓprie dr̃ colens ẽdũ vrbanũ:sed colonus p diuum rusticum. ℜe.s̃.colonus.

¶Inquisitio ẽ alicuius criminis p superiorez re spectu inferioꝝ suoꝝ iuestigatõ.vt i ti.ỏ accusa. ꝛ inquisi.ꝛ denuncia.

¶In rem verti ẽ in alicuius vtilitatẽ verti.vide s̃.actio.de in rez verso.

¶Inspector dr̃ qui ad põdia,puincialiũ accedere bẽt.forte vt referat.vl̃ reformet si aliq̃ eẽnt defta vel male equata:vt hec tollanť.C.ỏ ãno.ꝛ tribu. l.fi.ꝛ ẽt dr̃ discussor.C.ỏ censi.tonsi.ꝛ pequato.l. perequatores.li.xi.

¶Inscriptio est qdam libellus quẽ accusator of fert iudici sub hac forma scriptus. Ego.n.corã l̃ apud.illũ.ptorez vel iudicez relego talẽ reuz legis iulie de adulteriis.de adulterio qõ cõmisit cum B.dñ eẽt cũ ea mense tali in domo tali ꝓsule ta li regnãte.Et opatur iscriptio q accusator si cri men nõ pbauerit qõ ipsum:ad talionez obligať. Habet aũt inscriptio locũ solũ in criminibus vbi per modũ accusatõis instituũtur:nõ si per modũ exceptionis apponanť:vl̃ vt de eis sine accusato re cognoscanť.vt.l.qui crimen cũ ibi no.C.ỏ bis qui accu.possunt.Qualiter aũt talis libellus de beat formari.ꝛ que ꝓtinere.nota.in.l.penul.C.de accusa.

¶Inscribere ẽ se obligare si nõ pbauerit ad eã penã quã reus dz pati:vel quam accusando iser re itẽdit si pbauerit accusator.vt in.c.sup bis de accu.in glo.iꝭ.q.viij.qsqs.nã calũniantes ad vin dictã possit similitudo supplicij.vt ibi dr̃.

¶In stirpes succedẽ ꝑm Host.ỏ suc.ab intesta. sub.ℌ.contra.ℌ.in stirpes succedẽ. Est succedẽ si liꝭ pmortuoꝝ in eaz ptẽ quã eoꝝ parentes crãt habituri si viuerẽt.vñ si qs ex vno filio vnum ne porez susceperit.ꝛ ex alio decez vel plures tãtuz ca pteť vnus ex pte vna quãtum decem ex pte alte ra.ꝛ hoc si tracteť de successione descendentiuz. Collaterales nãqz semp viriliter succedũt ꝛ hi q sunt in eodẽ gradu succedunt viriliter.i.ꝑ equs portõibus vt in auc.de hẽre.ab intesta.ℌ.si vero col.ix.siue in capita.C.de legi.heredi.l.fi.ꝛ auc. cessante.Licet qdã dixerũt q i capita semp succe dant.vide Host.ibidem sub.ℌ.viso ỷ.q si factum filij. ℜe.s̃.in capita succedere.

¶Inseruire freqntã notať.de fidẽ istr.c.i.i gl.

¶Insolidũ.i.in totum.ꝛ ponitur in instrumẽtis maxime in,pcuratoꝝ:vt in.c.si duo.de,pcu.lib. vi.vbi de hoc.

¶Insolutum.i.insolutionem.

¶Iscitia.i.ignorantia.xxxviij.di.si in laycis vi deť intollerabilis inscitia.quãtomagis in his qui presunt.

¶Instituere ꝛ inuestire idẽ sonant.sz instituere ꝑm ꝓprietatẽ vocabuli est in possẽ ponere ẽqsi ius statuere.Et in hoc differũt qr istitui dr̃ quis ꝑsentialr.Inuestiri autez in absentia.Host.ꝑm Ber.ỷ.ỏ insti.c.aũcte.Instituere est spiritualis iuris bñficij vl̃ dignitatis corporalẽ tradẽ possio nem.inuestire aũt est ius canonie vel dignitatis tribuere.quod põt fieri p ãnulum:vel librum:in differẽter tñ vnum pro alio sumitur.vide.c.aũcte preal.in glo.

¶Institutio ẽ primus gradus oiuz institutoruz vt no.C.de libe.prete.l.i.etiaz si nulle eẽnt ꝑm le ges.Sed ꝑm canones institutio ẽ eccle:vel eccla stici beneficij:collatio.quasi ius habentẽ ad bene ficiũ per ꝑsentatõem ius vel i beneficiũ statuẽs. Et ꝑm Boff.institutio ꝓprie ẽ platoꝝ psonaꝝ:ꝛ clericoꝝ.collatio vero beneficioꝝ ꝛ pbendarum. Inuestitura aũt ẽ traditio vl̃ quasi traditio quod additur.qr cõiter fit p ãnuluz vel libruz.vnde in uestitura ẽ in corporalem possionez:vel in quasi possionẽ inductio:seu traditio. Instituti dicũtur heredes ab aliquo i hereditatẽ ducti.Et hoc i pri mo gradu.vt.ff.de vulga.substi.l.i.in pn.Substi tutõ ỏ dicũtur q in locũ institutoꝝ deficiẽtiũ.i. morientiũ ad hereditatẽ instituũtur in substitutõ ne pupillari:insti.de pupilla.substi.in pnc. Dicit aũt scõs gradus omnis qui sequit post primum. Et in simili notať.C.de secũ.nup.sup rubri.ꝛ.ff. de vulg.substi.sup rubrica.

¶Institutionũ dr̃ quasi instructionuz qr in hoc primis legum ꝓceptis instituimur.vel qr i statuz bũani vl̃ romani iuris nos erigit:vt Accur.dic̃ i glo.in ꝓncipio istitutionũ vl̃ istitutoꝝ:vnde liber institutionũ ẽ collect⁹ ex volumine iuris.ꝛ ante auctẽtica:ꝛ Cõdicẽ Justiniani q nũc ẽ i vsu.ꝑm Accur.ibidẽ.qr post digestũ ꝛ primã ꝓpositõem Codicis fact⁹ ẽ iste liber.q instituta intitulať.Sz tamẽ ante ꝓpositõem Codicis q nũc ẽ in vsu.vñ ẽ q qiqz per codicẽ corrigiť qõ i institutis dicit. Et ẽt in'secũda ꝓpositione Codicis. Justinian⁹ facit mentiõem de insti.vt.C.de emen.iusti.co.l. vni circa mediũ.ibi nõ solũ istitutoꝝ vel digesto rũ.hec Accur.vbi supra.

¶Insolentia ẽ morũ incõuemẽtia:fatuitas:sup

bia vel prauus visus ąsi contra solitū ⁊ debitum nature cursū. de accu. c. ąliter ⁊ qñ el secundo. §. vez. ⁊ de offi. ordi. c. i. in cle.

¶ Instãna ẽ tps quo indiciū discutiť ⁊ finiri dz vt in. c. venerabil. de indi.

¶ Institor ẽ ille q tabernis: vinis vendẽdis. vel alicui alteri negociatõi ẽ ꝓpositus. l. istitor. la prima. ff. de istitu. actu. vbi dī institor appellat⁹ ẽ ex eo q negocio gerendo istat. siue taberne siue alij negociatõi sit ꝓpositꝰ. Itẽ. eo. t. i. l. istitor. la scõa. dī is q taberne loco ve. ad emendū. vendendū: ve ꝓponitur. qqz sine loco ad eundem actum preponitur.

¶ Institoria actõ. Re. ś. actõ istitoria.

¶ Impotentia coeũdi ẽ viciū vel defect⁹ naturalis vel accidẽtalis quo qs impediť alteri carnaliť cõmisceri.

¶ Instruct⁹ hoc adiectiuũ significat adiectõez ⁊ hoc dupliciter. ſ. accessorie ⁊ ꝓncipaliter. Accessorie cũ res adijciunťq ꝯsueuerũt accedeť. vbi gl̃a dicendo fũdum instructũ. Ita instťm fũdi adijciť accessorie. Principaliter cũ res adijciũtur q nõ ꝯsueuerunt accedere. vbi gl̃a. fundũ instructum instťo patrisfamilias quãdo non ẽ instim fundi: adijciť ꝓncipaliter ꝯcordat. l. si cui fũdus. ff. de fũdo instru. vbi dī q extincto legato fũdi. nõ extinguiť legatũ instťi. Et ad. §. si qs ãcillas. insti. de le. vbi dī q extinguiť. dic q intelligiť õ instťo accessorio fundi. ⁊. l. si cui fũdus ꝓcal. nõ i accessorio. Et rõ hui⁹ duplicis significatiõis ẽ volũtas ꝓferentis declarata ex ąlitate rei adiecte. ſ. an sit accessoria vel nõ: qz adiectiuũ instruct⁹ vt premituť dupliciter accipiť.

¶ Instťm ꝑm Host. in sũ. ti. de fide instru. ⁊ ꝑm Spe. ti. de edi. istru. in ꝓn. Est scriptura ad assertionẽ seu ꝓbatiõez alicui⁹ rei facta. Est aũt instťi appellatio generalis qua ꝓtineť ea omnia i qb⁹ cã instrui potest. Et sic testm̃: codicillus testimonia: ⁊ persone testes: qbus cãe instrui debẽt: loco instťoꝝ habenť. l. i. ff. de fi. instru. ⁊ ẽ gl. i. c. cuz dilectus de fi. instru. Dicit aũt instťm qz instruit. ⁊ documẽtũ qz docet. vt. l. i. ꝓl. Tamẽ instťm ꝓpe dī scriptura siue carta ad mẽoriaz alicui⁹ ꝯfecta. Et ita sumiť in auc. de instru. cau. col. vi. Haz in stia fiũt ad memoriã ꝓpetuã. ij. q. vi. saluberrimũ ⁊ vij. q. i. c. oẽs femine. Et instťm ẽ act⁹ volũtarie iurisdictiõis. Et cõiter ꝑm doctores põt fieri diebus feriatis: etiaz ob honorẽ dei ⁊ scõꝝ. licet dñs An. de butri. dicat ꝯtrariũ q tabellio sine pacto nõ põt ꝯficere instim die sic feriato: vt dominica vel dieb⁹ apłoꝝ: si tamẽ faciat lz peccet act⁹ ꝓpter ea nõ reddiť nullus. Ratio qz pena nullitatis ẽ odiosa. ergo restringenda. de pe. di. pene. ⁊ regula odia. õ reg. iur. li. vi. vide notata per doctores in. c. conquestus. de feriis. Et per quot testes reꝓbeť instim no. in. l. i exercendis. C. õ fideiusso. ⁊ in. c. cũ Johãnes. de fi. instru. vide Host. de ꝓba. §. sed queriť. Et dicit Ludouicus õ Roma in singularib⁹ suis q hec dubitatio cessat: cũ instio asseriť per notariũ de spontanea volũtate. nam tũc indistincte põt reꝓbari per duos testes ꝑm Bal. in disputatõne sua. allegat Inno. i. c. super hoc. de renũ. ⁊. l. obseruare. ff. de offi. pcõłul. nec instťm probat. nisi sit in eo dies. ⁊ locus. c. iter dilectos. de fide instru. ⁊. c. abbate sane. in glo. õ reiudi. li. vi. hoc vez nisi probeť dies ⁊ locus cẽ in originali: lz sit omissus in instio ꝑm Spec. i ti. de instru. edic. §. instim. versi. qd ergo. Etiam instiz õ falsio suspectũ reddiť per diuersaz manuũ scripturas: cãus singularis ⁊ vnicus in auc. de triẽ. ⁊ semiſ. §. qõ ⁊ sepe ꝑm Bal. i. l. ꝓtractus. C. de fi. instru. ⁊ similis in. c. inter dilectos. de fi. instr. Et dicit glo. in auc. vt ꝓponať nomẽ imperatoris. si notari⁹ omittit hec verba. In nomine domini. in instio qꝫ illud instim non valet. Que glo. põt esse vera i arduis ⁊ perpetuis: sed minoribus ⁊ breui tempore duraturis nõ tenet. Et cõtrarium põt teneri ꝑm Spe. in ti. de instru. edi. §. i. circa prin. Sed vtrum valeat instrumentũ per tabelliones excõmunicatoz confectum. videtur qꝫ sic. õ here. excõmunicamus. §. credentes. vbi dicit. Si excõmunicatus satisfacere contempserit intra annũ tũc instia per eũ confecta nõ tenẽt. ergo a cõtrario sensu prius. i. ante annũ facta valent: licet sit excõmunicatus. Sed i cõtrarium qꝫ non valeãt iij. q. iiij. nullus. de sen. excõ. nouerit. Dicunt Hostien. ⁊ Guil. qꝺm eꝝ excõmunicatio est occulta valẽt instrumenta ab eo cõfecta vel sit manifesta nec põt probari. iij. q. vij. §. tria. de re iudi. ad prohãdum. de excep. pia. §. si vero. li. vi. secus si notoria. c. exceptõem. de excep. ⁊. c. vestra. de cohabi. clerico. ⁊ mulie. Et vtrũ per instrumẽtum probetur crimen. Istam qõez Johãnes Andree i. c. cum impossibilem. de iureiuran. li. vi. in gl. vbi dans: dicit se disputasse. quez vide ibidem. ⁊ etiã Geminianũ. Sed aliter dicit instim apparatus fundi quo exerceť possessio. ⁊ ita accipiť i. l. quãtũ ff. de fide instru. Unde instrumẽtoꝝ quedam sũt agroꝝ colẽdoꝝ: vt aratrũ. rastrũ: traba. que equẽ dis cespitib⁹ trabunť. Alia colligendoꝝ fructuũ: vt sarculus: quo cardones: ⁊ herbe inutiles exeidũtur ⁊ similia: vt falces fenarie falces messorie. ⁊ falces putatorie. ligones. torcular. corbes. Alia videmiatoꝝ. qb⁹ videmia portať cã fuãdi fruct⁹ vt dolia. granaria. caselle. i qb⁹ fruct⁹ reponũť. ſ. cellule granarioꝝ. Unde instťm capiť tripliciter vno modo latissime. ⁊ sic omne vas vel susceptibile i ꝓstructõe domus vel fũdi visitatũ dicit istrumentum. Secundo late ꝓ omni eo qꝺ cãm instruit. vt scripture testes facit. c. pcuenit. j. de testi. cogen. facit. l. notionez. §. instťoꝝ. ff. de verbo. signi. Tertio stricte solũ ꝓ scripturis. vt in ti. de fi. instru. Et sic differunt testes ab instrumentis qꝫ probatio testium fit viua voce. sed instrumẽto

rū voce mortua. Ex quo sequit q statutū dispo nens q producens falsum instrumentū puniat in decem: non habet locū in producente falsum testem: quia statuta sūt stricte intelligenda. facit. c. ex litteris. de sponsa. Sunt autē instrumentoꝝ due species. Nam aliud publicū: aliud priuatuz. Instrumentum publicum est solemnis ꝛ rite or dinata scriptura: per auctenticē psone manū pu blice facta: causa. memorie. c. scripturā. de fi. instru. Et sunt ista de solemnitate que faciunt instrumē tum publicuz. ꝛ auctenticū regulariter: vt scilicet preponatur nomen imperatorꝝ: ꝛ annus imperij nomen consul: ꝛ ānus consulatus. Hodie vero ponitur nomen summi pontificis: cuz aliis septē vt sunt annus domini: idictio: mensis. dies. locus: testes: cū nomine notarij ꝛc. de quibus notat gl. in. l. generali. C. de tabula. li. r. Et dicit publicuz instrumentū: quia iudicis auctoritate ē exemplifi catū: ꝛ auctenticatū. vt in. c. cū dilecta. de confir. vtl. vel inutl. Itē publicū instrumentū: quia auc tentico ſigillo ē sigillatū: vt. c. i. de fi. instru. Item dicitur publicū instrumentū quod i iudicio dicit seu scribit apud acta publica. Et valet etiam per quēcūqz scriptū sit: vt de pba. quonia. Item dici tur publicum instrumentū quod habet subscrip tionem trium testium viuentium: vt. c. scripta pre allegata. Item dicitur publicū quod de archiuo publico: vel de armario producitur. vel liber cen ſualis in quo scribuntur census: vel liber annota tionum. ꝛ ei credit si habet publicū testimonium ſ. q̄ iudex confiteatur illud de archiuo publico eē productum. c. ad audientiam de p̄script. vbi dici tur q papa credidit cuidā libro censuali: ꝛ cuilibz alij instrumento fides adhibetur. vt patet per ia dicta. ꝛ per multa alia iura. Instrumentū p̄uatū ē quod per manū p̄uatam confectū ē. vel a tabel lione: nō tamen i forma publica scriptū: vt q̄ nec nomen imperatoris: nec consul: nec pape: de qui bus supra prime dictū est apposuit. vt. C. q pot. i pigno. habeā. l. scriptas. vt ibi notat. Et tale in strumentū debet habere triū testiū subscriptionē vt dicta. l. fi. Et priuatū instrm̄ a quocūqz sit scri ptū. nisi aliquo dictoꝝ modoꝝ sit roboratū: nō valet. Instrumentoꝝ p̄uatoꝝ tres sunt species. Nam aliquando facit scripturā tibi tantū ꝛ alicui do tibi ꝛ alij. aliquando alij tm̄. Illi scripture quā quis facit sibi vel pro se: nulla fides adhibetur: ut C. de proba. Li. Si autē facis scripturā contra te: puta creditori tuo: de eo quod accepisti ab ipo cre ditur ei contra te: vt. i. q. vlt. saluberrimū. Si autē tibi: ꝛ alij. facit scripturā. sicut est codex rōnū tua rum. ei interdū creditur. vt. r. q. ij. Est autē aliqō instrumentū guarantigie: vel guarātigiarū vide licet quod executionē paratā. vt si cātat aliquem esse debitorem alterius. statim eo exhibito in iudi cio. iudex executionem facit. vt sunt cōiter ¶ Da pie. De his notatur in. l. a diuo pio. ff. de reiudi.

De istrumētoꝝ rasura. vide i. c. ex litteris. i gl. ij. de fi. istru. ꝛ i. c. cum venerabilis. in gl. fi. de re. do. Et. c. licet. i gl. iij. de cri. fal. Nā instm̄ rasum de falsitate suspectū habeā. Instim ergo dī ab i struo. q̄ eo mediante cāe instruūtur.

¶ Insula dī quasi i salo. i. in mari posita. seu na ta. Etiā isula dom⁹ dicta ē. vide quod notat cir ca. ℌ. isula. institu. de rerū diui.

¶ Insularij serui sunt qui i isula retinentur. vt l. i lege. ff. de ver. sig.

¶ Intercessor dicit q pro alio preces facit vl fū dit. Itē dicim⁹ intercessorē illū q intercedit ꝛ interpo nit se iter ōbitorē: ꝛ creditorē: ad hoc q ei pecūia mutuet: ꝛ ē quasi fideiussor: ꝛ p̄stitutor.

¶ Intercedere proprie idez ē quod pro alio pre ces fundere. Sumitur tamen cōmuniter in iure pro interuenire.

¶ Interēptor. i. mediator in emptionibus.

¶ Intrusi dicunt qui nō per electionem canoni cam. sed per violētiā occupant honores. officia. vel ecclesiastica beneficia.

¶ Intētio siue capitulū. i iure dī illō: qō intendit p̄bare per testes is q inducit eos.

¶ Intelligētia dictoꝝ ē ex causis assumēda di cēdi. de ver. sig. c. itelligēda. ꝛ nō ex opinionibus hoīum: sed ex cōmuni viu sunt itelligenda noīa ff. de suppel. lega. l. labeo.

¶ Interrogatoria sūt que facit ps testib⁹ p̄ducti cōtra se. Et dātur sup articul' ō qb⁹ p̄missum ē. ꝛ formātur p circūstantias cāe ꝛ p̄sonarū. vt ē gl. i c. p̄sentiū. de testi. l. vi.

¶ Interesse mea ē mihi expedire: vel me damnū vel lucꝝ quod facē vel capere potui: nō feciſſe: vl nō recepisse: vnde hoc verbū interest impersonal' potest poni i ꝓstructione. Et quandoqz construi tur cū pronominibus possessiuis: ꝛ tūc exigit abla tuos femini generis. hoc mō: mea interest debi tū soluere die statuto. Similiter dī tua: sua: nīa vestra: interest. Et illoꝝ p̄nominū ablatiuos re git captuz p ptinet. Cū vero construit cum cete ris dictionibus: tunc exigit genitiuuz singularez vel pluralem. verbi gratia. Illius interest rē suā nō perire: regis interest regnū suū gubernare. rei publice interest ne crimina maneant impunita. li tigatoruz interest iustum habere iudicem vel fa uorabilem. Itē interesse hoc verbum cum prono mine neutrali ponit. ꝛ quādoqz significat dānuz quod euenit. q̄qz lucrum amissuz. damnum qō accidit. vbi gīa. ¶ Persuasisti familie mee q ō do mo vel possione cederet quo fcō dānuz mihi eue nit: tu teneris ad interesse mihi p̄stāduz. i. dam num quod passus sum resarciendum. Itē ō lucro amisso ponitur exemplum. Debuisti mihi soluere cētuz aureos Rome: tu soluē ōsideras Basilee. estimādū ē quātū interfuerit mea pecuniaz suo lo co mihi solutam fuisse. i. lucrum quod mea nego ciatione ex eo loco facere potuissez. Et hec actō p

quã hoc fit: dr arbitraria loci. Sed notãdũ ẽ q̃ ꝑ uis lucrũ a miseris: nõ ideo dãnum passus es: qr dãnum dicitur a damẽdo. s. quando ex facultatibus aliquid demit: aut ex ꝓpria substantia diminuitur: ita q̃ dãnũ pateris quando in reb⁹ tuis aliqd decrescit: non q̃ acresit rebus tuis. Vnde interesse ẽ dãnũ emergens: vel lucrũ cessans: super eo quod dari vel fieri ommissum ẽ, verbigr̃a. i ꝯpta dare mihi pecuniã, ꝓmisisti tali die. r nõ fecisti. hic dãnũ r lucri rõ est habenda. dãni. qr in mora fuisti r nõ soluisti die tali. sic, ꝓmisisti. r ego non habui vt soluerẽ. quare penã incurri. r dãnũ q̃ nõ incurrissem si mihi loco r termino prefixis solvisses. nec dãnũ hoc passus essem. Lucri ẽt ꝑsideratio habẽda est. quia si mihi in loco r termino debitis solvisses: mercimonia ꝑassem: r multa lucratus fuissez. Est ergo interesse extimatio dãni q̃ taliter cueunt: vel lucri. quod cessat ex eo q̃ aliquid tibi non dek: vel non fiat vt debet.

¶ Interesse conuentũ: est. s. cuz nõ facis quod ꝓmisisti mihi. vl cũ non fecero quod, ꝓmisi tibi. aliõ interesse cõe. s. estimatio cõis dãni: vel lucri: quod euenit: vl cessat. aliud singulare. s. extimatio q̃ euenit ex speciali cãu: vel vtilitate. vide de hoc Spe. in ti. de fruc. interesse.

¶ Interdum dicitur fieri quod fit inter diem. i. de die in diem.

¶ Interpellari quandoq; idem sonat quod interrumpi. vnde dr q̃ per lit. conte. interpellat. i. interrumpitur actõ: possessio: vel prescriptõ. Item interpellare idem est quod monere: vt dicendo. dies interpellat pro homine. i. monet. c. potuit. in fi. de locatione r conductione.

¶ Interdictũ olim erat q̃dã formata r solemnis conceptio verborum. quib⁹ ꝓtor aliqd fieri iubeat vl ꝓhibebat. quod tunc maxime faciebat cũ de possessione vl quasi possione inter aliquos contendebatur. vt insti. de interdic. circa princi. r ff. eod. t. Et dr interdictũ quasi inter duos dcm vl reddituvt insti. eo. ti. §. exhibitoria. al. §. sunt tñ. in fi. Vl ꝑm aliquos dr ab interdicẽdo. i. prohibendo. q̃ nõ placet. cũ per interdicta nõ semp ꝓhibeat. imo aliquãdo aliquid fieri iubeat iudex. vt insti. eo. ti. §. i. Differebat autẽ interdictũ ab actõne. qr solemnitas actionũ erat inducta de iure ciuili. Interdictum autẽ a iure pretorio. vel ꝑm Alz. qr in actõe verbor̃ solẽnitas nõ formabat i singulor̃ ꝑsonis sz erat generalr in oibus personis formata solẽniter verba. In interdictis autẽ quot erãt boies desiderãtes ea propom. tot eis petẽtib⁹ formabãtur verborum solẽnitates vel ꝯceptões quibus ꝯ suos aduersarios in causis suis vtebant̃ quas interdicta vocabant. de hoc no. insti. eo. ti. in ꝑn. r ff. eo. super rubri. Hodie autẽ inter actiones r interdicta nulla est dña: vt insti. eo. ti. §. fi. Est ergo interdictum actio in factũ pretoria. s. a pretor inuenta, r aliquod nomen sortitur ad inuentore: vt Saluianũ: Aliquod a ꝓncipio formę ꝯborum vt quorũ bonorũ: quorũ legatorũ. vti possidetis. Aliud a materia de qua tractat: nomẽ accipit: ut ne qd i loco sacro fiat. ō locis r itinerib⁹. publicis vt ne qd loco publico: r itinere publico fiat. ō loco publico fruẽdo rc. Eũ interdictor̃ aliud petitorũ aliud possorũ: r aliud mixtũ. de petitorio. ff. eo. t. l. interdictorũ. §. q̃dã. de mixto. ff. de aqua coti. r esti. l. i. r. §. fi. de possorio istitu. e. ti. §. sequẽs diuisio. Et huius interdicti tria sũt mẽbra. Quia aliõ interdictũ possorũ: dat pro adipiscenda possione aliud ꝓ recuperãda. r tertiũ pro retinẽda. ꝯ Primũ competit ei qui nõ fuit añ nactus possionez. Et illud est triplex. s. quorũ bonorum. quorum legatorum: r Saluianũ. ꝯ Primũ competit heredi vel filio emãcipato pro possessione hereditatis a pretore petita. nã filius emancipatus de iure ciuili non admittebatur ad hereditatẽ paternã. Sed qr emancipatus ita est filius: sicut in patria potestate existens: ideo pretores. i. magistratus a populo romano creati. gr̃a emendẽdi defect⁹ legis duodecim tabularum: ꝑm equitatẽ: dũ tamen nõ tollerent dispositionẽ iuris ciuilis. statuerunt in re pretorio emancipatuz admittendũ ad res uniuersas. r corporales. ad non iura incorporalia. r datur directum de iure pretorio: vtile ꝯ de iure ciuili. Et ẽ effectus huius interdicti q̃ ex eo filius emãcipat⁹ agere ꝑt ꝯ possorem rer̃ paternaruz sic concludendo. ꝯ Deto talẽ condẽnari ad dãdũ mihi talem rem patris mei cuius heres fact⁹ suz de iure pretorio. Secundũ. s. quorũ legator̃ competit heredi ꝯ legatarios q̃ propria auctoritate legata apprehendunt. quorũ ipse debet esse distributor: postquam falcidiã deduxit. Vnde qs habz tres filios: r domũ: r vineam domũ legat ꝓmo filio. secundo vineam. r tertiũ heredem vniuersalẽ instituit. qui nihil reperit in hereditate. Debet ergo tertius habere falcidiã. i. quartã ꝑtem hereditatis. Et sic deducta quarta parte: a domo. r a vinea. ille tertiꝰ distribuit aliis filijs. primo. r scõo legata residua. de manu sua q̃ ipsi ꝓpria auctoritate nõ debent apprehendere. Est ergo effect⁹ hui⁹ interdicti q̃ petat legatarios ꝯdẽnari in oib⁹ legat̃ restituẽdis quor̃ ipe heres ẽ. Tertiũ. s. Saluianũ competit locatori contra inquilinũ qui deportat bona sua de hospitio sibi locato: nec reduc̃ ad pristinũ statũ: qr omnia obligata sũt hospitio tacite pro censu. Scõm. s. pro recuperanda: competit electio de possione. Et hoc tripliciter. s. vnde vi de possione imobili vi bonor̃ raptor̃ spoliatore mobili. Et q̃ vi aut clam contra euz q̃ in solo alicui⁹ edificauit. Tertium. s. pro retinenda possessione interdictũ possessorũ: competit ꝯ molestãtez aliquẽ in possionẽ. Et ẽ duplex. s. vti possidetis q̃ competit inter duos q̃ eandem rẽ mobilẽ contendũt possidere: r vtrobi: quod gratia possessionis ẽ inter duos sup re mobili. de his vide gl. quartaz

ꝛ septimã: i. c. pastoral. ꝺ cau. poſ. ꝛ ꝑpric. vbi plene. Et nota optimã gl. ꝛ magiſtralẽ i. l. ſi qs in tã tam. C. vnde vi. vbi ponunt multi caſus in qbus quis nõ incidit i penã hui⁹ noue ꝓſtõnis. ſiquis. Nõ enim ꝺr agi vnde vi: ſed ex illa conſtõne. Interdictoꝝ ẽt quedã ſũt publica: quedã ꝑuata: quedã ſimplicia: in quibus alter ẽ actor ꝛ alt⁹ reus: vt ſũt reſtitutoria vel exhibitoria. Quedã duplicia: in quib⁹ par vtriuſq; litigatoris conditio eſt. Hec quiſq; actor vel reus precipue intelligitur: ſz gli bet tam rei ꝙ actoris partẽ ſuſtinet. inſti. de iter dic. §. tertia. ꝛ §. duplicia. ꝛ ff. eo. ti. l. ii. vbi ꝺ hoc. ꝛ i. l. iij. eo. ti. be ꝛ alie diuiſiões interdictoꝝ plures ponũt. que ſũt de libero hoie exhibẽdo: ne qd fiat i loco ſacro ſancto: ꝛ religioſo. i flumĩe ripa ve. Et i flumĩe publico: de cloacis publicis ꝛc. vt j. ꝺ ſingulis dicet i locis ſuis. Sũt aũt interdicta publica nouẽ i vniuerſo: ſm Spe. i tractatu libel lo. ti. de cau. poſ. ꝛ ꝑpriet. §. q; vo. Alia oĩa ſũt interdicta ꝑuata: q; pp vtilitatẽ ꝑuatam inducta. Et ſũt i toto. xxviij. ſm Spe. ibidẽ. §. priuata. Itẽ interdictum generale ꝺr qñ regnũ: terra: aut villa: interdicitur. particulare vo quando vna eccleſia interdicitur. ꝛ hoc mõ ſumendo interdictũ ꝑ cenſura eccleſiaſtica.

¶ Interdcm̃ ꝺ aq̃ quotidiana ꝛ eſtiua. Dat̃ habenti ius aque quotidiane vel ẽt eſtiue ducende ad p̃dia ſua. Cũ aliqs ducẽ ꝓhibet: vt. ff. eo. ti. l. i. i ꝓn. Et q̃ interdictũ aliq̃ ſit ꝓhibitoriũ: aliq̃ reſtitutoriũ vt legit: de hoc eſt caſus i victa. l. i. §. i. ꝛ ẽ ꝓhibitoriũ ꝛ retinẽde poſſionis. q̃q; autem ẽ reſtitutoriũ. ſm Spe. ibidem. ꝟ. alio mõ. ꝛ. §. pre alle. vbi ſubdit pretor. Quotidiana aũt aqua: nõ tm̃ illa ẽ que quotidie ducitur: ſz illa q̃ quis quotidie poteſt vti: ſi vellet. Duo ãt ſũt genera aquaꝝ q̃ differũt: quotidiana q̃ duci ſolet aſſidue: ꝛ ſi ali q̃ ducta nõ ẽ: eius tamẽ fuit⁹ ite: miſſione tp⁹ dimiſſa ẽ. Sz aqua eſtiua ea ẽ: qua eſtate vti exp̃e dit: ſiẽ dr̃ veſtimẽta eſtiua: ſalt⁹ eſtiui. caſtra eſtiua. Qub⁹ intẽdũ byeme: plerũq; tm̃ eſtate vtimur vt habetur in. l. i. ꝓcal. in ꝓn.

¶ Interdictũ de aqua caſtello ducẽda. Dat̃ habenti ius ducendi aquã de cannali: vel caſtello: qõ ẽ diminutiuũ a canna ad irrigãdũ: vide Spe. vbi. §. q dic̃ h⁹ interdictũ haberi ꝛ bñ. ff. ꝺ aq̃ quotidia. ꝛ eſti. l. i. ꝛ. §. ait pretor. ij. de quo dic: vt ibi. ꝛ i. iij. §. ꝛ ſe. vſq; ad fi. l. vbi ꝺr hoc interdcm̃ neceſſario ꝓpoſitũ ẽ. Hãc ſupiora interdicta ad eos pertinent: qui a capite ducũt. ꝛc. Equiſſimũ ei viſus ẽ quoq;: q̃ qui ex caſtello ducit interdictum dari. i. ex receptaculo: quod aquã publicã ſuſcipit. Jdq; a ꝓncipe concedit. alij nulli competit aque guſtã dc. vide ibi pulchrũ ter.

¶ Interdictũ de arboribus cedẽdis dat̃ ꝯ hos qui habent arbores: quaꝝ folia pẽdẽt ſup edificia vicinoꝝ: vl̃ agꝝ. ita q̃ eis dãnum iferant. ꝛ conſulit eis q̃ huiuſmodi arbores ſuccidãt. ꝛ ligna tollant. ꝛ eos deglobent a tra vſq; ad. xv. pedes. Jdẽ ẽ ſi p radices mitatur picũ. vt. l. i. C. ꝺ iter dic. Et hoc intẽdictũ ꝓhibitoriũ ẽ. Si aũt arbores edibus alienis impẽdeant, vtiũ totas iubeat ꝓtor adimi: an ꝺ id ſolũ quod ſupra extenerit. Rutil⁹ aut a ſtipite excidẽdas. idq; pleriſq; vr̃ verius. Et niſi admiret dñs arborẽ: Labeo ait pmitti ei. cui arbor officit: ſi velit succidere cã. lignaq; curtare vt eſt ter. i. l. i. §. hoc iterdictũ. ff. e. ti. vbi iubit̃ in §. ſc. Arboris appellatõe ẽt vites ꝓnent. Hõ ſo lũ autẽ domino editũ. ſed ẽt ei qui uſumfructũ habet competit hoc interdictũ. vt ibidẽ.

¶ Interdictũ ꝺ cloacis ꝑuatis reficiẽdis. Si uo lens quis ſuã cloacã priuatã. vel ẽt publicaz. vel fiſtulas. vel meatus reficẽ. uel purgare: ꝺ nouo ab alio ꝓhibeꝝ: tunc puiſum eſt ei de interdicto cloacis: quod ẽ iterdcm̃ publice deputatũ: ꝛ ꝑuatz de ꝑuatis cloacis: ꝛ ẽ ꝓhibitoriũ. Etiã ẽ aliꝺ reſtitutoriũ. ſ. quod ꝺat̃ cõtra tuttentẽ in cloacã meã. uel publicã. uel quod imiſſũ in cloacam ipe dit. uel quod iubeꝝ aufferri quod imiſſuz ẽ. ut. ff. ꝺ cloacis. l. i. §. i. ꝛ. §. deinde. ꝛ. §. cloace. l. ſi. e. ti. ꝛ Spe. ibidẽ. ꝟ. pozzo. vide. ſ. cloaca.

¶ Interdictũ de aqua pluuia arcenda imo non eſt interdictũ. ſz actio ciuil̃ deſcẽdens ex lege. xii. tabulaꝝ. ut. ff. de aqua plu. arcen. l. ſi uſusfructus ꝛ ibi notaꝝ. ſuper. ꝟ. legitia. ubi allegatur. l. labeo ff. de teſta. lib. Et dicit ibi tex. ſed ꝛ ſi fructuarius opus fecerit p qꝺ aqua pluuia alicui noceat erit quidẽ actio legitima cum dño ꝓprietatis. an vo ẽt utilis i fructuariũ actio aque pluuie arcẽde ſit dãda. queſitũ ẽ. ꝛ magis ẽ. ut deꝝ. ſupple dicẽdũ. Si ergo facit aliqꝺ opus i fundo tuo pp qꝺ aqua pluuia⁹ nocẽ ꝑt fundo vicini tui ꝺaꝝ ꝯ te actõ aq̃ pluuie arcẽde p quã tuis expẽſis opus teneaꝝ deſtruere ꝛ dãnũ ꝓungens emendare. Si vo poſſi deas opus ab alio factũ. teneris patientiã ꝑſtaꝝ. ut deſtruaꝝ. ar. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. §. iij. i fi. ꝛ. l. ſi tert⁹ colonus. §. celſus ſcribit. ꝟ. ſi qdem alius. ff. eo. titu. ꝛ Spe. ibidẽ. Et dicit Ulpian⁹ i. l. i. i ꝓn. ff. eo. aquã pluuiã dicim⁹ que ꝺ celo cadit. ꝛ q̃ vmbre exercet. ſiue p ſe hec aqua celeſtis nocẽat. ſiue cũ alia mixta ſit. Et ſequitur ibi ſtatim. Hec autez actio locũ hz in dãno nõdũ facto. opc tamẽ tam facto. ex quo dãnũ timeꝝ. totiẽs locũ hz. quotiẽs manufacto opere. ergo aqua nocitura ẽ: cũ qs manufecerit quo aliter flueret q̃ natura ſolet ſi forte mutãdo eã: aut maiorẽ fecerit: aut citiorẽ: uel rapidiorẽ: aut uehemẽtiorẽ: aut ſi ꝙrimẽdo redũdare fecerit eã. nã ſi natura aqua nocet. ea actõe nõ ꝓtineꝝ. ꝛ i ea lege ꝺr. De eo opere qꝺ agri colẽdi cã aratro fit. Quit⁹ muci⁹ ait nõ ꝙpetẽ hãc actõez.

¶ Interdictũ ꝺ fonte ẽ qꝺ ꝺaꝝ ei q̃ duxit aquaz ꝺ fõte. hoc ãno. nec ui nec clã. nec p̃cario. ꝺ alteri⁹ fõte. ut. ff. eo. ti. l. i. in ꝓn. ul̃ lacu. puteo. piſcina. foſſa. ſtagno. Hoc interdictũ ꝓponitur ei q̃ fontanea aqua vti ꝓhibeꝝ: ſiue haurire: ſiue pecus ad

eam propulsare: vt. l. vnica ꝑ alle. i ꝑn. Et de istis oibus fuitutibus dat hoc interdictū. Si tñ ppetua sit causa vt colligitur ex. §. i. d. l. vnic. & §. hoc interdictum de cisterna. i. v. & ex hoc ꝓprio sensu. Non autē datur sessoria actio: vt. §. hoc interdictuz. vbi dī q de cisterna nō competit. nā cisterna non hz ppetuā cāz: nec viuā hz aquā. Ex quo apparet i his exigendū: vt viua aqua sit. Cisterne aūt ibi bus cōcipiūtur. Cetera vide. d. l. vnica. ff. ō fonte vbi dicit in fi. l. de lacu: puteo: piscina: reficiēdum purgandum: interdictum competit & omnibus p sonis datur quibus illud de aqua estiua.

¶ Interdictū fraudatorū ē quo tutor creditor pupillo tenetur. vt si cum ꝓfitio fraudis ptic ipas se ꝓstabit vt fraudaretur. de hoc interdicto habe tur. ff. de sol. l. pupilli circa ꝑn. Hoc interdicto te netur qui fraudē participando: emit a debitore q non sit soluendo.

¶ Interdictū de glāde legēda: vel alijs fructib⁹ datur ei cuius glans: vel alius fructus in fundū alienū ceciderit: vt. l. vnica. ff. e. t. vt singulo tertō die legere & exportare liceat. Et glādis nōie cēs fructus continent: vt dī in fi. cuiusd⁹. l. vnica.

¶ Interdictū de itinere actuq; ꝑuato restituēdo prohibitorū ad tuendas tñmō rusticas fuitutes datur ō ꝓhibentes aliquē vti seruitute sua: vt. ff. e. ti. l. i. §. i. & datur ꝓfessoria contra negantē seruitutē vt. l. si forte. §. sciendū. ff. si ser. ven. Et etiam aduersus cū q alū iniuste ꝓhibet sua vti seruitute imo ēt tūc datur ꝓfessoria: vt. d. §. sciendū. l. ꝑal legate. vnde dat mihi: q; in itinere actu: vel via ꝑuata: vsus sum hoc āno triginta diebus: nō vi: nō clā: nō precario: vt. ff. e. t. l. i. §. hoc interdicto. & hō si fuerit iure seruitutis: aī secus. vt. ff. de aq; plu. arcen. l. i. in fi. & ideo a te nō debeo ꝓhiberi. q° minus vtar interim. vel tanto tpe quo aduersq; de seruitute ꝓstet. Aīt enim pretor quo itinere actuq; ꝑuato de quo agit hoc anno. & nec vi nec clam nec precario ab aduersario vsus ē. quo min⁹ ita vtatur. vim fieri veto. vt. ff. e. ti. l. i. in ꝑn.

¶ Interdictū de libero hoīe exhibēdo competit vnicuiq; de populo ad petendū in publicū hoīez libertum: contra: & aduersus euz qui liberū hoīez inuitū captuz dolo malo detinet in seruitute. Et preponitur hoc interdictū tuende libertatis cā: vz ne hoīes libi fiāt a quocūq; ꝑ exhibitōe faciē da: vt hō ꝓducat in publicū. Et tangēdi & videndi oīs facultas ꝓbat. Et exhibere ē extra secretuz hre: vt. ff. e. ti. l. iij. §. aīt ptor. Hoc ēt interdictū com pet aduersus abūtē. vt. l. ꝑal. §. i. & a quocūq; h° interdictū ꝓponi ꝑt: q; cuilibet de populo ꝓdest: & cuiuslibet interest: ne hoc fiat. Nemo ēt ꝓhibēdus ē libertati fauē. vt ea. l. §. hoc interdictū. i. & nihilo minus ler facit accusari. vt. e. ti. l. i. in ꝑn. vbi ter. inquit. Quem libez dolo malo retines exhibeas & ff. ad. l. fau. de pla. l. non statiz. §. fi. & C. de edē. l. si fratrem.

¶ Interdictū de liberis exhibendis. seu deducē dis datur patrib⁹ vel pentibus ō eos q liberos l' nepotes in ptāte corum exītes sine corū volūta te detinēt. vnde. l. i. ff. e. ti. ait ptor. Qui que ve in ptāte lucij tucij est. Si is ea ve apud te ē. Dolo ve malo tuo factū est. quominus apud te eēt. ita eū eā ve exhibeas. Hoc interdictū & illud de vroze deducēda nō solū sunt exhibitoria. sz ēt deducto ria seu deductiua. q; per ea vroz & liberi non tñ exhibent sed ēt deducūtur. vt. ff. e. ti. l. iii. §. i. Et ō interdicto de vroze postea dicē.

¶ Interdictū de migrādo dat inquino: vt ipse li bere cum rebus suis possit de habitatōe migrare si tñ locatori satisfaciat. & de pensione totius tpis vt. ff. c. l. i. §. si pensio. Et de dāno si qō in domo ꝓducta ōderit. Sz ēt gratuito īquino dat. colono aūt nō dat. vt. ff. e. ti. l. i. §. i. sz alias ei iuxta ordinē iudicis subuenitur si velit: nō dico migrare: sz co lonariam post tps exactū declinare. Dī enim ibi in ter. Hoc interdictuz proponitur inquino q soluta pensione vult migrare. Illam colono non competit cui ēt extra ordinem subueniri potest. ergo infrequens est hoc interdictū. si tamen gratu tam habet quis habitationem: hoc interdictū: vti lez ei competit.

¶ Interdictū de mortuo īferēdo hz locū: vt qs nō ꝓhibeat mortuū īferre & sepelir quo lz ei īfer re: & sepelire. vt. ff. eo. ti. l. i. in ꝑn. vt si via ꝓhibeat vel sepulchra edificare. vel lapides ad edificandū per fundū ducere. vt. ff. e. ti. l. i. §. pretor ait & §. si iter mihi. §. vim habere. & §. fi. &c.

¶ Interdictū momētanee possessionis ē quo agit de possione retinenda sicut vti possidet. vt. ff. vti possi. l. i. §. i. & utrobiq; ō qb⁹. ſ. dicē. vt quo agit de possione adipiscēda vt. ff. quor bonorū. l. i. §. i. vt ē quor bonor quor legator l' q° agit ō possio ne recuperanda vt vñ vi. ff. eo. t. §. i. Et dīr momē tanee possiones: q; licet obtineat aliquis in pos sessione. tamen continuo elapso momēto succum bere poterit in iudicio proprietatis. vt. C. si de mo mē. pos. fuerit appel. l. i. Et q; hec sint iterdcā mo mētanee possessionis. dic vt nota. C. q legit. pso. ha bēt in iudicio stādi. l. momētanee. Et naturā illo rum edictorum prosequere: vt notatur i. c. pasto ralis. de cau. possessi. & propri. & institu. de iterdic tis. per totum. prout etiam supra dictuz est: in ꝑn cipio: de interdictis. Hoc autem interdicto potest quilibet minor: & si impubes sit: ēt sine tutore vti. ff. vnde vi. l. i. §. si fil. us.

¶ Interdictum ne quid i loco sacro fiat. Et seq̄n tia oīa huiusmodi dant cuilibet ex populo ad ex hibendū: ne fiat: contra quam prohibitionē si qd factum fuerit interdicto quod vi aut clā suis sum ptibus vel destruere cogetur omne quod factum fuerit: aut in pristinū statum reducere vel reddē tenetur. vt. ff. ne quid in loco publico. l. iij. §. ait pre tor qō in via. Hoc autē verū est de hoc qō ipe fe

cit vl̃ fieri mãdauit. alias secus esset: vt. ff. quod vi aut clam. l. alios. vbi hec ĩterdicta locũ hñt significatio nominũ ipsorũz denotat: vt pupillarz actõ est qua ius pupilli tuetur. vt. ff. de pupilla. acti. l. i. Et dic vt ibi in rubrica. Et. ff. de iurisdi. om. iud. l. si quis illud. Et dantur etiam ad interesse: vt. ff. ne quid in loco publico. l. i. §. i.

¶ Interdictũ ne qd fiat in loco sacro: pz. Et qõ ait ꝓtor. Ne quid in loco sacro fiat non ad hoc pertinet qõ ornamenti causa fit. sed deformitatz cã: vel incõmodi ẽ: vt. l. i. §. quod ait. ff. eodez ti. vbi ẽt l. ij. dicit. i muris ædẽqz portis: z alijs sacris locis: aliquid facere: ex quo damnum aut incõmodum irrogetur: non permittitur.

¶ Interdictũ ne qd fiat ĩ loco religioso pz simlr.

¶ Interdictũ ne quid fiat ĩ loco publico vl̃ itinẽ. Hoc interdictum ꝓhibitoriũ est. Et taz publicis vtilitatibus q̃ priuatorũ p hoc ꝓspicit. Loca enĩ publica vtiqz priuatorũ vsibus deseruiunt iure scripto ciuitatz: vt. l. i. §. i. ff. eo. t. vbi segz publicuz locum. Labeo diffinit: vt ad areas: ad insulas: ad agros: vias publicas: itineraqz publica. Hoc aũt interdictum ad ea loca que sunt in fisci patrimonio non pertinet. Jn his enim neqz facere qcq̃: nec ꝓhibere: priuatus potest. Res. n. fiscales qua si proprie z priuate principis sunt. Si qs ergo in his aliqd faciat nequaq̃ hoc interdictũ locũ hz: sed in hac controuersia prefecti eorũ iudices sũt: qz hoc interdictũ ad ea loca pertinet: q̃ publico vsui destinata sunt: vt. l. i. pallegata. §. ij. z iij. De hoc vide ibidẽ plura. ea. l. z. e. ti:

¶ Interdictũ ne qd fiat in mari: vel flumine publico: ripa ve eius: quo peius nauigetur: vt in via publica: quo peius eatur. hoc interdictũ dat ppetuo oĩbus: z in omnes. Et hz condẽnationẽ ĩ id quod actoris interest: vt. l. i. ĩ fine. ff. de via publica: z itinere publico reficiendo. Et si quid i ea factum esse dicat. vbi lex secũda ponit q̃ viã publicam populus nõ vtendo amittere nõ potest. z. l. fi. dicitur. Qui viam publicam exarauerit ad munitionẽ eius solus compellitur. Jtez flumen a rino in magnitudine est discernẽdum: aut existimatione circũcolentiuz. Jtẽ fluminũ quedã sunt pbẽnia quedaz torrentia: pbẽnia sunt que semper fluũt. torrẽs est q in hyeme fluit. z si aliquãdo i estate. Etiã est flumẽ publicũ: z flumen priuatũ: z ripa: que omnia describuntur in textu: z gl. i. l. i. ff. de flumi. z ne aliqd in flumine ripa ve eius fiat quo peius nauigetur.

¶ Interdictũ ne quid fiat. in flumine publico: vt alr fluat q̃ priori estatu fluxit. i. vt aq̃ fiat altior ꝓssior rapidior. cũ incõmodo euellẽtiũ. vt. ff. ne qd in flumine publico. l. i. in pn. ibi nõ aũt omne.

¶ Interdictũ de noui ope. nũ. dat ei q prohibet edificare postq̃ satisdederit. vt. ff. e. ti. l. ꝓtor ait. §. hoc aũt ĩterdictũ. Hãc hoc ĩterdictũ cõpetit si i solo suo edificat. alr locũ bẽat remissio. vt. ff. e. ti. l. non solũ. §. sciendũ z tũc nõ pt vltra edificare. nisi cõstet eũ bñe ius edificãdi. vt in. §. preal. Hoc interdictũ ẽt dat in eũ q nõ satisdedit vt edificet. vt. ff. e. ti. l. de pupillo. §. si pluriũ. z. §. meminisse. Et tenẽt denũciare ẽt si ius edificãdi hz: vt. e. l. i. z. §. si is cui. Et si post edificauit: totũ suis sũptib⁹ tenet demoliri vt. ff. e. ti. l. stipulatio. §. siue aũt. Et interdictũ ō no. op. nũ. iurisc̃onsultus noĩat edictũ. l. i. ff. e. ti. vbi dicit. Hoc edictũ remediũqz opis noui nũciatõis aduersus futura opa inductũ est. non aduersus ꝓterita. Hoc ẽ aduersus ea que nõdũ sunt facta. nã si quid opis fcm̃ fuerit qõ fieri non debuit cessat edictũ de no. oper. nũcia. z erit trã seundũ ad ĩterdictũ quod vi aut clam fcm̃ erit vt restitu atur. Et hec nunciatõ nõ habz necessariã additionẽ pretoris pt. n. qs nũciare nouũ op⁹: z si ꝓtorẽ nõ adierit. Jtẽ pt fieri ꝓprio. z alieno noĩe z oĩbus dieb⁹: ẽt aduersus absñtes: iustos: z ignorantes: vt hec clare ponit tex. l. i. post pn. ff. eo. tit. vbi subditur. Opus nouuz facere vl̃ ꝓpter qõ locũ habet nũciatio. qui edificãdo de nouo. aut detrahendo. aliquid pristinã facẽ opis mutat z hoc ĩterdictũ non oĩa opera complectit sed ea sola q̃ solo coniuncta sunt. quorũ edificatio vel demolitio vl̃ opus nouũ ꝓtinere. ergo nõ ptinet ad hoc edictũ si quis in fundũ alterius meteret vl̃ arbore cẽ succideret vl̃ vineã putaret. lz opus faceret: qz solum ad ea opa que in solo fiunt ptinet. Nec locum hz si qs vetus edificiũ fulciat: quia nõ opus nouũ facit sed veteri sustinendo remediũ adhibz vt. l. i. pal. §. opus nouũ cum sequẽtibus. Subdit. Nũc videamus qbus ex causis fiat hec enũciatõ z que psone nũcient. z qbus nũcietur. z sic qbus locis nũciatio fiat. z quis sit effectus nũciatiõis: q̃ per ordinẽ vide ibidẽ i. d. l. i.

¶ Interdictũ de loco publico fruendo: ẽ publice vtilitatis cã propositum. qz tuetur vectigalia publica. quo ꝓhibet quis vim facere ei. socio ve ei⁹ q cõduxit locũ publicũ fruẽdũ ab eo q locãdi ius habuit. quominus loco publico sibi frui liceat ex lege locationis vel cõductionis. vt hec habenẽ in l. i. §. i. z in pn. ff. de lo. pu. fru.

¶ Interdictũ de pcario. quod restitutoriũ est vt ff. e. ti. l. ij. §. i. datur ei q precario rogauit. z precario habz. imo ẽt si nõ rogauit dũ tñ possidet vt. ff. e. ti. l. i reb⁹. §. i. z p totũ ti. Precario aũt vl̃ rogare z bñe si rogant pro se. z hz pro suo vel rogant procurator suus siue negociorz gestor. z ipse ratũ hz. vt. ff. eo. ti. l. certe. §. i. dũ tñ accipiat psonã suã ꝯctus aliter nõ. vt. ff. de acq. pos. l. possessio. §. fin. Datur ẽt ꝓtra eum qui dolo fecit. vt. ff. de acq. poss. l. si ifinitũ. §. i. Et illud est regulare quod dolo desinens possidere: pro possore habeat. vt. ff. de peti. heredi. l. etiam. §. itẽ si qs dolo. z. ff. de revẽ. l. qui restituere. z sic pro possore habetur de regu. iur. in rubri. li. vi. etiam si sit impubes dummodo sit proximus pubertati. quia tunc sicut qui

bet maior tenet de dolo: & lata culpa. vt. ff. ꝓmod. l. iu. i ꝓn. al' secus. vt. ff. de re. ven. l. ꝙ ifans. & in pupillū q rogauit ꝑcariū sine tutoꝝ auctoritate. Et quid sit ꝑcariū. require loco suo. imo dic vt legit. ff. de ꝑca. l. i. vbi stricte accipit ꝑm accur. & C. de prescrip. xxx. an. l. ij. vbi large capit.

¶ Interdictū qō vi aut claꝝ: datur aduersus eū qui in loco alterius aliquod opus ꝓstruxit: vl' destruxit. dū tñ sit factū in solo. ff. eo. t. l. i. §. hoc interdictū. Et ēt si vi. i. ꝓ violētiā aut clam. i. occulte: si ne notificatōe alt̄i facta: fecit: cuꝝ timeret ne si sciret: sibi ꝓhiberetur. vt. ff. eo. t. l. i. Compellit autē per hoc interdictuꝝ: qō destruxit suis sumptibus reponere in pristinū statū: vel qō cōstruxit depone: idē si alteri mādasset opus fieri: q ego teneor ad opus destruendū: ad impensas. ff. eo. ti. l. aut q aliter. §. hec verba. Si tamē alius fecit & ego possideo: tūc teneor ad pacientiā prestādā vt opus tollat. ff. eo. l. fi. §. alius. in ꝑn. Et est hoc ītedictū restitutoriū: per quod occursum est caliditati eoꝝ qui vi aut clam quedā moliūt: & destruūt. Jubēt enī restituē ea. & paꝝ refert vtrum ius faciendi habuerit: aut ñ. Siue enīꝝ ius habuerit siue nō: tamen tenentur interdicto hoc quod vi aut claꝝ: Tueri enim ius suum debuerūt: nō iniuriā ꝓmittere. vt. l. i. §. i. ff. quod vi aut clā. & sequēti. §. Hoc interdictū ad ea sola opera pertinet quecunqꝝ in solo vi aut clam fiunt. & ſ. vi factuꝝ. Quitus mucius scripsit. si cōtra quē quis ꝓhibet. fecerit. Et placet hec diffinitio. Vlpiano. ⁊ Pedio: & ⁊ Pōponio: vt ibidem dc. Sed Aristo ait. Eū vim facere qui sciens se ꝓhibitum per vim molitus ē ne prohiberi possit. Et idem sentit Labeo ibidē sed. l. ui. §. finali eodē ti. Claꝝ facē. Cassius scripsit eū qui celauit aduersario: nec ei denūciauit: si mō timuit eius cōtrouersiā: aut debuit timere. Itē Aristo putat eum quoqꝝ clam facē qui celandi animum habet ei quem ꝓhibiturum nō se itellexit. & id extimare debet e ꝓhibitum iri.

¶ Interdictū quorum bonorum a pretore iuentum est. & datur filio emācipato aduersus beredē vel bonorū possessorē: vel ꝯ illum qui ꝓ hīde: vel bonoꝝ possessore possidet: ad vniuersa bona adipiscēda nō ad singulas res. Et cū sit qōdā directū: & quoddā vtile. Directū datur ei q est bonorum possessor. Vtile datur ei qui succēdit iuꝰ ciuili ex testamento vel ab itestato. Et hoc est interdictū restitutoriū & adipiscende possionis. ff. quo. bo. l. i. §. bᵒ interdictū. Sunt ergo interdictoꝝ quedaꝝ recuperāde possionis: quedā retinende: & quedā adipiscende: vt. ſ. in principio premissum est: & hic describuntur.

¶ Interdictuꝝ quorum legatoꝝ cōpetit hīdi ad repetēdum legata: q̄ sine volūtate eiꝰ legatariꝰ occupauit repetet itaqꝝ heres vt deducat falcidiā: aliogn si repeteret statim restituturus exceptōe dolī poterit remoueri. Et bᵒ interdictū vulgo sic appellat: Et ē ēt adipiscēde possiōis. l. i. i ꝓn. ff. quo. lega. Et qui nō restituit: in id qō interest doꝝ cōdēnari: vt. l. fi. §. ex hoc interdicto. ff. e. ti.

¶ Interdictū ō riuis ē vtilissimū: q̄ riuos specus & septa: reficere & purgare: ꝑtoꝝ aque ducēde cā ꝓmittit: dum tamē nō aliter aquā ducat q̄ ꝓioꝝ estate fluxit: vt. l. i. in ꝓncipio. ff. de riuis. Et segt̄ in. §. scō. Riuus est locus per lōgitudinem depressus quo aqua decurrat: cui nomen ē grecū. Specus autē est locus in quo despicit. inde specula sunt dicta. Et dicit ibi glo. Specus est locus altꝰ a terra edificatus ex quo ducit aq̄. ff. eo. ntu. l. seruius autē. Sed q̄ꝝ ponit ꝓ fossa qua recipit & colligitur aqua. Et in auctoribus ponit ꝓ loco vmbroso: & tenebroso ꝑm Alzonē: sz ꝑm Hugōez dicitur specus ē fouea habēs vndiqꝝ locū eminētoreꝝ: vnde possit ꝓspici aqua ifundo collecto. vt ff. de aqua pluuia. arc. l. ſ. inter alienū. Et capit ꝓ subterraneo meatu. l. seruius in ꝓnc. & §. i. e. ti. Septa vero q̄ ad incile opponūt aque deriuā de ꝓpellende: lignea vl' lapidea. siue de alia qualibet materia. vt. ff. de riuis. l. i. §. ait ꝑtoꝝ. Et subdit ter. incile ē locus depressus ad latus fluminis ex eo dictus q̄ incidatur.

¶ Interdictū de superficiebus quod ēt actio nū cupatur ꝓponitur duplex. exēplū i interdicto vti possidetꝫ. Tuetur itaqꝝ pretor eum qui supficiem petit: & defendit: veluti vti possidetis interdcō. Et oīa quē in vti possidetis interdicto seruātur: hic quoqꝝ seruabūtur. vt. l. i. §. ꝓponit. ff. de supficie. vbi ēt in. l. ij. dī supficiarias edes appellam⁹ que in conducto solo posite sunt quarū ꝓprietas & ciuili & naturali iure eius ē cuius & solū.

¶ Interdictum Saluianū competit dño fundi aduersus colonū in sua domo habitantez & eius hīdes: de rebus coloni tacite pignoratis ꝓ mercedibus quas colonus in fundū intulit: vt. l. i. ff. e. ti. vbi ter. inquit. Si colonus ancillā in fundū pignoris noīe induxerit: & eā vendiderit quod apō emptorē ex ea natum ē: apprehendēdi gratia: vtile interdictum reddi oz. nā vtile dat̄ ei contra exneū possessorem ꝓ adipiscēda possione que tacite locatori sunt obligata. Differunt autē interdictū Saluianū & actio Seruiana q̄ intentans actionem Seruianā ad rem sibi obligatā restituendā: debet probare huiusmodi rē i bonis colonis fuisse eo tempore quo res fuit illata. Sed hoc nō est necessarium in īterdicto saluiano: imo sufficit ꝓbare talē rē fuisse illatā. ita dicit gl. i. §. itē seruiana īsti. de acti. ꝙ i futana oz ꝙ creditor probet de rebus fuisse dñi tpe obligatōis: sed i saluiano sufficit ꝙ probet eū possedisse. nā oīa ibi ꝓsita ab ipso colono tacite sūt dño fundi obligata.

¶ Interdictum de sepulchro edificando locū hz vt quis nō prohibeatur edificare sepulchrū quo licet mortuū inferre: vt. ff. de sepul. edif. & mort. if. per totum.

¶Interdictū ō tabulis exhibēdis dar oīb⁹ qb⁹ aliquid ē ascriptū in tabulis:vel pure:vel ī dīe vl sub cōditōne:siue sint heredes:siue legatarij:siue cōmissarij.Et ptinet hoc interdictū nō tm ad testamentū tabulas:vex etiaz ad oīa que ad cām testi ptinent.s.codicillos.vt.l.i.§.hoc interdictū.ff.ō tabu.exhi.

¶Interdictū de ripa munienda merito ꝓpositū fuit.nā ripas fluminū publicoꝝ reficere z munir vtilissimū est.ne ob id omissuz nauigatio deterioꝝ fiat.vt.l.vnica.§.i.ō rip.munien.z seqr ī.§.ij.Et hoc interdicto exꝓressuz ē vt dāni ifecti ī ānos decez viri boni arbitratu:vel caueat:vl satisdet.dabit aūt satis vicinis.Et in fine dīc tex.Illud notandū est q ripe:lacus:fosse:stagni muniendi.nihil ꝑtoꝝ cauet.sz idem erit obseruandū qō in ripa fluminis munienda.

¶Interdictū vt in flumine publico nauigare liceat:ē quo ꝓpicit ne qs ī flumine publico nauigare:nauim:ratē vehere:vel in ripa onerare ꝓhibeat.Sed vt per lacum:fossam:stagnū publicū nauigare liceat:vt.l.vnica.§.i.ī ꝑn.ff.e.ti.vbi subdit Vlpianus.Lacus est q ppetuā hz aquā.Stagnum ē quod tēporalē ptinet aquā ibidē stagnātez aque qdez aqua plerūqz hyeme colligit.Fossa est receptaculum aque manufactū.¶Possunt āt hec eē publica.z nō publica plane ei qui lacū vel stagnū ꝓduxit:si piscari ꝓhibeat.vtile interdictuz ꝓpetere.Sabinus ꝓsentit:z Labeo:ergo si a municipibus ꝓductū hz:equissimū erit ob vectigal fauoreꝝ:euz tueri.vt.l.vnica ꝑal.ff.vt in flumi.pub.naui.lice.

¶Interdictū vnde vi locū habz cuz quis possessionem soli per vim amisit.z dar directe ꝓtra detectorem illi qui vi de possessione alicuius rei īmobil detectus est sine omni causa:vt restituat possessiō qua detectus ē.z oīa ablata:īmo dato q ibidē eēnt aliqua q penes violentū fuerint mortua vl alique res q cāu fortuito perierint:non pp hoc liberabit:sed in totū ꝓdēnabit ad earum estimatōnem:quia nec mortal:nec fortuitus cāus:liberat detectorē.Dic.n.l.i.C.vnde vi.Recte possidenti ad defendendā possessionez quaz sine vicio supplemaxime:tenebat iculpate tutele moderatiōe:illa tam vim propulsarelz.z ibi no.z.ff.de vi z vi armata.l.i.§.vim vi.Quid sit vim vi repellere.e.ti.l.iij.§.armis detectū.Dic q arma sunt oīa tela fustes lapides:gladij:baste:framee.z rumpee.z ē hoc interdictū annale.qr post annū nō tenet nisi q̄tū puenit ad eū.Et ꝓstōne āt grauius tenet q mihi feciste detegit.vbi dolus ꝓbibet ꝓhēdit.z ignorātia excusat.

¶Interdictū ō vi z vi armata cū interdicto vsū vi dar.z ꝓponit ei q detectus ē.Fuit.n.equissimuz vi detecto subueniri:ergo ad recuperandū possessionem hoc interdictū iuentum ē.Nā egd.n.p vī amittar in legibus ꝓspicit publicoꝝ:z priuatoꝝ necnō ꝓstōnibus ꝓncipum.vt.l.i.ff.e.ti.§.hoc interdictuz z.§.seq.vbi dicit.Hoc interdictum nō ad omnem vim ptinet verum ad eos tm qui vi de possessionibus deiciunt.z ad solam atrocē vi.z ad eos qui de solo deiciunt:vel de re solo cohērenti.vel de edificio:etiā si a supficiaria īsula qs detectus fuerit apparet hoc interdictū locū hāe.Sz ad res mobiles nō ptinet.vbi furtī vel vi bo.rap.actio cōpetit.Cetera vide in.l.preal.

¶Interdictū vti possidetis.locū hz ī reb⁹ īmobilibus.s.si de fūdi vel edifū possessione ꝓtendit,insti.eo.ti.§.sed interdictū.Nā ibidem in.§.retinende dicit.Et qr longe cōmodius ē potius possidē q̄ petere.ideo plerūqz z fere semp ingens existit cōtentio de ipsa possessione.Habet etiam in corporalibus vt in quasi possessione.z datur possidēti ciuiliter z naturaliter.Vel etiā quasi possidenti gēa retinende possessionis.z ꝓponit quotiēs inter litigatores ꝓtentio est vtrū possideant.qr alteruter magis se possidere affirmat.Est aūt hoc nomen vti possidetis ꝓprie ad īmobilia accōmodatuz.qr solū illa dicunt ꝓprie possideri eo q̄ eis quis pedibus īsistat.inde enim appellata est possessio.vt.l.i.ff.de acquiren.pos.ibi possessio quasi pedum positio.

¶Interdictū vtrobi.idē ē cū interdicto vti possidetis nisi q in hoc differūt:qr illud locū hz cū qō ē de retinēda possessione rex mobiliū.vt.ff.vtrobi.l.vnica.§.hoc interdictū.Sz vti possidetis locū hz cū qō ē de retinenda possessione rex īmobiliū vt supra dictū ē.Et ꝓponit fm Azo.z Accur.ī glo.l.preal.ex vtrū z vbi.z ponit vbi:p apud z vtruz pro quē:qr dicit ꝑtor apud quē ē res mobilis.nec vi:nec clam:nec ꝑcario tpe litis mote ab aduersario ei vim fieri veto:quominus eū iducatz.rite.n.hoc nomē vtrobi ē ad mobilia interdictū.vl attributū.Nā mobilia,ꝓprie dicūtur apud vel penes nos eē.vñ Accur.ī gl.vbi.§.querit.quare diuersa noīa dant his interdictis.Et rndet q īmobilia ꝓprie dicunt possideri.Nā possessio dr q̄si pedū positio.vt.l.i.in ꝑn.ff.de acqui.pos.ergo merito dar eis vti possidetis.qō ad mobilia aptari nō ꝑt nisi hodie qñ abusiue mobilia dr possideri l fz alioz dr interdictū vtrobi pp vba solēnia olim in hoc iudicio vel edicto reddita.s.vtrobi.i.vtrū ibi:vel ibi fuerit possessio:vl alibi.Et plures solēnitates circa hoc q̄ hodie nō sunt ī vsu fuere.Et hoc interdicto ꝑtor iubet induci eū in possessionē qui ex duob⁹ portior fuerit.z p maiorē ptē anni possederit fm Accur.in glo.i.l.preall.ff.eo.ti.

¶Interdictū ō vxore ducēda marito dar marito aduersus eū q dolo cā obtinet:sine voluntate mariti:lz ipsa volēte.ff.eo.ti.l.i.Alia interdicta ꝓpatent z exponunt suis verbis inclusis.

¶Interdictū z cessatio.qūo differant:pz qr per interdicta ꝓhibetur administratio sacramentoꝝ paucis exceptis:qō tamen non fit per cessatiōem

in qua ſolū ceſſatur a diuinoꝝ ſolēnitate.

¶ Interptatio ē multiplex vt.c.i.de poſtul.plat. nota. Et qñ̄ interptatio fieri dz i obſcuris:habeꝫ de ipoſſa.ex litteris el.i.ꝛ.ff.de pact.l.veterib⁹.ꝛ vide gl.bonā i.l.p̄cū.de re.iuris li.vi.que declarat ſi obſcuritas appomꝫ i vltimis volūtatib⁹: ꝛ qñ̄tionibus factis i iudicio.i pfeſſiomb⁹: in p̄cti bus:pactis.vel ſententijs. ſubdiſtinguēdo ſingula. Jtē interptatio iuris ꝓrogaꝫ ratiōe fauoris:vt ſi cui indultū ſit retinere beneficia vacātia i ſua eccleſia:ꝛ fructus eoꝝ pcipere.extendiꝫ nomen beneficij p interptatiōez ad p̄bendas.ꝛ beneficia maiora.c.tua nobis.de ẏ.ſig. Similiter ſi quis legat vina:iterpretamur ꝛ vaſa vinaria legata.ff. ō vino tri.ꝛ ol.lega.l.ſi cui.§.ſi vinū.ff.ō pe.lega. l.i.§.vlt.l.qui penu.ꝛ.l.nāqz a qbus legatis vinaria debenꝫ.ff.de pen.leg.l.q pactū.§.fi. Jtē rōe generalitatis cū qs obligat bona ſua:futura bona itelligiꝫ obligare.C.que res pig.obli.poſ.l.vlt. Jtē aliqñ̄ artaꝫ iuris iterpretatio.vt in ꝓcuratō ne exigēda:ne ſubiecti grauenꝫ.vt in.c.quāto.de cenſi. Jtez vt exactōis ꝛ auaricie nota vitet.de cenſi.ex pte. Jtē odij rōe:vt cū decime layco concedunꝫ in feudū.c.cuz in aplica.de bis que fi.a p̄ la.ſine p̄ſen.ca.

¶ Interlocutoria ſnīa. ℞e.ſ.ſnīa. Sz vtrū ſnīa iterlocutoria trāſeat i rē iudicatā.vi.ō.c.cū ceſſante.de ap. Et ſufficit eā eē ſcriptā in actis.lz nō ferat in ſcriptis vt ē glo.in ẏbo iterlocutōes.c.qñ̄ ꝑ.de ꝓba. Et breuiter iterlocutoria ē oē ẏbū iudicis:factēs ad cām ꝛc.ꝛ no.i.c.cuz olim de teſti. ꝛ in auc.de litigio.§.ad excludendas col.vij.ꝛ.l. i.ff.de re iudi.

¶ Inteſtatus dī q oīo nō fecit teſtm̄ vel ſi fecit nō rite.ꝛ poſtea rupit ex certis cāis:vel ſi ex iſto teſtō nemo ſit heres inſtitutus de here.que ab i teſta.dcfe.in p̄nc.

¶ Intronizatio:eſt alicui⁹ in ſuā dignitatez vel ſuū tronū introductio:vel inueſtitura.

¶ Inueſtitura ē alicui⁹ i ſuū ius introductio. Et eſt ꝓprie poſſeſſio.ſed abuſiue dī inueſtitura qñ̄ dñs baſtā:vl aliqđ corporeū p̄bet vaſallo.dicēs ſe p hoc facē iueſtiturā.vt in li.feu.in ti.qđ ſit inueſtitura:olim aūt dicebaꝫ de puiſiōe qua impator p vrbez romanā inueſtituit archiepos.ꝛ epos p anulū:ꝛ baculuz require.ſ.inſtituere.

¶ In icertas regiones fundū diuidi:eſt i ptes i determinatas diuidi.

¶ Inuolaꝫ.i.furari a vola dictū.qđ manū ſignificat. Ñ ẏus:i modio rēdi:vir ē vola plena ſciēdi.i.i modio opinionis:vir eſt plena manus ſcie.

¶ Inualeſcē.i.valde valere ꝛ creſcē ꝛ abūdaꝫ.

¶ Inuētariuz dī libellus qđā i quo oīa bona hereditaria:que apud aliquē inueniunꝫ:ꝓſcribunꝫ ꝛ oīa in illo libello ꝓtinenꝫ:vt ſciaꝫ q̄tum eo tpe vel die quo ſcribebaꝫ in bonis ſuis ꝓtinebaꝫ. Et tutū ē heredi q̄ inuentarium faciat.qz ſi fecerit vltra vires hereditatis nō p̄t onerari.ſi vo non fecerit:oīb⁹ legatarijs legata reſtituere oz ꝛ cogeꝫ ēt ſi excedāt vires:ꝛ facultates hēditatz. ¶ Poteſt ēt fieri inuentariū in alijs factis:nedū i reb⁹ hereditarijs. Eſt ēt inuētariū quoddā genus inſtrō. Et lz per teſtes poſſit ꝓbari ꝓtrariuz eius quod i inſtrō publico ꝓtineꝫ.ſ.qñ̄ teſtes iprobantes ipm in binario numero excedunt numez teſtiū:cum tabellione ſubſcriptoꝝ tabellione ꝑ duobus cō putato. Debent.n.in tot excedē:quot per ſe facerēt plenam ꝓbationē.ſ.in duobus.c.cū iohānes de fi.inſtru.tamē inuentariū non improbaꝫ p teſtes pp nimiam eius ſolēnitatē.C.ar.tute.l.vlt.ꝛ Bof.de proba.§.ſed queriꝫ.cuz ſeq.no.in.l.fi.C. vnde legi.ō herede qui non facit inuētariū. Breuiter nota q̄ inuētarium ē ſcriptura quam hēs inchoare dz intra tres dies poſt mortē teſtatoris vl poſtq̄ ſcit ſe inſtitutū hēdē ꝛ ibi ſcribē oēs res defuncti ſub teſtibus:eamqz pficē itra quadragīta dies vl intra annū ſi res ſint remote:ꝛ tūc nō tenebitur creditoribus vltra illud quod inuētum fuerit in hēditate. Si autē nō fecerit inuētarium teneꝫ inſolidum.

De Jo

¶ Jota neutri generis.xv.diſt.c.vlt.vbi ſcripta beati Auguſtini.ꝛ alioꝝ ſanctoꝝ patruz iubētur teneri vſqz ad vnū Jota.

De Jp

¶ Jpa ō hoc relatiuo vide Jo.an.in.q.poſita ſuper regula ꝓtra eum ꝛc.in.ij.art.de re.iur.li.vi.

De Jr

¶ Jrregularitas ē nota.ſiue impedimētū canonicū ex fcō ſiue ō fcō,pueniēs:quo quis ad eccleſticos ordines ꝓmoueri:ꝛ iā promotus i eis miniſtrare phibeꝫ:ꝛ ōgradari ſiue depoſi qñ̄qz meretur. Vel ſic. Eſt habilitas q̄dam canonica p quā qs efficit inhabilis ad ordines ſuſcipiēdos. Et dī ab in.i.nō:mutādo n i r ꝛ regula qz nō p̄t exigē regulas ab aplis.ꝛ alijs ſūmis pōtificibus.

¶ Jrrogare.i.iferre:vñ dī:crimē vl dānuz irrogat infamiā l mortē.i.infert.C.ex qui.cau.ifa.irro. in rubrica.

¶ Jrronia ē cū qs minora ō ſe dicē q̄ ſint. Etiā ē qđ p verſionē.i.p ꝓriū dictū.ꝛ ſic ē figura ō q̄ ꝛ mltis alijs vide bonā gl.c.fozus.ō ẏbo.ſig.

¶ Jrripere.i.latēter inualeſcere.

¶ Jrrenarche dīr q diſcipline publice ꝛ corrigēdis moꝛib⁹ p̄ficiunꝫ vt milites q vadūt pquirē latrones. Et dīr q̄ſi pquirētes. iſtā ire ſūmēde.icubitores publice pacis.ꝛ qui ēt gerūt monarchiaz ſm q̄ accipiꝫ.C.de irenareb.li.x.

De Jt

¶ Jtaqz no.Jo.calde.in cōmēto decre.poſt ceſſionem.de proba.

¶ Iter ē ius eūdi:l ābulādi:hoīs.ſiue bō eat ſol:ſiue vehaꝫ ſella:l ſcita:l i equo:l i quouis aliſcorſuz vo nō p̄t iumētū ſecū agere:l vehiculū

duceꝛ:q iter tm̃ hz. Q̃q tm̃ iter dr̃ vulgariť ipm
solū:p qđ iter:vł tramites:uł calles:trāseūt.ita q
q actū hz:hz ⁊ iter.i. ꝓmoditatē itineris.⁊ nō ecō
uerso. vide. j. de via.⁊ insti. de serui. ī prin.

¶ Iterato qd importat no. Arch. xi. q. iii. c. ñ vo.

¶ Itex no. Ber. i. c. tua nobis. de appella. in gl.

¶ Itē hec dictio ex suo significato significat actiē
tionē. ꝓiūctionē: seu ꝓtinuatōez: ō qua Bar. ff. ō
publi. ⁊ vectu. l. i. ī pn. Est ēt repetitiua: seu repeti
tionis significatiua. repetit ār illa quoꝝ repetitōz
significare ꝓcludit qlibet mediū, pbabile. vbi gīa
testator dicit lego ticio fūdū seyanū sub cōditōe.
Itē fundū seyanuz bēs me⁹ dānas esto. itelligit
sub eadē cōditōe. vt. l. in repetēdis. ff. de lēga. iii.
⁊ sūiť significatū ex dictōe. Itē ⁊ ex oratōe seqnte
q̃ ē declaratiua p̄cedēt̄z. Et idē dic i die: vł i alia
q̃litate posita i oīone p̄cedēti: qz ꝓpeniť ⁊ i seqnti.
Itē ibi: testator dic̃. lego ticio fūdū seyanū sub cō
ditōe: ⁊ post ex iteruallo dicit. Itē fūdū seyanū ti
cio lego: hoc cāu legatū valz. ⁊ vł ꝑmū reuocatū
nec vł repetitio ꝓditōis. vt. l. ñ ad ea. ibi: cū dic̃: si
prius sub ꝓditōe. ff. de ꝓdi. ⁊ demon. qz hec dispu
tatio hz addere ⁊ oparī. qđ nō fieret si cōditio re
petereť. iō testator vł a ꝓditōe receſſisse. ⁊ pure le
gare voluisse. Itē ibi. testator plurib⁹ legatz factz
filiū hēdē instituit: ⁊ adiecit: qz si ipe fili⁹ abſqz libe
ris decesserit: relinquo ticio cētū. Itē relinquo ti
cio domū. Itē relinquo sēpronio fūdū p̄dicta ꝓdi
tio: si decesserit: itelligit repetita ī duob⁹ seqntib⁹
legatis. ⁊ sic obtinet ī trib⁹ p̄dictis legatz: qz sūiť
significatū ex legatis pure prius factz. ⁊ ex signi
ficato ꝓditōis. Nā ex ꝓditōe significať qz testator
ñ vult plus grauare filiū si nupserit. hz vł grava
re ī seqntibus sub illa ꝓditōe si decesserit: facit. l.
si ita scriptū. ff. de libe. ⁊ posthu.

¶ Itierarche dr̃i itierz custodes a ẏbo eo is ⁊
archos grece. i. ꝑnceps latine. hoc nomē trabēteſ
qz ad ꝓuinciaꝝ tutelā p singula loca pacis ⁊ qetis
faciūt stare custodiā. l. i. C. de custo. re.

De Ju

¶ Judei dr̃i q mosaycā legē ad lťaz imitātes te
nēt: circūcidēdo. ⁊ alia legalia faciendo. Et dr̃i a
noīe dignioris trib⁹. ſ. Jude q iter alias trib⁹ bel
licosior erat. Et ī bellis ꝑmā aciē: ⁊ regni: ł legis
ꝓuilegiū obtinebat. cū qbus xp̄iani nō debēt mā
ducare nec bibere: nec balneari: aut medicinā eo
rū peripeť. xxviij. q. i. nullus. ⁊. c. ſe. ⁊ dic̃ Bartho
lomeus Brixiensis cū eis logmur. Nō qz maior
familiaritas ē ī cibis: q̃ ī collogio: ⁊ facili⁹ qs deci
piť iter epulas. xij. q. iij. vnuſqſqz. Dant. n. nobiſ
cādē retributōez: quā dat mus in pera. serpēs in
gremo: ignis ī sinu. c. ⁊ si iude⁹ ō iude. ⁊ sar. Itez
iudeus ñ pt cē doctor: neqz tabellio. l. fi. C. ō iude.
l. gñaliter. ¶. eos q iudaicā. ff. ō ōcurio. iuij. di. nul
la. Sz qđ ō eo q fact⁹ ē xp̄ianus: vł admittendus
qz cessante cā ⁊c. Ludo. de Roma in singularib⁹
suis dicit ꝑnū. Nā tex. ē ſm vex itellectū gl. i. c.
ꝓstituit. xvij. q. iiij. lz sint neophiti. i. nouiter facti
xp̄iani, phibēť ab officijs eccl̃asticis. ergo ⁊ a tpa
lib⁹: lz nō sequiť: qz alia ē rō i vno q̃ alio. Sed di
ceres q̃re iudei puniunť cum xp̄us oīo passurus
erat. So. i. c. relegētes. xxij. q. v. non fecerūt ad fi
nē bonī: sed cā vindicte ⁊ inuidie.

¶ Judex dr̃i q̃si ius dicēs ppło: siue q in iure dr̃i
sceptet. Jure ār dr̃sceptare e iuste iudicare. Nō ē
ergo iudex. ſ. bon⁹: si ñ ē ī eo iusticia. vt ī. c. fortus
¶. ī oī quoqz negocio. ō ẏb. sig. Et iudex ē q ex iu
risditōne ꝓpa: aut sibi delegata ⁊ cōmissa ius hz
sup cās litigioꝝ vł litigatoꝝ cognoscēdi. Et q ex
ꝓpria iurisditōe illud hz: dr̃i iudex ordinari⁹: lz q
ex delegata: dicit delegat⁹ extraordinari⁹.

¶ Judex ordinari⁹ ē ille qui hz ptātē iudicādi a
se iure suo: hoc ipso q ē tal: vt ēps baiulus p̄ces p
uincie ⁊ ꝓsimles.

¶ Judex delegat⁹ est ille qui hz ptātē de cā aliq̃
cognoscendi ab aliquo sibi cōmissam qui ēt dr̃i iu
dex extraordinarius.

¶ Judex ꝓpetēs dr̃i qui cāe iurisditōnez hz: cum
exercitio: dato q p exceptōez posūt elidi: siue exce
ptio ꝓtingat pſonā: vt qz suspectus: siue p iurisdi
tōez. vt qz rescriptū surrepticiū. vt est gl. i cle. cuz
lite. vt lite penden:

¶ Judex icōpetēs ē i quē lz ꝓsenserim⁹: ł qz ipe
nullā iurisditōez hēbat: vł qz iteruenit error i ad
ducendo vel adeundo ipm: vel qz vi ꝓpulsus tum
in eum ꝓsentire.

¶ Judex ꝓpromissarius. Re. s. arbiter.

¶ Judices pedanei dr̃i illi quoꝝ officiū ē de mi
nutz causis ⁊ infimis cognoscere. Et i vtlib⁹ vel
vlib⁹. lz sint ordinarij. ⁊ dr̃i a pede q ē extrema
ps corpis. Maiores vo cās debēt: ⁊ tenenť: maio
rib⁹ referre: cū ipi p se nō pūt terminare. C. de pe
da. iudi. l. ij.

¶ Judices cartularij erāt olī: q ab impatore pri
vilegiati erāt: vt q vellēt coram eis litigare possent
sz ipsi ñ poterāt cogē aliquē ad litigādū coram eis.
Et dr̃i ēt hodie iudices ordinarij creati a comite
palatino q ñ bñt admīstratōez nisi habitu. vt no.
ī. l. i. ff. ō iud. ⁊. l. fi. C. vbi ⁊ apud quos rest. ag. sit.

¶ Judices dōestici. Re. s. domestici ⁊ assessores.

¶ Judicē delegare ē vice sua alīū ō cā cognitu
rū ꝓstituere. Et nota qz iudex hz eē bonus ⁊ gra
uis: ideo: qz sicut mulier ꝓgnās ē grauis ⁊ tarda
in cundo: sic iudex tardo passu ire hz morigerate
⁊ nō currere vt ribaldus. Etiā iudex hz eē bon⁹
ideo qz hz iudicare gratz. Nō. n. lz vendere iustū
iudiciū etiam secularē. Potest tamen si indiget
expensas moderatas petere ⁊ recipe. de vita ⁊
bone. cle. cū ab omni. ⁊. xiij. q. v. nō sane. Nō tō
debet iudex vendere iustum iudicium ⁊ testes ve
rum testimonium: quia vendit aduocat⁹ iustū pa
trocinū: ⁊ iurisperit⁹ vex ꝓsiliū. Et subdit rō ibi.
Illi. n. ant vtrāqz ptem ad exam̃ adhibenť. isti ex
vna pte ꝓsistunt. Nemo tn̄ de suis cogitur faceſ

bñficiū.xi.q.iij.nō liceat.⁊.x.q.iij.p̄carie. Et sic iudex p̄t opas locare:⁊ ī vādis ꝓlijs:q̄ sine labore plegēdo libros allatões q̄rendo fieri ñ p̄ñt aliqd recipe p̄t.vt modica exenia:q̄ iter lucra ñ ꝓputāt vt.l.solet.§.vlt.ff.ō offi.pcō. Nec debent illa exenia ī āno centū aureos excedē.l.eadē ī fi.ff.ad.l. iul.repetū.⁊ h⁹ marie ō iudice ōlegato. Sz iudex ordinari⁹ nō p̄t petē expensas:cū sint ei certa red ditus ꝓstituta.xxiij.q.i.militare. Et iudex ī causis ōcidēdis oz seq cōez opinionē:ñ singulare⁊ alic⁹ doctoꝝ.l.q solidū.§.et.ff.ō leg.ij.vbi si segk cōez opinionē et si male iudicaueritexcusabīk ī sindicatu.isti.ō obli.q̄ ex q̄si delicto in p̄n. Etiā iurisp̄it⁹ ex ꝓbis sentū rusticoꝝ arguñtak.l.si chor⁹.§.i.ff. de lega.i.ubi audiui senes rusticos dicentes.

¶Judiciū. Hec dictio mltiplr significat.]Primo mō idē ē q̄ casus fortuit⁹.vt dī h⁹ ō meo iudicio vēit. Scōo ē discretio.vt dicēdo ī pueris nō ē iudiciū.facit isti.q.nō ē pmis.face.testa §.p̄tea. Tertio ē actio vt cū dī.iudiciū famu.hercisc.ff.ō iud.l. ī familie. Quarto ē vltia volūtas testatoris. Quinto ē iudiciū l̄ inia iudicis.l.i.ff.ō re iudi. Sexto pomk̄ p̄ exaīatōe.l̄ ōliberatōe. Septio p̄ auctē.lxij. di.c.ij. Octauo q̄q̄z p̄ pena.l.di.c.expurgabat. Nono capik̄ p̄ istāua l̄ ordinatōe cāe discussēde ī iure coꝝ iudice sic iumk̄ ī ti.ō iudi.⁊ ī.l.pperandū.§.i.C.ō iudi.⁊.ff.e.ti.l.pponebak̄. Et ī hac significatōe dissimk̄ sic. Judiciū ē act⁹ legitim⁹ triū pſonaꝝ.s.iudicis actoꝝ⁊ rei sub tali qōe:aut sup eodē iudicio p̄ct⁹ de v̄.sig.sol⁹ ī gl. Et dī iudiciū q̄si iurisdicto ibidez. Et sz Bof. describik̄ sic arbitriū exceptz bis.]Primo q̄ iudiciū ē ō ciuili⁊ criali;sz arbitriū ō ciuili tñ. Scōo q̄ iudiciuz necessario arbitriū vo volūtarie subik̄⁊ p̄us ingsitio vocabak̄. Ad̄ñ sz Car. Judiciū ē inuestigatio quā sm iuris ordiné fac̄ iudex p̄ varios mōs:ad vitatē eligendā:custodiendā.vt.xxx.q.v. iudicātē oz. Et q̄ dī act⁹ triū pſonaꝝ:itelligik̄ ve vel ficte seu repñtatiue.q̄ ī notoriis fama ſpñtat actorē.⁊ fingik̄ accusatoꝝ. Jté sz Bof. iudiciū finik̄ q̄ttuor mōis.]Primo tpe:vt cāe criales biēnio.C.vt itra certū tem. cau.crimi.termi.p totū. Ceter triēnio.C.ō iud.l. p̄perādū. Scōo ſnia:q̄ iudiciū finē accipit ex re iudicata.c.iudiciū.ō re iudi. Tertio p̄hibitōe. Et q̄rto stat⁹ mutatōe:q̄ iudiciū soluik̄ vetāte eo q iudicare iussit:l̄ eo q maius ipiuz ī eadez iurisdictōe bz.vl̄ si ipe iudex eiusdē ipij cē cepit cui⁹ ē q iudicare iussit.ff.e.ti.l.iudiciū. vide Bof.ō offi.ordi.§. finik̄.⁊ hic ī sū.ō iudi. Item dissimk̄. Est discussio cāe coꝝ iudice.p̄al.c.forus.ibi duz discutik̄ iudiciū. Et nota q̄ p̄pric añ lit.ꝓte.nō est iudiciuz:q̄ nulla cāe discussio.l.i.C.e.t.⁊ h⁹ respēu cāe:nō ār respēu alioꝝ actuū iudicialiū. vt sūt exiatio ptiuz⁊ ꝓfessio ⁊c.q̄ bñ fiūt añ lit.ꝓte. imo q̄q̄z iudiciū capik̄ p̄ eo qō p̄cedit ſniam.vt.c.ī iudicijs de reg. iur.li.vi.⁊ nō dz claudicare iudiciū⁊ qualr̄ hoc ꝓungat vide.c.cum inter. de excep.

¶Judiciū ꝺictoꝝ dī:si dicerez hoc eē ꝓsuetudinē⁊ tu aduersar⁹ meus diceres ñ cē ꝓsuetudinē.vt ī.c.abbate ī gl.fi.ō v̄.sig. Et iudicio maiorꝝ p̄us stādū est generalr̄ nisi i casib⁹ in gl.sup v̄bo plures.c.pastoralis.de rescrip.

¶Judicia capitalia sūt qb⁹ cap̄ eximik̄ a ciuitate mōte l̄ exilio.ō his vid̄ ist.ō pub.iud.ī.§.pblicoꝝ.

¶Judicia publica sūt ō publicis causis.⁊ dñr q̄si populica q̄ cuilibz de pp̄lo cōmissa ē executio vt ꝺ crimen lese maie:ī quo oēs de pp̄lo p̄ñt accusare. Q̄ñqz iudiciū publicū dī esse iudiciuz qō itendik̄ a crie.de hoc.isti.de publi.iud.ī p̄n.

¶Judicia p̄uata sunt que ciuiliter tractank̄ siue ītentank̄. Jtē ō mltiplici iudicio.s.auctans.ministerij:approbatōis ⁊c.no. Arch.lv.di.pcepta.⁊ gl.super regula.i iudicijs.de reg.iur.li.vi.⁊ tāgit aliqualr̄ Arch.ij.q.i.sicut.⁊ sm Ante.de butri. diuidik̄ triplr̄.p̄mo rōne materie.scōo rōe forme. tertio rōne quātitatꝝ.vnde rōne materie duplex est iudiciū:aut tēporale aut spūale:aut ciuile aut criale.vñ semp dī iudiciū criale:q̄ finis tēdit ad cōmodū rei publice.vt fisci ⁊c.siue pēa sit corpal̄ siue pecuniaria. Sz dī ciuile dū finis tēdit ad cō modū p̄ticulis.glo.no.ī.l.p̄tor.in p̄n.ff.ō sepul.vio.⁊ fuit opinio Jnn.i.c.qualr̄⁊ q̄ñ.ij.de accu.⁊ doc. ī.c.i.ō iud. Scōo rōe forme iterum duplex ē iudiciū.s.ordiariū⁊ extraordiariū. Tertio rōne quātitatꝝ duplex ē.s.vniuersale⁊ generale que ēt differūt.de hoc plene ī.c.ij.ō libel obla. Jtē iudiciū triplex reperik̄.p̄muz inter sanguinē:secūdū iter lepā.tertiū iter cāz.vt ī.c.p venerabilē.q fil.sint leg. Et iudiciū būanū q̄ttuor puertere solēt.s.fauor odiū p̄mū⁊ timor.vt.c.i.i.ō re iudi.li.vi.⁊.xi. q.ij.c.quattuor.

¶Juramētū ē affirmatio vl̄ negatio sacre rei:affertōe vl̄ attestatōe firmata sm Bof.vl̄ adhibita religione sm]Placen.

¶Juramētū assertoriū ē cū iurat ō p̄ñti l̄ ō p̄terito sic cē l̄ nō cē:fuisse l̄ nō fuisse. Sz iuramētū p missoriū ē q̄n iurat ō futuro aliqd daturū vel facturū. Aliqñ ēt iurat p execratōez vt si hoc non fecero:hoc accidat mihi:vel filijs meis:aut huius modi.]Domik̄ ergo tripler iuramētū.s.p̄missoriuz assertoriū⁊ ꝓfirmatoriū sz Host.ī sū.ō iureiu.⁊ Bar.ī.l.si qs eo.ff.ō fide istr.⁊.xxij.q.ij.p totum. Et bz.li.iij.sen.di.xxxix. De p̄cio ī.c.debitores.c. qntauallis.⁊.c.veniens.ō iureiu. De scōo ī.c.fi. e.ti. De tertio ī.c.cū ꝓtigat.e.ti. Et iuramētū vergit ex modis ī peiorez exitū.vt no. Arch.xxij.q. ij.si aliquē. Et dz iuramētū bīe tres comites.s.veritatē:iudiciū:⁊ iusticiā.c.⁊ si rp̄us.de iureiu.⁊.c. ad̄uertendū.xxij.q.ij. Et Jeremie.iiij.vbi dī.⁊ iurabūt ī vitate:iusticia:⁊ iudicio. Et iuramētū ñ extendik̄ ad illicitū mādatū.c.qntauallis.⁊.c.veniēs.e.ti. imo p̄stās⁊ recipiēs iuramētū ꝺ canones punik̄.vt no.ī glo.v̄.pēa.c.grauis.ō cēsi.als iuramētū ē fuādū:nisi fiat ī dispendiū aīe:vel per

ſuperiorem abſoluatur.c.ſi vero.e.ti.

¶Juramẽtũ calũnie ẽ cũ qs iurat ſe bõa fide ⁊ nõ ad calũniãdi agere vel rñdere nec egiſſe vel rñdiſſe vnde vſus.illõ iurek q̃ ſibi lis iuſta vi.Et ſi q̃rezek:vex nõ ificiek.Nul pmittek:nec falſa pba tio dek:vt lis tardek dillatio nulla petetur.c.i.de iura.calũ.in glo.iuj.

¶Juſiurandũ: quod ꝓpetentius poſſet dici ſcm̃ iuramentũ:vl factũ iuratũ:eo q̃ ſup facto iurak: vl iuſiurãdũ:eo q̃ ſup iuk qõ iurãti ꝓpetit iurak q̃uis iurãdũ placuit.Tñ vt ſcm̃ dicak ius:q̃ ſup ſcõ iurz iurak:adiſcik iurãdũ:q̃ illõ dz eẽ iuramẽ tũ qõ antea fuerat iurãdũ relatõne fcã:nõ ad id qõ fitſz ad id qõ fieri ꝓuenit.l.ius aũt.ff.õ iuſti.⁊ iur.vel vt dicit Azo.forte ius ponik p religione q̃ſi diceret iuſiurãdũ.i.religio firmanda vñ iuſiu randũ idẽ ẽ quod iuramẽtũ factũ.Et dr q̃qz cõ uentiõale:q̃qz iudiciale ⁊ neceſſariuz.Cõuẽtõa le ẽ qñ a re peto aliquid:⁊ tu negas: tñ defers iu ramẽtũ:vt iurẽ ſi i hoc caſu iurẽ vocatur iuſiurã dũ ꝓuentiõale:⁊ volũtariũ:q̃ extra iudiciũ ex cõ uentiõe:⁊ volũtate puum abſq̃ aliqua coactõne iudicis p̃ſtatur. Juſiurãdũ iudiciale ⁊ neceſſariũ eſt cũ i caſu p̃miſſo iuro q̃ mihi debek quod peto ſ.iudice i iudicio:mihi cõferẽte vt iurẽ.Ex hoc ãt iuramẽto donatur actõ ei q̃ dum peteret rẽ ſuã: delato ſibi ab aduerſario iuramento vel a iudice ſuã eẽ rez illã iurauit.ab ipſo.n.tunc peteret rez ſuã i actõe i factuz q̃ oriẽ ex tali iuramento. Et dic̃ Boſ.q̃ duplex ẽ iuſiurãdũ.ſ.aſſertoriũ ⁊ pro miſſoriuz.Et aſſertoriuz triplex eſt.ſ.volũtarium vt eſt ꝓuẽtõnale.ff.e.ti.l.iuſiurãduz. Neceſſariũ qõ neceſſitate a iudice ipoſita deferk:vel ſuſcipik. Et nõ põt recuſari niſi ex iuſta cã.vt.ff.õ iureiu. l.mandãte.Et iudiciale qõ i iudicio defertur: vl refertur:a pte pti.qõ nõ ẽ neceſſariuz ſubire.imo delatũ recuſari põt hodie:lz olim nõ potuit recuſari ſz referri.vñ vide.gl.i.c.fi.õ iureiu.

¶Juriſdictio ẽ ptãs de publico introducta:cũ ne ceſſitate iuus dicẽdi.vel eqtatz ſtatuẽde.ſz Azo.⁊ dr a noib⁹ius ⁊ dictio.i.ptãs. Hec aũt q̃qz ẽ or dinaria:q̃qz delegata.itẽ alia ẽ plena.l.ſoli⁹pnci pis.Alia ãt ſemiplena alioꝝ vz a pncipe. Deh⁹ vide Spẽ.e.ti.⁊.C.e.t.l.iij.Et nota q̃ q̃ttuor dãt iuriſdictõnẽ ordiariã. Dr̃io lex ianimata:vel ca non:⁊ hoc i dubio:ſec⁹ſi apparet velle dare dele gatã.Scõo lex aiata.ſ.papa:vel ipator:⁊ nõ infe rior:niſi eps ſuo vicario.Tertõ ꝓuetudo.Quar to vniuerſitas approbata:vt mercatoꝝ: cezdonũ ⁊ alioꝝ artificũ.q̃ põt de ſuo corpore creare ⁊ eli gere iudicẽ ordinariuz.Sic vniuerſitas faculta tũ artũ vel iuriſtarum de hoc no.circa.c. cuz ab eccleſiarum.de offi.ordi.

¶Juridicus ẽ qui iura dicit ſm Iſi.li.x.etb.

¶Juriſprudẽtia eſt diuinaꝝ ⁊ hũanaꝝ rez noti cia iuſti atq̃z iniuſti ſcia:iuſti.ſ.ad faciẽduz:iniuſti ad euitanduz:q̃ nõ ſufficit ſcire qd ſit iuſtum vel iniuſtuz niſi ⁊ ipſaꝝ rez ꝓriaꝝ vel corpaliũ hẽat qs noticiã ſz quã ſm varias ꝓdiciões varia iura ſunt ſtatuenda iſtitu.de iuſti.⁊ iur.in pncı.

¶Jure,ppio dr aliq̃ res vẽdi i inſtrumẽto vendi tõis:quãdo ꝓprietas tranſfertur i ementez.

¶Jurgium dr ãſi iuris garrium eo q̃ hi q̃ dicũt iure cãz diſceptãt.c.foꝛ⁹ ỽ.ſig.ar.q̃ iurgia nõ p tinẽt ad p̃ſbyteros:q̃ nõ tenenk eẽ iuriſpiti.xxxv uj.di.q̃ ipſi. Nec p̃nt aduocare niſi i certz caſib⁹ de poſtu.c.fi.

¶Juſticia ẽ ꝓſtãs ⁊ ppetua volũtas ius ſuũ vni cuiq̃z tribuẽs:nõ q̃tũ ad actũ:ſed q̃tũ ad effectũ iſti.de iuſtic.⁊ iure in rub.⁊ nigro.Juſticia.n.eſt aĩ diſpõ ⁊ mentis affectus qua qs dr iuſtus vt a grãmatica grãmaticus dũ ſine pſonaꝝ acceptõe vel diſtinctõe velit cuilibet q̃tũ i ſe eſt ius ſuum tribuere.Et quot modis dicatur iuſticia.no.Ar ch.xxiij.q.i.c.vbi ſana fides.naz dic̃ ibi.Juſticia eſt eqtas tolerandi inopiã:⁊ temperantiaz habe re i habundantia.Item ẽ patriaz ⁊ ſocios defen dere:q̃ vera iuſticia ꝓpaſſionẽ hz ⁊ nõ ex odio:ſz bono zelo exercẽda ⁊c.vt ibidẽ.Itẽ iuſticia ſic de ſcribitur ẽ habitus bonus ſic tribuens cuiq̃z ſuã dignitatẽ:deo religionẽ:parẽtibus obedientiam: maioꝛib⁹reſiſtentiã:paribus ꝓcordiã minoꝛibus diſciplinã:ſibiipſi caſtimoniã.⁊ pauperib⁹ ſeu mi ſeris ꝓpaſſiõez operoſaz. Dic̃ ergo Tulius q̃ iu ſticia ẽ habitus aĩ cõi vtilitate ſuata ſuaz vnicui q̃z tribuens dignitatem. Item ſic: eſt aĩ cõgrua diſpõ i ſingul⁹reb⁹ recte diiudicans cauſas.vide glo.iſti.vbi ſupra.

¶Jus hz mlta ſignificata. Dr̃io.i.rigoꝛ.l.i.C.õ leg.Et tal⁹ rigoꝛ iurz i eccl'aſticis negocijs nõ eſt ſuandus.ſed ſola eqtas.c.iterpoſita.de appella. Scõo.i.vboꝝ ꝓceptio.vt cum dicimus q̃ i ſtipu latõibus verſatur ius.vt.l.ſi vnus.ℌ.pactus ne peteret.ff.de pac.Tertio.i.rectuz vel iuſtuz qõ de riuatur a iuſticia. Quarto idẽſt aqua pinguis. Quito capik pro toto corpore iuris. Alia plura ſignificata ponit Jo.an.de regu.iur.i p̃n.lib.vi. Breuiter ius ſignificat qõ ſubiecta materia vel vſus cõis id recipiendi i tali loco i quo profertur ſignificare declarat.Unde ius:ẽ nomẽ generale ⁊ lex iurz ſpecies.Et dr ius quaſi iuſtuz.l.di.ius autem.Et ſm Iſi.li.v.etbi. Omne autẽ ius legi bus ⁊ moꝛibus ꝓſtat ſm Iſido.vbi ſupra.c.ij.Et diffinitur ſic.Jus ẽ ars boni ⁊ eq cuius merito qs nos ſacerdotes appellat.i.ſua iura cuilibz mi niſtrantes.ff.de iuſti.⁊ iure.l.i.ij.reſponſo. Hoc eſt dicere q̃ iuſticia eſt collectio legitimoꝝ prece ptoꝛuz q̃ artãt nos ad obſeruãduz bonuz ⁊ equũ i.vtilitatez ⁊ eqtatem ſeu veritatem.Quãuis eiz vſucapio contra eqtatem videatur itroducta:ta men ſubtili conſideratõe maxime inuitur equita ti:cum precipue equum ſit qõ publice vtilitati de ſeruit.Vel dr q̃ i vſucaptõne vel p̃ſcriptõne ex cauſa ⁊ pro bono publico inducik:quãdoq̃z rigoꝛ

ꝓtra naturalem eqtatem vt dicit glo.i.di.i.ius ãt vbi dañ qñqz ius quod nõ est iustum vel equũ.vt ibi exempla plura.Dicit aũt ius a iusticia.Et aliter sic diffinit.Jus ẽ preceptuz seu ordinatio ꝑncipantis:seu dñi.circa subditos q̃ntũ ad ea q̃ ꝑt subesse ptãti subditoꝝ.Talis aũt vel ẽ deus.ꝛ tũc dicitur ius diuinũ.Vel ẽ natura.tunc ãt dr ius naturale.Vel est homo ꝛ tũc dr ius humanũ qđ regit duobus.vt i ꝑncipio decre.Et sic ꝑm tripli cẽ graduz sũmoꝝ distinctũ ẽ triplex ius.s. ius diuinũ. qđ est preceptũ seu ordinatio diuina:ꝛ ius naturale ꝛ ciuile.

¶Jus naturale ẽ qđ est cõe omni nationi eo qꝛ vbiqz istinctu nature habet nõ aliq̃ ꝓstõne facta ab hoĩe.sz ab ipso nature cõditore.vt marꝛ ꝛ feie cõiũctio:liberoꝝ succesio.s.i bonis parentũ.Vel etiã q̃ carnis ꝓpagationẽ.non ꝑ bẽditatẽ.Quia illa succesio nõ ẽ naturalis.vt est gl. sup ver.succesio.di.i.c.ius aũt.vbi ponit hec diffinitõ puerorũ educatio cõis oĩum possessio qꝛ iure naturali omnia sũt cõia.i.cõicãda tempore necessitatis.c. sicut.xlvij.di.ꝛ omniũ vna libertas:acqsitio coꝝ que in celo.terra.mari capiunt glo.dicit.Hec.n. ꝛ alia q̃ in nullius bonis sũt cedũt occupanti:cõ cedunt rei deposite:vel pecunie cõmodate:restitutio:violentie:ꝑ vim repulsio. Nam hec ꝛ si qđ huic simile est nũq̃ inustũ:sed naturale equũqz habet ꝑm Jsi.li.v.c.iui.Et est tex.tot⁹.c.ius aũt di.i.ꝛ ibi vide glo.hui⁹ diffinitõnis. Jtem ius naturale est quod i lege ꝛ euangelio ꝓhibet quo qs iubet alteri facere qđ sibi vult fieri.Et prohibetur alteri inferre qđ sibi nolit fieri.di.i.in ꝑn.ꝛ.l.dist. ponderet.alias consideret in ꝑn.ꝛ i auc.cum de ap.cog.§.ceterum.c.dilecti.de mato.ꝛ obe.vnde versus.Quod tibi vis fieri mihi fac.quod nõ tibi noli.Sic potes i terris viuere iure poli.Vel alr. Jus natura dr vno modo motus ex instinctu nature ꝓueniens:quo singula animalia ad aliquid faciendũ inducunt.Est.n.debitũ quoddaz quod natura cuilibet representat.Et hoc debitum ꝑm Jsido.cõe est omni nationi:eo qꝛ instinctu vbiqz nature vel naturali conditõne habet.ꝛ non ex ꝓstõne aliq̃ facta ab homine.Jtem ius naturale dr instinctus nature ex rõe proueniens.ꝛ sz hoc ius:omnia dñr cõia.i.cõicanda.vt.ff.di. Jtẽ ius cõe dr industria hoĩum statutũ.Jtez ius naturale dr equissimũ.utez precepta naturalia sũt q̃ i lege ꝛ i euãgelio ꝓnunt:vt nõ furtũ facies.ñ mechaberis:sed ve tibi vis ꝛc.c.palle.ius aũt aut naturale i glo.vbi ꝑia descriptio data ẽ ꝑm motuz sensualitatꝫ.Alie ãt sz motũ rõis. Jtẽ nõ qꝛ ius naturale ꝑm glo.i.isti.ff iur.na.gen.ꝛ ciui.ꝑt dici q̃ttuor modis.Vno mõ ius gentiũ.isti.de re.di. §.singuloꝝ.Scõo ius pactoꝝ.ff.de pac.l.i.Tertõ ei⁹ ꝓtrariũ.s.qꝛ rescindit pacta.vt restitutio minoris.ff.de mino.l.i. Quarto ꝓ instinctu nature: vt qđ in lege Moysaica vel euãgelio ꝓunt. Jtẽ ius naturale in q̃ttuor differt ab aliis iuribꝰ.s.in origine:i dignitate:in amplitudine.ꝛ sñe rigore vt declarat gl.i.di.v.nã cepit ab exordio naturalis creature.ꝛ nullã patit imutatõnez.ꝛ ipsi oĩa cõia sunt:nec ꝓtra ipm fit dispensatio:sz de aliis iuribus secus vt ibi.

¶Jus ciuile iuenit accipi diuersimode.vt di.i. c.ius naturale.Ciuile ãt ius vno mõ est qđ qslibz ppls vl queqz ciuitas sibi ppriũ diuina bũanaqz cã ꝓstituit ꝑm Jsi.li.v. Scõo dr ius ciuile lex.xij. tabulaꝝ.Tertio dr qꝛ ex legib⁹ plebiscitis:ꝓstõnibus:senatusconsultis:pncipũ decretis: vel auctte prudentũ iuenit.Quarto dr ius qđ nõ ẽ ptorũ. Quinto dr disputatio prudentũ q̃ fuit facta sub l.xij.tabulaꝝ.Sexto qcqd habemus scriptũ ꝺ iure. Septimo qcqd iure naturali vl iur gentiũ subtrahit.vel qđ nõ est ius naturale:nec gentium ꝛ sic capiendo ius canonicũ dr ius ciuile.Et sic sumit.i.di.Jus ãt aut naturale.vt i gl.i.no.i fi.Et qꝛ ita diuersimode ius ciuile iuenit accipi i iure de ꝑma acceptõe hẽs isti.de iur.na.§.i.De scõa hẽs.ff.ꝺ inst.ꝛ iur.l.ius ciuile.§.hec igit. De tertia ꝛ qnta.ff.ꝺ orã.iur.l.ij.§.disputatio. De quarta.l.ius ciuile ꝓalle.i ꝑn. De sexta.ff.de va.ꝛ ex̃ or.cogni.l.i.§.pinde. De septia isti.de vsuca.in ꝑn.vt ẽ gl.iij.§.sz ius qdẽ ciuile.isti.ꝺ iur.na.gẽ.ꝛ ciui. Jtẽ ius ciuile dr triplr. ¶Primo ex eo qꝛ in vnaquaqz ciuitate seruat.ꝛ sic dr i genes. Scõo i spẽ dr ius ppriũ certe ciuitatis ꝛ sic logt.§.alle. insti.Tertio dr per excellentiam ius romanoruz quando non exprimit proprii nomen ciuitatis.ꝛ sic i versi. Sed ꝛ quotiens.isti.ti.prealle.ꝛ sic con cor.§.omnes ppli.cũ dicto.v.in quo.§.dr.qꝛ oẽs populi regunt legib⁹ emulgatis ab iperatore i.v. dicit qꝛ vnaqueqz ciuitas iur suo ppio vtit.Sed primũ intelligit de gñali.secundũ ꝺ particulari.

¶Jus aũt gentiũ est sedũ.i.hostiliũ occupatio: munitio:bella:captiuitates:seruitutes:postlimia:federa:paces:iducie:legatoꝝ nõ vetandoꝝ vel violãdoꝝ religio:cõnubia iter alienigenas ꝓhibita. ꝛ ideo ius gentiũ appellat.qꝛ eo oẽs fere gẽtes vtunt.c.ius gentiũ.i.di.

¶Jus aureoꝝ anuloꝝ sz quosdã dr qꝛ olim liberti anulos aureos ferre nõ poterãt.Sz ꝑm Alzo.ẽ ꝓuilegiũ qđ ꝓcedebat libertꝫ i signũ semiplene i genuitatꝫ.Habebãt eni vt ingenui:sz moriebant vt liberti.C.ꝺ iur.anu.aur.i rub.

¶Jus militar ẽ belli iferẽdi solẽnitas:federꝫ faciẽdi ner⁹:signo dato egressio i hostes.ꝛ pugne ꝓmissio. Jtẽ signo dato:f cepto. Jtẽ flagitij militaris disciplina si loc⁹ ꝺ erat. Et ꝑm canones q fuit i bello publico infamis ẽ.vi.q.infames. Et sz leges capite puniunt.ff.de re mili.l.cãe.§.que in acie. Jtẽ stipendioꝝ modus:dignitatum gradus premioꝝ honoꝝ:veluti tal coꝛona vel toꝛques dantur. Jtem ꝑde diuisio ꝓ personarũ qualitatib⁹ ꝛ laboribus iusta distributio.ꝛ pncipis portio

vt di.i.ius militare. Et ꝑm Isi.li. v.c.x. Et ergo nō oīa que in bello capiunt sūt ꝓncipis: qz dī hic ꝓncipis porro. sz ipse tenet ea diuidē ꝑm numez seu naturam ꝑsonaz. sic ēt rex cuius sunt omnia xxiij.q.v. dicat.

¶ Jus poscēdi ē ex hītatōne domicilij ⁊ cōitatz.

¶ Jus ꝓionat⁹ ē auctoritas siue ptās q̄ ꝓion⁹ habet ī libertū. Aliter ꝑm Gof. ē auctoritas siue potestas proueniens ex beneficijs ante ꝓsecratō nem ecclesie collatis. Et ꝙuenit ex trib⁹. s. fundatione. dotatione: ⁊ edificatōe. vel sola collatōe: vt xxvi.q.vij. filijs. ⁊.c. qcūqz. xvii.q.ii. abbates vnde vsus. ¶ Patronū faciūt: dos: edificatio: fund⁹. Cō petit āt patrono aliqd bonoz. vt si ecclia ñ fuerit collegiata: presentet. Sz si fuerit collegiata tūc ñ electōi prelati faciēde sz iā facte honestius patroni postulet assensus: ne ex speciali ꝓcessione obtineat: vt ptes suas iterponē debeat: electioni trade nde. c. nobis. de iur. pa. Jtē habeat aliqd bonoris: qz ꝓmus ī processione incedit. vt. xvi. q. vij. prie mētis. Habet aliō oneris qz tenet defendē ecclesiā ab oībus oppressionib⁹: vt. xvi.q.vii. filius. Et habet aliud vtilitatis: qz si migrat: alias si vergat ad inopiā alēdus est de bonis ecclesie. vt. c. filius ꝑ alle. ⁊. c. quicūqz vñ versus. ¶ Dono debet honor omnis vtilitasqz. ¶ Presentet: presit defendat: alatur egenus. ¶ Potest ēt patronus preter egestatē aliquos redditus moderatos habē ab ecclesia: cuius patron⁹ existit. Et aliqs sine ꝑsētatōe īstitui nō dz in ea ecclesia que patronū hz. Et si spretis patronis hoc factū fuerit ꝑm rigorē iuris īstitutō est retractanda. eo. ti. c. illud. vl irrita muniāda. Et ad instituentis verecundiā institut⁹ amouendus est. Et alius quē patron⁹ dignus elegerit ordinādus. vt. xvi.q.vii. ōcreuim⁹. Sz si layeus presentet vnū: ⁊ postea variet: aliū presentādo vl a primo discedere: posteriorē presentādo. ff. de ꝓcurato. l. sicut. §. vltimo. Et tūc vl arbitrio episcopi relinquēdū qs eoz alti ꝑferat. ij. di. c. ecclastici. vide. c. quod āt de iure pa. vbi de hoc. c. cuz autē adnocatus. Jtē ius patronat⁹ quādoqz aduocatio: qñqz vicedomiat⁹: vel custodia. vel guardia: vel ius ē freqntatōis. vel ꝓcessiōis: ⁊ qñqz gfa: vt in gl. i. c. qz clerici. de iur. pa. ⁊ ꝑm Gof. ī sū. e. ti. vbi pōit supadcā. Et no. q ius patronat⁹ ñ pdit qs p dānatōez l ꝓfiscatōez iudicis secularz. gl. ē ī. v. subiecte. §. rursus. ī fi. c. pastoral. ī cle. ō re iud. ⁊ ē no. dignū. Ñ vbi fit ꝓfiscatio bonoz nō ꝓfiscat ius qd nō trāsit ad hīdes extrancos. sed tm̄ ad filios. l. i. ⁊ ibi gl. C. de bo. que. li. ideo nō ꝓfiscat ius patronat⁹ libertoz: l ēpiteosis ecclesiastica. vel feudū. vt ibi. ꝑm Bal. ⁊ i. l. qui se patris. C. vnde liberi. Jtē presentat⁹ ab eo q ius presentādi habz ⁊ ideone⁹ nō admissus a prelato: si patron⁹ ñ vadiet: habet ius in re. ⁊ potest agere ꝯ īstitutū a nemine: vel a falso patrono ꝑsentatū: de re iud. cuz bertoldus. ⁊. c. determinamus. xvi.q. vii. Si āt vero patronus variat. ꝑm⁹ ꝑsentat⁹ nō hz ius ad agendu ꝯ ꝑm presentatū ⁊ īstitutū. sed potest agē contra prelatū qui eū ꝑsentatū: ⁊ idoneū: maliciose ñ admisit. differēdo eū instituere: ⁊ difficultates ingerēdo: vt puideat ei ī beneficio ꝙpetenti iuxta. c. pastoralis eo. ti. Jtem ius patronat⁹ trāsferr aliū gratuito titulo: cū sit spirituali ānexū: nisi cuz vniuersalitate trāseat. vt. c. ecclesiā. eo. t. vnde versus. Jura patronat⁹ trāsire facit nou⁹ heres. Res p mutata: donatio: vēditioqz. Jtē plerūqz hoc nomē ecclesie ꝑ iure patronatus supponit. xvi.q.vlti. si plures. xv.q.iij. nemini. ⁊. c. i. de iure patro. Et ergo si quis vtatur tali simplicitate verboz dono tibi ecclesiā: vel concedo. intelligit donare ius pionatus qō hz ī ea. c. qō āt eo. ti.

¶ Jus publicū ꝙstat ī sacris sacerdotibus ⁊ magistratibus ꝑm Isido. lib. v. ethi. ff. eo. t. l. i. §. publicū ⁊. i. distinc. c. ius publicū vbi gl. dic. Qui ledit sacerdotes: vel res sacras ab oībus: tāq̄ ꝑ publico crimie: accusari pt. ii. q. i. ī ꝑncipio. Vl sic ius publicū ē qō generaliter seu ꝓncipaliter ad publicā ō seruit. vel spectat vtilitatē. veluti ne ī portis l'muris ciuitatz. ⁊ alijs sacris ꝛdicibus vel sacerdotib⁹ vel magistratibus aliqd cōmittat vel īferat.

¶ Jus ꝙuatū dī qō spāliter ad singulare vtilitatez ptinet. Scōario tñ ēt ad rē publicā. vt ī pactis ⁊ ꝙuentōibus mutuis ꝙuatorū spāliter initis ꝙspicitur. insti. de iusti. ⁊ iu. §. ii.

¶ Jus reipublice. i. alteri⁹ q̄ romanoz qō ē ius cuiuslibet ciuitatz ī dubitāter ꝑm oēs: qz ciuitates regulr vtūtur iure ꝙuatoz. vt. ff. ō ver. sig. l. cū q. ⁊. C. eo. ti. ī rubrica. ⁊. l. i. ī gl. i. l. xi.

¶ Jus quasi naturale ē qō domin⁹ vel patron⁹ hz ī seruū ⁊ libertū.

¶ Jus quiritū dī a grino. i. Romulo. Et ē ꝑprie romāoz qz nulli tenet hoc ius nisi grites. i. romani ꝑm Isido. li. v. ethimo. ⁊. i. disti. c. ius gritū. ī q⁹ agit de legitimis hīdibus: de tutelis. de curatōi bus. ō vsucapionib⁹. Cōstat autē ius gritū ex legib⁹: ⁊ plebiscitis: ⁊ senatusco sultz ꝙstōnib⁹ ꝓncipū. edictz ꝓtoz ⁊ respons prudentū. Vel ꝑm Isi. ibidē ⁊ di. ij. ī ꝓncip. vbi de speciebꝰ romani iurz de qb⁹ omnib⁹ videlicet lex: plebiscitū: senatusco sultū: ꝓtorū edicta. rñsa prudentū ⁊c. que sint recte loco suo. ⁊ isti. de iur. natu. gen. ⁊ ciui. §. ꝙstat. ⁊ sequēti vbi hoc ius apud romanes tm̄ repit di. i. ius quiritū. Et dīr romani oēs q romano ꝛpe rio subsunt. put dī. ¶ Proptiū romanoz ē habere filios in potestate. Et ēt gentiles sunt sub romano ꝛperio. nā imperator ē ꝓnceps totius mundi. vt ibi glo.

¶ Jus sibi facere: vel dicere: qō manifeste spectat ad iudicis offm̄. s. qō a iudice faciē dū sit. veluti q rē suā ꝓpria rapuit auctoritate: putās sibi b⁹ licē. ī iure ꝙstet se hoc fecisse de quo queritur vtroqz casu ipe facit vnde debet sustinere cōtrariū calculum. i. contrariā sniam: vt pro debito quo tenetz

alicui si pignus tuū capit te inuito: ius quod sibi iure competebat: amittit.

¶ Jus habere ī re: ⁊ ius habere ī rē: sunt diuersa: de ꝓcess. p̄bē. li. vi. c. fi. ⁊ clemē. vnica. de seq̄stratio. pos. ver. ⁊ nihilominus.

¶ Jus p̄torū ē quod p̄tores iduxerunt adimēdi supplendi: vel corrigendi: iuris ciuil' gratia. vt. ff. de iusti. ⁊ iur. l. ius autē. Hoc ēt ius honorarium dī qz q honores gerūt. s. magistrat⁹ auctoritatez hunc iurī dederūt. vt institu. de iur. natu. gen. ⁊ ciui. §. p̄toriſqz edicta.

¶ Jus succedēdi hz hēs. Jtē p̄ion⁹ in bōis libti.

¶ Jus versutū dīr p̄stigia: vestigia: siue captōes verboꝝ. qbus obumbrāt delicta. ⁊ dicebant versuta ꝑm Azonē. qz qs repellebatur ab actōne p quasdā versutias. i. machinatiōes verborū. Vel ꝑm Martinū dī versutum ad exemplū vestimēti qñ ē illō ītus quod debet eē extra ⁊c. Sic ēt erat versutū ius qñ illud qđ erat puniēdū absolueba tur. Et qđ erat absoluendū. puniebat.

¶ Juris auspiciū. i. exordiū litis. vt i. c. pastoral'. de cau. pos. ⁊. C. de excep. l. penul. ⁊ ō condicillis l. vltima p̄mo responso.

¶ Juris p̄cepta tria sunt. s. honeste viuere. alteꝝ nō legē. ⁊ ius suū vnicuiqz tribuē. īsti. de iusti. ⁊ iure. §. iuris p̄cepta. ⁊ ꝓcordat. c. cū deuotissimaz xii. q. ij. vbi dī qp sūmū bonū i terrꝛ ē iusticiā colē. ⁊ vnicuiqz ⁊c. Sz q̄rit vtꝝ seipm qs ledē possit. ⁊ vī qp sic. qz qđ ō vno ꝓcedit. ō altero negat. ⁊ eꝝ xxv. dist. q̄lis. xvi. q. iii. c. ex eo. ff. de iud. l. cū ptor. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. cū ita legatū. ⁊ gl. i. c. nōne de p̄sūptō. Sz hic dī alteꝝ nō ledē. ergo vī pmis sū seipm ledē. facit ad hoc. l. ⁊ si dānū. §. si p̄. ff. ō pecu. Et sic vī qp clericus se vulnerās aīo irato nō sit excōmunicatus. Cuius p̄riuz tenēt doctores. per. l. omne delictū. §. ⁊ si se. ff. de re mili. Et vī ex alio quod nō p̄mittit militi armate militie. vt manus violentas i seipm imitat. ergo nec militi spūali. Etiā nulli⁹ ē dīs suoꝝ mēbroꝝ. l. lib bō ff. ad. l. aquiliā. Solutio. dic̄ Johānes fabri. qp qs ledēs seipm nō icidit i canonē. Si qs suadēte ⁊c. xvij. q. uij. ⁊ qp illō. c. loqtur vbi ali⁹ ē agēs ⁊ ali⁹ patiēs. Et sic credit talē nō eē excōmunicatū. sed alias grauiter punēdū. Sz opinio doctoꝝ dicēs contrariū ē verior. l. qp talis sit excōmunicatus. Jtē tenet Jo. an i. c. cum contingat. de sen. excō. Etiā mutilās seipm ē irregularis sicut mutilans alū. c. i. de homi. Et si p̄hibitū ē ne qs alū ledat multo fortius nec seipm. qz p̄ma charitas icipit a seipo. c. nisi spālis de vsu pal. de penis distinctio. iij. qui vult. ⁊. c. si non licet. xv. q. v.

¶ Jus canonicū diuidit i decretū ⁊ decretales q̄rū volumē dī exuagās in qnqz libris. marie respectu iurꝛ ciuil'. Quoꝝ librorū mā bis habeī vsibus.]Pars p̄or officia creat. ecclesieqz ministros Alia dat testes. ⁊ ceca iudicioꝝ. Tertia ō rebꝰ ⁊ vita p̄sbiteroꝝ. Quās thoꝝ q̄rta mlieꝝ q docet ea. Ultia ō vitijs ⁊ pēis tractat eoꝝ. Vl' i vno vsu. Juder: iudiciū. clerus: spōalia: crimen. Quilibet aūt liber hz plures rubricas: siue titulos: i qbꝰ p̄re mittit materia i gñali. ō q̄ tractaī i capitulis seq̄ntibꝰ i spāli. Sub q̄libz ār rubrica sūt vnū: aut plura capitula q̄ dīr decretales l' ꝓstōnes. Et aliq̄ i capitulis sunt. §. vñ qñ allegabis aliqđ ex decretalib⁹ nō allegabis libꝝ sz titulū ⁊ capitulū in cō dē. ⁊ si sit capitulū lōgū dices. c. tali. circa p̄ncipiū mediū l' finē. Vl' si sint i capitul' paragraphi allegabis tali. c. §. i. vel. ij. Et pꝰ ꝓpositōes qnqz librorū dictoꝝ p magistꝝ Raymūdū capellanū Gregorij pape nōi circa ānū dñi. Mccxxi. elapsis mlꝰ tis ānis. videlicet āno a natiuitate vl' icarnatōis dñi. Mccxviij. nois martij: pōtificꝫ Bōifacij. viii. āno. iiij. ꝓpilat⁹ ē liber sext⁹. Nō qđē sext⁹ cū aliis qnqz ptialib⁹ p̄dictꝫ i vno volumīe: sz liber spālis ꝓpriꝝ ēt qnqz ptes: ⁊ supplentes defect⁹ casuū emergēciū i libris decretaliū nō ꝓphēsoꝝ. Deide Clemētis ꝓstōnes a Clemīte papa qnto. sub āno dñi. Mcccxi. i ꝓcilio Vienēnsi: qđ sex mēsib⁹ tīi durauit ꝓcepte ⁊ edite sūt. Iz idē Clemēs morte p̄uent⁹ ad publicū nō pduxerit. Sz Johānes papa vigesim⁹ octāus ōpost ꝓpleuit: correxit: mutauit ⁊ executōi demādauit. Et fuerūt ꝑmulgate āno dñi millesimo tricentesimo vigesimo nono calendis nouēbris ō hoc vide gl. i. ꝑhemio clemēti. sup ẏbo nouēbrꝫ. ⁊ ẏbo pōtificat⁹. Et dicit Johānes Andre. qp iste liber nō dz allegari septim⁹: sz dz ītitulari clemētine. s. ꝓstōnes Clemētis quinti. Sz decretū qđ magr Gratianus circa ānū dñi. Millesimū cētesimū ⁊ nonū ꝓpilauit: diuiditur i tres ptes.]Prima dī distinctiōes: qz ē distincta p centū ⁊ vnā ptes: quarū quelibet hz vnū vel plures canones. Que vlteri⁹ subdiuidunt i paragraphos ⁊ vsiculos. Sz scōa pars decreti nominat cause qz ꝓtinet i se trigita sex cās: a qbꝰ nomē accipit. que vlteri⁹ subdiuidunt i qōnes. ⁊ hc i canones: qui vltra i paragraphos: ⁊ vsiculos subdiuidi possūt. Tractat⁹ āt de pnīa ponit i cā trigesima tertia i qōne tertia. Et hz septē distinctiōes quarū q̄libet canones plures: cū paragraphis: ⁊ vsiculis suis. Tertia ⁊ vltia pars decreti nūcupat de cōsecratōe. Et hz sub se qnqz distinctiones cū canonibus: vel capitulis: paragraphis: l' versicul'. vñ. Decretuz dat cētuz distinctiones. ⁊ vnaz triginta causas. ⁊ sex addit tibi mixtas. Distinguit septez pēitēcia ꝓcedit qnqz. Auctoꝝ quoꝝ tibi ōclaro Gratianū. Et i dictis quattuor libris satꝫ pz modus allegādi: q in fundamentꝫ alumnoꝝ iurꝫ poni ꝓsuerit: quare hic supersedeo.

¶ Jus ẏo ciuile diuidit i quattuō libros p̄ncipales. s. ff. C. Jnsti. Auctē. Quib⁹ addit collatio decima. seu liber feudoꝝ.]Dam⁹ g⁹ liber iurꝫ ciuil ē digestū: qđ ꝓtinet leges ⁊ statuta romanoꝝ. Et diuidit i tres libros p̄ncipales. s. digestū vet⁹: qđ hz libros parciales viginti q̄tuor. Jnfortiatum

quod hz libros ptiales quatuordecī:ꝛ digestū no uū.qō hz libros ptiales duodecī. Quib⁹ ꝓnūera tis erūt libri ptiales quiq̄gita digesti veteris. Jn forciati.ꝛ digesti noui. Et vocaꝫ digestū ēt pādec ta vel liber padectaꝝ. vide supra de. D. Scōs lib uris ciuilꝫ vocaꝫ Codex q ꝓnet statuta: sanctio nes ꝛ p̄cepta ipatoꝝ. Et fuerunt tpe Justiniani ipatoris tres codices.s.codex Gregorian⁹ Her mogēianus: Theodosian⁹ de qb⁹ codicib⁹ exua gānb⁹: diu⁹ Justinian⁹ aium suū ad ipiales ꝓstō nes dirigēs: vnū codicē fieri fec: quē suo felici no mine ītitulauit codex Justiniani: vt i Rubrica p hemij codicis. Et diuidiꝫ iste lib ī duodecī libros ptiales quoꝝ nouē ꝑmos. doctores legē solēt. Sz vltimi tres q lōge p⁹ ꝑmos nouē ꝓpositi sūt raro legi ꝓsueuerūt. Jn quoꝝ allegatōib⁹ hoc ē spāle qō ad ti.ꝛ ad.l.cū. Ş.addiꝫ nūer⁹. vz lib .xii. ti. ꝛc. vt. C. ō manu.ꝛ mul.l.ꝛc.li.xi.ꝛ. C. de dignita.l. si vt ꝓponis.li.xij. Tert⁹ liber ꝑncipaꝫ dī auctētī cū vel auctēticoꝝ. Et sūt q̄dā excerpta q̄si p̄dicto rū librorꝝ sūmula.ꝛ diuidiꝫ iste liber ī nouē colla tōes. q̄ꝝ: q̄libz subdiuidiꝫ ī titulos: ꝛ tituli nō ī le ges: sz ī pagraphos. Et differūt auctēticū ꝛ auctē tica qꝛ auctēticū uolumē ē p se. sz auctētica ē lex vna l̄ pagraph⁹ īcorporat⁹ libro codicis: ꝛ ātiquo iuri supaddit⁹. ꝛ alꝫ sic. C. ō epi.ꝛ cler. auc. gña liꝫ. C. ō sa. san. ecc. auc. multo magis. Sz ī auctēti co simplr allegaꝫ titul⁹ ꝛ pagraph⁹. vt ī auctenti co vt iudi. sine quoquo suffra. Ş. tali. vl̄ tali. Jtem decima collatio ītitulaꝫ liber feudoꝝ: ꝛ hz duos libros ptiales. quoꝝ qlibet subdiuidiꝫ ī titulos. ꝛ isti ī capitula: ꝛ pagraphos: Quartus liber ꝑnci palis legū dī instōnes vel īstituta. ꝛ iste diuidiꝫ ī q̄ttuoꝝ libros ptiales. ꝛ ē introductor⁹ ī ius ciui le: ꝛ canonicū. marie quo ad declaratiōnē termi noꝝ ī vtroq; iure vsitatoꝝ: qui tanq̄ hostilū in do mū p̄bet ītroitū in sapientiā iuris. quare ꝓsulkoī bus quasi mō gentis: uris alūms: lac iuriꝫ ꝓcupi scētibus p instōnes documta sua p̄mordialia ca pescere nutrimēta: vt tali doctrina ꝑmitus īforma ti securi⁹ mereanꝫ īberē sanctōi Justiniani ipa toris christianissimi. Nullus ergo p̄sūptuose sine instōnū doctrīa iuriꝫ marie ciuilꝫ sublimitates tē ptet ascēdē: ne corruat ex alto: q satagit volare si ne pēnis. Et hec ō noīb⁹: diuisiōibusq;: librorꝝ ꝑn cipaliū iuriꝫ vtriusq; sufficiāt. Quoꝝ mōz allegā di ī singulꝫ cū exēplis suis vide ī fundamēto iuriꝫ. Et nota q⁹ ius ciuile tuplicif se hz ad ius natura le. ꝛ tres opatōes circa ipz ꝛ ci⁹ māz exercet. Alr tī ꝛ alr. nā ius ciuile ꝑmo addit supnaturali det minatōi p ꝓgruos modos: vt ē vidē ī ōlictis. vbi gfa. Jus nāle ꝛ eius rectitudo dictat delicta pūi ri. insti. de obl.q̄ ex ōlic. nasc. ī ꝑn. ff. de fur. l.i. Et ita oīa p̄cepta ōcalogi sūt a iure nāli sup illis ꝑn cipijs fundata q̄ ponit iurisc̄sultus de iusti.ꝛ iu. ff. e.t. l. iusticia. Ş.i. Et ī ꝓhemio decretaliū. s. hōe ste viuē alterū nō ledere: ius suū cuiq; tribuere.

Scōo rectitudo: ꝛ eqtas naturaꝫ vult neminī sub trahi qō suū ē. ꝛ ius legale distinguit actus ab il la rectitudie: ꝛ eqtate deriuātes. s. actū furādi: fe nerādi: rapēdi. ꝛc. Et vltra hᵒ ofidit quo vn⁹ illoꝝ actuū pl⁹ deuiet a rectitudie nature. Et ꝑm illud maiores: siue mīores pēas statuit. Tertio declat. Mā iure naturali rectū: ꝛ equū ē neminē cū alt⁹ iniuria vl̄ detrimēto locupletari. Nō tī habeꝫ de eodē iure si sit possibil eucētus in quo qs locuple tari posset cū alteri⁹ iactura. sine tī eius iniuria. sic in ꝑscriptōib⁹: ꝛ ī vsucaptōne. De ista triplici opatōe loquī. l. ius ciuile. ff. de iust. ꝛ iu.

¶ Justū ē quod ex p̄cepto vel supioꝝ ordinatōe alicui ꝓcessuꝫ ē. Et sic iustū ē illud quod ordinaꝫ iure. l. iuste. ff. de acqui. pos. Sz iusticia ē habitus seu virtus supioris ad precipiēduꝫ bonum subdi torum. Quare ꝛc.

De k

KLende sunt ꝑmi dies mensium. a calo grece. quod est voco latine. vt no. in. l. qui ante calendas. ꝛ in. l. qui cuꝫ. ff. de verb. obl. qꝛ ꝑmissio talis.]Promitto ante klendas. dupliciter accipi potest. s. ante fi nitas. Et ī dubio īterpretatio dz fieri contra sti pulatorē. l. veteribus. ff. ō pac. l. quicqd astrigen de. ff. de verbo. obliga. Ergo perinde est ac si ꝑmi sisset ante calendas finitas. Et tūc bñ sequiꝫ q⁹ q ꝑmisit ante calendas sit illi simil qui promisit ca lendis. Et allegātur isti tex. cū ratione premissa ī argumentum ad testes concordandos. quorum aliqui deponunt ante guerram. alij post. vt qui dixerunt post. intelligātur post īceptaꝝ. ꝛ qui an te intelligantur ante guerrā finitam. Et hoc fuit dictum Angeli ꝛ Jmole. in. l. si quis perēptorie. super. i. gl. Et doc. ī. l. ij. Ş. pe. ꝛ. l. iij. Ş. cum qd. ff. fi cer. pe. per Bar. in. l. i. C. de vsufruc. l. īsulam. Ş. pe. ff. solu. matri. per Jaco. butr. ī. l. sed ꝛ si posses sori. Ş. itē si iurauero. ff. de iureiurā. ī. l. inter stipu lantem. Ş. i. ff. de verb. obli. Jnno. ī. c. cum contin gat de off. dele. in. c. cū tu. ꝛ gl. magistral ī. c. ī no stra. de testi. Et alig dixerūt q⁹ testes tales ideo ꝓcordantur: ne pumāꝫ de fal'o. nō vt ꝓbēt. vt p doctores ī legibus allegatꝫ. Alij dicunt q⁹ ꝓcor danꝫ vt ꝓbēt vt p glo. ī. d. c. cū tu. Sūt ergo calen de ꝑma dies ī quolibet mēse ēt dcē a colon. qꝛ an tig colebāt ꝑmū diē mēsis: ꝛ sic dīr q̄si colēdi. Kl dīr a vbo greco calo. i. voco qꝛ romani habebāt p̄cones quos ꝑma die mēsis mittebāt p terrā di centes. Vocat vos senator ad nundinas. p̄para te vos. de hoc ē gl. notabilis ī. l. cuꝫ bisert⁹. ff. de verb. sign. que ēt declarat nonas ꝛ idus. de qb⁹ vide ī fine ꝑmi libri cōputi circumetralis. ꝛ ī alijs Jtē ī fine li. vi. ī gl. i. sup data libri.

De La

Libra sūt imagines que distillāt aquā salientez. s. aque. ꝛ fistule. que saliēnb⁹ pingitur.

¶ Lanio lanionis ẽ macellarius: vel beccar⁹ a laniãdo sic dict⁹. qr dilaniat ꝛ dilacerat aĩalia ꝛ p fruſtra carnes incidit. ꝛ vẽdit. Alr ẽ ille q lanã ſepat a cozijſ beſtiaꝝ. ꝛ exuit ſiue ſcoriat beſtiaſ. Et ſic dr a lanificio ſm gl. in. l. cum delanionis. ff. ỏ fun. inſtruc. ꝛ inſtru. lega.

¶ Lata culpa ẽ nõ itelligẽ qđ oẽs bñ itelligũt ꝛ nõ facẽ qđ oẽs faciũt. vel maior pars. uel id facẽ qđ nulli: vel pauci faciũt. ff. de ver. ſig. l. late.

¶ Latitare ẽ ſe malicioſe occultare aníõ fraudã di creditores ſuos agẽ volẽtes. ff. quib⁹ cau. i poſ. ea. l. fulcini⁹. §. qd ſit latitare. ꝛ habetur i gl. c. cõ ſultationib⁹. ij. de offi. delega.

¶ Latini ſunt vl dicebañ oli quidã q ita erãt a dominis manumiſſi vt eẽnt i vita liberi. ꝛ gauderent plenaria libertate in bõis ſuis: ſz i morte ſerui erant. quare poſt obitũ eoꝝ nõ poterãt ſuccedẽ parentib⁹: ꝛ bona eoꝝ tanq̃ ſeruoꝝ ad dominos deuoluebãt. Et hĩdes eoꝝ nihil poſt mortẽ eoꝝ ꝓſequebañ. ſz ꝑmã habẽt ꝓditionẽ dediticiꝝ vt ſu prãdictũ eſt i littera. ☞. ꝛ i conſuetudinẽ abierũt. qr peſſima ꝓditio erat vnde inſti. ỏ liberti. verſus. Vita latini gaudent: deditici⁹ morte.

¶ Larue ſunt deformationes boium pp appoſitionem coloris.

¶ Laudũ eſt ſnĩa arbitri. Et laudare eſt ſniam arbitralẽ ferre. Jtẽ laudañ dr arbiter i loco vbi ꝓmiſſuz ẽ factũ. al nõ valet laudũ. l. ſi cũ dies §. ſi arbiter. ff. de arbitris. Sz qđo locus accipiañ Dicit Ludo. ỏ Roma qr p ciuitate. allegat Speculato. ſingulariter in ti. de arbi. ver. itẽ queritan ſtricte. ꝛ §. ſequiñ. Jtẽ laudũ arbitroꝝ non põt reſcindi põtextu inſtrumentorũ de nouo reptorum: ſi equparas arbitramentum trãſactioni. Si aũt vis equiparare reductõi appellatõis: tũc poſſet ſi cut i appellatõne. i qua non probatum probabo. Dicit Federicus ỏ Senis in ꝓſilio ſuo. ccxxxvij. qđ icipit. ¶ Petrus teſtatur.

De Le

¶ Leuis culpa ẽ: vt i. §. põterea. qui. mo. re contra hi. ob. inſti.

¶ Leuiſſima culpa eſt nõ põdere quod ſapiẽtiſſimus põdiſſet: vt poſui rez i capſa: ꝛ cũ claui clauſa: ꝛ credebã eẽ clauſaz claui ãmota. non ꝓbans an eẽt clauſa. Et ſimiliter de leui culpa depoſita ri⁹ nõ obligañ: ſi res ỏpoſita pdañ: niſi ptes ſic cõtenerit. Sz de lata culpa ſemp tenebiñ. Et ẽt ẽ lata culpa neſcire iura ciuilia. l. leges. C. ỏ legib⁹. vbi cãus ad hĩaz. qr oẽs debent ſcire iura ciuilia. Nõ ergo excuſañ dicẽs: neſciebã qp lex phibebat. Etiã i maleficijs ignorãtia craſſiſſima: ꝛ negligẽtia maxia. lata culpa ẽ q̃ dolo ꝓpañ. Sz cãus fortuit⁹ ẽ inopinate rei euent⁹: q nullo boium remedio põderi põt vt. C. de pigno. act. l. que fortuit⁹. ꝛ inſti. eo. ti. §. itẽ is cui. vide ſupra. Culpa.

¶ Legat⁹ ẽ ille cui certa patria vl ꝓuincia cõmittit gubernãda: vt in. c. nouit. de appellat. ¶ Põt ẽt dici legat⁹ qcũq; ab aliquo ad aliquos ẽ miſſus. Alr Legatos dicim⁹ eoſdẽ quos aduocatos vel ꝓnos cãꝝ q i foꝛẽſib⁹ negocijs põminẽtib⁹ litigãtib⁹ ſuũ põẽt patrocinũ. ꝛ nota qp tria ſũt genera legatoꝝ. Quidã ỏ latẽ dñi pape mittũt: vt cardinales: quos appellat ffes. Et tales põt abſoluẽ boies iuc: ꝛ alteri⁹ ꝓuincie: i ꝓuincia: ꝛ extra: ꝛ equiparañ ꝓconſulib⁹. Alij ſũt nõ de latẽ: ſz datiui. illi ſimpliciter i legationẽ mittũt: vt ꝑlati qui tñ abſoluũt ꝓuinciales: ꝛ i ꝓuincia nõ extra ꝓſitutos. Et equiparañ põſidib⁹ ꝓuinciaꝝ. Tertij ſũt natiui: q ſuaꝝ eccleſiaꝝ põtextu legatiõe fungũt: vt archiepꝰ Cãtuarienſis: de quo i. c. i. de offi. ỏle ga. li. vi. Et tales ſũt quattuor. ſ. archiepꝰ Eboracẽſis. Cãtuarienſis. Remẽſis. ꝛ ¶ Dilan⁹. vt nota. i allega. c. i. c. i. li. vi. Et legat⁹ p ꝛias de ſua legatione fidẽ facẽ debet: ſi exigañ. vt. C. de mãda. põ. l. vnica. Et eius vice fungitur a quo deſtinatur ꝛ vicem alterius gerit: quare honorãdus ẽ ſicut ille cuius vicẽ gerit. lxxxix. di. c. vlti. dr qp dyacon⁹ non dz ſedẽ ante preſbyteꝝ niſi locũ habuerit ſui patriarche: tũc enĩ ſiẽ illius locũ tenẽs honorabiñ vt. xcvij. diſt. c. i. Jtẽ legat⁹ generalis põt cognoſcere p ſimplicẽ q̃relã ꝛ per appellationez de cauſis ſubditoꝝ ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ: vt nota. in glo. c. cauſe illoꝝ. eo. ti. Et legatus a latere conferre põt eccleſias vacantes: ſi eſt cardinalis: alias non: vt nota. in. c. i. eo. ti. li. vi.

¶ Legat⁹ ꝓconſulis ẽ cui ꝓconſul poſtq̃ prouinciã ẽ igreſſus mãdat iuriſdictionẽ determinatã ꝛ aſſignatã: aut q̃q; in itinẽ morã paſſus: ſ neceſſariã trabẽs. vt in. l. aliq̃s. de offi. ꝓcon. ꝛ lega.

¶ Legatũ ẽ donatio q̃daz in teſtõ a teſtatoꝛ relicta. iſti. de lega. §. i. ꝛ. ff. de leg. ij. l. legatũ. ¶ Vel eſt deliberatio hĩditatiſ qua teſtator ex eo qp vnuerſum hĩdis foꝛet alicui quid collatũ velit eẽ in. l. legatũ. ff. de lega. i. Et relinqtur legatũ nõ vt hĩdiſz cui placet: vt dicẽdo: hoc illi delego vel reliquo idẽ dãdũ diſpono. Aligebat autẽ legatũ oli pluribꝰ modis. Q̃q; p vendicatõem his ỽbis. Ille ãmodo vẽdicet a me illã rẽ ſibi vt ſuã vt dicat ſuã eẽ ꝛ petat vt ſuã. Q̃q; p dãnationẽ his verbis. Heres meus dãnat⁹ eſto. i. obligat⁹ eſto hoc illi dare. Q̃q; ſm quoſdã legañ p ꝓdẽnationẽ q̃ſ a teſtatore aliqd relinquiñ in penã ꝛ i dãnũ hĩdis hoc mõ. Si heres me⁹ ticiã duxerit i vxorẽ i dãnũ ſuũ ꝛ penã centũ lego. Q̃q; vigebat legatũ per ỽbũ ſinẽdi: bis ỽbis ſino illi hãc rẽ: ideſt pmitto illũ habere: ſi ỽo res apõ illũ eẽt. aptus eẽt hic modus legãdi vt ſineret eũ habere qđ apud eum tunc eẽt. Q̃q; p ꝑceptationẽ. ſ. cũ duos ſ plures hĩdes inſtituit. ꝛ alteri eoꝝ prelegauerit aliquid adhuc idẽ ꝑceptaret: ꝛ prealijs haberet. Et nota qp legatũ regulariter tradiñ ab hĩde: ꝛ fideicõmiſſuz fere idẽ ẽ qp legatũ. Sz ẽ dñi fideicõmiſſũ iõ qr olim pendebat ex fide hĩduz. Sz mõ qđ iuris ẽ in vno idem ꝛ in alio.

¶ Legatari⁹ ē cui aliqd legatū ē. ⁊ qui legatū accipit. Et talis potest eē testis in testō. vt instit. de testamē. ordi. §. legatarijs. Sic etiam fideicōmissarius. vt ibi dr.

¶ Legare ē vltia volūtate testatoris ō singulis rebus disponē. ⁊ legatū ab hīde pstādū alicui relinquē. Etiā legar alia significatōe ē mittere. ⁊ sic i de dī legat⁹. idest missus. sz cū significat relinquēi venit inde legatū. Et legare oēs pñt q testm facē pñt. ⁊ legari pt oibus illis q pñt heredes instituī. Itē legari pōt res testatoris ⁊ heredis. ēt res ex nec psonē. Et si qñq testator sciebat rē alienam eē. ⁊ tunc debet rē illā emere a dño ⁊ tradē legatario. ⁊ si dñs vendē noluerit dz heres lagatario tradere estimationē. Itē pñt legari fructus futuri. Itē iura actōes ⁊ huitutes. sed nō res q̄ nō ē i rer natura. vt hypocentaur⁹. Et ea de qb⁹ non ē ꝓmerciū vt for romanus basilica vel tēpla ⁊ q̄ publico vsui destinata sūt. Itē pōt legatū relinq qbuscūqz vbis. aptz tñ ⁊ idoneis. vt si dicat testator lego. dar iubeo. ipero. mādo. pcipio. ⁊ sic ō alis. Itē reliqui pt legatū pure i diē ⁊ sub ꝺditiōe. Et pt testator huiusmodi legatz apponē ꝺditōnē quā voluerit qr hīdis institutō ē caput ⁊ fundam tū testi. Et qr sine hīdis instōne nō valet testm. Idco multū interest tabellionū de hīde ꝓsidera re. ⁊ inquirere. Secundo de hīditatz diuisiōe. Tertio qui pñt ⁊ debent instituī. Quarto qūo ⁊ qualiter fiat heredum instō.

¶ Legitīe ptes hīdū his versib⁹ ꝓtinenr. Quattuor aut ītra dāt natz iura trientē. Semisez vndāt natz qnqz: vel vltra. Arbitriū segtur substātia cetera pris. Quarta vbi satis ē: si sis exheres bēs. Tūc trebellianz. cū reddē cūcta rogatz. Tunc defalcatz. cū per legata grauaris. De istis ptib⁹ vide gl. in. c. raynucius de testa.

¶ Legitimū dī ser modis. ¶ Primo qō nō ē phibitū ⁊ sic p abnegatōez phibiti. vt successio ō legitia Scdo stricti⁹ qcqd ē pmissuz nō p abnegationē p hibiti: sz p positōnē liciti. Tertō i positiuo digniori. a iur ciuili ꝓcessū capiēdo ius ciuile largissime p ptorio: ⁊ oīb⁹ ptib⁹ iuris ciuil. Quarto ꝓcessum a iure ciuili restrīgēdo vt nō ꝓhēdat ptoriū sz oēs alr ptes. s. senatusc̄ōsulta: pncipū placita. ⁊ responsa prudētū. Quinto adhuc plus restrīgēdo ius ciuile solū p lege. xij. tabular. Sexto marie restrī gēdo solū p lege. xij. tabular exclusis rūsis prudētū. ⁊ edictis ptor. ita notar. i. l. vnica. C. qñ nō pe. par. petēti. ac. hec Cathos Saccus.

¶ Leno ē qui preciū p ꝓperato stupro accipit ul dānatā de adulterio duxit. uel qui eā adulterio subiicit. vel adulter se facit. vel questū de adulterio vxoris accipit. vel q mācipia questuaria hz. s. q taberne. r alicui negociatōi ꝓponit meretrices vt plus lucrer. Et hic ē ifamis. vl q vxorē deprehēsaz i adulterio i matrimonio retinuit. vt. C. ad l. iul. de adulte. l. crimē lenocinij. Et i gl. ō mltis modis lenocinij ꝓcordātie allegar. C. ō specta. se ui. lenoni. l. i. §. vbū lenones li. xi.

¶ Letamē est sterquilinium: a letādo dictum qr letas facit segetes.

¶ Letale idē est quod mortiferū. vnde dicitur de aliquo vulnerato ad mortē. q letale vuln⁹ habz. Et uenit a leto. i. mors. unde uersus. Beleti leti causa fuere mei.

¶ Lex est ꝓstō populi qr maiores nati simul cuz plebeis aliqd sanxerūt. sm Isi. li. v. ⁊ dist. i. c. lex est. Et dicit gl. q olim populis statuit leges. Sed hodie trāstulit hāc ptātez i impatorē inst. de iur. na. gēti. ⁊ ciuili. §. sz qō pncipi. Vel alr lex ē spālis iuris. ⁊ ponit qñq stricte. s. p eo qō populus romanus senatorio magistratu interrogante: veluti cōsule. ꝓstituebat institu. de iur. natu. gen. ⁊ ci. §. ꝓstat autē. illam ꝓsul est qui senator erat. ⁊ populum ꝓsulebat an eis placeret ita statui. ⁊ populus respondebat ita. Et ēt sic diffinitur. Lex ē cōmune pceptum: virorum prudētum ꝓsulatio. delictorq̄ que sponte vl ignorāter ꝓhibentur cohertio. cōmunis reipublice sponsio. ff. de legi. l. i. Qñ qz ponitur large p omni rationabili statuto. Vn de etiaz dī. lex ē sanctio sancta: iubēs honesta: p hibēs contraria que sumit ex lege greca. ff. de legi. ⁊ senatusc̄on. Lex ēt qñq dī ꝓsuetudo. i. q. i. c. ij. Qñq ratio. i. dis. ꝓsuetudo. Qñq ius scriptuz siue ꝓstitutio quecūqz. Qñq ius scriptus. tñ ⁊ qualis debet eē lex habeī in. c. erit. iij. dis. vsi. dī. Erit autē lex honesta iusta: possibilis sm natura: ⁊ patrie ꝓsuetudinē: loco: tempori q̄ ꝓuenies: necessaria: utilis: ⁊ manifesta: ne aliqd p obscuritatē i captōe ꝓtineat. Et ibidē i. c. seq. §. leges. dī qr nō est iudicādū de legib⁹: sz ex ipsas. Et leges instituūtur: cū ꝓmulgātur: ⁊ firmanr: cū moribus vtētiū ꝓbanr: nā lege n tota pspecta i ciuile ē iudicare. vl respōdere ff. de legi. l. in ciuile. Et leges ipe canones sacros imitār i auctētico. ō eccl. ti. §. i. colla. ix. ō iudi. clerici. c. i. de iura. calū. ⁊ i. ō no. ope. nūc. vbi subdir: sacroz statuta canonum: pncipū ꝓstōnibus adiuuār: ⁊ sic ecōuērso i materia ciuili: iul canonicū cedit ⁊ imitar. Lex alia priuata: alia publica Lex publica ē q̄ a sanctis pūb⁹ scripturis ē ꝓfirmata: vt lex canonū. Lex ꝓuata ē q̄ ex instinctu spiritus sancti i cordibus fideliū ē scripta. s. charitas que dignor est pruma. xix. q. ii. duc sunt.

¶ Legū auctores seu iuētores ponunr di. viij. c. moyses ⁊ c. fuerr. vsqz i fi. di. eiusdē. vbi dicitur. Moyses gētis hebree pmus oīuz diuinas leges sacris ritis explicauit. Foroneus rer pm⁹ grecis leges iudiciaqz ꝓstituit. Mercuri⁹ Trismegistus pm⁹ Egyptijs leges tradidit. Et dic gl. q dī trismegisti⁹ pp tres potētias. eloquētia: scia: ⁊ virtutē Solon pmus leges Athenienſib⁹ edidit. Ligurgus pm⁹ Lacedemōijs ex Appollinis auctoritate ꝓuxit. Numa ¶ Pōpilli⁹ q Romulo succesit p

mus ī regno leges romanis edidit: Qm̃ cū popu
lus seditiosus magistratus ferre non posset. decē
viros legib⁹ scribēdis creauit: qui leges ex libris
Solōis de greco ī latinū sermonē trasla⁹ duo
decī tabulas exposuerūt. Fuerūt aūt hi decē viri
Appi⁹ Claudi⁹. Genici⁹ Veteri⁹. Juli⁹ Manili⁹
Sulpici⁹. Sext⁹. ſ. Sertigi⁹. Curaci⁹. Romili⁹.
posthum⁹. Hi decē sūt electi ad scribēdas leges
ꝫ Jſi. li. v. etbi. Leges aūt ī libris pm⁹ ꝓsul Jſdō
pei⁹ redigē voluit. ſz nō pseuerauit obtrectatorū
metu. Deide cesar. ſ. Juli⁹ cepit idē facē: ſz aū in
terfect⁹ ē. Jſaulati ātātiqz leges vetustate atqz
in curia aboleuerūt. quax ⁊ si iā nullus vsus sit.
Noticia tm̃ necessaria vt ꝫ Jſi. li. v. etb. ⁊. c. ij. di.
vij. vbi gl. dic̄ cāz q̃re noticia illax legū ē necessa
ria. Et ē vt sciaſ cā q̃re tollaſ. C. de cadu. tollē. l.
vnica qz papa arguit ēt ex abrogato iuſ. c. nouit
ō iudi. Vel iō noticia talū ē necessaria. vt repro
bēt male dicta. xxxvij. di. legim⁹. ⁊. c. qui ō mēsa.
Leges noue: ⁊ legū codices a qb⁹ ceperūt: hē
tur. c. fuerūt. ptcal. dū dic̄ Jſido. vbi. s. Noue āt
leges a Cōstātio Cesare ceperūt: ⁊ reliqs succe
dētib⁹ erāt pmixte ⁊ iordiate. Jſostea ꝯo Theo
dosi⁹ iunior august⁹ ad similitudinē Gregoriāi ⁊
Hermogeniani: codicē fcm̃ ꝓstōnū a Constātini
tpib⁹ sub ꝑpio cuiusqz ipatorꝭ nit. disposuit quē
libꝝ a suo noīe Theodosianū vocauit.
Leges qb⁹ nō vtimurquō fuerīt fcē. Req. ff. ⁊
īsti. ō exhīda. libe. p totū: ⁊ ī multꝭ pasib⁹. Nā ut
dī dist. ij. c. quedā. Leges quedaz dñr ab his qui
ꝓdiderūt ut ꝓsulares. Tribunicie: Julie. Aglie.
Cornelie. Et ꝑcipue lex Jſōpeia: lex Jſapia a
Jſapio alias papiniana lex falcidia. ⁊ q̃ plures
alie. de qbus infra. Quedā ēt dicunt a locis: vt
lex rodia: ⁊ consimiles.
Lex aqlia loquit ī eo casu cū qs culpa sua ali
cui dānū dederit: veluti equū seruū. ſ. aliud aīal
occiderit: ſ. vlnerauerit. seu vestē suā scinderit. aut
illis reb⁹ dānū ꝺderit. Et ī hac lege venit culpa
leniſsima: vt si quis ex alto se ꝑcipitauerit: ⁊ super
alīū ceciderit: teneſ lege aqlia. Cāus ꝯo ēt occidē
tē excusat. insti. de leg. aqui. §. iniuria. Et si puta
tor ramū deiecerit. ⁊ ñ ꝑclamauerit: ⁊ sic aliquē
occiderit teneſ ea lege ſz nō teneſ lege cornelia
de sicca. ī q̃ venit tm̃ dolus. ff. ad. l. aql. ⁊ ad. l. cor
nel. ō sicca. Jſeqre. s. Actō legis aquilie.
Lex ꝓmissoria: ꝑcipue nō ē lex. neqz senatusco
sultū. ſz potius pactū. ⁊ hz locū. cū ita vēditor cō
uenit cū ēptore: vt si nō fuerit solutū ꝑciū totū uſ
pars cū quedā ꝑcio statim soluta ē. vt tali die: vel
tpe sit res iempta: vel inuēdita: si dictū sit vt red
deat possio vel dominū ad venditorē. Tale aut̄
pactū nō habet locum in pignoribus ſz ī emptio
nibus vt. ff. ō le. cōmiſ. l. vlt. ⁊. l. si fund⁹. Et quod
res dicitur iēpta: ita accipitur. si vēditor iemp
tā esse velit cuius cā id caueturſ. ſ fraudareſ ven
ditor: si exusta villa. ī ptāte ēptoris esset nō dādo
pecuniā: ieptū facere fundū. ter. ē. ī. l. ij. ff. e. t.
Lex cornelia ō falsis penā irrogat bis q falsū
testimoniū dixerūt. vel falsū testm̃: vſ aliud quod
libet instm̃ scripserūt. aut sigillauerūt. aut alias
falsum ꝓmiserūt. puta in moneta vel mēsura. Et
ē dicta lex cornelia a Cornelio iuentore. Dī etiā
testāria: ⁊ eius pena in seruos ē vltimū supplicīū
in liberos ꝯo deportatio. insti. ō publi. iudi. §. itē
lex cornelia de falsis.
Lex cornelia ō siccariis loqſ de his q̃ dolo ma
lo iterficiūt. ſ. telo. vſ iacru: furtiue. ⁊ huiusmodi.
vſēt dī lex cornelia ō veneficijs. a veneno. puta
qñ qs alīū interfecit veneno. aut magicis susurris
vel īcantatōnibus. vel qz mala medicamenta pu
blice vendit. Et dī de siccariis a sicca acuta. vel
cultello eo q̃ significat ferrū. vel cultrū. vt īsti. de
publi. iudi. §. siccarij aūt. vñ dicit gl. ibidē q̃ sicca
ē cultelus vtrinqz incidēs. quē portāt peregrini
q̃nqz ī baculo quodā. ita q̃ nō patet. vñ versus.
Est sicca mucro latens. sicarius vñ vocaſ.
Lex duodeci tabularū fuit origo toti⁹ iuris ci
uilis. fm gl. īsti. de iu. natu. gen. ⁊ ciui. §. ex ñ scri
pto. ī. ꝟ. origo. ff. de or. iur. Lij. §. i. Et dī lex scripti
ta ī. xij. tabulas. Quox decē a ciuitatibus Athe
nēsiū ⁊ Lacedemōioꝝ a decē viris fuerūt allate.
⁊ due ad illax declarationē p eosdē decē viros
postea addite. vt dicit gl. ī. ꝟ. decē viros. §. deide
c. moyses. di. vij. Cū. n. leges pp discordiā plebeo
rū cū nobilib⁹ fere p. xxx. ānos ī desuetudinē abiſ
sent: creati fuerūt decē viri q̃ trāſtulerūt leges gre
coꝝ ī latinū. ⁊ eas ī decē tabuſ eburneis scripſe
rūt. Et hi decē viri postea videtes ī illis decē ta
bulis multas leges deesse: accepta ptāte corrigē
di: diminuēdi: iterpētādi. addēdi: ⁊ supplendi. duas
aſ tabulas addiderūt. Et deinde dicta ē lex duo
decī tabulax. Jſostea cū ꝑdicti viri sibi magistra
tū vsurparūt ꝓsules a pplo sūt creati. ⁊ sic ꝓsules
sūt facti q senatusco consulta cōposuē: postea ꝑtores
ꝓstituti sūt qui edicta ꝑtox fecerunt. Et lex. xii. ta
bularū sic dī. ⁊ hoc nomē olim accepit cū romani
iura penes se ñ habuerūt. sed eēnt penes grecos
Jpsi leges scriptas desiderātes a grecis. miserūt
nuncios ad grecos. q supplicarēt eis. vt iura tra
derēt. qđ greci romanis renuerūt. Mittētes gre
ci ex eis sapiētē quendam. vt exploraret an digni
eēnt romani legibus qui cum romam veniſſet ro
mani excogitāteſ qd fieri posset q̃ndā stultū ad di
sputādū cū greco posuerūt: vt si ꝑderet derisio eēt.
Grecus nutu disputare icepit: ⁊ leuauit digituz
vnū sigificās q vn⁹ eēt de⁹. ſz stult⁹ credēs q ve
let eū vno oculo cecaſ duos eleuauit digitos. ſ. idi
cem ⁊ medīū. qui ēt ad iuramētū necessariū leuā
tur. ⁊ cū eis etiaz pollicez sic̄ naturaliter euenit q̃
si grecū cecare vellet vtroqz oculo. Grecus aut
credidit q̃ trinitatez oñderet. Jterū grecus apō
manū extendit. vt oñderet oīa nuda deo. Sult⁹
āt timēſ alapā seu maxillatā sibi dari ī ꝑparatōe

clausū q̄si repcussurus leuauit. Grec⁹ itellexit q̄ de⁹oia claudēt palma. Et sic credēs romanos dignos legib⁹ abist ⁊ decē viris discretz a romanis electz: quos greci dignos iudicauerī leges ipetrauerūt. Et sic greci tradideri ipis. x. tabulas eburneas in qb⁹ ꝓtinebaī tā ius scriptū qȝ ī ciuitate athenaz freq̄ntabaī q̄ nō scriptuz qȝ ī altera ciuitate. l. lacedemoniox erat ī viu. ¶Post q̄ vo isti x. viri fuerūt sic cū decē tabul' reuersi ab ipo pplo romano habuerūt ptātem sup illas decem tabulas examinandi addendi ⁊c. vt supra de hoc ī gl. i. ff. de ori. iur.

¶Lex falcidia. di. ij. c. q̄daz in fi. pbibet ne qs in testō plus cx̄neis legaī possit q̄ vt q̄rta ps sit bered⁹ data. Dicīt ām falcidia a Falcidio tribuno auctore. Vel ꝑm Alzo. dicta ē fabri falce. in dimnuēdo. qz ī pncipio singularib⁹ referat legata vt falce resecanī segetes. Mā olim licuit cuilibz totā hēditatez suā alteri relinq̄re. Sz postea falcidius statuit q̄ quarta ps hereditatz deberet relinq hēdib⁹ legitimis ⁊c. vt. ī. ō. ff. ¶Triplex ē falcidia vna debita iure nature. alia iur' instōis. tertia dz q̄rta trebellianica que ꝓpter heredi īstituto q rogat⁹ est hēditatē alij restituere. di. ii. c. rīla de testa. c. raynuci⁹. ⁊. c. raynaldus.

¶Lex fabia de plagiarijs eos psequr q liberos aut seruos vel filios alienos ab vrbe: vel ō vna p uincia ad aliā subducūt ⁊ eos vendūt fraudolenter ilcijs dnis ⁊ patrib⁹ suis. vt. ff. ad. l. fal. de pla. l. i. ⁊. l. lege. ⁊. l. eū.

¶Lex fusia al's susia: vl' suffia canina nō pmittebat in testō manumissiōes fieri nisi vsq̄z ad certū modū l' numer̄ suox. lz iter vnos fit. sz hodie ista sublata ē. ⁊ mlto magis hoc liceret ī vltia voluntate. Et dz canina forte a quodā inducta q canis vocabaī. nā canis naturā suabat q stat in palea quā nec sibi bñe pōt: nec alij fauet. vt sit ꝓsonans rei nomē. isti. ō dona. ¶. ē ⁊ aliud. Tal' ergo movebaī tāq̄ canis. qz nō poterat tenere seruos. nec libertatē patiebaī cis dari. instī. de. l. fusi. ca. tol. ī glo. i.

¶Lex belyascētia deditticioz ē ō lata libertate ō qua instī. qui ⁊ qui. mo. manumit. nō pos. ¶. eadē lege ¶Belyascētia q̄ dño minozi. xx. ānis ñ aliter manumittē pmittit. q̄ si vindicta. i. virga ptoris apud ꝓsilū. i. apud locū ꝓsilij sup hoc iusta cā manumissionis approbata fuerit manumissi vt ibidē ter. inquit.

¶Lex iulia de adulterijs ⁊ stupro pseq̄t adultēros ⁊ eos q sine vi vgines. viduas. aut hōestas. aut honeste viuētes corrūpūt. aut violāt. Et sī solū temeratores aliax nuptiax gladio punit. sz ēt eos q cū masculi' nephandā libidinē exercē audēt siue nō verenī. instī. de publ. iudi. ¶. itē lex iulia. de adul. ⁊ ibi p totū de legib⁹ hic positis. qz publica iudicia sunt.

¶Lex iulia ō ambitu punit eos q p ambituz seu ābitōez mūerib⁹ datz ad honores ad officia publica accedūt seu succedūt. de quo isti. de publ. iud. i. ¶. iūt ꝓterea. in gl. ⁊ in. l. i. ff. ad. l. iul. de ambi.

¶Lex iulia lese maiestatz cos punit q in pncipe aut i rē publicā aliqd cōmittūt ⁊ machinanī. Et ē ꝑ tales statuta pena capitalī. Itē q̄ vsq̄z ad q̄rtā ꝓgenīē nō succedūt nati ab eis nisi p pncipem dispensēt cū eis. ⁊ sic pena ci⁹ a ic amissionē iusti net. vt. C. ad. l. iul. ma. l. q̄squā. ⁊ isti. ō pub. iudi. ¶. publica aūt.

¶Lex iulia repetūdax logī ō his plectēdis q tpe admīstratōis aliqd acceperint vt iudicarēt vl' non iudicarēt: vl' aliquē ī vincula deicerēt: l' nō. Ad hoc. n. ꝓpetit vt datū reseruet. ⁊ q̄ alter puniat. vltra hoc ēt ꝓpetit ꝑ eosdē illis q ab ipsis aliquā violentiā passi sūt. vt si coact⁹ fuerit quis a talib⁹ vēdere rē suā minozi ptio q̄ valebat. ⁊ ī silib⁹ casibus. ff. ad. l. iul. repe. l. i. ij. iij. ⁊. v.

¶Lex iulia ō residuis punit eos q offīi publicū aut admīstratōez habuerūt. Et tpe admīstratōis sue publicā pecuniā quā acceperunt ī q̄cūq̄z negocū erogandā retinuerūt ⁊ ñ erogauerunt vel qui rē publicā q̄ acceperunt tradēdā in cōi erario ñ reposuerunt ibidē: sz penes se furtiue ⁊ dolose retinuerunt. vt. ff. ad. l. iul. pecu. l. ij. ⁊. l. iij. ¶. i.

¶Lex iulia ō vi publica punit eos q vi cū armis fecerī l' iulerūt. ⁊ ē pena deportationū. vt instī. de pub. iudi. ¶. item lex iulia.

¶Lex iulia ō vi ꝓuata pūt cos q sine armis viz iferūt publicatōe tertie ptis bonox. Si aūt vi rapt⁹ virginis: vidue l' sanctimonialī. aut al's fiat. facientes ⁊ oportet flagitio dātes pena capitis puniunī. isti. ō publ. iudi. ¶. itez lex iulia. de vi. pri.

¶Lex iulia norbana loquit de latina libertate vt instī. de libe. ¶. libertinox autē.

¶Lex iulia ō ānona ꝓpetit ꝑ illū q facī l' ꝓcurat annonā fieri cariorē qz ī hoc ledit respublica. vt ff. ad. l. iulia. de anno. l. ij.

¶Lex iulia peculat⁹ ꝓpetit ꝑ illos qui pecuniaz vel rē publicā: vel sacrā vl' religiosaz furanī pēa vt supra vt instī. de pub. iudi. ¶. lex iulia.

¶Lex iulia: viscella: al's vistellia bz locuz q̄n marit⁹ reliquit vxori ī testō aliquid sub certa ꝓditione si alteri nō nupserit. Et ꝓditione nō ꝑuata ñ teneī heres dare relictū p istā legē. ⁊ q̄lē facē cautōez vide ī auc. cui relictū. C. de idic. viduitate. ⁊ de. l. iulia. vistel. tol. l. i. ibidē.

¶Lex ortensia lata. i. fcā ⁊ a rege nomē sortita ē qui cā statuit ⁊ fecit q̄ ꝓcordauit iter plebē ⁊ populū ⁊ pncipē q̄ ꝓstituī vt ij minus aut plus valeant plebiscita q̄ lex populi de quo instī. ō iur. na. gen. ⁊ ciui. ¶. sed ⁊ plebiscita.

¶Lex papia patrū ꝓmet premia ꝑ suscipiēdis liberz. Et dz a ¶Papio auctoz. Alias papiana a papiniano auctore. vide ō hoc instī. per q̄s pso. nas acqui. in. ¶. sancitū ⁊ enim.

¶Lex pōpeia de patricidijs alias picidijs punit

cos qui pfitiant matrimaut auo pauo: aut alteri de ꝓsanguineis aut parentib⁹ iuis morte iligũt. Et statuit illa lex penã acerrimã qꝫ tales ī culeo idē corio bullato ꝓsuank in q⁹ponak vipera cũ symia cane ⁊ gallo gallinacio ⁊ ī mari vicino sic pisciak vl' i flumie ꝓpiquo si mare nimis remote fuerit. De his oib⁹ no. instī. ō publi. iudi. §. alia deinde.

¶ Lex ppli anthomastici dī lex p excellentiã.

¶ Lex publiciana dicta ē a publiciano ꝓtore auctore. Require supra actio publiciana.

¶ Lex rodia de iactu subuenit bis quoꝝ merces cã cõis periculi cuitãdi electe sūt ⁊ pp iactũ nauis salua fcã est. Quib⁹ dak actio ꝯ magistrũ nauis vl' eos quoꝝ merces sunt salue. Et dī rodia ab ī sula rodo al' rodisis ī q̃ antigtus pluriũ fuit vsus mercatoꝝ. Et dic gl. hec iniqssima ē. s. qꝫ patientibus naufragiũ oia auferũt ī habitões: vt. l. modestinus. ff. c. ti. bodie aũt excõicati sũt hac lege vtẽtes. vt di. iij. c. quidã ⁊ sequen.

¶ Lex satyra est q̃ ō pluribus simul logtur reb⁹ dicta sic a copia rer⁹ ⁊ q̃si a saturitate. Vnde ⁊ satyras scribẽ ē poemata varia cõdere; vt ora ti. iuuenal. persij. ⁊c. di. iij. c. satyra. Et fm Jsi. li. v. de qua. C. de lat. liber. tol. l. vnica. in pn.

¶ Lex atilia legk de cõmissõe tutele ī puncris ⁊ psidibus eaꝝ rome pcario vrbani ⁊ maiori pte tribunoꝝ plebis. ō quo viō isti. ō atilia. tu. p totũ.

¶ Lex vitellia loquik ō libro appetẽte ea q̃ ingenuis tñ ꝓpetũt: puta honores ⁊ dignitates asserẽdo se igenuũ eẽ. de quo. ff. ō sta. ho. l. igenuus.

¶ Lex viaꝝ dī solitaria excellentia.

¶ Lex municipak dī quã aliqua ciuitas ꝓstituit sibi ⁊ est ius ciuile isti. de iure natu. gen. ⁊ ciui. §. i. ī ter. ti gl⁹.

¶ Lex canõica appellak duia. c. nimis. ō iudiu. ⁊. c. i. ō iura. cal. Et lex ciuil' dī lex būana. c. ij. de pscrip. li. vi. pt tñ ius canonicũ ẽt dici lex būana qꝫ sunt ī eo mãta ab hominibus statuta: lz respectu alioꝝ iuriũ ciuiliũ dicak lex diuina. Silr lex ciuil' pt dici diuia aliquo respectu imo sacra dī ⁊ pipaz qꝫ religiosus efficitur. vt. C. ō legi. ⁊ ꝓsti. l. leges. Quare ipator dī religiosissimus ī phemio instõnũ. vide. c. quo iure. di. viij. ⁊. l. fi. C. de pscrip. lon. tem. Et Arch. ī v. būane. c. fi. ō pscrip. lib. vi. vbi dī qꝫ leges diuinit⁹ p ora pncipũ sunt promulgate. xvi. q. iij. nemo. xi. q. iij. iperatores. Et aliqñ vocank leges publice. iij. q. v. c. ō accusatõibus. Aliqñ leges exteriꝝ vl' leges seculi vt ibidē. Sed canonice diuine dñr. iij. q. v. qꝫ suspecti. ⁊ canonib⁹ ⁊ legib⁹ cuilibet studere debẽt: qꝫ nõ pmittũt quẽqꝫ ī cis pitũ ī pauptate viuere vl' ī anxietate mori: vt inqt iurisc̃onsultus ī auc. ō her. ⁊ fal. §. fi. col. i. ⁊ ī phemio. ff. vbi dic tex. leguz oratores ditissimi efficiunt. §. nos vero ⁊ glo. i v. ditissimi ponit versus. Dat Galien⁹ opes ⁊ sanctio iustiniana. Et alijs paleas. vt. s. ō. A. ī dictõe ars.

¶ Legius. Regre. s. homagiũ legiũ.

¶ Libellus plurib⁹ modis accipik: vt nõt Spe. ī tractatu libellor. Qñqz. n. dī pu⁹ lib ī codicillus vl' cedula ī q̃ actor cãz ⁊ actõez exprimit. Et ẽ ordo ple. qdã ē accusatõis: ⁊ ille ī crialibus locuz hz. Et qdã ꝓuctõis. ⁊ ille ī ciuilib⁹ vt ẽ glo. vnica in pn. c. i. ō libe. obla. Et debẽt plura ꝓtineri ī libello: vt ī his versib⁹ ꝓtinek. Quis: qd: coꝛã: quo: quo iuk petak: a quo. Recte cõposit⁹ qlibet libellus bñ. Nã libellus ꝓuentõis oz ꝓtinere nom̃ actoris. s. qs sit: q ꝓueniat. Et qd petak. s. rẽ q̃ petik. Et no mẽ iudicis. s. coꝛã q⁹ agik. Et ius quo res petik: ⁊ sic cãz petẽdi. Et nomẽ rei. s. a q⁹ res petik. Etiaz tps ⁊ dies ī quo libellus dak. Sz libello accusatõnis ꝓtineri debẽt nomẽ accusatoꝛ nom̃ rei ⁊ iudicis: ⁊ crimẽ ō q⁹ agik. Et qlibet psõa cũ q̃ crimen dī ꝓmisit. Et loc⁹ ī quo: ⁊ dies accusatõis coꝛã iudice ⁊ mẽsis ī quo crimẽ ē cõmissũ. Sz dic ⁊ horã ibi ponẽ nõ ē necesse fz Bof. Qñqz ⁊ scõz ponik p pane azimo seu succenerito. vt. C. ō epi. audiẽ. l. iudices. vbi ter. inqt qꝫ icarceratz oz victualis substãtia mistrari vl' tradi libellus duob⁹ aut trib⁹ diurnis. Et dic ibi gl. i. panibus a libũ libi: vl' a liba libe qō ē panis albus vl' succenerit⁹. ⁊ sic libellus est diminutiuũ. Alñ dī puer noluit libũ a sacerdote accipe ī auc. ibi allata. Qñz ⁊ tertio capik p pcib⁹ pncipi oblatz. C. qñ libellus pncipi obla. fac. lit. ꝓtes. Quarto p iudice delegato. ff. de offi. ꝓcul. l. nec qsq̃. Quinto p scriptura ōmãdatoris. Sexto p scriptura recusatõis. Septio p scriptura quã vir dat vxori quã repudiat ⁊ illa dī libellus repudij. Octauo p scriptura appellatõis ff. ō appel. l. i. Nono p scriptura quam iudex dat appellãti. s. apostol. ō ap. c. coꝛdi. li. vi. Decio prescriptura infamatoria: q̃ dī libellus famosus quã nullus scribẽ oz nec dictak sub pẽa capitz fm leges. Propẽ tñ libell⁹ ē scriptura agẽtz qõnẽ ꝓtinẽs ⁊ futurã actõez depromẽs. Et dic Cy. qꝫ est breuis scriptura itẽtõez actoꝛ⁹ l' accusatoꝛ⁹ ꝓ reũ clare depromẽs. Et sic libellus ñ oz eẽ vbosus l' vtẽs supfluus. nec obscur⁹: l' alẽnatiu⁹: qꝫ alẽnatiua põt obscuritatẽ: vt no. ī gl. iij. l. si rẽ. ff ō rei vẽ. Et tñ libell⁹ icert⁹ admittẽd⁹ vbi icertitudo ꝓuenit ex fcõ aduersarij. iuxta nota. ī. c. significãtib⁹ de libel. obla. Et qꝫ qñqz libellus alternatiu⁹ admittak nota ibidẽ. vz de ꝓsuetudine nũqꝫ tñ ō rigore iurisi. isti. ō act. §. sunt ⁊ alijs als. §. sz iste qdẽ ⁊ ea q̃ sũt ꝓsuetudinis obseruank. ff. ō edi. edic. l. qd si fugitiu⁹. §. apō labeonẽ. ⁊ meli⁹. e. ti. qō si nolit §. q mãcipia. ⁊ gl. ī. c. abbate sane ō re iud. li. vi. ī gl. ī. v. dominꝫ vl' q̃si. q̃ ē elegãtissima. ⁊ aurea dicẽda. vel sic. Libellus ē breuis mẽbriana actoris petitõez: ⁊ cãz ꝓtinẽs ⁊ actõez ꝓplectẽs. Dicitur ãt libellus a libro diminutiue: pp sui breuitatem sic̃ codicillus a codice fm Spe. in ti. de libel. concep. in pnci. Vel dī a libra. i. iusticia. vnde inder oz staterã equa lance ministrare. xlv. dist. ois. rr

ūū.q.ī.offeram⁹.ꝛ.c.abbate ſane.de re iudi.li.vi. in.§.ꝑfatus ergo.ꝛ.c.i.c.i.li.vi.

¶Libellus repudij.ſRequire.repudiū.

¶Liberalis cā eſt qñ ꝓncipaliter mota qōne ab aliquo tī aligs ſeu ali⁹ ſuus ſuus eē ipe vero cō tendit ſe eſſe libex. Si vero cōſiteaꝝ ſe eē ſeruum nō actoris ſz alterius:nō ē cā liberalis:ſz cā dñj. Et cā hic ponīt ꝓ iudicio.

¶Liberi ſūt q ex ingenuis naſcūꝝ. Fiūt aūt liberi q māumittūꝝ. Et dñr a libtate. Et ſi filij ꝛ filie ꝛ ceteri oēs ī recta lica deſcēdētes vſq; ad tricpotes. Et vltius dñr ſkeriores ſeu poſteriores. Silr pētes dñr oēs aſcēdētes p pīnā ſeu mīnā cognatōez nob ꝙiūcti vſq; ad tritauū. Et vlteri⁹ dñr ſuperiores ſeu maiores. Appellatōe ergo liberox intelligunt nepotes ex filijs ꝛ alijs deſcēdētib⁹.ff.ō ṽ.ſig.l.liberox. Et hoc ex maſcul. Sz appellatōe filiox regl̄r nō ꝓpbēdūtur nepotes.iſti.q da.tu. poſ.in ſi.ꝛ ē gl.ſup ṽ.liberi in cle.vnica.de bapti. facit glo.i.in.c.in pīncia.de ꝓba.

¶Libera. Hec dictio ſignificat poſſe fieri libere qō mādaꝝ.nō tī ſignificat vltra mādatū gñale.ꝛ ſic ñ viderent ꝙceſſa q̄ regrūt mādatū ſpāle.ꝛ hᵒ ō vſu cōi.ꝛz ſec⁹ex ſigificato attēto ō iuꝝ ſcripto. Tūc.n.ſignificat poſſe fieri qꝑ ſine mādato ſpāli ñ fieret excepta ōnotatōe.l.ꝓcurator cui gñaliter ff.ō ꝓcu.iuncta.l.filius.ff.de dona. Significat gᵒ qō poſſet alienare qō nō poſſit ꝓcurator cui ē cō ceſſa gñalis adminiſtratio ñ exꝑſſo ṽbo libera.cui⁹ ſignificatum addīt ꝛ opaꝝ.nō āt ſignificat donatōez:qꝛ donatio ex natura ē gratuita.vñ nota ꝛz Bar.l.q rome.§.calimachus.ff.ō ṽ.ob. Verbuz liba ī illo tm̄ opaꝝ ad qō referꝝ.ṽbi gſa.dicendo. Cōſtituo te ꝓcuratorē ad agēdū ꝛ defendēduz litē ꝙceſtādā dās ꝛ ꝙcedens liberā ptātē ꝛc.nō vī ꝙceſſa adminiſtratio cāe:ſed ſolū iſtātie:qꝛ hec ṽba īportāt. Et de cā nō poſſuz trāſigere ꝛz ſolū ō inſtātia. Itez ibi ꝙſtitui procuratorez ad recipiēdaz ſolutōez dās ei liberā ptātem qꝑ pōt ꝓrogare terminū.facit de procu.qui ad agendū.li.vi.ꝛ.l.duo ff.de admini.tuto. Item de ṽbo plena.l.ſi ꝓcurator.§.qꝑ ſi plenam.C.de ꝓcu. Idem ſi dñs cōceſſit qꝑ ꝓcurator poſſit qꝑ ipe dñs licet nō exꝑeſſit verbuz libera:vel plena ptāte.l.creditor.§.lucius ff.mandati. Idē ſi dñs ꝓmiſit ſe ratū habiturum qcquid per ſuū procuratorez actum fuerit.l.i.ff. de procu.

¶Liberatio ſumīt ꝑ diſpōne liberatoria:ꝛ ſignificat diuerſimode.nā ibi teſtator legat ōbitori ſuo qui ſolus eſt liberatōez ſignificat qō ōbitor agere poſſit ꝯ heredē:vt eū liberet ꝑ acceptilatōez.l. iij.§.nūc de effectu.ff.ō libe.lega. Quia qñ teſtator dicit volo liberari:vel lego liberatōez.ſignificaꝝ qꝑ vult ab herede liberari ex cōi mō intelligēdi. Item ibi. Duo ſunt rei ꝓmittendi qui tenenꝝ ad idez debitū quilibet inſolidū teſtator legat vni liberatōez ſignificat qꝑ ille poſſit agere ꝯ heredem vt libereꝝ per pactū. Sed alter nō liberaꝝ niſi ille vnus liberareꝝ ex maiori vi.videlicet acceptilatō ne.nā tūc etiā alter liberaꝝ ſicut acceptilatō capitur ꝑ tali ſolutōe,qꝑ vno ſoluēte alter liberaꝝ.ſecus ī pacto. Sz certe pactū liberatōis in ſimplici rōne valet tm̄ ſīc acceptilatio. Itē duo ſunt rei ꝓmittendi locij vni legata ē liberatio:ſignificat qō ēt ille cui⁹ nomen aſcriptū nō eſt habeꝝ ꝑ legatario. Et ſic agere pōt vt libereꝝ ſicut ille q noīat⁹ eſt. Et hoc ſi teſtator ei ꝓuidere voluit.qō ꝓbaꝝ ex ſiſibus ꝙiecturis ſufficienter:qꝛ in ꝓbendo ſocij ſunt. Et intellige ſocios ſm Bar.qbus omne lucrū ꝛ dānuz ē cōe ī illo debito. Itē ibi duo ſūt rei ꝓmittēdi nō ſocij facti debitores ex pecunia q̄ ꝙuenit ad vtrūqz vl̄ ꝙuerſa ē ī cōem vtilitatem teſtōr legat liberatōez vni nō liberabīt ꝑ acceptilatōem:ſed ꝑ pactum. Et iſtud pactū ꝓficiet etiā alteri in pte.ſ.medietate debiti. Et ſic itellige qō no.glo.in.§.nūc ō effectu ꝓal. Cōclude ergo aut ſunt locij ꝛ liberatio fit ꝑ acceptilatōez. Et ſic facta vni ꝓdeſt etiā alteri. Sz iſte alter ñ legatari⁹ non pōt agere niſi vbi teſtator ei ꝓuidere voluit. Aut nō ſūt locij.ꝛ tūc liberatio fit per pactuz de nō petēdo:ꝛ ꝓdeſt alteri ī medietate vt in altera medietate tm̄ ꝙueniaꝝ. Itē nota qꝑ pactū ſcm̄ vni ꝓdeſt alteri ꝓut actū ē:ꝛ ñ alias.nā ſi ē actū ius ex eo queri tm̄ illi cui fit:illi q̄rīꝝ tm̄. Si vo actum eſt ius queri vtriqz:tūc q̄rīꝝ vtriqz. In dubio vo pactū factū reo ꝓdeſt fideiuſſori. Sz nō pactū factū fideiuſſori eꝯ ꝓdeſt reo niſi vbi fideiuſſori fit acceptilatio:ꝛ ꝓncipaꝝ obligat⁹ ē re. Quia tē bec acceptilatio reſpēu ꝓncipaꝝ ꝙtinet pactū:qō ſibi ꝓdeſt.l.ꝛ per iuſiu.§.ꝛ ſi fideiuſſori.ff.de accep. ¶Poſſet tm̄ dici qꝑ ꝓncipalis liberaꝝ ipo iure:quia boc fit ꝑ ꝙſequentiā vt ibi no. In acceptilatione aūt ſi fit ꝓncipali:ꝓdeſt fideiuſſori. Ecā āt fideiuſſori ꝓdeſt ei tm̄ ſi hoc eſt actū. In dubio ꝓdeſt ꝓncipali ꝛz nō ſemper.ꝓut no.in.l.ſi quis reum.de libe.lega.ꝛ finaliter ꝙcludīt qꝑ liberatio vni perſone in vna re vel in vno debito ad aliā perſonam aliā rem vel aliud debitū extendīt. Si hoc dūmodo ponentez quouis ꝓbabili medio voluiſſe ſignificaꝝ. Et liberatio generalis nō ꝙhebēdit que ibi non ꝙtineri aliquod mediū ꝙcludit. Et liberatio ꝙceſſa ſpāliter generaliꝝ iter viuos ꝛ vltīa voluntate ſignificat qō ſignificare quoduis mediuz ꝓbabile declarat.

¶Libertas ē res ſpūalis.ꝛ iō pōt venire ī ꝓmutatōez cū alio ſpūali de re.ꝓmu.c.ad qōnes.ꝛ de ſer.nō ordi.c.nullus.in gl. vltima. Itē libertas ē naturalis facultas eius quod cuiqz facē libet niſi quod vi aut iure ꝓhibetur.iſti.de iur. ꝓfo.ī ꝓncipio. Et hec facultas q̄uis late pateat tm̄ ei quā doqz reſiſtitur de facto:ꝛ qñ nō poſſumus deſideramus vel de iure:vt qñ nō facere furtū aut rapinam ꝓhibemur.

¶Libertas latina fuit libertas q̄ bēbat qꝑ ſi mo

rerēt ille cui dabat libertas tunc tenuit ꝫ si sup uixit tūc nō tenuit.ꝫ hodie est correcta p.l.i.C.ō la.li.tol. Re.s.latini. Et dicebāt latina p similitudi nē. Illaz vt romani noiati sūt qz romanis subicie bant ꝛ incolumes mittebant ꝫ ꝑm rē latini ꝙ ro mani non eēt.ꝛ illa libertas latina dī cū non eēt vera libertas.

¶ Libertas deditticia. Re.s. deditticia.

¶ Libertas fideicōmissaria est quā testator dire cte nō voluit ꝓpetē: sed p manumissionē alterius cui⁹ fidei hoc cōmisit.s.vt manumitteret.

¶ Libertas testamentaria est q̄ ex ipo testō dire cte ꝓpcit.vt.C.de testa.ma.in pn.in glo.

¶ Libertas vindicta est que fit per vindictā.C.ō vin.liber.in prin.glo.

¶ Liberti siue libertini sunt q ex iusta cā a fuitu te manumissi sūt: nec est inter eos dīa ꝫ qdā mi nus prudenter dicunt libertinum esse filiū liberti vnde libertus meus: vl̄ libertinus dī ille q seru⁹ meus fuit sed manumissi eū. Et egoipe dico⁹ pa tron⁹. de quo sup.ꝯ.i seruitute.iisti.de liberti.

¶ Libertus aboꝛtiu⁹ ē qui in testō eius qui abo: tus est.i.mortuus manumittitur.

¶ Libertus assignaticius ē quez patronus ei⁹ ex liberis suis eē uelit ipm assignauit.

¶ Librari⁹ ē q i libra apponēdo pōdera cās rez determinat: vel ē libros vēdens ꝛ custodiēs.

¶ Libripens idē ē quod librarius ō quo glo.iisti. de testa.or.in prin.

¶ Liberatio sumit̄ p dispositōne liberatoria ꝛ si gnificat diuersimode vt.s.habetur. ff.d.

¶ Liceri vl̄ licitari est rez appꝛeciare. vnde dī ñ curo cētū grecos vno obolo liceri. Sz licē actiuū significat rē ꝓcio mensurabilez estimare quan to ꝓcio valeat. vnde versus. Diues in orbe licet pauperem sed nemo licet.

¶ Liceor.n.est actiuū in significatiōe ꝛ passiuū i voce. Sz liceo ꝓtra. vñ nō ꝫ esse mihi qui me nō asse licetur. Inde licitare ē freq̄nter estimare va lorez rei vendibilis. Et licitator.i.suasor: vel,pu cator: seu prosencta.

¶ Licitatio ē venditio,ppositā vt cū aliqs ēptor in re ab altero volente emere pꝛecium auget. vñ q̄ aliq̄ res publice venal̄ exponit̄: ꝛ vnus offert decē ꝛ alter quindecim q̄ pclamatuz est q̄ q plus offert eam habebit ille q plus offert dī aliuz vin cere licitatōe vnde cū alter sic intendit superare plus offerendo i quacūqz negociatōe licitatio est vt q licitatōe vincit rē feret.C.de sacrosan.eccle. auc.qui res.ꝛ.C.de fi.instru.ꝛ iure haste fiscalis l.quicūqz.li.x.est ergo licitatio subbastatio. vl̄ ob latio ad subbastatiōez: vt in.l.licitatio.ff.ō publi. iud.

¶ Licitarij dīr q emendo vendendo vl̄ ꝓducen do rem aliquā vl̄ negociādo alteꝛō aliud plus of ferendo: alter alterū ꝓtendit superare.

¶ Licētia mltiplex ē vt notat Arch.xxiij.q.ij.si abstineret.

¶ Lima ē instr̄z fabrile ꝛ ferreū quo metalla ro dunt̄. polīūt̄: minuūt̄: ꝛ purgāt̄. vij.q.i.ꝯ. cū ergo vbi ferrū. ꝛ est gl.i.c.pastoral̄. de re iudi.i cle.

¶ Limites sūt fines vl̄ termini regionū. Inde li mitare: termiare dī: vl̄ restrīgē. vnde limes ē ter minus agris posit⁹ vl̄ pratis seu cāpis: ꝙ ēt dicit̄ meta. Sz limē ē itroytus domus: dictū a limite. Illā limina sūt ediū: limites vo regionū: ꝙ finiū. ō quo. iisti.qui.mo.ius pa.po.soluit̄. ꝯ. dictū est aūt.

¶ Limitati dīr q ꝓstituti sūt iter castra ꝛ ciuita tes: vl̄ ꝓsima opida vt limites defendāt ꝛ colant vt.C.ō fun.limi.l.vlt.i fi.li.xi. Et dic̄ Accur.sup rubri.ibidē. q̄ qdā hñt p limitosis limitrophis.a trophos.i.descriptio.ꝛ limites.i.descript⁹ ad vsū limitū: alīs militū qui iperiū custodiunt.

¶ Liminarche dīr pncipes locoꝝ i qbus sūt di uersaꝝ ꝓuinciaꝝ: aut regnoꝝ diuersoꝝ limites ꝛ termini. Inde ēt dīr columinarche q ꝓsima oppi da vl̄ ciuitates tenēt trāslimitē locoꝝ.

¶ Linea ē collectio psonaꝝ ab eodē stipite descē dentū diuersos gradus ꝓtinens ꝛ nūeros disti guēs. vīō no. Jo.an.sup arborē ꝙsanguinitatis.

¶ Linthea.nō dubitat̄ veluz vocari.

¶ Linthearij sūt qui linthcas nauis vl̄ nauiū vl̄ linthearcoꝝ negociatōez exercent ꝛc.

¶ Linthearia: dī tal̄ negociatio.

¶ Lintheariosa: vl̄ linthearium est negotiatio li thearioruz.

¶ Litez pendere est litis ꝓtestatōez eē vl̄ litez in icerto eē cū tñ ambiguus sit ei⁹ exitus ꝛ euentus nā litis ꝛ iudicioꝝ euentus est icertus. ff.ō pecul. qō debeāt. ¶ Pendere aūt dī lis p appositōnem: recusatōez: ꝙsulatōez: vel relatōez vel quādiu dif finitiua ſnia est lata. de quo per doc. vt li. pendē. per totuz.

¶ Litez ꝓtestari dī qñ actor ꝓponit itentōnem suaz ꝛ actōem coraz iudice ꝯ aliquem. ꝛ ille statiz negat: tunc est lis ꝓtestata. Et dī pendere. nā in suspēso sunt oia donec lis sopiat̄. i. tmineat̄ vl̄ ad superiorē negociuz trāsmittatur. Et dicit̄ lis pē dere quo ad hoc vt nihil inouetur quattuor ꝙcur rentib⁹. ¶ Prio q citatio emanauerit. Scōo q a iudice ꝓpetente. Tertio q ad partē puenerit vl̄ pte impediente quominus puenerit. Quarto q i ea talia sint exꝑssa per que ps instruat̄ sup qbus ꝓcedat̄: vt i cle.fi.vt lit.penden. Et potest addi quintuz: vt ibi nota. quod emanet ꝛ perueniat de bito tempore.

¶ Litis ꝓtestatio ē negotij pncipalis ab actore ꝛ reo hīcide facta narratio. Quā narratōez pcede re dz libellus nisi forte de ꝙsensu partiū remitta tur. Fit aūt litis ꝓtestatio coꝝ iudice p narratōz actoris ꝛ ꝯdictoruz responsionez rei: vt qz negat vel per aliquā exceptōem opponit aio ꝓtestandi litem. idest ea mente vt in cā pcedat: vel desistat. Est ergo litis contestatio ꝫ Bof. hincinde apud

iudicem negocij principalis facta narratio p pri
cipales personas nō p aduocatos nisi forte pri
pales adeo fuerit idiscreti vt eorum defectus de
licentia iudicis per alios suppleat.vt i.c.pastora
lis.de iud.Et litis ꝓtestatio est initiū actōis ⁊ cō
fict⁹ in cā.de hoc vide gl.bonā i.c.dudū.ij.i ver.
ꝓpositā.de elec.qūo ⁊ qñ fiat litis ꝓtestatio.

¶Litigiosa res ē mobilis vel imobilis res vel se
mouēs de cui⁹ dñio cā mouet iter petitorē ⁊ pos
sessorez ꝙuentōne iudiciaria precibus vel pncipi
oblatis ⁊ iudicibus insinuatis.⁊ p eū futuro reo
cognitis.C.de litigio.auc.litigiosa.Fit aūt res liti
gi.in ꝙtinēti oblato libello.Alij dicūt rē litigiosā
nō esse añ litis ꝓtestatōem.de hoc glo.in.c.i.vt li
te pen.li.vi.

¶Lis a ꝓtentōe limitis prius nomen sūpsit de
quo Virgilius.Limes erat positus litē vt discer
neret agri.c.forus de ỹb.sig.ad mediū.Et lis dī
mota cū fuerit ꝓtestata.c.ex parte.ij.de ỹ.signi.⁊
aduersario de excep.

¶Litis quasi ꝓtestatō ē qñ aliquis ꝙuentus i iu
dicio super reb⁹ mobilibus quas possidet nomie
alieno nominat dominū i iudicio ⁊ accipit iduci
as ad denūciādū dño: vt ad iudicē veniat vl' mit
tat:si ipse dñs nō cōparet i termino sibi dato:tūc
lis quasi ꝓtestata est contra dñm siue habetur p
contestata ad iterrūpendū longi tēporis p̄scriptō
nez:vt i.c.qñ frequēter.§.i alijs.ỹ.quod si super.
vt lit.non conte.

¶Litteris dicitur oblatio cōtrahi qñ quis cōfite
tur aliquā i aliquo istio se recepisse pecuniā quaz
nōduz recepit sub spe numeratiōis future sibi fa
ciende ꝑ̄ a creditore eidē ꝑmissū extitit.Illi cō
petit actio nō numerate pecunie si exigitur ab eo
debituz anteq̄ recepit.

¶Littere de rato dñr ꝓcuratorie qr cōstituens
ꝓcuratorē semp adicit in fine q̄ gcqd ꝓcurator
fecerit sup cā ad quā datus ē ratū gratū habebit
⁊c.vt.i.c.cū dilect⁹.de religi.domi.in gl.

¶Litigatorus noīe nō soluz actor sed etiā reus i
telligitur:vt.c.i.de.lit.conte.li.vi.

De Lo

¶Locatio ē psone vel rei ad vsum facta cōcessio
vel mercede vl' pecunia nūeranda ꝙēta aliqn
ō alia re erit ꝓtractus nominat⁹.de quo vide no.
p doc.de loca.⁊ conduc.super rubrica.

¶Loculus ē burla vel maiurpiū.i.c.i.ō deposi.
in glo.dñs loculos habuit:vt indigētibus subue
niret.xij.q.ij.Dominus loculos faciat.

¶Locator ē ille q rē aliquā ꝑ certo p̄cio vel cer
ta mercede alicui vtendā ꝓcedit vel alium re sua
mercede sibi ꝙuenta vti pmittit.vt cū loco tibi do
mū meā ad habitādū in ea:ego dicor locator.Tu
vero q sic vteris seu ad vsum recipis ꝙductor nū
cuparis.vt in.c.i.ō loca.⁊ ꝙduc.

¶Locati actio.Require supra actio locati.

¶Locuples.Require supra bona liberoꝝ.

¶Locus religiosus.Require.ſ.religio.

¶Locus sanct⁹ dī q firm⁹ ē:⁊ virtutib⁹ munit⁹
dño qdez q̄ sanctū ē.s.a sanguinib⁹.i.a pecc̄atis
imolari dz:qō isti.ō rex dixi.§.sancte quoqz res.

¶Locus insignis ꝛz Jo.an.i.c.statutū.ō rescrip.
li.vi.ē ciuitas.ꝛz ibi ñ sint periti.Et ō hoc dat ibi
rōnē.Sz ꝛm Jnn.Host.abba.nō sufficit cē ciui
tatē nisi sit ibi copia peritoꝝ.Cōpo.dic̄ sufficit si
ō vicino pñt loco hꝛi periti.Paulus ō hazarius
i cle.vnica.ō fo.ꝙpe.dic̄ insignē locū i q⁹ pt copia
haberi necessarioꝝ ꝑ cēo familia ⁊ eqtibus suis
ꝛz nō sit copia peritoꝝ.

¶Loci adiectō significat diuersimōe dispōi.ver
bi gra.Testator dic̄:Ticio lego cētum q̄ sibi volo
solui ō pecuīa quā hēo i tali loco puta tali castro
tali archa.Et si i illo loco nihil ē:tē nihil debeā.si
min⁹ ē nihilomin⁹ tota pecunia ōbeā.l.qdā testō
ff.ō leg.i.l.lucius.ff.ō ali.⁊ ciba.lega.vbi testator
legauit alimēta libertis postea scripsit q̄ ex certz
fūdis percipiañ si nō pñt percipi ex illis fūdis aliū
de debēt suppleri.facit.l.paulo calimacho.§.fi.ff.
de leg.iij.Rō:qr locus hic apponit ad demōstra
tōem vnde solutio fieri possit.⁊ nō ad taxatōnem
seu restrictōez legati q̄re legatū nō restringitur.
Etiā:qr legatū fuit factū i genē.⁊ sic remanet in
genē.⁊ adiectō loci refert ad designatōez fiende
solutōis.Et qō ō legato dī.Idē i ꝓcu intelligit
paritate rōnis:vt si dicat ꝑmitto tibi cētū soluēda
de pecunia quā hēo i tali loco.Et ibi lego vel ꝑ
mitto.r.q̄ hēo i archa si nihil ē nihil debeā.Si mi
nus ē illud tñ debeā.l.si fundus.§.q qnqz.ff.ō leg.
i.Quia loc⁹ adicit sūme immediate.Et p hoc signi
ficat:qō illa sūma q̄ ibi ē debebat ⁊ nō alia.Vñ
testator vl' ꝑmissor se refert ad illud corp⁹ pecūie
qō ibi ē.Et ió si nihil ē nihil ōbeā vl' q̄ten⁹ ē eate
n⁹ tñ ōbeā.Cetera mlta exēpla pōit Jac⁹ ⁊ bur
gundi.§.facta.l.iter stipulātē.ff.ō ỹ.ob.Et finali
ter loci adiectio opat qō rō dictat vel lege dispo
nit vel put volūtas disponētis dictat qa qōtis
mediū ꝓbabile declarat.vt.l.cū certus.ff.de vi.
tri.⁊ ole.lega.l.si debitor.§.i.ff.de ꝓbē.emp.⁊ vē.
l.cū qui calendis.ff.de ỹ.ob.l.legatū.§.vlm.ff.de
ānu.lega.l.ex.eo.ff.ō vi.tri.⁊ ole.leg.cuz silibus.

¶Logographus.i.scriptor publice rōis.Et dī
a logos ꝑmo vl' lexis rō:⁊ graphos scriptura.Et
ꝑm Accur.in rubri.C.de tabel.scrip.⁊ logo.li.x.

¶Longa ꝙsuetudo est que.x.vel.xx.annis indu
cit ⁊ multo magis longioꝝ tēpore:vt si.xxx.vel
xl.annis perdurat.

De Lu

¶Lucrificare.i.acquirere.

¶Luere.i.liberare.vnde dī pignus luit.i.libera
tur.Alio mō accipit ꝑ puniri vñ dī.luo penas.i.
punior.vnde.Ere luo pign⁹:penas:cruce:luce te
nebras.Dicit ⁊ luere qō salit vt omis.De prio si
gnificato vide insti.de lega.§.sed ⁊ si rē.

¶Lugubrare.i.vigilare.⁊ nocti ꝓprie attribuit

Sic dī. luna bꝫ radios lugubres. ⁊ sol claros. vi de insti. de lega. §. nostra in tex. ⁊ gl.

¶ Lustrū ē spaciū qnqꝫ ānoꝝ. vñ dī. Judicio cō stat ex tribus lustris. i. durat ad qndecim ānos: vt de fi. instru. inter dilectos. vide supra in dicio.

¶ Luxuria no. Arch. de pſue. c. fi. li. vi.

De Ma

Malignatio vide supra dolus. Et ē qua si astutū ingenū. Quid. n. ē qꝫ bō semel de ditus malicie nō adiueniat ī auc. vt bi q ob tē bre pbi. res mino. post pn. col. vi.

¶ Magister nauis. Regre. §. actio exercitoria ⁊ C. eo. ti. l. vnica. li. xij.

¶ Magistri scrineoꝝ dicebañ q scrineis sacri ī periꝭ ꝓpositi crāt. Vel sūt pragmaticarij. sic dicti qꝛ pragmaticas sanctōnes illas. s. quas pncipes faciebāt ⁊ statuebāt ꝓsilio proceꝝ suoꝝ scribebāt ⁊ exempla eoꝝ in scrineis reposita ad memoriaꝫ custodiebant.

¶ Maior dī ille qui. xxv. ānoꝝ ipleuit etateꝫ: de quo nota. insti. de cu. per totū. ⁊ per doc. ō resti. ī integ. c. i.

¶ Maiuma ē ludus q vigebat in maio. Et dñr a maio. vel maiuma grece: latine ingressus. s. esta tis qñ herbe frondesqꝫ virētes letificāt. Jnde ve nit maius. C. de maiuma. in rubri. li. xi.

¶ Maior ps attenditur quo ad numeꝝ ⁊ sanior quo ad celū iudiciuꝫ. Vel pōt dici maior ps que maiori initiē rōni. vt. xi. di. sana. ⁊. c. multi.

¶ Magones siue vētulariꝭ sunt q ī huis cmēdis vel vendendis mercatōem exercent.

¶ Magi sūt q vulgo malefici ob facinoꝝ magni tudinē nūcupāt. hi sunt q permissu dei maleficio elemēta ꝓcutiunt. Turbant mētes boiuꝫ minus ꝓfidentiuꝫ ⁊c. xxvi. q. v. Nec miruꝫ. Et ibi q̄ sunt nigromātici: idromantici ⁊ ō augurijs: ⁊ auruspi cijs q̄ oīa ibi reprobañ. Dicit. n. Augu. ex libro ō ciuitate dei ibi ad finē. Quod ideo quisqꝫ ñ dꝫ eis credē. qꝛ aliqñ euenīūt q̄ ꝓdicunt: aut sanare videñ infirmos: aut ledere sanos: aut qꝛ hoc per missu dei fit: vt ipsi qui hoc audiunt: vel videt p benē. Et appareat q̄li fide. vl devotiōe sint ī gra erga deum. Hec ibi.

¶ Macellare ē mactare: vl' trucidare. Jnde dñr macellarii q pecora: vl' quadrupedia mactant: vt ē glo. v. in cle. i. de vita ⁊ bone. cle.

¶ Magister dī qui p ceteris alicui⁹ rei siue nego cij curā gerit. Et iterpretaē sillabaliter quasi in maiori statu existens. Sed litteraliter sic q̄si ma nuꝫ acraꝫ gerens iter scholares renens eos rigi de. Secundūꝫ gl. vero. c. i. de magi. dī a monen do siue a monstrando: vt. ff. de verbo. signi. l. qui bus vim.

¶ Maledictus est qui obloquiē de homine ōtra hēdo ei: ⁊ euꝫ obloquijs deprimendo: vt. c. i. ō cle ri. male. Sūma aūt iniquitas est detrahere. Et omnis qui detrahit fratri suo homicida est. vi. q. i. c. sūma. Et detractores fratrū homicide sunt. ō pe. di. i. homicidioꝝ. Nō tñ semp peccāt maledicē tes: vt. xxiij. dist. c. noīe dñi in fi. vbi ponit longa maledictio. Quia maledicoꝝ duo sunt genera. c. cū sancti. xxiiij. q. iij. Omnis. n. blasphemus dei ⁊ sanctoꝝ nō maledicus est. c. statuimus. eo. ti.

¶ Malleatores adulterine monete sunt q falsaꝫ monetā malleant.

¶ Mācipiuꝫ ē huius vl' ancilla. ⁊ ē neutri gene ris ī voce. sꝫ cōis generis ī significatōne. ⁊ dī q̄si manucapiū. Et dī mācipiū oē qđ māucapi pt. sic bō equus: ⁊ boc generaliꝫ. sꝫ specialiꝫ tñ significat boies: qꝛ tales erant serui capientium eos in bel lo iusto.

¶ Mancus ē defunctuosus. Et sm catholicum dī q̄si manu carēs: vt cui manus abscissa ē. vl' is ē q ibecillitate dextra facili⁹ vtitur sinistra. ff. de edil. edic. l. qui clauuꝫ. §. penul.

¶ Mādatū bꝫ Alꝫ. ē officiū ab eo q gratuitū gratꝫ suscipit exhibēdū. Et dī mādatū q̄si manu datū. Nō. n. aliqs p se facturus erit alij gerendū ꝓmit tit. Et ꝓbatur solo ꝓsensu. Et nota qꝫ mādatū po sterius factū nō derogat priuilegio nisi de hoc fa ciat mentōeꝫ. c. graue. de offi. ordi. Jtē p manda tū gñale nō prohibeñ nisi illicita. c. sup quibusdaꝫ de v̄. sig. Jtē tñ valet mādatū gñale quo ad oīa ꝙtuꝫ spāle ad q̄dā: de vo. ⁊ vo. redē. c. magne. §. rei. Jtē rei turpis mādatū nullū ē. ff. mā. l. iij. Jtē qñ mādatū vl' pactū vnū ꝓtinet ī se duo. quorum vnū ē possibile: ⁊ alteꝝ impossibile nō obligat ī ꝓcti bꝰ vt si ego exñs Rome. promitto tibi hodie dar. r. erfordie. Sꝫ qñqꝫ obligat iudicis vt si iudex mā dat alicui qꝫ ꝓpareat coraī eo die ipossibili: tūc te neē ꝓparere die possibili bꝫ Host. c. dilecti ō do. ⁊ ꝓtu. Jtē q exeq̄ mādatū ñ dꝫ excedē fines man datiē isti. māda. §. si is q. Jtez mādatū spāle dero gat gñali ēt si de eo nō facē mētōeꝫ. c. pastoralē. de rescrip. bꝫ Ber. ī qōnibꝰ ⁊ hoc fallit ī q̄tuor casi bꝰ. Sed io ī mādatꝫ gñalibꝰ q̄ sūt effectu spālia. c. ex pte. de offi. dele. Secō ī priuilegijs ō rescrip. cū ordinē. Tertio qñ res ñ ē integra. Quarto ī lega tis. ff. ō suppel. leg. l. iij. Et differūt mādatū iussio ⁊ ꝓceptuꝫ qꝛ iussio iportat necessitatē nec finitur morte iubētis qꝛ successor id facē tenet. Mādatū vero iportat liberā obsequēdi volūtatē ⁊ finitur morte. vñ ꝓceptū non ꝓcipitat mors ꝓcipientis.

¶ Mādatū mādatoī cadēte cadit vt no. ō rescri. eā te. ⁊. c. ī his. ō v̄. sig. Quidā tñ dicūt qꝫ tā ꝓce ptū q̄ mādatū finiē morte si nominibꝰ expssis scri banē sm Jo. an. ruf. q. i. quod ꝓcipiē.

¶ Mādator dī ille q aliud mādat alicui vt sibi vl' alij aliquid faciat. Require. §. fideiussor.

¶ Mādatariꝰ ē q mādatū suscipit adiplēdū ⁊ qñ mādatariꝰ accusatus ō crie ꝓueniri possit ex sua pſona vide. l. nō iō minꝰ. C. de accu. ⁊ no. i. c. mu lieres. ⁊. c. vt fame. ō sen. excō. Et inter istas oriū tur actōes hincide: qꝛ ille cui sic mādat alteri cō

tra illū qui mādatū suscipit adiplēdū. Cū p⁹ cogi ñ possit qꝫ icipēt mādatū. Cōpetit actō mādati directa iquātū eis iterfuit kcīñ fuisse qō mādabat. Rursus ipsi madatario q mādatū suscipit ꝓpetit actio mādati ꝺria si quas expēsas fac̄ l'ipēsas rō ne mādati suscepti iquātū nō excessit fines mādati. Si vo mādatū excessit ipēsis factꝫ ipsas ñ ꝛpetet p actionē mādati ꝺriaꝫ. Sꝫ iquatū vtiliter expēdit p actionē negociorꝫ gestorꝫ repetet.

¶Manifestū ē publica vel famosa ꝓclamatō ex certa scia ⁊ certꝫ auctoritatib⁹ ꝓuciens. Et ꝑ manifestū ꝓbari p multos testes vel auctores nō tñ p tot quot fiat notorīū: vide gl. iij. i. c. ꝛstōnū. ō ver. si. li. vi. Et. vi. q. iij. c. placuit. Spe. ti. ō noto. cumi. §. sequit. ō manifesto. circa ꝑn. vbi dī. Manifestū ē qō pz plurib⁹ sꝫ nō oīb⁹. Sꝫ notorīū oīb⁹ pz. Et no. i. l. ciues. C. de ap. p Bal. ⁊ butri.

¶Manifestū vel palā testari dī q nō i publicuꝫ heredem noiat: sed corā testibus qui ad solēnitatem sufficiunt testat.

¶Manet. i. tenet vel astrīgit. c. cū layꝫ. ō re. ec. nō alie. Vbi dī qꝫ layꝫ q̄us religiosis disponē dī ō reb⁹ eccle nō est data ptās: apud quos obsequēdi manet necessitas non auctoritas ipetrādi: de ꝛsti. c. ecclesie sancte marie.

¶Māser ē illegitimus ꝓprie de scorto nat⁹ ſm Host. q̄si vulgo q̄sit⁹. vñ ſm abba. Māserib⁹ scortū nothis mechus ōdit ortū. Et seges a spica sic Spurius fit ab amica. Dant naturales q̄ nobis sunt speciales. c. misi cū prudē. de renū. in. §. pſone in fi. vbi glo.

¶Māsus ſm vulgare italicorū dī q̄ntas tre q̄ duobus bob⁹ sufficit in āno ad laborandū.

¶Manumissio ē dato libertatꝫ. i. detectio. ff. de acq. re. domi. l. adeo. §. cū qs. i fi. Sꝫ ſm ꝺPlacē. Jo. ⁊ Alꝫ. dak̄uo libertas quā ꝑus nō habuit al' nō dicēt dari sibi. ff. de act. §. sic itaqꝫ. l. i. ⁊ gl. in i sti. de liber. i. ṽ. datio vbi vide vtr quis det q nō hꝫ. ⁊. c. i. de sup. neg. pl. vbi ꝓ ⁊ ꝺ ō dño dāte vsū fructū formalē ⁊ de creditore trāsferente dñium pignoris. Et manumissus dī q est liberat⁹ a manu ⁊ ptāte dñi. Nā q̄diu i ſuntute ē sub manu ⁊ ptāte dñi sui est. Sꝫ postq̄ manumissus ē ab illo liberabit. g⁹ dī q̄si ex manū. i. ptātē dñi sui missus ⁊ tal' dī libert⁹ dñi sui: ⁊ dñs patronus eius.

¶Mānumissio testāria dici pōt oē illud quodcūqꝫ ex cā testi ꝑstat. Vel pp testm̄ ꝓtingit. Et no. de hoc qō fiat mānumissio iter amicos requirunt qui qꝫ testes. C. de lati. libel. tol. l. vni. §. sanctimus. Verum est i vltima voluntate. Sed ad manumittē duꝫ inter vivos sufficiunt duo testes vt no. in gl. ⁊. §. ⁊. l. preal.

¶Manualis obedientia. no. de ma. ⁊ obe. bis q̄ de resti. spo. olim cām. quā subditi tenent ꝑlatis suis sine scriptura ⁊ iuramento: vt no. i. c. legebatur de ma. ⁊ obe.

¶Mappa est ornamentū equi ⁊ sūt litbeamina alba quibus cooperiunt equi cardinaliū cum sacrunt ꝓcessionem.

¶Manipula est quoddā ornamentū quod ipērator Constātinus cardinalibus ꝓcessit. Alij dicūt manipulā esse mitram episcopalē: vide Spe. i rationali diuinor. li. iij. sub rubrica de manipulo ⁊ videbis pulcherrima.

¶Mastarcia est idē qō suppellex videlꝫ oē vtēsile dumus cuius appellatōne vestis nō ꝓtinet: vt l. si qs in fundi vocabulo. ff. de le. i.

¶Masticoniū ē dom⁹ vbi leprosi ꝓgregant.

¶Masculiuꝫ ꝓcepit femininū. ff. ō le. iij. l. q duos ⁊. c. ginali. de elec. li. vi. ⁊ l. qcūqꝫ. C. de ser. fu. ⁊ significat p dictionē masculini gīis: vbi gꝛa ibi. Si liis meis do tutores: ēt filie significant. ff. de test. l. si ita. Rō est voluntas ex equali affectione ꝓuidendi eis vt tueātur ⁊ bona sua cōseruēt. Sꝫ ibi. Filios meos exheredo. masculinuꝫ ñ cōcipit femininū: qꝫ filia nō cōphēdit. l. i. §. q̄rit. ff. ō vē. i ꝓsmittē. qꝫ masculinū ō se, platū ñ significat femininū nec ē ibi aliqua cōiectura ꝓbabil' q̄ b⁹ ꝓcludatur. Sꝫ ē odiū exhīdatōis quod dicat significatū vbi nō extēdi. vt regula odia. de re. iu. li. vi. Jtē ibi qcūqꝫ id vel ꝓfecit de nocte p fenestrā nocēs solvit ōcē significat ēt femia. l. qcūqꝫ. pal. Et sumit significatū ex ptate delicti. Silr ibi. Vix sanguineū ⁊ dolosū abhōinabit dñs. cōphēdit ēt femia rōe ōlicti q odit ēt de⁹ i mulierib⁹. Iꝫ ceterꝫ pari b⁹ magꝫ peccet masculꝰ q̄ femina qꝫ rō nāl'r i eo pl⁹ dñat. Et ergo i crimie lese maiestatꝫ crimio sus punit. ⁊ filij sunabi ēt filie ꝓphendūt. Mul⁹ tñ pūiunt femie. l. q qs. C. ad. l. iul. maie. Jtē ibi si mihi filiꝰ nat⁹ erit ex besse: bēs esto. ⁊ ex triente vrō. Si vo filia nascet ex tuēte: bēs esto. ⁊ ex besse vrō ⁊ filius ⁊ filia nascūt hīditas diuidit i septē ptes: vt filiꝰ q̄ttuor: vxor duas: ⁊ filia vnā habeat. ⁊ sic vi voluisse testator. nā appellatōe filij nō ꝓtiebat filia. l. si ita. ff. de libe. ⁊ posth. Nec ibi significat femina: dicēdo qs ꝑt cē aduocat⁹ i etate. xvij. ānor patet ex edicto de postulādo q⁹ phibent femie postulare saltē ꝑ alijs. l. i. §. sexū. ff. de postu. Et idē de ꝓcuratoī quo ad cē ꝓcuratorē i iudicio. l. femine. ff. de ꝓcur. Jdē ēt i teste ad testm̄ iur ciuili romanorꝫ: vt i. §. testis. isti. ō testa. imo qō pl⁹ē si ex primāt nomē cōis generis. vbi āt numer⁹ testiuꝫ ñ adhibēt duo sufficiūt. l. vbi numerus. ff. ō testu. ⁊ ꝓtinet ēt mulier. Jdē in oī mā i qua rōe l'lege. statuto vel vsu nō sit dīa inter virꝫ ⁊ mulierē. qꝫ tūc ad paria iudicant. Aut. n. est adiectiuuꝫ ipm masculinū: vt qcūqꝫ: qsqꝫ: qdā ⁊c. ⁊ ꝓcipit femininū qꝫ itelligit hō vl' pſona: vt. l. metū. §. a iaduertendū. ff. qō me. cau. ⁊. l. vnica. in fi. C. de rapt. virgi. Aut est nomē appellatiuū: vt filius: ⁊ tūc si de fauore ꝓbitur ꝓcipit. si de odio nō ꝓcipit vt no. i l. quisqꝫ. C. de ser. fugi. pal. ⁊ in. l. i. ff. de verbo. si. vbi gl. ponit exceptōes. Sꝫ ecōuerso femininū nō ꝓcipit masculinuꝫ. qꝫ appellatōe femini ñ si

gnificaꝫ ītelligi masculinū: nisi euidētissime appe at sicut sub vno nōie appellatiuo aliud significaꝫ l. si qs ī fundi vocabulo. ff. ō le. l. cū ibi no. Et hec dicta ītelligūꝫ de masculino. i. ō dictōe masculini gñis. Sz masculinū qñqz significat masculinū. ō bi gra. Testator legat ancille libertatē si p̄ peret filiū, pepit filiū ⁊ filiā ex eodē vtero: ⁊ incertū est qs p̄mo natus sit. dicit tex. q̄ filiꝰ censet p̄us edi tus. l. si fuerit. §. fi. ff. de re. du. ¶ Nō q: de natura masculꝰ fortior est femella eiusdē etatis.

¶ Masculinū est dignius femininō: qō ꝓcipiꝫ ad mentē legislatoris. nō quātū ad ỹba: vt. l. i. ff. de ver. sig. vbi bona gl.

¶ Mathematici sꝫ q dicūt se scire aliquā artē diui nādi ⁊ dr̄ mathesis media lōga: qō ē diuinatio. ⁊ p̄ferꝫ penultia ꝓducta sine aspiratōe. Sz mathe sis penultia correpta cū aspiratōe significat q̄dru uiū. vñ. Scire facꝫ mathesis sz diuinare mathesis.

¶ Mifamilias ē q̄ ī honestate viuit. vñ. ¶ Nec nu ptie nec natales facūt matrē fami. sz bōi mores.

¶ Matricula ē cartula ī q̄ scribiꝫ aliqd. ⁊ p̄cipue liber vniuersitatis: in quo noīa ſuppositoꝝ cōscri bunꝫ ⁊ ī matriculanꝫ. ⁊ ē diminutiuū a mie.

¶ Matertera ē matris sorō: vt ī sti. de gradi. cog. in gl. ō. patruus.

¶ Matertera magna est auie sororꝫ sicut ꝓmater tera ꝓauie sororꝫ.

¶ Matriculariꝰ dī hūs ostiū pulsandi cāpanas vel q hz matriculare studentes.

¶ Matrix ecclesia ponit̄ ꝓ maiori baptismali q̄ gñat baptismū sicut mater: vt est glo. in. ō. matri cē. in cle. i. de sen. excō.

¶ Maturare qñqz significat festinare: qñqz est p solē vigerere: vt fructus maturanꝫ.

¶ Matrimoniū idē sonat qō nuptie. ⁊ est legitia maris ⁊ femine ꝑsōctō idiuiduā vite ꝓsuetudinē retinēs. xxvij. q. ii. §. i. ⁊ de p̄sūp. c. illud. de ꝓuer. ī fi. ex litteris. ⁊ subaudi hoc. s. ad ꝓpositū: ī quo de bēt eē tpe qꝰ nubūt vl̄ mr̄imoniū ꝫbūt. ī sti. de pa. po. ī pn. Et mr̄imoniū ē duplex. s. vez ⁊ p̄sūptū. ve rū qō ꝫbit̄ iter ꝑsonas ltias p ỹba apta nullo im pedimēto subexistente. ¶ Dr̄e sūptuz dī q̄ñ iter ꝑso nas legitimas ītervenit tractꝰ de ꝫbēdo l̄ ỹba apta in euentū tñ ꝓditōis vel arbitrij alieni ⁊ suc cedit copula carnalis: vt inquit Gof. Et non dī p̄timoniū lz a dignior debeat fieri denoīatio: ⁊ tm̄ votū hēat vir in liberos sicut mater. l. liberoꝝ. ff. de ỹb. sig. Ideo q: mater maius exercitiū vel officiū exercet circa liberos q̄ p̄. c. fi. ō cōuer. cō lu. q: ante partū onerosa: in partu doloꝛosa: ⁊ pꝰ partū laboriosa. Jgitꝫ ad honorē eius dī mūmo niū vt ēt de ꝓuer. in fi. c. ex lr̄is. Et no. q mūmo nij tria sūt substātialia q̄ dr̄ bona eius: vt de cō di. app. c. vlt. ⁊. xxvij. q. ij. Omne itaqz. s. fides: pro les: ⁊ sacm̄. Et si apponitur ꝓditio ꝫ aliquod bo num matrimonij vel eius substantiam nullū est mūmoniū. Exēplū de p̄mo si dico ꝓtrabo tecū: si te ꝑ questu adulterādā exposuerꝫ nō ē matrimo niū: q: ē ꝫ bonū fidei qō p̄sūtit ī eo q alt̄ conugū suū corꝑus q̄ suū nō ē sed ꝓsortis sui nō expōat vel det alteri: alias ē adulter fur ⁊ fidei fractor. Exēplū de scōo vt si dico. Cōtrabo tecū si gene rationē, plis cuites si venenū sterelitatꝫ accipias nō ē mūmoniū q: ꝫ fin bonū eiꝰ. s. bonū ꝓlis pp quā multiplicandū sunt mūmoniū a deo īstitutū. Exēplū tertij si dico. Cōtrabo tecū donec dino rē vl̄ pulchiorē habebo nō tz mūmoniū q: ē ꝫ sa cramentū idiuiduitatis q: nullū dz eē diuorciū ī ter ꝯiuges. Sic eodē mō dic qō ꝑfessio religionis nō tz dūmodo fit ꝫ bona vel substātialia religio nis. q̄ sūt ēt tria. s. castitas. obedīēna: ⁊ abdicatio ꝓpetat̄. Et ō his pone exēpla suo mō: vt. s. Jtē si dico. Cōtrabo tecū si furtū feceris si digito ce lū tetigeris ē mr̄imoniū q: turpis ⁊ ipossibilis cō ditō q̄ nō ē ꝫ sbam mūmonij bz. ꝑ nō adiecta. c. l. ⁊ vlti. de ꝓdi. ap. Et no. q̄ñ ꝫbit̄ mūmoniū. ⁊ q̄ñ spōsalia ō futuro declarāt ex significato ỹboꝝ pla toꝝ ⁊ actuū seq̄ntiū. Jñ ỹba formalia mūmonij sūt illa q̄ vir dic̄. accipio te ī meā mulierē: ⁊ mr̄ accipio te ī meū. c. lz ō spō. duo. ⁊. c. si ī ō spō. Si milit̄ ē mūmoniū si qs iuraret q: aliq̄ ab hoc tpe ꝑ ꝯiuge teneret ⁊ ei sic̄ vxori fidē seruaret: ⁊ ipa ei dē iuraret se illū ꝑ mazito habiturā: ⁊ sibi tāq̄ vi ro ꝓpio seruaturā: vt ī. c. ex pte. de spō. Illā lz ibi ñ exp̄māt ỹba formalia: tñ idē ē si de eqpolentibus fiāt: vt. l. certū. ff. si cer. pe. Dicūt ēt qdā doc. q ỹ bū habituꝝ sic significat p̄teritus nō futurū. Sil̄r dicēdo, p̄mitto tibi q: nūq̄ bēbo aliā in vxorē ni si te. vl̄ volo te ⁊ ñ aliā ī vxorē vl̄ ꝓsentio ī te sic̄ ī meā vxorē vl̄ p̄mitto q: volo te hāe ī vxorē l̄ pla cet mihi te hāe in vxorez: vel, p̄mitto q: tibi seruabo fidē sicut vxori mee: vel volo q: ab hac hora ī an tea sis mea vxor: vel iuro q: bēbo te ꝑ legitia vxo re. de hoc vide. xxij q. iiij. §. vlt. ỹ. est ēt. Jtē si dixe rit iuro vel p̄mitto tibi tāq̄ vxori dūmō ỹba mu lieris sequanꝫ ꝫbit̄ matrimoniū ꝑ quēlibet predi ctoꝝ modoꝝ. vt no. ibi Spe. c. ii. §. i. ⁊ ibi. ⁊ dicat vir iuro q: tu es vxor ⁊ mulier. ecōtra iuro q: tu es vir meus. dicunt qdā q: nō sit matrimoniū de p̄nti. sz spōsalia de futuro capiēdo es ꝑ eris. ff. de ver. si. l. ỹbū erit. Illā ⁊ si sint ỹba p̄nti tpis: nō tñ ad mr̄imoniū apta. ergo alij dicūt q: nec spōsalia ꝫbanꝫ. Sz ibi, p̄mitto q: te ducā in vxorē ⁊ de ce tero tenebo te vt vxorē sunt spōsalia q: sensus ē ego te ducā ⁊ ex quo te duxero de cetero te tene bo. argu. c. ex lr̄is. ij. de spō. Secus si non addito verbo ducā dicat, p̄mitto q: tenebo te de cetero ī vxorē. Etiā dimisso hoc ỹbo de cetero: q: tūc est mr̄imoniū: vt. c. ex parte de spō. ꝓcal. itē si dicat p̄mitto q: te tenebo ī vxorē donec terra pōaꝫ su ꝑ oculos meos ⁊ mulier eodē mō rñdeat ⁊ vir ī telligit deceptorie. i. donec sibi placuerit quia dū ñ placebit ponet terrā sup oculos si sibi apperet de dissensu non ē matrimoniū: alꝫ sic: q: ista ỹba

donec terra ⁊c.significat ips mortz. Sic̃ donec oculi ⁊ os mihi claudãtur.c.ex litteris.i.de spon. Itẽ si vir ꝑbit cũ vna sub ꝓditõe ⁊ cũ alia pure ⁊ ꝓditio sub q̃ cũ prio ꝑfit:erit iudicãdũ ẽ ꝑ mãmonio scõo ꝑcto.c.sup eo.c.de illis.⁊.c.p tuas. ō cõ di.ap.fm Host.qz mãmoniũ puz ꝑferr̃ suspẽso ⁊ ꝓditõali. Alij dicũt iudicãdũ ꝑ ꝑmo:qz ꝑ ꝑmum ptes ligarũt se sub ꝓdõne.nec bñt ĩ ptãte se solue re donec eueniat ꝓditio:⁊ p ꝑns nõ cũ alio ꝑbeã. l.potior.C.q po.ĩ pi.ba.⁊ dicũt qz dcm̃ pcedẽs est potiꝰ ex rõe ciuili iductũ pp meliꝰ bonũ mr̃imõij pñtis ⁊ certi:q̃ futuri ⁊ incerti. Alia exẽpla vide s.de ꝓdi. Itẽ nota de mr̃imonio beate ỽginis qz ipsa ꝓsensit ĩ copulã carnalẽ cũ Joseph: nec illã ꝓmittendo:nec appetẽdo:sz diuĩa ĩspiratõe ĩ vtro qz obediẽdo.xxvij.q.ij.§.cũ gº.nã ꝓposuit se sua turã ỽginitatẽ ĩ corde:sz vorũ ỽginitatz nõ exꝑsit ore.subiecit se.n.dispõi diuine ꝓponens se ꝑse ueraturã in ỽginitate nisi deꝰ ei aliter reuelaret fm Gof.de spon.

¶Mona dr̃ q̃ iã nupsit q̃si q̃ ĩ mãmonio ꝓcẽit.

¶Maxie q̃qz dr̃ ꝓparatiue. Aliqñ ꝑ tñ de fil. ꝑbr.c.ad abolẽdã. Aliq legũt maxie ꝑ magis. ⁊ sic tenẽt ꝓprie fm Ber. ibidẽ. Itẽ maxie ĩsuppo nit idẽ ĩ alio casu sz maiorẽ eẽ rõnẽ ĩ exꝑsso.C.vñ libe.l.fi.aliqñ ĩsubaudit:vt.l.vez.ĩ pn.ff.ꝑ so. Ad ꝓmũ facit.ff.de.pba.cũ deĩde ĩ pn.ibi ⁊ maxie de pe.⁊ re.c.officio.ĩ fi.de spõ.c.spõsaz. vide hic no. c.ꝑal.ad abolẽdã.ĩ addi.gl.i.⁊ ꝑ Jo.an.sup ea ẽt no.de boc ĩ.c.cũ ꝓtingat.de so.ꝓpe.ĩ glo.i.ō elec. cũ iter ⁊.c.qñ frequẽter.§.porro.vt lite nõ ꝓte.⁊ ꝓprie ĩplicat idẽ ĩ ꝓrio sensu.

De Me

¶Medographia.i.lia.Jnde medographꝰ.i.me dicie scriptor.sic accipit̃.C.de tabu.scriben.li.x.

¶Meditũ dr̃ hec vita.xxiij.q.iij.hec ãt vita.⁊ no. Jo.an.in ꝓhemio cle.

¶Mẽdaciũ.Re.s.dolꝰ vñ Aug.dicit.Mẽdaciũ ẽ falsa vocis significatõ cũ ĩtẽtõe fallẽdi.qõ sic dz intelligi.cũ ĩtentõe fallẽdi.q̃ tũc ibi ẽ vl̃ postea ad uenit.qñqz enĩ aligs aliqd ꝑmittit nõ tñ volũta tẽ fallendi actu hz:sz postea acquirit.

¶Mẽdicãtes dñr quos ĩ publicũ questum ĩtuta mẽdicitas vocauit.⁊ illi ffic̃iebãt publicz ãnonis. Validi ãt ⁊ robusti ñ dẽant mẽdicare:ne miserz ⁊ debilibꝰ panẽ auferãt.C.ō vali.mẽdicã.l.vnica li.xi.⁊ ĩ auc.de q̃sto.coll̃.vi. Cõcedit̃ tñ aliqbꝰ a papa occupatz circa doctrinã fidei vt ō elẽosinis fideliũ viuãt.sic̃ ⁊ aplis dixerit q̃ seminãtes spũa lia tpa metẽ poterãt q̃si ō iur̃ nãli. vt dic̃ Apls.

¶Memũ:vel meniarũ idẽ ẽ qꝺ vestibulũ:⁊ mẽ bus sũptũ. Et dr̃ nõ qꝺ membus adheret fm Hu go. Alij ponunt maneriũ.

¶Mẽsor ẽ q metit̃ agroꝝ colũnaꝝ:l̃ signa:l̃ boies vel frumẽtũ:vel menia iuxta castrũ.vel hospicia. vel ẽt qꝺ omnia officia assignant fm Accur.C.de mens.in rubri.l.xii.

¶Menia dñr ꝓprie edificia muroꝝ ciuitatis sic dicta.qꝺ munũt ciuitatẽ. Et interdũ dr̃ menia abusiue oĩa edificia.vl̃ dñr a mene grece.i.defec tus latine qꝺ deficit munus vbi sũt menia.

¶Mera donatio. Require.s.donatio.

¶Meretrix dr̃ q̃ multoꝝ libidĩi paret.i.obedit. xxxiij.di.vidue.vel cuiꝰ turpitudo publice venaꝝ ẽ.xxxij.q.iij.meretrices ⁊ ĩ gl.ij.c.iter opa.ō spõ. Dic̃.n.Aug.ĩ qõnibꝰ deut.mẽtricres eẽ:⁊ mẽtri ces accedẽ ꝓhibet dñs:q̃z publice venaꝝ ẽ turpi tudo. Jn decalogo ãt mechie noie nõ vr̃ hoc ꝓhi buisse apte q̃m mechia nõ nisi adulteriũ eẽ solet. seu ĩtelligi solet ⁊ ẽt ĩ.c.ꝑal.meretrices.

¶Metꝰ ẽ istãtis l̃ futuri piculi cã mẽtis trepida tio:vt.ff.e.ti.l.i. Et no. qꝺ licz non sit necessarium piculũ eẽ ꝑns tñ exigit̃ metũ esse ꝑnt̃ saltẽ ꝑ fu turo piculo.ff.e.ti.l.metũ.ij.nã ꝑ metũ ñ quelibet timorẽ accipimꝰ:sz maiorz mali:vt in.l.metũ.ꝑal. Et dr̃ metus:qꝺ mentẽ tenet vel trꝛet seu ipedit. Qui.n.timet nõ sp gerit ĩ corde qꝺ hz ĩ ore:de bꝰ vide gl.ij.c.ad audiẽtiã.de bis q̃ vi me.ve cau. fi. Jnde meticulosus.i.metu plenꝰ.s.q metuit timẽ da ⁊ ñ timẽda. Et sic dr̃ iuramentũ meticulosuz.⁊ vtz hoc obliget ipo iur̃ qꝺ sic vr̃ ō iur̃m.c.si ỽo.⁊ c.vez. qꝺ ñ ꝑz.qꝺ votũ fcm̃ ꝑ metũ ẽ nullũ ipo iuz cũ volũtas ĩ vouẽdo dẽat esse libera.c.ĩtegrũas. xxxij.q.ij.gº ⁊ iuramẽtũ pazi rõe Jnn.ꝓcludit si iu ramẽtũ ẽ ipositũ turpit̃ ⁊ sup re turpi.l.occidẽ ĩno cẽtẽ l̃ nõ ministraꝝ alimẽta penitꝰ ⁊c. Tũc nullũ ẽ ipo iur̃:nec obligat iurãtẽ. ⁊ sz ꝙuenĩ ꝑpa auc toritate.c.iter cetera.⁊ male ꝑmisisset.xxii.q.iiij. Sz si iuramẽtũ sit turpit̃ emissũ ñ tñ sup re turpi s.dolo l̃ metu sic obligat ipo iuz. Sz absoluto ꝑt ĩ petrazi ex supoꝝ l̃ iudicz offõ.c.si ỽo.⁊.c.vez.ꝑal. Addit idẽ si iurãs metu ꝑt sibi ꝓuidẽ ꝑ aliã viaz q̃ ꝑ viã absolutõis a iuramẽto meliꝰ ẽ qꝺ soluat qꝺ iurauit ⁊ deĩde ĩpetet. Jllã q̃ fiũt ꝑ metũ tenẽt ip so iuz fm gof.sz ficidũt̃ ꝑ actõez qõ metꝰ cã si sũt pfcã. Si ỽo ĩpfecta.tũc ꝑ exceptõez.ff.e.ti.l.metũ §.sz ptor. Excepts sex q̃ ꝑ metũ nõ tenẽt ipo iure vt ꝓctꝰ mãmõij:pmissio dotis:additio iudicz. ꝑsta tio auctoritatis.aliẽatio rei ecclastice:⁊ pnũciatõ snie. Et dicit Jo.an.qꝺ venit ꝑ iuramẽtũ meticu losũ nõ peccat mortalr̃.sz peccet venialit̃ vt in.c. verũ ad fi.de iureiu.ō boc vide gl.plenioꝛẽ i.l.ex tat.ff.co.ti. Et distingue metus:qꝺ alius ẽ ꝓbabi lis q cadit ĩ ꝓstãtẽ vir̃ ⁊ aiosum: ⁊ hic excusat vt ẽ metus pene mortis:⁊ cruciatꝰ corpus metus stu pri ideſt seruitutis. Alius ẽ nõ ꝓbabilis.s.q ñ ca dit nisi ĩ hoiez pusillanimẽ ⁊ formidolosuz.⁊ hic nõ excusat.vt i.c.cũ dilectus:e.t. Et regulr̃ vt pre dictũ ẽ ea q̃ fiũt ꝑ metũ valẽt ⁊ obligãt.vt dictũ ẽ seu.vt no.xv.q.vi.auctatẽ.⁊.c.abbas.e.t.fallit tñ ĩ casib⁹ ibi nõtz ad quos adde casuz.c.vnici.e.t.li. vi. Etiã ꝑz coactõez absolutã l̃ ꝓditõalẽ distinguit̃ excusatio metꝰ.de boc vide.s.coactio. Sz vtruz metꝰ excõicatõis sit iustus metus. Qꝺ sic videt̃

qz ꝓtinet corꝑ z aīe detrimētū. vii. q. i. de mā festa. xi. q. iii. audi. vbi dī q̄ p excōicatōez mutaī statꝰ ō corꝑe eccl'e ī ptātez diaboli. Timēda est ergo q̄si mors eterna. xi. q. iii. nemo. z. c. i. Quod nō pz. qz ē medicinal'ē mortal' vt. c. i. ō sen. excō. li. vi. z. ii. q. i. multi. Et si ē iusta vacua ē nec curāda: qz nō legat quo ad deū. Si ē iusta īputet sibi q̄ mereī excōicari. Jgit ē iustꝰ metus nec excusat excōicatio eius. l. si mīr. ff. e. ti. Et no. Gof. ī sum. de his que vi me. ve cau. fi.

¶ Montoria dīr diuersoria vel diuersicula. i. secreta edificia al' montoria.

¶ Mescis nomen ad mobilia tīm ꝓtinet. ff. ō ver. signi. l. merces.

¶ Metallū z es sūt noīa generalia mīeras significātia. Et differūt metallū z opꝰ metalli. Ān ille dānaī ī metallū q ligaī cū ferro z onere z laboī grauaī vt nō liceat ei facile abire. Sz ille dānaī ī opꝰ metallicū q ibidē liberas bz habenas: z aliꝰ metallū fodientibus ministrat. z illius leuioꝝ ē pena: alterius āt grauioꝝ de quo gl. no. īsti. qui. mo. tus pa. po. sol. in. §. pene fuus.

¶ Metalarij sē q̄ affluētiā exercicii metaloꝝ hūt vt. C. ō metal. z metal. z pc. met. bz acc. s. §. li. xi.

¶ Metasti. al' dīr methari purpurei. C. q̄ res vē. non poī. l. i. Mel ē coloꝝ quidā.

¶ Metrocomia ē vīl mēsura que daī trāslatz iuī su ꝑncipis: vt. C. de iur. fis. l. §. vnde metros grece mēsura latine dī: z comos villa. ide metrocōia q̄ si mēsura ville. Jnde ēt comedia. i. villana. vel rustica laꝰ bz accur. C. ne. lice. habita. metro. coloca. sua ad extra trāsfer. sup rub. li. xi. Etiā metrocomie sunt parochie vel dyoceses.

¶ Metropolitani a mēsura ciuitatū dīr qz decē vel vndecī debēt sub se habere ciuitates. vii. q. iii. Mel dī a metros. idest mr. qz metropoī ē mater aliaꝝ eccl'aꝝ: ꝑm gl. ibidē. Etiā metropolitani singulis ꝑuēcus ꝑeminēt: quoꝝ auctoritati z doctrine ceteri sacerdoti subiecti sūt sine qbꝰ religs epīs nihil agē licet de his que ſpectāt ad totā ꝑuinciā ꝑm gl. xxi. di. cleros. §. metropolitani.

¶ Mex iperiū ē habere gladij ptātez ad puniendū facinorosos. Ān mex iperiū dī quedā ptās sūma p quā ea q̄ sūt iurisditōnis maxie explicāt. Et merū dī: sepatū a cognitōe pecuniaria eo q ī de nullū sequiī ꝓmodū pecuniarū: vt insti. de pu. iud. in ꝑn. Hec āt sūt meri iperij facinorosos punire: delinquētes icarcerare. mēbra mutilare: penā capitalē iponere. z hec pena est triplex. vt dicit Host. de iureiurā. c. veniēs. ſ. mors: exilium: z relegatio. ff. de publi. iudi. l. ii.

De Mi

¶ Mixtū ipiū ē ptās media p quā ea q̄ sūt ī iurisditōe media explicant. Et dī mixtū q̄si ex iurisditōe z mero ipio eo q bz cōmodū pecuniaꝝ: z pertinet ad ipm bonoꝝ possionē dare: ī possionē mittere: iubere: cauere pupilli tutores dar. Et oēs alie pene graues ꝑter penā capitalē z mutilationē vt ē relegatio: fustigatio: vel grauis correctio. ff. de iu. om. iu. l. i. ī gl. z ī ter. Alr distingnit put recitari solet circa. c. qō sedē. i gl. i. de offi. ordi. Merū imꝑiū est q̄dā sūma ptās z alta ex publico iducta: ut gladij ptās aīaduertēdi ī facinorosos: z ē apud ꝑncipes ꝑncipalr. ſ. papā z ipatorē. Et ī ſpūalibus merū ipiū est: vt depositio: trāslatio sedū epaliū z diuisio duaꝝ eccl'aꝝ cathedraliū l' diuisio vni ī duas: vt i. c. qō trāslatōnē. ō effi. le. vbi vide plura ī gl. Sz ī secularibꝰ mex ipiū ē pena capitz: vt s. q̄ ꝑncipalr est apud ꝑncipes seculares. ſ. reges duces: marchiōes: comites ꝛc. Et ēt apud archiepos: ꝑiarchas: z epos tāq̄ apud missos: vt i. c. solite. §. subditi. de maio. z obe. cū suis ꝓcur. Mixtū vo ipiū ē q̄dā bassa vl' media ptās ex publico iducta: ptē capiens ex mero ipio z ptē a iurisditione vt est in ſpūalibus dedicare ecclesias: vel altaria ꝓsecrare: z virgines velare. Et talia ꝑūt ꝓmitti ñ bñti iurisditionē: vt ī gl. ꝑal. Et ea q̄ sūt meri iperij expediūt iudicis officio nobili: z principalr tendūt ad bonū publicū.

¶ Mixti iperij ēt expediunt iudices ex offō nobili: sz ꝑncipalr tendūt ad bonū ꝑuatū. Sz ea q̄ sūt simplicis iurisditōis expediunt iudicz officio mercenario: z tendūt ēt ad bonū cōe. Venit gꝰ ab imꝑio ipiolū. i. puū ipiū qō hūt iudices iferioꝝes. de boc no. i. c. si diligenti. de foro compe.

¶ Miles ē q iurat se cuitatuꝝ mortē ꝙ reipublice salutē. Alr q iurauit a signis nō recedē. C. qui. cau. ma. l. pen. Et scriptꝰ ī mācula vbi alij milites scripti sī. ff. e. ti. l. i. p to. Etiā dī a malo: qō sustinet ꝑ alios. Ān ꝑm Az. miles dr a militia. i. duritia. Mel a mille: qz de mille forte solū vnꝰ eligebaī ī militē z sic dī q̄si milleſimus. Et no. ad hoc q̄ qs dicaī verꝰ miles sex sūt necessaria. Jſtrio vt non sit negociatō. C. ne mili. neg. l. i. li. xij. Scdo vt examineī. C. q militē nō poī. l. i. Tertō q̄ ei ensis cīgatur. ff. ō testa. mili. l. iij. Quarto stigma. i. no. publica dz suo brachio iscribi: vel ipom. C. de fabric. l. iij. li. xi. Quīto ī nūero alioꝝ dz poni z scribi. ff. de testa. mili. l. ex eo. Sexto q̄ talis bēat ꝑuilegiū legis cōcesse militibus. vñ. Stigma mucro: scriptū: genus examē: sacim. Hec sex q̄ dixi ꝑūt ī milite q̄ri: vt no. īsti. de testa. mili. i ꝑn. circa gl.

¶ Mimi sē ioculatores: vl' dīoꝝ ꝑuitores seipos imitātes iuē illō. Musca: canes: mimi: sē ad quinta ꝑmi. Nō imitati. venīt prādere parati. De qbꝰ dicit Lu. de ro. Si tales ducūt aīalia fera, put cōit fit vz leones: vrsos: simyas: ꝛc. z ab his aligs occidī ꝑuniri debent pena ducentoꝝ solidoꝝ. tex. est singularis ī. l. q vulgo. ff. de edil. edi. iunctz legibꝰ ꝓcedētibus: z nō dz eis pēa mortz q̄uis q occasionē mōtz dat occidisse videaī. tñ hoc ē pp tacitū cōsensū ciuiū q illos cū aīalibꝰ ciuitatē itrare: z ī ea manere ꝑmiserūt. Hec ille ī singularibꝰ iuis.

¶ Miot ē q nōdū ipleuit. xxv. āñū. z taī ſstituī ī

itegꝝ vſqz ad q̄driēniū ñ i ōlicz atrocib⁹:ſz q̄ten⁹ miſatio etatꝫ ad miorē penā iudicē iduxerit. Al' mior ſumit gñal'r ꝑ quolibz iferiori tū dī. Mior aſſurgat maiori nec ſedeat ſtāte maiōr.xcui. diſt. oz.fm Bof.i ſū.de maio.t obe. Maior p̄cedat.mi nor ſequat i ſcōo t ſubſcribēdo.xvii.di.ℌ.vlt. In icedendo tñ romana ꝓſuetudo ſuat ℞rium q̄ mi nor p̄cedit vt ibidē i ſū.

¶ Minima cā ē cā duoꝝ aureoꝝ:q̄ ꝑ ea nō dat actio de dolo vl'.x.aureoꝝ al'.x.ſolidoꝝ:vl' que ad ſumpt⁹ iudiciales nō ſufficit.ij.q.vi.añrioꝝ.ℌ.illō de hoc ē gl.vnica.i.c.de app.ti.de app.

¶ Miſteriarij dicebāt forte a miſtrādo q̄ p̄erāt caſtris p̄ncipū.C.de caſtrē.t miniſte.li.xii.

¶ Myſteriū dī illud qō ſecretā t rē ꝓditā hz di ſpēſatōez hoc ē ocultā t iuiſibilē ⁊tutē t gīam a deo diſpēſatā t collatā.i.q.multi.vbi dat differē tia iter miſteriū ſacꝝ t ſacm.

¶ Miſabiles dñr oēs illi qb⁹ nos ex nā mouēur ad miſandū pp fortiū iniuriā:puta ſenes :ōcrepi ti:ōbiles i diurno morbo fatigati:ēt ſic ſūt diuites vidue:ēt religioſi iter ꝑſonas miſabiles ꝓputāt.

¶ Miſſilia:al' miſſalia dñr donalia uel q̄dā p̄ſta tōes q̄s nouus p̄tor creat⁹ mittebat i uulgus ut q̄ qſqz ap̄p̄hēdēt eius fieret t i coronatōe pape l' ip̄atoꝝ fieri ſolet ut p hoc p̄ſſura minuat de quo glo.i.ℌ.hoc amplius.iſti.de re.di.

¶ Mittē in poſſionē ē poſſorē facē. aut i poſſio nē ducē vt rē cuſtodiat.⁊bi gſa. Contēdiſti mecū fundū caſtellanū eē tuū.t ꝓbaſti. iudex p ꝓcu torē mittit te i poſſionē.i.facit te poſſorē. Itē vo lui agere cū ticio q citat⁹ noluit vēire ad iudiciū iudex me mittere dz i poſſionē fundi quē petebā nō vt poſſidcā ſz vt cuſtodiā rē. t mancā i fundo vt ipſe tici⁹ tādē tedio affectus veniat: t litē ſuſci piat donec ꝓbauero illā rē eē meā. vide gl.i fi.in c.ꝓtingat.de do.t ꝓtu.qō opat miſſio i poſſionē i actōe reali t ꝑſonali ex.i.t.ii.decre. Et no.q p tor miſſionē i poſſionē ex ſcōo decreto ſibi ſpāliť reſeruauit.t ſic legatis aut ſubdelegatꝫ nō ē con ceſſuꝫ dare vl' ꝓfirmať miſſionē i poſſionē:vt no. i gl.fi.c.qō trāſlationē.ō off.dele.de hac materia vide i.c.qñ frequēter.vt lite nō ꝓte.circa mediū vel poſt.t gl.in.c.ꝓtingat prealle.

¶ Mittē in poſſionē noie ventris eſt mittē i poſ ſeſſionē noie eius qui ē i vētre:vt cuz mlr p̄gnās mittť i poſſionē noie filii vl' filie hēdis quē l' quā hz i vtero ex marito p̄mortuo. Et no.ad hoc q tu der actorē mittat i poſſionē vel bōa vēdat vl' cū ſoluat requirūť quattor neceſſario. ℣ Primo q ci tet reū abſentē tria citatōe l'vna perēptoria ad domū. Si nō reperiť citenť amici vl' affines gña li iterdicto.t ſi nō ꝓparet aliquis ꝓcurator vel defenſor ex p̄mo decreto.i.mādato mittť actor i poſſionē cā rei fuāde que miſſio nō tribuit ius ſz ſolū detētorē:vt reus tedio affect⁹ vēiat rūſur⁹. Quare dī poſſio tedialis ex p̄mo decreto. Scōo requiriť ꝓgruū tp̄us in p̄mā t añ ſcōam miſſio nē qō ē arbitrariū poſtq̄ i iure nō iueniť deter minatū vel ānale ꝛc. Textō q abñs malicioſe no luit ꝓparere t aio fraudādi creditores. Secus ſi malicioſe tñ vz pp maleficiū aliquod non tñ aio fraudādi. Quarto q ꝓſtet ō debito legitime per veras t plures ꝓbatōes. nec ſufficit iuramtū ca lūnie cū agiť de magno p̄iudicio rei abñtis :q bus oīb⁹ habitꝫ mittiť actor i poſſionē ve ex.ij.ō creto. Et ſic miſſus i poſſionē hēbit oē ius dñij l' q̄ſi qō habuit reus. imo re⁹ poſtea nō eſt audien dus niſi nō fuiſſet pp cōtumaciā abñs:vt i.c.con ſultatōib⁹.ō off.dele. Cui⁹ ē materia t ibi gl.bōa.

De Mo

¶ Mod⁹ē moderamē diſpōnis p appoſitōez one ris tā q̄ cāe final' vt p̄z ex legib⁹ō ip̄o loq̄ntibuť. Et dī moderatio ad dīaz ꝓditōis q̄ nō eſt mode ratio ſz ſuſpēſio. Dī tā q̄ cāe final'.⁊bi gſa. ℣ Dico mitto vel lego vt illud facias. ⁊ſlā ſi dico ꝓmitto t illud facias.tūc nō eēt illud p modū cāe ſz alteri⁹ diſpōnis. Et hoc capiēdo modū ſpāl'r. Sz gñal'r eſt oīs diſpō vl' q̄litas adiecta diſpōni.l.obligatō nē.ℌ.modus.ff.de ac.t ob. Fit ā modus p illas di ctōes:vt dūmō ne.i.vt nō ad ꝛc. Sed q̄ facit cāz t ſi ꝓditōez:vt.ℌ.de ꝓdi.nā modus ſignificať per oēm dictionē vel oīonē ex ſuo ꝓp̄rio ſignificato l' al' moderationē ip̄ortātē.⁊bi gīa. Dono vl' lego equū vt des illi equū.C.de his q̄ ſub mo.lega.re lin.l.ij.t.l.cū ab eo.ff.de ℌbē.emp. ibi veluti ſeu hoc mō vbi dī q ſi emēdo fūdū pignori obligatū a te hoc mō dicā vt liberes.tūc liberare teneris. Et ſic modus fit p dictionē:vt ēt in dictōe dūmō cadē ē ſignificatio.vt dcā.l.cū ab eo.Idē i aduer bio ne:vt dicēdo ticiū hēdē inſtituo ne fideicōmiſ ſa ex teſtō Sēpronij retineat:q̄ dictio ne exponi tur ꝓput nō t ſenſus ē vt nō retineat.l.cū p̄.ℌ.ti cio.⁊.plane.ff.de le.ij. Idē i ꝓpoſitōe ad vt dicē do:Lego illi mille ad monumentū meū edificādū q̄ ſenſus ē vt edificet monumētū.l.qb⁹ dieb⁹. ℌ. fi.ff.de ꝓdi.t demō. Idē i dictōe ꝓput lego decez ꝑ cura cōpoꝝ mei ſubſtinēda.l.luci⁹.ℌ.fi.ff.ō le. ij. Idē i ꝓpoſitōe:vt dicēdo in cura corpoꝝ mei i monumento faciēdo ꝛc. Sz ſi diceret lego vxori mee i tp̄s liberorū.tūc faceret ꝓditionē. Idē i dic tōe noie:vt dicendo noie dotꝫ puellarū paupeꝝ vel redēptione captuoꝝ lego ꝛc. Ubi nō ſignifi cať ꝓditio ſz modus.l.mille.C.ō epi.t cle. ⁊nō q̄ captiui ſemp ſunt capti.t puelle ſemp ſūt paupe res. Secus ſi relinqueret noie dotis certe ꝑſone vel redēptōis certe ꝑſone:q̄ tunc faceret condi tionem. Et idē dic in omni alia parte orationis : que ad hoc ſignificatū pōt adaptari ex ſe vl' ſubie cta materia.

¶ Moduli dñr q̄dā formule t mēſure cementa rioꝝ ꝑ quas mōi t quātitates lapidū ꝓphēdunť.

¶ Monachus ē vnius aīe cuſtos:a monos q̄ ē vnū:t icos cuſtos. Et dī fieri de regula.c.i.li.vi.

Dicitur ẽt creari.c.vlti.eo.ti. Et dī recipi.c.idē mittantibus.§.si vero.de elec.eo.li. Itē dī ordinari xvi.q.vl.c.fi. Et monac⁹ ẽ mūdo mortuus:deo viuens:extra claustrū:sicut pisces extra aquā i vita spirituali subsistē nō pōt.xvi.q.i.placuit. Et non pōt hīe ꝓprīū.ō statu mo.c.ij.ꝛ.c.cū ad monasterīū.vbi habens ꝓprīū i morte sepeliri dz i sterquilinio. Itē non pt esse aduocatus i cā.c.i.ꝛ.ij.de postu. Nec ꝓcurator:nisi ꝓsentīēte abbate:ꝛ i vsitata tem monasterij:que duo debent ꝓcurrere.xvi.q. monachi.ꝛ.c.religiosus.de ꝓcu i clc.i. Et no. Lu.de Ro.q ẽt nec ꝑ amico sui monasteriꝫ:nec layco ꝑm Inno.i.c.cū.i.ꝛ.a.de re iudi.nisi habita licētia:vt.s. Item nō potest deserere ꝓuratū: vl' administrationē:sine licentia abbatis.c.correcta de ꝓbē.vti.vel iuti.ꝛ.c.ij.de sta.mo. Sz potest se trāsferre ad strictiorē regulā petita licētia:lz non obtēta.c.lz ꝛ.c.nō ē.de reg.ꝛ.l.q ꝓtextu. C.ō sac. san.ecc.vbi gl. Sz ad laxiorē regulā nō ꝑt ire sīn licētia pape:īmo ꝑm Ludo.de Ro.ad parē ẽ multū dubiū cui⁹ licēta tūc regrat. Inno.i.c.fi.ō renūci. Archi.xix.q.ij.statuim⁹. Jo.an.in. c.si religio.de elec.li.vi.c.ij.ō testa.e.li.i nouella. ¶Dau. ō Laza.i cle.fi.ō elec. Lap⁹ abbas allegatōe.lxii. ꝛ.c.xxx.variāt. Lud.ō roma dicit sibi videri q regrat licētia abbat⁹.si.n.sufficit habere a ꝓxi quētuali:qr pī tot⁹ ordinis ẽ abbas. Dubiū tñ facit c.fi.ō pac.li.vi.a simili rōe.ꝛ gl.i.c.cū singula.de ꝓbē.li.vi. Nec Lu.de ro.i singularib⁹ suis. Item monachi i refectorio carnes edē nō pñt.c.cū ad monasteriū ꝑal. Quidā tñ monachi ꝑm quosdā. ar.a ꝓrio sensu.extra refectoriū pñt:qō nō ẽ vꝛ nisi ex cā.vt pp infirmitatē' debilitatē:vt no. Frā. Zabar.i.d.c.cū ad mōasteriū ꝑall. Adhuc qdā in stāt ō p.c.regule.xxix.di.vbi dr.q a carnib⁹ qdrupedū debeāt se abstinē.ꝛ sic pmitti vr ō bipedib⁹ vt pdicib⁹:galliacijs:ꝛc. Host.dicit q hoc itelligit de bipedib⁹ i qb⁹ maior rō:sed hoc dixit de qdrupedib⁹ pp cōiorē frequētiam taliū. Alij dicunt q pp diminutōnez sanguinis:seu flebothomiā ꝓcedi pōt qbusdaz monachis vsus carnīū. Et dic Hicē.fuelatū fuisse p angelū q q diminuit sanguinem seu fleboibōar die.xiij.februa rij nō morier illc āno ex febrali distēpantia.

¶Monogam⁹ ẽ vir vnius vxoꝛ:sicut bigā⁹ duarum vxorū. Require.s.bigamus.

¶Monomachia. Require.s.Duellū.

¶Monopoliū ẽ alicui⁹ negociatōis:aut officij supioꝛ:vnica exercitatio:cū ꝓrogatiua ꝛ singulari inito pacto.vbi gza. Cā negociatōis aliq iter se paciscūr ne possio aliqua ꝑcio minori vēdar:q̄ ip si iter se ꝓstituerūt.vl' vēditores pāni vel cuiusq negociatōis iter se pacti sūt vt rē aliquā venalez vulē ꝛ necessariā reipublice nō debēt ꝑ maiori ꝑcio q̄ ꝓuenerūt:vēdere:vel ne aliquos īstruāt in arte sua:nisi filios vl' nepotes:vt ipsi solū ꝓmodū artis l' negociatōis faciāt ꝛ habeāt. Isti enī dñr monopoliū exercere. Et grauissime puniēdi sūt: qr directe huiusmōi quētōes sūt ō ꝓncipē. Et dī ꝑm Alz.a monos q est vnū:ꝛ polis .i.ciuitas q̄si vna negociatio i ciuitate. Et inde dr monopolia plurar ꝛ monopol⁹ ꝛ est q vult esse solus i ciuitate venditor.s.is qui ꝑpetrat q sibi soli liceat i ciuitate aliqua spālia vendē:emē:vel facē. Al' monopoliū sūt q ꝑpetrāt q ipsis sol' liceat huiusmōi facē ẽt i vēdendis rebus certū ꝑciū statuē ō qō nemini lz vendē:ꝛ dī a monos.i.vnū:ꝛ pol⁹ ciuitas.q̄si vnus tñ i ciuitate:vel societas vna ex pacto. Al' dī monopoliū a monos ꝛ palati.i.venditō.quasi vno mō facienda vēditio.ꝛ talia ꝓmercia sūt.ꝓbibita.C.de mono.ꝛ illi.cōuen.nego.l.vnica. Eodē mō binopoliū dr a binopol⁹ ꝛ binopola q̄si bino mō facienda emptio.

¶Monumētū ẽ illud repositoriū i quo mortui reponunt.s.sepulchꝛ sine corpore.ꝛ dī a moneo qr extat ad memoriā defuncti.l.monumētū.ff.de religi.ꝛ sumpt.fu.

¶Morb⁹ ẽ habit⁹ cuiuscūq corporis ō naturaz q vlum eius ad illō faciat deteriorē. Cui⁹cā nob natura sanitatē dedit siue i toto corpore vt febriz siue i ꝑte vt cecitas.ff.de edil.edic.l.i.§.sed sciēdū ff.de re iudi.l.i.§.sed questū.

¶Mores dñr frequētes act⁹ hoīz.ꝛz Jo.Teu. in ꝑn.decre.i gl.ꝛ.i.di.mos.

¶Morb⁹ sōtue⁹:ē q cuiq rei nocet.ff.de ver.sig. l.morb⁹.ꝛ dicit gl.ibi cuiq rei agēde:vt.ff.de edi. edi.l.fi.§.si.ff.de re iudi.l.quesitū.

¶Mortu⁹ ẽ rebus hūanis exēpt⁹.de offi.del'.c. q̄uis.ꝛ.c.si delegat⁹ eo.ti.li.vi. vl' ē via vniuerse carnis igressi⁹.c.si subdelegato.e.ti.ꝛ li. Al' ō medio sublat⁹.c.lz.e.ti.nā mediū dī hec vita. Et q̄re sic dicat' no.xxxij.q.iij.c.hec āt vita vt.s. Dī ät gs mortu⁹ sex modis. ¶Primo spiritualiꝛ ꝛ sic dupliciter.s.bene:ꝛ male. Bñ dupliciter ꝑ baptismū ō ꝓsecra.dis.iiij.oñdit.xv.q.i.nec is ꝛc. Male triꝑliciter. ¶Prio baptizat⁹:ab eccle tñ vnitate diuisus ō ꝓse.di.iij.rps. Secō baptizat⁹ i eccle vnitate cōsistens.tñ crimioli⁹.iii.q.iii.bi q vbi dī. Nolo mō tē pctōis.ꝛc.ꝛ.c.canonica ea.cau.q.v. Tertio baptizat⁹ ꝛ eternaliter dānat⁹ ō ꝓse.di.iiii.fili⁹. Secūdo ciuiliꝛ:vt ab hostib⁹ captus. Fu⁹ effect⁹ libert⁹ i fuitutē ab ingratitudine reuocat⁹.ꝛ eō prio viuē q inaniter occisus est pp fidē christi. Quaꝛ mors scōz frequenter dr ab ecclesia natal' eoꝝ: quasi ad vitā nati sint. Tertio seculariter: vt monach⁹ vt supra ꝛ.xvi.q.i.placuit.i. Quarto effectualiter vt paulus mortu⁹ fuit.vt ait. Mihi mūdus crucifixus est:ꝛ ego mundo.xxviij.q.i.quc christe. Quīto carnaliter. Et tertio corporaliꝛ. Qui duo modi ponī pñt ꝑ codē ꝛ sic lazar⁹ mortu⁹ erat.xxiii. q.i.sic quē forte.

¶Mortz cā donatio require.s.donatio.

¶Mortuariū dr q quis reliquit i morte: vt nō.

i.c. ꝙquerente. de offi. iu. or.

¶ Moliri est conari. c. qr. ex eo. ō pac. li. vi.

¶ Min⁹ no. ¶ Palu. in ꝓmēto decretalis: ⁊ si vna nimiter de postu. prela.

¶ Mos est lōgeua cōsuetudo de moꝛib⁹ tractat c. nos autem. dis. i.

¶ Motu ꝓꝓꝛio gratia fieri censetur qñ hoc expſſe cautū ē i eadē nec sufficit si ꝓbet q papa motu ꝓꝓꝛio fecerit nisi cōtineatur litteris. c. si motu ꝓ ꝓꝛio. de preben. li. vi. ⁊ ibi concor. i glo. fi.

¶ Moꝛeten⁹. i. ad mortē. xxiiij. q. v. notificasti te moꝛetenus infirmitatuz.

¶ Moꝛ qualiter capiatur est gl. i. c. qr ꝓpter. de electio. super verbo. moꝛ. ⁊ l. i. ff. si cer. pe.

De Mu

¶ Muco ē viciuz panis. vñ dicitur panis mucef sit vel mucidus sit.

¶ Mucro ē ensis. de hoc vide Archi. i. c. fi. de excep. li. vi. ⁊ sumit qñq ꝑ excōicatōe. vt. xxi. q. i. c. visis. vbi in fi. dī felici mucrone epi sacerdotum piacula resecenť. i. salubri excōicatōne epi sacerdotū cria puniant. xxiij. q. iij. corripiant.

¶ Mulcta ē aīaduersio vl pena pecuniaria arbitrio iudicis iflicta ad correctōz maloꝝ moꝛ. ¶ Dena ē ät certa ipsita a lege quā qsqz euitare pōt vt no. i. l. qñcūqz i gl. sup ẏbo. vel tertio. C. de ser. fug. ⁊ i. l. mulcta. ff. ō ꝙdi. ⁊ demō. vbi gl. dic q sit pena extraoꝛdinaria ꝑ arbitriō: ⁊ ibi a testatoꝛe ponit. Dicit aūt mulcta illa pena q nō ē a lege statuta vl expſſa. nā iudices i plib⁹ casib⁹ legib⁹ ñ scriptz sic mulctare pñt litigātes. Ex hoc pz dīa iter mulctā ⁊ penā. Mā pena gñaliter sumit taz ꝑ pena pecuniaria q ꝑ pena corꝑali seu capitali. Sz mulctā ꝑ pena pecuniaria: ⁊ ꝑ sniaz a iudice irrogata: vñ bñ appellat a mulcta nō ät a pēa l. si q pena. ff. de ẏ. si. Jtē mulcta nō iducit nisi a maioꝛib⁹ magistratibus: sz pena a quolibz iudice.

¶ Mulctare ē punire ꝑ pecūia: ⁊ aliqñ ponit ꝑ abbꝛeuiare. C. de mō mulcta. l. i.

¶ Mulio est custos muloꝝ. vnde. Mulio muloꝝ agazo ducit asellos. l. idē iuris. ff. ad. l. aquil.

¶ Mulcere ē lenire placare vel blandiri.

¶ Mūcipiū ē oppidū i italia vel i puicia aliq cō stitutū i q⁹ pacis obſuāde cā milites ꝙstituti erāt si ät i mūcipio nati sūt nō min⁹ dñr mūcipales vt. l. municeps. ff. de verbo. signi.

¶ Municipes dīr q cuiuscūqz mūcipii manerii locive tenēt custodiā. Et dī a munē ⁊ capio ñ obstāte qō mun⁹ ñ capiat. Et tñ municipes dñr q i eodē municipio nati sūt: vt. l. municipes ꝑall. vl dñr q i municipio faciūt munera: sz abusiue.

¶ Municipiū ē ciuitas ⁊ municipes cum cuncꝛ ciuitatis ciues appellanť. ff. ad. l. iul. ō an. l. i.

¶ Municipalis honoꝝ ē admīstratio reipublice cū gradu dignitatz siue cū sūptu siue cuz erroga tōe ꝙtinens. ff. de mune. ⁊ bono. l. bonoꝝ.

¶ Municipal magister dī ille q ꝑest mūcipib⁹.

¶ Municeps originari⁹ dī ab origine pīs ñ sua cā. vt in. l. filius. C. de munici. origi. li. x.

¶ Multotiēs ⁊ totiēs no. Archi. ix. q. iij. nō ē.

¶ Multuplicatio ē qñ dispositio iterat seu multiplicat. ẏbi gꝛa. Testatoꝛ plurib⁹ heredib⁹ īstituit legat ab vno. x. ticio ab alio. x. ⁊ sic ō aliis a quolibet hēde. x. i solidū ōbēt. l. si plurib⁹. Ş. i. ff. ō le. ij. qꝛ significatū sumit ex mūltiplicatōe dispōnis iuncto q ālitas ē mūltiplicabil. nō ex ālibet dispōe de bet ālibet ālitas adiecta. Jtē ibi testatoꝛ ab hēde īstituto legat. x. ticio. ⁊ si hꝛs ñ erit ībstituit Seyū ⁊ ab eodē legat. x. eidē ticio: īstitut⁹ ñ ē heres: ⁊ sībstitut⁹ tenebit tñ ad. x. ab ipo relicta ł ab īstituto qō idē ē ar. l. iz. ff. ō leg. ⁊ l. fuo. Ş. si gs apud. eo. ti. Nō qꝛ subſtitutio significat subſtitutuz ēe apposi tū loco īstituti. Jtē ibi testatoꝛ legat. x. ticio i testō ⁊ eidē ticio legat. x. i codicill: singula debet: qꝛ mūltiplicatio significat. l. qnquagīta. ff. ō ꝓba. Sz ibi testōꝛ legat. x. ticio i testō postea i eoꝝ testō legat ticio. x. semel tñ debenť: vt. l. plane. Ş. iz si nō. ff. ō le. i. Quia ex eodē testō ⁊ eadē ālitate ꝙcluditur testatoꝛ ē quātitatem nō voluisse mūltiplicare nisi euidēter ꝓbaret ꝓtū. Sz ibi testatō legat. x. ticio postea i eodē testō legat ticio. xv. vtraqz quātitas debet. l. plane. ꝑall. Et a ꝓtio sensu cum dicit ea dē. ⁊ est rō ex diuersitate quātitatis. Secus si diceret ticio cui legaui decez volo pstari qndecim. tūc. n. qndecim tñ debenť. Jtē dic i ꝓcubus ꝓut qōlibet ꝓbabile medū ꝙcludit. Jtē mūltiplicatio ō beri significat. verbi gꝛa. Numerauī tibi decē: ⁊ i ꝙtinēti stipulor viginti: alia debenť. l. si ita. ff. de noua. ⁊ dele. qꝛ significatū sumit ex stipulatōe facti incōtinēti post numeratōez. Jtē ibi ꝓmitto tibi decē. tibi ꝓmitto decē. bis tenenť. qꝛ si intelligē tur ō eisdē decez ꝓmisso secūda cēt frustratoꝛia qō nō ē dicendū. arg. l. si qñ. ff. de leg. i.

¶ Munus ē duplex. aliud publicū. aliud ꝓuatū. ¶ Publicū ē qō i admīstrāda republica cū sūptu sine dignitatz titulo submīstrat: vt. ff. ō mune. ⁊ bon. i ꝓn. Et differūt mun⁹ ⁊ donū. qꝛ mun⁹ ē cū aliqd dat cā ꝓcedēte. donū ẏo sine cā. vt. ff. de ẏ. sig. l. iter donū. ⁊. c. peccatū. ō reg. iur. li. vi. Et in qꝛ paulus. l. i. mun⁹. ff. ō ẏ. sig. munus trib⁹ mōis dī. Uno mō donū. altero mō on⁹. idē īmunitas appellat. terno officiū. vñ munera militaria. ide mūceps q munera ciuilia capit. vñ dī. Dat meritū munus: sz ꝙfert gꝛa donū. Mun⁹ cū cā dat donū sine cā. de hoc ēt per Jo. an. in gl. i. c. accusat⁹ de here. li. vi.

¶ Munera pīmonialia ⁊ mirta. ¶ Regre Spe. ō cēsi. ⁊ erac. i tractatu libelloꝝ. Ş. nūc ät dicēdū ẏ. q ät sī mūera. Jtē munerꝝ alia sūt sordida vt are ne fodiēde calcis coqnde q i dignitatib⁹ ꝙstituti ñ ꝙsueuerūt. Alia sūt sordida ꝓria nō se habētia.

¶ Murex ē quoddā gen⁹ piscis. ide murileg⁹ qñ legēs muricef. sī ät muricef pisces. ex quoꝝ sāgui ne fit atramītū ipiale: i quo purpura tigebat ⁊ hz

Accur.i.l.i.C.q̃ res ven.nõ pot.ẽt coquliũ ẽ animal silẽ. Et vtrũqz dz simul cõburi:ꝛ simul terri vt ex eis fiant signa.

¶Murilegius.dr Fuus aucte iudicis manumiss⁹ quẽ dñs liberos grauãdo manumittꝛ dispo suit.liberi tñ mortuo patre suũ istũ nõ manumittũt ꝛ sic tãꝑmus p foramina liberat.i.libtatẽ cõ segtur.q; iure ptãte manumittꝛ.C.õ murile.i rubꝛ.li.xi.ꝑm Accur.vbi dñr murileguli sui qui capiũt pisces q dñr murices:vt.õ. Et i illis seruis partꝰ nõ sequitur matrẽ:sz succedit patri i officio ꝛ in hoc ẽ speciale:vt.l.q aũt patrez.ꝛ.l.bi q.lib.ꝛ ti.preall.ꝛ hoc de iure romano.secus aũt de iure longobardozuz q; semp i deteriozẽ trabit statũ vt sit mstimoniuz. Si aũt ꝓcubinatus seruat ius romanoꝝ q; segtur ventrẽ:isti.de ige.in glo.iij.

¶Musio.i.fatuus.

¶Munimẽta dñr ꝓbationes ꝛ istrumẽta q̃ cãz muniũt.vide de elect.c.q̃uis.i glo.fi.li.vi.Alias monimẽta dicunt eo q; monẽt ꝛ iformãt iudices quid facere debẽt.

¶Mutatoria dicũtur vulgo diuersoria:vl fullonica quasi secreta edificia. Et ponit ẽt ꝑ vestimẽtis pluribus mutationẽ habentibus.

¶Mutatio capit ꝑ variatiõe i facto.vbi gꝛa.Testator legat sciphũ vel poculũ.ꝛ fit massa vl eꝯ legatũ nõ pmittur imo debet massa poculo legato vel eꝯ.l.seruũ filij.§.si pocula.ff.õ lega.i.q; nõ significatur volũtas testatoris mutata.ꝛ q; poculi ad massaz:ꝛ masse ad poculũ facit ẽ reductõ:ꝛ sic nõ magna imutatio ẽt nec i estimatiõe ẽ magna distictio.Itẽ ibi.Testator lanã legat:ꝛ ide fac vestimẽtuz legatuz pmittꝛ.i.lana.ff.õ leg.iii.q; ex mutatõe rei significat volũtatz mutatõ.Et sũt signi ficatũ ex hoc:q; lane vl vestimẽtũ ñ ẽ facilis reductio.Etiã q; quo ad estimatõz magna ẽ distictio. silr quo ad aptatõz:q; vestimẽtũ vni aptũ alti vix adaptat.ꝛ si adaptat hꝰ fit cũ magna diminutõe sui sz ibi testator lanã legauit hẽs de illa vestimẽtũ fecit legatũ nõ pmittꝛ.l.seruũ. §.itẽ si lana.ff.õ lega.i.sz intellectũ glo.ibidez. Ratio quia mutatio facta per heredẽ nullatenus significat voluntas testatoris mutatõnez.Et idẽ dic in aliena lana legata ponendo q; dñs ex ea vestimẽtũ fecit nã ex hoc nõ significat mutatio voluntatis testatoris:nisi als appeat. Nõ est tñ dicẽdũ q; debeꝛ vestimẽtũ:sz estimatõ lane. Itẽ ibi.Testator legauit areã:deinde domũ desup edificauit:domꝰ debeꝛ.l.fuus filij.§.aree.ff.õ lega.i.q; area ẽ fundamentũ ꝛ ps potissima.Etiã q; testator mutando vt in eadẽ remanere volũtates. Nec ipositio edificij sufficit ad mutatõez volũtatis.imo q; voluntas remanet i legato ꝛ edificiuz segtur suũ significatũ q; testator legat domũ. Itez ibi testator legat domũ.domus ad aliã areã reducit.area debeꝛ q; legatũ tz i tota re ꝛ q̃libet sui pte.ergo ꝛ si i pte rei pmittur.tz tñ in pte remanẽte:hoc addito q; ex mutatõe rei nulla significat volũtatz mutatio.Sz si testator legat domũ q̃ ad areã reducitur deide arec edificiũ iponit nihil debeꝛ.l.si ita §.si domus i fi.ff.õ le.i. Rõ q; alia domus ẽ ꝛ ñ illa quã testator legauit.Item ibi testator legauit nauez destructã nauis.ꝛ ex eisdẽ tabulis reficitur debeꝛ.l.si res.§.areaz.ff.de solu. Rõ q; ẽ eadem nauis ex eisdẽ tabulis refecta.

¶Mutilare ẽ aliqꝺ mẽbꝛuz amputare vel aliqꝺ itegrũ detrũcare.vt homini manũ vel pedẽ vel aliquod mẽbꝛũ auferre.

¶Mutuũ ẽ qꝺ alicui ꝑstat vt tpe suo reddat.Et dr q̃si de meo tuũ.vnde ẽ nomẽ ꝓpositũ ex corꝛupto ꝛ itegro q; qꝺ meũ fuerat mutuãdo tuum facio.Illa res q̃ ponderant vt argẽtũ ꝛ silia q̃ nũerant vt pecunia:ꝛ que mensurant vt frumentuz mutuari pñt.vt.l.ij.ff.si cer.pe.§.mutui datõ.vbi dr qꝺ mutui datio ꝓsistit in his rebus q̃ ponderemẽsura nũeroue ꝓsistunt.isti.qui.mo.re.ꝓra.obli.in ꝑn.veluti oleo frumẽto:pecunia nũerata ꝛc. Et sz vsura sit qcqd accidit sorti i mutuo ex pacto:vl itẽtõe ꝑncipalr tñ i alijs rebꝰ puta vestibꝰ vl alijs nõ i mutuo ꝓsistẽtibꝰ ẽt vsura cõmittitur vt.xiij.q.iij.c.pleriqz ꝛ.c.sc.Vsura est vbi ãplius regꝛitur q̃ datur. Dio quo distingue duplicem vsurã.vt.j.de lꝛa.Sz nũqd erit mutuũ si qs ouez ad numerꝰ dederit. Ñdeꝛ q; ñ:q; i mutuo ispicienda ẽ natura ꝛ ꝓsuetudo rei mutuate. Nã pecũie ꝓsuetudo natura ꝛ aptitudo ẽ vt ad nũerꝰ deꝛ.l.i.ff.de ꝺben.emp.ꝛ ven.ꝛ sic de frumento. Sed libꝛ:equi:ouez:ꝛ silia nõ danꝛ ad nũerꝰ:nec sic ad pondus vel mẽsurã eo q; res mutuata nõ ẽ eadẽ sed ꝓsilis reddi debeat.Et in huiusmõi rebus ñ põt oĩmoda silitudo iueniri ita q; res semper oĩo silis vendaꝛ.

¶Mutuũ.n.dãtes ꝛ nihil inde spantes ꝛc.õ vsu.c.ꝓsulunt.ꝛ.c.nauiganti.e.tu.in gl.

De Na

Nanciscꝛ ẽ aliquid acquirere ꝓsequi vl adipisci.Vnde dr nactus sum illã.i.adeptus sum vel acquisiui eam.

¶Natura dr multis modis. Quinq; vis insita rerꝰ silia õ silibꝰ pcreãs.Sedo stimulus vel instinctꝰ nature ex sensualitate ꝓueniens ad appetendum pcreandũ vl educãdum.Tertio instinctus nature ex rõe ꝓueniẽs:vt ẽ gl.i.di.ius autẽ naturale.

¶Naturaꝛ dr filius ex ꝓcubina q̃ i domo ꝓpria teneꝛ vnica q̃si loco vroris.Et ita is i bonis pris ab itestato succedit in duas vncias paterne substãtie si alij filij legitimi nec vroris extent i bonis autẽ maternis cuz filijs legitimis succedit.

¶Natale dr scriptura cũ ãnis dñi ꝛ ꝑconizata q̃ dicebat lucifi eẽ natũ ingenũ. Et sic i legẽdis sanctoꝝ ꝛ intitulaꝛ natalis sancti Johãnis q̃ morꝛ q̃si tũc nascaꝛ nũq̃ moriturus.vel dr pria natiuitas q̃ est de iure naturali. Et oẽz boiez dicit liberum.vñ cõstitutum est nõ efficere manumissi

onem natalib⁹.l.ingenuitati.isti.de ige.i fi. Jtez dicimus ꝓus iste restituit natalib⁹.i.libertan q̄ꝫ bz ex iure naturali.ff.de nata.l.ij.

¶ Naulū ē vectura siue p̄ciuz q̄ ꝑstat̄ ꝓ eadem fcā collatōne iter vectores vebentes ꝓ mercede nauigationis illis q nauigū exercēt vl̄ ducunt. Unde Ludo.de ro.in singlaribus suis dicit ad qōnē talē nautā ꝓduxi:vl̄ mulionez:aut galeam ad portādū familiā meā. Quid si moriāt aliq in naui vtꝫ ꝓ illis nauta debeat naulū vl̄ pēsiōem bze. Sub distinctiōe si fit quentio ō illis ducēdis vel ad talē locū deportādis.tūc ꝓ mortuis nō bz solui naulū. Si vo fit de illis pactū in naui ponē dis.tūc secus. Tertio si dubitat̄ ō vbis tūc ēt ōbe tur naulum tez.est sing.i.l.si vebēda.in pn.ff.ad l.ro.de iac. Simile dicetur de infante nato i na ui.ff.locati.l.si adest.§.si quis mulierem.

¶ Nauta est q ministrat naui vl̄ ducit nauē eā gubernās ꝛ ea q̄ ad vsū ei⁹ ptinēt faciēs.ff.nau. cau.sta.l.i.§.ij.ff.fur.aduer.na.

¶ Nauticus tiberin⁹ ē q nauigat i flumīe rome vebendo in romā vl̄ exbendo ad castra.vt.C.de nau.tib.ad castra.li.xi.

¶ Nauticū fenus ē ꝙ ꝓp nauticā pecuniā:l̄ q̄si nauticā exigit̄.ff.de nau.feu.ꝓ totū ꝛ.C.e.ti.libro cum proponas.

¶ Nautica pecunia ē q̄ piculo creditozis i naui gio suscepto dat̄ trabēda. Sz q̄si nautica est cum periculū mutuate pecunie i me recipio si aliq̄ cō ditio nō existat puta si piscator non capiat pisces ꝛ huiusmōi:vide gl.C.de nau.feu.in rubri.

¶ Naufragiū ē naue fracte submersio rez siue corporuz ꝛ dz quasi nauis fragiuz.i.fractura.C. de naufra.li.xi.

¶ Nauicularij seu naucleri sūt q trāsportant pu blicas spēs fm Accur.C.de nau.pub.spe.trāsp. li.xi.in rubrica. Et dīr etiā illi q ante nouarias spēs a susceptoribus i ꝓuincia accipere ꝛ romā vl̄ in castra.vbi erant milites deferre debebant.

¶ Nausochomiū ē domus i q̄ inuenes educant.

De ile

¶ Necessitudo est pentela vl̄ cognatio.l.nō ē sin gulis.ff.de re.iur.vbi glo.sic exponit.

¶ Ne ꝓut nō capit̄.ff.de acqui.pos.l.q abnti.§. i.De hac dictione vide.C.de indic.vi.tol.in auc. cui relictum.

¶ Nec iplicat sensuz q̄nuz exp̄sse vt no.i.l.iuris ignorātia.C.q admi.ad bo.pos.pos.

¶ Negociū ē triplex.s.cōe publicū ꝛ ꝓuatū. Cōe qō ptinet ad dispōnez alicuius regionis. ¶ Publi cuz qō ptinet ad regimē alicui⁹ ciuitatis. Sz ꝓua tum qō ptinet ad ꝓuatam psonā. Et istis tribus negocijs correspondet triplex dispensatio.s.poli tica q̄ ꝙsistit in ꝓuisiōe pluriū seu tocius cōitatis. Et hoc docet̄ in octo libris policoz Aristo. Jco nomica.que ꝙsistit in dispōne familie.ꝛ habet̄ in duob⁹ libris iconomicoz Aristo. Et monastica vel ethica.q̄ ꝙsistit i rēgie suiipsius tm̄:ꝛ i illa tra ctat̄ i decē libris ethicoz eiusdem.

¶ Negociatio ē i cōmercijs sic negociū i dispen satōe:vñ tā negociatō q̄ negociū aliqñ significāt actōnez alicui⁹ rei:cuius q̄nuz est ociuz. Aliqñ actōnez ē idez qō iurgiū lus. Et dz q̄si negans ocium.c.forus.§.negociū.de.v.signi.

¶ Negligētia ē ei⁹ qō fieri dz vl̄ pōt obmissio.

¶ Negatiua apud iuristas ē ꝓbabil̄:vt.vi.q.i. actor.C.ō ꝓba.l.actor.de elec.bone memorie.j. vbi dī. Negantis factū nulla est ꝓbatio:subaudi directa:qz qō nihil ē nō cadit i sensuz. Uñ scien dū q̄ multiplex ē negatiua.s.facti:dicti:iuris:equa litatis:ꝛ q̄dā pura.. Unde negatiua facti duplex ē.s.pura:q̄ bz determinatōez tēporis:loci:vl̄ alti⁹ rei:puta qz ē coartata ad certas psōas ō q̄ ē cāus c.iij.loco.ō ꝓba.vbi coartat̄ ad ꝓonas capti. Et illa ꝓbari ꝑt idirecte.vbi gza. Si instm exbibea tur ꝓnens stipulatōez factā tali die vl̄ loco ar. c.ex tenore.ō testi. Aut ñ bz aliquā taliū ōterm natōez:ꝛ tūc ꝓbari nō ꝑt directe l̄ idirecte:vnde onus ꝓbandi trāsferr̄ i aduersariū.ꝛ hoc iō quia negationū nō sunt cāe:nec circūstātie.q̄ sunt ne cessarie i ꝓbatiōe.vt si quis dicit se nūquā ꝓxisse cū berta.vel nō cognouisse bertā.que dr negati ua explicata ō fri.ꝛ malef.c.i. Uel dr negatiua positio. Est enī positio negatiua iplicita.vt pono q̄ i electōe tm̄ quattuoz canōici p̄sentes fuerint: vt i.c.cū eccl̄a.de cau.pos.ꝛ ꝓpue. Quas positō nes negatiuas iurz rigoz repellit.sz eqtas admit tit si iudici videbit̄:vt in.c.i.de ꝓfessis.li.vi. Cuaz ibi.si aliqs dicat se eē nō citatū ꝛ negatiua facti mixta dī.que cū affirmatiua implicita miscet̄:vt illa que bz affirmatiuā iplicite dicēdo. Ego non renūciaui sponte:q̄si dicat renūciaui coactus vl̄ inuitus. Et hoc dz ꝓbari ab eo q negat.c.sup hoc ō renū. Sz negatiua iuris ꝓbari ꝑt.vt si dicat qs alicui.ñ potes esse testis.dz hoc ꝓbare. Si l̄ si ne get emācipatio rite fcā:ꝛ negās aliqs iuste factū dz hoc ꝓbare q̄ nō sit actū de iure sz ꝑ ius.vt in l.ab ea pte.§.i.ff.de ꝓba.vbi dī ab ea pte q̄ dicit aduersariū suū ab aliquo iure ꝓhibitū ee spāliter lege vel ꝓstōne ꝓbari oportere. Jtez respondet si qs negat emācipatōem recte factā ꝓbatōem ipz prestare deberet.

¶ Negatiua vo q̄litatis duplex ē.s.aut q̄litat̄ in trinsece.aut q̄litatis extrinsece. De q̄litate itrīse ca vt cū bō nascit̄.ꝛ tūc p̄sumit̄ negatiua.nisi ꝓ bet̄ affirmatiua.vñ si negēt̄ scia ꝓbādū ē hoc exa minatōe iudicis ō ꝓben.cū fm apostolū. Si etas p aspectū corpis si legitimitas aut ergo is cui legi timitas opponit̄ ē ō hoc infamat⁹.ꝛ tūc cogitur se purgare.c.bone pal. Dicendo ergo. Ille ñ ē ido neus.nō ē legitim⁹.ñ ē soluendo ꝛc.ꝓbari dz ab eo q dic̄.qz quilibet p̄sumit̄ idoneus.bonus ꝛc. nisi ꝓtrariū ꝓbet̄.de p̄sump.dudum.de scruti.in or.fa.c.vnico.ꝛ nisi ius p̄sumat in ꝓtrarium.ff.ō

dona.iter vir.t vxo.qntus.ff.ō.pba.si pactū.t.l. si cirographum.Etiam iudex q bz hoc ex officio suo cuncta rimari.c.iudicantem.xxx.q.v.t.xxiij. q.viij.occidit.ō offi.deleg.sup questionū.§.inten tionis pōt t dz si viderit expedire:t interrogare sup negatiua.ar.ff.de iterrog.act.l.vbicūqz.t.c. cū iohānes.de fi.instru.vbi iudex facit iterroga tōez quā etiam ps facere nō poterit cū esset i cā ꝓclusuz:faciūt no.per Host.t Jnn.in.c.sup his de accu.t maxime sup negatiua:vbi agit de salu te vel piculo anime argu.de re iudi.c.lator.ad fi nem. Ex predictis elicit q gs in iudicio excusat a respondēdo positōni negatiue.ideo qr q negat nō ponit sed remouet siue sit negatiua implicita siue explicita quā faciūt he dictiones tm̄ solū ꝛc. t Spe.ti.de depo.§.viij.Sic ꝓbat neutrā p̄dictarū poni posse. Nā positōes succedunt i locū ꝓbatio nū.vt in auc.de his q ingredi.ad ap.§.fi.vnde id solū veniet in positōe qō in ꝓbatōe.Sz negatiue vt predicit nulla est directa ꝓbatio ergo nec po sitio:t dat Bal.rōnem qr rūsio ad positōnem fit ad releuandū ab onere ꝓbandi. Sed positiones negatiuas nō bz necesse ꝓbare.ergo non est ei respondendū.Et ita dic̄ sentire gl.in.l.ij.in.§.qō obseruari.C.de iur.ca. Si vero haberet necesse ꝓbare tunc deberet rūderi:vt.c.i.de ꝓfes.lib.vi. Jdē dicit negatiuā positōem eē in qua ponit di ctio absqz vt no.Cy.in.l.actor.C.de ꝓba.in.iij.q. hoc vez qū ista dictio absqz venit ad exclusiōem alicuius affirmatiue.t ita ex se ñ iplicat affirma tōem.Secus si iplicaret illam.verbi gr̄a.¶Dono qr res fuit absqz eo qr uciū tali die peuteret.qua tota die fui abūs alibi.Nā talis positio nō dī me ra negatiua.qr oriť ex affirmatiua.s.fui alibi.Et boc tz Spe.in ti.depos.§. videndū.v.viij.fa.no. insti.de inuti.stip.§.itē vbor. Jtē qr ponens illō qō ponit si negať necesse bz ꝓbare.l.actor.pal.q̄ est canonizata.vi.q.vlti.actor in qua dī actor qō assueuerat ꝓbare se nō posse ꝓfitendo reū necessi tati monstrādi ꝓtrariū nō astringit.Cū p rerum naturaz factum negātis probatio nulla sit.Et si cut proposito negatiua vt predictuz est sic etiaz positō negatiua ē triplex.s.facti iuris t qualitatz. Et facti.s.duplex simplex t pura que non bz de terminatōem loci tēporis vel rei ꝓsimilis:vt illa pono me nō cognouisse bertā.c.i.de frig.t male. ꝛc.De tali ēt in.c.cū eccl̄a sutrina:de cā pos.t p prie.Et alia i pura ſ mixta videlicet que ē certa loco coartata:vt in.c.ꝓposuisti.de ꝓba.vbi p loci inſpectōem ꝓbatur nō cognita. Et bz in se sen sum affirmatiuū implicitum.vt nō cognita.i.vir go.Et dicit Bar.de sax.in.l.quicūqz prealleg.se semp defendisse qr qui ꝓponit negatiuam debet eam ꝓbare ēt si nō sit coartata loco vel tempore qr itelligiť coartata pſona ꝓponēris p.c.pleriqz ij.q.viij.vbi boni viri sufferūt peccata aliena t ta cēt qr que sciunt iudicibus ꝓbare nō pñt.Et hoc ipse idē ꝓcludit.C.ō ser.fug.l.pal. ¶Donat actor qcqd velut affirmatiue vl negatiue ꝓ imētōe sua fūdāda hoc ꝓbare dz.Et nota q ātiq doc. nega tiuā ꝓbari ñ posse itellerer p testes. Sz hodie iu dex pōt admittere positōes negatiuas q̄ nō pñt ꝓbari nisi per confessionem aduersarij si saltem hoc videať ei equū t expediēs.De hoc ō tēp.or. dilectus.de eta.t quali.c.vlt.t gl.antepe.in.c.i.ō ꝓfes.li.vi.

¶Nepos ē fili⁹ filij ſ filie sz nepotis filia eorūdē. Etiā nepos capiť pro filio fratris.c.ij.de arbi.c. fundamenta.de elec.li.vi.

¶Nepos postbumus ē q post mortē aui natus est superstite suo patre.

¶Neophitus dī nouus i fide.xlviij.di.qñ a ne os qō ē nouū t ꝓbatos qō ē fides. Jtez dī nouus in religione.ea.di.sicut olim. Et ꝓhibeť talis or dinari duabus de causis.vt ponit Host.in sum. de tempo.ordi.§.sequitur.

De Ni

¶Nisi quot modis capiať:vide p Dy.in regula peccati.li.vi.t.l.actōe.C.ō trāsac. Nam qñ dictio nisi sequiť negatōez:tūc stat ꝛclusiue.t sic ponit respectus excipiēdi:vt i.c.postulasti t i.c.sedes.ō rescrip.c.romana.v.ij.de ap.li.vi.Si vō precedit affirmatiue t hoc respectu excipiēdi:tunc priuat c.i.de ap.c.si vō.ō sen.exc.cū filiabus. Jtē si adiciť oīoni affirmatiue ꝓuat:de testi.c.ō testibus in fi. Quāqz nec ponit nec ꝓuat.ij.q.i.hec ē rō. Nā oīo p̄cedens nō ꝓplectebatur illum casuz. Jnterduz ponit ꝓ sz.xxviij.di.si deinde. Quāqz ꝓ si non:vt c.ꝓterea.ij.de ap.t cap.geungz.de sen.excō.lib. vi. Unde qñ ponit nisi i sentētijs t i vltimis vo lūtatibus videť inducere ꝓditōez secus i ꝓcib⁹. De hoc vide p dñm Dy.vbi supra. Et dictio ni si ꝓponit ex ni.i.nō t si.quasi nō. Et sumiť tripli citer.¶Prio ꝓditionaliť. Secō exceptiue. Tertio bis modis simul.Jtē ꝓditionaliť tripliciter:ſ quo ad resolutōem vel quo ad dispōnez. Quo ad re solutōez ibi.Uendo tibi fundū ꝓ decē nisi alius infra mēsem attulerit meliorē ꝓditōem. Nā ven dicio ē pura.solutio ꝓditionalis.qr resoluiť ſ rescin diť si alius mēsem attulerit maius pciū:sed ñ sta bit venditio.Lij.§.si i diē.ff.pro emp.Jtez ibi.Le go decē nisi nauis ex Asia venerit infra mēsez di spositio ē ꝓditionalis:qr sensus ē si nō venerit le gatū valeat t pficiať.Silr ibi.Lego nisi noluerit dispositio ꝓditionaliť t legatū ꝓditionale.Et ē sen sus lego si heres nō ꝓmerit seu reprobauerit si cut apposita ꝓditōe.si capitoliū nō ascēderit.l.fi. ff.de condi.insti.Jtem ibi.Lego decem ademo ni si nauis ex asia venerit:ademptio ē ꝓditōnalis t ē sensus.ademo legatū:t nolo tenere ipz si nauis venerit.qr ademptio est sub conditione videť da tum sub contraria conditione.l.qbus diebus.§. qui ticio.ff.de condi.t demonstra. Significatur etiaz exceptiue quādo eximit seu tollit aliqd qō ē

ī oīone p̄cedēti: vt nō sit idē ius vel idem effect⁹. Et hoc dupliciť. vt p̄missū ē. l. affirmatiue p⁹ oīonē negatiuā: ꝛ negatiue post oīonē affirmatiuaz: vt nullus bō currit nisi socrates. oīs bō mouet̄ ni si plato. fac̄. l. i. C. de trās. ꝛ l. si eū. ī fi. ff. si qs cau tio. cū ibi no. Jtē ī p̄dictis vbi referť ad resolutōz ꝛ ademptōem facit cōditionez. Et significat etiā aliqualiter exceptiue: ꝛ si cōditionaliter significat ꝛ exceptiue simul.

¶ Nibilomin⁹ ꝛ nibilomagis differūt: qz p̄mū in cludit affirmationē. ꝑm negatōnē: vt ūsti. qui. non est p̄mis. fa. te. §. i. in gl.

De No

¶ Nominator. i. electoꝛ officialiū: vt. C. ō peri. no minato. l. i. ꝛ. ii. li. x.

¶ Nomē qñqz idē ē qd ius debitoris: vt ī. l. a diuo pio. §. ī plurib⁹. vbi dī q̄ p̄tio debēt vēire. i. vēdi mobilia. scōo īmobilia. tertio noīa. i. iura. debito rū p̄dēnatoꝛ ꝛ spāliter in. §. sic quoqz. ꝛ seq. Jtez qñqz nomē idē ē quod fama. vt dicēdo. Meli⁹ est nomen bonū q̄ vnguēta p̄ciosa. Eccl. vij. Etiam qñqz capitur p noīe rei ꝓpo vel appellatiuo. ꝛ sic dicitur. Nomē ꝓsonans dz eē rei. xxi. di. cleros. ō p̄ben. cū ꝑm aplm. insti. de dona. §. est ꝛ aliud ge nus. xvij. q. i. si cupis. De noīe ꝓprio dī q̄ simili tudo noīs inducit affectōez. ff. ō lega. ij. l. cū filij⁹. §. pater. iūcta gl. ꝛ ff. de lega. i. si qs ī fundi vocabu lo: vbi dī q̄ de noīe ꝓprio nō ē cura. vel ō cogno mine: dum īsubstantia nō erretur: qz noīa bonoꝝ mutabilia sunt: rerū autez īmobilia.

¶ Nobilitas ꝑm Bar. de sar. ī tractatu ō nobili tate quē cōposuit circa. l. si vt ꝓponis. C. ō digni. li. xij. post quattuoꝛ opiniones de nobilitate q̄s re probat. Nobilitas ē qualitas illata p p̄ncipatū te nētē q̄ qs vltra bonestos plebeios accep⁹ oñdit. Prio dī qualitas qz p̄t adesse vl̄ abesse p̄ter ſbie cu coꝛruptōz: nā mulier plebeia nubēs nobili no bilis efficitur. l. mulieres. C. ō digni. ꝛ. l. femnine ff. de sena. ꝛ hi qbus ipatoꝛ ō nouo ꝓcedit digni tatē. vt in to. ti. pal. Jta mulier nobilis nubēs ple beio efficit ignobilis sicut ille q pp delictū pdit di gnitatem. l. quotiēs. ꝛ. l. iudices. C. e. ti. Et sic ī ali quo tpe qs ē nobil⁹ ī alio ignobil⁹. imo in vno loco ꝛ nō ī alio: vt sarracenus nobil⁹ captus a xp̄iano est ignobil⁹ ꝛ seruus: ꝛ ecōuerso. Dicit illata qz nul lus a seipso p̄t habere dignitatē vel nobilitatē: sed oꝛ q̄ per alterum conferatur: imo qui sua au ctoꝛitate assumeret in crimen falsi icideret: vt in l. iuliam maiestatis. ff. de fal. ꝛ ī reg. iur. c. i. li. vi. vide no. p Bar. in. l. vendax. C. de profes. ꝛ med. ꝛ in. l. i. C. vt dig. oꝛd. seruet. Bal. in. l. data opa ī xvij. col. C. qui accu. nō pos. vbi ponit de nominā te se comitē q nō est. ꝛ de creante not. cū nō hñt not. Etiā qz dignitas īfertur ī aliū ex mera gra ꝓcedentis. s. p̄ncipis qui nō recognoscit superio rem. alias enim superioꝛ cogeret inferioꝛē vt da ret dignitatem sic eē ex debito. Jñt tamen p̄ce dere alique cāe ex cōgruo īpellentes ꝓcedentem vt sūt vtutes ꝛ act⁹ vtuosi. ff. ō oꝛi. iur. l. ij. ī pen̄. ꝛ vlti. col. ꝛc. Dicit p p̄ncipatū tenētē. Sz p̄ncipa tū oīum tz deus: q qñqz nobilitates ꝛ dignitates tēpoꝛales īmediate instituit. qñqz alius p̄nceps ñ recognoscens supioꝛē tēpoꝛalē. Nā baro q nō ē miles pōt certo casu facere militez: lz ꝓnū notat Cy. in. l. ij. C. de here. tu. ꝛ Bar. ī. l. fi. C. vñ liberi vbi dicūt q qui nō ē doctoꝛ nō p̄t facere doctoꝛē nec militez q nō ē miles. Jñt tñ reges vl̄ duces ex regnū suū ī aliens p̄uincias facer milites. qz ea que sunt voluntarie iurisditōis vt ē facere militē p̄t exerceri ex territoꝛiū. l. i. ꝛ. ij. ff. ō off. p̄cōsul. ꝛ lega. Dicit q̄ qs vltra bonestos plebeios. qz ple beioꝝ qdā sunt bonesti qdaz viles. l. mulier. C. e. ti. Lz ergo bonesti plebei sint magis accepti. non tñ sūt nobiles. qz nobil⁹ ē acceptus vltra bonestos plebeios. Et dī acceptus qz nobilitas ꝓsistit ī b⁹ q p̄nceps facit quē gratū ꝛ acceptū: lz in ciuitati bus q̄ regū p populū nobiles sint iterdū minus accepti. ꝛ plus putant̄ ī penaꝝ ipositione. Dici tur vltio oñdit: qz si qs p mille ānos viueret cum oībus vtutibus ꝛ p̄nceps eū sūme diligeret ꝛ ac ceptū haberet tñ plebeius remaneret donec ī eū infertur dignitas nobilitatis p p̄ncipem q̄ osten ditur acceptus vltra plebeios. Et pōt oñsio fieri vbis exp̄ssis hoc ꝓtinētibus. l. ille aūt. §. cū vbo. ff. de lega. iij. Nñ qz etiā non exp̄imit vbis. ꝛ tunc dz fieri aliquo actu hoc casu de necessitate īpoꝛtante. l. p̄ hercde. §. pomponius. ff. de acqui. here di. vt si ꝓcedit alicui officiū qō bz dignitatē vl̄ no bilitatē annexā vel comitatū: ducatū ꝛc. Cetera de nobilitate: videlz q̄ttuoꝛ opiniones. ꝛ tres no tabilitates. Et q̄liter aliqs debeat p̄bare nobili tatē. vide ī tractatu pal. Et vtrum nobilis pp in gressuz religionis pdat nobilitatē. vide Ludo. de ro. ī singularib⁹ suis. Bal. i. l. de nobis. C. ō epis. ꝛ cle. ꝛ qō no. facit. ff. de reg. iur. l. iura. q̄ dic̄ iura sanguinis nullo iure ciuili dirimi p̄t. Et nobili tas ē quoddā ius sanguinis qō ē īcōmutabile: vt ī. l. ius agnatōis. ff. ō pac. viō glo. oꝛ di. xxvij. q. ij. scripsit. xx. q. iij. p̄ns clicus. q̄ volūt q̄ sic q̄s appro bat Spe. ī ti. ō statu mona. §. i. v. xi. Etiaz dñi de ro. iter quos tal' qō ō fcō fuit mota alłabāt duas gl. apte volētes monachū nobilitatē pdere. Jdi mā i. c. i. ō purga. c. sup. v. igenuus nō ē. Secūdā i. c. ea q̄. ō sta. reg. sup. v. plonaꝝ. delectu. Quib⁹ tñ nō obstātibus dñi de rota ꝓtrarū determina runt per rōnē vt supza.

¶ Nō obtēpare. i. nō obedire: vt q scieṡ ñ paret vocās a dño vl̄ iudice. ff. si qs ius di. nō obtēp. in rubro ꝛ nigro.

¶ Nō significat negatiue cōiť. qz adv̄biū negādi. Nñqz tñ ēt significat affirmatiue: vt ibi. Jpromittz mihi. x. ꝛ rñdes q̄re nō. l. i. §. i. ff. ō v̄b. obl. Nā sen sus ē q̄ promittis ꝛ ꝓsentis significato supto ex di ctōe q̄re iuncta dictionē non q̄si dicens. Nō ē rō

negādi.i.assentio. Et idē ibi ſi iterrogat⁹ an velꝫ adire hereditatē mihi delatā respondeā cur non video⁹ adire hēditatē. Sec⁹ ſi dicerē hec hēditas nō displicet. nā tūc ñ video⁹ adire: qz ſi ſequtur nō displicet. ḡ plꝫ. qz ē medīū iter nō displicē ⁊ placē ſ. ñ placē ſicut ē medīū iter velle. ⁊ nolle. ſ. ñ velle. Nec obstat. l. cū antea. C. ō arbi. vbi ter. nō displicet. Et ptes ſnīaz ab arbitro latā videt̄ approbare qz ibi nō displicere capitur ꝓ placere: ⁊ hoc ex approbatōe arbitri. Etiā qñqz duplicat dictio ñ tūc affirmatiue. l. duob⁹. ff. de ỹbo. sig. Nam due negatōes faciūt vnā affirmatiuaz. qz negatio destruit negatōez nisi de ꝓbabili medio ꝓferētis inferat volūtas. vt. l. i. C. de ser. fug. ⁊. ff. de offi. ꝓfe. vr. l. ꝓmulgatis. ⁊. ff. ō sena. l. femine. ⁊ ō iurcin. ⁊ ſi rp̄us in p̄n.

¶ Notabil. i. notatus vl̄ infamis. c. ex parte adde. de testi.

¶ Nō admitti ad ptez capit̄ ꝓ ipō qō ē ñ admitti fcā distributōne a pte. qñ ps cui fcā ē ñ admittit̄. Vel iō qz i rep natura nō ē: vl̄ qz alꝫ admitti ñ p̄ōt. vbi gīa. Legatū relictū ē mihi ex posthumo.

¶ Posthum⁹ exñs i vtero lꝫ ñ admittit̄ ad ptē: significat tñ me tñ admittēdū ad ptē. l. ſi duob⁹. i p̄n. ff. ō le. i. Nō qz mihi ps tñ relicta ē. Et ſi dicat̄ de fīē ꝓiūct⁹ qz ñ admittit̄ ergo ps ei⁹ mihi accrescit ex dispōe legātis vt pz i materia ꝓiūctionū ⁊ sic admittar ego ad totū. Ñdeō qz ñ deficit ꝓiūctus i cāu p̄misso qz ē spes eū nasci ⁊ admitti. Itez ibi testō⁹ mihi ⁊ ei q cape ñ p̄t legat. ꝛ. ego ad. v. tñ admittar. l. ſi ticio. ff. ō le. ij. ⁊ itelligit bar. qz cape ñ p̄t: qz auferꝫ ei res a testō tāq̄ indigno ⁊ ſi ñ admittit̄ loco ei⁹ admittit̄ fiscus: ⁊ sic ps ei⁹ nō deficit nec mihi accrescit. Itez ibi testato⁹ legat mihi ⁊ suo suo ꝓprio ego admitto⁹ tñ ad ptē. l. plures §. ſi ꝓiunctum. ff. de le. i. qz ex pte tñ mihi relictuꝫ ē ⁊ ps ꝓiūcta ñ oīo deficit. qz naturalr seu ō equitate sibi debet̄. Sz ibi legat mihi ⁊ illi q nō ē in rerū natura nec eē sperat̄ admitto⁹ ego ad totuꝫ. l. ſi duob⁹ pal. §. fi. ff. de le. i. Nō qz ps ꝓiuncta oīo deficit. Idē ergo i oī casu i quo ps totalr deficit l qz ꝓiūctus mozit̄ añ testatozē l relictū ē posthūo q nascit̄ abortiuus vl̄ ſi ꝓiūct⁹ repudiat: qz tūc ps ꝓiūcti oīo deficit: ⁊ iō pp ꝓiūctōez alteri pū accrescit: lꝫ de ꝓsuetudine quarūdā ptiū: vt francie cō iūctio nō significat ius accrescēdi. Jō quātūcūqz deficit ps vni⁹ alter tñ ad ptez admittit̄. ſ. sibi relictā. Significat ergo nō admitti ad ptē ipz ꝓiunctum ad ptem tñ vl̄ ad totū admittendū ꝓut hoc quodlibet mediū ꝓbabile declarat.

¶ Nolle ⁊ nō velle differūt qz nolo iportat p̄cisse resistentiā ꝓtemptū ⁊ omnimodā ꝓdictōnem vel repudiatōem: ⁊ nō soluz absentiaz volūtatis. Sz nō volo tantū aliqualem ⁊ nō omnimodā importat ꝓtradictōem: vt no. Jo. an. de offi. dele. c. pru dentiā. §. ſexta sup. ỹ. nō velit. Et qñqz capit̄ nolo vt ēt nō iportat p̄cisse resistentiā ꝓ nō volo: vt in. c. finē litīb⁹. de do. ⁊ ꝓtu. ibi nolit aut nequeat sm Jo. an. ⁊ sequit̄ Hin. Silr dormiens nō vl̄t legere tūc ⁊ tñ expresse ſe legere nō legat: vt no. de spon. c. ij. Et dictio nolle ꝓponit̄ de nō velle. Alij tñ ponūt duam dicētes qz non velle significat ꝓpatiue. i. nō eē volūtatē seu motū volūtatis. Sz nolle significat positiue. i. eē motū nō fieri vl̄ nō obtinere illud ō quo q̄rit̄. Et per hoc dicunt doc. qz ſi heres deliberādo ō adeūdo dīē ſe ñ velle adire. hec ỹba nō significāt repudiatiōem qz ñ velle adire ē nō h̄e motū animi ad eundū. nō āt p hoc ſequtur qz repudiet. ſecus ſi dicat nolo adire qz ſensus ē qz hz motū animi ad nō habendaz hereditatē: ⁊ iō significat repudiatiōez. facit. l. filiꝫ. §. i. ff. ad tertu. pp hoc dixit lex qz iter velle ⁊ nolle ē mediū. i. nō velle ⁊ nō nolle. l. i. §. ſciaz. ff. de tribu. ac. ⁊ hoc ō ꝓprio significato. ỹbi. Sz ex circūſtantijs p̄t̄ recipi alia significata.

¶ Nota est idē qz infamia. l. i. ff. de his q no. īfa.

¶ Notare qñqz ē repēhēdē. c. fi. ō sortil. Qñqz infamare. c. accedēs. ō purga. cano. Qñqz ꝓsidere. c. cū olim. ij. de of. dele.

¶ Notari⁹ ē publica ꝑsona. qz ei⁹ offm̄ ad publicā vtilitatē inuentū ē. ⁊ dī a notādo qō ē negocia hoīs publice ⁊ auctētice i publicā ⁊ auctēticā form̄ redigēs. Et idē dī scriba a scribendo. ⁊ tabellio seu tabellarius a tabula. Negre. s. locis suis.

¶ Nothus illegitim⁹. ⁊ ꝓprie de adulterio nat⁹ sic dī notha febris q̄ affligit vt quartana. non tñ ē vera quartana vt no. gl. in. §. ꝑsone vero. i fi. c. nisi cū prīdē. de renū. Etiā dī a nota. i. infamia. qz talis infamiā incurrit.

¶ Notoriū ē tripler. Quoddā ē notoriū p̄sūptionis. ſ. qō ē ō euidētia iuris vehemētis p̄sumptum vt paternitas. filiatio. vbi nō req̄rit alia ꝓbatō. c. qñ. de fil. ꝑsby. Illā de hoc qz qs sit alicui⁹ fili⁹ nō p̄ōt vere ꝓbari. l. lucius. ff. de ꝓdi. ⁊ demon. vñ filius ē quez nuptie demōstrant. ff. de in ius vo. l. qz semp i fi. nā ⁊ vir ⁊ vxor aliquē ifantē nutriūt ⁊ dicūt eū filiū coz eē. tūc p̄sumit̄ eoz filius. Est ergo notoriū p̄sumptōis euidētia rei euidēte a iure p̄sumpta. Aliud est notoriuz iuris. ⁊ est clara iudicialis ꝓfessio. incōuincibil̄ probatio: ⁊ irretractabilis diffinitio. de quo. ſ. notorio qs dānat⁹ ē vl̄ i iure ꝓfessus. Et sic illud ē duplex. videlicet p ꝓfessionē factā i iure. ⁊ per snīam iudicis. vt i. c. vestra. ō cohabi. cle. ⁊ mulie. Tertiū ē notoriū facti. ſ. qō cōmissum vel factū nō dubitat̄ a populo vel maiori populi pte ⁊ p euidentiā rei nulla p̄ōt tergiuersatōne celari. nec oz qp oēs circūstātie facti sūt note: vt. c. vlti. de coha. cle. ⁊ mul. c. cū olim. ō purga. cano. i. fi. ij. q. i. manifesta. ⁊. c. se. Et illud notoriū ē tripler. ſ. ſz triplicē distictōz facti. Quoddā ē facti ꝓmanentis ⁊ ꝓtinui. vt qp deus solis stat in palatio papiēſi continue. c. dilecto. ō appel. ⁊ illud nō indiget ꝓbatōe. Aliud ē facti trā seūtis: vt qquidā i publico palatiō occiditur coram

pplo. Tertiū ē notoriū fcī iterpellati vt qz vſura tuus vna die tenet mēſam patē alia nō. Et illud ſic ōſcribit. Eſt quoddā itellectuale z notū ſic q nō ꝑt aliq̄ tergiuerſatōe celari. z qō ꝑſbyt cognoſcat ꝓcubinā cū q̄ hz a alia gradiēta circa focuz panē polcētia. De hoc plēi⁹ no. p doc. in. c. vſa. p̄ al. vbi tractat mā notorij q̄ ē adeo itricata q dic Jo. de ligna. z dns Aln. de butri. q multi loquūt ō notorio qd ſit notorū ignorātes. Et i ꝑſilio baſiliēſi i ſeſſiōe. xx. additus ē quartuſ modus vltra tres cōes notorietates. ſ. qñ ſacerdos mulierē de icontinētia ſuſpectā z ifamatā tz z p ſuū ſupiorē ad monitus ipaz cū effectu nō dimittit vt i ōcre. quod icipit. Quicūq; clericꝰ in quo ēt notorij ꝓcubinatu a pceptōe fructuū oīuz bñficioꝝ ſuoꝝ triū mēſiū ſpacio ipſo facto ſuſpēdunt. quos fructꝰ ſupiori ꝓuertat i fabricā: vel in aliā euidētē vtilitatē eccliaꝝ ex qbꝰ iſti fructus pcipiūtur: z niſi mōitus ꝓcubinā dimittat aut aliā nō reſumat oībus bñficiis ſ̄ puet. Et no. q moderni ponūt nouē gīas ꝓbationū: q̄ i iure formalit differūt vt ſunt argumentū: ꝓſumptio: iudiciū fama: rumō: occultū peñ occultū oīno: manifeſtū z notoriū. Alī argumētū ē rō rei dubie faciēs fidē: de bere. cū ex iniūcto de ver. ſig. c. fo. ꝑ. ¶ Dr ꝓſūptio ē quoddā mediū intellectuale ỹitatis elicīēde ex circūſtātijs iſurgēs ō ꝓſūpti. ex ſtudijs. De illa que ſūt inuis tm: z q̄ iuris z de iure: no. i. c. is q fidē. de ſpon. vbi gl. no. ō qntuplici ꝓſumptōe. Judiciū ē mediū itellectuale ex aliqua ſingulari circūſtātia iſurgēs. C. z. ff. ō rei ven. l. iudicia. Fama ē illeſe dignitatꝫ ſtatꝰ vita z moꝛibꝰ ꝓbatꝰ. hoc vex ō fama boīs. ſicut ifamia ē lele dignitatꝫ ſtatꝰ vita z moꝛibꝰ ꝓbatus. Sz fama ō aliquo negocio ē mediū ỹitatꝫ elicīēde: z cōis z clamoꝛoſa iſinuatio iſurgēs apud totā vel maioꝛē pꝛē populi ex icerto auctoꝛe, puemēs. Rumoꝛ ē pticularis iſinuatō clamoꝛoſa ab icerto auctoꝛe ꝓſurgēs. ¶ Dene occultū qō ꝓbari ꝑt. ſz difficulē. Occultū oīno ē quod nullatenus ꝓbari ꝑt: z ſubiicit. auri diuio: ō ſymo. ſicut. vi. q. i. ſi oīa. Manifeſtū dī qō de facili ꝓbari ꝑt z notoriū ſ. deſcriptū ē. De quo ēt dar exēplū de ſtatua. z pceſſiōe: vt no. i. c. ſup eo. de teſti. cogē. z i. l. ciues C. de appel.

¶ Nouatio eſt ꝓris debiti a ꝓris obligatōnis ptiꝰ boc volētibꝰ exꝑſſe i aliā obligationē trāſfuſio vel trāſactio: ỹbigīa. Debui tibi centū aureos ſub ꝓditōe ſi nauis venerit ex Aſia placuit iternos nouare obligationē: vt illud qō ōbui tibi ſub ꝓditōe pure: z ſine cōditōe debeā. Hec ē nouatō ita q prior obligatio ꝓditōnalis trāſit i poſteriorē purā p nouationē. Eodē mō pone exēpla i ſimilibꝰ vt. ff. de noua. C. eo. ti per totū.

¶ Nouale ē ſra ꝑciosa alꝑtermiſſa q̄ p ānuz ceſſat. Alij dicūt q ex ſilua q̄ arboꝝ extirpat ad cultū redigīt fieri nouale dicat. Et vtraq; illaz iterꝑtationū colligīt ex legibꝰ ciuilibus. Sz apō nōꝛios romani pōtificis nouꝰ vſus obtinuit q̄ nouale ēt dī ager de nouo ad agriculturā redactꝰ ō quo ñ extat memoria q̄ alīq̄ cultꝰ erat. vt i. c. quod p nouale: de ver. ſig. vbi de hoc.

¶ Nouū opus facit q: aut edificādo: aut deſtruē do: aut foueā faciēdo pſtinā faciē operis īmutat. Secus ſi verꝰ reficiat vel icremētū iponat: q: tē non vī nouū opus facē. ff. eo. ti. l. i. §. nouū z. §. ſi quis edificium.

¶ Noui opis nūciacio ſm Hoſt. ē ille q de nouo edificat: i ꝓiudiciū alteriꝰ facta legalī. l. i. ff. de no. ope. nūc. Et ꝓnet ad ea tm̄ q̄ ſūt ſolo ꝓiuncta: ut i. l. i. ꝑalle. Fit āt triplicit. ¶ Dr ſolo ỹbo dicēdo. Nuncia nouū opus: z hoc i loco edificij ipo dño noui opis. Scōo p iactū lapidis vel lapilli. Tertō p iudicis ꝓhibitionē. ¶ Dr ō mō nunciās pdit poſſeſſionē z facit aduerſariū poſſoꝛē. ỹbi gra volui ſti domū edificare i fundū meū: z nūciaui tibi qō nō faceres. dicēdo nouū opus nuncio. i. ꝓhibeo. nūciās vero ſcōo z tertio modo retinet poſſionē ſm ber. in. c. ex ꝑte de ver. ſig.

¶ Nouū opus nunciare eſt ꝓhibere ne edificiū fiat: vt qñ nuncio tibi ne edifices i fundo meo vī p iactū lapilli pñtibus teſtibꝰ. Hec nūciatio hz talē effectū q̄ ſi edificeſ tibi ſpreta nūciatōe mea abſq; hoc caueas ō ope demoliendo ſeu deſtruēdo. Si te appaꝛuerit iniuſte edificaſ qcq̄ poſtea edificaueris ſiue iuſte ſiue iniuſte totuz debebit deſtrui: vt. l. i. ꝑ. §. op⁹ nouū z. §. nūciam⁹. z ſi aliqd i publico fiat oēs ciues opus nouū nunciare pñt. Nā reipublice itereſt q̄ plurimos ad defendendū cām ſuā admittē. l. iij. i fi. ff. de no. ope. nū. Et dī in. §. opus nouū ꝑal. q̄ hoc edictū nō ꝓpletiē oīa opa vt. ſ. de interdictis.

¶ Nora dī q̄ nocet vī nocuit. vt ſuus z ceruus aut aliud alial nocēs: vt. ff. de nora. ac. in Rica.

¶ Noria dī ipm delictū maleficiū vel dānū dantū: vñ. noria delictū delinquens nora vocaī. vt i ſti. de noꝛ. ac. in gl.

De Nu

¶ Nullatenus. vide in cle. vni. de ſequeſtra. i gl. per ordinarium.

¶ Nullitatiſ ſnie ſunt multi modi. vt no. Jo. an. de re iud. c. i. vbi remittit ad Spe. de ſen. pla. §. iuſta. z ſnia nulla nō merebabē nomē ſnie ō re iud. c. fi. li. vi. ff. e. ti. l. iiii. §. ꝓdēnatū. Et ē gl. finaī. i cle. vni. de ſequeſtra. ꝑal.

¶ Numerata pecūia duobꝰ modis dī. Uno modo reſpectu creditoris q̄ ꝓpe dī numerare pecūias debitori vt ſibi reddaī. Alio modo reſpectu debitoris q̄ ꝓprie dicī ſoluere creditori z ꝓprie dī numerare cuz ſoluit qō debet. Daī aūt exceptio nō nūerate pecūie a creditoꝛe principali debitori vel fideiuſſori. Sed nūcratio pecunie large ponīt hic ꝓ omni re quā quis nūcrauit vel ſoluit.

¶ Nūmiſma ſz quoſdā eſt idem quod moneta cārēs z ſpecialis vel ēidez quod nūmus. Sed olim

nūmisma ⁊ aure⁹ solidus auri idē erāt. vt. C. ō ve te. l. i. li. x. ⁊. C. de spon. l. ij. Et i euangelio matheꝰ ⁊ dicit philosophus li. v. ethi. q nūmisma factū ē non ex natura rei sed ex lege.

¶ Mūmulari⁹ ē nūmoꝝ numeratō vl malleatō. Qm ⁊ ape accipit pecuniā ⁊ errogat sic campsor ⁊ inde facit scripturā ad quā frequēt recurrit in dubio: vt per eas data ⁊ accepta ꝓbent: hic ē argentarius dī vt. ſ. de lia A.

¶ Mūmus. i. denarius ō quo dicit philosophus v. ethi. q ē mēsura oiuz rerū: qz fideiussor nobis i oī necessitate ꝓ qlibet re q indigemus.

¶ Mūci⁹ ē q vicē gerit epistole ⁊ que sine māda to lis mittit q ē velut pica ⁊ organuz ⁊ vox dñi mittēs ipm. ⁊ quilibz nuncius pōt dici ꝓcurator sed nō ecōuerso.

¶ Mūcupatio est quaz in cereis tabulis recitat testator dicēs q h° vult i his cereis tabul q scri pte sūt ita dico ita lego ita q vos ciues mihi testi moniū phibeatis.

¶ Mūcupare ē palā noiare vel vocare ⁊ ꝓfirma re sm Jsido. li. v. Reqre. j. testm nūcupatiuū.

¶ Munq̄ qnqz idē ē qō raro. i. q. i. nūq̄.

¶ Mūdine sunt gnale foꝝ ad quod vndiqz boies ꝓfluūt ⁊ ꝓcurrūt. C. ō nūdi. l. vna. l. clā. §. q ad nū dinas. ff. de acqui. pos. Alliqñ ēt nundie dr epu le. l. cum societas. ff. p socio.

¶ Nuptie sūt mūmoniū: vel viri ⁊ mulieris ꝓiūctio idiuiduā vite ꝓsuetudinē retinēs diuini ⁊ hu mani iurz cōicatio. xxx. q. v. nullā. Et dr nuptie ex eo q nubentū capita i solēni bñdictōe velabā tur: qsi nube coopiebāt ea. q. nostrates. ⁊. c. femi ne. Et illud idiuiduā vite ꝓsuetudinē tm valet si cut ꝓsortiū ois vite. ⁊ hoc q̄tū ad ꝓpositū q hāc intentionē habere debēt vt ppetuo silr manere de beāt: q̄uis post ꝓtū mūmōiū añ carnalē copulā possit alter altero iuuto religionē itrare. Et qñ nu ptie sūt ꝓhibite celebrari. habeꝰ i. c. capellan⁹ de feriis: ⁊ i his vsibus. Aspicies veterē circū qsi qs bñdicta. Nō lz hic: lz hic: hic nō lz. lz hic: hic nō.

¶ Nuptie scōe dr oēs q̄ sequūt pmas lz sint ter tie: q̄rte: vel qnte ⁊c. vt qñ aliqs nubit alicui post pmas nuptias. C. e. ti. l. si qs. §. tale.

¶ Nurus ē vxor filij: ⁊ ei⁹ appellatōne pnurus ⁊ deiceps ꝓponit. ff. de v. sig. l. nurus. l. ij. §. nuꝝ. ff. q satisda. cog. ⁊ ēt spōsa. ff. de gradi. cog. l. labeo l. seruus ꝑium vr isti. de nup. §. ⁊ si qua.

¶ Nunc no. Archi. lxiii. di. ego. ⁊ gl. xxxiij. q. v. si audieris. Et similiter Jn. de offi. dele. c. pruden tiam. §. sexta.

De Ob

Ō Bligatō ē iurz vinculū: quo necessita te astringimur alicuius soluende rei sm nostre ciuitatz iura. insti. de ob. in pn. Et ē dupler. s. ciuil ⁊ ptoria. Ciuil q̄ aut legi bꝰ ꝓstituta: aut certo iur ciuili ꝓbata ē. Sz pre toria ē quā pretor ex sua iurisditōe ꝓstituit. Que ēt oneraria vocatur.

¶ Obtēpare est obtēq vel obedire: vel iussū iudi cis ꝓpeꝰ. ff. si qs ius di. ñ obtēpe. i rubro ⁊ nigro.

¶ Obaudire est q̄si de mente deducere sm Jo. An. de elec. li. vi. c. fundamēta.

¶ Obscuritas ē illa q̄ fit i dictōe. Sz ābiguitas q̄ fit i oratione vt no. gl. iij. i. l. veterib⁹. ff. de pac. verbi gra. Ēdidisti mihi fūdū: ⁊ dez ē accedē stichū ñ appet de quo sticho: ergo nō sit ꝓdēnatio i actōe ꝓctus nisi oñdat de quo sticho vēditō itellexerit l. si i ēptore. i pn. ff. ō ꝓbē. ēp. ⁊ vē. qz rō dictat ac torē pbare: ⁊ qz ēptor agit ⁊ pbat de sticho: sz nō de quo: stat reo ōclarāti obscuritatē. Ceterz enī paribus reo fauendū ē potius q̄ ⁊c. vt i regulis cū sint. de re. iu. li. v. Jtē ibi. Ēdidi tibi domū lo catā p me cuidā ⁊ dixit q pēsionē pmi āni habe rē: ⁊ sequētū ānoꝝ tu hēres: ⁊ dixi ius pignoriz vtrqz secutuꝝ. Dicē ter. q ius pignoꝝ. pmo ptiet ad me ꝓ pēsiōe pmi āni. ⁊ siqd supest tūc ptiet ad te ⁊ sic fit iterpratō ꝓ. ꝓferēte. l. in sulā. ff. ō pig. qz i pncipali ego mihi puidi pus ftinēdo pēsiōez po rē ex q° colligit ⁊ ōclat: obscuritas q̄ ē i accessiōe ⁊ significat q ꝓ illa pēsiōe volui ēt pus i⁹ pignoꝝ retinē. Jtē ibi. siqs stipulat. x. calēdis intelligit ō poribus. l. cū q. k. ff. ō ver. ob. Ro. qz q̄ rōne itelli gerent de ēdis, eadē rōe ō tertijs. ⁊c. ⁊ sic stipula tio redderē inutilis. Jtē ibi actō petit stichū i iudicio sz dixit se itellexisse ō nigro. ⁊ actor ō albo. stat dicto actoris. l. iter stipulantē. §. a. ff. ō ver. ob. qz ibi actor oñdit ō q° itellexerit. ⁊ q sibi debeꝰ iō ꝓ eo dz ferri sntia. nec dz reus audiri qz ō alio itellexe rit qz ñ ē onez ipēdēdi, pcessū iudicij ⁊ iustitie. nec iteſt si qz stat dcō actoꝝ. cū, pbat sibi dēri ⁊ sic ō al

¶ Obrepere ē q̄si latenter subintrare. lxi. di. null⁹ iuuto de cele. miſ. cū creatura ⁊. c. ne in agro. in pn. de statu monacho.

¶ Obrepticiū īscriptū: ⁊ obreptio. reqi. j. rescri.

De Oc

¶ Occasio differt a cā: vt in. c. solite. ō ma. ⁊ obe.

¶ Ociū philosophicū est studiū qz pbus ociatur qñ studet. Sz ocium vulgare qñ vacat ab opere fruli. Et no. q ociū ē tripler. s. ōstitoriū q ē ribal doꝝ q apō athēas suspēdebāt. Et ō h° dī q ocio sitas ⁊ voluptas arma ſt hostiz ātiq ad mīkal aias capiēdas de renū. nisi cū pdē. §. veꝝ. sz pp. Ergo dicit Hiero. ad rusticū monachū in. c. nunq̄. de ꝓse. di. v. Semp aliqd opis facito: vt te diabol⁹ i ueniat occupatū. Scōz ē restitutoriū qñ qs cessa uit a labore. ⁊ itez accedit ad opus. Tertiū retri butoriū: qō dat emeritis ⁊ senibus.

¶ Oculus ē quadrupler. vt no. Archi. xxxij. q. v. nec solo.

¶ Occupaī capiť qñqz i mala. ⁊ qñqz i bōa signi ficatōe. Et ꝓpe mobilia occupāt ⁊ imobilia inua dūtur vt in gl. sup hoc verbo. i. c. generali. ō elec. li. sexto. vbi concor.

¶ Occultū oio vt pmissū ē dī nulla rōne ꝓbari

p̄t: ⁊ tale v ocaꝫ ſecretū vl'latēs. vide. ſ. pbatō.

¶ Occultū pene eſt qꝫ p paucos p̄obari p̄t ⁊ qō pauci ſciūt. vide ſupra notoriū i giſlib⁹ pbationū.

De Of

¶ Offm̄ dī multꝫ modis. ¶ Primo miſteriū. Secō obſequiū. Tertio actus pſone cōſtigētis. xxi. q. i. monachus. Quarto plebania de ſta. mo. qō dei. itē aliqñ ſūt p dignitate vl' pſonatu. ō p̄bē. ad hec ō cle. ñ reſi. qꝫ ō p̄cel. p̄bē. c. ij. §. i. Aliqñ p litigio. xxi. q. i. de p̄nūū. i fi. vbi litigātes dīr offm̄ exercere. Itē is cui p̄miſſa ē diſpēſatio hꝫ offm̄. Itē q hꝫ ptātē ſecularē ⁊ tabellionatū. Itē dī p̄poſitura. Sed p̄prie ē aliud a dignitate ⁊ pſonatu. Et dī ſimplex offm̄ qñ qs hꝫ adminiſtratōnē aliq̄ꝫ rei ſine aliq̄ p̄rogatiua i choro vel cap'lo vltra alios ſui ordinis rōne h⁹ officij. Et ſic hꝫ on⁹ānexuꝫ ſi ne honore l' p̄rerogatiua honoꝝ: vt ſindici. pcuratores: gaſtaldi. i. q. uij. ſaluatō. §. i noie. Itē vicedñs q hꝫ ep̄atū diſponē. dī hꝫ offm̄. xcv. di. §. officiū. i. q. i. ſiqs ep̄s. i. rūſo. Hec ⁊ plura vīd p archi. de p̄ſue. c. i. i gl. Et hoc erat p̄ iura. vbi tractat ō dignitate pſonali ⁊ officio: vt hic dictū ē. Itē offm̄ ſm Car. ē ptās exiſtens i iudice exercēdi oīa ea q̄ ptinēt ad ei⁹ iuriſditōez. Et capit hic iuriſditio gñal'r vt icludat oīa ptinētia ad merū ⁊ mixtū i periū. Et loqꝫ de offō iudicis cui⁹ iuriſdictio offō iudicis mī ē ſic obligatio actōis. Hec ē vera opi. ¶ De. de bellapti. qꝫ offm̄ iudicis ſit exercitiuꝫ vel executio iudicꝫ. qꝫ magis ſtat i hītu q̄ i actu. Hec ſm opi. Martu. appellari dꝫ actio cū differūt ſurrogatū ⁊ cui ſurrogatur. iſti. ō actio. i p̄n. i gl. iiij. Itē officium p̄prie dī qꝫ hō dꝫ hōi ex natura: vt in. c. cum in officijs de reſta.

¶ Offm̄ iudicis hꝫ goſ. ē ptās iudicis a iur̄ ſūpta. Et hꝫ locū tā i his q̄ añ iudiciū fiūt q̄ in his q̄ i iudicio occurūt facīēda. Et iplorat loco p̄ncipal' actōis cū alia ordīaria actio ōfic. vt i. c. fi. ō of. iu.

¶ Offm̄ iudicꝫ ē iudex. ſ. nobile ⁊ mercēariū. Nobile iō appellat. qꝫ a ſeipſo iterponit. nec iure actōis ſiue obligatōis vt puta ſi mior petit ſe reſtitui in itegꝫ hoc nō petit iure obligatōis: qꝫ iudex nō ſunt obligat⁹: nec iure actōis. ſꝫ iudicis officiū miſericordit iploret ꝛc. Mercenariū iudicis offm̄ ē ſeu ſic appellat. deſeruit actōi intētate puta pete a te. xx. actōe mutui iudicis officiū deſeruit mihi hac actōe. qꝫ condēnat te: vt reſtituas mihi. xx.

¶ Officioſa dīr q̄ p̄tinent pietatē q̄ nulli obſūt ⁊ alicui p̄ſunt. Sicut a p̄rio teſtm̄ dicitur inofficioſum quod eſt contra officium pietatis. dī. ix. ſi ad ſcripturas. i gl. i.

¶ Officiales iudices. Re. vt. §. aſſeſſor.

¶ Officia ē quaſi tugurīū vl' tegmē qñ vꝫ pallee i. ſtramina ponūt ſup arbores vt paſtores ſubt⁹ exiſtentes. hymbribus p̄tegantur.

De Ol

¶ Olber⁹ ē veſtis totalit deaurata. ⁊ dī ab olō. i. totū. Et differt a veſtib⁹ deauratis qꝫ illa fiūt i auro optimo. q̄ in vulgare dī fuluū: i legib⁹ obri ſiatū. illa de quolꝫ auro. lꝫ hec de auro toto ſiit i totū eſt: ⁊ alia veſtis q̄ hꝫ aur̄ tm̄ in pangādis. vt C. de veſti. olobe. ⁊ aurea li. x. i Rica. fꝫ Accur.

¶ Olfacē eſt naſuꝫ ad culū ponēdo ita exponit gl. i §. olfac. i. l. agazo. ff. ſi q̄dru. pau. fe. di. Vbi agazo durit equū ad tabernā q mule olfec q̄ calcitrauit ⁊ agazoni crus fregit. Et dī qꝫ ibi dīs male tenet de paupie. al' gñal'r olfacē eſt odorem odorare. ⁊ olfactus odoratus. Et ab oratoribus ponitur p̄o ſcire: vt dicendo. Tanta ſunt i me tua beneficia: vt que his pacto correſpōdeam neutiq̄ olfacere poſſum.

De Om

¶ Omo tāgit Archi. de p̄bē. c. ſi bñficia li. vi. ⁊ plenius i. c. lꝫ canon. de elec. ⁊ gl. i cle. i. de vi. ⁊ bo. cle. ⁊ ēt gl. in. c. ⁊ ſi chriſtus de iureiu.

¶ Oia p̄hendit ſingula. Nā ſi eps dicat. Do tibi talē villā ⁊ oia iura q̄ hēo: ibi ſingla iura p̄hēdunt. Sꝫ non itelligit dare decimas ⁊ alia iura q̄ ſūt mer̄ ſpūalia. qꝫ dictio oīa lꝫ ſe extēdat ad ſingula. nō tñ ad ea q̄ ſunt penitus nature alterius ⁊ iurꝫ q̄uis ad ea q̄ p̄ncipal'r trāſferūt. Sꝫ qñ data: aliqd qō hꝫ tpalia ⁊ ſpūalia iura cū oīb⁹ ptinētijs ſuis. vt p̄ebēda habēs poſſiones ⁊ decimas tunc oīa trāſferūtur ſimul ſm Moſt. in. c. litteras de iure patro.

¶ Omologare ē idē qō cōfirmare vel ratificare. Et ſic dī qō arbitriū ſit omologatū. Alij dicunt omologiare idem quod p̄ſecrare.

De Op

¶ Opera ē diurnū officiū. ſ. q̄ qs exhibet alicui p diē artificialē ⁊ nō naturalē. ſicut dī Beñ. i. c. Veſpere ⁊ mane dies vnus. Aliqñ ponit p breui tp̄is obſequio l' ē idē qō obſequiū. Dī ergo. Ope offm̄ tpe limitatum. vt. l. i. ff. de ope. liberto. Limitatio āt ſtat in diſponētū volūtate. qꝫ p̄ōbentes p̄t limitari maiori vel miori tpe: puta q̄ dies capiat ad itegrā: vel ad mediā noctē: vel ad veſperaꝫ tm̄ qꝫ diſponāt p̄bētes ⁊ erit lex. Itē i teſtatore: qñ aliō nō appet de die artificiali itelligit. qꝫ ad būc cōiter fit relatio. Sed i p̄prie opatio accipit p reuerētia: vel obſequio. vt no. in. §. libertus. l. ñ ſortē. ff. e. ti. ⁊ ſic de aliis.

¶ Opinio ſm Spec. ē dubia pticularꝫ arbitratō q̄ a doctorib⁹ alicui⁹ ſcie auctoritatē hꝫ. Hec tñ ñ ē p̄ponēda vitati. Sꝫ ſm Bene. ē pbabil' arbitratio doctoꝝ nō niſi ob inſtructōem ſtudentū i ſcriptis redigēda. Et dicit qꝫ his p ſe opi. doc. i aliq⁹ cāu lꝫ ſuccūbat: tū aucte illi⁹ opinōis relcuat ⁊ excuſat a p̄dēnatione exp̄ſaꝫ. Nō qꝫ iure doctor hꝫ auctoritatē iterp̄etādi p ſuo vidē.

¶ Opinio cōis ē aliud q̄ fama. Nā opinio cōis facit ius. C. de iud. l. i. fama vo nō facit ius. Item opinio cōis p̄bat. fama vero nō. Itē opinio cōis differt a notorio. qꝫ opinio cōis ē ō longe p̄teritꝫ q̄ p̄bari nō p̄t ō facili. ſ. p teſtimoniū viſus ꝛc. ſꝫ

notoriũ ẽ de pñtib⁹:vel ꝓtime ꝓteritꝫ:q̃ ō facilꝫ p
bari pñt p testes diuisim. Et q̃ opinio ỽitati ꝑfe
rat ẽ gl.cũ ꝛcor.ꝑ ⁊ ꝯ abũdãs ī iurib⁹.in. c.inp.
ō biga.sup ỽ.tanꝫ. Cõcludit tñ ibi qõ casuali vt
opinioni pon⁹ stet quã veritati i fauorẽ ꝓbentiũ
testamẽtatoꝝ.sniaꝝ.vel plus. Alr regularite veri
tas preferr opiniõi ꝑm ber.in glo.iij.ī.c.ad audiẽ
tiã.de spon. Etiã ỽitas ꝑferr auctoritati.l.nẽo in
der.C.de sen.⁊ interlo.om.iud. Itẽ ꝛsuetudini.c.si
ꝛsuetudinẽ.cũ sex capitulis sequẽtib⁹.di.viii. vbi
dr. Veritas valz ⁊ ỽualescit i eternũ:⁊ viuit ⁊ ob
tinet in secula seculoꝝ.

¶ Optimates sunt quasi meliores ⁊ doctiores
de populo ab opibus dicti.

¶ Oportet aliqñ dr̃ necessitatẽ.iij.q.ix.nõ oz. ali
qñ hõestatẽ. Itẽ oportebit significat tã pñs q̃ fu
turꝫ.de ver.sig.ỽbũ.⁊ no.gl.xxv.q.i.⁊ gl.iij.c.i.de
prescrip.li.vi.super ver.oz.

¶ Opus nouũ. Regre.s. Nouũ op⁹:⁊ opus lau
dat magistrũ.C.de vete.iur.enu.l.ij.Ş.ꝯ ãt.sic in
auc.de mona.Ş.lacimus.col.i.

De Oz

¶ Orb⁹ dr̃ q sine libis ẽ ſ sine mũnõio:vt.s.cele

¶ Oraculũ.i.rñsuz q̃ pdicãdo ipetrar.c. bs.
per tuas de ma.⁊ obe.

¶ Ora sine aspiratõe significat finẽ vel extremi
tatẽ reꝝ:ꝑcipue regionũ vl vestiũ.i. Regũ.xviii.
Vault orã pscidit clamidis saulis.ij.q.vij. de his
Geñ.xlij.ad hebre.xi.ꝑm Jo.an.ī cle.ij.ō vi.⁊ bo.

¶ Orphãotroph⁹ ẽ orphanoꝝ et pupilloꝝ cle.
tutor:⁊ adolescẽtiũ curator:q̃ eos facultatib⁹ ⁊
parẽtibus q̃si destitutos suscipit alendos.

¶ Orphanotrophũ ẽ loc⁹ ī quo talib⁹ alimẽta ad
ministrar.xxvj.q.viij.tributũ.Ş.q̃is.⁊ Spe. i tu.
ō bis q̃ alic.no.ī iud.iteruc.vbi pôit qd sit ꝑcura
tor ꝓiũcta ꝑsona defensor:excusator:sindic⁹:tutõ
curator ꝛc. Et de orphanotropho remittit ad. l.
orphanotrophos.C.de epi.⁊ cle.

¶ Ort⁹ olerari⁹ ẽ ortus in quo olus crescit.

¶ Ordinari⁹ ẽ qui iure suo vl ꝓncipis beneficio
vniuersalr iurisdictiõez exercere ꝑt vbilibz. Item
estis cui vnꝰ ỽitas cãꝝ ꝓmissa ẽ. vñ ꝑz Sof.ordia
ri⁹ iudex ẽ q̃ a collico eligit:⁊ a superioꝛ cõfirmat
vt electus in rectorẽ:qui p ꝓfirmatõez sortit iuris
dictionẽ sic ⁊ eps in oibus ꝓter ea q̃ maiorẽ discus
sionẽ exiguũt. Itẽ ꝑm Spe.ordiari⁹ ẽ legatus in
prouincia super decretũ. Et sunt duplices. Qui
daz habent administratõnẽ:vt epi habentes epa
t⁹ quos actu regunt ⁊ isti hñt ſstituere in itegꝝ.
Alij sunt ordinarij ⁊ non habẽt administratõez:
sed tñ facultatẽ iudicãdi:vt ꝑz iura ciuila que bo
norẽ tñ ⁊ dignitatẽ habent ratione cui⁹ iudicar
possunt si q̃ in eos ꝓsenserit.l.i.ff.de iud.ꝑm iura
canonica sunt epi renunciãtes loco episcopali nõ
dignitati retinẽtes honorẽ sine administratione
de renũ. nisi cũ pridem.de ordi.ab episco. qui re.
epis.c.i. Item eps cuius episcopatus oio destruc
tus eẽt qui esset eps.nullus tñ epat⁹ ꝑm Sof. in
sum.de in integ.rest.

¶ Originari⁹: Regre supra Colonus.nã origi
narius colon⁹ ⁊ ascripticius idẽ sũt in re.s.ciuidẽ
ꝛdinãtis bõ.sed rõe differũt.nã ascripticius dr̃ q̃
sic ascriptus est terrꝫ colendis q̃ nõ pôt a cultu
ra recedere sine volũtate dñi sui. Sz colonus q̃
tenetur colere terrã ⁊ originarius.q̃ ex origine
sua adheret glebe vt supra.

¶ Ordinarij locoꝝ sr nõ tñ epi sz ẽt qcũq̃z ĩferio
res q̃ hñt instõnem ⁊ destitutõnẽ.c. cũ ecclesiaꝝ
de offi.or.⁊.c.iij.Ş.ī ꝓcrẽdis.eo.ti.li.vi.

¶ Ordinaria onera sũt illa q̃ ex ꝓstõne vel ꝛsue
tudie prestãr:vt q̃ glibet talis fund⁹ vel domus
quolibet ãno tñ debeat ꝑstare dño suo vel prin
cipi. Sed extraordinaria onera sr q̃ extra cursuz
⁊ morẽ ex ĩopinato euẽtu vel casu seu necessitate
emergẽti iducũr:⁊ si dñs velit maritaī filiã iuã
l guerr ī immãt.⁊ tõ a suis subditꝫ exigar aliqd.

¶ Oriũdus de ciuitate vl loco ꝛc. dr̃ is q̃ vel ibi
l ī vico ciuitatꝫ illi⁹ ortus ẽ.ff.ad mũcip.l.q ex vi
co. Vel si pr̃ eius ide duxit originẽ.C.e.t.assũptio
Ş.fili⁹.⁊.C.ō mũcip.⁊ orig.l.i.⁊.l.filios lib.x. Et
no.in.c.vsuraꝝ.de vsu.in versi. alienigẽas.li.vi.

De Pa

¶ Pactũ vel pactio dr̃ a verbo paciscor ⁊
sic describr. Et ꝛsensus duoꝝ vl plu
rium in idem placitũ scilicet ad tãduz
vel faciẽdũ aliquid alteri ab altero coꝝ. ff.ō pac.
l.i.Ş.i. Et dr̃ quasi de pace ꝛcm̃ vel pacis actuz ⁊
ponr̃ ibi in dr̃ placitũ. Nam nõ fit ī codẽ ỽo vel
falso:q̃ si duo vel plures ꝛsentiãt ī hoc ỽo ticius
ẽ hõ:vel ī hoc falso ticius ẽ asin⁹ nõ erit pactũ:q̃
nõ eẽt obligatoriũ.tar.n.ꝛsensus neutrũ obligat
alteri. Itez ꝑm quosdã pactũ ẽ ꝯct⁹:q̃ paciscẽdo
diuersas in dr̃ ꝯhum⁹ volũtates. Et capr̃ q̃ñz
late ꝑ eo quod nõ trãsit in ꝯctum noiatum vt vẽ
ditio ꝛc. Et sic oẽ pactũ ꝑt dici ꝯct⁹ ĩnoiatus. vt
trãsactio do vt des ꝛc. Q̃ñz stricte ꝑ simplici pa
cto gratis facto. vt ꝓmitto tibi.r.ꝛc. Et a transac
tõe ⁊ policitatõe differt:q̃ policitatio soli⁹ offerẽ
tis. Et assignar dr̃ia ĩter pactũ ⁊ trãsactõem:q̃
pactũ est de re certa ⁊ ñ litigiosa ⁊ gratuita. Trã
sactio vero ō re incerta ⁊ litigiosa ⁊ nõ gratuita.
Et quid sit pactũ habes ẽt de verb.sign.c. pactũ.
vbi dicitur pactũ est ĩter partes ex pace ꝓuenies
scriptura legibus ac moribus comprobata. Naz
sepe ad probatõnem pacti interponitur secundũ
glo.ibidem.

¶ Pactoꝝ diuersa sunt genera. Nã pactũ con
uentũ dr̃ quod sub certis verbis ⁊ forma factũ er
ꝑfectum. vt redactũ est verbi gra. Nã clarũ ẽ pactũ
ī verbis.q̃ si verba sr obligatoria pactũ ẽ obliga
toriũ:si sr liberatoria ẽ libatoriũ:si exceptõis idu
ctiua tũc ẽ exceptõis ĩductiuũ:vt si creditõ tradit
istiz debitori ex hoc significar pactũ liberatoriuz
factũ a creditore debitori:vt.l.labeo.ff.ō pac. Ra

tio.qz vt redditio instr̃i aliquid operet.s. volūtatē creditoris liberare volentes ꝺbitorē. Sed ibi creditor pignus reddit debitori nō significat liberatio.vt.l.sequē.ff.eo.ti.quia hec redditio pōt aliqd operari.s.ꝓferre vtilitatē debitori in vīu pignoriꝫ. Secus in casu ꝓcedēti in quo non operatur nisi vt dcm̃ est ex quo patet qō redditio pignoris nō significat remissionē eoꝝ. Itē si instrm̃ debiti repitur penes debitorē ex hoc significat redditio creditoris nisi ꝯrm̃ ꝓbetur.l.si cyrographum. ff. de pig.qz instrm̃ presumitur peruenisse ad debitorē per redditōem ⁊ voluntatē creditoris:⁊ hoc si debitor ē extraneus. Si vero familiaris ī domo creditoris conuersans tūc secus.quia pr̃esumitur qz facilciter potuit haberi iscio creditoꝛ.l.vnica.§.ille C.de lati.li.tol. Itē si aliqua bona ꝓductoris fūr per eum inuecta vel reducta ⁊c. Et hoc cōcluditur pactum quo pignus constituitur locatori vt.l.certi iurꝫ.C.de lo.⁊ ꝓduc.⁊ hꝰ ex cōi modo agēdi qꝰ inuecta atqz illata sr̃ locatori tacite obligata:qz ꝯbētes videt̄ se fferre ad cōez modū seu morem. Etiā hoc verus simplr̃ nō solū in predio vrbano sed in rustico sed tunc demū sunt obligata cum dominus scit inuecta ⁊ illata esse bona conductoris.

¶ Pactū tacitū dr̃ quod ī vrbe nō ē exp̄sse fcm̃ sed ex aliqua lege spāli ac si fieret statutū ex casu hīc iubet:vbi gr̃a. Conduxi domū a Seyo ⁊ res meas ītuli ī hꝰ cāu res mee illate ꝓ mercede domus debēt seyo iure hoc stetuēte vel iubēte lege pignoris tra eē obligate ac si spāliꝫ ⁊ exp̄sse iter nos ꝓcordatū eēt ⁊ quentū dato trī qz nō ꝓueniem?⁊ sup hoc dixerim?. Cūm sit. ¶ Pactū tacitū dr̃ qō si ē fcm̃ exp̄sse vt cū ꝓduxi domū nō pāgendo de p̄cio dādo tā sm̃ leges adhuc venit p̄cū dandum ac si paciscendo ita fuisset exp̄ssum.

¶ Pactū adiectōis ī diē tale ē. vt vēdo tibi domū ⁊ si nō solueris īfra mēsem volo qz sit inēpta:vt.C. ō pac. iter emp.⁊ vēd. Itē ibi. Creditor paciscitur cū debitore qz a debitore nō patet tali casu intelligr̃ quod ēt nō pz ab hīde. quia pactū quo quis sibi promdeat solet extēdi ad heredē.qz p hꝰ vī ēt heredi suo ꝓuidere ⁊ p hoc ꝯtus ꝓditōnalis trā sit ad heredē.insti.de ver.ob.§.ex ꝓditōali. Si vo creditor dicat debitori paciscēdo: nō petā a te.significat persona tm̃ fieri videlz qz a te tm̃ non ponam.sed nō minus ab herede petere possū. ⁊ hoc faciunt vba a teq̄ sic restringūt. vt. l.qui ī furtis ff.de pac. Sed si per pactū vnus obligat se alteri facere domū trāsit ad heredes.l.oēs.C.de ꝯben. ⁊ ꝓmit.stipul.

¶ Pactū psonale ē qō nō gñaliꝫ fit sz tm̃ ꝓ vna psona ꝛ duab?. Et dr̃ ꝓ tāto psonale.qz fit psone soli sit qz tali ⁊ ñ alīi ꝓdesse possit. vt si paciscor pecuniā a te mihi debitaz nō petiturū a te sz a tuo herede:tunc illud pactū tantum personā tuā tuetur:⁊ nō heredē tuū.

¶ Pactū reale vel ī rē est gñale:⁊ ñ ꝓtiet spāliꝫ vnā duas ꝛ plures psonas sz gñaliꝫ ꝓplectit oēs ad qs illas res ptiet vl ptiet p̄t. vt cū debitū meū oīno remitto tā tibi qꝯ hīdib? tuis ata vt oēs liberet mnt:tu ⁊ hr̃des ⁊ fideiussores ⁊ null? mihi reseruet regressus ad pecuniā vel ad rē petēdā. Item pactoꝝ aliud nudū aliō vestitū. Et q plene vellet hoc examiare trahēt magnā caudā ⁊ ꝓtroversiā iter doc. hic tm̃ cū paucis sufficiat.

¶ Pactū gꝰ nudū dici p̄t qz ab oīb? iurꝫ solēnitatibus ōstitutū ē. i. tā solēnitate vboꝝ q̄ solet ꝓcedi ⁊ attēdi ī stipulatōib? qꝯ ēt p ꝓceptōem lr̃aꝝ. s. qñ cirographū nō iteruēit:nec aliud instrm̃ sup hoc ꝓfectū:qꝰ nudū pactū ꝓfirmaret. ⁊ dr̃ nudū a cā q̄ sufficē p̄t ad pfectā obligatōez:vt do vt facias: facio vt des ⁊c. cuiusmodi quētōes dīr ꝑct? inoīmiati. Itē dr̃ nudū a foro negocij. vt qñ negociū nō icidit ī certū nomē ꝑct?. vt ī noie emptōis:vēditōis locatōis ⁊ simlīū. Itē nudū dr̃ a rei iteruentu. vt talu nō iterecedat res q̄ posset suo iteruētu p fectā reddē cāz obligatōis sic ī mutui datōe. Itē dr̃ nudū a ꝓuētia. qm̃ si icōtinēti p? ꝯctū adicitur pcm̃ ex p̄cedēti obligatōe vires ꝯbit vt videatur ieē ꝯctui ⁊ cāz destituere vt pactū qñ semel fcm̃ ē:⁊ p? traditōez itercedit res sic vestit iteruentu rei. Itē plīb? aliis mōis dr̃ fz diūsas opi. doc.

¶ Pactū vestitū dr̃ sex mōis. sm̃ qꝰ sex mōis vestit. i. re:vbis:lr̃is:ꝓsensu:ꝑct? coherētia:⁊ rei iteruētu. vt sm̃ Bof. isti. de ver. ob. Et dicit Bof. qꝰ pactū ī rē ē qñ gñaliꝫ paciscor ne petā. ⁊ ī psonaz ne a psona petā. ff. e. ti. l. idē. §. pac. ⁊ nō minus ex verbis qꝯ ex mēte ꝯbētū ē estimādū an pactū in rē vel ī psonā fit. ¶ Plerūqz enī ī psona pactū inserit vt psonale sit pactū sz vt demonstret cū quo sit pactū. ff. ec. ti. l. i. §. pactoꝝ.

¶ Pactoꝝ aliud unle aliud iutile. s. rōe psonaꝝ vt furiosi:q nec tacite nec exp̄sse ꝓsentū p̄nt q̄re mūmonū ꝯbē ñ p̄nt:nec ad ēligionē se obligare:⁊ hoc ō ꝓnuo. sec? si hz lucida ītervalla:vt. vij. q. i. q̄uis. Quō. n. re? ꝓstituī q nescit qd fac. xv. q. i. aliq̄tos. Itē pupill? q nōdū ē doh capax vbi vlt obligari:sec? si vellet alīū obligare qō p̄t. Itē ī p digo. Itē mōachi ⁊ regulares pfessi quesi nisi ꝓtē platōe mōasterij paciscār:cui p tales acgrī. Itē viri ⁊ vxores q sibi dōare ñ p̄nt sz vēdē. Itē rōe potestatis. Itē ī legatis duz legatōe fūgunt. Itē iter pīez ⁊ filiū:nisi ī castrēsi peculio vel q̄si. Itez si res ī pactū deducta nō sit ī rep nā nisi mora p̄cesserit. Itē si hō res sacra religiosa deducat ī pactū. Itē cessat pactū ī collatōe rep spāliuz. i. q. i. qꝯ pio:⁊ ī reb? phibit ēt si iuramētū fuerit appositū vt ī aīe ōtrīmētū vgētib?. Itē pactū turpe:aut rei turpis:aut ipossibil ō iuꝛ ꝛ de facto nullā obligatōez īducit. c. vlt. eo. t. sm̃ Bof. in sum. Dr̃ aūt

pactū a pactōe.ff.e.n.l.i.pacto vo a pace ⁊ actu. nā q paciscūt ex diuersis ⁊ ꝓuis moribus aiorū p⁹ multa varia q certamia i vnā ꝙsonātēq; sniaz ꝙuenire dñr.C.de resci.vē.l.si volūtatē.ff.e.t.l.i. §.quētōis.Et hoc pactū gñale ē ad oīa q ꝓbunt vl agūt iter ptes cā ꝓbēde vl tollēde obligatōis. sz nomē quētōis gñalissimū ē. nā ⁊ scholares in schol:clici i capitulo:popul⁹ i foro cōuēire dñr.ut i.§.pall.quētōis.Al dī pactū a pcussiōe palmarū.Veteres enī cū se obligabāt palmas pcutiebāt:i signū iuiolāde fidei.vñ dī pactū q̄si palme ict⁹.Itē pactū ꝑuatoꝝ iure publico minime ꝺrogat ⁊ q̄ qs posset renūciare iuri publico vide i.c. si deligēti ꝺ foro ꝙpe.⁊ ē gl.no.i auc.vt sine ꝓbi. mīes colla.vii.q̄ exponit hunc articulū satz clar.

¶ Pactum p donationē.Re.j.trāsactio.

¶ Pagāi dñr in iure q̄q; icreduli seu heretici. Itē q̄q; dñr priuati boīes vt villani:⁊ oēs q ne q; milites neq; magistri sunt:a pagos grece q̄ ē villa latine:vt instit.de mili.testa.§.illis autē tē poribus.in fi.vbi gl.

¶ Paganicū aduenticiū est peculiū quod ex ꝑ spera fortuna aduenit veluti ex testō cognatorū vel etiā agnatoꝝ.

¶ Pallium ē isigne ornamentū archiepi l'epi copi si ex priuilegio sibi concedat sumptū de cor pore beati petri in signū plenitudinis pōtificalis officij:vt de elec.significasti.⁊ de auctoritate vsu pallij prealle.c.ii.vnde ante pallij receptionē ec clesia dī viduata:vt.e.di.q̄ in papa ꝙ ꝺsignat plenitudinem potestatis.

¶ Palatini alit dñr vicarij:q; quoddāmō gest vicem ꝓncipis ꝑm Accur.in Rubrica.C. de pa la.sacra.largi.l.rii.

¶ Palatinus comes dī q curā gerebat ꝓcipuā vt missis notarijs suis negligentiā iudicū argue ret.C.de offi.recto.l.nullā.Re.ē.comes.

¶ Palla dī vestis qua altare cooperit vz line⁹ pānus ꝙsecrat⁹ q sup altare ponit sup quē ert dit corporale.Sumit ēt q̄q;ꝑ cortia vl pano se rico.vñ.Leticie cā cibus est nō serica palla.

¶ Papa idē est quod admirabil'.Et dī a pape iteriectōe admirāt:q; vices dei gerit i terrz.Et vicari⁹ illi⁹ ē cui⁹ ē terra ⁊ plēitudo ei⁹.c.tua.ii.ꝺ deci.⁊.ir.q.iii.cuncta p mundū.hō ē vicari⁹ xpi. cle.romani de iureiu.c.ꝑ humāi.ꝺ hōi.li.vi.c.ii. ⁊.iii.ꝺ trāslatio.Et q̄q; dī vicari⁹ petri vt. lxiii. di.ego Ludo.tūc ē impropria locutio.l' exponit i.gerit vicariā quā gessit petrus.Vñ vicarius nō dat vicariū ꝺ offi.vic.clericos.Vnde poeta agli cus Gof.in poetria nona incipit. ¶ Papa stupor mundi si dixero papa nocēdi. Vecephalū nomen tribuā tibi:si caput addā hostis erit:⁊ i fine subdit Nec de⁹ ē nec hō:sed neuter es iter vtrūq;.Al dī papa quasi pī patruz ꝑm Jo.an.sup.v.papa. in ꝓhemio cle.Et illud quod fit auctate pape dī fieri auctoritate dei.⁊ h⁹ ē verū si fiet insta de cā de trāsla.iter corporalia.Vñ papa nō subiacet le gib⁹.C.de legi.l.digna vor.⁊.ff.co.t. l.ꝓnceps.⁊ dat auctoritatē canonibus q ab eo vigoze sumūt ⁊ nō ecōuerso.c.significasti.de elec.in gl.i.c.si ali q̄s ꝺ sen.ex.⁊ ei⁹ pōtia supplet oēz solēnitatē.C. de testi.l.oi.Etiā papa solus ē idone⁹ testis.c.cū a vobis.de testi.sz an locū habet in his que papa viderit ante q̄ venit ad papat⁹ apicis ꝓmotionē. dicit Ludo.de roma per Eugenū quartū questū fuisse a quattuor auditoribus quoꝝ ipse vnus erat:⁊ subdit q̄ certe multi multū mussitauerūt.si nal'r reppit ipse duas gl.Jo.an.singulares tenē tes q̄ sic.ꝺ q⁹ mltū gauisus accessit ad dñz aplicū sibi dicēs vna ē i.c.i.ꝺ renū.li.vi.alia i.c.ad apli ce.de re iudi.eo.li.⁊ ita fuit iudicatū.Itē pōit pa pe i numero plurali.c.si romāoꝝ.§.decretales.i fi.rix.di.vbi dī quas beatissimi pape diuersis tpi bus ab vrbe rōana tederūt.Itē papa ꝓprie nō hz dñiū rez eccl'ax lz.h.d.gl.i.c.cū venissent.ꝺ iu dici.⁊ Host.dic q̄ papa mutat dum viuit q̄drata rotūdis ⁊ i oīb⁹ ptātē hz ꝑterq̄ i fide violāda.Di cūt ergo doc.dictā glo.dānādo q̄ papa solū ē ad mīstratoꝝ ⁊ dispēsatoꝝ rez eccl'e neq; ꝑt aliēare si ne cā rōnabili igit nō dñs.imo sz Archi.xii.q.ii. nō lz.¶ Papa peccat mortal'r si alienat res eccl'e: qd ē valde notādū sz dñz ¶ Dau. Quid ergo ꝺ i feriorib⁹ plat⁹ alienātib⁹ ⁊c. Ita papa hz cōez opi. hz vtrāq; iurisditōz.s.tpalē ⁊ spūalē quātū ad ha bitū:nō tū dz q̄ptū ad actū vl exercitiū mittē falcē i messez iperatoris i gladio tpali.c.duo sunt ⁊.c. si ipator.xcvi.di.c.lz ex suscepto.⁊.c.ex trāsmissa de fo.cōpe.Vñ exercitū iurisditōis secularis de volūtate ꝓmisit iperatori.c.solite.de maio.⁊ obe. pz ꝓmū:q; vtrūq; gladiū hūit rps iurta illd. Ec ce duo gladij:lz rps suā ptātē ꝺdit pape petro suo vicario:vt.xxii.di.c.i. q̄ suis successorib⁹ admisit xl.di.c.i.Scōz pz:q; dixit:Quere gladiū i vaginā nō dixit ꝓicc.quasi dicēt tene gladiū tpalez i hi tu:nō tū eo vtē i exercitio quare papa vti nō dz gladio tpali nisi i defectū vel ꝓncipis negligētiā secularis.⁊ tunc habitū deducit ad actū.vide bo nā glo.i ver.discernit in.c.q̄ di.x.⁊ gl.ii.c.nouit de iudi.Et rō quare papa nō dz hāc gladiū tēpo ralē i exercitio vel i actu:q; sacramentū altarz re ꝑsentat vnionē xpi ad eccl'az:⁊ aīe ad corp⁹.sz mi nister xpi ⁊ eccl'esie.qualis est papa qui se scribit fuū fuoꝝ dei.c.relatū.de sen.ercō.⁊ i ꝓn.decre. tal'.nō dz hāc gladiū q⁹ aīa diuidit a corpore.Sē g⁹ duo ꝓncipia i eccl'a.⁊.c.solute.pal.p solē ⁊ lunā ꝺsignata.Vñ ipator ptātē hz a deo approbatiue sz nō imediate:q; p mediū ordiatū a deo videlz p papā a quo habet ptātē collatiue.Hic ē q̄ ipto vacāte iurisditio terraꝝ iperij ꝙpetit pape.c.licet ex suscepto.ꝺ fo.ꝙpe.sed ñ ē ꝺ.vz q̄ vacāte papa tu iperator succedat i spūalib⁹.c.equaliter.de iu dici.ꝑm Lud.de ro.q ēt querit qd in legato sedis apostolice an eidem ēt cōpetat talis iurisditio va

cãte ipio ⁊ vī qꝫ sic.qꝫ de grēio pape.c. sub militi bus.ii.q.vi.⁊ eiꝰ vice fungunt. Dicit idē qꝫ ꝯnuz ē verꝫ ꝑm Spe.i ti.de le.ℌ.nūc oñdēdū.ℌ.xix. Rō qꝫ nēo dz ponē manū auctoritate gīalis ꝓmissio nis i his q̄ spāli prerogatiua pape ꝓpetūt.c.quod trāslatiōz.ō offi. dele. sz hoc ē pape ipāle ꝓcessuz i signū ꝑeminētie singlaris.ergo ⁊c. Hec Ludo. i singularibus suis. Et vbi papa nō babz tpalez iurisditiōz;ibi nō ꝑt tollere legē quo ad foꝝ cuile nisi i bis i qbꝰ vertit piculū fame:vbi tollē pōt le gē quo ad vtrūqz foꝝ.c.nouit de iudi.c.vl.de pre scrip.⁊.c.fi.de fo.ꝓpe.li.vi. Sunt.n.potestates di stincte di.x.qm̄.vbi de hoc.⁊ di.xcvi.cū ad veraz ⁊.c.cām.ij.q fi.sint legi. Et tz Jo.an.i regula pos sessoꝝ.ō re.iur.li.vi. Licet alij dicāt qꝫ idistincte qꝰ ad vtrūqz foꝝ papa possit legē tollē.x.di. Institutio nes.⁊.c.cum esses.ō testa. Et q̄uis papa sit dñs mūdi:⁊ impator dñs mūdi dicat.ff.ad.l.rodi.de iac.i.l. depcatio.⁊.vii.q.i.i apīb⁹.⁊ i cle.pastoral. de re iudi. ꝟz Jo.an. Differēter tñ sunt dñi mūdi qꝫ impator sicut luna sub sole ita sub apostolico dño est.qꝫ est filius ecclie ⁊ iclinauit caput suum ei⁹ a qb⁹ excōicari pōt.vt di.xcvi.c.si ipator ca tholicus est.⁊.c.certū.di.x.in gl.ij.

¶ Pandecta. Re.supra digestuz.

¶ Parabolani sūt medici q ad curādū ēgra mē bra vl corpa debiliū deputant dicti pabolani:a parbola:q plura ꝓmittūt hominib⁹ q̄ faciūt:⁊ qꝫ sepius pabolis vtunt:vt.C.de epi.⁊ cle.l.parabo lani vbi tex.pabolani qui ad debiliū ⁊c.⁊ ibi sex cētos ꝑcipimus ꝓstitui.

¶ Parafernalia bona:vel res pafernales dñr res q̄s mulieres iuxta dotē iferūt i domū viri.a para.i.iuxta:⁊ ferna qꝰ est dos vel donatio.inde pafernale dī qcqd mulier bz vltra dotē vndecū qz. Et si est cōsuetudo pōt alia retinere ꝑ se.nec maritus dz se ō bis itromittere:muliere iuita.ꝟz Host.ō do.ꝓpter nup. Et mulier ꝓpter fornica tōem nō solū pdit dotez sz ēt dotalicū.i.paferna lia.vt ē gl.singularis in vbo dotalicū.in.c.plerū de dona.iter vir.⁊ vxo.

¶ Parentes sūt illi q nobis cognatiōe sūt iūcti p cuiuscūqz ēt lineā sexus hoc fiat. Scdz ēt iterp tatōem iuris dñr oēs ascendētes siue descēden tes i supmū siue ifimū p paternā siue maternaz cognatōnez. Sz ꝑm Azo.ꝓpie dñr pentes vsqz ad tritauū. Et vltra dñr maiores. Et idē est ō li beris in descendendo.

¶ Pares curie dñr vasalli q bñt ꝓsilia feuda a dño illi⁹ feudi ō quo agit.put no.i.c.cetex ō iud.

¶ Pancratiū ē colluctatō cū fustib⁹ l loc⁹ ligniſ circūdat⁹ i quo certo ordie stāt pugnātes.vt i pu gillib⁹ videm⁹.gl.ē i.l.q̄ actōne.ℌ.si qs i colluctā tōe.ff.ad.l.acquil. Re.supra colluctatio.

¶ Paranimphus.vl pha.dī pares vel ꝓcreās sponsalia. Re.infra proseneta.

¶ Paraferede.ideclinabile dī a para.i.iuxta:⁊ ferede equo ducente redaz.a vebo is:ers.⁊ reda. ꝑm Hug.⁊ bubulci ⁊ aurige domi paraferede di cunt ꝑm Alexan.C.de curiu pub.l.i.li.xij.

¶ Parafidei⁹ ꝓponit a para l pax:⁊ fid⁹.i.fidel⁹ ⁊ icos custos.q̄si pax fidei ad custodiendū ⁊ ob seruādū q̄ obseruare dz.vt colligit.C.e.ii.⁊ li.

¶ Paripus dī a parum ⁊ pus puris qꝰ ē custo dia quasi paruz custodiens mandata.vt i.l.pari pum.C.eo.ti.⁊ li.prealle.

¶ Participiū significat put tps ei⁹ l aliō mediū significat declarat.vbi gla ibi. Lego stichū ꝟuum meū fugituū.hoc pticipiū fugituū significat ꝓdi tōez.qꝫ sēsus ē ꝟuū qs me⁹ ē si erit fugituꝰ.l.ita qz.ff.si cer.pe.⁊.l.stichū.ff.ō leg.i. Sz ibi. Lego sti chū ꝟuū meū pñtez vl receptū ex testō tuciꝰ fem artificē.⁊ sic ō aliꝭ nō facit ꝓditōem.qꝫ hec ptici pia sūt pñtis ⁊ ꝑteriti tpis:nō ñ ꝑt ꝓzebēdi signi ficatū ꝓditōis. Itē ibi. Lego berēdi vt acceptꝰ cen tū a ticio restituat bēditatē significat ꝓditōem.l. attestatos.ff.de ꝓdi.⁊ demon.qꝫ pticipiū acceptꝫ ablatuu cāus ēt significat futuꝝ sit ꝑteriti tpis:qꝫ sensus est sic acceperit cētū futuꝝ ⁊c. Itē ibi vē do tibi certa vina ⁊c.hoc pacto qꝫ erūt degustan da infra certū diē.hoc pticipiū degustāda ñ signi ficat ꝓditōez.qꝫ vēditio ē pura:⁊ si staret pempto rē qꝫ nō degustaret:tūc die tali ꝑterita piculum cēt suū.l.si qs vina i pn.ff.de peri.⁊ cōmo.rei vē di. Rō ꝑm Bar. tz hoc pticipiū sit futuri tēporis nō tñ fuit a diectū disponi.led exactōi. Etiā būt limitatōez certi tēporis. Alij mtunt dicere qꝫ ibi significet ꝓditō relolutoria.l.sic degustādo repro benē vel approbenē vina.

¶ Participatio cū excōicato dupler ē:q̄dā idu cit maiorez excōicatōez.s.q̄ fit i crie.ō sen.excō.si ꝓcubinc.⁊.c.nup.alia iducit minorē.s.q̄ fit i locu tōe osculo salutatōne mēla thoro ⁊ filiab⁹.xi.q.iij. ipo iure cū excōicato:⁊ q excōicauerint:⁊ a qb⁹ re pellenē be excōicatōes hēs.iij.q.iiij.ēgeldrudā ⁊ ō excep.c.a nobis.⁊ ō cle.exc.mīm.c.si celebrat. Sūt aūt q̄dā persone excepte q̄ sine hac pena ex cōicato participāt.s. vxor:filiꝰ:fmus:colonꝰ ⁊c.xi. q.iij.qm̄ mltos.ō sen.excō.qō i dubijs.⁊ i.c.iter alia ꝑm Spe.⁊ Barlā mittēdo nūciū vl lras ex cōicato icurrit minorez:qꝫ q̄si log vi.ff.de consti. pecu.l.lz.⁊ est glo.i.c.statuimus.⁊.c.ꝓstōnes.de sen.excō.li.vi.

¶ Pater est ille quē nuptie designāt a.ꝑsumūt esse vt dicit Azo.in sum.C.de in ius vocan.

¶ Paterfamilias dī is q est sui iuris ⁊ ptātis p prie cuiuscūqz sit etatis.dz filiusfamilias ecōuer so. Require loco suo.

¶ Patres etiam dicti sunt quos plebs sibi crea uit vt ipsi plebem excederent.

¶ Patres ꝓscripti dicebant quoꝝ nōia in tabu lis aureis scribebant.

¶ Patria ptās ꝑm Azo.in sum.C.e.ti.c ius qō dam qō habēt bi q sūt de imperio romano i libe

ros naturales ⁊ legitimos: qꝫ ius alij nō habent vt insti. de pa. po. per totum.

¶ Patricij dñr iō: qr ptorie ptāti psunt sm Jsi. li. ir. c. iij. Etiā patricꝰ ē is quē ipator sibi elegit in pīez: vt insti. qui. mo. ius. pa. po. sol. §. filiusfa. ⁊ C. ō ꝓor. eiusdē li. l. fi. Jtē in alia significatōne dr cti sunt patricij qdā nobiles ō ciuitate ⁊ oliz dice bant pīes pncipū. s. ad ꝓsilia pstanda.

¶ Patricida ē q pīez occidit: als i iure ciuili po nit parricida. C. de his q pa. vl libe. occi. l. vnica.

¶ Patricidiū als parricidiū ē homicidiū nephā dū qꝫ cōmittit in pentes: i liberos: i primos col laterales: ⁊ affines. ¶ Re. s. ad. l. pompeiaz.

¶ Parrochia ē locus i quo degit ppls alicuiꝰ eccle deputatꝰ ꝫz Gof. i sū. e. ti. Et parrochiarū diuisio icepit a dionysio. xiij. q. i. c. i. ꝙsistit aūt ius parrochiale i hoc ꝫz Gof. i sū. e. ti. qꝫ oēs prochia ni i diebus dñicis ⁊ festiuis missaz audiāt i eccle sijs quaꝝ parrochijs habitāt: vt. c. i. e. ti. ō ꝙse. di. i. si qs ēt ꝙsistit i decimis personalibꝰ q̄ eccle par rochiali debent. xvi. q. i. si qs layeus. ⁊ i oblatōni bus q̄ dande sunt sacerdoti parrochiali q p pplo orare dz. x. q. i. qr sacerdotes.

¶ Patrinus vl patrina dr filius vl filia spūal ꝙpatrū vl ꝙmatruz matris vel pīs quē vl quam qs de fonte baptismatis leuauit: vel ad sacrm cō firmatōis tenuit.

¶ Patruus dr frater pīs quasi pater alius.

¶ Patruus magnus est frater aui.

¶ Patrueles dicti sūt quoꝝ patres iter se ger mani vel fratres fuerunt.

¶ Patrueles sorores sunt duoꝝ fratrū filie. sz vtꝝ appellatōe patrui ꝓtineat patruꝰ magnꝰ. vr qꝫ ñ vt i. §. patruꝰ magnꝰ i. l. iurisc̄onsultꝰ. ff. ō gra di. sz i oppositū qꝫ sic aliq ōfendē nittūtur: qr dīa addita gīt ꝙbit ipz ad spēz sub illo genere. vt aīal rōale spēl ē aīalis: sic ⁊ patruꝰ magnꝰ spēl patrui esse ꝓbatur: simile. ff. de adop. l. i. vbi adoptio filij qui sui iuris est species est adoptionis.

¶ Patruꝰ ē frater ꝓaui ⁊ abpatruꝰ ē fr abaui.

¶ Patruꝰ ꝫz canones dr ille q hz ius pūtādi ali quē ad bñficiū eccliasticuz. sz sm leges ē q manu misit seruū suū spōte a dño: q seruꝰ dr libtꝰ eiꝰ a quo sic manumissus ē. Etiā pīonꝰ qñqz dr aduo catus vel ecōuerso aduocatus patronus cāz: qr patrocinū pstat vl patrocinat. ⁊ i prio significa to tria faciūt patronū. vñ. ¶ Patronū faciūt: dos edificatio fundus. ¶ Re. s. ius patronatus.

¶ Passim. i. indifferenter ō ap. cū sit rōana ⁊. c. pastoralis. de offi. dele. in gl. iij. in. c. in pertractā dum. de iura. calū.

¶ Pauperies ē dānū sine iniuria facientis ipm dānū vt ab aīali qō sensu caret factū: vt si equꝰ tuus segetē meā pauit: l alr dānū mihi dedit. īmō eiz pt dici iniuriā fecisse cū sēsu careat. īsti. si qua. pau. fe. di. §. pauperies. vbi dic gl. qꝫ ē mirabil ex pō ⁊ legalis. Differūt aūt dānū maleficiū: ⁊ pau peries. nā dāno sit cū aīo iniuriādi: vl ab habēte aīum iniuriadi: iz nō vtak. Alia patēt locis suis. De pauperie actōe. ¶ Re. supra actio.

¶ Pauliana actio. ¶ Re. ibidem.

¶ Pax sm Gof. ē discordie finis. vt. c. i. ō treu. ⁊ pa. i gl. i. Jtē pax ē vinculū charitatꝫ. vt i. c. no uit. vt. §. sz forsan. ō iud. ⁊ sūt ser cāe pp qs nō est pax iter hoies. ¶ Dria qr ñ puniunt maleficia. Se cūda babūdātia tpaliuz. Tertia qr ñ pugnamus ꝺ demones. Quarta qr ñ ꝙsideramus dāna litz vbi diuitias corpus ⁊ aīaz perdimus. Quita du bius cuētus belli q ñ ꝙsiderak. Sexta qr nō fua mus pcepta dei nec soluimus decimas. ⁊ sic qō ñ capit xps tollit fiscus. xvij. q. vii. maiores. Hec est gl. no. ō re iudi. li. vi. ad aplice.

De ¶ De

¶ Peculiū ē pusilla sba l pecūa spata a rebus ex rōcinijs pīs l dñi data l pmissa filio l suo. ff. ō pe. l. ō positi. §. peculiū. Et ē mltipler. s. castrēse vl qsi castrēse: pfecticiū: aduēticiū: paganicuz nō paganicū. C. ō bo. q̄ libe. l. cū oz. l. cuz multa. l. cuz nō. Jtē peculiū dr res parafernal. ff. ō iur. do. l. si ego. §. dot. Jtē peculiū pōit p bēditate: l pūmo nio. C. ō epis. ⁊ cle. l. si qs pbyter. ff. ad treb. l. cogi.

¶ Peculiū castrēse est qō miles acqrit duz mili tat i castris. ⁊ illud ē filij pleno iure taz quo ad p prietatē q̄ quo ad vsufruc.

¶ Peculiū palatioꝝ dr ēt castrēse. s. militū pala tij q pncipē sequūt ꝫz Alexan. C. e. ti. li. xii. i rubr.

¶ Peculiū qsi castrēse. dr illō qō aduocatus ac qrit prestādo cliētul suis pīoriū i cāis: ul qꝫ ma gister grāmaticus logicus l rhetoricus: in scholis suo lucrak exercitio. in. l. fi. C. de inoffi. testa.

¶ Peculiū aduēticiū ē qō filio aduenit ab auo pīno l mrno: l ab altero vt ex ꝓspera fortūa. ⁊ ex testō agnatoꝝ vel cognatoꝝ: ⁊ qō sic filio aduēnit ipsi ē quo ad ꝓpetatē: pīs ꝺo quo ad vsūfructū. Et dr alio noīe paganicū aduēticiū. Jtē aduenti ciū si ab ipatore vl augusto datū fuerit cōparak castrēsi peculio. in. l. cū multa. C. de bo. que liber.

¶ Peculiū ꝓfecticiū dr illō qō ō reb pīnis l do minicis ꝓficiscit ⁊ filio l suo dak vt i eo negocier ⁊ illō ē pīs quo ad ꝓpetatē: sz filii vel sui quo ad vsūfructū. Et ēt alias dr paganicū ꝓfecticiū.

¶ Peculiū clicoꝝ ē pūmōiū clicoꝝ. nā peculiū pūmōiū appellak. ff. ad treb. l. cogi i pn. vñ illō qō a clico velud ꝓprū possidet eius peculiū dr. scō mō tñ ⁊ vsual peculiū dici solet filioꝝ ⁊ suoꝝ pīs montū qō eis a dño vel pīe dak: vt. ff. e. ti. p totū.

¶ Peculiū clicoꝝ ꝓfecticiū ē qꝫ ō bonis eccle ꝓ cedit. vel qꝫ eccleste ꝓtemplatōe acqrit.

¶ Peculiū aduēticiū eorūdē ē qō acqrit ex opa eoꝝ vel alias ꝓuenit ex ītuitu persone. ⁊ hoc no. Gof. in sum. e. ti. ⁊ dr peculiū a pecunia.

¶ Pecunia appellat totū qō hoies hñt. ⁊ dr a pecoribꝰ: qr qcqd āng hēbāt totū i pecoribus ꝙsi stebat. vt. i. q. iij. totū. ⁊ sic sumit cōiter. Qñqz tñ

capit ꝓprie ⁊ stricte solũ ꝑ numerata pecunia: vt xxiij.q.iii.c.putãt qdã.⁊ ibi gl. Allias appellatõe pecũie oẽs res ꝯnẽt.C.de ꝓfti.pecu.l.ij. ẽt ꝓculus ait nominis pecũie appellatõe rẽ significari ff.ỏ ver.sig.l.ẽt.vbi gẓa. Heres fact⁹ hẽditate adita vẽdit eã ⁊ emptor ꝑ stipulatõnez ꝓmittit ꝙ̃ta pecũia ex hereditate ad iꝑz puenit ⁊c. appellatõe pecũie oĩs res significat.qz sensus ẽ.oĩs res q̃ ex hereditate ad me peruenit.⁊ capit significatuz ex dispõne ꝓcedẽti.l. vẽditõe hereditaz q̃ oẽs res significat. Itz ibi late significat dicẽdo bẽs mi volo te restituere ticio pecũiaz meã.i.hẽditatẽ meã.vñ pide ẽ ac si dicat hẽditatẽ bõa l' res meas: vt.l.nã qz.§.fi.ff.ad tre.ſz ibi significat strictissime dũ filio familias ꝓhibeť mutuari pecunia.qz significat pecuniã nũeratã.l.i.ff.ad sena.ꝓsul.mace.iũcta.l.ſz ⁊ si.§.pecũia.c.t. Rõ vtriusqz: qz i ꝓpoz cãus ſbie ct⁹ fuit ex fauoi g⁹ ãpliãdus ſz hic cãus ſubiect⁹ ẽ ex odio g⁹ ſtrigẽd⁹ ut i regla odia.ỏ re.iur.li.vi.

¶ Pedanei iudices. Re.§.iudices pedanei.

¶ Pedagia dñr q̃ dant a trãseũtibus i locũ cõ ſtitutũ a ꝓncipe:⁊ capiẽs pedagiũ dz dare saluũ ꝓductũ:⁊ territoriũ ei⁹ tenẽ securuz: adeo q̃ si ali qs derobeť.i.ſpolieť.⁊ ẽ vulgare gallicoꝝ: teneť ei dñs terre rapinã resarcire ſm Bal.i vſi.feu. de pa.iura.fir.i.§.ꝓuenticulas.facit.l.ne qd.ff.ỏ incẽ.i ui.naufr.⁊ no.Archi.xxxiij.q.v.ſi qs pegri noꝝ.§.guidagia. Re.ſupra.

¶ Pecoris nomine ꝓnenť boues.

¶ Pecoꝝ ad quã appulsus ẽ ius adducẽdi l' appellãdi pecus ad quã fontis alieni iure ſuitutis.

¶ Pediculi dñr quedã argẽtea ſuſtẽtacula qb⁹ vasa vl' res q̃libet velud pedib⁹ ſuſtẽtant ita ponť in.l.pediculis argẽteis.ff.de au.⁊ argen.le.

¶ Pedetentum vide in glo.i.in cle.

¶ Pedagogus ẽ ille q̃ ab initio iſtruit puerosſ:⁊ dẽ a pedos.i.puer ⁊ gogus ducẽ' q̃ſi ductor ſiue gubernator pueroꝝ. iſti.q.ex cau.manu.ñ pol.§. eadẽ.l.elyaſcẽtia: vbi gl. põt.n.mior.xx.ãnis maior tñ.xvij.manumittẽ pedagoguz ſuũ: vt ibi dẽ.

¶ Pedamẽta dñr ſuſtẽtamẽta pedũ vinearuz ⁊ dñr gallici parilli.

¶ Pena ⁊ ſupplicũ differunt: vt no.Archi.ix. q.iij.nemo per totũ.

¶ Pene.i.quaſi.⁊ no.iij.q.vij.c.qui ſine.

¶ Penes notat plẽ Jo.cal.i cõmẽto decre.po ſtulaſtis.ỏ ꝓcel.pbẽ. Et dñaz iter penes ⁊ apud vide p Jo.licoměť.i.l.ſi qs i tãtã.C.vñ vi.vbi dic̃ q illud ẽ penes aliquẽ cui⁹ poſſionẽ hz: ſz illud ẽ apud aliquẽ: cui⁹ ſolã detẽtoez hz: vt ỏpositari⁹ ⁊ cõmodatarius:⁊ dicit q̃ i dicta.l.apud ſumit: impꝛopꝛie: vt in.l.penes.ff.de verbo.ſig.

¶ Peius nõt Dau.i ꝓmẽto.c.i lris.ỏ reſt.ſpo.

¶ Pemtus no. Jo.an.c.i.de ſup.neg.pla.

¶ Pena est delictoꝝ debita coherno vl' ſatiſfactio: que lege vel a miniſtris legis imponit.

¶ Penam cõmutti est penam debere.

¶ Penitẽtia ſm Amb. est preterita peccata plã gere:⁊ plãgẽda itez non cõmittẽ: vl' ſic ſm Aug. Est q̃dã dolẽs vindicta puniẽs i ſe q̃ ꝓmiſſe dolet.ỏ quo plura vide i tractatu de pe.di.iij.⁊.ij.

¶ Penula ẽ q̃dã vestis q̃ nõ vtebant niſi ciues rõani:q̃ fuit data patri paulo:qz ſocietatẽ ꝓterat cũ romanis:⁊ ẽt beat⁹ paulus aduersus iniuſtos romanũ ciuẽ ſe appellauit.c.ſi in adiutoriũ.di.x.

¶ Pensio ẽ idẽ q̃ census vel tributuz.

¶ Pẽsitatiões publice ſz Alz.i ſũ.C.ſi pp pub. pen.ven. dñr ãnue exactõe tributoriũ vl' vectiuz auri vl' argẽti: q̃ a certis ꝑſonis ꝑſtabant fiſco ſz pẽſiões publice dñr q̃ ad viaꝝ vl' pontiũ refectionẽ ꝑſtãda ſũt a poſſidẽtib⁹ vt ſic fiat oĩuz datoriũ q̃dã collocatio:⁊ ſic pẽſitatio ẽ q̃ſi pẽſiõis ſolutio.

¶ Pẽtatheucũ ẽ volumẽ ꝓphẽs quinq; libros moyſis.a.pẽta.i.qnq; ⁊ theucũ mãdatũ q̃ſi ⁊c.vt i.c.i.de deci.

¶ Perãgaria ẽ fuitus ꝑſonaꝝ ⁊ reꝝ ⁊ dñ q̃ſi ꝑ fecta ⁊ magna angaria. Est ãt angaria fuit⁹ ꝑſonaꝝ ⁊ ñ reꝝ. Itẽ pangarie dñr exactiões ⁊ ꝑſtatões pũmõioꝝ.ſ.onera q̃dã q̃ ꝑdio ĩcũbũt l' ĩpoñť ⁊ erãt ſorte exactiões equoꝝ l' vecturaꝝ ad portãdũ annonã militũb⁹: vt colligiť.C.de curſu pub.an.in rubr.li.xij.

¶ Perãgada ẽ vestis ỏ auro vulgari q̃ a gaydis vestimẽtoꝝ vl' clamidũ poni ſolet vl' vestis q̃ bz aurum tñ in ſupficie. Re.§.oloberus.⁊.C.de vesti.clo.⁊ deaura.li.xi.

¶ Peregrinantes large dñr illi q̃ a loco ſui domiciliꝝ ꝑficiſcunť.C.de incol.l.ciues ꝓprie ãt dñr rompete apſtoꝝ ⁊ aliox ſanctoꝝ limia ⁊ oratoria viſitãtes.xxiii.q.iii.ſi qs rompetas ⁊.c.pĩnaꝝ ⁊ c.illi qui. Etiã dñr illi q̃ accedũt ad pñtiaz domini pape:⁊ co.ti.c.vnico ⁊.ii.q.vi.arguta.

¶ Peregrini dñr oẽs qui nõ ſũt de ẽpatu ordinandi ſiue ſint clerici ſiue layci ſm Boſ.i ſũ.de cle.peregri.qz tales recipi nõ debẽt ab ẽpo aliẽo ad ordines vel dignitates aut eccleſtica ſacra vt lxxi.di.p totũ.⁊ in ti.de cleri.peregri. Ñ clicus peregrinus ẽ qui in aliena ꝓuincia ordinať.

¶ Peremptoriũ dẽ a perimẽdo eo q̃ oĩo ꝓmat vt termin⁹ pemptori⁹ vltra quẽ ñ veniť vlteriores dilatões. Silr exceptio pẽptoria dẽ q̃ ꝓmit actionẽ. Etiã dẽ citatio pemptoria: qz oẽs alie citatões debent fieri anteq̃ aliqs tãq̃ ꝓtumaꝝ puniať. iudex tñ pemptoriã citatoem vel pemptoriũ dictũ extãte cã ſtatim mittere põt. Et idẽ operabiť q̃ alie tres citatões pñt operari.

¶ Peremptoriũ ſoluiť.i.poſſibilitas ferẽdi ſententiam.

¶ Per nõt Arch.xiij.q.ii.c.ebron.⁊ paulus de liaza.plẽ i cle.i.ỏ ſũ.tri.⁊ fi.ca.⁊ Jo.an.ỏ elec.in dũ i ſi.ff.ỏ vbo.ſi.l.vrbana.§.pnoctare: vbi dictỏ pnotat pfectõez: vt habeť i.l.ſi tu.ff.de le.i.

¶ Pergula ẽ tuguriũ vl' obumbratio frõdoſa ⁊ ponit i gl.§.contrabentes.c.i.de ſo.compe.li.vi.

¶ Perequator ẽ q boiẽs ⁊ territoria pequat.i. valde eq̃t: vl̃ q p̃dũ pp defectũ equa pẽsiõe vt p̃ tus assignat nouo possessori: vt.C. de fun.patrimo. l.fundi.li.xi.

¶ Perduelliones. ℜc.s. crimẽ lese maiestatis.

¶ Peripsima ẽ purgamẽtũ: vel cortex pomi vl̃ piri. vñ. Tolle pipsimã ede pulpã spnẽs arullam.

¶ Permitti dr̃ aliqd trib⁹ modis. ¶ Prio q̃ nul lo iure, phibẽt. Scõo qõ p̃ humanas ꝓstões in dulgẽt. Tertio illicitũ vt magis illicitũ vitẽt: vt est glo. cũ exemplis in.c. oẽs di.iij.

¶ Permutatio ꝑz Bof. ẽ vn⁹ rei p alia vicaria pstatio: vl̃ vicaria pstatõe mutatio. Et p̃bẽt sicut plerisq; plz qñ iter aliquos ꝓuenit: vt certa spẽs p certa det. C.e.ti. qñ asseris. Si.n. cõuenuret in certa spẽs daret p̃ incerta l'ecõuerso nõ eẽt pmu tatio: ꝑz p̃ctus inoiatus. s. do vt des ⁊c. ⁊ pmuta tio. p̃ctus nõ fuit iuentus: q̃ sepe poterat aliquis bẽ aligd iutile sibi vl̃ pui cõmodi qõ alteri ml'tũ valere poterat. ⁊ ecõuerso. Et p⁹ ignorabat̃ qua liter res vnius alterius fieri poterat. ad qõ inuẽ tus ẽ ille ꝓtractus pmutatõis.

¶ Perpetuũ q̃q; idẽ ẽ q̃ gñale. de elec. c. mal sana. ⁊ c. vt circa. e. ti. li. vi. vt dicendo edicto ppe tuo. i. generali, phibemus.

¶ Perplexitas ẽ ꝓstringẽs ⁊ inevitabil' necessi tas peccãdi q̃ puenit ex erronea volũtate: vt. c. i. i sum. di. xiij. vbi bõa gl. Etiã ỹ dũa iter mortalia ⁊ venialia ponit ibidẽ exẽpluꝫ de iudeis crucifigẽ tibus xp̃m. ⁊ si qs rñdet q̃renti inimicũ si sit in lo co. Itẽ si vir denegat vl'reddat vroꝛi debituꝫ pe tẽti. Et declarat ibi q̃ nullus p̃t eẽ pplexus iter duo mala. ⁊ sic pplexio ẽ solũ ad stultã opinionẽ alicui⁹. de hoc vide i. c. nerui testiculoꝛ. xiij. di. vl q; ad finem distinctõis.

¶ Perpẽsus. i. pfecte pẽsat⁹ ⁊ deliberat⁹ ỹ pac. c. vlt. circa mediũ. li. vi. Et sic dr̃ i pbemio cle. iu ris sanctio ppensa tigesta ꝓsilio.

¶ Persone q̃dã dr̃ p̃uate ipropꝛie vt ille q̃ sẽ erẽpte a iur̃ cõi: vt di. iij. p̃uilegio. vbi dr̃ q̃ p̃uile gia sũt leges p̃uatoꝛ. Quedã ỹo dr̃ ppe p̃uate: vt ille q̃ ñ bñt dignitatẽ. iiij. q. v. q p̃. vñ clici ñ dr̃ p̃uate psone: cũ hẽant dignitatẽ. i. ordinẽ eccl'asti cũ: vt i. c. p̃uilegio pal. ⁊ di. iiij. qq; ꝑz Jo. Itẽ fm Alanũ quedã sũt psone publice q̃ sũt i officio pu blico: vt tabellio iudex baliuus. Alie p̃uate q̃ nõ sũt in officio publico.

¶ Periurũ ppe dr̃ qñ aligs iurat p̃ canõica sta tuta l'temerarie. ⁊ dr̃ ml'tipl'r. prio. i. falsa iura tio q̃ si ignorãt adhibita oi diligẽtia fcã fuerit sic nullũ peccatũ ẽ. xxij. q. ij. hoies. Scõo dr̃ trãsgres sio licui iuramẽti: ⁊ sic est mortale. vi. q i. qcunq;. Illicitũ ãt scitẽ iurãs peccat. ꝑz ñ p̃uenies. Tertõ dr̃ idiscretũ iuramẽtũ. ⁊ ẽ veniale. xxvi. di. ℌ. cris i fi. Quarto dr̃ mẽdaciũ iuramẽto firmatum: ⁊ ẽ sp mortale. xxij. q. ij. qõ aut. ⁊ ẽ crimẽ adeo magnũ q̃ clic⁹ priuꝛ ab officio ⁊ bñficio suspẽdi dz. c. puẽit ỹ fideiuss. c. ĩt dilectos. ỹ excess. pla. ⁊. c. q̃relã ỹ iudiciũ.

¶ Personalitas significat p has dictões: tu mi bi ego tibi cũ alio significato qõ, phabilit̃ ꝓcludit̃. ⁊ si nullo mõ ꝓcludit̃: tẽ ẽ ipsonalitas: q; actuz vi ciat: put rõ dictat. ỹbi gl'a. Ego q̃ ꝓstituas te mi bi solutuꝫ debitũ a ticio. rñdes ipsonal'r dicẽdo satisfiet tibi ab illo: l'simpl'r satisfacier. hec ipsona litas significat te ñ ꝓstituẽ mibi: ⁊ q̃ nulla sit obli gatio. l. aut si qñ. C. ỹ ꝓsti. pe. ¶ Rõ q; hec ỹba nõ si gnificãt aliũ obligari: nã aliq⁹ aliũ obligare ñ põt: nec ỹisile ẽ quẽ iactare suũ. l. cũ ỹ idebito. ff. de p ba. fac̃. l. arrian⁹. ff. ỹ ac. ⁊ ob. vbi ñ fit facil' interp tatõ p obligatõe. ⁊. l. stipulatio ista. ℌ. si qs ita. ff. ỹ v. ob. nã cõit sibi acqrẽ cupit nõ ỹisil'r stipulãs vl̃ acqrẽ sibi: q̃re ꝛz qs dicendo, pmittis dece: nõ ex ꝓmat ỹbũ mibi vl̃ tibi. ⁊ alr̃ rñdet nõ dicẽdo ti bi. tñ illa ỹba mibi ⁊ tibi supplenẽ ⁊ sufficiẽter in telligunt̃ pp cãm dictã: vt i. l. stipl'o. p̃al. Itẽ si qs stipulat̃ decẽ dare sibi alter rñdet dari. ꝑz ñ dic̃ a me. valet stipl'o. l. ñ. ℌ. ñ. ff. si cer. pe. ⁊. l. illa stipl'o ff. ỹ v. ob. ⁊ ẽ sensus q̃ dabit̃ p ipm̃ pmittentẽ vel p aliũ: q; hoc significat illud ỹbũ ipersonale passi nũ dari. Ex quo segit̃ q̃ nõ ẽ obligat⁹ ad dare ꝑz teneꝛ ad factũ p qõ dec̃: secus i illo q̃ pmittit dar̃ q; teneꝛ rẽ accipiẽs facẽ: q; ỹbũ hoc iportat q̃ ipse dabit. Et si diceres heres qui iussit facẽ q̃ ti cius cẽtũ hẽat teneꝛ p se dare. l. si bẽs. ff. ỹ le. i. ita i ꝓposito q̃ pmittẽs dari debeat p se dare. ¶ Rñ det q̃ hoc ỹbũ hẽat soluit hoc p̃ituz qõ significat iure dñij. ꝑz ex pmissõe ñ trãsferr̃ dñiũ. ergo ⁊c. Itez testaꝛ legauit ticio suos quos ipe testaꝛ manumittẽ nõ potat vt manumitterẽt manumit ti nõ põt. hec ipsonalitas significat q̃ legatarius suos nõ hẽbit: ꝑz remanebũt penes hẽdem. vt. l. si qs. ff. ỹ le. iij. Secus si dicẽt manumitteret: q; tũc ꝛmaneꝛẽt penes legatariũ i. l. si qs eũ quẽ. ff. ỹ cõ di. ⁊ demon. ¶ Rõ q; ex significato ỹbi psonal' ipo nit̃ onus legatario ⁊ si nõ tz onus emolumentũ penes eum tñ remanebit: ⁊ sic de alijs.

¶ Pertinere ad nos dr̃ q̃ spectãt aliquo titu lo nõ cã pignoris ⁊ q̃ nostra nõ sunt: ꝑz eẽ põt. l. verbum pertinere. ff. de verbo. sig.

¶ Pertiacia i malo: pseuerãtia i ỹtute dr̃. ¶ Ma ptinax dr̃ valde tenẽs l'iprudẽt dur⁹ irrevocabil' idocibil' ⁊ obstinat⁹ fm Jo. an. i cle. i. de sum. tri.

¶ Petitio hẽditatis oĩb⁹ illis ꝓpetit q̃ iur̃ veteri vl̃ nouo hẽdes sũt vl̃ fiũt p̃ possoꝛes l'p hẽde qui possidẽt nec põt dicẽ q̃re possidẽt veteri iur̃ veluti xij. tabulaꝛ vl'ex testõ nouo iur̃ velut ex senatus cõsulto q ỹo cũ titulo possidẽt hẽditatẽ ñ teneẽr pe titõez hẽditat̃ nisi i trib⁹ casib⁹ vt si vẽditoꝛ ñ ap paret l'modico distraxit l'ỹ p̃cio ñ ẽ fact⁹ locuple tioꝛ qb⁹ causis vtil' petitio hẽditat̃ liberis cõpetit p̃ testm̃ pentũ ⁊ parẽtib⁹ p̃ testm̃ liberoꝛ ⁊ ffis p̃ testm̃ ffis: turpẽ psonã istituit hẽdẽ. hec ãt ỹ inof ficioso vtil'ẽ: q; ꝓpetit a tpe adite hẽditat̃ vsq; ad qnquẽnium exheredato non domino contra scri

ptum heredē aditione iā factū dominuz.

¶ Petitio hereditatis fideicōmissaria cōpetit ei cui fideicōmissaria hereditas restituit ex senatus cōsul. trebel.

¶ Peticio hēditatis possoria q̄ dī bonoꝝ possessio. j. ānū vtil dat emācipatis vl suis hēdib⁹ infra cētū dies ceteris vsqz ad. xxx. annos ꝓdurat. isti. de bo. pos. i. §. liberis.

¶ Philantrophum adē est quod salariuz.

¶ Philacteria dicunt carte in quib⁹ ꝓtinentur incantationes. xxvi. q. v.

¶ Phitōes sūt incātatores vel diuinatores dicti a phitone qui fuit actor diuinādi.

¶ Phisis idē itelligit i verbo oīmodā vt i cle. i. ō fo. ꝓpe. sz an possidēs eccl'az plēo iure possit ei⁹ bona ꝙuertere i vsuz ppriū: ⁊ dī q̄ nō i gl. verbi ad mensaz. i cle. i. de excess. prela.

De

¶ Pign⁹ ē res mobilis vl se mouēs apud creditorē a debitore tradita ⁊ collata ad pstādū securitatē ō soluēdo debito l' adiplēdo ꝓmisso. Vl' sic pign⁹ ē res obligata p ōbito ad securitatē creditoꝝ ⁊ dī a noīe pugn⁹: q̄ pugno vl' mānu tradit. ⁊ ꝙsistit i re mobili ppe quis hypotheca sit ppe obligatio rei imobilis. Et dī hypotheca ab hypos qō ē sub ⁊ thesis positio q̄si suppositio. Itē pignus sm Pa. ē qō dat pp rē creditā q̄ dū reddit statum pign⁹ auferē cui⁹ possionē ad ips̄ solus ꝙseqūt creditor ceteꝝ dñuz penes ōbitorē ē ⁊ ponit idē dīaz dicēdo. Pignora natoꝝ dicūt pignora reꝝ. Iub dēs. s. vtraq; ꝙfundit auctoritatē lectoris.

¶ Pign⁹ ptoriū dī illud qō alicui a iudice dat p maiori securitate rei petite ⁊ adiudicate vide. l. si decreto. C. qui. po. i pig. ha. ⁊. Li. C. de pre. pig.

¶ Pign⁹ ꝓmitti ē i eū statū q̄ūt vt ōbitō dñiū pignoris amittat. vbi gl'a. Tradidi vl' mutuaui tibi pecūiaz sub pignoris ꝓditiōe: ⁊ nisi statuto die pignus luas vel reddimas debituz soluēdo q̄ ips̄ cōmittatur idest amittatur.

¶ Pignus est duplex. ptoriū ⁊ iudiciale. ptoriū ē q̄n mittit actor i possionez pp ꝓtumaciā rei nō ꝓparendo añ lit. ꝓte. l' post. Sz pignus iudiciale ꝓstituit q̄n post litem mittit actor i possionez obvicti ꝓtumaciā nō soluēdo. tūc. n. victor stati acq rit naturalē ⁊ ciuilē possionē. de hoc not. p doc. i. c. ꝓtingit de do. ⁊ ptu.

¶ Pignorare ē rē aliquā p debito obligare creditori: vt securior sit de solutōe debiti vel ē facet ꝑctum sic dictum.

¶ Pignoraticia actō. Re. supra actō pignoris.

¶ Pistores olim dicebant facientes panez palatis: qui suberant comiti horreorum: vt. C. de pisto. li: ri. sm Accur.

¶ Piscina locus dī p nutriēdis piscibus ⁊ ꝓservandis piscibus deputatus vt q̄n placuerit dño ō ipsis capiat.

¶ Pile⁹ dī a pilis: q̄ pilos capitz tegit ⁊ strigit

sm Jo. an. i cle. ij. de vi. ⁊ hone. cle. potest etiā dici a pilis q̄ de pilis factus est.

De

¶ Placere. i. arbitrari ꝙz volūtatē rōe regulatā ⁊ ē actū ponē i placēcia vt i arbitrio: vt i. l. thayſ ācilla. §. sororē. ff. ō fideicōmiss. lib. vbi relicta libertate si hēdi placē ispicit q̄ bono viro placeret: ⁊ p hoc ōcidit qō. pone. Cōduxi famulū vsqz ad ānū pacto appositō q̄ si mihi displicēt infra ānū possiz ipz expellē nisi ex cā ex q̄ vir bon⁹ expelleret: ꝙz ex vsu cōi itelligēdi significat merā volūtatē: ⁊ forte idē de iure scripto. l. ex placito. C. de rer permu. Rō q̄ certū ē q̄ placitū significat ibi volūtatē faciēdi. §. penul. isti. ō ꝑē. emp. vbi recipit ꝓ mera volūtate ꝙz nō obstat. §. sororē prealle. q̄ ibi significat arbitriū rōe subiecte materie. s. lībtatis vt facilius valeat. Itē paria sūt actū ponet i alteri⁹ libito l' volūtate. l. fideiꝙssus ppe. pn. ff. de fideicōmiss. libe. i vsi. ꝙz ita scriptū. vbi ē idē dicere lego libertatē si heres voluerit: vel si ei libuerit.

¶ Plagiarij sunt illi q̄ liberos boies seducunt vl' suos alienos surripiūt ⁊ vēdūt a plaga maris C. ad. l. fal. de pla. l. fi.

¶ Plagiū ē plaga vl' dolor q̄ parentib⁹ vel dominis iferē ō surreptōe filioꝝ l' suoꝝ ab ēpis plagiarijs. auferē eni dñis vl' pīb⁹ p tales facultates filioꝝ l' suoꝝ ⁊ dī a plaga: q̄ ē magna plaga pū l' dño: ꝙz gl. i rub. C. ad. l. fam. ō plagiarijs.

¶ Plagiarius: alis plegiarius ēt ē idē q̄ fideiussor. vt in. c. vementes. de iureiuran.

¶ Plz ꝙz videat ipoztare oīmodā volūtatē ꝓferētz: tñ icludit arbitriū bōi viri. l. thayſ. §. sororē. p alle. nā ꝙz dicā facia quecūq; ibi placēt itelligit tñ iurta arbitriū boni viri. l. si sic. ff. de le. i. vbi p bar. ⁊ no. in. c. de quo vult deo. de iudi.

¶ Plēo iure exponit idest q̄ ad tēporalē ⁊ spiritualē iurisditiōez. c. cōquest⁹. ō fo. ꝓpe. ⁊ hoc si ꝓcedēs hz potestatē vel iurisditiōez vtrāq;. idez in. c. quoniaz. de prim. ⁊. xvj. q. ij.

¶ Plebiscitū ē qō plebeo magistratu. i. tribūo i terrogāte an oīb⁹ placeat. plebs istituit: dictū q̄si statutū: orta. n. it plebē ⁊ maiores ciuitat⁹ rōane discordia plebs sibi leges ꝓstituit. q̄ dicte sūt plebi scita: vt. ff. ō orī. iur. l. ii. §. hisdē. relig vo pplus cū senatorib⁹ ⁊ pīcipis ius sibi ꝓstituit: qō dī lex ppli anthonomice. i. p excellētiā. sm Jsi. li. vi. ⁊ dī plebiscituz eo q̄ plebs fiat ⁊ scisciteꝝ vel cogat vt fiat distin. ij. plebiscita.

¶ Plus petitio ē soli⁹ offerentz ꝓmissio. ff. e. ti. l. iij. vl' ē pl⁹ ⁊ aliꝗ p pactū fit exactio. Et fit q̄tuor modis. vnde. Plus petit cā tēporis: re. quoq; loco. vt no. i. c. i. de plus peti.

¶ Plerūq;. i. regl'r. isti. ō legi. patro. tute. i fi. cuz gl. ipropriat. ff. cōmodati. l. si is qui. §. fi.

¶ Plebs differt a pplo vt species a genere: q̄ ppls ꝙtiet miores ⁊ maiores nobiles ⁊ ignobiles plebs vo tm miores: ⁊ ide plebiscitū. i. p plebē sta

tutū isti. de iur. na. gēn. ⁊ ciui. §. plebs autē.

¶ Plus sub se min⁹ ꝓtiet. vbi gl̄a. Lz pūl mart to occidē adultex cū filia vel vxore deph̄ēsū. p h⁹ significat qꝫ ēt lz vulnerare: vl̄ iniurijs afficere. l. ne mea. §. ius occidēdi. ff. ad. l. iul. de adul. q: pl⁹ē occidere q̄ vulnerā: vl̄ iniurijs afficē. qz illi ꝓuenīt ⁊ signific̄at sub vbo occidē. Jtē iudex ōferti iuram tū i litē ⁊ taxat vlqz ad certā q̄titatez. tñ lz ei cui ōferkiurare i mīori q̄titate. l. videam⁹. §. pe. ff. ō i lit. iurā. Jtē vēdidi vinū qō ē i dolio: apposita est dies i q̄ vinū tollet ōbes: ñ tollis: vl̄ die ñ apposita te interpellato ⁊ expectato sufficiēt ñ tollis indigeo doleo qz sē videme. dic̄ tex. qꝫ lz mihi totū vinū effūdet ⁊ tñ ñ lz tm̄ ptē vini effūdet. l. i. §. lz. ff. ō picul. ⁊ como. rei vē. qz effūdēdo tm̄ ptē ō dolio ita paꝛ me tuat⁹ possz: ac si nihil effūderē. ⁊ iō rō ñ dictat tm̄ ptē effūdēdā. g⁹ si ptē tm̄ effudero obligor ēptoꝛi. ⁊ si totū effundā ñ teneboꝛ: lz rogatus possim bene dimittere ptem. ⁊ sic de alijs.

¶ Plural⁹ locutio plura significat: duoꝝ tñ nūero ꝓtēta ē. c. plural⁹. li. vi. ō reg. iur. Q̄nz āt plura significat geminatiue i suas singl̄aret. sic qꝫ q̄libz singl̄aris i vno solo vificat. Q̄nz āt ñ geminatiue sic qꝫ vnā singl̄aris p se ñ attēdit: sz ipa pl̄alitas sil̄ put singulare ꝓcludit: vel qōlibz aliō ꝓbabile mediū. vbi gl̄a. testatoꝛ dic̄. Lego stichū ⁊ ticiū si mei erūt cū moꝛiar tē altero alienato ⁊ altero ñ. iste ñ alienat⁹ ꝑt peti a legatario. lz. n. fmo plura lis sit. oꝛ tm̄ accipi ac si sepati dixisz. si stich⁹ me⁹ erit cū moꝛiar: ⁊ si tici⁹ me⁹ erit ⁊c. vt. l. falsa. §. fi. ff. ō ꝓdi. ⁊ demō. Rō Bar. qz hec sepatio respicit diuersos effect⁹ ⁊ sepatos. i. dūuz legatarij i quo libz. ⁊ qz sūt duo sui distincti: ita duo dūa distincta ⁊ sepata: ⁊ sic sepati effect⁹. Etiā iō qz legauī quē libet noiatiz: ⁊ sic referr̄ ad quēlibz distincte ⁊ hoc ex fauoꝛe legati ⁊ testi. Sz ibi. Testatoꝛ duobus ipuberib⁹ istitutis filijs suis dic̄. si vterqz ipubes decesserit ticiū substituo. tē si vnus moꝛiē ipubes substitut⁹ nō admittit: imo vt admittat̄ requirit vtrūqz decedē i ipuberi etate. l. pe. C. ō ipu. ⁊ ali. substi. Rō Bar. ē ex dictōe uterqz q̄ ē collectiua. Alij tm̄ dicūt qꝫ fauoꝛe instōmis dictio collectiua sumit̄ distributiue. l. hoc ar. ff. ō here. isti. mō ois substitutio ē ꝓditōalis istituto ergo ⁊c. ⁊ sic bar. i. l. heres. §. cū ita. ff. ad treb. dicit qꝫ in. d. l. pe. vno filio moꝛiēte ipubere remanet alter filius testatoꝛis q ex psumpta uolūtate excludit extraneum substitutū. ar. l. cū acutissimi. de fideiuss. iō vno moꝛiente ipubere nō exīstit cōditio substitutionis: ⁊ sic de alijs exemplis.

De

¶ Dōd⁹ differt ab onef: qz pōdus dī qōdā leue ⁊ qōdā graue. vñ dī pond⁹ meū. i. coꝛp⁹ ego fero quocūqz veneroꝛ: sz on⁹ dī qz sp onerat ⁊ deprimit.

¶ Ponctōes dicunt quedā naues. Unde dicitur. Si ponctōibus trabiciatur. i. mare transferatur vel manibus transeatur.

¶ Pontifices oliz dicebant̄ iperatoꝛes. xxi. di. cleros. di. xi. de capitulis.

¶ Pontificale ē oꝛnamētū epale. ⁊ fm Host. ē auctēticum iste liber: vt ō ser. non oꝛ. c. ꝓsulut. ⁊ no. Jo. an. in clc. vnica. de iureiu.

¶ Porcarius. i. suarius. Re. j. suari⁹. ⁊ dicebā tur oliz q custodiebāt poꝛcos ciuū vrbis romane in pascuis. ⁊ excusabant̄ a numerib⁹ sordidis: vt C. de sua. susce. l. i. li. xi. fm Accur.

¶ Portoꝛū dī qdā pstatio q̄ dat̄ p nauiū applicatōe seu statōe ⁊ mercatōe quacūqz fcā i poꝛtu. Unde differūt pedagia: ⁊ guidagia: ⁊ saltuaria. Re. qōlibet loco suo. Et ista oia dīr poꝛtoria. C. de vectiga. ⁊ ꝓmi. l. iij. ⁊. c. sup. ō v. sig. i gl. vi.

¶ Positio fm Gof. ē dictū qꝫ loco iterrogatōis ponebat̄ oli. hodie ō plano ponit̄ ⁊ positiue fit sic̄ oli iterrogatiue fiebat. vbi gl̄a. Si volebā te ꝓcurare hr̄ditario iure: tūc sic dicebā. Dñe iudex iterrogetis būc: an ipse sit his talis. ⁊ ex q̄ ptē sit hic. hodie vo sic dicet. Dono te eē hr̄dē tal. Jtez pono ipz ex asse heredē. i. extitisse: sz qz hodie simplr fiebant seu fiūt iterrogatōnes sup positōib⁹. igit alr describit̄a Spe. e. ti. sic. ¶ Positio ē breuis verboꝝ formula mētē ponētis ꝓtinēs ad veritatē eliciendā ꝓcepta. ⁊ habuit hoc vbū oꝛtū nō soluz ex vsu hominū diu i causis moluto. sz ex antiq̄. l. ff. ō le. iij. l. offendimus. §. ex diuerso. ibi pone ergo. ¶ Posito igit nihil aliud ē qꝫ dictū de credulitate asserta i vim pstiti iuramenti faciens ad pbatōez aut ipaz āminiculās habēs ānexā iterrogatōem aut iudicis suppletōnē: ar. i auc. de his q ingre. ad app. §. fi. col. v. sic dicte ex cōi ꝓsensu: non tñ sine rōe. ff. ō suppel. lega. l. labeo. iuēte vt ptes erogent pbatōib⁹: ⁊ ne fatigent̄ laboꝛib⁹ ⁊ expensis vt. §. palle. vel pō dī dēm facti nōdū pbati p articulos distincti rite loco pbatōis ppositū spectās directe l̄ idirecte simplr l̄ āminiculatiue ad itētōez ponēt̄ qō itēdit pbar̄ ponēs p ꝓfessiōez aduersarij sui vl̄ ci⁹ ꝓcuratoꝛis. ar. ō elec. dudū. ij. ō testi b⁹ pstitū ō ꝓfes. statuim⁹ li. vi. nec dz pōi nisi h⁹ qō ē facti. ff. ō dote plega. l. i. C. ō legi. l. leges. vñ que vocant̄ positiones i curia ecclastica dīr articuli i curia seculari: ⁊ differt a rōib⁹: qz rōes sūt iuris sz pōnes l̄ articuli sūt facti. Jtē pōnes differt ab iterrogatōib⁹ lz tā positōes q̄ iterrogatiōes fiāt vt p ꝓfessiōez aduersarij reueleṫ ponēs ab onere pbādi qz pōnes fiūt assertiue ⁊ a pte sz iterrogatōes fiūt iterrogatiue ⁊ a iudice: ⁊ ad pōnes dz rndē ps nō aduocat⁹. ⁊ q̄ēcūqz sūt faciende pbatōes fieri pñt pōnes siue añ lit. cōte. siue post. de hoc vid gl. i. c. i. ō ꝓfes. li. vi. q̄ plures ponit ꝓcor. ⁊ alle. cū exēplis de positōe añ lit. ꝓte. ⁊ ēt post. l. ō exceptōe qꝫ actoꝛ sit excōicat⁹: pōit reus hoc mō. ¶ Dono qꝫ pcussisti talē i tali ꝑte coꝛpis tali loco die talib⁹ pñtib⁹. Jtē turbatus ex tali cā aīo inuriādi illū q tūc erat clicus ⁊ erat i possione cleri catus: ⁊ sciebas cū clericū eē. Jtem vidisti eum se

rentē corrona habitū tōsurā clericalē deferēte q
b⁹ p actorē ꝓfessatis ꝓbata ē excōicatō añ lit. ꝓte.
ſz poſt lit. ꝓte. ¶Donec q petā aliquē ab eccleſia q
ꝯ iura retiet remoueri dicā pono iuramīto qō hz
t poſſidet eccl'az ſancti. m. Itē q hz t poſſidet ec
cleſiā ſancti. p. Itē q̄libet eaꝝ hz curā aīaꝝ: t eas
poſt ꝓcilū acqſiuit b⁹ ꝓfeſſato ſuccūbit re⁹ niſi diſ
pēſatōez l'iuſtā cām oñdat. Itē debēt fieri pōnes
ſup ꝓtēz i libello. Et no. q mltiplices ſūt pōneſ.
Una dī pōitio ptinēs t tali coget iudex rn̄dere:
vt i. c. pn̄tū. de teſt. li. vi. t ſi dubiū ē an ptinēs ſit
l'ne icliabit ſe iudex ad id qō ſimili⁹ ē t i dubio
tuti⁹ ē q facit rn̄dere: vt de ꝓfeſ. l. ſtatuim⁹. li. vi.
ff. ō iterr. ac. l. ō eta. ℌ. ex cā. t. l. vbicūqz. c. t. Alia
ē pō iptinēs cui nō cogit qs rn̄dere. Itē quedā ē
negatiua poſitō t talis ñ dz admitti: qr ỹbis affir
matiuis ponēda ē. Nā negatiua nō ꝓbat. t id qō
pōit ſi negat ponēs ipm ꝓbare hz. ff. de ꝓba. l. ii.
t. C. e. t. l. actor. t ō ꝓba. qñ ꝯ falſaz. Fallit qñ at
q̄ p talē pōnē ꝓbari ñ ꝑt. c. ſtatuim⁹. pal. l'ſup fa
cto ꝑgnāti vbi idirecte ꝓbat. c. ex tenoi ō teſti. C.
de ꝓbē. t ꝓmit. ſtipu. l. optimā. Itē poſitio q̄ ñ re
uelat ponētē: vel ei nō ꝓdeſt. nō dz admitti. qr nō
dz qs ad ꝓbādū id admitti: qō ꝓbatū ei ñ ꝓdeſſet
l. ad ꝓbatōez. C. de ꝓba. c. dilecti. de excep. Itez
poſitio q̄ nō fac ad cāz: l'q̄ nō ē ſup re de q̄ agit i
libello: vel ſup eo q p repellat agētē ſi ꝓpōit ex pte
rei dī iptinēs t ñ ē admittēda. Itē poſitō q̄ depē
det ex alia q̄ fit negata l'ꝓceſſa nō ē admittēda qr
ſup eo nō ē ăpli⁹ querēdū. ar. ff. nau. ſta. l. ſz ne. rñ
ſiōi ſit ꝓri⁹ſiē nauta vētz ꝓiis nauigās. vt i auc.
ō hſ q īgrē. ad ap. ℌ. i. colla. v. t. c. p tuas. ō ꝓbat.
l. generaliꝝ. C. de nō nu. pe. Itē poſitio iplicita ñ
dz admitti pp periculū periri. Et iō dz diuidi vt cer
tū t vez rn̄deat: ar. ff. de iterro. act. l. de etatē. ℌ.
qō ăt t. ℌ. nihil. qr ēt iudex cauē dz ne ſit anceps
periri. C. ſi aduerſus vēdito. l. i. c. ſi vo. de iureur.
C. de indi. vidui. tol. l. i. Itē nota q effect⁹ poſitio
num ē. qui eas ꝓfitē habeꝫ p ꝓuito. C. de cōfeſſ.
l. vnica. ℌ. i. t poſitionib⁹ nō rn̄dens hz p ꝓfeſſo. c.
ſi. de iura. calū. de confeſ. ſi poſt preſtitū li. vi. Itz
poſitionibus vbi iuramentū eſt de veritate nō ꝑt
rn̄deri p ꝓcuratorē niſi ſit cā vniuerſitatis vl' cō
uentus. c. pn̄tū de teſtibus preal. c. paſtoralis cū
ſua gl. de iud. Itē poſitionuz vtilitas eſt qr aliqñ
qō directe negaꝫ: idirecte ꝓcedit in toto vel i pte
vt de iureiu. c. cū impoſitionibus li. vi.

¶Pollicitatō ē ſolius offerētis pmiſſio. ff. ō pol
lici. l. iij. t differt a ſtipulatione t pacto qō ē duo
rū conſenſus atqz cōuentio.

¶Poſſio ſm Az. C. de acquī. t reti. poſ. eſt cor
poral' rei detēto corporis t aī t iur' ămiculo
concurēte. Vel ſic. Eſt ius quoddā q⁹ aliqs rem
corporalē vere i ptāte hz. Et dī corporalis rei iō
qr ſola corporalia poſſidenť. Incorporalia ăt dr̄
quaſi poſſideri: t quaſi tradi p paciētiā t vſū. Nā
in corporalia nō poſſunt corporaliꝫ apprehēdi ſiē
tura t huitutes: t iō nō poſſidenť. c. ꝙueſtus. de
de ſo. ꝓpe. i gl. ff. de vſucap. l. legť. ℌ. ſi vina. ff. de
acq. poſ. l. iij. in ꝑn. t tñ preſcribunť. c. cū eccl'a. de
cau. poſ. Iō regula ſexto dic̄ ſine poſſione ꝑſcrip
tio nō ꝓcedit. t dz intelligi ēt ō quaſi poſ. t ibi b⁹
no. Itē impoſſibile ē plures eādē eccleſiā vl' bñſi
cū i ſolidū poſſidē. c. ſz de ꝓba. ō elec. vt qs duas
li. vi. cle. ſi duobus. vt lite pē. vbi gl. vide ēt i. c. cū
veniſſet. de ꝓcu. Et iō bene dī detētio: qr res na
turaliter tenet ab eo q corporaliter iſiſtit ei. Itez
dī corporis t animi t iuris: qr hec tria vt qs verē
dicať poſſidere ꝓcurrere debēt. ſ. actus corporis
affectuſ animi: t āminiculū iurz. nā opus ē vt qs
corpe adipiſcať: vel ſaltē oculiſ. Sufficit. n. plerū
qz viſus oculoꝝ t animi affectus cū volūtate tra
dētis: qr ipſe animi affectus neceſſarius eſt. nō ăt
p ſe corpore: ăut p ſe animo poſſidet: qr certū eſt
poſſionē ſolo animo amitti. puta ſi qs ſe poſſe re
pelli ſuſpiceť. Itē oz q ius approbet. nā lz qs ſa
cre rei vel religioſe corpore t animo inſiſtat non
tñ de iure poſſidet: qr res ſacra vel religioſa nec
ab ignorante nec a ſciente poſſidetur. Et dī poſ
ſeſſio quaſi pedū poſitio.

¶Poſſionū alia eſt iuris tm̄: alia
facti tm̄: alia facti t iuriſ ſimul. Et hec ĩterdū hēt plus iurz: mi
nus facti: ĩterdū ecōuerſo: vt no. de ꝓceſ. pbē. cuz
nūs. t. C. ō acq. poſ. l. i. Itē Hu. de porta reuēna
nata dūaz poſuit iter poſſionē vacuā t vacātē:
vt in gl. ij. C. vñ vi. l. fi. t Jo. ibi rēprobat: t ſic glo.
ꝓcludit q non differūt. Sed vacua: ſiue vacans ē
que a nemine poſſidet animo vel corpore pp lon
gū tps: vel pp oblionē ex lōgo tpe. Et nota q ſi
quis propria auctoritate poſſet ingredi poſſionē
alicuiuſ rei: t accedēdo iudicē ab eo impetrat licē
tiā ĩgrediēdi. talis p ſtatutū ſi oppoſitū caueat ñ
punit. qr potuit ſine auctoritate iudicis ergo mul
to magis cū eius auctoritate ĩgredi. hoc colligit
er gl. ver. in tranſitu. ℌ. multis modis. inſti. de li
be. Itē poſſio ciuilis qñqz requieſcit ſup naturali
vt ſi tu poſſides noīe meo: vel precario a me. Qñ
qz nō requieſcit. vt i vſufructuario meo q natura
lē hz poſſionē ex iure: ſz ego dñs hēo ciuilē rōne
dñii nō requieſcentē i naturali vſufructuarii.

¶Poſſor bonoꝝ ſRe. ſ. bonoꝝ poſſor: vt filius
emācipatus vel agnat⁹: q dr̄ bonorū poſſores
ex bonorū edictali t decretali. nā ſtatim vt habēt
edictā t decretā poſſionē ex hoc bñt ĩter dictū ō
cretū ad hoc vt ꝓſequātur hereditatis poſſionē.
Differūt heres t bonoꝝ poſſeſſor: vt. ℌ. bonorum
poſ. vñ adit⁹ hēditatib⁹ hīs nō deſiderat aucto
ritatē iudicis. ſed bonoꝝ poſſeſſor regrit auctem
t patientiam iudicis. inſti. de bono. poſ. ℌ. quis
autem.

¶Poſſoriū iudiciū eſt tripler. ſ. p poſſione adi
piſcēda: retinēda: recupāda: vt i. c. paſtoralis de
cau. poſ. i gl. iiij. t vide. ſ. iterdictū.

¶Poſſidere naturaliꝝ dī qs cū ē i re vel ei⁹ par

te: vl̃ saltē cū res ē i cōspectu ei⁹ vt ipsaz videat l̃ ptē ei⁹ ſm Az. i ſum. C. de acqui. ꝛ reti. poſ.

¶ Poſſidē ciuil̃r dī qs cū nec eſt i re nec res in cōſpectu ei⁹. ſed poſſionē ſolo animo hz ꝛ rē ō iure retinet. ſ. qꝫ talis ſit ꝑſona i quā cadē poſſit hi⁹ poſſio. vt no. Jo. an. i regula ſine poſſione li. vi. ꝛ allegat ibi iura. Illā la yci quādoqꝫ de facto poſſi dent decimas ꝛ ſpūalia: vt no. Bar. bzr. xiiij. q. i. i prin. i gl. magna. i fi. Illā aliud eſt poſſidere ꝛ aliō legitime poſſidere. de reſti. ſpoli. ad decias. li. vi. Et nota qꝫ poſſeſſio ciuilis ꝛ naturaľ ſimul vel ciuiľ tm̃ requirit ad ꝓſcriptionem ſed naturalis tm̃ nō ſufficit niſi alias ciuiľr poſſideret: vt tractat prolire Dy. i regula ſine poſſeſſione. li. vi. Et ē rō qꝛ habēs naturalē tm̃ acquirit eā clā ꝑ itroitū qñ dñs eſt abſens quē credit ſibi q̃ſtionē motuꝝ. ꝛ ſic mala fide habet naturalē. ergo nō ꝓſcribit. §. q̃ ad nūdinas. l. clam poſſidere. ff. de acqui. poſ.

¶ Poſſidē clā ē abſente dño ꝛ fructuario exclu ſo clāculo poſſeſſiōez igredi: vt dñz poſſiōe ꝑuet.

¶ Poſſidere vi eſt violenter poſſidere.

¶ Poſſidere ꝓcario ē rē ad petitōes vel ꝓeces meas mihi ꝓceſſaz ad vſum poſſidere: q̃ diu pati tur is qui conceſſit.

¶ Poſſidere ꝑ indiuiſo ē aliquā rē ita poſſidē: vt nullā partē i ea habeat ab alijs diuiſaz vel vt nulla ſit ps quā poſſideat ſeparatā ſiue diuiſaz.

¶ Poſſidere ꝑ herede ē ita poſſidere q̃ putat ſe heredem verum: cuz non ſit.

¶ Poſſidere ꝑ poſſore dī ille qui ita poſſidet q̃ ſcit ſe nullā cām iuſtā poſſidēdi hꝫ vt ſi iterroga t⁹ fuerit quare poſſideat vl̃ quō nullā rōnē ꝓtē dit quare poſſideat: ſz dicit poſſideo.

¶ Poſſideri ꝑpe dñr īmobilia eo q̃ eis pedib⁹ quis inſiſtit: vnde a planta venit iſta poſſeſſio.

¶ Poſſidē ãt hoc iure quod iuſte: hoc iuſte: qꝺ bene. quod ãt male poſſidē alienū ē. Male autez poſſidet qui male ſuis vtit vel aliena ꝓſumit. de ver. ſign. ius dictū eſt.

¶ Poſſeſſorē facē cāe rei ſuāde aut i poſſionē mittē ē: vbi gꝫa. Contendiſti talē fundū eſſe tuuz ꝛ ꝓbaſti. iudex ꝑ executorē ſuū mittit te i poſſio nem ꝛ facit verum poſſeſſorē. Item volui agere contra. B. ꝛ eū vocari feci ad iudiciū ꝛ contēnit venire. ꝛ iudex mittit me i poſſeſſionem illius rei quā petebā. nō vt faciat me vez poſſeſſorē ſz vt i fundo maneā cā rei ſuāde ꝛ cuſtodiēde ꝛ rē illā tenebo donec ꝓbauero meā eſſe. ꝛ ſi aduerſarⁱ⁹ meus tādem tedio affect⁹ moueaꝫ. ꝛ de ſua ꝓtu macia reſpiciat. ꝛ metū litē ſi velit aligd dicē bē bit. de hoc ſupra mittē in poſſionē.

¶ Poſſe ideſt debē. ff. de lib. ꝛ poſthu. l. placet: regulariter tñ ꝺ ti. ff. ō off. preſ. l. ſepe. cū ſequēti. de re iud. ñ qcqd. ꝛ C. quō ꝛ qñ iu. l. i. Et multis modis dicīur poſſe. Illñ ¶ Poſſe qdē reb⁹ dāt iul natura ptās. Offiñ meritū quitū diuīa volūtas. De hoc vide gl. in. c. ſciſcitatus. ō reſcrip. ꝛ ibi cō cor. Illā poſſe dicimur ēt illud qō licite ꝛ ſine icō mō nāo poſſum⁹. ff. de ver. ſig. l. nepos ꝑculo. i fi. ſimile ō ꝓdi. iſti. l. filiꝰ qui i fi. ff. vbi ter. vt genera liē dicerī q̃ ꝺ bonos mozes fiūt nec facē nos poſ ſe credēdū ē: vt. xxiij. q. ij. faciat hō. vbi ēt de multi plici poſſione. ꝛ Inn. de ꝓce. ꝑbē accedēs ꝛ. ff. de re. iur. l. in ꝓdēnatiōe. vbi gl. ꝛ. iu. q. vi. hoc qꝑpe. C. de legibus. l. non dubium.

¶ Poſt qñqꝫ ēt notat ſtatim poſt incobationez. vt. l. ij. §. item mutuū. ff. ſi cer. peta.

¶ Poteſt neceſſitatē importat iterdū. ff. de off. preſi. l. ſepe. ꝛ. l. ſequenti. de hoc. ff. de iud. l. nō ꝓ. vbi plene: ꝛ eſt gl. in. ỽ. non poteſt. in regula bñfi ciū. de re. iu. lib. vi.

¶ Poſtliminiū ē ius amiſſe rei recuperāde ab extraneo ꝛ i ſtatū priſtinū reducēde quā quis ꝑ captiuitatē vel ꝑ fugitatē amiſit moribus ꝛ legib⁹ inſtitutū: vt colligiť. ff. ō capti. ꝛ poſtl. reuer. l. poſt liminiū. i. rñſo. Illñ ꝑ hoc ius recuperat qs cū a captiuitate reuertiť iura q̃ amiſerat ꝛ ipō reuerſo fingit hoc ius ipm̃ ſ̃p i ciuitate fuiſſe. Illñ breuiť poſtliminiū ē ius quo reſtituiť res vſucapta vl̃ ꝑ ſcripta ab aliquo alicui quā ꝑ captiuitatē amiſat xvi. q. iij. ꝓterea. Dī aūt a limē ꝛ poſt. i. iuxta: qua ſi iuxta limē domus ſue ſemp fuiſſet ꝛ poſſediſſet: vl̃ qꝛ capt⁹ ab hoſtib⁹: ꝛ vltra limia meri iperij ō ductus poſtea. ſ. limia ſť i domo q̃ finē quēdā fa ciūt. ita ꝛ ipij limia veteres voluerūt eē ſz Az. C. de capti. ꝛ poſtlim. reuer. ꝛ inſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. dictū. ãt ē poſtliminiū. Et dicit lex qꝫ oībus eque poſtliminiū eſt. nō ſolū bis q pugnaī pñt: ſz oībus q̃ eius nature ſunt: vt ꝓſilio vl̃ alijs modis vules eē poſſint: vt. ff. ō capti. ꝛ poſtli. reỽ. ꝛ de voto ex multa in gl. vi.

¶ Poſterior lex: vl̃ poſteri⁹ ſtatutū: ſcriptū: vl̃ pactū: derogat ꝓri q̃ ꝓcurrūt. vbi gꝫa Lex ꝑce dit: ꝛ lex ꝺ̃ia ſeq̃ť: tūc ꝓr tolliť. ēt de ea nō facta mētione. l. nō ē nouū ꝛ. l. ſz ꝛ paſtores. ff. de legi. dū dicē lex. Lz ꝺ̃ie ſint. ō h⁰. c. i. de ꝓſti. li. vi. Illō ē volūtas ꝓdētis legē. Et ſumiť ſignificatū ex ſcia ꝓris legis: ꝛ ꝺ̃rietate poſteriozis. nā condēs po ſteriozē ſcit ēt priozē qꝛ ꝓnceps hz oīa iura i ſcri nio pectoris ſui. c. i. ꝑal. ꝛ. l. omnium teſtōꝝ. C. de teſta. ō ꝓdēdo poſteriozē ꝺ̃riā. vī tollere ꝓrez. qꝛ ſi vult valere illā: vult valere nō iſtā: illi ꝺ̃riaz: aľ eēt incōpaſſibilitas. Ex h⁰ colligiť rō curtā varie ſcriptū poſteri⁹ñ reuocat ꝑ⁹ niſi exꝑſſe fiat ō ꝓr mētio. ꝛ tñ ꝓſtitutio poſterior ēt ñ facies mētionē ō ꝓrtñ derogat ei: vt hic dī. qꝛ ꝓnceps ex certa ſcia ꝓris ꝓſtōnis hñs iura i pectore ſuo recluſa ꝑſumiť ſcire ꝓrez. ꝛ facere poſteriozem. Sz qꝛ re ſcripta ꝓtinēt facta que nō ſunt i pectore ꝓncipis recluſa quia factoꝝ oīum habere mēoriā ꝛ i nul lo deficere diuinitatis ē potiuſq̃ humanitatis. C. de vete. iur. enucle. l. i. §. i. ſi quidē ergo ꝓnceps ñ ꝓeſumitur conſcius primi reſcripti concedendo ſcōm: vt dicit Boff. in ſum. §. derogatur. de ꝓſti.

cipale ꝓcedit: ⁊ lex ꝓncipalis generalis sequit: cō
traria certe ꝓus nō tollit. c. i. in. ii. dicto. de ꝓsti. li.
vi. qz nō apparet ꝓncipē scire illā cōsuetudinē vl
statutū illud imo ꝙsimile ē eū ignorare cū ex alie
no facto iducat. Jō nō ꝑt ꝓcludi ipm tellē voluit
se: quod ꝙsile ignorabat. obtiebat ergo lex illa lo
cū tm̄ in nō ꝓhis ꝓtion cōsuetudini vl statuto. vt
c. i. pal. Sz si ī lege tali posteriori caueť q valeat
generalr ⁊ spāliter non obstāte quocūqz statuto
ꝓria vel ꝓsuetudine: tūc tollit ꝓtior cōsuetudo vl
statutū. ar. l. si qs ī dubio. ff. de le. iii. iuncta. l. quo
tiēs. ⁊. l. rescripta. C. de ꝑci. impe. offe. Et ē rō ex
tenore posteriozis legis quia clare patet in poste
riore tollere velle priozem consuetudinē vl statu
tum: licet ignoret.

¶ Postbum⁹: vl posthuma dr̄ q ꝙ̄ post huma
tionē. i. postq̄ ꝑ̄ datus ē humo nascit. Impropē
āt quilibet dr̄ postbumus: q nascit post testm̄. ꝑm
Azo. C. e. t. postbum⁹ ēt dr̄ nepos q post bumatō
nē aui natus est ꝓpio ꝑ̄ supplite. ⁊ ille ꝓprie dr̄
nepostbumus q̄si nepos postbumus.

¶ Postulatio ē alicuius ꝓsone ad dignitatē vel
societatē fraternā canonica facta vocatio. vl ꝓso
ne ad eligēdū petitio: q̄ eligi nō pōt. Vel sic ꝑm
Bof. Est grate petitio. vt cū ex gr̄a petit aliquez
ineligibilē licēter eligi. Et ē duplex postulatio. s. so
lēnis. q̄ est alicuius inhabilis alr q̄ ꝓp crimia su
pior ad beneficiū vocatō. ⁊ admissiōis petitio: vt ī
c. vnico. de postu. prelato lib. vi. Et hec ꝓfirmata
bz vi electōis. Alia nō solēnis ē petitō facta a su
piore vt tollat obstaculū aliqō eligi ⁊ ad bñficiū
acceptādi illa ꝑsupponit electōz an̄ vel post fieri
vt monachus electus nō potest ꝙsentire sine licē
tia sui abbatis ⁊ sic postulatio licētie ab abbate nō
dr̄ solēnis. ergo postulatio solū ē inēta ꝓp icapa
ces vt illegitimos ⁊ ñ sufficiēt⁹ etatis: l ꝓus bñficia
tos. Nā q capax ē dignitatis ñ dz postulari sz eligi
q̄re postulatio ñ multū differt ab electōe. Et no.
q postulari ōbēt ⁊ ñ eligi sertim̄ licet ꝙsone. ¶ Pri
mo archiepūs ad aliū epātū. ō postu. prelato. bōc.
Scōo epūs ad epātū vl aliū archiepātū. c. ⁊ si vna
nimit. e. t. Tertio laycus ad dignitates. lxi. di. hoc
ius. Quarto clericꝰ ī minozibus ordinibus cōsti
tutus. c. ꝑterea. ō eta. ⁊ qua. Quīto illegitīe natꝰ
de elec. inotuit. Sexto qui nō ē in etate legitima
ꝙstitutus de elec. cū in cūctis. ⁊. c. cū nobis.

¶ Postulare vel aduocare ē aliquē desideriuz
suū: vel amici sui coꝝ iudice: vel apud cū q iuīdi
tōi pēst ī iure exponere. vl alteriꝰ desiderio ꝓdicē
ff. e. ti. l. postulaſ. ⁊. iij. q. vii. §. tria ver. est āt. ⁊. C.
de ꝓcu. l. i. ⁊. C. ō postu. l. ij. ⁊. c. cū sacerdotz. ō po
stula. ī gl. iij. vñ pretor iquit q nō bz aduocatū ei
dabo. ff. de postu. l. i. §. ait ꝓtor. ⁊ intelligit si habē
nō pōt. Habit cui feminis pupillis debilibus ⁊
his q sane mētis nō sūt: l ꝓp potētiā aduersariorꝫ
aduocatos inuenire nō ꝑnt. ff. de offi. ꝓcō. l. nec
qcq̄. §. ult. ⁊ hoc ꝓ salario ꝙcto a pte l statuto
a iudice iurta facūdiā aduocati modū litis ⁊ fori
ꝙsuetudinē quātatē nō excedēte. vñ aduocare
⁊ salariū recipere ꝓ aduocādo bene lz. xi. q. iij. in
lz. xiij. q. v. nō sane. vbi Aug⁹. ad macedoniū in
quit. Nō dz iō iudex vendē iustū iudiciū: aut testz
verū testimoniū qz vendit aduocatus iustū patro
cinū ⁊ iurisperitus verū cōsiliū. licet Guil. dixe
rit q̄ nihil posit recipi pro iusto patrocinio: vt
no. i. c. nō licet. palle. Itē aliq̄ ꝓhibentur postula
re p edictū pretorꝫ. Ēt ꝙsus. Nō cuicūqz datur
vt postulet. i. aduocet. imo vetať. Addictus pene
fuꝰ: puer actor arene. Luminibꝰ cassus: mlr: imu
liebria passus. Cauēant autē aduocati postulan
tes ne causas despatas assumāt ⁊ si forte a ꝓnci
pio assumpserint ignoraēter cū de vicio cause po
tuerit cessent ⁊ salaria iam recepta restituāt. C.
de iudi. l. rē nō nouā. Et nota q quattuor sūt ob
seruāda aduocatis. primo vt cāe qualitatē exami
nēt: ⁊ iustā si voluerit assumāt: iniustā vero repu
dient. Scōo vt modestiā veritatem ⁊ legalitatez
seruent in aduocādo. Tertio vt salariū ꝙuenies
petāt. Quarto vt nec a ꝓncipio cōueniāt de cer
ta pte litis vel cū graui dāno litigatoris. nec pꝰ
ceptā litē vllū pactū ineāt cum eo quē in ꝓpria
fide receperunt ꝑm Bof. in sum.

¶ Ptās qnqz modis accipit. ff. ō ver. si. l. ptās.
Itē ptās qñqz capit ī feminino gñe: vt. c. fi. de iu
di. ⁊ sic capit substātiue ī abstracto: ⁊ addit ei adie
ctiuū: vt ibi fiorētina ptās. Qñqz ī masculino ge
nere vt. c. tua. de homi. ⁊ sic sumit ꝙcretiue signi
ficās officialē ciuitatis habentē iurisditionē l ptā
tē ꝓmo mō dictā: ⁊ sic itez addit sibi ꝓnomē pos
sessiuū dicendo noster vel vester ptās.

De ¶ Pr

¶ Pragma grece dr̄ latine cā. vñ pragmata ne
gocia dr̄. ide pragamaticus. i. causidicus vel ac
tor negociorꝫ ⁊ cāruz ꝑm Jsi. li. v. t. x. q. ii. hoc ius
porrectū. in fi.

¶ Pragmatica sanctio dr̄ cā ī ꝙsistorio ꝓncipis
ventilata coꝝ ꝓceribus sacri palatij: ⁊ ē ꝙstitutō
quā ī pator cōsilio ꝓcez statuit seu sanxit. Qñqz
ēt dr̄ ꝙfirmatio ī scriptura facta ab ꝑatore cū
cāe cognitōe sup ꝑtu pmutatōis: vt. c. i. de re. p
mu. ī gl. ⁊ pragmaticū sacrū est ꝓncipis rescriptū
vt in. c. fundamēta. de elec. li. vi.

¶ Pragmaticarij sūt q scribūt pragmaticas san
ctōes. ⁊ alio mō dr̄ scrimarij l magistri scrinio
rū vel scriniorꝫ memoriales eo q adeptā scriptuā
sanctōz ī scrinio posītā custodiebāt ad memoriā.

¶ Prebēda ē iꝰ ꝓcipiēdi ꝓuēt⁹ ī eccl'a collegia
ta ex actōe ꝓuenies ꝙpetēs alicui tāq̄ vni ō col
legio qō ius ex canonia ōscēdit: ñ dz. n. canōicꝰ
sine ꝑbenda eē. vt in. c. relatū. ee. ti. ⁊ procedit ex
instōne ⁊ officio: qz ex hoc qō facit quis officium
dz ꝓcipere prebēdā ⁊ beneficiuz. sz canonia que
re. s. de. C. vt in. c. cuz. m. ferrariēsis ō ꝓsti. ī gl.
vi. Itē ꝑbenda q̄qz capitur large pro iure quod

alicui nō tāq̄ de collegio sz rōne ministerij officij paupertatz vel vtilitatis p̄cedēt vtēdo ⁊ fruēdo in vita sua certis reb⁹ eccl̄ie vt redditib⁹ quos canonici recipiūt vel alij. de tali habeā in.c. qz non nulli⁹. ō magistris. xvi. q. i. posītiones. ⁊. ℣. illō. Et layci maxime nobiles habēt tales p̄bēdas fz Cō po. in.c. cum. m. ferrarien. p̄cal.

¶ Precariū fm Az. e. ti. i sū. é id qđ p̄cib⁹ vtēdū p̄cedēt vtēti tādiu q̄diu patiēt q p̄cessit. sz fz Bof. in sum. e. t. é illud pign⁹ obligatu creditori: ⁊ a creditoꝛ ipsū debitoꝛi cōcessuz ⁊ vtendū quādiu patitur ⁊ p̄mittit q p̄cessit. vt ē tex. in. l. i. de preca. ff. vbi dicit Vulpianus quod hoc genus libertatis ex iure gentiū descēdit. Et subdit ibidē differt āt precariū a donatōe: qz qui donat sic dat ut nō recipiat illud qđ dat sz qui precariū cōcedit p̄mo sic concedit vt recipiat q̄cūq; placebit. Vel p̄cariū é p̄ctus iter dñm ⁊ colonū: ⁊ é p̄ctus gratuitus ⁊ similis cōmodatio in tm̄ vt quidā dicerēt bos p̄ctus non differre nisi verbis: q tm̄ ēt differūt i re. nā sz i multis p̄cedēt precariuz ⁊ p̄modatuz differt tm̄ p̄cariū a p̄modato. nā p̄modatum fit ad certū vsuz: nec p̄t reuocari vsu expleto. p̄cariū vo q̄cūq; placuerit pōt reuocari. Itē p̄cariuz q̄q; dī p̄ctus de quiquēnio i quiquēnū reuocādus. Et si quiquēnio elapso sub taciturnitate p̄teriat tūc reuocari itelligit talis p̄ctus. dī aūt p̄cariū ꝯ qz est p̄ctus ad preces factus.

¶ Precaria vba sūt hec rogo: volo: mando: fido: p̄mitto: nubeo aūt preceptiuū ē. C. cōia de le. l. ij. in p̄n. mādo q̄q; ē vbū precariū. ar. ii. q. iij. mādasti vbi eps mādat pape. q̄q; tm̄ mādo ponit precep tiue: sicut ēt rogo. vt. xi. q. iij. rogo. q̄q; mādatue vt. ff. ō ne. ge. l. ij. mei rogatu. i. mādato suscepisti. Itē q̄q; depcatiue: ⁊ sic vt frequēt⁹ ponit.

¶ Precaria dī donatō ad p̄ces fcā vsq; ad mō tē recipiētis: xii. q. ii. sepe. xvi. q. iii. clerici. ⁊ é p̄ctus ille affinis ephiteosi. Itz p̄carie dñr q̄dā p̄statōes seu p̄cessiones vsusfruct⁹ ad p̄ces facte i recōpē satōe eius ꝓprietatis que dat eccl̄e cuius forma habet. x. q. ii. precarie.

¶ Preceptū. ℟e. s. mādatū.

¶ Preco é q apō aut i ciuitate publice proclamat vl̄ pnunciat aliqđ faciendū dimittēdū p quē plerūq; fiebat editoꝝ narratio. i. recitatio ⁊ publica in ius vocatio ⁊ citatio alicuius mātimonij vel rei vēdende nūciatio ⁊ subsistatio.

¶ Precise fm cardinalē i rescriptis tm̄ valet sic absolute ⁊ sine cāe cognitōe: vt de heret. c. p̄ christianos li. vi. Et dicit cardinal. si ponit i statuto opat vt ipm non tollat p sequēs statutū in cā i q° sublatū fuisset si non apponeret. Et dat sile ō in ramēto apposito i. l. si qs. i p̄n. ff. de le. iii. Bal. āt dicit q nō valeat precise. i. sine cāe cognitōne. qz sic tex. eēt supflu⁹ an. c. ij. de rescrip. vbi ponit ex presse precise: ⁊ ēt sine cāe cognitōe. Saluādo tm̄ primū dcm̄ dī q ille tex: ponit declaratiue vl̄ ex positiue ⁊ p. i. q dictū magis placet doc.

¶ Precipitiū fit sine mō. ⁊ cū periculo de sepul. ex pte. ⁊ fm io. an. i cle. pastoralis. de re iud.

¶ Prediū dī fundus: vel ager. ℟e. s. Alger.

¶ Prediū vrbanū: ⁊ prediū rusticū. ℟egre ibi dem ⁊ ēt actō finiū regū.

¶ Prediū dotale ē q̄ ista duo p̄currūt. s. q̄ matrimoniū p̄ctuz é: ⁊ traditio p̄dii iteruenit fz Az. de fun. dota. C. in sum.

¶ Prediū canatū fm Jo. ⁊ Accur. C. e. ti. in rubri. fuit p̄dū i quo fuerūt cellule. vñ canat⁹. i. cella. nā cana grece cellariū dī latine. Vl̄ alr erant tūc p̄dia scripta vt redderēt iter cellulas fz Az. ibidē. li. xi. ⁊ eoꝝ coloni dñr canati vl̄ dñici coloni. q̄ dicta p̄dia crāt in p̄us.

¶ Prefect⁹ augustus: vl̄ augustal' dī p̄fect⁹ egypti. vt. ff. de offi. pfect: augusta. l. vna. C. e. ti. l. q̄ i pator. nā ip̄erator maximus augustus i egypto p̄mo prefecti ptātē introduxit.

¶ Prefectus p̄torio ab imitio magister equitū creat⁹ é cū dictatores sibi ātiquit⁹ magistros militū eligerēt q̄ principali solliciudim associati iūmā post dictatores gerebāt ptātem hoc exēplo p̄cipes ad quos gubernaculū reipub. puenit. postea elegerūt p̄fectos p̄torio q̄bus publice discipline emēdatio p̄cessa est: quoꝝ auctōitas ita é ampliata ⁊ adeo approbata vt nec ab eoꝝ finijs appellari nec i itegruz restitutio facile posset stipulari. Et erāt q̄ttuor. i. p̄fectus p̄torio orientis p̄fectus pretorio affrice cuius sedes est i carthagine. p̄fectus pretorio illustris: ⁊ prefectus vrbis. ff. de offi. p̄fe. preto. l. i. ⁊ ibi no.

¶ Prefect⁹ vigilū idē é q p̄fectus nocturn⁹. horū āt offiū é de nocte facē excubias p̄fuerūtq; in cēdijs arcēdis: q ēt cauebāt: iqrebāt: ⁊ punichāt incendiarios: fures. grassatores: effractores: nisi delīquēs eēt tā famosa plona vt ad p̄fectū vrbis deberet mitti puniēda: poterāt ēt iudicare de capsa rijs: q i balneis vestimēta custodiēda susciṕt si aliqđ dolo fecer̄t: vt. ff. ō of. p̄f. vigi. l. ii. ℣. cognoscit

¶ Prefectus ānone dicebāt q de ānona. i. de blada carā habebat. ℟e. s. edit' ceralis.

¶ Prefect⁹ vrbis dicebāt cui ab ip̄eratore concessa ē vrbis administratio q ceteꝝ magistratibus ex q̄cūq; cā ab vrbe p̄ficiscentib⁹ ⁊ recedētib⁹ in vrbe relictis ius dicebat ⁊ oīb⁹ dignitatib⁹ i ciuitate añcedebāt sua dignitate. qui cū ab vrbe p̄sūe diebāt nō habuit iurisdictionē. quā p̄bē tm̄ potuit i ciuitate. Sz fm Az. o. e. t. ēt extra vrbē intra cēte simū miliare bz iurisdictionem vide de offi. prefec. vrb. per totum.

¶ Preiudiciū é q̄si q̄dā prelatō l̄ p̄positō sine p̄locutio vni⁹ rei respectu alteri⁹. ita q̄ aliqđ p̄iudicari alteri ē illud illi proferri: tm̄ hoc vbū p̄iudicat alteri⁹ mōi ꝓstructōez ⁊ ampliorē significationez bz q̄ b⁹ vbū p̄fert. dī eni plōaliter ex ꝓpa ꝓfessōe i iudicio mihi p̄iudicatur. i. ꝓfitēdo mihi ipi i iudicio

p̃iudiciũ feci. ¶Hoc.n.p̃iudiciũ ñ significat ꝓmodũ meũ eẽ fcm̃z icõmodũ: vt si iudex ñ sequat vitã tẽ: z meã ꝓfessionẽ. ita dr res iudicata vitati facẽ p̃iudiciũ nõ vt vitas rei iudicate p̃iudicet. i. ꝓpõat z res iudicata vitati p̃iudicaret: igit ẽ aliqui aliqd p̃poni: ꝛ sic dicim⁹ rẽ iudicatã vitati facẽ p̃iudiciũ i. ei qõ p̃iudicãdũ ẽ dato qꝫ ñ sit vuz. nã dato qꝫ ita nõ sit sicut iudicatũ ẽ tñ p̃ponit veritati.

¶ Preiudiciales actões ꝓ tãto dici pñt qꝫ i ipis tractat̃ magno p̃iudicio l'qꝫ qõni mote p̃iudicãt vbi gĩa. Algz ꝛ me. ꝛ aliqd petz. oppono tibi qõez status dicẽdo qꝫ tu es fili⁹ me⁹ vl'fr⁹ me⁹ i ptãte mea ꝓstitut⁹. aut libert⁹. ꝛ sic de ꝓsimilibus.

¶ Prepositus p̃t dici qlibet q alijs p̃est. vsus tñ obtinuit vt p̃posit⁹ dicat qui quõdã ꝓorat⁹ curã suã p alios gessit: ꝛ ver. sig. quãuis.

¶ Prepositi labaꝝ al' laboꝝ l'ꝛ aliquos labioꝝ a labijs dñr; qꝛ forte corrigebãt eos q male ꝛ p̃n cipe loq̃bãt. dñr ãt labaꝝ a signo bellico qõ fecit fieri Cõstãtin⁹ ex auro ꝛ lapidib⁹ p̃ciosis iter alia signa bellica: ꝛ vertuat̃ a laber. q ergo talibus faciẽdis p̃ponebant̃: dicebant̃ p̃positi: vt. s.

¶ Prepositi sacroꝝ scriniorꝝ erãt illi q p̃erãt scriniis ipialib⁹ q al's dicebãt ꝓrimi eo qꝫ magis p̃n cipi appꝛoriabãt qꝫ alij. Tria ãt erãt scrinia siue camere: ꝛ qb⁹ tractat̃. C. e. ti. l. xij. ¶Primũ scriniũ erat camera epistolaꝝ que p̃ncipi mittebãtur vel ab eo mittebant̃. Scõm fuit libellorꝝ ꝙuentualiũ ꝛ ꝙuentionaliũ ꝛ cognitionũ vel ꝙẽtionũ. Tertiũ erat dispõnuz: vt est registrũ sm Accur. i rubrica eo. ti. l. i. pal.

¶ Prerogatiua idẽ aliqꝫ p̃uilegiũ ꝛ q°. j. dicẽt.

¶ Precẽtores dñr cãtores q i choro icipiũt in ecclesia collegiata. in. c. cuz olim. de ꝙsue. Et dñr duo gĩa cãtoꝝ in arte musica. s. pcẽtor q vocẽ in cãtando p̃mittit: ꝛ succentor q subsequenter canẽ do rñdet ꝛ addit̃ ꝓcentor q ꝓlonat p̃dictis: vt. xxi. di. cleros. ver. finem.

¶ Preses est nomen gñale ad oẽs ꝓcõsules ꝛ legatos cesaris ꝛ oĩum ꝓuinciarũ rectores siue moderatores. vt. ff. de offi. pfi. l. i.

¶ Preses ꝓuincie dr qui in ꝓuincijs post p̃nci pẽ summã gerebat ptãtẽ. istã regna redacta erãt in ꝓuincias quas rectores dicebant̃ p̃sides ꝛ sũt clarissimi vt ballini. ꝛ sic ꝓprie capit̃ siue stricte sz generaliter sumit̃ vt supra.

¶ Presentes dñr q in eadẽ sũt ꝓuincia. l. fi. C. de prescrip. xxx. anno.

¶ Presertiz ponit̃ aliqñ i iure ꝓ marie vt. c. ex litis. ij. de homi. aliqñ ꝓ tñ vt ibidẽ i gl. de pe. dis. xij. c. illud. vbi bo. gl.

¶ Prelati noie itelligit̃ eccla ꝛ misteriũ populi ꝛ eccla ẽ i epo. ꝛ nõ ecõuerso nõ tñ noie p̃lati sp itelligit̃ eccla vt i. c. edoceri. de rescrip. i gl.

¶ Propere ꝓprie. i. nimis cito.

¶ Presbit̃ grece iterp̃tat̃ senior latine ꝛ ẽ nom̃ dignitatz ñ etatz tm̃: z alibi dicat̃ nom̃ etatz. xcũ. di. legim⁹. nã pp honorẽ ꝛ dignitatẽ quã accepit p̃sbit̃ noiat̃. ꝛ dr quasi p̃bẽs iter: ꝛ nõ vt qdã iter p̃tant̃ quasi pre socijs bibens ter. de hoc. xxi. dis. cleros. post mediũ.

¶ Prescriptio bz Gof. C. e. t. Est quoddã ius ex tpe substãtiã capiẽs. i. firmitatẽ. Et bz locũ i rebꝰ imobilibus. Et hec diffinitio ipugnat̃ ab alijs: nã ex p̃scriptõe nõ ꝓpetit ius sz exceptõ. Añ sic diffinit̃. pscriptio ẽ exceptõ rei ex tpe substãtiã capiẽs q̃ diffinitio ẽt ab alijs ipugnat̃: qꝛ pscriptio nõ capit substantiã ex tpe sz ex auctoritate legũ. Jõ p̃ scriptio ab aliis sic diffinit̃. Est exceptio ex tpe cõgruẽs ab auctoritate legũ vi capiẽs negligentib⁹ penã infligẽs: ꝛ finẽ litib⁹ iponẽs: qꝫ oĩo magis vt ꝓpleta. Jnducit ãt p̃scriptionẽ: bõa fides: iust⁹ titul⁹: ꝓtinua possio: ꝛ sine rei vicio. s. qñ res sit prescriptibil' sm Gof. Et no. bonã gl. vlt. i. c. illud. ō prescri. vbi habes quot modis fiat iterruptio prescriptõis naturalꝛ ꝛ ciuilꝛ. vñ habem⁹ dormitionẽ: ꝓpetuationẽ ꝛ iterruptõez prescriptõis. Et requrũt̃ scr ad prescriptõez si valẽ dz. s. titul⁹ possio bona fides: res prescribẽda: ꝓsona prescribẽs: ꝛ p sona ꝫ quã prescribit̃: iter q̃ possio ꝛ bõa fides sũt marie sõ alia: vt no. i. c. illud pal. Et st. xxxi. casus i qb⁹ nõ currit p̃scriptio quos bẽs i gl. fi. c. cũ nõ liceat. de prescrip. vide ẽt gl. sũme. xvi. q. iii. ō vsu. ꝛ prescrip. Jtẽ p̃scriptio ẽ lõgi tpis cõtinuata possessio iter p̃ntes. x. ãnoꝝ: iter abnt̃es. xx. an. l. vlt. Alia ẽ prescriptio longissimi tpis. s. xxx. vel. xl. annorũ ꝛ illa dr longissimi tpis. Añ cũ aliquis rem aliquã tãto tpe possederit ipsam possionis diuturnitatẽ ꝛ tpis cõtinuationẽ prescribit ꝛ actorez remouet siue ꝓ vi siue alr siue titulo nact⁹ ẽ possionẽ l'alio quocũqz iniusto p̃n. Sz si dicẽs ex b° ut qꝫ decime a laycis prescribãt diuturnitate possionis ꝛ cõtinuatõe tpis. ¶Rñdeo notãdo qꝫ fruitutes ꝛ alia iura icorpalia bñ pscribunt̃ spacio. xl. ãno rũ. dũ tñ talia sint q̃ ius cõe nõ vetat possidẽ. al'q̃ possideri nõ pñt de iure nõ prescribũt̃: vt sic decime ꝓ laycos: vt. c. phibem⁹. ō dci. er quo colligit̃ ar. ꝫ laycos volẽtes se tueri pscriptõe tpis: vt possint decimas possidẽ. vide. c. puenit. ō cẽsi. vbi gl. ecclesia ꝫ ecclesiam gaudet pscriptione. xxx. ãnorum. si sine iterruptione possideat monasterium gaudet pscriptõne. xl. annoꝝ. nec minor exceptio religiosis domibus opponi põt cũ effectu ꝛ romana ecclesia centum ãnoꝝ gaudet pscriptõe. Jtez prescriptio. xxx. ãnoꝝ sm ãtiq̃ iura. sz mõ. xl. ãno rũ tollit oẽm actionẽ. ꝛ oẽ ius. c. auditis. de pscri. sed nõ currit tempore scil mat̃ eo. ti. cũ nobis ne sede vacante. c. de quarta. ꝛ. c. decime. ꝛ auditis eo. ti. nec ẽt tpe hostilitatis. c. er transmissa eo. tit. Etiam nec currit ꝫ visitatõnẽ epoꝝ ꝛ pcuratõez debitã. c. cum ex officij. ꝛ. c. cũ accedẽs eo. ti. ẽ itro ductũ ꝓpter desidiam ius suũ negligẽtiũ. ꝛ q possunt pscribere ꝛ q nõ ẽt que res nõ possunt pscribi no. i. c. cuz non liceat eo. ti.

¶ Prescriptz vbis dr ꝫct⁹ inoiat⁹. ꝛ fallit qñ ẽ fcm̃ iestimabile vt mãumissio: qꝛ iestimabil' ẽ. ꝛ tẽ

dat actio de dolo: vt in.l. ōdi tibi.ff.ō ꝑdi.ob ca. da.ꝛ.l.naturaľ.§.qō si facio.ff.de ꝑscrip. nec ide naſcit ciuilis actio: q̄ prescriptis vbis ō dī qua.§. Actio ꝑscrip.

¶ Prestigiū ē qō ꝑstigialis ꝑstrīgit actē oculo rū.i.obūbrato quedā videlz cū vi alicui se aliō vi dere q̄ videt: vt in icātatoib⁹.ꝛ sic pz vt legit i vi tus patrū de quodā ꝓugato nolēte accedere pro ꝓnā vxorē: qr videbat sibi eq̄: quousq; p q̄ndā btm̄ tale ꝑstigiū fuit sublatū. Dicebāt ēt ꝑstigia captō nes vbor qb⁹ obūbrāt.ꝛ iō dicebant. ꝑstigia vsu ti iuris: vt.§. ius vsutū hec azo. C. de le. adul. ꝛ de hoc. xxvi. q. v. nec mīr post vnā colonā, vbi dī de magor ꝑstigijs q̄ nō sit va sed fantastica ē ꝓbāt ꝛ ꝑstigiū dī iuenisse mercurius: vt ibidē tex.

¶ Presūptio pz spe. e. r. ē argumētū ad credēdū vnū fcm̄ surgēs ex ꝓbatōe alti⁹ vt ex coexistētia vl̄ ꝓiacētia ꝓsonar suspectar ꝑsūit coytus. c. l̄is e. u. vbi sol⁹ cū sola: nud⁹ cū nuda i eodē lecto ex ꝑsūptōe violēta ꝓbāt copulari carnaľr. Sz sin Bof. diffinit sic. Est alicui⁹ fci dubij. aliquotiēs plēa: aliquotiēs semiplēa iuestigatio: seu ꝓbatio. Jtz ꝑsūptō ē qōdā mediū itellectuale vitatz elicitē de ex circūstātijs surgēs exēplū pone i. c. studijs e. t. Jlla tm̄ ꝓbatō nō iſert ō necēario. qr aľr se res bīe nisi sit ꝑsūptio iurz ō iuſ. Ad̄ tres sunt spēs ꝑsūptōis. Una ē temeraria: q̄ ꝓsurgit a maľ bōi b⁹: ꝛ ex causis plurib⁹. aľ puerib⁹. ꝛ suspitōib⁹ le uib⁹ ꝛ hec ꝑpellit. ꝑprobabiľ ē vt. ii. q. i. ꝓmo oues de sen. exc. iq̄sitōi. Alia ē ꝓbabiľ siue vsimiľ. que surgit ex multz causis ꝛ suspitōib⁹. ꝛ hec admittit ad ꝓbatōem semiplenā: vt de ꝑsūp. i mltz caplis ꝛ in. c. sollite de resti. spo. vñ coadtuat ad ꝓbatō nē si sint alia coadmicula. c. a nob q mat. ac. pos. vbi gl. admittit ēt ad purgatiōnē idicēdā. c. siqs. ō purga. cano. ij. q. iiij. plbr. Tertia ē violēta: qr q̄ ad ꝓnūciādū: vel ꝓdēnādū sufficiēs reputat. xxxij. q. i. dixit dns. ff. de bis q sui vel alie. iur. sūt. l. filiū. ꝛ c. l̄is. de ꝑsū. Diffinitiōes ꝑsūptionū vide plene i. c. is q de spon. i gl. ij. vbi de qntuplici ꝑsūptōe. Et vide no. p Jo. theuto. l. di. c. ferrū. vbi ō diuer sis ꝑsumptōibus. Nā ꝑsūptio violēta subdistiguitur: qr alia iurz: alia iurz ꝛ de iure. Jurz ē cū ius ꝑsūit aliqd: sz nō statuit sup ꝑsūpto. ꝛ illa recipit ꝓ riā ꝓbationē. xxxv. q. ij. extraordiaria. xxvj. q. i. nec aliq̄. Jurz ꝛ de iure ē cū ius fingit ꝛ statuit de fic to: ꝓ quā fictōez nō admittit ꝓria ꝓbatio. c. ad id. ꝛ. c. is q de spō. ꝛ ō ꝓdi. appo. c. p tuas. vbi viō cō cor. multas. Et q̄ľ ius fingit: vide Bof. i sū. e. ti. Nā differūt ꝑsūptio ꝛ ficto iuris: de quo. §. fictio. Et vna ꝑsūptio tollit alīā. c. cū itez. R. de elec. vi de gl. optimā i. l. ñ ē vsimile. ff. q̄ me. cau. Et no. doc. regulā q̄ ꝑsumptio cōis trāsfert i aliū onus ꝓbādi. l. gñaľr. §. si petitū. vsi. sz cū ex ꝑsūptiōe. ff. de fideicōmiss. libe. Jtē ꝑsūptio ex necessitudie fā guis vicit oēs alias ꝑsūptōes: vt ē gl. i. c. fi. ō sta. vt si lego ludo eni. ꝛ sūt duo eiusdē nois ꝓpriꝰ ꝛ cognois ꝑsūit ꝓ illo q̄ mihi necessitudie ꝓiungit ꝛ qr ꝑsūptio surgit ex q̄litatibus sciēdū q̄ q̄daz sūt q̄litates itrīsece ꝛ nāturbōi inherētes. Et hanc q̄ dā adherēt aie. ꝛ q̄dā corpi. exēplū ō ꝓmis. vt bo nitas: malicia: ꝛ i dubio ꝑsumit ad bonā ptem. qr nāturaľ nascimur sine malicia. ar. c. ad mentiaz. xi. q. iij. ꝛ taľ ꝑsūptio trāsfert onꝰ ꝓbādi i aduersariū: ꝛ sic itelligit. c. vnicū. de scrut. nisi semel eēt ꝓuict⁹ de malicia. taľ. n. sꝑ malus ꝑsūit. ii. q. v. ꝓto. ꝛ. c. se mel. de re. iur. li. vi. vel si eēt ifamat⁹. sic. n. ad euz trāsfert onꝰ ꝓbādi de scōis: vt sanitas: ifirmitas: ꝛ itez in dubio ꝑsūit i melius. ꝛ negās ꝓbabit: vt l. nec codicilli⁹. C. de codi. nisi qs fuisset ifirmus in firmitate aliq̄ de sui nā ꝓpetua: vt epistola: vel ap poplexia. c. cū it. de elc. vel vbi dubitaret de ꝓpe tuitate ifirmitat⁹: vt i furioso: ō qr allegat ꝓtium dz, pbari. iij. q. ir. iudicaľ. Siľ si negef qs legitim ꝓbet negās. c. trāsmissa. q fi. sint le. Scōo aliq̄ sūt q̄litates extrīsece ꝛ accñtales: vt eē diuitē iurisco sultū. musicū: medicū: cozaulā ꝛc. q̄ nō nāturaľ adue nīūt. nā nā nō facit artē sz bñ ꝓpat ꝑm Bal. ꝛ in his ſ on⁹. ꝓbādi icūbit cuicūq; legāti ad fūdādā itē tionē suā siue affirmatiue siue negatiue. allegat marie cū ps aduersa fūdauit itētionē suā: non tm̄ sp succūbit ñ potēs, ꝓbare sic q̄ alē ꝓp isti⁹ ñ, ꝓba tionē admittat ad itētuz suū. nā adhuc iudex ex offō ꝑt illū refutare si sibi ꝓstiterit eū indignū: ꝛ bⁿ ē i cā i q̄ vltra allegatōes ꝓtū iudex ꝑt iparti ri offm̄ suū: sec⁹ i cā vbi ō hoc nō posz nisi petit⁹.

¶ Preter qō capit excluſiue qñ iclusiue vide. c. l̄as. i fi. de ꝑsūp. ēt vide Jnn. i. c. dudū. ij. ō elec. ꝛ i cle. i. de sū. tri. ꝛ fi. ca. p gl. ꝛ Archi. i. c. ebrō. xiij. q. i. Jtē Bar. i. l. i. i. fi. ff. de pig. ac. ꝛ p alios i. l. ac tōe. C. de trāsac. ꝛ i regula pcm̄ ō re. iu. li. vi. Stat n. iclusiue ꝛ augm̄tatiue qñ cadit iter res pēt⁹ se patas: vt dicēdo Lego tibi oēs vineaľ meas ꝑter domū. Sz stat excluſiue qñ cadit it dictōes signi ficātes fs sibi iuicē ꝓtās: vt lego tibi oēs libros meos ꝑt salicetos ābos Rich. ꝛ bar. viō ō b albu cū i alphabeto suo: ꝛ no. i. l. medico. §. vxori. ff. de le. l. Jtē ibi capit exclusiue: Lego oēs fuos meos ꝑ ter Sēproniū. Rō qr sēpro⁹ eximit ō oīoe pcedē ti: vt ibi nō icludaľ. l. nāqz. §. fi. ō penu. leg. ff. ꝛ su mit rō ex bⁿ: qr ē volūtas ꝓferētz ōclata eo q̄ aľ hec vba ꝑt sēpro⁹ nihil oparēt: sz ibi sūt iclusiue lego oēs libros meos tali ꝑt sciphū argēteū quez apō eū deposui. Rō: qr hec volūtaľ ꝓferētz ꝛ vba ꝑter sciphū ꝛc. aľr nihil oparent: nisi inclusiue ex ponerent. Jtē ponit qñqz coniunctiue non iclu siue: vt ibi de bis seruis qui sūt i pātimonio ꝑter ō cē quos legauit icio lego ōcē seyo: qr senī⁹ ē: ꝛ ōcē legauit icio. ꝛ sic ꝑ legatū fcm̄ seyo ñ fuoco fcm̄ ti cio: ꝛ sic itelligē bñ ꝓuctie. i. ꝓtinuatie sic̄ sit ꝓtinua tō ꝑ dictōz ꝛ qñ ꝓtinuat oīoes. Nā i ꝓdictz legatz ꝛ tici⁹ ꝛ seyus nō sunt cōiuncti cōiūctōne que fa cit vnū corꝑ⁹. de q̄. in. l. re. ꝓiuncti. ff. ō le. ii. ꝛ ideo si i patrimonio eēnt tm̄. xv. serui ꝛ tici⁹ haberet decē seyus tm̄. v. l. si ita legatuz. ff. de le. i. Et ē rō quare significat sic ipla volūtas ꝓferētis decla

rata ex ꝓiectura q̄ testō nō vlt revocare nisi ex ꝑsus apperet. Si. n. hoc casu poneret iclusiue: tē sey⁹ hēret. r. legata ticto ꝛ cū hoc alia sibi legata ſ. suos i pmonio exñtes: ꝛ p hoc eē revocatū legatū ticij: qō ñ ē dicēdū. Jtē ibi cū papa dic dispē so tecū vt alia bñficia ꝑter obtēta posits obtinere. ponit ēt ꝓtinuatiue siue ꝓiunctiue. Illā sent⁹ ē: talia obtineas cū obtēt: ꝛ sup istis tēt dispēso ita q̄ ob tēta nō icludūt i dispēsatōe: vt i. c. dudū. de elec. q̄ hoc nō vt ō volūtate ꝓferētis nisi exꝑsti⁹ declaret eo q̄ dispēsatio i casib⁹ odiosa sp restringitur. Jtē exclusiue ñ exceptiue pōit ꝑ sine: vt ibi ꝑter spez. i. sine spe. ꝛ sic dī dilatio tāda ē illi q̄ ꝑeter spez trahit ad alienū iudicē. l. si q̄n. C. de dila. ibi ēz nō ponit exceptiue nec iclusiue: q̄ ozo illa b⁹ nō patit. ꝛ sic tm̄ ponit exclusiue. ꝛ sic ō alijs.

¶ Preterire ē testatorē omittē aliquē q̄ su⁹ bis ē eo ñ istituto siue eo exheredato vt habuistis. ſ. de heredibus.

¶ Preteritio dī tal omissio vel exheredatio ſm Azo. i ſum. C. de libe. ꝑte. vel exhereda. isti. ō here. que abintesta. defer. ſ. eadem. vt supra.

¶ Pretor ē q̄ i vrbe rōana iudicio senatus ad dissipandū vl discceptādū dubios act⁹ ꝛ cās ordinabat. Et erat ei⁹ offm̄ ānuū vel annale: q̄ solo āno durabat. Et anteq̄ a pplo rōano ad ꝓncipē translata fuiſſ ptās vel añq̄ rōana ptās sub ipatore veniret habuit ptātem plenā faciendi ius ꝛ statuta ꝛ edicta. cui⁹ edicta iuris onerarij noie cē sent: q̄ huiusmōi honore aucte pollebant: vt. C. ō offi. ꝑto. l. i. ꝛ ist. ō iur. na. gen ꝛ ciui. ſ. ꝓtor quo q̄ edicta. ꝛ no. i. l. certū. C. vñ legit. q̄ ꝓtor viuus ponus dz seq ꝓtorē mortuū q̄ ius ciuile.

¶ Pretor fideicōmissarij⁹ dicebat ille q̄ fideicō missis relictis cognoscebat ꝛ ius dicebat ꝛ redde bat dicens ius dabo. ff. de orī. iur. l. necessariū.

¶ Pretor pegrinus dicebat ille q̄ iter pegrios q̄ in ciuitate afflebat vel ꝓfluebat ius reddebat.

¶ Pretor vrban⁹ dicebat qui cū ꝓsules ad bel la finitima alias vicina vocarēt ius necessariū i ciuitate reddebat. ff. ō orī. iur. l. ij. palle.

¶ Pretorū ē locus i quo ius ex more reddit. ēt dī loc⁹ i q⁹ qs ꝑfectura exercet cū suis officialib⁹ ꝛ cās tractare solet. itē ē dom⁹ ꝑsidis ꝓuincie assignata ꝛ locus deputat⁹ iudicib⁹ ad cognoscēduz ꝛ ad deputandū vel ad sententiandū de causis.

¶ Pretorū vt in ti. de offi. preto. ff.

¶ Pretorū pignus dī illud q̄ ō alicui datur a iudice.

¶ Privignus dī q̄ ex marito mulieris nat⁹ est anteq̄ fuisset maritus eius. ꝛ ecōtra.

¶ Privigna dī ꝑꝑe q̄ ex vxoꝛ viri nata fuit añ q̄ eēt vxor sua. ē ergo filia vxoris ab alio viro ꝓ ri genita. ꝛ privignus filius talr genitus: quoꝛuz pater vitricus eius appellat.

¶ Prevaricatores sūt q̄ vera crīa fraudolēter occultāt. dī ät ꝓuaricatoꝛ q̄si varicatoꝛ a varica ceruice. q̄ aduersaz ꝑtem adiuuat ꝑdita sua cā ꝓ pria dū huic istat corpe ex vna ꝑte ꝛ illi mente ꝛ corde ex altera ꝑte: vt. ff. de ꝓuarica. per to.

¶ Priates ꝑꝑe loq̄ndo sūt patriarche. di. xcix. c. i. ꝛ. ij. Etiā ponit prias ꝓ archiepo. c. sane. ō fo. ꝑpe. Illā nō ē dna iter ꝓmatē ꝛ archiepm q̄tum ad effectū: vt i. c. duo. ō offi. oī. nā ius canonicū ñ curat ō nominibus. c. petitio. ō ꝓcu. di. xxi. cleros ꝛ. c. pce. vbi ē nisi diuisio nominū: cū dī archipmates; siue ꝓmates siue patriarche. ¶ Primates officioꝛ sunt qui officijs ꝓsunt.

¶ Primiceri⁹ dī ille q̄ ꝓrio loco script⁹ ē in mſi cula notarioꝛ: ꝛ ꝓmū locū obtinet: ꝑz le. vt. C. ō ꝓmice. li. xij. i rubri. Sz ſm canones ē nomē dignitatis: q̄ subest archidyacono: vt. c. vnico. ō of. ꝓmice. Dicit enī ꝓmus in cantu vl in choro: qui i alqbus ecclesijs dī cantor: siue succentor.

¶ Primipularij dñr ꝓm administrātes q. ſ. ꝓrio actōem sui officij administrāt vel ſm Hug. q̄ primiculū portāt. ꝛ vtroq̄ mō accipit ſm Accur. C. eo. ti. in rubri. li. xij.

¶ Priogēitū vocat scriptura. ñ quē ff es sequūtur ſz q̄ ꝓrio nat⁹ fuit de vb. sig. c. ioseph.

¶ Primitie sunt prime ptes fructuū deo offerē de. Hinc ē q̄ sacerdos ꝓmā missaz cātās dī cele brare primitias.

¶ Priceps qs dicat. bī Jſa. ix. ibi. Deus fortis ꝑ futuri seculi ꝓnceps pacis. Jnterdū dī āgel⁹ Josue. ix. Ego sū ꝓnceps exercit⁹ ꝛc. Jnterdum papa ō ꝓse. di. i. corpa. Jnterdū epus. de maio. ꝛ obe. si qs. l' ali⁹ iudex eccl'astic⁹. xiij. q. iiij. diffinit. i fi. Jtē dī ipator ō re iudi. ad aplice. i ꝓn. li. vi. Et appellatōe ꝓncipis itelligit̄ r ecclesia vnica ō baptl mo vbi bona gl. ꝛ i vſi. fcu. ſm Bal. Jtē ꝓnceps dī diabolus: vt Luc. xi. c. Jn ꝓncipe demoniorū eiecit demonia. Sic. xxiij. q. viij. ſ. ecce. v. ſz notā dū. ibi venit ꝓnceps. Jo. xiij. Jtē dī glbz secularz dñs: vt. xxiij. q. v. ꝓncipes. Jtez dī ꝓncipal' ps in quolibz iudicio: vt. ff. de ſor. cor. l. i. ſ. i hoc iudicio. Etiā ꝓnceps dī gltbet ꝑlatus eccle: vt di. xxxv. c. ecce ꝓncip. ꝛ. c. corpa. ꝓcalle.

¶ Privata ꝑsona ē ꝑsona carens functōne publica. vide supra ꝑsona.

¶ Privatū ius ē illud q̄ ꝓncipal' ad singulorꝫ vtilitatē ptinet. vt i pactis ꝛ quētōmbus singulariū ꝑsonarꝫ. Re. ſ. ius publi.

¶ Privata ōlicta dñr q̄ ciuil' tractant. vt si mihi furatus sis. r. ꝛ ego rehabeā ago non vt corpaliter puniaris. Sz publica delicta sūt quoꝫ ꝑsecutio ē ꝓmissa cuilibz de ppl'o. quale est crimen lese maiestatis: vl' accusatio ō ſuſpecto tutore vl' curatore: in qbus omnes accusare ꝓnt.

¶ Privati dñr ꝑꝑie q̄ nō sūt ꝓstituti i aliq̄ dignitate. xxiij. q. i. q̄ ꝓ. Jtē dñr oēs exēpti a iurisdictōi siue sit collegiū siue aliq̄ spālis ꝑsona. vii. q. i. peti sti. ꝛ di. iij. priuilegia.

¶ Priuilegiū ē ꝓncipis bñficiuz ꝓ ius cōe indu

ctū. ifiō. n. ē ꝓuilegiuz nisi aliqd idulgeat ſpāle. c. abbate. ō ỽ. ſig. ⁊. c. i his. ō ꝓui. ⁊ dī qſi ꝓuās legē vl̄ eſt lex ꝓuata. i. vnius añ alios honor vl̄ digni tas aut imunitas q̄ ſibi ꝙuēit eor q̄ alius icūbūt: vel que ō iure cōi alleganť. Naz ꝓuilegiū ꝟz Iſi. li. vi. ide dictuz ē q ī ꝓuato cōceditur ō hoc di. iii. ꝓuilegia. Iuſ. n. cōe ad vnā ꝑſonā directū ad oēs extēdiť. Iri. di. miramur. ō re iudi. in cauſis. Dñr ergo ꝓuilegia ꝓuator leges. i. a iuſ cōi exceptor vt i. c. ꝓuilegia ꝑal. Et nota q ꝓuilegiū ñ tollit p ius cōe niſi ō ipo mētio fiat: de reſcrip. cū ordinē. Nec tollit vnū p aliud niſi i ſcdo fiat mētio ō prio c. venies. de ꝑſcrip. vide gl. vltimā i. c. i. ō reſcrip. Et ꝓuilegiū ē duplex. ꝑſonale: ⁊ reale. c. mādata. ō ꝑſump. ꝑſonale extinguiť cū ꝑſona imo q̄q añ ꝑſonā extinguiť. vt cū eo male abuniť. ⁊ ſeqť ꝑſonā. ⁊ hoc ver de ꝙceſſo ideterminate q: cū deter minatōe loci l̄ tpis ꝙceſſuz nō ſeqť ꝑſonā ex̄ locū vt ē ꝓuilegiū vſus palij. c. ex tuar ō auc. ⁊ vſu pa lii. Etiā extincta re extinguiť ꝓuilegiū reale. xvi. q. vii. ⁊ hoc dicimus i. c. abbatē. i fi. ō ỽ. ſig. ⁊ gl. i re gula ꝓuilegiū ō re. iur. li. vi. Itē ꝓuilegiū pdiť pp ſer: vt i gl. vnica. i fi. i. c. renouātes. di. xxiij. Et eſt duplex ꝓiuilegiū. ſ. gñale ⁊ ſpāle. Gñale ē q cōi corpori vl̄ collegio ꝙcediť: vt i. c. cū ⁊ plātare. eo. ti. vl̄ vniuerſitati. xvii. q. iij. ſi qs ſuadente. Et q̄ ꝙceſſū ē mioꝛib⁹ ⁊ eccl̄s circa ꝟctus vl̄ q̄ſi ⁊ cir ca iudicia. Itē q̄ ꝙceſſuz ē mulierib⁹ circa fideiuſ ſores. Spāle ē q̄ ꝑſone ꝙcediť ⁊ illō extinguiť cū ꝑſōa. vij. q. i. penſu. ⁊ regſa ꝓuilegia ꝛc. ⁊ pōe exē plū ō ꝓiuilegio. vbi gl̄a. Dr̄iceps ꝙcedit depor tato l̄ alij ñ valēti teſtari ꝟz ius cōe rōanor ciuile liberā teſti factōez hoc ꝓiuilegiū ſignificat q poſ ſit teſtari ꝓuādo ſolēnitatē. q̄ ō iuſ ciuili reqriť in teſtō vt. l. ſi q̄ſ. C. ō inof. teſta. Et ſūť ſignificatū ex ſolēnitate: q̄ multis vigilijs ē excogitata q̄re ñ ē ỽiſile ꝓncipē tā facilť illā tollē velle: ex ꝓiuilegio ſiue nā ei⁹ ē: q: ꝓiuat ius cōe ⁊ ſic ỽba ōbēt reci pi ī ſuo ſignificato ſtrictiori. Itē ibi ꝓnceps volēti teſtari ꝙcedit liberā teſti factōez itelligiť q poſſit teſtari ñ ꝓuata ſolēnitate iurz cōis ciuiliū tñ cō ſtet ſic ō milite: dī q ſignificatū ſūť vt ꝓiuilegiū valeat ⁊ aliqd ꝙcedať. niſi. n. ſic itelligēť nullū eē ꝓiuilegiū. itē ꝓnceps ꝙceſſit alicui edificaŕ licē ī loco publico itelligiť ſine alt⁹ iniuria l̄ icōmodo vt. l. ij. ſ. ſi qs a ꝓncipe. ff. ne qd i lo. pub. fi. Rō q: oēs tueť ab iuriſs ỽiſiť ñ vl̄ aliū ledē nec ꝓn ceps vl̄ valē ſuū ꝓiuilegiū q̄ ē i alt⁹ detrimtū l̄ q̄ tollit ius cōe: vt. l. quotiēs. ⁊. l. reſcripta. C. de ꝓnc. ipe. of. ⁊ hoc ver niſi i ꝓiuilegio fieret renu catio legis derogatiue. ſ. dicēdo ñ obſtāte. l. tali l̄ tali vt. l. ſi qs i ꝓri. ff. ō le. iij. idē i quouis cāu quo euidēter appet ꝓncipē velle tollē legē derogātē ꝓiuilegio: q: volūtas ſua ē lex niſi ꝟctuť legi euā geliſ: q: hanc tollere nō pōt.

¶ Probatio ꝟz Azo. Eſt rei dubie p argumēta oñſio. ſz hec diffinitō ꝟz Bof. locū ſolū bz ī his q̄ ꝑbāť p iſtātiā diſputatōis ñ āt ī iudicio vbi ꝑba tio fit p teſtes ⁊ inſtr̄a. ⁊ plerūq; p ī dicia ⁊ ꝑſūptio nes. Et dī ꝑbatō ab aduerbio ꝑbe. nā ꝑbe fať q ꝑ bat q̄ ītēdit: q: p hoc penas ñ ꝑbātiū euadit vl̄ ꝑ batio ē rei dubie i iudicio legrie fcā declaratio. Quānis hec diffinitō moderet ꝟctis ⁊ dī ēt ꝑba tio q̄ſi ꝑba actō rōe q̄. ſ. Et nota q ꝑbatō fit ſim plr. ¶ Dr̄io p aſpectū vt i notorio q̄ ꝑbať p facti euidētiā. c. euidētia. ō accu. c. ꝓpoſuiſti. ō ꝑba. ff. ō vē. iſpi. l. i. i ꝑn. xvi. q. iij. iter memoratos. nec ob. q oculus plerūq; fallit. c. cām. eo. ti. xxvij. q. i. nec aliq̄. q: freq̄nti⁹ ñ fallit. ō hoc vide Bof. ō ꝑba. i ſū. ſ. inſinuata nob. etiā fit ꝑbatō p aſpectū i atro ci iuria. ff. ō iur. l. ij. Itē i etate. vt. l. mior. ff. ō mi no. Scdo fit p teſtes plures l̄ ēt p vnū cuz alijs p ſūptōib⁹ vehemētib⁹. Tertio p inſtr̄a. Quarto p ꝓfeſſōez. ⁊ hi q̄ttuor modi ponūť i. c. cū ad ſedē. ō reſti. ſpo. Quito fit p ſcriptūrā ātiquor librōr. c. cū cāz e. ti. Sexto p violētā ꝑſūptōez. xxxij. q. i. di xit dñs. Septio p famā cū alius ꝑſūptōib⁹. c. tertō loco. e. ti. Nā vicini fama fať ꝑbatōz. c. vlt. ō fri. ⁊ male. ēt p famā cū vno teſte. c. ſicut. de ꝑba. ⁊ ſi iudex dubitat ō fama q̄rat a vicinis. ff. ō magi. cō ueni. l. i. pōt āt fama ꝑbari p duos teſtes. c. i l̄ris ō teſti. ⁊ magis ꝑbat fama q̄ vnus teſtis vt dī in c. ſup eo ō ꝙſan. ⁊ affi. iij. q. iii. ſ. ſepe. Sz nūqd p famā ⁊ vnū teſtē dz qs ꝙdēnari ō crie Ber. i gl. c. venies. ō teſti. dic q nō. Rō q: i crie debēt eē ꝑbatōes aptiſſime ⁊ meridiana luce clariores: ſe cus in cā ciuili. C. de ꝑba. l. vlt. Octauo p iuramē tum. Et nota ſolu ſacro credit q̄ſ de ꝙſcientia ali cuius querit ſiue dubitať de ſen. excō. c. ſi vo ali quis. Itē ꝑbatio teſtibus ⁊ fide tabular. ꝙſtat. c. fors de verbo. ſigni. vide Bof. eo. ti. ſ. ſpecies p bationum.

¶ Probatoria vl̄ ꝑbatorie officior ſūt docuñ ta ad ꝑbādū aliquē eē ꝓiuilegiatū ad offm aliqō aucte impali vt pōt colligi. C. ō apparito. ⁊ diuer. officio. l. ꝑbatores. li. xii.

¶ Procōſul dī iudex ordinari⁹ ⁊ ē iudex a ppło ꝙſtitutus nō a ꝓncipe delegat⁹ nec ab alio. ſz añ impatoriā maieſtatē creatus cui⁹ offm erat ī ꝓui ciis dirigi. ſ. i regno tributarijs vt p eū ꝓuiciales ſua negocia expedirēt bic ỽo pluries nō pt vti fa ſcib⁹ q̄ ſextes. nēo. n. ſeptio ē creat⁹ pcōſul: ⁊ niſi ſemel pcōſulat⁹ fungebať iſignijs. ⁊ in ꝓuiciā ad eū ꝓtinebat vt ad quoſcūq; magiſtrat⁹ reſpiceŕt ff. de offi. pcōſul. l. pcōſules.

¶ Procōſul legatus eſt cui ꝓconſul ꝓuiciaz ingreſſus mandat iuriſdictionem

¶ Procurator ē q aliena negocia mādato ſibi a dño fcō gerēda gratuite ſuſcipit plura vel vnū ff. ō ne. ge. l. iii. ſ. negociū. ⁊. ff. vi bo. rap. l. ii. ſ. q̄ ait: ⁊ dī gratuite: q: ſi iteruenit merces nō ē ꝓcu rator ſz locator opar: dī mādato dñi ad excludē dū tutorē curatorē collegia ⁊ ꝓlatos eccl̄ar q ꝓ curatores ꝙſtituē ñ pñt ſz ſindicū l̄ actorē. ⁊ q̄ ſit

dña iter ꝓcuratorẽ ⁊ sindicũ actorem ⁊ vicedñz notaꝝ ō sindi.c.i.ō offi.or.cũ vol. ⁊ ꝓstituiꝝ māda to gñali vel spāli.ff.e.ti.l.i.⁊.ff.mā.l.si remūerādi §.i. Vel sic. ¶Procurator dī is q̄ i iudicio l' māda to dñi negocia administrat agēdo l' ōfendēdo.l.i. §.i.ff.e.ti.iter quē ⁊ aduocatū;hec ē dña q̄ ꝓcura tor cām abñtis tractat aduocatꝰ vo cām pñtis:vt q̄z tñ postulare dī vl' ꝛz cano. Dis administrator rite dī seu vocaꝝ ꝓcurator:vt.i.q.iij.saluator. ISTā ꝓcurator ē nom̄ gñale ad quēlibet administrato rē ⁊ p sequētia q̄ tradunt i ꝓstōe restringiꝝ ad id ō quo agiꝝ oz ēt offiū ꝓcuratoris eē gratuitū:q̄ si qd recipit facit ꝯ bonos mores ⁊ hoc itelligiꝝ q̄n paciscit vt bēat certā ptē ei⁹ de quo ē q̄ō q̄ō nō lz pōt tñ licite recipe salariū ꝓ labore suo. Et nota q̄ duplex ē ꝓcurator.s.ad iudicia ⁊ ad negocia q̄ differūt i trib⁹ q̄ ꝓ iō ꝓcurator ad iudicia nō cō stituit ꝓcuratorē aliū nisi post litꝫ ꝛte.cū iā ē dñs litis ante litis ꝛte.aliū ꝓcuratorē dare nō potest nec tutorē nisi sit ꝓcurator i rē suā q̄ ante ⁊ post litꝫ.ꝛte.ꝓstituere pōt. Sz ꝓcurator ad negocia cō stituere ꝑt libere aliū ꝓcuratorē quēcūq̄z vult.c.i. de ꝓcu.li.vi. Scōa dña hꝫ i.c.q̄ generaliꝫ.in fi.ō ꝓcu.li.vi.q̄ ꝓmus nō daꝝ nisi maior.xxv.ānorū secūdus vo post.xvii.ānos. Tertia dña hꝫ de re scrip.c.ex ꝑte ōcam. Et nota optimā rōez ꝓme dñe istoꝝ ꝓcuratoꝝ:q̄ negociū ex iudiciū sumit originē a mīstro:⁊ postea trāsit i dñz.l.q̄cūq̄z ge rimus.ff.ō ac.⁊ ob.sz i iudicio negociū originaliꝫ ē i dño:⁊ postea trālfundiꝝ i ꝓcuratorē.l.si ꝓcu rator meus.ff.ō neg.ge. Et dic̄ Ludo.ō ro.i sin gularib⁹ suis q̄ ꝓcurator ꝓstitutus ad agēdū cen seꝝ eē cōstitutus ad defendēdū:vt.l.vnicus.§.pe nā.ff.ō ꝓcu. Et hoc vez ē i ꝓcuratore actoris:se cus in ꝓcuratore rei.q̄ lz sit cōstitutus ad defen dēdū:ñ tñ ad agēdū. Et dicit idē q̄ ō hoc ē cāus vnicus i.c.ꝓstitut⁹ de ꝓcu.legistis penit⁹ incogni tus. Et nōnullis canonistis.⁊ dic̄ eē mirabilē ter. bene mēti tenēdū. ¶Procuratoriū ⁊ mandatū dif ferūt. sic̄ ēt ē dña iter lras ꝓcuratorias:⁊ lras ō rato.de hoc vide de rcl.do.c.cū dilectus i glo.i. ō of.dele.c.cozā. Et nota q̄ ꝓcuratoriū mādatū ꝛz fieri legaliꝫ. Ad q̄ō q̄ttuor exiguntꝝ. ¶Primum vt dirigaꝝ aduersario cui ēt mādati reuocatio ē īsinuāda:vel saltē iudici cui fides ē faciēda. Scōz vt ꝛtineat noīa īstituentis ⁊ instituti. Tertiuz no mē iudicis cozā quo ꝓcurator ꝛz expiri. Quartū cāz in qua dī cozā iudice eodē plures cās hz in stituens:q̄ō a notoriis bene ē notandū.

¶Prodigus ē q̄ neq̄z ꝑs neq̄z finē exp̄sax ad uertit. neq̄z mōz. ff.ō cur. furi. l.i.sz bōa sua dilapi dādo ⁊ dissipādo ꝓfūdit. cui iterdiciꝝ bonoꝝ admi nistratio a iudice p legē.xij.tabulaꝝ:vl' als a lege vt q̄z i.l.iul.maie. cōmisit. vt.C.ad.l.iul.maie.l.fi.

¶Prodigiū neutri generis ē cui⁹ ifra primos dies ipsis ꝓdigis cū iterdiciꝝ eis bonoꝝ admīstra tio plerūq̄z fisco p̄staꝝ: vt.ff.de off.ꝓto.l.plebiscitꝫ. Et Accur.in gl.iij.l.quicunq̄z.ꝑ reliquis ꝓdigo rum.C.de fi.instru.li.x.

¶Probate castitatis dī qui ñ manifeste appet incōtinēs.c.a multis.de eta.⁊ quali.

¶Programa.ſm quosdā dī ꝓcedēs scriptura que p plures ꝓuincias siue loca destinaꝝ. Sz ſm Azo.in sum.C.eo.ti.est scriptura publice ꝓposita vt ibi dī in.§.mutationes.

¶Proheres ē q̄ putat se heredē esse cū nō sit.l. ꝓhere.ff.de peti.here.

¶Prohemiū ē ſmo generaliꝫ ꝑambulās i ꝓnci pijs libroꝝ.oñdens generali q̄ postea ꝛtineanꝫ i speciali:iterdūq̄z alia pleraq̄z cōplectens:vt not. Jo.an.in exordio cle.sup verbo q̄ñ.

¶Prohibita itelligūꝫ oīa q̄ nō sūt ꝛcessa vt in c.iter corpalia.de trāsla.lz videaꝝ ar.ꝯ q̄ oīa itel liganꝫ ꝛcessa q̄ nō sunt exp̄ssa ꝓhibita. Ideo no ta q̄ vbi aliq̄ ꝓstitutio ꝓmulgaꝝ affirmatiue.semp intelligiꝝ ꝛcessuz q̄ō nō inueniꝝ ꝓhibitū exēplum xxxi.q.i.c.vlti.vbi dī. Q̄ō si dormierit vir ei⁹:cui vult nubat i dño. ISTō dī duob⁹ vel trib⁹.vñ pōt ꝯbere cū bis oībus.vbi vero ꝓmulgaꝝ negatiue semp itelligiꝝ ꝓhibitū nisi inueniaꝝ ꝛcessuz.maxie vbi fuit eadē rō.vt cū dī. INon occides.hoc nulli lz nisi inueniaꝝ expressuz.vt in iudice cui lex hoc ꝛcedit ꝛz Ber.i gl.iter corpalia.ꝑalle. ¶Pōt etiā dici ſm q̄ō no.ibidē q̄ hec regula.s.q̄ nō ē ꝛcessū itelligiꝝ ꝓhibitū habeat locuz i iudicijs ⁊ ꝯtibus stricti iuris vt in arbitrijs ⁊ priuilegijs ⁊ in reseri ptis licitis. ¶Hec aūt regula q̄ nō ē exp̄sse ꝓhibitū itelligiꝝ ꝛcessuz locū hz i iudicijs ⁊ ꝯtib⁹ bone fi dei in beneficijs absolutōibus:⁊ i edictis ꝓhibito rijs. Jn illis enīz q̄libet admittiꝝ qui nō ꝓhibetur vt i edicto de ꝓcu.testi.⁊ mſi.

¶Proditor ē q̄ secreta sibi ꝓmissa reuelat.ō pe ni.di.vi.sacerdos.⁊ ō pe.⁊ remſ.oīs vtriusq̄z.et ō mltiplici specie ꝓditoꝝ no.i.c.clericus.xlvi.di.

¶Proiectū dī quoddā gen⁹ edificij.q̄ō nulla co lūna supposita ita edibus appēdet vl' menib⁹ vt terrā nō tangat. Et alio mō dī appendix.

¶Promulgare legē ē eā ꝛdere:⁊ ꝛditā recitaꝝ ꝑferre.pnūciare.patefacē.ꝑdere:vl' manifestaꝝ.

¶Promissiōez cōmitti dicim⁹ q̄ñ ꝓuenit i eū ca suz vt ea aliq̄d peti possit. vbi gꝝa. ꝓmisi tibi equū si nō darē eū eo die ꝓmisi me tibi daturū centuz aureos. si mō eo die nō darem tibi equū cōmitti tur promissio vel stipulatio centū aureoꝝ.

¶Promissio ⁊ repromissio sic differūt:q̄z ꝓmit tendo negociū inchoamus:sz repromittēdo adim pletū ꝓsolidamus. Et ē repromissio quasi iterata ꝓmissio:vt res magis sit i securo:sicut fit in facto vbi fideiussio iteruenit:nā debitor ꝓmittit.⁊ fide iussor repromittit. vel potiꝰ⁊ melius debitor ꝓmit tit sz ōbitor vice versa q̄ pluries repromittit.

¶Pronepos ē filius nepotis sicut pronepotis est filia nepotis.

¶Proprietari⁹ idē est q̄ dominus.s.qui cuius

qz rei ꝓpꝛietatẽ hz.

¶ Prorogare ẽ plongare ꝓducere vl̃ ꝑmũ tps extẽdere. ff. de iudi. l. i. de offi. dele. p. t. g.

¶ Prorogatio fit ꝺ tpe ad tps. c. ꝺ causis. ꝺ off. dele. t fit ẽt ꝺ re ad rẽ. ff. de iudi. l. de q̃ re. ℌ. i. t. c. cũ olim. de offi. dele. versus fi. Item de ꝑsona ad ꝑsonã etiã altera ꝑte inuita. c. i. ꝺ alie. mu. iu. cau. fac. Item fit de iudice ad iudicẽ. ff. de iudi. l. i. vbi no. q̃ fundamẽtum ꝓrogationis ẽ iurisdictio ergo ĩ iudicẽ non hãtez iurisditionem non ꝑt fieri ꝓrogatio qz nõ ẽtis ñ sũt q̃litates. l. ei⁹ q ĩ puicia. ff. si cer. pe. t. c. ad audiẽtiã. ij. ĩ fi. ꝺ ec. edi. aliꝺ fũdamẽtũ ẽ ꝓsensus ꝑtiũ: nã si eẽt error vl̃ titubatio ñ fieret ꝓrogatio. l. fi. C. de ꝓdi. inde. metus. n. t error excludũt ꝓrogatiõz. l. i. ff. de iud. qz error excludit ꝓsensum q est cã ꝓrorogatiõis.

¶ Proseneta ẽ panympb⁹. i. media ꝑsõa ꝑ quã aligs ꝓcr⁹ celebrãdus aut incũdus ꝓcurat: t tal' ꝓcurator in spõsalib⁹ ꝺ panympbus q exploꝛat volũtatẽ hominũ. q t cũ qbus velint ꝓbẽ: t q̃ sit facultas ꝓbẽtiũ vl̃ ꝓbere volẽtiũ: cui⁹ remuneratio vl̃ merces ꝺ ꝓseneticũ. Et ꝓsistit offm̃ ei⁹ circa amicitias ꝓplẽdas. t circa assessores ꝓrẽdos ordinarijs iudicib⁹: vide. c. i. ꝺ hoc ĩ gl. ij. ꝺ testi. li. vi. Sz vtz ꝓseneta vl̃ mediator tal' posũt adduci ĩ testimoniũ t ꝓpelli ĩ ꝓctu ĩ quo fuit mediator. Rñ deꝯ q sic: vtraq; ꝑte ꝓsentiente. t regulare ẽ q ĩ ciuilib⁹ ꝺ ꝓsensu ꝑtiũ admittit. alias nõ ĩ auc. de testi. ℌ. q̃m ꝺo col. vij. sz vtraq; ꝑte ꝓdicente ñ admittit. Quid ãt altera ꝑte volẽte t altera non ꝺ q̃ hoc cãu ꝓpelli nõ põt. sz volens testificaꝯ. vide gl. i ꝺ. ciuil'. c. i. ꝺ testi. li. vi. t ad ꝑn. gl. i. c. dilectorũ de testi. cogen. Item vtz ꝓseneta ex ꝓctu vsurario teneaꝯ ad restõnẽ vsurarũ. ꝺ q̃ sic ꝑm glo. singularẽ. l. si sciẽte. ff. ad. l. põpe. de parici. t bar. faĉ mentõem in. l. i. ℌ. incidit. ff. ad tur. Bal. in. c. i. ℌ. si mulier. in pe. colũ. ꝺ ꝓtrouersia iuesti. Feu. contrariũ ponit. rõnẽ assignãs optimã. t dic̃ Lud. ꝺ ro. q̃ ipsi ambo nesciũt qd dicunt sicut musipula sup prunas: t allegat Inn. t Jo. an. i. c. michael de vsur. t Arch. latius i. rliij. ꝺ. sicut non suo. t Lapus de castiliono ĩ allegatõibus suis. rciij. plenius omnibus discutit.

¶ Proscriptio ẽ aduersus abñtẽ iudiciaꝯ ꝑnunciatio vt ĩ posteꝝ procul agat. i. maneat ab impio t tal' ꝓtra quẽ fit ꝑnũciatio tal' t cui⁹ bona palaz t apte scribũt: ꝺ ꝑscriptus: t debẽt oĩa bona scribi t ꝺ ipsis inẽtariũ fieri ꝓtinẽs tã mobilium t se mouẽtiũ diuersas spẽs t q̃litates q̃ ĩmobilia vt mãß. agroꝝ t nũeꝝ vineaꝝ quãtũ sit ĩ vineis olietis arbustis aratorijs t pascuis hãc ꝑscriptõz greco vocabulo dicim⁹ pragmaticã qõnez lz aliq̃ significatõe qõ tormentuz dicaꝯ: qz tormẽtis cõit veritas ingrit qz tortores ꝺñr questionarijs: vt infra de qõnibus.

¶ Prosocer ꝺ mariti auus prosocrus est vxoris auia.

¶ Protector ẽ q stat armat⁹ cũ ꝓncipe. vñ Olivius t Bellisau⁹ erant domestici ꝓtectores iustiniãi sz Accur. i rub. C. ꝺ dome. t ꝓtec. ꝑ to. li. rij.

¶ Proteruia ẽ crudelitas vl̃ terribilitas sz Joan. ĩ cle. vnica. de so. ꝓpc. vbi allat grecismũ dicẽtẽ. ĩprobus ẽ aligs vbis: factusq; proteruus.

¶ Pro tutore se gerẽ ꝺ q munimẽ tutoris sũgit ꝺ iure siue putet se tutorẽ siue sciat se nõ esse fingit tamen se esse.

¶ Promissio electio postulatio differũt ꝺ cle. c. i. li. vi. t puisio ẽ latũ verbũ qõ ꝓpbendẽ põt noĩa tõem postulatõem ꝑsentationẽ t collationẽ: vt ẽ gl. ĩ cle. fi. de elec. que allegat iura ꝓcr.

¶ Prouincia diuersimode ꝓsideraꝯ distigui. nã i materia ꝑscriptionũ diuerse ciuitates i gb⁹ habenꝯ t exercenꝯ diuerse iurisditões sepate dicũt puincie. qñq; diuersitas archiepoꝝ facit aliaz ꝑ uinciã: t sic puincie qñq; modicũ distãt vt Syria t Florentia. qñq; distiguũt puicie medio fretor: vt Hyspania Gallia Silicia. t sic sumiꝯ distinctio puinciaꝝ. iij. q. ij. ℌ. spaciũ vbi ꝺ q̃ ad pducẽdũ testes de eadẽ puincia danꝯ tres mẽses: ꝺ cõtigua. ser. t de trãsmarinis nouẽ menses: de hoc ĩ. c. vltra tertiã de testi. fm Inn.

¶ Prudẽtia ẽ carnaꝯ ꝓcupiscẽtia. xxxij. q. i. non n. alibi appellaꝯ malicia. ꝺ spõ. ipu. c. ꝺ illis. ij. sic ẽt ĩ delictis. ꝺ delic. pue. c. pueris. ꝺ spõ. ipu. c. tue gl. iij.

De ¶ Pu

¶ Pubertas. Require. s. Impubes.

¶ Publicani dñr q publico vectigali admiñstrãt vñ eoꝝ nomẽ descẽdit siue adh⁹ ꝓstituti vt publica vectigalia exigãt siue tributa ꝓducãt. ff. ꝺ pub. t vecti. l. i. nã ẽt dñr vectigaliũ ꝓductores fisci vl̃ rei publicaꝝ. t q lucra l̃ publica negocia secula sectãꝯ ibidẽ. l. iij. alr. publicani dñr q publice peccãt vt ĩ euãgelio Luc. xviij. c. ꝺ phariseoꝝ pblica.

¶ Publicarij dñr q ab aliquo delictuz sic enorme ĩ publicũ errariuz deuoluũtur.

¶ Publicaria dñr ea q̃ ob aliqꝺ ꝺlictũ sic enorme ĩ publicũ errariuz deuoluũtur. t inde dr publicatio bonorum.

¶ Publice honestatz iusticia ẽ ꝓpinqtas ex spõsalibus ꝓueniẽs robur trahens ab eccl'e instõne ꝓpter honestatẽ. Nõ enĩ ẽ honestũ vt quis eã ducat quã suus ꝓsanguineus desponsauit. c. ad audiẽtiã t. c. sponsaz. ꝺ spõsa. vñ huiusmõi ꝓhibitio ñ ꝓsurgit ex ꝓsanguinitate nec affinitate ꝓcta ex nuptijs ꝓsumatz: sz ex q̃dã publica egtate iductũ ẽ hoc ius ꝓhibẽs mãimoniũ ꝓbi: t ꝓctũ dirimẽs. Et no. q ideo dicit publice honestatis iusticia. qz in matrimonijs nõ solũ qꝺ liceat sz qꝺ honestũ ẽ ꝓsideraꝯ. ff. de ritu nup. l. semp. Et oriatur etiam ex sponsalibus que de iure nõ sortiuntur effectũ vt in. c. ad audientiam ꝑalle. secus ĩ matrimonio quia affinitas nõ contrabitur ex nuptijs interdictis. vide Soffre. in summa. de spon. vbi dicit q ꝑm quosdam in nullo casu locum habet hodie pu

blice honestatis iusticia nisi i spōsa fratris de q̄ i veteri ⁊ nouo testamēto ꝓhibitū eē vī. q̄ sponsaz fratris frater habē nō pōt. d. c. ad audiētiā cū cō cordantijs. i gl. ⁊ rōem dicūt q̄ sublata ē i eo casu i quo de maiori eqtate locū habuit. s. in sobole suscepta ex secundis nuptijs cognatiōi viri ñ copulanda priori de consangui. ⁊ affini. nō dz. ideo ⁊ in aliis reuocata videtur. q̄ de similibus idez ē iudicium vbi.

¶ Publica iudicia sunt dicta quasi populica q̄ cuilibet de populo permissa est eox prosecutio vt supra priuata delicta.

¶ Publicū ius ē qđ ꝑncipaliter spectat ad publicā vtilitatez. ℞e. supra ius publicū.

¶ Publiciana actō. ℞e. supra actio publiciana

¶ Puberes a pube. i. a pudicitia corpis sē dicti. Et dī esse pubes q tā ꝓpleuit. xiiii. annū si est masculꝰ: ⁊ gñare pōt. ⁊. xii. si ē fęa. c. puberes. e. t.

¶ Puerpa ē que parit i annis puerilibus vt inquit tex. in. c. puberes. de spon. impu.

¶ Pueri dicūtur filii nō filie. Scđo dr̄ ēt oēs serui pueri ēt senagenarii. Tertō dicūtur oēs q sūt i etate puerili. s. mares a septēnio vsq; ad. xiiii. annū: ⁊ puelle vsq; ad. xii. ānū. ff. ō. v. sig. pueri ⁊ de eta. ⁊ q̄. ex rōe. i gl. i. ō regularibꝰ. ad nr̄az. xxi. q. i. c. i. Q̄ñ tñ legant pueris alimēta pueri ⁊ puelle dr̄ vsq; ad. xxx. annū. ff. de ciba. ⁊ ali. lega.

¶ Pulsare differt a verberare. q̄ pulsamꝰ sine dolore: sed verberamus cū dolore.

¶ Pupillus dī q cū ipubes ē esse desiit i ptāte patris: aut morte pr̄is. aut emācipatiōe pr̄is: ⁊ sic pupillꝰ dr̄ etiā si hz patrē. l. si seruus. §. pupillus ff. de. v. si. vbi dī. Si ē defectus etatis pr̄is auctoritas nō sufficit ad obligandū nec obligare pt si ē i pr̄is ptāte etiā patre auctore. quod ē singlariter notādū. §. preal. q̄ non ē alibi. nisi in. §. pupillus in fi. ff. de inuti. stip.

¶ Pupilla similiter dicit̄. j. ānū pubertatz emācipata: vel morte patris desinēs eē in ptāte eius. s. xij. annox. sicut pupillus ifra. xiiij. annuz.

¶ Pupillaris substitutō dī que fit ipuberi i enētu mortis eius i etate pupillari: siue vba sint expssa siue tacite itellecta. insti. c. ti. §. i. ¶ Proprīū eīm significatū verbox significat vlteriꝰ tacitā vulgarez vt. l. iaz boc iure. ff. e. ti. ⁊ ꝺ vulgaris nō significat pupillarem. Allia vide substituto.

¶ Purgatio ē de obiecto crīe inocētie ostēsio. Et ē duplex. s. canonica q̄ fit p iuramētū. ⁊ hec approbat ⁊ vulgaris. s. quam sibi vulgus inuenit ⁊ hec fit per ferrū cadens p duellum: p aquaz frigidā siue bullientē: ⁊ hec reprobat vt. eo. ti. c. ex tuā. ⁊ per totū ti. eo. ij. q. iiij. menna. Forma autez purgationis hec est q̄ infamatus iurabit se immunē eē a crimine quo ifamat ⁊ ꝓpurgatores iurabūt. Illuz vex se credere iurasse. c. quotiens. ⁊. c. vlt. e. ti. aliter aūt deponere nō debent ne subeāt anceps piurium. ff. de in lit. iuran. l. videamus. ⁊ numerus ꝓpurgatox habeat. ij. q. iiij. oīb⁹. s. legitimi ⁊. c. pr̄sbyter si a plebe. vñ. pōtificē partū manus excusat duodena. Sexta sacerdotē leuitā tertiaz purgāt. Quē plebs ifamat purgabit i mānifesto. Quē chorus añ chorū sua sit purgatio p̄sto. Nā vbi ꝓpingit malū ibi moriat. ij. q. i. peccauerit. Modie nūerus ꝓpurgatox arbitrarijꝰ ē ispecta psone q̄litate: infamie quātitate. c. cū in iuuentute. e. ti. Ideo alio danē vsus. Hoc hodie restat arbitrio iudicis extat. Maior maiori mior iponēda miori. Nā i penis iponēdis sic̄ ⁊ i purgatōe idicēda q̄t tuor sūt ꝓsiderāda p iudicē. s. psona: cā. locus ⁊ tēpus: vt i. c. fi. de trāsac. vbi tex. ⁊ gl. ꝓcor. Et hec ō forma purgatōis canonice. Sz ō purgatōne vulgari pz i. c. ti. p totū. ⁊. ij. q. iiij. monomachina mēnā ⁊ cōsuluisti. Et est triplex rō quare huiusmōi purgatō ꝓhibeā. ¶ Primo q̄ hec fcā sūt inuidia fabricāte: vt i mēnaz. preal. Secđo q̄ deus i eodem tentari vī. vt i eo. ti. c. vlt. Tertio: q̄ vt plurimum inocēs ꝓdēnat: vt i. c. significātibus. e. ti. deus āt tentari nō dz. xxij. q. ij. queri.

¶ Puteal ē illō quo putex operiūt. Et tm̄ ō. ¶ D.

De Qu

Q Uadrans ē pars assis quam perficiunt tres vncie. Alia nomia require. s. As.

¶ Quāus hec dictō bz āpliare ad maiora expressis in cle. i. de re iudi.

¶ Quasi q̄ñq; ē expressiuū veritatis: vt io. prio.

¶ Quasi vnigeniti a pr̄e. c. parrochianos. ō ōci. vbi gl. ⁊. ff. ex qui. cau. ma. l. ait p̄tor. §. item ei.

¶ Quasi snia ē si gs in iudicio ꝓficeat se furez. secus si extra. vel est cū gs premissis actōmbus q̄ nascūtur ex delicto nō ē dānatus: sed ipse dedit vel dare dz pecuniā ne cōueniat illis actōnibus ⁊ psumit q̄ illud facit ex ꝓscientia delicti. excusat tñ vbi cū iussu p̄torꝭ cū eo transigit.

¶ Quāti minoris actio. ℞e. s. actio.

¶ Quācitus hoc tpe ē arbitrū boni viri cū lege vel canone non terminetur.

¶ Quartax tres sūt species. Una ē debita iure nature q̄ dī bonox subsidiū q̄ hodie est aucta ad trientē ⁊ semissez ꝑz numex filiox. vñ. Quarttuor aut ifra dāt natis iura trientē. Semissez vo dāt natis q̄nq; l' vltra. alia ē trebellianica. Tertia falcidia ō q̄bus i. c. rainucius ō testa. i gl. sup verbo quartā ptē. ⁊ i. c. si pater. e. ti. li. vi. Et differūt trebellianica ⁊ falcidia i hoc q̄ testator pōt auferre falcidiā ⁊ grauare heredē q̄ ipsaz nō detrahat: trebellianicā vero nō pōt interdicere sibi.

¶ Querela ē ius quoddā rescidēdi testū l' dona tōez vl' dotē i totū ceptā: ⁊ ꝓpetebat reo ex bis q̄ acta sūt vel i ptē. ℞ō. n. est ꝓprie actio: q̄ nō agitur vt qđ deb̄ vel pst̄eb̄ nec est ꝓprie accusatio: q̄ nō accusatur quis vt puniat i corpe: sed obtinet mediā viam ⁊ aperit viam succedendi ꝑm Alzo. in sum. C. de inoffi. testa.

¶ Querela inofficiose dānationis inducitur ad

ĩstar inofficiosi testamẽti ⁊ ꝓpetit liberis vel pen tib⁹ a dño debito bonoꝝ posson subsidio iniquo excluso ⁊ datur ꝓra illos quibus datũ est ĩ vsuz ſm Azo.C.e.ti.

¶Querela iofficiose dotis iducit ad ĩstar dona tioni inofficiose ⁊ ꝓpetit filijs cũ matre cũ oĩa vl̃ pene oĩa ĩ filioꝝ fraudẽ dedit pro se vl̃ p filia vel muliere alia ſm Azo.eo.ti.

¶Querela inofficiosi testamẽti dat oĩbus q tpe mortis ĩminẽtis ab itestato pñt succedere erbere datis vel pteritis ꝫ scriptos beredes vel fideicom missarios.

¶Questio ẽ ingsitio veritatis p tormẽta ꝫz Az. in sum.C.e.ti.vel ẽ oratio ĩterrogatiua.alia signi ficatõe idẽ ẽ qõ tormẽtũ:qz tormẽtis veritas inq rit:vt cum suus torquet pro crie fraudati cẽsus aut lese maiestatis:vt de dño dicat q nouit:ita ca pit p tortura ĩ.l.si suus.§.si qs añ qõnẽ.ff.ŏ vsu fruc.ide questionarii ⁊ dñr tortores.

¶Questio icidẽs dr illa que ante litẽ ceptã ꝓpe tebat reo ex his q̃ acta sunt ĩter reũ ⁊ actoreꝫ.vt pactũ de nõ pe.rem indi.

¶Questio emergens dr ea q̃ proponit ex his q̃ emergũt in lite:vt si queritꝰ an iste possit testari vl̃ an danda sit dilatio vel ꝓsimilia.

¶Questio pprietatis est in qua ŏ sola pprietate boc ẽ de dño vl̃ q̃si dño ẽ qõ.de cau.pos.⁊ ppri. cũ dilectus.⁊ dico q̃si dominio pp res ĩcorpales que nõ possidentꝰ:vt in spũalibus insti.de rc.cor. ⁊ incor.§. incorporalia.

¶Questio possionis ẽ ĩ q̃ de sola possione ꝓtro uersia ventilat.de or.cog.super spoli.

¶Qõ status mouet cũ qs vẽdicat in suũ.C.de asserto.l.vnica.in pn.⁊.liiii.di.frequẽs.Itẽ qõ dz esse de dubio.c.cũ in iure ŏ elec.c.ŏ muliere.de spõ.⁊.l.ãcille.C.ŏ fur. Itẽ dz cẽ de difficili.ff.ad carbo.l.idem.

¶Questores illustres sic dicti sũt eo q pecunie publice querẽde p mũdũ ⁊ ꝑseruãde siue ꝓgregã de curã ⁊ sollicitudinẽ baberẽt.⁊ ad ħ creati erãt ⁊ dicebanꝰ questores errariꝫ ab ere.i.pecunia di cti.ff.ŏ or.iur.l.ii.§.exactꝫ.deide regib⁹ p⁹ pn.le.

¶Questores sacri palatii dñr ĩ palatio pncipis q libris pncipalib⁹ legẽdis vacabãt. Nõ dico sen tẽtus:qz illustres tm̃ illas legebãt.Vel dicebanꝰ q idẽ officiũ gerebãt ĩ domo ĩpatoris.talꝰ ẽt cãdi dat⁹ pncipis dicebaꝰ.⁊ sic capit ĩ pbemio.isti.⁊ ff.ŏ offi.questo.l.i.ĩ fi.⁊.ff.de or.iur.l.ij.§.deide. vide Accur.in gl.iii.ĩ.§.cũqz.insti.vbi.s.

¶Questores pricidu dñr q cãis capitalib⁹ pfe cti vl̃ ꝓpositi erãt.ff.ŏ or.iur.l.ii.§.pall. Jnde ex questor.i.ad questurã positus.

¶Quicũs ẽ ps assis ꝓstãs ex qnqz vncijs ⁊ ñ dr respẽu tot⁹ assis.qz nec mltiplicat⁹:nec duplicat⁹ reddit suũ totũ:isti.ŏ bere.ĩsti.§.hẽditas.in gl.

¶Quirites sunt romani sic dicti a quirino.i.ro mulo coruz rege sic dicto vel a quiris idest basta.

¶Quisglie.dñr sordes dom⁹ mũdate q̃ scopis eiscinꝰ.s.lapides:folia:stramẽta: pulueres:ossa.

¶Quis vl̃ q restrigit ꝓcedẽtia.ẽt q̃qz declarat vt no.i.l.i.C.ŏ sum.tri.⁊ fide catho. Et refert ali q̃ antecedẽs ĩ genere.C.de iniur.l.dñm sicut ⁊ alius. Jurta illud. Et alij duo neq̃. Et q est rela tuũ substãtie.C.de sum.tri.⁊ fi.catho.l.i.in gl.

¶Qulibz ẽ distributiuũ vt no.ff.ŏ duob⁹ reis l.duos reos. Et aliq̃ ponit ꝑ aliqs.vt i.e.de ho mine.de cele. missa.

¶Quod iussu actio. Re.s. actio.

¶Quod metus cã. Re.s. actio.

¶Quod vi.aut clam.

¶Quoꝝ bonoꝝ. Re.s. de interdictis.

¶Quoꝝ legatoꝝ.

¶Quo ẽ idez q̃ put.C.de pe.l.si qs in metallo.

¶Quondã pt significare tria tpa.pñs.pteritũ ⁊ futuꝝ:vt no.p gl.l.nec emptio.§.fi.ff.ŏ ꝯhẽ.emp. ⁊.c.cũ olim.in pn.ŏ offi.dele.c.ex pte.de fo.ꝓpe. vbi dr. Quondã regina.⁊ ſm viorẽ viã significat pñs tps ĩ.c.ex pte pal.qr regina dicebat donec nu bit iferiori.vt ibidẽ in glo.fi.i fi. Itẽ dic̃ Bar.i.l. i.ff.de no.ope.nũ.si tabellio ponat in instrũ.M. quondã filiꝰ.p.lz puat tñ istrm̃ ꝑ vbũ quondã ñ viciat.de quo p Spec.ĩ ti.ŏ istru.edi.§.restat.ad fi.vñ olim iaz dudũ quondã tria tpa seruãt. Ips preteritũ pñs signãtqz futuꝝ.

¶Ratio ſm Azo.ŏ edẽdo ẽ scriptura cã negociatõis mutue edita ŏ datis ⁊ ac ceptis.secus si ibi ꝓtineꝰ ŏ pignore tm̃ vl̃ ŏ mãdato tm̃:vl̃ cõstituta pecunia tm̃. Alr ca pit rõ dũ dr rõem eẽ reddẽdã ŏ oĩbus.arg.de re scrip.si q̃s.in.§.rõnabilem cãm.qr testis nõ valz nisi cãm sui dicti reddat si querat ab eo.ij.q.i.in pmis.tunc eiz rõ sumit pro cã silr ibi. Quod rõe caret extirpare necesse ẽ:vt.lxviij.di.cor epi etiaz prelatus debet esse paratus rationem reddere oĩ poscenti.§.ecce in fi.xxxvi.di.⁊ in.l.si quis.§.sed interdum.ff.de reli.⁊ sump.fu.⁊ intelligitur illud dictum si potest.quia per impotẽtiã quãdoqz nõ est omnium reddenda ratio.ff.de leg.l.nõ oĩum ⁊ precipue in arbitrarijs vt quod Spe.ĩtitulat ŏ teste.in singulari.boc Bre.ix.de testi.ſm Jo.an. ergo dicitur. Sic volo sic iubeo sit pro ratione vo luntas.

¶Rationcinia sũt rõnũ redditões ad q̃s aliqs ob ligat ex admĩstratõe rei publice vel pmate quaz gessit:vnde publica sicut illa qbus obligant offi ciales curie ex admĩstratõe aliq̃ ad rempu.perti nẽte:vt ĩ.l.officialis.C.de epi.⁊ cle. ¶Priuata aũt sunt illa qbus obligant aliq ex admĩstratõe rep ptinẽtiũ ad priuatos.vt tutores:curatores vel p curatores:gastaldiones:⁊ baiuli aliquoꝝ vñ obli gatus ad rationcinia est ad rõnem reddendam ali cui astrictus.

¶Rancor ẽ viciũ carnis siẽ mucor panis ⁊ acor

vini.vnde dī caro rācessit vel rancida ē.

¶Raptor rex dī ille qui bona aliena vi rapit ꝛ apte.ff.ne quis eū qui ī ius.l.ſz eximendi .ꝛ ſic ēt eſt raptor hoiuz ꝛ maxime mulierū.

¶Raptō ꝛ fur ex aio dñr.iſti.vi bo.rap.ī gl.iiii.

¶Raptus tus tui dñr rex:vt.ff.de incē.rui.nau fragi.p to.ꝛ hoiuz:vt.C.de rap.virgi.l'vidu.l.vni ca.lz qdā teneāt ꝺ̄ pmū ꝛ logtur ſolū ō mulieribꝰ raptꝫ a viris nō de mulieribus rapiētibꝰ viros.ff. de leg.l.ita ſcriptū.ī prin.qꝛ nō eſt eadē rō viri ꝛ mulieris.nā maior caſtitas requirit ī femina q̄ ī viro.C.ō nup.l.a caligato ꝛ ꝓbat.ff.ō ritu nup. l.palā.Ş.que ī adultu.ꝛ qō ibi no.

¶Rapina ē violēta receptio rex.vt in.l.i.C.vi bo.rap.ſz raptus ꝓprie ē violēta receptio mulie rū ſm Bof.ar.l.i.Ş.ſciendū.ꝛ.Ş.le.ff.de ſepara.ꝛ l.filiusfamilias.ff.ad mace.ꝛ.C.de iure domi.im pe.l.iii.ꝛ.ff.de eo qō cer.lo.l.i.

¶Ratihabitio retrotrahit ꝛc.c. ratihabitionem de re.iu.li.vi.ꝛ hoc eſt verū ſi ſit tale factū qō ab initio mādati potuit ꝛ is ꝓcedere qui ratū habuit aliter nō vt in.c.ſignificauit.de regula.ꝛ trāſ.ad relig.ꝛ.c.cum virū.Et ē dupler ratihabitio.q̄dā tacita:ꝛ quedā expreſſa in.l.viro.ī fi.ff.de ſolu.C. ad mace.l.fi.ꝛ.ff.de iudi.l.i.

¶Ratōnalis ceſaris idē ē quod ꝓcurator ceſarꝫ a rationibus gerendis ſic dictus vide ꝓſtl.gre.C. de rati.oper.pub.

De Re

¶Receptatores dñr q aliquos receptāt ꝛ vt fre quētius ſonat in malū.ſūt enī illi qui fures rapto res ꝛ ceteros malefactorēs recipiūt:vt.C.ō his q latro.l.i.ꝛ.ff.de recepta.l.i.ſine qbus latē nō pñt vt ī.c.ſic ait de bereti. vbi bītico rū receptatores anathematizanꝫ.ſz receptores ſm Inno. dñr ad uocati.in.c.ex parte.de poſtula.

¶Recuſatio ſm Spe.c.ti. ē iuriſditionis vel au dientie cā ſuſpitionis ꝓpoſita declinatio vt.C.de iudi.l.aptiſſimi.ꝛ dic vt no.ibi ꝛ.ff.de libe.cau.in l.ſi.ꝛ.C.de iur.doti.l.que ēt de ſo.ꝓpe.ſi qs ꝛ me lius de appel.c.u.in gl.ii.ꝛ fit vſqz ad.xx.dies ſm leges:vt.C.de li.con.auc.offerat.

¶Recta linea aſcēdēs ſūt pr̄ auꝰ .pauus abauꝰ atauus tritauus:ſicut in feminis lineā dicimꝰ ma trem auiā proauiam abauiam.

¶Recta linea diſcēdēs ſūt filiꝰ filia nepos nep tis pronepos .pneptis abnepos.

¶Reciſius.i.breuius.c.cū ſit romana de ap.

¶Reciſoria actio.require.ſ.actio reſiſ.

¶Recte notat iuſticiā ſicut rite ſolēnitatē.ff.de ioffi.teſta.l.ii.ī gl.ꝛ ſic ſtat aliqd actū cē rite vide licet ſm ordinē vl'ſolēnitatē iurꝫ qō tñ nō ē actū recte.ſ.ſm iuſticiā ꝛ ęgtatē:vt no.to.an.in cle.ſi.ō appel.ꝛ no.in.c.qñ contra de ꝓba.ꝛ eſt gl.i.l.iu ſte poſſidet.ff.de acqui.poſ.

¶Rector eccleſie parrochialis hz tm̄ ius ī eccle ſia ſua q̄tū hz platus in eccleſia collegiata:vt i.c. vlt.de loca.ꝛ cōduc.in gl.ver. expelli potuiſſet q̄ eſt ſingularꝫ:ꝛ dñs Ant.ō bu.dicit eā alibi non reperire in toto corpore iuris.

¶Rector vniuerſitatꝫ:ī italia ē ꝓpetēs ī declan do capitaneū ciuitatis piaꝰ ſm Lu.de ro.ī ſingu laribus.lz qdā ignorātes de hoc dubitēt ſz cūdē ſed dubitare nō debent: qꝛ lex punit piurū gr̄ in dex ſecularꝫ ꝑt declarare piuꝝ.l.i.ff.ad turpil.

¶Recōtrahit obligatio p traditionē rei ab alia pte certo pacto.iſti.g.mo.re ꝺ̄.obliga.p totū.

¶Recōuentio vt fiat ī crīalibꝰ diſtīguit aut reꝰ accuſatꝰ ſubiecit crīm̄ ꝺ̄ ſuū accuſatorē ī mōz ex ceptōis:aut ī mōz accuſatōis.ſi ī mōz exceptōis tūc excipiēs audiet.c.cū dilectꝰ.ō or.cog.ſi ī mōz accuſatōis obiicit vel recōuētōis.tūc aut nom̄ rei delati ē ſcriptū ī mꝛicula reoꝝ aut ñ. ¶Dīo cāu pt re accuſare ſuū accuſatorē niſi ſuā vel ſuoꝝ ꝓ ſequeretur iniuriā.Scōo vero cāu aut reus vult ſuū accuſatorē reconuenire de maiori crimine ꝛ pōt aut de pari crimine vel minori ꝛ nō pōt:vt ꝓ bat.iij.q.ri.negāda ꝛ.c.ſequenti.ꝛ no.ī.c.at ſi cle rici.de iudi.

¶Reda ē quoddā vehiculū ad eūdū ꝛ rēdeūdū habile:ꝛ eſt quattuor rotaꝝ.

¶Redibitio eſt emptionis reſolutio: vt.ff.ō acq. poſ.l.pomponius.Ş.ꝓterea in fi.

¶Redibē:ē aliquē facē rebabē ite qꝛ pꝰ habuit vt.ff.de edil.edic.ꝛ redibi.act.l.redibere ī pn.

¶Redibitoria actō.Re.ſ.actio redibitoria.

¶Refragari ē nocere vel īpedire ſiue ꝺ̄dicere.

¶Referre qñq̄ eſt idē qō accuſare aliquē.

¶Referēdarii ſt aduocati q̄ refert hoiuz negocia

¶Regula ſm Alz.ē plurū rex narratiōe facta ꝓpēdioſa tradito:vl'eſt cōpēdiola diſtinitio rerū vniuerſitatē ꝓpetēs.Itē regula qñq̄ dī ſpāl'nor ma vel modus viuēdi monachoꝝ vel canonicoꝝ qꝛ talis normā recte viuēdi ꝓbet ō ſta.mo.p totū ꝛ ide dī regularꝫ.Itē qñq̄ regula dī ꝓſtō cano nica.xi.di.hoc veſtre idicim̄ charitati. Itē regu la ſm gof.ꝛ legiſtas ēq̄ rē q̄ eſt breuiter enarrat nō vt ex ea ius ſumat:ſz ex iure qō ē regulat fiat vt.ff.de re.iu.l.regula. Nā ex regula nō fit ius:ſz ex iure qō eſt regulare fit regula.alias enī dici ō beret ius regulaꝝ.ꝛ nō regula iuris.Et dī regu la iō:qꝛ recte ducit nec aliorſum trahit q̄ſi a fgo eo q̄ recte regat ꝛ dz regula fieri ſigne vniuerſa li vel indefinito.Aliter in grāmatica. Regula ē multoꝝ ſimiliū collectio vel ꝓpoſitō.Quid ſit fgu la l' ptās eiꝰ qs effectꝰ qō officiū eius ꝛ q̄liter per dit offm̄ ſuū:dic vt.ff.de re.iu.l.i.eo.ti.in rubrica li.vi.Sed vtrū regula ꝓpēdat in ſe exceptiones fuerūt opiniones que notanꝫ.ff.e.ti.l.i.ꝛ facit qō no.in.c.regula.iij.di. So.quo ad poteſtatem vbo rū q̄ ī ea ꝓferunt vniuerſaliter vel idefinite affir matiue vl'negatiue:tunc comprehendit exceptio nes:alias nō diceretur exceptio vt oīs hō currit ꝑter equum:nō eſt exceptio qꝛ equus nō compre

hendik ibi.ſz quo ad materiã ō q̃ ſit mẽtio quo ad iuſ determinatõz exceptio nõ cõprehẽdik ſub regula q; ꝓria rõ ⁊ ius ẽ i exceptiõe q̃ in regula.ō hoc vide gl.in rubrica de re.iu.li.vi. Et q̃ ſit offi ciũ ⁊ ptãs regule an ius nouũ cõſtituat: antiquũ recitet: dak diſtictio ibidẽ. Mã doctores dicũt tres caſus: vel ſpẽs caſuũ eẽ. Quidã determinati ſũt. Alij ſunt excepti a legis determinatione: ⁊ i illis regula nõ cõſtituit ius: q; i ꝑmis iuẽi iã cõſtitutũ ⁊ ſecũdi nõ claudũk ſ̃ regule determiatõe. Ter tij ſũt i qbus ẽ eadẽ eqtas: q̃ ẽt ẽ i caſibus a iure ō terminatis. nec tamen reperiunt a iure poſiti. ⁊ i illis facit regula iuſ pp idẽtatẽ rõnis ñ patiẽtis ius ſimiliũ caſuũ eſſe diuerſuz. Cuius ibi dak ap tior diſtinctio. Aut conſtõ iuris precedit traditõ nẽ regle vt locũ habeat diſtinctio ꝑdictoꝝ caſuũ. Sed vbi nõ eſt conſtõ ante regule diſpoſitionez: ſz iueniẽ ſola ſimpler traditio regule. tũc ipſa re gula eſt ius. Sz ⁊ finaliter Jo.an. dicit q̃ p regu lã nõ ſtatuitur ius. ſed ex iure ſumitur regula. ⁊ ſõ dr regula iuris quaſi ex iure ſũpta: q; neceſſe ẽ ius: quod eſt materia p̃cedere regule diſpoſitio nem. Jus en i idem eſt q̃ ratio. i. di. ꝙſuetudo. ir. di. ſane quippe. ⁊ ab exordio rõnalis creature p ceſſit. v. di. i pn. Et hec ẽ vera rõ q̃re regule ponũ tur in fine decretalis ⁊ ſexti vt oſtendere ẽ ius nõ ſumi ex regula: ſed regulam ex iure: vt. ff. eo. ti. l. i. vbi dr. Non vt ex regula ius ſumatur: ſed ex iure quod ẽ regula fiat. Licet alij reddãt coloratã rõ nem illã ſcilicet que vltimo dicũk: melius memo rie cõmendantur de conſe. di. ii. liquido. vide ẽt gl. in. c. regula di. iiij.

¶ Regula catholiana dicit q̃ legatũ q̃ fuerat iutile: ſi teſtator moriẽk: lz ex itervallo moriak non ꝙualeſcit: vt. ff. e. ti. l. i. i pn. ⁊. ff. de legi. l. cetera. §. i. Et nõ p̃prie dr regula. nec iter eas ponik.

¶ Regulares ſm Boſ. ſũt qui ad viuendũ ſe re gulari ter aſtringũt: ſiue ſint monachi qui ōbent vacare diuinis: vt. C. de epi. ⁊ cle. l. generaliẽ. §. i. ſiue ſint canonici regulares nã idẽ eſt iudiciũ de ambobus: vt i. c. ex parte. ō poſtu. ⁊. c. nõ magno ne cler. vel monachi. ⁊ hoc eſt verꝝ quo ad rẽ: nõ quo ad regulã latiorez: vt in tit. de ſta. mo. vñ mo nachus dicitur a monos ideſt vnũ ⁊ icos cuſtos vel a cos: ideſt teſtis: q; ſolus ōbet ſtare teſtis vt no. C. de epi. ⁊ cle. in rubri. xvi. q. i. c. placuit. ij. vbi dr. Quia mũdo mortuus eſt: deo autẽ viunt. Et iterp̃tak vn⁹ triſtis vt ea. q. ſi cupis vbi dr. Moa chũ quẽ ſenſerꝝ crebro de nũmis tibi loquẽtẽ iſti torẽ pon⁹ habeo ibi tñ excepik elemoſina que oĩ b⁹ ẽ indifferẽs. Sz canonicus dr a canõ. ideſt re gula ⁊ ycos cuſtos: q; ſemper dz eẽ ſub regula. q̃ re dr regnlaris: nã regularis eſt qui per ꝓfeſſio nẽ imperio prelati ſe ſubiſcit.

¶ Rei vẽdicatõ ſm Alz. C. eo. ti. ẽ actio quedã q̃ dak ſola rõne dñij ⁊ poſſionis vel quaſi vt. l. i rẽ ff. de rei ven. l. i. ⁊. ij. C. vbi i rẽ act. Et dr vel q̃ſi propter iuriſditionẽ que rõne quaſi dominij dak vt nota. inſti. de act.

¶ Relatio ſz Spe. C. e. ti. Eſt iudicis dubitãtis de iure ad p̃ncipẽ miſſa ꝙſulatio. Et qũo debeat fieri relatio nota. C. de rela. l. i. Et vtrũ reſpiciat ius vel factũ ẽ caſus i. l. quacũqz. §. i. ff. de iudi.

¶ Relegare ẽ aliquẽ i inſulã vel i aliũ locũ mit tere vt ibi pp delictũ aliqd qõ ꝙmiſit corã ad tps faciat ſcilicet p quiquẽniũ. ⁊ ẽ quaſi bãniꝝ ⁊ dz ſe i loco tali a delictis abſtinẽ alioquĩ pẽa augmen tak vel ꝓpetuak: vt. ff. de pe. l. relega. i pn. ⁊ tacite nõ adminuũtur bõa niſi exprimank i ſnia: vt. ff. ō iterdi. ⁊ rele. l. flegatoꝝ. §. ad tps ⁊ ſi adminua tur pars bonoꝝ in ſum. C. de re. ali. cau. mor. l. ſi qſ. §. ſi accipik. qõ ñ dz fieri. Si tñ lata fuerit ſen tẽtia vel. d. l. legatoꝝ ẽt ad tps deportat⁹ nudus exulat: vt. ff. de capi. dimi. l. tutele. §. i. dere iud. l. ea ſola ⁊. C. de pe. deportatoriũ.

¶ Relegatio ẽ deportatio. Quãuis p̃pe capien do differãt q; relegatio fit ad tps: ō portatio i ꝑpe tuũ. vide ō hoc. ff de iterdic. ⁊ rele. l. relegatoriuz.

¶ Religioſi ſũt qui vitã regularẽ profeſſi ſũt. Et large dñr religioſi qui i p̃prijs domib⁹ religioſe viuũt. q̃uis nõ ſint ꝓfeſſi. vñ tria ſubſtãtialia vi te regularis ꝓfiteri dz religioſus. l. obedientiam caſtitatẽ: cuſtodiã: ⁊ p̃prietatꝝ abdicationẽ. vt. xii. q. i. nõ dicas. xix. q. iij. q igrediẽtibus: nec i his di ſpẽſandũ ẽ i. c. cũ ad monaſteriũ. ō ſta. mo. i. fi. nã ꝓfeſſio eſt ſolẽnis ꝓmiſſio religionis i qua ꝑdicta tria ꝙcurrũt ⁊ religioſi ſicut ⁊ alij ꝓlati phiſicã ⁊ leges nõ legãt neqz audiant ⁊ ſi ꝓfecerit ipſo iurẽ ſt excõicati. c. ñ mag⁹ ⁊. c. ſup ſpecka. ne cle. vel mo.

¶ Religio p̃ncipaliꝝ ōdiata ẽ ad opa vite ꝙtẽpla tiue q̃ i orõe ⁊ ſtudio ꝙſiſtunt ⁊ ſcõario ẽ ānexũ opus manuũ ſm Jo. an. in. c. ſane. de regul. i no uella. Et que religio ſit maior ſubdit idẽ Jo. an. dicẽs. Dz p̃ncipaliꝝ maioritatez ordinũ attẽdi ex parte finis. ſcõario autẽ pp exercitiũ. Nam finez querimus pp ſe ⁊ exercitiũ non pp ſe ſed pp finẽ ex quo ſequik illã religionẽ maiorem que eſt ordi nata ad finẽ abſolute potiorem vel q; illud ẽ ma ius bonũ ad quod ordinak: vel q; ordinak ad plu ra bona: ſi vo vtriuſqz religionis ſit idem finis at tenditur preeminentia ſecundario non ſm quãti tatem exercitij: ſed ſm ꝓportionẽ eius ad finez in tentuz. vt beatus Antonius in collationibus pa trũ pretulit diſcretionẽ per quã qs oĩa moderat i ieiuniis: vigilijs: nuditatibus: elemoſynis ⁊c. Mã illa que ſine diſcretione fierent facile annexũ ha berent deficiendi periculũ: ō quo in. c. non medio criter: dẽ ꝙſe: di. v. q; nõ ſũt religiões potiores: iõ q; habent obſeruantias artiores: ſed ex eo: q; obſ uãtie ſunt ordinate cũ maiori diſcretiõe ad ſuum finẽ hoc: declarat abbas: Moyſes in collatõne pa trũ dicẽs Jeiũna: vigilie: meditatões ſcripturaꝝ nuditas: ac p̃uatio oĩuz facultatũ ñ ſũt pfectio: ſz pfectõis inſtrumẽta de ſeruiẽtia ad eẽntialia reli

giōis q̄ tria ſt: vt deū ē. nā mlti philoſophi vt Socrates ꝛc. diuitias ꝓtēpſerūt ꝙ tū pfectū fuerit niſi ſecuti fuiſſent dñm ly ē ꝓpriū apoſtolor̄ ſm btūm biero. i omelia ſr̄ euāgelio. ecce nos reliqm⁹ oīa.

¶ Religioſe dom⁹ ſūt dom⁹ ꝛ mōaſteria xp̄iane fidei ꝛ alia ſimilia pia loca ad pios vſus religiōis deputata quocūq; noīe cēſeāt. Et ſm gl. religioſe domus dīr monaſteria: tēpla: boſpitalia. ꝛ alia loca vt. ſ. vt i. c. ſenodocheis. e. t. ꝛ. C. ō epi. ꝛ cle. in. l. orphanotrophos. ꝛ. l. oīa oratoria. ēt illa que aliq ex deuotione i ꝓpriis domibus ep̄i auctoritate cōſtituūt loca religioſa ſūt. vt. xlij. di. oratoꝛ

¶ Regioſus locus ē i quo mortu⁹ ſepultus ē: l' ēt caput eius: vt. ff. ō reli. ꝛ ſump. fune. p totū. vñ mortuo illato in predīū ipm religioſum ꝓficit ꝛ pignori obligari nō ꝑt. C. q̄ res pig. obl. poſ. l. i. pōt tū ius vel vſusfruct⁹ talis ꝑdi pignori obligari l' ven. ꝛ no. ibi. ſa. l. quid g⁹. ℈. ly ſi mortuū. ff. ō le. i.

¶ Remiſſio ē cauſe ꝓmiſſe ad ꝓmittentē fcā miſſic. Jtē q̄q; ſignificat idē qđ idulgentia ly Spe. ꝛ ſic ſumit in ti. de pe. ꝛ re.

¶ Remuneratō nō fit ſm opa ſed quo ad ītētiones: nā deus nō remunerat bonū qđ fit: ly bonū quod bñ fit. Jō dī qđ de⁹ ñ ē remūerator noīus ly aduerbior. vt de colluſi. c. i. vbi glo. neq; ad actus deus reſpicit: ly ad cor ꝛ ad ſpontaneas volūtates. xv. q. vi. c. i. in fine.

¶ Renūciare ē remittē vel negare. require. ſ. ler aquilia. vñ dī liberus. eſt vnicuiq; iuri ſuo renūciare. i. remittere ius ſuū ꝛ negare eo ſe velle vti. vt i. c. apoſtolica. de regula. ꝛ. vii. q. i. q̄ pricu loſū. de ſo. cōp. ſi diligenti. nō ꝑt tū gs renūciare iuri ſuo cū ex ſua renūciatōe ēt iuri alteri⁹ ꝑiudicū generet: nec bis p q̄ deo ꝛ hoī obligat vt vot; pollicitatōib⁹: iuramētis: quētōibus: ꝓmiſſis ꝛ mrimonio q̄us iuri exigēdi debitū bñ renūciare poſſit. c. quidā de ꝓuer. ꝓiug. Jtē renūciās bñficio nō ꝑt illud repetē. c. ſup b⁹ de renūc. niſi vi l' metu renūciauerit: tūc ipm nō amittit vt. c. pr. p̄al. ꝛ. c. accepta. ō reſti. ſpo. ꝛ ꝑt gs renūciare bñficio pſonali nō illi qđ ē collegio idultū de pacto nō facto ꝛ de boc i. c. ſi deligēti. p̄al.

¶ Renunciatio ꝓpie eſt rei vel iuris ſp̄tanea refutatō ꝛ ꝑt fieri p illū ad quē ꝑtinet illud cui renūciat. alias gñal̄r renunciatō ꝑt fieri p quēlibz de re ſua vel iure ſuo ꝓprio. vt. vii. q. i. q̄ periculoſum. C. de pac. l. ſi gs i ꝓſcribēdo. c. ad apoſtoli ca. ꝛ. c. ſi diligēti p̄eal.

¶ Repetitio capit̄ i iure p reacceptione i teſtō vel ſubſtōne heredū: vt dū querit̄ de receptione emolumenti oneris conditionis: modi vl' alteri⁹ q̄litatis ꝛ ſignificat eodē mō quo ꝑbabiliter ſignificari ꝓducit̄. vbi gl'a. Teſtator hēdes inſtituit q le gata ab eo reliquit ꝛ vulgariter ei ſubſtituit ibi repetitio facta cenſetur a ſubſtituto: vt i. l. ly. ff. ō le. i. ꝛ rō ſumit̄ ex volūtate i ſubſtōne. Jtē ibi teſtator heredē inſtituit ucio ꝛ ab eo noīe ꝓprie legata relinquit vulgariterq; ei ſubſtituit ibi nō cenſet repetitio facta ſubſtitutio: vt. l. i. ℈. ad qđ ibi noīa tū. ff. ad. l. falc. de boc vide no. i. l. ly. pal. ꝙ bar. ibi multos ponit caſus.

¶ Replicatio ſm Spe. co. ti. de excep. ℈. multū ē exceptōis fcē excluſio: ꝛ ſic ē qđā exceptio cōpetens actori ꝯ exceptōem rei ꝛ iſtā ſp opponit actor ꝛ ꝯ replicationē actor⁹ dat̄ duplicatio reo: ꝛ iter ꝯ duplicatōez rei dat̄ actori triplicatio ꝛ ſic i infinitū extendere ly. inſti. e. ti. i pn. de replicatione vide Jo. an. p modū ſūme: i. c. nobis. ō excep.

¶ Repromiſſio eſt ꝓmiſſionis tā facte ꝙ firmatō vide. ſ. ꝓmiſſio.

¶ Repreſalia eſt ptās pignorādi ꝯ quēlibet de tra ōbitor⁹ data creditori. p iniurijs ꝛ dānis. De bis repreſaliis dī de iniur. ꝛ dā. da. ꝛ. c. ſi pignoratōes. l. vi. vbi ꝑbenē extēdi ꝯ pſonas eccl'aſticas ſub pēa excōicatōis l' interdicti. Alī breuit̄ re ꝑſalia dīr qñ aliqs oriūdus de vna tra ſpoliat̄ vel dānificāt ab alio oriūdo ab alia tra vel ēt ſi ō bitū nō ſoluerit ertē. n. dat̄ ptās iſti ſpoliato q̄ ei ſatisfaciat ꝯ q̄nlibz i tra illa. vñ ē ſpoliatō l' ōbitō

¶ Repudiū ē renūciatio ab vxore miſſa marito vel eī q̄ mittens ꝓditōi alteri⁹ petit renūciari. Jtē dici pōt ꝓpudiū qđ ſub teſtimonio triū teſtiū vel a pñti remittit̄. Etiā repudiū ē reſidentiū di ſcordātia. Jnde dī libellus repudij ſcriptura i q̄ alt̄ alteri⁹ ꝓditōi renūciat. i libello āt repudij ſcribēāt hec ẏba. ſ. Res tuas tibi bēto. vl' res tuas tibi agito: nec tū poteſt mulier mittē repudiū niſi cā approbata. vt ſi forte maritus pp naturalē ibecillitatē minime coīre poſſit i libello vero diſcutiēdor⁹ ſponſalīū hec ẏba erāt in vſu. ꝓditōe non vtor. ff. de diuor. ꝛ repu. l. i. Que aūt ſit dīa iter diuor: tiū: ꝛ repudiū: no. ff. co. ti. i rubr.

¶ Repudiare: ē ſpernere: reſpuere: l' dedignari.

¶ Reputatio ly pla. ē ꝓpēlatio: vt. l. i. ff. de ſolu.

¶ Res ē ẏbū gñale: vt. ff. ſi cer. pe. l. i. ꝛ i re ſua q̄ libet ē moderator ꝛ arbiter. C. māda. l. in re māda ta. ꝛ. C. de bis q. vt indig. l. polla. in prin. Jtē res deterior reddita nō vī. ff. ꝓmoda. l. uj. ℈. i. ꝛ. ff. ō poſiti. l. i. ℈. res. ēt res ſua nemini ſeruit. l. i re cōi. ff. ō ſerui. vrba. predio.

¶ Res iudicata ſm Alz. co. ti. dī ſnīa q̄ finē controuerſiar⁹ pnūciatione iudicis accipit: vt. ff. e. ti. l. i. Vel ē qđ ꝓdēnatione: vel abſolutione ꝓtingit. Et addūt qdā ſi nullo iur; ꝛ medio ſnīa poſſit attētari: aut lapſis. x. dieb⁹ poſſit ꝛ formari. Et b⁹ ñ placet az. Jtē res iudicata ē a iudice ꝛ i iudicio ei⁹ qđ deductū ē rōe p eū adiudicatio. vt. d. l. i. cū ibi no. Alā ibi notāt q̄ res iudicata nō ē ſnīa ly id qđ ē deciſum pnunciatōe iudicis. Snīa vo eſt diſpoſitio vl' pnūciatio iudicis legaliter declarata ly ergo ibi gl. videāt boc ignoraſſe. Ex quo ſequitur q̄ interlocutoria ñ pōt appellari res iudicata: q̄ ñ capit finē ꝓtrouerſiar⁹ ly q̄q; ꝛ interlocutoria cā diffiniāt nec ſnīe arbitror⁹ dicūt̄ res iudicate q̄ non

iponũt finẽ.nã p solutionẽ pene põt resilire.

¶Res cões naturali iuſ dñr q̃rũ vsus oib⁹ aĩa libus ẽ cõis vt aer qua ꝓfluens:ꝛ mare:ꝛ eius lit tora ſm Az.ꝛ inſti.ō rex diui .§.flumĩa aũt ꝛ.ff. de acq.re.do.l.i.

¶Res publice dñr q̃ ſũt oĩuz populorũ ꝛ homi nũ tm̃.vt ſũt flumĩa.ꝛ portꝰ: ꝛ que ſũt dedicata vſibus populi:vt forũ ſtadiũ.

¶Res ſancte dñr q̃ ab oi leſiõe munite ſunt ut muri ꝛ porte ciuitatis q̃ iō ſancte dñr qꝛ pena ſã guis ꝓſtituta ẽ ꝝ eos ſeu aduerſus eos q aliqd i his deliquũt violãdo l'aliō ꝓmittẽdo: l'tales res trãſendendo ſcalis ammotis vel ẽt aliqd in eorũ leſionẽ auferendo: vel q̃libet alia rõe occupãdo vt iſti.de re.diui.§.ſi qs vo.Mã ciues romãos al' q̃ p portas egredi nõ decet:cũ iſtud hoſtile ꝛ ab hominãdũ.nã ꝛ remꝰ frater romuli occiſus tradi tur ob id qꝛ murũ trãſendẽ voluit.vñ Lucanus. fraterno primi maduerũt ſanguine muri.

¶Res ſacre dñr querite deo p põtifices ꝓſecra te ſũt vt edes ſacre ꝛ alia dona pia q̃ ad diuina mi niſteria conſuãda dedicata ſũt:vt cruces.ꝛ thuri bula q̃ ẽt alienari ꝓhibenẽ excepta cã redẽptõis captiuoꝝ:vt.C.de poſtli.reuer.l.ab hoſtilib⁹ ꝛ.l. ſi.de hoc vide.c.i.de pigno.ꝛ ibi gl.

¶Res religioſe:ſepulcra ſũt i qbus boies ſepe liunt.vt inſti.de rer diui.§.religioſum.

¶Res ſoli eſt res ĩmobilis vt.ff.de diuer.ꝛ tẽp. preſcrip.l.quibuſdã.

¶Res emphiteotica ẽ res emphiteotica ꝓdi tõe ſubiecta.ſ.illa quã eccl'a l'aliqs dñs dñio ꝛ p prietate retẽta ꝓceſſit emphiteote quãtũ ad ſolã poſſionẽ.vñ ſi hic ẽphiteota rẽ illã i aliã ꝑſonã trãſponere vult nõ ꝑt tradere eã.i.dñiũ trãſferr eo qꝛ ipe nec hz nec habuit illud ꝛ iõ alteri dare nõ ꝑt qꝛ nemo i aliũ plus iuris trãſferꝛ põt q̃ ipe hz vt i regula nemo plus.de re.iu.li.vi.

¶Reſarcire ẽ r'eſtaurare vñ dr compelli debes mihi dãnũ reſarcire.i.reſtituere.

¶Reſtitutio i integr. Requi.ſ.in itegr reſtõ ꝛ dr tã eccl'e q̃ minoribus rõne etatꝭ quare ẽ prio ris ſtatus vel iuſ reintegratõ:qꝛ ſuccurrit ꝑ reſtõ nis auxiliũ minoribus.xxv.ãnoꝝ ꝛ ẽt eccl'ijs q̃ mi noꝝ iure fungi ceſſenẽ.ſemp eĩz eccl'a dz iuſ mio ris illeſa ſeruari:vt i.c.i.e.tit.ꝛ reſtituitur minor vl' eccl'a ſiue ledat ſiue decipiat ipe minor ſiue tu tor ſiue ꝓcurator eiꝰ:vel ſi ꝑlatꝰ ſindicus: vel ico nomus eccl'e decipiat nã delictũ ꝑſone nõ dz in detrimentũ eccl'e redũdare in regula ꝺlictũ ō re gu.iu.li.vi.ꝛ ſi reſtitutio ſit iuſte mioris differt ab ea reſtõne que ſit iure maioris qꝛ prima dat oſtõ iudicis deficiẽte actõe.Sc̃a vo hz actõez ſuo iuſ ſ.vtilẽ officio iudicis accedẽte.vt i.c.cũ veniſſent. de i ite.reſti.i gl.vbi reſtituimus.ẽt reſtitutio q̃ qz petit vbi nulla poſſio ꝑt eſſe:vt cuz petit reſtitu tio conſanguinei.c.cũ veniſſent.e.ti. in gl.in.c.in lr̃is.de reſti.ſpo.

¶Reſtituere in integrũ.Re.ſ.de J.

¶Res dr i ꝺctu vẽditionis adhuc eſt itegra q̃ res nõ ẽ i toto vel pte tradita ꝛ pciũ i toto vel in pte nõ ſolutũ hz ꝺctus ſit factus.Alr ẽt dr res in tegra r'ſpectu iudicij q̃ his nõdũ ſup tali re acce pta ẽ vz ante lit.ꝓteſ.vt in.c.ex iſinuatõe.ō pcu.

¶Reſcriptũ ſm Gof.ẽ mãdatũ ꝓncipis qõ ad i ſtãtiã alicuius l'aliquoꝝ ſiue ꝑtio motu vl' ex re latõibus abſentiũ vel ex ſuggeſtionib⁹ pñtiũ:vl' ad alicuius ꝓſultatõnẽ facit l'cũ alicui vel aliqb⁹ corpori collegio vniuerſitati vl' ciuitati aliqd mã dat vel indulget:talia enĩ ius faciũt nõ gñale hz ſpãle i negociis ꝛ iter ꝑſonas i qb⁹ꝛ inſ q̃s.pmul gata ſũt:vt.C.de legi.ꝛ ꝓſti.l.ij. Et no. qꝛ reſcrip tũ capit triplicit. Primo gñaliꝛ:ꝛ ſic q̃libet ſcriptu ra ꝓtinẽs aliquã diſpoſitionẽ ſuprioris dr reſcriptũ ꝛ ſic idẽ ẽ qõ ſcriptũ.ꝛ ſm hoc ſi papa rñdeat ẽt ō iure dr reſcriptũ. Sc̃õ minus gñaliꝛ vt ꝓcernit ti.ō reſcrip.ꝛ ſic ẽ ſcriptũ ſup negocio l' negociis ꝑticularib⁹ alicui⁹ vel aliquoꝝ ſiue ſingulorꝝ ſiue vniuerſitatꝭ ſiue motu ꝑprio ſiue ad inſtãtiã ſiue cã cogita ſiue ũ cognita a ſupiori emanãt ſiue aliqd iuſ tribuat:ſiue tribuat ſolũ exercitiũ iurꝭ alicui ꝓpetẽtꝭ:ꝛ ita ꝓbẽdit reſcriptũ ad lites de quo de reſcrip.i.c.i.ꝛ.ij. Si ãt ſup lĩis pleruꝝ ſiũb⁹ ꝛ dr reſcriptũ ad bñficia.ō quo.e.ti.c.ſup lr̃is ꝑal.ꝛ cõ ꝓbẽdit ẽt ãnotationẽ ꝛ pragmaticã ſãctionẽ.Ter no capit ſtrãliter ꝛ ſtricte ꝑ ſcriptura cõtinẽte dr ſpõnẽ p quã dat iudex nec aliqd aliud cõcedit:ni ſi corã illo iudice ius tibi cõpetẽs ꝓſeqꝛ.ꝛ hoc dr reſcriptũ ad lites qõ dat alicui ad ꝓſirmatõnẽ ſui iurꝭ.de quo i.c.ſup lĩis.e.ti.ꝛ ſic ẽ ſpẽs diſtincta a priuilegio qõ ꝓcedit aliqs ius ꝑticulare ꝝ ius cõe. ꝛ a reſcripto ad bñficia:qõ magis ꝓpe ꝓdat priuile gio.vbi gña. In reſcripto alicui ꝓceſſo caueꝝ qꝛ iu dicẽ adire ꝑt. Ex his vbis nõ ꝛponit neceſſitaſ iu dici ſuſcipiẽde cognitõis:vt.l.ſepe.ff.de offi.ꝑſi. Rõ:qꝛ vba iſta ſignificãt i ptãte eiꝰ eẽ cui ꝓcedit iudicẽ adire:nõ ãt i neceſſitate iudicis cognoſcẽ. Silr i r'ſcripto caueꝝ qꝛ adire ōbes iudicẽ:vt no.i l.ſepe ꝑal.qꝛ ō iure cõi nõ ꝛponit alicui neceſſitas agẽdi:nec illa vba ſignificãt neceſſitatẽ ꝛponi iudi ci ſuſcipiẽde cognitõis. Itẽ ꝓnceps alicui cõcedit iudicẽ extraordiariũ qꝛ iſte cui ꝓcedit afferebat ordi nariũ ſuſceptũ vl' ꝛpeditũ multꝭ negociis ſiue iu ſtis:ꝛ ſic itelligit obtiẽt ꝓceſſionẽ ſi ꝓceſſitati inni tant:vt.l.ſi.C.de diuer.reſcrip. Rõ qꝛ ꝓcedit tã q̃ ex vba cã.igit ſi nõ ẽ vba nõ ꝓcedit ex q° pz qꝛ ſi cõ cedit illo expreſſo mẽdacit l'p ignoratia q° nõ expreſſo vel tacito illo quo expreſſo non ꝓcederet.tunc nõ ceſſet conceſſus de hoc vide.c.ſup lr̃is.e.ti. Itez vbi ꝓnceps cõcedit alicui qꝛ poſſit vti frui rebus ſuis nõ valet.l.vnica.de theſau.li.x. Rõ:qꝛ nul ꝑt opari eo qꝛ illud qõ ꝓcedit iuſ cõi hĩ.nã fruſtra p cib⁹ ipetrat qõ iuſ cõi ꝓcedit.l.vnica.ꝑal.ꝛ.ff.de m.l.i cãe.ii.l.cũ ſup.C.de rei ven. Et predicta vba ſunt de vnico reſcripto. Si vero plura ſunt con traria uel diuerſa:ſiue vnum alteri derogans vl'

vtrūqz valz: ꝟ alter tm̄. ꝟbi gr̄a. Quidā ipetrauit gr̄az ad bñficia vni⁹ collatōis: ipetrat scō aliā ad bñficia alteri⁹ collatōis. si ꝟm facit mētōez ō prio valet vtrūqz: vt. c. i nfa. de rescrip. ⁊ rescriptū i ecclasticis ꝑt ꝓcedē papa: ⁊ i secularib⁹ ipatō. Dñ ēt rescriptū dz quod ipator: vl̄ alter ꝑcibus ⁊ sup plicatōib⁹ alicuius rūdens rescribit fieri vl̄ nō fieri debere qō postulat. Et no. q̄ i rescripto semp itelligi dz si preces veritati mittātur: vt si ita ē. c. ij. e. t. in ter. ⁊ i gl. Et ponit ibi hec clausula si ita ē debet referri ad oia p̄cedētia ꝟm Ber. i. c. oli. e. ti. ¶Donūc tm̄ ibi opi. i gl. Itē hec clausula ⁊ qdā alii talis dyocesis. nō extēdit se ad illos de ciuitate nisi dicat. ⁊ quidā alii de ciuitate ⁊ dyocesi. se cus si diceret talis ep̄at⁹. vt i. c. i. rudolphus. e. ti. in gl. Itē hec clausula si ꝑ alio nō scripserimus. sp dz intelligi i rescripto: qm̄ papa scribit q̄ putdea tur alicui de bñficio i eccl̄a aliq̄ ēt si nō apponat Si ꝟo papa velit alicui facē gr̄az plenā tē scribat nō obstāte q̄ al̄ direrim⁹ scripta nr̄a. c. mādatum e. t. i gl. itē hāc clausulā gn̄alē: qdā alii nō ponūt plures q̄ q̄ttuor citati. quoz ēt noia debēt i prio citatorio noiari vl̄ exprimi. i. c. cū i multis. e. t. li. vi. i ter. ⁊ i gl. oli trahebāt. rl. ar. de test. cū cām. ⁊ c. significauerūt. de cler. exco. mi. c. latores. Et rō q̄re restricta fit citatō ad q̄ttuor: ē arbitraria. l. nō oium. ff. de leg. potuit. n. plus vel min⁹ restringi: ꝟ reddē rōnē siltudinariā quā habes: ō ꝓsangui. ⁊ affi. c. nō dz. Tñ ꝟm Ber. sup re idiuisibili. s. iu dicio cōidiui. famil. pñt p gn̄alē clausulā vltra q̄t tuor euocari ad iudiciū. itē oēs vltra illos q̄ttuor q̄ ius habēt in re pñt agere vel defendē pro iure suo corā illo iudice ar. de re iud. cum sup. de offi. dele. sup eo. de elec. c. i. idē. ¶Hosti. ⁊ Archi. Sed pone q̄ttuor exp̄sit postea aliū cōuenit: nihil exci pit: an valeat iudiciū vide ibidē i gl. itē i rescriptz dz ꝟuari ordo scripture. c. cum dilecta. e. ti. i gl. v. trāsponentes. Et Jo. an. sup hoc plures al̄s̄nias infert: ō hoc vide ō elc. c. gn̄ali li. vi. ⁊ tādē dic̄ q̄ masculinū subiectū a canone ꝓhebēdat femias q̄ō ꝑbat. xxvii. q. iij. si qs suadēte. iuncto. c. multe res de sen. excō. quod est veruz nisi cadē ꝓsōne femina excipiat. vide. c. idēnitatibus. sed eas. de elec. li. vi.

¶Residere i eccl̄a ꝟm Bof. ē i eccl̄a debuirē bñ ficio ⁊ eccl̄e curā hāe. c. ꝓquerēte. de cle. non resi. pax enī ē residere nisi residens curā hēat eccl̄ie i q̄ bñficiū hz vl̄ psonatū: vt i. c. q̄ nōnulli de cle. ñ resi. dz āt residē p seip̄z: ñ p vicariū. c. q̄ ñ pal. nā p vicariū ōfuire ñ lz nisi i casib⁹ vt cū ex idul gētia spāli ꝓpetit alicui nō residēti. vel cū ꝓsuetu do excusat nō residentē: vl̄ cū eccl̄ia depēdet ex p bēda: vel cū psona sine culpa sua icidit i debilita tē: defoꝛmitatē vel morbū. ⁊ p se defuire nō posūt vel cū necessaria ꝑfectio iminet: vel ēt volūtaria vnl̄ tm̄ ⁊ hōesta. vt studioꝛ: ꝟ pegriatōis cā cū lñia tm̄ ꝑlati: vel cū ꝓsensu capli: vt no. Bof. in sū. de offi. vica. §. nūc videndū. Sūt ergo clerici nō resi dētes q̄ i eccl̄is i q⁹ ⁊itulati sūt nō faciūt residē tiā ⁊ si psonal̄ residēt: nō tm̄ debuiūt bñficio: nec eccl̄e curā hñt: ⁊ quāuis vicari⁹ ñ det vicariū. c. cle ricos. de offi. vica. cū illud sit satꝭ absonū. Tñ Jo. an. in cle. vnica. de offi. vica. i gl. sup ꝟbo sacerdo tiū. putat ꝓuū p. c. cū ex eo. ō ele. li. vi. vbi epi gn̄a lit cū his q obtinēt eccl̄as dispēsant. ⁊ vbi rō cōis ibidē ius. c. trāslato. de ꝓsti. ⁊ sic cū p septēniū di spensauerit cū vicario: vicarius ñ dat vicariū: sz epus dispensans dat eū: ꝟm Jo. an. ibidē.

¶Respōsa prudētiū sūt q̄ iurisc̄sulti rñdē dñr ꝓsulēt⁹. Ḥ. ꝓstat. c. rñsa. di. ij. vñ ēt rñsa pauli dic ta sūt. fuerūt enī qdā prudētes ⁊ arbitri egtatis q̄ instōnes iurꝭ ciuil̄ ediderūt q⁹ dissidētiū lites ⁊ ꝓtētōes sopirent. ꝟm Jsi. li. v. etbi.

¶Reus ē q̄ defendit ⁊ ꝓpulsat actōez ꝟ accusa tionē nō a reatu dict⁹: sz a re q̄ petit ab eo p̄stan da. vel sup qua ipe ipetit. q̄ q̄uis ꝓscius sceleris nō sit re⁹ tm̄ dz q̄diu in iudiciū ꝑ re aliq̄ petit vt c. foꝛ⁹. ō ver. sig. ad fi. xv. q. iii. c. vlt. iii. q. vi. c. nō ē. Etiā q̄ꝫ re⁹ a reatu dz ille. videlz q̄ quincit cri minosus. c. ō re iud. li. vi. ꝟ sic. ¶Re⁹ ē ille q̄ necessa rio se hz defendē. c. dilecti filij de except. ⁊ sic dr a re quadā ipse defendit. c. forus prealle.

¶Reus ꝓmittēdi dz ille q̄ stipulat ⁊ dz a re vel firmitate q̄ firmit ⁊ oīno vex est: cū stipulatū vl̄ obligatū. nā re⁹ significat firmitatē. vt dicit Ulr gli⁹ ⁊ Azo. C. de duo. re. stipulā. in sum.

¶Reuocare domū ē allegare ⁊ dicē se nō posse ꝓpelli eo loco quo ꝓuenit ad litē suscipiēdā ſz re mitti ad locuz q⁹ domiciliū hz. Jnde dicūt legatos qui romā mittunt nō debere ꝓueniri ipsis inuitꝭ ſz habēt ius reuocandi domū. de hoc vide. c. fi. de foro cōpe.

De Ri

¶Rigor iuris obseruādus ē i duob⁹ casib⁹. s. cū populus inde scandalizatus est. c. cū teneant. de p̄bē. c. cū nobis de p̄scrip. Scō q̄ multꝭ grassan tib⁹ opus est. c. clericoꝛū. de vi. ⁊ ho. cle. Et no. q̄ rigor iuris q̄ñq̄ ponit pro solēnitate ⁊ ordine iu ris cōis habito respectu ad rescriptū pape. c. sup lr̄is. de rescrip. Scō ponit pro austēritate q̄ria dispositioni al̄ dispensationi ⁊ misericordie: ⁊ ad aliox̄ terroꝛē inducta. Tertio ꝑ stricto ordine iu ris cōis ⁊ sic sumit in. c. si cleric⁹. de fo. ꝓpe. ⁊ no. glo. in. c. cōstituerēt. l. di.

De Ro

¶Rodes insula ē i qua antiquit⁹ vsus mercatoꝛ fuit. ⁊ ide dñr leges ro. vt no. ff. ad. l. ro. de iac.

¶Rodi⁹ ē gen⁹ piscis cui⁹ sanguis valz ad tīgē dū vestes vt. C. de vesti. ole: ⁊ au. li. xi.

¶Rogo capit̄ q̄ñq̄ ꝑ p̄cipio. xi. q. iii. rogo. q̄uis q exhoꝛtatur mādatoris opa nō fungat. ff. de his qui no. infa. l. ob hec verba.

¶Rog⁹ vide. xxiii. q. vii. cōueniꝭ sup. v. busto. vbi gl. q̄ bustū dz cū res ē exusta: rogus cū ꝓburitur

pira ē ꝯgeries lignoꝝ ad ꝯburēdū ibi vīō Arch.
¶ Roma ē cōis patria.l.roma.ff.ad municip.ꝛ i c.exposuit.de vita.fm Inn.c.vlt.de for.ꝯpe.vbi dī.Roma mī ꝛ magistra oīuꝫ eccl'aꝝ.c.basilicas ō cōse.di.i.ꝛ qō dī.Ubi papa ubi roma.fm Inn. i.c.ego enī de iureiu.dic̄ Lud.ō ro.p hoc nō eē i mundo aliquē ter.ꝫ multi multos allegent. Et de pminētijs pape vide per bal.in rescripta.C.de pēi.impe.offe.bene dic̄ gl.Roma caput anarcie cunctos pueros doli capaces generat. vt in.l.se quitur dicere.ff.de vsuca.glo.super versi.animū possidendi.
¶ Rostrū dī forꝰ cāꝝ.vbi cāe tenēt vl' tractant.

De Ru

¶ Rudera sūt ea q̄ ejiciūt de menibꝰ discussis:vl' a domo mūdata cū scopis vl' fragmēta lapidū vl' demolimēta cemētoriū vel folia faule puluēs.
¶ Rumor fm Spe.de notorio crimine ē pcula ris asserno:vel insinuatio ex fola fuspitōe ꝛ in certo auctore proucniēs.capitulo fup eo. de eo qui cog.ꝯfang.vr.fue.ꝛ hic minuſ.pbat q̄ fama.q̄ fama est cōis assertio.rumor vō cū pauci aliqd ñ tñ publice dicūt:ꝛ ideo nō ꝓbat ſz solā fuspitionē ꝛ presumptionē inducit.
¶ Rusticani sūt idē quod rustici.C.ō rusti.li.vi. ꝛ rusticitati parcendū ē.C.de testa.l.fi.in pn.ꝛ. l. ex quacūq;.ff.si quis in ius vo.nō ie.Et dixit do. Catho circa.l.pal.q̄ ꝯsuetudo rusticoꝝ ē vt non egrēt ergo exp̄sse i factis alicui⁹ p egritatu nō debēt eis refici.vt ē gl.i.l.idēq;.ℌ.idē labeo.ff.māda tu.Itē i.l.fuꝰ.iij.ff.de le.iij.vbi gl.q̄ rustici ñ vtūt pāibꝰ albis ꝛ grosso ꝛ alijs caseo ꝛ cepꝫ ꝛ fabis ꝛ non pullis vel alijs cibarijs delicatꝫ fm Accur. ibidē.C.de epi.audi.l.iudices.
¶ Rustica predia ℜe.ſ.predia rustica.
¶ Rura cesa sunt que cedunt vel eruūt.ff.de actio.emp.l.si fundus.ℌ.sit iuta.
¶ Rursus:idest iterū vl' quoniēscūq; ꝛ significat put significatū ppriū:vel aliud mediū significat declarat.vbi gīa.Testator reliquit alicui decē ꝛ si pdiderit rursus ei relinqt.dixit rex.q̄ nō amplius q̄ semel postq̄ perdiderit ē inuādus.sic dictō rursus aliqñ verificat i vna vice.l. fideicōmissa ℌ.si qs.ff.de le.iij. Ratio: quia nisi sic significaret beres grauaret sepius nouā quātitatē prestādo quod non est verisimile testatorē voluisse ꝛ cetera Et tantum de ℜ.

De Sa

¶ Saccularij dīr q vetitas artes exercētes ex sacculo partim subducunt: ꝛ pti subtrahūt:vel distrahūt vt.ff.de extra or.cri.in rubr.
¶ Sacra que sint.ℜe.ſ.res sacre.
¶ Sacrariū est locus i quo sacra ponunt.
¶ Sacer locꝰ dī q mānet sacer ēt diruto edificio.
¶ Sacrū oraculū dī rescriptū ipatoꝝ qō orādo qs ipetrauit:vel est idez qō rescriptū:vt ℌ.de lia ℜ.in verbo rescriptū.
¶ Sacīm est sacre rei signū.ꝛ qualr differant sacīm:signū:sacrificiū ꝛ misteriū.pbat.i.q.i.milti:de ꝯse.di.ij.sacrificiū.ꝛ.c.signū.Et nota q̄ sacioꝝ vitatē qdā dicūt nō eē apud hereticos.xxiij.q.i.scisma.i.q.i.ex̄ eccl'am.Aug. tñ dicit q̄ heretici hñt vitatē sacioꝝ:ſz nō execūtōnē eorū:de ꝯse.di.iiij. sicut i sacris.ꝛ no.i.q.i.q pfectōnē.ꝛ.c.dñs ꝛ.xix. di.c.ij.Itē ad sacīm dignitatꝫ.ſ.ordinis:tm̄ digni sine crimie sine infamia:ꝛ irregularitate admittūtur.ratio q̄ illud sacīm non solū pp se ſz ēt pp alios suscipiť.i.q.ℌ.apparet.Alia āt liberius ꝯferūtur:q̄ pp se tm̄ recipiunt.ꝛ effectus eoꝝ est vt talia sint accipientibus q̄lia corde ꝛ ꝯscia sumūt:vt in.ℌ.pal.ꝛ q̄lia sint sacra reiterabilia:ꝛ q̄ nō no. de sacra.rei super rubrica.
¶ Sacra annotatō dī rescriptū qō ipatoꝝ pprio mētis motu alicui idulget ꝯstituens fm p̄ces illiꝰ aliqd fieri vel non fieri. Vide supra rescriptū.
¶ Sacrificiū dī q̄si sacꝝ factuꝫ:q̄ p̄ce misticā cō secratur p nobis i memoria dominice passionis i.q.i.c.multi.
¶ Sacerdos hoc nōie intelligunt q̄ñq; iferiores ꝛ nōie clericoꝝ superiores.ꝛ ꝯponit ex dictōnibus greca dyos.i.datio:ꝛ latia sacer:vt.xxi.di.cleros sicut enī rex a regendo.sic sacerdos a sacrificādo dict⁹ē.Et sacerdotes gētiliū dicebant flamines q̄ si filamines a filo qō gerebāt i capite i signū sacerdocij ꝛ aliq fuerūt pthoflamines:vt i.c.cleros pal. Et no.q̄ sacerdos dz esse prudens triplici pitia.ſ. sacra scriptura ad subditoꝝ aias informādas.xxxvi.di.iij.c.ecce.c.si qs. ꝛ p totū gº i eccl'a metropolitana tenēt doctores theologie. Scdo i seculari scia vt sciat discernē vez a falso:ꝛ vitā habeat ad scias pietatis.marie ad triuiū:nō delectationem vel ad voluptatē.ſ.ad q̄druiū:vt.xxxvij.di.ℌ.cur ergo.ꝛ.ℌ.ſz eꝝ.ꝛ.c.turbat. et ergo i cathedralibꝰ eccl'is hāi debēt magistri artiuꝫ liberaliū magis ad triuiū q̄ q̄druiū docendū:cuiꝰ rō pz.ſ.ꝛ.xxxvij.di.si qs grāmaticā.vbi dī i fi.Grāmaticoꝝ āt doctrinā pt ēt pficere ad vitā dū fuerit meliorē i vsu assūpto.Et sic ēt auctores gentiles legi pñt dū bonū ibi reptū ad bonos vsus ꝯuertat:q̄ bonū est:ñ q̄ illi direrūt.c.turbat.pal.Et sic paul⁹ sepi⁹ i suis epistolis iserit aliqd ex poetꝫ:vt in epistola ad Tytū.Illud epymēidis.Cretenses male bestie pigri cordis.Et ad corith.Sepe bonos mores corrūpūt colloqa prava.ꝛ Hie.ifit vsus.Virgilij.c.nūq̄.de ꝯse.di.v.ꝛ auctates Gal.ꝛ Hypocra.ca.di.ne tales.Etā Aug.vtiť vsiꝰ Lucani c.nec mīr.circa pn.xxvi.q.v.sed ō le.ꝛ phisica.vi de.c.sup Spe.ne cle.vel mo. Tertio i secularibꝰ negocijs:q̄ ēt temporalia debz subditꝫ ministrare ꝛ necessitatē patiēnbus:vt.xxxix.di.p totum ꝛ lxxvi.di.c.fratrem.ꝛ.c.nisi de renū.
¶ Sacerdotes i diuinꝫ elogijs aliqñ dij aliqñ angeli uocantur:ꝛ a regibus sūt honorādi ñ iudicā

di dicente Cõstantino impatore. Dignũ nõ ẽ vt nos iudicem⁹ deos. xii. q. i. sacerdotibus. Etiaz sumitur sacerdos qñqz i malo. C. ō male. ⁊ matbe. l. nullus aruspex. vbi ponitur ꝓ incantatore.

¶ Sacrilegiũ dr qñ sacrũ ledẽs vel sacruz legẽs i. furãs de quo. xvii. q. iiij. ꝓ totũ. ⁊ maxie. i. c. qsqs ad fi. Et ẽ crimẽ mixtũ vt. ff. dictum ẽ ō crie vide bonã glo. i. c. sũt qui opes. xvij. q. iiij. vbi dank de scriptõres sacrilegij: ⁊ pena cõmittẽtis ipz ⁊ meli⁹ i. c. sacrilegiũ. ca. q. in glo. i.

¶ Sãguinis minutio necessaria ẽ ad morbũ cui tãdũ i mltũ repletis. sm Ypocratez. de ꝙle. di. v. ne tales. vbi Hiero. recõmẽdat cibi parcitatẽ ⁊ reꝓhẽdit gulositatẽ oñdẽs cõmoda parcitat⁹. ⁊ incõmoda gulositat⁹: ⁊ ō sanguis mutatõne dr i. c. cũ ad mõasteriũ. ō sta. mona. vbi ꝑt ꝙcedi carniũ esus mõacho minuẽti. Et ibi Frã. ō za. alt. Vic. dicẽtẽ renelatũ ꝓ angelũ qꝫ q minuit. xiij. febzua rij. nõ morietur illo ãno ex fabzili distemperãtia ⁊ dicit qꝫ ꝓpter hoc aliq faciũt se minui ẽt nõ idi gentes quo nihil stultius eẽ põt: qz minutiõe vita decurtat: ⁊ sensus visus maxie offendit. hec zaba rellus ibi.

¶ Sagina sũt qdã herbe qs legati ꝓpli romani portãbãt interlocutores pacis qz nemo illas herbas portãtes ledebat: siẽ delegati grecoz qui solebãt ea q̃ vocãt celicia ferre. ff. ō rex diui. i rubri.

¶ Salariũ est vectigal domicilioz dictũ qñ salariũ a noie solũ eo qꝫ reddit ⁊ ipedit ꝓ solo noie pensionis. Alias ponit ꝓ ꝓmio vel ꝓ mercede laboris ꝓ remuneratõe: vt salũ aduocatoz.

¶ Salubris dr qñ salutis vber. fz gl. in cle. dudũ de sepul.

¶ Saluiaria dñr ea q̃ dant pro sale. Etiaz dñr portoria. Re. s. portoriũ.

¶ Saltus tus tui ẽ densitas altaz arboruz ⁊ dr nemus raras habẽs arbores vbi fere canes ⁊ venatores saluũt. Vñ ẽ nemus salt⁹ saltẽtis dr act⁹ ⁊ dr a salio is: eo qꝫ exiliat in altũ ⁊ i sublime consurgat: fz Isi. li. xiij. c. vi. ⁊ ide venit fũdus saltuẽsis. C. de fun. pat. ⁊ saltuen. li. xi. ẽt dñr talia loca vinaria ⁊ foreste: vt i cle. ne i agro. de sta. mo. ⁊ ẽ duplex saltus. s. hybernus ⁊ estiuus.

¶ Salgamũ sm Hug. ẽ idem qꝫ cultura dictum a saluo vl salice ⁊ gamus nuptie l gama mulier qz ꝓpter talia fiũt culture. s. maxime ꝓpter mulieres: vt in rubri. C. e. ti. li. xij.

¶ Sanctio dr ꝓprie illa ꝙstitutio vel lex ꝑ quã si factũ fuerit pena irrogat ⁊ ipomt: vt no. iij. di. in sũma. ⁊ capitur qñqz late: vt i ꝓbe. cle. no. Jo. an. in ỹ. sanctio.

¶ Sanctio ipatoris ẽ cui pẽa sanguinis addit.

¶ Sanctio pragmatica. Re. s. p.

¶ Sanctio qñqz dr qlibet iperialis ꝙstitutio vel institutio qñqz dr totus iuris collectio: ⁊ sumitur etiã stricte ꝓ ꝙstõne penali. vt no. xij. di. in sum.

¶ Sancte res. Re. supza res sancte.

¶ Sanctũ dr qꝫ defensũ ⁊ munitũ ẽ ab iniuria boiuz: vt. ff. de rex diui. l. sacrũ. vñ Justinian⁹ dr et⁹ ẽ vir sanctus. i. firm⁹ ⁊ vtutib⁹ munit⁹. martianus aũt vnus ex auctoꝛib⁹ legis ait qꝫ sancti dñr a sanguine qñ imolãdo sz ad effusionez sanguis deo. alias a sanguinib⁹ sanctus dr qꝫ nomen herbas significat qs solebãt portaꝛ legati ꝓpli romani ne qs eos violaret. ff. de rex diui. l. sanctuz. sic sancta dñr q̃ neqz sacra neqz ꝓphana sũt sic leges dicunt sancte.

¶ Samaritan⁹ ⁊ sarracen⁹ differũt. vñ sarracenι fz Gof. dñr illi q nec vetus nec nouũ recipiũt testm̃ q se nõ ab Agar. ãcilla Abzahe ō q̃ fuit eorũ origo vocari voluerũt agarenos sed potius a Sarra vxore ei⁹ vt liberа se sarracenos vocãt. sẽ tñ qdam iter sarracenos samaritani vocati a samaria ciuitate q receperũt qnqz libos Moysis sz ꝓphetas respuerũt: ⁊ qz illos respuerũt lõ dr qꝫ coutunt iudei samaritanis Sapientia ẽ ō diuis. sz scia de mũdanis. ⁊ ponunt qnqz habit⁹ itelle ctuales apud philosophũ. vi. ethicoz. Primus sapiẽtia ⁊ ẽ assensus alicui⁹ ꝓpositõis cui⁹ termini supponũt ꝓ ꝓncipijs essendi: vt sũt deus ⁊ itelligẽtie: ⁊ sic theologia ⁊ methaphisica dñr sapientia. Secõs habit⁹ ẽ itellect⁹ ⁊ est assensus alicui⁹ ꝓpositõis ꝓ se note ad experiẽtiã: vt illi⁹ oĩs ignis ẽ calidus vl illi⁹ qlibet est vl nõ ẽ. ⁊ generaliter cuiuslibet ꝓncipij. Tertius dr scia ⁊ est assensus alicui⁹ ꝓpositõis cuius termini supponũt ꝓ effectibus secũdis naturalibus. ⁊ sic philosophia naturalis est scia. Quart⁹ ars. ⁊ ẽ habit⁹ essensiuus iclinãs itellectũ ad recte operãdũ. Et dr habit⁹ recta rõe factiuus qz ibi dz apparere bonitas facti vel operati nõ curãdo ō bonitate operãtis: vt ẽ ars grãmaticalis ⁊ fabrilis ꝛc. Quint⁹ habit⁹ ẽ prudẽtia q̃ iclinat itellectũ ad debite eligẽdũ ⁊ obtinẽdũ vt philosophia moralis sub q̃ ꝙprehẽdit ius ciuile ⁊ canonicũ. ⁊ hec notantur ex. vi. libro ethicoz Aristotelis.

¶ Sapiẽs ꝓsũptõ ẽ sapiẽtẽ ñ errare. ff. ō of. ꝓcõsto. l. i. C. ō legi. l. hũanũ. Re. s. diligẽs ꝓsumptõ.

¶ Sarcinator l sartõ. Est ille q nouit artẽ sarciẽdi ⁊ suẽdi vestimẽta: ⁊ dr sarcio. ⁊ differunt sarcinator ⁊ sullo: vt no. insti. mãdati. in fi. Ḡ. in glo.

¶ Sarthophagus ẽ loc⁹ l tũba i qꝫ sepelit defũctus. ⁊ dr a sartos qꝫ ẽ caro ⁊ phagin grece. i. comedẽ latine. qz ibi caro hoĩs comedit a vermib⁹.

¶ Sarculus ẽ instm cum quo ramus abscindit vel aliquod aliud vt cardones ⁊ herbe inutiles extirpunt ⁊ euellunt que nascunt iter bonas Isaie c. octauo. Omnes montes i sarculo sarcient ⁊. i. Reg. xiij. in fi. sm Jo. an. in prohemio cle. i verbo sarculum.

¶ Saratecta dñr edificia q̃ repatione indigent.

¶ Satisdatio ẽ cautio fideiussoria vl ẽt iuratoria si fideiussorem qs dare nõ possit. Re. s. cautõ.

¶ Satisdare ẽ securitatẽ ꝓ fideiussoꝛes dare. ff. q

satisfa.cogã.l.i.ſ bz Az. Eſt alic⁹ iplē volũtatez.

¶ Satisfacē qd ſit pz i.l.pal.⁊.ff.ō pig.act.l.ſi in rem alienã.§.oīs ⁊ satisfactũ itelligiť q̄literecũqz satisfiat.ff.qui.mo.pig.vl bypo.fol.l.itē liberať.in pn.⁊.ff.de pig.ac.l.ſi in rē.pal.§.ſi satisfactuz. Et notat Dy.in regula pactũ.ō re.iur.li.vi.⁊ sic cui remittť restitutio regl᷑ itelligiť restituisse vl᷑ satisfeciſſe vt ibidē niſi i casibus vbi remissio non libe rat:vt.c.statutũ.§.ſi qdē de rescrip.li.vi.

¶ Sauſic⁹ morb⁹ ē ille q ppetuo nocet niſi ſit cu ratus. De Sc

¶ Scena ſm vnã significatiõez ē obũbratio:vel velatio i theatro:vl᷑ alio loco i quo histriones mi mi l᷑ ioculatores ſiue comedi ludos ſuos exercẽt ⁊ sic vl᷑ accipi.C.ō specu.sceni.⁊ leno.li.xi. Idez ỹbũ habes.ff.de his q no.infa.l.ij.§.ꝓtor.⁊.xxxvij. di.maritũ.ibi exponit Arch. Vel ſm aliã significatõem dī scena q⁹ promptionez bz leuam alias scenam ⁊ expeditorẽ.ff.de edil.edi.l.q clara.§.itē sciendum.

¶ Scisma ſm Sot.ē illicita diſſensio diuisio vel discessio eoꝝ iter quos vnitas eē ōberet. Vel sic ē illicit⁹ ab vnitate eccl'e vl᷑ ab vnuersitate discessus. Et dī a scissura q⁹ p scisma fit ab vnitate scis ſura.xxiij.q.i.scissura. Et differt ab hereſi:q⁹ he reſis i pncipio ſui bz puersuz dogma.ſz scisma in fine fingit aliquã hereſiz vt recte ab eccl'a videať receſſiſſe:vt dicit Hiero.xxiij.q.ij.hereſis. Et sic scisma differũt sicut genus ⁊ spēs:q⁹ oīs hereticꝰ ē scismaticus:⁊ nō ecōuerso niſi duraverit.

¶ Scita sũt ea que plebs tñ ꝓstituit. Et vocanť scita eo q⁹ plebs ea scit:⁊ scisciatur: seu rogat vt fiant:ſm Jſi.li.v.

¶ Scribe tabularij.ſm quosdã oli creabãť ad tẽ p⁹ triẽnii ad scribendũ publica rõcepta puncia⁹ seu ciuitatũ.ſm Accur.C.e.ti.i rubri.li.x. Et pro pe sũt illi q scribũt noīatos ad mũera ⁊ honores ⁊ tributa soluta.⁊ sũt tabularij: q⁹ publicis ĩstru mẽtis preſunt i singul᷑ ciuitatib⁹:⁊ hi appellãť li brarij.vt.ff.de reg.iur.l.ſi librarius.⁊ tabelliones vt i auč.de tabel.colla.ii.⁊ sic põt accipi.C.ō bo. libe.l.ſi qs poſt.§.i.lz ⁊ aliter ibi exponať. Alias ſcribe dñr q circa pncipes:vel alios magnos iu dices sunt deputati p̄ actus ⁊ gestis conficiẽdis. Hij quoqz vocanť scriptores:notarij:libellenſes pragmaticales:epistolares: exqueſtores:vt.C. de appel.l.precipimus.⁊.l.in offerendis.

¶ Scribe logographi ſm Accur.dñr q publicis rõnibus scribẽdis deputati sũt:nam logos grece rões publicas dicimus latine ⁊ graphos scriptu ra. Hi ẽt nũerarij appellanť:vt.C.ō suscepto pre poſi.⁊ archa.l.duos.li.x.

¶ Scribe censuales sũt q scribũt censum.C.de tabu.rubri.li.xij.

¶ Schola dī societas scholariũ:l᷑ locus i quo dī scũt aliq vt scholares scientiã ⁊ prudẽtiã. Alij mi litiã vt tyrones:vt.C.ō primi.schola.li.xij.nã scho la grece eſt vocatio latine.

¶ Scholaris ē pſona vacãs ab hũanis negociſ ſcholasticis dedita disciplinis:⁊ dī a scholon gre ce.i.vocatio latine:⁊ aris ỹtus q̄ſi ỹtutib⁹ vacans. Et scholaris ꝓficẽ cupiẽs dz hꝰe q⁹qz ꝓditiões. Ideo ſingula ꝓsideret diligẽter.q⁹ ſi certa sũt a significatõe ỹbo⁹ nō ē recedẽdũ.ff.ō exerci.act.l. i.§.ſi is q⁹ nauẽ.⁊.l.nō alte.ff.ō le.iij.ſi dubia sunt ſi maligne:ſz benigne interꝑtãda.ō reg.iur.c.ij.⁊ c.ad audientiã.de decī. Scdo q⁹ ō ꝓbabili dubio nō reddat ſe certũ ſz dubiũ:⁊ iterroget certiores vl᷑ peritiores.C.de inge.ma.l.ſi durãt.ipſe ſolus excuſať q q⁹ diceret ñ iuenit. Tertio q⁹ bẽat sen ſum capacẽ:vt i.c.vnico.ō offi.pri.nō inītes pru dẽte ſue ⁊ verã intẽtõnem ſnie nō puertẽs.c.ne inītaris.ō ꝓsti. Quarto studiũ ꝓtinuet.q⁹ doctri ne pī ē vſus:doctrie mꝰ ē scholaris.vñ. Interci ſa perit.ꝓtinuata vigẽt.ẽt. Deficit ambobus:qui vult ſuire duob⁹. Quito q⁹ nō dedigneť a quocũ q⁹ īſtrui cui magiſterij offiũ sit iniũctũ:vt i.c.vni co.palle.ō offi.primi.xxiij.q.iij. Sic bẽs ꝓ quosdã ex ſupbia ⁊ verecũdia iterrogare nolẽtes q⁹ ne scint.⁊ minoꝝ dicta ex quadã idignatõne ſupbie deſpicientes vt dicit Host.c.vnico palle.

¶ Scissarij:truncarij:⁊ oratorij:idem sunt.

¶ Scrinarij:⁊ scriniorꝝ memoriales idem sũt.⁊ magiſtri scriniorꝝ ẽt scrinarij appellanť tabellio nes:vt i.c.audientiam.de pscrip.in glo.

De Se

¶ Secũditerius oliz dicebať q secũdũ locũ obti nẽs scriptus erat scdo loco i matricula notariorꝝ vt.C.de primice.⁊ secũdite.l.i.⁊.u.li.xi.

¶ Secũde nuptie dñr cũ aliq⁹ cũ aliã secundo nubit.⁊ sunt oẽs nuptie que ſequũtur ſepulturã vl᷑ pinas nuptias siue sint tertie siue quarte ⁊ sic de alijs.de hoc.C.de secun.nup.i rubri.

¶ Semeſtr ē tps ſex mẽſiuz.⁊ duo semeſtra fa cũt ānũ.vide iſti.de excu.tuto.§.itē dnus.in gl.

¶ Semis ex ſex colligiť vncijs:⁊ ē dimidia ps aſ ſis ⁊ dī q̄ſi semi as.C.de merca.l.hac lege.lib.xii.

¶ Semineces ē semimortui:vt i.l.q̄ idignũ.C.ō teſta.vbi dic̄. Nō sũt neceſſaria obſeruari monita ỹbo⁹ q̄ ſemnecis ⁊ balbutientis lingua pfundit.

¶ Seſcũs ꝓstat ex vncia ⁊ dimidia:⁊ ē octaua pr aſſis:⁊ dz eius lr̄a tertia ſcribi.ſ.⁊ nō.r.vt iſti.de here.inſti.§.hereditas.ſm Accur.

¶ Sertãs ē serta ps aſſis ex duab⁹ vncijs ꝓstãs:

¶ Sz capiť qñz adv̄ſatiue ⁊ aduerſať i iuz.qñ ãt ē adiũcta copula aduerſať ẽt i fcō.ff.ō petl.be.l. ſz.⁊ ſi i pn.cũ gl. ipropriať tñ vt i.l.ii.i fi.ff. ſiquis cau.vbi qñ cũ copula ponit:vt dicẽdo.ſz ⁊ ſi adv ſať ad fcm̃ ñ ad ius. imo significat idẽtitatẽ iuris ſumit illud significatũ ex copula q̄ copulat noīa ⁊ nō factũ ſequẽs cũ pcedẽti:q⁹ ñ potest cũ ſit fa ctũ diuersũ.copulat ergo quo ad ius:qñ ãt ſine co pula ponit cũ ꝓditione ſi vel ſine ea.tũc ſimplici er significat aduerſatiue q⁹ ad factũ ⁊ quo ad ius

vt i.l.sed ꝛ fi.prealle.silr i.l.ú.i glo.sup vbo forti⁹ ff.ne qs euz qui i ius vo.vi. exi.significat ꝯ dictio sz aduersatiue simplr vl tñ ad factū put significa tū suuz vel aliud declarat ꝛ cõcludit.

¶Senatores dñr magistrat⁹ populi quasi senio res. nã ꝑm Azo. leges ꝓpus fiebãt a pplo ciuiqz i teruentursz qr aucto pplo cepit difficile ꝙuenire i lege ꝙdenda.iõ elegit popul⁹ centũ senatores: vt C.õ peti.here.l.vlti.vt ipsi vice populi ꝙsulerẽtur ꝛ qcqd statuerẽt lex eẽ. Senatores ãt sũt q a pũ ciis ꝛ cõsulib⁹ vsqz ad viros illustres descẽderũt. ꝛ hi soli solebãt dicer sniaz i senatu:q̃re ẽt cõsulẽ romanũ vocam⁹ senatorez magistrat⁹:vt.ff.de se nato.l.vltu.ꝛ instit.õ iur.na.gen.ꝛ ciui.Ꞃ.lex ẽ. Se natores ẽt dici debẽt senator filii ꝛ nepotes ex fi liis nati ñ ãt nati ex filiab⁹:vt.l.liberos.ff.õ ẽcato.

¶Senat⁹ ẽ cet⁹ iste honestissim⁹ senator q cẽtũ erãt nũero.ꝛ dicit Azo.C.õ sena.cõ.ꝛ nomẽ ꝙsu lis pacificatur senatu ꝓncipis: vt puta cũ habeak vice populi:ꝛ ante iperatorẽ p populũ:ꝛ post ipa torez p principem constitut⁹ fuit senatus.vt.ff.de origi.iur.l.ii.

¶Senatusconsultũ ẽ qõ tm̃mõ senatores habito ꝙsilio populis ꝙsulẽdo decreuerũt sz Jsi.li.v. Et nota q multiplex ẽ senatusconsultus: vt ifra patz.

¶Sẽatusconsultũ romanũ alias sepnianuz oib⁹ ciuitatib⁹ fideicõmissariã hẽditatẽ iuuet restitui ꝛ i eaz ꝛ ad eaz oẽs actiones transferri.

¶Senatusconsultũ artificianũ alʒ artificulianuz quo caueẽ vt ꝑsides ꝓuinciar cognoscant i ꝓuin ciis de libertate lz heres nõ sit illius ꝓuincie.

¶Senatusconsultũ claudianũ tollẽduz statuerat q mlr libera ſuli amore capta si ei denũciatum eẽt a dño ne ꝙmisceretſuo suo:ꝛ iudex sup ea cã admonuisset:nec ipa acgescẽt substãtiã suã ꝛ lbertatẽ amittebat:ꝛ fiebat ſna vl ãcilla dñi denũciã tis:qõ qr visuz ẽ miserabile ꝛ idignũ sublatũ est.

¶Senatusconsultũ lebõeanũ cum cobercet q ob struendã actoez vl testm̃ publicã pecuniã accepe rit pact⁹ve fuerit. Jtẽ q pfecto instro legatuz sibi ascribit. Jtẽ heredẽ q i exheredatõe aut i alicui⁹ ꝙdẽnatõem legatũ ascribit.

¶Senatusconsultũ macedonianũ hz locũ qñ ali qs filiofamilias i prãte pũs existẽti mutuo pecu niã tradidit:qr senatusconsultũ ꝓhibuit mutuã pe cunia dari filiisfamilias ne oner debitor ꝑgraua ti eẽnt occasio machinãdi mortẽ patri.si ãũt sena tusconsultũ istõ qs filiofamilias nũmos tradiderit traditos amittat:nisi ipe filiusfamilias habeat ca strẽse peculiũ vl quasi castrẽse:eo enim vtitur vt paterfamilias. Et stãt dictuz macedonianuz ꝑm Azo.C.e.ti.a macedone pessimo senatore qui tra dẽdo pecuniã ꝛ si non expresse tñ tacite ꝛ velatis ꝟbis suadebat õ occisiõe patris. Et nota q auxi lio senatusconsulti velleyo renũciak.vt i.l.vl.ff.ad velleya.ꝛ.C.qñ mulier tute.offi.fun.pos.in auẽ. matri.sz macedoniano renũciare nõ potest.vnde post ſniam datur exceptio ex eo.ff.ad mace.l.i.ꝛ rõ ẽ.qr ꝓmũ senatusconsultũ est fauorabile tñ i fa uorẽ mulierũ iductũ sz ꝑz i fauorẽ filiorũfamilias ꝛ in odiũ creditor.ff.de ꝙdi.inde.exceptiõez.hec Bof.de renũ.Ꞃ.renũciak.

¶Senatusconsultũ orphicianũ ad successionem matris ĩtestate filias vel filios legitimos siue vul go quesitos vocat:nisi mater sit illustris cui⁹ filiũ noĩare spuriũ satis ẽ acerbũ vocatqz ex testõ ne potes ꝛ neptes qui oĩo ꝓferunt ꝙsanguineis ꝛ co gnatis siue agnatis.

¶Senatusconsultũ.pagazianũ statuit vt qñ script⁹ he res rogat⁹ ẽ totã hereditatẽ l plus ꝯ dodrãtẽ re stituere alicui liceat scripto hẽdi toti⁹ hẽditatz q̃r taz ptẽ retinere q⁹ cãu onera hẽditaria sustineat iter se ꝛ illũ cui hereditas restituik. iter quẽ ꝛ ipz cui hereditatẽ restituit stipulatões solebãt iterpo ni vt cõicent ꝑ rata pte lucrũ ꝛ dãnũ.

¶Senatusconsultũ.pisanianũ.vt si pene obnoxius si ue ſuus venisset qñ animaduersuz sit i cũ ꝓcium venditor prestet emptori.

¶Senatusconsultũ.plautianũ.õ liberis agnoscendis logk q p⁹ diuorciũ educãt p b⁹ pmittut mlieri si pu tet se pgnãtẽ denũciak marito suo ifra.xxv.dies vl.xxx.p⁹ diuorciuz.ita q nisi marit⁹ custodes mi serit:aut ꝓtũ nũciauerit ex se eã ñ eẽ pgnatã co gak ptũ agnoscẽ tanq̃ suum.si vo si ipa oppressa fuerit nullũ huic ptui generat ꝓiudiciũ.

¶Senatusconsultũ.iulianũ dr quo directã sibi ſui ac ciunt libertatẽ cũ illi a quibus libertas erat reli cta a ptore:vocati nolũt adesse.

¶Senatusconsultũ.sillenyanũ ꝛ claudianũ pũit ſuos capite qui dñis suis cũ vocarenk oĩmodã opẽ vl auxiliũ inquãtũ potuerũt nõ tulerunt vel ĩpẽde rũt cũ ipi hoc viderent ꝛ audirent.

¶Senatusconsultũ.tertullianũ q⁹ caueẽ mſi ñ aute de testi.successiõe ꝺferẽda:vt mſ ĩgenua triũ libero rũ ius hñs si libertina q̃rto filio succedit defũcto nõ existẽtib⁹ vltimis liberis l emãcipatz.nec a pa tre nec a mſe defuncti:lz nouo iur.ꝛ si solũ vnuz pepisset siue sit ĩgenua siue libtia idẽ ius vsak.vl senatusconsultũ.tertullianũ dr cũ mres vocãt ad hẽdita tes filior p senatusconsultũ.ẽt.vt isti.ó testa.p to.ꝛ no. ff.ó excep.rei iudi.l.si iuk i ꝑn.ꝛ marie i.l.i.ff.e.ti.

¶Senatusconsultũ.trayanũ:alʒ caruianũ statuit si i ter plres hẽdes ifãs sit q fari ñ possit ꝛ ipi rogẽt ſuũ manumittẽ nõ iõ libertas itercidak.qr fari ñ ꝑt infans:nec ſuũ põt vẽdere.sz estimatis ptibus ſuũ manumittãt salua portione infantis.

¶Sẽatusconsultũ.darnasianũ dr q⁹ cautũ ẽ si abest il le iusta cã q libtatẽ dz.ꝛ h ꝓnũciatuz sit q⁹ pinde libertas ei ꝙpetit vt si ab ipo directe data eẽt.

¶Senatusconsultũ.trebel.a nouo iuk icrẽmẽtũ ꝛ for mã hãc accepit vt excluso senatusconsulto.pagaziano liceat hẽditatẽ restituẽti q̃rtã ptẽ retinẽ iter ipm ꝛ fideicõmissariũ ꝑ rata portõe dimissis actõib⁹ ꝙ cõem stipulatõem.ꝛ si totã hẽditatẽ volens resti

tuerit ad eū: ⁊ i eū omnes transfert stipulatiões.

¶ Senatusco. turpilliani. quo statuit ne qs publici iudicij crimē itētāt ab accusatõe publici criscā ordinata. i. post iscriptõez ⁊ fideiussiõez datam desistat abolitõe nõ ipetrata.

¶ Senatusco. velleyanū. iductū ē i fauorez mulier. s. ut aliaꝝ q̄ leuitate sua ⁊ serus fragilitate se ⁊ sua obligāt p alijs fideiubēdo: l' obligatiõez i se recipiēdo. p hoc senatusco. eis subuenit ⁊ ꝓcedit vt ipe idēnes fuerit. ⁊ si ꝓueniāt p tali obligatione pñt opponē exceptõz senatusco. sulti velley. cessat āt hoc senatusco. cū mr renūciauit velleya. ⁊ oi aurilio. ff. e. ti. l. vlt. Et dictū ē a velleyano ꝓsule q fuit auctor illi⁹ statuti. Et nota q mr põt renūciaī velleyão absq; alia certioratõe: vt no. i. l. iuꝛ ignorātia. C. q admit. ad bo. pos. Et Bal. ibi dicit quod tria mēbra aut mulieris itercessio l' fideiussoris. ē sm leges. aut ꝑter leges: aut ꝯ. ¶ Prio cāu ñ ē q̄rēda certificatio: cū ñ sit op⁹ f̄nūciatõe: ex quo lege pmittēte fideiussit. Et sī q̄q; cāus. ¶ Prim⁹ si itercedēdo aliquā pecuniam recipit: ⁊ sic se obligat. l. ānū i pn. ff. ad velley. Scōs si scōo itercessit Lsi mr pfecte etatis. ff. c. ti. Tertio si ꝑ dote fideiubeat. l. fi. eo. ti. Quart⁹ si ꝑ libertate alicui⁹ ⁊ i cāpia. Quitus si apud minorē itercedat. ff. ō mino. l. si apud. Scōo cāu aut ē certificata aut ñ. si pmū valz renūciatio ꝓuata solēnitate: vz cū instio publico ⁊ testiū subscriptõe. si sm nō valet. Fallit tñ i duob⁹ casib⁹. ¶ Prio q̄n sit renūciatio in iudicio valz calore ⁊ fauoꝛ iudicij. Scōo si iteruenit iuramētū valz ꝯ Bar. i. l. scīēdū. ff. ō v. ob. ⁊ ꝯ Bal. in auc. sacra pubex. C. si aduer. vē. Tertio cāu cōtingit ꝯ legē fideiubere duob⁹ modis. ¶ Prio pro marito ñ i sui vtilitatē: sz marīti. Scōo omissa solēnitate instīi ⁊ testiuꝫ. Hec addit Bal. sup additionib⁹ Jo. an. in Spe. ti. de dispu. ⁊ alle.

¶ Senatusco. iulianū post vocatõem ad libtatē ꝓducit ꝓpriū heredē suū vel emptū siue dñs ex iusta cā absit vl' latitet siue nō vult manumittere sit suīs ꝯditionis scius ꝓuatis pactis suam velit mutare sniam siue ꝯditõem pena ꝯ collusorez ꝑ missa: ⁊ detegenti ꝓmia tal' donādo vt ō iure patronatus nanciscatur.

¶ Senatusco. volusianū statuit q̄ q̄ iprobe in litem coeunt aut qcqd ex ꝯdēnatõe i rē ipsius redditū siue relatū sit. l. iulia. de ꝓuata vi tenet.

¶ Senatusco. fauia. i desuetudinez abiit introducēs adoptõz fieri ꝑ tres mares adoptātes. ⁊ tres itercedentes emācipatiões.

¶ Senatusco. largianū merito ē abrogatū latinam inducēs libertatē q̄ quis morte sua recipiebat extra libertatē.

¶ Snia sm Alzo. i sum. C. qñ ⁊ qñ iudex sen. p fer. dz. Quīq; põt dici cuiuscūq; oīonis significatio. Quīz põit ꝑ opione magistroꝝ. Quīz dī qcqd alicui ō re aliq̄ plz. Quīz ē deportatio. q̄nq; excōicatio vl' interdictū. sz ipprie. q̄ excōicatio l' interdictū potꝰ punit q̄ finez cāe iponit. Jō potꝰ põt pēa dici q̄ snia l' diffinitio. Quīz snia dī: qcunq; iudicāt; ꝓceptū ñ nature: ñ iuri. ñ bōis moꝝ⁹ ꝯ riū. Et sm hāc significatõez distiguit q̄ sniaruꝫ alia ē diffinitiua: alia interlocutoria: alia ꝙdēnat' alia q̄ dī ꝓceptū: alia multa: alia dispēsatiōis. Et ꝑt sic ōscribi. snia diffinitiua. Est diffinitio iudicis ꝓtroversie finē iponēs. ff. e. ti. l. i. Et addūt qui dā ad diffinitõez idubitata. ⁊ q̄ nullo remedio attentari possit p. l. elegāter. §. si post rē iudicatā. ff. ō trāsa. Vel sic describit snia diffinitiua. Est diffinitio iudicial' ꝓtroversie finē iponēs ex pnūciatõe iudicis dānatōz l' absolutōz ꝓtinēs. Et hec pncipalē diffinit gōnē vt q̄ audit; vtriusq; ptis alīatõib⁹ cā termīat ⁊ finis pncipali negocio iponit quā sel' latā iudex revocare nō ꝑt ⁊ iudex ee desinit ⁊ officio suo fungit lz retineat iurisditiõem ad exequendū de offi. dele. c. in lris. c. querēti. Sz an corrigere possit si dicat absoluo ꝑ condēno vide Bof. in sum. de sen. ⁊ re iudi.

¶ Snia interlocutoria ē snia semiplena q̄ ꝓferit inter pncipiū ⁊ finē cāe ñ sup pncipali sz emergēti b⁹ ⁊ incidētib⁹ qōnib⁹: puta sup libello offerēdo vl' ꝓcipiēdo l' dāda dilatõe aut denegāda ⁊ silib⁹ pncipali cā durāte: vt q̄ iudex ñ residēs ꝑ tribunali interloq̄ndo inter ptes sine solēnitate scripture aliq̄d pnūciat ō plano l' sup aliquo incidēti l' emergēti ex pmū itētū pncipale. ⁊ hāc vocaī ꝑt iudex sue sit ordiari⁹ sive ōlegat⁹ sive arbit: dz tñ cū cāe cognitõe ferri ⁊ iudice ꝓcedēte ñ ꝓcedēte. iij. q. iij. §. spaciū. ꝯ Bof. ⁊ snia z interlocutoriā fert iudex ꝯ reū ꝓtumacē q̄ citato reo ⁊ ñ veniēte pnūciat actorē fore mittēdū i possionē rei aut bonoꝝ pro mēsura debiti ōclarati l' rei petite ō emergēti q̄ ne vt q̄ ē q̄ iter ptes l' aduocatos vtr; aliqs sit recipiēdus i testimoniū ⁊c. vt. §. Et illa snia transit i rē iudicatā quo ad duo. s. vt remedio appellatōis attētari ñ possit ⁊ vt exipiat ex ea. c. cū dilect⁹ ō ele. i fi. ñ āt vt ex ea agat actõe in fem sic ex diffinitiua. A quolibz. n. tali ꝑt appellari ꝯ canones ñ āt ꝯ leges gñal': fallit i casib⁹. l. ij. C. vt lit. pen. vl' dī si iterlocutoria sit tal' q̄ absorbebat totū ius alicui⁹. ⁊ istar hēat diffinitiue. ita vt p⁹ interlocutoriā ñ sit loc⁹ ad appellādū a diffinitia sic ab ea appellat. sec⁹ si p⁹ interlocutoriā saluū sit brīfi ciū appellatōis a diffinitia. Bof. tz pmū i sñ. c. ti. de sen. ⁊ re iudi. Itē interlocutoria ꝯ eūdē ē declaratio iudicial' sup aliquo articulo sūmarie ius tribuēs int' ptes. Et final' oē ꝙbū a iudice i iudicio platū iudicial' faciēs ad cāz ē snia interlocutoria vt i auc. ō liti. §. oē. col. viij. ⁊c. Et notādū q̄ aliō ē snia ⁊ aliō ē statutū. Nā statutū ferī ꝑ futurū ō licitz dicēdo. Statuim⁹ vt null⁹ ḃ faciat: ⁊ faciens sit excōicat⁹ ipso fc̄o: vt no. i. c. fi. ō ꝓsti. li. vi. Snia ꝙplata sic. Excōico te si futurꝫ fecerīz ꝓhibēt futurꝫ qz tract⁹ futuri ꝓis ñ spectat ad iudicē. ō hoc gl. optia. ō sen. ex. c. romana. li. vi. ꝑ hoc ad. c. a no

bis.de sen.ex. Itē differt snia a canone i hoc.qr canō archiepi i puicali ꝓcilio ligat subditos totī us puincie.xviii.di.c.ylt. snia āt archiepi.dicēdo. Quicūqz furtū fecerit sit excōicat⁹ nō ꝓhibēdit subditos totī⁹ puicie sz soli⁹ dyocesis sue.vt ē gl.i. c.rōana.palle. Itē snia excōicatiōis siue iusta sit siue iniusta tz.xi.q.iii.c.i.nisi i duob⁹ casib⁹.s.p⁹ appellatōz legitiaz.ꝛ itollerabilē errorē i forma.c.p tuas.ō sen.excō.c.solz.ꝛ.c.venerabilib⁹.e.t.li.vi. Et qūo snia trib⁹ modis dī iniusta.s.ex cā ex aio ꝛ ex ordine ē gl.iii.i.c.sacro.ō sen.ex.ꝛ illud itex vex est in snia excōicatōis in q̄ ē spāle qꝫ teneat nō ꝺuato iuris ordine.alias āt snia lata iuris or dine nō ꝺuato nī tz.C.ō sen.ꝛ iterlo.om.iu.l.pla tā. Itē de diffinitiua ꝛ iterlo.ē gl.in cle.vnica su per ꝟbo iterlocutoria ꝛ diffinitiua de seque.poss. Et nota qꝫ snia lata sup ꝟo possessorio dī diffiniti ua fm gl.in.c.fi.ō iudi.ꝛ itelligit qñ cā possessiōis est deducta ꝑncipalr in iudiciū: vl̄ bz āncxū petī toriū. secus si p accidens veniret in iudiciū. Et dif finitiua ꝑt ipōit finē cāe nūqꝫ ꝺat sup possessiōe nisi sit ꝓprietas annexa. vt ibi no.

¶ Snia ꝓuentōnalis ē amicabil' ꝓpositio. vt qñ iudex ꝓuenit aliquē.ꝛ ꝓmonet eū ne faciat ꝺ ꝓuē tōez. Alias snia z. s. preceptū. muletaz. dil pēsatio nē. Re. in locis suis.

¶ Snia p errorē lata: a qua non ē appellatuz re uocaꝺ si error ꝑbabilis postea deteget. vt i.c. fra ternitatis. de frigi.ꝛ male.

¶ Sepcūs septē bz vncias.ꝛ nō dī ad respectuz totius ptis assis. Re. supra. Als.

¶ Sepulchrū ē locus in quo mortuus ꝓtinet vl̄ sepultus ē. Sz monumentū dī idē locus sine cor pore. Re. g. M.

¶ Sepultura fm Bof. qñqz dī officiū qꝺ ipēdit sepeliendis. Qñqz ipa terra ad vsuz sepulture de putata. Qñqz tūba marmorea vl̄ lapidea l̄ loc⁹ cōcauus in ecclastico cimiterio fact⁹. i quo corp⁹ catholici ꝺcidit. Itē sepultura ē ius funerādi i ec cleste cimiterio. Et nota qꝫ i. xiij. casib⁹. ꝑhibet ec cleslastica sepultura. Primo i mortali pctō publi ce decedēs. xiij. q. ij. nō estimemus. Secō latroni ꝛ furi. c. fures. ō fur. Tertio i adulterio occiso. xiij. q. v. placuit. Quarto i torneamēto occiso. de tor nea. c. i. Quito raptori occiso. c. sup eo. de rapto. Sexto heretico. xxiiij. q. iij. sane ꝓferr. ꝛ. c. sacris. ō sepul. Septio seipz iterficiēti vt. c. placuit ꝑall. Octauo excōicato ēt innozi. ō sen. excō. a nobis ꝛ. c. sacris. ꝑalle. Nono interdicto. de pe. ꝛ remi. qō i te. Decio publico vsurario. ō vsu. qz i oib⁹. In decimo ꝓtēnēti ꝓfiteri ꝛ cōicare. c. oēs. de pe. ꝛ re mi. Duodecio i taberna occiso. xxviii. q. v. placuit Tredecimo ꝓprietario monacho vel regulari. c. mōachi. ō sta. mo. ꝛ. c. cū ad mōasteriū. cū si. eo. t. Sz si elici vel boni layci ab hostibus occidunt: vl̄ ꝺ submergunt: vel p parietes oppmunt ꝺbēt hic ecclasticas sepulturas. c. sicut dignū. de homi. c. ex ꝓté parentū. ō sepul. xxiii. q. v. qd ergo. Est āt ius funerādi ptās sepeliēdi i cimiterio ꝓueniens ecclesiis ex ꝓcessiōe pōtificis. Et sepultura eligē da ē apud loca magis religiosa. c. fraternitatē. de sepul. nā sepulture electio i loco nō religioso fie ri nō dz. Sz q̄rit qs legauit ꝑdicatorib⁹. xxx. ꝓ se pultura. efficit vsurarius. ꝛ sic carebit sepultura an aduuaꝺ p legatū. Rñdet Flo. qꝫ nō. Silr si le gaꝺ p celebratōe misse. ꝛ iteruenit interdictū eccle sie. tz legatū i ꝓtio cāu. Rō qꝫ fratres ñ fūt i cul pa vel cā. silr in scdo cāu vt notat dns Bar. de sar. C. de insti. ꝛ substitu. l. i.

¶ Sepe notat regulā in ꝓpū. vt in. §. i fraudē. in sti. q ꝛ ex qui. cau. manumit. nō tz.

¶ Septa sunt clausure. ꝛ dī a sepio. vt est glo. in cle. ne i agro. ō sta. mona.

¶ Sequela dī oē id qꝺ naturalr sequr ad aliud vt iumentū equā. vitulus vacā. ꝛ sic aliqua ꝑhi benꝺ. nō qꝫ ex se mala. sz qꝫ ex his mala sequūtur xxij. di. deniqz. ꝛ. xxij. q. i. in nouo.

¶ Sequester ē is apꝺ quē res litigiosa deponit⁹ a plurib⁹ ꝛ sequestraꝺ vt ei q̄ i cā vicerit reddaꝺ. di ct⁹ ab eo qꝫ occurrēti aut q̄si sequēti eos q ꝓtēdūt ꝓmittꝺ res. de ꝟb. sig. l. seqster. vide ō iudi. eram nata. Est enī fm Bof. depositarius rei i iudiciū deducte. vt. ff. de po. l. ꝓpe.

¶ Sequestrū ē illud scriptū qꝺ ō seqstratōe cōfi ciꝺ. ꝛ si fit ex cā volūtaria trālfert possionē i seq strū. secus si cā necessaria. l. interesse puto. ff. ō ac qui. poss. vt no. in. c. examinata. ō iudi. in gl. ꝛ i gl. cle. i. ō sequestra. poss.

¶ Sequestratio ē rei ō qua agit: vl̄ ꝓtrouersia. l̄ sepatio: vl̄ dispō vl̄ possionis iterdictio. Interim eim qꝫ res apud sequestrū ē. nec actor. nec reus possidet. vt. ff. ō sta. homi. l. libertus. Nō ꝑt āt illa dispositio q̄ seqstratio dī fieri nisi a plurib⁹ q̄uis alias ē vnus ꝛ plures deponere pñt. vt. l. iz. ff. de posit. nā plures rē litigiosā deponūt qñ ō volun tate ptiū fit. Et vnus deponē pōt ō mandato iudi cis. vt i gl. c. examinata. ō iud. ꝛ ibi ꝑ doc. Et no. qꝫ bz Bof. seqstratio fit aliqñ cā omittēde possio nis. ꝛ tūc neuter litigātiū possidet. sz seqster. Alli qñ cā custodie. ꝛ tūc possio remanet penes possi dentē. ꝛ gñalr ꝓhibita ē seqstratō. C. ō ꝓhi. seque. l. vnica. pmissa ꝟo cāliter. Primo volūtate ptiū. vt lite finitas res victori detur. Secō ex necessitate ne psōa suspecta cū re mobili aufugiat. Tertō ne psona suspecta circa rē imobilē fruct⁹ depopulet vl̄ dissipet. Quarto pp ꝓtumacia nō cauēt ō col latōe bonoꝝ faciēda. Quito si pu⁹ ō possiōe fuitu tis. pclamat i libertatē. Sexto cū appellaꝺ ab ere cutore. Septio cū timeꝺ ō seuitia viri. nec ꝑ sufficiēter vroꝝ cauet: seqstraꝺ vroꝝ. Octauo ne pdaꝺ vēdēdi cōmoditas. Nono cū aliqs ō comūib⁹ ꝓfi dis furtū patiꝺ. nā res sequestraꝺ usqz i tpus ſu ccessoris ꝓfidis. merito. n. seqstratō fieri ñ dz nisi tē demū cū timeꝺ ne possessor vl̄ appellans fructus

depopulet ꝫ Bof. i sũ. alios cãus vide i cle. vni ca. e. ti. ꝛ. l. i. ff. ō cola. bo. ꝛ ꝑm Archi. i. c. qr res. ri. q. i. vbi late ō hac materia. ꝛ p Jo. mo. ꝛ Jo. an. i regla locupletari. ō reg. iur. li. vi. vide ēt gl. fi. i. c. dilect⁹. ō seq. poss. cuz ibi no. Sz ponam⁹ q ecclia ē apud aliquē seqstrata. vtz ille seqster lite pēden te sup iure patronat⁹ possit pntare ad illã. Jnn. tz q sic. qr tal hz fruct⁹. c. ꝓsultatōib⁹. ō iu. pa. Jmo. ꝓsentit ibidē rōe tali motus ponēdo diuersitatez iter creditorē cui ipignoratū ē ius pr̃onat⁹ ꝛ seq strū. nã creditor ñ pt pntar aliquē. qr supest ver⁹ dñs q pntare hz. sz seqster pēdēte lite pt. ne eccla diu vacet. qr neutra ptiũ pntare pt añ litē sopitã fac bõa gl. in vbo. bñficiũ. in cle. vnica. ō seq. posl. q dicit sequestrũ posidē iura bñficij ꝛ bñficiati. ꝛ remittit ibi ad no. i. c. examinata. ō iudi. p Jo. an. Host. tz ꝑtũ q sequester apud quē ius pr̃onat⁹ seqstratũ ē lite pēdēte ñ posit pntare. nã ñ habz possionē iurispatro. ꝛ arguit a fortiori cũ creditō cui ipignoratũ ē iuspr̃onat⁹ ñ possit. q tũ hz possi onē eiusdē pignoris ꝛc. Et hoc tenēdo dī ad mo tiuũ Jo. ō iuo. q ñ diu vacabit eccla. nã p̃ qttuō mēses i laycis. ꝛ ser i clericis cps puidebit. c. cũ pp ꝛ. c. ea aũt. ō iu. pa. ꝛ vī melior hec opi. qr seqster solũ custodiꝫ dz fruct⁹. vt illi ꝫstituat eos q sniaz p se ꝫpōtabit q ē natura seqstri. sz si pntet aliquē qño fructũ restituet: sec⁹ vbi nulla ōberet fieri re stitutio. c. ex lris. ō iu. pa. ꝛ. c. cũ venissent. ō i ite. resti. hic articul⁹ satz disputabil ē. ꝛ no. i. c. exaia ta. de iudi. vide cle. pal. ō seque. poss. ꝑcipue glo. in ỹ. restituat vbi dī q seqster limitatã hz ptātez de restituēdis fructibus q suppoꝛtatz onerib⁹ adhuc supsunt q nō possit illos in emptōez prediox pro beneficio vel alias i valitatē beneficij ꝙuertere. ergo minus vī posse pntare.

¶ Sēsus sapiētis ñ arbitrat̃ ꝫ iura. vñ qñ alter ꝫbētiũ pacisci aliqd facē ad sensuz sapiēs: alter ꝫbētiũ tenet ea facē q ō iuꝫ fieri debēt sup illo cō tractu: qr sapiēs arbitrari ꝙtra iura nō pōt. alias sapiens nō eēt.

¶ Seruit⁹ ē ꝙstō iuris gētiũ q qs ꝫ ius nāle alie no subijcit̃ dño. ꝛ qñ fuit⁹ iducta sit vide gl. sup vbo fuũ. ō iude. ꝛ sarra. c. ita quoꝛũdã. optimã gl. sup vbo fruitutes di. i. ius gētiũ. vbi dī iducta per ebrietatez vī pscripta septēnio. sile hī. c. sexto. die xxxv. vbi dī nēo sciebat a ꝙsorte nāe sue obsega fruitutis exigere. qr manebat ātēq vinũ iucnirēt oibus incussa libertas. ꝛ non eēt hodie fruitus si ebrietas nō fuisset ꝛc. sunt aũt duplices fruitutes s. prediales ꝛ personales.

¶ Seruit⁹ p̃dial ē q̃dã ꝙstō qua p̃diũ p̃dio subiu gat̃. ꝛ fruitutes p̃diales lex reales appellat que se quũtur p̃dia. ꝛ eaꝫ ꝙstō catenus tz q̃tenus expe dit p̃dijs. i. ad fructus eoꝝ ꝑcipiēdos.

¶ Seruitutũ aũt p̃dialiũ alie sũt vrbane ꝛ alie ru stice sz has qdē fruitutes lex dic eē iura cōia q̃ lib tati ꝑria lũt. vñ no. q ꝫ Azo. i sũ. C. ō ser. ꝛ aque duc. hoc vbũ ius i eadē lege ꝛ i eadē voce suppo nit. p fruitute. Dictio. n. semel posita duas q̃q; i portat significatōes. s. ppriã ꝛ ipropriã l' vtrãq;. ¶ Proprie aũt ꝑm diuersa dicunt fruitutes. Nã si nō possem ex edibus meis exire i agros meos vl' puenire ad viã publicã nisi p agros tuos l' ortos emi a te licētiã eundi. hec licentia dī fruitus itine ris. qr p̃dium tuũ in hoc mihi seruit.

¶ Seruitutes rustice sũt q̃ p̃dijs rusticis debent veluti iter. act⁹. via. aq̃ ductus. aque haustus. pe cus appulsus ad aquã. ius pascēdi. calcis coq̃n de. arene fodiēde q̃ tria vltia p̃nt dici no iate fruitutes rustice. sz supiora ꝓprijs noib⁹ carēt. q̃ oia regre locis sua. Nã iter est ius quo ex ede mea p agros tuos possuz i vicos publicos exire vel itra re. Sed aque haustus est vt aquaz haurire possiz de puteo tuo.

¶ Seruitutes vrbane sũt q̃ p̃dijs vrbanis debẽ tur. s. ituitu alicui⁹ edificij. Nã edificijs inherēt ve lut alti⁹ tollēdi aut ñ tollēdi ne officiat luminib⁹ vl' ꝓspectui dom⁹ vicini. Jtē stillicidiũ aduertēdi vl' ñ aduertēdi i tectũ l' i areã vicini. vt stillicidiũ tecti mei cadat in areã vl' tũdũ eius. Jtē vt liceat imittere vl' ꝑcere tignũ i parietē vicini. Et nota q an fruitus sit vrbana vl' rustica colligit̃ ex qua litate p̃dii cui debet ipa fruitus. qō pz. Naz tal est fruitus q̃le ē p̃diũ cui debet. si enī stillicidia dom⁹ mee q̃ ē vrbanũ p̃diũ ꝙuerto i areã tuã q̃ ē rusti cũ p̃diũ dicet vrbana fruitus. ꝛ ecōtra si tignum edificij mei cã ponēdo ꝛ fructũ facti qō ē p̃diꝰ rusticũ imitto in parietē domus tue dicet rustica fruitus. ēt si domus tua sit vrbanũ p̃diũ. Jtez no. iuꝫ ꝑmã acceptōez fruitutis q̃ mltis modis qs re digit̃ i fruitutē. de qbus isti. ō iure ꝑsona. i tex. ꝛ i glo. vnde. Et liber suus fiat sũt ista necesse. Ant nis. xx. inuenē q vēdit̃ eē. Rursus eũ suũ cui vē dit̃ eē putare. Et inuenē ꝑcũ qō velit ꝑticipare. Et q si liber sciat hoc q vendit̃ iste. Que si defue rint suus ñ cogit̃ eē. ¶ Patēt ergo ad h̄ qttuoꝛ re gsita. ¶ Nec q sit ānoꝝ. xx. Scōo q vēdat̃ igno ranti ꝙditōem libertatis. Tertio q eo aio vt ptez ꝑcij habeat. Quarto q sciat se libez. de hoc vide gl. ℣. pe. insti. pal.

¶ Seruus ē q ō iurē gētiũ vel ciuili dñio alieno subicit̃. Jn hac pte ꝛ ius gētiũ ꝛ ius ciuile detra xerunt iuri naturali. Et dr̃ fui ñ a fuiendo sz a fuando. Jmpatoꝛ. n. vel ꝓnceps captos ab hosti bus q fui sunt capiētiũ vendere iubet ꝛ p hoc sal nare ꝛ nõ occidere. hostibus. n. captis. ꝛ sic i fui tutē redactis hoc fuãduz visum ē qō vtile ꝛ beni gnius est. s. eos oēs fuari ꝛ nõ occidi. hoc. n. beni gnitatis ē. sz occidi crudelitatis. Jō ēt dicta sunt mãcipia. qr ab hostib⁹ manucapiunt̃. vt isti. ō iu. pso. ꝛ. ff. ō sta. ho. l. libert⁹. Sũt ēt fui ỹne q sũt ex ancillis manētibus in domo. l. ticie textoꝛes. ff. ō lega. i. Alij sũt fui lecticarij. q facit̃ lecticas. c. ti.

¶ Seruꝰ ordiariꝰ dī q alijs fuis ē ꝓpositꝰ. s. q bz

alios ſuos ſub ſe gb⁹ p̃eſt ⁊ p̃cipit eis gd vult.

¶ Seru⁹ vicari⁹ ẽ q ſeruo ordinario ſubmiſtrat.

¶ Seru⁹ mediaſtin⁹ vel median⁹ ẽ q mediũ gerit actũ. ſ. q nec ẽ ordinari⁹ nec vicari⁹ ꝫ medi⁹ iter bos ⁊ illos cõnumerãdus.

¶ Seru⁹ libr̃ari⁹ a libra dict⁹ ẽ. ſ. q põderib⁹ p̃eſt ⁊ libre nũmoꝝ ⁊ pmutatoꝝ cuſtodiã hz in domo domini ſui.

¶ Serui iſulani. al̃ iſularij ſũt q retinẽt ĩ iſula. i. i domo nec mittũt ĩ agros nec i villã. domus ãt iſula dr̃. q. in ſũt ei habitatores. licet inſula q̃q; dicat̃ in ſolo. i. in mari ſita.

¶ Serui villici ſunt q ad villã mittũt.

¶ Serui victores ſũt quos qs vict⁹ hz p̃pãdi cã.

¶ Serui cubicularij dñr q lectũ ⁊ cubiculũ dñi ſui ꝓcurãt q vulgo camerarij vocant̃. a camera.

¶ Serui ꝺditicij dñr q ĩ mõte libi. ⁊ ĩ vita ſua fuiſſe quoꝝ libtas ſublata ẽ. vt iſti. ꝺ lib. ℌ. libertinoꝝ.

¶ Serui latini ſẽ q a dñis erãt mãumiſſi. vt i vita cẽnt libi. ⁊ i morte fui. ⁊ eoꝝ bona tãq̃ ſuoꝝ ad dños devolvebant̃ vt in. ℌ. pal. iſti. de liberti.

¶ Serui atriarij l̃ atriẽſes ſunt q atrij cuſtodiaꝝ faciunt.

¶ Seru⁹ corrupt⁹ dr̃. q p alicui⁹ ĩductõez fact⁹ ẽ ꝺ bono mal⁹. l̃ ꝺ malo deterior. ſ. i aĩa ⁊ corpore.

¶ Serui corrupti actio. ℜequire. s̃. actio.

¶ Seruiana ⁊ q̃ſi ſuiana actio. ℜegre. s̃. actio.

¶ Seru⁹ public⁹ dr̃ tabellio nõ q̃ ſuus ſz q̃ pu blicũ exercet offiñ. ff. de adop. l. nõ aliter.

¶ Seruus heres. ℜequire. s̃. ℍ.

¶ Serui atriarij. ℜequire. s̃. atriarij.

¶ Seru⁹ ordiat⁹ poſtea reſtitut⁹ dño gaudet ca ſibs ſuadẽte. xvii. q. iiij. nec mũmonũ ꝓhẽ p̃t poſt votũ ꝺ ꝙerſa. ꝙiu. qꝺ qdã. ⁊ hᵒ no. gl. liij. di. c. ij. nec iudicabit̃ a dño ſed ab epõ. xcvi. di. ſi ipator.

¶ Sericopulate dñr veſtimẽta q̃ iſerunt̃ et texũt̃ ſerico. vt i. l. ſi qs. C. de mune. li. xi. ꝑm accur.

¶ Seu ẽ dictio diſiũctiua. C. ꝺ ſa. ſan. ec. l. gñali. Et aliq̃ ãpliat. ff. de au. ⁊ ar. le. l. ſi quis ita ⁊ ꝑm bar. in. d. l. generali. ⁊ no. l. iiij. di. ego Lud. ⁊. lxxv. di. ca. vlt. in fi. ⁊ p archid. de ſo. ꝙe. in. ca. i. lib. vi.

De Si

¶ Sicarij dñr homicide ⁊ iterfectores dei a ſica ferro vl̃ cultro iſti. de publi. iudi. ℌ. ſicarij. Etiã di ci p̃t ſicarij q alicui⁹ vite armis inſidiant̃. ꝺ pe. di. i. ſi qs cũ celo. ⁊ de homi. c. ſicut dignũ. i glo.

¶ Sica ẽ ferrũ vel cultell⁹ breuis ex vtraq; ptẽ ſcidẽs ⁊ acutus quo marie vtunt̃ q apꝺ italicos latrocinia exercẽt. ſz ei⁹ iterp̃tatõ eſt larga vt ꝙi neat telũ: lapidẽ: lignũ: ⁊ qõlibz ferrũ ut iſti. ꝺ pu bli. in. ℌ. itẽ lex. ⁊. ℌ. ſicarii. preal.

¶ Signũ qd ſit. ⁊ qũo ſignũ differt a ſacrificio. ꝺ cõſe. di. ii. ſacrificiũ ⁊. c. ſignũ. ⁊ qũo multiplex eſt ſignũ vide de cõſue. c. ij. in gl. Et ſignũ pditõis religioſi eſt qñ pp ꝓtetatẽ ſepelit̃ in ſterquilinio vt de ſta. mona. cũ ad monaſteriũ.

¶ Syllabe crõ ñ nocz. vt no. ꝺ ſi. iſti. ex gte p gl.

¶ Signare ẽ alicꝫ formã vel ſignũ alicui ĩprimẽ vel notã ĩponẽ. vñ teſtũ ſignar̃. i. notare ꝺz quis vt notũ ſit illud qꝺ in teſtõ ſcriptũ eſt ꝑm Jſi. li. v. etbi. ſed ſubſignare ẽ ſubſcribere vt ſi teſtes voca ti ⁊ rogati a teſtatore ſubſcribant̃.

¶ Sigilari. i. ſingulat̃. ita exponit ℍoſt. in. c. vene rabili. ꝺ teſti. ⁊ Archi. i. c. pñtũ. ℌ. teſtes. e. r. li. vi. facit ad hoc de p̃bẽ. c. ad hoc ꝺz. xxix. di. c. ſingula. ĩ p̃n. Jtẽ ĩ ſymbolo athanaſij. qcũq; vult ſalu⁹ eẽ.

¶ Significatio ꝑm azo. de ver. ſign. ꝓpe ẽ demõ ſtratio facta ꝓpo noie rei de q̃ q̃rit̃ attributo. ſed large pont̃ ſi ꝓpriũ nomen nõ interueniat: ſz tñ res per aliud verbũ qꝺ aliquo mõ accedẽ poſſet ad oñſionẽ rei notificet.

¶ Silẽtiarij ſũt idẽ qꝺ ꝙſiliarij vel ſecretarij p̃nci pis q ſilẽ debent ⁊ occultare p̃ncipis ꝙſilia. vt. ff. de mino. l. veꝝ ⁊ glo. iii. l. illud. C. de colla.

¶ Silua cedua ẽ q̃ ad hoc vt cedat̃ deputata ẽ ⁊ dr̃ apta cedi q̃ facile ſuccreſcit.

¶ Silua paſcua dr̃ q̃ paſcui⁹ pecudũ ẽ aſſignata.

¶ Silua palaris ex q̃ pali ⁊ podimãta ſumũt̃.

¶ Siſitudo ẽ rer̃ differẽtiũ ꝙpatio ꝑm Boe. ⁊ q̃ ſiſitudo ad ſpẽm vel genus referat̃ ẽ gl. notabil̃ i ẏbo curã aĩaꝝ. in. c. nõ p̃t de p̃bẽ. li. vi.

¶ Siſe dici nõ p̃t vbi diſſiſitudo ſubeſt. xxviii. q. i. ſic̃. n. ⁊. l. iij. ff. ꝺ iuſto rup. teſta. ⁊ q̃r iterp̃tet̃ verbũ ſiſe vide. ca. oli. de ver. ſig.

¶ Symonia ꝑm Boſ. eſt ſtudioſa cupiditas vel volũtas emẽdi vel vendendi ſpũale vl̃ ſpũali an nexũ qꝺ ſpũale cẽſetur. ius enĩ petpiẽdi puẽtus p̃bendales. ſ. p̃bẽde rõne vel plature ſpũale nõ ẽ ſz ãnexũ ſpũali. ſ. canonie pp res tpales q̃ illo iuꝫ puenũt. ſ. vt fruct⁹. i. q. iii. ſi qs obiecerit. ſic ⁊ius pronat⁹ dr̃ ãnexũ ſpũali pp quãdã ꝓfederatõem qꝫ cadit i laycũ a quo poſſidet. vt. c. ꝺ iure. e. t. Et dr̃ a ſimone mago q fuit p̃mus auctor hui⁹ ſcele ris in nouo teſtõ. Jſte. n. voluit emere gr̃az ſpũs ſancti a beato petro. ſic ⁊ giezi i veteri teſtõ voluit gr̃am ſanitatis naaman ſyro vendẽ. vt. iiij. reg. v. Hñ ſimoniac⁹ dr̃ ꝓprie ẽptor ſpũaliũ ſz giezitic⁹ vẽditõ eorũdẽ. i. q. i. q ſtudet. Et ẽ ſimõia peccatũ enorme reſpectu ei⁹ q p ſimoniã bñficiũ acqſiuit q pniaz agẽ nõ p̃t bñficio retẽto. vl̃ dr̃ enorme. i. idiſpẽſabile. qꝫ diſpẽſari nõ p̃t cũ ſimoniaco niſi bñficio reſignato. ſic̃ i ſimoniaco i ordie ꝙngit. vt. xiii. di. nerui. ⁊ ſimoniac⁹ ẽt occult⁹ i ordie ſuſcepto q vicioſuz hz caracterẽ. vt. i. q. iii. i gbuſdã. ſuſpenſus ẽ quo ad ſe ⁊ quo ad alios. i. q. i. Repit̃ ẽt ſimonia ſola ĩtẽtõe abſq; pacto vel facto ꝙmit ti. ut in. c. qui ſtudet palle.

¶ Simbolũ eſt quadrupler. quoddã apl̃oruz qꝺ ꝑm quoſdã theologos continet. xii. articulos fidei pp. xii. apl̃os xp̃i q vna ⁊ eadẽ hora ĩſtinctu ſpũs ſancti ipm ꝙpoſuerũt. vnde dr̃ ſimbolũ a ſin qꝺ ẽ ſil̃ ⁊ bolus morſellus. qꝫ quiſq; apl̃oruz ſuũ bolus i. ptẽ appoſuit ꝑm alios theologos verius ẽ q p̃n cipales articuli fidei noſtre ſũt tñ. vii. ꝑm q tñ ſe

prem sūt dona spūs scī: quos quilz xp̄ian⁹ scire te
nek. clerici explicite. laici iplicite. vt pz de sū. tri.
c. firmiter. in ter. ⁊ gl. Aliud ē simbolū manus qđ
canit ī missa fcm ī synodo niceno pp grecos q ñ
credebāt qđ spūssc̄ūs pcederet ab vtroqz sed a pre
tm̄. de pse. di. v. c. vlt. ⁊ pe. Tertiū simbolū ē atha
nasii. s. Quicūqz vult salu⁹ ee. qđ canit in prima.
Quartū simbolū est iurz. s. pmus titulus de sum.
trī. ⁊ fi. ca. vt ait Jsi. vii. li. etbi. c. vii. ī q° id qđ de fi
de catholica ⁊ sū. trī. in predictis simbolis cōtinet
cōfirmat ⁊ repetit.

¶ Simplex p̄ceptū est cū p̄eter lit. conte. inder
cōfessione ptiū accedēte aliqđ precipit. vbi gfa. si
qs a reo ī iudicio abſqz libello cū instō debit pe
tat decē ⁊ cōfiteat de plano. tunc inder sine alia
cāe cognitōe vel cōmissiōe sibi precipiet. vt certo
termio soluat. ⁊ hoc dī p̄ceptū ⁊ nō sn̄ia. qz sn̄ia
nō dī nisi qñ ordo iudiciarius est seruatus.

¶ Siliqua ē spēs mōete: ⁊ q̄rta ps assis. sumit ēt
p supfluitatib⁹ relictis vino et̄ psso ō vus. vñ. Di
scens se siliqs cibus vult fieri scrophis.

¶ Syndicus ē pcurator vniuersitatz vel collegii
p certo salario ad iudicia cōstitut⁹. s. q cām vnīs
sitatis agit vel defendit. ⁊ dī q̄si singulorū cās di
cēs. Est enī syndicus grece defensor latine. nam
offiū eius ē agē vel defendere nōie vniuersitatz
cās p̄tes vl emergētes vt. ff. qđ qsqz iur. ī rubri.
⁊ in gl. i. ⁊ in. c. vnico. c. t. ⁊ qñ dī cā vniuersitatis
agi per procuratorē debet exponi. i. syndicum vel
actorem vt de procur. c. quia in causis. ⁊ de iura.
calū. c. cum causam.

¶ Synodus ex greco īterp̄tat comitatus vel cē
tus. ⁊ iter cetera ꝯcilia q̄ttuor venerabiles sueſt
synodi q totā fidem complectunt q̄si q̄ttuor enā
gelia ⁊ q̄ttuor simbola ⁊ totidē paradisi flumina.
¶ Prima nicena. ccc. xviii. epoz. a cōstantino ipato
re pacta. q̄ vānata est blasphema arriane pfidie
de ieq̄litate sancte trinitatis. nam fm gl. dicebat
patrē maiorē filio. ⁊ filiū maiorē spū scō. Secun
da. cl. patrū sub theodosio seniore cōstantinopol. cō
dēnās macedoniū negātē spūz scūz ee deū. ⁊ con
subalē p̄ī sz fm gl. suū p̄is ⁊ filij. i. q. i. eos q. Ter
tia ephesina centū epoꝝ sub theodosio iunio⁹.
q̄ vānauit nestoriū asserētē duas psonas ī xp̄o. ⁊
btāz vginē nō dei sz hois tm̄ genitricē. Et h° oñ
dit ī duabus naturz vnā xp̄i psonā. ⁊ dī pma ad
diaz synodi eue sine scōr. q fuit p̄probata di. xvi.
qñ scē. Quita calcedonēsis sercētorū ⁊ triginta
sacerdotū vānās eutice cōstātinopolitanū abba
tē: verbi dei ⁊ carnis vnā naturā pnūciātē. s. di
uinā post resurrectionē di. xvi. c. vi. ⁊ Dyoscoꝝ
eius ōfensorē quōdā alexādrinū epm. ⁊ nestoriū
epm cū religs hereticis. De his ē ter. ad lr̄am di.
xv. c. canones. ⁊. §. harū por. ⁊ fm Grego. ī. c. se.
Et ō eisdē Celasius papa in. c. se. De his etiam
vide ter. §. suscipimus. ⁊ in epistola inter claras.
C. de sū. trī. ⁊ fi. catho.

¶ Si de ꝓprio significato ipoꝛtat cōditōez non
tñ sp significat. Vñ qñqz facit dil pōnē cōditōalē.
Qñqz executōez tm̄. Qñqz significat cām ī certā
qñqz certā. qñqz euētū ī certū nō cōditōalē. qz nō
suspēdētē. qñqz acceleratōem. ⁊ qñqz nihil signifi
cat. Exēplū pmi ibi pmitto l lego si nauis ex asia
venerit. vt ī. l. ita qz. ff. si. cer. pet. Secūdi ibi inder
dicit: do tutorē si satisdederit. qz sensus ē q pure
dat. ⁊ imediate sit tutor sz administrare nō dz ni
si pus satisdederit. vt. l. muto. §. hāc autē. ff. de tu
tel. vbi dī. Hāc āt conditionē si satisdederit cōdi
tionē nō facere rō est volūtas ꝓferentis. nā tutō
a iudice nō pōt dari sub conditōe. c. act⁹ legitimi
de re. iu. li. vi. ēt qz iust⁹ dat tutor. ergo nō stabit ī
voluntate sua p cōditōez nec iudices ī ōcernēdo
solēt facere iudicia sua cōditōalia. Exēplū tertij
lego ticio si negocia mea gesserit. Et ē aliud exp̄i
mere cām per qz. ⁊ aliud p si. nā p qz exp̄imendo
falsa cā nō viciat. sz p si viciat. l. demōstratio. ff. de
ꝓdi. ⁊ demō. nisi aliud apperet ex volūtate dispo
nentis. Etiā qñqz si capit ꝓ qz. ut ibi. Si deus ē.
qz hoc subiecta materia ⁊ fides catholica hz qz de
us creator est o ium certitudialr. Quarti. qñ ille
euētus est de p̄sti vl de ꝓterito. vt ibi pmitto l le
go si rex ē pisius. l fuit tali die. vbi euētus ē dispo
nentibus vl disponēti ī cert⁹. si tñ ꝓditōal qz nō sus
spēdit nā act⁹ pur⁹ statī valet. l nō valet. vt. §. fi.
īsti. de ver. ob. ⁊ sic acceleratōez significat. Etiaz
qñqz nihil significat vt ibi. pmito si tal mortē ar.
l. pupill⁹ q sub ꝓditōe. ff. de noua. ⁊ deleg. qz nō
p̄t significare ꝓditōez q̄ ē de euētu futuro ī certo.
Sz qz nihil certi⁹ morte. ergo materia subiecta ñ
patit. Dicit tm̄ Bar. q ī ultimis volūtatib⁹ opat
ꝓditōez. dicēdo lego si hēs morier. l si ēpromus
morier. nō ex eo q mors sit ī certa sz an legatari⁹
moriet añ hēs vl ēpromi⁹ all at. l. qb⁹ diebus
§. cudā ticio. ff. ō ꝓdi. ⁊ de. vbi dī q legatū tale. si
tm̄ tua moriet ē ꝓditōale. ¶ Petr⁹ dic ō q ē pur.
Et si ī ter. all ato dz sumi p cū: qđ significat p̄ncipa
liter tps. ⁊ p p̄tes ꝓditōz. Jtē nihil significat vt ibi p
mitto si volueris. lego si heres voluerit. l. sub hoc
ff. ō ac. ⁊ obli. qz act⁹ ī volūtate obligādi est. ⁊ sic
nulla ē dispō: vl restrictio fit nisi dispōēs videat
decidere. l. si ita exp̄ssisset. ff. de ꝓdi. ⁊ demon.

¶ Si ñ dederis. h° ꝓplexū sic applicatū duobus
ab eodē sti pulātib⁹ l pactū sibi acqrētib⁹ dicēdo.
Tu pmittz mihi petro si nō dederis hēnico. ⁊ hē
ric⁹ silr dicat tu pmittz hēnico si nō ōderis petro
capaz tuā. Sēsus hui⁹ dictōis ē q alter lit. ꝓt. de
ficit ꝓditio p alterū apposita. ⁊ existit ꝓditio p ips
apposita sup re sibi data vt ī. l. si tici⁹. ff. ō de ver.
ob. Rō ē volūtas ꝓferētis sūpta ex h° q ille non
vult rē hāc ī cāu ī q° iste hēbit. Jtē ibi pmitus mi
hi stichum ⁊ si eū nō dederis pmittis mihi dece
nomine pene vel loco eius: significat q si non de
tur stichus cum potest dari. sic q ē in mora dādi
existat conditio ⁊ stipulatio siue q̄uentio penalis

qué p dationē.r.ꝓmittit siue purificat.vt.l.stipulatus.§.i.ff.de ver. obli. ℟ō ē volūtas ꝓferētis sumpta ex hoc q̄ stichus est i obligatiōe ꝑmo deductus pure. Et per hoc agit eū dari cū poterit: t promissor interpellabit dare: t sic de alijs. Finaliter autē semper ad mentē disponentis recurrē dū est: qz sepe ꝓtingit q̄ vna dictio vel oꝛo p vnū capit i vno significato: t p aliū in alio. Sūt ergo circonstantie attēdende per quas mēs ꝓferentꝫ declaratur: vt sunt qualitates plone ꝛc.

¶Si capitoliū nō ascēderis. si ticio nō nupseris si nauis ex asia nō venerit. Hec ꝯditio p cautōez implet ꝓut testatorē voluisse ꝯcludit sicut ꝯditio per illū modū deficit vel existit p quē deficere vel ēxistere ꝓferēs intelligit ꝓut ex ꝯditiōis significato ꝓpꝛio vl alio ꝑsonali medio concluditur ex euentu vel defectu.

¶Si nō valet hoc iure valet illo. si nō valet iur testī valet iure codicillorū ꝛc. ℣e clausule significant si nō ꝑt valē ex defectu solēnitatis vt testm̄ s.q nō sūt.vii.testes vel non sigillauerūt eodē cō textu valeat iur codicillorū. si sint qnqz testes. qz disponēs hoc voluit t lex admittit significat gꝰ dictio si apposita bis verbis vel alijs qō volūtas disponētis declarata ex verboꝝ significato l'alias quouis mō dictat.

¶Si peperit hec dictio si applicata ÿbis diuersimode significat ꝓut diuersimode applicat. ÿbi gīa dicēdo si tres peperit liber esto significat q̄ quartus ꝑtus sit liber: vt.l.aretusa.ff.de sta. ho. si ergo vnū ꝑmo peperit t scōo tres ex eodē vtero l' ꝑmo duos t scōo duos ex eodē vtero. tūc q quarto nascit est liber nec ꝑt dici q̄ duo simul nascūt qz natura hoc nō patit vt i.l.aretusa ꝓcal. alij dicunt si nascit masculus t femella masculus ꝓcsumit ꝓmo natus qz fortior. sz hoc ē in ℞ciuz qz femia citiꝰ pubescit t pficit. alij dicūt q̄ oēs erūt liberi. l. cū mī. §. fi. ff. de fideicōmis. liber. sz hec nō fuit mēs testatoris: ergo ꝓmū dictū melius.

¶Siue euenerit siue nō euenerit be oꝛones de se sūt ℞riorū cāuz t tm̄ ꝯiuncte significāt purita tē. s. q̄ actus q̄ disponit bis verbis sit purus. Et sumit significatū ex hoc q̄ certū ē alteꝝ cāuū euē turū. t si dispositio reddit pura facit lex q̄ si petē te. §. vlt. vbi habet q̄ venditio facta hoc mō siue nauis ex asia venerit siue nō ē pura. vt.l.pupill§.q sub conditione. ff. de noua. vbi habet q̄ q sti pulat sub conditione oīno extrutura pure stipulat vt.l.ita qz. ff. si cer. pe. vbi conditio dī cū in certuz confert. Et sic ꝑz q̄ hec conditio nō reddit actuz ꝯditionalē de p se. sed hec oꝛo applicata dispositō ni vltime volūtatis eā reddet ꝯditōalē vt.l.huius modi. ff. quan. di. le. ce. vbi dī q̄ legatū hoc modo fcm̄ siue illud factū fuerit siue nō ē ꝯditōale. t intellige siue nō fuerit infra certū diē ne in ifinitū expectet. Et sz certū sit alterū cāuū euēturū tm̄ i certū ē an viuēte ligatario l' nō t hec icertitudo fac ꝯditōez i vltimis volūtatib⁹ sa. lex. i. ff. de ꝯdi. t demō. sec⁹ si i ℞ctu qui cure trāsmittit siue fcm̄ existat siue nō ergo ℞ctus factꝰ cū ille mouet nō ē ꝯditōalis sed i diē. l. nā t si moriat. ff. de condi. t demō. t sumit in his significatū ex cōi mō itelligēdi nisi aliō certe apparcat ex volūtate testatoꝛ vel ℞bentū.

De So

¶Sobrini t sobrine dīt qui vel que ex patruelibus fratribus vel sororibus cōsobrinis l' amicis ꝓgeniti ꝓgenite sunt.

¶Sobrinꝰ ꝓpior t sobrina ꝓpioꝛ sūt patrui magni vl' amitte magne filij filie ve. t sobrinꝰ nascitur ex sorore.

¶Socer ē pī mariti vxoris i.l. sicut āt. ff. de re iudi. et est pī vxoris mariti: vt.e.l.

¶Socrus ē mī mariti vxoris. ꝑsocer: pauis: t p socrus pauia mariti.

¶Societas. ℞e. §. actō p socio. nā vera societas fraternitatē ꝯducit: vt i.l. ÿis. ff. p socio.

¶Solutio ſm ℣of. ē rei q̄ debet redditio. ist. q. mo. solli. obli. in ꝑn. vel large ē obligatōe liberatō t alia ē naturaꝫ siue ÿa q̄ fit p redditionē eius qō debet. alia ciuilis siue imaginaria. Et fit multiplicitер p nouationē delegatōez acceptilatōez ul' cō pensationē de quibus in locis suis.

¶Soluēdo eē ē hīe vñ soluat l' vñ solue possit i solidū p se vel aliū. ff. ō ÿ. sig. l. soluēdo. t sic dī qs eē soluēdo. eꝫ. nō soluēdo dī ille q̄ solue nō pōt.

¶Solēnitas sumit ꝓ actu reali: vt solēnitas stipulatōis dū qs fideiubēdo se obligat ītērrogatione ꝑcedēte t rñsione sequēte. ist. de fideiuſ. §. fi. Et hoc ē notādū p intellectu huius si scriptū repiret aliquē fideiussisse sub hoc ÿbo significat solēnitas stipulatōis nisi fieret i ꝑtia tali i q̄ efficax est simplex ꝓmissio. silr i auctētico instīo si repit ibi scriptū aliquē ꝓmisisse sub hoc ÿbo icludit solēnitas stipulationis. l. i. C. de vsur. §. si ita scriptū. ist. de inuti. stip. Et sumit significatū ex solēnitate i stū qō significat actū ibi ꝓtentū soleniter fcm̄ etiā ex pte notariatꝰ. qz notarij nō redigūt instīa i scriptis publicis. nisi de actib⁹ coram eis solēniter celebratis. alias ꝓmissio nō facit de se solēnitatem stipulatōis. secus de fideiussione dū saltē appareat iquātū ꝓ quo t penes quē. alias ēt nulla eēt fideiussio. l. cū de idebito. ff. de ꝓba. §. fi. iūcta. l. i. ō fideiuſ. t sic de alijs i qb⁹ icludit solēnitas vel non.

¶Solꝰ ē cui nullus ē ℞rius di. viii. si solꝰ xps autē dēdus est nō debem⁹ attendē q̄ aliqs ante nos faciendū putauerit. t. viii. q. i. sciendū. in fi.

¶Sola ē q̄ fidei possidet meritū obedientia.

¶Solū idē ē. qō terra. vñ. Sit tibi terra solū quo pñt vincē solū. vbi ꝑmū ē substātiuū neutri gīis. ꝑm adiectiuū masculini gīis. vñ dī. Quicqd plātat serit vel edificat. Dē solo cedit radices si tm̄ egit. insti. de re. dīui. §. cū in suo.

¶Solidū id est firmū. Et ꝯponit cū in: vt insoli

dum.idest quilibet eorũ p se solũ. vnde locũ hz in promissionibus stipulatõe vallatis.que stipulatõ accipitur per verba futura:vt inserit insoluduz se daturos vel seruaturos.

¶Sors ẽ ars diuinãdi.Diuinatio aũt ppẽ i malo sumit.Itẽ ẽt sors ibidẽ est q̃ sortilegiũ:vt extra de sorti.Itẽ sors ẽ portio hereditatis:eo q̃ p sortes solẽt distingui hereditatũ portiones.de pbẽ. cũ sm ap̃lm.xxi.di.cleros.sumitur etiam pro fortuna vel cuẽtu.xxvi.q.ii.sors.Itẽ pro capitali capitẽ vt de vsur.c.i.t.iſ.t de hoc vide gl.i probemio cle.in verbo sortis.

¶Sortilegiũ ẽ qñ aliqd p creaturã diuinat. Et species diuinatõis numerant.xxvi.q.iij.c.igit.t ea.q.v.cẽpi t.c.nec mirꝫ.ẽt omnis diuinatõ quocũ qz mõ fiat:t qualitercũq; vocet est ꝓhibita t dãnata:vt.xxvi.q.v.per totũ.

¶Sortilegi vel sortilegiste sũt diuinatores. vel isti qui sub noie ficte religiõis p quasdã quas scõrũz vel ap̃lorꝫ vocant sortes.vt diuinatões sniaz vel sciam profitentur siue diuinatõis.Aut quarũcũq; scripturarũ inspectione futura promittũt vt.xxvi.q.i.c.i.

¶Sotulares dñr quasi subtalares:a sub t talo. Et aliõ gen⁹ calciamẽti:vt i cle.ne in agro.de statu mon. De Sp

¶Spectacula sẽ q̃ fiũt i loco vbi ludebãt tragedi t comedi:vt dicũt greci:t habeb̃ i auc.õ ꝓsulib⁹. Et spectaculũ ꝓhibitũ ẽ:put iportat effusionem sanguinis.C.de gladi.l.i.li.xi.t.l.legatũ.ff.õ vsu. t vsufruc.Sz ludi pmittebãt ad letificatõez populi.vt comedie.t similia.l.i.iſ.t.iii.C.õ specta.li.xi.

¶Specus ẽ alt⁹ loc⁹.s̃ terrã:per quẽ ducit aq̃.ff. de riuis.l.i.§.specus.Itẽ ponit ꝓ fossa qua colligit aqua.t ẽ ampla t rotunda.ff.de aqua plu.arcẽ.l.supra iter.Ibi glo.ponit oppiam iter specus t cuniculum vide.s.C.

¶Spẽs significat terminũ significatiuũ pluriuz differẽtiũ numero:vt hõ.ille ẽmin⁹ significat oẽs boies iter se differẽtes numero.q ẽmin⁹ hõ significat p hoc nomẽ spẽs put ẽ vnũ de gnqz ꝑdicabilib⁹.Sz sm legistas sumit spẽs q̃q; ꝓ idiuiduo: vt seyus:stic⁹:fund⁹ cornelianus:dr spẽs put ex significato l' quouis alio medio ꝓcludit ꝓferẽtez significare voluisse.vt si dicat testator.Ticio lego oẽs suos:seyo lego stichũ.ibi seyus i stichо pferr l.vrorẽ.§.felicissime.ff.õ le.iii.nã spẽs erpssius legat q̃p gen⁹.t legatũ spẽi ꝑualet:t aliqd significat t opat.Silr ibi.Lego ticiũ vnũ õ suis meis seyo lego stichũ:seyo i stichũ pferr.l.cũ ita.§.i.ff.õ op. t elec.lega.ñ obstat.l.si hẽs.§.i.e.t.qz ibi optauit õ fcõ.Sz ibi.Lego ticio fũdũ sempronianũ:seyo eiusdẽ fundi vsufructũ:seyus i vsufructu ñ pferr imo iter vtrũq; cõicat.l.si alij.ff.de vsufru.lega. Sz si iudex diuidẽdo dicit.Ticio assigno fũdũ sempronianũ seyo ei⁹ vsũfructũ:sol⁹ seyo hẽbit usũfructũ.l.t puto.§.i.ff.fa.her. Rõ ẽ volũtas iudicꝫ sũpta ex nã diuisiõis:q̃ agit fcidi a cõione nã si vsusfructus remanẽt cõis nõ fiẽt diuisio:nec recidẽt a cõione.Et hec diuisio t sniã iudicis cẽt emẽt iniqua q̃ i fundo eque vni adiudicaret tota ꝓpietas t cũ hoc ps vsusfruct⁹.iõ sumit intellect⁹ taliq; vnus sit ꝓpietas:t alt⁹ vsusfruct⁹:qz hic nulla apparet iequalitas.Itẽ ibi.Testator legat oẽs suos cuidã nõ capaci.puta õportato t stichũ suũ ticio capaci ticius hẽbit stichũ.nec õrogat legato generis p legatũ spẽi qz legatũ generꝫ nullũ ẽ ipo iure: t sic nõ ei derogat vt.l.nã t si.ff.õ imus.rup.t irri.test.vbi.Qõ nullũ ẽ rũpi nõ pt.Itẽ ibi.Papa ꝓcedit gratiaz alicui ad ꝑmũ bñficiũ vacaturũ i ꝑticia.aliꝫ ad ꝑmũ vacaturũ i dioceſi:ẽt por pferr ad ꝑmũ vacaturꝫ i dioceſi pp⁹ ꝑ⁹ pus acqsitũ pozi cui papa p faz gratiam nõ vult derogare nã papa ſpecifice noiat dioceſim ad ipius gre restrictõez:vt i illa dioceſi gra tm̃ hẽat effectũ.Etiã qz hec gra pt hẽ effectũ abſqz hoc q̃ deroget gre gñali:secus i legatꝫ vbi oẽs fui vni legant.t alteri stichus legat:qz niſi derogẽt legato generꝫ legatũ spẽi nõ habebit effectũ t nihil opabit.

¶Sperãt.i.putãt.isti.q t a q.manumit.nõ licẽ. §.in fraudẽ.ꝑ.sepe.

¶Spoliatio ẽ a poſſessione rei imobil violẽta t iniuriosa deiectio vl rei mobilis ablatio dr violẽta qz si quis sponte poſſessionẽ suã renũciauerit uel abiurauerit locũ nõ hẽbit spoliatio:t p ꝓsequẽs restitutio.Nã restitutõ spoliatorũ ẽ ablatorũ i iudicio reintegratio.t qz credendũ canones loqui sano intellectu spoliatus intelligit i casu quo criminaliter accusat:qui tota sua substãtia vel maiori parte ipius se per violẽtiã destitutũ affirmat qz nec nudi cõtendere nec iermes inimicis nos opponere debem⁹ bz enĩ spoliatus ꝓuilegiũ vt non possit erui iam nudatus ut est ter.in.c.frequens de restitu.spolia.li.vi.vnde.Cãtabit vacuus coram latrone viator.vide Bof.in sum.de restitu.spo. vbi predictam diffinitionem spoliationis subtilr declarat.

¶Spõsus t sponsa sũt qui iter se de futurꝫ nuptijs ꝓmittũt p verba de futuro a spõdeo sic dicti i.ꝑmitto.vt.l.iii.ff.de spon.

¶Sponsa dr ẽt quã pater spondet alicui futurã sponsam seu vrorem.vt.l.iſ.ff.e.ti.

¶Sponsalia sũt futurarũ nuptiarũ ꝓuentio t repromissio.ff.e.ti.l.i.t.xxi.q.v.nostrates.t ita iste ꝓsensus est õ futuro mãmonio.Consensus vero nuptiarũ est de presenti matrimonio.Sz dic̃ placen.cũdem ẽ ꝓsensum sponsaliũ t nuptiarũz Sponsalia aũt dicta sũt a spondeo nã moz fuit veterib⁹ stipulari t spondere sibi vrores futuras vt.l.ii.e.t.Inde sponsa q̃ a populo facta est t certa stipulatõ potest iteruenire sed nõ ẽ necessaria. Et nota q̃ sponsalia dissolui pñt pluribus modis sm Jo.an.i tractatulo suo super quarto decretali.t no.super rubri.de spon.

¶ Sponsalitia largitas dꝫ quod dat spōsus spō se. sine animo trī recōpensandi sed oīo gratꝫ vel ecōuerso. Et ista donatō dꝫ ℞ctus iure ciuili. Et illorū sunt quattuor. scilicet stipulatio lr̄arum obligatio contractus emphiteoticus ⁊ spōsalitia largitas. vt in. ℣. ius autem gentiū. insti. de iu. na. gē. ⁊ ciui. in gl. super verbo pene.

¶ Sportule sunt salaria apparitorū vel ꝫ Alz. C. e. t. forte apparitores ista nō sibi sed ꝓ fisco recipiebant. ⁊ illa reponebant ī sporta vel ī aliquo simili vase vt corbe in quo consueuerūt aliqua portari ⁊ ita sub tuta custodia fisco conseruabant ⁊ sic continentia ponuntur pro contentis: vt. C. de spor. ⁊. ℣. l. iiij. in rubrica.

¶ Spurius ē filius ex incestuosis nuptijs natus ⁊ dī a greca voce sporas quod est vulgo cōcept⁹ vel sine patre nomen sumpsisse vt. ff. de sta. homi. l. vulgo concepti. vel est natus de cōcubina ut ō renūc. c. nisi cū prīdē. ℣. persone vero in gl. que dī stīguit notbū spuriū manserē ⁊ naturalē.

De St

¶ Stabularij dīr q aduocatꝫ hospitib⁹ ⁊ stabularijs p̄ponunt a stabul sic dicti. Qui vero sic receperunt hospites ⁊ sine eqs vocantur caupōes.

¶ Stationarij dīr milites q vt alicui teneāt statione sūt constituti. pūt ēt dici librorū venditores quia statim faciunt pro libris vendēdis. Itē dīr elemosynarius questores in. c. cum ex eo. de pen. ⁊ remissio. vbi prohibetur talibus predicare ⁊ ponitur ibi forma de verbo ad verbū corū q̄ tales dicere debent populo.

¶ Stadiū ē octaua parꝫ miliarꝫ italici q̄ vt bistoriace refertur hercules vno anbelitu currebat ⁊ postea stabat ⁊ ē spaciū centū ⁊ trigita passuū ꝫ Alz. isti. de re. diui. ℣. vniuersitatꝫ in gl. ℣. stadia.

¶ Stat⁹ ē ꝙdītō boīs ī q̄ vt plīmū p̄t vt ait plato.

¶ Stat⁹ liber ē libertas concessa sub ꝙdītōne vt dicēdo lego suo meo libertatē si natus ex asia venerit. l. i. de ver. obli. ff. ⁊c.

¶ Statuim⁹ brī significat sniaz diffinitiuā: vt. c. ī bis ō ver. sig. Et ī portat cōiter nouū ius sec⁹ ō cernim⁹ ⁊ inouam⁹. vt ī. c. decernim⁹ ō ind. ⁊. c. inouamus. de treu. ⁊ pa. Illā decernimus discussionē dubij inouamus antiq iuris renouationez ⁊ statuimus noui iuris. ꝓmulgatōez ī portat.

¶ Statutū ē ius ab boīe positū vel dispositio ex ius ꝓducīt. insti. de iu. na. gen. ⁊ significatius statuti ex ꝟbis ī statuto positis q̄ significāt qō sonāt aut strictius aut extensius vel aliter ꝓut obscuritas corū declarat seu quonis medio ꝓbabili concludīt. Illā ī qbusdā statutz ꝟba clare sumūt ī suis ꝓꝑijs significatis nō restrigēdo nec extēdēdo ut ibi statutū īpatoris dicit q̄ inder q dimittāt ab administratōe nō solvat pecunias vsure ab eo debite nec ab eo exigant: nec a fideiussore. l. ꝙstōnib⁹ ff. ad municipa. ⁊c. Q̄ñq̄z āt restringunt ꝟba statuti vt ibi statutū est q̄ vir si manumiserit suum dotalē dē voluntate mulierz teneat mulieri soluto matrimonio restituere q̄cq̄d puenerit ad īpm a liberto. ⁊ ēt heres eius si ad īpm puenerit ad īpm a liberto ⁊ ēt heres eius si ad īpm puenerit ī quo statuto solū ꝙphēdit vir ⁊ heres eius: ꝫ nō socer p̄ viri. l. si vir. ℣. de viro. ff. so. ma. Q̄ñq̄z significat extēsius: vbi gꝫa. Statutū est q̄ ꝙductores domorū habitēt ī illis. ⁊ nō ꝙducant alijs: nec alios se cū ī domo ꝙducta ꝓ p̄cio vel gratis teneāt: vt cō duxit domū taliter: certe extendit q̄ p̄t ībabitaī cū vxore ⁊ familia sua tota: nec facit ꝺ statutum: vt. l. si ita stipulatus fuero. ff. de ꝟbo. ob. Bar. hic decidit hāc qōnem: statuto cauet q̄ quicūq̄z fecerit effundi sanguinē ī palatō capite plectat: barbitonsor flebotbomat aliquē anicidat ī penā. Et dicit q̄ nō: q̄ statutū itelligit q̄cūq̄z iniuriose ⁊c. Etiā pena nō dꝫ īponi nisi ꝓ delictor: ꝫ barbitonsor in tali nō ꝙmittit delictū: igit ⁊c. nisi apperet de mente statuentis q̄ vellet ꝓbibere de se licitū puta effundere sanguinem ēt licite ꝓ flebotbomā pp loci honestatē: nā tūc brī staretur verbis statuti. ⁊ sic ꝺfaciens incurreret penā tānt: ⁊ nō lucri appositam si statutū velit ꝓbibere de se licitū in dubio non est tenendū nisi care boc pateat. Et p̄dicta intelligunt de extensione vel restrictione vltra q̄ verba significant de se. Si aūt verbum bꝫ plures significationes tūc illa eligitur quā eligendā significatū ꝟbi declarat: vt q̄ lex dicit naturales filios esse ī ptāte patris: itelligitur de naturalibus ⁊ legitimis q̄ alijs legibus declaratur q̄ filij naturales trī nō sūt ī patris ptāte. Et no. q̄ significatio ꝓpria verbi dī illa in qua cōiter capitur ipm verbū: vt in. l. labeo. ff. de suppelle. leg. Itē statutū īponēs penā pecuniariā ꝓ adulterio vel bomicidio. ꝓ quib⁹ est pena mortis ō iure cōi vtrū valeat. Archi. in. c. duo ista noia. xxij. q. iiij. ⁊ i. c. fi. ne cle. vel mo. li. vi. ⁊ Ho. ⁊ Jo. an. in. c. fi. de consue. decidunt q̄ non valet: q̄ ꝙstō dꝫ esse iusta equa ⁊ vniuersalis. iiij. distin. c. erat autem lex. sed ista est iniqua quia per eam daꝝ occasio facile delinquēdi. l. si vnus. ℣. illud vero. ff. ō pac. c. quēadmodū. ⁊. c. si christus ver. quedā enī. de iureiu. nil enī magis appetimus q̄ saturare volūtatē nostrā cū possum⁹. Cū ergo quis scit se ꝓ bomicidio nō morituꝝ citius facit. nec suam culpaz pertimescit cū sperat posse redimere eam. Bal. solus apō legistas ī. c. i. ℣. iniuria. ō pa. iur. fir. ī vsi. feu. dicit sine aliqua allegatōe boc statutū inualidum esse quando imponit penā pecuniariā puaz ⁊ sic nō contemptibilē: alias sec⁹ ⁊ nibil allegat. Sed Lud. de Roma probat per ter. rij. tabularū olim que propter delictuz imponebat penā pecuniariā: ⁊ boc propter magnam veterū pauptatē. Itē allegat glosaz dicētē. Qui rustico aufert porcuz aufert sibi oculū. i. illicitas. ff. de offi. p̄si. Item rustici nō audent optare pecunias in cōitatu flo

rentino vt.l.dñi ꝓdiorũ.C.de ag.ꝛ cens.li.xi.Itẽ statuta cõiter fiũt ꝙ qui steterit i ciuitate per tot annos efficit ciuis ꝙ si nõ steterit cõtinue sed ꝓ maiori pte tpis an locũ hẽat statutũ ter.ẽ singularis i.l.cũ delationis.§.sabi.ff.ꝺ fũ.ist.istr.qz lẽg.

¶Statutũ siue ler puniẽs vnũ delictũ ꝛ ꝑsupponẽs aliud nõ valet in illũ in quo ñ verificat delictũ ꝑsuppositũ.gl.vnica.in.l.mãcipia in ꝟbo aduocãdũ.C.de ser.frugiti.ꝟbi gl'a. Statutũ dicit turbãs aliquẽ in possione puniat pena centũ:ꝛ restituat possionẽ.punit.n.turbantẽ: ꝛ ꝑsupponit possessionẽ iniustã.si ergo quis nõ abstulit possionẽ nõ punit pena statuti per hoc dicit Lu. de ro.ꝙ lucratus fuit sex florenos:Itẽ rome erat statutũ ꝙ quicũqz nõ exequeret dispositionẽ defuncti.ꝯ.ãnũ puniret omnibus bñficijs suis:ꝛ excõicaretur ꝛ statim restituẽt bona testatoris.iurta.c.si bei des.de testamẽ.quidã relict⁹ executor ex testõ nũ ꝙ habuit bõa in posse suo:sed erãt penes heredẽ nõ fuit executus.ꝯ.ãnũ:ꝛ cũ fuisset bñficijs ꝑuat⁹ ꝛ excõicatus.Dicit Lu.ꝺ ro.se dẽmiasse ꝙ male fuerat excõicatus ꝙ ꝑsuppositũ statuti scilicet ꝙ habuerit bona in posse suo nõ ꝟificabat in eo. vbi dicit hoc bene notandũ. Itẽ statuti causa cõ promitti nõ potest.casus est i.l.nõ distinguemus §.deliberati.ff.de arbi.ꝛ ea.causa ꝺ i iteg.restitu. põt de ea incidenter cognosci casus singularis i gl.cum preponas.C.de re.credi.quia idem est in arbitrio quod inde de quo in.l.quotiens. C.de indi.Itẽ statutũ prohibet hñtem vnũ offiñ accepta re aliud:si acceptat pena bz vt careat acceptato: ꝛ ꝑuatur officijs seu beneficijs ꝛ salario ꝑmi ter. singularis est in.l.qsquis.ff.de cobar.prin.li.xi.ꝛ ibi p Bar.Itẽ statutũ est ꝙ credatur testibus de ponẽtibus de credulitate an valeat.Dicit Host. ꝛ dñs Ant.de bu.in.c.de appel.ꝙ non valeat: Ꝺe hoc ꝑm Lu.de ro.in.l.i.ff.de ven.inspi.ꝛ i.l. quid tũ.ff.de ar.ꝛ plene p dñm Ant.i. c.quotiẽs de testa.vbi non valet dictũ testũ p ꝟbuz credo. Itẽ statuta ciuitat⁹ iudex seruare iurat.querẽtan iudicans ꝯ statutũ continens id quod ius cõe sit periurus.ꝛ recidit in hoc an statutũ cõtinens id quod ius cõe sit ius cõe municipale.Bal.l.ii.ff.ꝺ ꝓsti.pe. dicit eẽ casuz singularẽ.l.magistratus. ff. ad municip.ꝛ dicit Lu.de ro.hoc nescio extendẽ. Itẽ statutũ ꝓhibet aliqñ ne doctores salariati vadant ad allegandũ seu aduocãdũ: ꝛ si faciunt debent deponi a matricula aduocatorũ ꝛ ꝑuant salario illius anni ꝑm Bal.singulariter in. l. placet.in fi.C.de epi.ꝛ cle. imo dãtes licentiã doctoribus stipẽdiarijs reipubli.aut armigeris cũ non possint qz eorũ offiñ ad hoc nõ extẽdit vt vadant ad balnea naturalia vl alia loca similia.Salariũ illius tpis q⁹ licentiã dederunt ipsi officiales de ꝓprio soluere tenent.cãus ẽ singularis i.l.ꝓ hãc C.de erroga.milita.an.li.xii.ꝑz Lu.ꝺ ro.Itẽ no. ꝙ i statutis cõiter locũ bz ar.a ꝯrio sensu.hoc tñ est limitãdũ nisi ar.illud sumat ꝙ statuentes i pena inciderent.tũc.n.ñ valet:vt ẽ gl.i cle. i.sup verbo facere ꝛ exquisitus de vsuris.

¶Stellio dr ꝙ animo inconstans ꝛ varius ẽ ꝟbo vel facto vel q rẽ aliquã obligauit alicui ꝛ deide ꝑpignorat alij nõ facta mentione de ꝓmo ꝛ gñaliter ꝙ i his criminalib⁹ casus dicit dolus.in ciuilib⁹ dr stellionatus. Stellio enim ꝓprie est aial varijs maculis plenũ ꝛ venenatũ simile lucerte ꝛ ẽ colore pictũ lucẽtib⁹ guttis vide hoc.§.crimen stellionatus.

¶Sucus est ꝓprium nomen.

¶Stigma ẽ signũ vel ifim quo brachia fabricẽtiũ figurabãt cui erat ipressũ nom ipatoꝝ:facies ꝟo eoꝝ ñ figurabat vt.l.si qs.C.ꝺ pe.ꝑz Jo.an.c. si iudex laycus.de sen.ex.li.vi.i gl.ꝟbi agnoscit.

¶Stipes ẽ ꝓsona a q̃ alij originẽ ducunt.

¶Stipulatio ẽ firma ꝟboꝝ ꝛceptio q̃ qs aliqd se facturũ daturũ ve ꝓmittit alteri sup hoc ipm i terrogãtu ꝛ dr a stipulon grece qꝺ ẽ firmũ latine: denotat ẽt a stipite. Cõstat ãt stipulatio ex interrogatõe ꝓmissa ꝛ rñsione subsequẽti quẽadmodũ ꝯdictio ex affirmatõe ꝛ negatõe hoc mõ ꝓmittis vel dabis mihi.r.ꝓmitto vel dabo tibi:qñqz dr stipulatus ille q ꝓmittit p stipulationẽ passiue.Vel sic stipulatio est solẽnis ꝓmissio facta iterrogatõe ꝓcedente ꝛ responsione sequente.

¶Stipulatõz alia ẽ pura alia ꝯditõal ꝛ alia i diẽ

¶Stipulatio pura. Est q̃ nec fit sub ꝯditõe nec i diẽ sz pure:vt dicẽdo dabis hoc:dabo.

¶Stipulatio ꝯditõalis dz fieri sub cõditiõe hoc mõ ꝓmittis mihi dare centũ si nauis ex Alsia venerit ꝛ respondes ꝓmitto.

¶Stipulatio in diẽ fit hoc mõ dabis mihi. r. in kl̃endis Julij ꝛ rñdes dabo.

¶Stipulatio agliana ẽ que nouat oẽm ꝯctuz vt si quicquid mihi debes ex quacũqz cã idẽ mihi ꝓmittis:si enim ex mutui datione mihi ꝺbitor sis vel imqz acceptũ ferre ideſt ꝓ acceptilatõez remittẽ non poterit res expedire nisi ꝑ obligationẽ que i rem ꝯbitur.Rc.§.agliana actio.

¶Stipatus.i.vallatus fulcitus ꝑm Jo.an.i cle. pastoral.§.notoriũ de re iudi.

¶Stunarij dñr amatores idẽ dñr carnearij.

¶Stratũ dr generalr omne genus vestis vl oẽ ĩdumentũ vt.ff.de ver.sig.ꝑz magis ꝓprie vestes cubiculares dicimus stratum a sternendo vñ et via publica strata dr

¶Stratores ẽt a sternendo dñr qr custodiẽtes in carcere reos condemnatos puniebãt vel stratores dñr esse isti qui stabulis vel equis stantib⁹ in eis presunt ꝛ dr a stratorio ꝑm Azo.C.de strato.li.xii.in rub.

¶Studiũ vt dicit Azo. est vehemens ꝛ assidua ad aliquam rẽ agendã cũ summa volũtate occupatio ex qua volũtate labor i opus deferẽt ꝛ pdit laboris tedũ versus in oblectamentum.

¶ Studiū liberale ⁊ latinū olim tantū erat rōe ⁊ cōstantinopolis. ī alijs aūt locis nō nisi ex pui legijs vt.C.de stu.li.ī rubro ⁊ nigro li.xi.⁊ ī phemio.ff.hec aūt tria hodie ip̄erio scisso studium in multis locis fit ⁊ maxīe bononie que legal' studij obtinet monarchiam.sed vtrum ī festis ⁊ diebus dñicis liceat studē.Jo.an.dic̄ q̄ sic:dū studiū fiat sine solēnitate ñ pp lucrū cū ñ sit op⁹ vile sz cū solēnitate puta ī publicis schol'ñ lz.An.ō but.dicit q̄ cā ꝓsilij dādi vbi necessitas suadet.s.q⁹ cā ē tpe pitura l'ō loco lōgīquo tē lz studē ēt ad lucrū al's ñ nec ī scīētijs posituus q̄ ad lucr̄ l' bonores tēdūt sz ī theologia ⁊ speculatiuis sic.⁊ addit pnor.ēt ī iur̄ canonico cū sit theologia practica q⁹ tal'laborat ī vinea dñi ⁊ efficit̄ p hoc speculatiu⁹ ⁊ abstrahit̄ a vicijs ñ āt cult⁹ diuinus vel offīū p hoc p̄termittat̄.sanius.n.ē maiorib⁹ studē ⁊ mentes occupare q̄ ocium ī seq vel in laruis vagari īmo melius cēt domi manere q̄ festa eccl'ax pp dñas visitat̄:vt no.c.i.ō feri.⁊.c.odi.⁊ placet festiuitas.vbas.xviij.q.i.videt.vidua q̄ ī corbanū duo minuta p̄ fuerat a saluatore oīb⁹ p̄ferr̄.q⁹ dñs nō ea que offerunt̄:sz volūtatē offerēnū respicit. Studeat ergo diligēs scholaris diebus feriat⁹ ⁊ alijs:q⁹ nō sufficit diu fuisse ī studijs:sed bñ ⁊ laudabil'r dixisse cōmēdādū ē.xij.q.ij.gl'ia cp̄i ī fine. Hec aliqs repente fit sūmus.de pen.di.v.§.hec quo ō charitate.⁊ gl.ī.c.cū ex l'is.de ī iteg.resti. Et nō pōt qs modico tpe multū adiscē.lxviij.di. §.i.q̄nis ingenitū in bñ studentibus interdū supleat tp̄s.lxxvij.di.monachus.vbi dī.Quātuz ō tpe decipit̄ mox hoc docet̄ hīe ꝓbitas q⁹ plurior ꝓsuetudo nō ꝓtulit.aduertat etiā dictum iurisconsul.ff.de fideicōmiss.liber.in.l. apud iulianū.vbi dicit. Si vnū pedem tenerē ī sepulchro adhuc dicerem.

¶ Stupr̄ū ē illicita ꝛginis defloratio.q̄uis ī vidua ꝓmitti dicat̄.nisi sit meretrix:l'illicita ꝓcubia ꝓm.l.ff.ō ꝓcu.l.in ꝓcubinatu.in fi.Jtē cōmittit̄ in pueris.ff.ad.l.iul.ō adul.l.stu.

De Su

¶ Suarij.¶Re.supra ¶Dorcarij.

¶ Suasio accipit̄ i bona ptē vl' ī mala.ff.de suo corrupto.l.i.§.psuadere.⁊.C.de fur.⁊ ser.l.si qs.

¶ Subgrūda ē vna ps tecti vnuscuiusq⁹ dom⁹ q̄ icūbit extremis capitib⁹ tignor̄ tectualiū vt.ff. ō his q deiec. vl' effude.l.si vo.§.ꝓtor ait.Et alias dī subgranida.vel subgrandia.

¶ Subrogare ē aliquē ī locū alteri⁹ substituere vel ꝓstituere.vt officiales vl' iudices alios subrogant.Et p̄t scribi.r.p.b.cōmutādo.vt surrogat̄.

¶ Suborn atio ē iformatio fcā p aliquē ō veritate tacenda:⁊ fal'sitate dicēda fm Gul.ō mō.lau. in cle.testibus.de testibus.

¶ Subsignare ē subscribere vt testes ī cirographo solēt signare ⁊ quasdā notulas scribē. Et q̄n subscribēs se ꝓsentire dicat:⁊ q̄n nō est bona gl. in.c.p̄sbyteroꝝ in vbo subscripserit.de reb.eccle. non alie.

¶ Substitutio est scōa cōditional' institutio.quia institutio dī primus gradus ⁊ substitutio scōs.Et lz substōnes in infinitū de vno ī alū p̄sit ꝓcedē tñ oīs institutio post primā dī substitutō.⁊ secūdus gradus:sicut scōe nuptie dīr omnes que sequūt primas.Et diuidit̄ q⁹ substitutōnū alia ē directa alia obliqua.Et nota dīam iter vbum directuz obliquum ⁊ cōc.Unde directuz est qō significat vt ille cui relinquit̄:vel ī quem disponit̄ sua māu recipiat vt est verbū instituo:vt p̄z.ff.ō heredi.instī.Jtē illud heres esto:vt ibidē.Jtē accrescat.sil'r vbū capiat vl' accipiat.sz vbū obliquū ē qō significat vt ille ī quē disponit̄ vl' cui relinquit̄ ō manu alteri⁹ accipiat vt ē vbū restituo.facit.l.instī.ff.ad trebel.⁊ p to.ti.Jtē volo vt qñ p fideicō missuz ps hereditatis est restituēda.l.pater filiū.§.fi.ff.ō legij.Jtē vbū rogo ⁊c.sz vbum cōe ē q⁹ vtrāq; significatōem:siue de manu sua siue ō alteri⁹ recipiat vt est vbū substituo.sicut ī.l.cēturio.ff.ō vul.substi.Habet.n.q̄lib⁹ directā significatōem:q̄lib⁹ obliquā.Substitutio directa dī cū nullo mediante qs capit hereditatem deficientis.⁊ directe efficit̄ heres ipsi testatori q⁹ īstituit cū.īsti.de vul.substi. §.quo cāu.Et hec subdiuidit̄.q⁹ alia est vulgaris alia pupillar:alia exēplaris.alia breuiloqua siue recipꝛoca:alia ꝓpendiosa.

¶ Substitutio vulgaris dī q⁹ ō vulgo ⁊ a quolibet fieri p̄t.cū tñ hic testū facē.⁊ illo ⁊ testō capit̄ posuit.Et hec diuidit̄.q⁹ q̄dā est vulgaris exp̄ssa ⁊ q̄dam tacita.Substitutio vulgaris exp̄ssa est q̄ fit vbis negatiuis exp̄ssis hoc mō.Ticius heres esto.⁊ si heres ille ñ fit.l'erit:seyus heres esto.i.fit.sic.n. īstituo te mihi ticiū heredē ⁊ si te nouerit:vl' ñ potuerit ee bēs.sit heres seyus. Substitutio vulgaris tacita fit p vba affirmatiua veluti cum vbo miles puberē ⁊ ipuberē heredes īstituit:⁊ cōi verbo eos substituit.hoc mō.Ieij ipubes ⁊ meuij pubes hēdes estote:vl' sunto:quos vnanimiter iuicē substituo:vl' sic:⁊ idez redibit.puberē seyū:⁊ ipuberē hēdes facio.⁊ eos sibi iuicē substituo.q̄ substōne colligo q⁹ si vnus nō fuerit hēs:vl' si vnus moriatur alius īsolidū sit.Et dī vulgaris:q⁹ fit a quolibet ō vulgo:siue sit ī ptāte siue ñ. Et dī tacita q⁹ puberē tacite vulgarit̄ ipuberi substituit.q̄ substitutio magis cēt pupillaris nisi pp adūctā psonā. Sz ī milite tal' substō pupillaris est pp p̄uilegiuz militis.que substō tātū ad puberē vulgaris ē quātū ad ipuberē pupillaris:qñ si pubes hēditatem adeat p ptē sua nō euanescit substō p̄ma fcā sed si ipubes hēditatem adeat p̄usq̄ expleuerit pubertatez.vñ sub exp̄ssa pupillari cōtinet̄ tacita vulgaris.ff.eo.ti.l.nam hoc iure.

¶ Substō pupillaris ē q̄ soli pupillo ⁊ impuberi fit.Et ē ēt dupler:alia exp̄ssa alia tacita.substō pupillaris exp̄ssa fit hoc mō iste filiꝰ me⁹ ipubes be

res esto ⁊ si bēs ñ erit aut si bēs erit ⁊ īfra pupillarē etiā decesserit ille bēs esto vl̄ sic istituo mihi ī heredē .T. filiū meū pupillū ⁊ si ñ erit ⁊ si erit heres ⁊ īfra ānos pubertatis vel in pupillari etate ḋcesserit substituo ⁊ seq̄ū: hec dī exp̄ssa substitutō qr̄ ī eo oia verba exprimunt̄ que exprimi oportz.

¶ Substitutio pupillarꝫ tacita. Est filꝰ meꝰ ipu bes esto ⁊ si ille nō erit iste bēs esto vl̄ sic qſqs mi bi bēs erit sit bēs filio meo. Hec dī tacita: qr̄ v̄ba quedaꝫ nō exp̄ssa hic tacite subintelligunt̄ q̄ exprimunt̄ ī exp̄ssa substitutōe pupillari. Haz p̄ hāc tacite intelligit̄ qꝫ si filꝰ decesserit in pupillari etate ille q erit heres p̄ū erit heres filio. Et debent̄ ille pupillares substitutiōes solus pupillis ī potestate pentū exīnbꝰ ⁊ ab ipsis pentbꝰ fiūt p qō euident̄ pz qꝫ nō a matre sz a solo p̄re fiūt cū mr̄ filios nō bēat in ptāte. Sz nunq̄ substituꝰ ex pupillari ex p̄ssa repellit̄ a matre pupilli ⁊ substitutus ex tacita repellit̄ a mr̄e pupilli ⁊ succedit ipi pupillo mr̄. Itē q ē substituꝰ ex pupillari substōne fit bīs ipi pupillo. Ille vo q est substitutus ex vulgari sit heres ipsi testatoꝛ. Itē pupillaris tacita ītelligit̄ eē vulgaris exp̄ssa qua mater substituit̄ pupillo. Et hoc pp p̄uilegiū matris. Itez eodē mō qñ qs pupillo vel alij substituit̄ pp adiūctā pſonā.

¶ Substitutio pupillaris ꝓpendiosa ē q̄ fit v̄boꝝ ꝓpendio que verba ī pupillari exp̄ssa sunt plurima. Et ex hoc dī ꝓpendiosa ⁊ bz fieri hoc mō insti tuo ticium filiū meū mihi in heredez ⁊ qñcūq̄z de cesserit sine filijs substituo ei Seyuz vel sic. Jste filius ipubes heres esto ⁊ qñq̄z tpe decesserit ille heres esto q̄ substitutio tm̄ locū bz ī mulīe de hoc ī. l. p̄cibus. C. de ipub. ⁊ ali. substi.

¶ Substitutō breuiloqua siue reciproca. Et q̄ cō tinet duas vulgares ⁊ duas pupillares substō nes vt cū duo ipuberes institutoꝛ parēte q habz eos ī ptāte inuicē substituūtur hoc mō. S. ⁊. T. filios meos ipuberes mihi istituo hēdes ⁊ eos iui cez substituo. Unde qr̄ ꝓnet exp̄ssaz pupillarē si aligs p̄dictoꝝ decesserit ī impuberi etate mater ī puberis descēdētis oīo repellit ⁊ succedit substi tutus. Et hāc substōnē lex appellat reciprocaz ⁊ oēs quattuoꝛ exp̄sse sunt.

¶ Substitutio exēplaris vl̄ exēplaria. Et q̄ fit a pentbꝰ vtriusq̄z sexus filio furioso vl̄ mētecapto. Et dī exēplaris qr̄ fit ad exemplū pupilli substō nis qr̄ sicut pater puidet filio pupillo q testari nō pōt ō hērede. Jta puidet filio mentecapto vl̄ furioso ⁊ sic hoc mō. T. filiū meū furiosuz vl̄ mentecaptū mihi heredez instituo. Et si decesserit furiosus vl̄ mentecaptus anteq̄ ad sanā mentez puenerit substitutio ei talē filiū suū vl̄ fratrē l̄ aliquē alienū si deficiat filius vl̄ frater.

¶ Substitutio obliq̄ sue nō directa. Et ē fideicō missaria ⁊ est illa q̄ fit per fideicōmissuz vt hic qui cunq̄z vestrū sine liberis decesserit rogo vt eius portio ad supstitem pueniat. Et qñ quis instituit heredez ⁊ eiꝰ fideicōmittit vt q̄cito possit eiꝰ hereditatē adeat ⁊ eā alteri certe pſone cui ⁊ qñ testatoꝛ voluerit restituat videlicet tali die vel sub tali ꝓditōe si decesserit sine filijs vt si forte ī ea ꝓditione fuerit qꝫ testatoꝛ magis diligat eum ⁊ ex testō eiꝰ directo nihil cape possit: puta qꝫ directe ⁊ īmediate capaꝛ nō est qualis ē Spurius saltem hoc mō aliqd capiat ⁊ ꝓsequat̄ ex hereditate vl̄ totaz ipsaz hereditatē: vt. C. ad trebel. p to. ⁊ q̄si. ⁊. ff. c. ī. ī multis. ll. ⁊ ī. c. Raynucius. ⁊. c. Raynaldus. ō testa. Et nō qꝫ in substōnibus fideicōmissarijs lo cū bz quartaꝫ deductio. ī directis aūt nō. c. si pater. de testa. li. vi. vbi est casus: ⁊ ibi vide gl. de his substōnibus ē glo. ī. c. Raynutius. pall. ⁊ insti. de vulga. ⁊ pupil. substi. per totū.

¶ Substituꝰ heres. Re. ſ. heres substitutus. Et nota qꝫ ī oibus sustōnibus ꝑmo p̄cedere dz insti tutio sic ꝑmus gradus ⁊ postea poni dz substitutio: vt secūdus. Hinc ē quod dī institutus ꝑmus heres ⁊ substitutus secundus. l. cū ꝓponas. C. ō here. insti.

¶ Subhastari ē rez venalē ꝓponi hasta supposita qō frequens ē circa p̄dia q̄ nūciant̄ vel censentur fisco vacare ⁊ sic per subhastatōnez plus offerenti debet̄.

¶ Subsidiaria actio. Re. ſ. actio subsidiaria.

¶ Subpunctare lr̄az ē eā dānare pūctis suppositis: vt qñ lr̄a supflua inferius pūctat̄. vt habet supra de lr̄a. C. in ver. cancellare.

¶ Successio qñz fit ō capite ī caput. ⁊ qñq̄z ō gradu ī gradū ꝫ Azo. ī sū. ō succes. edi. C. ⁊. ff. e. ti. l. i.

¶ Successio ō capite ī caput ē cū deficiente p̄ximo capite liberoꝝ oriē ꝑm caput agnatoꝝ ⁊ isto deficiēte succedit tertiū caput cognatoꝝ ⁊ cognatꝫ deficiētibꝰ succedit̄ q̄rto p ordinē vñ vir ⁊ mulier ⁊ vxor: vt. C. in titu. vñ vir ⁊ vx. in auc. p̄terea.

¶ Successio ō gradu ī gradū ē qñ plures pſone sūt in eodē capite ī diuersis gradibus. vna prior altera posteriorꝫ nā pōte repulsa spe l̄ī pudiatiōe sequēs succedit. vt. ff. ō succes. edi. l. i. ⁊. C. e. ti. per Azo. in sū. ⁊ ad plenioꝛē. l. doctrinā successionuz ab iteſtato. sic ē distinguendū. Aut dubitat q̄liter descēdentes succedant ascēdentibus. Aut q̄liter ascendētes descēdētib⁹. Aut q̄lit collaterales collateralibꝰ. ¶ Prio cāu aut supſūt legitimi ⁊ naturales. Aut legitimi tm̄. Aut adoptiui. Aut naturales tm̄. Aut nati ex illicito coytu spurij ꝛc. Si legitimi ⁊ naturales. aut supſūt tm̄ filij p̄mi gradus aut vlteriores. ¶ Prio cāu aut oēs emācipati: aut oēs ī ptāte sūt ⁊ tūc iure veteri ⁊ nouo succedūt equal̄r: sublata dīa sexus. vt. l. xij. tab. ⁊ isti. ō hē. q̄ ab iteſta. ō ſſe. §. emācipati. C. ō suis ⁊ legi. hē. l. vlti. ⁊ auc. ī successiōe ibidē. Aut supſūt qdā emācipati ⁊ qdā ī ptāte. ⁊ tūc iure veteri vigestoꝝ vocabant̄ emācipati de iure p̄torio existētes ī ptāte ⁊ ō iure ciuili oēs equaliter: lz diuersis iurib⁹ vocarent̄. C. de legiti. here. l. meminimus. ibi. Cum

igit̄ ꝓtore filiū emācipatū ⁊c.ff.ō bo.pos.l.fz cum patrono.§.bonor̄.Jn iur̄ ꝙo auctēticor̄ vocabāt ēt emācipati cū suis equalr̄:vt i auc.ō here.q̄ ab ite.defer.§.reliquū ibi.Jn illa ⁊c.Si ꝙo suplunt vlteriores aut erāt ꝓcepti viuēte eo ō cui⁹ bēdita te agit̄ aut eo mortuo:si eo viuēte:aut nascūt̄ eo supstite p quē ꝓiūgūt̄:aut ꝓstat eos excludi si ve lit ille adire hēditatē:q; p̄cedit eos i gradu.sed si volūt:vl ñ p̄t:q; mortuo añ̄ adeāt vocāt vltiores p eū ꝓiūcti ⁊ si soli:⁊ codē gradu vocāt eq̄lit si cū patruis vocāt i stirpes iuꝝ veteri ⁊ nouo. Jdez si nascūt̄ mortuo patre:q; parua ſt eū ñ ē mortuū ⁊ repudiare:⁊ eū mort añ̄ repudiat:si ñ erāt cō cepti mortuo eo ō cui⁹ hr̄ditate agit̄ nec ꝓtorio nec ciuili iur̄ vocāt:nec excludūt seq̄ntes:vt hec oīa euidēter ꝓbāt.C.ō suis ⁊ legi.here.l.nepotes ⁊ i auc.i successiōe ibidē.pall.⁊ isti.ō hēi.q̄ ab ite sta.defe.§.cū filio⁹ ⁊ auc.de here.q̄ ab inte.defe.§. reliquū pall.col.ix.⁊.ff.ō iniust.rup.irri.ie.l.si gs filio.Sane tūc hec itelligāt ēē ꝙa ñ eq̄litate tituli C.ō bis q añ appet.ta.l.vnica.⁊ ō cadu.tol.l.i.§.i nouissimo eo cāu q̄ ius ꝓpetebat adulto filio.vt C.ad sena.cōsul.orphi.l.vlt.p̄dcā.p̄cedūt si nascū tur eo exīte i ptāte p quem ꝙiungūtur. Si ꝙo fit emācipat⁹ ⁊ nepotes repōant̄.i.f maneāt i ptāte ei⁹ ō cui⁹ successiōe tractat̄.Cōsiderato iur̄ ciuili ātiquo p̄ferunt̄ nepotes:fz p edictum ō ꝙiūgēdis cū emācipato liberis ei⁹ vocāt fil.⁊ tm̄ ꝓsegt̄ fili⁹ q̄tū oēs nepotes ex eo nati:vt apparet.ff.ō ꝙiun gē.cū emā.li.l.ei⁹.§.iter ipm.ff.ō ꝙ tab.l.i.§.q ba beāt:⁊.l.q bz.⁊.l.q emācipat⁹.§.si p̄. Sz iure no uo auctēticor̄ p̄ferūtur filij:q; ꝓtes i gradu cuz sublata sit dīa patrie ptātis.Et sic ē correct⁹ ille ntul⁹ ō ꝙiūgē.cū emā.vt no.e.l.i.i p̄n.⁊.C.ō suis ⁊ leg.hē.l.fi.⁊ auc.i successiōe ibidē:qō itellige vt ibi dī:nā titulus ille adhuc bodie manet fz Jo.ō raueñ.al's ō rauam.l.quo ad successiōes ex testō si āt mortuo ascēdēte supsūt ascēdentes legitimi tm̄.vt adoptiui.tūc si dat̄ i adoptōez descēdētib⁹ p lineā masculinā vl femininā succedunt eis ex testō ⁊ ab intestato exhr̄ditatis bñt q̄relā.Si dant extraneis i adoptōez aut mort̄ p̄ adoptiu⁹ testa t⁹ aut itestat⁹.si testat⁹ regl̄r nihil relinq̄re cogit̄. Fallit i cāu si arrogat⁹ sit ipubes cui cogit̄ q̄rtaz relinq̄re ex ꝓstōne diui pij.vt.l.papinian⁹.§.si gs ff.ō ioff.testa.ita simplr̄ dixit Cy.Sz qd si erat fa et⁹ pubes an ōbeat sibi q̄rta dic:vt no.C.ō adop. l.ij.Si āt mort̄ p̄ adoptiuus itestat⁹:aut sine legi timis ⁊ naturalib⁹ ⁊ tē fz oēs succedūt adoptiui. Aut exīb⁹ legitimis ⁊ naturalib⁹ ⁊ tunc repro bata quoꝝdā opinione q dixerūt ꝙiū vocāt ēt cū legitimis ⁊ naturalib⁹ eq̄lit.si tpe mortis recti pianꝭ i ptāte.hec ꝓbāt.C.ō suis ⁊ leg.hē.l.fi.Ter tio cāu q̄ mortuo ascēdēte naturales tm̄ supsūt aut exīb⁹ legitimus:aut ñ exīb⁹.ꝓtio cāu aut ōcedit p̄ testat⁹ aut itestatus. Si decedit testat⁹ tūc p̄t eos istituere i vncia:vt i.l.ij.⁊ i auc.ibi po sita.C.ō natu.libe.si itestat⁹ i nihilū succedūt:sed alunt̄ vt i auc.ō natu.libe.§.si ꝙo.⁊.C.ō na.libe. auc.fz.scdo cāu nō exīantibus legitimis filijs na turales supsunt exīātibus parētibus aut non ex tātibus.Si exīante aut descēdit testatus ⁊ tūc p̄t naturales istituere i solidū parētibus relinquen do legitimaz:aut itestatus ⁊ nō supsit ꝙiunx legi timā ⁊ tūc succedūt i duas vncias vt i auc.fz pre alle.Quarto cāu q̄ supsunt spurij:aut tractat̄ ō successione linee paterne aut materne.si paterne spurij ex illicito coytu nati nulli succedūt i auc.q. mo.na.effi.sui.§.vlt. Si mat̄ne aut tractat̄ ō suc cessiōe matris.aut successiōe ꝙiunctor̄ p matrē.si mf̄is aut ñ ē illustris.Aut illustris.Si p̄mū vide licet ñ illustris.Aut supsūt spurij vulgo q̄siti.aut supsūt spurij incestuosi l̄ nepharij.Si sūt vulgo q̄si ti succedūt matri idist̄ icte.vt.ff.ad turpil.l.i.§.i.⁊ insti.e.ti.§.nouissimo.Si sūt suscepti ex dānabili coytu nō succedūt vt i auc.q.mo.na.effi.sui.§.fi. Si ꝙo mater ē illustris tūc aut exīātibus iustis fi lijs aut nō. Et dic vt.C.ad sena.consul.orphi.l.si qs.Si ꝙo de successiōe ꝙiunctor̄ p matrē idistincte succedūt.⁊ eis succedit.vt.ff.vñ cogna.l.si spuri⁹ ⁊.l.i hac pte.Scdo cāu p̄ncipali.s.q̄ agit̄ qualr̄ ascendētes succedāt aut supēst pater ⁊ mater vel mater tm̄ aut vterq; simul cū fratrib⁹ virinq; cō iunctis.aut cū ꝙiunctis ex altera pte tm̄ aut sup sunt auus vl auia vna cū fratrib⁹. Jdeo cāu iu re veteri p̄ferebat pater matri si filius fuit in po testate q; olim occupabat iure peculij ⁊ quia erat agnatus mater ꝙa cognita vt.ff.ad turpil.l.vlti. Jtē hec erāt tūc vera i naturali ⁊ legitimo patre secus i naturali tm̄ quē nō bz in ptāte ⁊ sic nō bz beneficiū manumissor̄.Jtē secus i legitimo.vt.ff. ad turpil.l.si patrē.bodie ꝙo filius bz here dem ⁊ nō occupat iur.pecu.vt in auc.ō here.q̄ ab itest. defe.§.i.Jtē sublata est differentia agnatōnis.⁊ cognationis vt eo.ti.§.nulla.⁊ iō pater ⁊ mater pariter vocant̄.vt.C.ad turpi.in auc.defuncto. scdo cāu locū bz insti.ad sena.ꝓsu.orphi.§.i.quia bodie simul vocant̄ in portōes viriles:vt in auc. ō here.que ab itesta.de.§.ꝓsequens ⁊ in auc.de functo p̄al.Tertio cāu p̄ferē pater ⁊ mater fratri bus ꝙiunctis ex altera pte tm̄ vt in auc.p̄al.defū cto ⁊c.Quarto cāu ē opīo iter Bulgar̄ ex vna pte ⁊ martinū ⁊ iohānē ptibus ex altera vt in iaz alle.auc.defuncto.Tertio cāu p̄ncipali cū tracta tur ō successiōe collateraliū aut sī fratres vtriq; ꝙiūcti tm̄ ⁊ succedūt vt.ff.ō suis ⁊ legi.here.l.i.§. vlt.aut supsunt ꝙiūcti ex altera pte tm̄:vt vterini tm̄ vl ꝓsanguinei tātū tē:aut supsūt ex legtio na ti mf̄imonio aut nō.Si p̄mū tūc succedūt.vt.C.ō suis ⁊ legi.here.auc.post fratres. Si secūdū aut sunt ꝙiuncti p patrē tātū ⁊ nō succedūt vt i auc. q.mo.na.effi.sui.§.filiū. Si p matrē succedūt etiā spurij l ex vulgo q̄siti vt.ff.vñ cogna.l ij.aut sup sūt vterini tantū ⁊ ꝓsanguinei tantū ⁊ tunc parū

ſuccedũt i bonis a ſe q̃ſitis.qz cognatio hodie ab agnatiõe nõ differt vt i autẽ.pᵒ fratres pal.Sz i bõis queſitis a patre pferũt cõſanguinei ⁊ i q̃ſitis a matre pferunt vterini vt.C.de ſuis ⁊ legit.hẽ.l. de emancipat.Et i hoc nõ remanet illa lex ĩcor recta aut ſupſunt vtriqz ꝓiũcti cũ ꝓſanguineis tm̃ vel vterinis tm̃ pferũtur vndecũqz queſitis: vt in autẽ.itaqz.cõia.õ ſucceſſ.illam duplici iure vtũt vt i corpe vñ ſumũt aut ſupſunt fratres:⁊ filij fratruz ⁊ tũc ſuccedũt eadẽ diſtinctõe ſeruata vtrinqz cõiunctoꝝ ⁊ nõ cõiũctoꝝ:vt in auten.ceſſante C.de ſuis ⁊ legi.here.dic vt ibi.vl̃ ſupſũt ẽt nepotes fratrũ l̃ vlteriores:⁊ tũc q prior ẽ i gradu potior erit i iure auc.poſt fratres pal.ſm Oy.cuius fuit hec diſtinctio paucis p Cy.additis q hanc ponit ad l̃az.C.cõia de ſucceſ.in auc.Jtaqz pal.Et dat̃ ſup.c.auẽte õ ꝓceſ.pben.lib.vi. Ex dictis de ſucceſſiõe hereditaria tal̃oriẽ qõ.Vtrũ q pferantur in ſucceſſiõe inter pueros fratris ex matre tm̃ ex vna ⁊ iter pueros filie ſororis patris l̃ pueros filie fratris patris aut pueros filij ſororis patris pũbus ex altera.In hac qõne icidẽs cãus ẽ talis qdã.b.fuit frater ex pte matris tm̃ cuiuſdã.g.vxoris.b.idẽ.b.cũ q̃dã.k.famula ſua generauit duas filias in ſtatu ſoluto depoſt ꝓtraxit.b.cum.k.matrimoniũ.⁊ ipa.k.in celebratõne mſ̃monij ſuas tenuit filias ſub mantello ſurgit ex hoc qõ an iſte filie ſunt legitimate.⁊ poſſint ſuccedere vl̃ne. Et rñdeť q ſic videlicet q̃ ſint legitimate ⁊ ſuccedũt ac ſi fuiſſent legitime a ꝓncipio generatõis:ſa.§. dubitatũ in auc.õ ĩceſt.nup.col.ij.Quia legitimati p ſubſequẽs matrimoniũ habẽt oẽs ſucceſſiones q̃s hñt illi q ſũt ab initio legitimi ⁊ naturales.ita dicit Bar.i.§.dubitatũ palle.facit ẽt.§.tribus.in auc.qui.mo.na.effi.ſui ỹ.reliquũ.col.vij.vbi dicit Bar.q̃ tales ſic legitimati efficiunt̃ ꝓño geniti ſine poſtea alij liberi naſcãt ex eodẽ mãtimõio ſiue ñ ⁊ ſuccedũt illis pſonis qbꝫ ſuccedũt illi q ab initio legitimi nati fuer̃t.fac̃ ad hoc.l.cũ qs.C.õ nat. li.⁊ iſti.õ nup.§.fi.vbi gl.ſup vbo iterdictũ cum gl.pc.Jtẽ i.c.tãto.i ꝑn.q fi.ſint legi.Et ad qõnez ꝓncipalẽ.qr i cãu pñti pueri filie ſororis pũs pueri filij fratris patris:⁊ pueri filij ſororis pũs ſũt i eodẽ gradu:tũc filia fratris ex vna pte pfertur i ſucceſſiõe pueris ſupradictis.pz boc.C.õ legi.he. aut.poſt fratres cũ ſi.vbi dr̃.Q̃ defunctꝰ nõ relinquit fratrẽ vl̃ ſororem ex vtroqz parẽte:nec eo rũdẽ fratris ⁊ ſororis liberos extũc pferunt̃ i ſucceſſiõe fratres ⁊ ſorores ex vna pte ⁊ eorũdẽ liberi ⁊ ſi ĩ gradu vicinioꝝ q̃ pueri ſupradicti.ſ.filie ſororis pũs:⁊ pueri filie fratris pũs:⁊ filij ſororis pũs:vt i auc.õ here.ab ĩteſta.vem.§.reliquũ ⁊.§. illud palã.Jdẽ dicit Bar.õ ſalice.i auc.poſt fratres pal.⁊ pbať.C.de leg.here.i auc.poſt fratres ij.vbi hẽ q pᵒ fratres ⁊ ſorores ⁊ eoꝝ liberos ſuccedẽt ꝓño alij ſz gradus ſuos.nã puer fratris ex vno parẽte ẽ i tertio gradu conſanguinitatis.ſz ſu pradicti pueri ſunt i quarto gradu.⁊ q viciniot ẽ i gradu pferetur in ſucceſſione ergo ⁊c.

¶Suffragiũ ẽ ꝑpe patrocinũ qõ pſtat aduocatus:aut ꝓſiliũ:vl̃ puitũ.rij.q.ij.ſuffragia.Q̃z ponit̃ p ſalario qõ debeť aduocato ſz Azo.C.õ ſuffra.Q̃z ẽ ꝓſenſus i ſcriptis redact̃.ſ.cũ dr̃ ego b.noic.p.i platũ.⁊ ſic ſumit̃ õ elec.c.ppetuo li.vi. Eſt ẽt auxiliũ deprecatõis,p aiabus factũ.Et ſic ſunt quattuor modi ſuffragãdi,p aiabus ad quos oẽs alij dr̃.ſ.oño btoꝝ boiuz:ſiue amicoꝝ:ieuniũ.elemoſyna.ſacr̃m altaris.vñ. Miſa:preces. dona.ieiunia:q̃ttuor iſta.Abſoluũt aĩas q̃s purgãs detinet ignis.de hoc vide gl.i.c.cũ creatura de cele.miſſ.

¶Sup hec ꝓpoſitio õ ſuo ſignificato ſignificat i iure ypothecatõez:⁊ p hoc ſi teſtator legat Annua decẽ ſup tali fũdo:cẽſus ẽ q ipz fũduz ypothecat ꝓ illo legato.⁊ idem i ꝓmiſſione:nã ypotheca dr̃ ab ypos.i.ſub ⁊ theſis poſitio q̃ſi ſuppoſitio. Jtez dictio ſup q̃z ñ ſignificat ypothecatõez q̃z aliqd ĩpedit.vbi gſa.Cõcedo tibi decẽ ãnua ſup tali re tranſferens i te dñium ex hac cã p trãſlatõez dominij ĩpedit̃ ypotheca:vt i.l.pignus.ff.de re iudi. Jtẽ dictio ſup q̃z ponit̃ p de:vt i.c.ſup ſpoliatione,de ordi.cog.c.ſup lr̃is.de reſcrip.c.ſup eo.de elec.⁊ ſic dic̃ Alexander.Cũ ſupeſt,p de ⁊c.Q̃z q̃z ponit̃ p pp:vt no.i dictibus iuribus.

¶Suffragari.i.auxiliari.Jnde dñr ſuffraganei ideſt auxiliarij dyoceſanoꝝ epoꝝ.õ elec.c.ſuffraganeis.vbi epi dyoceſani dñr archiepi metropolitani ⁊ pñt eo tm̃ ꝓfirmato nõdũ ꝓfecrato:nec pallia to de mandato eius ꝓfecrari:vt ibi dr̃.

¶Supinũ bz duoſ cãus tm̃.accuſatiuũ:⁊ ablatiuũ.i ablatiuo ſignificat terminũ a quo vt mior natu vt in.l.iij.§.minorẽ.ff.de minc.nã tps legis cõputať a tpe natiuitatis vt a termino a quo. Sed i accuſatiuo ſignificat terminũ ad quem:rõ quia voluntas defuncti.ſ.ei obtẽperari ẽ terminus ad quẽ:nec iſto cãu nec pcedẽti ſignificat.ꝺditiõez qr nihil qõ ſuſpẽdi poſſit ſubeſt. Supinũ ergo i vtroqz cãu.ſ.accuſatiuo ⁊ ablatiuo ſumptũ de ſe ſolo nõ ĩportat ꝺditiõem niſi addať ei vbũ vl̃ ꝓncipiũ futuri tpis:vt vẽturus l̃ iturus.tũc.n.ex adiũcto qõ ꝓtinet euẽtũ ꝺditõem ſignificabit:ſz nõ ex ſuo ꝓꝓrio ſignificato:quo tm̃ ſignificat terminũ a quo vel ad quem.

¶Supficiales:edes ſũt q̃ i ſolo ꝺducto l̃ ẽpto ſũt poſite quaꝝ ppingtas ſeu ꝓpetas cimli ⁊ natura li iure ei ẽ cuius ẽ ſolũ.vt.ff.õ ſupficie.l.ij.vl̃ edificia ſup ſoli facĩe fcã puta qr dñs ſoli ex locatõe ꝓceſſit ſup ſolũ ſuũ edificia fieri.

¶Supficies de ſupficie in rẽ actio.Re.§.õ actõnibus.

¶Suppellex eſt domeſticũ pũlfamilias inſtrz i quo ꝓtinent menſe:ſciphis.cephalia:ſubſellia:cultra:ĩpleria:vaſa:oꝛaria: aquaria: pluces:agnaria: traba:vaſa:eſtuaria:vulgaria:ideſt ad certũ offici

um attributa ꝛc.inſtſa domus:vt ſcribit pompo ni⁹. Dicit ãt ſuppellex vt labeo ait:q; bi q i lega tõe mittebant ſecũ ſuppellectiles deportabãt vt i.l.labeo.ff.de ſuppelle.lega. Que aũt ꝓhibẽdã tur ſub vocabulo ſuppellectilis determiat Bar. in.l.in legatis.C.de lega.

¶Supplicarij dñr q ob aliquod delictũ enorme in publicũ deuoluunt erarium.que deuolutio dñ bonor publicatio.

¶Supplicatio:ẽ petitio veme p̃or erroꝛ. Vl'ẽ quedã bẽignitatis ipius ſupioris ĩploratio. Et po nuntur tres dñe iter ſupplicatõs ⁊ appellatõs vt i gl.iiij.ex liis.ó i ite.reſti. Et ſũt ſupplicatõ ſtri cte p ea que porrigit aduerſus ſniaz q̃ petit reuo cari q̃uis alias capiat large.p q̃libet p̃cuz porrec tõe. Et ponit Butri.quartã dñaz:q; nõ lz tertio appellare:lz bñ lz tertio ſupplicare.quã dñaz Jo ban.and.quẽ ſeqt Bar.reprobat dicẽs But. er raſſe.q; ſi itelligit q; p⁹ duas ſupplicatões tertia admittit: tũc ẽ ꝺ caſuz.l.ſi aduerſus.C.ó p̃ci. ipe. offe.ſi ſcõo itelligit p⁹ duas ſnias latas i cã appel latiõis liceat poſtea loco tertie ſnie facẽ ſupplica tionẽ. Jtez falſuz ẽ:q; qñ nõ lz tertia vice appella re nec licebit ſupplicare. Allia dña lz i appellatõe a ſnia diffinitiua ſec⁹tñ i iterlocutoria ñ ſit neceſ ſe exprimi cãz aliquã: tñ i ſupplicatõe neceſſario apponit cã ſaltez colorata.alias ſupior nõ debet mittere ſupplicatõez. Jtẽ dixerũt.q; ſol⁹ pnceps ſuperior ꝓcedere habz ſupplicationẽ ſed appella tio etiã fit ab inferiori.

¶Surreptõ. Eſt repentina ⁊ feſtina alicui⁹ falſi tatis ſuggeſtio. Et dñ a ſub ⁊ repo.de hoc notat i c.ſuper litteris.de reſcriptis.

¶Suſpẽſio excõicatõ ⁊ exiliuz differũt q; p̃t ſuſ penſus ſine peccato cõicare aliis hoĩb⁹ ⁊ alij ſibi ſec⁹ i excõicatõne ⁊ exilio q̃ tñ differũt iter ſe q; excõicat⁹ põt manere i ciuitate lz p̃uck hoĩuz cõ munione lz i exiliũ miſſus repellit tã a ciuitate q̃ a cõmunione hoĩuz.vt ſuſpenſus celebrans ppe tuo deponi dz.c.clericoꝛ.de vi.⁊ ho.cle.⁊.c.cleri ci ⁊ latores.ó cle.excõ.miniſtrã.

¶Suſpẽſuz dñ id qõ excedit domos l'vltra eas extẽdit. Qõ ſi ceciderit ⁊ alicui nocuerit vl' dãnũ itulerit in via publica eunti tenebit dñs domus illius ó qua dãnũ illatũ eſt.vt.ff.de his q̃ deiec.l' effu.per totum.

¶Suſpectus dñ q nõ ex fide adminiſtrat vt iſti.ó ſuſpec.tuto.ℌ.ſuſpectus.

¶Su⁹qs dicat. Cũ dñ qs.pſeq iniuriã ſuoꝛ viõ i.c.ó cetero ó teſt.⁊ in.l.ſi femia.C.ad turpil.naz dñ ille q ẽt admittit ad ſucceſſiõez ab iteſtato ſiue iuſ agnatõis:ſiue cognatõis ó quo ãt i.l.negãda C.q accu.nõ poſ.canonizatã.iij.q.vi.c.neganda. Bal.⁊ moderni dicũt illũ eẽ ſuũ.p quo p̃t qs agẽ ſine mãdato cũ ſola cautõe ó rato vt ſi oẽs agna ti cognati filij libti patroni ꝛc. Cõtra quos nõ p̃t ꝓpelli teſtificari i cã criali vt no.i.c.ó cetero pal. Jtẽ alr capit cũ qs dñ eẽ ſu⁹.i.ſue mẽtis l'apõ ſe vt i.l.fulcini⁹.ℌ.adeo ãt latitatõ.ff.q.ex cau.i poſ. Et ẽ ibi pulcher mod⁹loquẽdi q; furioſus ebrius dormiẽs pupillus ꝛc.dñ ñ eẽ ſuus nec patit vẽdi tõez alias vẽdicatõez ó qua ibi. Nã ñ ſe occultat q ſuus nõ ẽ vt i.ℌ.adeo pall'. Jtẽ ſuũ ẽ vbũ ambi guũ. Jdeo dicẽs ſuũ non eẽ adijcere dz neq; ſibi cõe.ff.ó vbo.ſigni.l.pupillus.in fi.ꝛc.⁊ ſi qõ cõc ẽ meũ dici p̃t:vt.l.fui electio.ℌ.adeo.ff.ó lega.i.

De Ta

¶Tabellari⁹ſiue tabellio. Eſt publica pſona ſacro aſtricta i ciuitate vt rõnes ⁊ acta in formã publicã redigat a pncipe ad hoc offi ciũ deputat⁹⁊ ꝓfirmat⁹. Vel ſic ẽ pſona publica bñs offiũ ſcribẽdi inſtſa ſup ꝯcibus vl' alijs reb⁹ ad faciẽdũ fidẽ ſup eiſdẽ ⁊ tabellionat⁹ offiũ p bñ ficij ſubtractõem appellatõe poſtpoſita interdici dz clicis in ſacris ordinib⁹ ꝓſtitutus.c.ſicut.T.ne cle.vl'mo. Et dat ibi glo.rõez q; genus negocia tõis ẽ. Et final' tz gl.q; in cã eccl'aſtica vl' ſpũali põt exercere officiũ:vt.c.qñ.de ꝓba.⁊.xxvij.q.ij. multoꝛ. Jtẽ tabellio dz eẽ regſtus ⁊ rogat⁹:vt i Spe.de iſtru.edi.ℌ.ij.vſi.ſz pone.⁊.ℌ.iij.i pma col.vt eſt gl.i vbo regſtis.i cle.romana.ó iuſtiu. Jtẽ tabellio ꝓpellit ꝓficere inſtſa ſi rogeẽ. Sz po ne mãdato ſupioris ñ vult ꝓficere qd ẽrit. Rñde tur q; p̃uak officio tabellionat⁹ ſm Bal.in.l.pu dendũ.C.de poſtula.⁊ ẽ rõ quia ẽ ſuus publicus hoc tñ unitak niſi vna cũ officio notariatus bẽat aliud offiũ ãnexũ ⁊ illud gnq̃nnũ exercuerit.tẽ n.iuitus rogari nõ p̃t. Cãus ẽ vnicus ⁊ ſingula ris:vt ibi nõt Angelus in.l.i.C.ó tabu.lib.x. Sz q̃rit vtrũ tabellio q̃cũq; vlt poſſit renũciare offi cio tabellionatus.rñdeẽ q; nõ:rõ q; nemo põt re nũciare ſuo offõ niſi i manus ſupioris ꝓcedentis l.legãtis.ff.ó offi.pſi.c.admonet.ó renũ.⁊.c.qõ in dubijs.e.t.Bal.ad hoc iducit.l.filijs.ff.ó fur. Jtẽ q̃rit an tabellioni cui tpe rogat⁹ fuit ſolutũ ó mer cede ꝓfectiõis inſtſi debeat iteꝝ ſolui q̃ ps velit hẽ copiã inſtſi. Rñdeẽ q; ſic.glo.eſt no.in.l.ñ.ℌ. exẽplaria.C.ó p̃cipi.agẽ.i re.li.xij.qõ eſt mẽti te nendũ ſm Lud.de ro.q; cottidianum. Cetera q̃ plura:vide.ſ.de.J.⁊.M. Et quot ꝓnis equina leat tabellio i fide ſcriptis adhibenda ẽ gl.in vbo duos viros.i.c.qñ ꝯ falſam.de ꝓba.⁊ nõ.licz ſa cerdos nõ debeat exercere offiũ tabellionat⁹.c.ſi cut.T.pal.tñ ſi ꝓficit valet.ſz Bar.i.l.vniuerſis C.ó edẽ. Sz pone ſacerdos ſcribit legatum ſue ec cleſie vt tabellio:an tal' ſcriptura valeat ⁊ probet rñdeẽ q; ſic.c.cũ iter nos.ó re indi.vbi determia tio.an.ꝓbak q; p̃t eẽ teſtis.c.raynucius.ó teſti.nõ ob.q; pi nõ p̃t ꝓficẽ inſtſm ꝓ filio:vt ẽ gl.ſingula ris i.l.ĩpuberis.ℌ.i.ff.ó fal.q; nõ ẽ eadẽ rõ in pie ⁊ ſacerdote. Jtẽ pumk tabellio q accipit aliqd ẽt a ſponte ſoluente vltra,ppũ ſalariũ ſm Bal.in auc.ſz hodie.C.ó epi.⁊ cle. Jtez ſcribẽs falſum in ſtrumentũ imunitatis debz puniri pena ignis ca

sus i.l.i.C.ō mu.ꝯcef.lib.x. Et scribēs illicituz in strumētū pdit manū.c.iperialē.§.scriba.ō phibi. alie.p Federicū. Itē scribens instrm vsurarium est piurus ⁊ nō potest ampliuſ conficere. ⁊ potest pronunciari infamis ſm Hosti. in ſum. de vſur. in fi.§.fi.vſi.quid de notario. ⁊ Archi.ō hoc. xxx viij.di.c.sicut.

¶ Tabullarij ēt ſm Accur. ſunt qui faciendis publicis instrumētis publice preſunt i ſingulis ciuitatibus. Re.ſ. Scribe. ⁊. xxxvi.q.ii.§.pōt. ad fi. ⁊ C. de tabu. li.x.

¶ Tabernarius dicitur qui tabernaz exercet: vinum vendens.

¶ Tabule teſtamti inde vocate ſūt. qz añ cartaz vſuz i tabulis tā teſtamēta q̄ eplē ſcribebāt: quaꝛ cōe portiores tabularij vocabāt ꝛz Iſid. li.v. Et tabule teſtamēti ꝓpe ſūt teſtamētū editū i ſcriptz ſignatū ⁊ pfectū. Sed abuſiue etiā illa teſtamēta vel tabulas appellam⁹ que falſa ſunt ⁊ illicita ſm Azo. in ſum. C. de tabu. exbi.

¶ Taciturnitas ē qñqz babēda p cōfeſſōe. Etiā qñqz tacitum babet p expſſo. ff. ſi cer. peta. l. cum quid. ⁊. c. gratum. de offi. dele.

¶ Tacere boc vbum ō ſe nō ſignificat ꝓſenſum nec diſſenſū: ſz tz mediū. vñ nō. q ē dare ꝓſenſuz diſſenſū ⁊ mediū. qō ñ ē ꝓſenſus: nec diſſenſus: ſ alr: nā babemus velle ⁊ nolle ⁊ mediū qō nō eſt velle nec nolle: nā velle ē ꝓſentire: nolle ⁊ diſſentire ſiue reſiſtere p motū animi vñ in vtrisqz. ſ. velle ⁊ nolle ē mot⁹ animi ad boc q vſt vl nō vult. i. reſiſtit. Sz non velle: ſiue nō nolle ē cū nullus eſt motus animi ad vnū vl ad aliud p vel ℈ facit. l.i. §. ſciaz. ff. ō tributa. act. vbi dic̄ vulpi. Sciennaz bic eā accipimus que ꝛz volūtatez. Sz vt ego puto nō volūtatē ſz patiētiā: nō. n. velle ꝛz dñs: ſz ñ nolle: ſi igit ſcierit: ⁊ nō ꝓteſtat ⁊ nō ℈ dicit tenet tributoria actōe ſi vo diſſentit nō tenet illa actōe tenet ät ſi ꝓſentit. ät ſi ñ ꝓſentit: ſi tñ ñ diſſentit: vt ibi dī. Seqt ergo q tacere de ſe nec ꝓſenſuz nec diſſenſuz ſignificat. Qñqz ät ſic qñ ſignificat aliū de ſūpto quonis ꝓbabili medio ꝓcludit tacēte cō ſentire vel diſſentire. vbi gl̄a. Facta locatiōe ꝑdij ruſtici vſqz ad ānū: finito āno tacēte locatore ꝓductor remanet i fūdo. ꝓcludit rē recōduriſſe p alio āno. ⁊ ſi pria locatio erat ad maius tps pūta qn quēniū. ſcda vi fcā tñ p illo āno. In ꝑdijs ēt vrbanis vi fcā noua locatio: ſz alr ℈ i ruſticis. quia tñ p tpe quo ibi bitaꝛ: niſi pria locatio eēt fcā in ſcriptis: qz tē ſcda ñ vi fieri: eo qō nulla ſcriptura iteruenit q̄ vi regri ſicut i pria. l. itē q̄rit. §. fi. ff. ō loca. ⁊ ꝓduct. ¶ Datet ergo ex boc q tacēs bi p cōſentiēte: rō ſumit ex ſcia: ⁊ patiētia ĩhabitatōnis.

¶ Sz ibi fcā locatōe ad ānū. ſi i fi. āni locator efficit furioſus. ⁊ eo exñte furioſo āno finito ꝓductor remanet. dic̄ ter. q ꝓductio non renouat ⁊ ſic tacere ñ ſignificat ꝓſenſuz. l. cū ad certa. ff. locati: qz nō ꝑt ꝓcludi i furioſo ꝓſenſus. certū ē. n. q nō ꝛz ꝓſenſū ſaltē validū ad diſponēdū minus ex pte ſua ꝓcludit. Et ꝛz ex pte ꝓductoꝛis remanēte ꝛz ꝓcludat ꝓſenſus. ñ tñ ſuffic̄ ad ℈ctū niſi cōcurrente ꝓſenſu ꝓtis locatoꝛis: q ñ ꝓcurrit pp fauorē. Itē pi. p dote dotalitio noīe filie ꝑt agē ſi filia nō diſſentit. Et ſi filia ē furioſa ꝑt agē qz tūc non diſſentit. ꝛz ēt ñ ꝓſentiat. l. ij. §. voluntate. ff. ſo. ma. Nec ob. ter. ibi dicēs q credit ꝓſentire. qz ꝛz intelligi q vſle ē q ꝓſentiret ſi furioſa ñ eēt: l cēſet ⁊ ꝓſentire quo ad effectū quo ad materiā illi⁹. §. idē ē effect⁹ filiā ñ diſſentire ⁊ eā ꝓſentire. cuz vtroqz cāu pi agē poſſit: ꝛz quo ad rei veritatē ñ cōſentiat nec diſſentiat. Itē res aio furādi furripit tacēti. ⁊ pone abſti boc tacē. nō ſignificat ꝓſenſū nec diſſenſū. qz nibil mouet aiuz ac ꝓſenſuz l diſſenſuz. ⁊ tñ boc ñ ipedit furtū ꝓmitti. ꝛz furtū dicat ℈ctatio rei aliene dño iuito. ſz ſubaudi l ñ volēti p. qz furioſo dño fieri ꝑt furtuz. ꝛz vere iuit⁹ ñ ſit ſz vē ñ volēs ē. Nec ob. §. vetare i. l. qui pbas. ff. ō furvbi dī. Vetare dī q nō cōſentit vt. ſ. ō filia furioſa qz vetare vi quo ad effectuz l dī q re vā diſſentit diſſenſu gñali quo q̄libz vlt res ſuas retinē ⁊ ñ furripi. ⁊ diſſentit ſibi eas auferri. ⁊ iſte diſſenſus q ſemel fuit i aio: ſp vi pleuerare. Et ergo abīs dormiēs ignorās furioſus. diſſentire vi diſſenſu gñali ⁊ veniēte cāu pticulari bi. p pticularit diſſētiente ⁊ ſic i furto neceſſario nō regrit volūtas l diſſenſus ſz ſufficit nō ꝓſenſus vt pz i ſemp furioſo ⁊ i ifante q nūq̄ habuerit motū animi i diſſenſuz. Itē ſi frater vnus rē cōem cū alio fratre ſuo ipo pūte ⁊ tacēte donat vroꝛi ſue. ſ. donātis alter frater tacēs vi ꝓſentire. Et ſic valz donatō p pte illi⁹ tacētis ⁊ ñ p pte donātis qz iter vir ⁊ vroꝛē vt i. l. ſi vnus cōis. ff. ō dona. iter vi. ⁊ vro. Itē ſi ſciente creditore ⁊ tacēte debitore vēdit pignus ñ iō vi creditoꝛ pignus remittit. l. ſic̄. §. nō vi. ff. q. mo. pig. l ypothe. ſol. qz ex illo acto nō ꝑt iferri ꝓſenſus creditoꝛis i iuꝛ pignoꝛis nec ex illo actu ius creditoꝛis ledit. Itē ſi vendis fundū i quo habeo ius fruitutis paritate rōnis.

¶ Tacite itellectū diuerſimode capit i iuꝛ. ſ. per modū diſpōnis ꝓditōis vl alr. put ex diuerſificatōe ſignificati vl cla ꝓcludit. vbi gl̄a. in ℈ctu ſocietatis fcā ꝙuentōe q vnus ſocioꝝ bēat duas ptes lucri. Intelligit etiaz tacite q̄ babeat duas ptes tāti. Et boc tacite itellectū capit p modū diſpoſitionis ſeu ꝙuentōis vt in. §. illud. inſti. de ſocie. Et ſumit ſignificatū ex quali mēte paciſcentū in tacito ⁊ expſſo. Itē ibi ꝓcedēdo aque hauſtū itelligit ꝓcedi iter ad illū. Et b⁹ tacite itellectū ſumit etiā p modū diſpoſitionis ſed nō ꝓncipalr ſed ac

cetorie seu consecutie vt in.L.iij.ff.de sui.ru.pte. Rō qz i itinere nulla ē vtilitas nisi iquātuz ōfuit ad aque haustū. Itē ibi ꝓmitto partū filie vl fructū fundi itelligiť si nascanť.l.interduz.ff.de ver. obl.qz nisi nascātur nihil ē i legato vel ꝙuētiōe ⁊ sic vtilis eē nō ꝑt. Itē ibi debitū sub ꝙditōe accep tū ferť simplicit itelligiť tacite si ꝙditio debiti extenit quo ad effectū acceptilatōis ñ quo ad dispositōez. vt.l.sub ꝙditōe.ff.de accepti. Itē ibi ꝓmitto tibi.r.itelligiť si petieris nō ꝓ modū ꝙditōis sed ꝓ modū āmonitōis ⁊ iterpellatōis vt añ nō sū i mora postea sic.l.si cū petieris.ff.de verb.ob.iūcta.l. mora.ff.de vsu. Ratio quia debitor nō ē i mora retinendo debitū volēte creditore sz eo inuito qñ fit interpellatio. Itē ibi patronus opas stipulať a liberto simplr itelligit cū fuerint idicte q̄ adiectio regriť i opis sicut i alia stipulatōe itelligiť cū petieris ⁊ ē rō qz patronus stipulatur operas ad utilitatem suam.

¶ Tacite iesse: multiplr ꝓtigit. Vbi gra ꝙuēcio cū ō positario pp āmissionē rei depositē nō agā ꝓ ipm. In ista ꝙuentōe tacite iest l'ꝓuiť remissio qz nō ꝓ dolū ꝓdidit agē nō possū depositi. sz pono facio ꝙuētionē qz ñ agā ō dolo dicit ter. qz ñ valet ꝙuētio. Et sic valet tacita remissio ⁊ exꝑssa non.l. si vn⁹. §. illud.ff.de pac. Et sic exꝑssio eoꝝ q tacite i fūt nihil ibi opať. rō qz exꝑssū alter significat qz i ꝓmo casu significať remissio doli nō simplr sz put ꝙuiť i obligatōe siue actōe depositi. Jō ꝓ dolo nō ꝑt agi actōe depositi sz alia actōe. s. rei vēdicatione qz dolo desijt possidē vel actōe de dolo. Sz i scōo casu dolus simplr remittiť. Et sic si ꝙuētio teneret non possit ꝓ dolo agi aliqua actōe ⁊ sic remaneret ipunita. Jō nō tz ꝙuētio qz dareť occasio deliquēdi. vt.l.conuenire.ff.de pac. do. Itē ibi ꝓcedo rē ꝑcario simplr tacite itelligiť qz durat donec voluero siue reuocauero. l.i. ō ꝑcario. ff. Etiā morte mea nō finiť. l.iiij.ff.locati. qz in ꝑcario simpliciter concesso intelligiť volūtas. s. qz ꝓ voluntatem ꝓriā siue reuocationē non perseueret ⁊ qz ꝓ seueret donec revocetur sed morte non reuocať igitur ꝑseuerat. Sed qñ conceditur quādiu concedens voluerit tūc significat qz durat quādiu volūtas adest. Sed morte qs desinit velle. Jdeo tunc finiť ꝑcariū. Itē ibi iudex condemnat quē pena capitz siue deportatōis ad quā tacite sequiť pena adēptōnis bonoꝝ. Done cōdemnatus appellat pēdente appellatōe moriťꝑa pena ꝓncipal' tolliť ⁊ ēt accessoria. s. adēptionis bonoꝝ. Tūc morte illius pena ꝓncipal'. s. deportatōis tolliť ⁊ ēt accessoria. s. ademptō bonoꝝ. vt in.l.iij.C.si pen.appel. mors iterue. Ratio. qz tacitū itelligiť accessorie ⁊ consecutiue: mō. sublato ꝓncipali exꝑsso auferť ⁊ accessoriū. Sed ō duo exꝑmūtur que ambo ꝓncipalia sunt. Et ad sublationē vnius non auferť aliud sicut ō̄ pena ponitur in duob⁹ factis vtrū qz ē eque principale. Illj dicūt qz ēt in isto cāu pena ademptionis tollatur qz expressio vt dicis nō fit nisi ad maiorē declarationē. Etiā pene in dubio sunt moliende de pe. di. i. §. pene lz forte sec⁹ in vsuris. Est tū in arbitrio iudicis cuius mēs attēdi dz qz ſm eius mentē vel arbitriū morte finiť vel nō. Itē ibi lego alicui simpliciter itelligiť pñti die. ⁊ si exprimo in presenti die tūc significat qō verba sonāt. s. qz ꝑsens dies isti legato apponiť: ⁊ hec expressio si illud nō eēt nihil operareť aliō qz tacitū. nec aliud tacitū qz expressum. Sz ex clausula postea apposita. s. legata qbus dies nō est appositꝰ volo solui ānua bina trina aliud significať in tacito: aliud i expresso: qz ex tacito cui clausula appōsita nō ē vel dies ex clausula secuta debentur ānua bina. Jn expresso vbi dies ē appositus dicendo pñti die ad ipm legatū ꝓdicta clausula ñ referť qz isti legato dies ē appositꝰ dies: vbi āt tacite intelligiť nō est appositꝰ: lz idē operareť si aliud nō sequereť. Sz si dicat legata qbꝰ apposuit vbū pure volo solui pꝰ ānū: tūc opať qz legatū relictuz pure hoc vbo expresso debeať post ānum vt legatū simpliciter relictū debeť statim; qz hec mēs testatoris significata ex vbis. Itē ibi: lego tibi pure intelligiť si volueris. hoc tū non facit legatū cōditionale: nec impedit transmissiōez legati si legatariꝰ ante moritur: ⁊ tū exprimēdo hoc in legato dicendo lego tibi pure si volueris: legatū ē cōditionale l. si ita expressuz. ff. de cōdi. ⁊ demō. Itē ibi filium meū exhādo intelligiť tacite ꝙditio. si hēs adierit. Sz pone qz hec ꝙditio exprimať: dicit ter. qz exheredatio viciať. l. si qs. ff. ō here. insti. Rō ſm doc. qz alter itelligiť: ⁊ alter exprimiť. nā itelligiť quo ad effectū. s. vt exheredatio habeat effectū si hēs adierit non āt intelligiť qz exheredatio sit ꝙditōalis. sz qñ exprimiť tūc referť ad dispositionē: ⁊ sic exheredatio est conditiōalis: nō viciatur: qz est actus qui nō recipit ꝙditionez: per. c. actus legitimi de regu. li. vi. Et est ratio diuersitatz in legato. ⁊ in exheredatione: qz verisimiliter non videtur testatorem legatū velle facere conditionale pēr expressionem illius conditionis: si heres adierit. si apponatur illa. secus in exheredatione quaz testator videť velle facere conditionem dum apponit conditionem talem vt magis restringať. Sz ꝓ appellationem conditōnis viciatur lege positiua iō nō valet ꝙditio ergo expressa ad dispositionez viciat. sed tacite itellecta ad effectuz non viciat: ēt qñ apparet de mente exprimentis qz ꝑ exꝑssionē vult aliud significare. s. facere actum cōditionalē qui non est conditionalis ex tacito intellectu. tūc actus ē cōditōalis: qz exprimēs hoc vult q ad hoc cōditionez exprimit: ⁊ sic tunc legatū relictū si heres adierit ē cōditionale. ⁊ verisimile ē qz cōditio exꝑmatur sicut itelligitur ad maiorez declaratio

nem ⁊ sic lz actus nō recipiat conditionē per illaz
tū expressionē nō debet viciari qz solū qō tacite i
teresť exprimiť:⁊ lex posituа nō admittēs condi
tionē vī intelligi de conditione extranea.⁊ nō de
illa que inest que exprimiť ex abundāti. Sic ēt ex
heredatio pt eē conditionaľ qū testator sic voluit
sed qz nō recipit conditionē viciať. ēt acceptilatō
erit cōditionalis pp uoluntatē acceptū ferentis:
sz qz ēt nō recipit conditionem viciať. Et ita i his
debet attendi mēs disponentis.⁊ seruari qō vult
⁊ put vult: nisi vbi lex posituа hoc ipedit. Itē ibi
iudex dat tutorē pupillo simplr intelligiť tacite qz
ministret si satisdederit. Sz pone qz iudex in dan
do tutorem hoc exprimat. dicit textus qz valet da
tio.⁊ eo mō intelligiť quo exprimiť. l. muto. §. hāc
autē. ff. de tuto. Et hec. l. facit p p̄dictis. Et ē rō
huius legis: quia verisimiliter exprimiť sicut itel
ligiť i dubio hoc iuncto qz si faceret p̄dictōez actꝰ
viciareť quod non est dicendū i dubio: maxime i
hoc casu pp periculū qō pupillo imineret si tuto
ris dano nō teneret. Itē ibi p̄mitto. r. simpliciter
intelligiť tacite qz solā cum petieris dicit text. qō
idē significat nec aliud opatur. vt. l. si cū petieris
ff. de ver. obl. qz ēt intelligitur sicut exprimiť: nec
habet aliud significatū q̄ expressum ex cōi mō in
telligēdi. Sz ibi lego illi si capitoliū ascēderit hec
conditio tacite cōtinetur si voluerit: qz volēs ascē
dit ⁊ tū exprimendo hāc conditionē aliud operať:
quia legatū viciať: qō non viciareť tacite intellec
ta. l. nō nunq̄. ff. de con. ⁊ demō. Et ē ratio quia
aliud significat cōditio si ascenderit: ⁊ si voluerit.
nam legādo sub conditione expressa si voluerit le
gatū ponit in sua libera ⁊ mera volūtate. iō vicia
tur per legem posituā statuentē qz legatū nō pos
sit poni in libera voluntate. secus in illa cōditiōe
si ascenderit. qz si ascendit siue libeze volēs: siue ñ
tū cōditio ipleť: ⁊ sic de aliis exēplis.

¶ Tacitū ꝑpe ⁊ ve dī qō nullatenus ē expressuz
⁊ hoc in iure nihil significat eo qz nō ē significatū
eius nec apparet. Dī autē in iure expressum qō
aliter q̄ vbis expressum ē. nā inter modos signifi
cādi verba obtinēt p̄cipatū. iō verbis expressuz
dī vere expressum ⁊ quod dico vbis idē dico scri
ptis qz illa continent verba. Aliter aūt expressuz
quā verbis dī tacitū ad dūaz expresti verbis. Et
hoc ē tacitū iuris quod nō ē expressuz verbis vbi
gra. Mutuauī dolū vini nō exprimiť qz reddať
vinū eiusdē bonitatis. hoc tū tacite itelligiť. l. cuz
qd. ff. si cer. pe. ⁊ sūť rō ex natura mutui cui ē qz
res reddať eadē in valore cū mutuata eē cēseť.
hoc ē si ē eiusdē natuī ⁊ bōitatꝫ bꝰ tacite itellectū
iō significat ⁊ opaťae si cēt vbi exprssū. l. cū qd p̄. l.

¶ Tarare est idē quod estimare.

¶ Tāq̄. Est nota similitudinis. c. solite. de ma. ⁊
obe. aliqñ nota vitatis. c. ex pte de sponsa.

¶ Talis. l. ille. C. de sum. tri. ⁊ fide catho. l. i.

De Te

¶ Theatꝫ ē locꝰ i cīitate cōis ⁊ public⁹ ad specta
cula: dꝰ a theorādo. i. ispiciendo vt in foro vel pa
latio cōmuni.

¶ Tegule sūt lateres. differūt tū qz tegule dñr a
tego qz si tegētes ⁊ ñ sūt cocte sz ligna sub laterib⁹
posita p eoz sustētatione. Sz lateres funduñ ex
lapidibus ⁊ archilla ⁊ coquūtur.

¶ Telū nō dī tū: qō ab arcu mittiťur ēt qō a ma
nu eo qz i lōgū mittať ergo lapis lignū ferrū nō te
teli ꝓtinenť. tex. ē isti. de pub. iudi. §. telū autē. fm
Dy. interpretatione legis. tij. tabularū.

¶ Telū grece tributū: dī latine. Inde teolonium
idē ē qō tributū. Et ēt dī locus i quo exigiť.

¶ Teolonarius dī qz qui exigit theoloniū.

¶ Temulētia ē ebrietas. l. vnica. C. si qs ip. male.

¶ Tēplarij sūt p̄ceptores l' p̄mēdatarij ⁊ p̄sōe re
ligiose: vt cle. ō reli. dom. ⁊ cle. cū ex eo. ō sen. ex.
p Jo. an. in rubri. ō regula. ⁊. c. ecclesia scē marie
de ꝓsti. tales deputanť ad admīstratiōnē ecclasti
caz. ⁊ sic pñt agē ⁊ defendē iura ecclesie: vt cle. i. ō
rescrip. ⁊ pñt ēt eē psone icognite ⁊ ō lōgings pti
bus. c. Cū deputati. de iudi. ⁊ qñqz eliguñť ⁊ bñt
eccl'as prochiales. ⁊ sic auctoritas diocesani dz i
teruenire. fa. c. vnicū. de capel. mona. li. vi. Et no
ta i. d. cle. i. de rescrip. qñqz nō bñt eccl'as prochia
les ⁊ sūt maiores bñt eos deputare ⁊ instituē pre
ter consensum dyocesani. Et fm Jnn. i dignita
te ꝑ arank institoribus. c. quod qbusdā de fideius
so. qz instāt negocijs sibi ꝓmissis vel ēt ꝑaraťvisi
toribus siue vicarijs missis a supioribus ad aliq̄
officia exercēda. ⁊ sic querit qs dz ꝑferri in agen
do p eccl'a inter tēplariū vel p̄ceptorē ⁊ deputa
torē eius. sic ē distinguēdū aut agiť de subiectōe
ecclesie sic ad maiorē ptinet defensio pt tū iferior
assistere iudicio. c. exponit de vila. vbi p Jnn. aut
agiť de iurib⁹ bōis eccle. ⁊ hoc duplicit aut eccl'a
ē subiecta quo ad bona ⁊ ad p̄ceptorē ipsi supiori
q pto libro pt iferiorē remouere sic iteruz supior
ꝑferendus est aut nō ē ei subiecta quo ad plātum
videlicet: qz ppetuus ē nec ad libitū remouibil' sic
inferior in agēdo ꝑferendus ē maiori qz ꝓmoduz
ad ipm p̄cipaliť spectat ar. §. biduū. versi. palam
aūt. ii. q. vii. l. i. §. i ꝑpa cā. ff. qñ appe. sit ⁊ hoc si in
ferior talis ē idoneus ad defendēdū. alias supior
agit. c. sz. c. ex transmissa: de fo. cōpe. hoc no. in ti
cto. c. cum deputati.

¶ Tempus ꝓtinuū ē qō ꝓtinue currit diebus fe
riatis ⁊ nō feriatꝫ siue i p̄sentia ⁊ absentia sit copia
iudicis vel nō. C. de prescrip. long. tem. l. fi.

¶ Tēpꝰ vō vtile nō currit dieb⁹ feriatꝫ ⁊ abūtie
⁊ dieb⁹ quibus nō ē agendi copia: Et istud ē mul
tiplex. s. continuū ⁊ vtile quo ad sui p̄cipuum tū
nō quo ad ꝓgressuz ⁊c. vt i gl. cle. vnic. de i iteg.
resti. vbi gl. remittit de cōcess. p̄b. c. ii. ⁊c. qz diuer
sitaté i fi. vnde tps dať ad eligēdū vtile: qz nō cur
rit ipeditis ō elec. ne p defectu. ō hoc vide Gof. i
sum. de elec. §. hoc temp⁹. vbi concor.

¶ Tenor liarū ē idē qđ ſnia lkarū. ſReg.ſ. Snia liarū ſz tñ tenorē lkarū dicimus recte tenorē textus q̄uis titellis ſcribaſ vñ tenor dī ipla ſnia lialis ſz rhetorice plurima ſcribanť.

¶ Tepidariū ē idē qđ balneū a tpe aque nomen trahens.

¶ Tergiv̄ſator dī q̄ i vniuerſo ab actōe recedit q̄ſi tergū vertēs vt i.c.vlt.ō collu.ōteg.i glo.iiij.ꝛ ibi no. Et differūt tergiv̄ſator ꝓuaricator ꝛ calūniator vñ nota bonos v̄ſus. Tergiuerſator ōſiſtit ꝓuaricator. Qui occultat ꝓfert calūnia falſum.

¶ Tergiuerſari ē i totū ab actōe ōſiſtere ꝛ dolū ꝫtere. ff.ō aboli. ꝛ i gl. ꝑal. i.c.vlt.ō colluſi. ōtegē. Et hoc cū fit iordinate nā ſi fit ordiate ē abſq; vllo p⁹ ſi i accuſatōe ꝓceſſū cognouit eē falſū i q⁹ accuſabat ꝛ ſic pari ꝫſenſu ſe abſoluūt accuſator ꝛ re⁹. ſcō ſi ꝓnceps ad quē ꝑtinet cura bōi cōis quod p accuſationē intēdiť aboleuerit.

¶ Tergiverſatio qñq; ē verſutia l' calliditas q̄ qs ād̄ducit aliū vt deſiſtat ab eius ingſitione ꝛ ſic capiť i.c.vl.in glo.ꝑal. Qñq; ēt ē fruſtratio delusio vel colludium.

¶ Termin⁹ pēptori⁹ obtinē dz tñ tpis q̄tū tria edicta niſi aliud exigeret iuſticia vt in.c. dilecti.ō dila. in gl.

¶ Terminos ꝓrimi aliqs trāſgredi qnq; modis ꝑt. ꝓmo cū prochianū alteri⁹ ad ſepulturā admittit. ſcō cū alteri⁹ ſubdictū excōicat: l' interdicat. Tertio cū alteri⁹ prochianū ad pniaz ſcipit. Quarto cū fidei ꝓriū ꝓdicat. Quīto cū termīos ꝓceſſōz euellit. c.i. de ſepul. in glo.

¶ Territoriū ē vniuerſitas agroꝝ iuxta. i. itra fines cui cuiuſq; ciuitatis ab eo dictū qđ magiſtratus eiuſdē loci iter eos fines terrēdi. i. amouēdi l' ſummouēdi ius hz. ff. de ver. ſig. l. pupill⁹. ſ. terrītoriū. Alibi ponit ꝑ dyoceſi. xvi. q. ii. c. i. de cōſti. c. ij. li. vi. gl. i cle. ne romani. ō elec.

¶ Teſtes ſt quos añ iudiciuz q̄ſq; ſibi placitat. ꝛ allegat ne poſſit libꝛū diſſimulare aut ſubtrahere ſe. Qui ēt legati appellāť. Itē teſtis ē rei geſte ꝑ bator. Sz teſtis cogēdus ē q ad teſtimoniū faciē dū cogiť. Dīr ergo teſtes qr teſtimoniū adhibeſ ſolēt ſicut ſignatores q teſtm ſignāt ſm Jſi. li. vi. Itē ātiquit⁹ ſupſtites dicebāť eo qđ ſup ſtatu cāe ꝓferebanť nūc parte nois ablata ꝑ auferesim teſtes dñr: ꝛ conſiderank conditōne natura ꝛ vita: vt in.c. forus. de ver. ſig. ad fi. Et ē dignitas ferī teſtimōiū. xxxii. q. quīta ꝓceptū. Illā teſtis falſi⁹ tri b⁹ ē obnoxi⁹: deo mētiēdo. iudici ōcipiēdo: ꝛ ōmū iocētiq̄ falſo ledit teſtimonio ō cri. fal. c. i. Et debēt teſtes ſecreto ꝛ ſingulati exāinari: vt no. dē teſti. c. i noie dñi. ꝛ. c. lz vniuerſis. De ōrietate teſtiū ē gl. bōa. iiij. q. iij. ſi teſtes. v. ſi vo. ex his qdez. Teſtes ēt ꝓſcienť ſub noie iſtioꝝ. c. puenit: ō teſti. cogē. Et teſtis familiaris nō admittiť. c. i lās. de teſti. Et q̄lr teſtis abſens examiať. viō. c. ꝓſtitut⁹ de fideiuſ. Illec teſtis ꝑ boc ē infamis cuius teſtimoniū ꝑbeť: vt i. l. lucius. ff. de bis q no. infa. Itez teſtis iuſti ōtēti teſtimoniū nō valet. ff. q teſta. fapoſ. l. qui teſtimoniū. ſ. vlt. ꝛ gl. c. ſacris ſup verbo coactionē. de his qui vi me. ve cau. ſi.

¶ Teſtm̄ dī iō qđ niſi teſtator mortu⁹ fuerit ꝓferi mari nō ꝑt: nec ſcire qd i eo ſcriptū ſit clauſū ꝛ ſignatū. Et ē teſtm̄: qr nō valet niſi poſt teſtatoris monumētū ſm Jſi. li. v. ꝛ deſcribiť ſic. Teſtm̄ eſt volūtatis noſtre ſnia iuſta ō eo qđ quis p⁹ mortē ſuā fieri vult. ff. c. t. l. i. Et addit cū iſtitutōe hīdis iſti. de le. ſ. añ hīdē. et hoc de vniuerſo pīmonio vt excludať ſingulare relictū: ꝛ codicillis: ꝛ dī teſtamētū q̄ſi teſtatō mētis: vel vltimū eulogiū: ſeu vltia volūtas. Alī dcm̄ q̄ qs ō reb⁹ ſuis diſpōit legatario legata aſſignāda. Et diuidiť. qr aliō ē teſtm̄ nūcupatiuū qō ꝓſtitit i ſola nūcupatōe teſtatoꝝ: ñ i ſolēnitate ſcripturę: tñ ſeptē teſtes neceſſarij ſt: ꝛ hīdū noiatio: iſt. e. t. ſ. fi. Aliō ē i ſcriptꝝ cōditū. qō ſiſtr exigit nūer: ſubſcriptōes: ꝛ ſignacula ſeptē teſtiū. Itē teſti aliā pōit Jſi. li. v. ſ. teſtōrum aliud iurꝝ ciuilis: aliud iurꝝ ꝓtorij.

¶ Teſtm̄ iuꝝ ciuil' ē teſtm̄ ſeptē teſtiū ſigillo ſignatū: ſubſcriptione firmatū: quod apud ciues fit. Et inde dī ciuile.

¶ Teſtm̄ iurꝝ ꝓtorij ē ſeptē teſtiū ſignis ſignatū. Et dī ſic: qr fit apud ꝓtores ſm Jſi. ibidē.

¶ Teſtm̄ olographū ē manu actoꝝ totū ꝓſcriptū ꝛ ſubſcriptū. vñ ꝛ nomē accepit olon. i. totū. ꝛ graphos ſcriptura: l' lia q̄ſi tota lia ſm Jſi.

¶ Teſtm̄ iruitū ē ſi ille q teſtat⁹ ē capite diminut⁹ ē: l' capitiuitate detentus: aut ſi nō rite ō legē fcm̄ eſt ſm Jſi.

¶ Teſtm̄ ruptū iō vocatū ē: qr naſcēte poſthumo neq; exhīdato: neq; hīde noiato diſrūpiť ꝛz Jſi.

¶ Teſtm̄ ſurreptū ē qō i fraudē heredū: ſeu legatarioꝝ ꝛ libertoꝝ ñ palā platū ē. quod ſi nō latet tñ dictis pſonis nō ꝓdeſt ſuppreſſū vī. Erāt aūt olī ꝛ treſ alie ſpēs q̄ hodie i vſu eē ōſuerūt. Quod dā erat pacificū teſtm̄: ꝛ appellať calatiſtomicus: a calos qō ē bonū: ꝛ camic⁹ par. qr i bōa pace fiebat vl'a calatiſtomicis hoc ē bonis ꝙuētib⁹. a calos bonū ꝛ comicie ꝙuentus vel ꝙuentiōes ſapiētum. Bone. n. conuentiones erāt que in pace fiebant. nā faciebāt teſtamenta diebus feriatis pp penuriā hoiuz. qr aliſ dieb⁹ nō feriatꝝ erāt hoīes in domibus diuerſ negocijs occupatiq̄re teſtes nō poterāt iuenire. vel dī a calo. i. voco: qr ꝑſona rū vocatio fiebat. Aliud erat bellicū. qō ꝑ ictum dicebať eo qđ tpe ꝓlioꝝ cum in prelio exituri eēnt homines in ꝑcictu faciebāt. Poſtea acceſſit ratia ſpecies. ſ. teſtamentuz per es ꝛ libram quod p emancipationē. i. imaginariam quandam vendi tionem quinq; teſtibus agebatur. Et libripende i. eſtimatores qui libripendebāt: ideſt eſtimabant familiā. i. hereditatem. ꝛ emptor qui erat loco heredis ciuilibus romanis: ideſt liberis hominibus ꝛ puberibus parentib⁹. ꝓpria dno illoꝝ teſtamē torū penitus aboleuerūt. Tertiū vo parti remiſ

sit in vsu scilicet quo ad numerū testiū videlicz se ptēnariū. Erāt enī quinqz testes libripēs: t em ptor. Et predicta nomina testōrū ad ius ciuile re ferebant: qz ius ciuile inuenit illa.

¶ Testm inofficiosum est quod frustra liberis et heredatis sine officio pietatz liberalis extraneas personas redactū est. fm Isidorū. li. v. Itez testamentum sic etiaz describit. Est dispositio vniuersalis directa in ips mortis solēnizata bis que potest requirit res ciuilis vt i. l. i. pal. vbi gza quis heredē instituit vl legat sub impossibili ꝓditōe valz dispositio t reiicit impossibil ꝓditō. l. obtinuit. ff. de cōdi. t demō. t isti. de here. isti. §. impossibil. t sumit significatū ex vltia volūtate q̄ ꝓcludit testatorem voluisse deridē t p hoc illā ꝓditōem p oblionē vl aliō nō ex alio apposuisse: t ex magna solēnitate testi q̄ in ipo requirit t significat qz testator non vult loq frustratōie. sz qz impossibil ꝓditō viciat istitutōnē filij pz i. l. filio. t. l. si nuncupauerit. ff. ō ꝓdi. ist. t. l. cū bēs. §. i. ff. ō sta. li. hoc significatū capit aliūde quo ꝓcludit vicia. imo ō cōi mō itelligēdi idē ē i omni possibili i testō t ōctu qz significat dispositionē t nō ee aiuz disponēdi. Itē aliqs legat vina q̄ sit i pēu sua et vasa videt legare. l. nā qō ligde. ff. ō pe. leg. t sumit significatū ex natura vini qō p se subsistet ñ pt sine dolio l vasc̄et ex testō qz disponēs solet ee liberal eo qz pl bōis suis nō idigebat. sec g i ō ctu si qs donet vina q̄ sit i penu sua nō venūt vasa lz venirēt supto significato ex cōi mō itelligēdi qz p se vinū sine eis subsistere ñ pt nec ꝓmode solui dū tm vasa nō sint maioz pcij. Itē q̄r vltia volūtas testatoz ē ōabulatoria t an vltia tm sit sectā nō obstāte iuramēto ō nō mutādo pmā. c. cū marthe. de cele. miss. ō suc. ab ite. c. vlt. t. xiij. q. ii. c. vlt. nēo pt facē qn leges bēant locū i testō suo. C. ō testa. l. testādi. t. ff. de le. i. l. nēo pt. vbi ter. op. nō obstāte aut. ō nup. §. disponit. vbi dī qz voluntas testatoris habet p lege ergo pt derogari legi cōi qz itelligit dū volūtas testatoris sit vnita legi b. t fcā pz eas al fcā ꝓ eas ñ cēset vice legis. Jō si dicit testator nō sū perit volo ergo vltiaz volūtatē meā valere lz nō fuē solēnitates iurz ñ valet dispositio vt testm q̄nus valere possit iure codicillorū: vt. d. l. testādi vbi gl. Itē nota qz de iure canonico i testō l relicto ad pias cās sufficiūt. ij. testes c. relatū ō testa. fm Bar. t Bal. i. l. i. C. ō sa. san. ec. ius ciuile segt. Et tz idē i pijs causis t i terris ipij. Sz i terrz eccle vō i pijs causis sufficiūt duo testes cū pbytero. c. cū esses de testa. nō aūt i terris iperio subiectis sufficiūt tres sz requirunt septem. Et sic nō i pijs cāis leges obsequūt canonibus sz tenent ad vnguē. Itē statutū disponit qz testā nō valeāt nisi sint insinuata pāti vel officiali ciuitatis. j. iiij. mēses a morte testatoris certe testatoz nō pt hoc statutū tollē dicēdo volo qz testm meū valeat et si non insinuet infra quadrimestre officiali. nō qz talis insinuatio statuta est ad euitandū falsitatē t sciendo veritatem testamenti. sed testatoz nō pt renunciare legib vatis ad inquirendū veritatē facit. Liubemus. C. de testa. l. fi. C. de fideicōmiss. pt tñ testatoz tollē ypothecā t ne dñus trāseat recta via qz t boc itroductū ē vt sua volūtas celeriozē finē sortiat t sic ꝓmodo suo potest renunciare ꝑuato. Itē potest dare licētiā legatario intrādi possionē t cā apprehendendi propria auctē in legato quia simliter hoc respicit ꝓmodū ꝑuatū qz requiratur ordo iudiciari cui testatō renūciare pōt vt hec omnia no. ff. de le. a. l. nēo pōt palle. Itē no. de bis que testari non pñt t qui prohibent a lege facere testm t sunt ipuberes. s. masculus minor. xiiij. t femina minor. xii. qz nō bēnt animi iudiciū. Itē filiusfamilias nō pōt testari et si pater cōsentiat nisi ō peculio castrēsi vel quasi castrēsi de quibus ēt pter patris volūtatē testari pōt vt in. c. lz. de sepultu. in. vi. Itē furiosus t mētecaptus quādiu tal ē. Itē ꝓdigus cui bonoz administratio ē interdicta. Itez mutus t surdus naturalr. i. a natiuitate sz si accidētalr ē mutus t surdus t scit lras pt suum scribē testm t codicillos, sed si ē tm surdus bñ pōt suū scribē testm. itē dōatus ad mortē. s. qui cōdēnatus ē vt efficiat suus pene vt. l. i. C. de bē. inst. Itē qui dubitat de statu suo. l. vtrū sit liber l suus pī t filiusfamilias. Itez q dānat ē ꝓ crimine famoso sicut ē crimē ꝓ naturā vl aliud famosū crimē. Itē monachus seu canonic regularz. Itē q cōmisit crimē lese maiestatis. Itē hereticus. Itē cecus testari nō pōt nisi q̄ dā adhibita solēnitate spūali qz vbi ꝓsat maior culū oz adhiberi mai cōsiliū. de testō vō ceci quō fiat no. i. l. hac ꝓsultissima. C. q test. fa. pos. vbi bic mod recept ē. debēt. n. vocari. vii. testes t tabellari t cec cozā eis exprimit se velle testari sine scriptis. t oz exprimere noia iudicia dignitates bīdū quos instituit de sola noium ꝓmemoratio qz ꝙ ābignitatz perat t debz legata ō signare t hec oia sic scribēda a tabellario cozā tē testib l si eēnt añ scripta cozā testibus recitari debent: t cec oz ꝑsiteri illud ee suū testm: t ipm dispositū ee et sua ai sntia. t i fine oz vnusqsqz testiū: t ēt tabellari se subscribē: t testiū t tabulariī signacula debent apponi qz si tabellariul inueniri ñ poterit octauus testis oz adhiberi vt p eū capiat effectum qō p tabellarū fieri debuit. t hoc testm dī nūcupatiuz lz multā similitudinē bēat cū testō i scriptis. Et i qbus casibus eccla stica psona ō bonis ab eccla p cessis possit testari. bēs no. gl. i. c. pñti. ō offi. ordi. i ẏbo refuari. li. vi. vbi bona distinctio. Itē an clerici possint ꝓdere testm. xi. q. iii. c. i. ō testa. c. qz nos. t. c. flatū. Et an clericus l mōachus possit i testō poni tutoz. lxxvi. di. puenit. xxi. q. iii. cyprianus xvi. q. i. gisalr. Itē testm rūpit natōe postbumi: qz si mort vno testatore testm recōualescit: vt i. l. postbumus. ff. ō iniusto rup. test. qō ē verū si testatō viuit ciuilr t naturalr. sec si naturalr tm vivat

ꝛ mortuꝰ sit ciuiliꝫ: tūc. n. nō recōualescit. cāus est singularꝫ i. l. q vxorē. ff. ō pci. ipe. ost. qui nō allc. i materia. ꝛ ē mirabilis cāus ille ſm Jſi. de ro. Jtē testm̄ nouiſsimū imobile pleuerat. ꝛ testatoris obitu ꝓfirmat. c. cū marthe. §. ceterū. de cele. mſ. Et testm̄ facē ꝑt q bz ānos. xiiij. in auc. vt ſpōſa. larg. §. i. Jtē alio mō. Testm̄ ē lex diuina ſcripta noua vel vet⁹. ꝛ sic dicimus bibliā ꝓnnē duo testā. vz testm̄ vet⁹ ꝛ nouū. Et testm̄ vet⁹ ꝛ nouū ē recipiē dū a nobis ꝓp̄ꝫ i p̄nis canonib⁹ nullū eoꝝ er to to teneat̄ ſſertū. Et iuenit. c. iter canones ſancti pape Jnn. cuius auctoritate hoc docet: vt bī i. c. ſi a romanoꝝ. §. itē ſi iō. xix. di. vbi ſubdit. Reſtat nimiꝝ q̄ decretales epl̄e romanoꝝ pōtificū ſunt recipiēde. ꝛ sic nō ſūt canonū codici ꝓpaginate p c. beati Leōis. xxv. q. i. oīa q̄ ē attribuit damaſo pape. vbi oīa cuſtodiri mādant.

De Ti

¶ Tign⁹ vel tignū dī eē oē gen⁹ materie lignee: vt i. l. xii. tabulaꝝ. Et Az. i ſū. e. ti. ꝛ inſti. de re. di ui. vñ tignarij dīr oēs qui edificant.

¶ Tign⁹ iniunctus Re. ſ. actio.

¶ Tigule dīr foramia qbus exit fumus.

¶ Tiro ē nou⁹ miles. C. de tiro. li. xij.

¶ Tirus est ſerpēs venenoſiſſimus: ō quo fit thi riacha magna.

¶ Titubatio ē cū ego bicinde duo ꝓria ſciā: nec tñ alicui eoꝝ q̄ dubito credulitatē meā applico. vñ titubat dī qs q̄ ſuſpitionē bz ſr eo de quo cō tēdit. vt i. c. i nr̄a p̄ntia. de ꝓcu. i gl. iij. Etiā titubare ē defectuoſe loqui: vel ignorāt. vñ titubās p ignorāte bñdul ē. C. ō ꝓdi. ide. l. vlt. ꝛ. ff. ō li. bo. ex bi. l. iii. §. is q. ar. c. dñs. de ſcōis nup. ubi gl. pro ꝛ ꝓ. ꝛ. c. ꝓpoſuit. de cōiug. ſer. in gl.

¶ Titulus q̄libꝫ signū dī. q̄libꝫ cā acqrendi dñij q̄libꝫ ipa eccla: vt titul⁹ ſcī petri. q̄libꝫ clicat⁹ q̄libꝫ canonicat⁹ i aliq̄ eccla vñ dī qs ititulari. i. clerica ri: l canōicari. Jtē q̄libꝫ capit̄ ꝓ cā mobili ad dñij trāſlatōez: vt p locatōe: vt. c. eccla ſancte. ij. vt lite pē. Jtē titul⁹ ē iuſta cā poſſidēdi q̄ noſtꝫ ē ſic exi git̄ iuſt⁹ titul⁹ i vſucapiōe ꝛ ꝑſcrip. c. ſi diligēti. de ꝑſcrip. ꝛ gl. ſūme. xvi. q. iij. Etiā titul⁹ poſſeſſoꝝ cām tribuit ꝑſcribēdi vt. c. i. de ꝑſcrip. li. vi. ꝛ ē vnū de p̄ncipalib⁹ requiſitis ad p̄ſcriptionē. Dī ēt titul⁹ q̄libet ordo eccl̄aſtic⁹ quelibet dignitas vel platō ꝛ sic dī quis ititulari i aliqua eccl̄a idest ordiari: ſm Ber. in. c. oudū. ō elec. ſup vbo ititulatā. ꝛ. ff. ſi cer. pe. i rubricis.

¶ Titul⁹ poſſionis: vl̄ poſſidēdi ē initiū poſſeſſōis. Et cā q̄re qs poſſideat vt ēptio: vēditio donatio p mutatō. q: p ēptionē ꝛ ſimilia incipimus poſſidē.

De To

¶ Tochi ſm Az. dīr ſuſtentatōes pauperū.

¶ Togatos. dicim⁹ aduocatoſ. a toga veſte noſtra tos quā bēbāt oli aduocati diuerſam a ceteris vt per hoc cognoſcerent.

¶ Tota. l. oīs. ff. de pac. l. ſi vnus. §. pact⁹. vbi idē dixim⁹.

¶ Torneameta dīr q̄dā nūdine vel ferie i qbus milites ex edicto cōuenire ſolēt ꝛ ad oſtēſionē vi rū ſuaꝝ ꝛ audacie temē congregari: vl̄ ꝓgredi vt c. i. de torneamē. ꝛ cā ꝓhibitōis ē piculū aiarū ꝛ mors hominū ide ꝓueniens vt ibidē no.

¶ Tortura pōt q̄libꝫ fieri i domo nō i iudicio q̄n tabule teſtī patris eoꝝ filiorū q: familia iterfect⁹ dicebat ꝓuiſq̄ q̄ de ſuis haberet̄ apte ꝛ recita te ſūt. vt i. l. ſi ea q̄. C. de his qui. vt indi. ꝛ ibi no. doc. c. circa. gl. ii.

¶ Tōſura i clerico. vide gl. i cle. q̄ de vita ꝛ ho. cleri. ꝛ. xxiij. di. c. ꝓhibere. c. cleri. c. ſi quis ex cleri cis. c. nō liceat q̄libet. ꝛ. xii. q. i. duo ſūt.

¶ Tonēs ē aqua i hymbre cū impetu. q̄ i eſtate toneſcit ꝛ areſcit. ſm gl. in clc. oudū. de ſepul.

De Tr

¶ Trabea eſt veſtis ꝓſularis: vt. C. de ꝓſul. l. i. li. xij. qua veſte ēt vtebat̄ iperator. Etiā ſe ꝓſulē vo cabat. vt in auc. de conſuli. cui. colla. iiij.

¶ Tractatorij erāt viri q tractabāt ꝛ ꝓtabant. i. manib⁹ ꝓtigerūt ꝛ palpauerunt aialia publica. ꝛ equos ſacro vſui deputatos vel dīr tractatoria lſe ipetraſſe ꝓ licētia vehēdi aialia l̄ lſe date licen tie ad tractādū ꝛ pumēdū crioſos bz Accu. C. eo. ti. in ru.

¶ Tradē duplicē bz ſignificatōez. vno mō ē rem ſuā i alter trāſferi. Corporal. n. res tradi ꝑt a do mino tradita alienat̄ hoc pz p etimologyā dictō nis. dī. n. trado q̄ſi trāſfert̄ dominiuz. Et sic bñ dī i inſtīs vēditōis iuꝛ ꝓprio tradidit idest trāſſe rēs tradidit ſeu dedit. alio mō tradē capit̄ ꝓ indi cere i poſſionē ſiue ꝓ ipſa corpali p̄ſtatōne rei vt cū dī poſſionē tradidit vel ipm̄ equū p frenū aut libꝝ in manibus.

¶ Traba ē inſtim ruſticū q̄ō equādis ceſpitibus vel feno colligendo aptat̄.

¶ Traicere eſt mare trāſire. vnde dī ſi i pontōi bus mare traiſcitur. i. trāſeat̄. Jnde traiectū eſt p mare trāſitus ēt alio mō ē nomē citatis.

¶ Traiecticia dī pecunia que locat̄ vl̄ p̄mittit̄ ali cui p mare ad quēcūq̄ locū trāſuehēda l̄ oportā da de act. ꝛ obli. l. traiecticie.

¶ Trāſactō ē ō re dubia ꝛ lite incerta nōdū finita dato aliquo ꝓmiſſo l̄ retēto nō gratuita pactō vt i. c. ſup eo ō trāſac. ꝛ ē idē q̄ cōpoſitō it aduerſa rios ꝛ litē intelligo p̄ntē vl̄ futurā q: añ lit. cōte. ꝑt fieri trāſactio vt. ff. de cōdi. ide. l. elegāter. §. ſi qs poſt. Jtē litē ſubaudio iuſtā l̄ iniuſtā vt. C. e. t. l. ii. ꝛ ſi qs q̄ agit credit ſe bñe iuſtā cām al̄ ꝓrium vt ff. de ꝓdi. inde. i ſum. vt tñ iter iſiſtentē ꝛ reſiſten tē vt ſi actor p calūniā niſi ſtat nll̄a ſit trāſactō ſz ſi reꝰ p calūniā ſiſtat valeat trāſactio q̄tū ad eū C. e. t. l. ſub ptextu. iz p aliā viā hꝰ ē p actōez ō do lo vl̄ replicatōez doli ꝓſulat̄ actori vt ibidē dī q̄ reus dolo iduxit actorē ad trāſigēdū. ꝛ dī i ōſcri ptōe nō gratuita pactio. Jō q: fieri non ꝑt gratꝫ

imo expedit q; is cui fit trāsactio aliqd det l' dar̄ ꝓmittat trāsigenti vñ fieri ꝺz aliquo dato retēto vl' ꝓmisso aliogn trāsactio nō ꝓcedit. ⁊ i eo qō dī aliquo itelligīt ēt ō modico q; si qō erat de re valēte centū ꝑt fieri trāsactio ꝓ decē vel ꝓ minori nec pōt dicere trēsigēs se deceptū q; trāsigit sup incerto. Jtē i eo qō dī re dubia ⁊ lite incerta itrāsitiue ponīt vt si sensus de re dubia ⁊ incerta ē lite. i. pp litē q; lis q̄diu pēdet facit rē dubiā ⁊ incertā. Nā euētus litis ⁊ iudiciorū incert⁹ ē. l. qō debeť. de pecu. vñ sup eo q; i qōne vrīť lite pendēte ꝑt fieri trāsactio. ⁊ iō dī lite nōdū finita. nā si iudicatum eēt nec appellari posset nec aliquo rem edio sīa retractari ita q; de sīa nō dubitareť certe trāsactio nō valeret vt si qs ꝓdēnat⁹ ad. r. dicat ver̄ ē me tibi ꝓdēnatū eē ad decē ⁊ verū ē q; debeo sz si vis eē ꝓtēt⁹. v. dabo tibi icōtinēti tē trāsactio nulla eēt ⁊ si iudicatū negaret adeo tñ ligda foret probatio vt nō sufficeret negare adhuc ē idē: vt. C. de pe. l. q sīam. dī eni trāsactio q̄si actōis i amicitiā seu amicabilē ꝓpositionē trāsitio. trāseūt. n. a lite ⁊ ab actōe q ꝓponūt iter se paciscētes cū tñ gratis nō remittit actio. sec⁹ si gratis remittit quo cāu nō fit trāsactio sz simpler ꝑ dōationē pactio: q. n. trāsigit q̄si ō re dubia ⁊ re icerta neq; finita trāsit. i. ꝓpōit: vt i. c. sf. e. t. i gl. ui. ⁊ sic is trāsit ab actōe q trāsigit ⁊ is q ꝑpe agit dī trāsigē: vt. C. e. t. l. ii. pal. re⁹ āt i ꝑpe. Jtē i spūalib⁹ nō valet trāsactio ꝓpone dicta. c. si qñ clerici de offi. ordi. ⁊. c. sup eo. p̄. al. ⁊ ē ter. i. c. ꝓstitutus. ⁊. c. ꝑterea. e. t. Nō: q; trāsactio i spūalib⁹ ꝓtiet spēm symōie. vbi gīa duo litigāt sup aliq° bñficio eccl'astico: puta eccl'a vel p̄bēda ⁊ ēt sup iur̄ pñtādi. tal' trāsactio cū sit sup re sacra nō valet qñ alter illor̄ dat alteri decē l. xx. ānuati vt cessz a lite ⁊ alē obtiet eccl'am seu p̄benda seu ius pñtādi cū sit ānexū: spūali ergo spēs symōie ē vbi aliud dar̄ vel ꝓmittit siue retinet i talib⁹ vt possideat. alias ꝓcederet i spūalibus nullo dato retēto vel ꝓmisso. Sz tūc ꝓprie nō ē trāsactio sz circa tpalia valet trāsactio tali mō sumpta: sīlit āt alit ⁊ largo mō trāsactio ꝓut ē amicabilis ꝓpositio: ⁊ sic pōt fieri i spūalib⁹ vt i. c. statuim⁹. ō trāsac. ar. ca. nisi eēnt. ō p̄bē. ⁊. c. vlt. de re. pmu. ⁊ hoc dū ex vtraq; pte deť spūale auctoritate tñ supioz vt si aliq; litigēt sup ecclesijs ⁊ eps vel archiep̄s ꝓponat eos iure. Jtē nō valet trāsactio i subiectōe spūali. c. p̄cea. ij. e. t. Subiectō. n. ē spūale qd ⁊ iō aliq° dato l' ꝓmisso siue retēto remitti ñ ꝑt vbiq; fa. Jste subiect⁹ ē p° abbatie tali. s. eccl'e sācti petri: mō vult trāsigē. i. dar̄. xxx. solidos vl' aliō i certo cēsu vt sit exēpt⁹ ab abbatie subiectōe q; cēsus ē lz eēt recognitio debite subiectōis. c. ois aia de ceusi. tñ nō valet tal' trāsactio pp subiectōez sz si gratis vellet qs aliquā eccl'az extīmē subiectā bñ posset ex eo ānuati aliqd accipe: nec eēt symonia. c. ꝓstitut⁹. de reli. domi. vel sibi ꝓstituē soluēdū cē sū i recognitōez dñi: vt i. c. ois. pal. vl' ad iudiciū ꝓcepte libertatis: vt. c. recepim⁹. de ꝓuil. Jtē i mōmonio ꝓpositio vel trāsactio nō valet. c. fi. de trāsac. Et no. duas regulas. Prīa affirmatiua q; i oi cā criminali: vel i oi crimie ꝑ quo venit ipōnēda pena sanguis licitū ē trāsigē excepto crimine adulterij. Nō huius regule: q; vnicuiq; licet redimē sanguinē suū. Sed nō exceptōis ē frequētia crīminis adulterij. xxxij. q. vii. qd i oib⁹ grauī⁹ ⁊ ō in de. c. at si clerici. §. de adulte. Scōa regula negatiua q; i alijs crimīb⁹ i qb⁹ nō vēit pēa sanguis ñ ē licitū trāsigē. excepto crimie falsi: i q° pōt trāsigi. Nō regule ē ne delicta maneāt ipūita. Nō vo exceptōis: q; ñ ꝑt maī⁹ crimē ipōi q; falsitatē: qō admit oēm bonorē. Et hec dcā ꝓcedūt de iure ciuili iuz nāq; canonico hic nō lz trāsigē sic: q; ibi nō venit pena sanguis iponēda. Jtē trāsigi nō ꝑt sup alimēt nisi auctore ꝑtore. ff. de trāsac. l. cū hi. in sū. Ergo no. q; quidā sē i qb⁹ nec ꝓpositio: nec dispēsatio: nec trāsactio locū hz. Quō. n. posset fieri p amicabilē ꝓpositionē. l' dispōnē: l' ꝑ trāsactōem vt vir dimissa vxore aliā supiducēt l' vt mōach⁹ tal' ex̄s ꝓpriū hēat. de sta. mo. cū ad monasteriū l' vt subiect⁹ i subiectōe pdurās dño ñ obediret: l' supiori licitz ⁊ honestis. In his ergo cū si. trāsactio locū nō hz vt. c. fi. e. ti. Effect⁹ āt trāsactōis est vt oia ista ad cām spectātia sup q; trāsactū ē neq; qd aliud ē q; opē ptib⁹ ferť potat hoc sic vacuuz ⁊ oi vitate cassatū. Et sola trāsactio validiz ꝑpetuūq; robur obtīeat: vt. c. i. e. t. fz gof. i sū. ō trāl.

¶ Trāsfuga dī q; trāsit ad hostes.

¶ Trāslata legata dñr q; testatō legatario adēpta trāsfert i aliū. l. auferēdo ab eo cui p° legauerat

¶ Trāslatio ē ō sede ad sedē fcā ꝓmutatio. vt cuz epūs ō vna sede ad aliā trāsferť. vñ qō hic appellatur trāslatio: alibi dī mutatio: vt. vii. q. i. mutatōis l' sic. Est ab vna eccl'a ad aliā regulr trāsitō. ꝑ. n. aliqs de miori eccl'a ad maiorē trāsferri. nā q; ꝑ uehit de miore ad maī⁹ puehit: vt. xcii. di. legim⁹ i fi. ⁊ hoc maxīe de trāslatōe epōrū. Ñ trāslatō nū due sūt cāe. prīa vtilitas cū i ipa eccl'a ifructuosus ē. Fa necessitas: vt cū p̄secutōnē patiť: ⁊ hostilitatē. Et sūt tres cāe trāsitus: ꝓma leuitas: fa cupiditas: tertia humilitas. de hoc Gof. i sū. c. ti.

¶ Trāsmigrare ē de loco ad locū trāsire.

¶ Trapezeta. i. campsor vel mercator. xxiij. di. in nomine dñi.

¶ Treuga est securitas ꝓtestita ꝓsonis ⁊ reb⁹ ad tps: discordia nundū finita: vt de treu. ⁊ pa. c. i. fz par. Re. s. de Jd.

¶ Tribūal fm Go. ē locus maiorū iudicū. q; būt mer̄ ipiū fz Alz. i sū. C. de in. om. iud. vel ē locus vbi iudex ꝑ tribunali sedet. q; alias forus vocat⁹ ō ver. sig. forus. ⁊ est gl. in. c. i. de re. iud. lib. vi.

¶ Tribunus plebis est plebeus magīst⁹ sic dictus: q; popul⁹ romanus olī erat diuisus in tres ptes. ⁊ ex singulis singuli tribuni ꝓcreabāť vl' q; tribuni suffragio ꝓstituebanť.

¶ Tribun⁹ gritū. i. milituū erat rege exacto añ dcā

tores q̄ fuit eqtatib⁹ postq̄ pti ex plebe: ⁊ ptiz ex pūb⁹ al' pub⁹ militū creati ſ̄ tribūi ꝓsulari ptāte.

¶ Tributū ē cēſ⁹ q̄ pſtat rōe ſoli ꝓprija poſſidēti b⁹. Dī ät tributū iō q̄ militib⁹ tribuebat: q̄ expe ditōi publice vacabāt. vnō ⁊ ſtipēdiū appellat vt ff.ō v̄. ſig. l. ager. ⁊. ff.ō publ. ⁊ vecti. l. i. §. hic titul⁹ ſup v̄bo ipēdāt. i gl. Et i tub⁹ nō bz locū ꝑſcriptio xvi. q. iii. §. pt. ii. vſi. adhuc. C.ō ꝑſcripti. xxx. ānorū l. cōpetit nec cōpēſatū. C.ō cōpēſa. l. i ea. ⁊. l. ꝑced. ⁊. ff.ō iure fiſc. l. aufert. §. q̄ cōpēſatōez. vbi dī. q̄ i alijs duob⁹ mēſib⁹ ꝓbato debito fit recōpēſatio cū fiſco ꝑterq̄ i tributis: ⁊ in ſtipēdijs.

¶ Tributarij dicuntur a tributo. quod a tribula tione deriuatur.

¶ Tributaria actio. ℞e. ſ. de actōibus.

¶ Triēs ē tertia ps aſſis q̄ttuor ꝓtinens vncias.

¶ Triēniū ē tps triū ānox̄: vt. c. i. ō ꝑſcrip. Et idi cit triēnalis ꝑſcriptio q̄ cōit currit i vſucapione.

¶ Tricēniū eſt tp̄us. xxx. ānox̄. Inde triēnalis p ſcriptio: vt. c. vigilanti. eo. ti.

¶ Triplicatio ē q̄ duplicatōez ifirmat ⁊ adiuuat actōem. Et ſic deinceps quadruplicatio ⁊c. ℞e. ſ. duplicatio.

¶ Tripondius ē as triplicat⁹. l. xxxvi. vncie.

¶ Triūuiri capitales dīr q̄ carceris bēbant cu ſtodiā quox̄ iteruētu a iaduertēdū erat in quoſq̄ boies facinoroſos quos ēt dicim⁹ ſtratores a ſtrī gendo q̄ i carcere cuſtodiēdos ⁊ reos dānatos puniebant.

¶ Triūuiri monetales dīr vz eris ⁊ argēti: ſ̄ au ri ꝓflatores q̄ fruſtra liberos erhēdat ⁊ ſine offō natural' pietat̄ i ex̄neas ꝑſonas ſ̄ductū ē ꝙz Iſi. li. v. De Tu

¶ Tuguriū dī ē tectū q̄ō reb⁹ vrbanis v̄ ruſti cis cuſtodiēdis ē deputatū ſ̄ dī oē edificiū q̄ō ma gis ꝓpetit ruſticis q̄ vrbanis edib⁹. dī q̄ſi tegula riū eo q̄ tegat. ff.ō v̄. ſigni. l. domus.

¶ Turibuli alias tibuli ſiue tigili dīr foramina p q̄ erit fumus caminox̄ ⁊ idē dīr feneſtre q̄bus calor balnei euaporat.

¶ Turpia v̄ba. i. diffamatoria. Si ſunt ſpālia vi ciāt legatū ſ̄ inſtōnē ſz ñ erhēdatōz ſz gñalia tur pia ſūt apta punitōi iō diſpōnē punientē ñ viciāt ñ āt ſūt apta honori. iō diſpōnē honorātē viciāt: niſi vbi volūtatē diſponēdi ſignificāt. v̄bi gſa ter. dicit ſic. Ticio furi homicide v̄ adultero lego. ⁊. legatū nō valet vt. l. turpia. ff.ō le. i. q̄ bis v̄bis te ſtator diffamat legatariū ⁊ ſic ſenſus ē vt q̄ ma gis eū vl't grauāt diffamādo quā honorare ſi vo let valē legatū ler ciuil' hāc volūtatē ñ admittit i odiū diffamātis vt i. l. turpia. ꝑāt. Sz ibi teſtator dic̄ fili⁹ me⁹ ipiſſim⁹ male de me merit⁹ bēs eſto valz iſtitutio. l. bis v̄bis. §. i. ff.ō bē. iſti. q̄ ſiue ſit ver ſiue falſū q̄ ſit ipſiſſim⁹ ꝓſtat tñ ō ꝓſōa. ⁊ nō ē diuerſitat̄ i ḧ cāu ⁊ i ꝑcedēti q̄ ꝑm⁹ cāus ē i v̄bis ſpālib⁹: ſcōs ät i gñalib⁹. alij dicūt q̄ i cāu ꝑcedē ti valz legatū ſic̄ i iſto q̄ ꝓſtat ō ꝓſona ⁊ ō legato ei fcō niſi aliō ꝓſtet teſtatorē voluiſſe v̄ niſi lex cu ul't ſic diſpōat vt. §. dēz eſt. Itē ibi filiū meū latro nē ⁊ gladiatorē erhēdo valz erhēdatō. l. ⁊ ſi pepit i pn. ff.ō lib. ⁊ poſtu. ℞ō q̄re valz erhēdatio ⁊ nō legatū ſ̄ iſtitutio ſic fcā q̄ v̄ba diffamatoria apta ſūt erhēdatōi cū ſit ad penā v̄ ad ꝓuatiōez bono ruz. Sed ſecus i legato vel in inſtōne.

¶ Tūc ſignificat extremitatē tpis. l. ſi is legatū. §. ſz ſi ita ſcriptū. ff.ō ꝓdi. ⁊ ō b fac̄ ad q̄nē notādā. Si q̄s ita teſtat̄. ſi ꝑatō ñ venerit i italiā ifra q̄n quēniū bēs me⁹ tc̄. r. det ticio ꝑatō morit̄ p⁹ āno an tici⁹ ꝑt petē. x. ſolui certe ñ niſi p⁹ q̄nquēnium ad b ſp alſat̄ ter. ꝑāt. ⁊ b q̄ñ tps appōit̄ i ꝓditōne ptātiua. Si vo i ꝓditōe caſuali appōit̄ ſi ōficiat ñ expectat̄. l. b iuſ. ff.ō v̄. ob. fallit niſi addat̄ dictio tē ⁊ hinc excerptū ē ō ele. ꝓmiſſa. li. vi. vbi ō hoc.

¶ Tutela ſz Az. i ſūma ē vis ⁊ ptās i capite libo ad tuēdū eū q̄ pp etatē ſuā ſponte ſe tueri negt a iure ciuili data ac pmiſſa vt iſti. ō tute. §. ät. vis ät dico ō fcō. ⁊ ptās ō iure. vt tal' ſit tutor q̄ ꝑꝑa ibe cillitate ñ ipediat̄ nec a iuriſditōe f̄pellat̄ q̄les ſint pupill⁹ furioſus ⁊ q̄ ꝑpetuo morbo laborāt. illi pp ibecillitatē corꝑis l'aī tutores ēē ñ ꝑñt. Sz ſcie q̄ q̄ꝫ ſciūt res admīſtrat̄ pupillares ⁊ ad id exp̄ē dū vires bēant tñ a iure iſtitutōnū nō admittūt.

¶ Tutela teſtamētaria. Eſt q̄ñ pater dat filio tu torem in teſtamento.

¶ Tutela datiua ē q̄ñ vnus datus ē tutor filio in teſtō ⁊ vnus exātibus cōſanguineis idoneis ad tutelā iudex ex officio ſuo dat tutorem.

¶ Tutela legitima eſt que defertur a lege ſcōm quam nullus datus eſt.

¶ Tutor filio i teſtō q̄ primo loco deberet ei ſuc cedere ab itestato tenetur ſuſcipere tutelā huius.

¶ Tutele actio directa ⁊ p̄ria. ℞e. ſ. actio.

¶ Tutor ē q̄ pupillū vel pupillā morte patris vel emācipatōe ſui iurꝫ fcm̄ l'factā tuetur. differt au tē a curatore quia tutor datur impuberi. curator vero puberi v̄ adulto ſeuꝫ furioſo prodigo ſurdo muto ⁊ ſilibus q̄ reb⁹ ſuis ꝑeſſe nō ꝑñt. Itē tutor q̄ꝫ dat̄ a iudice q̄ꝫ a teſtatorī. Dat̄. n. a teſtatorī ⁊ ꝓfirmat̄ ōcreto iudicis l'p̄ſidis. ēt dat̄ iuuto ſz cu rator ñ niſi voleti ꝑtq̄ ad litē. Itē tutor ñ dat̄ cer te rei l'cāe. ſec⁹ i curatorī imo tutō p̄ncipal'r dat̄ p ſone ⁊ ſcōario rebus. Sz curator p̄rio ⁊ p̄ncipal'r dat̄ reb⁹ ⁊ ſcōario ꝑſone. Et no. q̄ q̄dā ē tutor le girim⁹. q̄dā fiduciari⁹ q̄dā teſtāri⁹ q̄dam onera ri⁹. tutō fiduciari⁹ ē q̄ pupilli emācipati ē⁹ pf̄ q̄ eū emācipauit tutō erat legitim⁹ eo p̄ie mortuo tute lā accipit cū mōtz tpe erat i p̄ſi ptāte. v̄bi gza. tici⁹ duos filios bū't. l. Seyū ⁊ meuiū. Sey⁹ fuit mior i ānis. meui⁹ fuit pupill⁹. ſeyū būit i ptāte ⁊ meuiū emācipauit ⁊ ipe tutor ei⁹ erat ⁊ mortu⁹ ē eo p̄ie mortuo. ſey⁹ ff meuij pupilli fiduciari⁹ tutō ē. emā cipatōe. n. pit ius agnatōis ne f̄tis ſui fz legitim⁹ tutō eē poſſit tāq̄ prim⁹ agnat⁹: ſz fiduciari⁹ bū. ⁊ ſic tutō fiduciari⁹ ē ff f̄tis ſui emācipāti: vt patuit

ſz ſi pr̃ emãcipet vnũ ō filijs ſuis ipubèrẽ ei⁹ ẽ le gitim⁹ tutor mortuo patre filius alter maior. fidu ciarius tutor appellatur.

¶ Tutō legitim⁹ ẽ. q lege p̃cipiẽte pupilli nãciſcit tutelã. q̃les ſt̃ primi agnati. ⁊ cognati. ¶ Regl̃r. n. traditũ ẽ ꝫz leges vt ad quẽ ſpectat emolumẽtũ hẽ ditatꝫ alic⁹ pupilli: ad eũdẽ ptineat ⁊ oĩa tutele ei⁹ niſi forte ſit mr̃ q̃ bñ vocaꝫ ad hẽditatẽ morietis nõ t̃n tutelã ſupſtitis q: tutrix eſſe nõ põt.

¶ Tutō onerari⁹ ẽ q daꝫ pupillo vt ipꝫ ōfẽdat a veratōib⁹ alioꝝ: l̃ daꝫ nouitatis gĩa vt alios tuto res iſtruat. c. venerabilẽ. ō ele. i gl. ſup v̄bo aduo catꝫ: l̃ honorari⁹ dr̃ daꝫ cã honorꝫ: ñ adminiſtratōiꝰ ⁊ tales ñ bñt on⁹: vt ſ̃ges p̃ncipes: cõites: barõeſ qb⁹ admittũt filij cã honoris. ō illoꝝ tutela vaca tõez ñ p̃ſtat. iſti. ō exeu. tu. vl̃ cu. §. itẽ tria onera.

¶ Tutor teſtãrius dr̃ in teſtõ tutor filio a pie pu pilli. ſ. q actu i teſtõ nominaꝫ ⁊ aſſignaꝫ.

¶ Tutor ſuſpect⁹ ꝫz Az. i ſũ. C. e. ti. dr̃ iſte q mor b⁹ taĺ ẽ vt ſuſpect⁹ ſit. non. n. facultas: ⁊ pauptas: fraudolẽta: l̃ callida ꝙuerſatio i reb⁹ pupillarib⁹ ſuſpectũ tutorẽ ꝙmẽdãt: l̃ cõmittãt. Itẽ i auctẽ p ſtãda p tutorẽ exp̃diẽſ ẽ vt loq̃ſ. fac. l. i. §. pe. ō tu te. ⁊ iſti. q tuto. i teſta. dari poſ. i gl. Et fac̃ hoc ad ſubtilẽ qõnẽ ꝫz Bar. ¶ Done pupillo ẽ ōlata hẽdi tas exp̃nci: q ſciẽte ⁊ paciẽte ipo tutor bitaut i do mo cuiuſdã defũcti. ⁊ q⁹ ōlata ẽ ſibi hẽditas. q̃rit an p hoc pbeꝫ aditō hẽditatis. ⁊ vtrũ pacientia ⁊ ſcia tutoris auctez iduxiſſe videaꝫ. ⁊ an in auctẽ ſit neceſſe q tutor loq̃ſ. Et appet p⁹ q ſic. nã taĺ act⁹ bitãdi i domo ōfũcti i eo q p̃t p ſe adire hẽdi tatẽ iducẽt p̃ſũptõz aditõis. p h⁹ fa. l. gerit. ff. ō ac qr. hẽ. Sz pupillo q nõ p̃t adire ſine auctẽ tutoris talis act⁹ tutoris autoritate aditõez ſi iducit. vt. l. potuit. ff. ō tur. doti. Sol. Dy. dicẽ q ſcia aut paciẽ tia tutoꝝ auctoritatẽ ñ iducit. ⁊ ſic ex illo actu nõ pbaꝫ aditõ niſi forte tutor q̃qz mãdaſſet pupillo vt aliqd facẽt i illa domo. nã talis exp̃ſſio mãdati auctez iducit. l̃ niſi pupill⁹ diu ſtetiſſet i domo. ſ. p ſpaciũ decez annoꝝ qr p hoc pbatur aditio quaſi omnia fuiſſet ſolemniter acta auctoritate tutoris.

De Ua

Uacãtia bõa dñr ea bõa q̃ dñz nõ bñt. vl̃ q̃ fiſco. l̃ dño alicui⁹ applicãt. Qõ ꝓtigit multꝫ modis. Qñz ſigs iteſtat⁹ decedit. vl̃ q teſta ri nõ p̃t vel faciat pp q̃ hẽs ſu⁹ ſuccedẽ nõ p̃t. vl̃ etiã vbi alias ꝙſuetudie bõa alicui⁹ dño applicã tur. tũ dicuntur vacare bona.

¶ Vacans poſſeſſio. ¶ Require. §. poſſeſſor.

¶ Vagabond⁹ ẽ q ñ hz domiciliũ: ſz hodie hic ẽ cras alibi. l. iiij. §. p̃tor. ff. de tã. infec. Sz q̃ſi vaga bũd⁹ ẽ q hz domiciliũ: ſz raro morat i eo: ⁊ vaga tur bicunde. Qño ꝙnumeranꝫ iſti habeꝫ in. c. fi. de ſo. ꝙpe. in glo. i. ⁊ ibi nota.

¶ Valitudo. dr̃ ifirmitas i vno ſignificato. c. q̃m freq̃nt vt lit. ñ p̃t. p Inn. ⁊ Hoſt. c. fi. ō teſti. l. iij. §. ſi vo valitudie. ff. ſi qs cau. ⁊ l. vir q mõbo ercuſſ.

¶ Valitudiarij dñr ifirmi q freq̃nt egrotãt. l̃ q laborãt p lucida ĩtualia vt q mõ ſani ſ̃t⁹ boraz ifirmi.

¶ Varicoſus dr̃ curu⁹: a varitie neruo ꝓcto. q neru⁹ i ſenectute reddit hoiez varicoſũ ⁊ curuũ.

¶ Vaſſallagiũ ꝫz ſpe. i ti. ō feu. idẽ ẽ q hõaginz. qõ. n. i frãcia dr̃ hõagiũ. i italia vocaꝫ vaſſallagiũ

¶ Vaſſall⁹ ẽ feudatari⁹. ⁊ ꝫz vlgaꝫ pu icialiũ no biles feudatarij vaſſalli dñr: plebe⁹ ꝙo hõ medius nũcupaꝫ ꝫz ſpe. ⁊ vaſſall⁹ ñ p̃t vẽdẽ feudũ ſiñ vo lũtate dñi ⁊ dũ vẽdit dz rogaꝫ dñz ſuuz q ab eo ſcipiat ⁊ alteꝝ ẽptorẽ iueſtiat: q ſi dñs ōnegat ⁊ eũ exorat ñ p̃t det ẽptori alia bõa equalẽtia tali feudo inuſte vẽdito. ō h̃ i. c. q̃ i eccl̃aꝝ. ō ꝙſti. ⁊ in vſi. feu. p to. Et h̃ veꝝ niſi ille cui vaſſall⁹ feuduz aliẽat velit ſ̃bportaꝫ oẽ grauamẽ: vt i. l. murilegu lo. C. ō muri. li. ri. fa. l. ij. i p̃n. ff. ſo. ma. ⁊ ſic vaſſall⁹ poſſit alij i feudũ daꝫ ſuũ feudũ: ẽt inuito dño. q̃ vi ñ eẽ veꝝ ⁊ ꝺ caſu i. c. i. ō duo. fra. Sz q̃rit a q⁹ cognoſci ōbeat cã feudi. ¶ Dro q⁹ no. q ꝫz ia. ō bel. cu. p oĩb⁹ ſtaꝫ: i h̃ diſtiguaꝫ. aut logꝫ ō vaſſall⁹ mi noꝝib⁹ aut maioꝝib⁹. ſi ō maiõib⁹ vt ſ̃t duceſ: cõites marchiões capitãei q ĩmediate ab ipatoꝝ iueſtiũ tur. tẽ ō ꝓroỽſia ipatoꝝ cognoſcit. c. i. ō. l. coradi. i vſi. feu. Itẽ coradi ſge ō ĩmediate ſge ifeudatꝫ. Si ō miꝺoꝝib⁹ q ab iferioꝝ bñt feuda: vt militibus: aut nobilib⁹. ¶ Hoc tripl̃r. aut vtiq̃ qõ iter duos vaſſal los. aut iſ duos quoꝝ alt̃ ⁊ alt̃ ñ ẽ vaſſall⁹. aut iſ dñz ⁊ vaſſallũ ſi p̃mũ aut ꝙſtat ãbos eẽ vaſſallos: litigãt tñ ō pte feudi: l̃ finib⁹ ſic ẽ cõcluſio q⁹ coz dño e⁹ iẽ vaſſalli dz cognoſci. c. i. apō quẽ vl̃ quos ca. feu. ōter. aut ꝙſtat ō vno tñ ñ tñ ō alio q nihil hz niſi id ō q⁹ qõ vtiq̃. tẽ p pares curie dz cã t̃mia ri. d. c. i. apō quẽ l̃ quos ꝛc. Aut ñ ꝙſtat ō aliquoꝝ p certo. Oz ãbo nihil bñt i feudũ niſi aliō ō q qõ ẽ. hoc duplr̃ aut p̃tẽdũt ſe iueſtitos ab eodẽ l̃ a di uerſis dñis. Si ꝫz iudex ꝙpetẽs erit ordinari⁹ lo ci l̃ ōlegat⁹. c. ij. ō le. coz̃. i p̃n. i vſi. feu. Si p̃muz hoc duplr̃. aut vtiq̃z dicẽ feudũ ſuũ ꝓpriũ. i. ſibi cõ ceſſũ ⁊ ſic iteꝝ ordiari⁹ erit iudex dcõ. c. i. aut vtiq̃ dicẽ fuiſſe ſuoꝝ ꝓgenitoꝝ ſic dñs cũ curia ſua co gnoſcit. ñ tñ ſol⁹ pal. c i. aut vnus dicẽ feudũ nouũ ſ. ipꝫ iueſtitum alt̃ ãtiquũ. ſ. ſuoꝝ ꝓgenitoꝝ ab eo dẽ tñ dño tẽ oli ōdiari⁹ ꝙpetẽs erat iudex bodie p ptes curie cognoſcit ⁊ ſic finaĺr̃ ꝙcludit i p⁹ caſu p̃ncipali q ſolũ vno cãu cognoſcat dñs ō cã feu di. ſ. q̃ ꝙſtat ãbos eẽ vaſſallos. Scõo cãu p̃ncipa li tenẽ gl. i. c. ceteꝝ. ō iude. q̃ dicẽ i cã ordiariũ lo ci i quo feudũ ſitũ ẽ cognoſcẽ debẽ. Tertõ cãu ite rũ p pares curie ſi repiri p̃nt ſi ñ eligant alij. Et tales erũt iudices ordiarij qb⁹ lex dat iuriſdiõez ordinariã. Iõ ſedebũt p tribunali ⁊ ſuabũt iuris ordinẽ. Si ñ bñt tribunal eligẽ p̃nt⁹ coꝛpo q dñs iudicat ẽt ſniaz ꝓriã executõi mãdare p̃t q: feu dũ dr̃ ſuũ tritoriũ. Itẽ ſz gl. c. romana. ff. ō ap. li. vi. ꝙcludit ſi vltra dñm feudi ẽ alius prim⁹ ime diatus ad hũc appellaꝫ a ſnia dñi feudi. Si talis nõ ſit tũc ad ordinariũ loci i quo res ſituaꝫ ſpec tat q: dñs feudi ẽ tali ſubiectus: vt. §. dz pal. Iñ

i vſi.feu.ter.ē q̄ i tali cāu ad ipatorē appellāduz
ſit.ꝛ ſic ſentit Bal.tacite. ¶Dumuz tñ magis plz
doctorib⁹.vt no.i.d.c.cetex. Et itelligunt p̄dicta
q̄ñ ē q̄ō ō feudo. Sz ſec⁹ ē dū q̄ō ỹtt ō cognitiōe
feudi.ſ.ad quē ptineat cognitio ei⁹.tal.n.nō ptiet
ad dñm feudi:ſiue ſit eccl̄aſtic⁹ ſiue ſecularz. Alꝫs
eēt iudex i ſua cāꝛ p totū ri.C.ne qs i ſua cā:q̄ ſic
cognoſcēs de cognitiōe feudi i caſu quo ſibi adiu
dicaret cognitiōez talez deberi.ꝓñr de ꝓpꝛietate
feudi ſibi adiudicaret. Sz ergo ſuplor ordiari⁹ vl
alī de hoc cognoſcē vl iudicā:vel pares arbitros
eligere debent q cognoſcāt ut not.i.c.vex.i gl.iij.
de fo.ꝓpe. Et ibi gl.q̄ vtrū ꝛ q̄ñ ſecularz iudex poſ
ſit negligentiam ſupplere eccleſiaſtici in cognitio
ne tali.

¶Vates mō ſacerdotē mō ꝓphetā mō poetam
ſignificat.xxi.di.cleros.poſt colūnā.

¶Vaſa ire ſūt oēs peccatores:vt.xxiij.q.iiij.na
buchodonoſor vbi dīc vaſis ire nūq̄ deus reddēt
iteritū ſi nō ſpontaneū iueniret hō hīe peccatū.

De Vb

¶Vbaldinuſt boīes certi ꝛ ſignāter clici l canō
nici terre l eccl̄e alteri⁹:ō qb⁹ i.l.i.C.ō col.illi.vbi
dī q̄ collegiū vbaldīoꝝ nō pōt ꝓſtituere ſindicū.

De Ve

¶Vectigal ē tributū q̄ō p̄ſtat ō rebus q̄ vehūt
l oībus negocijs manuū a vehēdis mercibus di
ctū. Jdē ē q̄ naulū:vt.ff.ō pub.ꝛ vecti.l.i.§.hic ti
tulus. Et ſm Vzo.in ſum.C.e.ti.vide ſupꝛa.

¶Vector eſt portitor q vehit. Et vectores ſūt ñ
ſolū q vehūt ſz ēt q vehunt i naui ſm Vzo.i ſū.
C.e.ti.ꝛ ff.ad.l.ro.de iac.

¶Vectores p̄ñt dici ſiue habeāt merces ſiue ñ
dū tñ opas ſuas magſo nauis exhibeāt ad naui
gandū. Et ſūt.v.noīa q̄ p̄ſtant actū ꝛ paſſiōez vt
hoſpes zelotipus. ¶Re.ſ.Vl.

¶Vectura.i.vectugal ſiue naulum.

¶Vehiculū ſz.l.xij.tab.eſt via in.vuj.pedes ex
trāſuerſo aufractu.xvi.q̄ ñ ē neceſſariū in actu.
Jus trahēdi ligna:lapides ỹo p̄mittit brūti actū ſz
viā niſi ſpālꝛ ꝓueniſſet de hoc i actu.vide.ſ.via.

¶Vel ēt ponit p iterdū:vt i.l.ſi fūdū ſub ꝓditō
ne.§.bis ỹbis.ff.de le.i.

¶Vel ēt ponit p iterdū:vt i.l.ſepe.ff.ō ỹbo.ſig.
ꝛ.l.cū qdā.C.de ỹb.ſig. Etiam ponit alternatiue
ut i.c.inter ceteras de reſcrip.

¶Venatio qd ſit bēs ſz Boſ.i ſū.ti.ō cle.vena.
ꝛ ē tripler.ſ.oppſſiua arenaria ꝛ ſaltuoſa. Oppſſi
ua ē boīuz ō q̄ dī. Cepit nēbꝛot eē robuſt⁹ vēator
coꝝ dño.i.ex tictō ꝛ oppſſor.ꝛ ſic vēator ē boīuz
eractor.ꝛ oppſſor q alīq̄ vēatu oppmit. Arēaria ē
q̄ fit i arēa:vt cū qs locat opas ſuas vt pugnet in
arēa cū alia beſtia dētata hāc qui exercet peccat
grauiter niſi ea exerceat gr̄a viriū expienday:vt
ff.ō poſtula.l.i.§.itē ſēat⁹ ꝛ.iij.q.vij.tria ỹ.ifames
circa p̄n. Et ō hac loḡ.lxxxvi.di.q vēatoꝛib⁹ cū
duob⁹.c.ſegntib⁹. Saltuoſa ē q̄ fit i ſiluis ꝛ ſalti
b⁹ ad capiēdas feras. Et hec ē licita. Sz q̄ō i cl̄i
cis liceat i ꝓpꝛijs pl̄ōis vēari ōficiēte familia.ꝛ vē
dē cū illō ñ ſit vagari ſz neēitati ꝛ vtilitati eccleſie
ſubueniſſ ad q̄ tenēt clici.vij.q.i.p̄ñtiū.ꝛ glo.cle.
ne i agro.ō ſta.mo.i ỹbo pſonale ꝛ ibi ꝓcor.ergo
vēatio ſaltuoſa ē illicita ex tpe ꝛ pl̄ōa. Ex tpe vt i
q̄drageſima ꝛ ſabbatis noctib⁹.xxxvi.di.an puta
tis. Ex pſona vt i clico.i quo tñ diſtiguēdū ē q̄ñ
epo ſp ē illicita.xxxiij.di.quozūdā. Alijs ỹo clicis
licita ē cā neēitatꝫ vtilitatꝫ ꝛ recreatōis:cū retib⁹
laq̄is ꝛ canib⁹.dū fit cū ſilēcio:ꝛ modeſtia.nā etiā
monacho lz terē lina p piſcib⁹ capiēdis:vt ō cōſe.
di.v.nūq̄. vide Boſ.in ſū.de cle.vena.

¶Vēdere ē rē p certo p̄cio vare:ꝛ ſūt bona ōbi
torꝝ vēdēda ſi vrgeat es alienū:ꝛ dilatio dānuz
ſit illatura creditoꝛibus vt in.l.fulcinius.§.adeo
aūt.ff.ex qui.cau.in poſ.catur.

¶Vēditō ē ō re q̄ hz ꝓmertū:ꝛ ſolz p̄ōi i inſtr̄is
q̄ō p̄mittit vēditor ēptori rē vēditā ltīe ōſcēdē au
ctoꝛizare.ꝛ diſbrigare.q̄ ỹba ōbēt ſic itelligi q ſi ō
re ipa lis fuerit fcā.orta ſiue mota ēptoꝛi:vēditor
teneaf rē i ipa lite ltīe.ſ.hz legeſ ōſendē auctoꝛiza
re.i.auctoꝛ lit fieri:ſiue p ſe litē agē l diſbrigaf.i.
litē expeditā ab oī onē reddē. Jtē nō q̄ñ vēditor ē
cert⁹ q̄ rei vēdite ps ē ei.ꝑpa:ꝛ ps ꝓdititia.i.alicui
ꝓditōi:l alī dño ſuba.ignoꝛat tñ q̄:ꝛ q̄ta.tē p̄ōi
i iſtō vēditōis:ſic q̄ ꝓpꝛiū ippetuū q̄ō ꝓditituz
dño ſubm.hoc ē dicē q ē ꝓpꝛiū i hac rē:ꝛ hēas vt
ꝓpꝛiū ippetuū:ſz q̄ ꝓditituū hēas cū ea ꝓditōe ad q̄
ptinet. Jtē ſz Vz.i ſū.C.ō pe.ꝛ ꝓmo.rei vē.ꝛ gof.
i ſū.ō ēpt.ꝛ vē.tradi taī regl̄a totūda ꝛ q̄drata.
Cū vēditio fit pure ſiue ſcriptz certe ſp̄ēq̄ ōgnſta
tōez ñ recipit oē piculū ſpectat ad ēptorē excepto
cāu publicatōis niſi pactū culpa:mora:calliditas
l traditio iteruenerit. Et q̄libz ỹbū bn⁹ regl̄e hz
i ſe p̄ōdus ō quo vide Boff.in ſum.vbi ſupꝛa.

¶Vēdicaf ē coꝝ iudice dicē l itēdē rē eē ſuā vl
alī are vt q̄ñ qs dīc hec res ē mea.ꝛ ē idē q̄ itēta
re.ſ.ad hoc ſolū itēdē vt res ſua ōclareꝛ ꝛ ſibi do
minū applicetur.

¶Velū ē q̄druplex.ſ.ꝓfeꝛatōis ordiatōis:plātōis
ꝛ pfeſſiōis. ¶Drofeſſiōis ſuſcipit a vēgie.l corrupta
cū.p̄fiteꝛ ō altari l ō māu i.xx.āno admin⁹.xx.q.i.
ꝛ.c.i.ꝛ.q.ij.puella. Cōſecratōis ipōit i.xxv.anno.
vt ea.q.i.placuit.ꝛ.lxxvij.di.placuit. ¶Dōt āt ꝓſe
cratō vgiuz fiēi i die epiphīaꝝ i alb paſcalib⁹.i.to
ta ſeptīana paſchali i apl̄oꝝ natalib⁹ niſi ſint q̄ut
lāgoꝝ ōtēte.tē.n.aliſſ tpib⁹ p̄ñt.imo ēt aliſſ p̄cipuꝰ
feſtitatib⁹ die⁹ dñicꝫ.vt.i.c.i.ō tē.ꝛ q̄li.or.viduas
āt null⁹ pōtificū velaf p̄ſūat.xx.q.i.deuotis i fi.ſz
ipemz velū ſuſcipiāt ō altarū.xxvij.q.i.viduaſ q̄ ca
pitib⁹ ſuis iponāt.ꝛ.c.platū ō his q̄ vi ine.ve cau.
ſi eps corrupte velū ipoſuiſſe vī.tū ſoluz iponē ſi
mulauit.velū āt fligōis l veſtē fligoſa ō māu p
ſbyti ſumē p̄ñt.xx.q.i.vidua.ſec⁹ velo ꝓſecratōis
q̄ō ſolēnit a ſolo epo ſoli ỹgini ſolēnib⁹ die⁹ ipo
nit. Tertiū ē velū ordinatōis.q̄ō olīz dabaf d ya

cōmissus.i.rl.āno.xx.q.i.sanctimoniales.xxviij.q.i. dyaconissaz. Quartū ē velū platōis qđ olim da bat abbatissis in.rl.anno.x.q.i.iuuēculus.

¶ Venditi actio. Require.supra actio uenditi.

¶ Venia etatis dat mulieri i.xviij. āno t uiro i xx.l.fi.t.l.ocs adolescētes.C.ō bis q vēi.eta.ipe. t tñ maiō etas requīt i abbatissa qꝫ i abbate.c.idē nitatib⁹.ō elec.li.vi.iūcto.c.cū i cūctis.c.t. Rō tñ i hoc pt eē qz mīr auariot ē uiro.ar.l.fz si ego i fi. ff.ad uell.ubi dī. Senat⁹ eni obligate mulieri suc currere uoluit nō donāti.b⁹ iō qz facili⁹ se mulier obligat alicui qꝫ dōat.t iō gubernatō pīmonij ci tius sibi pt ꝓmitti.ō hoc p cardinalez i.c.idēnitati bus pall. In ſo cāu rō ē fragilitas sexus.t qz in spūalib⁹ gubnādi ñ ē mīr ita capax t habil sic vir t miot etas requīt i mulierē i eligēdo l' eligēte qꝫ i viro vt i.c.idēnitatibus.pal.t in cle.vt bi.ō eta. t quali. Et i minori etate pōt religionē pfiteri qꝫ vir. rō qz in vtroqz cāu pfessus exigit.t mulier ci tius pfiteri pōt: qz citius pubes ē t capax voli iō citius etiā pōt se obligare.

¶ Venire diem debiti ē posse pecuniam petere.

¶ Vēire.i.vēdi.vt i.l.fulcini⁹.Ş.si i dic.t.Ş.mlt̄z eiusdē legis.t.l.pce.ff.ex q.cau.i pos.ea.cū si.ē.n. vbū neutropassiuū sb voce neutrali significāl passi onē.vñ. Exulo ꝛc. Et differt vēire a vēio t uenit a veno.t vñ. Si vis uēire cras māe ōbes vēire.

¶ Vēter. Re.ſ. Mittē i possionē noie vētris.t nō qꝫ vētris igluuies ad luxuriā facile ꝓuocat.t oē bonū op⁹ dissoluit.uñ uēter t gēitalia sibimet ipsis vnica sit vt ex vicinitate mēbroꝝ ꝓsideratō i telligat vicioꝝ.rliij.di.Ş.illō.n.plus qꝫ necce ē de bem⁹ corpi suaſ: ſz sola ci⁹ ifirmitatē reficē vt ipz ad vsū exercēde vtutz bēam⁹: vt.c.cōuiuia ea.di. vñ seneca. Illō viuo comedā.ſz comedo vt uiuaz. Et iō Bar. ꝓcedebat ad pōdus vt haberez itelle ctū parit dispositū.t nūqꝫ alteratū. Sic t nos mo derate comedamus: ñ nimia ciboꝝ egestate. vt in c.nō mediocriter.t.c.nō dico cū si.ō ꝓse.di.v.

¶ Verbū. in larga significatiōe ponit i iur p q libz pte oīonis. a vberādo dictū eo qꝫ acrē vberat vt dicēdo i glo. sup vbo instō sup vbo velociter t sup vbo infra ꝛc. Illō ergo capitl̄ hic vbū sic i Johā ne.c.i. In pncipio erat vbū.t sic i dōato. Verbū ē ps oīonis. p vt ē distincta ab alijs pub⁹ oīonis sed significat dictiōez cuiuscūqz pus oīonis. Ad hoc aūt sunt vba t eoꝝ significata ipōsita vt p ea significet mens vl' volūtas interior ipsius vbum pferentis. Ille dū aūt vbis significet mēs bois: ſz etiā factis: signis: t ꝓiecturis. ſz iter modos signi ficandi vba obtineāt pncipatū eo qꝫ clarius t eui dentius significāt. vñ volūtas seu mens pferētis dat significatū vbo. qz sine mēte vbū nihil signifi cat: vt i furioso: qz vbū ab eo plātū nō hz mentez nec volūtatē vt i.l. furiosus. ff.ō retudi. Et vsus cōis ipōnit significatū vbo. pz p.l. labeo. ff. de sup pel. lega. q̄ dic. Verba accipiēda sit ex vsu cōi. Et dic ibi Bar. qꝫ vsus cōis ē triplex. s. loquendi: in telligēdi: t vtēdi. Ad cōis vsus loqndi ē qꝫ equ⁹ certe q̄litatis vocē calofredus. Scōo in dictōne bis singularis nūeri significat pluralis nūerus de vsu itelligēdi. vt.l.i vsu. ff.ō vbo.sig. Et in vsu loqndi: inest vsus itelligēdi. Tertio de vsu vtendi ponit exēplū: ō pōderib⁹: t mēsuris: vt i.l. excepto cum ibi alle. C. de loca. t ꝓduc. De hoc vocabulo vbū vide plura i vocabulario cuiusdā doc. leguz aurilien. sm dñm Jo. ō matisco. t incipit. Verbuz hic ñ recipit. Ex quo opusculo plres additōes excerpsi: q̄s bis expositōib⁹ tm ioꝝ iserui. Jtē vba sūt accipiēda cū effectu: vt.c. relatū. ō cle. nō resi. ō pe. di.i. hec āt.c. vlt. ō spō. t.l.i. Ş. hec āt vba. ff. qꝫ qsqz iuris. Et debēt vba deseruire itētōi: nō āt itētio vbis: cū p vba exprmat itentio. xxij.q.v. būa ne aues. t.l.q.i. marcio. c. itelligētia. de vb. sign. cū si. ēt vba sūt referēda ad cōez itelligētiā: vt i.c. ex lris. de spon. t.l. nō alr. ff. de leg. iij. Et vba ge neralia sūt generalr itelligēda: vt i.l.i. Ş. ḡnaliter ff.ō le. pstā. t.c. qñ. de cōiug. le. p. t.c. maiores. ē. ad id aūt i fi.ō bap. Nec vbis ē vtēdū. l. vboꝝ. C. q adm. ad bo. pos. vbi dī. Et vboꝝ inanitū excluda mus captōes ꝛc. Verba ēt cōmēdataria nō obli gāt: vt.l. si idē filiusfa. Ş. si adolescēs i fi. C. qꝫ cū eo fac. c. cū veniſſent. ō isti. ñ solū ō illo. ſz ō oib⁹ red ditibus faceret. qđ placet. Sūt. n. vba dubia ꝓ stipulatoꝝ ē iterꝑtāda: vt.l. stipl'o ista. Ş. i stipulatōni bus. ff. de vbo. ob. t.l. qcqd eo. ti. vbi dī qđ nō ēst erpssum censēt omissum.

¶ Verboꝝ forma ē ꝓsiderāda. nec ab ea receden dū sūt certa cā. vt.c. ex lris. ō spō. t.c. ad audiētiā de ỹ. sig. In vltimis aūt volūtatib⁹ vbū idifferēs vt cū habuerit ꝑteritū l' futurū: trahi dz ad futurū. ga vltima volūtas sēp ō futurz ē. alias a ꝑpetate vboꝝ ñ ē recedēdū nisi ꝓstet loquētē aliō voluisse vl' ēt nisi res alr salua cē ñ possit. Et sic ipropzie tates ñ sūt ad ꝓsequēnā trabēde: ſz excusāde secū dū bez. i.c. ꝑterea. ō vbo. sig. Etiam dicit. l.i. Ş. si bis q nauez. ff.ō exer. ac. qꝫ uerba sūt itelligēda i ꝑpō significato: lz possunt ipropziari vt ꝓueniāt materie subiecte. ff. lo. l. fi. ij. responso.

¶ Verbis dī obligatio ꝓbi: vt ꝓdītio certi vt. ſ.

¶ Verna ē fu⁹ ex ācilla i domo nat⁹. Inde ō. C. dē vnaculus. t ē puus puus diminutiuū. ō le. iij. l. puus. Ş. fi. ff. de rei ven. l. cū sup.

¶ Vero qñz stat iceptiue qñ nō ꝑcedit materia cui tūgat sequētē: vt ō ele. sup eo vo. Qñz aduer sative. de hoc i auc. de here. t fal. i pn. col. i.

¶ Vepres dicūt spine q vi prēdūt t lacerāt car nes t uestes sm Jo. an. in cle. dudū de sepul.

¶ Vesanus dī q sine sanitate ē: sic uecors sine corde: vt. ff.ō vbo. sig. l. male.

¶ Vestiarij sūt q uestū exercent négociatōem.

¶ Vestibulū ſz Alzo. est locus añ ostiū utriusqz dom⁹ l' pm⁹ aditꝰ seu itroit⁹ vl' portic⁹ ꝛc. t tect⁹ erat quo ut testō tegit hō. uel dicit ab aue. i. salu

tatione que fiebat ibidez ſtantibus.
¶ Veſtimẽtũ dr oẽ illud quod induimus.
¶ Veſtita itpolata dr veteſ veſtes ite polite
¶ Veſtis virgata vl ptita ⁊ ō caligis ſcaccbatis: bẽtur i cle.iſ.de vi.⁊ hõe.cleri.
¶ Veſter ẽ ỹbũ fictõis:vt.ff.ō vi ⁊ vi ar.l.i.§. ōie ciſſe.⁊ per. Bar.i.l.ſi is q.ō vſucap.⁊ gl.i verbo bñe nñ i.c.nõ minus.de imunita.eccle.
¶ Veterãi ſũt milites emeriti.i. extra militiã pp ſua merita poſiti.C.de uetera.i rubr.Et i legẽda ſancti martini ubi dr qp iperator pcepit q uetera nor filij ſcientiis militaribus iplicarẽtur.
¶ Vetus ius.Require ſupra Jus.

De Vi

¶ Via ẽ ius eſidi:ambulãdi:uehẽdi uehiculuz:⁊ iumẽtũ ducẽdi.ita q ille cui ꝓpetit ius uie pt illa facẽ.Et differt ab actu:q pl ꝓtinet uia q̃ act⁹.iſtã via iter actũ ⁊ ius:i ſe ꝓtinet.Jtẽ eo ꝓtent⁹ẽ act⁹ ut iumẽtũ agat qs:⁊ nõ uehiculum. plus.n.uehiculuz occupat q̃ iumẽtuz. Jn uia neceſſariuz eſt utrunq poſſe agere. Jtez via bz ius trabendi lapides:ligna uel trabes.⁊ ferendi erectaz baſtam quod nõ bz actus.niſi ō hoc ſpecialiter ꝓuenſſet lz a tergo ducẽ vellet itinera nõ i collo.q̃ potius uidet rigoroſum q̃ equum.Jtem uie latitudo ad uehẽdũ uehiculũ ſi latior l anguſtior nõ ōſignet p ꝓtrahentes.l.xii.tab.diffinit.ſ.octo peduz p rectũ.vbi via eſt recta nõ tortuoſa.in afractu.xvi.pedũ.i.vbi reflexa eſt:q̃ i actu nõ oportet.vide.ſ. vehiculum.
¶ Vi bonor raptor actio vi bonor raptor.
¶ Vicari⁹ſm Gof.ẽ q vices alicui⁹ gerit ſiue in officio ꝓtẽtioſo ſiue ñ ꝓtẽtioſo.vt.C.ō offi.ci⁹ q vi gerit p totũ ⁊ ō offi.vica.p totũ.⁊ ō offi.archi.c.i. ⁊ ō offi.archipſ.c.i.i fi.Et ſciẽdũ q illi vicarij ō q b⁹ i legib⁹ ſub rub.poſit tractat ſũt ñ delegati ſz ſubdelegati l ordinarij iudices.iſtã eligebat i certũ ips q̃ ordinarijs pfixũ.vt ipi vices ordiariorũ pñtiũ ⁊ viẽtiũ ſupplerẽt.erãt ⁊ alij q gerebãt vices mortuor ⁊ abſentiũ q ⁊ ſuffraganei appellabãtur hi ola poterãt agere q̃ ptinebant ad iuriſditõ nẽ pter vltimũ ſupplicũ ⁊ mẽbri abſciſſiõez vt.C. ō offi.vica.l.ij.⁊ vicarius eccle eſt pbyter q vice ꝑncipalis rectoris deſerut eccle. Et ſunt q̃ttuor ſpes vicarior. Quidã ſũt ppetui ad parochiales eccl'as ꝓſtituti vt i.c.S.ppetuus ō fi.inſtru.⁊.c. exurpãde de pben.Quidã ñ ppetui ſz ad aliquos actus cõſtituti vt pales de qbus in.c.puenit de appel.Et iſti dr mercionarij.vij.q.i.nihil. Quidã ſunt ſpeciales nõ ad curã ſz ad certũ locũ articulũ vel actũ ꝓſtituti ō qbus i.c.tua.de offi.vica. Quidã nec ppetui nec ad curã nec ad certũ actũ generalr dant ad oia vicarijs i curijs epor ō h⁹ gl.optima i cle.que ō eccleſijs ō offi.vica. Et vide in lectura Jmole. Jtẽ vicarij dr illi qui vt cuiuſ cũq vicez ꝓpleant vel gerant ſunt ꝓſtituti.vñ vicarius dr q̃ſi vicem gerens.

¶ Vicecomes ſm Spe.co.ti.dr ille cui dñs tpal' ꝓmittit executõz iuriſditõis ſue i aliqbus caſtris ⁊ ſic talez vocãt vulgariter lombardi ⁊ alig in patrimonio beati petri.
¶ Vicedñs ſm Spe.e.ti.ppne ſm iura eſt q pre eſt rebus epalibus.lxx.di.colonus.
¶ Victores ſui ſi quos qs bz victos parãdi gia
¶ Victus noie.Jntelligit omne illud q̃ neceſſe eſt homini ad viuendum.
¶ Veſtis vicem bz victus.ff.de ỹb.ſig.l.victus.
¶ Vidua ẽ.ñ ſolũ illa q̃ deſijt eẽ nupta:vt i.c.vidua.xxxiij.di.vbi reſpect⁹ bz ad cõez uſũ loq̃ndi. vez ⁊ ppne ẽ illa q̃ nũq̃ fuit nupta vl q ñ bũit virũ.ff.e.l.manifeſtũ.Et dr vidua q̃ſi viro ꝓuata l ſine qualitate:vt.l.malũ.§.viduã.ff.de ỹbo.ſign.
¶ Ville dicunt edificia ruſtica ⁊ villa ponit p ciuitate:de cenſi.venerabili.
¶ Villici dñr ſui q ad villã mittũt vl ſũt q i villis moranf.Jtem villicus eſt gubernator.
¶ Videt iterdũ ẽ ſignũ vitat ñ fictõis.l.fuũ filij §.ſi qs rez.ff.de le.i.gl.ỹ.ꝓcor. Et q̃q vi ſignifi cat ſnias diffinituã:vt.c.ꝓterea regſiti.ō appel.⁊ rñdet de iure p ipm:vt.c.i.de iudi.li.vi.
¶ Vinũ abſintbeatũ ẽ cũ melle abſint beo ꝓfectũ
¶ Vinũ picenũ ⁊ thiriacũ dr a locis.xxiij.q.ij.
¶ Vinariũ dr idago vbi fere ſũt iclusi pq̃z. ne vl dr locus i quo piſces fuanf vt ibi viuãt ſm Jo.an.i cle.ne i agro.de ſta.mo. Et differunt vinariuz ſaltus:foreſta:garena:inſula ⁊c.
¶ Vinaria,ppne ſũt torcularia ſeu dolia ⁊ cetera vaſa vini q̃ ẽt ad aliũ vſuz trãſferri pñt.Et tã diu vinaria dñr q̃diu vinũ habent:vt.ff.de ỹbo. ſig.l.vinaria.
¶ Vinarij dñr ebrioſi.Etiã vinarius ẽ hortus vbi creſcit vinum.l.ediles.§. pedius.⁊.l. vinaria ff.de edil.edic.
¶ Vicini ſm Bar.i.l.ſi tertiꝰ.ff.de aqua plu.arcen.dñr quouſq vor bois exclamantis audire põt.l.i.§.eodẽ tecto.ff.ad ille. Et itelligit ō voce cõi ñ nimis gracili nec nimis tubali ſic vor thauri.Etiã dũ clamãs medio mõ ſit nec i tecto l apice turris nec in cellario.
¶ Vindicta dr med⁹ manumittẽdi:et dr a noie vindicta.ptor virga q̃ ipe caput ſui tangebat hec ỹba ſolẽnia dicẽs.Albiuro te liber moꝛ gritũ.vñ Perſius.Vindicta poſtq̃ mẽs a ptore receſſit.
¶ Vindicta ſz alios ẽ ipa libertas q̃ apud iudicẽ dat ⁊ dr data ſuis a iudice ſuo vitelliorꝛ als liberor q vindicauit ciuitatẽ romanã ꝓuratiõe dñor ſuor ꝺ rẽ publicã factã detegẽdo.pp q̃ apud cõ ſiliũ libertatẽ ꝓſecutus ẽ:ſiue libertate a pplo donatus ſiue p cõmodũ obtẽtũ ẽ vt ois illa libertas q̃ a pplo dat:vel a magiſo:q vicez ppli gerit dicit vindicta. Hec Azo.in ſum.C.de vindi.⁊ liber.⁊ apud ꝓſul.manumiſiſſet.
¶ Vir ⁊ vroꝛ dñr illi q mrimoniũ ꝓrerũt p ỹba de pñti.de futuro ſpõſalia.Re.ſ.ſponſalia.

¶ Virginitas ē in carne corruptibili ppetua corruptōis euitatio. Itē ỽginitas corrupta restitui ñ pōt. C. de rap. ỽgi. l. unica. circa pnc. ubi marie cū ꝛc. ꝛ. xxxij. q. v. si paul⁹. ubi dicit Iero. Audacter dicāt cū oia possit de⁹ suscitare virginē nō ꝑ post ruinā: ualz quidē liberare ō pena: sz nō valz coronare corruptā. Et. j. subdit rect⁹ fuerat hoiez i. ỽginē subisse ꝓugnū ꝛ ambulasse ꝑ plana q̄ ad altiora tēdentē in iferm. pfūda cadere. ꝛ si dicat. De⁹ ꝑt ex oculato restituere visuz ergo corrupte ỽginitatē. ℞ñdet q̄ nō ē sile: q̄ deus nō ꝑt facē qñ illa corrupta sit. q̄ factū nō ꝑt eē ñ factū. l' dī q̄ ñ refert ad carnis corrupte restauratōez. sz ad ỽginal' palme retributōez ꝛ sic nō ꝑt. i. nō ꝓgruit ei⁹ potētie. ꝛ ē ꝺ iusticiā corruptā coronare aureola. Itē ỽginitatis florez nō amittit ꝑ violētiaz stupata. vt. c. ita ne ꝛ seqntib⁹. xxxij. q. v. Etiam melior est ỽginitas mētis q̄ carnis. ꝛ. c. tolerabil'. e. q. ꝛ pena capitis pumk̄ q̄ tm̄ attētare cū effectu tm̄ ausus fuerit ỽgines sacratissimas ēt cā mkimonij lūgēdi vt. C. ō epi. ꝛ cle. l. si qs nō dicā rapere.

¶ Virtus sz pbm. ij. etbi. ē q̄ bñtez pficit ꝛ opus ei⁹ bonū reddit ꝛ dī q̄si vex tuēs vicijs ꝑseruās de pe. di. ij. illa aia. ꝛ. c. se. no. Jo. an. in cle. i. ō sū. tri. ꝛ fide cath o.

¶ Visitatio qūo ꝛ qñ fiat ꝑ archiepm. ꝛ que cria pumienda sint: ꝛ in qbus ꝓcuratio fiat: vide. e. i. ō censi. li. vi.

¶ Violator eccl'e dī quicūqz ipam eccl'az frāgēdo ostia capiēdo res suas inuadendo ꝓuilegia sua custodienda vl' corrūpendo offendit.

¶ Vis ē rei maioris ipet⁹ q̄ repelli nō ꝑt l' cui resisti nō ꝑt supple ꝓmodo. ff. qō vi me. ve cau. l. i. ꝛ ij. ꝛ quot modis sumat ꝛ quot actōes l' iterdicta i troducat no. i. c. ad audiētiā. e. ti. i gl. ij. Cui⁹ gl. ef fect⁹. j. patebit ē general' qñz. vñ ꝑm Boff. ꝛ Alz. e. ti. vis ē qntupler. s. ipulsiua: ablatiua: expulsiua ꝛ turbatiua: ꝛ inquietatiua vnde. j.

¶ Vis ꝓpulsiua ē ꝑ quā ꝓpellit̄ qs ad faciēdum illō qō ñ facēt si eēt liberi arbitrij. nec ꝓpelleret q̄ ipōit necessitatē ꝓriā volūtati spōtanee. ꝛ ex hac vi oriť actio qō me. cau. ff. e. ti. l. i. in fi.

¶ Vis expulsata. Qñ qs ejcit̄ ō possiōe sua. Et ꝑm istā iducit̄ iterdictū vñ vi ꝛ ē tm̄ rex ĩmobiliū vel de bis que ĩmobilibus coherent.

¶ Vis ablatiua ē rex mobiliū ꝛ hec iduc̄ actōez vi bo. ra. i fb⁹ mobilib⁹. ē. n. circa mobilia tm̄. vt. ff ō vi ꝛ vi ar. l. i. ℈. si fūd⁹. ꝛ. ℈. ij. ꝛ isti. vi bo. rap. ℈. sz nedū talia. p illā. n. alicui bōa sua l' res sue violēt

¶ Vis turbatiua ē qñ qs turbať in rapiū. possione sua q̄ iducit iterdictū vti possidetis i rebus soli. sz i rebus mobilib⁹ iducit iterdictū utrobi cū duo se possidere ꝓtendūt candē rem.

¶ Vis iqetatiua ē q̄ itroduc̄ iduc̄z qō vi aut clā ꝛ dī iqetatiua: q̄ ñ finit aliū uti re sua getet ara re l' aligd facē vl' qñ alter vl' alio iunto aligd edifi care i suo solo l' forte iā edificauit nec distinguit inh⁹ iduc̄o an iuste l' iniuste fecerit: vt si qs a me phibit⁹ l' putās se phibēdū qd i meo faciat siue ius faciēdi būerit siue ñ: vt. ff. qō vi aut clā. l. i. ꝛ dico ꝙz Alz. i rub. q̄ me. cau. accipiť vis put nullo mō ꝑt resisti: sz cū piculo. ꝛ ē ꝓpulsiua. hec ibi. Itē ē q̄dā vis publica q̄ fit cū armis: q̄dā ꝑuata sine armis. ō or. cog. cū dilect⁹ i gl. vij. Itē vis maioris dī impetus rei cui resisti nō ꝑt: vt. ℈. dictū ē. ꝛ de his q̄ vi me. ve cau. ff. c. ad audientiā. in gl. ij.

¶ Vis negatiua ē qñ res alicuius inquietať.

¶ Vis publica ē q̄ fit cū armis: sz vis ꝑuata que fit sine armis. in sti. de publi. iudi. circa fi. in. ℈. itē lex iulia. de vi ꝑuata. vñ. Vis ꝑuata rex ōponit ab ordie rex. i. mulctauit i ētia ꝑte bonor: sz ōportať cū vis armata ꝙbať: ut i glo. i. c. ij. ō ordi. cog.

¶ Vis siue met⁹ cadēs i ꝓstātē uir. ē met⁹ pene l' cruciat⁹ siue amissiōis oīuz bonor. ꝛ ista excusat nisi postea ꝓsēserit: ut i. c. ō illis. ij. ō ipō. Alia est vis l' met⁹ ñ excusans q̄ ñ cadit i ꝓstātē uir: vt in c. veniēs. ꝛ. c. ꝓsultatōi. e. ti. Et nō q̄ ꝑt qs viz vi repellē: ut. c. significasti. ij. ō homi. ꝛ. c. si vo. ō sen. ex. ꝛ di. i. ius naturale. l. i. ℈. viz ui. ff. ō vi ꝛ vi ar. l. sciaz. ℈. q cū alr. ff. ad. l. aql. Et ħ vex si repulsio fit icōtinēti ñ ex iterualloꝛ: ut. l. idē ē. ℈. cū agit. ff. ō vi ꝛ ui ar. Dī ām sic fieri icōtinēti qñ fit fiagrāti crie hoc ē donec aīus ꝓtinu⁹ durat: ꝛ ñ diuertit ad alios act⁹. ut. ℈. viz ui ꝑal. Scō dz fieri cā defensiōis ñ offensiōis l' vleiscēdi: ut. ℈. pe. i. l. sciaz ꝑal. Tertio dz fieri cū moderamie inculpate tutele. C. vñ ui. l. i. c. ut fama. ℈. ult. ō sen. ex. Et dākibi taľ ꝓclusio q̄ ista defensio est ꝺa ꝛ iusta q̄ fit tm̄ ꝛ tē q̄ꝑtū ꝛ qñ ē oportunū: vt i gl. l. i. C. vñ ui ꝑal. tñ si defendēs modū excedat nō ex ꝓposito nō tenetur. xxxiij. q. ij. nō iferēda. Alan⁹ ꝛ Jo. distinguūt aut vis fit ꝑsone: aut reb⁹. ō hoc vide glo. i. c. significasti. ꝑal. ꝛ. c. dilecto filio. ō sen. ex. li. vi. ꝛ i. c. significauit. ō pe. ꝛ re. vbi ꝓsideratis circūstātijs ipōit penitētia arbitraria illi q̄ se ōfendēdo mōz excessit. Quarto ꝑt fieri qñ bz iustū timorē offenseputa p minas alicui⁹ q̄ minas exeq̄ solebat: aut p occursū. nō. n. oz expectare quousqz det ꝑm⁹ict⁹: qr taľ possit eē letalis. Sz an qs excedēs modū i ōfendendo se vt cū possz euadē vulnerādo occidit: puniať ō occiso. So. si voluit occidē nō tm̄ occidit nō tenebť sz vt culpabil' puniet ex arbitrio iudic⁹: vt. l. si adulteriū. cū icestuo. ff. ō adul. ꝛ Bal. singl'r in c. i. ō pa. te. i vsi. feudor. Itē si accusat⁹ ō homicidio fecit articulū q̄ hoiez occidit: sz fecit ad suam defensiōez: ꝛ ꝙbauit q̄ i articulo ꝓnēt: an ōbeat absolui p regulā i. l. sniaz. ℈. si cū alr. ff. ad. l. aql. ꝛ l. i. C. vñ vi. ꝛ. ℈. vt viz. ꝛ i cle. si furiosus. de homi. Bal. singl'r dicit q̄ nō: sz venit potius puniēdus i. l. i. C. ō ꝓfes. ℞ō q̄ ēt i defendēdo dz ſuari moderamē inculpte tutele. Dz ergo adijcere in ꝙbatōe defensiōem necessariā, put no. Ludo. ō roma in singularibus suis.

¶ Vir nō bz ptātē sui corpis: sed mlr: vt i. c. qdā

de ꝙuer. ꝙiug. ⁊. xxvij. q. ij. ſũt qui dicũt. Hec ꝑt niſi ob cãm fornicatõis vxorẽ ſuã dimittẽ ſm interꝓtationẽ ſacri eloquij. hoc uer de his quoꝝ mũimo nũ carnali copula ꝙſumatũ ẽ: ut. c. ex publico. in fi. de ꝙuer. ꝙiug. nã uir ⁊ uxor ꝑ copulã ꝙiugales effecti ſũt una caro: ut. c. ad aplicã. ⁊. c. cũ ſis ꝑdit. e. ti. Etiã uir cogitare dz qũo placẽ poſſit uxori. ergo min⁹ q̃ dei ſit cogitãi ualz: cũ q̃ſi diuiſus i duo plenã ſui nõ hẽat ptãtẽ: vt. c. diuerſis fallacijs de cle. ꝙiug. Et ẽ caput mulierꝫ. xxxiij. q. v. cũ caput xxxiij. q. vii. nõ mechaberis. ⁊. c. duo pueri. ꝺ. ðſpõ. ĩpu. ⁊ gl. i. c. i. de clande. deſpon.

Vir ðnotat qñqz affirmatõez. nã q̃ vir ſit fieri tñ dubiũ nõ exiſtit. vt. c. ii. de cog. ſpi. li. vi. ff. de iud. Luir certis ex cãis. ⁊. xv. q. i. merito q̃rit. Oñ qz ẽt ſignificat negationẽ. i. nullo mõ: vt. ff. de le. i. ſi ſuus legat⁹. §. q qñqz. Sic ẽt dz. Vir bono pagũt exitu: que malo ſũt ĩchoata ꝓncipio. lxi. di. miramur. ⁊. i. q. i. ꝓncipatus. ⁊. c. cũ paulus.

De Vn

Uncia ẽ duodecia ps aſſis. ut nati ex ꝙcubis ĩ domo ſuccedũt ĩ duab⁹ vncijs. i. ĩ duabus ptib⁹ xij. partiũ aſſis ſi alij legitimi nõ ſupſunt. Cetera noĩa aſſis. Require ſupra Aſſis.

Vñ agnati ⁊ uñ uir ⁊ uxõ. Re. ſ. Bonoꝝ poſſeſſio. Et no. Lu. de ro. q̃ uiro ducenti duas uxores uel mulieri nubẽti duobus uiris de iure ciuili ẽ pena capitis. l. cũ q duas. C. de adul. Sz ð iuꝰ canonico debẽt uxori iſcindi capilli ⁊ pãni ãteriores ⁊ poſteriores. xxxiij. q. i. de benedicto ſm expoſitionẽ nerã ibi ⁊ approbatã.

Vniuerſitas ſz Az. i ſũ. q̃ cuiuſq uniuer. no. ẽ pluriũ corpoꝝ ĩter ſe diſtãtiũ uno noĩ ſpãli eis deputata collecto. Eſt ẽt ſtudiũ uniuerſale ꝓuilegiũ. Sz q̃rit ſi uniu̅ſitas ꝙgregak: ⁊ aliqs beſtial' deridẽdo ⁊ rixãdo ꝙturbat totã uniuerſitatẽ: q̃ pena tal' puniet. Rñdet q̃ excõicatõe tridua ⁊ ciectõe de collegio ter. eſt ſingularis ſm Lu. de ro. v. q. iij. i loco benedictõis quẽ dicit eẽ nõ alibi. Itẽ uniu̅ſitas ſcholariũ ubi ꝑcipue p ſcholares regit diſponẽ ꝑt q̃ aliqs q nõ ſit de uniu̅ſitate det uocẽ: ut. c. ſcriptũ. ð elec. ⁊. lxiii. di. adeũnb⁹. cũ ſi. Sz nũqd ſi un⁹ tm̃ ĩ vniuerſitate ꝺicat. ne ille admittat' valeat act⁹ admiſſiõis. Dñs Lu. ð ro. dicẽ. Lu q pauca ſcis ſicut ego diceres hoc ĩdubitatũ p regulã q̃ maiõ. ff. ad mũicip. l. plane. ff. q̃ cuiuſcũq; vniuer. no. ⁊ cle. i. ð bis q̃ fi. a ma. par. ca. Sz ꝺicũ ẽ verũ. nã hoc caſu vnus q̃tũcũq; minimus ꝺdicẽs reddit actũ nullũ hoc ẽ dcm̃ ſingulat' cõpoſtolla. quẽ refert ⁊ ſequit Jo. an. in. c. ſcriptũ. ꝑall. in nouella. ⁊c.

Vne ꝙtextu fieri aliqd ẽ fieri nullo alicõ actu ĩterpoſito niſi fiat ex neceſſitate ⁊ actu nãe vt ſupfluꝰ põderꝫ ðpoſitõ l' medicie acceptio: l' breuis lãgor. vt. C. de teſt. l. cũ ãtiqt⁹. hec Az. ⁊ Boff. eo. t.

De Vo

Volũtas coacta ẽt ẽ uolũtas. xv. q. i. merito. ff. q̃ me. ca. l. ſi mr. §. ſi dos. §. ſi metu. Sz hoc ĩtelligit ſic q̃ nõ ẽ libera volũtas q̃ regrit' mſimomo ut i. c. gẽma. ð ſpõ. cũ ſi. l. ticia. ff. ð. ỹ. ob. nã uoluntas ⁊ ꝓpoſitũ diſtiguũt maleficia. vt. ff. de fur. l. q in iure. §. i. ⁊. l. diu⁹. ff. ð ſic. ⁊ ẽ gl. i. l. fulcimi⁹. §. qd ſit latitare i ỹbo aĩus. q̃ dat ẽt q̃ttuor modos, pbã di aĩuz alic⁹: ⁊ dicẽ lex. volũtates hoĩuz vane ſũt. vt. ff. ad trebel. l. q poterat. i. rñſo. circa fi. vñ h⁹ no mẽ volũtas ſignificat gñal'r. ſ. cũ rõe l' ſine rõe: vt l. cũ qdã. ff. de le. ij. Et i hoc differt ab arbitrio qð ſignificat velle cũ rõe. vbi ãt act⁹ põit i volũtate: volũtas ſignifica ꝑ mõuz ꝙditõis: q̃ ſenſus ẽ q̃ act⁹ valet ſi velit: ſic cũ põit i arbitrio: ſenſus ẽ ſi arbitret. vñ act⁹ ꝑt põi i volũtate ei⁹ cui dz q̃rit ⁊ ẽ ꝙditõal' ⁊ purificak ꝙditio declarata ſua volũtate: vt. l. ſi ita exꝑſſũ. ff. de ꝙd. ⁊ de. Sz i volũtate obligãdi nõ ꝑt poni q̃ obligatio ſua natura dz aſtrigẽ ne ceſſario quod nõ fac̃ acta poſito i volũtate obligãdi i volũtate alicui⁹ tertij ĩcerti nõ ꝑt ꝓctus poni. Et ptes nõ videt hẽ aĩuz ꝓhẽdi: ſic nec eo poſito i arbitrio imo multo min⁹. l. ſi merces. i ꝑn. ff. de lo. ⁊ ꝙdu. In volũtate ỹo tertij ꝑt ꝓct⁹ poni ⁊ ualet ſi velit: nõ ualet ſi nõ declarat ſe uelle ut. l. ſi. ð ꝓhẽ. emp. ⁊ uẽ. ⁊ ſi uelit ſtabit' ei⁹ dicto ſiue uolũtati. Itẽ q̃ ſi vi fieri iniuria diſponẽti q̃ ſic diſponit. Itẽ q̃ fiet' dõia ĩt arbitriũ ⁊ uolũtatẽ. Altria ãt uolũtas nõ ꝑt poni i uolũtate: puta hẽdis iſtituto l' legatũ ut. l. illa iſtitutio. ff. de hẽ. inſti. l. nõ nũq̃ de ꝙd. ⁊ de. Et hoc ẽ poſituũ q̃ al'i ſimplicirõne ꝑt poni ſicut ꝓctus. Et pz q̃ quo ad oĩa idẽ eſt i ꝓctu ⁊ uolũtate vltia. hoc excepto q̃ ponit' i uoluntate tertij q̃ ꝓctus valet ut cõditõalis. Altima ỹo volũtas nõ valet q̃ ẽ poſitiuũ. Jo. fabri. dicit q̃ hoc nomẽ volũtas ex cõi uſu itelligẽdi ſignificat idẽ q̃ arbitriũ. Significat ergo finalit' volũtas vt ſua ĩpoſitio ꝑſona cui iniungit' vel lex ei ullis ei ſignificatũ dat ſeu q̃ quouis mõ ꝓferẽtꝫ dictat niſi lex ciuilis ĩpediat. Volũtas ꝓma derogatoria ſignificat ꝓut verba ſonãt. verbi gratia. Teſtator dicit cui bis legauero ſemel deberi volo poſtea ticio legat bis. puta ꝓmo ſticbuz: poſtea pãphilũ legatũ tm̃ ſemel debeat vt. l. ſi qs. in ꝑn. ð le. iij. q̃ clauſula derogatorie ſignificat cõſenſũ dẽ legato eidẽ in ꝺo facto. Et ꝓteſtatõ ꝓcedẽs i fcõ ſequenti nocet vt. l. q ĩ aliena i. fi. ff. ð acquir. her. legatũ ergo ſm fcm̃ qð alias deberet' nõ debeat': q̃ uolũtat' teſtatorꝫ i eo dẽt ex volũtate ꝓria ðrogatiua. ſi ꝙ teſtator eidẽ ab eodẽ hẽde i eadẽ ſcriptura legat bis eãdẽ ꝑtitatẽ ſet' tm̃ dbet': ẽt ñ ꝓcedente volũtate ðrogatõia. Si ỹo teſtator dicat cui bis ꝛc. ut. §. ⁊ addit ſi obñte volũtate ꝓcedẽte de ꝙgatoria ul' ſic adĵcit: Et nolo clauſulã ðrogatoriã hꝰ cãu locũ hẽat. tũc ualet utrũq; legatũ q̃ ỹba addita tollũt ſignificatũ clauſule ðrogatõie ⁊ factũ uolũtatẽ adeſſe utriq; legato. Itẽ ibi teſtator i teſtõ dixit ſic nolo me poſſe facere aliud teſtm̃ ⁊ ceteꝛa vel ſic. Nolo me poſſe penitere ſi fecero aliud te

ſtamẽtũ valet etiam nõ exp̃ſſa prioꝛe uolũtate derogatoꝛia. Hec Bar. ſic probat licet p̃dicta ỹ ba teſtatoꝛ quantum in ipſo eſt aufert ſibi liberã teſtamenti factionem tamẽ hoc ñ poteſt. l. ſtipulatio: hoc modo. ff. de uerb. obl. Et ſic p̃dicta uerba nihil poſſũt ſignificaꝛe qꝛ talis uolũtas nõ admittitur iure. Ideo ſequẽs diſpoſitõ ualet ac ſi p̃dcã uerba nõ prediceret. Sz ſi teſtatoꝛ diceret. Si ſecero aliõ teſtũ nolo ualeꝛ: qꝛ hic ñ diſponit circa ptãtẽ teſtãdi. ſed circa uolũtatẽ ſuã q̃ dicẽ eẽ i futuro facto: tũc non ualeret ꝑm teſtm̃: niſi reuocata clauſula ꝛogatoꝛia. Nõ: qꝛ lege ciuili ñ põt dari uel adimi hẽditas i codicillis. l. i. C. de codicil.

Volo hoc ỹbũ ſignificat ꝓut eiꝰ ſignificatũ uꝫ quodlibet adiũctũ ꝫ quelibet circũſtãtia ſignifica re, dictat. Nõ q̃ ſimplr̃ ꝓferr̃ ſignificat motũ ai ad aliqd ꝓſequendũ. Et cũ nihil adiũgit ſeu ñ appꝛ ad id referr̃ i iuꝛ nullꝰ effectꝰ. Etiã ñ diſponit p Bar. i apoſtilla pal. Et etiã. C. de ſũ. tri. ꝛ fi. ca. l. i. Et no. in. l. q ſe pſis. C. uñ liberi qꝛ nolo ꝛ nolo nõ ſt̃ oppoſita: qꝛ uolo ad oẽ ips referr̃: ut dicẽdo uolo adiꝛ hẽditatẽ. ſz nolo ad pñs tps tm̃ referr̃. dicẽdo nolo adiꝛ itelligit̃ nc̃: lz poſtea ueli. Et iõ fac̃ oꝛonẽ ãbiguã ỹ q̃ ãbiguitate ỹ ỹbo nolo no. d. An. ỹ bu. i. c. liis. i. ỹ ſpõ. Sz ibi ſi ille cui relicta ẽ electõ dic̃ uolo eligẽ hãc rẽ ſigificatũ illoꝛ ỹboꝛ ẽ ãbiguũ qꝛ ꝑt itelligi duplr̃. Ano mõ. i ꝑm̃moꝛ meꝰ ferr̃ i hãc rẽ: nõ tũ deliberate. Scõo mõ ꝓ ipo actu aceptatõis. i. accepto hãc rẽ. Si gº q̃ris quo iꝑoꝛ nioꝛ ſit retinẽdũ. ñdeꝫ ſi ẽ traditꝰ ẽmiꝰ ad eligẽdũ ſeu ỹliberãdũ: ꝛ i ſi. termini ñdes uolo eligẽ hãc rẽ tũc ſigificaꝫ electõ: facꝫ. l. ſz ſi alio ſcõo ñſo. ff. ad treb. cũ dic̃ pꝰ deliberatõis tpis: ꝛ ſic ỹliberatõis dat ſigificatũ. facꝫ. l. oĩs q. ff. e. t. idẽ ſi ad iterrogatõz eiꝰ cuiꝰ itereſt eodẽ mõ ñdes. ſ. uolo eligẽ hãc rẽ ſigificato ſũpto ex ỹbis ꝓ certo: maꝛie cũ dicis ꝓ certo volo eligẽ hãc rẽ. ſi ãt ꝰ n eſt aliꝰ vñ ꝛeciꝑaꝫ ſigificatũ niſi ex ips ỹbis: tũc nõ ſignificaꝫ electio: imo ꝛecipiꝫ pꝰ. l. ꝑmꝰ motꝰ finiꝫ in hãc rẽ. Itẽ ibi legatariꝰ cui relicta ẽ electõ. dic̃ uolo hãc rẽ: ſigificaꝫ electõ vt. l. ij. ff. ỹ op. ꝛ elec. le. qꝛ motꝰ cũ ſignificaꝫ ꝓ ỹbũ volo. referr̃ imediate ad rẽ ꝓ qõ ſigificaꝫ acceptatio rei. ꝛ idẽ ſi bẽs iſtitutꝰ dicẽt volo hãc hẽditatẽ qꝛ ꝓ hoc ſigificaꝫ additio. ſecꝰ ſi dicẽt volo eligẽ volo adiꝛ: qꝛ tc̃ ñ ſigificareꝫ acceptatio ꝛ aditio qꝛ motꝰ ai ñ imediate ad rẽ: ſz ad actũ eligẽdũ ꝫ adeũdi. Itẽ ibi iſtitutꝰ dic̃ volo eẽ bẽs ſignificaꝫ aditio vt. l. iã dubitari. ff. ỹ hẽ. iſt. Et ſic aliõ ẽ dicẽ volo adire: ꝛ volo eẽ bẽs: qꝛ per ꝑa ỹba ſignificaꝫ ſimplr̃ aditio ſp ꝓia ñ. Et idẽ ẽ dicẽ volo eẽ bẽs: ꝛ volo hãc hẽditatẽ. Itẽ ibi uolo ꝛeliquẽ. ſignificat. i. reliq̃: vt i. l. ꝑphilo. ỹ. ppoſitũ. ff. ỹ le. ij. Et ſumiꝫ ſignificatũ ex nã vltie volũtatꝫ: cuiꝰ ẽ ꝓuidẽ i futuꝝ ẽt fauoꝛ eiꝰ vt valet diſpoſitio. Itẽ dicẽdo volo ꝓ talẽ geri negocia mea ſignificat mãdatũ. ff. mãdati. l. i. itẽ vẽdẽ volẽs dicit volo rẽ vẽdẽ ꝓ. r. ꝛ emẽs dic̃ volo emẽ ꝓ. r. ſi ſignificaꝫ ẽptõ ꝛ vẽditõ qꝛ ꝓ ỹbũ pñtꝫ tpis ſignificaꝫ ꝓſenſꝰ ỹ pñtu. ſecꝰ dicẽdo. vellẽ vẽdẽ: ꝛ vellẽ emẽ.

Votũ ẽ alicuiꝰ bõi cũ ỹliberatõe fcã ꝑmiſſioꝫ deo facta pollicitatio. xxvij. q. i. ỹ viduis. ij. Et dꝫ bõi: qꝛ de malo: nec ꝛ de re bona ſine deliberatõe nõ ꝓcedit obligatõ. nã de malo qs ñ obligaꝫ qꝛ i male ꝑmiſſis iſcide fidẽ: ꝛ i turpi voto muta ỹcre tũ. xxiij. q. iij. i male. Di cũ ỹliberatõe. qꝛ votũ qõ ex falſitate aĩ potiꝰ q̃ ex arbitrio diſcretõis emittit nc̃ nõ ẽ vſq; q̃q; obligatoꝛiũ. vt. c. vẽies. e. t. Et eſt triplex votũ. ꝑmũ neceſſitatꝫ qõ qſ neceſſario i baptiſmate ꝑmittit: vt abꝛenũciare dyabolo: ꝛ põꝑ eius. tenẽ fidẽ ſuaĩ decalogũ. ỹ ꝓſe. di. iij. c. i. Se cũdũ ẽ volũtatꝫ q̃ qſ volũtarie emittit ſup bis ad q̃ añ votũ nõ tenẽꝫ vt ꝓtinẽtie: abſtinẽtie ꝛc. Tertiũ ẽ votũ mixtũ ex bis duobꝰ. ſ. ptĩ neceſſitatꝫ: ꝛ ptĩ volũtatꝫ. Sz votũ volũtariũ ſubdiuidit̃ i votũ ſolẽne ꝛ ſimpler. vñ ſimplex ẽ cui nulla ſolẽnitas adhibeꝫ. ſolũ ãt votũ ꝓtinẽtie ſolẽnizaꝫ. Que ãt vota redimi ꝛ ꝓmutari vñt vide Gof. i ſũ. c. t. Itẽ votũ obligat quẽ dꝫ. Vouete: ꝛ reddite vt. c. ꝛ ſi xꝑs. ꝛ. c. debitores. de turciu. ꝛ. c. magne. de voꝰ pꝰ pn. Sz q̃rit̃ pꝰ nũqd votũ añ igreſſũ ffligoſi diſſoluaꝫ ꝑ igreſſũ ỹ volũtate abbatis. ꝛ vt̃ q̃ nõ: qꝛ abbas nõ vt̃ poſſe tollẽ obligationẽ deo queſitã. Sz ỹtiũ ẽ verũ p Gof. xx. q. iiij. monacho. Secundo q̃rit̃ an diſſoluaꝫ ꝑ ꝓtũ matrimonij accedẽti ꝓſenſũ alterius ꝓiugũ: So. ſic p glo. xxiij. q. v. volunt. Tertio filiuſſa. nõ obligaꝫ ex voto niſi de volũtate ꝑis. vt. l. ſi qs rẽ. ỹ. voto. ff. de pollicit. an hꝰ ſit vex ỹ iure canõico. Sol. q̃ ñ p gl. xxx. q. ij. mlr̃ cuiꝰ tres ſũt rões. nã filiuſſa. ꝛeliquẽs ẽt ſine volũtate ꝑis dyabolo obligaꝫ: vt. c. i. ỹ delic. puero. gº ꝛ deo obligabit̃. Secũdo vouendo filiuſſa. ducit ſpũ dei ꝛ que ſpũ dei agunt̃ non ſunt ſub regula xix. q. ij. due ſunt. ꝛ. c. licz. de regula. Tertio qꝛ votũ eſt qd ſpũale ꝛ i ſpiritualibus ꝑia ꝑtãs nõ curaꝫ: vt. c. ſi. de iudi. li. vi. ꝛ gl. i. l. alt ꝑtoꝛ. ff. ỹ mino. ꝛ i. c. ex pte de re. ſpo. Itẽ nõ vouẽ ſancti ẽ q̃ votũ ꝓut meliꝰ ꝑt nõ pficere. Braunus. n. puniũt̃ q votũ fecerũt ꝛ nõ pfecerũt q̃ ſi ſine voto. mozrui ſũt ſimpliciter ỹ fide. xii. q. i. ỹ. qcũq;. Vel deſeribit̃ ſic. Votũ ẽ aĩ ꝛceptũ cũ deliberatõe firmatũ.

De Ur

Vrbs ſimplr̃ ꝓlata ppũ rõam citaꝫ ſigificat anthonomaſice: iſti. ỹ iu. na. ỹ. ſz quoꝛ. Vrbis ãut appellatio murꝝ aut ꝓtinẽtiꝰ edificijs finiꝫ: vt. c. ſignificauit. de pe. ꝛ remiſ. ff. de ỹbo. ſig. l. ii.

Vrbana p̃dia oĩa edificia accipimꝰ nõ ſolũ ea q̃ ſt̃ i citatib̃ ꝫ oppidis ꝓſtituta: ſz ẽt i rure niſi forte ſtabula ſint: qꝛ locꝰ nõ facit p̃dia vrbana ſz materia: vt. ff. de ver. ſig. l. i. vide. ỹ. p̃diũ.

Vrbanoꝝ p̃dioꝝ ſeruitutes. Ike. ỹ. ſeruitutes.

De Us

Vſuariꝰ ẽ q alieꝰ rei vſũ hꝫ: vt ſi tu q es dñs hꝰ fruẽ ꝓſẽſerꝫ ſiue ꝓceſſerꝫ mihi vt miſterio eiꝰ ſalua ꝓpetate ꝛ dñio. vñ vſuariꝫ dici pñt cui ꝛcti q nõ pñt vẽdẽ nec teſtari ſiue donare ỹ bõis eccl'e. ſz victu

tñ ⁊ ueſtitu debēt ēe ꝓtēti.x.q.ii.eps bēat.⁊ cū cō ſtat ō pig.ſz ber.ſz aliquos ỽo cīci pñt vſufructa rio ꝓpar ad quē ꝑtiet oīuz fructuū pceptoꝝ i⁹ di uidēdi.ſ.ꝓtū vſufructuarij i morte ⁊ i uita ſt̄ ſuo rū dñij ⁊ e⁹ōbita ⁊ q̄cūqz cā ſolue pñt.tñ fallit i p lat̄ ſecularib⁹ q̄ reddit̄ub⁹ ſuis pueniēt̄ub⁹ eis rōe plat̄ois ſolue ñ pñt debita niſi eēnt ꝓ utilitate ec cle ꝯcta. Cōpetit ergo uſurario ius ⁊ uſus ſz n ō pt uendere locaſ: l alienare ſed ſolū ad uſum ſuū ⁊ familie ſue pt uti fuitute tali. ut i bozis fundis ⁊ ſimilibus. ſi qs bēat in bis fuitutē uſus.

¶ Uſus eſt ius utendi reb⁹ alienis ſalua rerum ſubſtātia. ꝓprietate ⁊ dñio. Et q̄o accipiaſ. uid Archi. de offi. dele. c. quāuis li. vi.

¶ Uſufructuarius ē qui fruiſ ⁊ utiſ reb⁹ alienis ſ̄q res ſuas nemini furaſ. ff. ō uſufru. l. i in fi.

¶ Uſufruct⁹ ē i⁹ utēdi fruēdi alīēis rebus ſal ua ſubſtātia rez. ut. ff. de uſur. l. i. ⁊ ē ius i corpoꝝ quo ſublato ⁊ ipm tolli neceſſe ē. deſtructa. n. do mo deſtruiſ uſufr. q bz i ea: ut. ff. e. ti. l. ii. ⁊ no. ſz Az. i ſñ. C. e. t. q uſuiſ. formaſ dī ius. i. fuitus ſed uſu. caſuaſ ſm quē aliqs bz cāz dñii nō dī fruct⁹. Et pōiſ hec fruēdi ⁊ nō diſſinitōe uſus. q. dīnt i⁹ utēdi ⁊ fruēdi. ut. ſ. patebit. Et vtēdi dī ad dāam creditozis q bz ius i pignoze: nō tñ pt eo vti imo furtū ꝓmittit ſi eo vtiſ. l ſz vtēdi pōit dīam vtilis dñii. q̄ bēt i reb⁹ aliēis ſic ēphiteota ⁊ feudatar⁹ bñt. ſz fruēdi ſz acc. ⁊ Ber. dī ad dāz nudi uſus q. min⁹ ē i uſu q̄ i fructu. dī i reb⁹ aliēis q. ſua reſ nemī fuit. Salua rex ſba dī ad dāz ſupficiarii ⁊ ēphitheote q ñ teneſ reficē edeſ. Sz vſufructuarij tenenſ: ⁊ ēt teneſ ad tributū. q. ad eū ptīe fruct⁹ Añ Ber. expōit ſalua rex ſba: q. i. ne perat i to to ſba: Acc. expōit ſalua ſba: q. tā diu durat uſuſ fruct⁹ q̄ diu durat ſba. ⁊ no. dīaz ī eū q bz fuitu tē uſus: ⁊ eū q bz fuitutē uſuſ. q. is q bz fuitutez nudi uſus ita utiſ q̄ fruct⁹ nō pcipiſ ſic poſſū uti eq̄ tua: ita q̄ fruct⁹ ide ñ pcipiā. ſic q. pt⁹ ñ ſit me⁹ ſic ſiſ. q bz uſū tñ alie⁹ fūdi ñ pt uti pomis oleri bus ⁊ ceterꝝ fructib⁹ ad uſū ſuū quotidianū: ille āt cui ꝓpetit fruct⁹ uſuſ. tu. pt oīa bec facē.

¶ Uſucaptio ē acqſitō dñii vtilis directa rei alie ne p ꝓtinatōez poſſiōis tpis lege diffinitī. i. p ſpa tiū tpis a lege diffinitū. ff. e. t. l. iii. vbi gza. Emi rē mobilē a nō dño bona fide ꝓſtās rē eē vēdētis ⁊ p ꝓtinuū triēmo poſſideo ſine iterruptōe ipſo iuſ efficioꝝ dñs illi⁹ rei. directū āt dñiū bz ver⁹ ⁊ ꝓnci paſ dñs rei. Sz vtile dñiū dī q̄ qs i vſitate nō ē dñs ſz bz vtilitatē rei: ac ſi eēt dñs: vt feudatar⁹ vaſſallus ⁊ ſimiles. Et dī vſucapio q. vſu quodā ⁊ ꝓſuetudie poſſidēdi ⁊ cepi acqſiuit dñiū. Scdo i reb⁹ mobilib⁹ l ſe mouētib⁹. nā imobilia nō dīr vſucapi ꝓpe ſz poti⁹ ꝓſcribi. i imobilib⁹. n. ꝓſcrip tio locū bz. Tps. n. a lege diffinitū ē triēnū i vſu captōe ſz i ꝓſcriptōe ſtatuiſ decēnū iter pñtes: ⁊ vigēnū iter abſtes: vt iſti. de vſuca. Et daſ vſu capio ne dñia rex ſint i icerto. p pblico bono itro ducta. vt. l. i. ff. e. ti. Contra equitatē naturalē. ff. ō neg. ge. l. i. in fi. ⁊ ō ꝓd. ⁊ de. l. nā natura. Iſta locu pletari ñ dz qs cū alteri⁹ dāno ſz regulā locuple tari de re. iu. li. vi. ⁊ ſic aliud ē equū ⁊ aliud bonū vt. C. de pac. ꝓuē. l. bac lege. Et qī opponiſ eqtas ſcripta ꝑfertur rigori ſcripto. Solutio. verū ē dū vtrūqz ſcriptū ē i ſpē. ſz i pal. l. nā natura. Eqtas ē ſcripta i genere. ⁊ bic rigor i ſpē. ergo ꝑferſ rigo ri. Etiā i vſucaptōe vl̄ ꝓſcriptiōe vſaſ q̄dā eqtas naturalis q̄ ſuadet poſtq̄ qs iuſto titulo bona fiō certo tpis ſpacio rē ꝛenuerūt dñiū acquirē dz ⁊ i putaſ dño q negligēs ē tāto tpe rē ſuā querere ⁊ cuſtodire. Et ſic nemo dz locupletari ⁊ cetera ni ſi ſubſit cā vt bic pp cōez oīuz vtilitatē ⁊ vt aliq̄ ſit finū finis. l. fi. ff. p ſo. vbi daſ bec rō: iō exceptō preſcriptōis ē exceptio litis finite. ⁊ opponiſ ſicut alie litis finite exceptionis.

¶ Uſq; ſtat q̄q; iclusiue. vt. ff. de ſena. l. fi. ⁊ i. c. i. de or. ab epi. q re. q̄q; ēt excluſiue. vt. c. cū dile ct̄. de fi. iſtr. vbi dī q. vſq; ad diffinitiue ſnie cal culū pt vtraq; pl exhibē iſtā. ē ḡ dictō vſq; ſignifi catia vlti ēmī ad quē ſiē dictō a l ab ꝓmi vicini a q⁹. itē ibi vēdo l dono būc fūdū q ē me⁹ vſq; ad ci miteriū l vſq; ad eccl̄az ſignificat excluſiue. Nō q. materia ſubiecta nō patiſ ſenſū iclusiōis lz b⁹ ēt agereſ p diſponētē ſz ibi ab eccl̄a vſq; ad cimi teriū ē loc⁹ diuini iuris vel religioſus: ſūiſ iclusi ue: q. materia ſbiecta ꝑportat ſenſū iclusiōis. Itē excluſiue ut ābulatoria ē ultia uolūtas uſq; ad morte ut. l. iii. ff. de adi. lega. ſz dicēdū uſq; ad ul te exitū ỽba ponūiſ iclusiue Itē iclusiue ibi. mio ri daſ tutor uſq; ad pubertatem. Sz excluſiue ibi uendo tibi agrū uſq; ad illū fūdū q ē ulcim q. nō diſpōit gs de re aliēa niſi bēat i mādatz. Itē iclu ſiue ibi do tibi iſ uſq; ad kl̄as martij ſz excluſiue ibi ꝓmitto tibi daſ. x. quolibz die uſq; ad kl̄edas aprilis rō q. uolūtas diſponentz ꝓiecturaſ i ꝓria ex fauoꝝ dilatōis ⁊ ōbitoꝝ faſ. l. arruanus. ff. ō ac. ⁊ ob. Sz i fa ꝓiecturaſ ex obligatōne que ſtricte capiſ. itez iclusiue ibi do tibi in pñam dicē ſeptē pſalmos ſingul̄ die⁹ uſq; ad calendas iulij. Sz excluſiue ibi ſnia lata a iudice de ſoluendo quoli bet die unū florenū uſq; ad calendas iulij.

¶ Uſura ſiē cōiſ dī ē qcqd ꝓter vſū ſorti accidit l accedit ſz Boſ. xuii. q. iii. pleriq;. Et addit ipe itē tōe l pcō ꝓcedēte. Sola. n. ſpe. l expectatiōe vicīū vſuraꝝ ꝯbiſ: vt. c. i. ⁊. c. ꝓſuluit. ō vſur. ⁊. xuij. q. iii. ſi fenerari⁹. Et b⁹ cū ꝓncipaſr bī ſpes ⁊ expectatio lucri. aſs ſi ob charitatē mouēt gs ad mutuādū. ⁊ ſcōario ſpēt ō aliq̄ retributiōe ñ putaſ viciosū: ar. ad B. lxxxii. di. i ſingul. ⁊. lxxii. di. ſi offā. lxi. di. qd p derit. ſz goſ. Itē vſura ēt pl⁹ ꝛcipiſ q̄ ꝓtiū ē. ⁊ diſ finiſ ſz Az. C. e. ti. ſic. vſura ē qō pp vſū rei ꝓceſſe daſ ꝓceſſe. i. date l mutuate. vñ vſura dī ab vſu ⁊ es eriſ q̄ſi vſuera. i. vſu eris data. ſ. pecūie: cū noie pecūie qcqd boiel bñt ꝓtineaſ. i. q. iii. totū. ⁊ tot. q oīs uſura ꝓſtaſ ſup facta dilatione añ ānū uñ q̄ dā uſura uocatur centeſima illa que. ſ. ītra annuz egparaſ ſoꝝ. quedaz uocaſ ſertupla a ſex qō ē to

tū ꝛ plica.i.ps vel medietas q̄ ēt alio noīe dī enu lion ab enu qđ ē mediū ꝛ olō quod ē totū: ꝛ ē illa vsura q̄ totū ꝓnnet ꝛ medietate tot⁹.q̄dā vo ē tri enis.ſ.q̄ p̄ſtatur vlq; ad tertiā ptē centeſime l'ſor tis q̄dā ſemitus que p̄eſtat ad medietatē ſortis.q̄ dā bes que p̄ſtat ad duas partes ſortis. Jtē q̄dā vſura ē fenus ſortꝫ.ꝛ q̄dā fen⁹ fenorꝫ. Illā vſura dī q̄ vltra ſortē recipitur:vt. c. fi.xiiij.q.iij.ſꝫ fen⁹ dī lucꝝ ꝺ vſura ſūptū.l'vſura vbi ad mutuū reſti tuēdū nō fuit certū tp̄s ꝺterminatū. Et fen⁹ vbi determinatū. Eſt tñ diſtinguēdū.ĩt vſurā:ꝛ rē illā ĩ q̄ vſura cōmittit nā q̄ ab vſurario exigit ꝑpe ē lucrū quod vltra ſortē exigit.ſ.lucrū reſtituēdū. Sꝫ res ĩ q̄ vſura cōmittit ē mutuū de quo lucrū p̄dictū gignit. Sed vtrū ꝺ vſura cognoſcat iudex ſecularꝫ:l'eccleſiaſticus no.p̄le p doc.ĩ.c. cū ſit ꝺ fo. cōpe.ꝛ.xi.q.i.iſum.c.ex litteris.de iureiu. ꝛ ē gl. no.q̄ ĩcipit cū repetūt.ĩ clc.diſpendioſaꝫ.ꝺ iudi.ꝛ xiiij.q.iij.gd dicā. Sꝫ breuit ſi queſtio vſurarij ē q̄ſtio facti:iudex ſecularis cognoſcet.ſi queſtio iu ris ſol⁹ iudex eccleſiaſtic⁹ cognoſcet. Et iſta q̄ſtū tp̄s exceptio vſurarū dēat ꝓbari hoſt.ꝛ Jo.and. ſingl'iter ĩ nouella dicūt q⁹.j. octo dies a die p poſite exceptōis.ar.c.pia.ꝺ excep.li.vi. Et p cer to ē extranea iductio.vt dicit Ludo.de ro.nā ille tex.re vā logtur ĩ exceptōe excōicatōnis. Hoc ēt ꝓfirmat lapus abbas ĩ allegatōibus ſuis.alle.lv. ad fi. Et ſubdit Lu.de ro.ego rōe decidi ꝓriū.vt de pulchrā rōnē q⁹ ĩmo.j.xv. dies ꝓbari debeat. nā q vſurā exigit raptor ē:latro:ꝛ ſpoliator. vt.c. ſigs vſurā.xiiij.q.iij. Sꝫ exceptō ſpoliatōis ꝓbat j.xv.dies:vt.c.frequens de reſti. ſpo.li.vi.igit ꝛc. quod eſt menti tenendū.

¶ Vſurarius manifeſtus qs dicat.vi. c. i.ꝛ.ii.ꝺ vſur.li.vi. Et vltra.h.d.Mat. q⁹ fit ille q vſurari⁹ ex liberis ſuis ꝓuicit.alleg.cle.i.ꝺ uſu.ꝛ.c.ſi ſince ra.xlv.di.c.ſane.xiiij.q.ij.ꝛ li.i.§. edictiones.ff.ꝺ edēdo. Secꝺo ille q confiteꝫ coraꝫ ſacerdote ſe eſſe vſurariū q⁹ vſurarij iudex ē ſacerdos:ꝛ ſic confeſ ſus coraꝫ ſuo iudice erit manifeſtus:vt.c.quē peni tet de peni.di.vi.Jo.an. dic̄ hoc verū ſi adſint te ſtes:vt.c.quēquā de vſur.li.vi. Jdē ſeqt̄ io.de li gna.q⁹ iudiciū fori penitētōalis nō iduc̄ illos effe ctus quos iudiciū fori cōtentioſi: qꝺ iō ſit manife ſtus q⁹ confiteꝫ coraꝫ iudice aīe niſi adſint teſtes. Tertio dī ille vſurari⁹ mānifeſtus q hꝫ altare para tū. Sūt ergo vſurarij triplices. ¶ Primi notorij:q bñt altaꝫ ꝓtinue paratū ſemp mutuātes. Secūdi nō notorij:ſꝫ manifeſti:q nō bñt altare ꝓtinue pa ratū.ſꝫ iterdū mutuātes. Tertij p famā tñ mani feſti ſunt.

¶ Vſurpare ē aliquē ĩ rōnē ius:vſum vel ꝓſue tudinē capere ĩuadere vel p̄ſumere:vide Albe.ꝺ roſa.ĩ dicto ſuo q̄ſi vſurpatio vbi plene.

¶ Vſurpatio ē iterruptō vſucapiōis:vt.l.ij.ꝛ in rub.ff.ꝺ vſucap.ꝛ vſur. Et dic̄ ibi tex.q⁹ oratores vſurpationē frequentē vſum vocāt.

De Ut

¶ Uti ꝛ frui differūt ſic.q⁹ vti dī ille q ita vtit̄re q⁹ fructus ñ ꝓcipit.ſic poſſū vti ad vſū cottidianū ꝛ miſterū eq̄ tua ita q⁹ fructuū nō ꝓcipiā.ſ.q⁹ ꝑ nō fit me⁹:ſꝫ is q alicui fundi vſū hꝫ pomis ꝛ ole ribus vti p̄t ad vſū quottidianū ñ tñ donare l'vē deꝺ p̄t. Frui vo dī ille q fruct⁹ ꝓcipit:ꝛ ſic vſurari⁹ hꝫ vſū rei:vt cui dñs nemoꝝ ꝓſtituit vſū nemoꝝ ad neceſſitatē ſuā ꝛ familie ſue vt accipiat ligna: olera:poma flores ꝛc.q̄ naſcunt ĩ nemore p̄ſe ꝛ ſuis ꝓuiuus.nō tñ vendē ꝑmittit ipm alias fruere tur.q̄re clerici dici p̄t vſurarij:vt.ſ.dcm̄ eſt.

¶ Uti poſſidetis ē quādo iterdictū cū poſſeſſor ĩ quietaꝫ a nō poſſidēte vt iudex ꝓpſo det ſniam. Si vnus fuerit tūc pnunciare hꝫ ĩ ſingulari nūe ro vt ita poſſideas vt poſſides. Si āt pl'res tūc de pnunciare in plurali numero. vt vti poſſidetꝫ ita poſſideatꝫ. Hodie tñ honoris cā cū hoīes vni tñ loquunt̄ pl'i ſermone vtūtur dicentes.bñ ueneri tis trāſite bene. Et ceperunt iſti honorabiles vo ces a iulio ceſare.vnde ꝛ illō dī. Nos tuo turba ſumus. Hec Az.in ſū.C.eo.ti.ꝛ vide gl.antepe.ĩ c.licet.de ꝓba.

De Vu

¶ Vulua ſm Archi.xiiij.q.iii.pleriqꝫ quandoq; illud ē ex vulua naſcit:vl'eſt venter porci:l'vber. farcimē vel illa.ſ.falſicia.

¶ Vulgaris ſubſtitutio dī cū qs loco iſtituti vel eius cui al'q̄ puta ab iteſtato ē ius adeūdi ĩ cāu be reditatis nō adite apponit̄ ſeu ſubrogaꝫ.vnde ꝺi tio eſt ſp ſi hēditas nō adeaꝫ. Et dī vulgarꝫ q⁹ in hūc caſuꝫ ſeu cuētū fieri p̄t a quolibet q teſtari p̄t ꝛ cuilibet q ius adeūdi hꝫ ex teſtō: vel ab iteſtato q⁹ volūtas talis diſponētis ſimpl'r admittit̄ iuxta uili.ſecus ĩ pupillari ꝛ aliis ſubſtitutōibus vbi nō ſimpliciter admittit̄ imo reſtrigit̄ ꝛ limitaꝫ. Et q̄ qꝫ penit⁹ nō admittit̄ iure ciuili ſcripto. Et no.q⁹ ꝓditio ibi appoſita ſi hereditas nō adeaꝫ p̄t dupl'r ꝓtelligi ſm q⁹ nō adire dupl'r ꝓtingit.ſ.l'pp nolle adire uel ꝓpter non poſſe. Et iſtud non poſſe multis modis poteſt ꝓtingere:uel q⁹ cuēit furor l' deportatio.vel q⁹ bonoꝝ acquiſitio iter dī. Vul garꝫ.n.ſubſtitutio ſp ꝓtiet ꝓditōꝝ ꝺ euentu ñ adi re hēditatē:ſꝫ tā in vnū caſum l'plures vel oēs cō tinere poſſit. Cetera vide.ſ.de ſubſtitutionibus.

De Ux

¶ Uxor ſortit̄ foꝝ mariti ꝛ ptīcipat p̄uilegiū ipi us:vt.l.feie.ff.de ſena. Sꝫ nō iō ꝓcubia ſeqtur foꝝ ſui ꝓcubiarij.ut.l.de iure.ĩ ſi.ff.ad municip.ꝛ ē rō q⁹ caſtitas mūnōialis aligd mereri dꝫ vltra q⁹ fornicatio.ſꝫ.d.l.ꝺ iure nō hꝫ locū ĩ ꝓcubia cle ricī:q⁹ talis ſe q̄ foꝝ clerici. De h⁹ ſūt due no.gl. vna.xxxij.di.c.eos. Alia.xi.q.i.cleri. Rō:q⁹ ñ p̄t negari q̄ñ ꝓcubia clerici ſit de familia ei⁹.ſꝫ fami lia clerici ſeqtur ipſi⁹ foꝝ:vt.c.ĩdicatū.lxxxij.di.ꝛ ĩ.l.ii.C.ꝺ epi.ꝛ cle.ꝛ ĩ ꝓbemio.ſſoꝝ. hec Lu.ꝺ ro. ĩ ſingularib⁹ ſuis. Jtē vrō fugitiua reꝺſa ĩ breui nū diuertiſſe vī:ut.ff.de rei.iu.l.qꝺ qeqd.q⁹ calore

iracūdie potius scm̄ vī ꝺm Accur. ibidē. Et talez vxorē fugitiuā: ⁊ ꝓ ꝓñs furtiuā licitū ē iquirere i domo scholaris suspecti auctoritate iudicis: vt gl. in. l. iij. C. de. epi. audi. Et. l. siqs in hoc genus. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ no. i. l. ij. C. de ser. fugi. vbi plenī ꝓ doc. de inquisitione cuius liber rei furtiue.

De X

Xenia dñr munuscula quedam que dā tur esculenti ⁊ poculēti que vulgo dñr appensatōnes. ceterarum vero rerum que vsum edilium excedunt magis proprie dicū tur munera. dī enī fieri xenū de pomis: cū quis hz hospites ꝺm Archi. xxij. q. plerīqz i fi.

Xenodocbus est qui xenonē alicuius ciuitatis procurat.

Xenon est dom⁹ i q̄ egrotātes recipiūt curā tur ⁊ alimentis sustentant: vt. C. de epi. ⁊ cle. p to.

Xenodochū ē dom⁹ ad hospiciū pegrinātiū ō putata: vt qdā dicūt. Sed tū xenon ⁊ senodochū eadē domus dici pt. s. i qua valitudinarij ⁊ senes i. infirmi recipiunt ⁊ alunt. ¶ Predictā aūt dūam facientes xenon per liam. z. ⁊ senodochiuz dicūt esse scribendū per s: vide. c. iij. de. reli. do. ⁊ varia noia talū locorum hēs. xxiij. q. vlt. sancimus. vbi de hoc. ⁊. q. ij. sigs hoiem. ad. fi. in auc. de aliena. ēmphi. §. quando in pri. col. ir. ⁊ de eccle. ti. §. fi. ⁊ est gl. in cle. per lras de preben.

Xps ē rex regū dñs dñantiū: vt i cle. pastora lis. de re iudi. c. ꝫ mozē. in fi. c. di. ⁊. c. tua. ij. ō ōci. ⁊ apoca. ij. c. vltra mediū. i. ad tbi. vi.

Xpi actio nostra īstructio demonstrat. de cle. c. significasti. de sepul. c. i. xij. q. i. exēplū dīt accipi te. facit. ij. q. i. deus omniponēs. ⁊ de pse. di. i. solē nitates. ij. Itē xpi ad belial. ¶ Nulla quētio lucis ad tenebras: nulla pticipatio iusticie ⁊ iquitatī nul la cōcatio nullus cōsensus tēplo dei cū idolis: ō pe. di. i. c. si añq̄ i fi. ⁊ di. ii. c. si. n. iquit a pn. p⁹ me diā colūnā. Itē xps venerat i vginē post digestū ifoz. gl. ē in. l. ticia. §. seya. ff. de au. ⁊ ar. le. vbi dī Ab heredib⁹ meis volo inbeoqz signū dei. gl. dic vt crucē ꝺm Hugo. Itē xps mortē elegit i cruce. pp quattuoz. ¶ Dzio vt i illa pendēs i acre se iter deū ⁊ hoiem mediatorem ostēderet di. r. c. qm̄. ⁊ i. tbi. ij. Secūdo vt damna obuenīētia primis pa rentibus p lignū vetitū restaureret per lignum crucis. Tertio vt diabolus qui vicit p lignū supa ret per lignū. Quarto vt euidenter oñderet pro quibus restaurādis patiebaī. s. p supis angelorū ruinis reparandis. p iustis de limbo educendis: pro amicis colligendis ⁊ mandis: pro amicis rē conciliandis. gl. est sup vbo crucis in cle. i. ō sum. tri. ⁊ fi. ca. Itē xps trez mortuos suscitauit. s. puel lam in domo: p quā cogitatio intelligiī. ¶ Querū i porta ciuitatis. p quē actus itelligiī. Et lazarū i sepulchro p quē cōsuetudo mala notaī. Unde Mens mala mors intus malus actus mors foz vsus. Tumba puer lazarus ista notāt. Hāc ver bo hunc motu lacbt ymādo suscitat illū. Cbrist⁹ in medio naeitur eger homo. de pe. dist. ij. si ser mo. ⁊. §. tanquā. ⁊. c. sicut tribus.

Xpianorū nomē prio ortū est añ anthiochiā. vbi ignatius fuit epūs. viij. q. i. mutationes. ¶ Nā pri us omnes fideles dicti fuerunt discipuli vī frēs. Sz postq̄ apostoli fecerunt concilū anthiocenū tunc dicti sunt christiani: vt ē gl. xxij. di. sacrosan cta ⁊ ibi tex. Et si christianus factus est necessita te egritudinis nō pt eē clericus nisi in duob⁹ casi b⁹. ¶ Primus est si deficiāt clerici i ciuitate. Secū dus est si sanctitas suadeat contrariū puta p lap sum biēnij: vt. lv. di. si quis i egritudine. Itē chri stiani facientes se indeos q̄ pena puniant: bēs i l. iudei. C. de iude. ⁊ in ti. de aposta. ⁊ i ti. ne sanc. bap. rei. ꝺm Ludo. de ro.

De Y

Yconom⁹ dī ille cui res ecclesie guber nanda dat. s. epūs ⁊ ppie res cano nicorū. Etā qñqz est vicedñs vel ppo situs. i. q. iij. saluator. vide gl. in. c. impatorū. de iu ra. calū. vbi cōcor. Unde hz Gof. differūt ycono mus: sindicus, pcurator: ⁊ actor. ¶ Nā yconom⁹ ad ministrat res ecclesie: ⁊ aliquando defendit i cā. Et qñqz in ecclesia vacante ad pcipiendos puē tus ⁊ seruādos ad opus futurū prelati. Sindic⁹ autē in rebus ⁊ negocijs cuiuslibet corporis vel collegij. Et ꝺm leges nō differūt a defensore: ⁊ ē vniuersitatis. Sed procurator est private psonē ad vnū negocium vī plura. Actor autē pro vno vel pro vniuersitate ad vnam causam ⁊ presen tem: ⁊ cum de certo constituitur alias vide. §. de yconomus.

Ydrephilagij dñr ab ydria. qđ ē vas quo aqua deferī vel ab ydros. i. aqua ⁊ philaxe custodie q̄si custodes aquaꝝ ꝺm Jo. an. in. c. si iudex laycus. ō sen. ex. li. vi.

Yimmo hec dictio significat qñqz correctiue vt testator dicit. Ticius imo sey⁹ hīs esto. vt. l. si ita scriptū. ff. de bere. instī. ibi tex. dicit. Adijcientes ⁊ detrabētes imo ⁊ mutnātes. ¶ Nonī ēt copu latiue vt. C. ō no. C. ꝓpo. l. i. §. qb⁹. Et sumī signifi catū ex copula adiuncta. ⁊ cēt idē dicere ēt. Sed ibi. yconom⁹ q hoc fecerit imo fieri passus fuerit puuetur ponitur alternatiue vt. l. iubemus. §. yco nomus. C. de sacrosanc. eccle. qz hz loca: vel ipso alienāte: l' alienari paciēte. ¶ Dōt ēt ibi accipi cor rectiue. qz eadē vel maior est rō i alienāte q̄ i pa tiente alienari q̄ puniāt. Itē quo ad decisionē le gis ponitur ibi copulatiue: qz pena hz locū ⁊ i alie nante ⁊ in patiente alienari.

Ypocrisarius qñqz ponīt pro sindico: quādoqz p yconomo: vt no. Spc. in ti. de his qui alie. non pos. vel non licet.

Ypocomus dī ab ypos quod est sub ⁊ comos villa. Unde ypocomi qui sūt sub villanis. hz ¶ Pla ce. ⁊ Accur.

Cypostasis dr ab ypos quod est sub ⁊ tasis status vel stans quasi substans :⁊ vtunꝫ greci sicut nos pro persona:qz habet substare omnibus accidentibus ⁊ omnia accidentia ad se recipit:⁊ a nullo tamen informatur ꝑm Hugo.gl.est in cle.i.de sum.trī.

Cypotheca est res īmobilis pignori obligata vt domus:ager fundus. Pignus ät est res mobilis ꝓprie a pugno dictū:qz a pugno tradi pōt.Et sic ypotheca nō ē aliud q̄ obligatio vel pignoratio. Jus ät ypothecar ē illud qō ꝓpetit creditor ī bonis debitoris sui sibi obligatis ꝓ debito tacite vl exp̄sse ⁊ dr ab ypos.i.sub ⁊ theca posito quasi suppositio nā ōbitor rē pignoratā creditori supponit ⁊ ī ipsa sibi ius ꝓstituit. Q̄qz ergo rei pignorate vl obligate ꝙ transit possio ī creditorē. Et dr ypotheca sicut pignus ē mobilis que creditori datur. Cypothecare ē obligare:pignorare vl suppone re:vt pz p rubri.ff.ō re.eo.q sub tut.⁊ cu.dō subdi tur.Siue decretis nō pignori supponēdis. Et legato leō sup rebus ypothecatis nō solū res ille ī telligūtur ypothecate:sz oīa bona testatoris:vt.l. i.C.cōmu.dele.vide.ē.de dictione Sup.

De zc

Zelotipia ē suspitio vel furor.ii.q.v.ℌ. hoc autē.sub.c.consuluisti.

Czelotes.quod ē celās ⁊ vlciscēs:vt ī: c.nisi cū pudē.de renū.ℌ.pone vo. ibi dr. Ego sum inquit deꝰ zelotes.i.requisitor ⁊ exactor castitatis.i.q.iij.ℌ.hec vltra.xxiij.q.i.ℌ.i.visitās peccata patrū in filios vsq ī tertiā ⁊ quartā generatiōnē in his qui oderūt me.i.contra me patrimoniū odium immittātur.Et sunt verba domini ad moysen.exodi.xx.c.

Czizania ē seges vel herba puersa scilicet lolium dī.c.nasci.xxiij.q.i.c. quā. Et q̄qz ponit pro sorde omniū segetū.gl.bona ī cle.dudū de sepul. ⁊.c.licet de elec.Et ita saluator dicit ad volētes eradicare zizaniā.xi.q.iij.c.nolite.i.pꝰ p̄n.⁊.xxiii. q.i.ℌ.i.⁊ Mathe.xiii. Sinite vtraq̄z crescere vsq̄z ad messez.i.ad diē iudicij vbi mali eradicabūt ⁊ ī ignē ꝓjcient.Ad qua eradicatōe nos custodiat q̄ sine fine viuit ⁊ regnat.Amen.

Explicit Juris Vocabulariū Mr Jmpressū per Vldericū scinzenzeler Anno salutis dominice.Mcccclxxxxij.die.vi.mensis Julij.

Registruz

a Pria alba. terminoꝝ ꝑncipali rē amici
b Etiā dr venerit uerendi
c hereditas Et sic tio publice
d Dum ad milibus tis dz
e Delegatus tes dr liberatorie
f Decora onē natalibꝰ negociuz in oꝛone xxi.q.
g Scōz az. dubitato datum.l.
h Si ꝑbet ꝙcōdātiaſ ꝓfensuz
i iterdcm ducere supiorē
k Clausū iij.q.i. iudicē
l Jn.c.cō
m Cāte ipio
n Rata ex differentia blice hōestat
o Dr dicēte vt i.l.sz bis de
p Studiū igit ꝓtore um attributa
q tores qui in usi.feu. tatiōe que

FINIS

2668

PAPIAS.

Vocabularium.

Harn * 12380

Boninus Mombritius Lectori Sal. P. D.

Quæris grammatico librorum quãta ſuppellex
Sit ſatis: impenſa quam ſibi nemo paret
Scire iuuat: nũmi ſed abeſt pulcherrimus orbis:
Eſt opus argento: qui didiciſſe uelit:
Pro Ioue tempus erit: uiſum ſternẽtur ad aurũ:
Et nummis homines oſcula thuſq; dabunt:
Tẽplaq; conſtituent: ut ſancta pecunia numen.
Præcipuos inter gaudeat eſſe deos.
Illa ſed heu tanq̃ lucẽ indignata per umbras
Errat: & inducto uix tenet ora die.
Mens illi penitus terris excedere. quorſum
Effugiet: quæris. neſcio: ſed fugiet.
Vel Iouis ætherii ſuperas concedet ad arces.
Vel Iouis inferni tertia regna petet.
Nobiſcum dum uiuat adhuc: abituraq; nondum
Sarcinulas plena colligat illa fuga:
Inclyta ſi nequeant centule uolumina cogi:
Nec picturatos detur habere libros:
Non eſt: quin ſaltem tenui tibi numnius in ære
Palleat: impreſſos hoc age carpe. libros.
Quem uix tranſcriptum librarius aſſe dediſſet:
Impreſſum: modicus ſit tibi nummus emes:
Qualia quæ papiæ: licet alta uolumina cernis:
Confert: opus precio dignius eſſe putes.
Dignius & tanto: quanto magis utile conſtet:
Vir minus eſt: cui non commodus ille uenit.
Siue ſacros canonas ſeu ciuica tradere iura
Quis uelit: hoc medio diſcere multa poteſt.
Multa uel hinc petitis: medicã qui quæritis artẽ:
Quiq; ſit orator: quiq; poeſin amet.
Gratam materiam rerumq; uocabula late:
Exhibet: exhibitis non minus ordo placet.

PAPIAS FILIIS SALVTEM.D.

FILII utiq; chariſſimi: debui ſi potuiſſem: potui ſi meæ uoluntati Chriſtus ſuæ gratiæ pondus adhibuiſſet: earundem: quas noui litterarum diſciplinas in præſẽtia uos edocuiſſe. At qa aut nr̃i cauſa peccati: aut melius ꝓuidentis diuine diſpoſitõis gr̃a ad p̃ſens ſumus remoti: ne nõ uideamini filii: ſi non uiua uoce: ut debui: ſaltẽ eiuſdẽ ſignificatione: ut potui iterim quædã diſciplinæ elemẽta ad ur̃a erudimẽta in uenire diſpoſui: nec uobis ſolũ filiis: ſed ſi arrogãtiæ nõ deẽ p̃ribus uel fr̃ibus qbuſdã iã ſatis olim a me petẽtibus: quibuſdã aũt & ſi nõ petẽtibus: tñ cupientibus: omnibus uero: quibus ꝓficere debeat: talentũ nõ occultandũ ſed uſuris erogandũ ſuſcepi: opus quidẽ a multis aliis iã pridem elaboratũ: a me quoq; nup per ſpaciũ circiter decẽ annorũ: put potui: adauctũ & accumulatũ. Ad cõfertũ igiẽ & coagitatũ eiuſdẽ exornationis & perfectionis cumulũ: quãtũ deus donauerit: adhuc ſuperaddere ptentabo. Erit enĩ quibuſdã ꝑſpatioſũ ac mare magnum ĩnumerabilibus & diuerſis plenũ reptilibus naufragantibus: & in tranquillitatẽ tutiſſimi eccleſiæ portus redire & quieſcere uolentibus firma ſtabiliſq; receptio: & a uiolẽtiſſimis uentoꝝ flatibus uera defenſio: Qui ſi mali uoli nõ fuerint: leni ſuauiſſimoq; docẽte magr̃o per hanc ad uerã poterũt prouehi ſapiam: docente ſp̃u ſãcto. Nolẽtes igiẽ nullo modo cogo: uolẽtes uero per xp̃m obnoxius oẽs rogo imo adiurando per eundẽ cogo: ut qm̃ ad utranq; uiã arrogantiæ ſcilicet uanã philoſophiã & xp̃i uerã: oĩbuſq; coẽm ſapiam: hoc quidẽ ex oĩbus quas ĩuenimus ſcripturis electũ atq; cõpoſitũ opus reſpicere approbaẽ: aut ad idẽ pertrãctandũ ne aſpirent: aut in xp̃o id hr̃e nitanẽ poſteaq̃ ſuſceperint. Contra id uero qui fecerit: aut alteri faciẽdi occaſionem dederit: ipe quidẽ exterior homo ad p̃ſẽs ſit ꝗ anathema: ut interior ne pereat in die iudicii. Inſup autẽ id ſolũ ab oĩbus peto remunerationis: ut cũ ad legendũ hunc librũ ſuſceperint: noſtri quoq; cũ charitate meminerint: & ꝓ me papia multipli cibus obſito peccatis ad humanatũ pro nobis deum exorent: ut perfecta oĩum meoꝝ delictoꝝ uenia ꝓcepta: diuini ſpiritus gr̃a purificatus & eiuſdem ardentiſſimo amori inſeparabiliter copulatus: deũ deoꝝ in ſyon uidere & in Hieruſalẽ perpetuo laudare uno in corpore cũ ipſis oĩbuſq; orthodoxis coniunctus ualeã: Amẽ. Cã uero de huius artis noĩe nõ prætermittendũ uideẽ que quidem: & ſi olim quia uerbi & ſimpliciter unius alicuius dictionis retinebat interpretationẽ: gloſarium uocareẽ. Cã uero definitionibus & ſecũdũ regulas notationibus ſentẽtiis quoq; & multis id genus ſuperadditis altius atq; aptius elementarium doctrinæ erudimentũ nominari poterit. Nec enĩ parua ſimilitudo erit: cũ ſicut illius: ſic iſtius iſinita fuerit progreſſio. Quantũ uis nanq; quis huius libri prouectu deſudet: nũquã tñ ad perfecti opis cumulũ uſq; deducet: quia ſemper aliqd ſuperabũdabit: quo ulterius aſſurget. De his hactenus. Cã uero ad rem accedamus.

OMniũ in hoc libro inueniẽdoꝝ pars habet auctoritates uel regulas certas: pars titubat firmo nullo ſuffulta ſuffragio. Alia uero coĩbus & ſatis apertis patent rationibus. Ac patẽtibus quidẽ notas aſcribere ſuperfluũ iudicamus. Titubantibus autẽ ut a nobis uel a quouis certo emendenẽ uel confirmenẽ inuento obelũ cũ pũcto uel aſtericũ cum obelo apponemus. Cæteris uero uelut de genere declinationẽ & tpe: qſi quaſdã regulas oĩbus ſubiũgemus Si quidẽ Maſculinũ. M. Fœmininũ. F. Neutrum N. duoꝝ uel triũ cõia geneꝝ. c. uel. o. dubia ſimiliter denotabimus. Declinatio aũt noĩs prima. p. ſecũda. ſ. tertia. t. quarta. q. quinta. y. certis lr̃is diſcernetur. Anomala uero uel caſu deficientia ſua ꝓpria ſignificatione cognoſcenẽ. Verborũ quoq; coniugatio per primã & ſecũdam perſonã: uel p infinitiuũ: in quibus ſemp agnoſciẽ: deſignabiẽ. Incertus aũt tpis tenor ſi longa fuerit ſillaba uirgula: ſin aũt breuis pũcto notabiẽ. Nã diphthõgi poſitionis & cæteroꝝ patentiũ apicibus ſupſedẽdum eſſe putauimus. Notate quoq; quẽlibet aliquid citius inuenire uolentẽ oportebit: qm̃ totus hic liber per alphabetũ nõ ſolũ in primis partiũ litteris: ueꝝ etiã in ſecũdis & tertiis litteris & ulterius interdũ ordinabili litteraꝝ diſpoſitione cõpoſitus erit. Prima igitur diuiſionis notatio p. a. b. c. & cæteras ſequentes fiet litteras: quæ in ſecundo quidẽ diſtinctionis ordine per eaſdẽ. a. b. c. cæteraſq; maiores litteras ante quaſlibet cõmutatas ſubdiuidiẽ. In tertio uero ſub diuiſionis ordine: quicquid ſub una triũ lr̃aꝝ ſpecie continẽ: ut in toto ipſo ſpacio inueniaẽ: quod quæritur uno: paragrapho tertio ſubdiſtinguẽ. Cũ uero earũdẽ litteraꝝ primus ſecũdus & tertius ordo obſeruatus fuerit: idẽ in ſequẽtibus litteris nõ adeo cuſtodiri poterit: qñ nõ præpoſteraꝝ quis eas poſuerit. In ipſis quoq; primis ſecũdis uel tertiis modis ꝓpter diuerſaꝝ litteraꝝ ſcripturã ĩterdũ ratio uariabitur: uerbi gr̃a: Hyæna a quibuſdã p i. Ab aliis per y: uel per aſpirationẽ cũ diphthongo in penultima ſcribiẽ. Et quã uerbenã quidã: alii berbenã uocant hærbã. His ergo aliiſq; qplurimis iſtructũ de ſimilibus ꝓcauere nõ erit ĩutile. Plures ẽt alias notationes: quas uſu didicerint: ad citiſſimã oĩum intelligentiã inuenire quis poterit. At uero quorũdã etiã auctoꝝ noĩa ad eorũdẽ uerboꝝ autenticũ primis, quibuſdã lr̃is: quorũ quoſdã ſub notabimus præſcribenẽ. Iſidorus Iſ. Auguſtinus Aug. Hieronymus Hiero. Ambroſius Amb. Gregorius Gre. Priſcianus Priſ. Boetius Boet. Quicquid aũt ĩ oĩbus pene libris Priſciani Boetii aliorũq; inuenimus iiſdẽ notatur apicibus. Cõmẽtũ

ſuper Boetiū com. Boet. Remigius Re. Beda Be. Origenes Orig. Horatius Hor. Cicero Cic. Hippocrates Hip. &c. De geſtis lōgobardoꝝ romanorum: de hiſtoria Euſebii, eccleſiaſtica. Horoſius: Galienus: Placitus Eucherius: Vergilius, cōmēta Vergilii: Horatii: Iuuenalis: Martiani & cæteroꝝ quos ſuperſedemus: Aimo: Plato: Fulgētius. Oēs Iſræ ad ſimilitudinē uocis characteres accipiūt. A ſub hiatu oris cōgruo ſolo ſpū memoramus. Lfa a. reſonat laxo ſub pectore prima: principium uocis ueterūq; inuēti o prima: Nomē hūs dñi ſū felix uoce pelaſga: Execrantis itē dura iteriectio dicor. Iſtis pro uerbis factis moderare ſupbis. Qui legis iſta roga pro me cūctiſq; labora: Vt uenia facta rapiat nos chriſtus ad aſtra.

H Littera in oībus gentibus ideo prior eſt litteraꝝ: q; ipſa naſcentibus uocem prior aperiat.

Abba: ſyrum nomen eſt & hebræum: latine & græce ſignificat pater.

Abacus uel abax: tabula ī qua uiridi puluere formæ pinguntur: qua philoſophi utūtur: quæ & pinax dicitur: quæ ſignificat ſuperiorem partē capitelli: ideſt baſis. hic Abax abacis & hoc abacus abaci a genitiuo græco abacos dicit.

Ah ah uox dolentis: quæ eſt interiectio: uel a eſt præpoſitio.

Abbacuch interpretatur amplexans: propriū eſt prophetæ.

Abactus: ab actu remotus de mediis ablatus: unde latrones abactores dicuntur.

Abactor eſt fur iumentoꝝ & pecoꝝ: quem uulgo abigeū uocant. ab abigēdo ſcilicet.

Abab Iulius mēſis: qui & quintilis hebræum eſt.

Abi hebræe Iulius: Syroꝝ lingua Auguſtus dicit.

A. ab. abs. e. ex eandē fere ſignificationē hūt: nam ſūt locales: tpales: & ordinales: ſed hoc differūt q; a. e. cōſonāti ſequenti plerūq; præponunt: ab uero & ex uocali & aliis nō aſperis cōſonantibus Abs aūt. c. q. t. ſequētibus pponitur: tā in appoſitione q̄ in cōpoſitione. Frequētius etiā a. ab. abs. paſſiuo uel ablatiuo iunguntur: ut amor a uiro: & accipio abs quolibet: e uero uel ex: temporales ſunt frequenter.

Abaddir deus dicitur: quo noīe lapis uocat: quē deuorauit ſaturnus pro Ioue. dicit quoq; abaddier uel abdira uel abderites: quem græci badelion uocant.

Abaddon: ut Hieronymus dicit: labaddō dici debuit hebraice: græce apollion latine exterminās

Abanech: cingulum ſacerdotale eſt rotundū polymita arte ex cocco purpura hiacyntoq; contextū: ita ut flores atq; gemmæ in eo eē uiderētur diſtinctæ.

Abarim: mons in quo Moyſes mortuus eſt.

Abartenum: inhoneſtum.

Abbaſon infirma domus.

Abbas abbatis: pater monachoꝝ: nā abba pater ſyriace: unde & dr̄ abbas.

Abas eius gtūs abantis: qdā dux troianoꝝ fuit.

Abatis: ſubaudit præpoſitus. i. qui batos ideſt mē ſuras regias diſpartit.

Abauus: pr̄ paui: quaſi iā longe ab auo dictus.

Abdias interpretat ſeruus dñi: ppriū pphetæ.

Abdicare: repudiare: uel abſterrere: abominari.

Abdicere uero abnegare: deteſtari: actiuū.

Abdira: lapis ſaturni: uel abdire.

Abderites ſaturnus dr̄ a lapide abaddir.

Abdenago: līgua chaldæa iterp̄tat ſeruiēs taceo.

Abdere: abſcondere: occultare.

Abdo interp̄tat ſeruus eius: ppriū eſt pphetæ.

Abdomen græce: pinguedo carnis.

Abducere: ad rē ihoneſtā abſcondere: abſtraher̄.

Abel interp̄tat luctus: uel mirabilis: idem & uanitas: quia cito ſubſtractus eſt.

Abellana arboris genus: cuius nuces uirides ſtringunt: coctæ autē minus in cibo ſūptæ capitis dolorem excutiunt: ſtomachi inflationem diſtendunt: corporis ſani pinguedinē conferunt.

Abeſſalon īterpretatur patris pax.

Aberuncat: extirpat.

Abeſton: lapis qui cum ignē nō habeat ppriū: alieno tñ ſic ardet: ut nō poſſit extingui.

Abia interpretat dñs uel pater fuit.

Abiicere & piicere ita diſtinguit: qd' in deſpectione & neglectu eſt: hoc abicit.

Quod uero foris eſt penitus a ſalute: & a beatitudine alienū: hoc piicitur.

Abydos inſula in Europa ſup helleſpontū periculoſo & anguſto mari ſeparata: græce dicta: q; ſit introitus helleſpōti maris: in quo Xerxes pontē fecit: & in græciā tranſiuit.

Abies dicta: q; præ cæteris arboribus lōge eat: hāc quidā gallicū uocāt ppter candorem.

Abies ad alta ſuſtollitur ſignificat eni cæleſtia cō templantes.

Abietarius: lignarius: uel de abiete.

Abiicio cis. abieci. i. euolare euellere.

Abigere: a ſe expellere. cōponit ex ab & agere.

Abiectare: increpare exprobrare.

Abiezer interpretatur lapis adiutorii.

Abigeus: fur iumentoꝝ & latro pecoꝝ: ab abigendo: uel qui ſeducit alienū ſeruum uel pecus: nā abigere eſt expellere minare: ſeducere: unde abactores.

Abila: ſabæi: getuli: libani.

Abimelech iterpretat pr̄ meus rex: uel nubilum Auguſtinus dicit pr̄is mei regnū.

Abiona interpretat amor: uel deſiderium.

Abyſſus: pfūditas aquaꝝ ipenetrabilis: a quibus fōtes & flumina p;cedūt. uñ dr̄ abyſſus.

Abyſſus hebraice abaddon: græce apollio: latine populus prudēs interpretat: ſignificat pfūditatem ſcripturaꝝ uel infernū.

Abit: diſcedit: ide abiitio dimotio. diſceſſio profectio.

Abitus: diſceſſus.

Abiugare: diuidere: ſeparare: deligare.

Abiurare: rem creditā piurio negare.

Abiurare: furari.

Ablactare:a lacte ſubtrahere.
Ablatiuus caſus dr̃:quia per eũ nos auferre aliqd cuiq̃ ſignificamus:hic ultimus ponitur:qa a latinis repertus eſt:& ideo latinus dicit̃:græci uero ablatiuũ nõ habent:ſed pro eo utunt̃ genitiuo,& datiuo quoq;.
Ablegare:condẽnare:abrogare.
Abligurire:deguſtare:glutire:ſorbere: deuorare uñ abligurigo ideſt uoracitas deuorator.
Ablunda:palea.
Abluere:delere:redimere:emulare.
Abluuio:mundatio ſordiũ.
Abnegamus:ſi qd petit̃:negamus ſi qd obiicitur:
Abnegare:reſpuere.
Abnepos:filius nepotis dictus:qa ſeiũgit̃ a nepote.Eſt enĩ inter illũ & nepotẽ,pnepos.
Abnuere:recuſare:cõtradicere:,phibere:cui contrariũ eſt annuere.
Abodias:nomen barbaꝝ.
Abolla : genus togæ . ueſtis ſenatoria duplex amictus.
Abolere:abſtergere:delere uel incendere.
Aboleo es,eui.& ui,uñ aboletũ & abolitũ:& inde aboleſco deriuatur & abolitio,ideſt deſtructio obliuio.
Abominari:condẽnare:alienare:deteſtari.
Abhorrere;diſcrepare:diſcors eẽ uel ualde horrere.
Aborigenes hoies a principio ibi cõmorantes.
Abhorris:ſcandaloſus.
Aboriri male naſci.ide abortus:& abortiuus.
Abortiuus dictus,q; nõ oriat̃ ſed excidat.
Aborſum:altera in parte.
Abpatruus:pater propatrui.
Abrã prius uocatus pater uidens populũ propter iſrael tm̃:poſtea abrahã:qd̃ tranſfert̃ pr̃ multarũ gentiũ:qd̃ erat adhuc futuꝝ per fidẽ.gentiũ aũt nõ habetur in noĩe:ſed iuxta illud:multaꝝ patrem gentiũ poſui te.
Abra:quædã ancilla fuit.
Abradere:delere.
Abrech;hebræũ uerbũ quidã dicũt eẽ:& ex hoc ſermone trãſferri pr̃em tenerꝝ:abba qppe dr̃ pr̃ rech delicatus uel tenerrimus.
Abrenũciare:a ſe abiicere & refutare:deſpicere.
Abreptare:incipere ire.
Abrepticius:furaticius.
Abrogare:denegare:legẽ ſubuertere.
Abrogans detrahẽs:maliloquus:uel humilis q; a ſe abroget.i.ſeparet arrogans uero ſuperbus :cõtrarius.
Abrotoniũ ppriũ fœminæ apud comicos:& interpretatur amplexibus apta;græcũ eſt.
Abrotanũ hærba calidæ uirtutis.
Abrũpere:a ſe ſepare deſtruere.
Abrupta ſanctio:apta lex dr̃.
Abs præpoſitio.c.q.t.ꝑponit̃.q.in appoſitione ut abs quolibet.c.&.t.in cõpoſitione;ut abſcondo: abſcedo abſtraho.ab.abs;eãdẽ fere ſignificationẽ habẽt;ſed differũt;ut ſupra diximus ab abs abſq; deriuatur.
Abſalon pr̃is pax iterpretat̃ per antifraſim :eo q; aduerſus pr̃em bellũ geſſit.
Abſcedere per abſẽtiã:diſcedere uero per,diuortium:ſecedere per ſingularitatem:decedere per mortem dicimus.
Abſciſſura iteruallũ:ab abſcindo dis.
Abſcidit aruaq; & urbes.
Abſcire de memoria exire.
Abſcondo dis.ide abſconſũ uel abſconditũ.
Abſconſũ cuiuſlibet arte celatũ ; abſcõditũ uero naturaliter abditum.
Abſcedæ ædificii lateres cuniculi.
Abſictus gẽma nigra & ponderoſa.
Abſida græce:latine interpretat̃ lucida:eo q; lumine accepto per arcum reſplendeat:dicitur & abſis abſidos.
Abſida eſt hemiſperium.
Abſilio:qd̃ eſt diſcedo;abſilui & abſiliui.
Abſinthiũ amara hærba eſt:eſt aũt græcũ.
Abſyrtus:frater medeæ fuit:quẽ fugiens cũ laſone iterfecit:a cuius noĩe ibi in colcho dr̃ fluuius ex illa parte maris.
Abſiſto & abſto abſtiti:abſiſtere ceſſare diſcedeꝛ.
Abſolere:ab uſu recedere.
Abſoletus:locus neglectus:& ſordidus
Abſonare inutiliter ſonare.diſſonare.
Abſonũ;inconueniẽs diſtãs.
Abſorbere:deglutire.
Abſorbeo bes.uel abſorbeo bis.bui.uel ſorpſi ab ſorbitũ uel abſorptũ.
Abſpernari:contẽnere.
Abſtemius:ſobrius:abſtinens:a temeto.i.uino cõponit̃ ex abſtineo & temeto ut Quintiliano placet:& dr̃ abſtemius cibi.i.parcus.
Abſterret:,ppulſat;iſectatur.
Abſtinere;cohibere:abſtinet illius & illa re.Abſtineor a te dicit̃.
Abſto & abſiſto abſtiti facit abſtitũ & abſtatũ . i. longe ſtare.
Abſtrudeꝛ:abſcõdere:uñ abſtruſus ſa. ſum.ideſt abſconditus itroclauſus.
Abſumere;conficere:finire:uſurpare.
Abſurdũ;indignũ:abhorridũ:turpe.
Abuerſor abuerſaris:ab alio ſeparari.
Abũdare illa re dr̃ ex ab & undare:qd̃ eſt ſupfluere:uñ abunde ideſt ubere aduerbiũ.
Abutor cõe apud antiquos,i.male utor uñ & abuſus & abuſio;ide abuſitor taris:abuſitatus.i.minus inſtructus ſciẽtia:inde etiã abuſiue ideſt improprie:deſpecte:qd̃ ab uſu recedit.
Abuti:male uti quo bñ debet uti:uel mõ contẽnere & nõ uti:modo nimiũ uti.
Achab:interpretatur frater pr̃is:
Achatia ſuccus ſiliquæ.
Acca:ſpecies
Ac cum cõponitur ſemp eſt præpoſitiua:& accipitur etiam pro aduerbio ſimilitudinis ; ut haud ſecus ac iuſſi faciunt.
Achademia:uilla fuit freq̃nti terremotu cõcuſſa

distans miliario ab athenis;Hāc philosophi ele
gerūt;ut illoꝝ timore a libidine se continerent.
Interpretat uero tristicia populi;quia ibi neptū
nus bello superatus nauigio aufugit.In hac Pla
to docuit;post cuius obitū eius schola ī tres par
tes est diuisa;qui in ea uilla remanserūt achade
mici sūt dicti;qui uero ciuitatē Athenas sunt in
gressi Stoici nūcupant,quia in stoa,i;in porticu
philosophabantur.Tertia secta ad diuersa loca
gra ueritatis discernēdæ migrando;nullāq; hns
certā sedē peripatetici dicunt.Nā περιπατῆ
ιν pipatein græce est deambulare.
Academici a uilla Platonis frequenti terremotu
cōcussa dicti;qui dicūt nil ita esse certū;qd'non
sit ambiguū;unde cōtra physici,scire aliqd de
ficiūt;achademici nihil.
Academia ex certo ueritatis opinatio;quā arcesi
laus;cuius'sectator Democritus fuit;dixit tanq̄
in puteo alto ueritatē iacere.
Achæmenides comes īfœlicis ulyxis.
Achas græce tristis.
Achaia,puincia græcie ab achæo rege.urbs & pro
uincia dicta undiq; circūsepta mari præterq̄ a
septētrione:huius caput est corynthus.
Acanthylis secūdū aliquos sed melius est acāthis
auis est uepribus & carduis pasci assueta : dicta
ἀπὸτοῦ ακανθοῦ quæ græce ē spina de qua
Theocritus ī primo idylio sic habet ακυφι λε
πτὸ περιπεπτται νώροσ ακανθοσ : &
Verg.in ægl.Pallæmone & molli circū est ansas
amplexus acantho.Idē in ægl.pollione:mixtaq;
ridenti colocassia fundet acantho.de eius nomi
ne Verg.geor.tertio.Littoraq; aclyonē resonant
& achantida dumi,hanc alii luscíniam uocāt,i.
carduclem.
Acaliculis,subaudit' præfectus,i. pincerna;nā ca
liculi sunt uasa poculoꝝ.
Achantus genus floris crocei coloris nomē herbæ
quæ in assyria nascitur:unde uestis tingitur achā
thinia.
Achanthus arbor in ægypto semp frondēs dicta;
quia spinis plena est.
Achar ciuitas;quæ nūc nizibis dr̄.
Acharis:ingratitudo īmemor beneficioꝝ;
Acbaron:ciuitas palæstrinæ;quæ nūc cæsarea dr̄.
Acarnan:acarnanie gētes.
Acatalecton:uersū dicūt;q legitimo fine cōcludi
tur nulla remanēte syllaba.
Acatalecticus:uersus cui nihil deest in fine.
Achateon:uelū maximū in media naue.
Achates:comes uel armiger æneæ;interpretat' ue
ro seculi solicitudo;
Achates gēma reperta primum ī sicilia iuxta flu
men eiusdē nomīs;postea plurimis in terris.Est
autē nigra hns in medio circulos nigros & albos
iūctos & uariatos;similis emachiti.Magi suffra
gio carū:si creditur;tempestates auertūt,fulmi
na sistunt.
Achathus:nauicula arca.
Achaz;interpretat' apprehendens.
Achazias uero apprehēdens dominū.
Acephali:genus clericoꝝ:ideſt sine capite : q quē
sequantur ignorāt,hi & heretici dicti: quorum
nullus est auctor.
Accelerare:appropinquare festinare.
Acheldemach:ager sanguinis interpretat'.
Achæi:qui & argiui:ab achæo Iouis filio dicti.
Accendere:inflāmare;īcitare,stimulare : acuere:
hortari,suadere iritare.
Accentus est aīa uerboꝝ:siue uox syllabæ:quæ in
sermone plus sonat cæteris syllabis.
Accentus:qui græce prosodia dicit':ex græco no
men accepit:Nā græce pros latine ad;græce ode
latine cantus est.
Accentus:sonus īflammatio:impetus uociferatio
dictus a cantu:q; iuxta cantū sit deprimēdo uel
eleuando aut circūflectendo.Vnde & tres sunt
species accentus tresq; habent notas:acutus accē
tus notatur uirgula quadam per obliquū ascen
dente in dexterā partē sic andreas grauis a sum
mo in dextrā partem descendens sic τρυγῶν
trigō circūflexus de acuto & graui fit sic doctri
na uel sic nostras.
Acer:arbor cuius lignū est coloribus imparibus:
hæc acer huius aceris,seruius aūt facit acri.
Acernus,na,nū,de acere ligno significat.
Acer:in unāquāq; formā uegetus animus.
Acer & alacer & saluber & celeber quāuis acris &
alacris & salubris & celebris fœminina plerūq;
faciāt:in utraq; tñ terminatione coīs etiā generis
inueniuntur,plata.
Acerse:ppriū pueri comati & delicati amasii.
Acerra arcba thuris uel thuribulū uel thurariū.
Acerræ urbs cāpaniæ nō lōge ab urbe neapolis.
Acerræ acerranus:sicut : thebæ thebanus : cumæ
cumanus.
Aecerra:offula:furfuratio panis.
Aceruus:moles:aggregatio per u scribit';acerbus
uero per b immaturis.
Aceris:palea miliacea.
Aceries:genus securis.
Acheron fluuius īferoꝝ:īterpretat' tristicia:nā a
sine χαιρειν chærein gaudere uñ significat di
cti uel facti penitere quē usq; ad tristiciā.
Acherontia:ciuitas apuliæ parua in mōte.
Acerso sis,siui ab accio nō inconuenienter defide
ratiuum dici potest:sicut arcesso,iui ab arceo:&
Iacesso siui a lacero:capesso capessi a capio : fa
cesso facessi a facio:quæ non esse frequentatiua
tertia coniugatio ostendit.
Accessio:emolumentū:lucrū.
Actio est ius,psequendi qd'cuiq; iure cōpetit.
Accstes siculoꝝ rex:de genere troianoꝝ fuit.
Acetabulū quarta pars eminæ:dictū q; acetum fe
rat:duas uncias retinet & sex scrupulos.
Acetū dictū:quia acutū sit:uel quasi aquetū:ui
nū eni aqua mixtū cito in hūc saporē uertit';un
de acidū quasi aquidū.
Achialon īterpretat' uidēs uideo:uel uideo deū.
Aciare:ferꝝ durissimum.

Acida græce genus pigmenti cola.
Acidalus fons quidā est: unde acidalia ueneris. i. festiuitas.
Accidens est qd' de pluribus & specie differētibus in eo qd' quale sit nō in substātia p̄dicat uel qd' adest & abest p̄ter subiecti corruptionē.
Accidere dicimus malū cōtingere facto: obtingere sorte: euenire casu: Inde accidēs accidētia accidentale accidentaliter.
Accidentia sūt quæ ex qualitate uel quātitate animi uel corporis uel extrinsecus forte euenientiū trahunt quæ possunt incrementū uel dīminutionē suscipere: per quæ comparatio nascit sine quibus substātia intelligi pōt: ea uero nisi illa prior intelligat: esse nō possunt.
Accidiari: stomachari: unde accidia quæ est tedium animi uel anxietas uel contra.
Acidus: acerbus amarus.
Achilles: pelei & thetidis filius fortissimus græcorum.
Achilles primæ & tertiæ declinationis: sicut ulysses timarchides bootes & cet. in es desinentia fæpe sunt: & quādo sunt tertiæ: utūtur ueteres datiuis eorum pro genitiuis: ut achilli achillis: ut apud Verg. imitis achilli: p achillis. sed magis tertiæ ea pferunt noīati auctores ut heraclide: Asclepiade achate penelope arachae. Possūt tā si pducte pferant datiui more græcorū esse pro ablatiuis: ut melius arachue.
Achilleus achilleos genitiuus: inde possessiuum achylleos: ut sit differentia nō abiecta.
Achilleus mutat eus diphthongū in es longam. Achilles: sic quoq; pseus pses: ulyxeus ulyxes: orpheus orphes: tydeus tydes: quæ græca sūt & secūdū in es faciūt: uocatiuū in e græce ut o achille: secūdū in us faciunt genitiuū in i: ut ulyssei: & accusatiuū in a: ut achillea. Et contra ātiphateus dicūt pro antiphates: & geryoneus pro geryones: & si in eus desinit noīatiuus magis græcum seruamus uocatiuū: ut o pentheu & capaneu.
Achilleus: sine labiis dicit.
Accio accis quartæ coniugationis accitus penultimam pducta facit. Accieo accies secūdæ accitus corripit penultimā: u. runq; tamen acciui: quod est aduocare.
Acies: ferri summitas: uel acumen oculorum: ab acuo.
Acies: exercitus dictus q; ferro sit armatus.
Achim: interpretat parat⁹.
Achimaas: interpretat frater sine consilio.
Acilus antiquitus niger significat: uel qui hēt curuum nasū sicut aquila.
Acinari: tricari in paruo morari.
Accinacis gladius militaris lingua medorum uel parthorum.
Accino accinui inde accentus: ad aliquid conuenire ideſt canere.
Accingere unde accinctus: cōponere: parare. munire.
Accipere est ab alio: sumimus uel a se.
Accipienser genus nobilis piscis.
Accipiter auis ungulis armata ab accipiēdo dicta qa sibi capiat: & ab aliis rapiat. hic accipiter huius accipitris & accipiteris antiq.
Accipitres græce harpyiæ dicunt.
Accipiter interdum significat sanctos rapiētes regnū dei: interdū raptores.
Accipienser a genus auis.
Accipe pro audi: ut da pro dic.
Acyrologia īpropria locutio: ut arrige aures: qd' ptinet ad genitalia.
Achirologia. a. sine chir: uel chiros manus logos dictio transfert. i. īmanualis dictio quæ ad manū nō leuiter uenit.
Achis interpretat quomodo est.
Acciſa circunciſa.
Accitabulū quasi accitum ferro dicitur: ideſt sonabulum.
Accitare: sæpe euocare: frequētatiuū ab accio.
Achitofel interpretat p̄ris ruina.
Achiui & achæi græci sunt: ab acbæo Iouis filio dicti.
Aclamare incusare.
Acclides genus telorū teretes sunt quos aptāt lēto flagello ideſt perticæ.
Accliuus: inclinatus.
Accliuum: obliquum.
Acelinatum: obliquatū.
Aclus tuscorū lingua iunius mensis.
Aconomintus: qui nulli cōmunicat.
Acobor: mus.
Achor uallis tumultus interpretat.
Accolæ: uicini: ppinqui: aduenticii: eo quod aduenientes terram colant: dicti ab accolere: ideſt habitare.
Acolei: introitus.
græci.
Acolichi græce cæroferarii latine dicuntur a deportandis cæreis.
Aconæ portus bithyniæ: ubi sunt aconita.
Aconitū hærba uenenata: quæ in saxis nascit: ab aconito: quia acone græce dicit saxum: id genus ueneni de spuma cerberi natū dicit: cum hercules eum sustuliſſet.
Acon græce cubitus.
Acania uero tælum.
Acpadi hebraice nouember mensis.
Achira græci dicunt: cum manus ac pedes frigidi fiunt.
Achabrin interpretat scorpionis.
Achragas: mons siciliæ est.
Acnai: ædes.
Acratophorus uas uinarium.
Acredula: luscinia auis modica.
Acredo asperitas: acerbitas: ab acris.
Achris græce genus.
Acrimonia sæuitia.
Acumen intellectus.
Acryſius rex græciæ fuit.

Acrizimus panis ſcuiter fermentatus: quaſi acro azimus.
Acroceraunī mōtes ꝓpter altitudinē & fulminū iactus dicti: græce enī fulmē κεραυνοσ cerau nos dr & acra ακρα ſumitas. i. ardentes ſumita tes montium ꝓpter fulmē: qd'ibi ferit. Sūt autē inter armeniā & iberiā aſiæ īcipientes a portis ca ſpiis uſq; ad fontē tigris fluuii.
Acrocheria: ligatura articulorum.
Acromata: ſcenicoꝝ carmina.
Acrotilia: articuli.
Acrotomi: ſapides dedolati.
Acſi: uel ut tanq̄ uel quaſi.
Acta acceſſus amœnus: amœna ps littoris: ripa ne moroſa: loca ſecreta & amœna circa mare.
Acta ακτη ripa nemoroſa.
Actarii diuerſis actibus occupati.
Actelos finis uel terminus.
Acteos interpretat' ſplendēs.
Actei atheniēſes ab acteo mōte ꝓpe poſito.
Actia bella: quæ Auguſtus cōtra Antoniū & cleo patrā geſſit in actio promōtorio: actius enim lo cus eſt ægypti.
Actius: amplius & uerius.
Actitor actitaris quaſi frequentatiuū ab actu.
Actiua uerba uel recta proprie uocantur: quæ in o. deſinentia aſſumpta. r. facientia ex ſe paſſiua cum conſeſtim dicuntur: poſſunt trāſire in quē fit actus: & cōiungūtur genitiuo uel datiuo uel ablatiuo caſui: ut abſtineo irarum impero tibi oro te: abſtineor a te: Imperor a te: oror a te: & hæc actiua ſemp actū ſignificant: & faciūt ex ſe paſſiua: abſq; metuo or: timeo or.
Actor toris: propriū penultimam corripit: ſicut oia græca.
Actolera urbs argiri: quam Diomedes & Olus in apulia condidit.
Actor: defenſor patronus cauſidicus aduocatus. Actualia noīa ab actu dicta: ut dux rex curſor.
Actuariæ naues remis & uelis actæ.
Actualis ſciētia tres habet partes: mortalē diſpen ſatiuam & ciuilē.
Actuarius ſcriptor publicus: qui facit acta.
Actū iteruicinale quattuor pedes latū quo iumē ta agi poſſunt.
Actubernalis uicinus proximus.
Actus mēſura quæ habet. cxx. pedes in longitudi ne: hic & aripēnis dr.
Actutū aduerbiū ab actu. i. celeritate deriuatum i. ſtatim: cito: pariter.
Actus: teſtudo ſcuta in ſerie coniuncta.
Accubitus prandia a cibo: quaſi acibitus epula rum.
Accūbere in triclinio cōuiuia: recūbere in cubicu lo dicimus: decūbere languidi.
Accubare toto corpore.
Accumbere: cubito.
Accucula acutus: ſolers exiliū.
Ac ueluti quēadmodū quaſi.
Aculeus ab acu diminutiuū ſtimulus: cura anxie tas: peccatū: aſoria uulnus.
Acuo acuis: uel aceo aces: unde acceſco: acui fa ciunt.
Acuere acutū facere: accendere: uñ acumē ſubtili tas ſenſus uel tenuitas ferri.
Aceo aces: amarus fio.
Accupicta ueſtis: quæ phrygia dr acu ornata.
Acus aceris: neutrū. purgamentū frumēti.
Accuſare eſt paruorū: incuſare maiorū: ideſt ad cauſam ducere.
Accuſatoris eſt officiū iferre crimina: defenſoris diluere: teſtis dicere: quæ audierit uel ſcierit.
Accuſatiuus caſus dictus: qa per hūc accuſamus: ut accuſo illū: & laudamus: ut laudo illū.
Acus cuius diminutiuū aculeus ab acutus p ſinco pā dr: maſculinū iueniť: uñ pōt aculeus eſſe.
Accuſatiuus primæ declinationis ſecūdū rationē in am facere debet: ut muſā anchiſam æneā. Fre quentius tñ iuenimus accuſatiuū græcū i græcis in an ab as. In en ab es: ut æneā anchiſen.
Ad præpoſitio: tā in appoſitione q̄ in cōpoſitione plerūq; ꝓximitatē ſignificat: ut adeo ad troiam pro iuxta: ſicut qñ loco tpi perſonæ uel rei ſiue numero iungiť: ut ad Italiā: ad bellū macedoni cū: ad te confugio: uel ad montē: ad tria millia: In cōpoſitione etiā ut adridet rei alicui dirigi: & eſt intētiuū: ut adprobat. Et cauſatiuū: ut ad qd hoc feciſti? Similitudinis ut accommodatus ad unguē: ſignificat contrarietatē: ut ad illū mi hi eſt pugna pro contra: additōis etiā: ut ad hæc mala: Poniť ad ſæpe pro iuxta, ꝓpter & uſq;: ad dit & apponit cōparat & recolit.
Adactus expulſus ab adigo adigis.
Adagoniſta: incitator certaminis.
Adaliquid dicunť quæcūq; ad ſe iuicē referunť: ut ſeruus dñs.
Adam interpretatur homo: ſiue terrenus uel ter ra rubra.
Adam in quattuor litteris græcis quattuor habet principia uerboꝝ græcoꝝ Anathole. Diſis. Ar ctos. Meſimbria: ideſt oriens: occidēs: ſeptētrio meridianus: quæ etiam quattuor litteræ. xlvi. ſi gnificant.
Adamiani ſunt quidā heretici: qui nudi q̄ſi nudi tatē adæ imitanť.
Adamare: ualde amare.
Adamas lapis durus: qui ferro uel igni uel alia ui nō uincit ꝓterq̄ hircino ſanguine.
Adar interpretat' diſcenſio hoſpitatio.
Adar in libro heſter februarius mēſis: q apud nos xii. Syrioꝝ lingua martius dicit'.
Adda cuneus uel turba.
Adas libra iter duodecim ſigna.
Adarrios hebræoꝝ lingua Martius mēſis dr.
Adaſtria interpretat' petroſa uel dura: nam adra græce: petra latine: uel ab adranes. i. ifirmus uel impotēs: ſignificat aūt ſortē: quæ eſt dura & in exorabilis.
Adaperit: pandit.
Adaquo as adaquaui.

Adasia ouis maior natu.
Adcliuis iacens uel humilis ab acclinare.
Adcliue:leuiter erectum:quæ magis adcliuis & adcliue facere debent secundum prisc.
Adcoeleth hebraice:græce ecclesiastes.latine cõcionator.
Adegit ab adigo.i.coegit.
Adelphœ de geminis fratribus interpretatur fabula est de ipsis facta.
Ademptus sublatus.ab adimo is ademi.
Adeptus:assecutus.
Adeo ualde in tantum:preterea.certe.
Adeps idest pinguedo uel adipes:masculinum & fœmininum iuenitur.
Adebreiamim liber quintus græce deuteronomion.
Ader hebræi dicunt:q; sit locus:ubi a Salomone templum ædificatum ẽ:Eder uero turrem gregis nebulosam significare:sed uerius est ad hãc esse.
Adesum:exile tenue.
Adfatus & similia:quæ d.in.f.debent mutare secundum priscianũ:si quæsieris:loco suo inuenies.i.affatus.Similiter aggredior.
Adiaphora indifferentia græce.
Adiaphoros græce indifferens.
Adhibere:adiũgere:unde adhibitus idest iuxta positus.
Addico dicis addixi,damno ,compello,prosterno,deuoueo.
Adipsos:hærba quæ aufert sitim.
Adigere:compellere,cogitare,ex ad & agere.
Adimere:auferre,ex ad & emere.
Adineos macedonum lingua,mensis Ianuarius:
Adipata edulia adipe condita:cibi pingues.
Adipisci:consequi,obtinere.
Adita intrata,addita uero adiuncta: Hoc adytũ huius adyti est interior pars templi:hic aditus ingressus.
Adyta secretiores partes uel destitutæ per contrarium dicta:quod a paucis adeãtur.idest a sacerdotibus:Nam adytum est templum.
Adita sunt:quibus admittimur:ostia quibus excludimur.
Adiectiua dicta:quia illis nominibus quæ substãtiam demonstrant adiiciuntur. hæc sumuntur ex accidentibus substãtie nominum.
Adieniculatus:promptus paratuopinus:nã adgeniculo est genua flecto.
Adiuuare te & tibi dicimus.
Adlabor quoq; & cætera similia licet secundum alios quosdam dici possunt: tamen secundum priscianum.d.in.l.uertunt:suo ergo loco inuenies.
Admestia obliuio.
Admetus:pastor ouium fuit.
Adminiculor aris tibi dicimus idest adiuuo:quasi ad manum pono:unde adminiculũ idest adiutorium.
Admirari commune apud antiquos fuit.
Admiramur uirtutes:miramur uero opera.
Admitto pro pecco neutr;:pro assumo ẽ actiuũ.
Admissum:peccatum uel intermissum.
Admodite:genus serpentium.
Admodum ualde.
Admonitrum quarũdam rerum mixtura: unde fit purum uitrum.
Adnare:adnatare,uenire.
Adnectere:adiungere ligare.
Adnutum:facile.
Adnigrati:prostrati.subacti.uilificati.
Adniti:Instare.ad aliquid operam dare:
Adnuere fauere:hæc omnia & similia quæ d.ante n.seruauerunt:melius secũdum priscianum d.in n.mutant.
Adolescẽs ab adolesco.ĩde adolescẽtia.i.flos ætatis a quintodecimo anno usq; ad.xxviii.annum.
Adolescentior minus adolescens:sicut iunior senior:Nam intersunt.
Adoleo es & adolo lis quod est cresco uel ardeo adoleui & adolui adolitũ per regulam:per exemplum adultum facit.ut deleo seu adaugeo.
Adolescere inchoatiuum ab adoleo pro crescere uel deicere:unde adultus iuuenis.i.iam proue ctæ ætatis.
Adoptare:loco filii recipere.
Adoptio cum aliquis loco filii adoptatur.unde adoptiuus dicitur loco filii receptus.
Adonai nomen domini apud hebræos:quod generaliter interpretatur dominus.
Adonis quoniã græce adonidos:facit latine adonidis:quando uero adonios adonis.sic similia.
Adonis amasius fuit ueneris, quem gentiles anni uersario solebant plãgere,sicut ipsa planxit:de quo propheta increpat israelitas.
Adonium metrum est duos pedes habens dactylum & spondeum:& constat dimetro catalectico:ut fundite flætus.
Ador:quod est genus farris ab adoro ablato o huius genitiuus non est in frequenti usu:inde deriuatur adorea liba.
Adorea panis de adore libamenta sacrificiorum Iaus bellica uictoria:bona existimatio.
Ador quondam dictum ab edendo:quia primo eo usi sunt homines:uel q; ad aras in sacrificio offerebant.
Adoreum tritici genus: quod uulgo dicitur semen ador.
Adoria:gloria uel bona fama.
Adoriri:incipere gigni. ordiri.illam rem conari inuadere:inuenitur adorio.
Adorior commune fuit antiquitus: unde adortus est:idest inuenit:uel subito natus.
Adordior uero adordiris adorsus facit idest allo qui uel incipere.
Adortor commmune antiquitus fuit.
Adquirere adipisci ex ad & querere.
Adquin:potius quinetiam ideo.
Adramelech Idolum assyriorum: quod samaritæ colunt.

Adranes græce infirmus uel impotens dr.
Adramen adraminis nomen fuit herois.
Adraſtus tydei & polynicis ſocer fuit.
Adria ciuitas: quæ Illírico mari proxima fuit: unde adriaticum mare dicitur: & adrianus adrianum.
Adria, p adriatico mari ẽ ãt ſupius mare: tyrrhenum inferius.
Adrimetus ciuitas magna apud pizantiũ africe.
Adſcio ſcis adſciui adiungeꝛ ſociaꝛ ſignificat Adſcirus peritus.
Adſentari blandiri imitari.
Adſita: arbor cui incolumi aliud quod ſuſtineat adiungitur.
Adtaminare inquinare: & quecunq; habent. d. añ f. uel ante. g. l. n. p. r. ſ. t. q̃uis ſecundum quoſdã ita ſcripta inueniantur: tñ quia ſecundũ priſcianũ in eaſdem lras. d. debent mutare: in illo potius ea ordine repperies.
Aduenæ de uno loco uenientes: Cõuenæ de diuerſis. i. aduenticii.
Aduena ab aduenio. cõe eſt.
Aduerbiũ pars orationis ẽ: quæ adiecta uerbo ſignificationẽ eius explanat atq; implet: accidunt ſibi ſignificatio: Comparatio: Figura. Sed cum cõparatio nõ accidat oĩbus aduerbiis: & accidẽtia debeant eſſe generalia: & melius eſt pro cõparatione ſpẽm addere: cũ quædã ſint primitiua: quædã deriuatiua.
Aduerſor aris tibi dicimus. i. contraire. Sed boetius dicit aduerſamini uitia. i. reſpuite.
Adueruncat multũ uerũ facit.
Adulor aris: unde adulatio. i. blandities aſſentatio gloria forenſis: producit penultimã: cõe antiquitus tibi dr.
Adulter alienũ thorũ uiolans: unde adultero as aui actiuum eſt.
Adulter alienum utex terens: unde adulterium. adulteror aris.
Adultus ab adoleo es iam maturior.
Adumbrare: aſſimilare.
Aduncare curare.
Aeca locus circæus triſyllabũ.
Aebes: tardus ſtrepidus. ab æbeo es ebui: quod eſt ſcupetẽ obtũdi.
Aebeto. tas. inde frequentatiuum. unde æbetatus obtunſus.
Aedes uel ab adytu. uel cã differentiæ.
Aeger triſtis aĩo dr: ægrotus uero corpore:
Aeger dr: quod agatur ĩfirmitate uel triſtitia ad tempus.
Aegylopiũ: uulnus qd intra oculũ naſcit.
Aegyptilla gemma nigra ab ægypto dicta.
Aegyptii ab egypto quodã rege danai fratr: dicti nam interpretãtur affligẽtes hebraice.
Aegyptus ĩterpretat tribulatio uel mæror ſiue tenebræ uel mũdus. Duæ aũt ſũt ægypti: Inferior habet ab oriente ſyriã & palæſtinã ab occidẽte libyam: & a ſeptẽtriõe mare noſtx: a meridie montẽ: qui dr climax & ægyptũ ſuperiorẽ fluuiumq; nilũ. Superior uero ægyptus in oriente per longũ extendit cui ẽ a ſeptentriõe ſinus arabicus a meridie oceanus: ab occaſu ex inferiore ægypto incipit. ab oriente mari rubro terminat
Aegyptus prius dicta ẽ aer: finis ægypti canopeia eſt quæ libye principium & oſtium facit.
Aegragas mons ſicilie eſt.
Aegre aduerbiũ ab æger ægri. ideſt indigne grauiter.
Aegrotare dr. i. infirmari.
Aegrotatio ẽ corporis.
Aegritudo uero animi.
Aegripartus: qui pedibus editione capitis pariuntur.
Aelã filius ſem a quo ælamite principes pſidis.
Aelam: porticus: ſed melius interpretat ante fores ſiue ueſtibulũ: unde in ueteri trãſlatiõe ezechielis habetur paſtoforia noua gazophilatia ideſt paruæ cellulæ.
Aelamioch: ueſtibulum.
Aello celeno & ſteleno propria noĩa harpyiarx:
Aelementa ſũt initia rerum: aq̃ ignis aer terra ex quibus omnia generantur unde elemẽta quaſi eleuamenta.
Aemulari: zelare. inuidere. imitari: uel etiã amare per æ ſcribitur. Aemulus enim inde deriuat ideſt inimicus inuidens & de eodem ſtudio certans liuidus.
Aena uaſa ærea: ab ære dicta.
Aenus. na. num. inuenitur.
Aena græce latine dicitur anus.
Aeneadæ troiani ab æenea rege dicti: qui troianus fuit.
Aeneator tubicen uel ænee cõiuratio.
Aeneus. p aereus. dicimus. ab aere. i. de aere.
Aenormis: grandis cui addi minuiue nihil põt.
Aenũ caldariã dicimus: qa de aere eſt.
Aeolus uentorx rex filius hippotæ regis ĩ ſicilia.
Aeoliæ inſulæ ſiciliæ: quæ & uulcaniæ dicuntur.
Aeon αιων. græce dr: qd neq; principium neq; finem ſui præſtat: quod nos p deriuationẽ æcuũ dicimus.
Aeon. græce ſeculũ uel æteruũ. αιώνιος æonius æternus ſempiternus.
Aepithaphius tumulus mortuorũ.
Aepos: uerſus heroicus q; ipſo dicũt geſta heroũ
Aequus: qd ẽ iuſtus p æ diphthongum ſcribitur. Equus uero animal p e.
Aequus p naturã: iuſtus uero per legẽ.
Aequæuus æqualis æui dr. coetaneus.
Aequicula: genus mẽſuræ ab æqtate in cãpania.
Aequo as ab æquo. unde æqualis & æqualitas inde componitur æquimanus: qui utraq; manu utitur.
Aequinoctiũ: cũ dies & nox ſũt æquales.
Aequiperar: æquum cõparare.
Aequitas ẽ qd naturaliter rõ perſuaſit.
Aeque quicq̃. i. nihil.
Aequor pelagus ab æqualitate dr: unde & campo rum æquora dicimus.

Aer iuno græce dr.
Aera est aura aeris.
Aera singulor annor cõstituta: ex eo q; ois orbis æs reddere sub augusto p annum cõpulsus est.
Aera latus sicut quadrati octonarii: binarius ẽ angelus.
Aerametũ: æs equũ uulgus uocat: q; ĩ modum fit coloris aeris.
Aerarium thesaurus: publicus locus: in quo reponũtur thesauri uel pecuniæ ab ære: unde prius pecunia fuit.
Aer elementũ plurimũ hẽt raritatis q̃ cætera elementa: unde deriuat aerius, aeria, aeriũ. i. excelsus, sa, sum, aereus, ea, eũ. i. de ære.
Aeriani: heretici ab are dicti. hi uetant pro defunctis sacrificium.
Aeripedes dicũt cerui: qa ueloces sunt: quasi. pedem ponãt ĩ aera: eius noiatiuus aeripe ex tetra syllabo fit trisyllabũ:
Aericiana lanx aeris.
Aeromantia diuinatio ex aere.
Aeruscans æs minutum.
Aes alienum: debitum pecunia a splendore aeris dictum.
Aes aliud dr corinthiũ: aliud campanũ a regionibus quibus fit.
Aesca cibus dicta: q; eam os capiat.
Aesca uulgo dr: q; fomes sit ignis.
Aescaulaus, pr argentini qui putati sunt dii quasi & opere ampliauit.
Aescaurus piscis dictus: q; solus escas ruminare perhibetur.
Aesculapius apollinis filius: qui medicine artem laude & opere ampliauit.
Aesculapius pro asclepios æ pro a & iterpolita u.
Aesculus arbor glandifera p æ scribitur dicta ab esu: qđ ex ea prius æscam hoies sumpserunt.
Aestimare est quod non est putare: unde estimũ idest æstimatio: quæ species opinionis est uelut de uisu.
Aestus quasi ustus dicitur calor uapor auiditas: tempus calidum ẽ: & æstus maris accessus & recessus uel procella: unde æstuaria dicuntur: per quæ mare uicissim uadit. pertinet autem ad oceanum fretum ad utrunq; mare: inde deriuat estas. i. ab æstu meridiano datur q; pars illa flagrantior sit: inde etiam æstiua loca umbrosa. in quibus uitatur ardor solis. hinc etiam æstiuus. ua. um. uelud tempus quod pertinet ad æstatẽ.
Aestiuolum: æstiuum tẽpus.
Aetas dicitur pro ãno uno & pro. vii. & pro. c. uel pro quouis tempore: unde ætas de multis sæculis dicitur: dicta ætas quasi euitas idest similitudo æui: nam æuitas est perpetua ætas cuius initium uel finis ignoratur: quod græci dicũt αἰων aeon.
Aetas prima hominis per septem ducitur annos quæ infantia dicitur. Secũda ætas per alios. vii. usq; ad. xiiii. quæ pueritia nominatur: Tertia p dno septena usq; ad. xxviii. annum. Hæc adolescentia nuncupatur. Quarta tribus septenis ad iunctis usq; ad. xlviii. protelatur: quæ iuuentus uel uirilitas habetur. Quĩta tribus itidem hebdomadibus usq; ad. lxx. protenditur: & senior dicitur declinata a iuuentute ad senectutẽ non dum senectus. Sexta ætas est hominis senectus quæ nullo annorum terminatur numero: hæc quoq; senium dicitur. Aetates spirituales habet interior homo non in annis sed prouectibus distinctas: primam ĩ uberibus utilis historiæ: quæ nutrit exemplis. Secundam iam obliuiscentem humana & ad diuina tendentem: qñ non humanæ auctoritatis sed passibus ratiõis nititur. Tertiam iam gaudentem intrinsecus in quadam cõ iugali dulcedine: qñ anima menti copulat: nec iam libet peccare. Quartam ĩ id ipsum firmiorem: & cõtra oĩa aduersa paratã. Quintã ex omni parte tranquillam uiuentẽ in opibus incõmutabilis regni & summæ sapientiæ. Sextam omni modæ mutationis in eternam uitã: quæ pfecta forma facta est ad imaginem & similitudinem dei. Septima iam quies est æterna.
Aetas proprie dr duobus modis: aut enim hominis sicut infantia, pueritia, adolescentia, iuuentus & senectus: aut mundi cuius etas prima est ab. Adam usq; ad Noe. Secunda a Noe usq; ad Abraham. Tertia ab abraham usq; ad Dauid. Quarta a Dauid usq; ad transmigrationem iude in Babyloniam. Quinta deide usq; ad aduẽtum saluatoris in carne. Sexta quæ nunc agitur: usq; quo mundus iste finiatur. Quarum decursus per generationes & genera ita conspicitur: Prima ætas in exordio sui continet creationem mundi. Primo enim die deus lucis nomine condidit angelos. Secundo in firmamenti appellatione cælos. Tertio in discretiõis uocabulo speciẽ aquarum & terre. Quarto luminaria cæli quinto animantia ex aquis. Sexto animantia ex terra & hominem quem appellauit Adam. Adam anno. cxxx. genuit Seth: a quo filii dei. Seth anno cv. genuit Enos: qui cepit iuocar nom dñi. Enos anno. cx. genuit Cainã. Cainã anno. lxx. genuit Malaleel. Malaleel anno. lxv. genuit Iareth Iareth anno. clxii. genuit Enoch: q; translatus est. Enoch anno. lxv. genuit Matusalẽ Matusalẽ anno. clxxxviii. genuit Lamech: Lamech ãno. clxxxii. gẽuit Noe. Fcm ẽ ãt diluuiũ. Noe. aũt ãno d. gẽuit sem cam & Iaphet Anno. dc. Scda ætas p̃ diluuiũ. Sẽ. c. ãno. ii. diluuii gẽuit Arphaxat Arphaxat ãno. xxxv. gẽuit Sale. Sale anno. xxx. genuit Heber a quo hebræi. Heber ãno. xxxiiii Falech. Turris ædificat. Falech. xxx. ãno gẽuit Ragau. dii primũ adorãt. Ragau anno. xxxv. genuit Seruch Scythar regnũ ĩchoat. Seruch. ãno xxx. gẽuit nachor. Regnũ ægyptior nascit. nachor ãno. xxix. genuit thare: regnũ Sicyoniorũ exorit. Thare ãno. lxx. gẽuit Abraham: Zoroastres magicã reppit artẽ. Sẽiramis Babylonẽ cõdidit. Tertia ætas Abrahã ãno. lxxxvi. gẽuit hismael a quo hismaelitæ. & ãno. c. gẽuit Isaach &

hiſmael a quo hiſmaelite. Iſaach anno. lx. genuit Iacob: Argiuoꝝ regnū ichoat Iacob āno. xc. genu it Ioſeph. hic Iacob anno. cxxx. cū ſuis ingreſſus ē ægyptū Foroneus græciæ leges dedit. Ioſeph. cx. annis uixit. Græcia ſegetes hīe cœpit hebræorū ſeruitus annos. cxliiii. ī ægypto. Cecrops athenas cōdidit. Atlas aſtrologiā īuenit. Tres mille ſexcē ti triginta nouē anni ſunt ab exordio mūdi uſq; ī noctē occiſi agni. Moyſes. cxx. uixit huius anno xl. hebræi litteras haberet cœperunt. Ioſue. cxx. annis uixit. anno. xxxvi. Erichthonius primus q̄ drigā iūxit. Octoniel annis. xl. Cadmus līras græ cis tradidit. Aoth annis. lxxx. fabulæ factæ ſunt. Delbora annis. xl. Apollo citharā repperit Gede on annis. xl. Mercurius lyrā cōdidit. Abimelech. annis. iii. chorus in græcia inuentū eſt. Tola annis xxiii. Priamus regnauit ī troia. Iair. xxii. Carmē tis repperit līras latinas: Iepte annis ſex. Hercules flāmis ſe iniecit. Abeſan annis. vii. Alexāder hele nā rapuit: Abdon annis. viii. troia capta ē: Sanſon annis. xx. Aſcanius albā cōdidit. Hely ſacerdos an nis. xl. Arca teſtī capiť: Samuel & Saul annis. xl. Homerus fuiſſe ꝓbať. Quarta ætas dauit. xl. annis regnat. Carthago a didone cōdiť: Gag. natā & aſaph ꝓphetant. Salamon annis. xl. Tēplū hie roſolymis ædificať. Roboā annis. xvii. Regnum iſrael & iuda diuidiť. Abia āis. iiii. ſub quo abi melech pōtifex claruit. Aſa āis. xl. Achias Amos Ieu: Ioel ꝓphetāt & azarias. Ioſaphat annis. xxv. Helias Abdias Micheas & heliſeus ꝓphetāt. Ozi as anno uno. Helias rapiť Athalia āis. v. Ionadab ſacerdos claruit: Ioas annis. xl. Heliſeus moriť: Zacharias ioiade filius occidiť Amaſias āis. xx ix. amos ꝓphetat: Ozias annis. lii. Olympiades a græcis inſtituūtur. Aſſyriorū regnum in Medos trāſferť Eſaias. Ioathā annis. xvi. Romulus naſciť Oſee Ioel. Achaz āis. xv. Roma conditur. Iſrael in Medos tranſferť. Ezechias annis. xxix. Senatus fit romæ Manaſſes annis. lv. Sybilla ſamia claruit Amon annis. ii. Cenſus primum agitať Ioſias an nis: xxxi. Thales philoſophus naſciť Ioachim an nis. xi. Nabuchodonoſor iudæā capit. Sedechias āis. xi. Tēplū hieruſalē incēſū ē. Quinta ætas Hæbreoꝝ captiuitas annis. lxx. fit. Iudith hiſto ria ſcribitur. Cyrus rex primus Perſarū regnauit annis. xxx. Darius medoꝝ rex annis. xxxiiii. Iude orum captiuitas ſoluiť. Xerxes annis. xx. Sopho cles & Eurypides tragœdi ſūt. Hīc artabanus re gnauit menſibus. vii. Arta Xerxes: qui & longima nus annis. xl. Heſdras īcenſā legē renouat. Darius nothus annis. xix. Hæc etas habuit Platonē. Arta xerxes mēnon annis. xl. Artaxerxes ocus annis. xx vi. Demoſthenes & Ariſtoteles ſunt Xerxes annis iiii. Xenocrates illuſtris hēť. Datius annis. vi. Ale xāder Hieroſolymā capit & Babyloniā īterfecto Dario. Alexāder annis. v. Alexādriā cōdidit. Aſiā obtinuit. Ptolemæus annis. lx. Machabeoꝝ liber primus inchoat. Philadelphus annis. xxxviii. Se ptuaginta īterpretes agnoſcunť. Euergetes. xxvii. Ieſus ſapientie librū cōpoſuit. Philopater annis. xvii. Machabeorum ſecundi libri hiſtoria cōpo nitur Epiphanes āis. xxxiiii. Romani græcos ob tinuerunt. Philometer annis. xxxv. Scipio Afri cam uicit: Euergetes annis. xxviii. Brutus hiſpani am ſubiugauit Sother annis. xvii. Thraces Roma nis ſubiiciūtur: Varro & Cicero nati ſunt Alexā der annis. x. Syria Romanis ſubiecta ē. Ptolemæ us annis. viii. Rhetoricā Roma recepit: Dionyſius annis. xxx. Pompeius Iudæā capit. Cleopatra an nis. ii. Aegyptus Romanis ſubiiciť: Iulius annis. v. hic prior Monarchiā tenuit. Sexta ætas Octaui anus annis. lvi. Chriſtus naſciť cōpletis annis qnq; milibus. cl xxxxix. Thyberius annis. xxiiii. chri ſtus crucifigitur. Caius Callicula annis. iiii. Ma theus ſcribit euāgeliū. Claudius āis. xiiii. Mar cus euangelium edidit. Nero annis. xiii. Petrus & paulus necanť. Nero idē nō niſi. xiii. annis poſt eū Galba & Otho uno anno &. vi. mēſibus defun cti ſunt: Veſpaſianus annis. x. Hieroſolyma a Ti to ſubuertitur. Titus annis. ii. hic facūdus & pius fuit. Domitianus annis. xvi. qui & Flauius frater Titi filius Veſpaſiani. Ioannes apoſtolus in path mon relegatur: Nerua anno uno Ioannes apoſto lus epheſum rediit euangelium ſcribit Traianus annis. xiiii. Ioannes apoſtolus reqeſcit. Adrianus annis. xxi. Aquila interpres habetur: Helius uno Antonius pius annis. xxiii. Valentius & Martion agnoſcūtur. Antonius minor annis nouē. Catha phrigarum hæreſis oritur. Cōmodus annis. xiii. Theodotion interpres habetur Helius ptinax an no uno. hic poſcente ſenatu ut filium ceſarem fa ceret noluit dicens ſufficere ſibi q; uel ipſe impe rare meruiſſet. Antōius annis ſeptē. Quinta ædi tio hieroſolymis inuenitur. Seuerus annis. xviii. Symachus īterpres habetur. Macrinus anno uno. breuitas nihil habet. Aurelius q Antonius annis iiii. Sabellius oritur. Alexāder annis. xiiii. Orige nes habetur. Maximinus āis. iii. Iſte uicit germa nos: Gordianus annis. vi. hic de Parthis & de per ſis triumphauit: Philippus annis. vi. Hic primus Imperator chriſtianus fuit. Decius anno uno. An tonius monachus claruit: Gallus annis. ii. Noua tus hæreſim condidit. Vallerianus cum Gallie no filio ſuo annis quindecim: Cyprianus marty rizatus eſt. Claudius annis. ii. Iſte gothos ab Illiri co expulit. Aurelianus annis quinq;: hic chriſtia nos ꝓſequitur & fulmine cadit. Tacitus āno uno nihil memorabile egit: Probus āis. vi. Manichæ orum hæreſis orta eſt. Carus annis. ii. una cum fi liis carino & numeriano: Iſte de perſis triumpha uit: Diclitianus āis. xx. Iſte diuinis libris aduſtis martyria fecit tūc maximianus q & herculius cō ſtātiū poſuerat regnaī occidēte q maximianus ēt a maxētio filio ī roma tyrānidē tenente expul ſus fuiſſet poſt ad generū ſuū cōſtātinū conſtātii filiū fugit: a quo dū fuiſſet ſuſceptus inſidias ip ſi tendēs turpiter periit: Nā pater cōſtātius religi oſus religioſiorē filiū dereliquit cōſtantinum re gni bene ꝓpti hæredē: Maximinus quoq; in oriēte ſolus Cæſar erat ex genere diocletiani & Maxi-

miani. Tūc uero Lycinius aſciſ̃ ī Imperiū qa pri
us fuerat bonus: dedit ſibi ſororem conſtātinus
Maxentius igit̃ tyrannus in urbe roma primo fi
dei noſtre ſe ſimulat ueneratorē: & ob hoc oēs ī
iurias a chriſtianis reprimit: in uita aūt erat ni
mis facinoroſus, ita ut per cæteras quoq; ciuita
tes eius crudelitate deterreret̃ habitatorſ ī ori
ente ſimili crudelitate. Maximinus fuerit: Sed
maximino: Maxentio & Lycinio ſuperatis: q qui
dē prius ſocii regni fuerāt ſed doloſi & ifeſti &
deo cōtrarii ſolus cōſtantinus obtinet regnū cū
filiis. Galerius annis. ii. nihil hiſtoriæ dignū tu
lit. Cōſtantinus annis. xxi. Nicena ſynodus con
gregat̃. Cōſtatius annis. xxxiiii. & fratres eius cō
ſtans & cōſtantinus: q tñ duo fratres prius mor
tui ſūt q̄ conſtantius. Antropomor fitaꝝ hære
ſis oritur. Iulianus annis. ii. hic ex xp̄iano paga
nus efficit̃. Iouinianus anno uno: Iſte iterū xpia
nus effectus ē: Valētiniāus annis. xi. cū ffe ualē
te & gratiano: Gothi hæretici fiunt. Gratianus
annis. vi. Priſcilianus hæreticus agnoſcitur. Va
lens annis. iiii. Hieronimus in betheleem prædi
catur. Synodus ī cōſtantinopoli cū. cccl. epiſco
pis hæreſim cōdēnat. Theodoſius annis. iiii. Io
annes anachorita claruit. Alexius claruit. Arca
dius & honorius ānis. xiii. ffres fuerūt filii theo
doſii: In oriēte Arcadius: In occidēte honorius:
Iohannes chryſoſtomus claruit honorius annis
xv. Auguſtinus eps claruit. Cōcilū carthaginē
ſe. ccxiiii. epoꝝ pelagiū cōdēnauit. Theodoſi
us annis. xxvii. Neſtorius bæreſiarches extitit.
Martianus annis: ſex. Chalcedonenſis ſynodus
agit̃. Leo maior annis. xvi. Aegyptus errore dio
ſcori latrat̃. Zenon ānis. xvii. Acephaloꝝ hære
ſis orta ē. Anaſtaſius ānis. xxvii. Fulgentius epſ p̄
dicat̃. Huius tpe Boetius ſcripſit cōmēta cathe
goriaꝝ ſeipſo teſtāte. Iuſtinus annis. v. Acepha
loꝝ hæreſis abdicat̃. Iuſtinianus annis. xxxviii.
Vuandali Africā extiguunt. Iuſtinus annis. xix.
Armenii chriſti fidē ſuſcipiūt. Thyberius ānis
ſeptē. Longobardi Italiā capiūt. Mauricius an
nis. xxi. Gothi catholici efficiūt̃. Gregorius p̄
dicat̃ Focas annis. vii. Romani cedunt̃ a Perſis.
Eraclius annis. xxvii. Iudæi in Hiſpania chriſtia
ni fiunt. Heradonas annis. ii. Cōſtantinus filius
heraclii anno uno. Cōſtātinus annis. xxviii. Cō
ſtantinus annis. x. & ſeptē. Sexta ſynōdus. Iuſtini
anus ānis. ii. Pipinus ſenior. xxvii. carolus. xxvii
Beda obiit. Pipinus q ſupra. xvii. carolus & car
lomanus ſimul. iiii. carolus q ſupra. xliiii. Papa
Leo regnū Frācoꝝ annis: cxxx. Lodouicus. xxv
Lotharius. xxv. Lodo. xxviii. carolus. ii. carolus
ultius. ix. Berengarius. xxviii. Vgo. xxxi. Lotha
rius. iiii. Berengarius. xi. Ab incarnatione domi
ni. ccccxlii. Otto maior. xii. Regnū Theutonī
coꝝ. Otto mior. xxii. Otto puer. ſex. Neuricus
maior. xxiii. Cōradus. xvi. Henricus mior. xiii.

Aether ſūma ps cæli ſyderea ſiue ſupior aer fer
uēs. Nā ponit̃ p aere & igne & elemento.

Aethra uero ſplendor elementi aeris.

Aethera generis fœminini locus. ī quo ſydera ſt̃.

Aethereus: celæſtis.

Aeternitas ē interminabilis uite tota ſimul & per
fecta poſſeſſio: qđ deo cōpetit.

Aeternus ſine termino: qđ ñ hēt initiū uel finē.

Aethni fortis.

Aethica moralis.

Aetiani heretici ab inuentore dicti.

Aetiologia cauſæ redditio, p̄miſſe rei pulchre rō
reddita.

Aethiopes hoīes nigri a filio chā dicti: ex quo ori
ginem trahunt: qui & chus dicitur.
Chus enī hebraica lingua æthiops interpretat̃:
hi quondam ab indo flumine cōſurgētes iuxta
ægyptū inter nilū & occeanū ī meridie ſub ipſa
ſolis uicinitate inſederūt: quoꝝ tres ſūt populi
heſperii garamātes & indi heſperii ſunt occidē
tes. Garamātes tripolis. Indi oriētes: qcquid āt
eiu⁹ eſt ſub meridiano cardine ē circa occiduū
mōtuoſa ē harenoſa in medio. ad orientalē pla
gā deſerta ē: cuius ſitis ab occiduo atlantis mon
tis ad oriētē uſq; ad fines ægypti porrigitur.

Ameridie occeano; a Septētriōe nilo fulmīe clau
ditur.

Aethiopia tenebræ īterpretat̃.

Aethiopicus lapis ferreus.

Aetolia regio & urbs quædā eſt.

Aeto aquila.

Aethon nomen equi hectoris.

Aeuum inde æuitas æternitas. ppetuitas. coæter
nus ſempiternus.

Affatus allocutus: ab affor. aris. ex ad & fatus cō
ponitur: inde affamen. minis. i. allocutio. inde
affabilis. i. loquax. delectabilis.

Aphaſia αφασια græce: taciturnitas latine.

Affati ab affatu. uñ aſſator. i. arator pēultima p
ducit uel magis a græco affatos. i. abunde. unde
& corripit fa.

Affatim: abunde largius intentiuū ē aduerbium

Affectare: deſyderare tētare appetere: ab effectu
frequentatiuum: inde affectator petitor.

Affectus ab afficio. cis: maceratus. cæſus ex ad &
facio.

Affectus participiū maceratus: nomē uero q̄rtæ
declinationis.

Affectus actio uel paſſio deſideriū uolūtas inde
affectio: dilectio uel maceratio: affectiua uolū
tas animi.

Affici: iniuriis grauari. macerari.

Afer unus ex poſteris abrahæ fuit a quo africa, ī
de afer afra afrum.

Afereſis abſciſſio de p̄n°. uerbi: ut tēno p cōtēno

Affirmat̃: approbat̃. uñ affirmatio ē anunciatio
alicuius rei ad aliqđ: ut Plato philoſophus ē.

Affinis: pximus, uicinus uñ affinitas ppinqtas.

Affinis ē extraneus: poſt uero cōiūgit̃ affinitate.

Affiliatio: adoptio in loco filii.

Affidoxa ſnia eſt: cuius pars honeſta eſt pars eſt ī
honeſta.

Affici: malis; & bonis dicitur.

Afflare:aſpirare.aſpergere.attingere:unde affla tus.aſpiratus.
Affligere:malos opprimere.
Affluere:abundare.inde affluentia & affluenter aduerbium.
Affore:euenire afforent:
Afforiſmus ſermo breuis:integrum ſenſum ppoſitæ rei ſcribens.
Afforiſmus ab aliis ſumptus.oriſmos:ſermo diffinitiuus.
Aforus:piſciculus pauciſſimus.
Afratū:qđ latine ſpumeū uocaſ: nā græce αφρος afros:latine ſpuma dr̄.
Africa dicta quaſi afota:uel aprica qđ ſit aperta cælo uel ſoli:uel ab uno ex poſteris abrahæ de cethura:qui dictus eſt afer.
Africa incipit a finibus ægypti pergens iuxta meridiem per æthiopiam uſq; ad atlantem montem: a ſeptentrionali parte mediterraneo mari cōiūcta clauditur:ab occidente in gaditano freto finitur:a meridiano occeanum contingit. habens has prouincias:Libyam cyrenenſem. Pentapolim:Tripolim:Byzantium:Carthaginem:Numidiam:Mauritaniā.ſitifenſem Mauritaniam tingitaniā.& circa ſolis ardorē Aethiopiam: hic ē uniuerſus africæ terminus.
Africus uentus a meridie flans uerſus africam: q & libs dicitur.
Affrodita te. dr̄ uenus ἀπὸ τοῦ ἀφρυ: apotoi afroi.i.ſpuma maris & ſanguine teſticulorꝫ Celii:qbus dr̄ nata:generis ē fœminini.
Afrodin:græci uocant dicta paganorum quā nos dicimus uenerem.
Afrodiſios helinū lingua auguſtus mēſis dicit.
Afronitum græce:ſpuma nitri.
Afron græce inſipiens.
Afrum dicimus ciuem.
Africum uentum.
Africanum negociatorem:
Afrutabulum uaſculum.
Affulare:leuiter tangere.aſſentari.obedir̄.
Affurcillare:labefactare.
Affuſus:humilis.ab affundor.
Agabo qui negotia præcedit.
Agabula:conciliator ideſt lenocinator.
Agalma:figura ſimulacrum.
Agamenon rex fuit græcorum.
Agamus:ſine coniuge.
Agania:hoſtia.
Agan:græce nimis.
Aganippe fons eſt boetiæ:quæ & aoniæ dr̄ uallis pegaſi.
Agape ἡ ἀγάπη charitas dilectio: labor alicūs græcū.hæc agapis proprium ē fratrū charitas.
Agar iterpretaſ aduena uel cōuerſa fuit amplexi bus abrahæ aduena cā generādi data: quæ poſt cōceptū angelo icrepāte cōuerſa ē ad ſaram.
Agareni ab agar:idē & ſaraceni proſeliti:
Agaricū:radix uitis albæ.
Agaſo:domeſticus leno:cuſtos equorum uel aſinorum:miniſter officialis.
Agapeta uel agapes:lenocinator:& qui cū fœminis illicite conuerſatur.
Agathyrſi populi ſunt.
Agathis:gēma primū repta in Sicilia iuxta fluui um eiuſdem nominis.
Agaue:mater Penthei:quæ filium interfecit.
Age:dic.fac.incipe.age aduerbium exortantis:ex hortatiua uox.
Agea loca uel uia i naui:per quæ ad remiges hortator accedit.
Agellus ager.paruus diminutiuum.
Ageneuotes:qui ſe ſanctificant.
Agenoria:dea paganorum.
Agenor quidā rex aſiæ pater cadmi phœnicis & europæ.
Agger terræ congeries ab aggerando:uel cuſlibet rei coaceruatio:uel media ſtrata:uel uallum.
Aggerare.i.acumulare ab aggere. uel aggero riſgeſſi.i.congrego.
Ager agri latine.Nā græce ἀγρὸς agros dicit Aug.ſignificat eccleſiam.
Ager latine dicitur eo q in eo aliquid agatur uel a græco ἀγρὸς agros:uñ græce uilla coagros dr̄. Omnis ager aut ſeminatur qui ſationabilis dr̄:aut inſeritur arboribus:qui conſitus: aut paſcuis aptaſ:qui & cōpaſcuus:aut floribus:qui & floreus ideſt hortus apibus congruēs Item ager alluuius dicitur:quem paulatim fluuius i agrū reddit:arcifinius uero qui certis linearum regulis continetur:noualis autem:qui uacat anno in termiſſo:Squalidus:qui ſine cultura eſt: uliginoſus:qui nunq ſine humore eſt.Subſecitus ſterilis paluſtris.
Ager diuiſus & aſſignatus eſt coloniarum.
Ager limitatus decumanis & cardinibus cōtineſ.
Ager p ſtrigas & ſcāna diuiſus:ſimilis ē aruis publicis:quæ in prouintiis coluntur.
Ager mēſura deprehenſus:cuiuſmodi uniuerſus ciuitati eſt aſſignatus.
Ager arcifinius ab arcendis hoſtibus dictus prius ſine menſura.poſtea interuentu litiū terminos cœpit.
Ager ſubſeciuus a ſubſecante linea dictus:uel cū centuria in extremitate finiū aſſignatorꝫ explere non pōt:uel cum inter quattuor lineas minus fuerit aſſignatum q̄ eſt intercluſum.
Ager ſubſeciuorꝫ:ſimilis cōditiōe extracluſus & nondum alicui aſſignatus.
Ager ſignificat mundum.
Aggeus interpretaſ feſtiuus uel ſolēnis nūcius.
Agialei a rege agialeo picti:iidē & Sycionii iidē & arcades.
Agialeia ἀγιάλεια ciuitas & regio illorum q̄ nunc peloponeſſus dicitur.
Agyalei uici dicūt:quo noīe Apollo ideo dictus eſt agyaleus: quia in uicis ei ſacrificabant nam ἀγυιὰ uicus.
Agilis:efficax.īpiger.tenuis.ab agendo celerius: unde agilitas dr̄ efficacitas.agilior agillimus.

Agina ſcapum ericiane dictum: ꝙ eo mẽſura põderis agatur.
Aginare: explicare. agere. fugare. negotiari.
Agiographa: ſancta ſcriptura.
Agiographis: ſancta ſcribentes. agios nãq; græce ſanctus latine: graphia ſcriptura.
Agitare frequenter agere: ab ago agis: ablata s. & addita to.
Agitator claſius. minator aſelli.
Agglomerare: aggregare eſt.
Agmen exercitus ambulãs ab agendo: ideſt eũdo in longitudine a portis.
Agineſtionus: primus ſynodus. Aginaſticus uero ſecundus ſynodus.
Agnati: conſanguinei ſũt ꝑ uiros deſcẽdentes: dicti ꝙ accedant pro natis dum deſunt filii.
Agnes græce latine iterpretatur caſta uel martyr ab agon.
Agneiotes: qui ſe cãſtificant.
Agnitio: cognitio.
Agni immaculati.
Agnomen: qđ ex familia uenit: ut Scipio cornelius a cornelia familia ortus.
Agnomen: accidẽs nomẽ: ut Scipio africanus qui africam uicit.
Agnoſcimus notos: cognoſcimus ignotos.
Agnus dictus: ꝙ p̃ cæteris aĩalibus matrem agnoſcat.
Agnus ſignificat chriſtum
Agon: certamẽ. deſyderiũ: ĩde agonia. i. certatio.
Agonizor aris. i. certo as: ĩde agoniſta: certator.
Agonitheta p̃lii auctor: q certãtibus præeſt.
Agoniæ uictime uel hoſtiæ. Deriuationes quoq; uel cõpoſitiões q̃rũdã partiũ ꝗbuſcunq; modis poſſint fieri apponimus ut ex his ĩ cæteris ſi qđ dimiſſũ ẽ ptibus p ſimilitudinẽ pateat ſicut. n. ab ago actuarius: ſic a promo promptuarius: Sicut ab ago agilis: ſic a facio facilis: Sicut ab ago actualis: ſic a ſpiro ſpiritualis. Sicut agilitas uel actualitas: ſic ſpiritualitas: ſi repiat̃ ĩ abſurdũ erit cognoſcere. ſicut ab ago ager: ſic a ſubeo ſuber. Sicut ab agri agrimonia: ita ab acri acrimonia: uel a parſi parſimonia: & a queror q̃rimõia Et ſicut cõponit̃ agricola ſic cælicola: ſic quoq; poterit uillicola & ſic ſimilia: Si bñ q̃ſiueris aut uſus fueris: quæ hic nõ inueneris aut nõdũ forſitan repta fuerit cognoſcer̃ uel repire poteris.
Ago gis ĩde deriuat̃ agens: actus. ta. tum: ab agentis tis in dus fit agẽdus da dum participiũ & nomen: dum ſignificat rem dignam agi.
Ab actus quoq; pticipio actus pticipiale nomẽ q̃rtæ declinatiõis: a quo hic & hæc actualis & hoc actuale. & actualiter aduerbium: ĩde actuarius ria. riũ: & actualitas. actor. actrix. actio: Ab ago ẽt hic & hæc agilis & hoc agile agillimus. a quo agiliter aduerbiũ & agilitas forma: Inde quoq; ager agri: a quo diminutiuũ agellus inde agrimonia agrimõie & agreſtis deriuat̃: Ab ago quo q; agis agito frequẽtatiuũ cũ ꝑticipiis ſuis & nominibus. Agitatus tus. tui q̃rtæ declinationis & agitator agitatrix agitabilis: agitatio: & cũ cõpoſitis: ut ſubagito: & exagito: peragito: cogito: cogitatus. tus tui. q̃rtæ declinationis: cogitator cogitatrix cogitatio. Ab ago ager: ab agro cõponit̃ agricola & agricultura: Onager onos agri: inde deriuat̃ agro: qđ nõ ẽ ĩ uſu. uñ cõponit̃ perago gras & peregrinus. Ab ago cõponit̃ exigo cũ ꝑticipiis ſuis & noibus exigẽs exigendus exactus. & exacturus. exactor: exactrix exactio. & exiguus a. uum: adigo circũago pago: trãſigo: abigo. dego ſubigo: Ab ago agon agonis. agonia: unde agoniſta. hoc actũ. ti. agmen agminis: cõponit̃ rego unde rex regulus: Regia regius. gia. giũ regalis regimen: regulus regillus regula. a rege Regonas cũ ſuis deriuatiuis & cõpoſitis a regno. as. regnũ gni: A rege cõponit̃ iterrex. regificus. a rego deriuatur rectus. ta. ctum: rectitudo: Cõponitur auriga: arrigo: erigo. corrigo. ſurgo: unde compõitur Inſurgo reſurgo: & cætera quæ q̃ſq; ſtudioſus poterit inuenire.
Agraria lex agri populi romani.
Agrantos bizatinorum lingua anguſtus menſis.
Agratiſma græce iactaculum.
Agragas mons ſiciliæ eſt.
Agreditur: incipit.
Agredule ranæ paruæ in agromorantes.
Aggredior. ris. cõe antiqtus ex ad & graditur.
Agriſton græce latine gramen.
Agreſtis: aſper. ſæuus: ſilueſter.
Agrios ἄγριος græce fetus. agreſtis
Agricola ſignificat deum patrem.
Agricola ἀγρικὸς ruſticus agrũ colens. cõponitur ex noiatiuo & accuſatiuo.
Agrigentiũ: urbs Siciliæ.
Agrigẽtinum ſal ſiciliæ ĩ igne fluit: & aqua ſalit.
Agriofagite dicti: ꝙ ſolas carnes ferarũ edũt hicyclopes uel monoculi dicũtur.
Agrypnia: uigilia.
Agrypneo ἀγρυπνέω hoc eſt uigilo.
Agrippa dr̃: qui in pedibus naſcitur.
Agrippa ꝓpriũ fuit: hic ẽ Marcus agrippa.
Agrippa nepos auguſti: qui pompeium freto ſiculo bello nouali ſuperauit & ab auguſto corona roſtrata donata eſt littore rubro.
Agrippe mons boetiæ.
Agripeos hellinũ lingua februarius menſis.
Agripenni illi dicunt̃: qui non in toto quadrati: ſed in longo ſunt.
Ai αἱ articulus græcus.
Ais aidos infernus αἱς ἀΐδος
Ain oculus interpretatur.
Ain pro ais ne.
Aini naues fœminini generis.
Aio: incipio. dico. Aio is. it: deficit præterito perfecto: ſed ait ponit̃ ꝓ ꝑterito perfecto.
Aioi: excelſum in conuerſatione.
Aioin: interpretatur frater meus.
Aius Sanctus.

Ajuuani:heretici ſunt:qui negant eſſe unius ſubſtantiæ trinitatem.
Alabaſtrum:genus marmoris:unde fit uas ī quo diutius unguenta ſeruantur: & ideo pro unguēto ponitur
Alabanda:aſiæ regio.
Alabandicus:genus marmoris
Alabandina:gemma ab alabanda dicitur
Alabaſtrites:genus marmoris
Allabi:decurrere.
Allatātis palmulus:q circa latera gerūt palmas.
Ala:qua auis in aera leuatur:unde aloas.
Ala:pars multitudinis exercitus:turmeæ equitū xxx.Alæ dictæ:qa tegunt pedites alarum uice.
Ala exilla dicta:qa motus brachii ex hac in modum alarum inchoet.
Alacer uel alacris.hilaris.uelox.argutus.latus.
Alacer cōe eſt alacris uero fœmininum ĩuenitur ĩ utraq; tn terminatione inuenitur commune.
Alacrimonia:lætitia.
Alacritas:gaudium.
Alcaicum pentametrum conſtat pentimemerim lambica:& duobus dactylis:ut uides ut alta ſtet niue candidum.
Alcaicum tetrametrū ex duobus dactylis & duobus trocheis:ut Iuna rubens zephyros minaſ.
Alalachinos græce uox:quam belli tpe exercitus cum clamore unanimiter emittit
Alam hærba radicis aromaticæ.ipſa eſt hinula
Alani:a fluuio alano dicti:qui ultra danubiū fertur in europa.
Alare:ſpirare.redolere.
Alapa:colaphus.
Alapare:alapas minari:
Allapſus:incaute ueniēs:
Alanes:equitum turmæ.
Alaris:caballaris
Alarica:haſta uehemēs triāgulū ferrū habens
Alarus:olei filius:
Alatus ab ala dr:quod alam habeat
Alba:ueſtis ſacer dotalis linea ſtricta:quæ camiſium dr.& poderis:& talaris.& ſubucula.
Alba:urbs Italiæ ab aſcanio facta.
Albatus:candida ueſte uſus.
Albania:regio orientis:unde albani dicti albo capillo.Hæc ab oriēte ſub mare caſpiū ſurgēs p orā occeani ſeptētrionali uſq; ad mæotidas paludes per deſerta & iculta extēdiſ huic terræ canes ingentes ſunt tantæq; feritatis:ut tauros p mant & leones perimant.
Albani:gentes ſunt in partibus aſyaticæ regiōis ſitæ:quæ ſe poſteros laſonis credūt: hoꝝ glauca oculis.i.picta ineſt pupilla adeo ut nocte pluſq; die cernant hi iuncti amazonis fuerunt.
Albo bas actiuū ē:inde albeo es abſolutum unde albeſco:dicitur tn albico ꝑ albeſco.
Albunea una de decem ſibyllis dicta eſt.
Albunea caſtellum in ſamis.
Albunea nympha:a qua nemus nomen accepit
Albis fluuius inter ſaxoniam & uaſalliā:cuius habitatores ſueui dicuntur.
Albula fluuius Italiæ:qui nūc Thyberis dr:olim dictus eſt:qđ niuibus ſit albus.
Albūea mater matuta:inde dictū ē nemus quoddam & fons.
Alburnum:albeſcens exalbidum.
Alburnus:mons lucaniæ iuxta ſellū montem.
Albū candidum:ſed album natura:cādidum fit ſtudio.
Albus:ba.bum.unde albo.albas.& albedo:quod nimium eſt canū in corpore.
Albus dr tabula:in qua ſcribebātur milites: inde albiolus dīminutiuum.
Alce.ἀλκή robur.
Alcides:hercules dictus:quia fuit uir fortis:& famoſus:Nā alce ἀλκή græce latine uirtus idea græce:latine forma dicitur.
Alcinous rex phæacū cultor hortoꝝ pomiferoꝝ
Alcione:quæ:& alcedo auis marina:quæ in pelago nidum facit:tunc per.vii.dies mare non mouetur.
Alcione: maritima auis: medio fere hyemis: qđ tēpus fouēdis partubus habet deputatum. ouat in harenis deponit & per.vii.dies fouet:educitq; pullos:ſeptemq; alios adiungit:quibus adoleſcant. Tantam aūt gratiam diuinitus indultam his.xiiii.diebus habet hæc auis:ut in his nullos motus procelloſæ tempeſtatis nautæ horreſcāt quos dies alcyonidas uocant. Nonne uos paſſeribus pluris eſtis ait dns. Confide ergo homo.
Alchionium in littore maris inueniſ in locis ſcopuloſis:quod alii aſperam uocant:& generatur de ſpuma maris.
Alomene:ppriū ciuitatis:uel mater herculis:
Alchomaniū metrū:qđ cōſtat dimetro hypercatalecto:ut ē hoc.uita quieta nimis caret ingenio.
Aldius dr qui adhuc ſeruit patrono.
Alæ dicūtur:in quibus pennæ p ordinē fixe ſūt: Alæ turme equitū ideſt eqtes.xxx.dicte q; tegūt pedites uice alarū.Alæ piloſa membra ſub brachiis dicūtur:ex eo q; ex his in modū alarū motus brachioꝝ inchoet:quas quidā axillas dicunt:q; ex his brachia mouentur. Nam. cillere eſt commouere:has quidam ſubhirtos uocant: q; in pleriſq; fetorem reddant.
Alebra:quibus quis alitur.
Alea:tabula luſoria dicta a quodā qui hūc luſū ĩuenit.Alea nomine pirgus dr q; per eum teſſeræ pergant:Calculi uocati:q; leues ſint & rotundi:Teſſeræ dictæ quia quadræ ſūt ex oībus pti bus:hi ſunt & lepuſculi:eo q; ſaliēdo diſcurrāt: unio id ē canis.Trio.i. ſuppus Quadrio plana.
Allec.piſciculus ad ſalſamenta idoneus. uel liq̄men ex piſcibus.
Ales:fœmininum.ſed etiam maſculinū ĩueniſ.
Alecto:una ex tribus furiis:luctificā interpretat maxima furiarum dicitur a uergilio.
Allectare frequenter allicere.ſpectare.

Allectus ab allicio cis:electus ad aliquid.
Aletas:eruditus.
Aleph:prima littera hebræorum:apud nos.a.de us interpretatur.
Allegare:insinuare.mittere,mandatis instruere.
Allegoria:mysterium.similitudo.
Allegoria:aliēi loquiū:cū aliud sonat:aliud itel ligiť:ut tres littore ceruos cōspicimus.i.tres duces.Allegoria ꝑ sniā pntis loci:notari oportet aliud:& aliud significari:Allegoria a quibusdā spiritualis itelligētia acciditur:sicut beatus gregorius:qui ea quæ per figurā dicta uel facta sūt de xpo uel ecclesia allegorice iterpretať: habet aūt septē spēs:Ironiam antifrasin:ænigma. carientismos.paroemiā:sarcasmon.antismon.Item allegoria uerbis siue operibus aliqñ figurat historicā rē:aliqñ typicā aliqñ tropologiā.i.moralē:rationalē qnq; anagogē.i.sensum ad superiora ducētem.Aliqñ ista omnia in facto:ut tēplū quod fecit Salomon iuxta historiā domus dñi iuxta allegoriam uel typicum corpus dñi.Iuxta tropologiā ecclesiam.iuxta anagogē supernam patriā.Similiter hierusalē:ciuitatē & hoīes: animā ecclesiam.& patriā cælestē significat.
Alligurire:degustare ex ad & ligurire.
Alleluia exprimiť laudate:dominum.
Alleluia hebraice:latine laus dei.
Alleluia nomen domini.laudate dominum:aut certe benedicnos deus simul ī unū: quia simul sumus in unum:per fidem & unanimitatem digni sumus a domino benedici.
Alemanni:gens galliæ dicti: ꝙ iuxta lemannum fluuiū stent.
Allenæ:cortigiæ frænorum.
Ales:quælibet auis ab alis dicitur gerendis:fœminium est:sed etiam masculinum inuenitur:cuius genitiuus alitis facit.
Alere:nutrire pascere.
Alexander magnus alexandriam condidit urbē: quæ caput est ægypti.Iste uicit Illiricos Thracas Thebas.Sardis.Iudeam.Babylona Hircanos & Medos:Parothonium condidit Babyloniam reuersus ueneno periit.alexādria αλεξανδρια dicunt græci & alexandrea Sic nicia & nicea & similia.Alexandros dicunt græci:nos alexander sicut menandros menander:meleagros meleager.
Alpha prima littera apud græcos:quæ significat unum:sicut cætere secundum proprium ordinem significant.
Alpheus hebraice.latine milesimus.siue doctus interpretatur.
Alpheus fluuius helidis iuxta Pisas deus marius
Alphemius:uagus uel proprium;
Alpheus αλφειός.i.candidus uel fluuius. Aliter moribus sacer.
Alfita.i.polenta.
Alga nascitur in aquis: dicta ab algore aquæ uel ꝙ alliget pedes:purgamentum maris uel hærbam.
Algeo es:unde algesco inchoatiuum idest frigeo inde algor ris.masculinū idest frigus quod etiam hic algus huius algus facit:inde algidus.algida algidum.
Algemo:dolor.
Algidus:mons est ab urbe duodecimo miliario..
Alia:urbs Italiæ iuxta cannas:ubi annibal romanos deleuit.
Alia:fluuius campaniæ.
Alias:idest in alio tempore: interdum aliter: ad alios fines.
Alibi:in alio loco:
Allibrum dictum:ꝙ in eo loco librātur idest,uoluuntur fila.
Alica græcum:genus frumenti.
Alibre:alimentum.
Alicastrum:simile est alicæ.
Allicere:psuadere:ex ad & licio:qđ nō est ī usu.
Alicubi:uspiam.in aliquo loco significat.
Allicula:signum uestis.genus uestis.
Alicidæ:gemini œthus & ephialtes: qui ex ossa & pelio deiecti sunt.
Alienigena commune est:sed tamen figurate per allothetam iūgitur cum neutro.sic cætera a genere composita:ut granigena.
Alietus:auis similis aquilæ:sed maior.
Alietus a græco alietos auis:qui uulgo smirilium dicitur uel sparauerius.
Alienum æs:pecunia fœneraticia.
Alienus:extraneus.
Alienus:na,nū.& alieno as:cōponiť alienigena.
Aliger:auis alas gerens uolucris.
Aliger:cupido dicitur:quia cito uolat.
Alifani:calices poculorum.
Aliuia.i.incorruptum quid:ut unguentum
Alimenta:instrumenta.cibaria hoc alimentum. ab alo,alis:lui.
Alimonia fœmininū.nutritia esca dicta ꝙ eius sumptu corpus alitur.
Alimentum incorporale Alimonia uero corpora lis intelligi potest:inde alimones ab alimento. quo nutriuntur dicti.
Alioquin ꝙ si minus qđ si ñ uel aliter:si alio mō feceris cōiunctio rationalis uel collectiua.
Aliorsum:aliam in partem.
Alipedes:equi ueloces q̄si alas pedibus hñtes.
Alypson est quando pro homine īgrato grata ponitur persona.
Aliptes:unctor.
Aliquatenus:aliqua ratione.
Aliquātis per:aliquādiu.p aliquantum tēporis. Aliquando aduerbium temporis infinitum ante penultima acuitur:ne duæ partes putent uel causa differentiæ ab aliquanto.
Aliquis alicubi aliqñ aliunde aliqua absolute ꝓferuntur:& infinita sunt tm̄:ut aliquis uenit:alicubi fuit:aliqñ contigit.
Alio:ad locum.
Alibi:in loco.
Alias in alio tempore.uel aliter.ī.alio mō.

Alſunde uero de loco & per locum dicitur.
Aliquatenus aduerbiū & alicubi & aliquādiu ali unde aliorſum aliquotiens aliquando aliquantum aliquantulū: cōponitur & aliquāti ſper.
Alites uolucres ab alis.
Alis fluuius aſiæ interioris: regnum Medorū terminat.
Allium dictum q̄ oleat: cuius odorem uenenata fera ñ ſuſtinet. leo quoq; & pardus fugiunt: corporibus tamen humanis ſalubre eſt: nam ſuo calore deducit & mingitur ac interius medicatur doloribus. oculis uero in cibo crebrius ſumptū caliginem inducit.
Alius de multis dicitur.
Alter de duobus.
Almus. ma. mū. ſanctus pulcher. excelſus: ab alē do dicitur.
Alma: mons apud firmium.
Alnus nunc populus: unde naues fiūt dicta: q̄ alatur amne. alnus ſcapularis ſummitas uel lignū: quod eſt urna.
Alos alas. ui. auram moueo quaſi abala: unde alitus pro alatus. i. ſpiritus flatus. Alo uero alis uifacit tam altus q̄ alitus ſecundū priſcianum: uñ & alitor & altor.
Allobrox allobrogis de gallia: gallus. rufus dr̄.
Aloe ſpecies aromatica amariſſimi ſuci: herba reſiſtens uermibus & putredini.
Aleo in india gignitur & arabia: arbor odoris ſuauiſſimi ac ſummi.
Allopathia paſſio ab alio in aliū tranſiens.
Allophi ideſt alienigenæ. hi ſunt philiſtei uel paleſtini ab iſrael ſeparati: exorti ſūt a Celio filio meſſiam.
Alogi heretici dicti: q̄ logon ideſt uerbū dei non credunt.
Alogus nota: quæ in libris adhibet ad mendas.
Alopecia capillorum fluor ex malis humoribus naſcens dicta alopecia a ſimilitudine uulpeculæ: quæ græce. αλωπηξ alopex dr̄.
Allotheta uariatio generis per alienatiōem uel mutationem.
Alpæ urbs galliæ: ubi momecrius fluuius oritur.
Alpes: ꝓprie mōtes aerii galliæ nā gallo& lingua alpes alti mōtes uocāt: Sūt aūt ubi gallia ab Italia diuiditur: unde alpinus & tranſalpinus.
Alpe curiæ a cucio rege dictæ: ubi eſt tritona.
Alphita: polenta farina.
Alpes: cū ſemp plurale ſit quomodo ſyrtis. tñ ſingulariter a pœtis profertur: unum tamen alpē & aliud ſyrtim facit.
Alpini uenti ab alpibus flantes.
Alſi alſiſti ideſt frigui. ab algeo ges alſum alſu facit unde fit aloſus. i. frigoroſus.
Altanus: flatus qui in alto ē ideſt ī pelago.
Altare: q̄ſi alta ara ſupius tantum ponebatur.
Altea malua ſiluatica ubiq; naſcitur dicta: q̄ ī altum ſurgat.
Alteribalanis dr̄ lucernarum uſibus aptum.
Altercor aris pro quo alterco: uerba coniicio.
Alter de duobus: unde alternus: na. nū. & alternatim & altero. as. alteratio: componitur altercari & alteruter: quod eſt ex duobus integris alterutrius ex corrupto & integro.
Alteruter. tra. trum. & contra. Ambo uterq;.
Alterutrum. ad inuicem. magis ſignificatiōis duas habet partes. alterutrū aut hoc aut illud aut utrunq;.
Altilis ab olendo dicitur ideſt pinguis gallina eo q̄ alatur.
Altitudo cōe nomen excelſo & ꝓfundo.
Altitudo cōponitur ex alto in alto.
Altilia uolatilia ſaginata ſtudio.
Altilia ab eo qđ eſt alere dicta quaſi alitilia: ſaginata enim dicuntur.
Altilitas ab alendo. ipſa res quæ alitur.
Altimeter quo metiuntur altitudines. quod dam inſtrumentum eſt.
Altittonus. i. deus.
Alto. as. nutrio uel altum facio ſubleuo.
Altrinſecus dextra leuaq; alterutrū.
Altriplex: duplex. doloſus.
Altrix: nutrix.
Altū quaſi alatū: unde alto as. altus cior. iſſimus
Altū ſuperius & inferius dr̄: ad utrunq; enim pertinet: altū nāq; dicimus cælū & altum mare.
Allubeſco: faueo & conſentio.
Allucere: iactare.
Alucinare uana ſomniare.
Allucinatio lucis alienatio.
Allucinaria uana ſomniaria.
Allucitæ ſomniatores.
Aluearia: præſepia. uaſa apum. uel examina. hoc alueare. aris.
Alluere: perfundere. cōcurrere. inundare: unde alluuium uel alluuio. i. inundatio aquarum.
Alluuia: conſumptiones riparum ex aqua.
Alluuies etiam ab aluo locus cœnoſus uel morbidus.
Alluuius ager: quem paulatim fluuius in agrum reddit.
Alueus fluminis meatus uel cōcaua nauicula: unde alueolus dimminutiuum uaſculum quodlibet uel aluearia.
Alumen dicitur a lumine: q̄ lumen præſtat coloribus tingendis.
Alumnus qui nutrit ab alēdo dictus: licet etiam qui nutritur alumnus dicatur.
Alluta: pellis capræ a luteo colore dicta.
Aluus: inde alueus: unde aluearia: unde alueolus
Aluus: interius receptaculum cibi uēter aſpectus ipſius partis extrīſecus. mō facit hæc aluus lui. ueteres uero hic aluus dixerunt.
Aluius curiæ polipticū ſcriptū. cōmētaria: codicilli: tabulæ: monumēta: annales: hiſtoriæ libri
Albus prætoris: noīa curialium: ubi ſunt ſcripta: quæ ſunt recitanda. tabula eſt: & habet albis litteris ſcriptos iudices & ſenatores.
Allux: pollex in pede.
Amma auis nocturna ab amando dicta hæc &

ſtrix dicitur a ſtridore:
Amabo:unde amabilis comicū aduerbium:
Amadryades deæ fontium a gentibus dicunt q̄s & nymphas quidā mōtiū dicunt.
Amæ uaſa ſunt:in quibus ſacra oblatio continet
Amalech iterpretat lingens terram uel populus lambens ſiue relinquens uel lingēs populum ſiue declinans.
Amalthea:propriū illius capræ:quæ louē i creta nutriuit.
Amanare extra manare.
Amandat:relegat extra longe mandat:
Aman interpretatur iniquitas.
Amani:a quo dicti ſunt amanitæ:uocatur populus meus.
Amanus mons ciliciæ uel mons cappadocum qui & taurus dicitur:iterpretatur deus uigiliaꝝ diabolum exprimit.
Amaracus gēus floris iocūdi odoris: ab amaraco puero:q dū ferret unguenta caſu lapſus ex confuſione & commixtione odorem creauit.
Amaritium unguentum:unde unguenta optima amaritana uocantur.
Amarillis:proprium fœminæ.
Amare ardenter.diligere uero leuius intelligit.
Amarina genus uirgulti amari.
Amarchat cappadocū lingua agmen interpretat
Amarus a ſapore tractū.eſt enim inſuaue.
Amacor:amaritudo.
Amarcha miſer.
Amarchas peccata.
Amarchetes miſeros.
Amartigema græce de peccatoꝝ origine.
Amaſias interpretatur populum tollens.
Amaſenus:fluuius uolſcorum.
Amaſius dictus q̄ ſit pronus ad amorem:
Amatheus interpretatur delinquens.
Amathus inſula ueneris.
Amaxa:græce axis dr.
Amazones fœmine bellatrices dicte q̄ ſimul uiuerent ſine uiris quaſi amazoin: ſiue q̄ aduſtis dexterioribus mamis mammes dicantur.
Amazones gothorum mulieres a uiris relictæ.
Ambages uerboꝝ circuitus:obliquitates:incertū iter ab ambigo:unde ambigioſus circuloſus.ambagibus plenus.
Ambio bis.biui.ſeduco deſidero.unde ambitus & ambitio.cupido honoris.
Ambigo.gis.deficit præterito.
Ambeſus circū eſus.ab edo cōponitur.
Ambifariam:ex ambabus partibus.
Ambigenes loca flexuoſa:anfracta difficilia.
Ambigere:dubitare cōponit ex am & agere Inde ambiguū eſt:cū id qd ſcriptū ē duas aut plures res ſignificare uidetur.
Ambire:cupere:circumire honores appetere.ex am & ire: inde ambitio ideſt gloria.blandities gloria forenſis.
Ambitioſus quoq; q honores ambit:ſuperbus.
Ambitus ēt quod quando eſt participium penultimam producit qūando uero nomen corripit.
Ambitus circuitus.
Ambitus iudiciū i eū:qui a largitione honorē ſuſcepit amiſſurus dignitatem.
Ambitus iter uicinoꝝ edificia locus duoꝝ pedū & ſemis ad circūeundi facultatem relictus.
Ambigua ouis dicebat: quæ cū geminos pareret cū ipſis altrinſecus poſitis ſacrificat unde deriuatur quaſi ab utraq; parte habens agnos.
Ambligonius dr ille triangulus:qui hebetem angulū habet.ut hic.
Ambo.i.uterq; a greco αμφω derīuatur.
Ambo uterq; alteruter relatiua ſunt: & iō uocati uos non habent.
Ambonem dicendo gradum ſignificamus.
Ambro:deuorator. profuſus. luxurioſus glutto conſumptor patrimonii.ganeo.popino.
Ambrones:populi ſcythiæ qui carnibus ueſcunt humanis.Nam broſis græce cibus dr.
Ambroſeum:odor diuinus.
Ambrotos αμβροτος homo dicitur immortalis,nam brotos βροτος homo βρωσις græce cibus dr:quia iter cætera aīalia cibo grationali utitur.
Ambroſīa:eſca deoꝝ:quā latini apium ſaluaticū uocant.
Ambroſius cæleſtis odor uel ſapor diuinus pulcher.
Ambulacrum ſpatium ambulandi.
Ambuſilla:uenter.
Amburere:circumincendere.
Ambubagæ mulieres tibicines ſyriacæ:
Amburbale uel amburbiū ſacrificium:quod circuit ciuitatem.
Amebœum carmen duos ītroducit:ſed difficilior ps reſpondet:qa nō pro ſuo arbitrio ſed aut maius aut contrarium rñdet.
Amelum genus herbæ dicta q̄ iuxta fluuiū melam naſcatur.
Amelū:proprium loci.
Amœna loca dicta:quod amorem præſtent iocūda.uiridia.
Amen:uere.fideliter uel fiat: quod eſt hebræū: ſicut allias.& ſicut in cælo a Ioanne audita ſunt ita in terris cunctis gentibus,pnūciare.hæc duo uerba ab apoſtolis ſunt tradita.
Amen qd ē iuramentū uel affirmatio hebraice: latine ſonat uerū: ad cōfirmādū uera eſſe quæ dicta ſunt:in fine ponitur.
Amendare:abſcondere.extra cōmandare.
Amentia:perpetuū.dementia uero tpale ē uitiū
Ameni ſine mente.
Amentū dictū:q̄ media haſta ligatur:ut iaculet uinculum eſt.
Amera hora.
Amerina retinacula uimina ab urbe amerina dicta.
Amenſias:interpretatur rogans.
Amerina urbs.i qua uimen multum naſcitur.
Amerinum enim oppidum eſt italiæ.

Ametaboton ſine tranſitione: Nã. a. ſine: metabaſis tranſitio.
Ametiſtus lapis pretioſus unus de duodecim unde amethiſtina ueſtis eiuſdẽ coloris corripit penultimam ſti ante na.
Amethiſtus lapis indicus inter purpureas gẽmas tenens principatum: non ex toto igneus.
Amethiſtus præcipuus colore uiolaceus flãmas euibrat aureas notulaſq; purpureas: prætendit cor humiliũ chriſto commorientium.
Amethiſtizontus dr̃: quia eius extrema ſignacula in amethiſti morem exeunt.
Amphiballus byrrhus uillatus uel planeta.
Amphi: græce utrinq;.
Amphibena ſerpẽs dicta: q; duo capita habeat.
Amphibia ſunt genera piſcium.
Amphibolo, ambigo, dubito, uñ amphibola dubia.
Amphibologia: dubietas dictionis: ut aio te eacida romanos uincere poſſe.
Amphibrachus dictus: q; ĩ utraq; parte breuẽ habeat ſyllabam: in medio longã ut amænus: nam brachys eſt breuis.
Amphybrachis huius amphibrachys.
Amphimacros græce latine amphimacrus dicit̃.
Amphimacrus eſt: cum ex utraq; pte longa ĩ medio eſt breuis ſyllaba: ut ciuitas: nam macros. i. longus.
Amphion quidã cithareedus perfectus atq; thebanus fuit: hæc omnia ſicut plura alia per ph. ĩterdũ ſecũdũ hoc: q; græca ſunt: atq; per. f. latinum quandoq; ſcripta inuenies.
Amphitaba ex utraq; parte uilloſa tapeta.
Amphitheatrum locus rotundus ad ſpectaculũ factus: Theatrum enim ex medio amphitheatrum ẽ: quod eſt ſemicirculi figura.
Amphiciſii. bimembres.
Amphitrita: dea maris, matrona neptuni.
Amphitrites: neptunus: ex amphi. i. circum & tridente: quem tenet. uel eſt mare.
Amphitrites uxor neptuni.
Amphitrius mare: unde ſuperiora deriuantur.
Amphora dicta: q; hinc & inde leuetur: recipit enĩ liquoris pedem quadratum: frumenti modios Italicos tres.
Amphoreus ἀμφορεύς græce: hæc amphora latine.
Amphitheoſis: conſecratio.
Amphryſus fluuius Theſſaliæ: circa quẽ apollo ob occiſos cyclopas diuinitate ſpoliatus. Admeti regis pauit armenta: unde amphryſius dr̃. Inde etiam fit amphryſius, ſia, ſium.
Amiger: uulgo ſpatarius.
Amionton: lapis ueneficiis magoꝝ reſiſtens.
Amianton ligni genus: quanto plus arſerit: tanto mundius inuenitur.
Amyclas proprium nautæ.
Amycus græce propriũ fuit hominis. amicus latine dictus quaſi animi cuſtos.
Amiclus faſcia pectoralis.
Amicus ab amãdo cuius diminutiuũ ẽ amiculus
Amicitia ẽ uolũtas erga aliquẽ rem bonarũ illius cã: quẽ diligit cũ eius pari uolũtate.
Amicari ab amico dicit̃. & amicitia & amicabilis uel amicalis. i. amicitiæ aptus.
Ami dicũtur uigiliæ cuſtodiæ.
Amicio. cis. cooperio. ueſtio. circũligo. ab amico uel ex am & icio: uñ amicio & amictus pticipiũ
Amycla ciuitas lycaoniæ: in qua fũt nati caſtor & pollux.
Amigdon ciuitas aſiana: inde amigdalina.
Amigdalon græce: latine longa nux: hæc dr̃ nucula minor nux uel amandula.
Aminadab iterpretat̃ cõcupiſcentia amãs, pnepos fuit iudæ: uel interpretatur mei populi ſponta neus. i. chriſtus.
Aminea genus uuæ q̃ſi ſine minio. i. rubore: albũ enim uinum fert. Amineus rubens.
Amiculũ meretricũ pallium lineum: hoc matronæ ſumunt.
Ami ſaxatilis piſcis: dictus q; ñ niſi hamo capiat̃
Amitinus q ex ſorore patris. i. amita procreatur.
Amiſon ciuitas ponti nobilis.
Amiſtidas paruiſſimũ ad potandũ aptum.
Amita ſoror patris quaſi alia mater dicta.
Amitei. fuſtes, palli.
Amita magna ſoror auĩ.
Amiternũ oppidũ cãpaniæ fuit.
Am græcã prepoſitionem περι ſignificat ut amplector amputo ambio: ubi iterponitur. b.
Amnis fluuius ab amoenitate dictus frõdibus redimitus.
Amner patris lucerna interpretatur.
Amneſtia obliuio malorum. ἀμνηστία
Amnites: durus lapis ſimilis uitro.
Amor inhians hr̃e: qđ amat̃: cupiditas ẽ eoq; fruens lætitia: & fugiẽs qđ aduerſat̃: timor. Id ſi acciderit ut ſentiat̃ triſtitia, inde mala ſunt iſta ſi malus ẽ amor: bona ſi bonus. Sancti ergo metuũt cupiũt gaudẽtq; dolẽtq;. Metuũt pœnam æternã: cupiunt uitã æternã: dolẽt differri a re: gaudent in ſpe. Item metuunt peccare: cupiunt bñ agere: dolẽt ĩ peccatis: gaudẽt ĩ opibus bonis & in ſimilibus Nam ut ait apoſtolus. Triſtitia apud deum pœnitentiam operatur: mundi aũt triſtitia mortem.
Amo. as. at. ide dr̃ amator: amatrix amatio Amatius, tii. amabilis. bilior. biliſſimus amabiliter: amor. ris. inde amicus: unde amicitia & amicor. aris. componitur adamo. as. adamans. tis. & deamo. deamas. & readamo. as.
Amo. as. unde amaſco &. amaturio defectiuum.
Amocriſis genus gemmæ harenis & auro intermixtis.
Amodo: deinceps.
Amœbeum carmen dr̃: cũ duo paribus uerſibus canunt: & aut maius aut contrariũ alter rñdet.
Amoliri: diſſipare, amouere, abducere.
Amolum flos farinæ tenuis dictum quaſi a mola egeſtum.

Amomum dictum: q̄ cynamomi odorē habeat, frutex botruosum fœmen reddēs sibi cōnexum flore albo hoīum somnos suauificat.
Amons: potens fortis uel populum diuellēs.
Amona: calamus mensure.
Amon interpretatur fidelis nutricius uel populus turbidus in se confidens.
Amoniacus sal sub arenis in cyrena inuenitur.
Ammō dr̄ iupiter. i. arenarius uel aries libyæ. Nā dum in libya bacchus sitiens iouē oraret: dicit arietis sibi in similitudine apparuisse: fontēq; ostendisse: & iō sibi templū fecisse: ī quo cornutus aries pingitur.
Amorreus interpretatur amarus uel uiliabūdus dictus ab emor patre sichem: q fuit filius chanaam: unde amorrei dicūtur.
Amos interpretatur potēs fortis uerecundus uel populus albus. propheta domini fuit.
Amoth interpretatur aqua paterna.
Ampelopraſſon aridelū. in uineis nascitur.
Ampelos agrios uitis agrestis alba. Ampelos leucos seu ebryoma quā latini albā uitē uocant succus bachar eius lacuberibus siccis prestat.
Ampelos melas μελαϛ uitis nigra: eademq; labrusca cuius folia hedere similia.
Amphiles tuscorū lingua maius mensis.
Amphisa prouincia grecie.
Amphitheatrum circum spectaculum.
Amphicircos dubius circus quasi pleniluniū.
Amplare amplaris coclea. signum. campana.
Amplexor & amplector cōia sunt.
Amplitudo ē potentia maiestatis aut aliquarum copiarum abundantia magna.
Amplū: qđ late patet: & per multa diffūditur.
Amplius: quasi in utraq; parte plus.
Amri interpretatur crispans meus.
Amsanctiualles: quidā locus Italiæ: cuius ualles descendunt ad inferos. i. ex oī parte sancti.
Ammualles secreta loca. conualles: quasi circumuallatæ.
Amula: uinarium uas.
Amulæ dicūtur: quibus offert deuotio siue oblatio: similes urceolis.
Amurca fex olei a mergendo dicta.
Amussis regula qua utūtur artifices ad dirigēda saxa: unde examussim.
Amussus tacitus. non mutiens.
Ana græce sursum: est aūt interiectio deprecātis.
Anna interpretatur gratia eius. i. dei gratia fæcūdata.
Anabibazon. i. sursum scandeus.
Anabs: dubium.
Anabrata. i. pulpita grādus scænæ.
Anaboladgium: pallium. amictus lineus fœminarum: quo humeri operiūtur: quod græci uel latini syndonem dicunt.
Anachoresis est heremus græce. inde anachorita heremita recluſus: qui deserta petit & solus habitat.
Anacreontica metra: quæ anacreon composuit.
Anacephalos: recapitulatio græce.
Anacoluton est: ubi inuenit quot sine tot: uel ecōtra: ut illud Quot sunt summa bonis ima para ta malis.
Anacoluto figura ē: quæ aliquid dicit: quasi prætermiserit ante.
Anadiplosis congeminatio uerboꝝ: ut hic uiuit: uiuit tamen: uel qñ ex ultimo loco præcedētis uersus: sequētis iterat principiū ut illud: certēt & cygnis ululæ sit tytirus orpheus. orpheus i siluis. iter delphinas arion.
Anaphora repetitio eiusdem uerbi per principia uersuum: ut dixit balaam filius beor dixit: hō cuius odoratus in naribus eius iterat.
Anaglypha uasa græce dcā q̄ supius sint sculpta.
Anaglypha. i. eminens pictura.
Anaglyfarius sculptor.
Anaglyfi. sculpti.
Anagoge ducens sensum ad superiora: locutio ē quæ de premiis futuris & cælesti uita futura aptis uel misticis sermonibus dlsputat.
Anagoge excelsa intelligentia: superior sensus.
Anagnia ciuitas uersus campaniam.
Analepsia. i. anathemia: hinc uitia epilenticorū creantur ex anathemia stomachi in cerebri superiores partes. dicta analepsia eo q̄ sanas ptes capitis sensu priuet. Nascitur aūt uel fit ex negligentia stomachi: aut ex nimio cibo aut potus frigidos bibendo siue nimium cogitādo uel ex digestione ciborum aut ex luxuria.
Analetica. i. resolutoria: qđ ē mediū uolumen cōmenti super perihermenias appellauit bœtius: ubi omnes syllogismi rhetoricæ artis resoluūt
Annalia: opa per singulos annos.
Annales consules.
Annales: libri annua continentes acta.
Annales eoꝝ quæ nostra ætas non uidit: historia quæ uidimus.
Ananias dei gratia interpr̄tatur uel ouis hebraice qui & Sydrach lingua chaldæa: quod interp̄tatur decorus meus.
Anaginosco ανα γινοσκω̄ græce legere.
Anamātiton uoluntarie peccantium. uoluntariū peccatum.
Anaminisis commemoratio eius quod oblitos fuisse nos fingimus.
Analogia initium uel rectitudo alicuius uerbi.
Ananeel interp̄tatur dei gratia.
Anapæstus pes ex duabus breuibus & lōga: ut bonitas. dictus quia remissionibus & ludis hic pes magis sit dicatus.
Anarchia: ubi nullius est potestas.
Annare: natare.
Anas ab assiduitate notādi auis dicta: ex quo genere quædā germaniæ dicūtur: qđ plus cæteris nutriant.
Annas. i. contrarcha.
Anasceue astrictio in his rebus: quæ ueri similes ñ sunt sed pro ueris ponunt: huic est contraria cateſceua: quia contra fuisse repugnat.

Anaſteſis:reſurrectio.
Anaſtrophe:uerbo⁹ ordo præpoſterus:ut litto-
ra circum.
Anaſtrophe ꝓuerſio: nã ana per:ſtrophe uerſio
dicitur.
Anathema ꝓditio.Maranatha domini aduentus
ſyrum ẽ:unde anathemare.i.abominari.
Anathematizo as:qđ ẽ maledico.
Anate:ſollicitudine.cura.
Annates proximi.
Anatomici:medici mẽbra aperiẽtes uel alta ſcru
tantes iterpretatur.
Anatomen:apertionem.
Anatus miſer.
Anathole:oriens.
Anathot nomen ciuitatis,uicus diſtãs tribus mil-
libus ab hieruſalem.
Anatrupa ſtomachi uitium hoc ẽ ſẽſum euertẽs:
cum quis uomit quod accipit.
Anchea ferrũ in ſcuto:quod manu tenet.
Anceps:dubius iſtud an illud capiat generis oĩs.
Anciæ:cincĩni depẽdẽtes iuxta aures. ab auribus
græce dicte.
Ancilla ab ancillos græce ſuſtentaculum.
Ancon αγκων græce latine cubitus.
Ancillari.i.famulari.humiliter ſeruire adulari:
ꝯ unde ancillator adulator.
Ancila uirga aurea.
Ancyle:ſcuti buccula.
Ancyle ſcutũ breue rotondum:qđ romanis cælo
lapſum dicitur:qđ Romæ de cælo lapſũ:dictũ
ẽ ꝙ ibi eſſet caput orbis. ad cuius ſimilitudiné
alia ſunt facta in templo martis. dictum quaſi
anxille:qđ ẽ ĩ circuitu labrum habẽs Nã an cir-
cum xillon labrum ſignificat.
Ancirotũ ſubtractio de multis cordibus uel ſicut
αγκυρα anchora:q̃ multa rem fortiter tenet
Anticyræ:inſulæ:ĩ quibus medicinalia colligũt.
Anchiſes:pater fuit æneæ.
Anchiſoy αγχισου græce latine anchiſæ facit
ſicut cætera:quæ in ou faciunt.
Anciſtrus græce latine hamus.
Anchyſeos hellenos lingua ſeptember menſis.
Anelo ꝑ anelor.i.euacuo ꝑficio haurio.
Ancon ciuitas ſupra mare hadriaticũ:quã dolo-
pes edificauerũt.ab ancon. αγκων græco cur
uum uel cubitus.
Ancones:ĩcaſtraturæ uncini.
Anchora:quaſi ancia ideſt curua manus dens fer
reus.
Anchoræ.ſunt:quibus iactatis naues in alto deti
nentur.dictæ ꝙ quaſi hominis manus ſcopulos
uel harenas cõprehendant.Nam χειρ χειροσ
græce manus.
Anchora ſuperior:nota eſt quæ in libris apponit
ubi magna ẽ res.Anchora inferior: ubi aliquid
uiliſſime denunciatum eſt.
Anthrax ανθραξ græce carbunculus.
Anchras:conualles uel arborum interualla.
Ancuba:ſuccuba:ſubintroducta.
Ancuſa hærba ſanguinea.
Anctus:excruciatus.
Andabatæ:gens quædã:qui clauſis oculis pugnãt
Andena:inſtrumẽtũ ferreum foci.
Andes pagus:unde Verg.natus eſt.
Andiolas:dubias:moleſtias.
Andiganer & arigauer.i.in ſanitate & infirmitate
interpretatur.
Andra androna maris cõcurſus angiportus.
Andreas græce uirilis: ſecũdũ hebræos decoru
uel reſpondens iterpretatur.
Andreas apoſtolus frater petri apud ſcythiam &
achaiam prædicauit.ibiq; in ciuitate patras cru
cifixus eſt.ii.kalendas decembris.
Andreia ανδρεια ſiue ισχις iſchys fortitudo
dicitur.
Andria:dicitur fabula ab andro:q̃ eſt inſula græ-
corum.
Androdã natus:Lapis colore niger põdere & du-
ricia inſignis:unde & nomen traxit, precipuus
reperitur in africa.Thrahere autem in ſe argen-
tum dicitur uel æs:quiq; attritus ut æmatites ĩ
colorẽ redigitur ſanguinis.
Androdama:gemma argenti.
Androgeus:minois regis filius.
Androgynoſus:qui utrunq; habet ſexum:hermo
phroditus Ander ανηρ enim uir γυνη gyne
mulier græce.
Androgeni:gens quædam:hermafrodita.
Andromada filia cephei regis æthiopũ a miner-
ua inter aſtra locata propter perſei uirtutem q̃
eam a periculo draconis liberauit.
Andromache:uxor fuit hectoris.
Anedioſus tædioſus.
Auelus,a,um,cõponitur ex an & alo alas.
Ampius,auguſtus,unde anelo,as,i,anxio,ide ane
litus,i,incitator ſpiritus uel flatus.& auelia.i.
agonia.
An ne:ſiue an non aduerbium interrogandi.
Anemos græce uentus dicitur.
Aneſis ανεσις requies.
Anethũ hærba oĩbus cognita,acerrime feruens:
mictualis eſt.
Anethum cũ.h.herba hortolana in cibo ſumpta
calefacit:& ſtringit odorifera: prohibet etiam
ſternutamentum naribus oppoſita.
Anethium unguentum ex anetho & oleo factũ.
Annet:fulget.
Anfemerinus: quottidianus ſynochus ex colera
naſcitur.
Anfiſci:græce dicũt qui ex utroq; latere umbrã
tranſmittũt:nam circa meridiem ĩ auſtum um
bram mittere putantur.
Anfiperi:circum circa græce dicitur.
Anfractus:circuitus.iter difficile dictum ꝙ utra
q; parte frangatur.
Angeli græce: hebraice malaoth: latine nuncii:
officii nomen eſt cũ mittũtur: ſpiritus uero no
mẽ nature eſt quod ſemper ſunt.
Angelium:annunciatio.

Angelici:heretici quidam qui angelos colunt:
Angaria:publica officia dicũtur.
Ange nomen montium cum coronis:
Anger:cruciator uel ſerpens.
Anguitudo anxietas ab ango:uel angulus:quia in diuerſa ſe torquent.
Angina:glãdula.morbus fanciũ:tubera porcoꝝ.
Angere:ſollicitare.afficere.cruciare.
Angia ferrũ iter bucculã ſcuti:
Angilla ſerpentina ab angue.
Angicia:nemus marſie.
Angiportus uicus ſine exitu uel locus deſertus ſine conuentu:ubi flexura ẽ.uel anguſtus & flexuoſus in modum anguis.refugiũ nauis.ædiũ artium.hic angiportus ti.& hoc angiportum.
Angyſtrum ανκυστον græce hamus.
Anclare:haurire.
Anguis ſerpens dicta ꝙ ſit anguloſa.i.tortuoſa.
Anguilla ab angue dicta: ꝙ ei ſit ſimilis: quæ cũ fortius premitur citius labitur.
Anguilla qua coercentur in ſcolis pueri quæ uulgo ſcutica dicitur:
Anicii:inuicti dicuntur ανικητοι Anichos enĩ græce inuictus dr̃.
Anien.nis.inde anienus.na.num.
Anien fluuius quarto milliario ab urbe.
Anie iterpretaf quaſi ananoia ανανοια ideſt recognitio uel quaſi anna.i.libertas.
Anniferme:anni numeri.
Anni:circuli.
Aniles:leues.ab anu.i.uetula.
Animaduerſio:ultio.ſnia in reum:ab aĩaduerto:
Animal cõe nomẽ ẽ oĩum animã habẽtiũ: dictũ ꝙ animef ſpiritu & moueaf:aĩalibus aũt nomẽ dedit adã:animatũ uero qcqd animã ideſt uitã habet dr̃:ſicut hõ.bos.arbor.hærba.
Animal ab animo uel anima.
Anniculus ab anno deriuatur.ideſt agnus:qui habet unum annum.
Anima eſt ſubſtantia incorporea:itellectualis rõnalis:inuiſibilis.immortalis:habens ignotã originem:nihil terrenum in ſe mixtum.
Anima inde animula:ab animo as.compõitur ex animo mas.hic & hæc exanimis & hoc exanime
Animus a quo animoſus animoſitas componif: magnanimus magnanimitas:puſillanimus:longanimis:unanimis & animæquior.
Anima nomen habet ab aĩo ideſt uiuifico.
Anima ẽ uitæ:unde & ſanguis dicitur:quia ĩ ſanguine eſt uita.Animus uero conſilii & uigoris & diſcretionis.
Anima dicta quaſi ανεμοσ:quod græce dr̃ uẽtus:eo ꝙ ſemp ſit ĩ motu ,pprio & corpora moueat uel quaſi anie.i.ananoia:qđ græce recognicio dr̃:uel cõponitur ex a & νεμω nemo:quod græce tribuo dr̃ eo ꝙ attribuat uitã corporibus uel quaſi ania latine.i.uacua quod ẽ icorporea: uel quaſi a.i.ſine αιματοσ æmathos.ſ.ſãguine uel anaemath ideſt ſuperior ſanguis.
Animus eſt uoluntas animæ mens ſenſus eius.
Anima cum ſit una eadẽq;:pro diuerſitate tamẽ affectionẽ uaria ſumpſit uocabula:qm̃ ipa ẽ ſpiritus:quo cõtemplamur:ſenſus quo ſentiamus: animus quo ſapimus:mẽs qua itelligimus: rõ q̃ diſcernimus:uoluntas qua conſentimus:memoria qua recordamur:anima q̃ uegetamur. hæc omnia una eademq; eſt anima.
Animæ oculus ẽ mens purgata aſpectus uero recta uirtus uel pfecta rõ:uiſus aũt itellectus.
Animatus quaſi animo acutus:aioſus uero aĩo & uiribus plenus.
Animus æquus uoluntas:pars animæ ẽ qua ſentitur & ſapitur.
Animi pluraliter ſuperbiam ſignificant.
Animi perturbationes generales ſũt quattuor cupido.gaudiũ.timor.& triſtitia. Cupido cũ qs ſperat quod nondum habet. gaudiũ ꝙ letatur ex eo quo iã fruitur.timor cum amittere refugit. Triſticia cum iam de amiſſione dolet. Sed ſpes & timor de futuro:lætitia uero atq; dolor de eo quod iam euenit.
Aner ανηρ græce uir.
Anius mons boctiæ.
Annit:inccumbit.
Anniti:opitulari.conari.
Anniuerſarium anni dies expleta:
Anniuerſalis dies.anno expleto in eodẽ die.
Anobarba:flaua barba uel dura.
Anocatum ſurſum & deorſum:qñ uẽter & uomitus ſimul ſoluuntur.
Anologiũ dr̃ qđ ſermo inde predicetur.
Anologia græce,ſimiliũ cõparatio:ſiue prepoſitio dicitur a ſine nomos lex:cuius hæc uis eſt ut quod dubium eſt ad aliquid ſimile referaf qđ non ſit dubium:& incertis certa probãtur: hæc fit octo modis:qualitate:comparatione:genere numero:figura:caſu extremitatibus ſimiliũ ſyllabarum & ſimilitudine temporum. Si unũ defuerit non eſt analogia:ut lupus lepus: diſſentiunt enim caſu at regulariter eſt utrum trames ſit maſculinum.Simile eſt illi in omni declinatione limes erit igitur maſculinũ.
Anologia:ſimilitudo locutionis:
Anoia ανοια græce rei notio dicitur.
Anodia medicamenta: quæ ad preſens mitigant non ſonant.
Anomala inæqualia: ut fero fers & ſimilia.
Anomala quando ſtellæ particulas addunt & detrahunt.
Anomala extra regulam:nam anomia græce iniqtas dicitur.i.ſine lege.
Anopſii nigri colores.
Anomala extra regulam.nam a ſine νομοσ nomos lex.
Annona:alimonia.anni copia:tractum eſt a tẽpore cũ romani ad cibos uocaba nr̃.i.nona.
Anaſtrophe conuerſio.
Anorexia:faſtidium.
Anquina funis nauis:quo anthenna ad malũ cõſtringitur.

Anquirens pro adquirens dicebant.
Anquiromagus genus nauigii celer. dictus: quod anchoris & aliis instrumentis sit aptus.
Ansa: circulus quo uas tenetur.
Anser: auis quæ nocturnas excubias celebrat. ab assentio: unde anserinus.
Anser dictus a similitudine annatis de eiusdem noie.
Antagonista: recerrator: prouocator.
Antaclasis: quæ eodē uerbo contrariū efficit sensum: ut expecta non expecto: imo peto: ut expectes.
Anticatauton: græce reciprocum.
Antanacaston ꝑsegoriā appellationē reciprocā.
Antandrus: insula uicina troiæ.
Antapodosis quotiēs media primis & ultimis cōueniūt: ut apud persium. Scire tuum nihil ē: nisi scire hoc te sciat alter.
Antarcticos: quartus circulus cæli dictus eo q; cōtrarius sit circulo areticon qui dicitur australis
An græce adnegatiua est coniunctio.
Ante significat pro græcū: & tunc est præpositio localis uel tēporalis: quæ cōpōit & separat: uel ē aduerbiū & significat pteron. i. antea: deriuatur ex hoc antiquus. q̄. um. ex quo antiquarius.
Andestinas græci paradestes dicunt.
Antebiblium: codex datus pignus pro codice.
Antecænia merēda quasi post meridiem edēda.
Antecellere: anticipare: præuertere: ꝓuenire: excedere.
Antediem: hoc est anteq̄ legem statuant.
Antedicimariæ: heretici dicti qui uirginitati mariæ contradicunt.
Antegenitus qdā fuit pythagorici dogmatis.
Antella ornamentū equi dicta quasi ante sellam & postella quasi post sellam.
Antelibanus contra libanum: loca sunt quæ sup libanū montē orientem respiciunt.
Antelongior quadrangulus: cū unum latus nō solum unitate sed binario uel amplius aliū præcellit: ut bis quattuor.
Antelucare: ante lucem surgere.
Antelucanus. na. num. tempus ante lucem.
Antimetabole: cōuersio uerboꝝ: q̄ ordine mutato cōtrariū efficit sensum: non ut edā uino: sed ut uiuam edo.
Antichioc nomen bestiæ in apocalypsi. Interpretatur enim honori cōtrarius. i. antichristus deo contrarius.
Antenna: lignū i trāsuerso mali positū: per quod dependet uelum. dicta quasi ante amnē.
Antenor: princeps troianorum.
Antepedes obsequia amicoꝝ: circūpedes seruoꝝ
Antesignanus: ꝓpugnator signoꝝ: prius signifer
Antes: capita ordinum uinearum.
Antestari primus testari: uel ante iudicem statuere: uel teste uti ante iudices.
Antesterion septēber mensis lingua quorūdam.
Antacus princeps troianorum: q̄ filius terræ fingitur.
Antibacchius uel palimbacchius pes dr̄: quia iteratur ab actione. constat ex duabus lōgis & una breui: ut natura.
Antycira. ē insula ubi abūdat belleborū ad capitis purgationē necessarium: & ponit ꝓ helleboros antiqua parte templi: quæ ortus respicit.
Antidotū græce dicitur ex contrario datum contraria enim contrariis curantur.
Antipona græce uox reciproca duobus chꝛis alternatim psallentibus.
Antiphrasis: controuersia: contrarietas: anti contra: phrasis locutio.
Antiphrasis sermo ē contrario intelligendus ut manes. i. mites eo q; sint immites.
Antigorio: quemadmodum uel in primis.
Antigraphus: nota est cū puncto q̄ i libris apponitur ubi in trāslatiōibus diuisus est sensus.
Antipeargosis græce retributio beneficiorum.
Antipodes genus mōstri i libya plātas uersas hns post crura & octones digitos in plantis antipodes dicti: qd cōtrarii nostris uestigiis putantur.
Antipophora obiectio tacite qōni sic at tu fortasse dixeris mihi. cōtraria relatio. rnsio culpati.
Antiquarii libellarii qui antiqua scribunt.
Antiquū annoꝝ multoꝝ ut antiquum seculū uetustus uero annis enumerat dictū quasi anteq̄.
Antiq̄re. i. euacuar̄. uel ad pristinū statū reuocar̄
Antisagoge est contraria inductio cū aliquid difficile ē & contrarium cōferimus ut difficilis rō belligerandi: at plena fidei & pietatis.
Antis ē anni ordo. antes uero extremi uinearum ordines uel maceriæ quibus uinea clauditur dicuntur a lapidibus uel assis eminentioribus: nā proprie antes sunt eminentes lapides uel colūnæ ultimæ in maceria uel fabrica. ad cuius similitudinē extremi ordines uineaꝝ dici possunt.
Antis capillis mulieꝝ a fronte pendentibus.
Antisigma lr̄a C cōtra C græce latine oppositа.
Antistare precellere.
Antisigma nota i his uersibus quorum ordo mutandus est.
Antisigma cū pūcto ubi i eodem sensu duplices uersus fūt & dubitat̄ qui potius sit eligendus.
Antistes tis sacerdos & princeps q̄ ante altare stat.
Antistropha reciproca cōuersio qñ totum respōsorium conuertitur.
Antithesis positio lr̄æ pro littera ut olli pro illi.
Antitheton ubi contraria cōtrariis opponunt̄ & pulchritudinem sniæ reddūt. ut frigida pugnabant calidis: humentia siccis.
Antitheta græce cōtrapositа ut cōtra malū bonū ē. & p ifamiā & bonā famā oppositiōes sunt q̄si cōtra thetā litterā mortuorum.
Antichristus: qui cōtra christū uenturus ē dr̄.
Antonoma græce. pronomen dicitur latine.
Antonomasia uice nominis posita ut maia genitus pro mercurio.
Antroici græce aduersi nobis dicūt̄ illi. i. qui ex altera parte perustæ zonæ habitare dicuntur.
Antrapoditice: cōtrapositiue.

Antho · græce flos.
Anthr aciits lapis ignei coloris.
Anthrax tumor acutus a feruẽdo græce dicit̃.Anthrax carbũculus uel calculus p̃cioſus lapis.
Antiochiã ciuitatẽ Seleucus unus ex pueris alexãdri cõdidit.cui nomẽ p̃ris ſui antiochi ipoſuit; ipſa eſt caput ſyriæ.
Anthiochiæ ſunt duæ.una in ſyria:altera in piſidia ab antiocho condita.
Antifates qdã q humana carne ueſcebat̃ : ex ſtrigonibus feris fuit.
Antroponorpheon uel antropomorpheſis mandragora græce:dicta q̃ habeat formã hominis radix eius.
Antropofagi:gens græce ſic dicta q̃ humanis carnibus ueſcant̃.
Antroniſcus:incaſtratura.
Antroporphitæ:heretici dicti:qui deũ humana membra arbitrant̃ habere:quæ in diuinis libris ſcripta ſunt.
Antropos græce latine homo dr̃ eo q̃ ſurſum ab humo ſubleuatus ſpectet quaſi anatropos.i.ſurſum uerſus anthropus homo.
Antrũ αντρον græcũ eſt latine ſpecũ dr̃.uel antra quaſi atra:ideſt obſcura loca.
Anualles:circũuallatæ ſecreta loca.
Anubis lingua ægyptiaca mercurius dr̃:quĩ colit̃ ab ægyptiis & pingit̃ canino capite.
Annuere:aſſẽtire alicui:ex ad & nuere cõponitur
Anus uetula uñ anilis quaſi annoſa.cuius diminutiuum anicula.
Anus res rotunda & ĩtus uacua uñ anulus inde cõponit̃ inanis & uanus.
Anulare candidũ dr̃ quo mulieres & picturæ illuminant̃.fit ex creta admixtis uitreis gemmis anus uero quaſi inanis maſculinũ & ſecũdæ declinationis circulus uel foramẽ p̃ qd̃ exit ſtercus inde cõponit̃ anutergiũ.
Anui per diminutionẽ dicti ab anis.i.circulus : q̃ ſunt circũ brachia.
Annus dictus quaſi anulus ideſt circulus.ĩde annuus ideſt unius expleti anni & anniuerſariũ.i. circulus totius anni in eodẽ die uel anniuerſale quod eſt idem.
Annale etiã q̃ eſt ſingulor̃ annor̃ opus.
Annus cuius diminutiuũ eſt annulus denoiatiuũ anniculus.ideſt unius anni agnus.
Annus alius ſolaris alius lunaris:qui fit.xxx.diebus uel duodecĩ lunationibus.Alius magnus qñ oẽs planetæ eodẽ modo poſiti ad priorẽ curſũ cõueniunt aut iubileus qui ſeptenis annor̃ hebdomadibus ideſt.xlix.trãſactis fit.Eſt etiã uniuſcuiuſq; planetæ annus.
Annus ut uolunt a circuitu tpis dr̃:qa ueteres annũ pro circo ponere ſolebãt:uel dr̃ ab inouãdo cũcta quæ naturali ordine in eo tranſeunt.
Anxius:triſtis ſollicitus:ide deponẽs anxior aris. ideſt moleſtor.
Anxiferius:ideſt mæſtificus.
Anxur:ciuitas.ppriũ iouis maſculinum.
Anxyrus dr̃ iupiter barbatus.
Aon mõs boetiæ ubi poetæ muſas dñt morari.
Aonii thebani ab aonia regione.
Aon mons boetiæ a quo aonides muſæ dñr.
Aoth interpretat̃ habitatio uel glorioſus.
Apagere:abſcede & uade.
Apageſis recede.ſis ſanus:ſis pacificus ideſt tace.
Apanſa lingua cappadocũ nouember menſis.
Aparctias græce ſeptentrio.
Apparet qd̃ uidet̃ uel cognoſcit̃ :paret uero qd̃ obſequit̃ :qd̃ deficit futuro infinito
Apparitor obediens dictus:q̃ appareat & p̃ſto ſit ad obſequiũ:ĩde etiã apparitoriũ:ubi quecũq; res parant̃ :uel adiutorium.
Apparitio quoq; ideſt oſtẽſio:quæ græce epiphania dr̃.
Apparitis eſt:cũ id qd̃ in aio quaſi iudiciũ deposueramus:opportune repoſcimus.
Apathes impaſſibilis græce.
Apathia græce impaſſibilitas.
Apella iudæus ſine pelle.
Appellatiua noia dicta:quia cõia ſunt & multor̃ ſignificatione conſiſtunt.
Appellatio eſt cõis ſimiliũ nunciatio ſpecies nois ut homo uir fœmina:uel qua intelligunt̃ habẽtes aiam.
Appellatiuũ ab appellando dictũ : quia ſub una uoce corporaliter & icorporaliter multa comprehendit noia.
Appellare:aduocare.
Appellare ad me compellere.
Appelleos:decẽber menſis macedonũ lingua.
Appellitæ heretici dicti ab appelle principe ſuo: q̃ xp̃m nõ uer̃ hoiem:ſed fantaſma dicũt.
Appendere eſtimare perpenſare.
Appeninus mons italiæ dictus quaſi alpes pœnici quia pœnicus hannibal hoc aperuit.
Appenita:ideſt ad intima.ĩ.penitus.
Aperio repperio cõperio a perio cõponit̃ : qd̃ nõ eſt in uſu:uel a pario:qd̃ antiquitus fuit quartæ declinationis.
Apeicia uel exyregmia.ĩ.indigeſtio.
Aper a feritate dr̃ commutata.f.in.p.aper ſignificat diabolũ uel ducẽ ferũ.
Apercularius:effractor.
Apes apis cuius dĩminutiuũ pro ẽ hẽt in lõgã:Priſcia.apicula:q̃uis Ouidius:hæc apis dixit:cuius diminutiuũ habet apiculã.
Apes dictæ qd̃ pedibus ſe inuicem alligẽt uel pro eo q̃ ſine pedibus naſcant̃ apes ſuũ regẽ defendunt:eo icolumiñ mutant mentẽ amiſſo eo fidẽ & mella diripiunt ex agonia idiſcreta æqualitate lateq; componunt.
Apex picis dictus:q̃ lõge ſit a pedibus.i.ſũma pars uerticis uel cæli uel galeæ uel mõtis uel lr̃æ.ideſt uirgula:uel honor:uel diſtinctionis nota.
Apex pileũ ſubtile:quo ſacerdotes gẽtiles utebãtur:ab apiẽdo.i.alligãdo:nã uirgula q̃ in pileo erat cõnectabatur filo:quod fiebat ex lana hoſtiæ.

Apiaſter herba uenenifera:quæ & apiruſius uocatur: qa cõtractis neruis q̃ſi ridentẽ hoiem mortificat:hic eſt ſardonia Priſcia.apiaſter ab apio.
Apianæ ſunt uuæ:quæ dulce uinũ faciũt:uñ apianæ dicunt ab apibus has infeſtantibus.
Apiaſtræ aues:quæ apes comedũt:uñ & dicunt.
Apiariũ ubi ſũt apes:ſicut auiariũ ubi ſunt aues:uiolariũ ubi ſũt uiolæ:roſariũ ubi ſũt roſæ.
Apiago dicta:q̃ flores eius apes maxime appetãt.
Apio pis,ideſt ligo.
Apicioſus:caluus.
Apiſcor uel adipiſcor antiqtus cõe ideſt acquiro:
Apis rex fuit argiuoꝝ:qui trãſuectus in ægyptũ:cũ ibi mortuus eſſet:ſerapis dictus eſt.
Apis ſignificat uirginitatis formã ſiue ſapiẽtiam & nõ malo inuaſorẽ.
Apis apud ægyptios taurus eſt ſerapi conſecratus quẽ in memphite p̃cepta dantẽ centũ antiſtites ꝓſequebant,huius imaginẽ iudei fecerunt i heremo.
Apiſſimũ:otium largiſſimũ.
Apiũ genus herbæ:dictũ q̃ eo apices ideſt capita antiquoꝝ triumphantiũ uel poetaꝝ coronabantur:quo internoꝝ uiſceꝝ doloresgrauiſſima ſopiuntur:huius corona ebrietatem dicitur prohibere.
Apiũ ſiluaticũ,quẽ græci ambroſiã dicunt.
Apii foꝝ:nomẽ oppidi.
Aplayſoy littera parthica.
Aplanos:ideſt firmamẽtũ dictũ ſine plane ideſt errore.
Applicare admonere:iuxta ponere.
Apliſtia:ſuperfluitas:crapula:ſaturitas.
Apluſtre:armamentũ nauis:uel uelũ ſupplemẽta nauis,i.conta & remi.
Apocalypſis græce reuelatio dñ:quã dñs meus Ioannes ob euangelii p̃dicationẽ in iſula pathmos relegatus ædidit.
Apoca litteratura.
Apocope:abſciſio de fine:ut ſat pro ſatis.
Apocataſtaſis:oĩum reꝝ uolubilitas.
Apocoenon ideſt figura a cõi:ut ait Proſper hoc pater hoc uerbũ:hoc eſt & ſp̃ũs almus.
Apochryſis:deauratio.
Apocoenon:excõmunicatus.
Apocriſarius:theſaurarius uel legatus.
Apocryfa:ſecreta ſcripturæ ſũt quaꝝ occulta origo nec patens p̃ribus:in quibus apocryphis & ſi inuenit aliqua ueritas:tñ ꝓpter multa falſa nulla eſt in eis canonica ueritas:quæ recte a prudẽtibus iudicant nõ eſſe ſanctoꝝ eoꝝ credenda:q bus aſcribunt.
Apodanea dicta eccleſia ſancti mihaelis a pedis ueſtigio ibi impreſſo.
Apodix:ſocia comes.
Apodylon:ferula.
Apodixis ἀποδεῖξις eſt oſtenſio.
Apodeteriũ ubi deponunt ueſtes lauantiũ: nã & apodeterin græce latine exuere.
Apodiſteriũ græce:ubi ponunt res in balneo.
Apophaſis ἀπόφασις græce affirmatio & negatio.
Apophatica græce negãtia:ut dies eſt dies nõ eſt.
Apopha abnegatiua.
Apophereta uaſa a ferẽdo poma uel aliqd dicta.
Apoflegmatizãdi ſũt.i.caput eis purgandũ eſt.
Apogeũ:ædificiũ cõſtructũ ſub terris,i.antrum.
Apolimon:excõmunicatio.
Aporiſis:cõpoſitis uel circũciſis.
Apolauo ἀπολαύω græce potior pfruor.
Apollinariſtæ heretici dicti ab apollinare:q dñt xp̃m corpus tñ ſine aĩa ſuſcepiſſe.
Apollo agẽtibus ſol dr̃ eo q̃ ſit ſolus.Titan dicit quaſi unus ex tytanibus qui aduerſus iouẽ nõ fecit.phæbus quaſi ephebus,i.puer:uel græce nouus pulcher.Pythuis a pythone ſerpente quẽ ſagittauit uñ pythia ſacra celebrant.
Apollo.i.exterminans q̃ humores ſuo calore pellat dr̃ ἀπὸ τοῦ ἀπόλλειν:ideſt pdere noxius:qui & infernalis dr̃.
Apologia excuſatio uñ apologeticũ ſatiſfactiõis iudiciũ ueꝝ teſtimonium.
Apologus ex rebus humilibus forma cõpoſita ad uiuendũ ut ſermo inter niurẽ urbanum & ruſticanum.
Apolus:diuinus.
Apologeticus liber ideſt ſatiſfactionalis:
Apoplexia ἀποπλῆξια ſubita ſãguinis effuſio quæ ſuffocat & interimit.Apoplexis enĩ græce percuſſio.
Aporia:anxietas:tædium:uulnus ſtimulus:abominatio.
Aporiari:attribulari:cõuiciari:uel q̃ſi paup abiici.Nã aporos græce paup.
Aporia dubitatio ſimulãtis ſe quis ſit aut quando dicatur.
Aporia ἀπορία græce indigentia fluxio deriuatio,ſordes.
Apoſiopiſis eſt cũ id qđ dicturi uidebamur ſilentio intercipimus ut quos ego ſed motos p̃ſtat cõponere fluctus:ſuſpenſa locutio.
Apoſiopoſis quædã figura ubi ponit aliquid extra librum.
Apoſtata qui recedit de uia iuſta poſt baptiſmũ:& ad idola cõuertit.
Apoſtolus græce:liſſa hebraice:latine miſſus dr̃ inde dr̃ apoſtolicus & apoſtolatus:componitur coapoſtolus.
Apoſtoli:heretici quidã hoc ſibi nomẽ ſumentes qa nihil poſſidentes ꝓpriũ nequaq̃ recipiãt aliquid in hoc mundo poſſidentes.
Apoſſragiſma ſignaculum anuli quod cæræ infigitur.
Apoſtema:malũ quod diuerſis collectionibus.i.cauſis euenit.apoſtomas enĩ græci collectiones uocant.
Apoſtrophe:trãſitus.regreſſus:reuerſio:
Apoſtrophe ἀποστροφή eſt i aliquẽ diſtricta cõuerſio cũ in aliquẽ conuertimus actionẽ apud iudices.

Apoſtropha:pars circuli dextra & ad ſūmā lr̄am appoſita ſic.
Apoteleſmata græce argutiæ res geſtæ.
Apothecæ uel horrea græce repoſitoria uel recō ditoria:eo q̄ in his elaboratas fruges reponant.
Apotheoſis de diuinitate.
Apotheſis repoſitio.
Apo græca p̄poſitio tithemi τιθημι pono.
Apotheoſis ttanſlatio in deos laus.
Apotheoſis græce cōſecratio mirabile uel laus ſiue deitas.
Apotonia maior pars ſemitonii quæ a latinis deciſio dici p̄ot.
Apozima græce aq̄ cocta cū uariis cōdimentis.
Aprica loca quæ ſole gaudent q̄ſi αφρικη.i.ſine horrore ſiue q̄ ſint aperto cælo.
Apricū locus tēperatus ſine uēto:nemoroſū:man ſuetū:amœnū:opacū:
Appretior.aris.cōparo.
Apricitas:calor.
Aprilis mēſis dr̄:eo q̄ germīa in flore apiant:græce uero xādicos:hebraice niſam:ægyptiace parnuth:macedonice ſanēticus appellat.
Apernus na.num.ferus aſper:ab apro.
Apſum:uelus lanæ.
Aptare:cōponere.
Aptum:ornatū fixum:
Aptū:ad tps:utile ad perpetuum.
Aptota:ideſt īcaſualia ſūtq; indeclinabilia ꝓprie tn̄ dicenda quæ noīatiuū ſolū hn̄t ut iupiter:q & nomīatiuus inuenit & nō accipitur etiam pro obliquiis.
Apulia ꝓuincīa ubi cōditū eſt brunduſiū:uñ apulus ideſt homo apulia.
Apud p̄poſitio adiungit loco uel pſonis & ſignificat ωκρα græce locale.
Aqua ſignificat doctrinā uel populum & in malo tentationem:
Aqua ſignificat p̄dicationē ſanctā.unde ſolomon Aqua ꝓfunda uerba ex ore uiri & torrēs iundās fons ſapientiæ.
Aqua intelligit ſapientia aut ſpiritus ſāctus: ſeu populus.
Aqua dicta q̄ ſupficies eius ſit æqualis:īde aquatilis aquaticus:aquoſus:aquarius:& cōponit ad aquare uerbū.
Aquilium ſumma pars capitis.
Aq̄liculus uentriculus ſed ꝓprie porcorū pingue do ſuper umbilicū.
Aquarii:heretici dicti quia aquā ſolā offerūt in calice ſacramenti.
Aquarius:ſignū dr̄ in cælo.
Aquila ab acumine oculoꝝ:dicta quia irreuerbe rato uiſu ſolē aſpiciat.
Aquila ſignū in cælo.
Aqla aqlinus ſicut muſtela muſtelinus facit.
Aquilū antiqui dicebant fuſcū uel nigrū.
Aquili ſpecies demonū qui in ſimilitudine aquarum apparent.
Aqlo uentus ad ſiniſtrā ſeptētrionis dictus q̄ aqs ſtringat & nubes diſſipet:ē enī gelidus & ſiccus idē & boreas:qa ab hyboreis oris flat.
Aqs ciuitas alpiſcutiæ ubi ſūt aquæ calidæ.
Aqtania regio ab obliqs aqs ligeri dicta.hic a circio oceanū q aquit anicus ſinus dr̄:ab occaſu hiſpaniā hēt:a ſeptētriōe & oriēte lugdunēſē & ab euro.& meridie narbonēſē ꝓuinciā attingit.
Ar apud hebræos menſis ſecūdus dr̄.
Ara græcū eſt:qd̄ latine dr̄ pietas.
Ara cū altare ſignificat per.a.ſolā ſcribit & ꝓducit penultinā:cū uero cubile porcoꝝ per aſpirationē & breuiat:ponit enī pro focis:ꝓ penetralibus:pro ſacris.
Ara dicta q̄ uictime ibi ardeāt uel a p̄cationibus quas græci aras dicūt.
Arrabo bonis dictus quaſi arra bona:qd̄ enī dat pro cōiugio bene dat:qd̄ uero pro fornicatione nō arrabo dr̄.
Arra dicta a re ꝓ qua dat:ut nō ipſa ſicut pignus reddat:ſed ipa ſibi manēte cætera cōpleantur.
Araba interpretat inſidiæ.
Arabia iterpretat ſacra eo q̄ ſit regio thurifera.
Arabes hi ſunt & ſabæi dicti quia in mōte arabiæ ſunt:qui dr̄ libanus.& antelibanus ipſa eſt ſaba & panchaia.
Arabes humiles uel campeſtres.
Arabia auguſto terræ tractu ad orientē uerſus ad pſicū ſinū extēditur cuius ſeptentrionalia chaldæa claudit:occaſū ſinus arabicus.
Arabs arabos græce: hic arabs bis & arabus bi latine.
Arabici hæretici dicti ab arabia:i q̄ ſūt orti dicētes aīam & corpus ſimul mori:ſimul reſurgere
Arabicus:lapis ſimilis ebori.
Archid cabalcada.
Arach filius chanaā:qui arcas condidit oppidū i radicibus libani.
Aracynthus mons thebanus iuxta mare:alii.i acta ſeu attide eſſe dn̄t. Verg.in actæo aracyntho.
Aracuſia regio ab oppido ſuo ſic dicta.
Aracūculæ foſſæ paruæ iſtar aratri ſulci.
Aradias filius chanaā:a quo aradii ſunt q̄ aradiū inſulā cōdiderunt.
Aradia gēma ex patria dicta eburnea eſt.
Aram interpretatur gens:uel altus hiero:iracōdiam ſonat.
Aranea genus piſcis:dictus q̄ aure feriat.
Aranea ſignificat humanā fragilitatē.
Aranea uermis ab aere dictus:q̄ in aere fila gerat bombix.
Arachne ꝓpriū fœminæ:quæ in araneā dr̄ mutata:quia cū diana cōtendit.
Arapēnis a poetis dicitur:ab arando ſcilicet: ipſe eſt actus quadratus undiq; finitus pedibus.cxx.
Ararac mons armeniæ:in quo arcā poſt diluuiū. hiſtorici ſediſſe teſtant.
Arar uel araris fluuius galliæ germaniæ.
Arare ab ære:quia prius ære arabat.
Aratrū ab arando quaſi araterium.
Araxis amnis armeniæ in orente.

Arbæ hoc eſt quattuor: quia ibi abrahã Iſaac & Iacob in inferiore ſpelunca duplici ſepulti ſunt & ipſe princeps Adã in interiore hoc eſt ebrõ hæc prius dicta arboch.

Arbiter iudex: medius: iterpres: ſed arbiter fit ex uoluntate: iudex ex lege, facit arbitri ſecũdum Saluſtiũ: ſecũdũ uero regulam Priſciani tertiæ eſt. Inde deriuaſ arbitriũ collegiũ arbitriorum multoꝝ: ideſt conſenſio.

Arbitrari ex animi iudicio: iudicare ex lege communi antiquitus.

Arbor uel arbos fœmininũ a robore deriuatum: eius ſeruat declinationẽ. Arborum oĩa ſpecialia noĩa fœminina ſunt: ut hæc ficus: acer: excepto oleaſtro maſculino. Nã nec ſiler neutrũ: nec rubus maſculinum inter arbores poni debent. Sic quoq; ſpinus. Arbor ſignificat hoĩem bonũ uel malũ ſecundũ fructũ ſuum uel uoluntatẽ. Arbor fructifera & ſterilis dicitur: arbos uero non niſi fructifera, dicuntur aũt ab hærbis: eo q; prius omne naſcens in hærbam pullulet: genere aũ tẽ fœminina arbores dicimus: poma uero neutro: exceptis paucis: hic oleaſter: hic ſiler: hoc buxũ: licet hæc buxus dicaſ.

Arbuſta arboreta loca ſpiſſa arborũ: poma ſilueſtria dicta quaſi arboris haſta: uel loca ubi arbores ſũt: ſicut ſalictũ: hoc arbuſtrũ: neutꝝ lignũ uel fructus: hæc arbutus uero genus arboris paruæ: pomũ rubeũ habet frondeſq; raras.

Arca dicta: q; arceat uiſũ uel furẽ. Arca ab arcendo dicta: fines enĩ agri cuſtodit: eoſq; adire prohibet.

Arcades ab arcade rege dicunt filio Iouis & caliſtonis. hi ſũt græci ſicyonii nũcupati a ſicyonio rege: qui primũ agyalei uocabant. Inde arcadia ſinus archaiæ: quã arcas condidit.

Arcas oppidum ad radices libani: quod condidit arach.

Arcadii magiſtri heſiodi. hic arcas proprium huius arcadis: hic & hæc arcas gẽtile de arcadia arcadis facit.

Archangeli græce ſummi nũcii dicti: q; primatũ teneant inter angelos Arcos ἀρχός enim græce princeps latine.

Arcanũ dictũ q; ab eo oẽs arceantur inde arces dicuntur: a quibus hoſtes arcent: quæ ſũt excelſæ partes urbis.

Archarius: auctor diſpenſator.

Archæ græce locus ſublimatus doctrina magiſtri hic & hæc archos.

Archelia regna: neutri generis.

Archetypus principalis figura: arceo arces cui arcitũ tu: uñ arceſſo: & arcus huius arcus: a quo architenens cõponiſ & arci baliſta.

Artus, ta, tum. ad differentiã arctus ideſt urſa: artior artiſſimus. Arx arcis arcitenens: arto artas: a quo ars artis: unde componiſ ſollers tior. mus. ſollertia: artifex artificiũ. artificioſus: lners iertia ab arto articulus: a quo articulare & articulatus: artus artus: a quo cõponiſ ſecundũ quoſdã arma ideſt artuũ munimen. ab arceo arca arcarius cõponiſ exerceo: a quo exercitus & exercito tas: & coerceo. unde carcer.

Arceſſo ſiui ab arceo deſiderativũ dici põt.

Arceſſo dr̃ ab arceo pro adcio antiquitus: qd nũc accio dr̃ ex ad & cio compoſitũ.

Arcere compellere cõſtringere.

Arceſſere: aduenire: cõpellere prouocare.

Arceretus: conflictus.

Arcera uehiculũ in arce: ſed nõ eſt plauſtrũ.

Archeogonie: initiũ genus.

Archimandrita pater ſpiritualiũ ouiũ heremita agens annos fere. l.

Architector aris, cõe antiquitus.

Architectus: princeps uel magiſter architectorũ.

Architectus magiſter fabricaꝝ: uel fundamenti: qui domos tegit.

Archia principia ἀρχή græce principat⁹ uel initiũ.

Archiepiſcopus ſũmus epõꝝ: qui tã metropolitanis q̃ epis preſidet.

Archigenes: princeps medicoꝝ.

Arcifinius ager dictus: q; certis linearũ menſuris continet: ſed arcent fines eius obiectu fluminũ montiũ arboꝝ.

Archilochiũ heptametrũ: cõſtat tetrametro bucolico & tribus trocheis: ut ẽ hoc Lineapiſcator tibi concidit in pfunda ponti.

Archilochia metra ab iuẽtore archilocho dr̃.

Archilochũ conſtat dimetro hypcatalecto: ut eſt hoc: pulchra figura crucis ſemp auarus eget.

Archimagirus princeps coquoꝝ.

Archipoſia princeps bibendi.

Arciſtis uel arciſta ſagittarius.

Archeſteriũ græce monaſteriũ.

Architriclinus maior domus. uel domo princeps triũ lectoꝝ quia in lectis ſolebãt comedere. Nã archos ἀρχός græce princeps tri. triũ κλίνη cline lectus.

Arcitenẽs apollo dictus: q; arcũ teneat.

Arciua uel archiuia armaria: tabularia dicta: q; arceãt: ideſt phibeãt uiſũ. hic arciui librarii uel armarii dicunt.

Arcora dicunt quæ ſup columnas fiunt.

Archoitor ægyptioꝝ lingua auguſtus menſis.

Archontiaci hæretici quidã a principibus appellãtur qa quæ deus fecit angeloꝝ opa dicunt.

Arcticos primus circuitus celi uerſus ſeptẽtrionẽ ideo ſic dictus qa itra eũ arctos eſt. i. urſa.

Arctos græce urſa dr̃ quæ & ſeptentrio: qa ſeptẽ ſtellis conſtat.

Arctos maior caliſto plauſtrũ noiaſ ppter ſimilitudinẽ: nã quinq; pro carro: duæ quæ uno loco uidenſ: pro bobus habenſ: ea uero quæ ſeqtur plauſtꝝ arctophylax uel bootes dr̃ uel arcas. arctos minor cynoſura hæc phœnice noiaſ: quia phœnices hanc nauigando obſeruant.

Arctos fœmininũ eſt & appellatum: nã duæ arctiſũt maior caliſto uel elice. i. ſeptẽtrio minor uero cynoſura dicit.

Arctophylax dictus, q; arcton ideſt elicon urſam

ſequiſ eundē booten dicūt eo q; plauſtro hæret ſignum multis ſpectabile ſtellis iter quas arctu rus eſt quæ a latinis ſeptētrio dī.
Arcturus ſydus poſt caudam maioris urſæ dicta græce quia in p̄cordiis bootæ eſt.
Arctos malus reus.
Architomon antiquitatē uel principatū.
Arcumē a latinis dī q; flos eius coloris uarietate arcū cæleſtē imitet, ipſa eſt Iris uel irica arbor.
Arcus quoddā inſtrumentū dī ſagittas arcēs uel fornix curuatus: aut camera ad ſimilitudinem eius plicitus: quartæ declinatiōis maſculinū. qñ uero pro Iride ponit quæ eius ſimilis eſt: quidā faciūt ſecūdæ: & iuenit etiā fœmininū ab arcitus per ſyncopā fit.
Arcus ſignificat ſcripturas ſāctas ubi fortitudine noui teſtamēti q̄ſi neruo duritia ueteris flexa ē: hinc tanq̄ ſagittæ emittunt apoſtoli.
Arculus diminutiuū ab arcu uel circulus.
Arcū ſecretū uel curuū aliquid.
Arculia: propriū fluuii.
Ardalio: gluto.
Ardea ciuitas. xviii. miliaria a roma hīc & hæc ardeas pro ardeatis gētile eius.
Ardea auis dicta q; ardue uolet. Imbres enim formidās ſup nubes uolat: ut p̄cellas nubiū ſentire nō poſſit: eadē tantalus noīat.
Ardeo des. arſi. neutrū: ardeo uxorē pro amo:
Ardulio altus cū malignitate.
Arduus excelſus.
Area dicta: q; in ea ſint arida: īde areola diminutiuū. Area ſignificat eccleſias: ubi fructus ab integumentis purgantur boni a malis affectu non dum loto.
Areo res. rui. rere facit. i. ſuccaſ: īde arid⁹or. mus
Ariditas & harena: īde harenarius harenoſus. aranea araneolus: areſco ariſta: cōponit ex areo are facio & arefio.
Areꝯ ciuitas quæ nunc fadec dī.
Arelatum galliæ urbs.
Arenantia: ſicca: arida.
Areos bithynienſiū lingua iulius mēſis:
Arepticius: dæmoniacus: ab arripere.
Areſtos ἀρεστός ois modus uirtus. ἀρμονὸ̀ græce artus.
Arethuſa fōs ſiciliæ cū quo ueniens ſubtus mare alpheus miſcet ab elide.
Aretalogus: falſidicus: mendax: artificioſus. arete ἀρετὴ enī uirtus: logos ſermo.
Arfaxath interpretat ſanans depopulationem.
Arfige: gens.
Arga cucurbita.
Argentū a græco: qd' ἀργύριον dī.
Argentū uiuū dī q; excedat materias: q̄bus iniici tur. Inuenit aūt ī metallis ſiue ī argētariis formacibus guttaꝝ cōgregatione tectis inerēs. Sæpe ēt in ſtercore uetuſtiſſimo cloacaꝝ uel puteoꝝ limo: fit ēt ex minio īpoſito cōculæ ferreæ patēa teſtea ſuppoſita: cū circū lito uaſculo circūdāt carbones ſicq; argentū uiuū ex minio diſtillat.
Argeſtes. uentus: chorus.
Argeus mons cappadotiæ nunq̄ caret pruinis.
Argeus uel argius p̄ducit penultimā.
Abargeos: ideſt hō de terra uel p̄priū montis.
Argilla terra uiuida ab argis dicta apud quos primū ex ea uaſa facta ſunt.
Argilla ciuitas eſt.
Argyraſpidæ ob arma deargentata ſic dicti milites qui ſub alexādro militabāt.
Argirippa urbs quædā.
Argirites gēma ſimilis argēto: nā argyrion græce argentū dicitur.
Argyrus uocabat qui nunc nūmus dī qa quā plurimū argento p̄cutiebat.
Argis ſylua.
Argiſteriſta: ſtatōes: nundinæ. popinæ.
Argitis grecula uitis generis albi duo hēt genera.
Argi græce & argiui dicti ab argo rege filio apis. Idem danai a danao rege. Idem quoq; argolici ab argo.
Argiuus ua. uum. ideſt. e græcia.
Argo græce a celeritate dicta: uel q; argus eius fuerit iuentor. hæc prius in mari fuit: uñ in cælum trāſlata ē. huius tota effigies nō uidet iter aſtra ſed diuiſa eſt a pupe uſq; ad malū.
Argos ciuitas theſſaliæ in ſingulari numero neutrū eſt: in plurali maſculinū.
Argo nauis Iaſonis dicta quæ prima apud græcos phibetur. Tullius fœmininū facit: maſculinū pro cōditore nauis. Argus quidam græcus totus oculatus ampho ἀμφώ.
Argutus ta. tū. ſonorus curuatus breuis ab arguo.
Argutus qui argumētū cito iuenit: urbanus in loquendo aſtutus.
Arguere: accuſare: uel oſtendere. uñ argumentū.
Arguo is. ui. Argutus participiū ideſt cōuictus: & futuꝝ arguturus: unde argutor aris cōmune antiquitus.
Argutiæ documentoꝝ experimēta.
Argumēto aris. cōe antiquitus.
Argumentum argute inuentū quod rei dubiæ facit fidem.
Argumentū oſtenſio: nam arguere oſtēdere dicebant antiqui: inde argumentari: ideſt cū quadā neceſſitate p̄bare.
Argumentū p̄batio uel breuis oſo uel fabula uerſimilis uel inſtrm mechanicum.
Argumentū quod in principio libri breuiter causam pandit.
Argumentatio: quæ in diſputatōe fidē aſſertionibus facit.
Argumentū eſt ipſa ſentētia quæ fidem præſtat. Argumentatioq; ipſius ſniæ per oſonē explicatio. Argumentū ratio rei dubiæ faciens fidem. argumentoꝝ uero oīum alia ſunt p̄babilia & neceſſaria: ut ſi quid cuilibet rei ſit additum: totum maius efficitur. Alia probabilia & non neceſſaria: ut ſi mater eſt: diligit. alia neceſſaria & non p̄babilia: ut obiectu lunæ ſolis euenire defectum: hæc tamen aliis p̄babilibus & neceſſariis

approbari poſſunt. Alia nec neceſſaria nec ꝓbabilia ut diogenes habet cornua: quæ non ꝓdidit quæ quidem nec argumenta dici poſſūt. Dialecticus igitur atq; orator probabilibus utūtur ſiue neceſſaria ſint ſiue non: philoſophus uero ac demonſtrator neceſſariū ſiue probabile ſiue nō cū ſola tm̄ ueritate pertractat. Nec ꝓbabile nec neceſſariū ſophiſtis eſt attributū Boetius. Argumentatio uero eſt per orationē argumēti explicatio. cuius duæ ſunt ſpecies ſyllogiſmus & inductio. Sed ſyllogiſmo enthimema: inductioni ſupponitur exemplū. Argumentū dicit: q; arguat mentē: arguit aūt tanq̄ ignarā: ut ītra ſe tanq̄ de ignorantia cōfundat & derelicto mendacio ueritatē deuote ſequatur.

Argus tardus: græce tm̄ ἀργὸς.

Argos celere eſt: homerus primo Iliados κατὰ κῦρα ὠκὺ ἀργοῦ ideſt celeres.

Archiani hæretici dicti. ab archio alexādrino preſbytero orti ſūt: qui diuerſas ſubſtantias p̄ris & filii & ſpiritus ſancti aſſerūt.

Ariblatones: negociatores de loco ad locū tranſeuntes.

Aridā ideſt ſiccā ad diſtinctionē aliorū elementorū: proprie deus terrā uocauit.

Aria: alter.

Arida ſignificat infructuoſi hoīs carnē.

Aricia cōiunx hippolyti iuxta egeriam.

Ariæ mortuorū puluinaria.

Ariel īterpretat leo fortis dei ab ariel Idolo martis hieruſalē ſignificat.

Ariel lux mea deus: de qua Eſaias ꝓphetauit: uæ tibi ciuitas ariel: quā expugnauit dauid.

Aries: pecus. quorundā lingua mars dr̄: uel quod aris primo imponeret: qui ī aliū efferatus capite percutit: a cuius ſimilitudine aries dr̄ bellicū tormētū: a quo muri diſſoluunt. Inde arietare ideſt ad modū arietis aliq̄d ipingere. Inde arietinus na. num.

Aries primū ſignū: quod in martio oritur qui eſt principium anni.

Arietes ſignificant apoſtolos eccleſiarumq; principes.

Arietina uaſa ex āretio Italiæ municipio: rubra ſunt.

Arigius ſanctus quidā fuit epiſcopus.

Arilla ciuitas prope romā fuit.

Arillatio coctio eſt pannicularia.

Arrigo actiuū ſubleuo.

Arimaſpus gens in ponto uel ꝓpriū ducis uel fluuius aurifluus.

Ariſmaſpi hoīes unū oculū hn̄tes: qui cū gryphibus bellantes ſmaragdos lapides illis auferūt.

Ariobarzanes mons aſiæ inter maſſagetas & parthos.

Arioli incantatores dicti q; circa aras nefarias preces fundunt.

Aris ἄρης mars propriū dei.

Ariopagus ἄρεος πάγος locus: ubi erant iudices: nā ares græce mars deus belli: pagos uilla: curia erat athenienſiū: uel ἀρετῆ uirtus: quia ibi tota uirtus ciuitatis erat.

Ariopagitæ athenienſiū curiales uel principales: ariopagos enī athenienſiū curia dr̄.

Aripennis q & actus dr̄ ab arando dictus.

Aripuans interpretat uiſio feruens.

Ariſare gruis eſt qn̄ clamat: ſicut miluus uigit: canis baubat.

Ariſba ciuitas arenoſa in fine græciæ.

Ariſmapus fluuius aurifluus.

Ariſta dicta: q; prius ipſa areſcat.

Ariſtobolus rex iudeorū fuit.

Ariſtophanes propriū poetæ.

Ariſtopicia herba quæ prius mulieribus fœtis ſuperſeſſa poſt partum beneficio uaporis matricē purgat.

Ariſtolocia ideſt raia: ſūt duo gn̄a lōga & rotūda cuius radix trita cū mero potui data uenenorū liberat: & cōtra oīum uenenorū morſus ualet.

Ariſtoteles: primæ & tertiæ declinationis ſicut demoſtenes: euripides: drāces & cætera plura philoſophus fuit: cuius ſectæ ariſtotelici dicuntur.

Arithmetica numerorū diſciplina ſecūdū ſe: græci enī rithmon numerū dicunt uel cōponitur ex ἀρέτη arete græce: qd̄ eſt uirtus: & rithmon numerus. arithmetica ideſt numerorū ratione: ut Ioſephus ait abrahā inſtituiſſe ægyptios primū manifeſtum eſt.

Arritraib ideſt. s. tertia in lege.

Arius populus hiſpaniæ.

Arma ſignificāt multas & uarias res: nō ſolū belli ca inſtr̄a ſed etiā fere oīum artiū ut agreſtiū nauatarū: piſtorū inſtr̄a: quæ oīa hn̄t ſingularia ſua hoc nomē omonymū nō habet ſingulare uel differētiæ cā ab armo generalis ſpeciei eſt. ab armis deriuat armariū librorū: inde armillæ: quæ & brachialia dn̄r: græce ſpichele.

Armentū & inde armentarius: & armo as cōponit armiger armipotens: iermis ſemermis: ideſt nō bene armatus.

Arma ſūt: quibus protegimur: tela quibus pugnamus.

Armegedon īterpretat cōſurrectio iniquorū teſtiū uel mons a latrunculis uel mons globoſus.

Arma generaliter oīum rerū iſtrumēta: uñ ubi reponunt armariū dicit.

Armamēta: firmamēta nauium: uel locus ubi arma ponuntur.

Armamentarium uero ubi tm̄ tela armorum ponuntur.

Armariū: ubi quatūcūq; artiū inſtr̄a ponunt & libri: & in quo p̄cipue arma ſūt poſita: ſicut armētariū in quo armēta: uiolariū in quo uiolæ.

Armacalci nauis armamēta: uel qui ī pupibus arma portant.

Armena græce τὰ ἁρμένα uela.

Armelauſa ueſtis uulgo dicta: qd̄ amī & retro diuiſa & apta in armis tm̄ clauſa fit. c. ablata.

Armellū uas ſanctorū uel uinariū.

Armentia apes eſſentia & extātia.

Armenta pecuaria greges beſtiaꝝ equoꝝ boumq; ſit ab armis quibus ſũt apta dicta: nã ſcutis boũ coria: prælio equi ſũt apti: greges uero cæteri ꝓprie collatæ uictoriæ cã.
Armẽtarius: armẽti cuſtos.
Armẽtariũ uero locus in quo armenta ſũt.
Armenia regio dicta ab armeno laſonis theſſali comite: q amiſſo rege laſone collecta eius multitudine: quæ paſſim uagabaſ: armeniã cœpit: & ex ſuo noĩe nuncupauit. Eſt aũt ſita inter taurũ & caucaſũ cappadociæ uſq; ad caſpium mare ꝓtenſa hñs a ſeptẽtrione cerauneos mõtes ex cuius collibus tigris fluuius naſcit.
Armenia ſilua: in qua tigrides abũdant. armenie duæ ſupior & iferior: ſicut pannoniæ duæ.
Armenicus genus pomi: qd ab armenia uenit.
Armillæ ꝓprie uiroꝝ ſũt ab armoꝝ uirtute quæ quõdã uirilie dicebanſ: eædem & circuli & brachiales rotũdæ: i. bogæ armi: ſpalle. Armi beſtiarũ ſolũmodo: quia hoĩum ſunt humeri.
Armipotens: bellator: armoꝝ potẽs.
Armillũ: uas uinarium.
Armiluſtrius: qd armis locus luſtreſ:
Armitenẽs: armipotens.
Armonia modulatio uocis: & cõſonãtia plurimarum uocũ. pars muſicæ ẽ quẽ diſcernit acutum & graue.
Armon interpretaſ maledictiones ſanctoꝝ.
Arnogloſſos: quæ a latinis plantago dicitur: ideſt agni lingua.
Arnogloſſa: lingua bouina herba eſt.
Arodandaꝝ arbor: quæ corrupte dr̃ lorandrum: eo q ſimilis lauro ſit foliis.
Aromata græce latine odoramẽta ab aere dicta: nã odor quid eſt niſi aer contactus: uel quod in naribus ponunt.
Aromatizare inde deriuaſ ideſt redolere.
Aromatis gẽma odoris & coloris myrrhæ.
Arrogare: aſcribere: deputare: ide arrogãs. i. ſuprbus. Abrogans uero humilis.
Arrogãtiæ oĩs tumor quattuor habet ſpecies cum bonũ a ſemetipſo hr̃e ſe qs exiſtimat: aut deſup ſibi datũ credit: ſed pro ſuis meritis ſe hoc acceꝑiſſe putat: aut cũ ſe hr̃e iactat qd nõ habet: aut cũ deſpectis cæteris ſingulariter uideri appetit habere qd habet.
Aaron interpretatur mons fortitudinis: quia thuribulũ accipiens obuiã ruinæ ſtetit: & mortem excluſit.
Arothen interpretaſ ſcotomatus.
Arpa dicta a gente arpoꝝ qui hoc inſtr̃m muſicũ inuenerunt.
Arpalice una ex numero amazonum.
Arpax dictus: qa arripit ἁρπάζειν eni græce rapere eſt: & eſt inſtr̃m horti: ferreus uncinus dictus q arripiat quod in puteũ cadit.
Arpen accuſatiuũ genus tæli falcati: quo utebaſ Mercurius.
Arpyæ genus auium inſatiabile manducandi ἅρπυιαι græce raptrices dictæ: nã ἁρπάζειν græce rapere ſicut accipitres. Ab ἁρπύξω tamen dicta aſpiranſ.
Arpinatis cõe eſt & arpinatis huius tis dicitur & eſt gentile.
Arpinum: caſtrũ.
Arpi populus italicus.
Arquaturæ forcifes.
Ars dicta: q artis preceptis regulisq; conſiſtat uel ἀπὸ τῆς ἀρέσκης ideſt a uirtute. nam cõſiſtit octo partibus quinq; declinatiõibus: auguſtinus Ars ẽ bñ recteq; uiuẽdi uirtus. Auguſtinus: Ars eſt facultas: quæ per inſtr̃m & materiã competẽtis artificis puenit ad effectũ hæc itaq; ſignificationẽ ſimplicẽ nõ habet ſed intelligit ad plura ut ars poetica grammatica.
Ars eſt eleganter operandi doctrina: uel uſu comparata facultas.
Arſaces reges pſaꝝ: ſicut auguſti romanoꝝ.
Arſenicũ latine auripigmentũ: cuius materia in ponto colligit.
Arſis eſt nocis eleuatio: theſis uero poſitio: ut arma.
Artaba genus menſuræ ſyriacæ: quæ tres modios facit: & trientẽ.
Artare unde artatus: ide artus per ſyncopã: ideſt frequenter arcere.
Artabatutæ genus monſtri dicti: q areti ideſt pni ambulent: in æthiopia ſunt.
Arthana menſis aprilis.
Arthaleon græce fortiſſimus.
Artaxata pluraliter ciuitas armeniæ uel genus ueſtis peregrini.
Artameiſti maius menſis uel artemeſius.
Artemeyſios byzãtinoꝝ lingua aprilis mẽſis pinꝛtinoꝝ uero october: macedonũ quoq; maius.
Aretelabo artificiũ laborate ueſtis.
Artemiſia ab inuẽtrice dicta ut Plynio placet herba a gentilibus dianæ conſecrata. Nã græce artemis diana.
Artepta genus uaſis: ut pugilla.
Artẽmon uelũ nauis breue qd quia melius leuari põt in ſũmo piculo extẽdit malus & antemna.
Arteriæ fiſtulæ uel uenæ dictæ: q arectis teneant itineribus uitalẽ ſpm̃: uel quia per eas aer. i. ſpũs a pulmone ferr̃.
Arteriaca medicamentũ: quod gutturis meatui apta ſint.
Arteriari quibus fauces reumatidiant.
Arteriaſis eo dr̃ q uocẽ raucam reddat claudens arterias.
Arteticus morbus: ab articuloꝝ paſſione dicitur.
Articulatim: gradatim.
Articuli diminutiue ab artu ideſt mẽbro dcti: ut ſunt digiti. Articulus græce. ο. hic. &. ή. hæc. & τό. hoc. pluraliter. οἱ. αἱ. τά. Articuli dicti qd noĩbus artanſ. i. liganſ: ut hic orator.
Articuleus articulus breuis. inde articulatus articularis.
Articulũ ĩgeniũ argumentũ. articulo diei illius: ideſt in fine: in initio: in hora: in momento.

Artifex q artem fecit generaliter: in quo tria esse debent: natura doctrina: usus. Prisci. hic & hæc artifex cis.
Artificiū ars tm̄ māibus gesta. Nā ars liberalis dr̄
Artificiū p̄stigiū: fallaciæ magisteriū.
Artion hærba quæ & pſupida dr̄.
Artiplex: duplex artitus artibus edoctus.
Artius græcor enſis uel gladius.
Artocopus panis opator. i. pistor nā artos ἄρτος panis: copos κόπος labor græce dr̄.
Artocrea: artos panis κρέας creas græce caro: inde artocrea quasi panis carnem continens uulgo tortella.
Artotyritæ heretici: qui panē & caseum in sacrificio offerunt.
Artox: malus reus.
Artiplices humidā & frigidā uirtutē hñt: in cibo sumpti uentrē soluunt.
Artus dicti q colligatis iuicē neruis artēr. i. strínganr: quor diminutiua articuli faciūt. Nam artus maiora mēbra dñr. Articuli minora: inde artutatim idest membratī. hic artus huius artus & hoc artu: uñ artuati antiqtus. sic quoq; oīa: quæ faciunt in us & in. u. in utroq; quartæ sunt declinatiōis. fit āt artus per syncopā ab artatatus & facit artubus ad differentiā artibus.
Artus ta. tū. ēt inuenir tior. simus. in Saluſtio:
Arcianenæ ciuitas in armenia.
Arua ab arando & colēdo dicta idest tellus inde ambaruale sacrificiū aruor. & arualis idest rusticus agrestis.
Aruales fratres: qui duodecim simul sacrificare consueuerunt.
Aruas demens.
Arugo quidā color sicut pedes accipitris.
Arrudes: edētes: circunsedētes.
Arula patella carbonū craticula.
Aruina pīguedo: caro ferina: ide aruinula: adeps pingue.
Aruiragus: rex britaniæ.
Aruinare rumorē afferre.
Aruisium: promontoriū chii.
Aruisia: uina ab aruisio.
Arrumpere: aggredi aperire: inde arruptus diuisus apertus.
Arruncare: euertere: eradicare alienare.
Aruns: cis: quidam fuit: qui camellam interfecit puellam.
Arūdo canna dicta: q cito arescat. Augustinus:
Arundo scripturā significat: quæ eadē sic scribit: sicut sonū uocis liuguæ.
Aruspex ariolus dictus: q horas uel aras īspiciat: hi etiā exta pecudū inspiciūt: ut futura p̄dicent hanc artē tages iuenisse dr̄. horas ideo inspicere dicunt quia p singula tpa obseruare qd debeat hō intendūt hæc tñ duo rectius aspirant.
Ars arcis summa pars ciuitatis: ἀρχόμαι græce incipio.
Asa interpretat tollens siue sustollens:
As assis masculinū genus ponderis.
Asalesā. i. maior præpositus in lege.
Asaph interpretat congregans.
Asaracus pater laomedōtis auus anchisæ princeps troianus. ide asaraci idest troiani.
Assa lignū latum & dolatum ab ascia: qua fiebat uel astulis.
Asse sunt sicci lapides: uñ assæ tibiæ dicunt qbus chorus canit.
Asarenon qui est terminus damasci latine dr̄ atrium fontis.
Assares: latas: latinū est.
Asaron genus pigmēti uel hærba.
Assariū nummus assis uel figura denarii.
Asbestus genus lapidis archadiæ iō sic dictus: qā accensus semel non possit extingui. Nā asbestus idest iextinguibilis: uel populus quidam:
Ascalon ciuitas nūcupata ex noīe cesloim nepotis caim: ipsa est philistim.
Ascalonica genus oleris.
Ascana filius gomer nepos iapheth: a quo sarmatæ
Ascanius æneæ filius fuit: q albā cōdidit.
Ascanius fluuius mesiæ.
Assedron: intellectū.
Ascella locus sub brachio dicta: q ab eis brachia cillent. i. mouent.
Ascellulæ pinnæ uel squāmæ diminutiuū.
Ascēdo ex ad & scādo sed subtrahit. d. sequēte s: cū alia consonante.
Assisteriū: monasteriū græce.
Ascia ab astulis dicta: qs a ligno eximit. cuius diminutiuū asciola est.
Ascii græce dicunt qui undiq; illuminānt nec umbrā emittunt in meridie duobus diebus: ἀκία eni est umbra.
Ascio cis. siui. tū. ascisco sciui. scitū: cuius primitiuū debet eē ascio. i. associo adiūgo euoco.
Ascitus peritus ab ascio.
Asclepius qui & æsculapius de sexto utero natus dure faciens interpretat.
Asclepiadea metra ab asclepio nō iuenta sed usa. Est aūt pentametrū. habet primū spōdeū: secū dū dactylū cū catalecto ac deinde duos dactylos sine catalecto. huic metro post quīq; uersus clausula dat: ut si xps dederit hūc dñm uolo.
Ascra fuit īsula unde fuit Hesiodus: qui scripsit georgica.
Ascræus a uico ascra ubi natus est hesiodus.
Ascriptii qui capitis dant aliquod preciū.
Assecla assentator ab assequēdo: eo qd sequat aliquē lucri cā: cliēs bucellarius discipulus domesticus. Priscia. hic & hæc assecla ab assequor.
Assector aris cōmune antiquitus: unde assectator imitator.
Assentiæ ab assentio tis: idest assentationes adulationes.
Assentior deponēs deriuat ab assentio neutro dr̄ tñ & assentio & assentor aris: unde assentatio id est consentio: & assentator idest defensor: blādiator: confirmator.
Assentior: idest laudo.

Asseuerare:confirmare.
Assentor aris tibi deponēs:confirmo adulor.
Asseneus filius chanaan:a quo assenei dicti sunt.
Aser fuit filius israel iterpretatur beatus uel beati tudo.
Asseres:pali uel paxilli ab esse dicti:qa soli nec cō iuncti in tectis ponunt.
Asseres apud uetereres dictæ sūt fœmiæ ñ quæ ubera dabāt sed sub quaꝝ cura nutriebant infantes.
Asphalti lacus idē & mare mortuū:ppter q nihil gignit nihil recipit uiuū:sed neq uentis mouet:nec ullā materiā sustinet nisi qd bitumīe illustratur:lucernā ardentē ferūt supnatare:extincto demergi lumine.hoc & mare salinaꝝ dr idē & bitu minis:& est in iudæa iter hierico & zoara. lōgitudo eius usq; ad zoara arabiæ dirigit stadiis octingentis octoginta usq; ad uiciniā Sodomoꝝ.
Asphaltum:bitumen.
Asphodillum:albutium.
Asphodillos hærba quā latini albuciā uocant.
Assilio,ui.litum:aggredior.
Assidi:capite censi.
Asia:palus lydiæ.
Asia totius orbis ad numeꝝ partiū tertia dr ad magnitudinē uero dimidia reperit:sic dicta a noīe cuiusdā mulieris reginæ.Duæ aūt sunt asiæ:maior & minor.Maioris sūt principales puinciæ.Arabia,India:Parthia:Syria:Persis:Media:Mesopotamia:Cappadocia:Palæstina:Armenia:Cylicia Phœnicia:Chaldæa:Nysauria:Aegypt9& Lydia Continet uero colpos.Albanos:Parthos:Scythas & Hyrcanos,mōtes p̄cipuos tauꝝ:olympū:caucasū.Flumina p̄cipua Nilū:Indū:Tigrim:Euphraten:Hydaspen:Gangen:& Tanaim:Hæc ab oriēte ortu solis:a meridie oceāo:ab occiduo mari nostro:a septentrione mæotide lacu & Tanai fluuio terminat.Asia minor ab oriente Cappadocia cingitur,ab aliis partibus undiq; mari circundatur. Nā a septentrione pontū euxinum habet:ab occasu ꝓpontidem & a meridie ægyptiū mare.habet puincias Bithiniam Phrygiam:Galathiā:Lydiā Pamphiliā:Hysauriā:Lyciam atq; Cyliciā. Asia minor ab oriente includitur Lycia & Phrygia:ab occidēte tegeæ littoribus:a meridie mari egyptio a septentrione Paphlagonia.
Asiaticus.de asia:Prisci.
Asiatis græce,īde asiaticus.
Asida auis struthio grece struthucamelō:hæc auis cū uenerit tempus ut oua pariat:eleuat oculos ad cælū:nec priusq̄ uirgiliā stellā uiderit oua deponit:sed cū eam ortā uiderit:oua in terra cooperit & ea obliuiscit:sed caliditas in terra illa excoqt: donec pulli ꝓducant.
Asida:stella uel auis.
Asia ad mediā partē orientis habet in oceano æoo ostia fluminis gāgis:A sinistra caligardamana:cui subiacet ad euꝝ isula:taprobane:ex qua oceanus indicus uorari incipit.A dextra hēt timani mōtis ubi causasus deficit:ꝓmontorium samara:cui ad aquilonē subiacent ostia fluminis ororogoræ:ex quo oceanus siricus appellatur in his finibus īdia est:Quæ habet ad occidentē flumen indū:quod rubro mari excipit,a septētrione montē caucasū Reliqua ut dixi æoo & īdico oceano terminatur. hæc habet gētes,xliiii.absq; isula taprobane:quæ habet decē ciuitates absq; reliquis insulis habitabilibus plurimis.A flumine Indo quod est ab oriente usq; ad flumē tigrim:quod est ab occasu,regiones sunt istæ:Aracusia parthia:Assyria persis: Media situ terraꝝ mōtuoso & aspo:hæc a septentrione habēt mōtē caucasum.A meridie mare rubrū & sinu persicū.In medio aūt sui flumina precipua,Idaspem & arabin.In his sunt gentes,xxxii. Sed generaliter dicit parthia quanuis scripturæ sanctæ uniuersā sæpe mediā uocent a flumīe tigri usq; ad flumen euphraten.Mesopotamia est incipiens a septentrione inter montē tauꝝ & caucasū cui ad meridiē succedit Babylonia:deinde chaldea:nouissime arabia quæ & eudæmon:quæ iter sinū persicū & sinū arabicū angusto terræ tractu orientē uersus extendit.In his aūt sunt gētes,xx. &,viii.a flumine euphrate quod est ab oriēte usq; ad mare nostrum quod ab occasu est:deinde a septentrione idest a ciuitate datusa:quæ in cōfinio armeniæ & cappadociæ sita est haud procul a loco:ubi euphrates nascitur:usq; ad ægyptum & extremū sinū arabicū:quod est ad meridiem longo angustoq; sulco saxis insuliscq; creberrima rubro mari idest ab oceano uersus occasum extendi tur.Syria generaliter nominatur:habet maximas prouincias:Comagenam:Phœniciam:Palæstinā absq; saracenis & nabatheis:quorum gentes sunt duodecim.
Asia:elatio:siue eleuans reuelata siue gradiens auferens.
Assis uel as.Assis genus masculini ponderis genus est,pro uno ponitur:pro itegro aliquo uelut pro libra.
Assis duodecim unciis constans quinq; sic scribit. libra dicitur.
Assiduus apud antiquos dicebat:q assibus cōferēdis ad ærariū assiduus erat uel ab assidere.
Assiduus assē dans dr.i.uindex:qui æs assidue dabat:qui & locuplex esse debebat.
Assiduitas studiū:idustria:pseuerantia:labor.
Asylū nūc templū alias locū:quē uiolar nefas erat significat:interpretat sine pœna uel timore idest domus refugii.
Asilus quē græci oi ΣPON oestrum:rustici tabanū dicunt.
Asylū templū:quod Remus & Romulus condiderunt:ad quod quicunq; confugeret ab omni noxa liber esset.
Asyntheton uerba sine coniunctione:ut tempestas grandō uenti:huic contrarius est polysyntheton: ut tectūq;:laremq;:armeq;.
Asymphonia græce:inconsonantia latine.
Asinus ab assiendo dictus:quia priusq̄ usus equoꝝ esset:his homines utebantur.
Asinus dr quasi alta sinēs Asina:asellus asella deri

uant: inde aſininus na.nũ.
Aſinus ſignificat corpus humanũ uel populũ gẽtile. Aſina ſignificat carnẽ uel plebẽ dei noticia carentẽ ſed iugo aſſuetã.
Aſſyria dicta ab aſſur filio Sem: hæc ab ortu Indiã tangit: a meridie Mediã: ab occiduo tigrim: a ſeptẽtrione montẽ caucaſũ: ubi portæ caſpiæ ſunt: inde aſſyrii qui nũc Syrii dicũt ab euphrate uſq; ad Indorum fines.
Aſſyrii interpretant dirigẽtes.
Aſſir: uinctus.
Aſſiſto tis. ad adiuuandũ uel parandũ ſũ paratus unde aſſiſtrix ideſt quæ aſſiſtit ut uoluntatẽ alicuius facit.
Aſſium: ſpolium.
Aſmath: fortis morte.
Aſmo interpretat nouiſſimũ eius.
Aſmona celeriter numera.
Aſſoletũ: alliſum.
Aſſolentes: aſſilentes.
Aſom ſilens feſtiuus: uel os ab oſſe nõ ab ore interpretatur.
Aſopos fluuius de theſſalia exit: pater æginæ matris æaci.
Aſopũ quod ſignificatiuus dr̃ græce ubi multa uenalia ſunt.
Aſſor urbs regni iabin interpretat aula.
Aſor ſagitta luminis interpretat.
Aſotus: luxurioſus.
Aſpar aſparis ppriũ cuiuſdã barbari.
Aſparagus dictus q; ſpinoſa ſit frutex eius: ex qua naſcitur.
Aſparagi in cibo ſumpti ſtomacho proſunt: calidi ſunt: in aqua cocti oẽs ueſicæ cauſas curant: & calculos frangunt.
Aſparagus genus piſcis optimi: uel cancri marini: uel fungi.
Aſpergere: ſpargere: uñ aſpgo ginis ideſt aſperſio.
Aſpernor aris. antiqtus cõe: nũc deponens dr̃.
Aſperno. nis. actiuũ.
Aſpernari: deſpicere: deteſtari.
Aſper aſpi: & p ſyncopã aſpri fœminino aſpa a genitiuo fit: inde aſpero. as. ui. actiuũ eſt.
Aſperꝝ nõ planũ: intractabile durꝝ: cuius partes in diuerſa iacẽt: cui contrariũ eſt læne: & dr̃ aſperũ quaſi a ſpẽ leni refugiens: uel ſine plano cõparat aſperior aſperimus.
Aſpeculatio: aſſenſio.
Apello. as. ui. expello.
Aſpicio per unũ. s. nã ſubtrahit. d. cũ ſequẽs ſyllaba ab. s. incipit & alia cõſonãte: ut aſpiro.
Aſpirare: flare: fauere: imittere: redolere.
Aſpiratio ſonus uberius eleuatus: cui cõtrarius eſt proſodia.
Aſpidicæ uncini: icaſtraturæ: fimbriæ: catenulæ.
Aſpidocelanæ imanis belua maris cetus aſpis ſerpens: qui concite interficit.
Aſpis dis. ſomnifera dum percutit: qua nulla plus habet ueneni.
Aſpira: ruina.
Aſporto pro abporto dicimus. Priſci. Aſporto. b. i s. uertitur: ſicut aſpello: nã apporto & appello ab ad componuntur.
Aſportare: de loco ad locũ portare.
Aſpratiles: piſces ſaxoſi.
As mons ſaxoniæ.
As fortitudo uel firmitas.
Aſta contus cum ferro: cuius diminutiuum aſtile iaculum.
Aſtabari a Sabata filio chus: q olim ſubachei dicti
Aſtariũ ubi uenduntꝰ bona ꝓſcriptorꝝ.
Aſtaroth ouilia uel fractura expoliatorum.
Aſtarten interpretat factura ſuperflua: idolum ſidoniorum.
Aſtericus nota: quæ ibi apponit: ubi aliqd omiſſũ eſt: ut illuceſcat per eã qd deeſſe uidet. Nã aſter græce latine dr̃ ſtella.
Aſtra ſtellæ grãdes ut oriõ: ſtella uero q̃libet & ſingularis. Sydera pluribus ſtellis facta ut pliades.
Aſtera: gemma ex india.
Aſterces gemma candida habens intra ſe ſtellã candidam quandam deambulantem: unde ab aſtro dicitur.
Aſtipulari: iterrogare: aſſequi: inuenire.
Aſtipulator: idoneus teſtis uel ꝓmiſſor.
Aſtyſmos eſt urbanitas ſine iracũdia: ut Qui bauium nõ odit amet tua carmina meui. Vergilius.
Aſtyonas: hectrios filius.
Aſtos. tas. ſtiti. titum. & ſtatum.
Aſtraba: tabella ubi pedes quieſcũt.
Aſtriſin: mons mauritaniæ.
Aſtrocynos: canicula.
Aſtrologia eſt rõ: quæ conuerſionẽ cæli & ſignorũ definit ptãtes: ortus quoq; ſydeꝝ uel occaſus.
Aſtrologi: qui aſtris auguranꝰ.
Aſtronomia aſtroꝝ lex: quæ curſum ſydeꝝ docet: Abrahã aũt hanc primũ iſtituiſſe ægyptios Ioſephus auctor aſſeuerat.
Aſtrolabiũ inſtr̃m de circulo uel etiã q̃drato ſcm̃ cũ fiſtula recta: dictũ qa eo aſtra labanꝰ ideſt ad noſtrã cognitionẽ ueniunt.
Aſtrologia partim naturalis partim ſupſticioſa eſt Naturalis dũ exequiꝰ ſolis & lunæ curſũ uel ſtellaꝝ certas tẽpoꝝ ſtatiões. Supſtitioſa uero eſt illa quã mathematici ſequũtur: q; in ſtellis auguranꝰ qq; etiã. xii. ſigna per ſingula aĩæ corpis mẽbra diſponunt: ſyderũq; curſu natiuitates hoium & mores prædicare noſcunꝰ.
Aſtronomia uero ẽ una e ſeptẽ artibus liberalibus.
Aſtroſus: quaſi malo aſtro natus.
Aſtruere: affirmare.
Aſterco: equus ambulator.
Aſtula a tollẽdo dicta genus hærbæ & regio.
Aſtruco onis. accipiter maior.
Aſtur. ſturis maſculinũ eſt.
Aſtures gens hiſpaniæ: quæ circa aſtruam flumen morantur.
Aſtu nomẽ ideclinabile: quomodo cornu ab ἄστυ urbs ideſt urbanitas eloquentia.
Aſtus: fraus: fallatia.

Aſſutus ab aſtu dictus: q eſt callidus: ide aſtutia.
Aſſultus: impetus.
Aſſurgo tibi dicitur.
Aſſuerus rex fuit ab india uſq; ad ethiopiam ideſt Artaxerxes.
Aſſuefco abſolutum eſt: & iuenitur pro aſſuefacio & aſſuetus ſicut quiefco quietus: quæ magis ſunt nomina.
Aſſum: dictum quaſi arſum.
Aſſuri ſunt aſſyrii ab aſſo filio ſem.
Aſſur: diabolus.
Aſſur diligens uel beatus aut gradiens.
Aſſur arguens aut conuincens.
Aſſurim nemus interpretat.
Aſſurim ignis illuminationū.
Aſſuri atrium meum.
Atabulus: fluuius.
Attacus & epyomatus ignotæ aues.
Atad interpretat teſtimoniū uel ramus.
Athaniel tempus meū dei.
Atach tempore tuo.
Athalia tēpus dñi: ſiue tps eius: ſiue tpalis: ſed melius regina fuit iſrael.
Athlos αθλος certamen.
Athlon αθλον premiū certaminis.
Atta: qui primus plantis ambulat.
Attalus rex paganoꝝ ditiſſimus: cui populus Romanus teſtamento ſucceſſit.
Attanuba: genus uaſis.
Athanaſia: græce immortalitas.
Athanatos immortalis.
Athax fluuius maſculinū: barbaꝝ eſt.
Attaminare: inquinare: corrūpere: uſurpare.
Athanas populus qdā græciæ uagans & diſpſus ſil uis: & propriū hoīs nomē.
Attanus ſinus ultra ſcyticū oceanū urgens.
Attagab: ſalubris.
At cōiunctio copulatiua: iterdū aduerſatiua ut At regina graui. licet hāc poſtponi ſed metricā qd fere in oībus ꝓpoſitionibus inuenit.
Atat interiectio timentis uel expaueſcentis.
Atauus: abaui pater.
Attegiæ mauroꝝ caſulæ dicunt: quia ad tempus teguntur.
Atella oppidū cāpaniæ: hinc atellani ludi dicunt.
Atellaria ꝓpriū comœdiæ ab auctore ſic dicta.
Athenæ achaiæ ciuitas quaſi athanatos ideſt imortalis dicta: uel a Minerua quæ græce αθηνα dicitur athenæ: quæ illā fundauit: declinat uero tm pluraliter hæ athenæ.
Athenienſis ideſt aſſūpſit cauſa euphoniæ.
Athenas Cecrops cōdidit: & ex ſuo noīe uocauit eā Cecropiā. ipſa erat pria magnoꝝ philoſophorū: ide per alias terras multiplex doctrina diffuſa ē. Ibi apoſtolus Andreas annunciabat xpm crucifixū. Indæis ſcandalū: gentibus autē ſtulticiā. Ipſis uero uocatis iudæis ſeu græcis chriſtū dei uirtutē & dei ſapientiā.
Atheſis flumen gelliæ.
Ater niger: & ideo obſcurus quaſi aer teter.
Atheſis flumen Veronæ.
Atechnos inartificiales ατεχνος græce.
Attica uidelicet & athenienſis una eſt lingua græcoꝝ qua uſi ſunt oēs græci attici.
Athenienſes & attici ab Atti filia græci ſucceſſoris Cecropis: a quo græci dicti cognominati ſunt.
Atticæ genus columnaꝝ quaternis angulis.
Attis florē deſignat: græci mineruā dicunt.
Atys pulcher puer fuit: quē amauit berecynthia. i. terra: iterpretatur uero atys flos uel puer uel ipetus uel ꝓximus.
Atticus: burdonus.
Attigit: deguſtauit.
Atlas maximus gigas fuit: mō mōs maſſyliæ dr.
Atlas rex æthiopū aſtrologiæ peritus: qui uiſa gorgone in ſaxū mutatus eſt q etiam frater ꝓmethei fuit & maternus auus mercurii.
Atlantides filius atlātis: quæ & heſpides fuiſſe dicunt: ſtellæ ſunt in unū poſitæ.
Atleta pugnator græce luctator. uir fortis.
Atnepos: filius abnepotis.
Athoici heretici: qui dicūt oīa peccata æqualia animāq; perire.
Atomus tenuiſſimus puluis: qui i radiis ſolis apparet: uel quicqd diuidi nō pōt: græce eni α ſine το μη inciſio tome iterpretatur. Sūt autē atomi uel in tempore uel in numero uel in corpore. Atomi cccl xvi. faciūt unū oſtentū. Oſtentū unū & dimidiū facit unū momentum. Momenta duo & duæ parres unius faciūt partē unā: una pars & ſemis facit unū minutū. duo minuta faciunt unum punctū: quinq; uero puncta horā unam faciunt. hora igit habet atomos. xxii. milia. d. xl. oſtēta. lx. Momenta. lx. partes. xv. puncta. v. Aliter ſiue duo minuta. 555. faciunt punctū unū. iiii. uero puncta faciunt horā unam.
Athomia græce debilitatē ſtomachi.
Athomie: ueſice hoc eſt debilitas.
Athoniel tempus eius deus: uel reſponſio dei interpretatur.
Attonitus: confuſus: perturbatus.
Athos mons macedoniæ altior nubibus.
Atqui: quinetiā: ideoq;: potius: certe.
Atquin: certū eſt ſaltē coniunctio rōnalis.
Atq; coniunctio copulatiua ordinis communis: ſed raro poſtponitur: quomodo etiā: quia ſignificat copulationē ſolā. Quæ uero ſemp poſtponit: & eucleticū eſt & ſignifica: nō ſolū &: ſed etiam λε græcā qñ repletiua eſt: ac aūt ſem ꝓ poſtpoſita & accipitur pro aduerbio ſimilitudinis: ut haud ſecus ac iuſſi faciunt.
Atrade: december menſis.
Atralech: Idolum aſſyriorum.
Attramentū dictum: quod ſit atrum: cuius ſpecies picturæ & quotidiano uſui neceſſaria eſt: huius uas atramentarium dicit.
Atramus: auis nigra uel uetuſtate niger.
Atracus: lugubris.
Atrecto. as. taui. male contingere uel palpare cum pollutione.

Atriū magna domus:quod addantur ei tres porticus exterius:uel ab atro quia atrium proprie culina dr̄ q; sit nigra.
Atrienſis:ianitor oſtiarius.
Atridæ atrei filii ideſt Agamēnon & Menelaus.
Atriplices humidā & frigidā uirtutem hñt in cibo ſumpti uentrē ſoluunt.
Atropos una ex tribus parcis irreuocabilis uel ſine ordine.
Atrophia nutrimēti ceſſatio græce dr̄.Eſt enim tenuitas corpis ex cauſis paulati cōualeſcentibus.
Atrox dictus q; ſit tetris moribus.i.durus crudelis nec ſui habilis:dirus uero īmiſericors dr̄.
Atrū nigrum:inde atrium,pprie culina dictum q; ſit nigra.
Au īteriectio indignitatis uel admirantis.
Auaricia aut generalis aut ſpecialis:generalis qppe qua qſq; appetit amplius q̄ oportet. Spālis autē: quæ uſitatius amor pecuniæ dr̄.
Auaricia eſt nimia acquirendi diuitias hñdi uel tenendi cupiditas.
Auaricia cupiditas ab auere qd'eſt cupere.
Auaricia eſt iniurioſa appetitio alienoꝝ.
Auarus dictus:q; ſit auidus auri & nunq̄ opibus expleatur:inde auaricia.
Auans uacans.
Auarus q nō ſuo utit̄:cupidus q aliena deſiderat.
Auceps:aues capiens:inde aucupor.
Aucilla:ortigometra.
Auctio crementū:publica uenditio.
Auctionator emptor:qui actionē facit.
Auctionarius qui emit:qui res paruas uēdendo & emendo lucra auget multa.
Auctio uenditio:qa emēres auget & uendentes.
Auctius:amplius uberius.
Auctoratio uēditio ſub auctore. Auctoratus uero conſuetudo prioꝝ.
Auctor dux:ab augendo.
Auctor qñ ſignificat auctoritatē cōis generis eſt:qñ auctionem auctrix facit fœmininū : ſicut cætera uerbalia.
Auctū ampliatū:ab augeo es.īde auctius & auctor & auctio & auctionarius:& auctionator.
Aucupari:inſidiari:attentare:aues capere.
Aucupo pro aucupor ponit̄.
Audacia temeritas:quæ & confidentia dr̄:in malo ſemp accipitur.
Audax qui nō metuit:temerarius qui nō exiſtimat periculū : hic & hæc & hoc audax pro arrogante ponitur,pprie.
Audacter:cū audacia:pro audaciter.
Audech:qui federatū aut nuptiale factū ſuſcepit̄ αυλην Auden græci uocē dicūt ab auditu.
Audeo.es.auſus.ſū.uñ audax.cior.ſimus, audacia
Audio:auribus capio actiuū eſt.
Auditus dr̄ qd'hauriat ſonū uerberati aeris.
Audolaps animal acerrimū curnua longa & præcidentia habens.
Auellere:auferre:extirpare:unde auulſus ſa.ſum.
Auellana:ſpecies arboris.
Aueruncare:auertere:eruncare:eradicare.
Auena per.u.herbā:per.b.lorum ſignificat pro calamo ponitur.
Auētinus mons in urbe roma dictus ab auentino rege albanoꝝ:qui ibi ſepultus eſt uel ab aduētu auium a flumīe ad eū uolantiū iuxta tyberim.
Auernus lacus ſicut & lucrinus infernus dr̄: locus eſt enī ī cāpania:ſup quē eſt ſpelūca per quam ad iferos deſcendit̄ dictus auernos quia aues uolare deſuper nō poſſunt pre fetore.
Auerſor.aris.deteſtor.
Auet:cupit:gaudet.inde auidus:auidior:auidiſſimus auiditas.cōponitur auarus auaricia.
Aue græce dr̄ chære:hebraice uel ſyriace: ſalalach ſiue ſalamalach.i.pax tecū.
Aue auete & aueto ſalutādi uerbū eſt defectiuum.
Auehere:aſportare.
Aufero aufers:abſtuli:quod eſt tollere ex ab & fero:ne ſi affero dicamus ex ad & fero compoſitū uideatur.
Aufidus fluuius Italiæ uerſus adriaticū apuliæ.
Augeo,ges actiuū eſt.inde auctus.ta.tū.auctor.auctrix:auctoritas:auctoriſta auguſtus: augmētum uñ augmēto.tas.taui.tatū.actiuū eſt ablata.o.cōmunis generis eſt.
Auguror cōe antiqtus pro quo mō dr̄ auguro.aui. atū.neutrū.inde augur.
Augur qui aues colligit uel attēdit:unde auguriū.
Auguriū auiū garritus quaſi auigarriū uel auigerium:cum quis attendit quid aues garriant uel gerant:& augurat.
Auguſtus auiū guſtus quaſi auiguſtus locus ubi ponebantur carnes ad comedendū auibus:uel auguſtus auis geſtus.quando uero,ppriū eſt ab augendo dicitur.
Auguſtus rex filius actiæ:quæ nata eſt de ſorore Iulii cæſaris.i.octauianus pro auūculo ſuo ab augēdo dictus:quia auxit romanū imperiū.
Auguſtū apud Romanos religioſū nomē īperii qa augerent olim rem publicā.
Auguſtus mēſis ad honorē auguſti octauiani dcūs: græce ϲεβαϛομιον dr̄ : hebraice ιλουα :ægyptiace μεϵορη macedoniace λωοϲ.
Auguſtum:amplificatum.
Auguſtiſſimū:famoſiſſimum.
Auguſtinus:magnificus.
Auguſti:ſolēniter ſtantes.
Auguſteū & tiberiū genus marmoris.
Auguſta aucta:pulchra:clara:ſancta.
Auguſtea genus chartæ præcipue ad honorē auguſti facta.
Auia:deuia:inacceſſibilis:ſecreta:ubi nō eſt uia:de uia uero uel inuia ubi ſi uia fuit uel ſi nō fuit:modo nō apparet.
Auia mater patris uel matris ab auo dicit̄ qui & ab æuo dicitur.
Auiaria ſecreta nemora dicta q; tñ aues ibi ſtent.
Auidus multū cupidus ab auere:īde auiditas.
Auidus dictus ab habēdo:quia ſemper habere deſiderat.

Aui priores maiores hoium ide auitus.ta.tū.ideſt antiquus.qua.quum.
Auigerus:augurator.
Auis ſine uia dicta:q̄ uiā certā nō habet:inde dimi nutiuū auicula deriuatur uel componitur augur auguriū. Auguſtus:auguror.componitur auſpex auſpiciū auſpicior.aris.auceps.cupis :inde aucupor & aucupium.
Auis caſta ex moribus dicta:ideſt turtur:qa amiſſa priori copula caſta manet.
Auis tarda:eo q̄ grauis uolatu ſit:ea eſt gradipes.
Aula domus regia uel carcer uentoꝝ.
Aula,inde aulæa cōponitur.
Aulæa cortinæ uel uela picta:ideo dicta quia in aula ideſt in domo attali regis aſiæ ſunt inuenta.
Aulæum diadæma regis uel uelū ſiue corona: uel pfundum.
Aulici:palatini.
Aulicus:regalis.
Aulæa regalia ab aula.
Aulæ dr̄ fiſtulæ organales Aulæ græce cānula:inde auledus qui cannulis canit,i.tibicen.Aulæ cannulæ aut chordulæ:quæ in organo reſonāt.
Aulis.dis.inſula:in qua græci detenti ſunt dū irent ad troiam.
Aumatium locus ſecretus dicitur: publicus ſicut theatrum.
Aunam:interpretatur meror eoꝝ.
Auocare:ſeparare.
Auunculus frater matris: qui ab auo dīminutiue ueniſſe uidet.
Auunculus uero magnus frater auiæ dicitur:
Abortū:cōceptū īmaturi partus effuſū:
Aura ab aere dicta:agitatus enī aer aurā facit:
Aura ſplendor:hinc auꝝ:q̄ ſplēdeat dr̄ inde aurarii ideſt fautores.
Aura popularis:rumores:fama.
Auro as rauī ideſt ſupaptare auro.actiuū eſt.
Auratæ genus piſciū dictæ: quod in capite auri colorē habeant.
Aureax:equus ſolitarius.
Aurelienſis ciuitas franciæ.
Auricalcū dictū:q̄ ſimilitudinē auri & æris hēat: æs enī græce dr̄ calco.
Auricomus fœtus:ramus aureus: comas aureas.i. folia habens.
Aurifex dictus q̄ auꝝ faxit:faxo pro facio.
Auriga:equorū agitator:pprie dictus: q̄ currum agat:uel q̄ hauriēdo ideſt trahēdo habænas agit & regat.
Auricula auris parua:unde auricularius auſcultator:conſiliarius.
Auripigmentū ob colorē dicitur:quod græci arſenicum dicunt.
Aurire:ſorbere:audire:glutire:trahere:ferire:uidere:actiuū eſt:ſed aſpiratū debet eſſe.
Auris auide rapiens uel hauriens ſonū uel ab audiendo:inde auritus ta.tum. auriculū:auricularis: auricularius.
Auſculto as.audio:componit obaudio obedio exaudio ſubaudio.
Auris dei potētia exaudiendi itelligit exauditio.
Auroſum:gilbum.
Aurigo:morbus regius.
Aurographia īmenſum pondus auri habētia.
Aurora,ppriū eſt pro dea:pro die appelatiuū:deriuat ab aura:pprie enī aſcenſus eſt ſolis: prima pars diei aurora dr̄ in qua ſolet aer pulſu ſolis cō motus aurorā facere uel a primo ſplendore aeris ſole pcuſſi:qui græce coos ἠως dicit.
Aurora dici putatur pro ſplendore quaſi eurora: inde etiā aurum dicitur & aurarii quia fauoribus ſplendidos faciunt ideſt claros:& aurigæ qa ſplēdorem ſibi agant:qui fit auris populi. ideſt clamoribus.
Aura dr̄ ſplēdor:hinc dr̄ auꝝ eo q̄ pre cæteris metallis ſplēdeat:īde etiā aurarii ideſt fautores:qui quaſi fauore inauriant hoīes.
Aurunci antiqſſimi populi Italiæ ante latinum.
Auſcultare:audire obtemperare.
Auſim auſis auſit pro ſubiunctiuo ponit audeā audeas at.auſū auſus,ſim & audebo.
Auſonia:italia.
Auſpex dr̄ eo q̄ auiū auſpicium intendat: ponitur pro adiuuante.
Auſpicor aris.deponens pro quo auſpico īuenitur: incipio:adordior:conſequor.
Auſpicat:incipit:initiū cuiuſcūq; rei reqrit.
Auſpiciū ideſt auiū inſpectus:demonſtratio alicū ius rei quo initiū ſumat.
Auſter uētus a meridie:a dextris eorum:a ſiniſtris africū habet:dictus ab hauriendo aquas:nā nubila nutrit & aquas dat:hic & calidus eſt:græce notus dr̄ q̄ interdū corrūpat uel uiciet aerē: inde auſterinus ideſt meridianus.
Auſterus,ra,rum:ſeuerus:iratus:īde auſteritas:ſterilitas.
Auſtra idem & rota inſtrumentum ab hauriendo aquas.
Auſtralis:qui & auſtronotius.
Auſtralis piſcis dictus:q̄ & undas hauriat ore.
Auſtrare:humefacere ab auſtro.
Auſtri nymbi uel uenti.
Auſtrinatus macer.i.uēto auſtro corruptus.
Auſtrunus:calor meridianus.
Auſtro africus uentus dictus q̄ hinc & inde auſtro & africo ſit iunctus:idem eſt libonotus:q̄ hinc ſit libs inde notus.
Auſtrū:purpura:ornamentū ſellæ regalis.
Auſus,ſa,ſū uel auſus ſus ſui. ideſt audacia ab audeo.
Auus pater patris a æuo dicitur:inde auitus ta.tū. auunculus auia:componitur proauus attauus tritauus abauus.
Authentes αὐθέντης dns auctor.
Autē coniunctio expletiua:ſicut uero quidē eqdē quoq;:enī nā nāq; uel ubicūq; coniunctiones ornatus cā uel metri nō neceſſitate ponunt cōpletiuæ dicunt oēs tū inter alias ſpecies īueniunt ut æneas uero uel aūt pius & fortis fuit:cōpletiua eſt qa

ſi tollaſ uero ſignificatio ītegra manēt. Sin uero dicā æneas quidē pius fuit ulyxes uero uel autem aſtutus pro copulatiua accipiſ: qa utriuſq; rei ſententiā ſimul ſignificat cū ſubſtātia: pōt ēt diſtributiua dici: quia diſtribuit diuerſas res diuerſis perſonis.

Aut cōiunctio diſiunctiua pro uel: qñ uero cū aſpiratione & d ſcribiſ nō ſignificat.

Autentus princeps uel auctor. īde autenticus.

Autenticū: auctoritate plenū firmum.

Autlops aīal eſt accerrimū nimis: adeo ut nec uenatores ei appropinquare poſſint: habet enim lōga cornua ferræ figurā habētia ita ut poſſit arbores magnas & altas ſecare: & ad terrā deponere: Cum aūt ſitierit uenit ad magnū euphratē fluuiū & bibit: & ibi frutex eſt: qui dr̄ græce hericine hñs uirgulta ſubtilia a: q; prolixa: ueniēs aūt icipit ludere cornibus ſuis ad hericinā & dū ludit: obligat cornua ſua in uirgultis eius: cū aūt diu pugnās liberare ſe non poſſit: exclamat uoce magna: Tunc audiēs uenator uocē eius uenit & occidit eum.

Autquin: quinpotius.

Autum: ſecretū aut ſemotū.

Aytes. i. eius in fœminino αυτῆσ græce.

Aytoy αυτου in maſculino & neutro.

Autumare: exiſtimare aſſerere.

Autumnus a tēpeſtate dictus qñ folia cadūt: & oīa matureſcunt.

Autumnus ab augumēto dr̄ uel ab autūnando. Nā autumnare colligere dr̄.

Auxeſis: auctio augmentū paulatim ad ſupiora. figura eſt: ſicut noīa quædā cōfirmant dictiones a cōmunione remota: quæ oſtentationē & habitum poſſumus nuncupare.

Auxit: augmentauit: īde auxiliū adiutoriū.

Auxilior āris. modo deponēs: antiquitus cōmune: pro quo auxilio.

Axa filia caleph fuit.

Axes tabulæ.

Axillæ aues mīnores.

Axis cæli eſt ſeptētrionalis linea recta per mediam pilā ſphæræ. Axis dictus: quia in ſphera uel rota uoluaſ. Duo aūt axes ſunt: qbus cælū uoluiſ: boreus quē aquilonē uocamus: & alter auſtralis: qui terra tegiſ: & aphanes αφανησ a græcis uocaſ.

Axis ſeptētrio: nā αξων axon dr̄ græce.

Axiomata proloquia: & maxime propoſitiones in topicis.

Axioma obnoxium ueritati aut falſitati: ut Cicero diſputat: Ciceronon diſputat. Axioma αξιωμα dignitas.

Axungia: pinguedo ab unctione dicta.

Azabel fluens ſanguinem: uel ſterquilinium interpretatur.

Azarias conſiliū uel auxiliū dñi iterpretaſ hebræum eſt: chaldaice abdenago dr̄.

Azima ſine fermento: nā a ſine. zima fermentum.

Azimus ſincerus: nō fermentatus panis.

Azirius interpretatur iracundus.

Azor interpretatur occiſus.

Azotus urbs palæſtinoꝝ: eius habitatores azotii.

Azoni extra zonam morant.

Littera & p ſeu ph uel f habent quandam cognationem: nam pro ſe ponuntur: ut ambo pro ampho: buxus p βυξοσ: publicus ωοπλικοσ: triumphus θριαμβοσ: punice⁹ φοινικεοσ purpureus ωορφυρεοσ pro byrrho byrrhum.

Babel interpretatur confuſio: ubi nūc babylon uocatur: hæc eſt turris babel: ubi confuſio linguarū diuinitus facta eſt: inde babylonia deriuatur ipſa prouincia.

Babylonem urbem meſopotamiæ Nembroth gigas poſt diluuium primus fundauit. hanc a Nino uel a ſemitamide regina reparatam multi prodiderunt.

Babylon interpretaſ cōfuſio uel male cogitatiōes.

Babiger: ſtultus:

Baburrhus: ſtultus: ſeptus.

Baburrha: ſtultitia: ineptia:

Baccha ſacerdotiſſa liberi patris a baccho: hæc & thyas dicitur.

Bacchatum bacchaꝝ ſacris frequentatum uel margarizatum.

Bacca oliuæ uel lauri pomum, agreſtis fructus herbarum.

Bacca precioſa gemma.

Bachaon græce ideſt axis.

Bacchari: furere: diſcurrere.

Bacchania: furor.

Baccaris herba iocūdi floris & odoris: uel baccaris quæ faſcinū tollit: quæ galgago dr̄ genus floris.

Baccar: fructus.

Bace. i. herede.

Baccanea uel baccene hærba iocunda.

Bacchanalia: baccationes: furores.

Bacchanalia feſti dies liberi ideſt bacchi: ī quibus omnia delicta ſine culpa fiebāt: & matronæ aduterabanſ.

Baccaulus in quo mortui feruntur.

Baccharium uas aquarium.

Bacchiadæ populi ſunt.

Bacchia primo a baccho: qd'eſt uinū dicta modo i uſum aquæ tranſit.

Bacchus ideſt liber: qui inuentor uitis fingitur: uñ bacchum uinum dicitur.

Bacchius pes dictus: q; eo pede bacchia ideſt liberi ſacra celebrantur, conſtat ex breui & duabus longis: ſic ut canebant.

Baculus īde bacillus diminutiuū a baccho: qui eū inuenit.

Baculus ſignificat diſciplinā, ad maiores pertinet.

Baculus paſtoralem cuſtodiā ſignificat.

Bacunus: ruſticus: ſtultus.

Bacteris, baculus.

Bactra urbs perſarum gens uel regio iuxta aſſyrios

uñ bactriani dñr.bactra pluraliter declinatur.
Bactratæ lapis sciſſibilis.
Bactriani a ſale filio iectan:quos putāt ſcythas fuiſſe:qui iuxta bactron fluuium conſederunt:unde nominantur.
Bactrus fluuius orientis a rege bactro:a quo bactrieni & bactra urbs uel regio cuius plane ptes,ppha nis iugis ambiuntur:aduerſæ uero idi fluuii fōtibus terminanf:reliqua fluuius icludit occus.
Bactroperite qui portant uinū utris.
Badiū equū antiqui uadiū dicebant:q; cæteris aīalibus fortius uadat:hic dr fenaticus necnō ſpadix a colore palmæ:quē ſiculi ſpadicū uocant.
Bafer:groſſus:ferinus:agreſtis.
Bagina dicta:q; in ea mucro uel gladius baiulatur.
Baiaulā lectus:qui in itinere baiulaf.
Baiæ ciuitas cāpaniæ iuxta cumas balneæ littoreæ ſūt ideſt portus a baiuládis mercibus dictus a baia baias:ſicut a familia familias.
Baioaria eſt,puincia noricoꝝ: ab oriēte pannoniā: ab occidente ſueuiā:a meridie italiā. Ab aquilone Danubium habet.
Baiulus:portitor:gerulus:nutritor: uñ baiulo baiulas.
Ballal uanitas:uel lingua punica dr deus.
Bala interpretaf inueterata ancilla rachelis.
Balach interpretaf præcipitans uel deuorās excludens deuoratio glutitus.
Balaam uero populus uanus.
Balanū quoddā unguentū.
Balanus herba.
Balanit æuuæ.a magnitudine nomē ſumpſerūt.
Balanitidæ gēmæ ſubuiridis & corynthiæ aeris ſimilitudine media ſecāte flāmea uena.
Balani:grandes uiri.
Balanoꝝ glādes uirides ſtringūt:coctæ minus ī digeſtionē faciūt:fluxū oēm cōſtringunt.
Balare,pprie uox ouiū.Nā balantes oues ſūt:ideſt bidentes:ide balatus: a quo blandus blandior ſimus blandior ris.
Balaſtron.i.centifolia herba græci agreſtiū maloꝝ flores dicūt βαλαυστιον balneū.
Balatrones:qui bona ſua in baratrū mittūt:uel deriſores in loquēdo a balando.
Balatus tus,prima,pducif uox ouium.
Balbus a balādo dictus:q uerba non explicat:inde balbutio tis tiui neutrū eſt.
Baldach iterpretaf uetuſtas ſola.
Beleares iſulæ duæ hiſpaniæ:aphroſiades & gēnaſiades:quæ uulgo dñr maiorica & miorica.In his primum inuenta eſt funda:unde & baleares dicūtur,ballein βαλλειν enim græce fūdere latine dicitur.
Balenæ īmenſæ magnitudinis,beſtiæ in mari dictæ græce q; aquas effundāt.
Balneū:in plurali:hæ bēlneæ:inde balneo.a.s.au
Baliſta genus machinæ ab emittēdo dicta torquef enim uerbere neruoꝝ:& iacit aſtas uel ſaxa βαλλειν græce mittere:inde balena & baliſta.
Balſamū odoratus.eſt autē arbor:xilobalſamū lignū eius:carpobalſamū fructus ſeu ſemē:opobalſamū ſuccus eius dr.
Balteus ornamentū dependens a cingulo: uel cingulus militaris dictus pro eo q; ſigna ex eo dependent ad demonſtrādum legionis militaris ſūmā: ideſt ſex milia.dc.ex quo numero ipi ſunt:unde nō tñ q; cingit:ſed etiā a quo arma dependent baltheus dr.
Bania orbata.
Baptiſmus græce unctio:lauatio:facit ēt hoc baptiſmum:& hoc baptiſma.
Baptiſteriū:tinctoriū.
Baptæ cinædi & molles græce.
Barrhabas interpretaf filius magiſtri eoꝝ.i.diaboli magiſtri iudæoꝝ.
Barach interpretaf fulgurās.
Barachias iterpretaf, bñdictus dñi uel dominus.
Barachiel interpretatur bñdictio dei.
Barathrū nimiæ altitudinis nomē dictū:quaſi uorago terræ;terræ hiatus.
Barba uiroꝝ:barbæ alioꝝ aialium.
Barbarus incultus uulgaris imperitus extraneus: a barba & rure.
Barbariſmus corruptela unius uerbi: ut ignoſcere pducta penultima pro ignoſcere: uel floriet pro florebit fit in uerbis latinis.Quādo uero barbara uerba latinis inſeruntf barbarolexis dr. Itē qñ in ,pſa uitiū fit: barbariſmus dr:qñ uero in metro: metaplaſmus.Barbariſmus dr a barbaris gētibus quæ latine ſonis īntegritatē neſciētes cū barbaris cōfundebāt:uel barbariſmus a barbaro:barbarus uero a barba & rure:qui nunquam in urbe ſed in agris & ſiluis cōuerſatus ē:uel a græco barata βαρεῖα latine depreſſio uerbi.
Barbariſmus eſt adiectio detractio īmutatio tranſmutatio lræ ſyllabæ toni aſpirationis.ſed ſala ſopa.c.detractā hñt:eſt igit barbariſmus.
Barbaricū barbaroꝝ aliqd uel auro ornatū.
Barbarus:maior uetus:princeps.
Barbita:fiſtula paſtoralis.
Barbitus genus organi a barrho:ex cuius fit ebore.
Barbo:barunculus.
Barca a baiulādo dicta:quæ cūcta cōmertia maioris nauis ad littus portat.
Barcæi:gens africæ.
Barcocabas ſtella:hebreū eſt.
Bardeſaniſtæ hereticiq xp̄m cæleſte corpus habuiſſe cōfirmāt:nec aſſūptiſſe carnē ex uirgine.
Bardus:hebes ſtultus brutus uel carminū cōditor.
Baría βαρεῖα linea grauis a fūmo dextræ in ſiniſtram depoſita.
Barimathia:ciuitas iudeæ.
Bariona ſyriace filius columbæ.
Bariptos:gemma nigra cum ſanguineis & albis notis.
Barriginæ:peregrinæ.
Barriranici flores qui in ſilua naſcunf.
Baritona βαρυτονα dicunt græci illa uerba quæ ante finē habēt grauē accentū.
Barnabas filius,pphetæ:uel filius cōſolationis.

Barroi:ideſt liber.
Barones græce dicti:q; ſint fortes ī laboribus:ideſt mercennarii.
Bartholomæus:filius ſuſpendentis aquas iterpretatur:uel ſuſpẽdentis me.ſyr. eſt.hic ſortitus eſt in diam.hic apoſtolus lycaoniæ p̃dicauit in albana urbe maioris armeniæ.decoriat: & p̃ iuſſũ regis aſtyagis decolat.viii.kal.ſeptembris.
Barrhus rufus niger:barũ ciuitas.
Barrhus elephas a uoce dictus:inde barrio ris riui. bary βαρυ enī græce graue & forte ſonat: ſonus elephantoꝝ.
Baſan accentuat in fine ideſt ignominia uel ſynche ſis ideſt confuſio.
Baſan interpretat ſiccitas:cõfuſio:
Baſa interpretat pinguedo.
Baſantes genus marmoris ferrei coloris uel duri.
Baſanico nis,carnificatus græce.
Baſſarides uaccæ uberes.
Baſſaris ſacerdotiſſa a baſſo ideſt bacco.
Baſcandæ conchæ æreæ genera uaſoꝝ:
Baſelus dicit corruptæ:is enim eſt faſellus ideſt genus nauis.
Baſes uel baſis:ſeſſio columnaꝝ:cõfirmatio fũdamenti:nomẽ petræ duriſſimæ.
Baſes ſyriace rex.
Baſilis βασιλισ regīna.
Baſileus βασιλεῦσ impator uel rex fuit ex βασιλευω.
Baſilica prius uocabatur regũ habitaculũ unde nominatur:nunc autẽ diuinũ templum:quia ibi eſt dei cultus:
Baſilidiani hæretici a baſilide dicti: qui xp̃m paſſum negant:
Baſiliſſa βασιλισσα iperatrix.
Baſiliſcus βασιλισκοσ iterp̃tat regulus:q; rex ſit ſerpentũ.aĩalia enī cætera flatu necat & icẽdit a muſtella tñ uincitur:uel qa nõ audẽt ſibi appropinquare ſerpentes maſculus eſt.
Baſilica herba genciana:uirtutẽ habet calidã & p̃pe ignitã:guſtu amaro:in locis paluſtribus naſcit cuius radix dolorẽ ſtomachi cõpeſcit & epatis ac ſplenis ſiue ſplenũ ac cordis.Iſchiaticus quoq; nõ erit.nec ſpaſmũ patiet nec tuſſim.nec colli dolorẽ quiſqs ea uſus fuerit.nec hydrops eũ tentabit: aut ſuſpiriũ.Ad pectoris etiã dolorẽ prodeſt quã maxime pleureticis optimũ remediũ præſtat ſanitas:lateriſq; ſedat dolorẽ.facit & ad ſerpẽtium morſus:extenuat ſpiſſos humores intra corpus: & fel rufũ p̃ uentrẽ & urinã deducit:rhenes purgat:& qui uenena accipiunt:a periculo mortis liberat:ut qd multa dicã:omni qui ea uſus fuerit: dat ſanitatẽ.
Baſiliusprimus,cuſtos populi.
Baſis dr̃ inferior iacens linea ſic.
Baſiũ dicitur quod uxori dat. Suauiũ quod ſorto Oſculum filiis uel amicis:unde illud baſia cõ iugibus ſed & oſcula dant amicis.Suauia laſciuis miſcent grata labellis.
Baſon altare uel fultoriũ.
Baſus curtus a baſe.& ppriũ eſt.
Baſterna uehiculũ eſt itineris mollibus ſtramentis compoſita:quaſi ueſterna.
Bata hebraice mola olearia dicit.
Bathanum regio galliæ eſt.
Bathani ideſt frixones populus.
Batillũ thuribulum:pala:ferꝝ quo colligunt carbones.
Bathyllus cinædus.
Batin in daniele ueſtis linea & fœmīalia ſignificat Batin ſiue fœmīalia brachæ lineæ uſq; ad genua ſacerdotis pertingẽtes bath enī hebraice lineum dicitur.
Bathioca patena argẽti ad ſacrificandũ.
Bathos hærbæ genus.
Batus ſiue badus decia pschori ſextaria. L.capit.
Battus gẽma.ppriũ paſtoris cuius meminit Theocritus in qnto Idylio Ἰωῆ μοι ὠκορυλλῶν.
Batus qui hebraice dr̃ bath:eadẽ mẽſura eſt: quæ & ephy.Idẽ eſt:qd amphora.
Batuit:concidit:p̃cuſſit.
Batulus:oppidũ campaniæ:
Baubare:latrare:canũ eſt.
Baubo as aui.baubatum:
Baucalius gello:ubi infuſio fit:uas eſt.
Bauca armilla.
Baxea calciamẽta mulierꝝ.pprie comœdoꝝ:quas haccheas dicunt.
Baxeus:calceus.
Bdelliros demens uel aquæ ductus.
Bdellium genus lapidis.
Bedelliũ arbor aromatica colore nigra magnitudine oliuæ lachryma eius lucida & ſubalbida.
Beare:beatificare.inde beatus beatitas beatitudo: quæ eſt;ſtatus omnium bonoꝝ congregatione perfectus.
Beatitudinis gradus ſicut dona ſãcti ſpũs i ſermõe dñi ſeptẽ ſunt ſecundũ mattheũ:beati pauperes ſpiritu:beati mites;beati lugẽtes:beati qui eſuriunt & ſitiũt iuſticiã:beati miſericordes:beati mundo corde:beati pacifici.Nã octaua beatitudo: qui p̃ ſecutionẽ patiunt ppter iuſtiam:ipſũ ignẽ ſignificat:quo ſeptẽ p̃bantur.
Beatus beneactus ab habẽdo qñ uelit & nil patiẽdo quod nõ uelit.
Beatus uere eſt: qui & habet oĩa quæ uult bona:& nihil uult mali: ex his enī duobus beatus homo efficitur.
Bebius mons campaniæ ignẽ uaporans.
Bebriatus locus uel rex quidã.
Bebrycius populus theſſaliæ.
Befax mendax.
Bifarius bilinguis.
Beelſebon aſcenſio ſpecule uel ſpeculum interpretatur.
Bel qd interpretat uetuſtas idolũ eſt babyloniorꝝ fuit uero hic idẽ belus pater Nini: q primus rex aſſyriorꝝ fuit:quẽ quidã ſaturnũ dicũt.
Bel:genus gemmæ.
Bella locus campaniæ malifer.

Bellatur passiuum pro actiuo bellant profertur: prisc̃ianus.
Bellare bellū agere dr̃ in eadē significatione. bello & bellor & bellico & belligero.
Belgis ciuitas:gens galliæ:apud quā usus curruū prius inuentus est:unde belgica ꝓuicia dr̃.
Bellē græci mentē dicūt.
Bellerophon equus pennatus fingitur qui & pegasus.
Beelphegor interpretatur simulacrum turpitudinis siue ignominiæ.Idolum enī fuit moabuocabulo bahal super mōtē phegor:quem latini priapum ferunt.
Belga est beluatū ciuitas.
Beli multi uocati sunt reges precipue babylonis.
Belial interpretatur absq; iugo diiudicans.
Belidæ belo patre procreati.
Belli portæ Iani gemini templū:quod bello aperitur:pace clauditur.
Bellona redēptor cetariarū tabernarum: in qbus salsamēta conduntur.
Bellona mater seu soror martis dea belli.
Belloregia:fortissima ciuitas.
Bellua immanis bestia maris & terræ.
Belues:mendacitas.
Bellū prius uocatū duellū eo ꝙ duæ sunt partes una uincens altera perdēs:postea mutata littera: & detracta lr̃a.u.bellū dr̃.Alii per antiphrasim dicunt a bono dictum bellū dimminutiue:eo ꝙ minime sit bellū:inde etiam bellissimum superlatiuum & bellaria.
Bellus.i.gratiosus.
Bel uir interpretatur:ide bellū bellona dea:
Bellicus.ca cū.bellicosus sa sum.& belligenus ꝑprium.& bello as.pro bello antiq dicebant duellū:ex quo perduello.cōponitur belligeror.bellificus.bellipotēs.belliger imbellis.rebellis & debello as & rebello inde rebellio.
Beel uetus dicitur.
Beelzebub Idolū fuit accaron:quod interpretatur deus muscarum.zebub.n.uocatur musca.bel ipse est beel siue baal.
Beemoth interpretatur aduentus mortis.
Beemoth hebraice animal sonat. bestia ignota est iō aūt beemoth.i.animal diabolus dicitur: quia de excelsis ad terrena cadēs proprio merito aīal brutum est factus.
Benacus:lacus Mantuæ magnus.
Benalia:benigna.
Ben hebraice interpretatur filius.
Bendidios aprilis mensis.
Benea interpretatur fontes uel excolationes.
Beneficus:benefactor.largus:elemosynæ deditus
Benelinguatus.eloquēs.
Bñficētia ē qū agit charitas:ut prosit proximo.
Beneuentū ciuitas:quæ prius dicta Sānium.
Beniamin interpretat filius dexteræ:quod ē uirtutis:dextera enī dr̃ iamin:mater quippe eius moriens uocauerat nomē eius bononin.i.filius doloris mei:pater hoc mutauit filius dextræ.
Beniuolētia quattuor modis captat:a sui ipsius ꝑsona:ab aduersarii ꝑsona:a re ipsa:ab audiētibus
Benignus ad benefaciēdum expositus:alios ēt sua dulcedine inuitans.prisc.a bene.benignus.
Beo as aui.
Berbena hærba sagmen dr̃ dicta quasi pura hæc & gerabone dr̃ græce.
Berecyntia ciuitas ī phrygia & mater deorum.
Beretheos græce octōber.
Becillum officiū mulicbre:
Beryllus lapis uiridis: apud indos candidus.
Beryllus est lymphaticus:ut sol in aqua limpidus figurat uota gentiū īgenio sagacium.
Beronice & ꝓleamis urbes ægypti a regibus dictæ
Beronix regina ægypti soror fuit ptolemæi.
Beroth:apud eos interpretatur.
Berola nomen mulieris:quæ uenit audire sapientiam solomonis.
Bersabee puteus septimus interpretatur.uel puteus sacietatis.
Bersabe oppidum.
Bersi barbari fuerunt.
Bessum genus uehiculi.
Bestia significat diabolum uel hominem ferum.
Bestiæ a uastando dictæ sunt.quæ morsibus & unguliis sæuiunt.
Bestia quadrupes mutum animal.
Beta βῆτα apud græcos littera est:& duo significat:apud nos uero genus oleris betaphius īde deriuatur.i.insulsus.prisc.
Betacius denominatiuum a beta.
Bethania īterpretat domus obedientiæ.
Beth īterpretat filius uel domus uel cōfusio secūda littera hebræorum.
Beth.siue batha mola olearia.
Bethezob īterpt̃at domus isopi.
Betheum domus idoli.
Bethel prius dicta ē luza:sed postquā dormiēs Iacob uidit scalam innitētē cælo & dixit:uere hic ē domus dei & porta cæli nomen locus accepit bethel.i.domus dei.Quando aūt a Ieroboā uituli aurei fabricati sunt:uocata ē bethauen.i.domus idoli.
Bethphage domus buccæ uel maxillæ īterpretat.
Bethica hispania.
Bethis fluuius hispaniæ.
Bethleem domus panis īterpretat ciuitas dauid: quæ alio noīe dr̃ effrata.ibi enī uerus panis christus ortus est.
Bethsaida piscina ī hierusalē:quæ & ꝓbatica.i.peculiaris dr̃ qa hostiæ ī ea lauabāt.īterpretat aūt domus uenatorū.Est aūt & ciuitas galileæ:unde perrus & andreas & philippus.
Bethsamis interpretat domus solis.
Beuer beueri masculinū ē quoddā animal.
Bianor:qui & Oenus,filius manthus μαντους qui Mantuā cōdidit dictus bianor quasi animo & corpore fortis.
Bia βία græce uiolentia latine.
Bibera bis acuta.

Bibliopola græce: q & libros uendit scriptor librorum.
Bibionare: sanguine inquinari.
Bibinariū aūt ē sanguis mēstruus mulierum.
Bibinū menstruū. i. fluor sanguinis.
Bibiones: qui in uino nascuntur. i. muscione a bibendo.
Biblii habitatores ciuitatis quæ biblos dicitur.
Bibix pugna.
Biblii artifices qui faciunt trapezitas uel nomen.
Biblus βιβλοσ iūcus codex liber uel duplex funis de naue.
Bibliotheca librorū recōditio: nā bibli libri dicūt qa ex biblis quasi iuncis fiebant: īde bibliotecarius repositor librorum.
Bibula papyrus dicta: q humorem bibat.
Biceps duo capita habens uel bis acutum.
Bicerna uestis fulua.
Bicoatur: duplicatur.
Biclinium quasi bicellium duæ cellæ.
Bidella Indiæ & Arabiæ arbor sed arabicæ lachryma melior est.
Bidelliū aqua quæ colligit de uesicis: quæ nascuntur in ulmo: quæ faciunt ad uulnera corporis.
Bidens ouis: quæ iter octo dentes: duos altiores habet: qua maxime in sacrificio utebantur. De bidē te apud Au. Gel. lib. xv. ca. vi. Bidentes. p. Nigidius in libro de extis appellari ait nō oues solas sed ois bimas bestias: neq; tn̄ dixit aptius: cur bidētes ī cōmētariis uerū qbusdā ad ius pōtificiū ptinētibus bidentes primo dictas lra imissa quasi bien nes. tū longo usu loquēdi corruptā eē uocē & ex biēnibus bidentes factū q id uidebat dictu facilius. Iginus tamē iulius in. iiii. librorum quos de Vergilio fecit. Quæ bidens est inqt hostia oportet habeat dentes octo sed ex iis duos cæteris altiores: per quos appareat ex minore ætate in maiorem transcendisse.
Bidental fulmen uel quod bis a fulmine percussū est: quasi bisdentes. uel sacrificium ē.
Bidens instrumentum rurale & bifurcū genus rastri ē uel anchora.
Bidentes: genus aratiōis.
Bidentare: fodere.
Bihæres habens duas hæreditates.
Bifera: secunda coniunx.
Bifariam bipartite. bilingue. ex utraq; parte duas habēs rōnes. aduerbiū discretiuum.
Biformes: duplices ianuæ.
Bifidus: in duas partes fissus.
Bigamus: secundus maritus.
Bigæ curuus cum duobus equis.
Bigæ pro biiugæ sicut quadrigæ pro quadri iuge duabus breuibus in unam longā.
Bigæ duo equi iuncti.
Bigens: duabus gentibus natus.
Bigenera de diuersis aiantibus nata: ut mulus.
Bigenerum de duobus generibus conceptum. uel bigermen.
Bigenes de duobus generibus natus.
Bigera uestis suffa idest ualla: quæ & bilis dicitur
Biiugus. ga. gum.
Bilanx discus uel libra duas lances habens.
Bilibris sextarius bis assumptus.
Bilices duplices.
Bilinguis fallax bifarius uel duas linguas sciens: biliosus dictus: q; sēp sit tristis ab humoī nigro qui & bilis uocatur.
Bilis: humor fellis tristitia. uirus. iracundia.
Bilitas amaritudo.
Biliuic adumbratio uocis aquæ scaturientis.
Bimaritus uel bimarcus secūdus maritus.
Bimare: duplicare disputare.
Bimatus spatium duorū annorū.
Bimēbres cētauri.
Bimulus: bimatum agens sicut trimulus trimatū agens.
Bina tm̄ dicimus de his: quæ singularem numerū nō admittunt: ut arma.
Bini dicūt quasi biuni bino as auī. inde deriuatur binguana. i. iugera.
Biothanathus: bis mortuus: dupliciter damnatus ϐιοθανατοσ thanatos enī græce mors dr̄. melius ē per uim mortuus.
Bispatentia duas ualuas apertas habentia.
Bipedalis: duorum pedum.
Bipēnis securis quæ duas pennas habet. hæc & dolabra dr̄. hic & hæc bipēnis & hoc bipenne: ut bipennis securis. uel est fœmininum.
Bipartitus: in duas partes diuisus.
Birenia græce aduerbiū dicitur latine.
Biremis nauis duoꝝ ordinū remorū.
Byrrhia iterpretat uiriliter agens. b. ī u. cōuersa.
Biricuntia: mater augusti.
Birsa corium: sed nunc significat locum: qui Thyrus uel cartago dr̄: qa corio bouis sit circūdata.
Birsus uolūtas uitalis.
Birotum genus uehiculi.
Byrrhus a græco fit. uestis ē: aphiballus: uillosus.
Bisaccia sarcina mantica.
Bisaltæ populus scytharum.
Bissextus dictus: q bis sexies ductus assem facit: uel q dicitur bis. vi. kal. mar. quod ē unus dies.
Bisse qui & bes dictus quasi bis triens uel triente demptus nam ex. viii. unciis constat: quiq; sic scribitur. lv.
Bissiltes porcus fissis ungulis.
Bissinica uestis candida.
Bisontes oues bobus fere similes: sed fetosi & inmansueti.
Bistonia prouincia græce thracia.
Bistonium stagnum in thracia.
Bistemia Troia.
Bissulcum: utraq; parte sulcatum.
Byssus genus lini cādidissimi & mollissimi. dicūt quidā genus serici grossioris esse.
Byssus in arbore nascitur uel sericum totum.
Biti: proficisci: ambulare.
Bitire: ire.
Bitias unus ex principibus carthaginensium.

Bitidus:biformis.
Bitin græci humile uel merſum dicunt.
Bithynia aſiæ minoris prima prouincia in põti ex ordio ad partẽ ſolis oriẽtis aduerſi thraciæ iacet prius bebrytia dicta deinde mygdonia:mox a bithynio rege bithynia.
Bitoris populus eſt.
Bithinia urbs primo Mirandina dicta.
Bruſcus genus auis.
Bitumen lacus afflati ĩ iudæa.In ſyria autẽ limus ẽ peſſima & terra æſtuans.
Biuiria:ſecunda coniunx:quæ ſecũdũ habet uirũ
Biuera idem quod ſupra.
Biuida:fortis.
Biuium duæ uiæ.
Byzacena:regio africæ.
Byzãtiũ & Zeugis & Numida rẽgiões ſunt Afticæ Bizãtium ubi adroſinetus:ciuitas zeugis ubi carthago magna Numidia ubi hippone regiũ & ruſigada ciuitates ſunt:ab oriente habent ſyrtes minores & ſalinarum lacum:a ſeptẽtrione mare noſtrum:qđ habet Siciliã & Sardiniã inſulas:ab occaſu mauritania ſitifenſẽ:a meridie montes uzare:& poſt æthiopũ gentes peruagãtes uſq; ad oceanum æthiopicum.
Bizãtiũ urbs thraciæ quõdã a Pauſania rege Spartanorũ cõdita:poſt a Cõſtãtino principe in maius aucta conſtantinopolis dr totius caput oriẽtis
Blandus a balatu dulcis inuitans alios ad ſuam familiaritatem:ide bláditiæ affabilitas adulatio.
Blandioſus affabulis communis.
Blande delitioſe.
Blãdior ris,cõe antiquitus adulor ſignificat.
Blandum:genus nauis.
Blaſphemia:detractio.
Blas ſtultus:inde blacterare ſtulte loqui.
Balbutire:qui trepidat uerbo.
Blacterare ſonus ranæ:inde blacterones inepte clamantes.blacterat camellus:hinnit equus.
Blatera purpura.
Blaſto cubicularius.
Blatteæ genus animalium lucẽ fugiẽs: per noctem tm̃ ambulat a colore dictæ.Siquidẽ cõprehenſæ manum tingũt:unde & blattum colorem dicũt potius ſunt uermes.
Bleni tetri.
Blenones impudici hircones.
Blennæ trunci:monſtra.ĩ pectore tm̃ oculos hñt.
Bleſus.balbus.uerba frangens.
Blitea ſtultitia.
Blitea hærba ſaporis euanidi quaſi uilis.
Beta & blitum dr idem:herba eſt.
Boa nomen ſerpentis:quæ ualide ſequitur bouẽ.
Boare ſonare clamare mugire uel uocare:inde dr bonus:quia omnes ad ſe uocat.
Boatus mugitus boum uel uox plena.
Boacabani october menſis hebraice.
Boba uehemens robur uel genus ſerpentis.
Bobinare conuiciari clamare.mulieris. menſtruæ ſanguinem inquinare.
Bobinator tricoſus & inconſtans boum paſtor.
Boceta paſcua.a bobus.
Bocones ſtulti ruſtici.
Bocchus rex Mauritaniæ fuit.
Boedromion βοηδρομιῶν maius menſis.
Boelli hærba albi coloris.
Bootes nomen ſtellæ.ſeptentrio.bootes bubulcus græce:ipſe ẽ & arctophylax ideſt cuſtos urſæ:ipſe ẽ initiũ ſolſtitialis & ſeptẽtrionalis circuli.
Boetia prouintia dicta:qa dũ Cadmus irã patris fugiens bouis ueſtigia ſecutus:ubi bos recubuit: ibi ſedem cõdidit de nomine bouis boetia dicta ubi Thebas conſtruxit.eadẽ eſt & aonia.
Boebus nomen fuit propriũ.
Boetius dr a græco βοηθος.i.adiutor.
Boethentes.i.adminiculati βοηθεντες paſſiue:
Bogloſſa hærba lĩgua bouina,a græcis dicta q; folia aſperrima admodũ linguæ bouis habeat.
Bogud.dis.nomen regis Maurorũ maſculinũ eſt.
Boys βους græce latine bos.
Bogia torques dãnatorum quaſi iugum bouis.
Bola palma manus.
Bolida honor magnus.
Bolus iactus morſus:quod ẽ fruſtulũ cuiuſcunq; rei iam maſticatum.
Bollona redemptor cetariarum tabernarum:in q bus ſalſamenta conduntur:quas tabernas uulgo uocant cetarias.
Bombices dicuntur apud Seres frõdium uermes qui ſericum creant ex cuius textura bombicinus fit.i.ueſtis quædam.
Bombix.bicos græce uermis ẽ penultima ꝓduci tur.
Bombinare conuitiari.
Bombus imitatio uocis tumidus ſonus.
Bombeo βομβεω græce ſono.hinc bombus ſonus.hinc bombizare.
Bona dea antiquitus dicta miniſtra ueneris:quã ſole fœminæ colebant:uel ceres eſt.
Bona caduca:facultas cui nõ ſuccedit ullus hæres.
Bonacon animal:qđ nimia proluuie uentris inſequentes ſubmouet.
Bonus qui benefacere eſt paratus.
Bonus uenuſtate corporis prius dictus.poſt ad animũ trãſlatũ ẽ nomen: cui non prævalet malum.
Bonum eſſe eſſentiam uel naturã:iuſtũ uero actũ reſpicit.
Bonorum poſſeſſio eſt ius poſſeſſionis certo ordine certoq; titulo acquiſita.
Bonoſiaci hæretici ſunt a bonoſio dicti: q dicunt chriſtum filium dei adoptiuum nõ propriũ eẽ.
Borboricini & ignoſtici ſunt hæretici: qui animæ ſubſtantiam partem dei eſſe exiſtimant.
Barborigmon græce ſonus turbidus.
Bor ſerpens miræ magnitudinis & ĩ cruore tumor ſuffuſus ſanguine.
Boreas uentus aquilo dictus.
Boreama arctophylax.
Borrhon promõtoriũ numidiæ dictum q; aquilo nẽ intẽdat.hoc hipponeregiũ poſtea dictum.

Bortama tecta manualis.
Borith hærba fullonis. de hac panes fiunt hærbacii: quibus ſiccatis utuntur pro ſapore.
Boſforū mare dr̄ quaſi bos pforatū. i. io: quæ per illud trāſiit. idem ꝓpontis: alū dicūt hoſporos. a βουσ bos & περω trāſeo q̄ſi tranſitus bouis φοσφοροσ phoſphoros eni ſtella eſt matutina uel ueſpertina. Mar. phoſphore redde dic̄. eūdē uerſum ſepenumero repetendo.
Boſor ſiue boſra caro interpretatur.
Boſtar locus ubi cōburebantur corpora boum uel ſtatio boum.
Bos a βουσ græco deriuatur. Bos bois debuit facere. ſed iterponit̄. u. cā hiatus bouis: præter bo/um & bobus: quæ cauſa euphoniæ ſyncopantur.
Boſporius Iunius menſis.
Boſteon iuuenis.
Bootes ſtella: quæ plauſtrum ideſt ſeptentrionem ſequitur: quæ etiam ab antiquis arctophilax dr̄ ideſt cuſtos plauſtri: ſiue dicitur minor arctus: unde quidam eam ſeptentrionem dixerunt hāc nauigantes ſpectant.
Bootes bubulcus græce initium ſolſtitialis & ſeptē trionalis circuli.
Botryo græce latex.
Botryones: qui aliena congregant.
Botrus græcū ē fructus multi ſimul cōgregati ue lut uuarum. unde botrum plyadas dicunt.
Boues græce latine triones: eo ꝙ terram terant & colant uel a boo boas quod ē ꝓprie boum.
Boues ſignificant operantes.
Bouinus bouis ſimilis.
Boor interpretat̄ ī fortitudine: ſiue ī quo ē robur.
Brameta qui palmas dat uel braſifer.
Brachæ fœminalia dictæ: ꝙ ſint breues & uerecūda corporis his uelantur.
Brachia ſunt poſt lacertos: ponūtur tamē ꝓ manibus uel lacertis. dicta a fortitudine: bary βαρυ enim graue & forte ſignificat.
Brachiū ſignificat potentiam.
Brachycatalectus uerſus in iambicis & ſimilibus cui deeſt una uel duæ ſyllabæ.
Brachiæ fauces.
Brachilæ: quod ſuccinctorium ſiue redimiculū dicimus: quod nūc non brachiorum ſed renum ſit cingulum.
Brachys græce breuis uel pars circuli inferior.
Brachylogia breuis dictio: ut uenimus uidimus.
Bracium unde ceruiſia fit.
Bracinani quidam religioſi populi in india iuxta paradiſum.
Branæ a raucedine pulmonū dicte inde fit tuſſis.
Branchos præfocatio faucium. græci enim guttur branchos dicunt.
Brancios hærba ſabina.
Braſſica genus oleris ideſt cito cana.
Brachtea tenuis auri lamina uel alicuius metalli ī de brachteola diminutiuum.
Brauium: remuneratio. præmiū. palma. uictoria. inde brauita: qui palmas dat uel accipit.
Brætanicæ flores ſyluarum uel britunicæ.
Breneuta domus ferens.
Brephotrophium græce in quo infantes aluntur.
Breſith. hebraice: græce geneſis latine generatio dicitur.
Breuis ideſt preſſus contrarius: longo a brachys βραχυ græco: inde breuio. as. breuiarium breuitudo breue.
Bryareus centimanus gigas.
Bria. i. menſura.
Bryonia uua alba & nigra uel ampeloſleuce quam latini uitem albam dicunt.
Bryſeus liber de briſea urbe ubi colabatur.
Brith pactum interpretatur.
Britaneum deambulatorium marmoratorum.
Britannia oceani inſula per longum in boream extenditur a meridie gallias habēs: cuius proximū littus tranſmeantibus ciuitas aperit: quæ dicitur ruth: ubi portus: unde nō lōge a morinis ī auſtro poſitis meapos bacarofq; proſpectat: hæc inſula habet in longū milia paſſuū octingēta. In latum milia. cc. A tergo autem unde oceanus īfinite patet: orchadas inſulas habet: quarum. xx. deſertæ ſunt. xiii. coluntur.
Britannia dicta ꝙ eius homines ſunt bruti: qa ſtolidi erant & barbarum frendebant.
Broca labroſa bellua maris.
Bronia gemina.
Bronichū græce a gutture quem gurgulionem dicimus.
Broſis uel brotos græce cibus dicitur.
Brotacum: apium agreſte.
Bruchus locuſtæ ſimilis: uel quæ nondum euolat tamen maior.
Bruchus qui labrum ſuperius tumidum habet.
Bruma. gelu tempus. hyems.
Bruma græce edacitas dicitur. tūc enim maior fit appetitus cibi: unde imbrumarii dicūtur quibus faſtidium eſt ciborum.
Brunduſium græci conſtruxerunt dictum ꝙ cornua & caput & lingua in poſitione ipſius ciuitatis uideātur brunda enim græce cerui caput uel ſolida dicitur.
Bruſtum arboris uel hærbe genus.
Bruſtemis terra quædam ſeptimum clima cæli.
Bruſcum materiæ genus.
Bruteo iui bruteſco a bruto deriuatur.
Brutus dicitur quaſi obrutus quia ſenſu caret: eſt enim ſine ratione.
Bubalus ſylueſter bos ferus dictus ꝙ ſit ſimilis bouī: adeo ſunt indomiti: ut iugum non recipiāt.
Bubulcus: boum cuſtos.
Bubo fœda uolucris dirū mortalibus omen a ſono uocis nomen accepit auis feralis.
Bubones eminentes partes mamillarum.
Bubum. ſenium languor.
Bucca dicta ꝙ ea cibos capiamus. uel a boo βοω ideſt uoco.
Buceta loca boum paſcua: buceria uero armenta dicuntur.

Bucera borum amenta: uel de quorum cornibus fit buccina.
Bucerum pecus bubalum uel uox inepta.
Bucephalon ciuitas idiæ a bucephalo equo alexãdri.
Buccina similis tubæ sed longior: sollicitudinem ad bellandum denuncians inde buccinare buccinator & buccinatus & buccinus.i.clãgor sonorus tubæ & buccinariæ uoces.
Buccidæ:boues cedentes.
Bucco garrulus cæteros loq̃citate uincens uel stultus.
Bucolicum carmen.i.pastorale cõstat hexametro catalectico dictum a maiore parte.i.bubus. q̃uis opilionũ caprariorũq; cantica in his habeantur.
Bucolica dr̃ αποτησ βουκολησ.i.boum custodia.
Buccula:uacula:a boue dĩminutiuum.
Buda storia.
Bufo terrestris rana maxima.
Bugeus:spado.
Bullare:exundare.
Bulla genus uestis.
Bulla dr̃.quæ in aqua fit spiritu uentũ uel:pueriles balteus.
Bullæ ornamenta regalium puerorum uel equoꝝ dictæ q̃ sint similes rotunditate bullis:quæ iaq̃ inflantur.
Bulbi sunt pisces mali saporis.cetuli.
Bulus:baculus mali pastoris.
Bulimus fames magna:a bu & του λιμου.λιμοσ enim fames est.
Bulones cetarii qui diuersa genera piscium uẽdũt:
Bulergis cõsiliarius.
Bulga:saccus tortus.
Bumaste genus uitis:cuius uua in similitudine mãmæ est.
Bumarii mensura quædam terræ sicut iugera.
Buprestis animal paruum simile scarabeo lõgi pedis:fallit inter herbas bouẽ deuoratoq; tacto fel le ita inflammat.ut rumpat.
Burbalia intestina maiora.
Burca:clauata.
Burdegalim urbs dicta:q̃ burgũ hunc prius galli habuerunt.
Burdo animal:quod ex equo nascitur & asina.
Burrit:uox belluæ.
Burrides animalia manni.
Burræ fatuæ uel stupidæ a fabula quã burra scripsit.uel a meretrice burra dr̃.
Buris curuatura aratri.buris dicta quasi βουσ ουρα quia est in similitudine caudæ bouis: est enim ea pars aratri:quæ flexa est.
Burgundiões dicti eo q̃ Romani.subactos illos p habitacula.quæ burgos uocant posuerunt: inde burgarii dicuntur.
Burgone:castra.uel caulæ.
Burgus habitaculũ magis hospitibus expositum:
Buritanici flores in sylua nascentes.
Bursa:cauda græce:
Burrhum rufum & nigrum.
Busiris.dis.rex ægypti.qui immolare hospites cõ sueuerat.hunc & hercules immolauit.
Busta:sepulchra.rogi ubi cadauera comburebãt.
Bustare:sepelire:funestare.a comburendo.
Busticeta sepulchra:ubi antiqui mortuos incendebant.uel sepultura in agro.
Busus:pinguis.obesus.
Bustuarius:crematorcorporum humanorum.
Butalcium hærba:quæ croceum florem habet.
Butanicum herbarium dicitur:eo q̃ ibi notentur herbæ.
Buteo.auis est.
Buteon:iuuenis.
Butis stella cometes:
Butyrum:pinguedo lacte colligitur:est tamen pinguius & solidius:oleum etiã ex butyro fit.
Buto genus animalis.
Butus buta um.ibutus imbuta tum ab imbuẽdo.
Buxeæ calcei.
Buxus arbor ẽ apicibus.i.litteris apta. hæc buxus arbor:hoc buxũ lignũ.buxus pro πυξοσ Prisc. buxus in altum.non proficit:fructum non habet uiriditatem uero habet:significatnouellos fidẽ perpetuæ uiriditatis tenẽtes.
Buzi intrepretatur despectus uel contemptus.

C

C & g.litteræ quãdam cognationem habent: nam cum dicamus centum & trecẽtos postea dicimus quadringentos g pro c.ponentes. Item inter c.cum aspiratione & c sine aspiratione est g.Nam in c leuiori exterior fit pulsus in ch asperiori interior.In media g inter utrunq; supradictorũ locorum:unde inuicem pro se positæ in quibusdam dictionibus inueniuntur Gubernator pro κυβερνητησ gobio pro gobio cere αποτου χαιρειν.Cũ q.quoq; eandẽ uim hr̃e c oñdunt obliqui casus in quibus q in c transit:ut qs cuius: & in uerbis quibusdã & eorũdẽ participiis ut loquor locutus sequor secutus.
C pro centum in numeri copulatione ponitur:
Caballus dictus.quod ungula terram cau & sic & sonipes:uel a cauis pedibus dicitur.
Caballi aues nocturnæ:hæ ululæ dicuntur.
Cabiedes:nudi.
Cabilla cabillatio.
Cabistercus :uacuũ & inane:& illud intestinũ qd stercus capit.
Cabo:equus castratus.
Cabro quasi uespa longa est.
Cabro uermis dictus a cabone.i. equo q̃ ex equo creentur.
Cacabus & cucuma a sono feruoris dicũtur in græcis & latinis habentur. incertum est a quibus sit mutata.
Cacabus uas de testa:etiã de æramento sicut olla.

Cacephaton dictio obscæna uel incõpositeſonãs: ut iuuat ire & dorica castra tenẽ: mala.n. fuit cõ positio ab ea syllaba icipere: quã supior finierit.
Cacephaton obscæna enũciatio uel icomposita dictio in malam significationẽ. ut arrige aures turpis est enunciatio: quia ptinet arrigere ad genitalia. fit aũt sensu & littera.
Cachuchia κακουχία nomẽ sumpsit a corporis passione: nã græce malũ uel uexatio dicitur: fit enim intẽperantia ægrotantis uel medicamenti: dicitur & κακῶσις hoc ẽ afflictio.
Caceuti: graciles. rabidi.
Cacieni: discipuli cacii fuerunt. pro similibus ponitur: cantores significat.
Cachinare: ridere: nam cachinnus est tacitus solutusq; risus.
Cachinno: nis ipse derisor.
Cacos κακος græce malus.
Cacosyntheton κακοσυνθετον uitiosa compositio dictionũ: ut uersaq; iuuencũ terga fatigamus & asta pro asta uersa.
Cacosytheton græce mala cõpositio dr̃: qñ primæ syllabæ finis ẽ i alterius pricipio: ut mater terra:
Cacus qdã ferus fur latẽs i auentini mõtis spelunca: ignes emittẽs: homines perdens quem alcides interfecit.
Cacumen: summitas. quasi capitis acumen.
Cadauer a cadendo morte dictum: uel caro data uermibus.
Cades ubi fons iudicii est.
Caderfida. i. uersus.
Cades iterp̃tat sãctũ uel sãctificãs uel sãctificatõ.
Cadere: ruere. ide casus casualis liter cadus caducus: cõponitur accido. incido: occido. excido. procido. succido: concido. recido: & quæ ab istis fiũt & stillicidium atq; mica.
Cadus uas uinariũ. fistula lignea.
Cadus græce amphora: tres urnas capit.
Caduca hæreditas ide dr̃: qa heredes eius decidunt: inde dicitur caducarius: qui eam accipit.
Caducũ dr̃ qđ ab uno cadit i alterũ p hæreditatẽ.
Caducum flos malorum.
Caduceũ dictũ q cadere faciat lites: uirga uolatilis uel uirga mercurii: quod est uulnus.
Caduceator: qui lites pacificat.
Caduceatus: legatus pacis causa missus.
Caducus: lunaticus a cadendo dictus morbus.
Caduca frusta ex adipe. cada enĩ græce aruina dr̃.
Cadurtum dr̃ tentoriũ quo merces proteguntur.
Cælum dicitur a cellando quod cælat secreta: uel quia cælatũ sit signis. ideſt stellis. unde cælitus aduerbium. Cælum per æ scribitur.
Cæsaries capilli a cædendo cæpes cæsaries.
Cæsar a cæsarie capitis. cum qua natus est: ut quia cæso utero matris natus est.
Cœtus: multitudo per œ scribitur.
Capharnaum interpretatur ager cõsolationis uel uilla pinguedinis.
Caicus: fluuius græciæ:
Cayetæ portus promontorium italiæ forte a cayeta nutrice æneæ ibi sepulta dictum.
Caiphas interpretatur inuestigator uomens ore seu sagax.
Cain interpretatur iniquitas odora.
Cain interpretat̃ possessio uel augumentatio. seu lamentatio.
Cainani hæretici: qui cain adorant.
Caister fluuius indiæ.
Caistri: genus auium.
Cala græce latine lignũ.
Calabria prouincia iuxta apuliam.
Calabry: uersus obscœni.
Calacte oppidũ uel genus uasis: inde calactinus.
Calagraris: ciuitas hispaniæ.
Calamaula canna: de qua cãtatur.
Calameus ianuarius mensis.
Calamus cana a canendo dictus. hebræum ẽ.
Calami haste cãdelabroꝝ i modũ calamoꝝ fãcti.
Calamus & penna instrã scribæ dictus q liquorẽ ponat: unde naute calare pro ponere dicunt.
Calamus in ezechiele mensura sex cubitorum & palmi.
Calamus aromaticus ad similitudinem calami.
Calamitas a calmo: qui intus uacuus exterius nitidus esse dicitur: ita calamitas ianes & uacuos reddit homines: uel quasi cadamitas a cadendo.
Calamitas: miseria. erũna. aduersus casus.
Calamizare mon læcta cantare.
Calamistrum acus ferrea: quæ calefacta contorq̃t capillos: unde & calamistrati dicũtur qui crines calamistro contorquent ut crispi sint.
Calamitosus: exitialis. flæbilis. improbus periculosus.
Calamites hærba nepta calidissimæ uirtutis. unde ex ea fit antidotum: qđ diacalamites uocatur urinam & menstruum mouet.
Calamitæ genus ranarum.
Calamistroicos uel caristos in modum nucis deformatos.
Calandrius auis tota alba: cuius ĩteriora oculorũ curãt caliginẽ: i ifirmum aspicit si uiuere debet.
Calaman nomen loci uel ciuitatis:
Calare: ponere uocare.
Calastica græce purgatoria.
Callas: fabrorum foramina.
Calati: cyathi. canistri de uirgis: angusti in fundo: lati in ore:
Calaticũ ordei genus. i. distichum quia duos ordines habet.
Calazia gẽma grãdinis in igne posita frigus seruat
Calathus: canister: uel cartallus:
Cala græce lignum: unde deriuatur calatus poculi genus.
Calator: minister sacrorum.
Calbæ: armillæ quæ militibus ob uirtutẽ dantur
Calbino: memor.
Calcaneus est sub talo dictus a calco: q terrã calcat. uel a calce. i. una parte.
Calcantum gemma dicta q calicis est thymum. i. flos. nunc uero fit multis modis.

Calcariæ.i.calcinariæ a calce uiua dictæ.
Calcaria ſtimuli aialiū dicta: q̄ in calce ligantur. hoc calcar huius calcaris facit.
Calcar uinum: qđ prius e duobus libaf.
Calchas diuini peritus. Priſc. hic calchas calchantos græce: latine chalchantis.
Calce proprium ē.
Chalcis calcidos ciuitas in euboea prouincia.
Calcis prima ps plāte a callo dr. inde deriuaf calciare. inde ēt calceus. i. calciamētū ide calcare cōponif & calcitrare quaſi calce retro ferire.
Calx uiua dicta: q̄ ītus ignem habeat.
Calcitis gemma aerii coloris.
Calciamēta dcā: q̄ ī calo. i. ī ligno fiāt elu a calce.
Calciamēta fiūt ex pellibus mortuoꝝ aialium & muniunt pedes: ſignificant ſanctorū patrum nobis data exempla.
Calcedonius pallidā ignis habet effigiem: ſubruti lat in publico: fulgorem dat in nubilo uirtutem fert fidelium occulte famulantium: gemma eſt.
Calcus ſmaragdus: gemma lapis.
Calculus lapillus terre admixtus dictus: q̄ ſine moleſtia ſui breuitate calcef: uñ calcus minima pars pōderis dr: & ſic ſcribif.
Calculi in luſu tabulæ dicti: q̄ per uias ordinales eant quaſi per calles uel quod leues ſint.
Calculus minima pars pōderis geminis granis lentis appenditur.
Calculus numerus ratio ſententia uel carbo uel lapideus gladius.
Calculator nūerator: cōputator a calculis. i. lapillis: quos antiq tenētes ī mānibus numeros cōponebāt: ide calculatorius liber de numero tractās.
Calculū: ubi mortuū ferunt.
Chalcos æs. bene ergo aurichalcū aureū æs.
Chalcidicū metꝝ dr a chalcidos ciuitate græciæ.
Calcophomos lapis: qui pulſatus ut æs ſonat.
Chaldæi ab arfaxat orti ſunt qui antea caldæi a caſeth filio nachor fratris abrahæ dicti ſunt: ide chaldæa & chaldaicus.
Chaldæi iterptaf captiuātes uel q̄ſi dæmones.
Chaldæi interpretatur feroces.
Calcos oppidū britāniæ.
Caldicum: fori deambulatorium.
Calles iter pecoꝝ ſemitæ ī ſyluis uiæ tritæ pecorū ueſtigiis: unde a callo pedū uel a calcando dicuntur.
Cales oppidum in campo ſidicino. ubi uinū abūdat: inde calenū dr bonū uinū. uel uas.
Calleo. es. lui: intelligo callide. ingenioſe noſco:
Callidus: ingenioſus inde calliditas.
Calco. es. lui per unū l calorē patior: inde calidus & caleſco & calor deriuatur.
Caleon: quaſi humilis leo. ual qua ſi callidus. ingenioſus & fortis.
Caletra ubi ueſpæ naſcuntur.
Caleph interpretatur quaſi cor.
Caligo umbra nebula de ſpiſſitudine aeris facta: dicta q̄ maxime aeris calore gignatur: unde caligare obſcurare & caliginoſus.
Caligæ uel caligulæ. i. ſandalia a callo pedū uel q̄ ſi a colligando qa ligantur dictæ.
Caligadamana promontorium.
Caligarius: artifex.
Caligaris uero clauus ſine his calciamenta cōſui ñ poſſunt.
Caligurios a calo. i. ligno uocant: unde fiunt.
Chalybs ferrū uel fornax uel gens: a qua ferrū ducitur uel furca ferrea.
Chalybs populi gēs pōtica: apud quos īueniť ferrū & ſunt multa metalla. priſc. hic calybs bis.
Calices poculoꝝ genus ex ligno añ factū priſc. hic calix cis. unde fit dimminutiuum caliculus electiora pocula.
Caliēdꝝ: capillatura: ſuppoſitus crinis p naturali ornatu capitis uel quo ad ornandos crines capitis utuntur.
Calicularius hærba. hæc īſana dr a græcis ioſchiamus uulgo milimindrum.
Callidus: uerſutus in diſputando. ingenioſus. ſub dolus: inde calliditas. Calidus uero affectus calore feruidus.
Caliroe locus ultra iordanē: ubi ſūt aquæ calidæ potātibus cōmodæ fons p̄ximus hieroſolymis.
Calliope nomen muſæ: optima uox iterpretatur uel ſonoritas. i. mercurius.
Calliope iterptaf pulchra facies uel pulchra uox
Callion καλλιών pulchrior ψοφοῦ uox.
Calliroe meretrix quædam.
Caliſto elice urſa mater Arcadis.
Calypſo inſula contra trogloditas ſita.
Callitrices: genus ſimiarum.
Calit: uſitatur.
Calix uas a calida potione dictus ſignificat potionem uel paſſionem.
Calix ſignificat: qđ p̄ter modū & mēſurā nihil fiat: uel in peccatoribus niſi per dei prouidentiam
Calydon: ciuitas in græcia.
Calmum clariſſimum.
Calones negociatores nauiculæ uel cellæ militū uel hoīes qui ligna militibus portant nam græci lignum cala dicunt.
Calon oppidum ethruriæ:
Calones etiā dicūtur cothurni genus calciamētorum. hic calo.
Calopodiæ forme ſutorū dictæ a calo ideſt ligno & pede:
Calpe in ultimis finībus oceani mons: qui dirimit europam ab africa. hīſpaniæ promontorium ps europæ.
Calta genus floris uel hærbæ uiola.
Caltudia dies feſtus.
Caltulū uinculi genus: uel ubi mortui feruntur a coacto loro dictum.
Caluaria ab oſſibus caluis dicta per defectionem & neutraliter pronunciatur.
Caluariæ locus dictus: q̄ in eo damnati capite trū cabantur.
Calumniari: cauſari. præpedire. accuſare falſo a caluendo. i. decipiendo dictu. cōe antiquitus.

Calumnior tibi & te inuenitur:
Calumnia accusatio falsa:crimē falso obiectum.
Caluere:amare concremare.frustra decipere.
Caluitur:frustratur.moratur. decipitur.
Caluo uis īde cauillo pro caluillo.
Caluus capillis leuiatus & rasus:īde caluicium.i. dissipatio.
Callica:gemma uiridis coloris.
Callus:densa cutis.
Calx cis.īde calcar.
Calx calcina lapis ē inde calculus dīminutiue dr̄.
Calx cis lapis coctus:aqua accendit oleo extiguit
Cam interpretatur callidus.filius Noe fuit.
Cama lectus breuis.
Camasus amphibalus.
Cambio bis cāpsi ponit carisius:& a græco esse uī καμπτω:unde & campso as solebāt antiqui dicere certo pugno:iter īchoo:uel flecto latēter aufero:mō uero cambire ꝑ commutare dicimus.
Camba:inflexa:tortuosa.
Cambuta.sustentamen uel baculus flexus pedum uel crocia.
Cambre:nomen fabulæ.
Camera a curuitate dicta:est enim uolumen ītrorsum respiciens camus enim græce curuus dicit.
Camera q̄si camura.i.curua dr̄.lapidea domus.
Camedracontes genera serpētiū.
Camelaucus:uestimentum papæ.
Camelia:hærba quædam.
Camælon quasi lacerta ē quadrupes in ignē missa non ardet,sub aspectu mutat colorē.
Camellus οκαμηλος dictus ꝙ qñ onerat ut humilis fiat:accubat:qa græci chame χαμαι depresse humi hūile dicūt:siue qa cauus ē dorso.
Camellus funis nauticus.
Camellus significat diuitem sæculi onustum uel distortum.
Camelopardus dictus quia camello:& pardo similis sit.
Carmelon:carduus syluaticus:
Camera ciuitas siciliæ:inde camerinus.Vergi.
Camerini dicunt a qbusdā qdā habitatores eden .i.paradisi sāctissimi hoies uiuunt annos.cxx.
Camœne musæ a canēdo dictæ q̄si canentes amœnæ:uel amœnū canēs melos.
Cameuniæ.stonæ lecti.
Cameuniæ:uigiliæ:in hyeme.
Camedrios:herba breuis.
Camilla:sacerdos fuit.
Camillus:minister sacrorum:
Chamœmelos:hærba.
Chaminus græce fornax a caumate dicitur.
Chamipetos:herba hanc latini cucurbitalē uocāt ꝙ ex parte odorem cucurbitæ ferat.
Chamis lignū sine ferro:quæ cantū dicitur.
Camisia dr̄ ꝙ in his dns̄ ī chamis.i.lectis nostris. siue ꝙ prius fiebant a canabis.
Camisium uestis sacerdotalis usq; ad talos.unde & talaris dr̄: dicit uero a simlitudine camisiæ quotidianæ:quia de lino sit stringens superiora & inferiora:& significat munitionem cogitationum & operum.
Chamos græce curuum.
Camos idolum moabitarum.
Campania:prouicia italiæ:habet terras toto anno uernantes.
Campanum:genus æris a campania.
Campage:calciamenti genus:quo utebantur diacones romani:uel quibus a pontifice licentia daretur:cæteris uero non.
Campanus morbus similis lepræ:qui ī cāpania nascit.Campanus a campania sicut hispanus ab hispania.
Campana pōderatio.hæc tñ duas lances nō habet sed est uirga signata libris & unciis unicuiq; autē pōderi certus est modus ꝓpriis nominibus designatus:dicta quia prius in campania reperta est.
Campester in campo se hns̄.Prisc.hic campester: uel hic & hæc campestris.& hoc campestre.
Campestria succinctoria dicta:ꝙ hi qui in campo contendūt:his genitalia tñ operiunt.hæc ꝙ perizomata dicūtur.
Campitum:fundus qui in campo est.
Cāpus loci spatiū & planicies dictus græce ꝙ breuis sit pedibus.i.humilis non montuosus.
Campi significat sāctos uel diuinas scripturas: qa pastum animarum præbeant.iterdum latam uiam:quæ ducit in interitum.
Campsare:iter flectere.
Camura curua:inde camera dr̄:
Caminus apud hebræos mēsis quartus:
Camus genus fræni dictus:ꝙ sit breuis:nam chamos græce breuis.
Canaam interpretat motus eorū siue zelus: a quo afri & phœnices & cananeorum.x.gentes ipse est filius cham.
Cana uetusta fortis sancta religiosa.dr̄ aūt canus cana canum:à candido:inde canicies.
Cannā ueteres dixerunt arundinē.Sciendū tñ qd de lingua hebræa nomen sumpsit qd ē calamus cana syluestris coma arundo uel sagitta:inde cannetum.i.arundinetum.
Canabum a similitudine cannæ dictū:siue a græco canabos:quod idem est.
Canalis dicta:ꝙ cana sit in modum cannæ melius est fœminini generis.
Cana:mala.
Cananæi interpretantur uelut commotio.dicti a chanaan.
Cananæus interpretatur possidēs siue possessio ita est dictus simon a uico cana.ipse est & zelotes.
Cana:uiculus galileæ.
Canabs a similitudine cannæ:hæc canabs bis gēus hærbæ:unde pannus efficitur uulgo.
Cancaton:canna alba.
Cancer forceps aut ulcus ad similitudinem cācri aīalis:canceris debet facere.
Cancer cri masculinū animal & hoc cancer cancris de morbo antiqui dicebant.
Canceromata:apostata. retro gradiens ut cancer;

hoc cancer ris morbus. hic cancer cri. animal dictus: quia intestina in modum cōcharum habet.
Cancri uero domus cancra dr.
Cācer si qñ ostreū diptycū suū ad solis radios aperiēte inuenerit. clanculū se immittit ut cōclusi onem ipediat: & iter uiscera depascit.
Cancer ē qrtū signū dictus quia cum ād eū sol uenerit: retrograditur in modum cancri.
Cancrarium qsi putrescat ipsum est cancer.
Cancellare: concidere forare.
Cancelli ligna subtilia in transuersum facta ī modum rætis: nunc uero & de lapidibus fiunt.
Cancellarius qui in cancellis primus est.
Cancellus cantoꝝ excellens locus: uñ cācellarius.
Cancros græce milium.
Cancri cancelli.
Candauia: mons epiri.
Candela a cādeo cādes: sicut suadela a suadeo es.
Candelabrum a candela: quam sustinet dictum.
Candeo es ui candidus sum uel ignitus uel feruens neutrum.
Candido uero cāndidaui actiuū. i. cāndidū facio.
Candidus quasi candori datus studio: nam albus natura ē.
Candidus sine macula: albus cum pallore.
Candes: uasa fictilia.
Candius: uestis regia.
Candetū galli appellāt spatium centipedum.
Caneo nes canui. inde canesco.
Canetū inter nigrum niridemq; colorem.
Cannæ uicus apuliæ: ī quo cōsulibus paulo & uarrone annibal romanos uicit: & ex anulis aureis eorū qnq; modios ipleuit quos carthaginem misit.
Canere: dicere. carmine respōdere modulari uel uaticinari.
Cania: prouincia græciæ.
Caniclæ furfures.
Canis a græco dici ur: apud illos. n. cyon cynos ΚΥ ΩΝ ΚΥΝΟΣ dr licet quidam a canore latratus dictum existiment: hic & hæc canis cuius diminutiuum canicula facit.
Catulus aūt fit a catus quod a cane per denominationem assumitur.
Catellus uero a catulo.
Canis significat diabolū iudæū uel gentilem & ī alia parte procuratorem ecclesiæ pro cōsuetudine latrantem.
Canis terrenū aīal & marinū piscem & cæleste sydus significat æquiuoce.
Canicula uel canis nomē stellæ quæ uicina tauro quæ & syrius dicitur æstiuis mensibus medio cētro cæli est: & dum sol ad eam ascenderit duplicatur calor: & dissoluunt corpora: unde canis dicitur: qa corpora morbo afficiat canicula annum suū: qui cynicus dr complet annis. M. cccc. lx. & quater. ccc. lxv.
Caniculares dies sunt. lxiiii. in qbus molestæ sūt purgationes a tertio idus iulii usq; ī idus septembris.
Canibus nihil sagacius. plus enī sensus cæteris aīalibus hñt: nāq; soli sua noīa recognoscūt: suos dominos diligunt dominoꝝ tecta defendūt. p dñis suis se morti obiiciunt. uoluntariæ cū eis ad p̄dā currunt dominorum corpora ēt mortua non relinquunt. horum postremo natura est: extra homines esse non posse.
Canes albaniæ terræ ingentes sunt: tantæq; feritatis: ut tauros premant & leones perimant.
Canini dentes sunt q in uicesimo anno existūt: uel fortes inter precisores & molares.
Canier: leo.
Canisater iustum.
Canistrū fixis cānis cōtexitur. unde & dr.
Canities senectus quasi candities a candore dicta.
Cano. mensis ianuarius hebraice.
Cano nis. cecini. cōponit. ide succino. occino: cōcino. quæ tñ in ui faciunt præteritū. secundū uero quosdā ī ni: inde canens cantus. cāturus canēdus cantor. cantrix cantio. cantilena frequētatiua cāto & cantito. concinnus quoq; inde cōponitur.
Canon græce regula. cōsuetudo cōprobata siue institutio. inde canonicus ideſt regularis.
Canoppus: oppidū ægypti a canopo gubernatore menelai dictus: inde canopeia ægyptus dr.
Canopos sydus clarū ide lucet.
Canorus ra rū. suauis. dulcis. cantu gratus a cano.
Canosia: nomen stelle fulgidæ.
Canopeū rete subtilissimū quo repellūt culices & muscæ circa lectulos dormientiū.
Cantare ē tñ uoce uel clamoribus īsonare. Canr aūt modulari. interdū uaticinari.
Cantate corde. psallere operibus dño. Aug.
Canticū est uox cantantiū in lætitia laus.
Canticū psalmi ē. cū id qd organum modulat postea cantans eloquitur.
Canticū canticoꝝ hebraice syrasitim dictū: q; oībus canticis præferatur.
Cantor dictus q; uocē modulat in cantu.
Cantilena: cantus lenis: cantici cōpositio.
Cantarida: uermis terrenus.
Cantara: corbes. cuna. uel cerostata uasa ecclesiastica.
Cantharus: uas quoddā cum annis: græcū ē: ut qdam dicunt: uulgo butricus dr: dicitur tamen a cantādo.
Cantharus. uas uinarium. uel animal.
Cantaꝝ: camera domorū.
Cantarius uel cantarinus: equus castratus.
Cantarinū: genus ordei. i. exaticū.
Cantus: ferrum circum rotas: uel ligna uulgo cauillæ: secundæ declinationis est: pro canere uero quartæ.
Cantabries: tenuissimæ aquæ.
Cantabris. similis passio. infirmitas.
Cantaber: populus hispaniæ quidā: q & uascones cū exiguis armis: quos uicit augustus.
Cantabri gens hispaniæ a uocabulo urbis & iberi amnis: cui insidunt appellati.
Cantes, pprie sunt fistulæ. quaꝝ sonus artem musicam edidit: deæ quoq; cantes dicuntur.

Cantabrū far caninū: quo canes paſcū̃ſ: purgamē
ta tritici.
Canus cana canū a candido dictus: unde canicies
caneo & caneſco.
Canus equus qui ex candido & nigro eſt.
Canuſiū oppidū i uberrimis locis: ē unde caulius
na num.
Caonia regio in Epiro a caone filio priami dicta
ſic: quē frater eius helenus inſciēter interfecerat:
& hāc poſtea poſſidens ex eius noīe uocauit: hæc
prius moloſſia a moloſſo filio pirrhi.
Chaos cōfuſio rez: chaos græci dicūt materiā cæ
li & terræ confuſam.
Cappadocia regio a ciuitate eiuſdē noīs dr̄: hæc i
capite ſyriæ ſita: ab oriente armeniā tāgit: ab occa
ſu aſiā minorē: ab aquilone mare cimmericiū &
temyſtrios cāpos: quos habuere amazones: a me
ridie uero tauꝝ mōtē: cui ſubiacet cilicia & iſau
ria uſq; ad cylicum ſinum: qui ſpectat contra iſſu
lam cyprum.
Cappadoces a moſoch filio laphet orti ſūt: unde
urbs meleca dicitur apud eos.
Capa dicta q; capitis eſt ornamētum: uel quaſi ca
piat totum hominem uel duos apices: ut k hēat.
Capana a ruſticis ſic dicta: q; unū tm̄ capiat. idē ē
& tuguriū uel domus pauper.
Capparis. g. fœminini frutecti genus ſimilis lenti
ſco: dicta q; habeat in ſūmitatibus rotunda ſemi
nū capitula.
Cappa a græcis dicta: a nobis k littera, latinis ſuper
flua.
Caperare: interrogare. cōtrahere. īde caperatum
contractū. rugoſum, rigidū. erectū.
Capareus promontoriū inſulæ euboæ. ubi græci
naufragauerunt.
Capedo ſpatium: ut inter parietes a capio pis. īde
cōponitur interpedo.
Capedo, interuallū. cura, ardor.
Capedines: aīalia dicta q; manu capiantur.
Capedulū: ueſtimentū capitis.
Capella diminutiuū eſt a capra: capella uero p ec
cleſia dicta quaſi capiens laus. i. populū uel lau
dem: uel quaſi capāna, quia paucos capiat.
Capere: accipere, actiuū ē. īde dr̄ captioſus: capax
capacior, ciſſimus, citas. & copulo as: īde copula.
Dr̄ ēt frequētatiuū capto tas. captabilis, cōponit
īcepto as. Deriuat captus ta tum. a quo captiuus
ua, uum, captiuitas, captura, capulus. caput unde
capito tonis. capitaneus. capitalis. capitoliū. capi
tulū. capitellū. capitularis. capuciū. capiſter. ca
cumē: capillus a quo capillaris, capillatura. coro
na. unde corono coronas: cōponit biceps triceps
anceps præceps: inde p̄cipitiū & præcipito tas: cē
ticeps. occiput. ſynciput cōponit pcax pcacitas:
procus. i. ſecutor mulierū. carcer. unde carcera
tus carcerarios cōponit. cathena. cathella cathæ
natus ta tū. Muſcipula muriceps modicus: caper
capra. capella caprarius capreus capreolus capri
cornus. capella p eccleſia quaſi capiēs populum
uel laudē p laude uel populo. cāpus cāpeſtris cō
ponitur campicola cāpigena cāpana pticeps pti
cipiū pticipo. pticipatio pticipator trix. occupo
pas. municipes municipiū. reciprocus reciproco
reciprocas. catus. a quo reciprocatiuū reciproca
bilis intercapedo. pedita manica. prīceps: uñ pri
cipor aris. mancipo, inde mancipiū: anticipo anti
cipator anticipatrix. Faux īde ſuffoco. crux cru
cio excrucio forceps. Cælū cælitus cæleſtis cæli
cus: cōponitur cælicola cælebs cælipeta excelſus
Præcipuus, principiū. Accipio acceptio acceptor
trix. Similiter excipio incipio cōcipio pcipio uel
præcipio recipio intercipio anticipio decipio ſu
ſcipio furca, furcifer.
Capenas pro capenatis huius capenatis. cōe ē & gē
tile.
Capena oppidū uicinum romæ iuxta fōtē egeriæ.
Capeſſere libenter accipere: obaudire. deſiderati
uum a capio.
Capeſſo, iſ: capeſſiui & capeſſi.
Capetoleos december menſis.
Caper a carpendis uirgultis.
Caph fructus manuū: uel curuati ſr̄. Iīa hebraica
Capilli dicti quaſi capitis pili.
Capillus ueneris dictus: q; poſt allopeciā αλλω
πεκιᾶ lapſos capillos recreet hærba eſt.
Capillare: concidere.
Capillamenta, ſumitates arborū.
Capitonis propriū, a capite deriuatur.
Capiſtrum a capite iumentorū dictum: q; caput
ſtringat.
Capis. pis fœmininū ē. diminutiuū eius capidula
genus eſt pontificalis uaſis.
Capys & canicus principes troianorum.
Capitatum: q; caput habeat.
Capitas: amplitudo, a capiendo.
Capitalis: aſtutus. uerſutus ſuperbus.
Capitale: caput pecuniæ.
Capitis diminutio. i. prioris ſtatus pmutatio: quæ
ſūt tres. maxima, media minima. Maxima ē: cū
libertas & ciuitas amittitur: ut deportatio: cum
exulat. Media in qua ciuitas amittitur: ſed reti
netur libertas: ut in latinas colonias tranſmigra
tio. Minima autē cū nec ciuitas nec libertas amit
titur ſed prior ſtatus imminuīr ut adoptio mer
cenarius miles alterius &cet.
Capicēſus taxatio poſſeſſionū: uel q caput ſuum
deducit ad cenſū ad honorem ad diuitias.
Capitecenſus corona: quæ capite geritur.
Capitiū ſūmitas tunicæ: capitis foramē in ueſte.
Capitilauiū dies palmarū: qa tūc moris erat lauā
di capita infantiū propter futuram unctionem.
Capitolium romæ uocatum: q; fuerit romanæ ur
bis caput.
Capitolinus: capitolio ſeruiens.
Capitella dicta: q; ſint columnarum capita græce
epyſtilia.
Capitulum dimminutiuum a capite: inde capitel
lum item & dimminutiuum.
Capitulū quod uulgo capitulare dicitur idem ē.
Capitulū dictū quaſi alterius ſententiæ caput.

Capitulum eſt breuis multoꝝ cõplexio:ſic dictũ quia breuiter capiat totam ſummam.
Capitula librorꝝ dicta:ꝙ breuiter capiant & contineant aliquã ſnĩam:ſiue q̃ſi caput & titulus maioris ſcripti:unde clericorum capitulum dictũ: ꝙ capitula ibi exponantur.
Caploſus:eliſus.
Caplũ funis a capiendo dictũ:ꝙ eo indomita iumenta cõpræhendantur.
Capo uulgo dr̃ gallus caſtratus.
Capo uel capus ex gallo gallinatio fit caſtratus.
Caprificus arbor appellata ꝙ parietes qbus naſcitur carpit. Alii caprificũ putant dictũ: ꝙ ficus arbor eius remedio fœcũ detur.
Caprificus infœcunda arbor in ſaxeis monumẽtis naſcitur.
Capreoli dicti ꝙ capiãt arbores:ſunt enĩ cincinni ſiue uncioli:quibus ſe innectere & ſuſpendere ſolent arboribus uites:ut ſine lapſu fructus ſuſtineant ſuos.
Capros & capras a carpẽdis uirgultis dicũt: uel ꝙ captent aſpera.
Capreæ ſunt ibices quaſi auices:eo ꝙ ad inſtar auium alta petant:hæ ſi qñ aduerſitatem præſenſerint de altis cacuminibus ſeſe præcipitantes ſuis ſe cornibus recipiunt illæſas.
Capra domeſtica,Caprea uero ſiluatica dicta:q̃ſi capiens arduas:cuius filii capreoli dicuntur. acutum uiſũ habet:hærbas eligit quas comedit. ad alta nititur.fidem ſignificat.capreæ interdũ ſignificat iuſtos ex gentibus.
Capricornus decimũ ſignũ:cuius figurã aiũt a Ioue iter ſydera locatã:eo ꝙ a capra ſit ipe nutritus
Capra amaltheon Ioué puerũ dr̃ nutriſſe:uñ cum geminis hædis dr̃ in cælum delata.
Capricornus ni ſecundæ declinationis q̃uis cornu ſit quartæ:ſignũ eſt i cælo;cuius cauda i effigie piſcis formatur;ut in extrema ſui pte pluuias deſignemus:altera parte hircus ſimulatur.
Capreæ ſunt q̃dã inſulæ uel ciuitas campaniæ.
Caproriæ nobile caſtrum uiennenſis regionis.
Capronæ:iubæ equorum.
Capſa urbs in fœnicia.
Capſax;ſextariorum.xii.
Capſit:lædit cepit.
Capſo:capio.
Capſus carruca undiq; contecta quaſi capſa.
Capſa dicta ꝙ capiat inde: atq; cõſeruet aliquid.
Capſella dimminutiuũ:unde captio:dolus: inſidiæ:coniuratio: conſpiratio:conſilia.
Captare,frequenter capere.
Captatio:rumor aura popularis.
Captiuus quaſi capite dimminutus;qui ab ingenuitatis fortuna excidit.
Catus.i.muſio dictus:eo ꝙ acute uideat in nocte.
Capua urbs campaniæ:quã capys rex albanorũ cõſtruxit;unde & dicitur:uel ꝙ omnẽ uitæ fructũ terra eius capiat.hæc inter tres maxias Romam & carthaginem numerata eſt.
Capus:falco auis;a capiendo.
Capularis:ſenex,cõtiguus morti:uel reus capulo ferri dignus.
Capulus dr̃;uel ꝙ caput eſt gladii:uel quia ibi capitur ad tenendum.
Capulus;locus in quo mortui feruntur. dictus ꝙ ſuper capita hominum feratur.
Capulum:funis unde indomita capiuntur.
Caput dictum ꝙ capiat cunctos ſenſus.
Caput mentẽ ſignificat;quæ eſt caput animæ.
Capys maſculinũ rex albanorum:qui capuam conſtruxit.
Carra ciuitas meſopotamiæ;pluraliter hæ carræ.
Carabrio genus animalis muſcæ ſimilis.
Carabus nauicula diſcurrẽs in pado.i.linter.ẽ aũt ex uimine & corio.
Caracalla;cappa.
Caractæriſmos informatio uel deſcriptio futurorum cum quadam illuſione.
Charactera ſtilus.
Character ferrum coloratũ,quo notæ pecudibus inuruntur.Character autem græce latine forma dicitur,imago uel effigies.
Charaxere;exinanire,ſcribere.
Caraxatum.i.ſcriptũ.
Charaxia,exinanita.
Characteriæ ſũt ſynodiæ locutiões;ſicut dicit donatus;quas græci characteras dicunt.
Carracutiũ uehiculũ altiſſimarum rotarum q̃ſi carrum acutum.
Caradrion auis tota alba cuius interiora oculos caliginoſos curant;ſi uiuere debet infirmus appropinquat illi;ſi uero mori;fugit ab eo.per medias noctes in medio ſublime cæli dicitur uolare: ſignificat chriſtum.
Carbaſus lini ſpecies molliſſimi & candidiſſimi ſed nũc pro uelis ponitur,nullo humore corrũpitur;nulla ætate uincitur.
Carbaſa uela de carbaſo lino.Carbaſus pannus.
Carbo dictus;ꝙ careat flamma;cum pruna extincta fuerit;carbo uocatur.
Carbunculus gemma dicta,quod in ortu ſuo rubet ut ignis;poſt niger fit ut carbo extictus.huius genera ſunt multa.
Carcamis nomẽ loci ciuitatis.
Carcan & calãno carfath & emath ciuitates ſunt i oriente.
Carcer a coercendo in ſingulari hominum:in plurali equorum cuſtodia;unde carceralis carcerarius carceratus:Vir.tamen ruunt effuſi carcere currus.Eſt aũt undecunq; carcer arcens.
Carcheſia pocula a loco carcheſi uel ſpelunca.
Carcaridus;amnis armeniæ.
Carcedonia gemma.
Cardemon agryon.i.naſturcium agreſte.
Cardia græce cor.
Cardia cordis paſſio cũ formidabili metu uino ſanatur.
Cardia inde cardiacus morbus eſt.
Cardies cæli extremæ partes axis: dicti ꝙ ſicut cor uoluantur.

Cardo una pars ostii; ubi uertitur.
Cardea: dea cardini præficitur.
Carduus, genus hærbæ spinosæ.
Cardi sunt quasi ferrei pectines; quibus homines laniantur.
Carduelis auis: dicta ꝙ carduis & spinis pascitur: idest acanthis.
Carex hærba acuta uulgo lisca, caricis corripit penultimam.
Carectū locus hærbæ caricæ plenus locus spīosus
Careratores, i, lanarii: qa cararium, i, capiunt uel diuidunt.
Carensis: pastor, a caria, i, pane.
Carenum dictum ꝙ feruendo parte careat. tertia enim parte musti amissa quod remanet carenum est cui contraria est sappa; quæ feruendo ad tertiam descenderit.
Carere: non habere: unde cariturus.
Careor pro careo antiquitus.
Careo res rui cassum cassu: quāuis cariturus. ra tū faciat.
Cariofilum species pigmenti.
Carians putrescens.
Cariet inueterascit unde caries.
Caria prouincia Asiæ mioris: quam hermus fluuius discernit phrygia regione.
Charybdis mare uertiginosum in sicilia dicta græce ꝙ gurgitibus occultis naues absorbeat: ter in die stringit fluctus & ter uomit.
Charybdis charybdis causa alternitatis
Carybdis uoratrix fœmina fuit; quā hercules in mare pcipitauit quia boues eius furata sit.
Caryce ficus a copia nominatæ: sunt enim uiginti uel triginta fructus fici in una massa
Carientes illudentes.
Caries putredo uetustas uel ossa. Caries dicta ꝙ eueniat lignis uirtute carentibus.
Carioſum inde id est uetustum.
Carientismos tropus quo dura dictu gratius proferunt: ut interrogantibus nobis nū aliqs nos quæsierit: respondet bona fortuna unde intelligitur neminem nos quæsisse.
Carina mediū nauis a currēdo dicta q̄si currina.
Carinus quasi carens Noy Nou. i. sensu.
Carinus gratiosus: ἀπο τῆ̃ χαρῆτος, i, grā.
Carinator; maledicus, conuiciator.
Carinantes; argutantes.
Carisa uetus læna percallida: uñ infallaces ancillæ catarisiæ appellabantur.
Caristo as taui: Galeatus fulgeo.
Charistia dies inter cognatos festus.
Charisteum marmoris genus uiride. dictum ꝙ gratum sit sculptoribus gemmarū: eius enim uiriditas reficit oculos.
Carystos ciuitas in græcia euboea: ubi strictum est mare.
Carismata. dona spiritualia, gratiarū donatões.
Carisma huius carismatis.
Charite dicunt græce tres unius nois ut alii putāt credendum tamen magis est hesiodo q illas in theogonia nominat in hæc uerba:

τριῶ δὲ οἱ εὐρυνόμου χαρίτας τέκε καλλιῶπιδας
ὠλενας οὔνομα τοῖσιν ἔπι κρήδεμνα πολυήρατα τοῖσί τε δοῦσαι
ἀγλαΐην καὶ ἔυφροσύνην ὁαλίην τε
τῶν καὶ ἀπὸ βλεφάρων ἔρος εἵβετο δερκομένάων
λυσιμέλὲς χαλόων δὴ πόθον ὀφρυόεν δὲ χρυόωντας.

Latine sic uerti ipsi uersus possunt.
Trisq; loui charitas præstanti corpore nata.
Oceano tulit Eurynome, si nomina quæris.
Aglaie prima; Euphrosyne Thalieq; sequūtur.
Ex oculis pulchrum aspiciunt intentius harum.
Syderi irrorat amor lasciuus ocellis.
Carix herba acuta sparto similis.
Carit, patet, manifestat.
Carmelus qui hebraice chermel dī mons ē i cōfinio palæstinæ atq; phœnicis. sed non ille de quo nabal carmelus, ille ēni est mons galileæ.
Carmelus cognitio circūcisionis interpretatur
Carmelum maris proprium loci.
Carmāni populus uersus meridē remotissimus.
Carmi interpretatur uinea mea.
Carmentis ipsa est Nicostrata mater Euandri dicta ꝙ carminibus futura prædiceret. hæc primū litteras repperit latias postq̄ cū filio de Arcadia uenit ad Italiā; a qua carmentalis porta romæ dicta est.
Carmios nouember mensis.
Carmen uocatur quicquid pedibus continet dictum ꝙ carptim pronuncietur; unde purgantes lanā q̄ discerpūt carmiare dicius uel ide dī: ꝙ illa canerent mente carere existimabantur.
Carminū uarietates apud boetiū. xxvii. sunt. Primū genus est elegiacū: qd cōstat primo uersu heroico: secūdo prima pētimemeri heroica secunda dactylica; ut hic: Carmina q quondā studio florente pegi: Flæbilis heu mœstos cogor inire modos. Secundū dactylū tetrametr: qd cōstat spōdæo; dactylo, catalecto. Itē dactylo: spōdæo ut hic: Heu q̄ pcipiti mersa pfūdo. Tertiū qd cōstat primo heroico; secūdo alcmanio dactylico tetrametro a catalecto, i, q̄ttuor pedibus dactylicis nulla remanēte syllaba; ut hic. Tunc me discussæ liquerūt nocte tenebræ: Luminibusq; prior rediit uigor. Quartū ponit faleucicū constās spōdæo dactylo tribus trocheis ut hic. Quisqs cōposito serenus æuo. Quintū anapæsticu pidarica pricipaliter cōstāt anapæsto: recipiunt tn frequēter spōdæū; uer raro, celeumaticū; apd comicos aūt & dactylū: sepiusq; cū ultia supest syllaba in duas soluūt breues ut hic. O stelliferi cōditor orbis. Sextū glyconiū: qd cōstat spōdæo choriābo pyrrhichio: ut hic. Cū phœbi radiis graue: & hec. Felix q potuit boni & itē: Vela naricii ducis. Septimū ē dactylicū dimetr catalecticū; cui nomē ē adonio: ut Nubib⁹ atris, uel sic

Quiſqꝫ uolet perennē. Octauū genus iambicū ē hiponactiū conſtās trimetro catalecto, lābica uero metra imparibus qdem locis poſſunt recipe iābum & tribachyn & frequēter apud comicos anapæſtū: ita tn̄ ut multoꝫ breuiū iunctra uitet huiuſmodi metrū diſponit hoc modo, hæc cū ſupba uerterit uices dextera. Quiſqs pfūda mē te ueſtigat ueꝫ. Nōnū ē aſclepiadeum: quod fit ſpondæo & duobus choriambis pyrrhichio ſiue iambo: cui & peregratiū ſubiecit cōſtans ſpōdæo dactylo ſpōdæo. ut hic. Si quātas rapidis flatibus incitus pontus uerſat harenaſ. Decimū eſt ſaphicū: quod cōſtat trocheo ſpondæo dictylo duobus trocheis. Miſcuit autem huic ſecundū ſemper uerſum gliconiū de quo ſupius dictum ut hic. Cū polo phœbus roſeis quadrigis: lucē ſpargere cœperit. Vndecimū eſt iambicum anacreontiū: qd cōſtat dimetro catalecto: cui ſecundum uerſum ſuppoſuit pheregurtiū: quod paulo ante cōmemoraui: ut hic. Quiſqs uolet pennē cautus ponere ſedē. Duodecimū anapæſticū parthemiacū eſt: qd cōſtat dimetro catalecto: ut hic. fœlix nimiū prior ætas. Tertiū decimū ſaphicū cōtinuatū: ut hic. Vidimus q̄tas dederit ruinas: q̄uis id dimetro adonio terminauerit ſic Sydera donat. Quartūdecimū iambicū archilochicū cōſtās dimetro acatalecto. ut hic. Quicūque ſola mēte p̄cipiti peti ſummāq; credit gloriā Quintūdecimum phaliſcū cōſtans tribus dactylis & pirrhichio: ut hic. Qui ſerere ingenuū uolet agꝝ. Sextumdecimū iambicū archilochiū cōſtās trimetro acatalecto: ut ſupra memoraui cui mixtū elegiacū: ut ſupra expoſui conſtās: ut hic q̄uis fluēte diues auri gurgite. Nō expletus cogat auarus opeſ. Septimūdecimū phaleuticū, poſuit, ſubiecitq; ei dactylū archilochiū tetrametrū catalecticum: ut hic: q̄uis ſe tyrio ſupbus oſtro: comeret & niueis capillis. In quo tn̄ p ſpōdæo ſiue dactylo impibus locis trocheū reperies. Duodeuiceſimū dactylū alomaniū cōſtans trimetro hypcatalecto. hypcatalecticus aūt uerſus eſt: cui ſyllaba ſupeſt haberq; ſubiectum ſibi pheregratiū: qd ita cōſtat: ut ſupra memoraui: ſpōdæo: dactylo ſpondæo: ſed in loco p̄ximo p prio ſpōdæo ē ubi anapæſticū contra regulā i tē timetro traditā iuenimus: ut hic. Omne hoīum genus i terris ſimili ſurgit ab ortu. Vndeuiceſimū iābicū anacreōtium cōſtāt dimetro catalecto eodē ſemp repetito: ut hic. Habet hoc uoluptas oīs. Viceſimū aſclepiadeū: cuius ſupra regulā poſui: habetq; ſubiectū ſibi iābicū archilochiū dimetrū & acatalectū ut hic. Heu quæ miſeros tramite deuios abducit ignorātia. Primū & uiceſimū heroicū hexametrū recipiēs locis oībus dactylū ſiue ſpondæū uel trocheū: ut hic O q ppetua mūdū rōe gubernas. Secundū & uiceſimū dactyliū alcmaniū conſtans tetrametro acatalecto ſuppoſitūq; ſibi habet iābicū archilochiū. de quo antedixi: ut hic. Sūt & enī pēnæ uolucres mihi quæ celſa conſcēdant poli. Tertium & uiceſimū trochaicū alcmaniū cōſtās dimetro acatalecto: ſane metra trochaica locis īparibus trocheū tribrachū & nōnunq̄ dactylū p̄bus cū ſupradictis: tn̄ ēt ſpōdæū & anapæſtū recipiūt huic generi ſubdidit boetius: de quo ſupradictū ē feregatiū qd p ſpōdæo īterdū recipiat anapæſtū ut hic. Quos uides celſos ſede ſoli culmīe reges. Quartū & uiceſimū ē faleutiū habēs ſubiectū elegiacū: ut hic: Quid tātos iuuat excitare motus & ppria fatū ſolicitare manu? Quintū & uiceſimū ē mixtū uariis pedibus: quod īcertū ē quo debeat cenſeri uocabulo. Aut enī dactylū adoniū quod p dactylo uel ſpōdæo anapæſtū recipiat. Aut dactylū archilochiū tetrametrū: qd itē p ſpōdæo ſiue dactylo anapæſtum indifferenter admittat. Nam anapæſticum ratio ſentire diſſuadet: qn̄ tā ſpondæo uel dactylo q̄ anapæſto ſit cōpoſitum: ut hic. Si uis celſi iuri tonantis quæ nā diſcors fœdera reꝫ. Sextū & uiceſimū archilochiū cōſtās tetrametro catalecto: ut hic puro claꝫ lumīe phœbū. Septimū & uiceſimū archilochiū cōſtans tetrametro catalecto bucolico & tribus trocheiſ. Tetrametrū aūt bucolicū ē cū quartus pes dactylus eſt: q parte finiet orationis Quod apud boetiū genus ultimū iueniť: eiuſq; initiū ē. Quā uariis terriſ aīalia pmeāt figuris. Obſerua aūt qcunq; legeris finalē ſyllabā in oībus metris īdifferēter accipi. Dimetꝫ ergo ul trimetrū ul tetrametrū ī metris iābicis trochaicis & anapæſticis p duplices: i reliqs p ſiplices cōputař

Carminū quoq; uarietates, xix. ſunt, i odis horatii Prima oda ē monocolos ideſt cātus unius mēbri Nā uerſus aſclepiadeus q dr̄: cōſtat ſpondæo & duobus choriābis & pyrrhichio uel iābo, uſus ē aūt hac metri compoſitiōe his tribus odiſ. Mecænas attauis ædite regibus. Exegi monimētū ære perēnius. Donarē patheras grataq; cōmodus. Aſclepiadeus dictus ab aſclepiade poeta. Secūda oda ē dicolos tetraſtraphos, i. cātus duobus generibus metri cōpoſitus a quarto facta replicatiōe habet enī tres prios uerſus ſimiles: qbus nomē ē ſaphicū: & conſtat trocheo ſpondæo dictylo & duobus trocheis. Quartus uero q adonius dicit conſtat dactylo & ſpondæo. uſuſ eſt hoc metro ī xxvi. odis. lā fatis terris niuis atq; diræ Grādinis miſit pater: & rubēte dextera ſacras iaculatus arces: Terruit urbē & cætera Mercuri facūde. Quē uile potabis. Integer uitæ: partius iūctas. O uēus poſcimus ſi qd. pſicos odi. nullus argēto. Ne ſit ancillæ. Septimi gades ulla ſi uiris, retius ocium Martiis. mercuri. nate herculis, faune. Non nides. montium. Impios. pindaꝫ. Diues eſt mihi phœbe. Tertia oda ē dicolos diſtrophos. i. duplici genere metri ſcripta a ſecūdo facta replicatione. Nā prior uerſus: q glyconius dr̄ cōſtat ſpōdæo coriābo pyrrhichio ſiue iābo: Secundus aſclepiadeus dicit. q in primo dictus eſt: uſus eſt hoc in. xii. cātibus. ſic te diua potēs cypri. ſic fratres helenæ lucida ſydera & cætera. Dū tu lydia mater ſæua & thure: donec gratis: uxor pauperis

Quātū diſtat in tactis opulentior quo me feſto
ſternuiſſa quē tu mepo. Quarta oda ē dicolos pi
ſtrophos: primus enī uerſus dr archilochius con
ſtās tetrametro heroico & tribus trocheis extre-
mo uel trocheo uel ſpondæo. Secundus uero ha
bet pētimemerī iābicā & ſimiliter tres trocheos
extremo uel ſpōdæo uel trocheo. Superflua eſt
una ſyllaba: hic tm̄ uſus eſt hoc metro. Soluitur
acris hyems grata uice ueris & fauoni: trahuntq;
ſiccas machinæ carinas. Alterno terrā quatiūt pe
de: Dū grauis cyclopū uulcanus ardēs urit offi-
cinas. Quinta oda eſt tricoloſtetraphos ideſt
tribus generibus metra ſcripta a q̄rto facta repli
catiōe: nā duo primi uerſus aſclepiadei ſunt: ter
tius feregratius conſtās ſpōdæo dactylo & ſpon-
dæo. Quartus glyconius. uſus ē hoc metro. vii.
odis. Quis multa gracilis te puer ī roſa: pfuſis li
qdis urget odoribus Grato pyrra ſub antro Cui
flauam religas comam &c. O nauis dianā uitas
Quid fleso fors. Audiuere. Sexta oda ē diſco
los tetraſtrophos: primi enī tres uerſus ſūt aſcle
piadei. Quartus glyconius: uſus ē hoc metro no
uies. Scriberis uario fortis & hoſtiū. Victor mæ
onii carmnis a lite quā rē cūq; ferox nauibus. Na
uibus aut equis miles te duce geſſerit, paſtor, qs
deſiderio. Albie nolis extremū diuis. lā ueris. Se
ptima dicolos eſt diſtrophos. prior enim uerſus
heroicus ē: ſequēs tetrametrū ex quattuor pedi
bus cōſtans. & dicitur faliſcus: utitur hoc his tri-
bus. Laudabūt alii clarā rhodon aut mytilenem
Te maris. Quid tibi. Octaua ē dicoloſ diſtro
phos. prior enim uerſus conſtat coriambo & bac
chio: uel amphibrachy: ſecundus uero cōſtat ex
epitrito ſecundo ex duobus coriambis & hic tm̄
hoc utitur metro: lydia dic p omnes te deos co
roſibarim cur pperes amādo. Nona dicolos ē
tetraſtrophos: Primi enī duo uerſus q alcaici uo
cātur: cōſtāt pētimemeri iābica & duobus dacty
lis. Tertius dimeter iambicus hypcatalecticus ex
duobus iābis uel q̄tuor iābis & ſyllaba. Quartus
pīdaricus ex duobus dactylis & duobus trocheis
Vtiturq; hoc metro triceſies q̄ter. Vides ut alta
ſtet niue cādidū Soracte nec iā ſuſtineāt onus ſyl
uæ laborātes geluq; fluīa cōſtiterīt acuto. O mr̄
uelox Muſis. natis hic tibiq d dedicatū o diua
nūc ē motū. Aequā: nōdū. O ſæpe: nō ſemp qd
belicoſus. Ille nophaſtō. heuheu. cur me bacchū
in remotis. Nō uſitata. Odi Anguſtā. Iuſtū deſcē
de. Delecta. Heli. O nata. Cælo ſupinas: Tyr-
rheni. qualē ne forte. q̄ cura. Phæbus. Decia
ode monoclos ē. Hoc metrū conſtat ex ſpōdæo
& tribus coriambis pyrrhichio uel iābo: utitur
q; eo ter. Tunc quæſieris nefas quē mihi quē tibi
Nullā uare. O crudelis. Vndecīa ode dicolos
diſtrophos ē. Nā prior uerſus cōſtat āphimacro
& monometro iābico: Secundus uero timeter ē &
iābicus claudus. Iābicus aūt uerſus ñ ſolū iābicū
ſed heroicū recipit pedē; cū ſolutionibus ſuis
locis. ſ. īparibus & tribrachim cunctis: hoc tantū
uſuſ ē in hac: Non ebur neq; aureū mea te uidet
ī domo lacunar. Duodecima monocolos ē. Me
tro cōtinetur quod cōſtat iōico mīore uocaturq;
ſynaphia: & hoc metro tm̄ hic. Miſerabē eſt neq;
amori dare ludū. Tertiadecima dicolos eſt di
ſtrophos: nā prior uerſus eſt heroicus: ſequēs ha
bet pētimemerim: & hoc ſemel utitur. Diffuge-
re niues: redeunt iā grauina cāpis. Arboribuſq;
comæ. Quartadecima eſt dicolos diſtrophos
prior enī uerſus trimeter ē: iābicus ſequēs dime-
ter & hoc utiť. ix. Ibis liburnis ītер alta nauiū ami
ce, ppugnacula. Beatus ille parentis lupis. Quid
merementis quoq; rogo te: qñ repoſtum mala
ſoluta. Quinta decima dicolos ē diſtrophos:
prior enim uerſus trimeter eſt iambicus integer:
ſequens uero cōſtat pentimemerī heroica & di
metro iābico & hoc ſemel utiť: pecti nihil mea
ſicut antea iuuet. Scribere uerſiculos amore per
culſum grauī. Sextadecima dicolos eſt diſtro-
phos. Nam prior uerſus heroicus eſt: ſecundus
ex dimetro iābico & pētimemerī heroica: & hoc
utitur ſemel. Horrida tēpeſtas cælum contraxit
& imbres. Niueſq; deducūt iouē nunc mare nūc
ſyluæ. Septimadecima dicolos diſtrophos. Nā
prior uerſus heroicus eſt integer: ſecūdus dime
ter iambicus: & bis eo utiť. Molis inertia cur tan
ta diffundis in tuis obliuione ſenſibus. Nox erat.
Octauadecima dicolos eſt diſtrophos. Nam pri
or uerſus eſt heroicus: ſecundus trimeter iambi
cus & ſemel utitur hoc. Altera iam teritur bellis
ciuilibus ætas Suis & ipſa roma uiribus ruit. No
nadecima monocolos eſt: quæ conſtat trimetro
iambico non eſt: quod ſemel utiť. Iam iā efficaci
do manus ſcientiæ. Monocolos eſt: quotiens oda
in uno metro ſine alterius admixtione eſt. Dico
los quæ duobus metris ſcripta ē: Tricolos & te
tracolos ſimiliter. Nota autē finali ſyllaba indif
ferenter uti & qd' iambicus uerſus dicitur: & ſi
omnes ſpondæi ſunt una tantum iābo exiſtente
Sunt & alia plura. & in cētimetris rithmus per ſe
ſine metro eſſe poteſt. Metrū uero ſine rithmo
eē non pōt: quod liqdius ita definitur. Metrū
eſt ratio cum modulatiōe. Rithmus cum modu
latione ſine ratione. Metrum dactylicū hexame
trum: quod heroicū dicitur: quod eo maxime
heroum. i. uirorum fortiū facta canerentur: cæ
teris omnibus pulchrius celſiuſq; eſt: unde opu
ſculis tam prolixis q̄ ſuccinctis: tam uilibus q̄
nobilibus aptū eſſe conſueuit. Conſtat autem da
ctylo ſpondæo trocheo. ſpondæum locis omni
bus præter quintum ſuſcipit. dactylum: præter
ultimum. trocheum tātum ultimo: quod tamē
habet in loco ſpondæi. Nam. xxiiii. tempora eſſe
debet. quæ eſt libra plena: ut clumina multa po
los radianti lumine complent. Heroicus poſt ho
merū dictus: Nam antea pythius uocabatur eo
q; apollinis oracula hoc uerſu ſint ædita. huic ſa
miliariter adhæret metrum dactylicum penta-
metrū: ita ut nunquā ſine eo ponať. Quod reci
perit ſpōdæum loco primo & ſecundo: dactylū
omnibus. Catalectō in medio & in fine: ut lætan

turq; piis agmina ſacra choris. Cõſtat autẽ duplici pẽtimemeri prima dactylica uel ſpondaica ſecunda dactylica, hoc autem & ſuperius metrũ ubi coniuncta fuerint: elegiacum carmen uocat quia miſerorum congruat modulationi. Nam elegios miſeros uocant: priorq; uerſus hexameter: ſequens pentameter: qui ſuum ſemper debet finire ſenſum. Metrũ dactylicũ faleutiũ pẽta metrũ cõſtat ſpõdæo, dactylo & tribus trocheis ut Cantemus domino deoq; noſtro cuius gloria cum honore pollet. Metr& dactylicũ ſaphicũ pentametrũ, cõſtat trocheo & ſpondæo dactylo & duobus trocheis cui poſt tres uerſus: additur ſemiheroicus uerſus: ſicut ægypto pereunte quõ dã. Mortis & denſa tenebris opta: Quã dei uiui ſacra gens agebat: lux erat orbi. Merrũ dactylicũ tetrametrũ catalecticũ cõſtat ſpõdæo dactylo catalecto dactylo ſpondæo: ut ſcũs Ambroſius: Squalent arua ſoli puluere multo. Pallet ſiccus ager terra fatiſcat: helyæ meritis impia ſæcla Donaſti pluuias: nos quoq; dones. Metr& iãbi cũ ſenariũ recipit iãbũ oĩbus locis: Tribrachym oĩbus locis pter nouiſſimũ: ſpodæũ dactylum & anapæſtũ locis tm̃ imparibus: pyrrhichiũ tm̃ ultimo. Senex fidelis prima credendi uia. Abrahã ueri ſæminis ſerus pr̃. Metrũ iambicum tetrametrũ recipit iãbũ oĩbus locis. Spondæũ tm̃ ĩpibus A ſolis ortus cardine ad uſq; terræ limitẽ. & Ambroſius: ſplẽdor paternæ gloriæ: Deus creator oĩum. Iã ſurgit hora tertia. Aeterne rex& cõditor. Recipit aliquando hoc metrum ẽt tribrachym locis oĩbus pter nouiſſimũ: dactylũ & anapæſtũ ĩpibus tm̃. Gemiæ gigas ſubſtãtiæ alacris ut currat uiã. Metrũ iãbicũ tetrametr& colophõ qd anacreõtiũ dr̃ anapæſtũ duos iãbicos & ſemipedẽ recipit. Age iã pcor meax comes irremota rex&, trepidã breuẽq; uitã dño deo dicemus. Metr& trochaicũ tetrametr& recipit trocheũ locis oĩbus ſpondæũ oĩbus pter tertio. currit q; alternis uerſiculis: ita ut prior. iiii. pedes. poſterior tres & ſyllabã: Hymnũ dicat turba fratrum. hymnũ cantus pſonet. chriſto regi cõcinentes. In quo aliquãdo tertio loco prioris uerſiculi ſpõdæum reperies. factor cæli terræ.

Carnes dictæ quia caræ ſunt: ſiue a creando. crementũ eni ſæmẽ eſt maſculi: unde a græcis creas κρ&ας uocatur: hæc caro huius carnis antiqtus: unde carnucula & carnicula. inde carnificor componitur: commune antiquitus. Carnifex dicitur q; carnem faciat. Inde carnificium ideſt macellum: unde antiqui carnifex laniator ſpiculator.

Carinos byzantinor& lingua nouember menſis dr̃

Charonthis: qui & orchus græce.

Charon portitor inferni: nam acherõ eſt fluuius

Carolus nauicula in paludibus: Cotolus rex frãciæ fuit.

Carpa cepulla.

Carpatia nauis a carpathos inſula dicta: ſicut a rhodo rhodia.

Carpatium mare inter ægyptum & rhodum a carpatho inſula illic poſita dictum.

Carpados inſula una ex cicladibus a meridie poſita: dicta propter celerem fructuum ubertatem.

Carpentum pomaticum: uehiculi genus.

Carpentarius: qui facit carpenta. ſpeciale nomẽ ẽ

Carpere cõſumare: cõcidere: dilaniare: diuellere

Carptim ſparſim.

Carptare: fauciare: ferire.

Carpenſus: inſula hiſpaniæ.

Carpenus arbor: quæ dicitur carmus.

Carpitus fundus: qui in campo eſt.

Carpobalſamum fructus ſiue ſæmen balſami.

Carpophorus deus paganorum græce: latine dicitur frugifer.

Carpogratiani hæretici a carpograte: q dixit chriſtum de utroq; ſexu progenitum.

Charta latine: græce καρτης chartes: unde ẽ tractũ. Chartax uſus ĩ mẽphite ciuitate ægypti primũ inuentus eſt: ſicut ait lucanus. conficitur bibula memphitis charta papyro, bibulam autem papyrum dixit: q humorem bibat.

Chera dicitur: quod carptim papyri tegmẽ decerptum glutinatur: cuius genera multa ſunt.

Chartes græce maſculinum eſt.

Carthago punice noua urbs dicitur: quæ a Didone duce & cæteris a phœnicia ueniẽtibus. i. a tyriis in africa dicit ſ priuſ cõſtructa: hæc antea dicta eſt Eliſſa: poſt tyrus. dehinc carthago: nunc a gothis ſubuerſa caretro dicitur.

Carthago ante urbem romam. lxx. & duos annos ab heliſſa condita inuenitur. hæc ſexcenteſimo ſeptuageſimoſeptimo anno: q̃ condita fuerat: a ſcipione deleta eſt. Quæ autem nũc eſt ab urbe condita dc. xxvii. iuſſu ſenatus reparata eſt. xxii. demũ anno q̃ fuerat euerſa deductiſq; ciuiũ romanorum familiis: qui eam incolerent: reſtituta eſt & repleta magno ante prodigio præcedente. Nam cũ mẽſores ad limitãdũ carthaginenſem agrũ miſſi ſtipites terminor& indices fixos nocte a lupis reuulſos corroſoſq; repperiſſent: aliquã diu hæſitatũ ẽ: utrum romãæ paci expediret carthaginẽ reformari.

Carthago. ginis. inde carthaginenſis.

Carteros græce: latine durus: inde carterus latine deriuatur.

Cartallus cofinus uel caniſter.

Cartalus græce fiſcella latine.

Cartillago oſſis ſpeciem habet: fortitudinem nõ habet ſicut diſcrimẽ narium & auriculæ.

Carteriæ ſũt i cacumĩe arboris p q̃s funes trahũt

Carus amabilis: dilectus: unde & caritas. nam græce dilectio dicitur.

Carrum a cardine rotarum quattuor uel q̃ currẽdo ſonet: uel quaſi currus.

Caſa ẽ agreſte habitaculũ palis harundinibus uirgultiſq; cõtextũ: quibus poſſint tueri a ui frigoris uel caloris. Vir. Atq; humiles habitace caſas.

Caſa hoſpitiolum.

Caſſare: euacuare: priuare: caſtrare: unde caſſatus & caſſabundus: inſtabilis: dubitans titubans.

Caſſo a careo reſſum ſu.u in a fit caſſo as.
Caſania interpretatur uberatio.
Caſcum:antiquum:uetus:uacuum.
Caſdei hi ſunt:qui &,caldæi nũc dicũtur a caſeph filio nachor.
Caſſes rætia lepoꝛ uel telæ araneaꝛ: a capiendo dictæ:cuius ſingularis hic caſſus huius caſſis facere debet.ſed pluraliter tm̃ declinaſ.
Caſeus dictus ꝙ careat ſero:uulgo formaticum
Caſia hærba odorifera ſimilis coſto :uñ fit caſiũ oleum uel unguentum.
Caſia flores olentes odoris genus quod decoqtur in oleo & fit unguẽtum.
Caſia naſcitur ī arabia uirga robuſta corticis purpurei:foliis ut piperis. Eſt autem uirtute cynnamomi ſimilis:ſed potẽtia inferior:ũde ꝙ cynnamomi uice duplex eius pondus in medicamento admiſcetur.
Caſſidilis pera paſtoralis:
Caſſis ſidis fœminiũ eſt & græcũ:a cuius actõ fit hæc caſſida.
Caſſis & rætis gẽus & calea dr̃ a capiẽdo uł capite
Caſſis de laminis :galea uero de corio:nã galeroſ corium dicitur.
Caſſis a tuſcis a capite dicitur.
Caſſin apud ſcythas uix dicitur:
Caſiopa inſula maris magni.
Caſium medicamenti genus.
Caſius mõs iuxta peluſiũ & alius ꝓpinquus antiochiæ eſt.cuius uertice ſol ꝓſpiciẽ quarta adhuc uigilia.
Caſſeu nouember menſis:q & nonus dicitur.
Caſloī:q poſtea philiſtiim nunc phaleſtini.idẽ & allophili.i.alienigenæ appellati ſũt.hoꝝ ciuitas regia eſt aſcalon.
Caſma hiatus terræ:dũ rumpiſ terra.unde caſma re uerbum.
Caſnomia muſca uenenoſa.
Caſnar ſenex: caſnari ſenes oſcorum lingua.
Caſperia ciuitas italiæ campaniæ.
Caſpia regna in aſia ſunt.quibus aditus eſt ad indiam inter duos mõtes trotan & proconenſum:ubi anguſtum eſtmare.
Caſtalius fons boetiæ ſub monte parnaſo muſis ſacratus:qui pegaſæus uel helicon aus dicitur.
Caſtanea a græco dicit̃.hanc græci τοκα.ꝙ.καnon caſtanõ dicũt qa fructꝰ gignit ī mõm teſticuloꝝ
Caſtra ſunt:ubi milites ſteterint dicta quaſi caſta uel ꝙ ibi caſtretur libido. Caſtrũ uero ſingulariter oppidum.inde caſtellum diminutiuum.
Caſtrũ inde caſtrenſis dignitas honor caſtrorum.
Caſtellũ caſtellanus:ſicut oppidum oppidanus.
Caſtitas:corporis incorruptio:Continentia uero poſt corruptionem abrenunciatio.Alii caſtitatẽ in coniugiis ſpiritualibus:continentiam in uirginibus ītelligunt. Illa autem ẽ uera caſtitas:quæ nec mente polluitur.
Caſtrimagia.gulæ concupiſcentia.
Caſtus primum a caſtratione dictus:poſtea placuit ueteribus etiam eos ſic nominari:q perpetuam libidinis abſtinentiam pollicebantur.
Caſtimonia.pudicicia.
Caſtimonium ſanctimonium.
Caſtigare:corrigere.hinc caſtus dicitur correctos habens mores.
Caſtifer:qui flagellum portat.
Caſtulo onis :urbs eſt hiſpaniæ.
Cactor aial eſt nimis manſuetũ maſculinũ:dictũ quia dum uenator eũ ſequiſ: morſu dentiũ ſe ipſũ caſtrat:ut euadere poſſit teſticulis ante faciem uenatoris proiectis:quoꝝ gratia uenator eũ perſequabatur.Sunt enim apti medicaminibus. hos fibros uel ponticos canes dicunt.
Caſtoreũ medicamẽtum:qd̃ fit de teſticulis caſtrorum.
Caſtor per ædem caſtoris.
Caſtor & pollux apud paganos dii ſunt habiti: quos etiam inter ſydera finxerũt.quod ſignum dicitur gemini.
Caſula:ueſtis cucullata:quaſi minor caſa:eo ꝙ totũ hoīem tegat:ide cuculla quaſi minor cella.
Caſſus a careo es magis ẽ nomẽ.ſicut laſſus q̃ principiũ maxime cũ uanũ ſignificat:inde caſſo as.
Caſſum:inane uacuum.
Caſſus a cadendo dictus.per cos enim inflexa nomina uariantur.& cadũt tam ſenſu q̃ littera.
Caſus eſt ruina cuiuſcunq; rei.In nomine uero caſus dicitur inflexio.
Caſus eſt declinatio nominis uel aliaꝝ cauſalium dictionum:quæ maxime fit in fine.
Caſus lapſus:ruina: fortuna. omne periculum.
Caſus uel fortuna eſt cauſa per accidens:rarius euenientiũ.in his rebus:quæ ꝓpter aliquid aliud fiunt ut qui cauſa uidendi amicũ exiuit: lapide ſua grauitate cadenti percuſſus eſt.
Caſus eſt inopinatus uẽtus ex cõfluentibus cauſis in his quæ ob aliqd aliud geruntur ſicut cum unus abſcondit auꝝ:alter effodiens terram ob aliud idem inuenit.hoc igitur fortuitu creditur accidiſſe:ſed non de nihilo :nam proprias habet q prius poſuit:& qui poſt effodit.
Caſus dr̃ ſecundum quoſdam:ꝙ ſine cauſa euentiat.
Cata κατα iuxta:ſed apud græcos ſignificat ad cõ in pluribus compoſitis ad.
Cata multorum cantatio.
Cata funis cum plõbo.quo altitudo tentatur.
Catabathynon accolæ mõtem uocãt prope caſtra alexandri:interpretatur deſcenſus.
Catabole proprie dicitur:cum quid de ſublimi ferius iacitur:uel cũ aliqua res exordium ſumit unde hi qui ædium fundamenta iacium:catabolet æ.i.deorſum initia fũdamẽtoꝝ iecisſe dicũt
Carabulũ clauſura aīaliũ ubi deſup aliquid iacitur.
Cataclyſmus diluuiũ uel euerſio.
Cataclyſmus græce hy empps :yroſin uero æolas.
Cataclyſis abuſiua.
Catachreſticos uſurpatiue.
Catachreſis uſurpatio nominis alieni ut parrici-

dam dicimus:non q patrem occidit sed uel fratrem : & piscinam quauis pisces non habeat.
Catachresis.i.abusio & usurpatio dicitur
Cata enim ab chresis usio nominatur.
Catacesis doctrina.
Cataforas.i.africa tertium clima cæli.
Cataduplа locus ubi Nilus de monte cadens nimium fragoris facit.
Cataphrygis hæreticis nomen prouincia phrygia dedit:qa ibi steterũt auctores eoꝝ montanus prisca & maximilla:qui aduentũ sci spũs nõ in apostolos:sed in se uenisse asserunt.
Catagrapho græce scribo.
Catalecticus uersus est cui una syllaba deest in fine ut nubibus atris.uel sic. Quisqs uolet pennem. Acatalacticus cui nihil deest. hypercatalecticus qui abundat.
Catalepsia passio epilepticorũ : sed in hoc differt q̃ non spumant cataleptici sicut epileptici qui & p os & p nares spumas ꝓiiciunt.Catalepticorum passio a tibiis uel pedibus inchoat:qñ gressũ mouent tibiaꝝ dolorẽ uel frigidiorẽ siue grauedinẽ sentiũt:fit aũt uel ex nimio sãguine:uel ex colerꝝ feruore:q cõclusi in stomocho nõ habentes naturalẽ exitum caput grauant & sensu priuant.
Catal n.totum.
Cata antis:contrarius.
Catalogus suscriptio:conscriptio.
Catalogus:numerus ordo uel series.
Catamitus ganymedes:mollis fuit : inde catamiti dicuntur molles.
Catamerinos quottidianus:
Caplectatio.i.conuitium.
Catapulta sagitta spicata.uel epulum.
Cataplasma:medicamentum dictum:q̃ inductio sit sola.
Cataplus:aduentus nauium.
Catapota genus calicis.
Catapodia dicta:q̃ modica potẽ seu inglutiaꝫ.
Catapates est linea cum massa plumbea:qua maris altitudo tentatur.
Cataractæ cæli fenestræ uel tonitrua.
Cataroæ hæretici:qui ꝓpter mundiciam ita se nominauerunt : gloriantes.n.se de suis meritis:peccatorum ueniam negant:Idem sunt catari.
Cathartica græce purgatoria latine.
Catarrus fluor reumæ iugis ex naribus : qui dum a faucibus uenerit:brachos dicit : dum a thorace uel pulmone tussis.
Catasceue:destructio.
Catasceua confirmatio ꝓpositæ rei.Anasceua reuincit:nõ fuisse aut nõ esse quod factum ꝓponitur.
Catasta:genus pœnæ similis equuleo.
Catastaginos est catarro interius uiscerũ distillans uel pcutiens:si i stomacho tussim cũ nausea ꝓuocat:ũ i pulmone cum grauedine thoracis & tussi cula uæhementi & sputis spumosis aliquibus cũ raucedine & si sanguinem expuerint ad phtysin ueniunt & tabidi moriunt. Aliquotiẽs expuunt & excreant pinguẽ sanie.
Catastropha cõuersio stomachi.i.subuersio:quod est diaria solutio uentris: ut quicquid ibi acceperit nõ coctum digerat.
Catameros per partem:
Catidon κατιδον græce latine uidi:inde catus. .i.ingeniosus:& catus q acute uidet in nocte.
Catax a coxa claudus.
Catetizare:docere:instruere: imbuere.
Catecuminus instructus siue audiens pro eo q̃ ad huc doctrinã fidei audiat : nec dũ tñ baptismum ꝓcepit: Nã catecumius græce auditor interptaꝫ
Cathedra excelsa sedes iudicis præsidẽtis eẽ solet
Catheia lingua persarum hasta uel tælum.
Catheia quam horatius chaiam dicit: est.n.genus gallici tali:qd̃ si ab artifice mittatur : rursus ad eũ redit qui misit.
Categoria:ascriptio:accusatio:prædicatio.
Categuriæ græce : latine prædicamenta dicunt:quibus p uarias significatiões ois sermo cõclusus est.
Cathællæ catænulæ colli sunt inuicẽ se cõprehendentes i modũ cathænæ:unde & dicunt.
Cathænia:collare muliebre.
Cathæna dicta:q̃ capiendo teneat utraq; uestigia ne ꝓgredianꝫ.uel q̃ se capiendo pluribus nodis teneat:inde cathænula:& concathænare.
Caræpænon κατεπωαι non latine per laudem.
Caterua multitudo:inde cateruatim. multipliciter congregatim collectim:& cateruarius q in cateruis populi subsistit:& cateruare id est aggregare:colligere.
Caretus ꝓpendicularis linea est recte descẽdẽs:uel quæ ab angulo dicit.
Catialis collis:ubi nunc lacus funditus est.
Catillo as aui deglutire uel sonare:ut catulus.
Catillo gulosus a catellis dictus.
Catiniſci & cymbia poculoꝝ genera sunt.
Catigera rector doctor.
Catine ciuitas siciliæ:quæ libidinosa fuit.
Catine ꝓprium est inde catinẽsis.
Catayposis p quandã imaginationẽ ostensio:quod ad unũquẽq; attinet.
Catinum uas fictile:lanx.i.salinũ.
Catyppis oppidum orientis.
Catillare p alienas domos infrontare: gyrare a catulis circumeũtibus.
Cathmia genus lapidis:unde cypriũ æs efficitur.
Cathmus filius agenoris:q ab Asia ueniẽs in Europam Thebas cõdidit i boetiam frater europæ & fœnicis.
Catholicus:rectus.
Catholica græce uniuersalis uel generalis.
Cathomi:uirgæ ferreæ.
Cathorin september mensis lingua cappadocum.
Caricœnodon id est secundũ totũ mons:cuius quidem usq; inorientẽ unũ iugũ uidet; sed multa sũt nomina
Catones duo dicunt fuisse amatores uirtutis:maior censorinus auunculus minoris: philosophoꝝ peritissimus:Minor nepos eius rigidus dictus est & uticensis:q uticæ se interfecit.

Catoblepa beſtia q̄dā:cuius aſpectus uitā aufert.
Catricula:fucus.circunuento.fraus
Catrophilon græce faſtidium cibi.
Catus:marina belua.
Catus denominatiuū a cane.i.doctus.ſapiens.acutus:inde cato dicitur.
Catuli'abuſiue dicunt quorūlibet animaliū filii: nam ꝓprie canū ſūt dicti.ꝑ diminutionem a catus qd' a cane per denominationem aſſumitur.
Catellus uero a catulo & catulaſter.
Catux:ſublimis.
Caua:uacua:inanis:ide cauare.i.uacuare:fodere.
Caucaſus mons ſcythiæ ab india uſq; taurū porrectus ꝑ gentiū & linguarū uarietate dictus:nā cū in oriente in excelſū conſurgit: caucaſus dicitur: qui & ipſorū lingua:ꝑ niue candidus dicitur.
Cauculæ lyxæ ſerui militum.
Caucula:ſingulariter maſculinum.
Caucaſus mons:q inter colchos:q ſūt ſup cimericum mare & inter albanos:q ſūt ad mare caſpiū primū attollit':cuius quidē uſq; ī orientē unū uidetur iugū:ſed multa ſunt nomina:& multi hoc ipſū tauri montē credi uolūt:qa reuera parthoa tras mons armeniæ iter taurū & caucaſū medius cōtinuare taurū cū caucaſo putat': ſed hoc nō ita eē diſcernit fluuius euphrates:qa radice parthoa træ montis effuſus tēdens ī meridiem ipſum ad ſiniſtram:taurū excludit ad dextram.
Cauculus petra:quæ in ueſica fit.
Cauculoſi hi ſūt:qbus tumor ī ueſica & apoſtema eſt ſunt illi:q cū urinā faciūt: uelut furfures ſup natant:uel qui ſtranguria ſiue diſſuria laborant.
Caucus:uaſis genus.
Cauda pars extrema:inde caudatus.
Caudæ:inſula parua iuxta cretam a meridie.
Caudea iūcea:qd' iūcea cauda emergat.dī ſcirpus
Caudex arboris radix uel ramalia in radice iūcta ueteres enim codex nos caudex: ſicut illi dodus nos claudus.
Caudicatus radicatus.
Caudicæ nauiculæ ex uno ligno cauato factæ.dictæ ꝙ quattuor uſq; ad decem hoies capiant.
Caudex:petra.
Caudinum oppidum eſt:unde caudinus.na.num.
Cauea theatrū ſpectaculi locus:pōit' pro aliquo animaliū clauſura: quæ uulgo capia dī q̄ſi cauea
Cauernæ:cauæ partes.
Caucre præteritū caui.declinare. uitare habetq; in ſe negationē:ut caue fiat pro ne fiat.
Cauillatur:mordet: deridet. conuicioſe iocatur. argumentis:tergiuerſat':caute perſcrutat':
Cauillatio:iocus urbanus.
Cauillū idē eſt quod cauillatio:iocus cū cōuicio.
Cauillo diminutiuū a caluo pro caluillo.
Cauis:auis aiacia.
Caula cancellum ante iudicium uel ingreſſus.
Caules cancelli tribunales.ubi ſūt aduocati.
Caulæ munimenta ouiū uel ſepimenta ouiliū.ouile enim græcum eſt.οἶος enim ouis eſt.aulæ græce receptacula ſunt.
Caulis generaliter hærbaꝝ uel olerū medius frutex:qui uulgo thyrſus dicitur quod a terra ſurſū conſcendat:ex quo dicitur quoddam genus olerum ſpecialiter.
Caulis quia thyrſus eius amplius cæteris oleribus coaleſcat.
Caulis dicitur generaliter quicquid in oleribus naſcit' auull.s primis foliis:dictus ꝙ coaleſcat:maſculiuum eſt:nam.y.liqueſcit.
Cauli cauliculi.cauliculi uero ſunt ramuſculi.
Caulona:regio aſſyriæ.
Caulus uel agreſtes uentus corus dicit'.
Caulonus mons uel oppidum calabriæ.
Cauma.tis. καῦμα calor æſtus.græcum eſt.
Cauum profundū cū ambitu.
Cauum dicitur uacuū natura. inde cauatū manu
Cauno:negociator.
Caunus cabellus.
Caupo negociator tabernarius a capiendo nimiū dictus:unde cupa cauponum taberna.
Caupillus lignum cauatum quaſi cymba lembus. carabus breuis.
Caupo caupona:quod ſignificat tam ipſam tabernam q̄ mulierē cauponula facit:ut leo leæna draco dracæna leno lena:ſtrabo ſtraba.
Caurus pro corus uentus eſt.
Cauſa eſt animi impulſus ad aliquid agendum:rō uero gerendoꝝ ordo ex cauſa ueniētium.
Cauſa dicta a caſu:a quo uenit:eſt enī origo & materia negocii:quæ dū præponitur cauſa eſt:dū diſcutit' iudiciū:dū finit' iuſtitia.
Cauſula diminutiuū.
Caſa aut argumento aut probatione conſtat:argumento q̄n nec teſtibus nec tabulis dat probatio onem: ſed ipſa inueſtigatione inuenit ueritatem unde & dictum argumentum .i.argutum inuentum.ꝑbatio aūt teſtibus & fide tabulaꝝ conſtat
Cauſaꝝ genera ſunt quinq;. honeſtū:admirabile: humile:anceps:obſcurū.
Cauſæ genus honeſtū eſt cui ſtatim ſine oratione noſtra fauet animus auditoris. Admirabile:a quo eſt alienatus animus eoꝝ qui audituri ſūt. Humile:quod negligitur ab auditore. Anceps in quo aut iudicatio eſt dubia: aut cauſa honeſtatis uel turpitudinis particeps: ut benuolentiam pariat & offenſam. Obſcurū in quo aut auditores tardi ſunt:aut difficilioribus ad cognoſcendum negociis cauſa cernitur implicata. cauſarum ſtatus ſūt duo:rationalis & legalis. De rationali oriunt' coniectura:finis:qualitas: tranſlatio. De fine iudicialis & negocialis. De iudiciali abſoluta & aſſūptiua. De aſſumptiua cōceſſio:remotio criminis: relatio criminis compenſatio. De conceſſione purgatio & deprecatio.
Cauſa eſt propter quam unūquodq; fit.cauſarum tria ſunt genera. deliberatiuū: demonſtratiuū: & iudiciale. Cauſa dicit' a chaos:quod fuit principium omnium rerum:inde cauſa dicitur origo uniuſcuiuſq; rei.
Cauſa ſine ratione pōt eſſe. ratio uero non ſine cā

Cauſales & rationales:quaſi quidam ſub una ſpe/
cie ponere uoluerūt:hoc differunt:quia præcedit
cauſa:ratio ſequitur.
Cauſales cōiunctōes ꝓprie ſunt:quæ cauſā antece
dentē cauſatiue ſignificant.i.res uenientes ex cau
ſa antecedente.
Cauſarius:litis amator.
Cauſeius:reus.
Cauſari:calumniari.exigere.in cām ducere.
Cauſidicus.orator.defenſor.patronus.
Cauſis κϖυσις græce interpretaſ incenſio latine
Chaus latine quod græce chaos diciſ : huius chai.
facit confuſio caligo cuius ablatiuo uſus & Oui/
dius ī metomorpho.ſic hereboq; chaoq;.
Cauſos incendioſos.græcum eſt.
Cauterium κϖυτηριον dictū quaſi cauturium:
quod urat & prouida ſit in eum ſeueraq; cautio:
ut dum uideſ cuius ſit auaritia refrænes.
Quod interdum pro ſigno:interdū ꝓ cura adhi
betur:ut uis morbi ignis ardore ſiccetur:inde cau
terio as.i.inuro dāno.
Cautio a cauēdo dcā breue uel charta recordatiōis
Cautes ſaxa aſperata ui maris.dictæ a cauēdo a na
uigantibus ſcilicet quaſi caute.
Cautus a cauere.ſollicitus præcauens.
Cæa inſula in oceano omniū frugū fertiliſſima.
Ceberes quē uirgilius nimis diligens cum alexan/
dro alexin uocauit.
Chebron ciuitas iudææ:ipſa eſt arbe a numero ita
uocata:ꝙ ibi tres patriarchæ ſepulti ſunt & quar/
tus adam.Ipa eſt mambre ab uno amico abrahæ
ſic dicta.
Chebron ciuitas interpretaſ coniunctio uel coniu
gium κλειθ-ῶ clieſtho.i.clauſus ſit.
Cecidit preteritū de cado uerbo:ſuccubuit periit
ad terram eliſus eſt.
Cecini preteritum de cano.prædixi.cantaui.
Cecrops regnauit in attica. hic urbē athenas in hel
lape condidit ex ſuo nomine cecropiam uocauit
hanc etiam minerua diciſ conſtruxiſſe.
Cecropii ul'cecropidæ athenienſes græci a cecrope
Cecumini.i.mali feruores. Nam cacos malum.
κϖυμα græce æſtus.
Ceculum uinum campaniæ uel uetus dictū ꝙ cæ/
cet & confundat ingenium.
Cæcula ſerpēs dicta:ꝙ parua ſit nec habet oculos
Cæcus dictus: qđ careat uiſu: qui utroq; oculo nō
uidet inde cæco as.i.cæcum facio actiuū eſt.
Cæcum inteſtinum dictum:ꝙ ſit ſine foramine.
Cecutientes:lyppientes.parum uidentes
Cedar filius hiſmael fuit:interpretaſ tenebræ uel
mœror.Hieronymus tamē ſic ſcribit cedar inter
ꝓtatur cum mundus totus ī maligno poſitus ſit.
Cedar regio ſaracenorū trās Arabiam ſita q̄ mari
ægyptio contigua eſt.
Cædes occiſio a cædendo p æ ſcribenda.
Cædo dis.cæcidi cæſum.i.incido ferio uerbero.
Cedo dis ceſſi ceſſum.locum do dimitto p e ſcri/
bitur cedo ꝓ dic nihil āplius habet p e ſolum.
Cedrus arbor alta:cuius lignū iocundi odoris eſt
& diu durans:nec a tinea unq̄ exterminaſ.huius
ligni reſina cedria diciſ:qua libri illiti nec t neas
patiunſ:nec conſeneſcunt
Cedrinus de cedro.
Cedrus magni odoris & imputribilis uirtutes & ſi/
gna exhibentes ſignificat:qui dicere poſſūt:chri
ſti bonus odor ſummus deo.
Cedrus ſuo odore ſerpentes fugat.
Cedri ſignificāt excelſioris potētiæ uiros & ī malo
Cedrus in creta africa atq; in ſyria naſciſ.
Cædula charta.
Cephalenia:inſula maris magni.
Cephi monſtra quædam ethiopiæ.
Cepheſus fluuius.
Chein χειν iudicatores uel fundere græce.
Cella dicta:ꝙ nos uel aliquid occulte.celet.i.apo/
theca:inde deriuaſ cellariū.
Cellariū diciſ:quod in eo colligāſ miniſteria mē
ſaꝝ:& quæ neceſſario uictui ſuperſunt.
Celare:occultare:denegare uel ſculpere:deſignan
do incidere.
Cælatum inſculptum a cælio:quod eſt ferramēti
genus:quod uulgo cælionem uocant.
Cælare ꝓ ſculpere p æ ꝓ abſcondere per e tm̄.
Celeber:frequēs.feſtiuus.uenerabilis.præclarus. a
cælo:inde celebritas:ꝙ nō ibi terrena:ſed cæleſtia
tm̄ agantur.
Celebrare etiā īde dr̄.i.cælo dignum facere.& ce
lebrabile.i.dignum celebrari.
Celeber & celebris dr̄ brior rimus.
Cælebs cælo aptus.coniugii exps uel cælo beatus
hic & hæc cælebs bis.quaſi cæleſtium uitam du/
cens:inde cælibalis.
Chelæ brachia ſcorpii:quæ faciunt libram.
Celena:locus campaniæ.
Celeptra myrteum genus frugis.
Cele græce genus uaſis uimineū.uel tulis ſupellex
Celeno una harpyiaꝝ raptrix fuit.
Celer uelox.
Celeritas animoꝝ & factoꝝ uelocitas:uelocitas au
tem pedum a cillere.
Celer uel celeris & hoc celere & ſecundū utrunq;
comparaſ celeriſſimus ꝓ cellerrimus.
Cellere:affligere uel macerare ſuperſtare:inde cō
ponitur excello ꝓcello.i.ualde macerare.
Celes cithara:qua canitur.
Celes oues aues.
Celes celicole.
Celeuma clamor nautarum.ſiue carmen ſup mor
tuos.uel ſuper lacum.
Celeus rex eleuſinæ ciuitatis pater triptolemi q ru
ſtici opis inſtrumēta mōſtraſſe dr̄ doctus a cerere
Cælia inſula eſt Aug.
Cæli ſignificant animas ſanctas quādoq;: aliquan/
do libros utriuſq; teſtamenti.
Celia potio eſt a calefaciēdo dicta ex ſucco triti/
ci per artem confecta. ſuſcitatur enim ignea illa
uis germinis madefactæ frugis: ac deinde ſicca/
tur:&poſt in farinam redacta molli ſucco admi
ſcetur quo fermentata ſapor auſteritatis & calor

ebrietatis adiicitur.
Chely græce brachium dicit, inde chelys lyra dicitur. utrunq; tamen græcū est.
Celiarchos immortalitas.
Cælibatus uirginitas castitas dictū p cælo dignus sit quis.
Chelydrus serpēsq fumare uiā facit. dictus p terra & aqua moret: quasi chersidros: χερσοσ enī terra. hydor aqua dicit græce. sēper directus ambulat: nā si torserit se: dum currit. statim crepat.
Cælicola dictus p cælum colat: est enī angelicus.
Cælicola commune est.
Cælicolæ larū pluraliter: facit tamē p concisionē cælicolū qd' maxīe fit in patronymicis & cōpositis ut graiugenū caprigenū omnigenū trinū dinū amplorum æneadum dardanium ausonidum.
Cæli significant euāgelistas uel sanctos a terra eleuatos ferentes dominum.
Chelidon χελιδων hirundo.
Calidonia hirundinina hærba est: cuius sucus oculis mederi dicit: Nā ulcera in oculis & aspitudines siue albugies extenuat hirūdinina: dicta siue q aduētu hirundinū uidet erūpere: siue q pullis hirundinum si oculi auferunt: mater eoꝝ hac eis hærba medet: qd' sic experiri potes: si pulli eius de acu oculū pūgas: uidebis enī ilico matrē ipsi⁹ florē huius hærbæ oculis apponere pro luminis reparatione.
Chelidonia hærba ortulana odorifera.
Chelidonia gēma ex hirundinū colore uocata.
Chelidoniacus gladius: dictus q sit ī modum caudæ hirundinis.
Chelysiustitiæ iudicium.
Cælitus de cælo. aduerbium.
Cælius tuscoꝝ lingua september mensis.
Cæliū ferramēti genus: uñ cælare id est sculpe dr.
Cælius monsin urbe roma.
Cælius excelsus.
Celonis genis nauis: quā græci celecram dicunt id est uelocem.
Celox species nauis. fœmininū est.
Celonitis gemma oculus indice testudinis uarius & purpureus.
Celonium stagnum siciliæ retro abiicit ꝓximtāes odore.
Celtiberi populi sūt: qui deuouētes se suo regi nō post eum uiuere uolunt.
Celtiberi dicti a gallis. qui prius celtici dicebant: & ab ibero hispaniæ fluuio: ubi consederūt: quorum ex nomine uocata est celtiberia regio.
Cælum dictū: q tanq̄ cælatū uas impressa lumina habeat. Alias aūt a celando superiora cælum græce uranos dicit.
Cæleſtis & cælitus denominatiua a cælo & cælitus aduerbium.
Celsus a cælo dictus: q sit sublimis.
Cemata pecuniæ.
Cema pondus retinet trium scrupulorum.
Cæmentū a cædēdo dictū: q crasso lapide surgat minoꝝ lapidū cōgregratio uel cæsuræ lapidum uel mendaciū cogitationū. uel molliores petræ.
Cæmentarius: qui uictum manibus quærit: qui cæmentum operatur.
Cæmentaria: ecclesia.
Cemerias syluas obscuras.
Cemme preces cōnubii.
Cæna dicit a cōione uescentium.
Cœnon κοινον græce cōe dicunt: quia antiquitus semel in die. i. sero communiter comedebant.
Cæna απο τοῦ κενον græce noua.
Cænaculū superior pars domus: dictū a communiōe uescētiū: uñ & cænobiū cōgregatio multoꝝ.
Cenchrias: generosus.
Cenctis serpens semper rectum iter faciens.
Cenes interpretat inspectio.
Ceneto: æstimo. iudico.
Cænix χοινιξ nomen mēsuræ κοινοσ quotiēs sextarius quater assumit. græcum est.
Cænon κοινοσ græce: latine significat nouū uel commune uel mixtum.
Cæno ouū neutrum.
Cæno as aui. tus sum.
Cænobiū monasteriū plurimoꝝ: dictum q cōiter uiuant. Cænon enim græce commune dicit.
Cœnobitæ genus monachoꝝ: quos cōiter uiuentes possumus appellare.
Cœnū: sordidū lutum. uorago. ꝓfundum. inde cœnosus
Cœnolentus: renouatus.
Cenos κενοσ inanis & uacuus: inde cenodoxia iactantia seu uana gloria.
Cenodoxus. inanis: glorie cupidus.
Chenophali genus monstri: dicti qa canina capita habeant.
Cenosura minor ursa dicit arctor carrum.
Cœnosus: lutulentus. a cœno.
Cenothaphia simulacra: quæ græci uocant morphonica.
Cenothaphium inane sepulchrum.
Censere: iudicare. sententiam ꝓferre.
Censores patrimonioꝝ & morum iudices.
Censores apud ueteres romanos erant: erat enī dignitas iudicialis.
Censorinus quasi censura dignus.
Censorius q censū quærit uel ex censura pulcher.
Censi dñr: quoꝝ pīmonia publice annotata sūt.
Censuales officiales: q censū p ꝓuincias exigunt.
Census pecunia opes facultas.
Censū apud romanos Tullius seruilius ordinauit
Censura iudicium cum seueritate uindicta.
Censura honor quidam a censendo. i. iudicando.
Centaurea a chiroue centauro reperta genus hærbæ. eadem lignifios & fel terræ uocat.
Cētauri dicti απο του κεντειν ταυρα q primi equis sedentes dum e flumine potarent hoc nomen habuerunt. dicitur etiam confictum ad exprimendam humanæ uitæ uelocitatem quia equus uelox sit.
Centauris species uocabulum indidit id est homo equo mixtus. dicitur enim monstrum fuisse: hi

alii peletronii: alii laphitæ dicuntur.
Centauri a latinis breuitate dicti: nã hippocẽtauri dicere debemus ἱππος equus κεντειν pũgere αὖρα: rota chalcaris, quia cũ supius essent homines: inferius erant equi.
Centaurus etiam species nauis cuiusdam dicitur.
Cẽtũ significat perfectũ numerũ: unde dominus q reliq̃rit domũ uel filiũ &cætera centuplũ accipiet uel quia tetragonus est .x. decies .x. Centum dicit latine grece ἑκατον quod ẽ triculus. Centũ zona ellicia ueneris q̃ legitimas nuptias ligat
Centões apud grammaticos dici solent: qui carminibus Homeri seu Virgilii ad ꝓpria more centenario: ex multis hic inde cõpositis in unũ farciũt corpus ad facultatem uniuscuiusq; materiæ.
Cento filtrum collectio illius: qui uilliſſima uectigalia colligit in foro.
Centesimas dicunt lucrũ in parte usuram.
Centiceps centicipitis.
Centimanus a manus cõpositũ eius seruauit declinationẽ huius centimanus. Notaꝫ igitur nullum aliud ꝓpriũ uel adiectiuum uel mobile quartæ declinationis esse.
Cẽtꝫ κεντρον stimulus græce, i. radius ferreus:
Centrum græci dicunt in cuius medio cuncta uerguntur id est punctum.
Centrum medium cæli uel circuli cuiuslibet rei aut cumulus absidos.
Cantipeda genus animalium a multitudine pedum dicta.
Centuria mensura terræ uel uineæ habens per singulas partes .xx. pedes.
Centuria ager .cc. iugerũ., qui apud antiquos centum iugeribus existebat post duplicata nomẽ retinuit.
Centurias dicimus partes exercitus in cẽtenos milites diuisas unde & q his præsũt centuriones dicunt: ergo succẽturiati sũt nõ qui ī prima sed in secunda centuria sunt quasi sub prima centuria.
Centurio qui centũ militibus præest: qui præest cohortibus militũ uel manipularius.
Centurus centaurus.
Centussis componitur ex centum & assibus masculinum est.
Cenum: acutum.
Cephalea colla uarie distincta.
Cephas hebraice: petrus græce: latine agnoscens syriace caput: q̃i capite sit constitutus apostolꝰ
Cephalalgea κεφαλαλγεα capitis passio.
Cephalen κεφαλην eni græce dicunt caput.
Cephalagria inde, i. humor capitis: & cephalia id est uena capitalis.
Cæpa dicta q̃ nõ aliud sit q̃ caput: inde cæpariũ & cæpula quasi diminutiuũ. cæpe huius cæpe ī plurali hæc cæpæ harũ cæparũ: antiqtus ẽt hæc cæpa pæinuenit ī singulari & cæpicius & cæpiciũ
Cephus signũ æthiopũ rex pater andromadæ ꝓpter ipsam inter sydera locatus dicit.
Cœpio quod nõ est in usu facit cœpi pimus. supinum cœptũ. Cœpi pro incipiẽdo pœ scribitur.
similiter ceptus pro capiendo per e solam. Inceptus per e solam.
Cepostua latine dicit ortus sancti ioãnis.
Cæra materies fuit litteraꝝ illaꝝ: quæ paruulorꝝ nutrices fuerunt.
Ceraunus figulus græce: nam latine cæra a græco κηρος ceros: quod est idem.
Ceraſa poma dicta a ceraſo urbe ponti: quam lucullus deleuit: unde & hoc genus pomi in italiã deuexit: & a ceraſe ciuitate ceraſum appellauit.
Ceraſus κερασος arbor ipsa fœmininũ: ceraſũ fructus eius neutrũ. ceraſus hærba.
Ceras τοκερως cornu græce.
Cerata τακερατα cornua græce.
Ceraſtes serpẽs dictus: q̃ in capite cornua habeat
primæ declinationis.
Ceras, adis corripit penultimam. neutrum est ꝓprium loci.
Cerates mẽſura duoꝝ calculoꝝ uel unius filiq̃ & dimidiæ & sic scribit quẽ sembolũ dicunt.
Ceraunia urbs græciæ.
Ceraunia mõs maximus sub quo immenſæ sunt petræ.
Ceraunia montes epiri uel loca: quibus ioniũ mare ab hadriatico separat: ubi fulmina cadunt: a crebris dicti fulminibus: græce enī κεραυνος dicitur fulmen.
Cerauneus lapis flãmeus a calore dictus inuenit ubi fulmina cadunt.
Ceraunus nota: quæ in libris apponit: quotiẽs multi uerſus iprobant: nec p ſingulos obelat.
Cerauniæ uuæ: dictæ q̃ rubeant.
Cerberus inferoꝝ canis: tria capita habere dicitur pp tres ætates: infantiã: iuuentutem: ſenectutẽ: dictus quaſi κρεοβορος id est carnẽ uorans.
Cercophytecus ſimia est caudata, i. mainon.
Certior comparatiuus a certus.
Cerdoniaci hæretici dicti a cerdone: hi abnegant xp̃m natũ paſtũq; ſed ſimulaſſe paſſionem.
Cerdones ſutores, cerdo donis.
Chære græce: latine aue dicitur.
Cere proprium ciuitatis: quæ Agellina dicit.
Cereale papauer dictũ: quia longũ. hæc cibo ieiunium quaſi cerere continet.
Cerealia arma inſtrumenta piſtoria.
Cerealius piſtor a cerere, i. frumẽto, quod aptat.
Cerebrum medulla capitis: diminutiuum eius cerebellũ.
Cerebroſus in cerebro patiens.
Cerefolium genus hærbæ
Cerenum interpretatur hæres.
Ceres, i. terra quaſi creares a creandis frugibus dicta aſſerũt appellãtes eã nominibus plurimis, dicũt enī eã opẽ q̃ ope terra melior fiat: dicũt ꝓſerpinã frugẽ ueſtã q̃ uariis ueſtita ſit rebus. Eandẽ ignẽ dicũt quia eundẽ habet uelut ex ethere, & ideo uirginẽ putãt, quia ignis iuiolabile ſit elemẽtũ nihilq; ex eo naſci poſſit quia cũcta conſumit
Ceres dea a paganis dicit q̃ uſum frugibus inueniſſe dicitur: ideoq; accipitur ꝓ frumento.

Cæreus a cæra dictus: ex qua fit: quasi canella est.
Cerite penultima breuiat, neutrū.
Ceritis, ppriū est loci: sed ceres ceretis penultima producta patrium.
Cerethei & pheretei pugnatores doctissimi.
Chæret gaudet græce.
Cerimoniæ apud latinos dñr sacra oīa quæ apud græcos orgya dñr. dicta qnasi carimonia eo q; his quæ ī sacris offerunt: in quotidiano carēt hoies.
Cerimoniū & cerimoniæ pluraliter dictæ: qđ nos uitiis carere faciant.
Cerinta uilis herbæ genus.
Cerritus īsanus amens ira cereris pcussus.
Chermel hebraice dicit: qui & carmelus. Require ubi de carmelo superius diximus.
Cernere: aspicere: cōsiderare longe.
Cerno creui: quod est a cresco apud antiquos.
Cernida cribellus pollinis.
Cernida cribellum ad pollinem.
Cernui: socci sunt sine sola.
Cernuus accliuis: humilis pronus. in capite ruens.
Chæro gaudeo græce.
Cæroferarius a ferendo cæreum dictus acolythus græce.
Cerognothi κ̄ρογ̀νοθ̄ι: tempus nosce:
Ceroma unguentū athletarū: inde ceromaticus ex eo perunctus.
Cerostata candelabra uasa ecclesiæ a cornibus dicta græce.
Cerota: firma: reparata.
Cherśydros masculinū genus serpētis.
Certa: clara: manifesta.
Certitudo: propalatio.
Certare: pugnare: quasi certū se dicēs habere.
Certamē pugna agonalis.
Certatim studiose uel cū certamine.
Certamina lusus a frequentia eorū quos græci agonas dicunt.
Ceros κ̄ρος̄ græce masculinū est.
Cæra latine cherubin plenitudo scīæ dei interpretat uel sancta mens in excelsis dei.
Cherub in singulari generis masculini: in plurali cherubin & est generis neutri.
Cheruci lineæ in malo nauis.
Cheruces funes nauiū.
Cerusia genus potionis a cerere.
Cerui dicti ἀπ̄ο τ̄ων κ̄ρατον apo toncraton: idest cornibus.
Ceruus æger ramusculos oleæ dū mādit: sanatur: ceruus fugiens spineta penetrat illæsus oculis caligātibus serpentē deuorat & in eo æstu & uenenī ardore ad fontē uadit mersusq; in eo caliginē: & quæq; supflua exuit. Ad hæc cū amoris incendio detinet priore subsequētis caput renes suos sustē tāte natādo uel p deuia siluarū ad externas regiones deuenit. Fideles cerui significant.
Ceruus significat sanctū & xp̄m.
Cerui furcæ sustētacula.
Ceruix dr: qđ per eā cerebrū ad medullam spinæ derigatur: quasi cerebri uia.
Ceruix in singulari collum: in plurali superbiā significat.
Ceruical dr: q; sub ceruice ponat a ceruicis græco.
Ceruicatus supbus.
Ceruigium nauigium.
Cherulas colles uel ualles.
Ceruli dicunt quidā pisces in ægypto.
Cerula nigra uel alta maria a cæræ colore. Nam cerula est uiride cū nigro.
Cerulus dicit ipse color.
Ceruleus uero qđ ex cerulo cōstat.
Ceruleus niger cū colore uiridi marinus color est fuscus. cerulus naturæ: ceruleus fingitur.
Ceruleus bestia marina.
Ceruśa quædā materies apta ad pingendū quæ ex plūbo stānoq; conficit hoc modo. In uase enī aceto acerrimo īposito sarmenta aminea collocabis: sup sarmēta tabulas plūbi uel stagni tenuissimas pones: deinde uas diligētissime claude illiniq; ne quid spiraminis exeat. post aūt dies .xxx. uas aperi & ex distillatione tabularū ināta ceruśa iuenies quā electā inde & arefactā teres: & itez aceto admixto in pastillos diuides.
Cæsa incisa occisa a cædo ris destructa.
Cesa sic ahpellant hastas galli.
Cæsa ē græcū pluraliter & cōmata articulū ideō paruā distinctionē significant.
Cessabundus: īstabilis: uacillans.
Cæsarauguśta terra conensis hispaniæ oppidū.
Cæsarea una palæstīa: altera philippi: quā ipe philippus frater herodis in honore Cæsaris condidit: & ex utriusq; noīe uocauit: quæ & paneas dr. Tertia etiā cappadociæ: quarta mauritaniæ oppidum quā luba rex maurorū condidit.
Cæsariati: comati.
Cæsaries coma a cædendo dicta: uirorū est tm̄.
Cæsar iterpretat possessio principalis.
Cæsarū nomē a Iulio cœpit: qui bello ciuili amoto primus romanū singulariter obtinuit principatū dictus autē a cæso matris utero: quo eductus est: uel q; cæsarie natus sit: a quo sequētes romanorū imperatores dicti sunt: quia comati essēt. Quicū q; n. exacto utero nascebant: cæsones uel cæsares dicebantur.
Cæsonia uxor cæsaris.
Chesionomaton: multitudo nominū coniunctorū: diuerso sono una re significātium ut in esaia. Vegenti peccatrici. populo graui iniquitate: semini nequam.
Cestidium: creditum.
Cæsim per cædes. quō uicissim per uices.
Cæsius lentiginosus quasi cæsus facie.
Cæsia lenticulosa.
Cespes: terra graminea.
Cespito as aui: cadere: offēdere.
Cestos κ̄εστ̄ος zona ueneris. Cestō betonica uel lacturia dicitur a quibusdā.
Cæstus coriū quoddā: quo inuicē pugnantes se cædūt: uñ dñr cæsti brachialia pancrationum.
Cæstus lora: quibus mala plūbea ligabātur: unde

pugiles ludebant.
Cæstus:picturaq; arma.
Cæsus pcussus incisus maculatus a cædo cecidi.
Cæsuræ fiunt in uersu:in quibus cedit̃.i.diuidit̃: ut poolla & cõmata.
Cetarii piscatores dr̃ abusiue.uel qui salsamenta pisciũ.i.liquamẽ uendũt:tractũ a cete.
Cetaria uiuaria:in quibus cetæ & alii pisces sũt uel officina in qua liquamẽ ex piscibus conficitur.
Cete marinæ belluæ græce dicta ob imanitatẽ corporis scilicet:plurali n̄tõ hæ cete sicut tempe gtõ hoc cete:latine uero cetus dr̃.
Cete ingẽtia in pfundo atlãtici tm̃ ifinite magnitudinis:quæ si qñ supnatãt fluctibus isulas aduare putes & mõtes altissimos ad cælũ uerticibus emi nere:qbus uisis nautæ terrent̃.
Cæteri reliqui ex eodẽ numero:
Cæteq;.nam:sed.
Ceteus interpretat̃ abscissus.Aug.
Cethei quidã sapientes uerboq; inuentores.
Cethim filius niuã:a quo cethei,i.cyprii.
Ceticutii cyprii apud quos & urbs citiũ uocatur.
Cetra scutũ quod dã loreũ.
Cetus ille fuit:qui andromadã uolens interficere a Perseo ĩterfectus est.
Cetus genus belluæ marinæ græce cete dr̃.Cœtus uero,i,multitudo per œ scribit̃.
Cetura interpretat̃ thymiama.
Ceu:sicut quasi.
Ceueo es:turpiter agere.
Ceuens:crisans:clunẽ agitans.
Ch.ph.th.prius scribebant græci.post singulas eas fecerunt.χ.φ.θ.
Cyacea nouember mensis.
Ciemus prouocemus cõcinnamus:
Cyanea gemma scythiæ.
Cyane dea sicula.Cianeæ locus ĩ mari:ubi saxa uagari dicunt̃:quæ simplegades dicunt̃.
Cyarios gens immysia.
Cyaticus rex optimi imperii.
Cyathus unciã retinet & tres scrupulos pondus,x. drachmas appendit:a qbusdã dr̃ casatus.
Cyathi calicesq; maiores & angustiores fialis.
Cybanaris:quasi tunica ferrea.
Cibaria;commeatus alimẽta.
Cibare:cibũ dare.
Cibatius panis qui seruis dat̃ nõ delicatus:
Cybelus mons phrigiæ troiæ.
Cybele ipa est terra dicta græce a cibo.i.solido uel ἀπὸτοῦ κυνᾶιειν:idest oratione capitis:quæ ĩ eius sacris fiebat.
Cibele dicta a cibelo primo sacerdote uel a cibelo oppido.
Cibus dicitur quia capitur bucca:unde cibo bas:cibarius a um.
Cybus græcũ est.Est aũt in geometria figura:quæ longitudine latitudine & altitudine continetur: fitq; corpus solidũ.hoc etiã dr̃ tessera bis bini bis latine cubus.
Cibotus κιβωτὸς græce nos arcã dicimus.
Cicadæ ex ciculoq; nascuntur sputo quæ æstate rũpuntur.
Cicatrix obductio uulneris liuor dicta q; obcecet uulnus.
Cicẽdela scarabeoq; species dicta q; uolãs cãdet,i. lucet:uñ dr̃ cicendele quia similiter luceat ut cicendelia quæ uitreas lampadas uocamus.
Cicer græcũ est genus leguminis.
Cicinus olor.i.cignus.
Cyclades insulæ sunt in ægæo mari dictæ q; in ciclo,i.in orbe sunt positæ:sunt autẽ.liii. quoq; metropolis est rhodie.
Cyclades dictæ quod licet spatiis longioribus a delo i orbẽ tñ circa delon sũt positæ.Nã orbẽ ciclũ græci dicunt quidã aũt ppter scopulos: qui circa easdẽ sunt:circũdant̃ aũt a pelago mirtoo tenentes a septẽtrione:ubi est tenedos in meridiẽ:ubi ẽ mare carpathiæ Milia.d.ab oriẽte ubi est prima rhodus in occasũ ubi est cithera.M.cc.
Cyclas dis genus uestis a rotũditate dicta sursum stricta deorsũ ampla.
Cyclopes:qui unũ in frõte hñt oculũ.hi & agiopagitæ dicunt̃ quos india gignit.
Cyclopea saxa:in quibus ciclopes habitauerunt in sicilia.
Cyclops pis penultimã pducit Vergi.
Cyclus græce orbis dicit̃ uel gicus κυκλὸς græce circulus latine.
Cyclus ideo dr̃:quod in orbe digestus est:& quasi in circulo dispositũ ordinẽ cõplectat̃ annoq; sine uarietate & arte uñ factũ ẽ ut quæq; materia simplici informitate facta ciclica uocaret̃.
Cyclicæ dñr artes a græcis:qa origo earũ sicut circuli lateat:& qa idissolubilis sũt materiæ ut licet desint qui eas capiant:ipsæ tñ nõ pereunt.
Cygnus quidã iuuenis:q dr̃ mutatus in olorẽ auẽ: quo noie ipse olor noiat̃.
Ciconiæ aues dictæ a sono:quo crepitãt quasi cicaniæ:quẽ rostro faciunt.
Ciconia pelargos πελαργὸς dr̃.Antipelargosis uero græce latinæ retributio bonoq; iterpretatur uirtus itaq; retributionis in his attẽdat̃ auibus pietatisq; clemẽtia quæ depositos pris artus per longæuũ senectutis plumaq; tegmine alarũq;:nudatos ñmigio circũstãtes soboles,ppriis pẽnis fouẽt ac collato cibo pascũt.hæ etiam quasi tessera militare dñr:& circa orientẽ a cornicibus dirigi.
Ciconia ab hispanis lignũ longũ uocat̃ quo ĩ hortis hauriũt aqs.Idẽ hortulani telonẽ uocãt.
Ciculi sũt aues a uoce,ppria noiatæ,hi ueniẽdi tps hñt miluoq; scapulis susceptis,ppter breues & paruos uolatus:ne p lõga aeris spacia fatigati deficiant ipsi cuculi uel tuci dñr.
Cicũ granũ mali punici aut umbilicus lupini.
Cicur placidus mãsuetus prudẽs.pluraliter cicurs
Cicuris:domesticus sus.
Cicurare:mãsuete facere.
Cicunia:fulica.
Cicuta genus herbæ dictæ q; in thyrso geniculato nodos habeat cæcos,idest occultos,ut canna:inde

cicutius herbis uenenatus.
Cicutiens lippiens.
Ciddaris:mitratiara:pileus sacerdotalis.cuphia.
Cidnus fluuius ciliciæ ex tauro monte means.
Cydonia mala ab oppido:qd'est in creta dicta: ex quo pomo cidonicū cōficit:fit quoq; ex eo uinū: quo desideria languentiū fallunt,nā uinum repræsentat.
Cydon:numerus annorū.
Cydones:puerorū amatores dicunt.
Cieo es & cio cis ciui citū eiusdē significatōis.Sed a cio cis quartæ declinationis ,producit penultimam citū.a cieo uero breuiatur.
Cieo es inde cibus cibo as citus citor & cito aduerbiū componit concitus:unde concito dr.cito .as: ide cōponit sollicito tas,sollicitus exercito as,incitos as.incitamentū:suscito cōcito recito : & quæ ab his fiunt.a cieo es fit concio excio & accerso is. accio:& quæ ab his fiunt.ciuis etiā ciuicus ciuilis ciuitas cōponitur conciuis.
Cygneus:candidus.
Cygnus mensura retinēs.viii.scropulos:
Cygnus auis genus quæ & olor dr.q; totus sit albus plumis a canendo dictus:eo q; carmina modulatis uocibus fundat.
Cygnus poeta quidā fuit.
Chiliarchos χιλιαρχος tribunus qui mille uiros habet.
Cyllaris:equus pollucis.
Cyllenus mons archadiæ:ide cillenius mercurius: a loco dictus:
Cillere mouere.
Cilix:pirata de cicilia.
Cilices quidā populi quos uicit Pompeius. piratæ erāt a tharsis filio iuuam orti fūt dicti a cilicia regione:ubi posuit eos Pompeius.
Chilia:χιλια græce mille dicunt.
Chiliaste græce milliarii heretici sunt q dnt mille annos epulaturos scōs cū xpō corporaliter.
Cilia dicta q; celent.i.tegant oculos uel a cillēdo: idest mouendo.
Cœliaci qui passionē uentris patiunt græce enim χοιλια uenter dr:inde cœlialisis.i.assidua uentris solutio.
Cilicia asiæ minoris,puincia iuxta tauū montē a cilice quodā nomē traxit:quē ioue dnr fuisse.plurima iacet cāpis recipiēs ab occasu lyciā: a meridie mare scythicū:a tergot auri iuga.
Cilices pro piratis & piratæ pro cilicibus ponunt.
Cilicus ca cum:de cilicia.
Cilicium dictum quasi capraū pilicium:uestimētum est.
Cylindrus in geometra figura quadrata hns supius semicirculū in solido.
Cylindrus lapis uolubilis in modum colūnæ:quo area coæquatur.
Ciliū:uñ argētarii uel sculptores opant:a quo celata uasa dicimus qui uulgo cilio dr.
Cillones hoies angusti capitis & longi.
Chiliones uero aspiratione breuioribus labiis homines uocant.
Cylus cithara.
Cyma:caros:malus.
Cymarsus græce princeps uillæ.
Cima capita oleū græce:uel quasi coma.
Cymbala'acitabula:quæ percussa inuicē se tangūt faciuntq; sonū p.y.
Cymba:nauicula.
Cymeri :quo corrupto uocabulo cimbios appellamus.
Cymbia quæ & urceola poculoū genera uasa dicta ad similitudinē cymbæ.
Cym nomē uici indeclinabile neutrum.
Cymæa græce quæ & cumana latine cognomento Amalthea una de decē sybillis:quæ.ix .libros attulit Tarqnio:quibus erāt decreta romana.
Cymea ciuitas campaniæ:quæ & cumæ pluraliter latine dicitur.
Cymedia gemma:quæ inuenitur in cerebro piscis eiusdem nominis.
Cimeras uas frumentarium.
Chimæra nomē nauis:nunc alias monstrū.i.belua ore leo postremo draco medio capella capite uomēs ignē q̄ bellorofontes īterfecit:tiphonis & hectriæ filia fuit.
Chimæra mons ciliciæ q locis quibusdā ut fertur: leones & capras nutriens;quibusdā ardēs:qbusdā plenus era: serpētibus.hūc bellorofōtes habitabilem fecit:uñ chimærā dr occidisse.
Cymæria una ex sybillis quæ italiæ fuit:
Chimerinoro picos quintus circulus cæli:qui a latinis hyemalis dr:quia cū huc sol uenerit hyemē facit.
Cimex uermis de similitudine cuiusdā herbæ dictus:cuius fetorem habet.
Cimæ κεῖ μαι græce iaceo . kimenos κεῖ μενος iacēs positus.kimisis κεῖ μεσις dormitio inde kimiterion.i.pausatoriū uel dormitorium.
Cimiteriū ubi iacent & dormiunt mortui.unde dicitur græce cimiteriū quasi cimisterio : uel quasi mortuæ carnis tritio aut tuitio.
Cimiliarcha.i.thesauri custos.
Cimi herba:,ppter similitudinē cimicis dicta.
Cymia uasa modica:
Cymici heretici dicti ab immundicia.cōtra humanā enim uerecundiam in propatulo cum uxoribus coibant ut canes.
Cyminum itali dicunt:galli uero cuminū uirtutē habet calidā.
Cyminum græce cuminum latine.
Cyminus mons & lacus est.
Cymothoe una nympharum.
Cinabriū puluis rubri coloris . quidam hoc dicūt esse minimum.
Cinnamomū dictum q; in modū cannaū sint rotūdæ uirgæ eius tenuissimæ,hoc aroma cum frāgitur in modum nebulæ seu puluer is uisibile spiramen mittit.
Cinnamomum breuis arbuscula est:sed mire uirtutis & odoris:cuius fructus stacte dicitur : qcqd

abeō tangitur illæſum ab omni putredine & uermibus ſeruatur.
Cinnama unguenta.
Cinnamo neutrum pro unguento.
Cinari ut quidam putāt acitabula:quæ percuſſa in modulos concitantur.
Cynabat ſyrorum lingua Iulius menſis.
Cincinni capilli dependentes.
Cincinnoſus: cui capilli criſpi dependent.
Cinctura lata zona:minus lata ſemicinctū:minima cingulus.
Cinctus pro cinctus paratus.
Cinædi dicūt molles & euirati miſtri matris deū
Cinei orti ſunt a iethro genero moyſi.
Cinæus nomen gentis.
Cineres oſſa reliquiæ animæ.
Cinereus doſinus uel doſninus equus.
Cynereth mare galilææ uocatur.
Cinericæ oues cineris colorem habentes.
Cinga fluiuus.
Cingere:circumire:circundare.
Cigulū quo ſerui publici cigebāt obliq purpura
Cingulum hominis generis neutri.Nam animalium genere fœminino dicimus hæc cingula cingulæ ut equi & aſini.
Cynici quidam philoſophi parciſſimæ uitæ.nam cynos canis dicitur qui parciſſimū eſt animal.
Cinis ex incēdio dr:ex eo.n.fit hic cinis ul cier riſ
Cynips pis proprium.
Cinyphei hirci maiores a flamine africæ:quod & cinyps dr:ubi plurimi ſun.
Cynocephali homines:qui canina capita habēt; ſimiles ſimiis uel genus ſimiarum.
Cynogloſſa hærba:quā latini linguam caninam uocāt eo q ad morſū caninū iuuet trita cū ſale.
Cynodontes canini dentes.
Cynomia græce muſca caninaue nenoſa:cynō eni græce canis dicitur.
Cynomolgus arabiæ auis:dicta q in fructibus cinnami nidos ponat.
Cinoth lamētatio hieremiæ.latitudo iterpretat
Cinthius actor troiæ qu:dam fuit uel apollo uel mons apollinis.
Cynthius andromadæ pater.
Cynthia luna a cyntho monte deli.
Cinnus tortio oris.
Cinus & prinus latine ilex & lentiſcus arbores.
Chios inſula ubi bonum uinum naſcitur qđ chiū uocatur:in qua fons eſt hebetes faciens.
Cio cis ciui citum.cieo es ſimiliter quartæ declinatiōis & ſecundæ.i.uoco clamo accio aſcio ſcisinde aſciſco.
Cyone urbs peloponeſſi
Chios uuas grandes magis q multas hēt. nomen dictū quod multum uini fluat: χέω eni ē fūdo
Cypariſſus idē & cypreſſus & caprēſſus arbor dicta q caput eius i rotūditat e ſurgat:iputribile lignum.
Cypreſſus uel cypariſſus:puer fuit q dam quem ſiluanus amauit:a quo arbor ipſa eſt dicta
Cyprus inſula a ciuitate cypro:quæ in ea eſt nomē accepit.ipſa ē paphon in carpathio mari uicina auſtro famoſa quōdam diuitiis & maxie ære quod ibi prius inuentum eſt.
Cyprus inſula ab oriente mari ſyrio:quod miſſicū ſinū uocant:ab occidente paphilico:a ſeptentrione aulone cylico: a meridie ſyriæ & phœnicis pelago cingitur.
Cyprius a um de cypro:ubi nobiles uites affluentes ſūt cyprus cypricus.cyprius uero cypriacus facit.
Cyprus interpretatur mixtura.
Cyprium æs.
Cyprus ē arbor aromatica:cuius ſæmen ſimile coriandri album & ſublucidū:quod oleo coctū & expreſſū cypros uocatur unde regale unguentum paratur.a flore cypro uocatū; cuius odorē proprie refert.
Cyprius ſiſipa:quod eſt tenue.
Cyprus lignum inornatum & magnum.
Chir grēce māus dr:uñ chiragra manuū rigiditas
Cyragrica manuum dolor.
Cyras interpretatur lacerator.
Cirrha & niſa duo capita parnaſi mōtis.i cyrrha appollo.in niſa liber colebatur.
Cyrrhat⁹ puer q cyrrhos.i.capillos adhuc ferbat
Circa iuxta erga.circa ad inuiſibilē materiam uel locum pertinet.erga ad animi effectum.circū ad tempus.circiter ad numerū.
Circe inſula orientis.
Circe filia ſolis;quæ dicta ē mutaſſe ſocios ulixis
Circæus eſt mons:ubi circe habitauit.
Circeſſo caſtrum imminens euphrati.
Circiliones dicti:q agre ſtes ſint quos ſcotopira uocant bonoſi hæreſim ſequētes.qui chriſtū filium dei adoptiuum:nō proprium eſſe dixerunt
Circinus apud carpentarios dicitur q uergendo circulum faciat.Circinus circulus:ferrum uel lignum duplex unde fiunt circuli.
Circiter plus minus.ppe fere ad numerū refert.
Circius:qui thracius uentus dicit; eo q choro ſit iunctus.hunc hiſpani gallicū dicunt.
Circulus dictus eo q circunditiōe currat:inde fit circulus per ſyncreſym.
Circulus eſt figura plana quæ ſub una linea cōtinetur:ad quā ex uno pūcto:quod itra ipſā eſt oēs quæ rectæ dicuntur lineæ:æquæ ſibi ſunt.
Circulus armilla uel frænum.
Circumeo:circumiui.circuitum.
Circum præpoſitio:quæ præponitur & ſeparat; ut circūfero circum montem περί ſignificat;& aduerbiū loci περί circū ex hoc circiter fit: qđ ſignificat peri pro iuxta ſed tempori ſolūmodo adiungitur ut circiter kalendas.
Circa quoq; peri ſignificat.quādo pro iuxta ponitur uel circa forum templum circa.x.annos conpoſita tantum poſt ponitur:ut quo circa loco cō iunctionis cauſalis:& circuncirca q ē aduerbiū αντιπερί ſignificat.
Circenſes ludi dicti q i circuneundo enſes poſiti

erant: nam ex una parte aqua: ex altera enſes: per medium uerba.
Circus rotunditas quælibet. Circus romanus a circuitu equorum eo q̃ ibi circa metas equi currãt. Augu. Circuitus ſignificat regẽ tẽporalium cupiditatem: quæ in ſeptem dierum ſpatio quaſi rota uoluitur.
Circulator qui famam portat uel circuit.
Circuncelliones genus monacorum uagantium dicti q̃ circum cellas uagentur. Solent enim diſcurrere hac & illac ſedes nuſq̃ habentes.
Circuncelliones hæretici inſano amore martyrii ſemetipſos iterimentes: ut martyres uocentur.
Circunluo is, i. circunfluo.
Circunciſio in carne præputii abſciſio: quod ſolis iudæis fit conciſio extantis pellis uirgæ.
Circunciſio uulnus: cum aliquid circunducto ferro abſcinditur.
Circunforanus: quia aduocationum cauſa circunfora & conuentus uagatur.
Circunluuio locus: quem aqua circunluit.
Circũpedes obſequia ſeruorum.
Circunquaq; rex omni parte undiq;.
Circunſcribere: damnare bonis propriis priuare concludere: in p̃iudiciis mittere delere.
Circunſcriptoriæ: callidæ: ſubrepeticiæ.
Circuntextus ueſtis ſpecies: quæ græce cydas dicitur dictum: q̃ ſit rotundum palium.
Circunuenire: decipere.
Cyrenæus interpretatur hæres.
Cyrenæa regina fuit libyæ quæ ex ſuo nomine ciuitatem cõdidit: quã cyreenen nominauit.
Cirri non cæſi capilli: quos græci mallones uocãt.
Cyrillus quidam poeta fuit: a quo dictum eſt corilliũ metꝝ qđ cõſtat pẽtametro hypcatalecto ut Regna ſupna pr̃is laudat chorus angelicus κυριοσ dñs adonai kyrieleiſon domie miſerere.
Cyrintiani hæretici a cyrinto quodam mille ãnos poſt reſurrectionẽ i uoluptate carnis futuros p̃dicãt: unde græce chiliaſtæ. latine miliarii dñr.
Cyriocoralli: ornamentum corona.
Cyritat populum alloquitur.
Cyrne iſula dicta a cyrno herculis filio. .i. corſica
Chirocleus quidã liber paruus. dictus q̃ clauſa manu poſſit teneri. Nã chir manus κλεῖ u claudo dicitur græce. Prudentius hunc fecit.
Chiron græci dicũt genus auri cuiuſdã quod hebræi ophat uocant.
Chirodita græce latine manicata.
Cirogiis: funibus.
Chirographũ manꝰ ſcriptio. i. cautio iter creditorẽ & eũ q mutat ut depoſitũ nõ poſſit negari.
Cyrogrillus erinatius ſpinoſus maior eritio.
Chironomontes pãtomimi ſunt: qui manibus geſticulantur. nam chir manus. ioculatores ſunt.
Cironomon geſticulator.
Chirotecha uanti ideſt manus theca
Chiron quidam græcus fuit qui medicinã iumentorum inuenit. inde pingitur media parte hõ & media equus: dictus chiron qa chirurgus fuit.
Chirorgiũ ferramẽtoꝝ inciſio ſine medicamẽto.
Chiron centaurus achillis magiſter.
Cyrurgia manuum operatio latine.
Chiros græce latine chirus o in u chiri facit geniuum ſic ſimilia.
Cyrus rex pſaꝝ primus q laxauit captiuitatem hebræorum.
Cyrus ſtrango.
Cyrus arbor nucis cyrrus circinus ideſt reflexio capillorum
Cyrſum genus uehiculi.
Cyrſum urbs mauritaniæ.
Cis nomen patris ſauli
Ciſalamen interpretatur peritus.
Ciſſalpina gallia quæ infra alpes eſt. ſicut trãſalpina quæ ultra alpes dicitur.
Ciſſeus rex thraciæ.
Cis præpoſitio unde citra: ſed cis ſolet adiungi .p priis nominibus fluminum uel montium reliqs citra magis: ut cis rhenũ uel alpes. citra ſaniem A citra uero citer citerior citimus.
Cis componitur & ſeparatur: & magis localẽ uĩ habet. ut ciſalpes cis rhenum: poſſumus tamen ea uti per tranſlationem in tpe & in aliis ut cis definitum tempus & cis legem naturæ: ſicut ultra deriuatur ex hoc & citra.
Ciſmos græce latine diuiſio. ſciſſo. corruptella uitium:
Ciſos: hedera.
Cis rhenũ de iſta pte id eſt maguncia. ĩtra rhenũ
Ciſta grandis corbis. inde ciſtula ciſtella.
Ciſtella a coſtis uel cãnis: q̃ bus texiẽt dicta capſella
Ciſterna locus aquam colligens.
Cita uelox dicitur a cieo uel cio: unde cito as uoco moneo actiuum eſt.
Citharæ & pſalterii repertor tubal fuiſſe phibetur. a græcis autem appollo repertor creditꝰ quæ pectori humano prius fuit ſimilis: unde, dr̃ nã pectus dorica lingua citharа uocatur: paulatim aũt plures extiterunt ſpẽs eius: ut pulteria lyræ barbiti: fœnices & pectides: quæ dñr ĩdiceæ quæ & feriuntur a duobus ſimul: & aliæ plures.
Citarim curſim.
Cithara inde & citharedus cithariſta citharizo.
Citaxus ſimilis taxo:
Cythera inſula ueneris: una ex cycladibus.
Cytheræa uenus a loco: quia ibi orta eſt.
Citherius ĩterius: exterius. ulterius eſt q̃ſi. pprius
Cytherõ mõs Boetiæ iuxta thebas: pars parnaſi.
Cithii cyprii a cythio urbe ĩterpretaꝰ calcabothe
Cytiſus genus arboris a cytiſo iſula ubi abũdant.
Citiſus genus fructicis. hærba odorifera.
Citiſum frumentum.
Citocacia hærba dicta q̃ cito uentrtem purget: quam uulgo ciconiam uocant.
Citorius mons paflagoniæ: buciferax.
Cito hebraice fauilla uel fumus dici poteſt.
Citra huc ad nos: ultra uero a nobis ad aliam partem: citra te abſq; te: citra ulta extra abſq; citra præpoſitio non componitur & eandem pene ſi

gnificationem habet quam cis.i.localem:niſi q̃ propriis nominibus fluminum uel montium ciſ ſolet præponi: ut cis rhenum.cis alpes. Reliquis uero magis citra:ut citra ſaniem:citra cruorem uel forum:a cis citra:inde citer citerior citimus utriuſq; tamen interpretatio apud græcos ẽ ad uerbium.

Citreus de citro ligno.

Citrus arbor odorifera.

Citria dicta q̃ eius pomum ac folia cedri odorẽ referant.

Citroſa ueſtis dicta: quæ contriſpa ad ſimilitudinem citri.

Citus cita citũ a cio penultimam producit:a cieo corripit:id eſt uelox.

Ciues uocati:q̃ in unũ cœtũ coeant ſocietatis uinculo adunati ad cuſtodiendã legẽ a cieo es.

Ciues romani dicti quia teſtamento liberi effecti ſub conſulibus uel principibus in numero ciuiũ romanorum erãt. Cæteris autem libertis prohibebatur ne uel in urbe roma uel ifra ſeptimum ab urbe miliarium commanerent.

Ciuitas eſt hominum multitudo in quoddã uinculum redacta concordiæ.

Ciuitas eſt collecta hominum multitudo ad iure uiuendum:hic & hæc ciuis .nam in his non põt finiri neutrum:inde ciuicus ca cũ ciuilis ciuitas

Ciuilitas manſio hominum.

Ciuiles panes.ſerui eccleſiæ:uel q expẽſas ſcipiũt

Chium bonuũ uinum a loco dictum.nam chius nomen eſt inſulæ.

Chius & encheladus gigantum nomina.

Cizithi:fons amorem ueneris tollens.

Clades dicta q̃ currendo lædat uel q̃ clã data.

Clades morbus:tabes.calamitas.periculum

Clam:occulte.abſconſe.

Clandeſtinus na num aliquid occultũ uel latens inde clãdeſtinare occultare.quod quia clam dicitur non habet t corruptam.

Clamys genus ueſtis militibus & palæſtris apta.

Clamys dis græcum eſt.

Clamare: uocare.inſonare.

Clamare ſignificat ualida itẽtiõe preces effũdere

Clamo ſimplicis oris eſt.conclamo cũ aliis acclamo incuſo.reclamo poſt aliquã uel iterum inclamo: & ſucclamo murmurantis eſt: proclamo laudãdi uel deprecãdi exaltatio de clamo rhetorizandi:exclamo eleuo uocem.

Clamoſus dr̃ quaſi calamoſus a calamo q ſonat.

Clamor rationabilium:clangor uero irrationabilium & ſine anima.

Clam aduerbium per ſe & præpoſitio ẽ:iungitur ablatiuo & accuſatiuo & grauatur.deriuatur ex hoc clandeſtinus.facit diminutiuum clãculum apud græcos eſt aduerbium tantum.

Claudire claudicare.

Clangere.perſonare.

Clãgor ſõitus tubæ uel plãctus.pprie uox ãferis ẽ

Clãius fluuius cãpãiæ q̃ pter fluit acerras ciuitatẽ.

Claricare:clare florere.

Clarius.i.apollo.dictus a claro inſula.

Clarius.i.diſcus uel menſa.

Claritas eſt ſplẽdoris:claritudo uero nobilitatis

Clarus dictus a cælo q̃ ſplendeat.

Claſſis dicta,απο τῶν κλάων.i.lignis: q̃ portat ligna :unde cales.i.nauiculæ: quæ ligna militibus portãt.

Claſſes dictæ pp diuiſionẽ exercitus:q poſtea manipuli dicti ſũt:Ser.Claſſẽ p ũa naue ponit Vir.

Claſſes eqtes:ide claſſica.i.tubæ q̃s eqtes portãt inde ẽt claſſendix dr̃ concha quã ferunt equites

Claſſes nauiuum multitudo.nauigia.

Claſſis dr̃ απο του κλαυ plura ſignificans: & nauiũ multitudinẽ & horum collectionẽ deriuat ide claſſicus ca um. ſonitus eſt tubarũ: inde claſſica nominantur:quia claſſes ordines eqtũ ut dicta eſt uocantur:qa maxime utuntur tubis

Claſſica ſonus tubæ.

Claſſica cornua:q̃ cõuocãdi cã facta erãt a clamãdo dicta.

Clatri ligna uolubilia in caueis ualidiſſimi fuſtes quibus oſtia obſeruantur ualli.

Claua q̃lis herculis fuit dicta q̃ ſit clauis ferreis ligata.hæc & cateia dr̃: ẽ.n.genus gallici tæli.

Clauati ſocci dicti: q̃ ſola caligis minutis clauis uiciatur

Claudo uel cludo clauſi uel cluſi.inuenitur etiam claudeo: ſed & claudo pro claudico.

Claudia gẽs ẽ a claudo quodã ãtiquo uiro dicta

Claudicaria nauis ſonora.

Claudere:claudicare

Claudus dictus q̃ſi clauſus i eũdo uel q̃ſi clauus

Claudicat claudus incedit uel ſonat.

Clauis dicta q̃ claudat & aperiat.

Clauimilitum calciamenta militum.

Clauus uel fixorium:quo aliquid firmatur: uel gubernaculum nauis uel temo uel remus.

Claui ſunt quibus ligno aliquid adhæret: dicti quaſi chalybei:ferrei.

Clauus gubernaculũ nauis mãica temonis.remus aut caput remi.iterdũ autem acutus fit ex ferro

Clauus ueſtis purpurata.

Clauſula ẽ i oratiõe breuis ſẽtentia ſicut i opodo

Calendix cõcha qua ſignum tegit:fœminino eſt

Clazomeni ciuitas aſiæ pluraliter declinatur.

Clemens pius:ſanctus.nobilis miſericors:dictus. ab eo:q̃ cluat.i.,ptegat ſicut patronus dientem

Clemens cluentem mentem habens.

Cleophas frater ioſep ſpõſi uirginis mariæ pater Simeõis.q Simeõ Iacobo epiſcopo ſucceſſit.

Cleophe maria mr̃ ioannis & iacobi uxor alphei.

Cleopatra regina & ſoror ptolomæi regis ægypti.

Cleocles cleui cletum.

Clepo cler icorum faldeſtorium.

Cleothedrum:in quo plumæ ſternunt ſeſſoris.

Cleos κλέος græce gloria latine: inclytus id eſt glorioſus.

Clepere:clã rapere.furari:ſubripere celare.

Cleptes κλέπτης fur græce uel gippus a clependo uel κλέπτω.

Clepſydria uel cleyndria uas quod de fundo clã aquã emittit, dicit aũt a clepere: quod eſt furari & hydor id eſt aqua.
Cleros græce dicitur ſors.
Cleronomia græce hæreditas
Cleronomus hæres.
Clericus dictus q̃ de ſorte dñi eſt: uel quia dominus ſors & pars clericorum eſt.
Cleri libri noui & ueteris teſtamenti.
Cleribus peccatis.
Clibanus fornax furnus a cliuo dictus. q̃ in erectione ſit collectus. Cliuus enī aſcenſus dicitur flexuoſus.
Clibanus ardens intrinſecus: conſcientia impietatis ſignificat.
Clibanicius panis in teſta coctus.
Clibanari quaſi tunica ferrea.
Clibola inclinata.
Cliba: aſpera difficilia.
Clide urtica.
Cliens a colendo patronum dictus id eſt amicus domeſticus.
Clientes diſcipuli quaſi colẽtes migiſtrũ. qui prius colientes dicebant.
Clientela: officium domeſticum.
Clima menſura pedum ſexaginta.
Climax gradatio. cũ a quo ſenſus ſuperior terminat. iferior īcipit: ut eſt illud ex inocẽtia naſcit dignitas. ex dignitate honor: ex honore iperiũ: hanc figuram nonnulli cathænam uocant: quod ſchema eſt.
Clima aſſenſio.
Climata partes ſunt cæli. q̃ quattuor. i. oriẽtalis occidẽtalis: ſeptẽtriõalis: auſtralis. Alias uero septem dicũt qa ſeptẽ lineæ ab oriẽte in occidentem: ſub quibus & mores hominũ diſpares & animalia ſpecialiter diuerſa naſcũt: quarum prima eſt merois. ſecunda ſienes. tertia catacoras id eſt africa: quarta rhodus. quinta heleſpontus. ſexta meſopontus: ſeptima bruſtenus
Climata ſunt in menſuris agrorũ quæ undiq; habent pedes. lx. ſic:
Climateria natura rei īcerta perfugia auxilia macula.
Climna ſpecies colorum.
Clinis inclinatus: componitur a clinis.
Clinici ſunt qui de lecto non diſcedunt quia cliuus dicitur lectus.
Cline ΚΛΙΝΗ græce dicitur lectus.
Clinitus paraclitus.
Clingo excludo.
Cinxit: decurtauit.
Clio una de nouem muſis hiſtorias canit: interp̃tatur fama uel luna.
Clipſea ciuitas africæ.
Clipeare. contegere. a clypeo.
Clipeola: anulus uel rotula.
Clypeus dictus ab eo q̃ clepat id eſt celet corpus periculiſq; ſubducat. Clypeus peditum. ſcutũ equitũ eſt. Clypeum uero neutro genere ornamentum uel pictura dicit.
Clyſterizare p foramẽ manũ aliquid immittere.
Cliſciſcere: diſiungere.
Clitellæ: ſarcinæ ſellæ. ſomæ.
Clyton græce glorioſum.
Clitũnus lacus in umbria fluuius in meuania.
Clitunnus fluuius ſpoletinus de quo ſi ſtati ut cõceperit bos biberit albũ parit.
Cliuoſus inclinatus inæqualis.
Cliuus monticulus ſiue aſcenſus flexuoſus.
Cloacæ dictæ q̃ p eas colant aquæ. has dicũt primũ romæ tarquinũ priſcũ ideo feciſſe ut quoties pluuiaꝝ iundatio exiſteret. p eas aq̃ extra ciuitatem emitterẽt: ne ſtrages aq̃ꝝ fũdamẽta ſubuerteret.
Cloãtus princeps troianus. unde genus cluentius romanus duxit: ut uirgilius dixit.
Clode: clam. occulte.
Clodus pro claudus. uacillans pedibus.
Clodit. fabricat: excutit.
Cloes folles uel pluma.
Cloma græce: nos ramulũ poſſumus dicere uel picem.
Cloto una ex tribus parcis cõuocatio interpretat.
Cloto colũ baiulat: lacheſis trahit. atropos occat.
Clunacia dea paganorum a clunibus dicta.
Cluere: pollere: excellere: uigere. protegere: ide dictus clemens clementia.
Clunabulũ dictũ q̃ ligat ad clunẽ id eſt pugio. ẽ enī paruus gladius lateri adhærens uel ſpata.
Clunior nobilior.
Clunes dictæ q̃ ſint iuxta collũ: qd eſt longio.
Cluni. maſculini & fœminini generis inuenitur.
Clura uel clurium ſimia dicit: alias ſcythiæ oppidum.
Culſinæ urbs italiæ: quæ nunc eſt tuſciæ.
Coaceruare. cõgregare. coaugmtẽare. cõpaginare
Coagulum a colando uel colligendo dictum.
Coagulatus conſtrictus.
Coactus tantum conſtrictus in unum collectus: a cogo gis.
Coactor: agitator aſelli.
Choa inſula una de cycladibus.
Choa uina uel unguenta: diſyllabũ ẽ a loco dcã.
Coaleſcere: ſimul creſcere.
Coaceruatio concameratio. i. coniunctio arcuum.
Coarguere: coercere. coartare. conſtringere. condenſare.
Coaſpis fluuius perſidis nimiũ dulcis: inde coaſpitis gemma uiridis fulgoris aurei.
Choare: inclinare ſe. uel inſidiari.
Choatræ populi ſunt.
Choabar fluuius in babylonia interpretatur onus uel grauitas.
Chobor interpretatur exuberãs ſiue primitiuus.
Concauca buccina.
Cocem urbs in aſia.
Coccineum ſanguinem a cocco deriuatur.
Coctio arillatio.
Cociſtrio tabernarius eſt græcum.

Cocytus: inferni palus.uel fluuius:uel omnia flumina ignea.
Cocytus dictus græce ἀπὸ τοῦ κώκυτυ id est a luctu & gemitu:& significat quicquid hoies in luctum lachrymasq; compellit.
Cocitos fuit dea athemensia:quam solæ fœminæ colebãt:quæ psaltriam exercebant.
Cocitia infernalia.
Cocleatius lapis cocleis lapillisq; compositus & harena.
Coclear:mensuræ dimidia pars drachmæ.
Coclear in singulari neutrũ.in plurali masculinũ & neutrum.
Coclearium pondus retinet.i.scripulum &.v.
Coclearium quod pendet.græcum est.
Cocleæ.i.conchæ marinæ.
Cocleæ altæ turres & rotũdæ dictæ quasi cychæ q; per circulum conscendantur.
Coclea per circuitũ ascensus græcum est.
Coctum dictum quasi coactum ab igne:uel ab aqua dum aptum sit:a coquo coxi deriuat.
Cocula uasa omnia coquendi causa parata.
Coquus unde coquina deriuatur & culina.i. coquendi artifex.
Coccus græce rubeus uel uermiculus dicit:quãquã ipsius & purpuræ una sit materia coloris:tñ diuersitas magna est.purpura enĩ nigra magis ex primo humoris cõchilioꝝ.i.ostreoꝝ colere tingitur.Coccus uero magis rubeus ex sedeo.
Codex librorum multoꝝ est.liber unius uoluminis.dictus a caudicibus arborũ:quod ex se multitudinem librorum quasi ramorum contineat: unde uites codices appellantur.
Codex cis.diminutiuũ codiculus & codicillus.
Codex radix arborum uel ramalia in radice iuncta:ueteres enim codex nos caudex dicimus:sicut illi clodus nos claudus.
Codex lapis codices libri.cõmentarii historiæ.
Codicillus paruus codex uel scriptura nulla indigens solennitate.sed solũmodo testatoris uolũtatem significans.loco testamenti habetur.
Codia papauer.
Codrus quidam pastor uel poeta uanus de quo iuuenalis prima satyra.uexatus totiẽs rauci chesei de codri.
Cohelet hebraice græce ecclesiastes: latine cõdonator dicitur.
Cœnomia non canina musca sed omnimoda per oe scribitur non p.y.
Cœnodos una ex linguis græcoꝝ mixta uel communis qua omnes utuntur.
Cenodoxus uanæ gloriæ cupidus q famã captat.
Cœo is neutrum est.nam pro cõuenio accipitur. inuenitur tñ actiuũ & passiuũ pro colligere.
Cœpi cœpisti defectiuũ tãtum præterita habet: & scribitur per œ:& significat captionem.unde cœptus tantum.i.inchoatus.
Cohæres coniunctus unius hæreditatis.
Cœssentis.i.socii.
Cœtaneus:unius ætatis.
Cœtus cõuentus multitudo hoium.uel circulus.
Cœus & encheladus gigantes terræ filii.
Cophilos græce follis.
Cophinos græce corbis
Cophinus uas ex uirgultis aptum aliquid mundare.dictus quasi cauus.
Cogere:compellere.
Cogiarium:donatio imperatoris.
Cogitare cogo gis:unde cogitatio dicta q; frequẽter cogat animum reminisci.
Cognabo ignarium.unde ignis excutitur.
Cognati dicti:quia sunt propinquitatis cognatione coniuncti nec sunt agnati:sed post agnatos habentur:quia per fœmineum sexum ueniunt.
Cognitio incognitorum prius notificatio.
Cognitor præsens præsenti datur ad litem soluẽdam.procurator uero etiã absens ad omnes res.
Cognitus:notus.
Cognidium genus potionis ad bibendum.
Cognomen dicitur: quod nomini cognatiõis causam adiiciat.uel cum nomine.
Cohibere:retinere:refrænare.uetare.
Cohibilis:conducibilis.
Coinus genus arboris.
Coinquino nas stercorare simul peccare.
Coire:concumbere.uel in unum colligere:
Coitus:concubitus.
Cohibilius:constabilius.
Coitio natura genitura.
Cois uestis:quæ fit in insulã coo perlucida.
Coinon κοινὸν uel μῖκτον:id est cõmune uel mixtum:in quo poeta & subintroductæ personæ loquuntur ut in iob & in æneide.
Colon fit: cum iam sententia sensum præstat sed adhuc de sentẽtiæ plenitudĩe aliqd supest & media distinctionẽ uocamus: quia punctũ ad mediam litterã ponimus hoc apud oratores: apud poetas uero ubi post duos pedes & dimidium de parte orationis nihil supereſt:colon est.
Colon græcum generis neutri singulariter & pluraliter.
Colon in uersu est:cum diuiditur uersus in partẽ orationis.
Colon est prolongata sententia.
Colon interpretat membrũ.Cola dicũt per quæ mustũ fluit:a colando dicta:hoc colum.
Cola genus pigmenti: quod græci acida dicunt.
Cola ceruisa.
Colax κόλαξ id est adulator:assentator.
Colaphizare κολαφίζο colum cædere.
Colaphus alapa pugnus
Collanũ castꝝ é.unde dicit colina porta romana.
Collatio controuersia symbolum.
Collatius genus lapidis pigmentoꝝ usibus aptus.
Colare.liquare.purum facere.curare.
Colatorium.liquatorium.
Colacteus ex uno lacte nutritus.
Colatũ uinũ puꝝ uel uas ppriũ i quo deportat.
Colax quidam pasitus adulator:a quo fabula dicta est.

Colchi gens orientalis iuxta caucasum montē sæ-
ui sunt.
Colchos ysula ūde fuit medæa:unde dr̄ colchica.
Cole fel græce.
Colene ergo fellis motio:
Collecta dicit̄ eo q; colligatur populus in unū ut
ostendat christum in euangeliū uentur̄ ppe.
Collectio uel ratiocinatio dicit̄ quando ex eo qd̄
scriptū est:aliud non scriptum inuenitur.
Collectiuum est cum in unum colligunt̄ ea quæ
sunt argumentata.
Collega a colligo dicitur generis masculini:offi-
cium uirorum est.
Collega a colligatione societatis dicitur.
Collegarius:unus ex ipsis sociis.
Collegiati dicūtur q; eorum collegio custodiisq;
deputentur:qui facinus aliquod commiserunt.
Est enī sordidissimum genus hominum patre
incerto progeniti.
Collegium societas collegarum in uno honore po-
sitorum.
Collecturia argumenta.
Collegiarius:carpentarius.
Cholera fellis effusio:nam græci κολὴν bilem &
fel dicunt.
Colles significant sanctos uel minoris meriti & in
malo.
Colles sunt præssiora iuga montium: q̄si colla.
Colere: honorabili recordatione uel præsentia
frequentare.
Colydria subcinericius panis modicus & triāgulus
Colydriæ panes quadrati de similia cum oleo in
sartagine frixi.
Collibeo collibes collibui.& collibesco:cōplaceo
Collibia sunt apud hæbreos: quæ nos uocamus
tragemata uel uilia munuscula:ut cicer frixum
uua possa:poma diuersi generis.
Collibistæ uero dicuntur:qui ea uendunt.
Collibus ubi mundantur uestimenta uel aquarū
influens locus.
Colici sunt qui dolorē in parte dextra super pe-
ctinem & uentrem cōstrictum habent uentosita
tē patiunt̄: sanguinē mixtū cū stercore egerunt
his dolor ascēdit ab ūbilico usq; ad splenē totū
illū dextrū tenens. Descēdit quoq; plerunq; ad
unguinem sinistrum perueniens usq; ad anum
ab illibus usq; ad renes infestis doloribus cin-
guntur:qui hoc morbo laborant:sentiuntq; inte
stini ipsius id est coli grossitudinem.
Colica passio a colon id est intestino dicitur.
Coli dolores uentris uel uiscerum.
Colibrum pœnæ genus uel pecuniæ.
Colyphia dicunt̄ panes azimi & genus carnium
id est carnes assæ & semicoctæ qui ē uictus athe
letarum.
Collisio est quotiens nouissimæ syllabæ finis in
alterius principio est.
Collisiones sunt cum aspere consonantes in con-
structione sibi occurrunt sic: si iuret auriga per
lora per flagella per fræna.
Collifuria.boues facientes opus.
Collis collinus:sicut follis follinus.
Colina coquina a coquendo dicta.
Collina turris est romæ in colle sita.
Collyria sonant q; uitia oculorum tergant hoc
collyrium medicamētum.
Colyria:pustulla curruum.
Coliurios arboris genus.
Colurnus uero ex arbore corylī factus.
Coliciani hæretici a quodam colito dicti.qui di-
cunt deum non facere mala contra illud quod
scriptum est.Ego deus creans mala.
Colobium genus uestis dictum: quia longum est
& sine manicis,hoc antiqui uerebantur: sed quia
nuditas brachiorum culpabatur: usus colobio-
rum in dalmaticas est mutatus.
Coloni sunt cultores aduenæ dicti a cultura agri
Sunt enī aliunde uenientes:atq; alienum agrum
locatum colentes ac debentes conditionem geni
tali solo propter agni culturam sub dominio pos
sessoris pro eo q; discolatus est fundus.
Colonia est quæ defectu idigenarum nouis cultо
ribus adimplet̄.dicta q; sit agriculturæ dedita.
Colophonium timetrum a colophonio inuento-
re dictum constat ex spōdæo & dactylo siue tro
cheo:ut hic.Sic te diua potens.
Colocasia genus hærbæ species medicinæ.
Colophonia resina dicta est ex tyrrhena colop ho
nia unde affertur.
Colophon quæ post ephesus dicta ē ubi fuit ora
culum apollinis.
Colophium quod græci cronochium dicunt.
Coloyron græci dicunt currum.
Colo pro diligo.habito.& aro accipitur.
Collomeli dentes pro longitudine & rotūditate
dicti.i.canini inter præcisores & molares.
Colona dicta q; infusa coloret uinum hærba est.
Colocynta & coloquintida cucurbita agrestis &
uæhemēter amara quæ similiter ut cucurbita p
terrā flagella tēdit.dicta aūt coloquitida: q; sit
fructu rotūdo atq; foliis ut cucumeris usualis.
Colores dicti q; calore solis uel ignis perficiunt̄
siue quia in initio colabantur:ut subtiles essent.
Colores aut nascuntur aut fiunt. nascuntur ut sy
nopis rubrica paritoniū.meliuū frecia: auripig
mentum.cæteri finguntur.
Colores rethorici sunt q̄litates uel species dicēdi.
Colos color non uerus sed fictus.
Colossus uocatur statua marmorea & alta.
Colustrum lac nouum.
Columitas salus.
Columis a columna dicitur:quod firmus sit & re
ctus & saluus.
Columis corpore.Incolumis animo dicitur.
Colpus dicitur sinus græce.
Coltax claudicans a coxa.
Coluber colubri dicit̄ q; colat umbras uel quod
sit lubricosus:ceruum fugit leonem interficit:
Coluber colubri cuius fœmineum colubra facit.
Colum colatorium a colando mustum.

Colus inſtrumẽtum unde fœminæ nent, generis fœminini ſecundæ uel quartæ declinationis.
Colum: faſtigium templi rotundum.
Colos color.
Colum, i. longio quoddã inteſtinorum.
Collum ſignificat ceruicẽ ſingulariter: colla pluraliter ſuperbiam.
Collum dicitur q̃ ſit rotũdum & rigidum caput ſuſtentãs ut columna.
Collum inde dicitur collatium, componitur colaphus: inde colaphizo componit̃ de collo incolumus, inde dicitur columna.
Columna ſuſtẽtamẽ ſummitatũ dicta a colũine nam columen eſt culmen ſumma faſtigia.
Columbaria in ſummis lateribus nauium loca cõcaua ſunt, per quæ remi immittunt̃ dicta q̃ ſint ſimilia latibulis columbarum, i. nidis.
Columbar genus uinculi neutrum eſt.
Collus: colli ornamentum uel pro collum.
Columbæ dictæ: q̃ colla earum ad ſingulas conuerſiones colores mutant: unde columbinus nanum, i. ſimplex.
Columba ſeptem uirtutes habere notatur: caret felle: nullum lædit: aliẽos pullos nutrit: gemitũ pro cantu emittit: iuxta fluenta morat̃: granum eligit quod comedat: in foraminibus petræ nidificat: quæ oia in ſignificatione cõueniunt fideli animæ. ſignificat etiam ſpiritum ſanctum.
Columbinus lapis a colore auis dictus.
Colurnus de corylo: ſicut quernus de quercu.
Coluri ſperfecti circuli ſterpretant̃. Sũt aũt duo diuidentes cælum: unus per mediũ cancr̃ & capricornũ: alter p mediũ arietẽ & librã: nec pueniunt niſi ad auſtralẽ circulũ: unde ſpfecti dicũt̃.
Colluuium collectio ſordiũ luxuria imundicia.
Comma dicit̃ quando poſt duos pedes ſyllaba remanet: quando uero poſt tres pedes nihil remanet colon dr̃: quæ tamen nomina indifferenter ponũt̃ apud oratores quaſi ſtegrã ſentẽtiã periodon: partes eius colla: & commata dicunt̃ ut ſuſtinentis enĩ ſi quis uos in ſeruitutem redigit colõ eſt. Si quis extollitur & cætera uſq; ad plenã ſententiam cola & cõmata ſunt, plena uero ſentẽtia periodos. Interpretatur autẽ colon membrum: comma inciſio: periodus clauſura uel circuitus. comma breuis diſtinctio.
Comma eſt prima poſituta uel diſtinctio oratio nis quæ ſubdiſtinctio dicit̃ & ad unã ptẽ litteræ pũctus ponit̃. Media piſtinctio ſeq̃ns nuncupat̃ cũ punctũ ad mediã litterã ponimus, ipſa eſt & cola, ultima: quæ totã ſentẽtiã claudit periodus.
Cõma eſt in uerſu: cũ ipſe diuidit̃ in ſemiqnaria uel ſemi ſemptenaria uel trochaica: ut Arma uirumq; cano. Semiqnaria. Arma uirũq; cano troiæ. Sẽiſeptaria mũera clara dedit dat trochaica
Comma particula ſententiæ: inde comaticus & cõmatice breuiter.
Comaticũ: articulatũ. diſciplinatũ: breuiloquũ
Coma crinis non inciſus græcũ eſt pro ramis etiã ponitur arborum.
Comare, creſcere. frondere.
Comata dicit̃ cõcinata. Coma dicit̃ illud tantũ quod ſextoni ſuperuadunt diapaſon.
Comagena prima ꝓuincia ſyriæ a comagena urbe
Commanipularius: conſcius collega uel comma nipularius.
Cõburere: exurere inde cõbuſtus cõbuſtio.
Combos & teutyca ciuitates uicinæ.
Comere: ornare. coma fieri uidet̃: actiuũ eſt. ide comptus.
Come græce caſtellum.
Commeatus, alimenta: uictus. fruges. a commeando anomalo deriuatur.
Commeare enĩ ſimul ire meare uel tranſire.
Comedere: manducare. uorare. glutire.
Comedo uerbũ anomalum comeſum & comeſtũ
Comedo a comedendo tinea uel uorax.
Comœdi dicti qa prius poſt commenſſationẽ ad eos audiendos uenire ſolebant homes. Sed poſtea aggreſſi geſta uniuerſorum & delicta corripientes in ſcæna proferabant.
Comœdia eſt quæ res priuatas & humiliũ perſonarũ cõprehẽdit nõ tam alto ſtillo ut tragœdia ſed mediocri & dulci. qd̃ ſæpe etiã de hiſtorica fide & de grauibus tractat perſonis.
Comœdia pro κῶμῳδία
Comœdia uilla carmen, nam come κωλη dicitur uilla.
Comœdia in quatuor ptes diuidit̃: in prologum ptheſin: epithaſin: cataſtrophẽ: plogus ẽ platio fabulæ in qua licet abſq; argumẽto aliqd ad populum loq ex comodo poetæ uel rectoris. Protheſis ẽ primus actus & ĩitiũ dramatis. i. fabulæ cuius ptheſis perſona poſtea nõ apparet in fabula & ſemp aperit in pricipio maximã partẽ. Epithaſis eſt icremẽtũ pceſſuſq; turbationũ. Cataſtrophe ẽ cuſtodia turbationũ ad iocundos exitus. Comœdiarũ nomina ex quatuor rebus ſumũtur, a loco ut Andria. a facto ut Eunuchus: ab euentu ut adelphœe: a nomine ut phormio.
Comœdos cantus agreſtes græce uel caſtella. κῶμος iocus immod eſtus.
κωμαξο procax ſum.
Comœlipolium: marubium.
Commendare, laudabilem redere.
Cõmentari, cõponere. admuenire: a commento. quod item fit a comminiſcor.
Commento pro commementor inuenitur.
Commentũ: mendacium. inuentũ. fraus.
Commentabundus id eſt cogitabundus.
Commenta crimina ficta inuenta uel interpretationes: ut commenta uirgilii: deriuat̃ uero a cõminiſci.
Commentaria quaſi cum mente. ſunt enĩ ĩterpretationes ut euangelii.
Commẽtariũ concinũ. i. breuiter ordinateq; compoſitus liber.
Commentem uolumen libri.
Commentus id eſt cogitatio.
Commercia id eſt commutatio mercis. nam a mer

cibus dr̃;quo nomie res uenales appellamus.
Commercia negocia.
Cõmereor cõmereris ritus; qui aliqd deliquit.
Comessor ris,tio.
Comessatio,luxuriosa cõuiuia: a comedẽdo dcã
Comesset;comedisset.
Comessatio:q̃si mensæ colatio·supflua cõuitatio
Comessor oris,gulæ ac uentri nimiũ deditus.
Comes uocatur ab ecclesiasticis uiris congregatio cælestium lectionum.
Comes socius a comitando dictus,seu a cõmeando uel a comeo is,qd̃ nõ est ĩ usu:unde consules romani comites dicti sunt;qa duo erãt; Inde ẽt ex ea consuetudie uniuscuiusq; comitatus,puisor adhuc comes uocat̃;q̃uis in usu nisi unus sit;
Comes comis generis neutrũ etiã coniunctũ inuenitur,Lucanus,Imperiumq; comes.
Cometes uel cometa,masculinum est.
Cometes stella ẽ dictus;q; comas luminis ex se effundat,quod genus syderis pestilẽtiã; famẽ,aut bellum uel regni mutationẽ significat; quẽ lati ni crinitem uocãt q; in modũ criniũ flãmas spargat;quas dicunt esse,xxx.
Comici res lætas, tragici argumenta ex rebus luctuosis describũt,Duo sũt genera comicoꝝ,uetes:q ioculares extiterũt;ut terẽtius. Noui q & satyrici;qbus generaliter uitia carpũt̃;ut Persius;Iuuenalis;& nudi pingũt̃;eo q; uitia denudẽt
Comicus;qui comœdias describit.
Cõmilito tonis,militiæ socius.
Cõminiscor:cõmentũ cõmune fuit antiquitus.
Cõminisci:quasi cũ mente aliquid inuenire; confingere mentiri,recordari.
Cõminor ris,deponens.
Cõminatores,argentarii.
Cõminus iuxta sine intermissione statim fere in præsenti simul prope de proximo; cui contrarium est eminus:cum duabus,m,scribitur.
Cõminus a cũ & manus dictum.
Cõmissa uitia uel peccata.
Cõmissum:in fide traditũ,creditũ coniunctum.
Cõmissura,cõiunctio,ligatura.
Comis hylaris benignus.
Chomys & mnasylus satyroꝝ nomian
Comites socii a comitando dicti,uel cõsules; inde comitatus id est tantum spatii; quantũ unus comes tenet.
Comitatus,comitem tenens.
Comitia dicunt̃ quæ fiunt romæ ad creandos magistratus kl,ianuarii ĩ campo martio;ad quæ ois populus romanus & de italia conueniunt.
Comitio imperii adeptio uel locus seu tempus; ubi uel quando honores dantur comiti.
Comitalis:morbus quo caduci tenent̃, cui tanta uis est ut homo uallens cõcidat spumetq;:dictus q; cui accidisset qñ comitia erãt comiti admittebantur.hæc passio caduca siue epileptica uocat̃ hi qui eam patiuntur lunatici dicuntur.
Comitari commune est apud Boetium; id est simul ire sequi.
Comitas benignitas humanitas.
Comiter:benigne ornate:a comis deriuatur.
Comitto pro credo & pecco,unde cõmissum id est peccatum.
Comizo κώμιζο græce id est ueho.
Como mis id est orno uel pecto. inde dicitur coma & comatus ta tũ; &.hic & hæc comis,i.cõpositus benignus & cõptus ta tũ.i.ornatus; & comiter aduerbium:& comitas nomen. & componitur incomptus.
Commodũ:emolumentũ,merces,lucrũ,proficuum:in quo dominus iuris ẽ cum modo tẽporis.
Cõmodare.id est præstare,qd̃ sibi reddat̃ uelut pecuniã cũ cõmodo aliqd dare id est p̃stare.
Commorari cũ aliquo morã facere:uel aliquem retinere & morari facere.
Commoro pro commoror.
Come græce uicus castellum. Comos græce comessatio:unde comœdiæ quæ ĩ cõuiuiis canũt̃.
Commolere:dentibus comminuere.
Comopolis municipium græce.
Compages:iunctura,ingressus.
Compago coniunctio.
Comparare:emere,cum aliquo æquare,assimilare contra præparare.
Comparo actiuum est; inuenitur tamen comparor deponens.
Comparatio rerũ cõtractus ex conuenientia.
Compareo uero corã appareo, alicui uideor neutrum est.
Cõparatiuus gradus dr̃ assimilatiuus:q alteri cõparatus plus significat,ut doctior hic q̃ ille.
Cõparatio dicit̃ æqparatio uel assimilatio ĩ asceñsu uel descensu:ut doctus doctior idoctus indoctior:ad laudẽ quoq; uel uituperationẽ ut iustus or iniustus iniustior,uel ad medium ut magnus maior sanctus uel latro.
Cõparatio dr̃ cũ nomẽ alterius cõparatiõe p̃ferr̃.
Comparatiuũ est quod cũ positiui intellectu uel cũ aliquo participe sensu positiui magis aduerbium significat:ut fortior magis fortis:ulterior magis ultra q̃ ille qui ultra est.
Comparatiua deriuãtur a noibus adiect iuis sumptis ex accidentibus substantiæ nominis.
Comparatio aũt fit in æqualia:in qbus semp notatur eadẽ inæqualitas,aut ĩæqualia. Inæqualia ut maius aut minus diuidũt̃:q nũq̃ absq; se sunt Ois igit̃ cõparatio: aut in numero cõstat:aut in specie:ut quæ ĩnata uel quæ aduentitia,uel q̃ pp se expetunt̃ ut salus,uel quæ pp aliud: medicina,aut ut ui ut qd̃ nõ indiget;uel quod indiget; aut ĩ aliqua affectione extrĩsecus locata ut quod p ficit maioribus uel minoribus.
Comparietici:cõsortes uicini; quasi unum parietem habentes.
Compascuus ager dictus: quia communiter ad pascendum uicinis relictus sit.
Compater cum aliquo eiusdem filii pater.
Compatriota unius patriæ,commune est.
Cõpati simul pati quasi ille qui patitur:unde fit

compaſſio duorum uel plurium paſſio.
Compeſco perfectum eſt .tamen deficit futuro in finito:quia formā habet inchoatiuoꝝ.
Compedire impedire:pedes continere,inde cōpedes dictæ:quia continent pedes.
Compes compedis fœmininum eſt.
Compello lis ad compulſionem.compello cōpellas ad ꝓuocationē ptinet.illud cōpuli.hoc compellaui faciunt.ambo actiua ſunt.
Compellor inuenitur deponens.
Compellere id eſt alloqui.
Compendiū:lucrū emolumentū:utilitas. a cōpēdere id eſt cōpetēter operā dare:uñ deriuant cōpenſū & cōpenſo as:id eſt inuicē reddo.
Compenſatio elt cū aliqd aliud alterius factū contenait utile uel honeſtū qd' ut fieret illud quod arguit datur eſſe commiſſum
Comperire:cognoſcere,inuenire.
Comperior ꝑ cōperio inuenit priſci.Cōperio peri
Comperendinare differre in die tertia dilatare:ex craſtinare.
Comperendinatio:dilatatio.
Competo tis:inde compes:& mutatione e in o.
Compos id eſt ꝓfector uoti ſocius.
Competere,conuenire.ſimul petere.
Competens ꝓportio.
Competens uocat' quod poſt inſtitutionem cōpetat gratia chriſti.
Competenter:bene conuenienter.
Cōpilare.furari:depopulari. expoliare:depilare.
Compilator q aliena dicta ſuis miſcet ſicut ſolent pingmētarii ī pila diuerſa mixta contundere.
Compingo gis coniungo.
Compicta dicta:quia plures in eis competant uiæ inde hoc compitum.
Copitalia feſta:quæ in cōpitis fiebāt.ſicut teminalia quæ in terminis:& qnquatria:quæ in quinq; & ſimilia.ut ſaturnalia uulcania floralia.ſemper pluralia igit' faciūt ſecundū declinationē ſecundam & tertiam:ut uulcanalioꝝ & uulcanalium.
Complere:ad ſummū implere.
Complecti ſimul uel totū amplecti ligare.
Complecto ꝑ complector inuenit':quod cōmune antiquitus fuit.
Complicare:multiplicare.
Complices ſūt q uno peccato coniuncti ſūt cōſcii. nō in bono dicit'.
Complodere:repercutere.mutuo percutere.
Compluta:irrigata.
Cōpluuiū dictū:q; collectio pluuiæ cōuenit.
Componere:coaptare:fingere:inuenire:ornare.
Compoſitus moribus uel cæteris cōueniens rebus comparatus.
Compoſitio quattuor fit modis:ex duobus itegris ut detego:ex duobus corruptis:ut imparo:ex integro & corrupto ut pficio:ex corrupto & integro ut irruo.
Cōpos uoti poſſeſſor cuius cōpletū eſt deſideriū.
Compos mentis cōpoſitus mente.Compos ita in ſe fūdatus:ut ꝑſperitate uel aduerſitate nō frāgat
Compaſſio duorum uel plurium paſſio.
Compotor uel compotrix ſimul potans:pro compotator.a cōpoto as.ſimiliter bibere ultra modū
Comptus cura ornatus. Compoſitus uero natura. a como is.
Compure bene diligenter.
Compungi delictorum ſuorum reminiſci & contriſtari.
Compunctio cordis dicitur ad malis pœnitētium dolor cordis.
Cōmulcare:conculcare.
Comulcere:turbare.
Cōmune imundum uel inuſitatū uel quod aplu ribus habetur.
Cōmune eſt quod accidit omnibus tempore fere eodē:ut meſſis calor.publicū uero eſt:quod uniuerſa ciuitas frequentat aliqua de cauſa uel ludi dies feſtus bellum.
Cōmunis dr̄ q ad plures ptinet uel leuis placidus omnibus cōueniens.
Cōmunis dr̄ ſpūalis eſca:qa in cōe ad uiuificandas animas a cunctis ꝑcipit' dignis.
Cōmuni diuidundo eſt inter eos: quibus cōmunis res eſt:quæ actio iubet poſtulantibus his arbitrium dari:cuius arbitratur res diuidat'.
Cōmune eſt cum in duobus generibus unū nomen communicat ut hic & hæc homo.
Commune uerbū eſt: quod una termination tā actionem q̄ paſſionem ſignificat.i. in or:ut largior experior: ueneror:moror: obſculor: hortor. Criminor: amplector tibi ſunt co ia lector.
Communicare ſimul participare de uno pane.
Cōmunicarium participarium cōmunicatio.
Communicipes ciues.
Cōmutare cum uno alqd mutare,uendere.
Commutatio cum aliquid datur: pro quo aliud accipitur.
Conloco cū præpoſitionis accipit'.
Cona poma ſylueſtria uel fructus cypſſi dicti:qd' conum imitētur.
Cona alta rotunditas.
Conari:attentare:anniti.
Conamen:niſus.tentatio.
Cona dicta quaſi cōcaua.
Concameratio.fornix.tranſuolatio.
Cōcameratū curuū admodum circuli flexū.
Conchæ & cocleæ dictæ:quia deficiente luna cauātur,i.uacuantur.
Concētus.i.cātus mixtus.i.ſymphōia a cōcino.
Concentus etiā cæli dr̄ eſſe a quibuſdā id eſt conſonātia planetarum.
Concentor dr̄ q in cantādo cōſonat cū aliis.
Concenturiare:inſtruere.dictū a centuriōibus qui milites ordinant.
Conceptus:ſuſceptus.
Conceptio partus quartæ declinationis.
Conceptus ta tum in utero acceptus: aut in mente a concipio pis.
Conceptiones ſunt:cum aliquid certum mente
Compeſcere:pacificare:conſtringere cohibere.

concipimus:ut ſi pares iungant numeri par quoq; fiet numerus:græce hebdomades dicunt.
Conceſſio eſt cū reus nō id qd factum eſt defendit: ſed ut ignoſcat poſtulat apud rhetores.
Concedere:permittere.donare.
Conciliabulū locus in quo multi homines ſunt in ſua poteſtate.
Conciliabula dicta a conuentu & ſocietate multorum in unū ubi plures ſuis uiris ſedent.
Concilio concilias conciliabulum.
Conciliare:amicū facere.ad integritatē reuocare.
Concilium tractū ex hoc q; romani conueniente communi intentione tractabant.Nam cilia oculorum ſunt.quoꝝ ſimilitudine concilium dicit id eſt conuentus.
Conchis.i.nomen piſcis: unde tingitur purpura quæ ſic appellatur.
Conchilia:pro purpura.genus coloris.
Concino nis nui concentum.i.cum alio canere.conuenire:prædicere.conueniēter canere.
Concinno uero as aui.i.adaptare: componere:conſonare:apponere:irridere.
Concinne compoſite.
Concinnum breuiter & ornate compoſitum.
Concinus cantus ſubtilis.
Concio concentio.
Concio populi multitudo eccleſia.a concieo es:de concionor aris.populū alloqui conuentū facere.
Concionator qui populum cōmonet.
Concionarius qui populum alloquit.
Concitus feſtiuus incitatus.a concieo es:inde cōcitare frequenter conuocare uel cōmouere.
Concitatio iracundia.
Conclaſſare.claſſes iungere.
Conclaue locus incluſus uel munitus ſiue domus quæ multis claudit cellis.interior cella.
Concleatius lapis dictus q; concleis lapilliſq; & arena ſit concretus.
Conclodere:delidere.
Concluſio inductionis eſt quæ aut cōceſſionē illationis affirmat:aut quod ex ea cōficiat declarat.
Concordare:conuenire.unius cordis fieri.
Concordo & concordor.
Concors a coniunctione cordis dicitur.hic & hæc concors dicimus.Antiqui uero hic & hæc concordis & cætera a corde compoſita. priſc.hic & hæc & hoc concors.
Concupiſcentia uel cupiditas niſi addat cuius rei ſit nō niſi ī malo intelligit.Auguſ.
Concrepare:reſonare:concinere.
Concretus a concerno.i. cōiunctus.coglobatus.
Concubium:excubiæ.
Conchula menſura tres cocleares habens
Conchulæ maria animalia dicta: q; ſint concauæ
Conchus lapis ī mari:eſt enim conchula rotūda in duas partes diuiſa:quæ diluculo de pfundo maris aſcendens ad littus aperit os ſuū & ſuſcipit intra ſe rorē cæli & circūfulget eā radius ſolis:tunc fit ſpecioſa & ſplēdida margarita.
Condēſeo es & cōdenſo as.i.fulcire.cōſpiſſare.
Condenſa ſpiſſa cōſtripata opaca. ſignificat ſecreta diuinæ ſcripturæ.
Condo dis didi itum:celare:reponere ædificare
Condio is.iui itum. componere apparere ſalire.
Condicere:conſtituere.denunciare.decernere.
Cōditio.cōuēctio.poteſtas.fortuna.caſus exitus.
Conditiones ꝓprie teſtiū ſunt a condicendo: quia nō unus teſtis ſed plures iurant dictæ quaſi condictiones.
Condili.i.nodi.Inde condilogmatica paſſio id eſt nodoſitas manuū.& cōdilo as.i. pugnis cædo.
Condilomata glandulæ.
Conditura:impenſa.
Conditū dictū q; nō ſit ſimplex ſed oōmixtione pigmentoꝝ compoſitū.
Condiuia domus cū curia & cæteris neceſſariis.
Condonare:concedere:ignoſcere.
Conducit imperſonale utile eſt ſignificat.
Conducere:congregare:expedire:mercede conſtituta aliquid ducere.
Conducibilis utilis.i.in foro conueniēs.
Conuentus habilis ad ducendum.
Conductio res in uſū accepta conſtituta mercede.
Cone ciuitas eſt.
Connectere colligere.
Confecta debilitata imunita examinata a cōficio.
Conferentia:collatio:confœderatio:ſacrorum cōmunicatio.
Confœderare: coniungere.in pace cōponere.conſociare.
Conferta:in unum collecta. plena.comparata conſociata.a confertio tis ferſi tum.i.conſpiſſare. implere.
Confeſſio duobus modis intelligitur.aut enim cōfeſſio iuſtitiæ dei in laude fit: ut confitebor tibi domine & collaudabo te in confeſſione: aut dum quis confitetur peccata ob ea indulgenda.
Confeſtim: ſtatim: continuo. quaſi confertim.i. coniunctim.
Conficere:deuorare:deliberare:interficere.
Confidentia ī malis:fiducia ī bonis eſſe ſolet.
Confidere:conſtanter ſperare.
Confieri compleri.perfici.
Confinalis dī genere uel loco affinis.
Confinis iuxta poſitus.ꝓpinquus
Confinius.urbanus.
Confiteri:manifeſtare.aperie: ꝓpriū arbitrū eſt.
Conflagrare.incēdere:concremare.
Conflare in unum colligere.cōmouere.inuoluere furari.copulare.
Conflatum:inuolutum:contextum:copulatum.
Conflatorium:ubi ferrum uel argentum conflat.
Conflecta: ꝓ conflicta id eſt afflicta.
Conflictare:concertare:cōuincere.
Confligere.concertare:cōmittere.conflixi:conflictum unde conflicto as & cōflictus.i.pugna certamen.diſputatio.quartæ declinationis.
Confluere concurrere:undiq; cōuenire.
Conforaneus:unius fori.
Confodere:tranſforare.
Confoſſus:iaculatus.uulneratus.

Confraga.loca ubi uenti undiq; concurrunt ac se frangunt.
Confragosa:aspera.
Confundere:miscere.turbare.
Confusus.a confusione sceleris.
Confutere:deuincere.
Congelare:frigore indurare.
Congelasco.is.it.coit.miscet
Congerere:congregrare.
Congeries:congregatio.
Congium genus mensuræ sextarios sex cõtinens a coniungendo.i.p augumentũ crescẽdo dictũ:uñ postea pecunia beneficii gra dari cœpta cõgiariũ est appellata:quã populo romano imperator erogat.unusq; enī sui tẽporis imperator fauorẽ populi captãs adiiciebat:ut largior uideret ī donis.
Congiarium donatiuum:uel mensura liquidorũ sicut & congium.
Congredior.i.pugno.luctor concurro.cõfligo.
Conglutinare:coniungere:copulare:miscere.
Conglobare coaceruare.
Congruus conueniens.
Congrus genus piscis.
Cõniuoli:concordes.coniuncti.
Cõniuere.consentire.
Conniuẽs:consentiens. primam & secundam producit persius.
Cõniuere:oculos claudere interdum dissimulare parum dormire.
Cõniueo es niui & apud ueteres cõniuo uis conniui & connixi.
Coniicere:æstimare. arbitrari.immittere.suspicari.interponere.unde coniector.i.opinor & coniectio uel coniectura & coniector.
Coniectura:argumentatio.cõpatio.quando illa inueniunt.per quæ possit aliquid cõprobari.
Coniector uocat aruspex uel interpres:q; coniiciat i.inueniat uel interponat.
Coniectus:in uinculis missus.
Coniecturalis status est :quando factum quod ab alio obiicitur ab alio negatur.
Coniferi cypariſſi dicuntur: quia fructus eius conus uocatur
Conniti : simul niti.
Conire:simul ire:consilium accipere.
Coitio:populi multitudo.
Coniuga;connubilis:comparticeps.
Coniugatio eo q; p eã ad unũ sonũ uel litterã multa uerba iungant: docet ei in quã syllabã exeat tẽpus:ne p imperitiã quis dicat legebo ,p legam.
Coniugium est legitimar; psonar; inter se coeũdi & copulãdi affectõ idissolubilis.dictum a iugo: quo ī nuptiis copulant: ne solũ & separi possint.
Conium hærba lœtalis : quæ cum tritico generat hãc hærbã sturni uescunt:nec est eis fraudi.
Coniũctio est pars orationis indeclinabilis connectens ordinãsq; sententiã.Coniunctio dicta q; sẽsus sentẽtiasq; cõiungat.Coniunctiones præpositiuæ grauant omnibus syllabis: postpositæ uero acuunt ī principio.Coniũctio est pars orationis indecl inabilis coniunctiua aliar; ptiũ orationis quibus consignificat. huic accidit figura ordo& species:figura simplex ut at:cõposita ut atq; .Species sũt copulatiua.cõtinuatiua.subcontinuatiua adiectiua.causalis.effectiua.aprobariua.disiũctiua.subdisiunctiua.discretiua.rationalis.dubitatiua.cõpletiua.ordo.quia est ppositiua.
Coniũctiuus modus dr:qa p eũ cõiungit & suppositiua aliqd ut locutio plena sit:ut cũ dicã intẽde.
Cornix auis genus.
Cõnixa:partu liberata.enixa.a cõnitor eris.
Conon in geometra est figura:quæ ab amplo ī artum finit ut triangulum orrhogoniũ.
Conopeũ ræte:quo culices copiosi uel muscæ excludunt ī modũ tentorii:quo magis alexandrini utunt : quia ibi ex nilo culices copiosi dicuntur nasci:uñ conopeũ dicit a canopo.i.ægypto.
Conopes:culices.
Conoppi:somnia attendentes.
Conopeũ stragulũ uel ræte: quod supra lectulos nobilium tendebatur.
Conquassare:confringere:commouere.
Conquiniſco.scis:conqueri.i.caput inclino.
Conqrit.accusat:uel grauiter querelat.lamẽtat.
Conquiro ris siui tum : quod significat acquirere adipisci.cũ alio quærere : unde cõquestus lucrũ quando uero a conqueror ris deriuat cõquestus significat querelam.
Consãguinei dicti:q; ex uno sanguie.i. ex uno patris sæmine nati sunt.
Consanguinitas:sanguinis propinquitas.
Consarsum plumatum.uel acute textum.
Consistere :coniungere.inferre.irrogare.
Consciuit:intulit.consensit.
Conscius:particeps in cõscietia.habẽs aliqd testis
Conscientia:cognitio sui ispius cordis.
Conscripti milites dicunt:quia in tabulis conferũtur ab eo qui eos ducturus est. Sic quoq; patres cõscripti conscribebant:
Cõsectari:inseq frequẽter cõmune fuit antiquitus
Consectaria pernicialis.
Consecrare:deo dare.
Consentaneus a consentiendo.
Consenuit restrincta est.defluit.
Conserere.committere.interponere.
Conserta:innexa conglobata.
Consessus:spectantium turba.
Consequor:persequor. assumo.commune fuit antiquitus.
Considere:uno loco sedere.
Confideo & confido consedi faciunt.
Consisto & consto constiti constitum & constatum facit.
Consiliari:secum uoluere.iudicare:acquirere.
Consilium quod ex animi prouidẽtia alicui tribuitur:uoluntas mens.
Consipere:saporem habere.
Consisterium rupis alta.
Consisti:constipasti.
Consiturus: inserturus.

Consitū cōstipatum,umbrosum nemorosū.
Consitus ager arboribus auctus.
Consolator q soli se applicat:& solitudinem allo quio suo leuat,hinc & solatium.
Cōsolor ris,nunc deponens.antiqtus uero cōe;p quo consolo apud antiquos inuenitur.
Consularia ipsa centuriata quādo fiūt milites cō suli:uel ornamenta.
Consonantes litterę dictę.quia per se non sonāt sed coniunctę uocalibus
Cōsors dicitur quod ad eū ptinet pars bonorum nam sortem pro parte ueteres ponebant.
Cōspgo spsi:ifūdo,repleo ex cō & spgo cōspsus.
Conspicari:rimari,intendere,credere:deponens.
Conspicillo ita ut conspici possit:quod aiunt longis lineis.
Conspicuus:pulcher,altus,præclarus.
Conspirare:coniurare,consentire.
Consponsum:compromissum.
Constans dictus:q undiq; stat:nec in aliquam partem potest declinari.
Constantinopolis urbs thraciæ primū a pausonia rege spartanoꝝ condita uocata bizantiū:qd' tantū patet iter atticū mare & ppontiden.uel qd're ceptaculū terræ mariscq habeat: post a cōstātino principe magis aucta:constātinopolis dicit';& totius caput orientis,sicut occidentis roma.
Consternatus:territus:conturbatus.
Consternor aris:terreor,mente cado deponens.
Consternor eris ad terram cado.
Consternatus ,pprie mēte:stractus uero corpore.
Constellationes latini uocant superstitiones mathematicorum id est notationes syderum:quō se habeat cum quisq; nascit'.
Constips:particeps.
Costipare:inspissare.
Constitutio uel edictum dicitur:quod rex constituit,edicit uel facit.
Constructio a multitudine lapidum uel lignorū dicta & strue quod est compositio.
Consolo ris deponentes secunda longa.
Consolari:confirmare,dictū quasi consolidare.
Consobrini dicunt' q aut ex sorore aut fre aut ex duabus sororibus sūt nati,dicti quasi consorini.
Cōsuere:quādo rupta & apta quæq; texunt'.
Consueuerunt:arbitrati sunt:ordinauerunt,iudicauerunt.
Consuetio:consuetudo.
Consuescimus bona:insuescimus mala:assuescimus utrunq;.
Consuesco consueui uel consuetus sum
Consuescere:id est consuetudinem facere.
Consuetudo est ius quoddā moribus institutū qd' pro lege suscipit' cum lex deficit.
Consuetudo plurimoꝝ institutio:ritus uero ad iustitiam pendet:quasi rectum.
Consules dicti a consulendo quia cōsulebāt reip: sicut rex a regendo.Nā p.ccxliii. annos sub potestate regū multa mala perdurātes:elegerūt binos cōsules p unū quēq; annū:unū ciuilē:alteꝝ militarē q p.ccccl vii. annos regnauerūt:dicti sūt ergo uel a regēdo uel a consulēdo cūcta consilio.Idē quoq; iudices:idē & prætores nominabant'.
Consules generis masculini: uñ consularis,consule dignus.
Consulo tibi cosiliū do,nā cōsulo te interrogatiuū est & tūc habet passiuum id est consilū p te o a te
Consulere consilium petere,futura exquirere.
Consultus:interrogatus.
Consulturus:interrogaturus.
Consultum prouidentia.
Consilium placitū,inpat consulere deliberare.
Consultus dicit' causidicus;consultus etiam qui consilium accipit.
Consumare:ad finem perducere.
Consumere uero c.uorare.
Consumptus:defunctus:direptus.
Consus κωνσος:consiliorum deus:cuius festiuitates consualia dicuntur.
Contactus:inquinatus:cōiunctio a contingo gis .
Contactio:conquinatio:miseria.
Contagium morbus dictum:quia quicquid contingit poluit.ipsa inguinaria siue pestilentia uel lues dicitur.
Contaminare:corrūpere,deriuat' a tamen.
Contēnere,aspnari,nō curare:contempsi facit & contemptus,id est spretus,repulsus.
Contemplari,aspicere:rimari.Contemplo ,p cō templor reperitur.
Contēptibilis:contēptui aptus
Contendere:disceptare:pugnare;inde contentio disceptatio,pugna:litigium.
Contentus uero a contineo:id est patiens sufficiens pauco.
Contentiosus q nō rōne aliquid sed sola ptinacia contendit:unde dicit' a contendo.
Contestari ad iudices:obtestari uero ad aduersarios pertinet.
Conterminus:iunctus uicinus.
Conterminalis:confinalis.
Contern ās uitula tertium agens annum.
Conticeo,ces & conticeor ris,actiuum:inde conticesco.
Conticere:simul uel statim tacere;nihil proferre.
Conticinium noctis tempus dicitur quādo cuncta silent.
Contiguus:,pximus coniunctus,a contingo.
Contignare;comportare,coniungere.
Contignatio:coniunctio tignoꝝ.
Contineri:congredi uel coire:teneri simul:unde continentia & continua.
Continentia est post corruptionē sexus abrenunciatio:a contineo es:quod est abstinere:simul tenere.
Continens non solum in castitate post corruptionē sed ab omni uitio.
Continens dicit' perpetua terra nec ullo mari diserta:quæ epiros græce dicit'.
Contingere:attrectare:contaminare.
Contingit facto:obtigit forte:accidit malum.eu

nit casui.
Continuare:coniungere dilatate:plongare.
Continuatim:coniunctim:iugiter.
Continuo:confestim.protinus.ilico: statim.
Contiquiæ:imbrium collectio.
Contra cata κατα & αντι anti significat:& tunc est præpositio: cõponit & separat ut cõtra adulterium dico:& contradico:quando uero aduerbium est εναντιον significat:ut stat contra.
Contrahere: simul trahere abbreuiare.cõmutare
Contractus locatio uenditio & cæteræ species.cõductio.
Contribules consãguinei:dicti q̃ sint ex una tribu
Controuersia bipartita iuxta ciceronem:aut simplex est aut iũcta:& si iuncta uidendũ est utrum ex pluribus questionibus:an ex aliq̃ compatione Simplex est:quæ absolute cõtinet unã questionẽ ut corynthiis bellũ indicimus an nõ? cõiuncta fit ex pluribus questionibus hoc pacto utrũ cartha go diruat:an eo colonia deducat. Ex cõpatione utrũ exercitus contra philippũ mittat:an potius contra hãnibalem teneatur.
Controuersor aris deponens:contradico.
Contuberniũ: cohabitatio ad tempus conueniẽdi quod modo hic modo illic perficitur:unde & tabernaculum.
Contubernium quasi contabernium dicitur id est unius tabernæ.
Contudelon hærba quæ nascit in tectis græce.
Contueor eris contuitus deponens & commune id est conspicio.
Contuor eris contutus.i.defendo deponens & cõmune.
Contuer.statim.continuo.
Contum ferrũ nõ habet: sed tm̃ cuspide acuta est dicit autem a cono.
Contumax dr̃ qd cõtemnat supbus uel a tumẽdo
Contumax in superiores.
Contumelia.iniuria:graue conuicium.
Contumelios⁹ q audax ẽ:& tumet uerbis supbiæ
Contumelios⁹ q contumelias & conuicia uicit.
Contundere:frangere.domare.
Conualles depressa loca:montium interualla.
Conuallis illustris ꝓprium nomẽ est uallis.
Connubiũ.coniugiũ:a nubendo dictũ.
Conuenæ aduenæ de diuersis locis.
Conuenit ꝓ oportet impersonale.
Conuenio.alloquor.inuenio.exigo.
Conuenit cũ passiuũ reperit ꝓ exigit accipit.
Conuentus:congregatio.cœtus.
Conuenustat:adornat.
Conuerto tis nctiuũ est conuerti preteritum.
Conuertilitas:conuersio.
Conuescitur:pariter comedit.
Conuexa:extrema cæli flexa.
Conuicior aris deponens.i.exprobo.inde conuiciũ i.opprobriũ.alii cõuiciũ q̃i cõuociũ dictũ uolũt
Conuiuia a multorũ uictu epulæ:inde conuiuor: conuiuium ago.
Conuiuo ꝓ conuiuor dicitur.
Conuiua communis generis.
Conuinum genus uehiculi:quo beluacẽses utebãt
Conus est curuatura: quæ in galea ponitur:super quam christæ sunt.
Conus fructus cypressi:quod rotunditas eius conũ imitetur dicta.
Coph littera habræa conclusio interpretat uox.
Copadiũ particula carnis:quod græci copiũ dicũt
Cooperire. i.contegere:unde cooperitoriũ.i.amictus
Cooperio ui.Nam cõperio comperui facit.
Copia abundantia multitudo dicta quasi cũ opibus:inde copiosus.i.locuples.
Copia a paganis dea fingebat.
Cops id est copia.inde copsus id est copiosus.
Cophilos græce follis.
Cophinos græce corbis.
Cophinus uas ex uirgultis aptus ad aliqd mũdare
Copsa ciuitas.inde copsanus.
Coptus ciuitas ægypti.
Copulor ꝓ copulo antiqui dixerunt.
Copulare.sociare:iugare:coniungere:inde copula consocietas & copulatim.i.contexte.
Copula fœmininum singulariter. pluraliter hæc copula & hæc copulæ.
Copulatiua coniũctio est: quæ copulat tam uerba seu substantias q̃ sensũ uel sententiã:ut &.q;.atq;. qdem.quoq;.ac.ast.sed .autẽ uero.
Coquimella arbor quæ nixus dicit.
Coquo coxi facit & coctus:inde coquina a coquendo dicta.
Coqna uel culia a coquo dcã q est artifex coquẽdi
Coraustus dr̃ supior linea cuiuslibet figuræ.
Choraules princeps chori:uel q cannulis id est fistulis canit.aulos αὐλος enim græce cãnula dicitur:unde & aulodeus id est tibicen: inde & choraules:qui tibiis in choro canit.
Choraula cãtator:ꝓprie q cornu canit:uel mimus
Cora hebraice: latine corus dicit :qui est triginta modiorum.
Coragium suffragium.
Coragium uirginale funus.
Coragio pars est in ludis:quando ꝓuerbia dicunt.
Coralis.regionarius.
Coragros græce latine uilla dicit
Coraliticus:genus marmoris.
Coralium κωραλιον uirgæ sunt in mari nascentes sed detractæ fiũt lapideæ de qbus fit medicia
Coram & palam aduerbia sunt & præpositões etiã dicũtur:quia præpositiua casualiũ possunt esse: hñtq; significationem contrariam & semper in appositione sunt: sed coram magis ad personas: palam ad omnia accipiunt.
Coram ĩ præsenti in aperto:palam uero euidenter in conspectu:ablatiuo seruiunt.
Caranus proprium militis.
Coranus albus lapis durus.
Corax:coruus uetulus: nomen a sono gutturis accepit.
Corbona gazophilazium:ubi pecunia sacerdotum erat:interpretatur oblatio.

Corbis a curuatis uirgis: qb⁹ texit̃ .uel a colãdo dr̃
Corbinus: chorda multiplex.
Corbulo gestator manualis: & latuarius.
Corcyra ciuitas optimi uini ferax: insula græciæ.
Corculum. paruum. cor dimunitiuum a corde.
Corculus: id est lebæus a corde dictus: ipse ẽ & tad dæus: ipse est & iudas iacobi: quẽ ecclesiastica tradit historia missũ edissã ad abagarũ regem.
Corclauia: interior cella.
Cor cordis apud latinos dicit̃ a græco deriuatum quod cardian: κραδιαν eni dicunt. In eo omnis sollicitudo & scientiæ cã manet: qd̃ ideo pulmoni uicinũ: ut cũ ira accendit̃: pulmonis humore mitigetur.
Cor cordis: inde deriuat̃ corculũ: cõponit̃ excors uecors: unde uecordia. Socors & cõcors: unde concordia & socordia: & cõcordo as. cõcorditer discors: discordia. duricors grauicors. Cura etiã. uñ curiosus: curiositas: curia: curialis: curialiter: curiatim. curo as componit̃ decurio. incuria. securus securitas: custos dis: custodia id est cũ cura statio. Augustinus.
Cor cogitationes significat.
Cordapsũ: id est ileon: qd̃ est dolor intestinorũ:
Cordatus: gnarus: conueniens.
Concordatus uel q canit cũ cordis: uel q facit illas
Cordipũgus uersus uel quodlibet corda pũgens.
Cordum serotinũ: quod tarde nascit̃.
Chorea sonus ludoꝝ cãtus uel carmina dr̃ a choro
Chore interpretat̃ caluicium uel caluaria.
Choreph caluaria uel campestria interpretat̃ lumbaria uel tegumenta.
Corregionales: ex una regione.
Corepiscopi sũt uicarii episcoporꝝ ꝓpter solicitudinẽ pauperũ in uillis & in uicis cõstituti. gubernant sibi cõmissas ecclesias hñtes licentiã usq; ad subdiacones constituere.
Corydalus: genus quoddam uolatile.
Corydalis species auis quasi dulce canens dicit̃.
Corium pellis byrsa: ꝓprie dicit̃ cũ pellis detracta & subacta est.
Coriambus pes ex longa & duabus breuibus & lõga constat: temporꝝ sex. ut armipoteens.
Coriambus dictus: quod ex hoc pede carmẽ cõpositum choris aptissimũ est.
Coriandrũ quod græci corion uocãt: cuius sæmẽ dulci uino datũ ꝓniores reddit ĩ uenerẽ: si supra modũ dederis amentiã facit. ĩ cibo sumptũ cale facit & stringit: & somnũ facit.
Coriales: ciuitas uolscoꝝ optima.
Corymbantes dii paganoꝝ: latine ministri matris deum ipsi & dæmones.
Corymbanta: ioculator.
Corycus est ciuitas ciliciæ: inde corycius.
Coritiũ ciuitas fuit piratarꝝ: ubi famosissimũ est antrum id est templum.
Coricula: initia infantium.
Conficina: macellum.
Corrigiæ a corio uel a colligãdo q̃si colligiæ dictæ
Corylus species arboris nux auellana.
Corylus per y scribit̃ a κορύλου inde columus.
Corymbata: nauis.
Corymbus κορυμβος cacumen.
Curymbi hederaꝝ baccæ: uuæ uel anuli uitiũ qui eas ligãt ad pallos.
Corinæus unus equoꝝ solis.
Corinis mater æsculapii.
Corytheũ commixtio omniũ metalloꝝ dictum a corynthο quã dũ hannibal cepisset omnes statuas omnium metalloꝝ in simul conflauit. unde si quid ex ipso uel simile illi fit hoc nomẽ habet.
Conrynthеus genus lapidis.
Corynthus urbs quã corynthus orestis filius nobilissimã græciæ ædificauit in achaia.
Coriri: subito nasci. uel simul.
Coriosum: uestitũ.
Coriolũ: spuma corio uestita.
Corion hærba: quam nos cimiciam dicimus sẽrii marubium.
Corrigibilis: habilis ad corrigendum
Corripere: reprehendere. simul rapere.
Coris κῶρις græce seorsum.
Coris κορῦς, ρεος. cimex.
Corrigere: emendare.
Coritus ciuitas tusciæ.
Corita: equus masculini generis.
Coriolum ciuitas: unde coriolanus.
Coritus auus dardani.
Coritus mons ethruriæ a corito dardãiæ uitrico.
Corium a corrigendo dictũ. inde corrigia corrigarius componit̃ excorio as cortex.
Coryza κορυζα mucus nasi cũ infusio capitis ĩ os uenerit & præfocationem narium fecerit cũ strenutatione.
Corineus: aceruus lapidum
Corneliana genus carthæ a cornelio.
Cornus & cornu idem significant: ponit̃ etiam pro extremitate exercitus. i. alis. hic cornus huius cornus genus tubæ. antiqui uero hoc cornuũ dicebãt unde adhuc cornuoꝝ dicunt & nũc dicimus hoc cornu huius cornu: & hic cornus huius cornus uñ cõponit̃ secũdæ declinationis capricornus ni
Cornus uero fœminini generis genus arboris est cuius fructus hoc cornũ facit. Inde corneus a um inde cornetum: locus ubi sũt corni: dicta cornus ꝙ similes cornibus ramos habeat secũdæ & quartæ declinationis dicit̃ esse a prisciano.
Cornix auis species: quæ dicit̃ uiuere ad millenarium: unde cornicorris quasi cornix inepte & importune loqui. deponens est.
Cornix plena uoce pluuiam uocat.
Cornicen: qui conu canit:
Cornificum ꝓrium oppidi.
Cornipes equus sonipes: quia corneũ habet pedẽ.
Cornipeta cornu appetens bos.
Cornua significãt sublimitates superboꝝ Aug:
Corona generaliter dr̃: diadæma uero specialiter: nã est gestamen regi capitis: corona uero quorũcũq;. dicta a corrigo uel q̃si capitis tota.
Corona circulus capitis græce antyx αντιξυοσ

dicit.inde coronare.i.redimere.uelare.
Corona signū ē ariadnes liberi uxor ab eodē iter sy dera collocata.dicit liber hanc coronā ei dedisse.
Corollariū dicit.unde corona meret dictū q; coro nam ferat.uel circunlocutiua ostensio ab ambitu coronæ quod dā ornamentū:præmium.
Corollarium quasi coronæ.i.pmii illatiuum:sicut collarium quod est in coll o.
Corpulentus dictus: q; sit corpore ualidus & len tis carnibus.
Corpus ꝓprie dicit quicquid p quinq; sensus cor poris capit uel sentit
Corpus a corrumpendo dictū uel quasi cordis pus i.custodia: uel q; corruptū pereat uel corā posi tum:unde deriuatur corporeus corporalis corpu sculum diminutiuū & corporo as actiuum.
Corpus ut dicit macrobius aliud dicitur solidum quod trina dimensione distendit solummodo.i. longitudine latitudine ꝓfunditate.id est altitudi ne:ut bis bini bis:aliud mathematicū:quod geo metræ sibi ꝓponunt cogitationi tantū subiicrēda nō sensui:ut punctū:qd indiuiduū corpus dicūt & linea.i.corpus unius diuisionis.i.tantū p longū atq; superficies:quæ duabus diuisionibus æstima tur longo latoq;:sed alto caret. hæc superficies si duplicet:ut adiiciat ꝓfunditas:so lidum corpus efficit: quod octo angulis cōtinet quod uidemus in tessera: quæ cubos dicitur.his geometricis rationibus applicat numerorum mo nas & punctū putat quia sicut punctū corpus nō est:sed ex se facit corpora.ita monas numerus nō est origo numerorū.primus ergo numerus in duo bus est:qui similis est lineæ de puncto sub gemi na puncti determinatione ꝓductæ: hic numerus geminat⁹ efficit quatuor ad similitudinē mathe matici corporis quod sub quattuor punctis lōgo lateq; distendit.
quaternarius quoq; geminatus octo efficit:qui nu merus solidum corpus imitatur quod dicunt bis bini bis:eodem modo fit ex impari.
ter terni ter.
Corpus est quicquid maioribus uel minoribus suis partibus maiora & minora locorum spatia obtinē tibus constat.
Corporeum;quod constat corpore;ut animal.
Corporatum: quod sine corpore est: nec tamē nisi in corpore ut color.
Cohors q;gentorū militū numerus a cohortando.
Corsica insula a duce suo corso dicta multis ꝓmō toriis angulosa.hæc habet ab oriente tyrrhenū:a meridie sardiniā:ab occasu insulas baleares:a cir cio & septentione lygusticū sinū.
Cortina ab aliis Cortyna ciuitas cretæ.
Cortinæ a coriis quibus prius fiebant dictæ id est pellibus.
Coorta:simul nata.uel subito.
Cortex cis liber dictus quasi corium tegens.
Corus uentus: qui ab occidente flat inter fauoniū & circiū dictus q; ipse uētorū circulum claudat & q̄si horū faciat.hic aūt carus uel argestes dicit.
Corus dicit & coaceruat nubila.
Corus dicitur circulus hominum coniūctorū.i. ordo cantantium:dicitur a culuo is:inde deriuat chorea.
Corus mēsura.xxx.modiorū q hebraice cora dicit
Coruus in tutela apollinis cum ab eo missus esset cum cratere ad fontem inueniens ficus nōdum maturas expectauit donec matureſcerent: unde fit:ut quandiu ficus nō coquantur:bibere nō possit.uel quia matrem coronida æsculapii phœbo ꝓdidit ex quo prius candidus est factus niger.
Coruus siue corax κορακ nomen a sono gutturis habet:fertur autem q; non prius plene præbeat escam pullis suis: donec uideat similitudinē sui nigri coloris.
Coruinus niger similis coruo.
Coruscus.splendidus:uibrans.inde coruscare splē dere.flagrare.
Corruere:simul ruere.cadere.
Corrumpere.frangere:diuirginare.deuitiare.infi cere morbo.uel malis moribus polluere.
Corruptela corruptio a corrumpo.
Cossi uermes in ligno:qui & teredones dicunt.
Cosmetæ dicunt ornatrices crinium a comando.
Cosmus mundus ab ornatu.Nam cosmos græce or namentum dicit.
Cosmopeia:mundi fractura.
Cosmographia:mundi discriptio.
Cosmus fuit unguentarius.
Costæ dictæ:q; ab ipsis interiora custodiant.
Costi græce dicuntur qui in extremis partibus ex ercitus maiores creant:dicti q; castra ducant.
Costum:radix hærbæ.species aromatica.
Cossum:rugosum.conrractum.curuum.
Cos cotis fœminiuū est: ꝓprie uero duri lapides cotes appellant quasi cautes.
Cotana genus fructuū scilicet nucum.
Cote:incisio græce dicit.
Cotei κοτος ira & κοτεω irascor iracundi.
Cotes ꝓ cautes dicimus.
Coticula in qua circunducta collyria resoluunt. erat enim lenis.
Cotila:emina.in ezechiel.
Cotilon cyathus.
Coti lunacii.
Coticio ad comminandum.
Cotis dicta q; ferrum ad incidendum acuat.
Cotis dignitas corporis.
Cotizon:rex dacorum.
Cotula est hemina hñs cyathos sex.cote.n.græce i cisio dicit:quia igit a sextario in duo æqua diui ditur cotula dicit.
Cotyla κοτυλη coxa.
Cothurum altum.uel supbia.fastus.
Cothurni tragica calciamenta:qbus calciabant di cturi in theatro alta uoce ꝓsimiles crepidibus.hi calones dicunt.
Cothurnus uenaticū & agreste calciamentū utriq; pedi conueniēs:uñ siqs duobus discordātib⁹ fue rit amicus cothurnus κοθορνος dicitur.

Cothurnix græce dicit hortyx.
Cothurnices a ſono uocis dictæ: quas græci hortygas dicunt: eo q uiſæ prius fuerint in ortygia. cibos gratos hñt fœmina uenenoꝝ: & hoc animal ſolum morbum caducū patit ut homo.
Couenum: indigeſtio.
Couium inane uel uacuum.
Choū uinū uel unguētū de coo inſula maris ægæi
Chous eſt quod cælū continet uniuerſa creatura.
Coxæ dictæ quaſi conjunctæ axes. in ipſis eni capita femoꝝ iunguntur.
Coxa: femur: pena.
Crabor uermis dictus a cabone: ex quo naſcitur id eſt ab equo.
Cragentes: graciles.
Crapula īmoderata uoracitas dicta quaſi cruda epula: cuius cruditate cor grauat & ſtomachus digeſtus efficit. Eſt autem uini cibiq;.
Crapulor aris deponens.
Crapulari. ſuperflue manducare. bibere. inebriari
Craſſa: pinguis. fœcunda: ſpiſſa.
Craſſus: ſagina corporis. pinguis. a creando carnes dictus.
Craſſor. ris deponens. deprædari infeſtari.
Craſſari corporis eſt & ſaginæ; graſſari uero animi & crudelitatis.
Craſſator: depredator. latro.
Cras ad tempus futuꝝ pertinet. ex quo craſtinus nanum: & pcraſtino as.
Crater uas uinariū facit ἀπὸ τοῦ κρᾶτειν id eſt tenere. hic crater græce latine hæc cratera declinatur ab accuſatiuo græco.
Crater uel cratera filia uel uas hñs tres urnas.
Crates dicunt: in quibus lutū p lateribus crudis portare ſolent dictæ ἀπὸ τοῦ κράτειν. quod inuicē ſe teneat.
Creacræ: tridentes: fuſcinulæ. ad carnes de caldana pferendas.
Crealis: uitreis.
Creantes: graciles.
Creas: agreſtes capræ.
Creas κρέας græce latine caro.
Creator a cremento: quod ſæmen eſt maſculi.
Creare: generare: formare; unde creatura dicitur quicquid a deo creatum eſt.
Creber: frequens. ſpiſſus. aſſiduus. facit uero crebra crebrū & crebrior creberrimus: & crebro aduerbium id eſt frequenter.
Crebreo es crebrui: inde crebreſco id eſt inoteſco multiplicor ſpiſſor.
Credere: confidere: ſperare: unde credulitas.
Crecian græci uſum dicunt Creſis uſio.
Cremare: comburere.
Chremata χρήματα græce pecuniæ.
Chrematius græce pecunioſus.
Crematiſmos χρηματιστικὸς græce oraculū dicitur.
Cremateſcentes: definientes.
Cremera oppidum italiæ ubi trecenti fabii ſunt interfecti.
Crementū ſæmen maſculi: unde animaliū corpora cōcipiunt. Inde creatores parentes dñr.
Chremes tos græce latine chremetis & chremis. Nā in tos definentia duplicē habent genitiuū.
Chremes interpretat diues.
Cremes ſuſpenſus.
Cremium: fruxoriū. a cremando. uel qđ eſt aridū
Cremona urbs uenetiæ in italia.
Cremunia ſacrificia immolatio.
Crenis dis p priui nymphæ.
Crepere: ſpiſſare. dubitare.
Creperum aſperum. dubium. incertū. inde & crepuſculum.
Crepidæ genus calciamenti a pedū crepitu dictæ claui militum: magni ſubtulares.
Crepidæ pauimēta uel ut quidā dicunt calciamēta conſulentium apollinem. Eſt autem nomina tiuus ſingularis crepis.
Crepido inde. i. extremitas ſaxi abrupta dicta q ſit abrupti ſaxi altitudo. eſt autem ambitus uel ſummitas rei cuiuſlibet.
Crepido p ripa ponit.
Crepitaculum puerilis ſonus minutæ uocis. a crepitando.
Crepitare: frequenter ſonare. a crepitu.
Crepitus ſtrepitus ſonitus ſonus flammarum a crepando.
Crepitalia ī ſonitu infantibus fiūt: hic crepūdia.
Crepo as: diuidi: confrigi: uel ſonare: crepui & crepitum facit: inde crepor dictus: quod crepet id eſt ſonet.
Crepolus madidus.
Crepulæ κρᾶι πωλῆ græce crapula.
Crepundia puerilia ornamenta indicia: quæ expoſitis infantibus adhibent.
Crepundia ſignificant puerorū initia incunabula. inſignia. cunabulum.
Crepulum imber cum graui ſono ruens.
Crepuſculum: dubia lux inter diem & noctem. nā creperum dubium dicit.
Creſco creui & cerno creui: unde certum.
Creſſa decreta.
Creſſia prodigia taurus: quem paſiphe amauit in certa.
Crœſus rex lydioꝝ: cui de ſua felicitate iactanti: ſolon ſapiens interdixit: nō debere gloriari: in craſtino nāque cruce ſuſpenſus eſt.
Creta inſula græciæ pars quondam centū urbibus plena: hæc ab oriente finit carpathio mari: ab occaſu & ſeptētriōe mari cretico. a meridie Libyco
Creta genus terræ albæ ab īſula creta: ubi ē melior
Cretenſis: de creta inſula.
Ceticum mare; quod pamphiliā & ægyptum pertendit.
eretici dies iudiciales uel determinatiui apd phiſicos. nam κρίνω crino eſt iudico.
Cretico: certus dies numerus: in quo inſtitutus hæres aut adit hæreditatem aut finito eo excludit per centum dies.
Cretus participiū eſt pcreatus p ſyncopā q̄ſi natus

Creusa uxor fuit æneæ.
Crian:ſpecies eſt ſententiæ qñ additur perſona.
Cribalō græce dicitur acus id eſt purgamentum frumenti.
Cribrum dictū q̄ ibi currat frumentatum quaſi currifrugum:
Cribrare:frumentum cernere:purgare:exqrere.
Crimen a carendo noie dictū ut fructū & cætera quæ nō occidūt ſed infamant.Inde criminalis.
Crimina capitalia:quæ in trāſitorio igne purgari nō poterūt:quāuis apoſtolus plura cōme moret nos tamē ne deſperationē facere uideamur:breuiter dicamus.Sacrilegium.homicidiū adulteriū.uel fornicatio falſum teſtimoniū: furtū. rapina.Superbia:inuidia.auaritia & longi tpis iracundia:ebrietas ſi aſſidua fuerit & obtrectatio.
Criminor aris.pro crimino inuenitur.
Criminor te dicimus.unde criminalia.
Crines,pprie ſunt mulierum dicti q̄ uittis diſcernantur unde & diſcriminalia.
Crinilus fluuius ſiciliæ.
Ciriōes quaſi currōes dci q̄ diſcurrant ab utraq; parte labii.
Crypta ſpelunca cuneus uel turba hominum.
Cryphicus fraus.
Cryphia circuli pars inferior cū pūcto: ponit in his locis:ubi quæſtio dura & obſcura diſſolui non potuit.
Criſſare:ceuere.clunem mouere.
Chryſæ & argiræ inſulæ dictæ iuidiæ auro argēto ita abūdant:ut plæriq; eas aureā ſupficē & argenteam habere prodiderint: unde & dicunt.
Chryſanæ uaſa deaurata græce.
Criſis κρίσις diſcuſſio uel ſalus percipienda.
Chryſibe in propheta erugo uel rubigo meſſiū.
Chryſites lapis crocei coloris.
Chryſimon nota quæ in libro ex uoluntate uniuſcuiuſq; ad aliquid notādum ponitur.
Chryſos aurum græce.
Chryſoberillus lapis dictus:q̄ pallida eius uiriditas in aureū colorem ſplendeat.
Chryſolitus lapis quaſi aurum fulget:unde dicit & uidet ex ſe emittere quaſdam ardētes ſcintillas Auricolor chryſolitus ſcintillat:uelut clibanus prætēdit mores hominum perfecte ſapientium qui ſeptiformis gratiæ ſacro ſplendeſcunt iubare.omne genus ſerpentium fugat.
Chryſorlauus aurata purpura uel purpureum.
Chryſocolla dicta q̄ uena eius aurum habere fertur:foditur ex metallis auri uel æris.
Chryſocula lapis auro ſimilis.
Chryſolauſis aurea die nocte ignea.unde & dr.
Chryſopis auro tantū uidetur eſſe.
Chryſopaſſus purpureus auri color ac flammeus cuius ſplendor in tenebris flammas euibrat oculis: q̄ ē pfecta charitas:quā nulla ſternit feritas.
Chryſopraſſus indicus eſt colore porri ſuccum referens aureis interuenientibus guttis.
Chryſoroas flumen.
Chryſotaſius lapis:quē lux celat:pdit obſcuritas
Criſpare,uibrare.concutere.
Criſpus,clodus.uel curuus.
Criſpus capillis retortis & retractis.
Criſpido propiciatoriū uel.iiii.anguli altaris
Criſtallus glacies græce reſplendens & aquoſus colore tradit:quod ſit nix glacie durata per annos:hic & appoſitus radiis ſolis adeo rapit flammam:ut aridis foliis fulgidum ignem præbeat; nihil aliud patitur q̄ frigidum.
Criſtallum genus ſaxi candidi.
Criſtaticum genus humi.
Criſtatus:galeatus.id eſt zabatus.
Criſtæ ſunt pinnæ ſuper galeam poſitæ.
Criſtutus honeſtus dicens.
Criſteis κριτ ῆς ὁ participium iudicatus.
Criſis nomen iudicium ſignificat græce.
Critici iudices.nam critos græce latine iudex.
Crito iudex mos interpretatur.
Chro flos modicæ hærbæ miri odoris.
Crocitare coruos eſt proprium.
Crocitus uox corui.
Crocia dicta a ſimilitudine crucis.
Crocodilus croceo colore dictus animal quadrupes in nilo in terra in aquis uiuens longitudine plærūq; uiginti cubitos.hoc ſolū ex aialibus ſuperiorē maxillam mouere dr ſimilis lacertæ: ſed maior ita ut homines manducet: huic dormienti ore aperto hyarus ingrediens fauces uiſcera dilaniat exitq; uiuus:qd de inferno fecit chriſtus.
Corcomagina cōfectio expreſſus aromatibus cronici unguenti.
Crocus dr ob oppido ciliciæ qd uocat coricium q̄q̄ & alibi naſcitur:ſed nō tantum & tale:ut ibi.
Crocus aurei coloris habet florem.unde croceus cea.ceum.
Cormon peinthiorum lingua ſunius menſis.
Cromaticon:genus muſicæ.medium.
Croma τοκρώμα græce uel frons atrii uel humor:unde cromaticus dictus: quia nō confunditur uel colorem mutat.
Chronius ,plixus coporis morbus. Chronos χρόνος eni græce tempus dicitur.
Cronis nota tantū.quæ in fine libri ponitur
Chronicon græce latine canō tēporaliū regnos.
Chronica temporum ſeries.
Chronici uel breues temporales.
Cronynioncæpa canina.
Croteniū oppidū iuxta aretium:ide crotonitæ.
Crotos græce pulſus dicitur:hinc cymbalum crotalum dicitur a pulſu.
Cruces tormenta a cruciando.
Cruciarius cruce dignus.
Crucior ris uerbum.
Cruciari lacerari uexari.
Crudum dictum:q̄ ſit cruentum.
Crudeo es dui crudeſco
Crudelis in inferiores:faſtidioſus in pares. cōtumax in ſuperiores;ingratus in amicum. Impius in parentes.
Crudelis in ſanguine dicit a crudo quaſi cruēto.

Cruentatus ſanguinolentus a cruore.
Cruor dictus.q; diffuſus currat.effuſus uero cruor fit. in corpore uero ſanguis. uel a cruditate. Alii dicũt cruorẽ uictimaꝝ:ſanguinẽ hoium eẽ.
Crumena:ſacculus.criminis marſupium.
Cruſma ſonus muſicæ.
Cruminare:ruminare.
Crunicula:quæ accipiũt illi q uicẽ ĩ bello ſeruãt.
Crura ſub genua uſq; ad talos dicta: q; his curri/mus hoc crus huius cruris tibiæ.
Cruſma quaſi chriſma id eſt pulſus chordarum.
Cruſta ſ;pficies panis hoc cruſtũ uel cruſtulũ de fragmẽto panis:hæc cruſta de fragmentis ligni uel lapidis.
Cruſtæ uaſa criſtallina uel tabulæ marmoris.
Cruſtula:panis oleo conſperſus& cõcauus.a cruſta diminutiuum.
Cruſtula.edulii genus uel pars panis: uel placẽta
Cruſtumiũ oppidũ in græcia:uel fluuius Italiæ.
Cruſtumia pyra expte rubẽti a cruſtumio oppido dicta.
Cruſtumia genus oliuæ:item & uolema: q; uo'ã complet.
Crux q; lata eſt:ſignificat opera charitatis: q; longa eſt uſq; ad terrã:pſeuerantiã uſq; ĩ finẽ: q; ſublimis ſupernũ finẽ quo cũcta referunt: q; pfunda & in terrã occulta profunditatẽ gratiæ: uel ſignificat carnis mortificationẽ cum uitiis.
Cubile dictum q; eo cubamus.
Cubilia corda ſignificat.Aug.
Cobicularius cuſtos cubitis. Cubicularis uero lectus cubiculo aptus.
Cubo bas & cumbo bis cubui faciunt:ſed cumbo mõ nõ ẽ in uſu:niſi i compoſitis: ĩde deriuaf cubitus cubiti:ĩde cõponif bicubitus tricubitus bicubitalis tricubitalis.Inde etiã cubitus cubitus:a quo cõcubitus accubitus.Cõponif accũbo occũbo de.p.incũbo ſuc.trãſ.recõ.uñ cõcubia.Recubo ſuccubo:ſecubo:uñ ſuccuba.pcubo incubo.
Cubitus dicitur:quod ad cibos ſumendos huic.p cumbamus.quia in eo eſt manus.
Cubitus duorum fit palmorum.
Cubitus habet pedem & dimidiũ:ſignificat opationẽ.Cubitus geometralis ſex nr̃os hẽt cubitus.
Cubitus dupliciter dr̃.Vnus q naturaliter ad digitoꝝ ſũmitatẽ a cobito uſq; ptẽdif: q̃li Moyſes arcã mẽſurauit.Alius cubitus ẽ q & maior dicif q brachio extenſo toto cubito capiti pælato ſe eſſe demonſtrat:quo arca noe demetita eſt.
Cubitale muſo.
Cubile luſum dicunt:cum duo pene iunctus cubitis pilam feriunt.
Cubia poculorum genera.
Cobio maſculus.
Cubos græce latine teſſara uel cubus dicitur quæ octo angulis conſtat undiq;.ut hic æqualiter quadratum corpus ut bis bina bis.
Cucula p diminutionẽ dr̃ a cauſa q̃ſi minori cella
Cucullus generis maſculini uelamen nigrum uel uelum capitis eſt.
Cucullus genus ueſtis monachalis: quam capam dicimus:propriũ autem pileum.
Cucula auis quæ dicitur curuca a cuculo dicta cuius oua fouet:a quibus perimitur.
Cuculus auis abiecta ſua obliuiſcitur oua:aliena calefacit:pigra & interdum fame moriatur dicitur a ſono uocis.
Cucuma a ſono feruoris dicitur uas æneum in fundo & ore deſuper coopertum:in quo calefiunt.
Cucuma noctua.Cucuma & cacabus a ſono feruoris dicuntur:uaſa ſunt:in græcis & latinis hæc habenf:incertum eſt a quibus ſint mutuata.
Cucumis uel cucumer nominatiuus huius cumeris generis maſculini dicti q; ſunt amari fructus eius.i.cucumeres.
Cucurbita quaſi cucumeris ſpeciẽ habet. Eſt aũt callida & humida.
Cucurbitalaris hærba dicta: q; odorem ex parte cucurbitæ referat.idẽ camiperos græce. Cucurbita unde ſanguis dicitur.i.trahitur.
Cudere cedẽdo facere uel proferre aliquid excludere.Incus inde dicitur.
Cudo dis di & cuſi dr̃ cuſũ:cuius freq̃ntatiuũ cuſo as facit ex quo cõponuntur incuſo recuſo accuſo excuſo.
Cudere eſt ferire:unde incus dicitur:quod ibi aliquid cudimus.i.ferimus
Cui & huic.p monoſyllabis accipiũt metrici: qgtũs in huius deſinẽs una uult ſupare ſyllaba ſuum datiuum.
Cuius ia cuium denominatiuum eſt:a quis cuiuſ cui;cuiuſcunq; modi qualiſcunq; ſpeciei.
Culcitræ dictæ q; calcenf.id eſt fortiãf plumis.
Culco ueſtigio.
Culeus ſaccus qui pice & bitumine liniebatur.
Culleus ſaccus ab oculendo.i.claudendo dictus. In ipſo enĩ parricidæ cũ ſimia & gallo & ſerpẽte icluſi in mari præcipitabanf: ut ipſis cõtendẽtibus inter ſe homo maioribus pœnis afficeref.
Culex animal paruum uolatile ab aculeo dictus quo ſanguinem fugit.
Culices non tangunt hominem:ſi abſinthium cũ oleo coctum ſuperungat.
Culices centiales.
Culina latrina:
Culina uel coquina locus coquendi a'coquo dicta quĩ artifex eſt coquendi.
Culit.uæhementer percuſſit.
Culmus eſt ipſe calamus cum ſpica: quia radicibus naſcitur dictus culmus quaſi calamus.
Culmen uero ſummitas
Culmina dicta:quia antiqui tecta culmo tegebãt inde tecti ſũmitas culmen dicitur.
Culminare:culma agere uel accumulare,actiuũ ẽ
Culmites.pro diuites ponitur.
Culpa reatus.offenſio dicta quaſi calũnia parta.
Culpare in culpam ducere increpare.
Culponei:ruſtica calciamenta.
Cultelli a cultura dicti:quia ex ipſis putationem ueteres uſi ſunt.

Cultura ab incolendo dicitur significat sanctos cultores christi.
Cultus:ornatus:aptatus.
Cultus religio:quē credentes deo exhibemus.
Cululli:calices fictiles.
Cultus dctūs q̄i currus.q̄ p eū īteriora discurrāt
Cū aduerbiū potest esse quādo significat.& p̄positio quādo συν syn.& est copulatiua:ut cū ducibus pugno:& p̄ solā appositionē iuenit.cū loco eius semp in cōpositionē cōponitur:ut coniungo.eādem enim significationē habēt.nec scriptura multum differt. Antiqui enī p cū cōscribebant & m in n & econuerso.ut cōis eundē:Pronominibus præposteræ postposita encletici uice fingit.ut mecum tecum secū nobiscū uobiscum Aliis postposita acuit ut quocū.quācū qbuscū Quidam tamē dicunt ideo encleticum eē ne si acuetur aduerbium esse putetur.
Cumæ ciuitas in campania dicta απο τῶν κατῶν id est undis:quia iuxta mare sita ē uel απο του κεῖν prægnantē eē: qa troiani exeuntes de mari prægnantis mulieris auguriū habentes illam ædificauerunt.
Cumæ cumanus:sicut thebæ thebanus.
Cumana nomine amalthea una de decem sibyllis q̄ nouē libros attulit tarquinio.ipsa ē & cumæa græce q̄ q̄ttuor sæculoꝝ ordinatiōes scripsit.
Cumera.uas frumentarium.
Cuminum græce cyminum latine hærba.neutri generis.
Cumi interpretatur surge.
Cumulus aceruus mensuræ augmentum.
Cunabula lectuli:quibus infantes iacent dicta a κυω græce:q̄ partui adhibeantur.hoc cunabulum idem est & cuna.
Cunabula:rudimenta,nutrimenta,initia.uel panni infantiæ.
Cunctari:dubitare,cogitare trepidare morari.
Cuncto pro cunctor antiqui.
Cunctus ta tum:inde cunctor aris:& componitur cunctipotens,cunctitenens.
Cuncti:omnes:si simul sunt,quasi coniuncti.
Cunctalis generalis.
Cundus:cyphus,patera.
Cunens crypta κρυπτο abscondo.
Cunens collecta multitudo in unum quasi cuneus dictus:q̄ in unum omnes coeant.
Cuneus quo aliquid funditur dictus a coeundo uel committendo.
Cunina paganorum dea cunis infantiū p̄posita.
Cuniculi genus animalium agrestium dicti quasi caniculi:q̄ canum indagine capiuntur.
Cuniculus transitus occultus occulta uia.
Cunnus est foramen.
Copas uel cupos a capiendo dictum:unde caupo.
Cupes fastidiosus;superbus,cupidus.
Cupere:quælibet mundana inhianter quærere. Ambire uero honores petere.
Cupiditas ueloncupiscentia nisi cuius rei sit addatur non nisi in malo accipitur.
Cupiditas est motus animi ad fruendum se & proximo & quolibet corpore nō propter deum.
Cupidus a capiendo multum dictus.
Cupido cupidinis.masculinum. proprium ē dei fœmininum uero ipsam rem significat.
Cupidinarius:uoluptuarius.
Cupio pis inde dicitur cupidus tas.cupido cupidinarius cōponit pcupio cōcupio & cōcupisco
Cupitum:mulieris desiderium.
Culpe in tectis domoꝝ:q̄ copulent i se luctātes.
Cupressus dicta eo q̄ capite sit pressa:nam caput habet rotundum:huius arboris fructus dicunt coni:eadem dicitur cypariſſus
Cupressus y i uapud latinos uersa:Cypressus dicta a puero eiusdem nominis:quē syluanus amauit.
Cuptare:cupere multum.
Cura est sine moderatione dicta:q̄ cor urat.solli citudo uero a temporalibus moderata.
Cur interrogatiuum & relatiuum est:ut causa ē cur fiat.cui oēs species causarum respondent.
Curare:sanare.custodire mederi.
Cura appellatiuū ipsius rei:poresť tamē & de aliquare itelligi:ut de ea deriuat curiosus.curagulis curator.curatio curata.curialis.cōponit securus decurio obscurus:tricuriū.dicit cura.q̄ cor agitat.
Curculias nautæ suo more uocant funes:quibus in tempestatibus utuntur.
Curculio:uermis frumenti.uel fabæ.
Crucilla opillago.
Cures populi iuxta romam.pluraliter curetes populi pugnaces in creta insula ut Diodorus scribit in sexto historiarū;quos ait primos oīum greges coegisse:aliquaq; mansuefecisse pecora.melis in sup ac sagittandi uenādiq; modū induxisse:phibēt hoīum quoq; cœtus ad cōem uitæ & legum disciplinā illas instituisse: repisse insup ensem galeā:ac cū armis saltādi morē:quoꝝ strepitu p magno Saturnus deceptus ē.Aiūt p̄terea iouē clā Saturno ab Rhea matre datū ab iis fuisse nutritū. Et multa de curretibus in creta prosequit.
Curetes populi feroces in dalmacia.
Curia dr q̄ ibi cura de cūctis administretur.
Curia toga.i.aduocatio iuridica.
Curiales idem decuriones dicti;q̄ ciuilia iura p̄curant:
Curibus:paruis sabinis.
Curias,atis.sabinus.
Curitius uestitus.
Curricula dr.quia non stāt sed currunt;hæc & tempora dicuntur.
Curriculus & hoc curriculū a curru diminutiua.
Curriculum neutrum,spatiū ad currendū aptū uel ipsum curren di officium.
Curriculo;celeriter.
Curro ris cursus currus.unde curriculus cursor cursio cursito curulus cruor. Vnde cruentus;a quo crux cōponit;occurro inde occursus similiter.p.transf.ex.de.præ.pro.in.suc.dis.cō.re.
Curro is curso as & cursito as frequentatiuum.

Curro is curri. in cõpoſitis uero quibuſdam geminat in quibuſdam non:
Curio:præco theatri.
Curioſus:facetus.dicax urbanus.
Curri dicũtur philoſophi a curio cõſule & phõ.
Curis:uirtus.fortitudo.inde curitis.i. potens.regalis.fortis.
Curris haſta dicebatur lingua ſabinorum.
Curulis ſella magiſtratus uel triumphantium.
Curſus a uelocitate crurum dicitur.
Curules ſellæ erant magiſtratus:in quibus ſedentes iura populo dabãt:ſic dictæ qa apud ueteres cõſules & ptores cauſa longiquitatis uel dignitatis p forũ uehebãt curulibus ſellis iſidentes & iura dantes:quæ ſellæ ſolitæ erant deferri i curia.
Curſus uel currus quartæ declinationis & curriculus uel curriculum per diminutionem faciunt.
Curſor aris deponẽs eſt.
Currus uolubilia tempora ſignificat.
Currus a curſu uel curro dicitur:quia rotas habere uidetur:unde & carrum quaſi curtus.
Currucula eſt auicula:quæ alterius filios educat: hæc dicitur linoſa uel cucula eo q cuculus dum eius oua forbeat ſua reliquit quæ curruca tã diu fouet donec extracti pulli eam comedant.
Curtus dicitur quaſi carens toto uel cauda unde curto tas aui tatus.
Curtina reſponſum.
Curtatæ:figuræ dicuntur ſe mel biſue ſic.
Chus filius cham a quo æthiopes geniti ſunt.
Chus hebraica lingua æthiopia.
Chuſi:interpretatur ſilentium.
Cuſpis una pars haſtæ:a ceſpite dicitur.
Cuſpis fœminiñeſt gladius acutus quaſi ſpica:
Cuſo as frequentatiuum a cudo inde componit accuſo & incuſo & excuſo recuſo.
Cuſtos:ſeruator:paſtor:procurator.hic & hæc cuſtos a cuſtodio dis & cuſtodia.
Cutis eſt.quæ in corpore prima eſt:dicta q corpori ſuppoſita inciſionẽ prima patiatur.Cutis enĩ græce inciſio dicitur;eadem & pellis.
Cuticula diminutiuũ qd' antepenultimã producit apud Iuuenalẽ:cũ bibat æſtiuũ cõtracta cuticula ſolẽ:canis cãicula diminutiuũ cuius antepẽultimam ſimiliter produxit Perſius in ſecunda ſatyra.Et qd ego ſiccas iſana canicula meſſes landudum coquit Idem in tertia.Scire erat in uoto dumoſa canicula quãtũ raderet.Martialis quoq; in octauo in craticula produxit antepenultimã. Parua tibi curua craticula ſudet oſella. Acutis componit itercus:uñ intercutaneus uel ſubtercutaneus uel ſubcutaneus.cicatrix unde cicatricare.
Cuia antique.

D A.porrige:dona.uel pro dic. Dabyr oraculum domini qd' erat factũ in media interiore pte tẽpli in quo erat arca dñi:hæc appellabatur ſancta ſanctorum.
Dabyr interpretatur loquela:
Dabriamin quod eſt uerba dierum. id eſt parali pomenon.
Dabæ populi indomiti.
Dacæ gothorũ ſoboles dicti quaſi de gothorum ſtirpe creati.
Dacy populi ſcythiæ a dacia regione.
Dacicus.i.troianus imperator:quia dacos uicit:
Dactylos digitus græce.
Dactyli fructus palmarum dicti q ſimilitudinẽ digitorum imitentur.
Dactylus pes dictus a digito: q a longiori nodo inchoans in duos deſinit breues.Nam manus.op panſa dicitur palma:pendentes digiti dactyli.
Dactylica meta principalia ſunt. Recipiunt tamẽ dactylum ſpondæũ locis omnibus i fine trochẽum.
Dactylum metrum heroicum dicitur eo q maxima heroum hoc eſt uirorum fortium facta canerentur & prælia.
Dactylos genus hærbæ id ẽ pionia a ſimilitudine digitorum dicta.
Dacuſa ciuitas ĩ confinio cappadociæ.& armeniæ haud procul a loco ubi euphrates naſcitur.
Dacuſata:ornata.
Dadan filius rhegma; a quo gens æthiopiæ in occidente.
Dahæ ſcotiæ.
Daphinon:hoc eſt oleum laureum.
Daphnis nomen proprium.
Dagon Idulum fuit in azoto:ubi arca dei capta ẽ.
Dalida ĩterptat paupcula ſitula cõiũx ſaſonis.
Dalmanuta:quod dicitur magedon.
Dalmatia prima prouincia græciæ a dalmatica eiuſdem prouiciæ ciuitate dicta. Adhæret autẽ ab oriente Macedoniæ: a ſeptẽtrione myſiæ: ab occaſu Iſtria terminatur: a meridie uero hadriatico clauditur
Dalmatica ueſtis primũ in dalmacia extitit tunica ſacerdotalis cãdida cũ clauis & purpura.
Dalum minimũ uælũ ad nauis pram defixum.
Dalus:ticio græce.
Damaſcus urbs ſyriæ condita & nominata a damaſco diſpenſatore abrahæ perhibetur.hæc antea in oĩ prouincia ſyriæ tenuit principatum nondũ enĩ florebãt anthiochia laodicia & apamia.
Damaſcus interpretatur ſanguinem bibens: quia ibi abel ſit caim interfectus: abſcondituſq; in ſabulo fluminis.
Damaſcena arbor a damaſco oppido dicit:cuius pomum ſtomacho mederi probatur.cætera noxia perhibentur.
Dama animal dubii generis.
Damæ animalium genus timidum & imbelle.canes nimium fugiens.
Dama uel damula dicta: q de manu fugiat capra agreſtis.genus feræ.capreoli ſimilis chriſtum ſignificat uel ſanctum.
Damen damenis.proprium hiſtorici græci.
Damium ſacrificium:quod in operto fit: & mulieres faciunt bonæ deæ.

Damnare punire animaduertere.
Damnum insolita & nobis nesciētibus diminutio iacturam autem scientes & ultro patimur: detrimētum uero leue damnum fit in parte. Varro tamen de lingua latina detrimentum ꝙuit a detritu ꝙ ea quæ trita minoris precii sunt.
Damon & alphesibœus propria nomina.
Damœtas: proprium.
Dan interpretatur iudiciū aut iudicans: fuit uero filius iacob ex ancilla rachel: de quo rachel dña eius dixit: Iudicauit me dñs & exaudiens dedit mihi filiū. Dehuius generis antechristus est nasciturus.
Dan interptetatur iudicium transiens.
Danai græci a danao rege.
Danatheton gramon figura plana plano pede in geometria.
Daniel interpretatur iudicium dei: quia inter presbyteros iudicium dei exhibuit: seu quia futura prædicebat: hic & desiderioꝝ uir appellatus est quia panem desiderii nō manducauit & uinum concupiscentiæ non bibit.
Danizo δανείζω fœneror græce.
Danus fœnus lucrū græce: qđ rustice darnua seu fœnerator. uel fœnus dr̄ fœneratoꝝ fœneratio
Danubius germaniæ fluuius dr̄ a ui & copia niuiū ꝙbus augef. Iste est: ꝙ in europa plus oībus habet famamē Id est Ister ꝙa per numeras uadit gentes mutatq; nomen & maiores uires acqrit. Oritur aūt germanicis iugis in occidentalibus partibus barbaroꝝ pergens cōtra orientē. lx. fluuios in se recipit septem ostiis in pontum fluit.
Dapes dictæ dās opes. prisc. hæc dapis huius dapis sed nominatiuus non est in usu frequenti.
Dapes regum: epulæ uero priuatorum sunt.
Daphnis: filius mercurii. formosus puer primus pastor.
Daphne arbor græce dicta ꝙ nunq̄ deponat uiriditatē. hanc latini dicunt laurū. græciæ nympha quæ i laurum fabulose dicitur esse mutata.
Dapsilis largus græce: uel qui satis erogat dapes.
Dardanus ex ioue & electra natus a latio in phrygiā pfectus: prius ibi regnauit. post quē filius eius erichthonius: deinde nepos tros: a quo troiani dicti sunt. hic aūt duos habuit filios ilum: qui cōdidit iliū: assaracū: qui capyn genuit: ex quo anchises pater æneæ. ex illo uero natus Laomedon pater priami.
Dardanus proprium & primitiuū: abutitur tamē pro dardano prisc.
Dardanus mons appuliæ.
Dares daretos græce latine daretis & daris facit sicut oia q̄ faciūt in tos, ppriū cuiusdam græci.
Darius rex Persaꝝ græce a fuerus astyagis filius: q̄ destruxit iperiū chaldæoꝝ cū cyro cognato suo
Dasia iterptaf inspiratio: ubi h poni debet tali notatur figura dasia id est flatilis. psylen uero græci dicunt.
Daticius deditius pro filius datus: qui uictus hosti se tradit:
Datiuus casus dictus quia ꝑ eum nos alicui aliqd damus: ut do tibi librum: hic & commēdaticius dicitur: quia per illum cōmendamus: ut commendo tibi hanc rem: uel amicabilis quia per illum amicos salutamus: ut uenerabili patri salutem.
Datim per manus.
Datusa cappadocum lingua Ianuarius mensis.
Daucos hærba foliis feniculi similis.
Dauid interpretatur desiderabilis seu manu fortis uel misericors.
Daunia appulia dr̄ a dauno rege socero diomedis
Dausti: pascinaculi.
Dauus interpretatur deuius uel dans uiam.
De græca coniunctio enim significat.
De non solū toapo significat: sed etiā τοτοπερι memoratiuū. ut de ptibus orationis. accipit etiā pro κατα cata locali in cōpositione: ut deduco. est etiā ītentiuū ut dedo: est priuatiuū ut desū. de quoq; nunc aufert memoratur sæpius auget.
Deambulare: ire.
Deambulatorium: locus ambulandi.
Deambulacra: ubi deambulari potest.
Debellare: depopulari. expugnare.
Debacchatur peragatur.
Debello as actiuū: debellor etiam dicitur.
Debilis dictus ꝙ per bilem factus, sit fragilis: bilis enim humor est afficiens corpus: inde debilitas & debilitare id est debilem facere.
Debbora iterprertaf apis uel loquax. Apis qa fuit ad bellū, pmptissima dimicans aduersus sysarā quo pempto cecinit cāticū: unde loquax dicit.
Debris fons apud garamantas inuicē in die æstuans & frigescens.
Deca græce latine decem.
Decachordum: psalteriū decē chordaruꝝ: qđ hebræorum est propter numerū decalogum legis.
Decachinnare. deridere.
Decas decadis decenarius.
Decalogus: decem præcepta legis. Nam deca decē logos sermo.
Decani dicti: ꝙ decē militibus p̄ferūt uel clericis.
Decalanzare: cantare cum lætitia.
Decalceatum de calce albatum.
Decantatos. i. centum.
Decapolis regio decem ciuitates hns: quæ post uocata est cæsarea.
Decarpit. decrustat: minuit.
Decedere: per mortem exire.
Decē qđ græci deca dicunt numeri a græca etymologia dicti sunt ꝙ ligent & cōiungāt infra iacentes numeros. Nam desmos ligamen est.
Decempeda deriuaf a græco decapoda. fœminini pertica mensuralis.
December dicitur quia dicimus est a primo mense & imbribus ꝙbus abundare solet. December tamen ut uarroni placet a numero dictus est.
Decens: compositus a numero decem. hinc decorus & decibilis.
Decennale: bellum decem annis gestum.
Decentarius: ingeniosus: promptus exercitatus.

Decenter:pulchre.eleganter.
Decerneſ:cēſere.definire.cōſtitueſ.decreui facit.
Decerpere de maiori parum rumpere auellere.
Decertare pugnare.
Decet impersonale uerbum a decus uel decem deriuatur.i.bene apparet.
Decent cum pſona ponit ouidius.Iſta decent humeros geſtamina ueſtros.
Decætero:denuo.deinde iterum.
Decempoys δεκαπους maſculinum græce:latine hæc decempedafaci .
Deciduū quod cito cadit.caducum a decidere.i.de aliquo cadere.
Decii duo fuerunt pater & filius. qui pro ciuibus hoſtibus ſua ſe ſponte dederunt.
Decioſi a deciduo dicuntur mures ob paruitatem corporis:dum naſcuntur.
Decipere fallere: inde decipula deceptio muſcipula laqueus pedica.
Deſciſcere diſſentire uel a propoſito ſeiungi.
Declinare:uitare.deliquere.peccare. obtundere: declinare.incuruare.
Decliuus:inclinatus locus:
Decluere decoriare.
Decolor ſine colore.Inde decolare.i.fuſcare.
Decolor dictus q̄ deſit ei color.
Decor ris maſculinum eſt:& formæ:hoc decus uero ris gloriæ eſt:& hæc indecor deformis.
Dedecor ris corripit penultimā:nā a decus deriuatur. Inuenit etiā ſimplex corripiens penultimā apud antiquos.decoris pro decorus rarum.
Decor formæ pulchritudo a decem uel decet: inde deriuat decorus rarum egregiæ formæ pulcher:inde etiā decoro as.decoratus decoroſus.
Decoro as correpta pēultima a decus.id eſt honorare.
Decoquere.i.ualde coquere.conturbare.
Decoctor.deuorator.prodigus.
De contra uideo uſu dicitur nō ratione
Decrepitus dicitur ſenex q̄ morti ꝓpior ad tenebras uergat:ſicut creſpulum . alii dicunt q̄ iam crepare deſerit.i.loqui.
Decreuit pctm̄ a decerno nis.ſtatuit definiuit. ide decretum:præceptum . conſtitutum . apud donatum in andria Ter. decernere ac de magnis rebus certam proferre ſententiam.Idem in ecyra decreuerim.ſtatuerim & defixerim.
Decretio: diſpoſitio.
Decreta iſtituta ꝓprie papæ ſunt ad diſcernēda aī iterioris dicta: p̄cepta uero regū a p̄cipiendo.
Decudes decuriones.
Deculare.decurtare.
Decumanus limes maximus in agris qui ab oriente per tranſitum dirigitur quia ꝓ eo q̄ formam decimam facit:ſic dicitur: Agerbis diuiſus figuram denarii numeri facit: uel dicitur a decimo fructu id eſt maximo.
Ddecūbere.infirmari.
Decurio:curialis . a curando ciuilia iura:
Decuriōes dicti:q̄ ſint de ordine curiæ uel decā.
Decurio:princes ſuper.x.homines:
Decuria:numerus decem hominum.
Decuriatum quaſi honore curiæ dignum.
Decurta:finita.confecta.a decurſo quod tamen ē neutrum.
Decurtare: detrahere.detrūcare.diminuere adimere.
Decurſare:honorare.
Decus oris neutr̄ ad gloriā ptinet.inde decoro as.
Decuſis.x.aſſes generis maſculini.
Dædalus Cupalami filius genere athenienſis a minerua fabricam prīus didiciſſe fertur:hic labyrinthum in creta ædificauit.Inde dædaleus.
Dædalus la lum.id eſt artificioſus.ingenioſus.
Dedan filius rhegma:a quo gens æthiopiæ in occidente.
Dedecor ris corripit penultimā.Nam a decus deriuatur & ē commune id eſt homo ſine decore.
Dedecet:non decet.
Dedecus:uituperatio:q̄ ſit contra decus.
Dedecorare:id eſt dehoneſtare.
Dedere:tradere.componitur ex de & do das.inde dicitur deditio:quando uicti hoſtibus ſe tradūt ſpontanea traditione.
Dedicare:deo dare conſecrare.deputare.
Dedignari: ſperare.indignari reſpuere.
Dediſcere:quod didicerat perdere.
Dedititii deditione dicti quōdam:dum aduerſū populum romanum ſerui arma ſumpſiſſent cōprehēſi ſtigmatibus affecti ſunt.ex his poſt manumiſſi propter ſupplicioꝝ notas ad dignitatē ciuium romanorum non peruenerunt.
Deducere:diuidere.deportare: tenuādo ꝓducē.
Deduco:de amico producendo. diduco uero detraho.
Deductum:gracile.ſubtile:deportatum:
Deductiua uel pronomina dicunt.quæ ab aliis deducta ſunt.ut quiſpiam.
Defamare:detrahere.conuiciari.
Defæcare:decolare a fæce purgare: inde defæcatum id eſt ſine fæce uel ſordibus purum.
Defeciſcor:id eſt deficio:uincor.
Defectus.tenuis.pallidus.
Defectus quartæ declinatiōis.ſolis & Lunæ uarii labores:ſolis cum inter nos & ipſum luna obiicitur:quod nunq̄ fit niſi finita luna. Lunæ uero defectus cum inter ſolem & ipſam umbra terræ obiicitur.
Defendere:protegere: inde defenſor . patronus. auctor.
Defenſor es a romanis pontificibus conſtituti ſūt epiſcoporum adiutores:quibus honores itēr cle ricos ſicut & regionariis concedimus.
Defeſſus:laſſatus.fatigatus.a defeciſcor deriuat.
Deficere:ceſſare.inde defeciſcere defatigari.
Deficit oquādo pro relinquo uel deſiſto ponit actiuū ē:quādo ꝓ defeciſcor uel uincor neutrū
Definitio.pax.fœdus.cōditiōes.leges cōuētio.Definitio ē rei alicuius æqua cōprehēſio ex genē & differentiis.ꝓprie.ut hō eſt aīal rōnale mortale:

DE DIVISIONE DIFFINITIONVM EX MARII VICTORINI LIBRO ADBREVIATA.

Definito philosophorum est:quæ in rebus explicandis uel exprimendis explicat qd ipsa res sit & qualis sit & quēadmodū membris suis cōstare debeat.Est enī oratio breuis rei uniuscuiusq; naturam a cōmuniōe diuisam ꝓpria significatione concludens.Huius diuisiones in partes qnde cim hñtur.Prima species definitiōis ē usias id ē substātialis:quæ proprie & uere dr definitio:ut est,hō est animal rationale mortale.sensus: disciplinæq; capax:hæc enī difinitio ꝑ spēs & differētias descendēs uenit ad ꝓpriū & designat plēissime qd' sit hō. Secūda species est:q̄ græce neomatice dicit.latine notio nuncupat.quā notionem cōmuni non proprio noie possumus appellare.hæc isto modo semp efficit:homo est rationali cōceptione & exercitio ꝑfectus animalibus cūctis.Nō enī dixit qd est homo sed qa agat:q̄si quodā signo i notitiā deuorato.In ista enī & ī reliquis notitia rei ꝓfertur nō substantia.Illa uero quæ substātialis est difinitionum obtinet principatū. Tertia quæ græce ποιοτνό:latine qualitatiua dicit:quia exqualitate nomē accepit ꝓ eo q; quale sit id qd' fit:euidenter ostendit ut illud hō est:qui igenio ualet artibus pollet & cognitione rerū:aut qd' agere debet eligit:aut animaduersione quod iutile sit contemnit.his enī qualitatibus exꝑssus ac definitus est hō. Quinta quæ græce hygraphice;latine descriptio nominatur;quæ adhibita circuitione dictorum factorumq; declarat. Quærit enī quid auarus:quid crudelis:quid luxuriosus sit;& uniuersi luxuriosi auari ctudelis natura discribit;ut si luxuriosum uolumus difinire dicamus:luxuriosus est uictus non necessarios sed sumptuosos & onerosos appetens in deliciis affluens in libidine ꝓmptus:hæc & talia pro descriptione definiunt luxuriosum. Quinta quæ græce επιρρημα.latine aduerbiū dicit:hæc uocem illam de cuius re quærit:alio imo ac singulari sermone designat: ut conticescere est tacere uel cū terminum dicimus finem. Sexta quā græci λαꝯαστιν nos per defferentiā dicimus.Scriptores uero artium de eodem & de altero nominānt: ut cū quæritur quid interſit iter regem & tyrānum:adiecta differentia:quid uterq; sit difinit.id est rex est modestus & temperans:tyrannus uero impius & immitis. Septima quā græci μετα φορα:latini ꝓ translationē dicunt:ut illud littus est quo fluctus elidit:hoc uarie tractari pōt mō ut moueat modo ut designet mō ut uituperet,aut laudet: ut moueat:nobilitas est uirtutis modo& apud posteros apex est corporis.ut laudet:adolescētia est flox ætatis:ut uituperet.Diuitiæ sunt breuis uitæ lōgum uiaticū. Octaua quā græci ꝯεριτηκη:latini ꝓ priuantiā cōtrarii eius qd' difinit dicunt.ut bonū est.qd' malū nō est; iustum est: quod iniustum nō est:& his similia.hoc aūt genere uti debemus cū cōtrariū notū est. Nona q̄ græce εικόστό:latine per quandā imaginationem dicitur:ut æneas est ueneris & anchisæ filius:hæc semp in idiuiduis uersat:quæ greci atomos appellant. Decima αποριa:latini ꝓ indigentiam pleni ex eodem genere dicūt: ut si q̄ratur:quid sit animal:respōdeat homo;rem enī quæsitā per prædictum declarauit exemplū. Vndecima quā græci κατα λογον::latini iuxta rōnem dicunt.idem ꝓ indigentiam pleni ex eodē genere dicūt:ut si quærat:quid sit thesis:respōdeat:quis eris:de est:ut arsis.Duodecima επιπροσιτο:latini ꝓ laudem dicunt;ut Tullius ꝓ cluentio.lex est mens & animus & consilium & sententia ciuitatis. Tertiadecima quā græci κ̄ρο ϛινόν:latini ad aliquid uocāt:ut pater est;cui est filius:& dñs;cui est seruus. Quartadecima dicitur generalis:ut Cicero in rethoricis.genus est quod plures amplectitur partes. Quintadecima κατα λογον τινα μερος.latini secundum rei rationem uocāt:ut dies est sol super terras.Nox est sol sub terris.

Definituus status est cum id quod obiicitur nō hoc esse contenditur.Sed quid illud sit debitis diffinitionibus approbatur.

Defit deest:non est:minus est determinat.

Defitetur:negat.abnuit.dissoluitur euanescit.

Deflauit:defluxit:elanguit cessit:

Deflare:respuere.deiicere.irridere.

Deflagrare:exardere.furorē deponere.

Deflectere:declinare deuertere.

Deflere plorare.euacuare.

Deformis ad corpus:cui forma deest.turpe autē ad crimen uel ad animus refertur

Deformis cui deest forma.Informis uero ultra formam.

Deformicata arbor defectis astulis.

Defodio dis actiuum.

Defossus transfixus.

Defragrare diuulgare.

Defraudare fraudem facere.

Defresum:detritum.unde adhuc faba fresa dicit quæ obtrita frangitur.

Defrudare:defraudare minuere quo frui debuit

Defrudo a fraudo cumponitur au in u mutata sicut claudo includo.

Defrutum: uinum passum & coctum dicitur qd' coquendo defraudatur.

Defungi:finire.significat liberare.

Defunctorie:transitorie.leuiter.

Defunctorium est quicquid ita dicit:uel fit ut ad finem alicuius rei spectet.

Defunctus.consumptus.priuatus spiritu:id est q compleuit uitæ officia:quia defungi est ab officio cessare.

Degener qui de genere nobili nascitur & inhoneste uiuit.

Degener commune ē id est ignobilis impari generi suo generi dissimilis.

Degenerare de suo genere exire peccando malis moribus

Dexis ΔΗΞΙΣ morsus græce.
Dego gis gi:componitur ex de & ago id est uiuo consisto demoror.neutrum est.
Degraphides cælatura.
Degri ægri.
Degulator dictus:q gulæ sit deditus.
Deicida est:qui deum occidit: sicut homicida q hominem.
Deierare deos iurare:pro deiurare & male iurare
Deificium:diuinum.
Dechine & dein deinde & deinceps aduerbia sunt temporis uel ordinis. sed dehinc ꝓprie de ꝑsenti tẽpore:uel ordine accipit: ut post hæc ex hoc deinde quolibet alio uel longinquo:ut postmodũ dein cõiter aut de futuro .Deinceps autẽ ab hodie inantea uel denuo uel alia uice: quia hoc fecisti:unde etiam numeri esse uidetur.
Deimitio.denuo.
Deintegro:itez rursum.
Deimprouiso subito.
Dehiscere os aperire:rimis interpatere.
Dehiscẽs:apertum hiatu.diffusum.ualde hiscẽs.
Deiurat satis iurat.uerum iurat.
Deiurium:iusiurandum.
Delapidare.euertere.cõsumere.erogare.uastare.
Delanguere:deflagrare.extingui.
Delargior commune antiquitus:ualde uel in diuersas partes distribuere.
Delator:accusator eo ꝙ detegat qd' latebat aut facultates prodat alienas.
Delecta de multis electa:a deligo gis.
Delectat:placet,cordi est impersonale uerbum.
Delector aris deponens:id est iocundari.gaudere placere.
Delere:diluere.destruere.extinguere.
Deleth littera quarta hebraica.D. interpretatur tabularum.
Delirus mente defectus.propter ætatẽ ἀπὸ τοῦ λῆργειν:uel qd' recto ordine q̃si a lira aberret
Delirat errat.
Delirat:uanum significat.
Delphica una de decem sybillis in tẽplo delphici apollinis genita :quæ ante troiana bella uatici nata est:cuius uersus homerus operi suo iseruit.
Delphica:ciuitas apollinis.
Delphos:locus ubi collebat apollo.
Delphines fratres fuerunt nobilissimi sub quo rũ titulo columnæ erectæ erant.
Delphines lupi:q ex alia parte sunt delphini.
Delphines belluæ mariæ dictæ græce eo ꝙ uoces hoium sequant:uel ꝙ ad symphoniã gradati cõ uenant:qñ præludũt in fluctibus p̃cipiti saltu: tempestatẽ significant.hi ꝓprie simones dicunt
Delphin delphinos græce:latine delphinis dicit tamen latine delphinus delphini.
Delia:diana a delo insula in qua nata est.
Delibare:degustare:tenue aliquid facere.
Delibatio:immolatio.parua gustatio:refloratio.
Delibor:immolor.
Delibare,sacrificare a libo tractum:unde sacrificabant.
Delibuit:unxit.ide delibitus: pfusus bene unctus
Deliberare.præmeditari.cogitare.retractare.
Deliberatũ:statutum.decretum.
Deliberatiuũ genus dicitur eo ꝙ de unaquaq; re qd aut debeat aut nõ debeat.in eo deliberatur.
Delicatus dicitur ꝙ deliciis pastus uiuat in epulis & in nitore corporis.
Deliciæ dictæ ꝙ his delectentur homines.
Delicior aris deponens.
Delicius:puer in deliciis matris nutritus.
Delictum:peccatum.a delinquo quasi derelictũ: quia derelinquit officium suum qui peccat.
Delictum est quando mandatum dei non impletur:peccatum quando fit prohibitum: sed indifferenter ponitur.Delictum dicitur quasi derelictum.& fit in cogitatione:peccatum uero in operatione.
Delicuit:in liquorem uersus est.
Deligit:probat,elicit
Delidit:ruit.
Deligare:deferre.quod & delicare dicebant pro commercio litterarũ.
Delimat:acuit.accendit.polit:stimulat.
Delinire:placare.
Delinquere.grauiter peccare, eo ꝙ relinquat dei mandatum.
Deliquia:loca depressa:ubi apropinquãtibus gallis,sacra q̃dã loca occulta romani defoderunt.
Deliquium:defectus.defectio.
Deliquio:obliuio.
Delirare:decipere.apud se nõ esse.aliena loqui
Deliteo tes tui:qd' est latere.inde delitescens.
Delius:uates apollo.interpretatur declaratio.ide delia diana.
Delos insula in medio cycladũ sita:dicta fertur ꝙ post diluuiũ:qd' ogygii tẽporibus notat' fuisse: prima apparuisset.Nam delõ ΔΗΛΟΝ græci manifestũ dicũt Ipsa,dr & ortygia:In hac ĩsula Latona orta est uel enixa est apollinem & dianã.Delos dr ciuitas uel insula.
Delta littera apud græcos quarta: q̃ apud nos c̃ d & significat quattuor in numeris.
Delteron:signum triangulum.
Delubra ueteres dicebant templa fontes habẽtia qbus ante ingressum diluebantur.inde delubra a diluendo dicta.Ipsa sunt nũc ædes cũ sacris fontibus.in qbus fide & aqua regeneramur. Delubra a lubro id est rasili ligno uel diluendis rectis:qa sub uno tecto multa sacella erant.
Delubricatum:delaceratum.
Delumbis:sine lumbo id est uirtute:hic & hæc delumbis & hoc delumbe.
Deludere:decipere,illicere.
Deluere:purgare,uel abluere.diluere uero permiscere.inde diluuium.
Demas dis.uinculum.
De magis uæhementer.
Demere:detrahere .minuere.
Demensum.incisũ sectũ defectũ uel mẽsuratũ.

Demẽs dictus ꝙ diminutionem mentis habeat: eſt aũt tpalis: amens uero perpetuus.
Demeria græce cerealia. Demerius ergo cerealis.
Demetere: incidere.
Demetrius interpretatur nimium perſequens.
Demetir: deſecare.
Demetrios bithynienſiũ lĩgua ſeptember menſis.
Demittere: deorſum mittere.
Demolir: diſſipari.
Demolior ris commune antiquitus.
Dæmones a græcis dictos aiunt: id eſt peritos & rerum ſcios.
Dæmon græce dicitur ualde ſciens per æ ſcribitur
Demonſtrare: oſtendere explanare.
Demonſtratiua pronomina dicta eo ꝙ habeant demonſtrationis ſignificationem: ut hic: ego tu ille ſemper demonſtrãt. ille & ipſe iterdum demõſtratiua. Interdum etiam relatiua.
Demonſtratiuũ cauſæ genus dicit ꝙ unamquaq; rem laudando aut uituperãdo demonſtrat.
De more: ex conſuetudine.
Demorari: tardare.
Demortuus: qui ante terminum ſui officii: aut conſulatus moritur.
Demo mis pſi ptum interpoſita p cauſa euphoniæ ſicut pmo mis pmpſi promptum.
Dempſit: deduxit. diminuit.
Demulcere: oblectare: leuigare.
Dæmulus eiuſdem artis æmulator.
Demũ: poſtmodũ. nouiſſime. iteꝝ: maxime uere.
Demuſſo: dubito: diſſimulo.
Demutilare aliquid integrum detruncare.
Denarius dictus qa pro .x. nummis imputabatur:
Denarius hẽt ſiliquas decem & octo.
Denymphales feriæ erant apud paganos ob honorem nymphaꝝ: aquã nõ licebat inducere agris.
Deniq;: poſtmodũ. poſtremo. nouiſſime.
Deniq; componitur ex denuo & quæ.
Denſus ſa. ſum: ſpiſſus.
Denſare. ſpiſſare. urgere: uelare. artare.
Denſeo es & denſo as eiuſdem ſignificationis.
Dens dentis maſculinum eſt: inde dentulus & dentatus. cõponit edẽtulus. bidẽs bidental tridens.
Dentale pars prima aratri: in qua uomer inducitur quaſi dens.
Dentales aures aratri: quibus latior ſulcus reddit:
Dentes ſignificãt uerba maledica uel principes peccatoꝝ: quoꝝ auctoritate quiſq; de ſocietate recte uiuentium præcidit: & quaſi incorporatur male uiuentibus. His contrarii ſũt dẽtes eccleſiæ: quorum auctoritate in corpus chriſti tranſferuntur: quiq; ab errore gentilium.
Dentes dñr quaſi cibos ciuidentes: uel a græco odõtes. i. edentes: horum primi dñr pcíſores: ſequentes canini quos collomellos uulgo dicunt: ultimi molares dicuntur. In uiris plures. in fœminis pauciores dicuntur.
Denticare: dentes imprimere. uel mouere.
Dentrix. genus piſcis pro multitudine & grandita te dentium dictus.
Dentrices lapis eſt arboreus id eſt ſuccinum. Nam dentros græce arbor.
Denuo: iterum. rurſum.
Denunciare: omnibus notum facere.
Denus nomẽ pecuniæ: unde nummus denarius dicitur.
Deoda id eſt diuina.
Dehoneſtare conuiciari. contaminare.
Deogratias interiectio computatur ſicut proh dolor proh nefas &c.
Deorſum: deſurſum. id eſt. deſubter.
Depactus: defixus: qui aliqd cõuenit a depaciſcor
Depalata: manifeſta.
Depannare. dilaniare. de panno rapere.
Depaſcit: conſumit deuorat.
Depaſco & depaſcor paſſiuum accuſatiuo iungit: ut miſeros depaſcitur artus.
Depaciſcor a paciſcor compõitur. Nam corripitur pacem conuenio.
Depectio: pacis confœderatio.
Depeculari cõe antiquitus: deuaſtare: inde depeculatus tatum: pecora deprædatus. furatus.
Depeculatus eſt qui prædas exegit. uaſtauit.
Depeculatio: de publico deprædatio.
Depegiſſe: deflexiſſe a pangendo dictũ uelut trãſlegiſſe a paciſcendo.
Deperco a parco componitur a in e mutata.
Depelliculari decipere a pelliciendo dictum.
Dependere: reddere. pro alio ſatisfacere. ſoluere.
Depiaſma factura uel ars.
Depilare. deuaſtare. extirpare.
Depilor te illam rem.
Deperire: turpi amore.
Deligere: perire.
Depygis denaticata. ſine natibus. Nam pyga extrema pars corporis.
Deplexit: tranſuexit.
Deplet: euacuat.
Deponere. commendare ſoluere dimittere. de ſublimi deprimere.
Deponẽtia uerba dicunt: qa deponũt futuri tẽporis pticipiũ: qd' ĩ dus deſinit a ſignificatiõe paſſiua: ut gloriãdus. uꝝ p antifraſi qa nunq; ponũt r.
Deponẽs uerbũ dicit: qd' cũ ſimilẽ habeat poſitionem cõibus: tñ deponẽs dr quaſi ſimplex & abſoluta q̃ p ſe põit nõ egẽs alterius cõpoſitiõe: uel ꝙ depõat una ſignificationẽ: & alterã p ſe teneat.
Depopulari: uaſtare.
Depollat: diſpoliat. detrahit: ſed proprie ad purũ redigit.
Deportare: de loco ad locum portare. ſpatiari.
Deportatio eſt cum libertas & ciuitas amittitur & quis exulat.
Depoſcere: petere. deprecari.
Depoſitum pignus ad tempus commẽdatum.
Deprauare: praue facere. uel de pollicitatione recedere.
Deprecatio eſt cum & peccaſſe & conſulte peccaſſe ſe reus confitetur: & tamen ut ignoſcatur poſtulat.

Deprecari:mala precando depellere:
Deprecari:ualde preces effundere.
Deprædari:prædas facere. diſſipare.
Deprædator:prædo.graſſator.
Depreciatus dictus quod non ſit aliquo precio dignus.
Depreciari:de p̄cio auferre.deprimere. uilificare.
Deprehendere:pfecte cognoſcere.ualde tenere.
Deprimere:humiliari.tribulari.
Depromere.proferre:cantare.
Deptus ſecutus.
Depultus:pro depulſus dicitur.
Depudaſcens impudens.pudorem deperdens.
Derectum in rectum uadens;directum uero inlatere rectum.
Derepente:ſubito.
Deridere: ſubſannare.de aliquo riſum mouere.
Derigo q̄ orta ſunt. dirigo cum aliquid oſtendo.
Deriuare deducere. deriuo trahere.de uia errare.
Deriuare:de riuo ducere.diuidere.,pducere.
Deriuatio fit principaliter tribus modis:litteratura & ſenſu.ut ab aureo aureus:littera & non ſenſu ut a fero fere.Sēſu & non littera: ut ab uno ſemel Ité deriuatio littera & nō ſēſu fit ſex modis:trāſformatione ut a pois ποδός pes.abiectione ideſt dimminutione:ut ab honore honor:adiectiōe: ut a terra terrenus:formatione uel cōpoſitione: ut a furca furcifer:mutatiōe ut doctus us in or fit doctor.Significatione ut a formido uerbū formido monē. Item ad deriuationem cognoſcendā cum duæ partes ſibi comparanť:quæ a qua deriuetur Sciēdum q; pars quæ in numero ſyllabarum creſcit ipſa deriuet. Quæ regula maxime cōſiderat in genitiuo nominis & in ſecunda pſona uerbi actiuæ declinationis:ut facilis a facio cis a iuſtus iuſtitia.Si autem pares fuerint genitiuus & ſecunda perſona uerbi: tūc requirēdus ē intellectus rerum ſecundum quæ prius alteꝝ altero fuerit:ut a fumus fumo as:deuticio Iſtud perutile ē ſcire.qđ ſi nominibus uerba adhærentia conſonantem nominis ſeruat & nō ſuperenť a ſyllabis genitiui niſi a nominibus quitæ declinatiōis.ueniant primæ q; ſint cōiugatiōis ſine dubio magis uerba a nominibus deriuantur: ut a ſpuma ſpumo as & a mora moror aris:a liber ri libero liberas:miſer ri miſeror ſeraris.a uigil.uigilo as.ab æſtus æſtuo as.a luxuries luxurio as.formido āt.caligo:ppago palpo & indago quæ una uoce nomina ſunt & uerba magis nomina a uerbis deriuantur: quia genitiuus eorum uerba ſuperat: Illa etiam uerba a nominibus traducūtur quæ eis adhærentia deſinunt in co to lo uel lor uel cinor uel cito uel go: ut a faber frabrico as. a debilis debilito as. a pulus pulo. a gratis uel grates gratulor:a latro latrocinor. a febris febricito. a lites litigo primæ coniugationis. Si quod autem uerbum nomini appoſitum eſt cōſonante præcedente non primæ cōiugatiōis illud non ex nomine deductum: ſed nominis uideť eē principium:ut a ſcribo bis ſcriba. Ab aduenio ad uena & ſimilia. Ex ſupradictis igiť colligi poſſūt ſi primæ coniugationis ſunt uerba nominibus adhærentia tunc multa & innumerabilia uerba a nominibus traduntur:pauca uero nomina a uerbis. Si uero ſecundæ tertiæ uel quartæ ſint coniugationis: plurima nomina a uerbis: uerba uero a nominibus pauca traducta. Nā a flos floris floreo es deriuatur a ſuperbus ſuperbio bis.& his ſimilia. pauca tamen. Quod ſi tertiæ ſint coniugationis. nomina interminabilia a uerbis ſuenies deriuata uerba uero a nominibus pene nulla. Deriuatiōes uero uel compoſitiones dñr cum ex una dictione alia quælibet formatur uel traduciť uelut ab hebraicis a græcis ſæpe:a barbaris qñq;. a noſtris uero q̄ ſæpiſſime. qđ fit aut ex cauſa:ut rex a recte regendo:aut origine.ut homo ab humo: aut a cōtrariis ut lucus a luce.mons a mouēdo aut denominatione:ut a prudentia prudens: aut ex locis q buſlibet uel rebus:ut a thebis thebanus:a monte mōtanus.a ſilua ſiluanus:a luce antelucanus. Deducitur etiam.interdum per imutationum a proprietate ſonoꝝ:quod factitium dicitur:ut tyntinabulum:turtur.Nam licet nomina ad placitum inuēta dicantur.tñ put placuit. qui inuenit earū dem dictionū originē alicunde traxit.Non enim ſicut latinus hoiem ab humo: ſic græcus antropō ſed quia ſurſum conuerſus ſit dixit.Paucæ igitur iueniūtur partes. quaꝝ ſi pquiſieris etymologiā aut aptā aut paulo latentē iuenire nō poſſis.Mutāt aūt iterdū litterā & ſenſū:ut ab humo hūaus Interdum uero lr̄am & nō ſenſum:ut labo bas labor eris oleum & oliuum: qñq; ſenſum & non litteram.ut a gramma grammatica: aliq̄n uero nec ſenſum nec lr̄am niſi forſitā declinationem ſicut in quibuſdā græcis ad latinā regulā tranſlatis: ut parer in noſtro eadē eſt uox idēq; ſignificat apud græcos atq; latinos.Quæ itaq; a barbaris hebraicis uel græcis fiunt:non leuiter quam hēant originē dinoſcuntur ut numidia ab icertis ſedibus lingua barbarorum eiuſdem dicta.Mare quoq; amarāꝝ quod hebraice ſonat amarum:deus uero græce dicitur theos unde dicitur.Quæ uero a noſtris producuntur:a quibus fiant per etymologiam uerbi ſatis patet.In quibuſdam uero perſæpe latet:ut q; a luceo lucerna dicatur quis nouit?Nō uero q; ab eodem luceo luſcus dicaſ:leuiter nouit:niſi quia gentiles ibi ſacrificantes funalia ponebāt: uel qđ minime liceat uel cætera ſimilia nobiſq; occulta.
Derogare:detrahere. uituperare.
Deror:ſeptimus annus remiſſionis.
Deſcendere:deſurſum uiſum uenire.
Deſcio minus ſapio deſciui facit præteritum inde deſciſco id eſt deſipio.
Deſciuit:ſeparauit.aperuit.deſeruit.
Deſcribere:exprimere.formare tractare:
Deſcriptio eſt proprietatibus quædam informatio rei tanquam coloribus quibuſdam depictio: ut omia ſimul ipſi rei æquētur niſi ex genere & differentiis fiat.
Deſæuit:pedem retraxit: ab iracundia lenitus: eſt ualde ſæuit.uel quieuit.

Desecari:occidi.
Deserere:derelinquere.
Desertus:desolatus,egens auxiliis.
Deserũt:derelictũ dictũ q̃ ñ seriẽ:& iõ desertũ ẽ
Desertores dñr eo q̃ derelictis militaribus officiis euacuatur.
Deses desidis id est desidiosus : cessãs ab inchoato ꝓposito,piger:inde desidia quæ a sedendo dicit
Desidere:deorsum abire.
Desiderare:auide petere,uel amare.
Desiderium ẽ rei absentiũ & nondũ adeptæ.Cõ cupiscentia utrorũq; amor auiditas.
Desiduus:diuturnus.
Desidescere:negligenter agere.
Desidia: ignauia,pigritia corporis a ualde sedẽdo dicta.
Desino nis desiui:cessare significat refluere,pedẽ retrahere.
Desilire:descendere.
Desios perinthios lingua nouember mensis.
Despere:de sapientia exire,delirare:uñ desipisco
Desirum:prosperum bonum.
Desituata:delinita forma.
Desitescere:contemnere.
Deesis græce deprecationes.
Desmo δεσμω græce cõiũgere uel ligare uñ decẽ
Desnas denas.
Desolare:solum relinquere.
Desolatus:de solo eiectus:inops. deiectus.
Desor:dissimilis forte.
Desperatio dicit q̃ desit sibi spes ꝓgrediẽdi:quia qsq; pctm̃ amat:futuram gloriam nõ sperat.
Despicere:contemnere,uel deorsum aspicere.
Despectare:frequenter aspicere.sine spe fieri.
Despicor cõe antiquitus inde despicabilis.
Despina δεσποινα græce dominatrix.
Despotes dominatores græce δεσποτης δεσποω dominor græce.
Despondere:ualde promittere.
Despuere:reiicere.
Desponctores:debitoꝝ expositores.
Desta:degustata.
Detestare:ualde stare.
Desto as destiti,quod est cessare.
Destinare:inceptare:designare,deputare.
Destituere deserere.
Destinæ:furcæ.
Destrictus:iratus:seuerus,potens.
Desudare:elaborare,deponere sudorem.
Desueta:non assueta,de usu tracta.
Desultores dicunt q̃ olim prout quisq; ad finem cursus uenerat:desiliebat & currebat.
Detego gis detexi detectus:apertus,publicatus.
Deterior a bono detractior a malo peior,hic malus ille peior.inde deterioro as aui.
Deterior & deterrimus a deter.nã antiq a deter sicut a sub subter.alii a detero uerbo id ẽ deprimo
Detestor cõe antiquitus:id est execro,maledico.
Detestabilis:extra testimonium.
Detractare:derogare,dedignari.renuere.
Detractatio:alioꝝ bene gesta in malũ mutare,uel minuere.
Detractor:qui detrahit.
Detrahere:lædere cauillare.
Detrimentum:damnum,iactura.
Detrudere:excludere,propellere.
Detrusus:inclusus,expulsus.
Deuaricare:prouehere:dissimilem reddere.
Deucalion filius promethei frater pyrrhæ uel maritus:duo.q ĩ diluuio a pagãis remansisse dicũt.
Deuerticula:semitæ peruersæ a deuertendo:deflexio deuia in alteram uiam uel dies uertentes.
Deueho is deuexi deuexũ.id est declinatũ ꝓnũ.
Deuia:loca secreta,quasi sine uia.
Deuns deũcis q & bes dicit dictus q̃ de asseuncia.minuit id ẽ undecĩ ad.i.quiq; sic scribit fff.555.
Deuoco accuso.desuper uoco.deduco.
Deuorare:consumere dissipare.
Deuoueo es deuoui deuotum:debitũ destinatum
Deuouere:destinare:maledicere.ide frequẽtatiuũ deuotare;per furorẽ maledicere exprobare.
Deuotio:timor & obseruatio.
Deus siue dominus dicitur : uel q̃ timeatur a cunctis uel q̃ dominetur omnibus.
Deus & diuus ita distinguitur: deus semper est,diuus uero fit.
Deus hebraice:latine dicit timor: q̃ ab omnibus timeatur:græce theos : qa theoro θεωρω dicit ui deo:q̃ cũcta uideat:theo θεω quoq; dicit curro. qa cũcta percurrat:ũde deus dicimus protheos.
Deuteroganiæ secundæ nuptiæ : gamos γαμος enim nuptiæ interpretatur.
Deuteronomion græce interpretat secunda lex id ẽ repetitio & euangelicæ legis ꝑfiguratio quæ sic ea habet quæ priora sũt:ut tamẽ noua sint omnia quæ in eo replicantur.
Deuterosis græce nouitas.deuteres renouationes.
Deuulgare:publicare.propalare.
Dexia.δεξια græce dextera.
Dextranx nel decunx dictus qa decem unciis stet uel constet:quiq; scribitur.555.
Dexter : propitius, proper.fauens:facitq; dextera dexterum.
Dexrera manus dicitur a dando uel quasi dans extra:Ipsa enĩ pignus pacis datur:ipsa fidei & salutis testis adhibetur.
Dextera a dexia græco deriuatur.
Dextra significat fauorẽ & propitiationem. Aug.
Dexter dexteri & dextri: uñ & a gtõ fœminiñ deriuat dextra & dextera :sicut liber liberi libera.
Dextri dicuntur passus mẽsurandi apud quosdã.
Dextralia:brachialia.genus ornamenti commune uiris & fœminis: ante manichas portantur iungũt uno clauo.
Dextrariola:armillæ.
Di dis eandem significationẽ habent.& sunt separatiuæ:ut diuido distraho : qd' dia apud græcos facit.Sciendũ tñ q̃ dis tũc ꝓponit: quãdo seqt c.f. p.f.t.uel.i.consonãs: ut discũbo differo disputo. dissẽtio.distraho disiũgo. Aliis uero qbuscũq; cõ

ſonãtibus di præponit. ut diduco. dimitto. & di gero. diluo: & ubiq; di producit: excipit dirimo & diſertus.
Dia generoſa. dio διο græce duo.
Dia per uel propter.
Diabetes paſſio ſimilis hydropi.
Diabolus hebraice dicit deorſum ruens.
Diabolus criminator.
Diacaſon frequẽter ſurgẽtes & ſedẽtes ĩ poplite.
Diacodion dicta q̃ ex codia id eſt papauer fiat.
Diacon græce: miniſter id eſt diaconus.
Diaconium græce miniſterium.
Diathece διαθηκη teſtamenta.
Diadema uitta capitis regis: ſpecialiter eſt geſtamẽ regii capitis.
Diadema ornamentũ capitis matronarũ: quod retro aſtringit: & ex inde dr̃ græce q̃ pliget: fit aũt ex auro & gẽmis conteſtũ: & circũactis extremitatibus retro aſtringitur.
Diaphne ueſicæ paſſio ex urinæ frequẽti dimiſſione: nihil enĩ tenet.
Diaphonia organum dicitur.
Diaphonia uoces diſcrepantes.
Diaphoros græce differens.
Diaphoreſis per quam fit differentia.
Diaphoreticum id eſt cardiacum.
Diagonum linea ducta ab angulo ĩ angulum ſic.
Diagnoſticon græce cognoſcentium.
Dialabis cõſtitutum imperatorum ſiue diathete.
Dialectica eſt diſciplina ad diſcernẽdas rerum cauſas. intellectum mentis acuens. ueraq; a falſis diſtinguens: dicta q̃ in ea de dictis diſputetur. nam διαλεξις græce dictio dicitur.
Dialyton uel aſyntheton .i. ſolutũ eſt figura quæ ſine coniunctionibus effertur: ut uenimus uidimus placuit.
Dialogus duorum diſputatio uel plurium. Nam dia duo: logos ſermo græce interpr̃at diſputatio
Dialogus capitulidictio delectabilis.
Diamaron a ſucco myrrhæ dicit: ex quo conficit
Diameros perſona comica mitrata.
Diameros p̃ſona de diebus biduum.
Diametros generis fœminini.
Diametrus circuli recta linea p̃ centũ dicta in duas æquales p̃tes circulum diuidens ſic.
Dia localis p̃poſitio per ſignificat: ut διαρενω diareno græce id eſt prũpo uel duo uel de uel trans uel iter ut diarenas διαρενασ interrũpis
Diactoros: internuncius.
Diacorema: intercapedo.
Diaſtema: interuallum.
Diaconizo: tranſ ueho.
Dia græca p̃poſitio p̃ caſuali accipit: ut eſt ꝓpter.
Dianoeas id eſt ſententiæ.
Diapaſon muſicæ artis ſymphõia: conſtat ex qnq; tonis & duobus ſemitonis id eſt de diapẽte & diateſſeron. dicit uero diapaſon de octo: quia octo uoces habet.
Diapaſon interpretat de octo ꝰ quia omnes habet uoces: uel qa cithara antiqua octo habet chordas
Diapente ſymphonia eſt quæ cõſtat ex tribus tonis & ſemitono: habet aũt quinq; ſonos inde & dicit
Diaploſiono id eſt dupla ꝓportio.
Diaphonia id eſt diſſonantia.
Diaporeſis id eſt addubitatio: ut quo me uertam neſcio.
Diapſalma ſcd̃m quoſdã hebraice intepretat fiat græce uero ſignificat interuallũ pſallendi id eſt diſiunctio uocũ: ubi quædã requies diſtinctæ cõtinuationis oſtenditur.
Diapſalma in hæbreo ſella hoc eſt ſemp & iugiter, Item & diapſalma: quod eſt pauſatio.
Diapſalma ſignificat interuallũ: ut tamen pſalma ſit quod pſallit: & ſignificat qd̃ illa qbus interponitur ſunt ſempiterna. Diapſalma: conuerſio ſenſuum. uel perſonarum.
Diaquili dii inferi. Aqlos enĩ nigros dicebãt antiq.
Diarium cibus unius diei.
Diameron biduum.
Diaſchizo διαχιζω græce diuido.
Diarrhoea διαρροια lyenteria.
Diarrhoea iugis uentris curſus quotidianus.
Diaſirmos figura ea quæ magna ſũt uerbis minuit aut minime extollit.
Diaſirmos eleuatio uel impreſſio: cum quæ ab aduerſariis dicuntur diſſoluimus.
Diaſpermaton dictũ: qa ex fœminibus componit.
Diaſtaſis græce diſſenſio animæ uel ſeditio.
Diaſtema interuallum uocis ſpatium ex duobus uel pluribus ſonis mutuatũ: uel certe tractus pronunciationis.
Diaſtole id eſt diſtinctio dextera pars circuli: quæ ſuppoſita uerſui contraria ſeparat.
Diaſtole græce latine interdictum. eſt aũt nota ad pedem litteræ poſita: quæ male cõiuncta ſeparat ne puer legens erret.
Diaſtolen græci dicunt diſcretionem.
Diateſſeron ſymphonia conſtat de duobus tonis & ſemitono. habet uero quattuor ſonos: unde dicit diateſſeron id eſt de quattuor ſonis.
Diatypoſis eſt deſcriptio: cum rebus pſoniſq; ſubiectis formaſq; & habitus attribuimus.
Diatypoſis græce expoſitio.
Diati græce ꝓpter quid. Dioti relatiue cauſatiue qm̃. priſc.
Diatome id eſt media ſectio.
Diatoniũ tertium genus muſicæ durum.
Diatrihæ: diſſenſiones uel diſputationes ſiue locus conflictus: ubi diſcunt diſcipuli.
Diatritum id eſt abſtinentia tridui ad cognitionẽ febrium.
Dibulatio deſignatio.
Dico as caui penultima breui ad dicationẽ diis dona confero: deo cõſecro. Dico uero dicis penultima ꝓducta id eſt loquor.
Dicax: loquax: urbanus q̃ uerbis bene loquit.
Dicibile eſt quicquid uerbo non aures ſed animus ſenſit: & de ipſo animo tenet incluſum.
Dicit q̃ ſemel nunciat. dico græce λεγω.
Dica charta a dicendo.

Dico cis:inde dictum deriuat.i.dictio rationis.
Dicax cis:dica dicæ:dicto as: a quo dictito as dicta men:dictator dictatoriũ dictatura cõponit addi co iterdico dedico prædico iudico cõdico.
Dico cas cõponit inde abdico cas: prædico cas:dedico cas:indico cas:uendico cas:uindico cas uindicta.Index indicium: maledicus causidicus ueridicus falsidicus oium penultima longa.
Dciop c solam potestas conditio imperium.
Dictio uero per ct pars quælibet orationis ut nomẽ & uerbum.
Dichis græce latine fortitudo.
Didux uocabitur antichristus: cuius numerus est dclxvi.per litteras græcas
Dichos λικῶσ bifaria.
Dicolos duoꝝ membroꝝ diuersitas.Dicendi tria sunt genera:dramaticon.exageniaticon:micton.
Dichroæ.id est breues longæ bitemporeæ.
Dictæi dicunt cretenses:nã dictæus est mons cretæ aut in quibus dictamus abundat.
Dictatura ultima potestas imperatoris censoris.
Dictatores:quinto anno post reges expulsos:romani aduersus generũ tarquini creauerunt. hi quinquennii temporis imperio utebant.
Dictatores dicti quasi principes & præceptores:uñ & edicta dicuntur.
Dictæus mons cretæ:unde dictamus dicit.
Dictamus hoc est pulegium agreste uel polegium martis:quia tæla excutit. dictus a dictæo monte cretæ:qui similitudinem habet polegii.
Dictum dicto as:dicturio.
Dictus participium pro dictatus.
Dictyma dicit diana a græco λικυον id est ræte quia sit dea uenatorum.
Dicubilis loquens.
Didascalus græce magister.doctor.
Didascalium magisteriale.
Didascalicon doctrinarum.
Didens firmus robustus ingens.
Didoneus uiuax ualens.
Didyma mons phrygiæ insula.
Didymaoneas artes quas didymaon fecit.
Didymus græce thomas apostolus dictus est:quia diu hæsitauit in fide:
Didymus græce similimus scilicet dñi uel dubius
Didit:diuulgat:diffamatur.
Dido beli filia de phœnicia fugiens pigmalionem fratrem suũ:qui sicheũ maritũ suũ interfecerat carthaginem in africa condidit.
Didomi λιλωμι græce do.
Didrachma duæ drachmæ uel mensuræ sex scrupuli.
Didragmaton: genus poematis in quo poeta nunq̃ loquit:sed psonæ subintroductæ.
Diducere:diuidere.
Diecula diminutiue parua dies.
Diennium:biennium.
Dies dñr a diis:quoꝝ nomina romani q̃busdã syderibus sacrauerũt,uel q̃ discernãt lucẽ a tenebris.
Dies inde deriuant diecula diescit: diare diurnus diuturnus,nitas:diuitius diutissime cõponit meridies redimo dispiter hodie hodiernus quotidie quotidianus.pridie perendie postride:biduo biduãus. triduo triduanus:die & nocte:aut interligitur sine intermissione,aut i lætitia & tribulatione.Aug.
Dies significat cõtinuationẽ: aut p tempore ponit
Dies significat xpm,spũs spũalem Aug.
Dies inchoat secundũ ægyptios ab occasu solis:secundũ persas uel chaldæos ab ortu. Secundum athenienses a sexta hora diei.secundũ romanos uero a media nocte icipit:ũde & gallicinĩ gallorum est:quoꝝ uox diei ostendit præconiũ.
Dies legitimus.xxiiii.horaꝝ est usq; dũ dies & nox spatium suũ pficiant id est ab oriente ad occidentem: & iterũ ad orientem. Abusiue tñ unius diei dicit spatium solis ab oriente in occidentẽ.uocat autem dies a parte meliori.
Dies fasti dñtur:qbus ius fas. Nefasti qbus nõ fas
Dies feriales in quibus res diuina fit:& abstineri a litibus conuenit.Profestis hi sunt contrarii. Atri dies,q cõmunes dñtur.Syderales qbus sydera mouent.& a nauigatiõe hoies excludunt.
Dies pro tempore melius fœmininum dicit:licet masculinũ reperiat:nam de certo die tm̃ masculinum utendum est.Ser.
Dies in singulari masculinũ & fœmininum.in plurali masculinum tm̃: & masculinum certũ tẽpus significat: fœmininum autem incertum tempus significat.ut longa dies pro tempus.
Diesis est spatia quædã & deductiones modulandi
Diesum ueteres uocabant semitonium,nunc uero sonũ semitonio minore.
Diesis medietas semitonii.
Diesis certa subductio uocum:qñ antiq aliquid de integro tono diminuebãt:qd̃ fiebat solum i productione quartæ uel quintæ uocis ad aliam.
Diespiter:diei pater. Iuppiter.huius diespiteris & diespitris.
Diæreses:sectiones.
Diæresis:discissio syllabæ unius in duas.
Diæro:diuido græce.
Diæta obseruantia legis & uitæ uiuendi regula.
Diæta uitæ usus uel ordinatio ciboꝝ: medicina instituta: quid ægrotus debeat obseruare.
Diætici regulares.
Diezeuxis disiunctio dicit.
Differentia est qd̃ de pluribus specie differẽtibus in eo quod quale sit in substantia prædicat.
Differre:dilatare.i posterum dimittere.
Difficile:arduũ:asperum.
Difficulter:raro:tarde.
Diffitetur:negat.abnuit.contradicit reclamat desicit diffutat disceptat.
Difitiscit dissoluit.aut marcescit.languet arescit.
Diffũdere:dilacerare:dispgere:impartire.alloq.
Digamus secundæ uxoris maritus uel duaꝝ.
Digamiæ:secundæ nuptiæ.
Digãma:figura dicta q̃ duas habeat gammas sic F
Digerere:dispõere.collocare.cõsũere:exprimẽ.

Digeſtum.ordinatum:expoſitum:exhalatū.
Digitamentis id eſt liberis pontificalibus.
Digitabulum:digitum.
Digiti dicti quia decem ſūt:uel quia decēter iūcti ſūt.primus dr pollex.q; inter cæteros polleat.Secundus dicit' ſalutaris uel demōſtratorius: qa eo ſaluramus uel aliqd demōſtramus.Tertius impudicus.q; p eum ꝓbri infectatio plærūq; exprimit' Quartus anularis.q; in ipſo anulus gerit'.Idē & medicinalis:q; eo tanta collyria a medicis colligūtur.Quintus auricularis: q; eo aurem ſcalpimus.
Digitus minima pars agreſtium menſurarū.habet grana ordei quattuor.
Digitus ſignificat ſpiritum ſanctum uel eodem repletos.Aug.
Digma urina.
Dignitas eſt alicuius hōeſta auctoritas cultu honore uerecundia digna.
Dignitas decus nomē.laus.gloria.ſummus honor
Dignor aris cōe antiquitus pro quo digno.
Dignari id eſt dignū habere.inde deriuat' dignus gnior ſimus:dignatus dignatio dignitas dignāter cōponit' dedignor indignor indignus condignus.
Dignū:æquum.congruum:competens.
Digreſſi:abinuicem ſeparati.
Dii uel dei quos pagani deos aſſerunt homines olī fuiſſe ꝓdunt':& ꝓ unius cuiuſq; uita a ſuis poſt morte coli ceperūt apud ægyptū Iſis.apud cretā iuppiter.apud mauros uiua.apud latinos faunus apud Romanos :qrinus: apud athenas minerua. Apud ſamum Iuno.paphon uenus.apud lemnon uulcanus.apud naxon liber:apud delō apollo.In quoꝝ etiā laudes poetæ carmina cōponētes in cælos eos ſuſtulerunt. Nā quorundā adinuentiones artiū & culrū peperiſſe dicunt' ut æſculapius medicinā.fuerūt etiā uiri fortes: aut urbium conditores:quibus mortuis homīes q eos dilexerunt ſimulacra fixerunt:ut haberent aliquod ex imaginum contemplatiōe ſolatiū:ſed paulatim hic honor ſuadētibus dæmoniis ita ī poſteros irrepſit ut quos illi ꝓ ſola nominis memoria honorauerunt:ſucceſſores deos exſtimarent atq; colerent.
Dilapidare:.errogare.deſpicere:.pdigere.ſternere lapidibus.
Dilapidata: lapidibus ſtrata uia.
Dilatare:differre.prolongare.
Dilatatus:diues factus.
Dilatator:qui differt.delator qui ꝓfert.
Diligere amare.duos ligare.
Dilectio dicitur q; duos in ſe liget :nam dilectio a duobus incipit:quod eſt amor dei & proximi in bonis tantum accipi ſolet.
Dilema græce cornutus:ſylogiſmus latine.
Dilibuit unguento unxit.per di ſcribitur.
Dilibuntur: unguntur oleo.
Diligare probare.
Diligentia eſt quarta conſeruatio ſuorum.
Dilituit latuit: indē delitеſcere latere.
Diliophō dr ibis quaſi dilia ΔΕΙΛΙΑΦΙΩΝ ophion: id eſt formido ſerpentium.
Diliuuinm dictū q; omnia aquis deleat. Primū diluuiū fuit ſub noe toto orbe. Secundū in achaia Iacob patriarchæ & ogygi temporibus. Tertiū in theſſalia Moſæ uel amphionis tēporibus. qñ maiorē partē populi aſſumpſit paucis p refugia mōtium liberatis:maxime ī monte parnaſo:in cuius circuitu deucalion fugit cum pyrrha.
Diluuiū græce cataclyſmus.latine tempeſtas.
Diluere:pmiſcere:unde & diluuium.
Diluere:diligēter purgaſ:& multū lauare:tēpare
Dilucide:diſerte plano ſermone.euidenter.
Diluculo dictū quaſi iam incipiens parua diei lux i.aurora.aduerbium temporis.Diluculum uero nomen eſt.i. aurora.
Diluculaſcit.diluceſcere incipit.
Dimenſio:largitio.diſtrubutio.
Dimenſus:ſeparatus.menſuratus.
Dimetiri.largiri.diuerſis menſuram tribuere:diuidere.efficere.ſeparare.
Dimicare.armis pugnare.
Dimidiare:diuidere:medium efficere.
Diminutiuum eſt: quod diminutionem ſui primitiui abſolute demonſtrat:ut rex regulus id eſt paruus rex. Deriuantur plæraq; ab appellatiuis. pauca a propriis: ut Sergiolus.antoniaſter & ſeruant genera primitiuorum plærūq;:præter ranūculus ſtatunculus: canicula & ſcutula.& ſcutella quaſillum .piſtrilla:aculeus.anguilla:ungula nubilum pannicula: glandula: enſicula. betatius. Maluatius.
Dimouere:diſiungere:diuidere deducere:
Dimus.bimus.
Dynamedia poteſtas hærbarum id eſt uis & poſſibilitas.Nam in hærbarum cura uis ipſa dynamiſ ΔΥΝΑΜΙΣ.ūde & dinamedia nūcupat':ubi eoꝝ medicinæ ſcribunt'.
Dina:proprium nomen filiæ Iacob.
Dina tranſfertur in cauſam.Iurgii enim in ſichimis cauſa extitit.
Dindyma mons phrygiæ.pluraliter declinatur.
Dinumerare.diligenter deſcribere.numerare.
Dicæoſyne ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ græce iuſtitia.
Dioceſis ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ græce gubernatio :& hoc nō ſecundum proprietatem uel poteſtatem: ſed ſecundum affectum.
Dicein ΔΙΩΚΗΙΝ conſectari.
Dioclis:qui docet.doctor.
Dyo ΔΥΟ græce duo.
Diomedem pagani deum aſſerunt:cuius ſocios in auef conuerſos ita ſe ludificare dicunt: ut ſuis id eſt græcis colla dant:alienos uerberent:& ad templum diomedis roſtro aquam portent.ſed hoc fingunt uel ſi aquam portant uel tale aliquid ludificationibus dæmonum fit:qui eos a ueri dei cultu abſtrahunt.
Diomedeæ: aues diomedis græce dicuntur heroidios.
Diomedis urbs in apulia.
Diometria diſpenſatiua ordine ſapienter diſpoſita ſcien ia eſt.

Dione ꝓprium mris ueneris. & pro ipsa uenus.
Dionæum uenerium una cycladum.
Dionysia liberalia græce sacra liberi.
Dionysia gemma nigra mixta notis rubeis.
Dionysius byzantinorū lingua februarius mensis.
Dios græce latine dicit Iouis id est clarus. dios nouember mensis lingua macedonium.
Dios mensis martius bithynien sium lingua.
Dioscoria urbs colchoꝝ: quā āphitus & circius aurigæ castoris & pollucis condiderūt: & ab eis nominauerūt. Nam græce dioscori castor & pollux dicuntur.
Diota uas habens duas auriculas.
Diouolares: uilissimæ meretrices parui stipendii uel diouolæ.
Diotrepes: hæresiarcha interpretat speciosus īsulsus: uel decor insaniens.
Diple nota quā scriptores apponūt in libris ecclesiasticorum ad separanda uel demonstrāda testimonia sanctarum scripturarum.
Diplepenstichon. id est cum geminis punctis.
Diple superne obelata ponitur ad cō dictiōes locorum personaꝝ: ac temporum mutatas.
Diple obolismene interponitur ad separandos in comœdiis & tragœdiis periodos.
Diplazo διπλάζω græce duplico.
Diplomasarius: duplicator.
Diploys græce: dupla uestis: sagum.
Diplosa: diuisa: separata.
Dipodia tertia pars heroici uersus: quæcōstat duobus extremis pedibus dactylo & spondæo.
Dipōdium duobus assibus constās.
Dipodius quasi duo pondera. id est libræ. Nam pōdus abusiue una libra est
Dipsas serpens exiguus intolerabilis. lucanus hic dipas siti interficit.
Dipticæ tabellæ: quibus corruptores amorem suū inscribunt puellis.
Dipticon græce duæ tabulæ.
Diphthōgus grece dr̄ cū binæ uocales iungūt. Nā phthongus est sonus: & singulæ uocales suas uoces hnt.
Diptota nomina dicta q; tantū duobus casibus declinēt: ut tabi tabo. Nā di græce duo ptos casus.
Dira: aspera. amara. execranda.
Dirce fons ē thebis: & ciuitas quā cadm⁹ cōstruxit
Directum eo q; in rectum uadat.
Disiunctum: diuisum.
Diræ deæ pœnaꝝ dr̄r ultrices.
Diripere in diuersas partes rapere: uastare: diuellere
Direptio: separatio discordia: discidium.
Dirimere: diuidere. detrahere: separare.
Direptum: disiunctum. ablatum.
Dirigo gis direxi directum: cōponit ex di & rego.
Dirimo mis diremi diremptum: cōponit ab emo emis & di interposita r uel diruo ris.
Diripo pis diripui direptū cōponit ex di & rapio.
Dirigeo es dirigui dirigere obstupere.
Dirimitores erant: qui suffragia populi in tabulis scripta reparabant.
Diritas: feritas aduro.
Diruere: dinumerare.
Diriuitores: diuisores.
Diriuata: digesta. separata.
Diriuatorium: locus cōtubernii.
Dirocheus duplex refectio interpretat. de ueteri scilicet nouo testamēto quē librū fecit sedulius.
Diruere: destruere. euertere.
Dirutus: ciectus.
Dirumpo: dispergo: dilacero. dissipo.
Dirus dicit quasi diuina ira ī id actus: asper atrox detestabilis.
Dis græce bis latine.
Dis: diues. opulentus: hic & hæc dis huis ditis: hoc dite debuit dicere: quod singulare neutrū nō est in usu: sed pluraliter ditia. hic dis ditis propriū i. πλοῦτος.
Discere cognoscere: discit qui nō nouit: docet uero qui nouit.
Discedere: p diuortium recedere. separare.
Disceptat: cōtendit. disputat. usurpat. iudicat:
Discepit: diuisit.
Disceptus: diuisus: scrutatus.
Discernere: in duas partes diuidere. diiudicare.
Discerniculū: ornamētū capitis uirginalis ex auro
Discerpere: dissipare mēbra lacerare diuellere ex dis & carpere.
Discessio: diuortium.
Discinctus: remissus. incompositus.
Discingere: deligare.
Discidium: euersio. separatio: diuortium. dictum cum quis a pacto discedit.
Discindere. diuidere. pfringere.
Disciplina est præcepta quibus acceptis id quod desideramus implemus.
Disciplina a discendo dicta: uel quia addiscit plena: & agit de his quæ aliter euenire nō possit. Ars uero etiam de his quæ aliter se habere possunt.
Disciplinæ liberalium artium. vii. sunt. prima grāmatica id est loquendi peritia. Secunda rhetorica. quæ propter nitorem & copiam eloquentiæ suæ maxime in ciuilibus quæstionibus necessaria æstimatur. Tertia dialectica cognomento logica quæ disputationibus subtilissimis uera secernit a falsis. Quarta arithmetica: quæ cōtinet numerorum causas & diuisiones. Quinta musica: quæ in carminibus cantibusq; consistit. Sexta geometria: que mensuras dimensionesq; complectitur. Septima astronomia quæ continet legem astrorum.
Disciplina est quarūcūq; rerū scientia. Aug. Inde disciplino as aui disciplinatus id est doctus.
Discipulus: qui disciplinam discit.
Discisc ere: disiungere: discentire. discrepare. discedere. destituere.
Disciuit: dissensit.
Disclusum: diuisum. dimotum.
Disco posco compesco: q̄uis inchoatiua non sint: tamen quia eiusdem sunt formæ: deficiunt in futuro infinitiui. prīs.

Diſcophorus:diſcoopertus:diſcūferens.
Diſcolus: difficilis aut moralis in diſciplinatus a ſcholis dicit,uel a dis & colere.
Diſcolor alium colorem habens mutatus a primo color
Diſcordare:diuerſum cor habere diſſentire.
Diſcordatio:diſputatio.
Diſcordia:diſſenſio,diuortium.
Diſcerno nis diſcreui tum.diſtans diſperſū.diuiſū
Diſcretio:diſcuſſio quarunlibet rerum conſidera tio ad quid tendant.
Diſcrepare:diſcordare,differentiam habere.
Diſcrimen:periculum,diſtantia,labor a diſcernen do:quod aliquando duarum rerum ſeparationē oſtendit:quæ coniunctæ eſſe poſſunt:ut in orna mentis mulierum:unde diſcriminalia dicuntur.
Diſcrimina:diſcrepantiæ.chordæ diſſimiliter ſo nantes.
Diſcriminare:diuidere:interſecare diſcernere.
Diſcriminator:diſcretor.
Diſcriminalia mulieꝝ capitis ornamenta dicta ꝙ caput mulieris a uiro diſcernant uel crines.
Diſcus antea ſcutus a ſpecie ſcuti, unde & ſcutella poſt diſcus uocatus eſt. ꝙ de eo eſcaſ apponant a quo diſcūbentes dicti ſunt.
Diſcus dicitur dans eſcas id eſt ferculum:miſſori um uaſculum.
Diſcus ludus plumbeæ ſcutellæ.
Diſcutere:examinare.diſiungere perquirere.com ponitur ex dis & quatio tis.
Diſcuſſum:iudicatum.diuiſum.
Diſdiapaſon : ſymphonia ex duobus conſtat dia paſon.
Diſſentire:diſcordare,diſconuenire:inde diſſen tatio.
Diſſenſio:ſeperatio diſcordia.
Diſſeptum:inteſtinum:qđ diſcernit uentrē & cæ tera inteſtina a pulmonibus & corde.
Diſſerere:exponere declarare,eloqui lucide.
Diſertus eloquens.facundus:doctus.
Diſerte.lucide.diſtincte.
Diſſidere:diſcordare,ex dis & ſedeo.
Diſſidens:diſcrepans:abſurdum diſcordans.
Diſiicio.cis.diſieci diſiectus:diſperdere:diſſipare diuellere.
Diſiunctiuæ coniunctiones dictæ:quia diſiungunt res uel perſonas.
Diſſilio lis diſſilui:diſſilire:diſcedere,crepare in diuerſum cedere,rumpi.diſcrepare.
Diſſyllaba:pars duaꝝ ſyllabaꝝ:ut muſa.
Diſſimulat: qui quod ſcit neſcire dicit,quod ſcio diſſimulo:neſcio quod ſimulo.
Dyſenteria ulceratio inteſtinorum eorum:qui primo ſolutionem uentris paſſi ſunt:græce diurium dicitur.
Dyſme Δυσμή occidens.
Diſſipare:deſtruere,euellere,componit a dis & ſæ pe.uel ſeparatio.
Diſſiquidus:dies præcipuus,clarus
Diſſituit:latuit;
Diſmirando:emirando.
Diſſoluo uis uit ui diſſolutus:quaſſatus,fractus.
Diſſologia:duplex locutio.
Diſſociati:diuiſi.
Diſſortes:diuiſi.
Diſſonum:peruerſe ſonans,diſſimile.
Diſſonare:diſſentire.
Diſpages:genus ſerpentium.
Diſpalatum:diffugatum.
Diſpar:diſſimile:diſcors:diſcrepans.
Diſparare:ſeparare,diſiūgere.
Diſparile:diſſimile.
Diſparilitas:inæqualitas.
Diſpectare:deſpicere.
Diſpendium:damnum detrimentum.
Diſpenſare.deſtribuere,regere.
Diſpenſator:cui creditur adminiſtratō pecuniarū quia prius q dabant pecuniam:nō numerabāt ſed appendebant.
Diſpartit.partitur.diſſipat.
Diſpectio:faſtidium ſuperbia.
Diſpectus contemptus.
Diſpeſco cis ſcui:diſto as ſignificat.
Diſpicatus:decoriatus:ruptus.
Diſpiculare:ſagittare.
Diſplodere:repellere:dirumpere.
Diſplacidus moroſus inconueniens.
Diſpellere:diſpergere in diuerſum agere.
Diſpello lis diſpuli.
Diſpondeus dictus ꝙ conſtat duobus ſpondæis.
Diſponere:ordinare:collocare.
Dirigere:corrigere.
Diſpuditum:puduit:rubor fuit.
Diſpuere:renuere:reiicere.
Diſputare eſt diuerſa mentis ratione ꝓquirere:ut ad rei ueritatem poſſit ꝓuenire:quod in ſyllogiſ morū atq; locoꝝ ratione fit petrinctq; ꝓprie dia lectis:nam demonſtrare eſt argumētatiōibus aut ſub acutis poſitionibus quoquo modo aliqđ ue rū oſtēdere quod philoſophis ptinet.Cauillare uero ꝓ quaſdam conſequentias deceptorias falſi tatem concludere:quod ptinet ſophiſtis.Reqre in logica uel argumētis.
Diſpungere donare:inde & diſpunctores dicuntur qui militibus dona erogant.
Diſpuncta exorta.
Diſquit audit.cognoſcit.
Diſtentio occupatio.
Diſtendere:dilatare.
Diſtentus:plenus:pinguis.
Diſterminat:diſiungit,terminos aufert.
Diſtychon græce duoꝝ uerſuū cola uel opus.Nam dis duo ſtychos græce uerſus dicitur.
Diſtychum genus ordei dictum eo ꝙ duo ordines habeat.id eſt calaticum.
Diſtinguo diſtinxi diſtinctus.
Diſcernere:ſeiungere,diuidere.
Diſtinctus:elegans:gracilis.uariatus.
Diſtinctio finē ſenſus facit:ſubdiſtinctio ſuſpēdit.
Diſtinctiones uel poſituræ quas græci uocāt theſis

tres ſunt:diſtictio.media diſtictio: ſubdiſtictio
Diſtinctio eſt ubi finitur plena ſententia: & punctum ad ſummam litteram ponit:Media diſtinctio eſt ubi fere de ſententia tantū: ſupereſt quātum diximus: cum tamen reſpirandū ſit & pūctum ad mediam litteram ponimus. Subdiſtinctio eſt ubi nō multum ſupereſt de ſententia:qd' tamen mox inferendum ſit & punctum ad unā litteram ponimus:tota ſententia periodos dicit cuius partes ſunt cola & commata:id eſt membra & cæſa.
Diſto as diſtiti diſtare.differentiā habere.ceſſar.
Diſtracta:elongata aut uendita.
Diſtrahere:diducere.uendere.
Diſtros macedonum lingua martius menſis.
Dyſuria:difficultas faciendi urinam.
Diſſolutores:ſingulares.
Ditare:deuitem facere.
Ditis.id eſt diues.ſingulari numero.
Ditis qui & pluton:quē poetæ regem infirni fuiſſe fingunt.
Dityrambos carmē cæteris rithimis uæhemētius.
Ditipnus mons.
Ditrocheus pes duos trocheos habens.
Diu:multo tempore.tarde.
Diua dea:diualis diuinus.uel diurnus.
Diuaricare:diſturbare.diffundere.dilacerare.
Diuellere.in duas partes diuidere. de ſuo loco extirpare.
Diuerſus nō ſolum pro uario:ſed etiam pro ſeparato & diſcreto accipit:inde diuerſitas dicitur.
Diuertere:ad diuerſas uertere.
Diuerto tis.inde diuerticulum.
Diuerſorium: locus in quo diuertitur de uia domus hoſpitalis.
Diuerſores:hoſpites.
Diuerſorium: receptorium.hoſpitale dictum q̄ ex diuerſis uiis ibi cōueniatur.
Diuerticulū diuerſæ ac diuiſæ uiæ: locus ad quē ſecedimus de itinere.
Diues diuitis locuplex.hic & hæc diues. huius diuitis.
Diues pecuniis:locuplex fundis dicit.
Diuidiæ triſtitiæ.
Diuidioſum.moleſtum.
Diuidere partiri.componit ex di & uido dis ſecūdum antiquos.uel quaſi diuiſis do.
Diuini dicti quaſi deo pleni:augures.
Diuinare:augurari.
Diuinationis genera uarro quattuor eſſe dicit:terram.aquam.ignem aerem.hanc geomantiā.hydromantiā.pyromantiā:æromātiam dicunt: diuinationis duo ſunt genera ars & furor.
Diuinalis dicitur: quando ineffabilem naturam dei:aut ſpirituales creaturas ex aliqua pfundiſſima qualitate diſſerimus.
Diuinacula.ſortes.
Diuinitus a diuis uel diis factum:diuine uero ad ſimilitudinem deorum id eſt theothen a theos ſic quoq; humanitus & humaniter.
Diunt pro dent inuenitur.
Diuortium:ſeparatio coniugii.repudium.fluxus uiarum.
Diuriū ſolutio uentris unius diei.
Diurnus na num adiectiua ſunt diurna merces id eſt unius diei in diem:diutina uero dicta ab eo q̄ diu durauerint.diuturna autem dicta appetuitate quaſi æterna.
Diuus dicitur deus uel imperator:qui poſt mortē uelut deus habetur.
Diuus:diuinus.
Diuſſidius filius iouis.
Diutius:a diu dictum q̄ ſit longo tempore.
Diuulgare publicare:omnibus notū facere.
Do id eſt dono:trado.concedo.Priſ. do græce dī didomi.
Do das dedi: dor non inuenitur quia eſt abſonū ſicut ſimilia:ſed dari uel dare datus ſum:datus eſt:dans daturus dandus dator datrix datio dapſilis datiuus datum componitur dono as cum ſuis addo is.abdo is.dedo is.pdo is.indo is. credo dis.ſubdo dis:condo dis.unde abſcondo dis. recondo dis.reddo dis.circundo as.peſſundo as. uenundo as uel uendo .nam cum monoſyllabis præpoſitionibus compoſitum do tertiæ fit coniugationis:cum diſſyllabis ſuam ſeruat coniugationem.Et hoc ſolum primæ cōiugationis uerbum a penultimā corripit.Do.n.ī ſimplici ubiq; corripit præter monoſyllabum da:ut damus datis datur dabam dabo dare datus daturus:& quæ ex his fiunt dabamini datum datu dator. componitur etiam dos dotis dapes diſcus ſedito: cadauer.rudis ior.dextra oppidum gladius cōmodo as.dens divido is.
Docere monſtrare inſtruere:inde doctor doctrix doctio doctrina doctrino as doctrinatus:doctus doctior ſimus:dogma dogmatizo zas:documentum:docilis docibilis:componit dedoceo edoceo prædoceo indoceo condoceo indoctus:indocens doctiloquus doctiloquium.
Doceo & doceor paſſiuum actō iungitur:ut doceo grāmaticam.
Docilis qui facile docetur:docibilis uero qui facile diſcit.
Docilis qui doceri poteſt: eſt enī īgenioſus ad diſcendum. Tullius in rethoricis ad herenium:Nā docilis eſt ille qui attente uult audire.
Docti canus:qui docte canit.
Doctrina ſtudiū honeſtarum rerum. uel artium inſtitutio præceptio.
Doctrinalis ſententia dicitur:quæ abſtractā conſiderat quantitatem:abſtracta enim quantitas dicitur q̄ intellectu a materia ſepamus uel ab aliis accidētibus:ut eſt par uel impar & alia huiuſmodi:quæ in ſola rociocinatiōe tractamus cuius ſpecies ſunt quattuor.arithmetica.muſica.geometria.aſtronomia.
Documenta exempla ſimilitudo.
Dodanim filius iuuan.a quo rhodii.
Dodona oppidum epiri: ubi æs fabre funditur.

Dodona regio epiri: iuxta quā nemus eſt quercubus & glandibus abundans ioui conſecratum.
Dodone nes pro quercubus ponitur uel ioue.
Dodrans dodrantis maſculinum eſt: ſicut hic quadrans antis: quo nomine tres quælibet partes nuncupātur: quarta remota: ut ſunt. ix. ad tres. dicit etiam dodrans: quaſi quadrāte demptus: quiq; ſic ſcribitur. yy.
Dohec: diabolus. uel malum agens interpretatur.
Dogma decretū græce unde dogmatizare.
Dogma a putando philoſophi nominauerunt: ut hoc puto eſſe bonū. hoc puto eſſe uerum.
Dogma doctrina.
Docmatica propria conſilia.
Doylos δοῦλος græce ſeruus.
Dolabra dicta q̄ habeat duo labra. hæc & bipennis dicitur.
Dolabra aſcia lapidaria. ſecuris.
Doleo les dolitus dolor: doloro as: dolus doloſitas. componitur condoleo les: ſubdolus.
Doleo illam rem & illa re dicimus.
Dolias græce doloſe.
Dolor corporis inquietudo.
Dolones uaginæ: inter quas latet pugio ſub baculi ſpecie: dolones tæla abſcondita græce oxos dicūtur id eſt acuta.
Dolo a fallendo dictus. habet enim in ſe latentem pugionem.
Dolopes populi theſſaliæ. pyrrhi milites fuerūt:
Doloſus: īſidioſus. dictus ab eo q̄ deludat: ut eni decipiat occultā maliciā blādis ſermonibus ornat.
Dolus occulta malicia blādis & ſermonibus adornata.
Dolus fit animo: fraus circa fidem mutuam. inſidiæ loco uel rælo.
Dolus eſt cum aliud agitur & aliud ſimulatur.
Doma tectum ē: uel atrium: quod nō tegit uel ſpinarum. do producitur.
Domata græci dicunt tecta: mœnia uel ſuperiores domos.
Domare: manſuefacere. frangere.
Domo domas ui domitus actiuum eſt.
Domeſticus dī qui in una domo conuerſatur.
Domeſticus amicus: ſodalis: familiaris.
Domicilium domus uel habitatio excellens cæteras. turris celſior.
Dominus dictus q̄ dominet creaturæ cunctæ.
Dominus per deriuationem dictus q̄ domui præſit: uel quaſi dans minas.
Dominicus dies. pinde dī: quia in eo reſurrectiōis domini noſtri gaudiū celebratur a chriſtianis.
Domix: proprium fluminis.
Dominor aris commune antiquitus.
Domini interpretatur ſanguine.
Dominium. ius. tutela. poteſtas.
Domodos inferos. hoſpitia.
Domus deriuat a græco δαμάω δομῶ qd eſt ædificare: i domos maſculinū apud græcos. hæc domus latine: inde domiciliū domeſticus: & domo as id eſt ſub dominio facio: inde dominoris dnātor dns. hic aduerbia in loco: domi. ad locum: domum. de loco uel p locum: domo. diminutiuum domuncula.
Domus a domate ἀπὸ τοῦ δώματος græco: id eſt recto: hæc domus huius domus uel domi & inuenit per oēs caſus ſecundæ & quartæ declinationis abſq; datiuo & ablatiuo pluralibus.
Domus unius familiæ habitaculū eſt: ſicut unius populi urbs. ē aūt domus familia genus ſeu cōiunctio uiri & uxoris: & icipit a duobus. Eſt aūt græcum: nam græci domata tecta dicunt.
Dona munera hominū: ſacrificia præmia.
Dono as ui. actū eſt: a quo donū donatus donati uū: donatoriū: cōponit cōdono redono. donaria pprie dicta: q̄ ibi dona reponant quæ i templis offerre cōſueuerunt. abuſiue etiam templa dīr.
Donatio eſt cuiuſlibet tranſactio. dī aūt qſi doni actio: poſt quā dicūt dotem q̄ſi do itē. præcedente enī in nuptiis donatione dos ſequtur: nā antiqs nuptiaꝝ ritus erat: quo maritus & uxor ſe inuicē emebant: ne uideret uxor ancilla: inde eſt q̄ præcedente donatione uiri: ſequitur dos uxoris.
Donaſtice hæretici a donato quodam afro dicti aſſerebat minorem patre filium & minorem filio ſpiritum ſāctum.
Donec: q̄diu: quoaduſq;.
Donicum dicebant antiqui pro donec.
Donyſa inſula in mari ægæo.
Donum honorarium eſt munus debitum ut patrono. Item donum eſt dantis munus accipientis donum deo: munus homini datur.
Dor urbs fuit quōdam potentiſſima: poſt ab hero de in. honore cæſaris cæſarea dicitur.
Dor græce: latine caprea dicitur.
Dorcas græce capreola præſcium animal: eſt dicta a dorco uerbo græco. i. uideo q̄a acute uideat.
Dorcium: pulchra uiſu interpretatur.
Dorcones: auidi uoratores.
Dorea ſiue dorica: una eſt ex linguis græcoꝝ quā habent ægyptii & ſyrii.
Doricon: ciuitas theſſaliæ eſt.
Doris mater nereidum uel mare.
Doris fluuius ſiciliæ de quo Virg. Doris amara ſuam nō intermiſceat undā. alter eiuſdem nominis hippotegiam præterfluit.
Dorus quidā rex fuit: q merſus in mare cū exercitu: unde mare doris dī: & exercitus eius nereides deæ.
Dorus neptuni & clypis filius fuit: unde dorii ps græciæ originem & nomen ducunt.
Dori nomen oppidi.
Dorius grauis ſonus. in muſica tonus.
Doris ciuitas in promontorio maleo
Doricæ genus rotundarum columnarum.
Dorſum eſt a ceruice uſq; ad renes dictum q̄ ſit in ſuperficie durius & forte ad patiendum.
Dorſenus genus paraſitorum.
Doſis græce datio.
Doſnipin græce da mihi bibere.

Dosin equus dictus ꝙ sit color eius de asino item & cyreneus:agrestis generis sunt.
Dos dotis fœmininum est dicta quasi do item.
Dothayn defectio interpretatur.
Dotalis.i.doti ascriptus.
Doxa græce gloria.
Draco serpens maior cunctis animātibus sine pedibus:in speluncis requiescunt:& in aerem sustolli dicuntur.
Dracon dracontos græce declinatur: inde latine deriuatur draco:quia speluncis tractus fert in aerem:concitaturq; propter eum aer. est autem cristatus:ore paruo & artis fistulis.uim autē non in dentibus sed in cauda habet.
Draco marinus aculeum in brachiis habet ad caudam spectantem.
Draconita uel draconitas gemma est ex capite draconis.
Draconites gemma est.ex cerebro draconis eruit: quæ nisi uiuenti abscisa fuerit non igemiscit.unde magi spargētes medicata gramia ut soporem capiant dormientibus draconibus eam amputāt. sunt autem candore translucido. usu earum orientales reges præcipue gloriant. Draconeta hærba dicta ꝙ sanguine draconis nata fertur: & esse draconi coloris & flos eius ut lingua draconis. Siquis radicem huius hærbæ sanis confricet manibus serpentes sine periculo præhendet: est aūt termiaticiæ uirtutis si legatur mense Iulii. Δαχρυον.lachryma.
Drachma δραγμα manipulus rapina.
Drachma δραχμη octaua pars unciæ scrupulis tribus constat: hæc drachma huius drachmæ.
Drachma denarii genus uel certum pondus argenti.Drama græce latine fabula.hoc dramatis.
Dramaticon uel misticon genus primum poematis græce:quod latine dicitur actiuum uel imitatiuum.est autem genus dicendi:in quo nusq̄ poeta loquitur:sed personæ ītroductæ tantum:drama enim græce latine fabula dicitur:sicut in prima ægloga bucolici est.
Draquili:manus inuidi.
Drepanum ciuitas non longe a monte eryce transIilybeum. dictum propter curuaturam littoris sui portus est.
Drepano græce dicitur fallax:portus est: ubi uiri lia cælii pris saturnus dī incidisse.
Dryades syluarꝝ deæ ab arboribus dictæ.
Driogabaptes auis quæ in capite suo in modum galli cristam habet.
Dromedarius genus camelorum minor quidem sed uelocior:unde & nomē habet.Nam dromas græce cursus & uelocitas dicitur.certum & amplius milia uno die pergere solet quod animal ruminat.
Dromedarius & dromas is idem.ē animal minus camelo sed uelocius.
Dromedarii magri dromedariorꝝ dici possunt.
Dromon græci cursum uocant.
Dromos:cursor græce.
Dromones sunt longæ & uelocissimæ naues.
Drosel itus lapis uarius dictus:ꝙ si ad ignem applicetur sudorem mittit.
Druseo hellenum lingua mensis iulius.
Drusus patiens aut rigidus aut contumax.
Dualis geminus diuisus.a duo deriuatur. cōe est.
Dualitas inde deriuari pōt:sicut qualis qualitas.
Dubius quasi duas tenens uias dicitur:inde dubietas deriuatur & dubito as uerbum neutrum dubitate.
Ducenti tæ ta dicti quasi bis centum.
Duco cis xi duc ꝓ duce facit impatiuum.ad differentiam ablatiui dux cis.
Ducor eris actiuū est:inde ductus ductor trix.ductilis.dux cis.cuius penultima breuiatur: licet duco producat.
Ducatus tus duco cas:ducto etiam ductas & ducto as.frequentatiua uerba.componitur conduco adduco:circum. ob. per. trans. uel traduco.ab. de.e.pro.in sub re.di seduco.
Ducere proprie est inter animalia quæ ire & duci possunt:portare uero quæ per se non eunt.
Ductile dictum ꝙ malleo producatur.
Ductus aquæ: aquæ decursus.
Dudum.olim.paulo ante:antiquitus aduerbium temporis.
Dudum præteritum & futurum tempus significat dictum quasi diudum.Nā dum solet expletiua inueniri ut quidum agedum.
Duella dicta quasi duæ sextulæ. nā octo scrupulis constat:quæ sic scribitur.dd.
Duellio:rebellis.perditus.belligerator
Duellum antea bellum dicebatur.quod duæ sint partes dimicantium:post mutata & detracta littera bellum dicitur.
Duere dare uincere.
Duit dedit.
Duent dabunt.
Dulcis:suauis:iocōdus ambilis.mitis misericors.
Dulcis diminutiuū dulciculus la lum:hic & hæc dulcis & hoc dulce .dulcis cior simus.iter dulcedo dulceo ces dulcesco:dulcor ratus īdulco cas. condulco cas. componitur dulciloquus dulcifluus & secundum quosdam indulgeo.
Dulcia dicūtur genera pistorii operis a sapore sic nominata.
Dulceratum.dulcedine repletum.
Duleusis seruitus: quæ & deo quantum oportet reddenda & hominibus.
Dulia δουλια seruitus communis græce dicit ideſt deo uel hominibus uel naturæ: unde seruus dulos δουλος græce dicuntur.
Dulichium insula:in qua regnauit laertes.
Dum:cum quoadusq; donec tantum.
Dum solet expletiua inueniri.ut agedum adesdū quidum. Iuuenit autem aduerbium temporis uel coniunctio causalis est quādo pro eina ειπα coniunctione græca accipitur. Coniunctio uero subiunctiuo iungitur cum necdum uel nondum aduerbium temporis est uel dudum.

Dumetum:ubi dumi id eſt ſpinæ naſcũtur.
Dumus ſpina:i q̃ naſcit mora ſylueſtris.i. rubus.
Duumuir maſculinum eſt:a uiro componitur.
Duumuir:qui ſuper duos uiros habet poteſtatẽ.
Duntaxat ſine præiudicio:tamen nanq; tantum.
Duntaxat componitur ex dum & taxat: aduerbium eſt quantitatis.
Duo uel duæ dicimus: quæ ſingularem non admittunt numeꝝ:ut duæ epiſtolæ.bina uero quæ ſingularẽ numerum nõ admittũt ut bina caſtra arma.
Duo & ambo pluraliter ſecundæ declinationis ſunt in gtõ & accuſatiuo duorum amborũ duos ambos:quãuis neutro dici ſoleat duũ cauſa differentiæ:accuſatiuus quoq; maſculinus eſt.quãdo nominatiuo ſimilis profertur: quomodo in neutro:ut duo uiros. Datiuos ablatiuos in bus i omni genere terminant.
Duodecim tabulæ dicuntur. quibus leges ſunt a decem uiris incluſæ.
Duodeuiginti id eſt duo minus de.xx.
Duonus bonus:
Duplex duplicis duabus partibus cõſtans generis omnis.
Duparis numerus eſt:cum minor bis in maiore numeratur:ut quattuor ad duo:ex hoc naſcit ſymphonia diapaſon.
Duraconem græci dicunt nauim:quæ alio nomine trieris dicitur.
Durachium Δυρραχιον eſt mons epiri: ubi eſt caſtrum quoddam petra dictũ.
Duricia hærba galli criſta.
Duro as actiuum:inde dureo eiuſdẽ ſignificationis:a quo dureſco.
Durus rigidus patiens difficilis.inde duricia.
Durare:pati.multum ſufferre.
Duſios galli nominant dæmonas:qui aſſidue ſtupri peragunt immundiciam. hi græce panitæ.latine incubi dicuntur:iidem & piloſi. hos romani faunoſa ficarios dicunt.
Duſinum:incultum.dumoſum
Dux ducis commune.dictus ꝙ ſit ductor exercitus non tamen ſtatim rex: in bello uero melius eſt dux nominari q̃ rex.

E Præpoſitio eſt in compoſitiõe uel ẽ priuatiuũ.ut eneruis uel eſt intentiuum: ut enarro: uel pro extra ponitur: ut educo: præponitur.b.d.g.l.m.n.r.u. &.i.cõſonantibus.Reliquis uero ſequentibus ex præponitur licet aliquando x.i.f.uertatur.In quibuſdam.ſ. aufertur:ut exequor.
Ea inſula circes.
Eacides eaci nepos id eſt achilles.
Eacus pater pelei patris achillis: qui apud inferos iudex fieri dicitur meruiſſe.
Eale animal in india mouens cornua.
Ean ἔαν græce ſi cauſalem ſignificat.
Ei ἔι uero ſi continuatiuum.
Ei tenus eo uſq;.ea ratione.hucuſq;
Ebdomades conceptiones:in aſpiratis ponit quæ fiũt in mẽte:quæ partim notæ ſũt oĩbus:ut ſi de æqualibus æq̃lia demas æqualia ſunt q̃ remanẽt partim ſapientibus tm̃ ut incorporea loco nõ eſſe. Hebdomades.i.cõceptiones p b debent ſcribi declinat uero hæc hebdomadas dis:& pluraliter hæ hebdomadæ. Hebdomada uero p ſeptima na primæ declinatiõis ẽ:& ſcribi deberet p p. Nã deriuat ab hepta græco id eſt ſeptẽ latine h in f mutata. Sed quia apud latinos p ante d non reperitur tranſit p in b ſecundum quoſdam: & dicit hebdomada. aſpiratur hebdomas.
Ebenus arbor in india & æthiopia naſcit:que cæſa dureſcit in lapidem cuius lignum nigrum eſt inde ebeninus.
Ebenus gemma ſpecioſa & cãdida: q̃ augꝝ polĩũt.
Eber nepos arphaxat:a quo hæbrei:interpretatur tranſitus: eo ꝙ ab eius ſtirpe tranſierit deus trãſlata gratia in gentes.
Ebeſtitis gemma ſpeculi naturã habet i recẽtibus imaginibus:q̃q̃ rutilet: experimẽtum eius eſt ſi feruẽti aq̃ ſtatim addita refrigeret:aut ſi ſoli appoſita aridã materiam accendat. Naſcit i corſo.
Ebiones:pauperes.
Ebionitæ hæretici ab ebiõe dicti:uel a paupertate chriſtũ eni ꝓpheta ſolũ uigꝝ iuſtũ putãt effectũ unde bene a paupertate itelligentiæ dicti ſunt.
Ebis:grudus:
Ebor arbor imputribilis nigri coloris.
Ebur & barro .i.elephãto dictũ:elephãti deus ẽ.
Eburneus nea neum de ebore.
Eccam.ecce eam.
Eccas ecce eas:uide uel aſpice.quæ ſubaudiuntur: & in ſimilibus pronomina ſunt in accuſatiuo tm̃ compoſita.
Ecatombeon teutrorũ lingua ianuarius menſis: aſpiratur.
Echologus:excelſus ſermonis græce.
Ecce cum oſtendis aduerbium eſt.
Eccerere ecce.uel iurando per cererem.
Echinus puus:ac ſemipedalis piſciculus. nomen ſumpſit quod nauem adhærẽdo retineat. hunc latini moram dicunt.
Echinus uas quoddam ſimile piſci.
Echinus a terreſtri echino nomẽ traxit: quẽ uulgus ericiũ dicit quia ſimiliter aculeatus ẽ ſpinis.
Echinus breuis piſciculus ſi pſenſerit uim uẽtorũ calculũ ualidũ accipit: a quo uelut ab anchora teneat.ne a ui fluctuũ excutiat qd̃ eſt iudicium nautis futuræ pturbatiõis: ferf quoq; nauem tenere ſicut ancora imobilẽ aliq̃diu:qd̃ tantũ uirtutis niſi munere creatoris potuit ſuppetere.
Echimi:aialia ſunt parua:q̃ in littoribus gignũt: quoꝝ caro minio ſimilis eſt & dulcis: duplex tẽſtula ſpinis aculeata in modum caſtanearum.
Echinus iſte terrenus:quem uulgo ericium uocãt ſi quid inſidiaꝝ præſenſerit ſpinis ſuis claudit. Idem etiam ſi quando boream flatuꝝ collegerit.

ſeptentrionalem ſpirādi ſibi uiam obſtruit:quā do uero nothi flatum ſentit: ad ſeptētrionem ſe confert.ut flatus declinet obuios.

Echidna ſerpens quidam uel pro cerebro.

Echinades inſulæ dicūtur:quinq; ſunt:quas fecit achelous.

Echion pr̄ pēthei gener cadmi:q; thebas cōſtruxit

Echidne gemma uipereas maculas exprimit.

Echios hærba dicta q; capiti uiperæ ſæmē eius ſimile ſit.eadem ē alchibiadia:folia habet longa. aſpera.tēuiſſima. ipa aſpitas ſpinis puis ſimilis: flores iter folia purpureos: radix parua & nigra quæ trita & cū uino potata cōtra ſerpentiū mor ſum prodeſt uel ante uel poſtea:Eſt ꝙq; aūt una uis & hærbæ & ſæminis & radicis.

Echyra fabula quædam quæ interpretat ſocrus.

Echis ἔχεις græce labes.

Echiſmos græce corruptella.

Eccleſia ἐκκλησία græce latine cōuocatio dicit q; omnes ad ſe uocet catholice: quod eſt uniuerſaliter:non enī ſicut conuenticula hæreticorum aliquibus regionum partibus coartatur: ſed per totum orbem dilatata diffunditur.

Eccleſiaſtes græce hebraice dicitur coeleth:latine concionator dicitur id eſt ſalomon eo q; ſermo eius non ſpecialiter ad unum ſicut in prouerbiis ſed ad uniuerſos generaliter dirigatur.

Eccleſiaſtes ꝓprie cōcionator dr̄.In cōcione uero ſententia promit p quā tumultuoſa ſeditio cō primit.Et cū multi diuerſa ſentiant p cōcionā tis rōnem ad unā ſententiā pducunt.Hic ergo liber iccirco cōcionator dr̄; qa ſalomon in eo q̄ſi tumultuantis turbæ ſuſcepit ſenſum:ut ea p inq ſitionē dicat:q̄ fortaſſe p tentationē īperita mēs ſentiat.Nā quæ ſententias q̄ſi p inquiſitionē mouet:q̄ſi tot in ſe pſonas diuerſorū ſuſcepit.ſed cōcionaliter uerax uelut extenſa manu oīum tumultus ſedat eoſq; ad unā ſententiā reuocat:cū i eiuſdē libri termino ait:finē loquēdi oēs pariter audiamus. Deū time & mādata eius obſerua: hoc eſt oīs hō.Si enī in libro eodē per locutionē ſuā multoꝝ pſonas nō ſuſceperat: cur audiēdi finē ſecū pariter admonebat? Qui ergo in fine libri dici oēs pariter audiamus.Ipſe ſibi teſtis ē: qa in ſe multoꝝ pſonas ſuſcipiēs q̄ſi ſolus locutus nō eſt:unde & alia ſunt:quæ in eodē libro p inquiſitionem mouentur:atq; alia quæ p rationē ſatiſfaciunt: alia quæ ex tentati profert animo: atq; adhuc huius mundi delectationibus dediti alīa uero in quibus ea quæ rationis ſunt deſerāt atq; animum delectatione compeſcant.

Eccleſiaſticū librum certiſſime ieſus filius ſyrach nepos ieſu ſacerdotis magni hieroſolymita compoſuit:qui liber apud latinos propter eloquii ſimilitudīnē Salomonis titulo prænotatur:dictus autem eccleſiaſticus: quia de eccleſiæ totius diſciplina religioſæ conuerſationis magna cura ſit æditus & ratione:hic autem apud hæbreos reperitur:ſed inter apocryphos habetur.

Eccleſiazo ἐκκλησιάζω concionor græce.

Eclipſis eſt defectus neceſſaria dictionis: ut hæc ſecum:deeſt enī loquebatur.quære me in E g.

Echo uox aeris uel ſonus in ſylua uel in cauernis reſonans.

Echones:ſacerdotes ruſtici.

Ecor ſine corde uel conſilio:alienus eiectus.

Ecquando,aliquando:ecce aliquando.

Ecquid en aliquid.

Ecquis en aliquis ecce quis.

Ectaſis extenſio ſyllabæ contra naturam:ut Italiā fato profugus:cum corripi prima debeat.

Ectetha peribolus.

Ectos ἔκτος græce extra priſ.

Ectologus exceſſus ſermonis græcum eſt.

Ecudere: fabricare,excutere.

Equuleus paruus equus uel tormentum quoddā dictum q; extendat.

Eccum conponitur ecce eum.

Eccos:ecce eos.

Exda uorator inſatiabilis,ab edendo.

Eda baſterna.

Aedes omne ædificiū: quidam uero dicūt quod ad edendum ſit factum:unde & dicit:inde ædicula id eſt domuncula:inde ædiles dicunt qui ædibus præſunt.

Edepol per ædem pollucis,aduerbium iurandi.

Edentare:dentes excutere.

Edentulus;ſine dentibus.

Edi ab edendo dicti:parui.n.pinguiſſimi ſunt & iocundi ſaporis.

Edi ſunt ſtellæ in ſiniſtro humero aurigæ, quarū occaſus tempeſtate ſequunt.

Edicere:imperare.præcipere.monere.extradicere publicare.inde edicta:publicata.

Edicomatus eiectus.

Edictum:imperiale præceptum: qd rex uel imperator edicit.

Edicta magiſtratuum ſunt:quæ prætores urbani uel peregrini uel ædiles curiales ſcilicet prætores iura dixerunt.

Aedificium dici putatur: q; fuerit prius ad edendum factum.

Aedificare:edes facere:ī altū ædere,uel cōponere

Aedificatio:noua conſtructio.

Aedis ſingulariter templum dicitur. pluraliter ædes domos uel munitiones ciuitatis ſignificat: inde dicitur ædilis cuſtos templi. idem & ædituus:& illa res ædilitas dicitur.

Aedilitius qui ex ædile ſcriba eſt.

Aedilis cuſtos ædificii id eſt capitolii.priſ.dignitatis nomē eſt ad uiros pertinentis ideoq; maſculinum eſt.ab æde melius per æ ſcribuntur.

Ediſſa urbs meſopotamiæ:quā cōdidit Nēbroth filius chus. quæ ante dicta eſt areth:poſt uerſo nomine a ſeleuco rege dicta eſt ſeleucia.

Edipnia:difficultas anhælitus

Ediſſero ris:narro expono.

Editicius iudex:quem una pars eligit.

Editio:expoſitio,ab ædo is quaſi extra datio.

Editus:inanitor:cuſtos.edis,unde & dicitur.

Edo es est inæquale significat comedo & facit præteritum edi.

Edo dis æquale ē uerbū: cōponit ex e & do significat parturio uel compono uel formo, ide editus editio.

Edit: profert, parit, facit orationem, manifestat. inde editum id est sublime elatum altum.

Editus: natus: genitus.

Educo: manduco, consumo: ide edax & edulium & edulus id est comestor, & edacitas id est uoracitas, & esca.

Edo es est cā differentiæ facit: in plurali tñ numero seruat regulā tertiæ cōiugatōis edimus editis edunt: similiter in p̄terito imperfecto edebam bas bat: & pluraliter edebamus batis bāt: & in futuro edā edes edet & edemus tis dēt: & in oībus quæ solēt in hac cōiugatione a prima nasci persona: hoc est in tertia psona īperatiui edat: & in futuro optatiui: qd' est subiunctiui præsens. edam das dat. In oībus uero quæ solēt a secunda persona nasci, corruptā inuenies regulā: es tñ: quā a secunda psona accipiūt: pducta ubiq; seruat. Es ē este esto estote. Edo es ē edimus editis edūt. edebam bas bat edebamus edebatis bant. edi edisti edit edimus edistis ederunt uel edere. ederā rasrat ederamus ratis ederāt. edā edes edet edemus edetis edent. Imperatiuo mō ede edat edamus este edant. futuro esto tu esto ille edamus estote edūto. Optatiuo utinā essem esses esset: essemus essetis essēt. præterito utinā edissem ses set. edissemus setis sent. Futuro utinam edam edas dat: edamus edatis dāt. Subiūctiuo cū edā edas edat edamus edatis edāt. præterito īpfecto cū essem esses esset: essemus essetis sent. p̄terito pfecto cū ederim ris rit: ederimus ritis rint: p̄terito plusq̄ perfecto cū edissem ses set: edissemus setis sent Futuro cū edero ris rit ederimus ritis rit. Infinitiuo modo esse edisse edendi do dum. Supina esum uel estū usus exigit. Nā adesus ambesus comestus in compositis repitur. uetustissimi tam edo edis dicebant, penultimam corripit.

Edoea ueretra græce pluraliter.

Edom filius esau: a quo idumei. interpretatur terrenus uel sanguineus.

Edom seyr Idume esau una gens nominat.

Educare: enutrire. instruere. eligere.

Educere protrahere. eruere. subuertere.

Edulum ab edendo dictum quasi prægustatiua comestio.

Edulia cibi alimenta apta ad manducandum.

Edurus. satis durus.

Effa interpretatur resolutio uel effundens: est aūt regio in prouincia sabba.

Effari: loqui.

Effatus: extra uel aperte locutus.

Effari: uane loqui. alii effundere dicunt.

Efebus adolescens imberbis a febo dictus. id est sine calore immo q̄ sit ad ἥβην heben: id est ad pubertatem.

Effectus: lassatus. fatigatus. fractus sine affectu. languidus.

Effectus: perfectus. ab efficio cis deriuatur.

Effectus tus uel effectio: id est perfectio: uel q̄ a causa efficitur: ut dies est effectus solis.

Efemera: simplex febris.

Ephemeris græce unius diei gestio. hæc apud nos diurnum uel diarium uocatur.

Ephemerides libri, quibus quottidiani actus scribi solent.

Effœminare: emolire. quasi fœminam facere.

Effœminatus: quasi fœmina factus.

Effera ferinæ mentis, aspera, sterilis.

Efferor aris efferatus, mente ferina effectus. sine ratione immissus.

Effero: profero, lacero, superbio.

Ephesus urbs quā amazones condiderunt in asia: interpretatur uoluntas mea uel consiliū.

Effecta quod est adaperire. uacuare.

Effœta: sine fœtu sterilis longæua dicta q̄ sit frequenter fœtu excussa.

Effœtus: exhaustus, uacuatus.

Ephexegesis: explanatio superioris sermonis. exaggeratio. ut serpens res mortifera.

Ephialtes græce: latine incubus: fit autē hæc passio grauī & insolito sōno suppressis: ita ut præfocari se putent: aut aliquē sibi irruisse: q̄ eis corpus exanimare contendat: si aūt dormierit supinus plus suffocatur: unde incubus dicta ē a mētis atq; sensus incubatiōe. Fit aūt hæc passio uel plenitudine nimia cibi siue potus uel ex inanita te uel ex abundantia sanguinis.

Efficacia: perfectio. agilitas.

Efficax cis componitur effectus capax qui facile potest implere quod uult.

Efficax effector uel uelox dictus q̄ nullam difficultatem habeat in qualibet re facienda.

Efficere: perficere. leuiter implere.

Effidatus: perterritus.

Effigies: imago, forma, simulacrum.

Effigiare: formare.

Effine ē quotiēs in eodē sensu diutius īmoramur ut cui bono inimicus non fuit. Quādo aūt non accusauit aliquē aut uerberauit aut prodidit.

Effingere: assimilare: adumbrare.

Ephippia equoꝝ frœni sauinæ uel pectoralia.

Efflagitare: expostulare.

Efflare: spirare.

Effluere: largiter fluere.

Effnei: hæretici iudæoꝝ: dicunt ipsum esse christum qui docuit illos omnem abstinentiam.

Effodere. e terra aliquid eruere.

Effossus de terra cauatus, tereb ratus, perforatus.

Efforth uestis sacerdolalis: q̄ superhumerale appellat. Est aūt in caracallæ modum sed sine cucullo. Huius uestimenti duo sunt genera. unum lineum & simplex: qd' sacerdos habebat: alterū diuersis coloribus auro gēmisq; cōtextum: quo soli pōtifices utebāt: iterp̄tat ur ātē latine pallium.

Effraim filius ioseph: interpretatur fructificatio uel augmentum.

Effrata ex hebræo ſpeculū iterp̄taf:qđ ē figura.
Effrata:ciuitas bethleem uel regio.
Effren:interpretaf fructificatio pro,duabus tribu bus leui & ioſeph,
Effrænatus dictus q̄ p̄ceps & pronus & ſine fræno rationis ſit.
Effrēis:ſine fræno.
Effugere:uitare .inde effugiū.i.effectus fugæ.
Effula:urbs eſt.
Effuncare:radicitus eruere.
Effutire;foras mittere.ſicut garruli inepte loqui
Effutio tis: foras aliquid effundere ſine effectu.
Ega græce:latine capra:inde ægis ægidis caprina pellis.
Egetor ἡγήτωρ græce hortator & dux.
Egemon ἡγήμων græce dux.
Egemonicos ἡγημονικός q cæteris eminet.
Egenus:inpos.paup.ſine gente & genere indigens.
Egenus:ualde pauper.
Aegæon:deus quidam marinus.
Aeger:animo triſtis.
Aegrotus uero corpore infirmus.
Egerare;ſpernere:deteſtari.
Egerare:execrare.
Egerere:euomere:uel per anum emittere.
Egere : præteritum de ago agis egi.duxere,com/ pullere,tulere.
Egeria nympha fuit cui conſecratus eſt fons eo dem nomine dictus ſic etiam nemus.
Agromai ἐγείρομαι græce uerbum ideſt ſurgo ide ἔγερσεων liber id eſt reſurrectionum uel aſcenſionum.
Eg eo illius rei & illa re dicimus.
Eg ere;idigere.pauptatē pati.neceſſaria nō hr̄e;
Egeſtuoſus:miſeriis oppreſſus.
Aegeū mare iter tenedū & chiū ſaxū ē in mari po tius q̄ inſula;quod uidentibus,pcul capræ ſimi/ le uidetur.
Aegeus pater theſei.quē i mare ſe ,pieciſſe dicūt.
Egiale;una gratiarū pulchricudo interpretatur.
Egilopium uulnus qđ intra oculū naſcitur.
Eγγιϲ græce:iuxta aduerbium latine.
Aegis ægidis fœmininum ſcutum palladis de co/ rio capræ:Nam æga græci latine capram dicunt aut lorica aut forulus loricæ.Eſt etiam ſcutū Io uis de quo Virgilius ægiola concuteret.
Εκλειψιϲ ſolis eſt quotiens luna.xxx.ad eandē lineā:qua ſol uehiť pcurrit,quæ ſe obiiciēs ſolē obſcurat. eclypſis lunæ ē quoties i umbrā terræ luna incurrit:nō eni ſuū lumē habere;ſed a ſole illuminari putatur . unde & defectū patiť ſi in ter ipſam & ſolē umbra terræ interueniat, patiť aūt hoc.xv.luna eo uſq; quādiu centrū atq; um bra cōſtantis terræ exeat;uideaturq; a ſole.
Eglyſim.id eſt anguſtias.
Aeglogæ excepta teſtimonia.
Aegloga dicitur quaſi inter locutio dramatica.
Aegloga dicitur quaſi ægaloga.æg.n.græce caprā logon ſermōem de capris uel qnaſi de ruſticis & uiliſoribus rebus dicunt.
Aegophthalmus gemma oculo caprino ſimilis.
Aegones;ſacerdotes ruſtici.
Aegonus collis quirinalis.
Ego εγω græce:latine.
Egregius:nobilis.electus quaſi extra gregē maxi mus.præcipuus.eximius.
Egredior ris egreſſus.id eſt de loco ad locū exire.
Aegre:difficulter.
Aegreo gres:inde ægreſco.
Aegrimonia:triſtitia.
Aegritudo in animo.ægrotatio uero in corpore.
Aegrotare:infirmari.neutrum ē.
Aegrotatius:qui frequenter infirmatur.
Eguit p̄teritum de ego es mendicauit.
Eyele .i.qui eſt nomen dei apud hebræos;
Ei interiectio dolentis unius ſyllabæ.
Ei datiuus cū deberet minui ſyllaba una a gtō ſi cut omnia in ius facientia gtūm : p diæreſim p/ fertur cauſa differentiæ ei interiectionis.Sic igi tur ei eidem eiſdem per diæreſim.
Ei εἰ græce ſi.
Eia age id eſt propera.
Eiicere:euellere.educere.prouocare.
Eielios byzantinorū lingua martius menſis
Eiectus ab eiicio cis.id eſt expulſus.
Eigenia εὐγενεῖα græce ingenuitas.
Eumenes εὐμενήϛ græce beniuolus.
Eirhnh eirene.græce pax.
Eiſebes εὐϲεβήϛ græce pius.
Eiulath indiæ regio ſic dicta q̄ poſſeſſa ſit ab eiu la filio iectan poſt diluuium.
Eiulatus:ploratus.lamentatio.ab ei interiectione dolentis.
Eiulare.plorare alta uoce.
El deus uel fotis : quod nulla infirmitate oppri/ matur.eſt autem apud hebræos primum dei no men.Secundum eloy.Tertium eloe.
Elabi:decurrere.effugere.
Elactare:a lacte tollere.
Elactuarium dictum q̄ molle ſorbeatur.
Elaphebolion teucrum lingua menſis auguſtus.
Elaphus græce ceruus.
Elam porticus.
Eſamitæ:perſæ.ab elam filio ſem.
Elanguere:defluere.ceſſare.abolitum eſſe;
Elaſis græce agitatio.bene ergo elaſius agitator.
Elatus:ſuperbus.
Elatio iactatio:confidentia.
Elatæ palmarum folia:quæ ſurſum eleuanť,nec pendent deorſum:ſicut aliarum arborum.
Elatæ palmarū ſunt productiores rami & excellē tiores:interdum aurei coloris criſpantes & ad ex celſa ſemper tendentes:nunq̄ uirorem amittunt quidam elatas abietes dicunt.
Elbidus ab elbo colore dictus:elbum.n. eſt medi us color inter nigrum & album ab albo dicitur.
Elbidæ uuæ a colore dictæ:quæ uariæ dicuntur.
Eleoſis græce ſtomachi exulceratio.
Elæa græce oliua.
Eleacii nomen gentis;nunc dicunť ſequanii.

Eleatici ab eliſan filio iuuan, græci dicti ſunt: unde & heliſei, poſt uero eoles dicti ſunt.
Eleazar interpretatur dei adiutorium.
Elleborum circa elleborum fluuium plurimum naſcitur: unde & nominatur, quod ueratrum dicunt romani, hærbæ genus.
Elleborus pabulū nocens eſt; eſca tñ coturnicum fit: & plærunq; temperatur ad ſalutē hominis.
Electat: ructat.
Electra, genus arborum, ſuccina,
Electr⁹ dictū q̄ ad radiū ſolis clarius auro reluceat, Sol enim a poetis electrō dr̄, huius metalli natura eſt: ut ad lumina clarius cūctis metallis fulgeat: & uenenū pdat. Nam ſi illud ifundas uenenō: ſtridorem edit: & colores uarios emittit.
Electri tria ſunt genera, unum quod fit permixtis tribus partibu ſauri & una argenti, hoc præcioſius, aliud eſt ſuccinum: quod ſudat de arboribus pini: quæ electrinæ dicūtur: fertur quoq; tertiū naturale electrū: uulgo uero aſmaltum dicitur.
Electria gemma dicta quaſi electa: in uentriculis enim galli inuenitur.
Electus: ſplēdidus, excelſus, ex aliis electus: ab eligor eris deriuat; unde electio dum quilibet ex multis eligitur.
Elegans: egregius, decens nobilis.
Eleganter: urbane.
Elegantia: excellentia, ab eligo, gis.
Elegi: uerſus miſerorum.
Elegiacū dictū modulatio eiuſdē carminis miſeris cōueniat qd̄ metrū; cōſtat prīo uerſu heroico ſecundo prima pētimemeri heroica: ſecūda dactilica: ut Carmina q quondā ſtudio florente pegi. Flæbilis heu mœſtos cogor iniremodos.
Elegos: caſtigatio.
Eleiſon græce miſerere.
Elementū dr̄ uniſcuiuſq; rei initiū. a quo ſumit īcrementū & in quo reſoluit dictū quaſi eleuamentum.
Eleinos ελεινοσ & ἐλεήμων græce miſericors: inde elemoſyna græce miſericordia.
Elenchitos titulus libri cuiuſdā Ariſtotelis. Elēchos ελενχοσ redargutio eſt. Elenchos etiam uocamus lapides in ſuperficie ornamenti: quia illud illuminant.
Elæon τὸν ελαιων græce oliuarum.
Elephantum draco ligat: cuius ruina mors eſt uictoris: uterq; .n. certat: draco ut alliget: pedem quo ſibi noceret: elephas nephas ne poſteriori pede aut calle capiatur. ſ. anguſto. aut ſequētis nō habeat auxilium Ambro.
Elephas a magnitudine corpis dici a græcis putat græce enim elephos mons dicit, apud indos uero a uoce barrho uocat, uox eius barrhitus dicit & dentes eius ebur: roſtrū eius pmuſcida: qm̄ illo pabula ori admouet: hos boues lucas dixerūt antiqui romani: boues quia cunctis animantibus grandiores uidebātur: lucas quia in lucania pyrrhus primo obiecit romanis: intellectu & memoria uigent, ccc annos uiuunt.
Elephas græce: latine hic elephas elephantis & elephantus ti a genitiuo græco elephantos: ſed pluraliter tm̄ eſt ſecundæ declinationis.
Elephas miræ caſtitatis credit: ita ut ſi pdiderit cōiugē nulli copulet. Inter ſyluas ſolus cōmorat
Elephas ſignificat iniquum peccatorem.
Elephantia genus ſerpentis: elephātia lepra, morbus qdā a ſimilitudine elephātis: qa ſicut ille oībus aīalibus: ita hic omnibus paſſionibus maior ſit.
Eleſſior: falſus laudator.
Eleſpontia eſt una de decem ſibyllis in agro troiano: quæ ſcribitur ſolonis & cyri fuiſſe temporibus.
Eleſmoth hebraice: exodus græce.
Eleterra genus hærbæ.
Eleuigata: purificata.
Eleuſinum: oppidum atticæ prouinciæ.
Eleuſis uel eleuſin proprium loci.
Eleutreos græce liber liberi adiectiuum.
Elaici græce dr̄ gyri a cōuenīēti rigore errantes.
Elia an dcā ab elio adriāo q̄ nūc hieroſolyma dr̄.
Elias interpretat deus meus: qui dū in ſacrificio altercaret; cū q̄dringentis ſacerdotibus baal iuocato noīe dñi deſcendit de cælo ignis ſup holocauſtum: qd̄ cū uidiſſet oīs populus cecidit i faciem ſuā & ait: dominus ipſe eſt deus: ex hac igit cauſa tale prius ſortitus eſt nomē; qa p eū poſt cognouit populus dominum deū; ipſe eſt fortis dominus interpretatur. quia eoſdem interfecit.
Eliachia interpretatur dei reſurrectio.
Elice: urſa maior.
Elicere; pducere, extrahere. ſollicitare euocare.
Elices ſulci in maribus p quos aquæ eliciuntur.
Eliconia ipſa eſt boetia ab elicone monte muſis cōſecrato.
Elidæ dr̄ græci ab elide ciuitate græciæ.
Elidere: excutere, tentare.
Elifac dñi cōrēptus uel deus meus me diſperſit.
Eligere de multis extrahere, præponere.
Eliminare: extra limen eiicere, eferre.
Elinguis: mutus, balbus quaſi ſine lingua.
Elion: quintū apud hebræos dei nomen dr̄. & īterpretatur excelſus.
Elipſis: colliſio cōſonantiū cum uocalibus aſpere concurrentiū: ut multū ille & terris iactatus & alto.
Eliquata: purgata aperta manifeſta.
Eliquare declarare.
Elis elidis ciuitas eſt arcadiæ: in qua agitabat cur rule certamen.
Eliſa proprium nomen didonis tyrium nomen ē latine dicitur uirago.
Eliſan filius iuuan a quo græci eliſæi uocantur.
Elyſæus domini ſalus interpretatur: quia multas uirtutes fecit & famē pellens populum a morte liberauit.
Eliſabeth interpretatur dei mei ſaturitas.
Eliſus: repulſus inflictus.
Eliſum: oppidum hetruriæ.

Elisii campi apud inferos sunt: ubi piorum animæ post corporis animæq; discretionē habitant: dicti ἀπὸ τῆς λυσεως ideſt solutiõe inter aiam & corpus: qđ secundū poetas i medio est inferorū suis fœliticatibus plenū: secūdū philosophos in sulæ fortunnatæ: secundū theologos iuxta lunarē circulum ubi iam purior est aer.
Elius: bacchus uocatur.
Elyxum qđ in aqua solū decoquit: lyxa eni aqua dr eo q; sit soluta: uñ mēbra loco mota luxa dñr.
Eloga initium exordium.
Elogia: laudes enuclatæ: summatimq; collectæ seu archana uel mysteria dei: uel carmina uel criminalia mala.
Elogiū: hereditas i malo ordo criminum: titulus cuiuslibet rei prouerbiū: prosapia eloquiū fama ignominia. diuinū responsum.
Elomi interpretat arietantes.
Eloquens: facundus: disertus: oratoris est.
Elocutio unius uerbi uel sententiæ: eloquentia uero multorum.
Eloqui: expedite loqui.
Elpis ἐλπὶς græca spes: ppriū cuiusdam sanctæ fœminæ Mediolanēsis & martyriū passæ.
Eluctabile: expugnabile: quod uinci potest.
Elucubratū: euigilatū. elaboratum.
Elucubre: lucidum.
Elucius: aquarius.
Eluere: purgare: lauare.
Eluidius hæreticus: qui dixit matrē domini quatuor habuisse filios: qui dicti sunt fratres domini & filias.
Elumbis: sine lumbis: debilis.
Eluo: luxuriosus. prodigus. glutto. ambro. uorax.
Eluo qui sua superflue dispendit a luo luis.
Eluuies: uorago: liquor lacunæ fossæ: sordes domus.
Eluuio. diluuium.
Emathis uel emathia: quæ & thessalia ab Aemathio rege.
Emacitas: emendi auiditas. uel macritudo.
Eman interpretat accipiēs uel fortitudo eorum.
Emanare: ebullire: procedere.
Emancipare iuris propriij dñm cōstituere quasi ex tra manū ideſt extra potestatem suam facere.
Emanuel hebraice interpretat nobiscum deus significat: quia p uirginem natus deus hominibus in carne mortalis apparuit.
Emarceo ces emarcui id est langueo.
Emathii a noie emathionis regis dicti: post uero macedones.
Emathites. lapis sanguineus: unde & dicit.
Emaus proprium castelli: quod post nicopolis est dictum.
Emax tenuis: macer: uel qui amat aliquid emere.
Embadium area dicit græce quando a circūposita terra segregatur.
Emboliſmus græce supaugmentū dicit: eo q; expleat numeꝝ annoꝝ cōmunium: qui annus. xiii. lunares menses habet id est. cccxiiii. dies.
Embroce: fomentatio græce:
Emblema superabundantia uel obscuritas: quod celatur.
Emdola: idola.
Emembris: sine membris.
Emendare: castigare. & corrigere.
Ememor: oblitus.
Emensus est: prerambulauit. ab emetior tiris.
Emētior cōe antiquitus. ualde mentior.
Emere: ex alieno meum facere: id est dare suum & accipere alienum.
Emo emis emptor emptrix emptio. empticius cia ciu: componitur redemptor redimo adimo perimo: interimo.
Emergere: extrauenire: exurgere.
Emeritus: ualde meritus.
Emerinos græce circulus brumalis qui nobis hyemem facit.
Emerita arma uictricia.
Emerita: ciuitas quā postq̄ cæsar ædificauit: uetranos ibi constituit.
Emeriti: milites ueterani: q iā soluti a militia sunt
Emeteros græce noster.
Emicare præfulgere: exilire: exultare.
Emicadium: uas olearium.
Emigrare uel transmigrare de loco ad locū transire. absolute uel ad accusatiuū transiens.
Emigranius: uermis capitis.
Eminet. præcellit. altum est.
Emineo emines nui.
Eminens sculptura naturalis color.
Emina appendit libram unam: quæ geminata sextarium facit: habet drachmas centum.
Eminiscit: i memoria reducit.
Eminiculæ: eminētes i memoriam.
Emin: horribiles uel terribiles gigantes.
Eminus: procul: ex interuallo id est longius.
Eminus: proxime: nō longe: prope.
Emissarius: flagitiosus. latelles. homicida.
Emissarius equus: qui ad equas mittitur.
Emissus dr ceruus quando ceruam sequitur.
Emistis: species poculi: uno spiritu bibitur.
Emites: lapis eboris: porus etiam uocat.
Emonia & emonides genus. i. malefica i thessalia.
Emolire: acquirere.
Emolumentum fructus laboris: acquisitio cuiuscūq; rei.
Emoptoys effusio sanguinis per ora.
Emoptoyci: qui sanguinem emittunt.
Amarogia: qui sanguinem per urinam faciūt.
Aemoris: fluxus sanguinis.
Aemorois: aspis nominat q; quicquid ab ea percussum fuerit dissolutis uenis per sanguinem emoritur: hæc æmoroisgenus serpētis alia q̄ aspis: cuius cruor a pcusso statim fluit.
Emori: ex parte uel pro ualde dicit.
Emos græce meus. prif.
Emphasis exaggeratio quæ paulatim uel gradatim crescit.
Empiria: experientia.

Empedocles philoſophus quidã fuit q dum inueſtigare cõtẽderet loca æthnæ montis cadẽs ĩ igneã foueam igne cõſumptus eſt: unde empedocleos caſus dicunt.
Emphicu dñr hi qbus collectio facta ĩ pulmone ſi ue thorace; & crepuerit & ſonauerit idem ſunt ſanioſi.
Empyriũ intellectuale cælũ ideſt ignis ἔμπυρος ignitus.
Empyria ignea.
Emperici medici: qui ſolam ſectant expientiam.
Emphis: terroribus, conuiciis.
Emphytheſeos ꝓpetuus cõtractus. cõmutatio.
Empos: impatiens, amens.
Emporia græce latine mercatus.
Emporium: locus ſuper mare: ubi negociatores exercentur.
Emporitica genus chartæ: in qua merces inuoluũtur: unde & dicit. nõ ſcribit.
Emptio & uenditio, rei cõmutatio atq; cõtractus ex conuenientia ueniens.
Empticius emptus ſeruus mollis. conducticius.
Aemulari: ſignificat amare, inuidere, ſequi, ſtudium habere.
Aemulus: ſimulator, imitator, inuidus, oblactans.
Aemulor aris a quo æmulus la lum æmulator trixtio. cum accipit pro inuidere cõponit ex e & imolo. cum uero ꝓ ꝓſequi quaſi extra molere.
Emunctoria ſũt forfices ad emungendas lucernas
Emuſilis rex auidus in auſpiciis.
En cum oſtendis, ecce aduerbium demonſtrandi.
En pro an ne.
En ἐν græce pro in uel inter.
Ena coniunctio græca id eſt dum.
Enas unitas: quæ ſecundũ ſimplicitatem nominat Omne. n. quod ſimplex eſt: unum eſt. Nõ autem omne quod unũ eſt: ſimplex eſt: qm̃ & unum collectione dicit: & unum cõpoſitione: & unum ſimilitudine: quæ omnia quia nõ totum quod ſunt unũ ſunt, uere unum non ſunt. ſed unitatis nomẽ ſimilitudine tm̃ mutuantur. nõ proprietate. Monas enim unitas eſt: ſed quaſi ſecundum diſcretionem dicitur.
Enachim: ſtirps enach gigantum.
Enam uel enan interpretat fontes.
Enagoſis ſignum: hercules dicitur cum dracone pugnans.
Enna ꝓprium inde enenſis.
Ennagona id eſt nouem angulorꝫ. Nã ennea græce nouem gonia γώνια angulus.
Enare: extra natare.
Enarmnicum: genus muſicæ dulce.
Enantion ἐναντιον græce ante & contra ſignificat.
Encheladus quidam gigas: qui ſub æthna ignem uomere dicitur.
Encenia initia, uel noui templi dedicationes.
Encenniare: nouũ induere aliquid.
Encetegna macinola lignea: qua amphora tenetur.
Enchiridion liber dictus: q̃ manu aſtringatur: dũ plurima continet.
Encliticon: inclinatiuum: utq; dixitq;.
Encratitæ continentes.
Endecaſyllabi: uerſus undecim ſyllabarꝫ.
Endeca græce undecim.
Endees ἐνδεής græce egens.
Endexia græce ad dexteram.
Endea ἔνδεια græce indigentia.
Endelechia ſecundũ calcidiũ pfecta ætas quaſi entos lechia id eſt intima ætas: ſecundũ ariſtotelem pfectio abſoluta: ſecundũ platonem aia mundi.
Endiadis figura: cũ duo diuerſa nomina in unam conuenientiã coniunguñt: ut in partẽ & prædam pro in partem prædæ.
Endon ἔνδον intus.
Endogetum: indegeſtum.
Endogenia: naturaliter amœna.
Endoplorato: implorato.
Endorigyum: irritum.
Endromys ueſtis eſt uilloſa fortis hyemalis: qua philoſophi utuntur.
Enea græce nouem. hinc eneaphthongon id eſt nouem ſoni.
Eneados hellinum lingua nouembris menſis.
Eneas ſiciliæ montes.
Enences ἐνέγκῃς græce inducas.
Enema: græce relaxatio.
Energia græce agilitas.
Energius: agilis.
Energia: imaginatio, actum rei incorporalis, oculis ſubminiſtrans.
Energia rerum geſtarum aut quaſi geſtarum ſub oculis inductio.
Energumini dæmoniaci.
Energumini ſunt qui contẽpta catholica doctrina operationes diabolicas imitantur.
Eneco cas cui & enecaui: enectus & enecatus id eſt ſtangulatus.
Eneruare: debilitare.
Eneruatus: ſine fortitudine: exulceratus.
Eneruis ſine neruo. i. ſine uirtute.
Emphaticos: exaggeratiue.
Enfiteari: negare.
Enfaſis exaggeratio latiorem præbens intellectum figura eſt.
Enfitecus: quod ex ficis bonis apparentibus accipitur.
Emphraſis obcluſio pori alicuius uel membri neceſſarii ac uitalis.
Engaddi locus ubi finitur mare mortuũ: interpretatur hebraice fons id eſt baptiſmus uel oculus hædi aut uitulorꝫ.
Engallim uero in principio eſt eiuſdem maris ubi iordanis ingreditur: ſed eandem habet interpretationem.
Engriphii azimi parens. i. ſubcinericii.
Enſautos ἔνιαυτὸς græce annus.
Enica: adultera.
Enydros coluber beſtiola dicta q̃ in aquis uerſet aqua enim græce hydros dicit.

Enydius gẽma aquã exudans.
Aenygma:obſcuriloquiũ:obſcura intelligentia.
Aenygma qſtio obſcura: quæ difficile intelligitur niſi aperiatur:& eſt tm̃ ſenſus obſcuritatis:allegoriæ uero uis gemma ẽ ſicut Iſaac ductus ad ſacrificiũ:ſignificat humilẽ chriſtũ. Cum uero dicimus de comedente exiuit cibus: ſignificat tm̃ de ore leonis fauum extractum.
Aenygmaſtita dr̃ q figuraliter uel obſcure loquit̃
Enygameum:genus maſculinum.
Enim cũ ſit coniunctio cauſalis γαρ ſignificat: ut cole pudicitiã. Eſt enim fundamentũ uirtutũ eſt cõplectiua:cũ δε græcã cõiunctionẽ ſignificat:ut ſedeni. iuenit̃ p affirmatiua & maxia præpoſitiua:ut.n.nõ ſinã. Eteni uero dauo:ſimiliter nã eni uero cõponit̃ ex eni & uero acuitur i penultima.
Eniochus:auriga dicitur.
Enipheus fluuius theſſaliæ abothry mõte defluẽs
Eoipnion græce:inſomnium latine.
Enipſiſtis:in excelſis.
Enitere:ſplendere.micare.fulgere.
Enitesco:claresco.
Enit:conari.elaborare.generis deponentis.
Enixa:conata.ad efficiẽdũ aliqd ul partu liberata
Enixius:diſtrictius:manifeſtius.
Enimeles canora uox modis & numeris compoſita
Enoch interpretat̃ ædificatio uel dedicatio. Ipſius eni nomine ciuitatẽ ædificauit eam.
Eno chilis piſcis ſtagneus.id eſt anguilla.
Enodare:de nodo tollere.declarare.planũ facere.
Enodis:ſine nodo.
Enomaticũ dicitur.quod continet cõmunem notionem:ut homo eſt qui ratiõabilitate uiget:& ſupponitur rationi.
Enoean ἔννοιαν notionem dicũt græci.
Enno fons interpretatur.
Enoſigeus cognomen neptuni quaſi concitans:
Enormis:ingens ſine menſura: uel forma cui nihil addi minuiue poteſt.
Enos iuxta propriæ linguæ uarietatem: homo uel uir dicitur:pro eo q ipſe fuit initium nomen domini inueniendi:plæriq; arbitrabantur q tũc primum in nomine domini & ſimilitudine eius fabricaſſent idola.
Enos latine dicitur locus.
Emoerica experientiſſima hæreſis: quæ inuenta ẽ ab æſculapio.quæ nõ indiciorũ ſignis ſed ſolis conſtat experimentis.
Empiſtoma:contractio neruorum.
Empneumatoſis:græce inflatio.
Empus paſſio dicta ab poſtemate intrinſecus uel i latere uel in ſtomacho.
Enſaperda:quoddam unguentum.
Enſis ferrum tantum omnis gladius.
Enſis: inde diminutiuum enſiculus & enſicula.
Enſicium a ſequendo uel ab enſe dictum.
Entelichia abſoluta perfectio uel forma corporis
Enteas ſpecies maniæ ideſt lymphatici.
Entelos:mandatum uel præceptum.
Enteca mens.
Enthei furentes:
Entera:inteſtina
Entenia eſt interrogatio:cũ interrogando aliquid aceruamus & exaggeramus inuidiam figura eſt.
Entica: repoſita rei copioſa ſubſtantia uocatur.
Enthymema cõceptio animi.
Enthymema q̃ſi i animo. ἐνθύμιον enī grecæ aia dr̃
Enthymema eſt iperfectus ſyllogiſmus i quo non omnibus conſtitutis infertur feſtinata cõcluſio: ut homo ẽ animal:ſubſtantia igitur eſt.prætermiſit enim alterã propoſitionem omne animal ſubſtãtia eſt:ſed tamẽ ab uniuerſalibus ad particularia:ſicut ſyllogiſmus tẽdit:unde a ſyllogiſmo duxit exordium.
Entos intra græce priſc.
Enudare: aperire extra nucleum ponere.
Enunciatiua.oratio eſt uox ſignificatiua de eo qd̃ eſt aliquid uel non eſt.
Eodum:aduerbium uocantis.
Aeolica uel æolis:quinta lingua græcorum.
Eliſa.n.fuit filius iuuan:a qnibus græci eliſæ: q uocantur æolides.
Aeolus rex uentorũ filius hippotæ in ſicilia.
Eolicon tetrametrum:recipit ſpõdæum ſiue iambum uel trocheum loco primo.deinde duos dactilos ſeu trocheum.
Aeolides.filius æoli.
Aeolidæ:populi theſſaliæ.
Eo neutrũ.cõpoſita ab eo activa adeo adeor ſub eo ſubeor: ineo ineor.abeo abeor.etiam tranſeo or.circũeo or.Ambio or.
Eo is:unde deriuarur iter iturus iens eundum cõponitur ſemita adeo circũeo.prætereo.ob.per ex ab.pro.præ.in.ſub.redeo trans.ambio.
Eoratus: fluuius quidam.
Eoos dicitur primus ſplendor æris græce: quam nos per deriuationẽ aurorã uocamus q̃ſi eurorã.
Eouſque. in tantum
Eous homo de oriente: interdum ſol uel oriens triſſyllabũ ẽ primã corripit & producit ſyllabã.
Epatas latini uocant adiectiões ãnuas lunares:q̃ p undenariũ numerũ uſq; ad tricenarium in ſe reuoluentes:quas ideo adiiciunt ut lunaris emẽſio rõnem ſolis ſequatur:luna enī iuxta curſum ſuũ xxix.dies lucere dignoſcit:& fiũt in ãno lunares dies.cccliiii.remanẽtq; ad curſũ ſolarẽ dies.xii. quos abiiciũt:abſq; his.n.nõ iuẽies lunã quota ſit ſi in quolibet anno mẽſe uel die. Iſtæ epactæ ſẽp undecio callẽdas aprilis reperiũtur: quo quota fuerit luna:tota erit epacta eodẽ ãno.cõtinẽt̃ aũt epactæ circulo decẽ nouẽnali.
Epacoyein ἐπακούειν græce exaudire.
Epadiam:dicã:manifeſtum.
Epaginacus ſynochus tertius.i.nouiſſimus:
Edalleotheta græce alternitas:ut pandidus priſ.
Epanodos quã noſtri regreſſionẽ uocãt principiũ dignitas fuit.
Epanaphora eſt per principia ſenſuũ eiuſdẽ uerbi in uno uerſu.repetitio:ut te focinus unda: te liquidi fleuere lacus.

Epanalepsis est sermonis in principio uersus positi eiusdem i fine replicatio: ut crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit.
Epãgelia est promissio: qua iudicem attentum facimus pollicentes nos aliqua magna uel minima dicturos.
Epanleum: ascensio tortuosa.
Epar græce iecur est.
Eparcus: perfectus.
Eparchion græce statio uel taberna.
Eparchion: marubium.
Earius: lapis a loco dictus.
Ephatar: purificatio.
Epithesis græce adiunctio.
Epatula: aqua.
Epheasis: iteratio crebra sermonis.
Ephebia: prima pars adolescentiæ.
Epectasis porrectio græce.
Epembasis: iteratio enumerationum, studium uerba repetentis.
Epenthesis uel parenthesis appositio in medio: ut induperator pro imperator.
Epexegesis quando uni causæ duas probatiões opponimus.
Epi græce supra.
Epiarsis: super sanus.
Epicharis ἐπίχαρις græce, i. supergratiosus.
Epicaricus qui herpicam trahit.
Epicum: laudabile, epos enī græce uersus ꝑ laude
Epicœnon, promiscuum genus: quia utrunq; sexū sub uno genere nunciat: ut hic piscis.
Epicœnum græce super commune: nam promiscuum quod sequitur: non est uerbum ex uerbo sed sensum expressit: quod est dubium uel confusū quia sub uno articulo marem & fœminam comprehendit.
Epithema: anathema.
Epy: mons quidam.
Epicherema in rhetoricis est latitudine distās & ꝑductione sermonis a dialecticis syllogismis. Constat autem tribus modis. i. primo triptito. secundo quadriptito. tertio quincupartito.
Epicheremata executiones uel approbationes dñr
Epicheremata argumentationes græce.
Epichina id est substantia patris & filii & spūs sancti super omnia præterita & futura.
Epicyclus ἐπίκυκλος dicitur globus: qui sup aliquem circulum fertur.
Epicaustorium: locus unguentorum.
Epicurei dicti ab epicuro: quem ipsi philosophi porcum nominauerunt quasi uoluptatem. hic. n. uoluptatem corporis summum bonum asserebat Nulla enim prouidentia instructum esse mundū nec omnia constare corporibus: animam uero nihil esse nisi corpus dicebat.
Epicurus ἐπίκουρος latine auxiliator.
Epicroculum pallium tenue meretricum a croceo colore dictum.
Epicroca: perlucida.
Epistesis: adiectio. porrectio. impositio.
Epicurei græce auxiliares.
Epidaunos fluuius de thessalia exit.
Epidaurus urbs græciæ: a qua æsculapius romam adductus est: unde epidaurius ipse dictus est serpens: in cuius specie uenit.
Epidaurus: epiri ciuitas.
Epidicta: demonstratiua scientia philosophoꝝ est
Epidithesis: superioris rei correctio.
Epidromos uelum secundæ: amplitudinis sed ad puppim.
Epidicazomenos ἐπιδικαζόμενος fabula græce a nomine proprio dicta. in latino phormio dicitur ab alio nomine.
Epiphania græce apparitio dicitur uel manifestatio. hac enim die christus syderis indicio magis apparuit adorandus. uel in baptismate ostensus est: uel ꝙ primo signo aquam in uinum mutans se propalauit.
Epiferomeno: superueniens.
Epiphora lyppitudo oculorum.
Epiphi ægyptiorum lingua iunius mensis dicitur.
Epigamma: titulus: quod latine superscriptio dicitur. Epi ἐπί. n. supra, grãma littera uel scriptio dicitur.
Epigri claui sunt quibus lignum ligno adhæret.
Epilepsia ἐπίλεψια græce apprehensio dicitur quod mentem apprehendens pariter etiam corpus possideat: fit autem ex malancolico humore: quotiens exuberauit: & ad cerebrum cõuersus fuerit: hæc passio caduca dicit eo ꝙ cadens ægri spumam patiatur. hos etiam lunaticos uulgus uocat lunæ cursu comitantur eos insidiæ dæmonū Idem & barbati. hīc idem morbus comitialis dr
Epilepticoꝝ duo sunt genera. Vnum cum tremore & somno. uel stertunt: quos ducunt dæmoniacos. hi ex parte sentiunt. Aliud sine tremore: & somno: hi sine sensu sunt. Qui cum spuma est & tremore non curatur. Qui sine tremore est curatur.
Epilogus nouissima pars controuersiæ: quæ preces tamen habet.
Epilogus supra sermonem id est in fine narratio est misera.
Epimelas dicitur cum in candida gemma superni gricat color.
Ephimerides: computationes. actus singulorū dierum. calculatio quottidianæ febres.
Epimene memoria uel breuiarium. repetitio crebra sermonis: quæ multa colligit unius uerbi iteratione decursa: repetitio crebra sententiæ.
Epimenia exenia quæ dabant per singulos menses
Epinasimache: supernaualis pugna.
Epinicea id est dies uictoriarum.
Epipata græce supueniens dicitur: quia nihil negocii habet in naui nisi ut dato naulo transeat.
Epicroca: perlucida.
Ἐπιβωμαι epibomai acclamo. quod ꝑ narratas res breuiter cum exclamatione prumpit.
Epipedæ: id est planæ figuræ sine profunditate.
Epirædia: maiora uehicula.

Ephyre eſt corythus ciuitas eſt angelus quaſi lin-
gua iuxta mare.
Epirica ciuitas græciæ.
Epiros græce ppetua terra nec ullo mari diſcreta.
Epirs urbs græciæ.
Epirus puicia græciæ a pyrrho achillis filio dicta
Epirotæ gẽs apyrrho filio achilis.prius pſidæ ædi
cti:poſtea cũ pyrrho rege ad italiã tranſire præ-
ſumpſerunt.
Epiſcopus græce ſupnitendẽs uel iſpector dñi curã
ſcilicet ſubditorũ gerẽs:nomen ẽ opis nõ honoris
Epiſynaliphe uel ſynereſis cõglutinatio duarũ ſyl-
labarum in unam:ut neri pro nerei.
Epiſtylia dicta quaſi ſupra ſtylos.i.colũnas. Nam
ſtilus græce columna.
Epiſtola græce latine ſupmiſſiua dicit.ſtola enim
miſſa interpretat. Nã ante chartæ & mãbranarũ
uſum :ĩde dolatis ex ligno cõdicillis epiſtolæ ſcri
bebant.ũde & portitores earum tabellarii uocati
ſunt.
Epiſtolare:exponere.
Epitarro ἔω ι τατ τ ω græce impero.
Epitaphiũ græce ſup ſepulchrũ: eſt enim titulus
mortuorũ:ubi uita eorũ deſcribitur.
Epithta amia ſunt carmia nuptiarũ: quæ decãtan-
tur a ſcholaſticis i honore ſpõſi & ſpõſæ.hæc pri
mũ Salomon ædidit ĩ laudẽ chriſti & eccleſiæ:ex
quo gentiles epithalamiũ ſibi uẽdicarũt:dictum
eſt autem:q̃ in thalamis decantetur.
Epita ſuppoſitiuum:ut ego ipſe.
Epitherema argumentatio q̃dã cũ gẽus ſub aliqd
ſpecies uero ſunt ĩ qualitate ut diſciplina.genus
ſpecies.grãmatica.dialectica.& cætera.
Epitheton.ẽ ſupra nomen : præponit enim pprio
nomini: ut alma ceres:obſcæniq; canes & dira ce-
leno:nec unq̃ ẽ ſine noie unde differt ab ãtanoma
ſia hoc tropo uitupamus uel laudamus aliquem
Epitheta ſũt quæ latine adiectiuai dñr eo q̃ ad im
plẽdam ſignificationẽ noibus adiiciãt:ut magnus
dicitur philoſophus.
Epitheſis:impoſitio porrectio.
Epithima dicta q̃ ſupponat aliis adiutoriis præce
dentibus.
Epithymũ græce:latine flos thymi dicit.flos enim
græce thymum uocatur: Eſt autem flos tymbræ
ſimilis.
Epithymiticon concupiſcibile.
Epitoma:adbreuiatio.memoria.
Epitomarius:adbreuiator.
Epitriti pedes dicti q̃ ſp tres longas ſyllabas hñt &
unã breuẽ q̃ ſũt quattuor.Epitritus ꝓmus ex ꝓma
breui & trib' lõgis:ut ſacerdotes.Secũdus ex ſecũ
da breui & tribus lõgis:ut conditores. Tertius ex
tertia breui & tribus lõgis:ut Demoſthenes.Quar
tus quarta breui & tribus lõgis:ut felcẽninus.
Epitritus ẽ: cũ de duobus numeris maior habet to
tum minorẽ ĩ ſe & iſuper eius tertiã partẽ: ut ſũt
iiii.ad tres. hic numerus uocat epitritus. deq; eo
naſcit ſymphonia:quæ diateſſaron dicitur.
Epitrope permiſſio. cũ aliquid ipſis iudicibus aut
aduerſariis ꝓmittimus æſtimandum.
Epitrochaſmos id eſt dicti rotatio cum ſuccincte p
ſtringit quæ ſunt effuſius dicenda.
Epizeuxis congeminatio unius uerbi: ut deus de-
us meus.
Eplaſten:formauit.ſine fine fit.
Epodos eſt clauſula breuis in poemate ubi in ſingu
lis quibuſq; maioribus ſequentes. minores quaſi
clauſulæ recinunt.
Epodos additio ſuper odas:nam epi ſupra:odæ lau
des nel cãtus:additũ eſt.n.hoc carmẽ a latinis.
Epomagdous numerus:q̃ intra ſe habet minorem:
& inſup eius octauã partem:ut.ix. ad.viii.hic nu
merus ſonũ parit quẽ muſici tonũ uocant.
Epops uolucris:quæ upupa uulgo dicitur.
Epos epodis.neutrũ eſt ideo dictum eſt:quod ha-
bet unũ pedem maiorem:alterũ minorem.
Epos græce uerſus & gloria.
Epotica diſputatio eſt:quæ ex ſinceriſſimæ rerum
ſcientiæ fonte manat.
Epotica primatia inquiſitio: & ſubuectæ contẽpla
tionis altior aliquantulum q̃ phyſica: ut de natu
ra angelorum.
Epulæ:opes.copiæ ambitio.pluraliter temen deeli
natur.Singulariter epulum dicitur: & græce dici
tur ἔυφραστα
Epulo & epulor anquitus: & epulo: onis ab epu-
lando.
Epulaticius:qui epulis dat operam.
Epulæ ab opulentia dictæ.ſunt autem priuatorum
dapes uero regum.
Equus animal ab æqualitate dicitur: licet e breui
etur.quia quando quadrigis iungebantur pares
æquabantur: ide diminutiuum equuleus id ẽ par
uus equus uel genus tormentorum.
Equus:inde equulus & equuleus: & equinus: eque
ſtris equa equula eques tis.equito taſ. equitor
equitatio.
Equaritia grex equarum uel uaccarum.
Eques q equo ſedet in armis.hic & hæc eques tis.
Equeſter locus uel ordo equitum.
Equeſter qui certaminibus medius interuenit: per
quem utraq; pars æquam fidem ſequatur.
Equidem coniunctio complectiua:licet alia poſſit
eſſe.priſ. Non equidem inuideo.
Equito equitas taui. Virg.neutrum eſt.
Equi marini dicti:q̃ prima parte ſunt equi:poſtre-
ma ſoluuntur in piſces.
Equi fluuiales quos hippotamos uocant:eo q̃ gene
rentur in nilo flumine:nec ambulent:ſed tantum
natent.
Aequus ſignificat ſanctum uirum in bono. in malo
falſum:ſignificat etiam corpus: quod regitur uel
carmen uel ſuperbos honores. Aug.
Aequiuoca dicuntur: quando multarum rerũ unũ
nomen eſt ſed non eadem definitio: ut leo quan-
tum ad nomen pertinet & uerus & pictus eſt & cæ
leſtis:quorum diuerſa eſt definitio.
Errare:uagari.in diuerſum currere.
Erratum:peccatum.macula.

Erreticæ:erroneæ.uagantes. quasi extra rectum.
Errabundus.erraneus.similis erranti.
Erramen equum uulgus uocat q̄ in modum ærei sit coloris.
Aerator:debitor.reus.obligatus.
Eretouna ex musis.poeta fuit.Interpretatur: inueniēs simile.idest ars geometria.plectra gerēs erato saltat pede carmine uultu.
Ercinæ aues dictæ ab ercino saltu germaniæ. ubi nascuntur:quarum pennæ adeo per obscurū splēdent:ut quāuis nox sit:indicio tamen plumarum cursus uiæ pateat.
Erciscundæ diuisio hæreditatis inter hæredes.Et ciscundæ.n.apud ueteres diuidundæ dicitur.
Erebus inferoꝝ profunditas & recessus.
Erebus proprie est pars inferoꝝ: ubi qui bene uixerūt morātur. Nam ad helysium nonnisi purgati perueniunt.
Erysipila est quem latini sacrum ignem appellant per antiphrasim. Siquidē in superficie rubore flāmeo curis rubescūt: tūc moto rubore quasi uicia ab igneinuaduntur loca:ita ut etiā febris excitet
Erga præpositio περι significat: sed qñ affectum demonstrat:ut bonus erga propinquos est:separata solummodo inuenitur: apud circa.
Erga græce opera.
Ergastulū. ερια ΣΤΟΝ locus ubi aliquod opus fit.græce.n.opera erga ΣΤΑΣΙΣ stasis statio id est operaria statio
Ergaæuium:carcer uel locus ubi damnati marmora secant:aut aliquid operātur ab erga quod græce dicitur opera.
Ergastulum durum opus aliquod.i
Erga & hemeras εργακαι ημερασ:id est opera& dies.
Ergata ἐργάτης uicinus uel operator:
Ergatiuum:contemplatiuum.
Ergo quando penultimam acuit.coniunctio est rationalis.collatiua:illatiua:quādo uero in ultima circunflectitur causalis.& significat pp: ut Virg. uenimus illius ergo:id est causa illius.propter illum.& est aduerbium.
Ericium animal spinis coopertum:dictū eo q̄ erigit se:dum spinis suis clauditur.
Erycis fines sicilia.in qua eryx ueneris & Butæ filius regnauit.
Erycina uenus dicta a monte eryce:ubi eryx rex fuit:& ipsa colitur.
Ericit:custodit.
Erichthonius rex fuit athenienſium. huius nouissimis annis læsus naue mortuus reperitur.Aiunt uero inde dictum q̄ Vulcanus motus in Mineruā in cōtentione sæmē fuderit terræ.græce.n.ερις eris contentio χθων uero terra dicitur: ex qbus duobus compositum est erichthonius: fuit uero uulcani filius & Mineruæ: qui primus quatuor equos iunxisse traditur.
Eridanus fluuiorū rex. Vir. uel fluuius Italiæ qui padus dicitur.
Eridanus signū.alii nilum. quidam oceanum dicunt.Inter hunc q̄dā est stella canopos dicta clara
Eridanus a græcis dictus ab eridano solis filio. i. phæthonte:qui in eo cecidisse dicit.
Erigon græce hærba agrestis dicit q̄ uere primo senescat:inde eam latini senetionem uocant.
Erymanthus arcadiæ fluuius & mons: ubi occidit hercules aprum.
Erinacii ἐχῖνοι nuncupatur prope magnitudine mediocrium cuniculorum de cauernis petrarum procedentes gregatim in heremo:quæ est contra mare mortuum:pascuntur.
Erinacius figuram habet porcelli lactentis sed de foris spinosus est:uuam exacinat aciniſq; spinas suas replet:significat uoluptates:& sollicitudines carnalium uitioꝝ:quæ auferunt spūales fructus
Erinos circulus græce dicitur solstitialis quiq; æstatem nobis facit.
Erinnys nomen furiæ.
Erinnys erinyos græce:latie hic erinys erinnyos erinys o.in.i.sicut amphibrachis amphibrachios. amphibrachus.
Aeripedes equi uel cerui exeos.i.fortes habentes pedes:dicti quasi æripedes.i.ueloces. Virg. fixerit eripedē ceruam pro æripedē per synesim
Eripere.auferre.ab alio rapere.componitur ex e & rapere.
Aeris flos:erugo.æris conflationibus fit.
Eris græce lis.ginec mulier: hinc erugo. litigiosa mulier.
Eris uentris modicum.
Erisibe erugo.id est messis erugo.
Erythræum mare rubrum ab etyhræo pſei & Andromadæ filio.
Erythræa nomine terophila: una est de decē sibyllis in Babylone orta:quæ græcis ilium petentibus uacinata est:perituram esse troiam & homerum mendacia scripturum:dicta autē etythræa quia in erythra insula inuenta eius sunt carmina.hæc inter omnes sibyllas celebrior perhibetur.
Erythra insula est.
Erythræus interpretatur rudens.
Eryx mons siciliæ ab æryce. Nam eryx ueneris & butæ filius æneæ frater fuit: qui pugnauit cum. Hercule.
Ermana:calamitas.
Ermeos bithynienſium lingua nouember mensis.
Ermision lapis ignei coloris radians.
Ermius tuscorum lingua augustus mensis.
Erronei:errantes.
Erotema:interrogatio.
Eros ερος amor.cupido.
Erotice interrogatiue uel amatorie.
Eruatio:eneruatio.exinanitio.
Erubitio:uersio.dilapidatio.
Erubere:uerecundari.confusū esse:inde erubesco
Eruca uermis modicus: qui toto corpore interrūpit: qui morsibus uniuersa cōsumit id est dolbat.
Eruca ab erodendo dicta:frondiū uermis: in oleribus quoq; nascitur.
Eruca hærba dicta q̄si tiuca:q̄ ignitæ sit uirtutis.

Eructare euomere exhalare uel ex corde mittere.
Eruderat purgat.rus tollit.
Erudire.docere.imbuere.
Eruditio:doctrina. litteræ ſtudium.
Eruere euertere.inueſtigare.
Erudo de ære creatur:teritur q; ut ſcribatur.
Erugo:uitium ferri.ab erodẽdo: unde erugio as.
Erugo ſanguiſuga .uel tinea.
Aerumna:miſeria.clades.labor.
Eruncare:radicitus euertere.radicare.
Eruo is eruor erutus id eſt ereptus. liberatus conponitur ex e & ruo.
Erruum:genus leguminis.
Eſayas interpretatur ſaluator dñi uel ſalus.Saluatorẽ.n.gentium uniuerſarum pluſq; cæteri prædicat eiuſq; ſacramenta.hũc fecit ſecari manaſſes rex:qui filiam eius uxorem habebat.
Eſau filius iſaac id eſt ruffus. dictus ob cupidinẽ rufæ lẽticulæ:cuius edulio prioge ̃ita pdidit:uel ꝓpter ruborem corporis edõ dictus ẽ quod latiẽ anguineus interpretat. Idẽ ét ſyr qđ piloſus ẽ qa non habuit lænitatem:ſed totus piloſus natus eſt
Eſau:roboreus.ſeu aceruus lapidum.
Eſca.cæ.ab edendo dicta:inde eſcarius.
Eſca cibus dicta:q; eam os capiat eſca uulgo dicit. q; fomes ſit ignis.
Eſculus arbor gladifera dicta ab æſu q; ex ea prius eſcã hoies ſũpſerũt:ide eſculetũ ſicut oliuetũ.
Eſculentus:eſcæ nimium importunus.
Eſdras propheta interpretatur adiutor.
Eſebon ĩterpretat cogitatiões uel cingulũ mœroris.
Eſſeda ſunt gallor uehicula.
Eſſedum.baſterna.uehiculum.
Eſſeni populi in iudæa præ oĩbus religioſi palmis uiuunt:nihil gignunt & tamen ſunt multi.
Eſſe uere proprieq; dñr: quæ nõ ĩtenſione creſcũt nec retractiõe minuunt: nec uariatiõe ꝓmutant: ſed in ꝓpria ſemp ui ſuæ naturæ ſe nixa cuſtodiunt:quæq; ſuo noie eſſentiæ noiant:ut. x. p̃dicamẽta:Aug. Nulla eſſẽtia nõ ob aliud eſſentia eſt niſi qa ẽ. Eſſe autem contrarium non habet niſi non eſſe.unde nihil eſt eſſentiæ contrarium.
Eſſentia dicta quia nec incipiens aliquando nec deſinens eſt:ſed eſſe ſemper ꝓprium eius eſt.
Eſſentia:ſubſtãtia.natura.uel æternitas:eo q; ſp ẽ.
Effalice cantum græce.
Eſirea corynthus:antea ſic dicta.
Eſigia otium uel ſilentium græce.
Eſmenos græce id eſt conuentus.
Eſox.ſalmo piſcis.
Eſquilia uia eſt romæ: unde dr eſquilinus mons in roma.
Eſte imperatiuũ præſens plurale. eſtote uero futurum de ſum es.
Eſtema ramuſculi quos faciunt cũ gradus cognationum partiuntur:ut puta ille filius:ille pater.
Eſter fœmina de iudæis captiua ſed facta regina. interpretatur abſconſa.
Eſtethicon id eſt natura.ſentiendi.
Eſtimare eſt apud animum noſtrum. Arbitrari uero iudicium animi proferre.
Eſtrida quam ueteres canapum nominauerunt.
Eth filius fuit chanaan: a quo ethæi ſunt dicti.
Ethalia regio in græcia.
Ethan interpretatur fortis: robuſtus:uel aſcenſus.
Etheſia aura ab aquilone flans allanus dicitur.
Eteron græce alterum.
Eteromacræ e parte altera longior:ut bis ter.
Etiam coniunctio cauſalis.priſ.copulatiua.
Ethica moralis ſcientia: ſcilicet quæ uiuendi ordinem continet: quã ſocrates primus intendit diuidens eam in quattuor partes animæ: id eſt prudẽtiam iuſtitiam fortitudinẽ & temperantiam.Mores enim græci ethe ἤθη dicuntur.
Etymologia ẽ origo uocabulorũ: cũ uis uerbi uel noĩs per interpretationẽ colligit.hãc Ariſtoteles ſymbolũ.Cicero annotationẽ nominauit:qa noia rer nota facit exemplo poſito:ut puta flumẽ qa fluẽdo creuit a fluẽdo dicit. cuius cognitio neceſſaria eſt.Ná ſi uideris unde ortũ ẽ nom:citius uim eius ĩtelliges.Nõ aũt oĩa nomina a ueteribus ſecũdũ naturã ĩpoſita ſũt: ſed interdũ ſecũdũ qđ placet ſeruis & poſſeſſionibus noia damus. hinc ẽ q; oĩum etymologia nõ reperit: qa quædã nõ ſecundũ qualitatẽ qua genita ſũt: ſed iuxta arbitrium humanæ uoluntatis uocubula acceperũt.Sũt aũt erymologiæ nominum aut ex cauſa dãtæ:ut rex a recte regẽdo.aut ex origine:ut hõ. aut ex contrariis ut lutũ a lauãdo:dũ lutũ nõ ſit mũdũ:q̃dam etiã facta ſũt ex noĩum deriuatiõe: ut a prudẽtia prudẽs:quædã ét ex uocibus: ut a garrulitate garrulus.quædã ex græca etymologia orta & i latinũ declĩata:ut domus a domate qđ græce dr tectũ Alia quoq; ex noĩbus locor urbiũ fluminũ traxerunt uocabula.multa ex diuerſar gentiũ ſermõe uocant:unde & origio eor uix cernit. Sũt etiam quædã barbaror noia & icognita latinis & græcis
Etymologia græce: latine uerſiloquium nuncupatur.Etamon enim græce uerum ſignificat:logos orationem id eſt ſermonem: quæ eſt ĩterpretatio nominis & noiatio a tullio dicitur.
Etiopopeia eſt cũ ſermonem ex aliena perſona inducimus. ut cum fingimus perſonam mulieris uel uocem.
Etiologia:cauſæ redditio:ut ideo te diligo:quia a te diligor.figura.
Etion:cauſale id eſt quod ſumitur ex cauſa.
Eteſiæ ἐτήσιαι uenti græce.
Ethytes lapis qui reperitur in nidis aquilarum uel q; aquilæ colorem habeat.
Etites lapis alterum lapidem cohibens intrinſecus αἐτὸς enim aquila.
Etinpoiani hæretici qui dicunt mariam uirginem ante partum non poſt partum.
Etiotica partitur in ea quæ deforis cõtingũt quæ græci caturaca dicunt:ut furor tribulatio indigeſtio exacerbatio ex ſole & cætera.
Aethna mons ſiciliæ ex igne & ſulphure dictus.Inde & gehenna.Inde æthnæus nea neum triſſylla bum penultima producitur:

Aethna & hæc oſſa:
Ethnici gentiles interpretantur. ethnos enim græce gens dicitur latine.
Ethonium paramentum. etymologia.
Ethruria pars italiæ: dicta græce q̃ eius fines tendantur aduſq; thyberis ripam. Alii dictū putant ab ethruſco principe: eadē & tyrrhēia a tyrrheno lydi fratre. hæc & tuſcia a frequētia turis dicta id eſt ſacrificii. Auruſpicina ars ibi reperta eſt.
Etrutia eſt cum per ſimulationem diuerſum intelligi q̃ dici cupimus: ut cum laudamus. quem uituperare uolumus.
Etredia: indigne uel moleſte.
Eu græce bonum.
Eua hebraice uita uel calamitas interpretatur: edē do. n. uitā hoī abſtulit: dū calamitatē ſibi dedit
Euadari: repoſcere. flagitare.
Euagentes: paraſceue. euangelicæ.
Euangelium bona ānunciatio: græce enim ἐυ bonum. angelus nuncius dicitur.
Euander bonus uir interpretatur: quidam rex qui de Archadia fugiens: habitauit ubi nunc eſt roma: & adiuuit uenientē æneā cuius filius pallas. Mater uero carmentis dicta eſt.
Euan euantis bacchus: inde euantes inſanientes.
Euanuit ſubtractus eſt. refluxit: cuius præſens euaneo debet eſſe: ſed non eſt in uſu ſed in eius loco euaneſco.
Euado dis euaſi:
Elapſus ſum. eripui me:
Euat prouocat.
Euax interiectio lætantis.
Euboea ciuitas inſula iuxta cumas.
Euboea prouincia eſt ī græcia: ubi mare ſtrictū eſt
Euboica cumana uel campana.
Eubo. oleo.
Euaos: res.
Euboicum talentum: de hoc dicit ciſtoforium.
Euchariſtia bona gratia interpretatur græce.
Euchariſtice: bene gratioſe.
Eucharizoma ἐυχαριζομαι gratulor.
Eucharis eucharidos græce: latine eucaridis id eſt gratioſus
Euchima diæta. i. quæ boni ſucci ſit: & digeratur.
Euchius liber dicit. i. dignus prece. & euchios id ē bonus filius: quo nomine iuppiter eū nominauit cum gigantem interfecit in bello.
Euchias bacca: quæ iu ſacrificio eius erat.
Eudoxa: claritas.
Eudochia: bona uoluntas. gloria.
Eudæmonis. i. bona dæmonitas q & boni angeli.
Eudæmōis etiam dī Arabiæ ps turifica id ē beata
Euentus: fortuna. exitus. ſors
Euentus ipſa res.
Euenta uero: quæ ab euentu ueniunt.
Euerberat: diſcutit: diſiungit.
Euertenda: diſtollenda.
Euerſo ſas facit ab auerto is dicitur.
Euerriatores qui defunctoꝝ umbras colligunt
Eueſtigio: ſtatim continuo.
Eueus filius chanaā: a quo euei. hi ſūt gabaonitæ.
Euphemia: bona forma.
Euphonia uocis ſonus ſuauis. hæc melos a ſuauitate & melle dicta.
Euphorbium dictum: quod eius ſuccus oculorum acuat uiſum. quod duris carnibus ſuperadictū citius coqui compellit.
Euphrata regio ciuitas bethleem hebraice: fertilitas interpretatur.
Euphrates fluuius Meſopotamiæ de paradiſo exoriens copioſiſſimus gēmis: q per mediam babyloniam influit. Saluſtius auctor certiſſimus aſſerit tigrim & euphratem uno fonte manare in armenia: qui per diuerſa euntes longius diuidūtur: & Boetius idem ſentit ſic tigris & euphrates uno ſe fonte reſoluunt & mox ab uinctis diſſociantur aquis. Terra tī quæ ab ipſis ambitur meſopotamia dicitur: ex quo hieronymus animaduertit aliter de paradiſi fluminibus intelligendum.
Euphraſia: epulum græce.
Euganea locus galliæ lanæ ferax.
Euge aduerbium lætandi laudantis uel hortantis
Euge gaude lætare bene bone uel gratulatio.
Eugenes græci dicunt: quos nos ingenuos uel nobiles id eſt boni generis.
Eugenia: nobiliſſima.
Euidens: manifeſtus certus.
Euidens euidentior tiſſimus euidenter.
Euiliath filius chus. a quo gætuli id eſt mauri uel proprium terræ.
Euirare: effœminare. caſtrare. euacuare.
Euincti coronati.
Euiſcerare: exinanire. euacuare.
Euiſcus maluauiſcus dicta q̃ glutinoſa ſit.
Euitare: declinare. egredi.
Euitatus: uita priuatus. uel perterritus.
Eulogia græce benedictio.
Eulogiæ bona munera græcum.
Eulogium: reſponſum diuinum. proſapia. bona fama teſtamentum.
Eulogicus: benedictus.
Eulogetus: benedictus.
Eumatos: expolitus. uel ornatus.
Eumenes Attali regis frater: qui eumenia in phrygia condidit. Aſiæ rex fuit
Eumenides deæ infernales furiæ:
Eumorphos: bene formatos.
Eunuchus græcum eſt: quod eſt ſpado. hoꝝ quidā coeunt: ſed tī uirus emittūt: ſed ad gignendum uanum & inualidum.
Eunuchizari: eunuchum fieri.
Euocati. qui militant ſine ſacramento.
Euocatio dum ad ſubitum bellum: non ſolū milites ſed & cæteri uocantur.
Euolare: elabi. abire. opprimere. protrahere. mundare. nudare.
Euphroſine una gratiaꝝ. diuitiæ interpretatur.
Euproconia: narratio.
Eupolis eupoleos latine eupolis facit id eſt bona ciuitas.

Eup̄pia pulchritudo. decor. πρεπον eni decēs ē
Euryſtheus rex græciæ fuit qui impauit herculi
Eurypus eſt deductio maris uel aquarum quod fit ſecundum crementum uel decremētum lunæ & maius malina: minus ledona uocaſ uel ut qdam dicunt piſcīa māu fcā uel fluctuans quodlibet.
Eurypus mare ualde tēpeſtuoſum ꝓpe athēas.
Eulypedes græcus poeta tragicus fuit.
Eurus uētus dictus q ab eoo id eſt ab oriēte flat: ē enim cōiunctus ſubſolano a dextra: ſiniſtra uero euroauſtro.
Euroauſter uentus dictus q ab una parte habeat eurum ab alia auſtrum.
Europa Agenoris regis libyæ fuit filia: quā Iouis ab Africa captam cretā aduexit: & tertiā prem orbis ex eius noīe appellauit. Iſte ē agenor libyæ filius: ex quo libya id eſt africa dicta eſt.
Europa tertia pars orbis incipit a montibus riphæ is ac flumine tanai mæotidiſq; plaudibus: q̄ ſunt ad orientē p littus ſeptentrionalis oceani uſq; ad galliā & belgicā & flumē rhenū qd eſt ab occaſu deinde uſq; ad danubiū: qui & iſter qui ē ad meridiem & orientē directus. pōtus accipiť ab oriēte. Alania eſt in medio: dacia ubi & gothia: dein de germania: ubi plurimā partē hunni tenent: quoꝝ oīum gētes ſunt. liiii. Nunc q̄qd Danubius a barberico ad mare noſtrū ſecludat: expediam: id ē myſiam thraciam: macedoniā achaiam dalmatiā. pannoniā noricū rhætiā. apuliā. Italiā galliam belgicā. galliā lugdunenſem. Narbonenſem ꝓuinciā. aq̄taniā ꝓuinciā. & hiſpaniā. & qm̄ oceanus hēt inſulas quas britanniā & hyberniam uocant: quæ in aduerſa galliaꝝ parte ad ꝓſpectum hiſpaniæ ſitæ ſunt: explicent. Id eſt britannia. orchades. tile. hybernia. mephania. hi ſunt fines totius europæ.
Euſchematiſmeno ſinguraliter græce: dū aliud loquitur: aliud gerit.
Euſebia græce pietas. uel expreſſius theoſebia.
Euſebius: pius.
Euſeis fluuius: quī caucaſis ē montibus fuſus cum aliis pluribus i euxinum ſe præcipitat mare unde & dicitur.
Euulſit: euertit. protraxit. afflixit. ab euello is.
Eutyches græce fortunatus uel fœlix. eu græce bonum: tyce fortuna.
Eutyce fortuna uel hortatiue.
Eutychus græce: fortunatus latine: amens hebraice interpretatur.
Eutyciani hæretici dicti ab eutyche conſtātinopolitano abbate: qui chriſtum poſt humanam aſſūptionē negauit exiſtere de duabus naturis ſed ſolam in eo diuinam aſſeruit naturam.
Euterpe. una de. ix. muſis. Thibias tenet: interp̄tatur bene delectans. unde uerſus. Dulciloquis calamos euterpe flatibus implet.
Eutus: ſomnus.
Eutiſmis genus.
Euxocotus: fundens orationem.
Ex mō ꝓ extra accipiť ut excludo: exlex mō priuatiuū ut explico. exeo. modo intentiuū uel ꝑfectiuum: ut exoro expleo efficio extendo.
Ex præpoſitio interdum pro ualde accipitur: ſicut excelſus. interdum pro extra ut exul.
Ex a quo extra exterior extremus extremitas & extraneus: componitur extorris exul.
Ex græca præpoſitio eſt. & ex græce ſex.
Exacerbare: afflictare. exaſperare.
Exaia græce habitus emolumentum.
Exacta: pquiſita. pfecta. electa. ab exigo gis.
Exacinare: acinos quærere. commouere.
Exaduerſum. aduerbium compoſitum.
Exaeres: nauis exordium.
Exaggerare. attollere. maius facere. ſicut eſt illud & tu capharnaum: quæ uſq; ad cælum exaltata es non quidem uſq; ad cælum exaltata eſt ſed minam eius ſuperbiam exaggerat.
Exagematicon ſecundum genus poematis quod latine dicit enarratiuū: in quo poeta tm̄ loquit ut Sicilides muſæ: & in parabolis Salomonis.
Exhauſta. infecta.
Exhalare: ſpirare. redolere. effundere.
Exalba. non alba: ſed prope alba.
Exaltare: ſurſum eleuare.
Exallage eſt mutatio: quando pro numero plurali ſingularis ponitur. figura eſt.
Exhamerō liber quidam de ſex diebus. nā ex ſex hemora dies.
Examen: iudiciū. diſcuſſio cuiuſq; rei multitudo apium.
Examen filū mediū: quo trutina ſtateræ regitur & lances æquant. unde & lancis amentum dr.
Examinare: explorare. diſcernere. æqualiter iudicare. ab examine dicitur.
Examplare: inſinuare. aperire. amplum facere. in de exemplum.
Examuſſim: diligentiſſime. ſine fraude: regulariter. amuſſis. n. regula uel menſura fabrilis eſt.
Exanclare græce exhaurire. pagere. euacuare. exanimare. uel exinanire.
Exanclata per angulos exquiſita.
Exinanitus. territus. conſternatus.
Exanimis uero mortuus. ſine animis.
Exanimus & exanimis ponit Vir.
Exaplois: exemplaribus.
Exarare. id eſt deſcribere.
Exaſſe ex toto. examuſſim.
Exaſterans: ubertim fluens. uel exhauriens.
Exaticum genus ordei. dictum q ſpicæ eius ſex ordines habeant quod cantarium dicitur.
Eſchatos ἔσχατος extremus.
Exaudiri: bonorum eſt tātum. audiri utrorunq;.
Exhaurire: cōſumere. uacuare. diſſipare. tenuare
Exhauritur puteus: hauritur uero aqua.
Exhauſtus dictus quia inanis & cōſumptus ē. uel perfectus eſt.
Exauctoratus: deiectus.
Excandere: iraſci. exardere.
Excapillare: exerere. diſcooperire.
Excedere: recedere. p̄cedere expellere. uel expelli

Excelſa alta.
Excelleo es uel excello lis eiuſdem ſignificatiõis exculi uel excellui ſecundũ alios facit.
Excellere:præfulgere.ante ſtare.
Excelſus:ualde celſus elatus.immẽſus.altus. eminens.
Excepit:doloſe ſuſcepit.uel cum cura.
Exceptorium:collectorium.lacus.
Excerpta quæ græce dicuntur ſcholia in quibus ea quæ difficilia ſunt ſummatim pſtringuntur.
Excetra hydra dicta eſt. uel multorum capitum ſerpens:quæ ſi occiditur:ſurgunt de capite eius plures ſerpentes:niſi citius incendatur.
Excidiũ:incendiũ.euerſio.exciſio.ab excido dis.
Exciere:prouocare.euertere.expugnare.
Excillare.cum uxore eſſe.
Excipulum:uenabulum antiquitus.
Excieo es & excio cis exciui.
Excitum:commotum:uocatum unde excito tas
Excitatus:expergefactus.commotus.
Exclitorium lacus Italiæ: ex quo qui biberint uini tædium habent.
Excodicare:circa codicem terram aperire: quod oblaqueare dicitur:quaſi lacus facere.
Excolere:mundare.
Excoaleſcit:deficit.
Exconſules dicti q̃ iam a conſulatu exciderint p acto anno.
Excors.ſine corde.uel conſilio alienus.
Excreare:proiicere.expuere.
Excrementum quod ſupercreſcit:ut in arboribus quod putatur.ſeu quod expuimus.
Excreta plena malicia:hæc eſt ira: quam canopũ nominauerunt ueteres.
Exſcribere:quod ſcriptum eſt tranſferre.
Excruciare:dilaniare.comprimere.
Excubare:pro foribus euigilare.
Excubiæ:uigiliæ:cuſtodiæ.inſidiæ.ſpolia.
Excubitores dicuntur pro eo q̃ excubias ſemper agant.ſunt enim ex numero militum.
Excudere:feriendo eiicere.quia cudere eſt ferire unde incus dicitur:quia illic cudimus.
Exculit: dcit.aut ſculpit.
Excuſſor:homicida.ſiccarius.creſſator.latro.
Exdignum:non dignum.
Execrabilis:peſſimus.abominabilis.ſine ſacro.
Execror commune antiquitus pro quo execro.
Execratur:deteſtatur.horret.
Exequor:exequeris.executus.
Executor:cauſarum proſecutor.
Executor ab exequẽdo.i.expugnator caſtrorum.
Exdra abſis:id eſt locus ſubſelliorum:latinũ eſt: græce.n .cyclon dicunt.
Exedra exterior ſedes ubi papa ſedet qñ concitat populus.
Exemerinos quartus circulus cæli qui & equinoctialis dr̃:temperatus.habitabilis.
Exemplabile:quod alicuius comparatione exempli ſimile eſt.
Exemplare aſſimilare.
Exemplar:imago.forma.documentum. exẽplũ.
Exemplar unde aliquid exemplatur. Exemplũ uero quod ad aliud adducitur.
Exemplum ẽ quod particulare propoſitũ particulare quiddam cõtendit oſtẽdere hoc modo. Oportet a tullio conſule necari catilinã:cũ a Scipione gracchus fuerit iterfectus; ſed ab inducti one ducit exordiũ:licet ab eadem diſſideat:cũ illa a pluribus hoc aũt ab una parte contendat.
Exemplum eſt alicuius peccati aut dicti præteriti præpoſitio cum certi auctoris nomine: ut oẽs p ſuperna patria laborare debemus:ſicut fecit apoſtolus:qui tot uerbera paſſus eſt.
Exenium:donum ſeruitium.
Exeutheſeon græce quæſtionum.
Exempta:ſublata.ſubtracta.ab eximo is.
Exemptores:tabularii.
Exequi:proſequi.cauſam dicere.
Exequiæ:proſecutiones funeris.
Exeor ris erui.id eſt profero diſcooperio actũ eſt facit enim paſſiuum exeror.
Exertus:apertus.nudatus.extractus.
Exerceo ces exercui exercitus inde exercito tas tus:arte uel ſtudio uel doctrina: exercitus uero laboribus fatigatus uel contemptus ut dicit fulgentius.
Exercitus tus multitudo ex uno numero ab exercitatione belli dictus.
Exhæredo:ab hærede.
Exhæredatus:extra hæreditatem factus.
Exeſa:conſumpta.euacuata.ab edo es.
Exeſum:ſiccum.
Exhauſtum:tenue ſubtile.
Exfauillare:exeruere.
Exfretat:nauigat ultra.
Exfebruare:expugnare.febructre.n.purgare eſt.
Exhibeo es exhibui bitus cõponit ex ex & habeo.
Exhibere:largiri.præſtare. ferre ſubminiſtrare. ſuggerere.
Exigo gis exigi exactus:quod eſt peterecogere repellere.eiicere.
Exiguus:imbecillis.ifirmus.multum egẽs puus.
Exilio lis liui cõponitur ex ex & ſalio.
Exilium dicitur quaſi extra ſolum ab exule: qd' diuiditur in relegatis & deportatis.
Exilis:tenuis.q̃ poſſit per anguſtum exire ſeu ſine aliis gracilis ſubtilis.
Exilis dicitur a græco ε ξ ι γ ι λ ο σ.
Exinde:deinde.confeſtim.
Eximius dictus q̃ ſit ualde eminẽs ſingularis.maximus.
Eximietas:ſublimitas.
Eximo is exemi exemptus: qd' eſt extra trahere. expellere.quaſi ex aliquo emo id eſt traho.
Exinanire:uacuare.minuere.
Exippito tas tare:oſcitare.os aperire:hiare.
Exiſceratur:deteſtatur.horret.
Exiſtimare:arbitrari.putare.
Exitium:clades.mors.calamitas.caſus aduerſus: exitus malus.

Exitiale:mortiferum.periculoſum.
Exire:egredi:euadere.
Exlex exlegis.id eſt ſine lege:producit penultimã generis omnis.
Eximit:minuit.
Exodium ludicra cantatio in theatris uel ſcurrulis turpitudo delectabilis.
Exodiũ initium cantilenæ: hinc exodiarii dicunt qui choris præſunt.
Exodus exitus.nam odos græce uia. hic ode ſpe nõ i.itinerarium:
Exodus liber exitium uel egreſſũ populi iſrael de ægypto digerit:& ex ea cauſa nomen accepit.
Exodus:finis.
Exoleo les lui:exoletus:ide exoleſco
Exoleuit in obliuionem uenit. deficit:corruptus eſt.interiit.
Exoleſcit euaneſcit:deficit de memoria exit.
Exoletus:infamis:turpis.uanus.
Exoleo les eui exoletus excreſco.
Exhomologeſis preces uel confeſſio dicit:græcum eſt.pro confeſſione peccatorum fit tm̃.
Exorciſmus græce coniuratio uel ſermo increpationis aduerſus diabolum:ut diſcedat.
Exorciſtæ adiurantes uel increpantes dicunt.accipiunt.n.de manu epiſcopi: ſicut canon ait cum ordinant:libellũ in quo ſũt exorciſmi habentes poteſtatem imponẽdi manus ſuper energuminos uel catecumios:quos heſdras auctores tẽpli nominat:hos inuẽimus nũc eſſe exorcitas in tẽplo dei.
Exorcizo græce adiuro.
Exordior ris cõmune antiquitus:quod eſt incipere exorſus facit.
Exordium principium,initium.
Exoriri:naſci incipere.exurgere.
Exorius:immanis inſipiens.
Exorſus:locutus cepit loqui.
Exorſus ab exodi uerbo: qui aliquem odit. Odioſus uero qui oditur.
Exoſſatus ager ſine oſſibus.i.lapidibus.
Exotica:ueſtis peregrina deforis ueniens græcũ eſt
Exorticus ca cũ pegrinus na nũ.græcũ eſt odibilis
Exparta;partu uacuata.
Exparata uacuata.
Expectat:demorat:ſuſtinet:præſtolat.
Expectat qui uenturus eſt.ſpectatur uero qui uidetur uel approbatur.
Expedire:explicare.narrare: perſoluere.q̃ſi extra pedicam dare.
Expedit uerbũ ipersonale: cõuenit:pdeſt oportet
Expellere:de loco pellere:eiicere,ſculpere.
Expedit exoluit.præſtat:eſtimat.patit.
Expenſũ:accuratũ: cũ ſtudio libens:inde expenſe accurate:& expenſius:cum maiori ſtudio.
Expergiſcor cõponitur ab ex & pergo.pgo uero ex per & rego facit experrectum & expergitus antiquitus.
Expergiſcor:a ſomno uigilo.
Experiri:probare:cognoſcere:tentare.
Experiens: induſtrius: laborioſus: uigilans:perſeuerans.
Experientia:probatio.induſtria tentamentum.poteſt mali eſſe.
Experimentum: probamentum cognitio.hic experimentari.
Experitus:nõ peritus:uel ualde doctus.
Expers dictus q̃ ſit ſine peritia.
Exper extra partem uel patriã alienus.extraneus.
Expertia:extranea.
Exſpex qui ſine ſpe eſt:deſperatus.
Expertus ab experior:rerum peritus. Expers uero ignarus dicitur.
Expiare:mundare.purgare:exigere.
Expiabilis:immundus.
Expilare:ſubripere:furari:exterminare,occultare
Expilatores:alienæ hæreditatis ſubuerſores.
Expirauit:mortuus eſt:& deletus eſt.
Explere:finire.
Expletiua cõiunctio.i.ornatiua qua ornat oratio quaq; ablata nõ minuit.ut ſaltẽ ſiqua mihi de te ſucepta fuiſſet ſoboles.
Explicit cuius prima & ſecunda perſona nõ habet in uſu quia neutrum eſt nec ad homines pertinet ad librum refertur.
Explico uero cas explicuit uel cauit ad hominem & eſt actiuum.
Explodere:elidere:uituperare.
Exploſus:excluſus eiectus.
Explorare:exquirere,præmeditari.
Expolia hoſtiũ præda dicta a pallis quaſi expallia uictus.n.detrahuntur.
Expoliare:nudare:mũdare mactare
Expolire: elimere: inſinuare in medio ponere. aperire.
Expoſcere:cum deſiderio poſcere.
Exprimo is expreſſi.
Exprimit:aperit:imitat.
Expreſſit:extorſit:ademit:excluſit.
Experta:ualde conſumpta.
Exprodita;excluſa.
Exprobare:increpare:diffamari.
Epromo is exprompſi:qd eſt pferre aperire.
Expugnare,proſternere:diruere:debellare.
Expugnans:importunus. miniſter.
Expuit;excreat; ſaliuam proiicit.
Expongo gis xi expunctus ta tum.
Expongere:conſumare: effugare: efficere:explere peragere.
Exponcta;finita.
Exanguis:ſine ſanguine.pallidus.
Exſomnis:ſine ſomno.
Exſors dicit qui extra ſortẽ eſt alienus, extraneus.
Exta:mediæ pecorum partes:inteſtina fibræ.
Extales & alui idem ſunt id eſt uiæ alui purgandi.
Extat:extra ſtat;apertum eſt ſupereſt: conſtat:tumet.
Extaſis:mẽtis exceſſus:græce quæ fit pauore mentis:uel aliqua reuelatione.
Extempla;repẽtina.
Extemplo:ſubito.i.extra temporis amplitudinem

ilico uero est continuo.
Exterreo es.exterrita:in timorem missa.
Exterminare:extra terminum ducere.
Externari:retro inclinari.
Externata id est a se alienata:id est extra se nata.
Exter dicit quasi extra terram:inde potest dici ex ternus.
Externuit:extraneum fecit.
Extestinus:alienæ gentis:extraneus.
Extimus ab extra; præclarus: præcellens.nouissimus.
Extingo gis xi ctus: cuius simplex stingo in raro usu est.
Extiguit:expugnat: delet: fundit: distruit:mori facit.
Extinctum dicimus lumẽ: restrinctum uero recuperatum.
Extirpare: a radice subuertere.
Extispex extispicis dr:qui extra inspicit.
Extollere:laudare:erigere.
Extorris dicit qui extra terram suam est:sed proprie expulsus ui.
Extorquere:adimere.expugnare.
Extra contrariũ itra significat.ἔγγὼ & ab ex præpositione deriuatur apud græcos & apud nos ad uerbium est:ut extra me ite
Extrahere:eximere:eruere:excludere.
Extra aduerbium deforis significat:interuallo interpositio:pro præpositione ponit ut extra unũ diem.& solũmodo apponitur: ex eo deriuatur extraneus & externus.
Extraneus:ex alia terra:uel immaturus.quẽ extorrita auulsum eiecit.
Extra.exterior:extremus uel extimus.
Extrafilatus exerto humero quasi extra filũ manum proferens.
Extraordinarius est qui ob uirtutem promouet ex ordine.
Extrarius:extraneus:alienigena.
Extranium:extra rationem extraneum.
Extreus:abortiuus: qui de exercitio eiicit extra:
Extremus superlatiuũ ab extra id est nouissimus
Extricare:exterminare:profligare.
Exterico producit penultimam:licet quidam corripiant ut apud homerum in iliade πολλὶτρικυσὶπήπουδ.
Extrinsecus aduerbium loci:deforis.
Extrudo:depello longe abire facio.
Extruere: in altum struere: Instruere uero aciem uel actionem. Astruere affirmare. Construere instruendo coniungere. Substruere substernere.
Extuberat:tumet extat.
Extũdo dis extudi:produxi.excusi:expressi:studiose feci.
Extulit ab effero:eleuauit:protulit:erupit.
Exturbat.expellit.
Exuberare:abundare:excrescere.
Exuere:deponere:nudare spoliare.
Exul dicit qui extra solum est.
Exulare:extra solum suum habitare.
Exulo a te dicimus.
Exul communis generis prisc. Exul ab exulo abiecta o:sicut uigilo uigil:præsulo præsul:consulo consul.
Exulcerare: exacerbare:eneruare.quasi ulcera extrahere.
Exultare:gaudere: gloriari: componitur ex ex & saltare.
Exultatio uerboꝝ atq; membrorum: lætitia uero mentis gaudium.
Exsumptuare:pauperem facere.
Exuro ris exussi exustus cõbustus:de quo nihil supereſt.
Exuo exuis exutus spoliatus: expulsus: liberatus componitur ex ex & suo.
Exuuiæ:uestes spolia:ab exuẽdo dictæ.hæc & manubiæ:quia manibus detrahunt.
Exuuiæ:spolia occisoꝝ hostium dicuntur uel tunicæ serpentium.
Exuuiæ hominũ dicuntur: induuiæ deoꝝ apud paganos.
Exuuiæ uel induuiæ uestes quia exuuntur uel induũtur.
Ezechias interpretatur fortis dñs uel fortitudo domini.
Ezechiel interpretat fortitudo uel imperiũ dñi
Ezin proprie græci dicunt disciplinæ.

F

Littera ueteribus addita i graui significatiõe ponebatur ab eisdem. Veteres latini dictionibus ubi nunc est.f.prius utebantur ph sicut & græci φ.sed postea illud.f.ab eolibus assũpserunt:posuerũq; tantũ in oĩbus dictionibus latinis ubi prius habebãt ph ut fama.filius.factio unde muta ostendit esse. Digamma autẽ dicta:quia duo habeat ĩ figura græca gamma sicut.
Faba græca etymologia a uescendo dicta quasi faga φαγεῖν enĩ græce comedere dicit.primum enim hoies hoc legumine usi sunt.
Faba fresa dicta qꝛ eam frendant id est frangant.
Faba syrica eadem est quæ & mella: quam græci loton uocant.
Fabarii.cantores apud gẽtiles dicebant:eo qꝛ in cibo palentis leguminis maxime uterentur.
Fabaris:fluuius italiæ.
Faber rectonus græce a faciendo ferrum dictus. hinc deriuantur nomĩna ad alias artiũ materias sed cum adiectiõe:ut faber lignarius.faber ærarius:& reliqua:propter operis scilicet firmitatẽ. Sic quoq; fabrica.
Fabricora:prouerbium in eos qui domesticis usi alimentis cum aliis laborant.
Fabor:loquar.a for faris.
Fabrateria ciuitas Campaniæ uel ornatus fabroꝝ uel materies.inde fabraterius.
Fabre:ingeniose.artificiose.docte.perfecte.
Fabrefactum:ingeniose compositum.

Fabrica:fornax fabroꝝ:q̃ cõſtat uentis & flãma.
Fabricauit:compoſuit.inſtruxit:muniuit.
Fabricor ris deponens ponit Macrobius.
Fabricatus eſt:inuenit:exqſiuit:molitus eſt.
Fabricompitũ:ubi nunc lacus eſt captiuis de hoſtibus:hæc fabricia domus dicta eſt.
Fabrilis a fabro pfectus:hic & hæc fabrilis:& hoc fabrile.
Fabulas poetæ a fando nominauerũt: quia nõ ſũt res factæ:ſed tm̃ factæ loquẽdo:ut fictoꝝ mutorũ aialiũ interlogo imago quædã uitæ hominũ noſceret.Sunt aũt aut æſopicæ aut libyſticæ.Aeſopicæ ab æſopo iuentore dictæ.cũ aialia muta uel q̃ aiam nõ habent: inter ſe ſermocinaſſe fingunt.libyſticæ aũt cũ inter hoies & beſtias commercium fingit uocis.
Fabulæ aut delectandi cã fictæ ſũt: ut hæ q̃s uulgo dicũt:uel quales Terẽtius compoſuit:aut ad naturã reꝝ.ut Vulcãus claudus:qa p naturã nunq̃ rectus ẽ ignis:aut ad mores hoiũ:ut apud horatium mus loquit muri:ut p narrationẽ fictam ad id quod agit uera ſignificatione referatur.
Fabulæ ſũt quæ nec factæ ſũt: nec fieri poſſũt qa contra naturam ſũt.Tullius uero fabula ait eſt q̃ neq; res uerasneq; ueriſimiles continet.
Fabulo onis fabularum inuentor.
Fabularius:fabulas componens.
Fabulo as & fabulor ris fabulas compono.
Face impariũ a facio facis ſed nũc utit p apocopam fac.& eſt ablatiuũ fax facis.
Faces dicunt q̃ focos faciant: quæ græce lãpades dicuntur.
Facee:propriũ eſt.interpretatur os aperiens.
Faceſſit:frequẽter facit.diſſoluit.recedit.ceſſat plus facit.
Faceſſo ſis ſi: nõ incongrue deſideratiuũ dici poteſt a facio: ſicut a lacero laceſſo. Nam non eſſe frequentatiua cõiugatio oſtendit.
Facetus: qui iocos geſtu & factis cõmendat: unde a faciendo bene dicit.
Faceta:urbana uenuſta.iocoſa. bene morigerata. a faciendo uel fari dicta.
Facetior:hylarior.gratioſior.
Facetiæ. lepos.ſuauitas uerboꝝ urbanitas.
Facies eſt naturalis habitus & immutabilis: qua quiſq; cognoſcitur.
Facies dei noticia dei Aug.
Facies dr̃ q̃ noticiã faciat hoſ:& naturalis & certa Vultus uero uarius.
Facies cæli uel caput orientalis regio eſt: ultima uero ſeptentrionalis.
Faciſtergium.& manutergium:a tergendo faciem uel manus dictum.
Facinus eſt quicquid alteri nocet: quicquid uero agit indomita cupiditas ad corrumpendum animum & corpus ſuum flagitium dicit.
Facinoroſus a facinore q̃ alteri noceat.
Facilis dicit a faciendo nec tardo.
Facilior.limus.faciliter.facilitas.
Fcere eſt neutrum ſed tamen uim habet actiuã ut facio te & calefacio te. Sed ĩ cõpoſitis cũ omnibus pene ppoſitionibus eſt actiuum :ut officio or efficio or.præter pficio deficio ſufficio:nam calefacio tepefacio & ſimilia calefio & tepefio loco paſſiuoꝝ habent:ſicquoq; defio. Cõponit etiã inde gratificor aris. ludificor aris. Excarnifico uero & uilifico & amplifico actiua ſunt:quæ oĩa coniugationem mutant.
Facio cis unde faceſſo deſideratiuũ & factito frequentatiuum.
Faceſſo is itũ factum factura factor componitur omnifactor.ſuperficies. facinus. oroſus. facilis facilitas.facultas.componit difficultas:difficilis factio.factioſus.Cõponit cõficio of.iter. de.ef. per.præ.inficio ſuf.con.reficio.manſuefacio cõſue.pigue.calef.male.made.tepe.are.diſſuefacio floccifacio.uacue.cõmonefacio. pfectus pfectio officiũ.Cõponit officiperdi.affectus.ctio .affecto tas effectus effectio ctũ.pficiſcor.inficior infice.ſufficiens.enter.entia.refectoriũ:pacificus co.cas.ædifico cas.benefico cas:ædifico cas.ædificium fructifico.gratificor aris.
Factum & fictum & ſimilia coniungunt ſequenti ſyllabæ.
Factio coniuratio.cõſenſus maloꝝ.unde factioſus ſæpe faciens deceptor:fallax.
Factioſus cũ inter opprobria eſt. Seditioſus uero gratioſus potens & magnæ factionis dicit.
Facos uermiculos dicunt.
Facodes hærba quæ in humidis locis naſcit.
Faculentus:face plenus.
Facultas poſſibilitas: copia: opportunitas:matrimonium.
Facundus:qui facile fari poteſt.
Fagen φαγειν græce comedere dicitur.
Fagolydores græce manducãtes male:fagio.n.comedo:lydores maledictum ſonat.
Fagus gi fœminini genus arboris:inde dicta quia hoĩes prius hanc comederunt:quod eſt græce fage:inde faginus na num.id eſt de fago.
Fallax dicitur:q̃ fando decipiat.
Fallax id agit unde quiſq; fallat: qui uero mentit nõ omnes uult fallere ſicut mimus.
Fallo lis fefelli falſus:quod eſt decipere fando inde fallax cior:ſimus fallacia.citer.falſus.inde cõponit falſidicus:falſifico:falſo ſas:refalſo as.
Falcaſtrũ a ſimilitudine falcis dicit.eſt enim ferramentũ curuũ cũ manubrio longo ad ſucciendum denſitatem uepriũ: hi roncones dicuntur.
Falcatos currus antiqui habebant.Nam cũ gladiis hærentibus rotis bellabant.
Falcidia lex dr̃a falcidio tribũo plæbis: qui ſub octauiano legẽ fecit ne quis plus in extraneos legaret q̃ ut quarta pars ſupeſſet hæredibus.
Falx cis eſt qua arbores putantur uel uites: dicta q̃ hac milites primũ hærbam filicem abſcindere ſolebant.
Falcitare:putare:ſecare.
Falco dictus q̃ falcatis:id eſt curuis unguibuſ ſit hunc itali caput uocant a capiendo.

Faleg interpretaſ diuiſio: ob hoc ita dicit: qa tunc natus eſt: quando diuiſio linguaꝝ facta eſt.
Falena genus piſcis.
Falernus mons campaniæ ferax optimi uini.
Falernū uinū a falerna regione campaniæ: ubi optimum naſcitur.
Faleutiū: pentametrū: conſtat ſpondæo dactylo & tribus trochæiſ.
Fallibilis ſubdolus: inſidioſus.
Fallicetū: licentia iudæoꝝ. uel iuſtitia.
Faliſci. populi ſunt uerſus campaniam.
Faliſcus: culter uel ſecuris.
Faliſcū tetrametrum conſtat tribus dactylis & pyrrhichio.
Falſitas appellata eſt a fando aliud q̄ uerum ſit.
Falſitas eſt negare quod uerū eſt. fingere uero qđ uerum nō eſt.
Falternū & amelū ſuccinum ad ſimilitudinem uini & mellis dictū.
Faluus: fuluus: eluus color.
Fama dicta q̄ fando peruagaſ: eſt autē nomen & bonaꝝ rerū & malaꝝ.
Fames: cupiditas edendi: uel cuiuſlibet rei: hæc fames famis. antiqui uero famei dicebant. unde adhuc producitur fame ablatiuus quaſi quintæ declinationis.
Fameo faminis: id eſt fama.
Famelicus a fame. exuriēs. ieiunus. indignus.
Famæ: rumores. aura popularis.
Famægerulus: famē gerens. nuncians.
Famenoth lingua ægyptioꝝ februarius menſis.
Familia liberi ex liberis a femore dicta. Nam proſeruis nō ꝓprie dicitur: ſed abuſiue.
Familia familias græco more facit pro familiæ: priſc.
Familiaris: domeſticus: aſſuetus: uſitatus. priuat⁹
Familiaritas: obedientia: amicitia.
Famix: contuſio faucis.
Famoſus. de quo fama loquiſ bene uel male.
Famulor aris: quod eſt obedire ex debito: obſeq uero uolens.
Famulus: unus ex familia. ſeruus uero ex conditione ſeruitutis.
Famuli ſunt ex ꝓpria ſeruorum familia.
Famulitiū: famulatus: obedientia. ſeruitiū.
Fana dicūt a faunis: quibus error gentiliū templa conſtruebant: uel eo q̄ ibi dæmonū imagines appareant. nā fama græce apparitio dī. uel a fando uel a græco phone id eſt uox: hoc eſt a reſponſis quæ ibi dabant: unde phanatici: q̄ futura canūt.
Faudū: iuſtū prædicandum.
Faneus: ꝓmōtoriū ciliciæ dcm̄ a faneo rege.
Fanon dicit corporale.
Fantaſia etiam alicuius ſaccus.
Fanuel interpretaſ facies dei.
Far hebraice taurus dicit.
Farratus ta tum a farre.
Far frumentū dictū q̄ in initio frangereſ: nōdū enim erat uſus molaꝝ.
Farra: frumenta: farina.
Far farris ſolū geminauit r. cauſa dīuæ for faris.
Farratior: fructuoſior.
Farrago a farre dicta. eſt aūt hærba ordeacea: adhuc uiridis nec dū grauis ad maturitatem turgētibus: cibus equoꝝ eſt.
Farrata pluraliter ſignificat pingues cibos generaliter.
Fara uaſa ſunt luminatoria quæ nos rætia dicimus diuerſo modo formata.
Faratobiæ ſyrtes: quas alias eſſe extra libycas ait lucanus.
Farcimen caro conciſa minutata: dictū q̄ eo ītegti num farciaſ cōmixtione aliarum rerum.
Farcire: implere: ſpiſſare.
Fercio cis farſi fartū: cōponiſ confertio refertio.
Fares diuiſio interpretaſ. qa diuiſit mēbrauulas ſecundarum.
Faria uerba: multa eloquia.
Farina & furfures a farre dictæ: cuius ſūt pigramenta.
Farmaceutria id eſt mulier faciens maleficia.
Farmacos φαρμακοσ̄ græce maleficus uel uenefícus.
Farmati martius menſis ægyptioꝝ lingua.
Faros φαρωσ insula uel ciuitas ægypti metropolis: a qua pharaones dicunſ.
Fartor nomen glutonis.
Fartum: impletum.
Farus: cœnator uel cœnatorium.
Fas lex diuina. ius uero lex humana tranſire pali enum fas eſt. ius non eſt.
Fas: iuſtum licitum a fando.
Faſe tranſcenſus uel tranſitus dī: quia eadē nocte dominus per egyptum tranſiuit & cuncta egypti orum primogenita percuſſit.
Faſces dignitas conſularis: de faſciis enim purpureis & auratis coronæ fiebant.
Faſces erant laniſtæ id eſt faſciolæ purpureæ: quibus redimibanſ coronæ lauri. quas q geſtebā in ſummis faſcibus. i. dignitatibus poſiti dicebanſ.
Faſcia: qua tegiſ pectus: dicta q̄ i modū faſciculi corpus alliget. hinc & faſciolæ dictæ: qbus uulnera uel tibiæ colligantur.
Faſcis congregatio lignoꝝ ad deportandū colligatoꝝ pondus. inde faſciculus.
Faſcinnat: adulando impetit. laudando decipit grauat.
Faſeli genus leguminis a faſelo īſula græciæ dicti ſecundū quoſdam: uel græcū eſt.
Faſelus nauicula quā corrupte baſelum dicimus.
Faſianus auis uel pullus a faſide inſula græciæ unde primū aſportata eſt.
Faſis fluuius in colchide.
Faſis: græce nuncius.
Faſſio: confeſſio.
Faſitus: ſolutus. conſumptus: exhauſtus. a fatiſco.
Faſma fabula quædam: notum.
Faſor. fagmator.
Faſſus: confeſſus: dictus locutus.
Feſta: honorata. dicta. aut locuta.

Faſtidire:ſpernere:dedignari aſpernari.
Faſtidiū:ſuperbia,tædiū:contemptio;arrogantia.
Faſti libri quos conſules habebant in quibus reges uel conſules ſcribunt a faſcibus.i. poteſtatibus dicti:unde ouidii libri faſtorū dicunt quia de regibus & conſulibus æditi ſunt.
Faſtus:tædiū:ſuphia,cōtemptus:quod a faſtidio uerbo eſt.quartæ ē declinatiōis.qñ uero ꝓ annali accipit.i.ꝓ feſtis a faſtis & nefaſtis diebus ſic dictum frequētius eſt ſecūdæ;ſed iuenit etiā quartæ ut apud lucanū nec mens eudoxi uincet feſtibus annus.
Faſti dies ſūt ī qbus ius fas. Nefaſti ī qbus nō fas
Faſtus tus turſuperbia.
Faſtus faſti liber,uel honor.
Faſtigium,culmen;ſublimitas;ſummus honor.
Fata reſponſa deorū pagani dicebant a fando,inde fatalis.
Fatus fata fatum a forfar is:locutus ta tum.
Fatale palladium in quo fatum troiæ continebat
hic & hæc fatalis & hoc fatale.quod fato debet.
Fathamia plaga ut meridiana uel cocidentalis.
Fateor ris faſſus.
Fateri coacte;confiteri proprii eſt arbitrii.
Fatidicus:fata canens:ſortilegus:diuinus.
Fatidioſū reuidens annuens conſientiens:uel deridens.
Fatiſco cōponit ab hiſco.ſil'r dehiſco uetuſtiſſimi tñ fatiſcor & feſſus dicebant uel faſſus laſſus ex quo defeciſcor quod qdā deriuant a fateor.
Fatiſco ex fatum.i.abundanter & hiſco.i.aperio.
Fatiſcit:aperit.diſſoluitur:euaneſcit.multū hiat
Fatigo gas fatigor garis.
Fatigatus itinere:laſſatus uero robore.
Fatigare.ſatis agitare:cōtundere:domare:exercere
Fatim multū ſignificat.ſed nō ſolū ꝓ ſe ponitur ut affatim.
Fatifer:lætifer.
Fatum dicūt pagani quicquid dii fant.nos aūt ueri dei cultores ad melius reuocantes dicimus qa ſemel locutus ē deus:hoc eſt incōmutabiliter:ſicut nouit oīa incōmutabiliter q̄ futura ſūt. Tria aūt fata eē fingunt pp tria tēpora:præteritū qđ iā in fuſo inuolutū eſt:præſens qđ ī dygitis nētis eſt:futurū quod in lana & ī colo eſt adhuc.fatū aūt a fortuna ita ſeparat:qđ fortuitu uenit nulla cauſa palam fortunā uocabāt. fatum uero quod appoſitum ſingulis & ſtatutum erat.
Fatum nihil eſt ut beatus Aug.aliiq;dicūt ſed qđ ꝓuidentia dei diſponēte foris agit.fatum dicit
Fatum eſt diſpoſitio rebus mobilibus inhærens ꝓ quā diſponens ꝓuidentia dei ſingula nectit ſuis ordinibus: & digerit ī modū ſingula ſcilicet di co locis & formis & tpibus diſtributa:ut hæc temporalis ordis explicatio in diuinæ mētis adunata ꝓſpectu ꝓuidentia ſit.Eadem uero adunatio digeſta & explicata tēporibus fatum uocat. Quæ licet diuerſa ſint ; altero tamē pendet ex altero.
Fatuus eſt:qui neq; quod ipſe uel alii fantur intelligit:ſtultus uero hebes corde.Fatuus & fatuclus uocatur pan.
Fatuos quidam dictos putant eſſe a fatidice fauni uxore:fatua dicta qui præter modū ſtupefacti ſūt uaticini is illius uſq; ad amentiam.
Fauces a fundendis uocibus nominatæ: quia ꝓ eas famur uoces quaſi faces id eſt uoces.
Fauces dñr etiā aditus anguſtorū locorum.
Fauſi ſeptember ægyptiorum lingua.
Fauiſæ foſſæ quædam in capitolio ; quæ ī modū ciſternarū cauatæ excipiebant dona iouis.
Fauonicos ueteres uocabant:quos nos ſpurios dicimus:qui ex patre incerto matre uidua geniti ſunt.fauonios,n. quædam animalia dicunt quæ hauſto fauonio ſpiritu concipere dicunt:unde matrem potius q̄ patrem ſequunt.
Fauonius uētus q̄ græce dī zephyrus a parte dextera africum : a leuacorum habet : dictus uero q̄ flores & germina eius flatu uiuificent:ſiue q̄ foueat quæ naſcunt.Auſtro eni flores ſoluuntur:a fauonio fiunt.
Fauo operimentum quoddam.
Fauonius etiam dicit ſolis radius. quando tremulo fulgore reſplendet.
Fauoniū odium leue & ſine cauſa ut a uento collectum.
Fauor:laus;aſſenſus,a faueo es quod eſt cōſentio laudo.
Faueo es faui fautum:ſicut laui lautū. caui cautū ꝓpter differentiam fatū:latū.catū.
Fautor:fauens:conſentiens;laudator.
Fauus mel in cæra dictus: quia comedit magis q̄ bibitur.
Fauilla d eſefta igne: ſcintila dicta q̄ ꝓ ignem cā ſit.Fam phos græce ignis.
Fauus gtæcc pan dicit.
Fauni a fando uel ἀπὸ τῆς φοινῆς dicti:q̄ uoce nō ſignis uident oſtendere futura in lucis conſulti a paganis:hi uulgo incubones a romanis ficarii fauni dicunt.
Faunus latini pater;filius pici:filii ſaturni fuit.id eſt nepos ſaturni.
Faunius:modus antiquiſſimus.
Fauſtus:fœlix:clemens.
Fauſte:fœliciter:proſpere:pie.
Faux cis a fundendo uoces. unde cōponit ſuffoco
Fax facis dicta q̄ focos faciat : huius diminutiū facula.
Fax:læti tia.
Faxo pro facio antiqui dicebant : unde & artifex uel pro faciam:unde faxit.
Febris a feruore dicta;eſt enim abūdantia caloris
Febricitor aris.
Febrio febriui febritum.
Februare;purgare.
Februa:dea paganorū a februo plutone.
Februarius a februa.i.plutone:cui eo menſe ſacrificabant:uel a febribus ualidis ſupercorū.hinc februariū. Numa pompilius in anno conſtituit ſicut Romani ianuarium.
Fetaſiani:populi phœnices.

Fæces:reliquiæ purificati uini uel cuiuſlibet rei:ut olei.
Faceſſant:diſcedũt ceſſant ;
Fæcinia uua minuti acini & duræ cutis dicta ꝙ pluſq̃ cæteræ fæcem habeat uel faciat.
Fœciales dicunt̃ per quos fœdera & bella indicebantur id eſt ſacerdotes.
Fœcula uua decocta pinguis.
Fœcũda a fœtu dicta id eſt fertilis.
Fœcũda:optima .uerboſa.abundans
Fæda turpis.deformis'.
Fœdus fœda fœdum facit:inde fœdare polluere deturpare.
Fœde:turpiter.
Fœdus uero fœderis pactũ uel pax.unde fœderare pacificare:fœdus componere.
Fœderales ſacerdotes: per quos fœdera ſũt inter duas gentes.
Fœdus da dum id eſt deformis per œ ſcribit̃:fœdus quod eſt pactũ per œ diphthongum.
Fœdus nomẽ habet ab hirco uel hædo littera ad dita:hoc ueteres in graui ſignificatione ponebãt
Fœdus eſt pax quæ fit inter dimicantes a fide uel fœtialibus id eſt ſacerdotibus dictum per quos pax fiebat.Alii fœdera dicta putant a porca fœda & crudeliter occiſa ; cuius mors optabatur ei qui a pace reſciſceret.quam antiqui tam diu fuſtibus cædebant quouſq; deficeret: per quod ſignificabatur ſi aliquis illud fœdus rumperet tali morte afficeret̃.
Fœdus præuenit:pax ſequit̃ poſterius.
Fœdus da dum & hoc fædus per œ notant̃.
Fel dictũ ꝙ ſit bilitũ:geſtans humorem qui uocatur bilis græce colen ΤΗΝ ΚΟΛΗΝ priſc. hoc fel fellis.addito lis ſicut mel mellis.
Fel terræ ꝓpter amaritudinẽ dicta eſt centaurea.
Fefellit.decepit.mentitus eſt a fallo fallis.
Fellibilis:ſubdolus:amarus.
Felis græce cerua.
Fellineis oculis id eſt cæſis.
Felis beſtia mitiſſima dr̃:ut capreolus & dama.
Felibris adhuc lætus uiuens.
Felix dicit̃ per quẽ datur & accipit̃ felicitas.ut felix locus tempus : uel qui accipit : & hæc & hoc felix.
Felix felicis:feliciter.felicitas.
Felix ſimplex eſt: græce dicitur ἐυδαίμων eudæmon.
Feme fama græce:uides igit̃.quia ex græco uenit
Fœmellarius:fœminis deditus:mulierarius antiquitus dictus.
Femen eſt pars corporis : quæ & femur dicit̃:ſed femina ſunt mulierũ:femora ſunt uiroꝝ:dicuntur enim femora inter coxalia:quibus equis inſidemus: hoc femen feminis. Femora dicta ꝙ ea parte fœmina a ſexu uiri diſcrepat. Sunt autem ab inguinibus uſq; ad genua.Femina uero per deriuationẽ femorũ partes ſũt: quibus in eqtando tergis equoꝝ inſidemus uel adhæremus.
Feminalia uel femoralia appellata ꝙ femora tegant:ipſæ & bracæ ꝙ breues ſint.
Fœmina a partibus femorũ dicta id eſt a femine ubi ſex ſpeciebus a uiro diſtinguitur. Alii græca etymologia ab ignea natura fœminam dictã putant ideſt phos φως φωός. quia næhementer concupiſcit. libidinoſiores enim ſunt fœminæ uiris.
Femur femoris:neutrum eſt.
Fœna hærbæ ſiccæ ſingulariter.hoc fœnum.ide fœnile dr̃ locus ubi fœnum ponitur.
Fene græce auis ſulica.
Fendo quod in uſu nõ eſt:componit̃ inde offẽdo. defendo:infẽſum.
Fœnus.noris.lucrũ:pecunia:unde fœnoro as.
Fœnerator & qui dat mutuo: & qui accipit latine accipitur.
Fœnerator ad lucrum dat.
Feneſtræ ſunt quibus exterior pars anguſta interior diffuſa eſt : dictæ ꝙ lucẽ ferant.lux.n.græce phos dr̃.uel quia p eas foras uidemus.
Feneus pauper ſine fide.
Fœniſecæ:fœnum ſecantes.
Feniculum latine uocat̃:ꝙ eius thyrſus & radicis ſucus acuat uiſũ.Idem maraton græce: uel quia calida eſt id eſt ſicca.
Feniculum una ex iſulis quæ olidæ dicunt̃.
Fœnum dictum : ꝙ eo flãma nutritur quod eſt græce phos φως.
Ferax a fero fers id eſt fertilis:generis omnis.
Fera dicta ꝙ toto corpore ferat̃: aut ꝙ naturali utatur libertate:& deſiderio feratur ſuo.
Feræ ſunt quæ & ſi nõ ſæuiunt:tñ ſilueſtres ſũt:& deſiderio ſuo ferũtur.Beſtiæ uero a uaſtando dictæ:quæ morſu uel unguibus ſæuiunt.
Ferus ra rum:aſper.durus & crudelis a ferendo ſe ſine ordine.uel a feriẽdo.inde feritas.hic & hæc færalis & hoc færale:mortiferum:triſte.
Feratra tecta ſiluaꝝ ſpiſſa.
Feraſcit.ferum facit.uel pax facta eſt.
Ferratũ ferro præfixum a ferro as:qd̃ nõ eſt ĩ uſu
Fere pro iuxta.a ferus : quia feris .i. celeribus oſa iuxta ſunt.
Fere:proprie pene.
Ferculum:diſcus:menſa edentium aut uaſculum menſorium.in quo epulæ ferunt̃.
Ferculũ a fero fers.priſ. Fercula uero pluraliter miniſtrationes epularum.
Ferre:portare.dicere nunciare.præbere:uel pati.
Ferreus rea rerum a ferro proprie:de materia ferri:durus:perpetuus.
Feregratium metrum cõſtat ſpõdæo dactylo ſpõdeo uel trocheo:ut pontus uerſat arenas.
Ferentarius:leuiter armatus ſagittis uel fundis a ferendo ſe.
Feretrius fertilis.uel locus mortis.
Feretrum dictum ꝙ in eo mortui deferant̃ & eſt græcum φέρετρον quod latine capulus dicit̃ ꝙ ſuper.capita mortuoꝝ feratur.
Feretrum dictum ꝙ ferat tetrũ.i.mortuũ.
Ferezei interpretatur fructificatio.

Feri tribus modis oſtenduntur: uultu. uoce. geſtu quadrupedes. n. ſunt nunc equi.
Ferio ris percuſſi. a percutio ſuſcipit. nam delicit ſuo percutior percuſſus.
Ferire: percutere.
Feriacha arma ſubitis bellis recondita.
Feria a fando dicta eo q; in creatione mūdi per ſingulos dies dixit deus: fiat. Item quia dies ſabbati ab initio feriatus: ab eo dies ſolis id ē dominicus dies prima feria nuncupatur: quia primus eſt a feria. Item lunæ dies ſecundus: quia ſecundus a feria eſt. i. a ſabbato qui eſt feriatus.
Feriatus ocioſus uel quietus.
Feriari: a malis operibus uacare celebrare.
Feriati dies ſunt in quibus res diuina fit: & abſtinere a litibus oportet: feſti uero tamen ocii & religionis ſunt.
Feriferæ. feræ furentes.
Ferme: prope. plus minus. dubitantis aduerbium: aut fere circiter.
Fermentum leuamētum a feruore dictum q; pluſ prima hora non poteſt contineri: creſcendo enim excedit.
Fermentum ſignificat peccatum. ponitur aliquando pro bona doctrina. aliquando pro mala. græce zima dicitur.
Feronia: fluuius. dea agroꝝ. uel puellaꝝ.
Ferus: inde feritas duricia animi: ferocitas uero ſæpe laudem habet: ut ferox iuuentus aſpera.
Ferox ciorſimus.
Ferocit: ſupbit: faſtidit. pro nihilo habet. deſpicit.
Ferox dictus ab eo q; feritatē exerceat uel beſtia.
Fero fers tuli a tulo antiquo habet. græce dicitur. φερῶ fero per conciſionem. i. facit ſecundam & tertiam perſonam fers fert: ad differētiam ferio feris licet temporis ſit differentia: pluralia ferimus ferunt ſecundum rationem tertiæ: fertis uero per ſincopam: In præterito quoq; imperfecto & futuro regulam ſeruat tertiæ coniugationis ferebam bas: feram feres. & in omnibus aliis modis exceptis illis quæ ſolent a ſecunda naſci: ut ferē fert ferte. ferto. fertote. ferrem. ferre.
Fero. fers. ide dicitur ferculum. fertilis. fertilitas. ferax. feracior: feraciſſimus. feracitas. feraæ. inde ferus ra rum: & ferinus na num. componitur feretrum feretra. feretratus. formica: affero: trāſfero. circum. ob. per. au. de. ex. in. ſub. re. diſ. cō. & quæ ab iſtis deriuantē. feneſtra. pacifer. enſifer. peſtifer. frugifer. æſtifer. ſomnifer. lucifer.
Fertilis ager dicitur: fructuoſus uero quiſq; compendio dicitur.
Fertum dicit oblatio quæ ad altare ferē & ſacrificatur a pōtificibus: a quo offertoriū nominatur
Feruer: bullit. iraſcitur. frequentatur.
Feruo es & feruo feruis eiuſdem ſignificationis ferui & ferſi. unde ferueſco: & per b ſimiliter ferbeo es ferbui ferbeſco.
Ferrugo: obſcuritas aut ferri raſura. aut nigra a colore ferri.
Ferrucula. ferriginea. nigra ferrei coloris.
Ferrugo purpuræ ſubnigræ color: quæ fit in hiſpania: dicta autem ferrugo q; omis purpura prima tinctura eius modi ſit coloris.
Ferrum dictū q; farra id eſt ſemina frugum terræ condat. Idem & calybs a calybe flumine ubi ferrū optima acie temperatur: rubigine caret. ſi ceruſa & gypſo & liquida pice pungitur. Item ſi medulla ceruſa uel ceruſa mixta roſaceo ungitur.
Ferrum a feriendo dictum: quia cum eo cætera feriantur id eſt domentur.
Ferrum: tælum acinace.
Ferrumen: peccatum. ſordes. nota ferri.
Feſſus ſa ſum a fatiſcor id eſt fatigatus ta tum.
Feſcennina cantica nuptialia: quæ in nuptiis cantantur.
Feſcenninus. na. num. nuptialis a feſcennino oppido campaniæ: ubi romani cœperunt deſcribere reprehenſorie.
Feſſi: rerum copiarum inopes.
Feſtalia: dies feſti.
Feſtiuus: dies celebralis. ſolennis.
Feſtiui dies ex conſuetudine dicuntur: ſolennes uero qui ad homines pertinent: ut parentalia.
Feſtus: lætus. iocoſus. a feriando dictus.
Feſtiuitas dicta a feſtis diebus quaſi feria. eo q; in eam res ſola diuina fit.
Feſtinare: accelerare. properare.
Feſſus ad omnia refertur: ut feſſus rerum dictus q; ſi fiſſus: nec iam integer.
Fœta aliquotiens plenam: aliquotiens liberatam ſignificat.
Fœcunda: plena partu liberata.
Fœcialis pacis ſacerdos: uel corona pacis.
Fœtus dicit q; adhuc in utero foueatur.
Fœtus tus a filiis pro fructu. fœtus tatum plenus na num.
Fœtura: partus.
Fetidus: putidus: nam fetet impерſonale id eſt putet male olet. inde fetor fetidus da. dum.
Fetutina res fetida & inquinatiſſima ac muliebris: ſordida occaſio: quæ per mulierem fœtum facere poteſt.
Fæx cis dicta q; ſe uaſis mergendo affigat.
Fialæ: uaſa uitrea. dicta a fialin græco id eſt uitro ex quo primum fiebant.
Fiale: uaſa amplitudine diffuſa: chorda charitatis ſignificant.
Fibebella. lumina ſolis ortus uel lunæ.
Fibulæ ſunt quibus pectus fœminarum ornatur: a uiris portantur in humeris. ſeu cingulum in lūbis effluxæ ſunt nec ſtabiles.
Fibræ: uenæ iecoris uel uiſcera.
Fibræ membrorum iuncturæ.
Fiber qui & beuer dicitur genus animalium ponticus canis & caſtor nuncupatur.
Fibula græcum eſt: quā ipi fiblin dicūt eo q; liget.
Fibrina ueſtis: tramam de fibri lana habet.
Fibrinum. lana.
Ficatum: iecur.
Ficarius: qui ficus colligit.

Ficedulæ aues dictæ q̄ ficus magis comedant.
Fictum a fingendo & componendo falsum. uel aliquid aliud sicut capillos.
Fictum etiam dicitur quod inter duos componit omni anno reddendum: qui & census.
Fictilia uasa dicta q̄ fiant & fingantur ex terra: figere enim est facere & formare: unde figuli. & fictile.
Fictilia primum in samo insula inuenta sunt.
Fictile: fragile sicut caro quæ de luto fit.
Fictio: compositio. simulatio.
Ficus a fœcunditate dicta: feracior enim est arboribus cæteris. nam ter quaterque in anno generat fructū. atq; altero matureſcente alter oboritur. hæc & caricæ a copia nominatæ.
Ficus uirides humectāt & deducūt & calefaciunt humectant quidem. qa pingui succo sunt: calefaciunt autē propter succum. egeritur uero dulcedo illoꝝ. Primæ ergo illoꝝ pessimæ sunt pp̄ni mium succū. sequētes uero meliores: siccæ autē callidissimæ sunt & egerunt. Siccæ quoq; i aqua coctæ cum isopo oē pulmonis uitiū cū tussi curant: tritæ cum melle carbunculos curant.
Ficulnea: ficus dicitur.
Ficulnus de ficu sicut populus de populo colurnus de coryle.
Ficui domesticæ: & secundæ agrestis iuxta fertur inseri ne illius fœcūdæ fructus aura uel æstu ad terram defluant. Alii uero grossis agrestis ad feracem alligatis medentur eius infirmitati ut possit proprios fructus reseruare.
Ficus uitiū corporis generis, masculini quartæ declinationis.
Ficus quando arborem uel fructum significat fœminini generis est & quartæ declinationis: uel etiam secundæ.
Ficus synagogam interdum significat.
Fidus da dum a fido deriuatur: unde utrunq; producunt: nam fides breuiatur.
Fida: fidelis amica. certa.
Fidus in quo confidere possumus: fidelis uero qui fidem tenet.
Fides est qua fideliter credimus id quod nequaq̄ uidere ualemus: nam credere iam non possumus quod uidemus: proprie autem & secundum sonum fides dicta est ut Tullio placet si omnino. fiat quod dictum est uel promissum uel placitum inter utrosque. quasi inter deum & hominē. hinc & fœdus.
Fidelis famulus dicitur: fidus uero amicus.
Fidelis fit ut domino seruus: fidus uero natura. Alter tempore cognoscitur: alter semp̄ inuenitur
Fideicōmissum dictum ut fiat quod a defuncto cōmittitur. Nam fides dicitur eo q̄ fiat. quod tamen fideicōmissum non directis uerbis sed precatiuis exposcitur.
Fidenæ: urbs italiæ: quam uegentani condiderunt quæ sexto milliario abest ab urbe: inde fidenati dicuntur pluraliter. dicta qa ab his instructa est qui fidentes uiribus tyberim transmearunt.
Fidis id est chorda dicta q̄ fidem sibi seruet: nec alterius sonos imitetur.
Fidis fœmininum: cuius diminutiuū fidicula: licet quidam eius nominatiuum fides esse dicant.
Fidicen a fide & canendo compositum. cōe est: sed tamen fidicina facit fœmininū: unde melius masculinum est.
Fidicula: cythara. uel fidicen id est citharœdus dicit quia tā concinūt inter se chordæ eius ut bene conueniant.
Fidiculæ sunt ungulæ: quibus torquentur in equuleo appensi: ut fides inueniatur.
Fido is fisus. neutrum passiuum.
Fiducia in bonis rebus: cōfidentia in malis accipit.
Fiduciarius possessor: qui rem alienam fiduciatā accipit.
Fidere: fiduciam habere: inde fidens.
Fidus. ior. issimus. fideliter cōponitur pfidus perfidia fidei iussor. A fido componitur confido cōfidens ior cōfidentissimus. confidenter, hæc fidis fidicula. componitur fidicen. fidicena.
Fieri pro firi uel fire dicitur.
Fiedicus propheta.
Figa græce fuga latine figura.
Frigida: tæla q̄ omnibus sint contraria a figendo.
Frigida saturnia stella. quod omnibus sit contraria
Figo gis fixi xum facit. nongo in cū. propter differentiam fingo finxi: quod facit fictum.
Figere: imittere. inferre: fortiter uel stabiliter imponere.
Figmentum compositio. inuentio. a fingo.
Figuli: compositores luti a fingendo & plasmando dicti: unde & fictile.
Figo gis: inde dicit fixus fixura. componitur crucifigo gis xus: affigo præ. de. figo. suffigo. diffigo. re. con. per. trans.
Figura: similitudo. forma. sed figura hominis est forma naturæ. figuras inanimatis: formas aīatis præbet Aug.
Figura est quæ sub aliquo fine ut circulus. uel aliquibus continetur: ut triangulus & cætera. forma uero est ipsius figuræ quædam qualitas ut trianguli & aliarū: q̄ pulchrior uel mediocris uel quolibet alio modo constituta est qualitas formaq; nominatur. hæc ergo duæ qualitates sunt. Nam ab his dicitur figuratus & formosus. Spatium uero ipsum quod ab ipsis lineis continetur. ideſt superficies. quantitate habetur. quod uero tribus lineis constat qualitas est.
Figura dicitur a fingendo id est componendo unde & figulus dicitur compositor luti: & est figura rerum. In nomine uero res artificiales: quæ aut ex una constat parte aut ex pluribus. Sunt autem tres. simplex composita & decōposita: ut magnus magnanimus magnimitas.
Figura dictionis in quantitate comprehenditur. uel enim simplex est ut magnus: uel composita: id est a compositis deriuata: ut magnanimitas.
Figura est quæ fit ex contextu sermonum ratione uitiosa.

Figurate loqui est cum aliud dicimus: aliud intelligimus.

Figuræ accentuum sunt. x. quia grammaticis pro uerbo⁊ distinctionibus apponunt: oxea. baria. perispomene. Macra. brachia byfen. hypodiasto le. apostrophos. dasia. psile. ὀξεῖα βαρεῖα περισπωμένη. μακρὰ βραχεῖα ὑφὲν ὑποδιαστολὴ ἀποστροφος δασεῖα. καὶ ψιλή

Fila dicta quia ex pilis animalium sunt: uel qa tenuia sunt in modum pilo⁊: unde fila quasi pila.

Filiaster: priuignus: qui prius natus est.

Filiatum: curuatum.

Filius & filia a familia dicti sunt. Ipsi enim primi in nascentium ordine existunt. Nam pro seruis abusiue familia dicit. Quadripartitus est autem ordo filiorum. Primogenitus ante quem nullus Vnigenitus post quem nullus. Medius inter oēs. Nouissimus post oēs. Idem est & minimus.

Filii etiam quatuor modis appellantur. Natura ueluti cū dicuntur filii abrahæ iudæi. Imitatiōe ut ipsius abrahæ fidem imitantes ex gentibus. Adoptione quoq; quod humana consuetudine nullū licet nescire: Doctria sicut apostolus appellat eos quibus euangelium prædicauit. Filii autem ideo in legibus liberi appellantur: ut a seruis secernantur. qui sicut seruus in potestate domini est: sic filius in potestate patris. Inde etiam filio fit emancipatio: ut sit liber a patre: sicut seruo manumissio. Itē liberi dicunt: quia ex libero matrimonio sunt orti. Nam filii ex libero & ācilla seruilis sūt conditionis. Semper enim qui nascitur deteriorē parentis statum sumit.

Filia filiæ filiabus facit datiuis: & ablatiuis causa differentiæ. Quod idem quædam fœminina faciunt: quæ ex masculinis transfigurantur non habentibus neutra. & sunt animalium diuisū genus habentiū naturaliter: ut deabus: equabus: animabus: libertabus: mulabus: asinabus. nulla tñ causa dīæ dicitur ambabus & duabus.

Filius dicitur a φιλὸσ græce id est amor.

Filix cis fœmininū hærba altissima radice. a folii singularitate dicta.

Fimbriæ uocantur ora uestimentorum id est fines græci. n. oron. terminum dicunt.

Fimbrium generis neutri.

Fimbria ora in angulis palliorum fœmininum. & neutrum.

Fimus stercus dictus ⁊ per agros fiat. id est iaciat. Item dicitur: quia fit mus id est stercus. Idem dicitur lætamen.

Findo dis fidi corripit penultimam.

Fissum geminato ss quod est diuidere: dr. inde fissile fissura componitur diffindo.

Fingo gis fixi fictum. go in ctum abiecta. n. Nam abiiciunt n quæ ctum habent pēultima a uel i cā euphoniæ: ut frango fractum: fingo ctum: rego rectum: iungo iunctū. Excipit cingo cinctum: tingo tinctum. stingo stinctum: & ex his composita: ut ango anctum: propter differentiam actum.

Fingere componere. plasmare. formare simulare. inde dr fictor. figulus: figmentum: figura. & figuro ras figurate. præfiguro ras & cōfigura fictio cōponit effingo. a quo effigies: confingo.

Finis quandoq; perfectionem significat: non consumationem: ut finis legis christus.

Finis: terminus. modus. dicti fines: ⁊ agri funiculis sint diuisi. Inde dr finio finis: definio. afines.

Finire: terminare. pficere. hic finis & hæc finis.

Finium regundorū dictio: dicta ⁊ per eā regant fines utrorunq; ne dissipent: dūmodo non angustiore qnq; pedum loca: ea controuersa sit littera.

Fio fis factus sum: quartæ coniugationis neutrum passiuum sicut fido soleo audeo gaudeo producitq; penultimā in omni dissyllaba licet ante uocalem: ut fio fiam. Inde componitur subfio.

Fio efficior in loco passiui uerbi facio uerbi ponit

Firmamentū i scripturis sanctis dictum ⁊ sit cursu syderū & ratis legibus fixisq; firmatum.

Firmamentum etiam dicitur: ⁊ nō sit inualidum neq; remissum.

Firmamentum cælum: in quo sydera sunt. Nam īferiores cæli non firmi id est in eodem statu semper sunt perdurantes: sed uagi.

Firmamentū non propter stationem: sed ꝓpter in transgressibilem terminū: superiorum & inferiorum aquarum intelligimus.

Firmus ex natura dicitur: ualens uero ex præcipuis uiribus ut athleta: uñ firmo firmas infirmo as & infirmus infirmitas.

Firmus. unde & formosus.

Fiscella uas uimineū gracile. forma ubi cascus exprimitur.

Fiscilla a fiscina diminutiue.

Fiscina saccus a fisco per deriuationem.

Fiscina: instrumentum piscandi.

Fiscus saccus est publicus: unde fiscina & ficella. hunc hñr exactores: & in eo mittunt debitum publicum: quod regi redditur.

Fiscus est pellis: in qua testiculi sunt.

Fisinaris specularibus.

Fisicon græce naturale.

Fistula dicta ⁊ uocem emittat: Nam fone φωνή uos est θελλω mitto græce. hanc quidam putāt a mercurio inuentam. alii a fauno. Nō nulli a myda pastore agrigentino ex sicilia.

Fistulæ uero aquarum dictæ: ⁊ aquas imitant.

Fistula breuis arbuscula est: quæ & cassia dicit pur pureum habens corticem.

Fistulo as fistulare: sibilare cum fistula.

Fisus sa sum a fido dis confidens præsumens.

Fictoria stomachi corruptela.

Fixit: inseruit. sagitta percussit. intendit. a figo gis

Fixum id est immobile. firmum. infixum.

Flabra: flatus uentorum. a flo flas.

Flabrum: tempestas.

Flabri: uentosi. fabulosi.

Flaua: rosea. fulua.

Flaceo es mollesco is.

Flacentia. contracta.

Flaccum quædam hærba cū fructu cito deficiens:

Flagella uerbera proprie uirgarum ſunt dicta qa cum flatu & ſtrepitu ī corpore ſonāt.a flagra p diminutionē flagella, dicunt ſummæ arboris partes.quia crebros uentos ſuſtinent flatus.
Flagello as:corrumpo.filagellis cædo.
Flagitat:fortiter petit.rogat.exigit,iterrogat.
Flagitioſus dr̄ q; flagiter id eſt appetat libidinem
Flagitium dicit̄ quicquid agit indomita cupiditas ad corrumpēdū aiam & corpus ſuum: facinus uero quicquid alteri nocet.
Flagitia quæ ī deum peccamus: facinora uero quæ in hominem.
Flagitium dicit̄ a flagitādo corruptelam libidinis quæ noceat ſibi.
Flagra dicta:quia cū flatu & ſtrepitu in corpore ſonant.unde flagellum diminutiuum.
Flagra.incendia uel flagella.
Flagrare per f& l ad flāmam refertur.
Flagrat:ardet.urit.uel uerberat.cædit.
Flagrans:ſplendens.refulgens.accenſus.furens.ardens,uel olens.pulcher.
Flāma ꝓprie fornacis ē:dicta q; flatu folliū excitetur uel amor: inde flamo as id eſt incēdo dis: ide flameſco ĩchoatiuum uel a flameo es antiquitus componitur inflamo as actiuū.flameo flameſco flammo flamaſco.
Flameus ea eum:fulgens:ſplendidus.
Flameū:neutrū.orariū rubrū.operimētū quo fœminæ obnubūt capita:dictū a flameo colore.
Flamiger:qui flāmas gerit.
Flamicus:locus in urbe.
Flamigena:de flāma natus.
Flaminea uia ī roma ita dicta:
Flamina:uentorum diſcurſus.a flando.
Flamines ſacerdotes gentilium dicti ob hoc.quia feſtis diebus ſibi pileū ꝓ ſacerdotii eminētia ponebāt:quod cū p æſtū ferre no poſſēt: filo tm̄ capita ligabāt:unā a filo flamines q̄ſi filamines dr̄.
Flamonius honor pontificalis:apud gentiles flaminalis dictus.
Flamendialis:ſacerdos iouis.
Flaſcæ græce ꝓ recōdendis fialis primū factæ ſunt unde dicunt:poſtea in uſū uini tranſierunt.
Flatare:augere.uel amplum facere.
Flatores tibicines.a flando.
Flatus:uētus ſpiritus.aer.
Flaueo es:unde flaueſco.id eſt reſplendeo.
Flauus ua um.ſplendidus.
Flaui dicti ſunt filii neronis uel deſcendētes ex eo
Flauinia:arua uerſus campaniam.
Flauius q & domitianus frater titi filius ueſpeſiāi.
Flaxare:uigilias circumire.
Flaxerit.afflixerit.
Flecto is xi flexus actm̄.
Flectere:curuare.humiliare conuertere.mutare.
Flemina cum in manibus uel in pedibus caloris ſulci ſunt.
Fleminum cū ſanguis ambulando in pedes fluit.
Flere eſt ubertim lachrymas fundere quaſi fluere plorare uero cū uoce: lugere āt cū aliqbus dictis miſerabilibus:unde dicit̄ quaſi luce egere.
Fleo fles fleui fletum.
Fleuas equitis quod dā genus ornamēti equi quod flexum uocant.
Flexilis: lentus qui cito flectitur id eſt flexibilis & flexura uel flexus xus rotunditas plicatura.
Flo as flare:ſpirare.redolere.neutrum: unde hic flatus tus flabrum flamen.flaminis.flamma cōponitur conflo ſufflo per.in.
Flocci.id eſt nihil.inde floccipendo.id eſt parui pendo.
Flogates.gemma ex perſida oſtentans intra ſe quaſi flammas.
Flora dea paganorum: quam præfecerunt floribus frumentis.miniſtra ueneris erat cuius ſacra floralia dicuntur:quæ pluraliter declinantur.
Floralis ager a floribus dr̄.uel optimus.
Floreus rea reum:floribus plenus.
Floridum:uiretum.tempus florum.
Flores dicti:q; cito fluant quaſi fluores.
Flos floris,ūde floſculus.floreo es & floreſco. floridus.florens.floralis.flora florulentus.
Flos a flo addita culus floſculus facit.diminutiuum ſicut mus muſculus.
Flos unde naſcitur fructus.uel decus.ornatus græce thymus dicitur.
Flos ſignificat chriſtum uel ſpeciem iuſtitiæ ornamentum.
Floriani hæretici a floriano quodam dicti: qui dicunt deum creaſſe mala cōtra id quod ſcriptum eſt fecit deus omnia bona.
Fluuius eſt perhennis aquæ decurſus a fluendo perpetim dictus.proprie autē flumen ipſa aqua fluuius ipſius aquæ decurſus. Amnis uero ab amœnitate nemoris dictus.
Flumen fluminis neutrum: torrens qui a pluuia creſcit.
Flumen ſignificat gratiam ſancti ſpiritus populi doctrinam.
Flumina ſignificant cupidos homines habentes in ſæculum ſicut flumina in mare.
Fluctus dicti q; flatibus uētorum agitati fluctuāt. ſignificant tentationes.
Fluctuo as:uacillo.
Fluctuans incertus dubius: reluctans.æſtuans in conſtans.in diuerſa raptus.
Fluere:decurrere.deficere.uagari.interire.
Fluit quod naturaliter decurrit:ut humus: defluit uero quod ætate uel uetuſtate ſoluitur.
Fluo is xi xum uerbum neutrum: inde dicitur hic fluxus xus fluidus da dum.fluuialis.fluuius.flumen flumineus.
Fluito as hic fluctus ctus a quo fluctuo as.fluuidus da dum.fluentum pluit.componitur circunfluo.re.con.dif.af.pro.in.per.ſubter.inter.mellifluus ſupfluum fluctiuagus: & quæ ab his fiūt
Fluere tribus modis dicit̄.humore rerum.ſanie uiuorum:tabe mortuorum.
Fluidus da dum fluens.
Fluitare frequenter ſolui.

Fluona lucina. a fluore dicta: qui a liberet a partu fœminas.
Fluſcellum: fluſculum.
Fluuida: decurrens.
Fluxus xus uelut ſolutio ſãguinis uel fœminis. molle. uanitas.
Focalia a fuco id eſt oraria', genera ueſtimentorũ
Focatius panis cinere coctus & reuerſatus: ũ de ſub cinericius dicitur.
Focaris petra uulgo dicta q̃ ferro pcuſſa ſcintillã emittat. hæc pyritis græce dicit'.
Focarium ad focum faciendum.
Focalbos marinus piſcis eſt. quaſi boca dicitur.
Focillare: fouere reficere.
Focillares. domus dñr.
Focus ab igne colendo. antiquitus dictus. fos enim græce ignis dr. Varro uero ait dictum q̃ foueat ignem. Nam ignis eſt ipſa flamma.
Focus. fomes & nutrimẽtum ignis uel in quo ignis fouetur.
Fodere quaſi foueam facere. uel terram ſollicitare cauare.
Fodio fodis fodi foſſum. unde foſſor. foſſa. fouea foſſio. foſſorium. componit' confido per. ſub. in fodico cas.
Folles dicuntur pelles. quæ de occiſis pecudibus detrahi ſolent.
Follis uulgo manticum fabri: dicitur uero fos latio uel ferens uel a flando eo q̃ aerem flãdo ignẽ ferant folles dñr a ſacculo: quo conduñt'.
Follinus faber a folle uel uacuus. priſc.
Follis follinus ſicut collis collinus.
Folliculus theca frumenti in qua granum ſeruat' interius hæc ſuper ſpicam uallo inſtructa munimen prætendit.
Folliculus dictus quaſi per diminutionem a folle quia ſimiliter ſit uacuus.
Folia græce φυλλα fylla dicuntur: unde ad nos deriuatur.
Folia ramorum diſcipulos apoſtolorum ſignificant uel laudes ſiue ſermonem doctrinæ.
Folia librorum dicta a ſimilitudine foliorum arborum: uel quia ex follibus ideſt pellibus fiunt
Foliatum curuatum.
Folium ſignificat uerbum dictũ Aug.
Folium hærba dictum: q̃ ſine ulla radice innata indiæ littoribus colligitur. latine labinia dicit'.
Folum ſpecies aromatica. hinc foliata unguenta.
Folligantes: ueſtis groſſior.
Foliolera uerba compoſitionis.
Folobs ſermo.
Fomes uel fomis. incendiũ. radix. origo. firmitas.
Fomes: lignum aridum quo ignis fouet'. uel aſtulæ minutæ aut a fungis nomine accepto: q̃ ab his capiat ignem.
Fomentũ. nutrimentũ. medicamentũ. adiutoriũ
Fons fontis fontanus ſicut mons tis mõtanus.
Fons tis fonticulus ſicut. mons tis moticulus.
caput aquæ naſcentis. dictuſ quaſi fundẽs.
Fontamina ſunt fontanæ.
Fontamen minis ortus aquæ intelligendi ſũt.
For faris fatus. inde dicitur fans: unde componit' infans tulus cia fanum. a quo profanus fama famoſus. componitur infamis infamia diffamo as fabula fabella fabulor aris fabuloſus confabulor famen faminis. fas fabilis: componitur facundus facundi: fatum. inde fatalis. componitur fatidicus. hæc ſupradicta for faris dicuntur. Iſta uero componuntur: propheta tia ticus. propheto tas. prophetizo zas. nefas nefaſtus. faſtus. faſtidium. faſtidio dis. affabilis ineffabiliter fateor fatuus itas confiteor profiteor bifariam trifariam.
Forago nota in extuta ſignificans cuiuſcunq; diei opus.
Foramen. minis id eſt pertuſum. a foro as.
Foralis: ager optimus.
Foraſticus: exterior.
Forare: penetrare.
Forceps cipis fabri quod fortiter teneat. uel ulcus uel cancer uel quaſi ferriceps ſeu formicapes: nam formum eſt calidum.
Forceps & adeps maſculina ſunt. antiquitus tamen fœminina.
Forcipes fabrorum: forfices ſartor. a filo: forpices medicorum uel tonſorum a pilo.
Forca quam nunc faliſcum appellamus nunc culter dicitur alias ſecuris: qua pontifices in ſacris utuntur.
Forcus quidam deus maris.
Forculus dictus eſt a pagãis deus. q foribus præeſt.
Forda plena dicta a prægnante: quod proprie ſignificat.
Forenſis a foro dicit': qui foro utitur.
Fores pluraliter. clauſtra: quæ foras uertuntur: ualuæ uero quæ intrinſecus uertuntur.
Forem res ret rent & fore. huic deſunt tempora & perſonæ.
Foret pñtis temporis præteriti & futuri eſt. fore uero tm̃ infinitiui.
Forforaculum: tenebræ.
Forica: cloaca publica.
Forire dicitur foras ire: inde foricas dicimus cloacas: in quas publica ſtercora fluunt. Nam latrinæ ſunt priuatæ.
Fori: nauium latera concaua a ferendo onera: uel quod inceſſus id eſt uias ferant uel foris emineãt: uel ubi calcatur uia.
Fori: tabulata nauium ubi remiges ſedent. ſemper pluraliter.
Formoſus a formo: quod eſt calidum: feruor enim ſanguinem mouet: ſanguis pulchritudinem.
Forma: ſpecies. ſimilitudo: ſimulacrum. liniamentum.
Formatum ſiue formatium i africa & hiſpania parietes dicunt de terra formatos utrinq; duabus tabulis.
Formatæ epiſtolæ a ſanctis. treſentum xviii. patribus inicæno cõcilio conſtitutæ feruntur: ne uidelicet quicunq; clericorum in tranſferendo ſequaleſcunque litteras confingeret a proprio epiſcopo

cōmeandi licentiā accepiſſe: oportebit igit̄ ī epl̄is quæ formatæ habebuntur: litteras has ex earum ſupputatione exprimi: primas litteras græcas patris & filii & ſpiritus ſancti: quæ uidelicet ſunt, π. γ. α. p̄. n. græce πατηρ filius, υοσ ſp̄ūs ſanctus a gion pneuma dicuntur. quag̃ ſupputatio eſt. cccc lxxxi. addenda erit præterea prima littera nomis petri apoſtoli cū ſupputatione ſua ſicut aliog̃. q̄ ſequuntur hæc eſt. π. quæ littera ſignificat. lxxx. nominis epiſcopi quoq; qui delegat epiſtolam prima ponenda erit. clerici cui licentia datur ſecūda epiſcopi ad quem dirigit̄: tertia ciuitatis de qua mittitur: quarta, & eag̃ ſupputatio, erit addenda ſupputatio indicionis ciuſdem anni. Horum igit̄ elementog̃ omniū ſupputatio erit deſcribenda in ſummis redacta. ſeparatim etiā numerus litterarum. a. x. g. n. quod fit ſecundū apices. lxxxxviiii.

a	b	g	d	e	
alpha	uita	gama	delta	ebreue	epiſim
α	β	γ	δ	ε	ϛ
i	ii.	iii.	iiii.	v.	vi.

ſſ	;i.	th	i	c	l
ſita	ita	thita	iota	capa	lafda
ζ	η	θ	ι	κ	λ
vii.	viii.	viiii.	x	xx.	xxx.

m	n	x	o	p	q
mi	ni	xi	omicrō	pi	coph
μ	ν	ξ	ο	π	q
xl	l.	lx.	lxx.	lxxx.	lxxxx.

r	s	t	y	ph	ch
ro	ſigma	tau	ypſilon	phi	chi.
ρ	σ	τ	υ	φ	χ
c.	cc.	ccc.	cccc.	d.	dc.

pſ	o lōgū	enatophe	echile.
pſi	omega		
ψ	ω	m	M
dcc.	dccc.	dcccc.	mille.

Quæ latine ita ſūt poſitæ. a. b. g. d. e. breuis. 2. e. longa th. i. k. l. m. n. x. o. p. r. ſ. t. y. f. ch. pſ o. ꝑducta. Nam ϛ. ū. q. m. M. non ſunt litteræ ſed ſupputationes. hæc autem quæ dicta ſunt diuerſe in formatis cōſueuerunt locari quia locādi modus a ſanctis patribus inſtitutus non eſt. Quidam. n. in ipſo epiſtolæ principio apices quos prædiximus ordinant ſummaq; ſupputatione deſignati apices collocantur in extremis.

Quidam apices & apicum numeros in calce epiſtolæ tm̄ ſufficienter æſtimāt poſuiſſe: ſed nō eſt diſcutiendū hoc mō tm̄: ut in eis ſit ea deprehendere: q̄liter uero hoc uel illud fiat exemplis duxi utile demōſtrare. In noie ω y et α & in mēoria apoſtolorum principis π. gratia dei antiſtes. T. Venerabili præſuli ſalutem. qm̄ clericog̃ quidā diabolica fraude decepti cū longius a ꝓpria ciuitate deſtiterint litteris mendacibus a proprio epiſcopo licentiam cōmigrandi accepiſſe cōfiteri non metuūt: utiliter a ſanctis patribus prouiſum eſt: nemini datā licentiā credi niſi id litteris quas ipſi conſtituere: quaſq; formatas appellare placuit ꝺnoteſcat: ūde re fieri hic filius noſter de uagabundis illis credatur licentiam ſibi largitā formatis ſtuduimus apicibus declarare: cui quanti ū nobis uidere conceſſum eſt: bonæ actionis teſtimoniū tribuimus: unde rogamus ut charum cū & dilectū habere dignemini: liceatq; uobis eum conceſſione noſtra ad quēcūq; gradum uiſū fuerit promouere: omnēq;: quā ſuper eum hactēus poteſtatem nobis licuit: uobis exercere ſit licitū & ne ullus ſcrupulus hæſitationis remaneat neſtro aio ea ſigna: quæ a ſanctis patribus. cccxviii. cōſtituta ſunt in Nicæno concilio placuit annotare: primæ igitur litteræ patris & filii: & ſpiritus ſāctī: quæ ī græco ſūt πγ α. lxxx. cccc. i. ſignificat ꝑma littera apoſtolog̃ principis petri. π. lxxx. prima nominis mei. τ. ccc. In ſecūda delegati fratris. H. viii. Tertia uero ueſtri nomis. π. lxxx. Quarta ciuitatis noſtræ quæ ē. i. x. Indicio uero prius ant tertia ē: quæ oia in unū ducta. dc. lxxxv. conficiūt numeg̃. Numerus uero hebraice dictionis. α χ. ה. γ. ſecūdū græcā ſupputationē. lxxxxviiii. Aliter. Venerabili antiſtiti. T. ſalutē. Cognitū ueſtræ facimus ſanctitati nos multū licet renitētes: huic dilecto noſtro filio inſtanti & obnixe deprecanti tandē tribuiſſe licentiā ita penitus ut omnē quam legaliter nobis licuit poteſtatē: uobis amodo conceſſa ſit: ut autē huius rei certitudo ſit ſolida: primas litteras patris & filii: & ſpiritus ſāctī ſecundū græca uocabula annotauimus. primam quoq; apoſtoli petri: primāq; noīs mei: ſecundā filii ueſtri: tertiā ueſtri noīs: quartā ciuitatis noſtræ uidelicet π. γ. α. π. τ. H. i. quarū ſupputatio ſecundū græca elementa cū indiciōe: quæ tertia eſt dc. lxxxv. fiūt. Numerus uero. α. π. H. lxxxxviiii. Materia quidem in formatis habeat hoc modo. Excolat uero & ornet unuſquiſq; litteras ſuas quibuſcunq; uerbis uoluerit: priuilegia ſummog̃ epiſcoporum ſunt cuiuſlibet eccleſiæ cōceſſiones pontificum: quorum materia hæc eſt: ut dicat pontifex erogatu cuiuſlibet dignæ perſonæ uel alia qualicunq; ratione eccleſiæ illi: illa pōtificali cōcedere & robarare dignitate. Anathema ponatur in calce epiſtolæ: habent aūt & priuilegia plogos ſicut & cæteræ epiſtolæ: & monogramma huiuſmodi in fine. BTE. quod eſt bene uale te. Signum autem in priuilegii exordio uel chriſmon. uel crux dominica cum chriſmon erit.

Chriſmō autem huiuſmodi effigiabitur ſpecie ut autem plenius in hoc monogrammate nomen chriſti appareat: tali mea ſententia effigiabitur ſpecie uel ſic. Conſueuerunt præterea ī extremo margine priuilegii: quaſdam inſignire orbiculus antiſtitis nomē & pauca quælibet uerba continentes in hunc modum. Præcepta & mundigurdia magnatum: & poteſtatum

ſæcularium ſunt tamen modo. Proprie autem regum uel principum præcepta ſignū certū nō habent in exordio: ſed quod facere collibuerit uel crucem uel chriſmon, uel litteram q̄libet circundatam ſerpentibus: uel quodlibet aliud. Solet ät prima linea præceptorum longis & æqualibus literis figurari. Initium autem præceptorū huiuſmodi eſt. In nomine ſanctæ & indiuiduæ trinitatis. HE. gratia dei imperator auguſtus. Poſt hæc introducitur perſona impatoris loquentis reddētiſq; cauſam: qua inductus uoluerit illud præceptum ſtatuere dicens regiæ competere poteſtati: ut talium uiroꝝ quibus ipſe rogatus ſit: non debeat contemnere preces: uel aliam quam uoluerit cām. Poſt hæc quod loco uel homini illi ſua auctoritate concedat. In fine erit locandum: ut quicunq; cōtra illius præcepti decretionē fecerit: mille auri, optimi libras uel tale quid: quod inſtituere impator uoluerit pſoluatur: medietatem regi & medietatē loco uel hoi. Poſt hæc adiiciendum eſt: q̄ impator ppria manu ſubſcripſerit: & pprio ſignari ſigillo iuſſerit. In fine monogramma eſt ponendū: in quo nomē impatoris & imperatoris auguſti & dei gratia connexum habeatur: uel alia quæ imperatorē deceāt. Signum domini oſtonis ſereniſſimi impatoris. Poſt hæc ſic. Henricus cancellarius ureg. uercellenſis epiſcopi recognoui. Factum anno dominicæ incarnationis. M. indicione vi. anno uero eius imperatoris regni. xii. actū romæ fæliciter.

Formare. componere. componitur infor. re. de. cō formare.

Formæ uerboꝝ dictæ q̄ ad unāquanq; rem nos informent quid agamus ut meditatiua lecturio. i. legere uolo. inchoatiua ut caleſco calere incipio: frequētatiua ut ſcriptito frequēter ſcribo. Deſideratiua ut uiſo deſidero uidere. Diminutiua ut ſorbillo paꝝ ſorbeo. ſunt & aliæ deriuationes.

Forma inde fit diminutiuum formula, unde etiā formella quæ etiam informationes caſei ſignificat. unde & formaticum dicitur.

Formaſcoro opere piſtorio.

Formeum: ſanguis calidus.

Formica dicta: q̄ ferat micas farris. cuius ſollertia multa prouidet. Dicuntur etiam in æthiopia formicæ eſſe ad formam canis: quæ arenas aureas pedibus eruunt quas cuſtodiunt.

Formicoleon: animal paruum formicis infeſtum. unde dicitur eſſe leo formicis.

Formido as: timeo.

Formido timor eſt. obiicitur uero oculis uel aīo ſine habita rōne & maxime paruulis: pauor autem cum timiditate animi ſubita & conturbans occaſio. Metus motus iterior animi ſubitus ſiue cordis factus ex aliqua triſti recordatione. Timor uero eſt accedens dolor mentis extrinſecus ex aliqua icidenti occaſione. Timiditas uero ſempiternum uitium animi.

Formidēs: pinnæ illigatæ quibus uenatores ceruos capiunt.

Formidoloſus a formo id eſt ſanguine dictus cum ſe acute ad præcordia contrahit ſanguis: qui cum ſit timidus etiam timidum ſignificat.

Formix: radix: origo, aut firmitas.

Formon græce feruor ſanguinis. inde fit forma. unde deriuatur formoſus a um ior ſimus formoſitas & formo as. componitur informis de conformo. de. re. in. formido etiam deriuat.

Formū: calidum feruens. inde & formoſus dr cui calor ſanguinis ex rubore pulchritudinem creat

Fornax cis ab igne nominata. phos. n. ignis.

Fornix: arcus. incuruatura. camera.

Fornices arcus ædificioꝝ: a qbus fornicariæ dictæ

Fornices arcus de fornacis coctura extructæ.

Fornix cis penultima corripitur. ide fornicor aris:

Fornicatio dr e fornicibus id eſt curuatis locis: in qbus meretrices proſtituebant. Eſt aūt amor a legitimo connubio ſolutus & uagus explēdæ libidinis conſectādo licentiā. Scripturæ aūt ſolēt fornicationē uocare oēm illicitā corruptionē ſicut ē ido latria & auaritia: ex qbus fit tranſgreſſio legis, pter illicitā concupiſcentiā: ſicut eſt illud. perdes omnes qui fornicantur abſte.

Fornicatio eſt omnis immundicia & pollutio.

Fornicatum id eſt habens fornicem id eſt arcum.

Fornia id eſt fornicatio.

Foro as penetro: inde dicitur foramen: a quo frons

Forpices tenaces a pilo. tonſorum enim ſūt maſcl. pluraliter.

Fors futurorum caſus.

Fortuitus: prouentus. decretum.

Forte. caſu fortuitu.

Fors & forte nomina ſunt ſed p aduerbiis ponunt uñ deriuant aduerbia forſā forſitā forſis fortaſſe fortaſſis fortuitu: fors qdem & forſan & forſitan dubitādi ſūt: forte uero euētus, p fortuitu qd ſit a fortuito deriuatiuo noīe: fortaſſis uero & fortaſſe, p temere: hæc tñ oia dubitatiue dicū ab eodē priſ. i alio loco. Fortuna quoq; uñ fortuno as. fortunatus ciortiſſimus: componit infortuniū: & ſecundū quoſdā fortis q̄ſi fortunam tenēs uel fors

Fortis dictus. q̄ ferat aduerſa: quæcunq; acciderit ſiue a ferro: q̄ ſit durus. nec molliatur.

Fortis or fortiſſimus fortitudo titer: componitur conforto.

Fortitudo mētis pars uirtutis ē: q̄ aduerſa æq̄nimiter tollerat: licet & corporis fortitudo uocetur.

Fortitudo eſt conſiderata periculorum ſuſceptio laborum perpeſſio: cuius partes ſunt magnificentia: fidentia: patientia: perſeuerantia. Tul.

Fortitudo eſt cōtemptio laboris: & periculi cum ratione utilitatis & compenſatione cōmodorum.

For faris cōmune antiqtus prima pſona ſicut dor raro iuenit ipſa res fatus & facio & fatū ide putat fas & nefas: ex quo faſti & nefaſti dies, componitur affor. priſc.

Fortuitu. ſubito caſu.

Fortunā pagani uocāt qcqd fortuitu uēit nulla pla cā. Itē qcquid i uita uarietatis acciderit fortunæ, aiūt eē: fatū uero appoſitū ſingulis & ſtatutū

Fortuna a forte nomẽ habere uidet quasi dea quæ dam res humanas casibus uariis & fortuitis illu/ dẽtem.unde & cæcã appellant eo ꝙ passim ĩ quos/ libet incurrens sine ullo examine meritorum : & ad bonos & malos uenit.

Fortunatæ insulæ uocabulo suo significant omnia fere bona quasi fœlices & beatæ a fructuũ uberta te.preciosa.n.poma parturiũt & fortuitis uitibus iuga collium uestiuntur:unde gentilium error ꝓ pter soli fœcunditatem eosdem esse paradisum putauerunt.Istæ insulæ sunt in oceano cõtra mau ritaniæ læuam.

Fortunare beatificare.actiuum est.

Fortunatus:fœlix.diues.

Forum exercendarum litium locus a fando dictus seu a foroneo rege : qui primus græcis legem de/ dit.hæc loca & porostra dicuntur : quia ex bello punico captis nauibus rostra ablata sunt & in foro romano præfixa. constat autem forus causa:lege & iudicio.

Forum iulii ciuitas iuxta taruisium.

Forum apii.quod apius senator condidit.

Forum est locus conuentui pro exercendis litibus relictus.ubicunq; plures conueniunt forum ẽ.g. neutri horatius dicit forũ neutri in singulari mer catum.fori in plurali masculini sedilia neutrarũ in nauibus'.

Forus locus ubi calcantur uuæ.unde calcatorium dicitur.

Forus & fori dicuntur.habent autem quattuor spe cies. prima est locus in ciuitate ad exercendas nũ dinas relictus:secũda ubi magistratus iudicat.ter tia ubi uua calcatur quod calcatoriũ dicit. quar/ ta spacia plana in nauibus.

Foruli thecæ uel cistæ librorum tabularum uel a/ liarum rerũ ut spathæ dicti ꝙ deforis tegant hic forulus.

Forum:calidum.uel feruens dicitur.

Fos græce lux uel ignis.

Fosforus græce lucifer.alii dicũt fortem lucem.fe/ rens enim græce lux.

Fossa:profundum.uorago.aliquid intus cauatum a fodio fodis:inde fossatũ dictum: ꝙ multas fos sas habeat.

Fossoriũ dictũ ꝙ foueã faciat ipsa est scudicia.

Fossor oris qui terram fodit.unde & fossio.

Fotiniani siue paulliani hæretici a fotino qui chri/ stum semper nõ fuisse sed initium de uirgine ha buisse dicunt.

Fotum:refectum.molliter sustentatum.

Foueo foues foui foueor fotus unde foto as:

Fouere dr ꝙ fodiendo foueat arbores uel hærbas.

Fouere:curare.nutrire.

Facere:sordere.despicere.dictum a fracellis : quæ sunt distillicidia sterquilinii.

Fractus:debilitatus.laceratus.dissolutus. a frango frangis.

Fraga poma syluestria uel genus hærbæ rubicũdæ quæ terræ adhæret. & dicit camelia uel loca mõ tana:unde fragosus sa sum.

Fragile:molle.tenerum.flexibile:quod facile frã/ gi potest.

Fragrare:olere bene.odorem dare.spirare.

Fragra: per r ad odorem refertur quasi fracta spe/ cie.flagrat uero per l ad flãmam quæ flatu sit.

Fragor:sonitus crepor. fulgura. flamina. fractarũ rerum commotus:dictus quia sicca & arida faci/ le frangit.

Fragor aris quod nõ est in usu. componitur suffra gor aris suffragator:a quo suffragium refragor.

Fragmenta dicuntur: quæ fracta sunt siue commi nuta.

Framea.asta longissima apud armenicos. græcũ ẽ.

Framea:gladius ex utraq; parte acutus: quam uul/ go spatham uocant ipsa est & rumphea. Machæ/ ra uero gladius longus una parte acutus. Framea autem dicta quia ferrea est.

Franci a quodam proprio duce dici putantur alias a feritate morum. Sunt enim in illis mores incon diti & naturalis ferocitas animorum:inde francia & hic & hæc francigena.

Francisce signa sunt : quæ hispani ab usu francos/ francisca uocant: quæ ante consules ferebantur: quæ secures dicuntur.

Frangere:illidere:comminuere.inde fragmentũ.

Frango gis fregi fractum:cuius composita seruant simplicis præteritum & supinum: ut infringo in/ fregi infractum con.per.de.

Fracelli distillicidia sterqlinii sordiũ glomusculi

Frasis.locutio uel interpretatio uel sermo.

Fraterna:res fratris.uel aliud quid.

Fratrias:coniuratio.græcum est.

Fratria uxor fratris.fratris uxoris soror.

Fratrare:turgere.pubescere.

Fratres dicti ꝙ sint ex eodem fructu.ij.eodem.fe/ mine nati:germani uero de eadẽ genitrice. Quat tuor uero modis in scripturis sanctis fratres dicũ tur:Natura ut Esau & Iacob.gẽte ut omnes iudæi cognatiõe sicut ꝙ sunt de una familia id ẽ patria: quæ latine paternitas interpretatur : cum ex una radice multa turba generis diffunditur:sicut fra tres domini sicut abraham loth fratrẽ dixit:cum esset filius fratris eius arã.Quarto modo fratres affectu dicuntur:qui in duo scinduntur spiritua le:quo omnes christiani fratres uocantur. Cõmu ne cum oẽs homines ex uno patre nati pari inter nos germanitate iungimur.

Fratrissa fratris uxor: fratruelissa uocatur.

Fratruelis ex altero duorum fratrũ natus uel res fratris.

Fratruelis materteræ filius.uel fratrui.

Fratrueles:duorum fratrum filii.

Fraus.dolus circa fidem mutuam:inde fraudo as: are.alienare.defraudare.manticulare.

Fraxinus arbor dicta : ꝙ in aspera loca : & fragosa nascitur.

Fraxineus nea neum.de fraxino.

Frea id est mundoalda.

Freda id est bannum.

Frecinnant:aues cantant.

Fredus marubium.
Fremere eſt furorem mentis uſq; ad uocis tumultum excitare. Frendere uero proprie dentes comprimere uel concutere: unde & fræna dicũtur & frenetici.
Fremor eſt murmur hoĩum: fremitus uero ferarũ.
Fræna dicta q; equos fremere cogant: uel q; hæc eq frendant id eſt dentibus comminuant: inde fræno frænas.
Frænum ſingulariter: hæc fræna & hi fræni pluraliter.
Frænare: cohibere, regere, coercere.
Frendens dictus q; minando frangit dentes & comprimat ſtridens.
Frendeo es.
Fremiſculi ulcera circa hiatum oris ſimilia quæ fiunt iumentis aſperitate frænorum.
Frequentare: celebrare, ſæpe agere.
Frequentes: plurimi, aſſidui, hic & hæc & hoc frequens.
Frequentatiua uerba plærunq; ſolent a participio præteriti temporis fieri ut ſcribo ſcriptus ſcripto ſcriptitas & curſo uerto uerſus & uerſo as, facit tamen euerto as & euertito as. Item uerſus uerſor aris & aduerſor. Excipiuntur in go uel in ſco deſinentia quæ a præſenti faciũt frequẽtatiua: ut ago agito lego gito uel lectito, ſciſco ſciſcito, noſco noſcito. A uideo. n. uiſo is, & a lacero laceſſo is. & ab arceo arceſſo is non primæ ſed tertiæ ſunt coniugationis, frequentatiua uero primæ. Nam inchoatiua tertiæ: meditatiua quartæ.
Freſa: fracta diuiſa, molita a frendeo des dicta.
Freſtra: feneſtra.
Freta loca maris ãguſta a fremitu & fragore dcã.
Fretum dr: q; ibi mare ſemper ferueat. Nam fretũ eſt anguſtum & quaſi feruens mare.
Fretum ſiciliæ quod rhegium dicitur. Saluſtius ideo dici ſcribit: dum una olim eſſet ſiciliæ tellus cum italia: medium ſpacium abſciſſum ẽ. Inde rhegium dicitur quia græce abruptũ hoc nomine uocatur.
Frætus ta tũ: fiduciã habens, adiutus, ſuſtentatus.
Fribula: uaſa fictilia quaſi fragilia.
Fribria. lana.
Frigdor: frigus, frigidum.
Frigduit: alſit.
Frigdent: frigeſcunt.
Frigere: torpere.
Frigideſcere: frigidum eſſe.
Frigeo es xi. frictum: ſicut augeo es: xi actũ lugeo es luxi luctum.
Frigus gelu uel timor dr q; frigidũ faciat caput.
Frigutire: ſubtiliter garrire.
Frigula: genus auis.
Frin gellus: pincio auis.
Fritillum: ſiſtrum uel tuba quo uocantur ad ludũ
Friuolum, uanum, inane uas fictile.
Fritillus: teſſera.
Friuolum dicitur quaſi fere obolum, id eſt oboli precium.
Frixum a ſono dictum quando ardet in oleo.
Frixum: cicer, faba ſole ſiccata.
Frofra inſula in tyrrheno mari.
Frondare: purgare, putare.
Frondator putator.
Frondere: comare, uirideſcere.
Frons dis inde deriuatur frondens: frondator.
Frondeo es frondeſco, priſ. hic frons frondis.
Frõdes de arbore dictæ q; ferãt uirgulta uel ũbras
Frondens de frondibus totus factus: ut thorus.
Frondoſus uero locus ipſe qui frondes habet.
Frondator: auis genus.
Fronon græce ſapiens, participium.
Fronimos ſapiens nomen: bene ergo fronimius ſapientiſſimus. inde infronitus, ideſt ſine ſapientia uel ſine fronte, i. ſine pudore.
Frons dis de arbore: frons tis ad partem capitis.
Frons ab oculoꝝ foraminibus dr: hæc imago quædam aĩ mentis motum ſpecie ſua exprimit dum læta uel triſtis eſt: inde dr frontatus, bifrons.
Fructa: pro fruita, id eſt adepta.
Fructificor aris, fructum facio.
Fructus nomen accepit a frumine id eſt eminenti ore gutturis parte: qua ueſcimur: unde & fruges animalium.
Fructus dr abuſiue, proprie uero agroꝝ & arboꝝ.
Fructus a fruendo id eſt ueſcendo dicti.
Fructus ſignificat opus, Aug.
Fructuoſus: cõpendioſus, uel quod uſu ſolo hẽtur
Frugalis: utilis a fruge dictus id ẽ a fructu uel parſimonia: ſiue ut alii uolũt modeſtia & tẽpantia.
Frugalitas moderantia ſargitas, temperantia parcitas liberalitas.
Frugalis temperatæ uitæ homo utilis.
Frugalis interdum largus, interdum auarus.
Frugi homo utilis parcus temperatus modeſtus.
Frugi abſtinens alieni: paruo contentus, ſeruator. cõtemptor diuitiarũ. priſ. hic & hæc & hoc frugi indeclinabile. uel obliquus caſus figurate omnibus iunctis.
Frugi frugem fruge tres obliquos caſus habet: uetes tamen & frux & fruges dixerunt noſtratiuum. Nunc autem dr frugi id eſt parcus uel auarus.
Fruges liquidæ ſunt: frumenta uero arida & ſicca quæ ariſtas habent.
Fruge prima ceres cœpit uti in græcia: trãſlatis ali unde ſeminibus.
Frumenta ſunt, pprie omnia: quæ ariſtas habent.
Frugem feciſti pro benefeciſti: unde quidam frugificat dixit.
Fruges ãni utilitas: alimonia, uictus: cõmeatus.
Frui eſt propter ſe ipũm aliquid amare: ut deum uti uero ſi qd ĩ uſũ uenerit ad aliud qd amamus obtinendũ referat: ut peregrinatione pro patria.
Fruimur qbus nequaq; carere poſſumus: ut æterna, utimur uero quæ aliquando nec ſemper habemus: ut temporalia.
Fruitus: affectus, adeptus, uſus, poſſidens.
Frumen eminens ps gutturis: qua fruimur cibis.

Fruendo:ueſcendo.
Frumentum aridū p proprie & ſiccū.& quæ ariſtas habent.
Frumentor aris:frumenta colligo.
Frumentaria lex de frumentis dicitur: ſicut agraria de agris.
Frunio:digero.perficio.
Frumiſcor aris.
Feruniſſatur:fruitur.intercipit.
Fruor eris fructus: unde componitur:uſufructus fructifico.
Frux frugis quod non eſt in uſu:a quo fruges & frugi.unde componitur frugifer a fructu.fructuoſus:fructuoſitas.fructificatio.
Fructum dictū q capiatur a frumine quod eſt ſūma pars gulæ.
Fruſta:particulæ cuiuſcūq; rei.inciſuræ.cruſtulæ
Fruſtra:ſine cā inaniter.uacue.
Fruſtrari:decipere.eludere.fallere.inanē reddere
Fruſtror aris commune antiquitus fuit.
Fruſcelluni: flocculum.
Frutex dicitur:q terram fronde tegat:cuius plura le facit fructera.hic frutex cis.
Fructeta: arboꝝ contectus.ſaltus.uepreſ.
Fruſiaſis pediculorum multitudo aliqñ in capillis. aliqñ toto corpore non ſola quantitate.
Fucus naſcitur in ponto foliis oleaſtro ſimilis.
Fucare:depingere:mendaciis ſubornare.
Fucata:depicta.tincta adulterio contaminata ficta non uera diuerſi coloris.
Fucus apis genus quod nil operans aluearijs ſe inſerit:ut aliena mella conſumat.
Fucus dictus quod alienos labores fœdat:depaſcitur.n.quod non laborat id eſt mella.
Fucus mendacium:fraus: dolus.aſtus.
Fucui hærbæ de qua tingitur ueſtis dicta quia mē titur alienū colorem.inde dicitur fucatus.
Fucinus lacus marſiæ in italia.
Futio tis:inſtabilis ſum:inde futilis & effutio.
Fudi fudiſti a fundo dis diſieci interfeci.
Fuga trāſlatū a græco φυγήν y in u mutato priſ.
Fugax:uelox.a fuga id eſt uelocitate uel curſu.
Fugare:inſequi.expellere: fugere uero trepidādo q̄ cito ſecedere.
Fugo as.actiuum eſt:fugio gis neutrum.
Fuginat:adulando impetit:laudando decipit.
Fugitare frequentatiuum a fugio gis.
Fugio pro φεύγω.ey ĕυ in u mutato.
Fugio gis uñ fuga:fugax cior fugaciſſimus. fugitiuus:fugo as:unde componitur aufugio per fugio tranſ.ob.ef.pro.ſubter.dif.con.re.
Fugitiuus proprie:qui dominum ſuū fugit.
Furtiuæ aquæ quæ fluunt ex riuo publico:quibus furtim quis ac non ſuo iure utitur.
Fulti ſunt uaſa aquarum paruiſſima.
Fulcire:firmare.ſuſtentare.auxiliari.
Fulcio fulcis præteritum fulci facit.
Fulcior fulciris fultum quartæ coniugationis.
Fulcimen uel fulcimentū adminiculū ſuſtētamē
Fulcra:lecti uel tormenta ſeu ſedilia.
Fulcra ornamenta lectoꝝ dicta q in his fulcimur id eſt ſuſtinemur uel q thoros fulciāt:ſiue caput quæ reclinatoria uulgus appellat.
Fulcrum.fundamentum.ornamentum.
Fulcrum:ſumma pars lecti. uel ſuſtentamentum.
Fulfreal id eſt liber ſed non extraneus.
Fulgere:lucere.emicare ſplendere. eminere ferire
Fulgeo es & fulgo gis fulſi eiuſdem ſignificationis
Fulgetra lux quæ apparet ante tonitrum.
Fulgor dicitur q ſplendeat ideſt appareat.Fulgur uero quod conditur ſi cadat de cælo.
Fulguris.ſunt tria genera tactus afflatus attonitus.
Fulgur & fulmē ictus cæleſtis iaculi a feriendo dicta:fulgurare.n.eſt ferire.fulmen aūt colliſa nubila faciunt.nam omniū rex colliſio ignē creat: fit autē ex uento & igne cum nubibus & impulſu uentorum emittit.Ideo autē fulminis ignis uim habet maiorē ad penetrandum qa ſubtilioribus elementis factus eſt q̄ noſter.Tria ſūt autem eius nomina fulgur qa tangit fulgur qa incēdit & urit ideo ternis radiis fingitur.
Fulgura & tonitrua ſimul exprimuntur:ſed illud celerius uidetur quia clarius. hoc autem.i.tonitrus ad aures tardius uenit ad inſtar ſecuris procul cædentis cuius quidem ante cernis ictum q̄ audias ſonum.ubicunq; autem ceciderit:ſulphuris odorem emittit.
Fulgurare:ſplendere coruſcare.ferire.
Fulguratus:fulgure percuſſus.
Fulgus ruffus flauus.
Fulginas tis gentile generis cō munis priſc.
Fulica dicta quia caro eius leporinam ſapiat. lagoos αλγώσ.n.græce lepus dicit & piſcis habet nidū in medio aquæ uel in petris quas aquæ circundāt:maritimoq; ſemper delectatur profūdo.quæ dum præſenſerit tempeſtatem fugiens in uado ludit:quam græci herodiū uocant.
Fulica græce phene dicit.hæc degenerem filium aquilæ pro ſuo dicit nutrire.
Fulica ſpecies auis græce herodion:non alibi pererrat ſed in uno loco moratur ſatis intelligibilis & prudentior omnibus auibus.
Fuligo eſt latine niger color.fauilla.
Fulmen dr a fulgendo.Nam fulgere eſt ferire.
Fullo:lauandarius decorator.
Fulſit.emicuit a fulgeo es:a fulcio uero fulſi fecit
Fultus ſuſtentatus ſubnixus.
Fulua:flaua:rubea munda.
Fuluum cum nigro rubeum.
Fumarium.domus fumi.
Fumidus:fumoſus plenus fumo.
Fumus dictus quod fiat ex igne & humido. unde & uerbum fumo fumas.
Funa rheda minor.
Funalia q̄ inter cærea ſūt dictæ a funibus quos ante uſū papyri cæra circundatos habuere maiores.
Funarii equi dicti a genere uinculi. quo prius alligabantur.quos græci ſtraphoros dicunt.
Fundat homo proſternit:occidit.
Fuſtorium:tranſitorium.

Funti ab eo q̄ funganť officii honore aliquo hinc & defuncti.qui iam compleuerunt officia uitæ.
Funda.dicta q̄ ex ea fūdātur lapides: harum usus primo fuit insulis quæ baleares dicuntur:unde & dicuntur.
Funda genus piscatorii rætis dicta. q̄ in fundum, mittatur.i.iaculum.
Funda una pars maris.
Fundo fundas fundamentum pono.fundo dis im misceo.
Fundare:fundamentū ponere. cōstruere stabilire
Fundamentum dictum q̄ sit fundus domus.
Fundamentum singulariter significat christum: pluraliter patriarchas,pphetas apostolos & cæteros prædicatores.
Fundo dis fudi fusum generis actiui.
Fundo is fusor fusilis fundus: a quo cōponiť profūdus da dum & fuscina fundo capiens nutātes.
Fundo as fundatū fundamentū. funda fūdabula e.fundabularis fons.compōitur per .ob. circum. trans.ex pro.in.suf.dif.re.con. ef.
Fundibalus.funda emittens transiectorium
Funditus aduerbium loci a fūdo uel fūdamento.
Fundus dř ab eo q̄ sit omniū rer̄ fundamentum.
Fundus & urbanum ædificium & rusticum intelligendum est dictus idem q̄ eo fūdatur stabilitur patrimonium.
Fundi.sunt possessiones agri campi prædia uici.
Fundum una pars aquæ.
Funebre.luctuosum:funereum uero quod ex funere constat:funestum autem quod funere inquinatum est.
Funerare sepelire.condere obsequium facere.
Funeratus.sepultus.aut locus obscurus.
Funereus rea reum mortem ferens.
Funes dicti q̄ antea fuerant in usu luminis circundati cæra un̄ & funalia dicta hic funis huius funis
Feneſtum . sceleratum . funere coinquinatum qd̄ minus sacra peragere potest flæbile luctuosum.
Funestare.cruentare.
Funis.inde dimunitiuum funiculus.
Funiculus.mensura.
Fungor eris functus.
Fūgitur.persoluit.utitur.obsequitur administrat parcit uel deserit.
Fungi est agere defungi peragere.inde fūctus usus ministerium agens & functorum.
Funus est omnis mortuus dum sepelitur dictum a funibus accensis quos ante feretrum cara circūdatos ferebant.funus imaginarium tumulus sine cadauere fumus & ferias prouerbium mortem dicit quando funere publico feriæ dicebantur hoc funus funeris inde dř funestus funereus funebris
Fur a furuo idest nigro dictus. Nam noctis tempore,utitur inde furor,aris.
Fur furis tertiæ declinationis commune & uerbale sicut augur.
Fur duo significat furantem & furentem id est insanientem.
Fur pro φῶρ græco,furunculus eius diminutiuū
Furca dicta quasi ferens caput: quod patibulū nī nus pœnæ q̄ crux habet. Nā appensos & strangulos statim exanimat.
Furca furcula diminutiuum.
Furcifer olim dicebať qui ob leue peccatum cogebatur ignominiæ magis q̄ supplicii causa furcam circa uiam ferre prædicans peccatum suum cæteros q̄ terrendo.
Furceps:ignarus.
Furcellæ dictæ:q̄ his frumenta acillentur id ē mouentur.
Furcæ ciuitas in apulia ubi deuicit hānibal romanos.
Furens:insaniens.sæuiens.bacchans.
Furfuraculum:trebellum.
Furfur masculinum est.prisc.
Furfures & farina a farre dictæ cuius purgamenta sunt.hic furfur.
Furfures sunt etiam in urina.
Furfurio genus auis dictus: q̄ prius farrem in farinam redactum pascitur.
Furiæ dictæ deæ infernales quæ eumenides appellantur alecto tisiphone & meggæra. hæ tres fœminæ esse fingunť crinitæ serpētibus propter tres affectus qui in animis hominū multas perturbationes gignunt id est uindictam cupere.opes desiderare.& libidinis uoluptates appetere.
Furo is insaniui ab insanio dicitur & furui:unde & rens & furor.
Furiatus qui furit ex causa: furiosus uero qui ferarum ritu fertur:& ab eo furor non recedit.
Furius dictus est iuppiter uel ,pprium cuiusdam.
Furit:sæuit.irascitur.discurrit.
Furibundus:ualde iratus.
Furnus per deriuatiōem a farre dicit; qm̄ panis ex eo factus ibi coquitur.
Furor nunc amor nunc indignatio & ira.
Furo a furuo dictus: unde & fur tenebrosos & occultos cuniculos effodit.& eiicit prædam quam ī uenit;
Furtim:latenter occulte.
Furtiuum de furto secretum.
Furtum est rei alienæ clandestina contrectatio.fuit autem capitale crimen apud maiores ante pœnam quadrupli.
Furtum est earum rer̄ quæ de loco ad locum trās ferri possunt.
Furtum est fraudulo rei cōtrectatio affectu lucrādi sibi uel alteri contra dn̄i uoluntatem.
Furua:fusca.nigra.
Furuū nigrum.inde furens & furni.
Furuū inde dř fur. a quo furor aris furator furtū furtim furūculus diminutiuū.furtiuus furca.
Furuaria uiridissima foliis perseuerant.
Furunclū uulnus quod nascitur:latine furūculus tumor in acutum surgens dictus; unde græce anthrax. ἀνθρακ̄ dicit.
Fusarius & sanguinarius arbores.
Fusa a fundor eris: iacens,libata:infusa,strata.
Fuscina unde pisces ꝑforantur. tridens creacra.

Fuſcinulæ tridentes quibus carnes de caldariis p-
feruntur.
Fuſcus: aquilus, niger.
Fuſile quod tantum funditur: ſicut ductile tantū
qd' malleo p̄ducit. hic & hæc fuſilis & hoc fuſile
Fuſi per hærbam iacentes: ſtrati: occiſi: fugati.
Fuſum: ſolidatum, ſtratum.
Fuſim: paſſim.
Fuſina ferrariorū dicta quaſi fundo capiens nutā-
tes uelut ferrū æs & cætera uel a fundendo ea.
Fuſitera animal in India, quod fluctus hauſtos fi-
ſtulis eructuat ita ut naues mergat.
Fuſtes ſunt quibus iuuenes pro criminibus feriun-
tur dicti q̄ præfixi in eo foſſis ſtent: quos palos
ruſtici uocant.
Fuſum dictum q̄ per id fundatur quod netum ē
Futire: fluere.
Futilis uas aquarū perparuis oris.
Futile labile. Nam futilis eſt quoddam uas ī ſacris
ueſtæ ſuperius latum: interius accuminatum ut
ſi in terra poneret: quicquid liquoris haberet fū
deret. Nō enī licebat ſacra illa terram tangere.
Futilis: inanis, uacuus, loquax. dcūs a uaſis fictili-
bus: que caſſa & rimoſſa nō tenent: q̄ immiſeris.
Futurū quod uenturū eſt. a fio fis. uel a fui fuiſti.

G littera a. ỹ tracta, cognationē
hēt cum c. & qn̄ ponitur ante u
uocali ſequente: amittit u uim
ſuam ſicut cum q ut anguis:
quis.
Gabaon metropolis ciuitas he
bræis data in hæreditate: de
qua gabaonitæ ſupplices uene
runt ad Ieſum uane. Idem & euei ſunt.
Gabbari: incluſi barbari: unde gabbares mortuo
rum corpora condita.
Gabata patena uas, quaſi cauata.
Gabriel hebraice latine: fortitudo dei dī, ubī enī
fortitudo dei uel potentia manifeſtatur gabriel
mittitur.
Gaber: uir interpretatur.
Gad tentatio interpretatur uel accinctus ſiue la-
trunculus.
Gades inſulæ ſunt hiſpaniæ in occidente: hinc & ga
ditanum mare dicit: ubi primum ab oceano ma
ri limen magni maris aperitur: ubi & hercules co
lumnas erexit pro fine.
Gadis ſæpe dicitur lingua tyriorū: qui profecti a ru
bro mari: occupantes eandem gadem, i. ſeptē no
minauerunt: pro eo q̄ circūſepta ſit mari: inſula
eſt in fine beticæ prouinciæ ideſt hiſpaniæ ſita: q̄
dirimit europam ab africa.
Gadir lingua pœnorum ſepes.
Gadir nomen propriū ciuitatis gadiris qd' Saluſti
us melius eſſe oſtendit neutrum.
Gaditanus lapis: dictus ab inſula gadis.
Gagates lapis primo inuentus eſt in ſicilia: fluore
fluminis gagatis reiectus: Eſt autē niger: planus
leuis, & ardens igni admotus: ex eo ſcripta fictilia
non delentur: incenſus ſerpentes fugat: dæmonia
cos prodit: uirginitatem deprehendit: aqua accē
ditur: oleo reſtringuitur.
Gaſapes maſculinum. hoc gauſape pis.
Gaius interpretatur chaos.
Gala græce lac: bene ergo galathea lactea quædam
cæli zona alba hoc nomine dicit: quæ uulgo ſtra
ta nominatur.
Galla genus pigmenti quod græce cecidan dicitur
Galla fructus quernæ arboris medicaminibus & ī
cauſtis adhibetur.
Galathites lapis dictus q̄ de ſe lacteum ſuccum
emittat.
Galathea & gallia.
Galathea roma intelligitur mantua.
Galatæ ideſt galli a candore corporis ſic primum
nominati q in auxilio a rege bithyniæ uocati par
ta uictoria regnum cum eo diuiſerunt primum
gallograeci quaſi græcis admixti: nunc ex ātiquo
gallorum nomine galatæ dicti: quorum regio ga
latia nominatur.
Galaticæ carnes ſunt a colore lacteo nominatæ cō-
fectio.
Galaad ciuitas quæ eſt in dimidia tribu manaſſe
in qua iepte ſepultus eſt. hic.
Galaad tranſmigratio interpretatur.
Galaad interpretatur aceruus teſtimonii.
Galbana genera ueſtiū dicta a galbaneo colore qui
eſt ſublucidus & ſubalbus cum pallore.
Galbanum genus pigmenti uel ſucus de ferula.
Galbanū ſpecies eſt multis apta medicaminibus.
Galbaneos genus medicamenti de lacte.
Galea criſta capitis ſed de corio eſt. caſiſ uero lumi
na unde galatius hō magis aptus galeæ.
Galearia pileus ſiue tyara.
Galici a candore dicti unde & galli reliquis. n. hi
ſpaniæ populis candidiores ſunt. hi græcā originē
ſibi aſſerunt a teucro uñ & naturali ingenio calēt
Gallicum uentum hiſpani uocant: quia ex parte
galliæ eis flat: ipſe eſt circus.
Galenum uas uinarium antiqui romani dixerunt.
Galli a cādore corporis dicti gala enim græce lac
ſecundum diuerſitates. n. cæli & facies hominū:
& colores & corporum quantitates & animorum
diuerſitates exiſtunt: inde romanos graues: græ-
cos leues: afros uerſipelles. gallos natura feroces
atque acriores ingenio peruidemus quod natura
climatum facit.
Galienus qdam medicinæ artis peritiſſimus apud
romanos fuit uel imperator romanus.
Giliola uas uini.
Galerus pileus ex pelle ceſæ hoſtiæ factus iſtar ga-
leæ uel paſtoralis pileus.
Galgala interpretatur teſtamentum ſiue conſti
tutio.
Gali dicuntur ſacerdotes matris deum ob hoc qa
mos eis erat caſtrari apud phrygiam: qui omnia
turpiſſima agunt.
Galos cæſar caſtrauit eis deuictis propter oppro-
brium eorundem.

Galli ſenones cū duce Brēnone romam captam incendere uelent :reſtitit eis matilius uoce anſeris excitatus.
Galliæ ſunt tres, togata ideſt lungobardia ad morem romanorū. comata ideſt burgundia & frācia bracata id eſt teutonica a longis bracis.
Gallia belgica & gallia lugdunenſis diuerſæ.
Gallaria,negocii alieni mercator.
Gallicinium,gallorum cantus dicit.
Gallicriſta hærba eſt que naſcit locis ſolidis circa uias,hæc ad morſū trita cū axūgia & pane domeſtico impoſita mox ſanat eadem & duricia dicit quia duricias diſcutit.
Gallicula,calciamenta paſtorum ſunt.
Gallicula cortex nucis uel glandis: corpus humanum ſignificat.
Gallicanus dicit a loco ſicut ruſticanus oppidanus capitolinus.
Gallicus ſinus maris magni qui narbonenſem prouinciam alluit.
Gallicum:aliquid ex gallia latum:gallum uero in gallia natum,gallicanus uero qui aliquid ex gallia affert.
Galies inſula africæ in qua anguis uel ſcorpius nō uiuit.
Galilea regio palæſtine dicta quod candidos populos gignat:duplex eſt: ſuperior & terra opima & ferax.
Galilea īterpretat tranſmigratio uel reuelatio.
Galilei populi de galilea,uolubiles uel rota interpretantur.
Gallinaria:ſylua.
Gallit:perit.
Galliuit,periuit.
Gallus uir ſororis.
Gallus inde dicit gallina gallinarius: componitur gallicantus gallicinum.
Galunna uelamen candidum a gala ideſt lac.
Gallus a caſtratiōe dicit.Inter cæteras,n.aues huic ſoli teſticuli adimuntur.
Gallus pullus gallinacius dī quaſi gallinis aptus dicitur etiam a quibuſdam gallus caſtratus ideſt capo:qui aſportatur.
Gallinacius gallus qui reperto cibo dat ſignum uocis gallinæ.
Gallina ſignificat chriſtum,ſapientiam,animam
Gallus ſignificat dominum uirum ſanctum.
Gamaliel:retributio domini.
Gamma,γ.littera apud græcos:apud nos ſignificat tres.
Gāmarus:piſcis genus paruus & u ilis.
Gameon teucrum lingua iulius menſis.
Game græce honoro.
Gamos γαμώσ,nuptiæ græce.
Gamo γαμεō γαμώ:nubo græce.
Gamaſus:fortis agilis.
Ganea:taberna,popina,maretrix.
Ganeo uel ganeō uel ganeus:tabernarius,guloſus popinator,luxurioſus,comeſſator.
Ganeæ meretrices quæ morantur in occultis &ſub terraneis locis απο τησ τησ a terra.
Gangalizes:titillas.
Gangarida India a rege gangaro dicta.
Gangaridæ populi inter aſſyrios idoſq; habitā tes iuxta gangē fluuiū,unde & dī hic gangarides.
Gangaridus:fluuius armeniæ.
Ganges fluuius phyſon exiens de paradiſo. pergit ad indiam.
Gangen quidam fontibus incertis naſci & nili more exultare contendunt,quidam uero a ſcythicis montibus exoriri.
Gangia,occulta loca:& ſubterranea,græcum eſt.
Gangrena quaſi obmortua caro,gange enim non p mortuæ carnes ſed adhuc morientes dicuntur.
Gannire uulpium eſt:ſicut latrare canum.
Ganninat:cantat.
Gannium taberna.
Gar γαρ ſignificat enim,cauſalis eſt.
Garamantes populi africæ proximi æthiopibus a garamante apollinis filio dicti q̄bi ex ſuo nomie garama oppidum cōdidit extremi dicti qa ſæui & a conſortio humanitatis remoti ſunt.
Garetinis id eſt donum.
Garganus:mons apuliæ.
Gargara montes phrygiæ,uel regio aſiæ uberrima
Gargarus ſingulariter & gargara pluraliter idem ſignificant.
Garrire:multa uerba dicere. ſordide loq ſine rōe
Garrio is inde garrulo as diminutiuum uerbum.
Garrulus:uerboſus proprie a gurrulis auibus.
Garizim:diuiſio interpretatur.
Garos:liquamen græce.
Garum liquamen piſcium falſum:quod olim conficiebatur ex piſce garon:quāuis nunc ex infinito fiat genere:nomen tñ priſtinum retinet.
Gaſindius honor ſub iudice.
Gas:haſtas.
Gaſiongaber:interpretatur conſilia uiri.
Gaſo id eſt ſtagno græce.
Garh filius Iacob ab euentu ſiue procinctu dicitur Quando .n.peperit eū zelpha:dixit dña eius lya in fortuna id ē in pcinctu uel euētu.tētatio interpretatur.
Gauata id eſt cauata g pro c hēt.id eſt concha.
Gaudiū eſt elatio animi in his quæ digna ſūt exultātis.lætitia uero ē effrænata ai elatio:quæ modū neſciat:& i his quoq; quæ uitio ſūt mixta lætatur
Gaudiū animi lætitia:exultatio uero uerboꝝ atq; membrorum.
Gaude genus ligni ex quo balſamum ſudat.
Gaudeo gauiſus ſum.Audeo auſus ſum. Soleo ſolitus ſum.fido fiſus ſum.Fio factus ſum: neutro paſſiua nominātur :quoꝝ tñ præterita antiqui ſolebant proferre:gauiſi auſi ſolui fiſi fii.
Gaudeo,inde dī gauiſus gaudium: a quo componitur gauiſor aris,gratus gratior gratiſſimus gratuitas gratuito,gratioſus.gratāter, gratulor aris, grates cōponitur ingratus & gratificor aris.
Grauia larus.

Gauina ſpecies ueſtimenti ſuper humeros habens purpuram.
Gaulus.genus auis qui & merops dicit.
Gauleon inſula ubi ſerpens non uiuit.
Gaurulus:ſcapha canale uel locellum.lembus.
Guaro γαυρῶ γαυρῶ græce gaudeo.
Gauſape mappa quæ in menſis ponitur.uel quatergitur.
Gauſape pis:ablatiuo gauſape pluraliter gauſapa. antiqui tamen hic gauſapes quia græci gauſapes dicunt:& hæc gauſapa & hoc gauſape.& pluraliter hæc gauſapa:q̄ſi a nominatiuo:quod hoc gauſapum etiam dicebant.
Gaza ciuitas palæſtinæ uel multa enxenia: dicta q̄ ibi theſaurum ſuum campyſes.rex perſarum intulit.
Gazæ:opes,copiæ,theſaurus ſyriace.
Gazerenus hæbraice:latine aruſpex dicit.
Gazecum:regio.
Gazeir interpretatur conſolatio.
Hazophylatiū γαζοφυλακιον locus appellari ſolent:in quo diuitiæ ſeruantur.phylattein φυλαττειν enim ſeruare dicitur.gazæ diuitiæ.
Gazofilia idem quod exedræ.
Ge γη græce terra.
Ge:uallis hebraice.
Gennon:proprium uiri.
Ge aliud.
Gebal uallis uana iterpretatur. ge enim uallis: bal terra.
Gebennæ ſunt montana:ubi ē poſita ciuitas genua in burgundia.
Gebuſeus filius chanaā:a quo gebuſei,quoꝝ fiunt hieruſalem:tunc dicta gebus.
Getur dictum q̄ ibi ignis habeat ſedem: qui in cerebro ſubuolat unde ad oculos cæteroſq; ſenſus diffunditur. In iecore conſiſtit concupiſcentia.ſicut.n. in corde ſapimus:ita iecore amamus. hoc iecur iecoris.
Gecur q̄ ibi ignis ſit conditus:uel q̄ gerat cor ficatum.
Gectan filius heber a quo indoꝝ gens orta eſt.
Gedeon iudex iſrael qui occidit oreb zeb: zebeæ & ſalmana,interpretatur autem tentatio iniquitatis eorum.
Gedeon.interpretatur experimentum iniquitatis eorum:frequenti enim præſagio contra hoſtes informatus eſt.
Gehenne nomen in ueteribus non inuenitur. ſed primum a ſaluatore ponitur huius ſermonis occaſio fuit idolum baal iuxta hieruſalem parua campi planicies irrigua & nemoroſa fuiſſe legit: & locus in ea idolo conſecratus.qui appellatur gehennon id eſt uallis filiorum hennon: hoc in loco deſerta templi dei uictima hoſtias immolebāt filii iſrael.& comminatus ē deus ſe locum illum impleturum cadaueribus mortuorum.futura ergo ſupplicia & pœnæ ppetuæ quibus paccatores puniendi ſunt huius loci uocabulo deuotantur: Duplicem autem gehēnam nimii ignis & ſulphuris & frigoris pleniſſime in iob legimus.
Gehenna locus ignis & ſulphuris:quem dici putāt a ualle gehennō idolis conſecrata.
Gehenna:uallis grauida.
Gehennon:uallis filiorum hennon.
Gelbœmōtes alienigenarū iterpretat decurſus.
Gelela quoloquintida.
Gelgel.relatio.
Gelu frigus glacies timor dictū quod eo terra ſtrigatur.ge.n.terra dicitur. priſc. hoc gelu indeclinabile & hic gelus us & hoc gelum antiqui.
Gelidus da dum.frigidus.
Gelare:frigeſcere.conſtringere glacie.
Geldonia adunatio.
Gelonus:genus arborum.
Geloni populi ſcythiæ picti membra.
Gelones:gens arabum.
Gelonis:baucalis.uas
Gelos græce.riſus.
Gemmæ uocatæ q̄ inſtar gumi tranſluceant.poſt marmorum autem genera gemmæ ſequūtur pretioſi lapides dñr.quia clari uel a uilibus diſcreti uel rari ſunt.
Gemmare,gemmas emittere pullulare ut uites.
Gemere.dolere flere.proprie ex interiori mouere Nam de ſono uocis tractum eſt.
Gemitus:ſingultus ſonitus:fletus.
Gemini ſunt non duo ſimul nati:ſed etiā plures.
Gemini ideſt caſtor & polus ſemper pluraliter declinantur naturaliter ſignum in cælo eſt.
Geminus:gemellus.
Gemino as geminatio.
Geminare iterare coniungere.
Geminanter:frequenter,crebro:ſepius.
Gemini interpretatur dextera.
Gemo is gemui inde gemitus gemiſco gemebundus id eſt ſimilis gementi.
Gen thn γην græce terrā:Nam ten articulus eſt.
Genas γηνασ græce generas.
Genæ ea pars uultus quæ inter malas & auriculas eſt: dictæ q̄ infans in utero caput habet inclinatum ad genua.
Genæ inferiores oculorū partes unde barba incho at.Nam græce γεννηθ gennis barba hinc &gene quod inde incipiat gigni.
Genæ lachrymarū locus ſed gyne γυνη grece mulierem uel uxorem ſignificat unde gynecium γυναικιον dr̄ locus ubi pluriæ reſident mulieres
Genealogia græce generationis ratio uel linea.
Genearcha:generis princeps.
Genethliacum laus natalis.
Genethlici propter nataliū dierum obſeruationes dicunt:geneſes.n.hominum per.xii.ſigna deſcribunt.inde ſunt mathematici ſed gyneciū textrinum græce dictum q̄ ibi conuentus fœminarum ad opus lanificii exercendum conueniat.
Gene græce mulier nuncupatur.
Gener initium.
Gener ē q̄ filiam alicuius duxit:dictus q̄ ad genus augendum ſuſcitatur.

Genera dicta q̄ generent ut maſculinum & fœminum. Cætera uero nō proprie ſunt genera ſed hoc nominū ratio & auctoritas uoluit.
Genera uerborum dicta: qa gignunt. ut amo amor
Generale: uniuerſale.
Generalia nomina dicta: quia uniuerſarū uel multarum ſunt rerum ut animal.
Generare maſculos parturire fœminas dicimus p̄prie uel concipere genera.
Generatim per ſingula: genera generaliter uero ſimul omnia.
Generoſus. honeſtus. celebris nobilis.
Generoth interpretatur quaſi lucernæ.
Geneſar lacus ampliſſimus. in iudæa græce dictus q̄ſi generans ſibi aurā de ſeipſo. ſpirātibus enim auris: per diffuſiora ſpatia agitatur: unde purior hauſtus eius ad potandum & dulcis.
Geneſis liber inde dictus q̄ exordium mundi uel generatio in eo continetur.
Geneſis græce generatio. hæc geneſis huius geneſeos.
Geneſta: genus uirgulti amariſſimi.
Genialis: lectus coniugalis. ingenioſus. uel gratus: uoluptuoſus. a genio.
Geniales proprie dicuntur lecti qui ſternunt nubētibus. dicti a generandis liberis.
Genialis. gratus propinquus affinis.
Geniculū diminutiuum a genu. inde geniculare.
Geniculat: flexis genibus adorat.
Geniculatis hærba ſuccenditur ob ſcorpionum uī repellendum.
Genimen generatio a gigno is: ideoq; corripit penultimam. Nam in men deſinentia quæcunque a uerbis ſecundæ uel tertiæ declinatiōis deriuant corripiuntur: ut genimen monimē. Quæ uero a p̄riæ uel quartæ: p̄ducunt ut lætamen: mūimen
Genimina: germina.
Geniolus qui habet ingenium.
Geniſidium: generatio.
Geniſtæ hæretici iudæoꝝ dicti qa de genere abrahæ ſe eſſe gloriantur.
Genitalia corporis partes a gignendo dicta. hæc & pudenda ſiue pubes pro uerecundia dicunt. ūde & operiunt: dicunt inhoneſta: qa nō habent ſpeciem decoris ſicut membra quæ in promptu ſūt
Genitalia unde uir generat: aut mulier parit.
Genitalis: terra in qua natus eſt.
Genitiuus caſus dicitur: quia per eum genus cuiuſcunq; quærimus uel oſtendimus: ut anchiſæ filius dictus a gigno is genu. genitus genitiuus. Dicitur autem poſſeſſiuus: quia poſſeſſionem oſtendit: ut cuius equus eſt iſte? euandri. paternus quoq; dicitur. quia patrem per illum oſtendimus ut cuius filius eſt hector? priami.
Genitor naturæ uocabulum eſt. Nam pater dignitatis eſt.
Genitrix mater a gignendo genetrix antiquitus dicta.
Genitura ſæculi poſteritas uel ſeminis materia: unde genus.
Genitus. natus. generatus. a gigno is.
Genius numen a paganis dicitur: q̄ quaſi uim habeat omnium rerum gignendarum.
Genius deus naturæ. inde gēialis. i. uoluptuoſus.
Genium: honor. aut dignitas. uigor. ordinatio.
Genomenon: factum participium: greptō uero nō men.
Genios γενειοσ græce barba.
Gens multitudo ab uno principio orta: ut iudæorum: ſiue ab alienatiōe ſecundum p̄priā collectionem diſtincta: ut græciæ aſiæ. hinc & gentilitas dicit: gens aūt appellata propter generationes familiaꝝ id eſt a gignendo: ſicut natio a naſcendo gentes uero a quibus diuiſa eſt terra. quindecim ſunt de iaphet. xxxi. de cham. xxv. de ſem: quæ ſiunt. lxxiii. uel potius: ut rō declarat. lxxii. totidē que linguæ: quæ per terras eſſe cœperunt quæq; creſcendo prouincias & inſulas impleuerūt. filii ſem quinq; gentes ſingulas procreauerunt: quoꝝ primus elam: a quo elamitæ principes pſidis. Secundus aſſur a quo aſſyrioꝝ pullulauit imperiū. Tertius arfaxat: a quo gēs chaldæoꝝ exorta eſt. Quartus iudith: a quo lydii. Quintus aram. a quo ſyrii. quoꝝ metropoli fuit damaſcus: filii aram nepotes ſem quattuor hus & hul & geter & mes. hus tracōitidis cōditor. qui inter palæſtinā & celeſyriam tenuit prīcipatum. uñ Iob ſecundū q̄ ſcriptū eſt. uir erat in terra hus. ſecundus hul a quo armenii. Tertius geter: a quo carmeni ſiue cariæ. Quartus meſ: a quo ſūt hi qui uocantur meones. Cætera require in iſidoro etymologiarum.
Gens: natio familiæ eſt.
Genus ad qualitatem refertur ut p̄omi.
lingua gothorum antichriſtus uocatur: quod interpretatur diſſipator gentium & ſeductor.
Gentiles ſunt qui inter ſe eodem ſunt nomine ab ingenuis oriundi: quorum maiorum nemo ſeruus fuit & ubi gentilitatem nulla capitis diminutio deſtruxit.
Gentiles ſunt qui ſine lege ſunt: & necdum crediderunt. dicti quia ſunt ut geniti fuerunt id eſt ſub peccato idolis ſeruientes: q̄ græce ethnici dicunt
Gentilitas eſt ſocietas cōis nominis liberorum ut ſcipionum brutorum.
Gentiāna hærba nomen ſumpſit ab inuentore radicibus ariſtologiæ ſimilis.
Genubius: intimus. interior. domeſticus. naturalis
Genua cōmiſſiones femoꝝ: & crurum dicta q̄ in utero ſint genis oppoſita.
Genu ſicut cætera in u neutra ſunt & aptota in ſingulari: & hoc genus antiqui & hoc genū dicebant genu deriuat a γονυ o in e mutato priſci.
Genuinus. id eſt dens.
Genuini dentes molares præciſores. i. canini.
Genius. amicus ſodalis.
Genuuium naturale de genere tractum initium.
Genus. origo. propago. domus. uultus initium floris. a gignendo dictum uel a terra deriuatum ex

qua oia gignuntur.ge γῆ.n.terra est græce.a gere uero genero as.

Genus dicit exploratio sexus per uocē carentē genere.nam illa uox non est genus:sed quod p eam intelligitur.

Genus quoq; dicit:quod finali determinatione discernitur.

Genera a generando uel a græco ge id est terra ūde cuncta procreantur: quæ quattuor modis dinoscuntur.Natura:articulis:auctoritate & clausulis Nam masculinū & fœmeninum naturalia sunt: reliqua artificialia.

Genus cognoscitur tam ab ipsa natura eius quam significat rei q̄ a terminatione uel declinatiōe:ut uir.Genera igitur nominum duo principalia sūt quæ sola nouit ratio naturæ masculinū & fœmeninum. Genus ī uerbo dicitur qa unum generat ex altero:passiuū ab actiuo & actiuū a passiuo.

Genus est quod de pluribus specie differentibus ī eo q̄ quid sit prædicatur: hæc descriptio qdem est:quia genus proprie supra se genus non habeat hæc igitur tria in genere requiruntur ut de pluribus prædicetur: ut de specie differentibus ut in eo quod sit. Nam cæteris interrogationibus nisi quid sit homo interroganti animal non respondebitur.

Genus dicitur tripliciter: dicitur enim principiū unuscuiusq; generationis uel ab eo qui genuit:uel a loco in quo quis genitus est:ut horestes a tantalo ducit genus: & plato athenienſis est genere:& enim patria principium est uniuscuiusq; generationis:sicut & pater.Rursus genus dicitur aliquorum collectio ad unum aliquid quodammodo se habentium & ad se inuicem ut romanorum genus ad romulum scilicet & ad suam inuicem,cognationem ab aliis generibus se diuidentem.

Tertio modo dicitur genus.cui supponit species

Generis triplex est significatio id est patria.parentes.origo.sanguis.Est item genus. sub quo specie similes continentur:ut animal subquo homo equus piscis & cætera. Est etiam tertium illud genus quotiens rei qualitas indicatur:ut cuius generis sit uestis qualis & quanta sit cuius maneriei.

Genesus fluuius prouinciæ palestinæ.

Geomantia ex terra diuinatio. ge enī terra uel geomantia diuinatio dicit.

Geometria terræ mensura quæ longius acumine sapientium producta: maris & cæli spatia metit hæc in se continet liniamenta interualla magnitudines & figuras & in figuris dimensiones & numeros.ge terra:metron græce mensura.

Geometer uel geometra:terræ mensor.

Geon fluuius de paradiso surgens uniuersam æthiopiam cingit:dictus q̄ incremento suæ exundationis terram ægypti irriget.ge.n.græce terra. hic apud ægyptios nilus uocatur.

Georgia terræ opera uel cultura. Inde & georgicū carmen de terræ cultura factum.

Georgius:rusticus:operarius terræ rusticanus.

Gepte aperiens uel apertus interpretatur.

Gepton græce factum.

Gera dicta quasi diuina confectio medicinalis est

Gerabotane græce dictum q̄ remediis atq; ligaminis hominum & purificationibus sacerdotū apta probaretur unde pōtifices eam sagimen appellabant quasi sancimen. hæc & berbena quasi pura dicta.

Gerannosus sacerdotalis morbus.is & comitialis dicitur.

Gerare prouincia ubi bersabee oppidum cōdidit

Gerræ nugæ.ineptiæ.

Gerere a gero. portare.

Gerimus nostra uelut in natura aliqua quæ ī nobis sunt: ferimus uero imposita nobis.

Gergeseus:filius chanaam.a quo gergesei.

Gergos agilis gergonius agillimus:græcum est.

Gericontinum:murum mundi ambitum.

Geryonen quem hercules interficit.fingunt poetæ hispaniæ regem triplici forma prædituм: fuerunt enim fratres tres tantæ cōcordiæ ut in tribus quasi una anima esset.

Geritis aminis a quo gerete oppidum.

Germani qui ex eadem matre ac patre nascuntur dictus germanus quasi ex eadem genitrice uel eodem genere manans.

Germanus ex utroque parente:frater uero ex altero uel soror.

Germanicus frater claudii neronis. qui germaniā deuicit:unde & dictus.

Germaniæ gentes dictæ q̄ sint immaniuм corpoꝝ quasi immanes.

Germania post scythiam inferiorem a danubio in terrhenum oceanumq; concluſa Cingit a septentrione & occasu oceano. ab ortu uero danubio:a meridie rheno fluuio dirimit. Terra diues populis innumerosis:& immanibus.uñ propter fœcunditatem gignendi germania dicta est.

Germaniæ duæ sunt.inferior & superior.

Germania promontoriuм distans ab arabia.l.milia passuum:cui persis annectitur.

Germen:surculus prægnās a generando dicitur generationis principium.

Geræos γηραιος græce senex.

Gerothocontium in quo pauperes & propter senectutem solam infirmi homines curantur.

Gero nugator dictus a gerris.

Gero gerens nugas, uel a garrio ris.

Geros:uir fortis.

Gerueus baiulus portator.

Gerula:nutrix,portatrix.

Gero ris gessi gestum:inde frequentatiuum gestoas:inde gestio gestis motum corporis significat id est gaudium:inde gerulus componitur nugigerulus. inde etiam gesticulor aris ipsa res gesticulatio. Inde etiam gestus tus gerundiuus componitur digero:egero de,in,sub. con. agger. a quo aggero as exaggero as.belliger: armiger terriger niger flagro flagras nominata:q̄ loco infinitiui iuncta cum articuloapud græcos accipiuntur.

Gerundiuus modus dictus q; ſub una litteratura actiui & paſſiui ſenſum gerat: ut cantádi do dũ pro cãtari & cantare, priſc. tñ dicit eẽ noĩa qa ſeparatim ꝓpoſitionẽ recipiunt: qd' uerbũ nõ habeat: ut in cõuertendo: duo uero membra gerũdiui modi locũ ſignificant ut quo pgis lectũ id eſt ad lectionẽ unde uenis lectu. i. de lectiõe: ponit & ꝓ ipſa re: ut mirabilis uiſu. pro uiſione.

Geruſia: renatus.

Geſſa interpretatur inſulæ ſacrificiũ uel incenſũ

Geſa: gladius.

Geſſaris: lanceis.

Geſſum haſtæ iaculum.

Geſſamini interpretatur uilla pinguiſſima.

Geſſen locus ægypti: in quo habitauit iacob.

Geſtatorium: ferculum. uel feretrum.

Geſtamen quicqud portatur ſceptrum uel uirga a geſto as.

Geſtamina id eſt arma a geſtando.

Geſtiuncula: minuta res.

Geſto as frequẽtatiuũ a gero is. id eſt porto.

Geſtator: portator: inde geſtatoriũ portatorium.

Geſtio is a geſto as. i. exulto. deſidero. gaudeo.

Geſtit: luxuriaſ. laſciuit. defluit.

Geſtire ꝓprie malo; eſt. gaudere uero bonorum.

Geſtus tus: motus corporis. uel nutus.

Geth ciuitas fuit allophylorum. Interpretatur autem torcular. hæc modo dicitur zaph.

Geth. iterpretatur chaos: eſt autem ager unde loã nes prophetauit.

Getha uel gethes id eſt gothus.

Getha garrit gothice loquitur.

Gethæ nihil aliud niſi gothi: poſt getuli dicti.

Geter filius arã nepos ſem a quo arméii ſiue cari.

Gethia. malefaciorum doctrina.

Gethicus: thracus. a getha.

Getulia mauritania.

Getula. maura. africana. mauritana.

Getuli gethæ fuiſſe dicuntur: qui a locis ſuis naues conſcendentes loca ſyrtium in lidya occupauerunt. Africani autem libyes initio habuerunt ide afri: poſt getuli: poſtremo mauri & nũidæ.

Getuli ab euilath filio chus ſunt exorti.

Gezabel flexus ſanguinis uel fluens ſanguinem interpretatur: ſed melius ubi eſt ſterqlinium. Carnes. n. eius canes comederunt ſicut helias prædixit: quem multum perſecuta eſt.

Gezeb: reuelatio.

Gyas quidam princeps troianorum fuit.

Gyarus & myconе inſulæ execrabiles & ſteriles in quibus exulabant.

Gibbus: tumor in dorſo. ſtruma in pectore.

Gigantes dicti iuxta græcam etymologiam gegenis id eſt terrigenæ. ge. n. terra. genys γένης ge nus dicit eo q; fabuloſe eos terra genuerit nõ uere. hic gigas antis.

Gignathomachia: gigantum pugna.

Gyges nomen gigantis græce.

Gigno is genui genitum: pro quo geno antiqui.

Gigno. inde dicit genitus genitiuus genitalis germen germino as germinatio genus a quo genero ſus ior ſimus generoſitas. componitur degener. a quo degenero as. generaliter genero as ator atio genitalis generalitas ingẽs uel a genu ſecundum quoſdam: unde genus gingiua. componitur benignus malignus: malignor aris malignitas genitor genitrix genus a quo componitur ingenium ingeniolum: ingenioſus: componitur ingenuus ingenuitas: componitur ingenitus primogenitus unigenitus dicitur gener: componitur ꝓgenies. pro genitus.

Gilbus color in quo medius inter rufum & albũ color mellinus.

Gimel conſolatio interpretatur.

Gimnos γυμνός græce nudus: hinc gymnaſiũ locus exercitii ſchola uel domus balneoꝝ.

Gymnaſiũ γυμνάσιον locus quo nudi exercẽtur græce exercitium dicitur.

Gymnaſium generalis exercitatiõum locus: tamẽ apud athenas locus erat ubi ſapientiæ ſtudiũ exercebatur.

Gymnaſia uel gymnaſtica γυμναστικὴ fœminino: exercitatio uel unctio.

Gymnales habitacula ubi philoſophi exercentur

Gymnologiſis ratiõalis a græco γυμνολογίζω id eſt exerceo.

Gymnicus. ludus eſt uelocitatis ac uirium gloria. cuius locus gymnaſium dicit: cuius genera ſunt quinq; ſaltus: curſus. iactus. uirtus: luctatio.

Gymnoſophiſtæ dicti: quia nudi per opacas idiæ ſolitudines perhibent philoſophari adhibẽtes genitalibus tantum tegmina.

Gyne γυνὴ mulier: hic gynæzeũ locus ubi hitãt gyneces: græce mulieres uel uxores ſignificat.

Gynicium: textrinum.

Gingiuæ a gignendis dentibus dictæ. caro eſt quæ dentes gignit.

Gion luctus ſiue luctari interpretatur.

Gipides pedeſtri prælio magis q̃ equeſtri ſunt uſi.

Gypſum græcum eſt: eſt aũt cognatũ calci ſignis ædificiorum & coronis gratiſſimum.

Gyrgillus dictus: q; in gyrũ uerſatur: eſt enim mobile lignum. ex quo ſitula cum fune in puteum dimittitur ad hauriendam aquã & ideo ſic dr.

Gyris græce pollinis.

Girfit mare.

Gyrus: circulus. corona. circuitus. congregatio.

Giſid id eſt teſtes.

Giſina: græce angulus.

Giſſus diffinitio.

Giſus labium uel terminus.

Gyth melaneyon: quod uulgo dicitur terfolium:

Gith nigrum ſemen priſ. hoc gith indeclinabile.

Gith memphis & taphnis ciuitates ægypti ſunt.

Glaber: raſus. mollis. lenis. caluus ſine pilis.

Glabella eſt nuditas frontis inter duo ſupercilia glabrion nanq; græce dicitur qualiſcunq; ps corporis pilis carens.

Glabri barbas non habentes & leues dicuntur.

Glabrio.caluus.
Glacies dicta a gelu & aqua quasi glacies,i.gelata aqua.
Gladiatores qui ī spectaculis se mutua cæde trucidant.
Gladii ancipites qui duo habent capita.
Gladiolus hærba dicta ꝙ sit foliis gladii similibus & thyrso cubitali floribusq; purpureis.
Gladius generalis est:sed ꝓprie dicit ꝙ gulā diuidat id est ceruicem.ad hoc.n.primo fcūs est.
Gladius:pugio.ensis mucro.
Gladius piscis genus: dictus ꝙ rostro mucro nato sit.ob hoc naues perfossas demergit.
Glandium & hæc glandula diminutiuum pars ē intestinorum.
Glandes fructus quercus: quibus homines prius utebantur.hic glans glandis.
Glarea:stricta glutinosa.
Glarea minutissimi lapides quos aqua fluuialis trahit.
Glaros.nomen insulæ.
Glaucus γλαυκοσ color īterdum pro ufiidi ponitur;quia admixtum habet uirori album.Item glauci oculi prospsendidi & maris glaucus color dr̄;sed tunc quando canescit.
Glaucus equus ueluti pictos oculos habens & quodam splendore fuso..
Glaucus piscis a colore dictus;ꝙ albus sit:glaucō eni ī græci album dicūt.
Glaucuma caligo oculorum:primæ & tertiæ declinationis:glaucuma glaucumæ & glaucumatis
Glaucus quidam deus marinus.
Gleba cespes terræ.dicta;ꝙ sit quasi globus.
Glebo:rusticus:arator.
Glesides genus hærbæ dicta: ꝙ dulcis saporis sit ipsa est & pæonia.nascitur in siluis.
Glibatis.ignis.
Glyphes λῦγφη græce sculptura.
Glycerium nomen fœminæ dulcicula intèrpretatur γλυκυ græce dulce.
Glygiriza genus hærbæ dicta ꝙ dulcē radicē habeat.eadē sadipsos.quia sitientibus sitim sedat.
Glypha:sculptura græce.
Glio mollities
Glis animal.glis terra tenax.glis lappa uocatur.
Gliris animal in arboribus nutritur latine dictus quia pingues eos efficit somnus.nam glisscere crescere est:hyeme enim tota dormiunt.prisc. hic glis gliris prisc.fæm̄.glis gliris animal:inde fit ī choatiuum: glisco is.
Glis gliffis incrementum .glis glitis carduus.glis glitis terra tenax.glis glitis hærba.
Glirium:torpens.stupidum.ignobile.
Glisco is it:crescit.ardescit.argumētat.desiderat
Globa:iunctura.
Globellum a globo instrumentum.
Globare:aceruare:in unum congregare.adunare.
Globus.augmētum spissitudo.collectio:aceruus: uolumen:cōuolutum:rotūditas lumen uel ignis hic globus utranq; corripit. Virgi.
Globus lunaris generis masculini.
Globosus:rotundus spissatus.
Glomus glomeris filorū aggregatio generis neutri.
Glomerare:condensare.congregare:in unum colligere.
Gloria frequens fama de aliquo cum laude.
Gloria gloriosus glorior aris tor.componitur. in glorius glorifico.
Gloriat:præfert se.iactat.prisc.deponēs absolutū
Glos gloris cognata fœminimum.
Gloriosus:clarus laudabilis.
Glossa græce lingua.
Glossa græce latine aduerbium quia quicquid ē illud uno uerbo declarat: unde glossarium dictum ꝙ oium fere partiū glossas contineat.
Glossa:petra lapis similis est linguæ hūanæ. fert autem deficiente luna solo cadere cui magi tribuunt potestatem.
Glossema græce interpretatio sermonum. uel cōgregatio.
Glumit:exoritur.
Gluten tinis generis neutri:& hoc glutinum conjunctio:confectio quædam qua glutinat aliqd uulgo blitens.
Glutire:haurire.uorare.absorbere.
Gluto a gula dictus ganeo ꝓdigus luxuriosus.
Gluo is gluere cutem detrahere uel excoriare.
Gnarus:peritus.doctus.sciens.strenuus.
Gnari qui peritiam primæ ueritatis insinuant.
Gnarificationes sermones.
Gnati filii dicti quia generantur.
Gnauus id est strenuus:sollers.fortis. sapiens.
Gneus.p.proprium hominis.
Gnidus insula ex illa parte saxi.
Gnesius γρησιοσ græce legitimus filius.
Gnoitæ & tritonæ hæretici a theodosianis exorti sunt ex quibus gnoitæ ab ignorantia dicti:qa per uersitati a qua exorti sunt id adiiciūt:qa christi diuinitas ignoret futura de die & hora.
Gnomono γρομονω est stilus hemisperii mō strantis horas.
Gnomon dr̄ tres qlibet quadrati de aliquo quadrato ī quattuor æquis partito partibus sic.
Gnotum:cognitum.siue coopertum est.
Gnoscit:sentit.exprimitur.
Gnosia cretensia a gnoso oppido uel ciuitate magna.quæ est cretæ.
Gnosia stellæ nomen.
Gnosis græce scientia.
Gnostici hæretici qui propter excellentiā sciētiæ se ita appellare uoluerunt animam naturā dei esse fingunt.deum aūt bonum & malum.
Gnoti scita græce.gnoeda irriguum græce.
Gobius piscis.
Gog & magog iterptat rectū & ātectū gētes ubiq; significant in qbus diabolus nūc in abysso inclusus tegit quia nō quantū uult nocere pmittitur post uero ad nocendum in aperto ueniet.
Gog & magog filios iaphet gothos quidā putant

Gog & magog quidam gethas & massagethas ſuſpicantur ꝓpter litteras hoꝝ primas uel aliquos barbaros:ſed toto orbe ſignificāt eſſe:nam gog tectum:magog detectum tanq̄ domus & ipſe qui procedit.de domo id eſt gentes & diabolus uel ipſæ gētes modo tectæ;quia in eis tegitur diabolus;& poſt in apertum de operto erupture.

Golgotha hebraice latine caluariæ locus interpretat̄.dictus ſic qa in eo loco damnati capite truncabantur;quidā tamen dicūt eo ꝙ caluaria adæ ibi fuerit ſepulta:cum arbea legatur ſepultus.

Gamos græce γομος onus.

Gomer menſura.

Gomer filius Iaphet;a quo galatæ id eſt galli.

Gomi græce nos.inde gumen.

Gomor menſura antiqua habens ut quidam putant chœnices.iii.id eſt ſextarios.xii.Alii dicunt ꝙ ſit.paulominus ſextariis quīq; eo ꝙ ſit decima pars œphi.

Gongros græce latine gongrus uel gonger genus piſcis.

Gonoria paſſio ueſicæ:cum quis ueretro ſeminis lapſu uexatur:non enim poſſunt continere ſubſtantiam ſeminis pro debilitatione quā niſi diligentiam habuerint;mors ſequitur.

Gony γονυ græce latine genu.

Gordien frygiæ ciuitas;quæ nunc ſardis dicit̄.

Gorgades inſulæ oceani.quas incoluerunt grogonas fœmineaalti pernicitate hirſuto & aſpo corpore;& ex his inſulæ cognominatæ;diſtant aūt a continenti terra bidui nauigatione.

Gorgon monſtrum humanæ formæ;quod ſiquis uidiſſet in ſaxum mutabatur.

Gorgon interpretatur terror.

Gorgones quas fingūt poetæ meretrices fuiſſe crinitas ſerpentibus;quæ ſe aſpicientes conuertebāt in lapides habentes unum oculum;quo inuicem utebātur.fuerunt uero tres ſorores.id eſt ſthennio euryale & meduſa uniuspulchritudinis forcynis filiæ quaſi unius oculi;quæ ita ſpectatores ſtupe faciebant;ut uertere eos putarent̄ ilapides

Gorgones dictæ quaſi georgæ id eſt terræ cultrices γη terra εργον opus.

Gorgeo γεοργεω græce colo terram.

Corgo aduerbialis interpoſitio;ut porro prorſus nimirum.

Gorgos græce agilis: bene ergo gregorius pagillimus.

Gorgoteron græce celerius.

Gorgoros græce celeres.

Gorrida;terribilia:metuenda.

Gorriones cum horrore ſonantes.

Gorpeios nouember menſis.

Gomphoma γωμ φωμα græce inflatio.

Gothi a magog filio Iaphet nomiati putant̄ deſimilitudine ultimæ ſyllabæ: quos ueteres magis gethas appellarunt q̄ gothos gens fortis.

Gothi.qui & gethæ prius circa ſcythica regna habitauerūt.q a ſedibus impetu hunnorum depulſi.tranſgreſſoq; danubio romanis ſe dederunt; ſed dum iniurias eorum nō ſuſtinerent; indignati ſibi regē eligunt.thraciā irruunt.Italiā uaſtāt obſeſſā urbē id eſt romā capiunt.poſt gallias aggrediunt̄;patefactiſq; pyrenæis montibus hiſpaniam uſq; peruenīūt;ibi ſedē locauerunt.

Gothi uuandali heruli turgilingi;qui & longobardi e germania ꝓdiderunt italiā inuadentes.

Gothoniel interpretatur reſponſio dei.

Grabatum reclinati capitis ſuſceptio.Nam græce καρα caput.

Gracile:ſubtile.tenue.fragile.macrum.ſtrictum breue:hic & hæc gracilis & hoc gracile.or.gracilimus.gracilitas.

Gradatim per gradus;caute ordinatim.tarde.

Gradior eris greſſus dicitur gradus gradatim gradiuus.Componitur tranſ.cō.pro.in.ag. re. di.e.

Gradipes apud græcos uocat̄ auis: quæ apud nos tarda.eo ꝙ graui uolatu retenta nequaq̄ ut cæteræ aues attollit̄.

Gradiuus mars dicitur ꝙ gradatim incedat̄ ad bellum.

Gradus:inceſſus uel faſtigium quo aſcendit̄.

Gradus gradus .a greſſu uel gradior.

Grafia γραφυ græce ſcriptura γραφειν græce ſcribere.

Grama littera.grafium uero ſcriptorum dī.

Grafiū γραφειον ſtilus uel bacculus ſtudentis.

Graculus auis a garrulitate dictus.loquaciſſimus enim eſt.

Graii;græci.

Graica;græca.

Graius ia ium.inde grægus ca cum.

Graiugena pro graiigena i in u mutato propter geminationem.

Graiugena næ commune eſt a graio natus.

Gramma γραμμα græce littera uel ſcriptio.

Gramma græce linea;unde gramma littera dicit̄ quia ex lineis conſtat.

Grammaticus litteratus.

Gramma græce qui latine ſcrupulus dicitur reti net ſex tomos.

Grammaticos græce grammaticus latine.

Grāmatica a litteris nomē accipit;grāma.n.græce līa dī.teca reconditio.eſt aūt ſcia recte loquendi & origo & fundamentum liberaliū litterarū. Diuiſiones aūt grāmaticæ artis.xxvii.a qbuſdā numeranf̄ id eſt partes orationis octo.uox articulata.littera.ſyllaba.pedes accentus.poſituræ orthographia.etymologia.anologia.gloſſæ dīæ. barbariſmi.ſolœciſmi uitia metaplaſmi ſchemata tropi;proſa metra fabulæ hiſtoriæ;

Gramen graminis genus hærbæ:dictum ꝙ germinetur;hinc omnis hærba gramen uocatur.

Graminor aris graminatur gramen mittit;

Gramis pituita oculorum.

Grande ad corpus pertinet.magnum uero ad animam hic & hæc grandis & hoc grande ior ſimus

Grandis uel grandi natu nobilis natu maior natu

Grandæuus:ſenex.grandis.æui maior.antiquus.

Grandiloquus maximus locutionis modus & ſen

ſus quaſi grandia loquens.
Grandis:magnificus.excelſus.grandior grādiſſi mus.tas ter.Componitur grandæuus. grandilo quus:grandiloquium grandiſonus.
Granditer:uehæmenter.
Grando ſignificat obiurgationes.
Grando dicta q̄ forma eius granoꝝ habeat ſimi litudinem.hæc ſicut nix uentoꝝ rigore in nube duratur.ruptoq; aere ſoluitur hæc grādo dinis.
Granomaſtix:arboris lētiſci gutta ē dicta q̄ in mo dum granorum ſit.
Grapho γραφω græce ſcribo uel ſculpo.
Graſſari:latrocinari uexare.animi crudelitas eſt.
Grata:decens.feſtiua.amabilis.quaſi gratiæ data
Gratari:gratulari.gratum futuꝝ ſperare.
Grator deponens.
Gratio:crudelitatis uoluptas.
Grates ſupplicationes.gratiaꝝ actiones pluraliter nominatiuo actō grates non plus.
Grates deo:gratiæ hominibus agantur.
Gratis aduerbium id eſt ſine merito ex dono;
Gratia dicitur gratis data: quæ ſine præcedenti merito nobis a chriſto donatur.
Gratiæ tres dicuntur.Euphroſyne quæ interpretatur diuitiæ.Euryale quæ pulchritudo.Agalie quæ ſapientia.
Gratificus ca cum.gratum.faciens bonum dicitur aptus acceptus.
Gratificari:largiri.impartiri;
Gratificatus:gratiam largitus.
Gratioſus dicitur:qui plus unicuiq; q̄ meretur tribuit multoꝝ amicoꝝ amicus.
Gratus ta tū:acceptus.iocūdus ꝓbatus amabilis:
Gratus ior ſimus.
Gratiſſimus anima & corpore dī.
Gratuitum:gratis datum.
Gratulari:lætari.
Gratulor pariter cū alio & gratias ago ſigni ficat
Graticula:in qua aſſantur homines.
Grates quæ contexit ex uiminibus.
Grauare: onerare.premere.
Grauis primitiuum dicitur:inde grauior grauiſſimus tas ter.grauida.hic & hæc grauis & hoc graue hic & hæc grandis & hoc grande: & grando:& uerbum grauo.
Grauis; honeſtus.honore dignus. plenus.ponderoſus.ſeuerus;
Graueſco ſcis inchoatiuum.
Grauis pro conſtantia & conſilio dictus:quia non leui motu diſſilit ſed fixa conſtantia & grauitate conſiſtit cui contrarius eſt leuis.
Grauitas ex pondere animi & ſententia cōſtat:grauitudo autem corporis eſt.
Graue natura.grauidum uero ex accidenti dicit id eſt ponderoſum.
Grauida eſt:quæ proxima partui eſt.p̄gnans uero eſt quæ concepit.
Grauiter:uehæmenter.dolenter.ægre.moleſte.
Græci ante theſſali a theſſalo rege:poſtea a græco rege nominati ſunt qui cunctam hanc regionem regno incoluit cuius.vii. prouintiæ ſunt:prima ab occidente dalmatia.inde epirus. inde hellas. inde theſſalia.ide macedonia.ide achaia & duæ in mari creta & cyclades.Illyricus aūt oīs græcia dicit grecorū quinq; ſunt linguæ græca eolica attica ionica.Argiua.
Græcus homo dicitur.græcanica uero res qualis ſolet fieri in græcia.
Græciſſo as & græcor aris a græco.
Grægalis.uilis.popularis.ruſticus.de plæbe.
Gregarius uulgarius.de grege.de minoribus.
Gregare:congregare.
Gregati: adunati.
Gregatim globatim grege facto.
Greges caparū & ouium ſunt:armenta uero equorum & boum.
Gregorias:græce uigilias.
Gregoreo γρēγορεω uigilo.gregorius ergo uigilans ſiue uigilantius.
Gremium ſinus ueſtis ſecretum: ſinum uero exterius ſinuaræ ueſtis receptaculum.
Greſſi participium ponit Virg.in ſexto libro.
Greſſus eſt confligens.
Greſſus us.ambulatio.iter.gradus.
Greſſutus:pedeſter.
Grex multitudo populus:minoꝝ aggregatio grex gis a grego as.Inde componitur aggrego congrego ſegrego egregius inde etiā dicit gregatim.
Grex gis a grego as.actiuo. Sic faciunt in gis quæcunq; nomina i x fiunt a uerbis deſinētibus i go.
Gryllus animal nomen a ſono uocis habet.hic ſecreto ambulat:terrā terebrat:ſtridet noctibus.
Gryna locus oraculi apollinis fuit in ſmyrna.
Grynea inſula brinea antea dicta.nunc uero corcyra dicit:in qua taxi naſcunt:unde gryneæ taxi.
Grynæum nemus i finibus ioniis apollini ſacratū
Gryfes dictus q̄ ſit animal pennatum & quadrupes.in hyperboreis montibus naſcitur. omni parte.corporis leo:alis & facie aquilæ ſimilis. equis uehæmenter infeſti ſunt.
Gryfes ſunt in ſcythia regione deſerti animalia terribilia & ferocia:quæ corpus habent leoninum pedes uero roſtrum & alas ſicut aquilæ: ideo p terrā currunt ut leones:per aera uolāt ut aues & ibi cuſtodiunt ſmaragdos quos tamen arimaſpi bellantes ſibi auferunt.
Grypus:ſuperbus ceruicoſus paruus.
Gros:orbis circulus:
Groſa.raſoria argentarii.
Groſſi primitiuæ & immaturæ ficus non habiles ad edendum quæ ad pulſum uenti facile cadunt hæc groſſus flores fici.
Grues a propria uoce dictæ.tali.n. ſono ſuſurrāt dū ꝓperāt unā ſequunt ordine lītaro:excelſa petūt caſtigat uoce q̄ cogit agmā. At ubi rauceſcit ſuccedit alia.nocte excubias diuidunt tenentes lapillos ſuſpenſis digitis quibus ſomnos arguāt Senectute nigreſcunt ueſpertiliones fugiunt.
Grus maſculinū & fœmininum. hic & hæc grus gruis.

Grues politã quandã & militiã uidẽt exercere naturalem. In nocte seu die uolantes.
Grumulus: strues. agger. congregatio cuiuscunq; rei diminutiuum a grumo.
Grunnitus porcorum est de sono uocis factus: uñ grunnere uulgo dicitur.
Grusus: setosus: pilosus.
Gubernare: moderare. præesse. imperare. regere.
Gubernio qui & gubernator dictus quasi cohibernator eo q; cohibeant prudentia sua hybernas tẽpestates.
Gubernator pro κυβερνητικὸς.
Gula anterior pars colli. posterior ceruix dicit̃ a gutture uel gustu dicitur.
Gulosus a gula. deuorator: assũptor. gluto. eluo.
Gumen græcũ est. Illi. n. gomen dicũt. est autem lachryma sudore. exalata lignorum ut œrasi & reliquorum.
Gumi genus pigmenti.
Gumba: cuneus.
Gumphus: conglutinatio. concathænatio.
Gurga: inutilis. inepta. stulta.
Gurges locus uertiginosus proprie in flumine.
Gurgulio animal dictus: quia ipene nihil est nisi guttur.
Gurgulio a gutture nomen accepit cuius meatus ad os nares ptendit habens uiam qua uox ad linguam transmittitur.
Gurguneo: gluto.
Gurgus: celer.
Gurgustiolum antrum secretum angustum.
Gurgustum casa breuissima ubi pisces mittuntur.
Gurgustium cella modica. domus pauperis.
Gurgustia loca tabernarũ. tenebrosa ubi conuiuis turpia fiunt. casa breuissima pauperis.
Gustus a gutture dictus. sicut odor a naribus.
Gutta ẽ: quæ stat: stilla uero quæ cadit.
Gutta quasi glutinosa.
Guttare parum fluere.
Guttatus color in equo albus nigris interuenientibus punctis.
Guttum genus uasis: uel ampullæ quo unguenta seruãtur uel oleum athletarum. dictum pro breuitate a gutta.
Guttus: genus uasis.
Guna uas uitreum: quæ a latinis in similitudinem cucurbitæ uentosa uocatur: quæ animata spiritu per igniculum in superficie trahit sanguinem.

H

Aspiratio in latinis tantũ iungitur uocalibus. In græcis uero a barbaris etiam cõsonantibus Aspiratio est sonus uberius elatus: cui cõtrarius est prosodia sonus æq̃liter flexus. Aliquando pro aspiratione: aliquando pro littera ponitur: sicut quando uim litteræ habet h nõ littera est sed nota aspiratiõis: quã græcorum antiquissimi similiter ut latini in uersu scribebant. Nunc aũt diuiserunt & dexterã eius partem super litteram ponẽtes psilen notã habent quæ exilis uel leuis dicitur: sinistram autem notam dasiã λαῶ ἔστιν aspirationis habent quæ flatilis uocatur. Aspiratio ãte omnes uocales poni põt: post cõsonantes uero quattuor tm̃ more antiquo græcorum. c. p. t. r. chremes philippus: thraso pyrrhus.
Ha interiectio expauescentis congeminatur et an ha ha ha.
Habilis dictus q; sit ad hñdum aptus & cõpositus.
Habilis ior simus itas. hic & hæc habilis & hoc habile.
Habenæ retinacula equorum: dictæ q; ipsas retinẽtes aliquid habemus.
Habetoren græce foramen uel cauerna.
Habeo quasi habito retineo significat. abeo uero recedo: inde habitudo habito habitaculum. habæna componit̃ inhibeo: co. per. ex. re.
Habeo es. inde deriuat̃ habæna habitus habitudo habilis & cætera.
Habito as habitaculum. tor. trix tio. bilis. cõponit̃ cohabito as. inde componitur debilis adhibeo p hibeo exhibeo & cætera. Dubius simus ietas: ũde componitur indubius.
Habere octo modis dicitur. Nã aut qualitatẽ habere dicimur. ut albũ scientiam. aut quantitatẽ ut magnitudinem bicubitum & cætera: aut ea q̃ circa corpus sunt ut uestimentum: aut dicimur aliqd in parte habere: ut in manu anulũ: aut partem ut manũ: aut i uase: ut in dolio uinũ: aut possessionem: ut agrũ: aut ut uxorẽ uir̃ qui alienus est. Nam nihil aliud est nisi cohabitare.
Habitus consuetudine quadã colligitur: quæ nõ rõe aliquid & propria constantia sed usu facit.
Habitus & priuatio uisus. cæcitas. dignitas: indignitas.
Habitus corporis positio uel qualitas uestiũ siue acceptus ab habendo aliquid dictum: sicut scientiam in mente: uirtutem in corpore.
Habitudo habitus corporis uel cultus uestiũ compositio corpalis moles forma aut fortitudo speties.
Habitus dicitur multis modis: uel habitus animi sicut est cuiuscũq; disciplinæ pceptio usu firmata. uel corporis secũdũ q; dicimus aliũ alio succulentiorẽ & ualidorẽ: quæ magis pprie habitus dici solet. Vel dr̃ habitus eor̃ q mẽbris nostris commodant̃ extrinsecus: ut uestitũ calciatũ: armatũ: quæ oia ab habere uerbo dñr: sunt q; accidentia: ita ut possint etiã nõ haberi: ueruntamẽ hoc interest quod quidam est habitus: q mutat nos & a nobis nõ mutatur: ut sapientia. quidam q mutat & mutatur ut cibus. Tertiũ genus quod mutatur a nobis ut uestis prius reposita cũ induitur: nõ tñ mutat mẽbra: quod cõpetit xpo: q cũ esset deus induens hoiem non est mutatus in hominem: licet ipse homo in imortalitatem & gloriam melius q̃ uestis sit mutatus. Põt esse quartũ genus: quod raro inuenitur: quod nec mutat nec

mutatur:ut anulus in digito.ſed habitū diſcipli
næ græci ΕΞΙΝ exin uocant. hunc uero ſecundū
ut ueſtitum exinia
Hac in parte iſta,uel per hanc partem.
Hac illac per locum ſignificat.
Hactenus:hucuſq;.uſq; nunc. Quidā duas partes
faciunt.quidam unā,ſed melius unam.hactenus
quātū ad artē duæ ſunt partes pronomen & præ
poſitio:ſicut pubetenus & crurūtenus: ſed uſus
obtinuit pro una parte haberi aduerbium tpris.
Omnis enim oratio cum deſinet eſſe quod eſt:in
alterius uim migrat.
Hæc pronomen per h & æ ſcribendum eſt.
Hæccine,iſta:hæc ergo?
Heccui:alicui.
Heccedora & hecce doge cantiones in carminibus.
Helam ſæculi uel urbi.
Hala:hircoſus,olens.
Halare cum aſpiratione:ſpirare:redolere:oſcitari
aliter uero paſcit.
Halcidia nomen anguis.
Halys fluuius:q capadociam armeniāq; dirimit.
Halitor:fortis,uel olerum cultor.
Halitus:aura:flatus,ſpiraculū:ſpiritus:uapor,ab
halo as.
Hamatum uncinatum ad modū hami plicitum.
Hamacriſus lapis arenis auroq; intermixtus.
Hammon iuppiter ſic dictus:q in harenoſis libyæ
locis colatur.
Hammon libyce arenarius uel aries iuterpretatur
Hammus qui a græcis anciſtrus dicit:ligamen cir
culus uncus:anſula qua capiunt piſces cum aſpi
ratione debet ſcribi: unde hamatus: inde hamo
hamas & inhamo.
Hanccine:iſtam uero an iſtam.
Hannibal imperator africæ:qui multos interfecit
romanos.
Harena terra ſoluta littore per h ſcribitur harena
innumeras gentium multitudines ſignificat.
Harena theatrum dicebat. Inde harenarii:qui in
harena deſeruiebant & cuſtodiam habebant.
Harpax dictus qa arripiat uel ab de ΑΡΠΑΖΕΙΝ
quod græce rapere eſt.& eſt ferreus uncinus di
ctus q arripiat quod in puteū cadit.
Harpe,genus tæli falcati.quo utebatur mercurius
Harpyæ ΑΡΠΥΑΙ genus auium inſatiabile mādu
candi græce raptrices dictæ:nā ΑΡΠΑΖΕΙΝ græ
ce rapere.
Hereolus:iocundus.
Hariolari,diuinare:coniectare.
Hariolor aris.
Harmonia modulatio uocis & conſonantia pluri
marum uocum,pars muſicæ eſt quæ diſcernitur
inter acutum & grauem.
Harpa dicta eſt a gente arporū: qui hoc inſtrumē
tum muſicum inuenerunt.
Harpalice una ex amazonibus.
Harpe genus gladii.
Harpheton genus gigantis.
Haruſpicina: ars quam aruns tuſcus primus inue
nit:cuius domus fulmine cremauit.
Haſcine:has autem.an has?
Haſcna harea:aut aſas quas noſ aras & laſes quoſ
nos lares dicimus.
Haſinodiles:ſerpens ſimilis harēis: generis maſcu
lini.
Hauens:ſtupens,amens.
Haurit:uidet,percipit:uacuat:bibit:ſorbet.
Haurit:trahit glutit ferit.
Haurioris ſi ſtū t aſſūpſit cauſa dīæ: licet aſpi
ratione differat; actiuum eſt quartæ coniugati
onis.
Haud pro nō aduerbium ponitur quando aſpira
tur:& habet au diphthongum & d.
Haud ſecius:pro nō minus.
Haud ſecus:non aliter.
Haud procul nō longe.
Haud ne non ne?.
Hauſtus hauſta hauſtum,ab haurio hauris.
Heautontimorumenos: ſeipſum crucians.
Hebal hebraice deficiens interpretat.
Hebeo hebes: unde hic & hæc hebes hebetis pe
nultimam corripit.
Hebet:ſtupet,deficit,tremit.
Hebetat:obtundit:obſtupeſcit.
Hebes hebetis:ſtultus,ſtupidus,obtuſus.
Hebeſcit:qui naturæ uſu tepeſcit:hebeteſcit uero
qui amittit aciem.
Hebitudo:ſtupiditas:fatuitas.
Hebræus:tranſiens interpretatur.
Hebræi ab heber patriarcha dicti de cuius genere
ſunt.
Hebrua:thraciæ fluuius eſt.
Hecaton græce centū. Inde hecatōben multiplex
donum.
Hecate ,ſerpina triuia ΑΠΟΤΟΥ ΕΚΑΤΟΝ aut.q
centū uictimis menelauſeā placauerit:aut q iſe
pultos centum annos:apud inferos recipe nolit.
Hechaſis poetica id eſt ſuperflua uerbi repetitio
exceſſio uerborum.
Hecthecæ romæ uocantur ſolaria de cænaculorū
pietibus eminentia ſiue meniana ab eo q primus
ea inuenit:quæ nōnulli græcos uocant
Hector ris penultimam corripit: ſicut omia grę
ca in or,hector ris hectoreus græce ſed abiecta i
hectoreus.
Heculanus eunuchus.
Hedom:thraces ex parte.
Heheu interiectio dolentis diſſyllabum:utrunq;
pducit.
Heia age uox exhortantis aduerbium: diſſyllabū
primam producit.
Helamcad ſinchaldaice: latine dicit deus deorū
ſanctorum.
Hellas regio apud Iſthmum ,a noſtris græcia dī
Hellines græci ab helline deucalionis filio.
Helle ſoror phryxi athamantis filia. unde helle
ſpontus eſt dictus in quē cecidit.
Helleſpontus ſinus maris magni quod i anguſtias
ſeptem ſtadiorū ſtringitur.

Helles ſoror phryxi cum eo fugiens nouercæ inſi
dias conſcendit nauem ſignū arietis hñtem mox
naufragiū ppeſſa fratre liberato:ipſa uero mor
tua helleſponto nomen dedit.
Heliopolis urbs ægypti:quæ interpretatur ciuitas
ſolis.
Heliotrophiū nomē hærba accepit: q̄ æſtiuo ſol
ſtitio floreat: & q̄ ſolis motibus folia circūacto
conuertat: uñ a latinis ſolſequia. dr̄ etiā incubū
ſyluaticū necnō uerrucaria: q̄ extīguat uerrucas
in aqua potata uel ī cataplaſmate poſita abſter
gat. helios ἥλιος græce ſol: tropos τρόπος con
uerſio.
Heliotropius gemma ſeu lapis uiridis coloris ſan
guineas hñs uenas. miſſus in argenteā peluē aqua
plenam radios ſolis in ſanguineum & obſcurum
uertit colorem.
Helledeabarium hebraice: deuteronomion græce
ſecunda lex latine.
Helix. cis: proprium nomen maioris urſæ.
Heliton heros apud latinos.
Helite nomen ſtellæ.
Helue interpretatur deus meus iſte: uel deus do
minus gregis.
Helopos nomen anguis.
Heloy interpretatur deus meus.
Helorus fluuius ſiciliæ: q̄ ſuperfūdit ſicut Nilus
Heluo: uorax: inſaciabilis.
Helluat: multum bibit.
Helluabundi: multum bibentes: ebrioſi.
Helluel Machabæorum libro auguſtus menſis. q̄
ſextus dicitur.
Heluus: ruffus: pallidus. uel nauſia.
Hem ꝑ repēte aduerbiū expauētis: uox iraſcentis
Hemiolius eſt cum de duobus numeris maior hēt
totū minorē: & inſuper eius medietatem: ut ſūt
tres ad duo & ex numero q̄ hemiolius dr̄: naſcit
ſymphonia quæ appellatur diapente.
Hemis græce ſemis. priſ.
Hemus mons macedoniæ. id eſt theſſaliæ.
Hencheliæ ciuitas græciæ a cadmo dicta: quia ibi
conuerſus eſt in ſerpētem. nam enchelios ἔγχελυς
λιος græce draco dicitur.
Hepta ἑπτα ſeptem.
Heptememeris cū tres pedes ſequitur ſyllaba.
Hex ἕξ. hexaptota nomina dicta: q̄ per ſex caſus
uarietates habeant: ut unus. totus ſolus: ἕξ ſex &
πλῶσις caſus dicitur.
Her interpellatur pelliciusa pelle.
Heradia ciuitas in ponto ab hercule dicta.
Hærbarum nomen ab aruis inflexum credit eo q̄
terris fixis radicibus adhærent.
Hærbidus: locus hærbam habens.
Hærboſus uero qui facile generat hærbam.
Hærbidus hærbæ color.
Hærbeſcit: hærbam gignit.
Herceus iuppiter dr̄ propter ſingularem poteſta
tem. Nam herciſcundæ græce dicit familia.
H erciſcūdæ familiæ diuidendæ familiæ.
Herculaneus eunuchus.
Hercules duo fuerūt argiuus & oetas. Ἡρακλῆς
græce latine hercules interpoſita. u. priſ.
Hercle id eſt per herculem. qui eſt medius fidius
Hærere: arctiſſime inſidere ifigi. permanere ꝑ h.
ſcribitur. obſtupeſcere. ſtare. morari.
Hæreo res hæſi hæſum. priſ. Inde dicitur hæſito
tas. componitur cohæreo. inde cohærētia. inhæ
reo. adhereo.
Hæredipeta cōis qui hæreditatem petit.
Hæres ab ære dictus. ſoluit. n. tributum .i. æs au
ctoris. In hoc. n. uocabulo prima ſucceſſio hære
ditatis filius & nepos ē. hic & hæc hæres heredis
Hæreditas eſt res quæ morte alicuius ad quēpiā
peruenit iure nō legata nec poſſeſſione retēta. di
cta a rebus aditis. uel ab ære: q̄a q̄ poſſidet agrū
cenſum ſoluit. inde hæres.
Hæredium: prædiolum. inde hæredíolum dimi
nutiuum: poſſeſſiuncula.
Heremia: deſerta.
Heremus deſertus locus inacceſſus.
Heremus eſt: ubi nunq̄ habitatū eſt: deſertū uero
aliquando: ſed nunc derelictum. hinc heremita
Heremitæ hi ſūt qui & anachoritæ ab hominū cō
ſpectu remoti: nam heremus dr̄ quaſi remotus.
Herenica antiqua.
Hereos bithynienſium lingua october menſis.
Hæreſis græce ab electiōe dr̄ q̄ſcilicet unuſquiſq;
ſibi eligat id quod melius ei eſſe uidet.
Hæretici dicuntur: qui de domino uel creatura ſi
ue de chriſto uel eccleſia praue ſentiūt: ac dehic
conceptam noui erroris perfidiam pertinaci pra
uitate defendunt.
Hæreticum autem facit aut dum ſcripturæ ſacræ
figurata minus intelliguntr̄ myſteria: atq; hiſto
riacæ ueritatis & ſpiritualis ſenſus nō conſideratr̄
differentia: aut dum ꝑ curioſitate animus cupi
dus delectatur ſcire latentia.
Heri: domini: inde herilis uelut heri filius. uel ut
quidam dicunt minor dñs. i. domicellus.
Heri aduerbium tēporis præteritam ꝓximā diē
ſignificat: unde heſternus cauſa alternitatis fecit
cum debuiſſet herinus ſicut diurnus.
Herymanthus mons archadiæ.
Heridanus padus fluuius liguriæ ab heridano ſo
lis filio græcis dictus q̄ & phæton nominatus eſt.
Hermafroditus. caſtratus. hoc eſt nec uir nec fœ
mina.
Herma: caſtratio.
Hermelibellus id eſt paſtoralis.
Herma dr̄ capitellum: qd̄ ponit ſup colūnam.
Herme ſimulacra ſūt mercurii. tm̄ caput & pedes
hñtia. Eſt autē græcum nomen.
Hermes id eſt mercurius. hermafroditus enī quo
uterq; ſexus appareat. hermes eſt enī mercurius
& froditate uenus.
Hermones genus ſerpentium.
Herimonium anathema id eſt alienatio.
Hermon mons eſt: interpretatur anathematizatio
ſcilicet peccati. hūc fœnices ſamor dicūt. amor
rei ſanyr.

Hermon hebraicc conſecratio interpretatur.
Hermula ſtatua ſine manibus ab herma deriuaſ.
Herinus fluuius lydiæ q harenas cum auro trahit
Herinus & pactolus flumina aureum fundum habent, hic ſcindit frygiam a caria.
Hermenia & inde perihermenias hoc eſt de interpretatione liber ariſtotelis.
Hermes: interpres.
Hermogeniani hæretici ab hermogene dicti: qui materiam inducentes deum & matrem elemẽtorum eſſe eam corporarũt: quos apoſtolus elemẽtis ſeruientes appellat.
Hernioſus ponderoſus.
Hernia ramea ramix.
Herodes primus hircanũ regem ſimul & pontificem iudæorũ interfecit dolo & a Cæſare Auguſto Octauiano iudæoꝝ regnũ ſuſcepit: ut tributis p̃eſſet: & romano pareret imperio: cuius. xxi. anno xp̃s natus eſt. Nam. xxvii. annis regnauit q̃ cum interfeciſſet quoſdam filios ſuos. Ariſtobolum & Alexandrum ſemetipſũ interfecit. huius ariſtoboli herodes q̃ cognominaſ agrippa filius fuit. fuerunt autem q̃plures herodes.
Herodes felicior glorioſus interpretaſ. herodes. dæ. dis. huiuſmodi. n. quæin oy apud græcos faciũt genitiuũ ſæpe apud nos fiunt primæ & tertiæ declinationis.
Heroditius græce felicius.
Herodiani qui herodem chriſtum eſſe ꝓnunciãt
Herodii aues græce: quas latini diomedeas dicũt.
Herodius græce fulica. in pſalmo ardea putatur.
Heroicum carmen dictum q̃ uiroꝝ fortium res & facta narrat. conſtat autem dactylo & ſpõdæo in fine trocheo: hoc herũphitiũ dictum eſt prius: prior eſt omnibus metris. hunc primũ moſes in cantico deuteronomii longe ante pherecydẽ & homerum ceciniſſe probatur.
Heros herois uir fortis aut cælo dignus: dictus a iunone: græce. n. iũo hera dicit & ideo neſcio qs filius eius heroos fuit dictus ſecundum græcoꝝ fabulas. inde herous heroa heroũ.
Heroes terrigenæ terræ filii: q̃a hera græce terra
Heroides maiores fœminæ dicunt.
Heros & heroos græce. heros herois latine. ſic ſimilia.
Heroicha: antiqua.
Heroici: antiqui.
Heroici uerſus conſtãt exametro catalecto: qui reciproci ſunt: quotiens ſcãſio cum uerbis deorſũ ad ſummã cõſcendit: ut eſt hoc uidimus ire deũ reducem ſperare iubemur in cælum qualem uidimus ire deum.
Herodion: genus accipitris.
Herus aſper & malus ſed & proprie dominus.
Heruenus genus materiæ.
Heſperia italia ab heſpero rege dicta.
Heſperia italia & hiſpania dictæ: q̃ græce heſpero ſtella nauigent in italiam & hiſpaniã. Nam ſi heſperiam ſolam dicis: italiam ſignificas: ſi adiicis ultimam ſignificas hiſpaniam.
Heſperides filiæ athlantis.
Heſperidum inſulæ dictæ a ciuitate heſperide: q̃ fuit in fine mauritaniæ. In quaꝝ hortis fingunt fabulæ draconem peruigilem aurea mala ſeruãtem. Fertur autem ibi mare uarium ac ſinuoſis lateribus eſſe: ut uidentibus procul lapſus anguſtos imitetur.
Heſperus ſtella quæ ſicut quidam dicunt primo ortu apparet: occidens uero ueſperum facit in occidente apparens.
Heſperus græce lucifer latine.
Heſton: ſextum.
Heſternus na num pridianus na num ante unum diem cauſa laternitatis ab heri dictus quaſi heri nus ut. noctu nocturnus.
Heſus dicit mars quorundam lingua.
Heu & heus interiectiones p h ſcribendæ ſunt.
Heus aduerbium interpellantis uel interrogantis heu uero reſpondentis.
Heu interiectio metuentis proprie: hei uero dolentis.
Heu dolentis uel reſpõdentis iteriectio: monoſyllabum eſt. uel etiã diſſyllabũ metri neceſſitate
Heuohe interiectio metuentis.
Heu heu interiectio dolentis diſſyllabũ. utranq; productam ponit boetius.
Heulbo: guttur.
Hex ἓξ græce ſex.
Hexameter uerſus quem nos ex numero pedum ſenarium uerſũ uocamus, græci uero trimetrũ duplicatum.
Hiacynthus pulcherrimus puer ab Apolline dilectus: cuius cineribus flores ſũt nati eodem nomine dicti.
Hiacynthus hærba habens florẽ purpureũ dicta a puero eiuſdem nominis: qui i ſaltibus inter purpureos flores interfectus inuentus eſt.
Hiacynthus eſt lapis cerulei coloris aliquando nebuloſus aliquando purus ut fluctus uideſ. & eſt lucis purpureæ quãuis cum cælo moueatur. friget in ore ſculpiſ adamante: ex nomine dicitur floris: qui hiacynthus dicitur gemma eſt.
Hiacynthus flos aromaticus purpurei coloris.
Hiacynthina gemmata hiacynto cuius penultimã corripit perſius ſicut & ab adamas adamantinus bombix bombicinus chriſtallum chriſtallinus & in ſimilibus dictionibus a græcis uenientibus.
Hiacynthus eſt ceruleus color uirore mixtus cuius decora facies mutatur ut tẽperis uitam ſignificat angelicam diſcretione præditam.
Hyades quinq; ſtellæ in ſimilitudine y græci.
Hyades ſignũ in fronte tauri: qd̃ ortu ſuo pluuias facit unde hyades dñr: quas latini ſuculas uocãt.
Hyades aliæ ſtellæ ſunt q̃ pluuiales.
Hyades hædi.
Hyas græce pluuia uel imber: unde hyades dicũt quia ortæ imbres ferunt: unde ſignificant fãctos doctores & ſunt in initio tauri.
Hiare: aperire. uidere. inuadere. patere: uñ ichoatiuum hiſco hiſcis.

Hians:os aperiens,ardens,amplians.
Hiatus uitiū eſt cum ſimiles uocales ac ſimiliter longe colliſam fracturam faciunt ſic:ſuſcepiſſe liberos ſecundo omine.
Hiatus ab hio hias ſciſſura,uorago p̄ſumptio: terræ apertio.
Hiatus proprie eſt hoīs oris apertio tranſlatus à feris quarum auditas oris adapertione monſtrat.
Hiberia:hiſpania.
Hiberi hiſpani a tubal filio iaphet exorti ſunt.
Hiberia eſt etiam regio aſiæ ꝓpe ortum armeniæ iuncta.
Hiberus fluuius qui nomen hiſpaniæ dedit: eam illuſtrans.
Hiberus nomen fluuii:inde hiber hiberi per apocopam nomen gentis iuxta eū poſitæ in hiſpania quod ſolum in hac declinatione producit er: & ex eo compoſita celtiber celtiberi,hiber uero hiberi uel hiberus aut hiber hiberis: & pluraliter hi hiberes proprie gens ab hiberis profecta quæ ultra armeniam habitat.& apud graios dicit hiber hiberos,gens hiberos hiberoi fluuius.
Hibernum inter hyemem & uernum eſt quaſi hyeme uernū:quod plærunq; a parte totum ſignificat hyemem.
Hibernus ab hyeme uel imbre.
Hibiſcus hærba eſt ibicibus grata ad edendum.
Hic pronomē,aduerbium loci,aduerbiū producitur,nomē corripitur.
Hic præpoſitiuū ē & demōſtratiuū:& pro articulo accipit & pro tunc:iſte uero demonſtratiuum is ſubiectiuum uel relatiuum,ille in loco aliquo lōge poſito:poteſt demōſtratiuū & relatiuū tñ eſſe:& cum ſignificantia aliqua proferri,ut ſic. Iuppiter ille mouebat: ipſe aūt & relatiuū & diſcretiuū.Hos.hoy.hov.he.oσ.ov.oιé.græce dicitur quod latine dicit ſui. quod in plurali facit.σ̄φεισ.σφωn.σφισ̄ισφαι.
Hic & hæc & hoc articulorum loco accipimus in declinatione:nam in oratione ſunt ꝓnomina: nihil enim aliquid niſi otyos.toytoy toyto ovτοσ τουτουτουτῶ ſignificat,ſed ideo loco articulorum ea accipimus:qa naſcunt ab hoc ho.toy.to.o.τov.τῶ.quibus articulis & pronominibus græci utuntur.
Hiccine?hicne?
Hicoſium ſæſarienſis mauritaniæ oppidū quod hercule illa tranſeūte.xx.milia a cominatu eius diſcendentes conſtruxerunt.
Hiera una ex inſulis:quæ æoliæ nuncupantur: dicta ꝙ ſit collibus eminentiſſimis.
Hierapolis ciuitas.
Hieraticis gemma ancipitis coloris.
Hieratici peregrinantes dubii nō habentes firmū locum.
Hieraticæ litteræ ſacerdotales:
Hieremias excelſus domini interpretatur:hic,hieremias a reliquiis trāſmigratorum lapidatus eſt in ægypto,uirgo fuit.
Hierolantia:merentia.
Hieroſolyma uiſio pacis interpretatur:ſic dicta a ſalomone quaſi hieroſalomonia.
Hieruſalem dicta ſale primū quā iudæi ſem filium noe quē dicunt melchiſadech poſt diluuiū i ſyria aſſerunt:inq̄ regnū fuit eiuſdē melchiſedech:hanc poſtea tenuerūt iebuſæi a qbus dicta eſt iebus,ſic quoq; duobus noībus copulatis,i. iebus & ſalem uocata eſt hieruſalem:q̄ poſtea a ſalomone in melius reſtaurata hieroſolyma quaſi ſalomonia dicta ē:poſtmodū uero ab elio adriano reædificata helia dicta eſt.
Hieruſalē latine pacifica uel uiſio pacis trāſfert.
Hiezechiel fortitudo dei interpretatur.
Hillæ:ſalcicīæ uulgo.
Hillitores ſcænici.
Hillitor:ortica.
Hilliricus maior uenetia.
Hillo:aquilo.
Hilus medietas ferulæ uel pro ullo ponitur.
Hilum qcq̄ ullū apud ueteres ſignificat.
Himanus mons poſitus inter eoas & paſiardas:
Himela fluuius eſt campaniæ.
Hinc & ex hac parte:uel ex hoc tempore,exinde. aduerbium de loco.
Hinnitus:acutus clamor caballi: nomen de ſono tractum.
Hinnio is,ſtridere,acute ſonare:ut equus.
Hin menſura eſt duplex: maior decē & octo ſextariis:minor nouem.
Hipanis ſcythiæ mons & fluuius.
Hipates grauiſſimæ fidiū uoces.
Hipare hipaton.B.principalis principaliū.Nam hæc uox ſemp prima fuit ante q̄ proſlambanomenones.R.adderetur,unde etiā ſic interpretat maxima magnaꝝ,grauiſſima grauiſſimaꝝ.
Hyperion ſol eſt.
Hipatemeſon principalis mediarū ſcilicet chordarum.E.
Hipnalis ſerpens ſomno necat.
Hypocrita græce ſimulator īterpretatur quia dū intus malus fit,bonum ſe palam oſtendit. Hypo enim falſum,criſim iudicium interpretat: tractum autem a ſpecie eoꝝ qui in ſpectaculis contecta facie incedūt,ut populum fallant.
Hipoliticæ ſtellæ errantes ſequaces ut ſol & luna.
Hyphonia diſſimilitudo.
Hippomanes proprie hærba eſt uenenifera:quam equi comedētes in amentiā conuertūtur.dcā q̄ſi hiſpomanias id eſt eq amentia,hippos.n.græce equus dicit.Dicit etiam uirus quod ab inguinibus equaꝝ diſtillat:cum mares deſiderant.
Hippochon genus poematis.
Hippodes quaſi equipodes ꝙ equinos habeant pedes & humanam figuram.
Hippothamus equus fluuialis dictus ꝙ ſit equis ſimilis in dorſo:die aqua morat,nocte ſegetes paſcit.in nilo eſt.ιππoσ hippos equus eſt,ποτα/μὸσ fluuius quaſi equus fluuialis.
Hippodamia filia regis helidis:quæ cum multos procos iſtinctu patris curru uelociſſimo necaret

pelope eam deuicit:eius auriga Myrthoo decepto pactione ſua & in mare præcipitato.
Hippothamum fluuiale nauigium tardum.
Hyr caldacie latine uigil dicitur ignis.
Hira locus tenebrarum.uel porcorum.
Hiras:intima inteſtina quorum diminutione hilla dicuntur.
Hiras fratris mei uiſio interpretatur proprium.
Hircanus:indiæ mons.
Hircania nomẽ regiõis:dcã a ſilua hircania q̃ ſcythiæ ſubiacet.hẽt ab oriẽte mare caſpiũ:a meridie armeniã:a ſeptẽtrione albaniã;ab occaſu hyberiam.
Hyrmos ſm̃tia continuatæ id eſt productæ oõnis tenorem ſuum uſq; ad ultimum ſeruans.
Hyrmos dicitur conuenientia uel ſeries.
Hirobi qui ungulas non diuidit.
Hyrpices:tribuli.
Hirudo:ſanguiſuga.
Hirſ:hirſuti.
Hirſutus:aſper.uilloſus.ſetoſus. piloſus. dictus ab eo q̃ ſit hirtus & pilis horridus.
Hirtæ aures.hirſutæ.piloſæ.ſetoſæ.
Hirtus ſonitus.
Hirtus:aſperatus hiſpidus:hiſtoriã uim corporis aſſignans.
Hirpinus mons eſt in ſabinis equoꝝ bonoꝝ ferax.
Hirqui.oculorum anguli.
Hirundo ſi qua pulli eius fuerint cæcitate ſuffuſi:habet quoddam medendi genus quo eorum lumina reformet.
Hircoſæ fũgi duriores:quas græci appellãt tagios
Hircoſus qui ſudore corporis putet.
Hircus laſciuũ aĩal & feruens ſemp ad coitũ: cuius oculi ob libidinẽ in trãſuerſũ aſpiciũt:unde nomen traxit.nã hirqui ſunt oculoꝝ anguli. cuius natura adeo eſt calida:ut adamantẽ quẽ nec ignis nec ferrum domare ualẽt: ſolus huius ſanguis diſſoluat. maiores hirci cyniphei dicunt a fluuio cyniphe in libya ubi grandes naſcuntur.
Hiſagoga græce introductio dicitur eorum.ſ.qui philoſophiã incipiunt continens in ſe rõnem primarum demonſtrationum.
Hyſagogam trãſtulit in latinũ uictorinus orator. cõmentũq; eius quinq; libris boetius ædidit.
Hiſauria dicta q̃ undiq; apta auraꝝ flatibus patet:metropolim ſeleutiã urbẽ habet:prouincia ẽ
Hiſcere:os aperire:loqui.findere.
Hiſci:aperui.
Hiſcit uir loquitur eo q̃ uelit loqui & non poſſit quaſi hiare incipiens.
Hiſco hiſcis inchoatiuum eſt ab hio hias.nõ tam facit haſco .cum omnia cætera inchoatiua ſecũdæ perſonæ primitiui addita co fiant. componitur.indehiſco fatiſco.
Hiſcinere:detinere.
Hiſemeria græce æquinoctium.
Hiſemerinos circulus æquinoctialis dicitur.
Hiſſera pila feriendo.
Hiſmaelitæ ab hiſmael filio dicti habitæ:idem & ſarracini.interpretant obedientes.
Hiſpida:ſpinoſa.piloſa.ſqualida.
Hyſpalim cæſar iulius condidit quã ex ſuo & romæ urbis uocabulo iulia romula nuncupauit.
Hyſpalia autem a ſitu dicta eſt eo q̃ in ſolo plauſtri ſuffixis in profundo palis locata ſit ne lubrico fundamento caderet.
Hiſpania prius ab hybero amne hyberia dicta:poſtea ab hiſpano hiſpania cognominata eſt.ipſa & heſperia ab heſpero ſtella occidentali. ſita autẽ inter africã & galliam a ſeptentrione pyrenæis montibus clauſa reliquis partibus mari concluſa oĩum frugum generibus fœcunda:metallorum quoq; copioſa.Duæ ſunt hiſpaniæ: citerior quæ a ſeptentrionali plaga uſq; adicarthaginem porrigitur.ulterior quæ a celtiberis in meridiem uſq; in gaditanum extenditur.
Hiſpaniæ gemmæ quæ reperiunt in littoribus hiſpanenſis oceani.igneæ & perlucidæ.
Hyſterologia præpoſterus ſermo cũ quod præcedere debet ſequit̃.dr̃ & hiſteron proteron ut hi cererem torrere parant:& frangere ſaxo.
Hiſter flumen thraciæ uel ſcythiæ:ut ſeruius dicit:qui & danubius dr̃.
Hiſtoria narratio rei geſtæ:per quam ea quæ in p̃terito geſta ſunt dinoſcunt: dicta autem græce hiſtoria ἀπὸ τοῦ ἱστορεῖν id eſt uidere uel cognoſcere. Apud ueteres enim nemo ſcribebat hiſtoriam niſi is qui interfuiſſet.hiſtoriæ genus triplex eſt:effemeris.kalendaria.annalis.
Hiſtoricus qui hiſtoriam ſcribit pantominius.
Hiſtoriographi hiſtoriaꝝ auctores qui hiſtoria ſcribebant.Nam γράφω græce ſcribo.
Hiſtoridio hiſtoriam motu corporis aſſignans.
Hiſtrio uel hiſtorio ſcænicus ſaltator ioculator.
Hiſtriões ſunt:qui muliebri indumẽto geſtus impodicarum fœminaꝝ exprimebant.hi etiam ſaltando hiſtorias demonſtrabant.dicti autem ſunt ſiue q̃ ab hyſtria id genus ſit adductum ſiue qđ perplexas hiſtoriis fabulas exprimerẽt:dicti q̃ſi hiſtoriones.
Hſtriam hiſter amnis uocauit qui eam influit ipe eſt & danubius.habet autem a ſeptentrione pannoniam.
Hiſtri gens quæ originem a locis ducit: qui miſſi ad argonautas perſequendos ut a ponto intrauerunt hiſtrum uocabulo amnis quo a mari cõcẽſerant appellati ſunt.
Hiſtrix:quadrupes.ſpinoſus.
Hytis filius prognes quem ipſa occidit deditq; mãducari patri. Tereo ſcilicet marito ſuo qui uim philomenæ intulerat ſorori ſuæ: linguamq; abſtulerat.
Hyades uernali tempore naſcunt̃ dictæ ἀπὸ τοῦ ὕειν quod eſt pluere. Nam pluuiæ græce dicuntur.
Hyalin eſt uitium unde hyalinus ſplendens.
Hyaſpis de græco in latinum uiridis gemma interpretatur.Hyas quippe uiride.pinaris gemma dicitur.

Hyaſpis colore uiridi profert nitorem fidei: quæ in perfectis hominibus nunq̃ penitu maceſcit: cuius forti præſidio reſiſtit diabolo.

Hyatides lapis & fuluus & rotundus intra ſe aliū habens lapidē: cuius crepitus ſonorus eſt: ſed tñ ſapientes dicunt id eſſe quendā ſpiritum, hydatides ipſe eſt emendros gemma ab aqua uocata. Exūdat enim aqua ita: ut clauſam in eo putes fō taneam ſcaturiginem.

Hydaſmon humor hydropicorū. græcum eſt.

Hydaſpes fluuius mediæ.

Hydor ὑδωρ græce aqua.

Hidra quod ex aqua genita uideretur. Nam ferē fuiſſe multorum capitum ſerpēs. i. nouem cuius uno abſciſſo capite ab hercule pro eodem naſcebantur tria: ſed hoc fabuloſum eſt. Nam conſtat hydram locum fuiſſe uomentem aquas: quem hercules exardēs exſiccauit.

Hydra ſignum cum corno & cratere figuratur.

Hydria uas aquarum dicta: q̃ hydor græce aqua dicatur.

Hydrocelicos aqua circa teſticulos coacta.

Hydrophoba aquæ meatus: hydor. n. aquam: phobon tumorem græci dicunt: hunc morbum latini lymphaticum uocant. fit autem ex canis rabidi morſu aut eius ſpuma: quam ſi homo aut beſtia tetigerit: uel dementia repletur. uel in rabiē uertitur.

Hydorbia periculoſa paſſio id eſt hydrophoba.

Hydroliæ dicuntur fiſtulæ: quæ in organo fiunt dictæ ab ὑδρω hydor quod eſt aqua q̃ ex aqua & aere ſonum reddat. aulæ uero fiſtulæ organales.

Hydroleon aqua oleo roſeo mixto

Hydromantia diuinatio per aquā. In aquæ enim inſpectione umbras dæmonum euocare perhibent. Quod genus diuinationis a perſis allatum fertur. Quattuor genera diuinattonis Varro eē dixit: terram: aquā: aerē ignē. hinc geomantiam dydromantiā: æromantiā: pyromantiam.

Hydromelle aqua ex melle.

Hydromellū dictū: q̃ ſit ex aq̃ & malis macrāis.

Hydrops pis morbus dictus ab aquoſo humore cutis. ſubcutaneus enim morbus eſt. hydropicorum duæ ſpecies totius corporis & uentris: quaq̃ prima leuco fleumantia & hypoſaren appellatur Secuuda in duas diuiditur ſpecies aſcites & tympanites. hydropicorum eſt quo magis biberit eo magis ſitire.

Hydri: ſerpentes aquatici.

Hydrini: ſerpentini.

Hydra ut poetæ fingunt draco fuit multorum capitum in lerna palude archadiæ.

Hydromantes qui ex aqua diuinant.

Hydrus aquatilis ſerpēs: a quo dicti obturgeſcūt cuius morbum boom dicunt: eo q̃ fimo bouis medetur.

Hyenes fera bellua ſpeluncam habens.

Hyeratica genus carthæ: quæ ad ſacros libros eligabatur ſimilis auguſtæ ſed ſubcolorata.

Hierobotane. i. plantago.

Hyle proprium fluuii uel inſulæ.

Hylen græci uocant materiam: quæ gignendi cauſas rebus omnibus dediſſe exiſtimatur.

Hylen uocant rerū quandā primā materiam nullo prſus modo formatam: ſed oīum corporalium capacem: ex qua uiſibilia elementa formata ſūt unde & eius deriuatiōe uocabulum acceperunt. hāc poetæ ſyluā nominauerunt: quia materiæ ſilua q̃ ſunt. uerum in hoc errāt q̃dam gentiliū: q̃ eā tanq̃ coæternā deo coniungūt: ut hæc ab illo nō ſit: quis ab illo formet. quod alienū eſſe a ueritate ipſa ueritas docet. De hac enim ſcriptura eloquitur ſic. Qui feciſti mūdū de informi materia. ſed materia facta eſt de nihilo. mundi aūt ſpecies de informi materia. quæ quidem ex nihilo facta præceſſit: tñ res ex ſe factas non æternitate ſed. ſola origine ſicut ſonus cantum. Nam qui uiuit in æternum creauit omnia ſimul.

Hyleon dolor ualidus & acutus & obuolutio inteſtinorum.

Hylion id eſt anima mundi.

Hylorhodon roſa agreſtis.

Hyphe copulatio una ex proſodiis eſt.

Hyetos græce pluuia.

Hymenedeum conſtat diametro catalecto ut eſt ignea ſidera.

Hymetus mons eſt Athenis uicinus: melle optimo fertilis: iuxta quem habitauit ſocrates.

Hymeneus dormitans.

Hymen deus apud gentiles ſolitus in nuptiis inuocari: de quo Catullus hymē hymen o hymē adeſt & ouidius hymen hymen hymenæa uocant: hymenæa frequentant.

Hymen græce uirginalis membrana inteſtinorum hic hymen huius hyminis producit en.

Hymenæus deus nuptiarum a quodam hymenæo qui proſpere uſus eſt nuptiis. uel ab ὑμήν quæ membrana uirginitatis eſt clauſtrum.

Hymen græce dicitur membranula mulieris idē puerperæ: unde hymenæus dicitur.

Hymenæi iuſti nuptiaq̃ thori.

Hymnos carmē in laude dei ὑμνῶ hymno ē laudo. uñ theſiodus librū cui ἔργα καὶ ἡμέραι ita cœpit. μοῦσαι πιερίηθεν ἀοιδήσι κλεῖουσαι δεῦτε δι ἐννέπετε σφέτερον πατέρ ὑμνεῖουσαι. Hymnos primus dauid pphetā in laudē dei cōpoſuiſſe manifeſtum eſt. dei apud gentiles e q̃bus orpheus multos cōpoſuit.

Hymnus eſt canticum laudātiū: pprie aūt hymni laudē dei continent. ſi ergo ſit laus & non dei & non cantetur: non eſt hymnus. hos primus ut diximus: Dauid compoſuit. tum alii pphetæ ſicut & tres pueri. ſed ipſius dñi & apoſtolorum habemus exēpla. In his primus hylarius floruit: poſt Ambroſius Mediolanenſis epūs.

Hymetus mons atticæ floribus & melle abundans unde dicuntur hymetia mella.

Hyulcus: apertus. patens diuiſus.

Hyomarios. græce magiſter.

Hyios υἱός græce latine filius.
Hypalage cum per contrarium uerba intelligun tur:ut dare classibus austros: cum uentis naues demus: non nauibus uentos.
Hypalage est permutatio:ut errantes stellæ q̄ nos errare faciant.
Hyparticon.i.substantiuum.
Hipapante domini.præsentatio dñi in templum.
Hipapante græce obuiatio dicitur: simeonis uide licet & annæ & cæterorum.hipantesin enim græ ce uel hipopantesin latine obuiare est.
Hypatia:consolatus.
Hypaticus morbus a iecoris passione dictus.
Hyp υπερ græca præpositio latine sup uel trans.
Hyperapopha.super abnegatiua.
Hyperbaton ὑπέρβατον est transcensus q̄dam uerborū ordinē turbans:cuius species sunt quiq; anastrophe:hysterologia:parenthesis:themesis. syntheſis.hyp enim super: bathmos gradus est.
Hyperbole est figura fidem excedens augēdi mi nuendiue causa: ut cādidior niue.tardior testu dine:& sydera uerberat unda: & multiplicabo semen tuum sicut stellas cæli.ultra enim fidem aliquid augetur:nec tñ a tramite significādæ ue ritatis erratur sed ut uoluntas loquentis non fal lentis appareat.
Hyperbolice elate.
Hyperbole excellentia.
Hypercatalecton ubi super legitimos pedes sylla ba crescit ut apud Virgilium uulcano decoquit humorem.em.n.in.fine uersus abundauit.
Hyperbetheus macedonū lingua october mēsis.
Hyperborei montes scythiæ dicti q̄ supra.i.ultra eos flat boreas montes undecim.
Hypechion græce paruum tugurium alto positū dī pendens solarium.
Hypermetrus uersus est:cū finis unius synaliphē patitur a sequenti:ut terra latinorum ardua.
Hyperodino græce transgredior.
Hyperphania græce superbia.
Hyperlistotæ græce plures mali
Hypo præpositio græca infra significat.
Hypocausa.subsidium.
Hippocentaurum fingnnt hominem fuisse equo mixtum ad exprimendam humanæ uitæ ueloci tatem.lapithæ enim uicti a thessalis ita uocaue runt eosdem thessalos.
Hippocentauri dicti eo q̄ primum discurrētes in bello equites uelut unum corpus equorū & ho minum uiderentur.
Hypocondriæ:præcordia.
Hypocondriæ ilia græci uocant costas molles.
Hypocritæ simulatores dicuntur:qui iusti esse nō quærunt sed uideri.
Hippeus:hærba gladiolus.
Hippopedes in scythia sunt homines humanā for mam & equinos pedes hñtes.
Hippopothami equi fluuiales in nilo sunt.
Happodronum domus declinationis ad necessita tem & per gyrum habens arcus deambulatorios sub quos deambulant homines.
Hippodronum ubi equi currebāt.Nam υπποσ equus:δρομοσ cursus est.
Hippodronum.subleuata uia circi.
Hippogabis nauis in qua equos uehi solitum est.
Hippuris hærba:quā latini caudā equinā uocāt. hippus ut dictū est equus est ουρα ura cauda.
Hypodiacon græce subdiaconus latine dicitur.hi apud hebræos nathinei uocantur.
Hypodiastole subseparatum.
Hypodigma prædemonstratio.
Hypodion græce scabellum uel subpendaneum.
Hypogæum constructum sub terra ædificium.i. antrum uel spelunca.
Hypographice græce descriptio.quæ rem decla rat adhibita circuitione dictoꝝ & factorū.
Hypomœsticon græce memoriale dicitur latine.
Hypopātheos subministratio uel humiliatio illi us qui totus ubiq; est deus.Nam υπο hypo ifra παν pan totus θεοσ theos deus dicitur.
Hypostigme græce subdistinctio.
Hypostasin dicunt græci substantiam indiuiduā Nos uero propter inopiam noium personam eā dicimus.nos substantiam uel subsistentiam ap pellamus.
Hypothesis uel axioma uerbum ex uerbo. proten tio dicitur uel rogamētum.familiarius uero præ positio.
Hypoteca cum res comodatur sine di spositiōe pi gnoris:pacto uel cautione sola interueniente.
Hypothetice personaliter suppositiue uel condi tionaliter.
Hypothesis causa dī:ubi cum certa persona cōtro uersia est id est rhetorica quæstio.
Hypothesis rhetorica causa:quæ circunstantiis cō stat.nam thesis dialectica quæstio sine circunstā tiis est.
Hypothetici cōditionales syllogismi dicuntur ab hypothesis:quæ duobus modis dicitur: aut enī per quandam conditionem aliquid acqescit qđ fieri nullo modo potest.ut ad suum terminum ratio perducatur uelut cum res corporales mate riæ formæq; concursu subsistere demonstramus omnem formæ naturā subiecta materia si non re saltem cogitatione separamus:sed hæc nihil dif fert a simplici cathegorica aut in conditione po sita consequentia ui coniunctionis uel disiuncti onis ostenditur:ut si est homo animal est in affir matione:uel si est homo equus non est.in negatio ne.posunt etiam hoc modo:cum homo est: ani mal est.per disiunctionem uero hoc modo:aut hoc est:aut illud est:aut dies est:aut nox est.
Hypotenusa linea obliqua pendens in aliqua pte.
Hypotheneſis dicit cū aliqua ꝓpriis hominibus aptantur ut æneas ueneris filius & anchisæ.
Hypotipposion iformationum uel dispositionum
Hypozeusis figura ubi in singulis sensibus singu læ sunt clausulæ.
Hypozeusis est figura zeumæ contraria:ubi diuer sa uerba singulis quibusq; clausulis proprie sub

iungunt̃ur:ut regem adit & regi memorat.crude litas ſtimulat.ãbitio deuaſtat.libido præcipitat
Hypſipyle uxor iaſonis:unde hypſipyla dicit̃ fabula de ea facta.
Hyems eſt: cum ſol breuiore ſoluitur circulo:uñ idem tempus bruma dr̃.
Hyena beſtia:quæ concumbit ut mas & fœmina. triſyllabum eſt.hyena in africa inuenitur. cuius ſpina rigẽte collum nequit flecti niſi toto corpore.ſtabula ſequitur porcorum.uocabulum hũanæ uocis exprimere diſcit:ut hominem actu nocte accitũ laniet:uomituſq; mentiens humanos canes ellectos deuorat:qui ſi umbram eius contigerit:latrare nequeunt.inquirendo ſepulchra buſta eruit.leuius mas caſſe q̃ fœmina capitur.i oculis multiplex uarietas & mutatio colorum in quorum pupillis lapis inuenitur: qui hyenia dicitur qui ſi linguæ hoīs ſubditur: prædicere futura facit.Quocunq; animaliter luſtrauerit: mouere ſe non poteſt.Ideoq; magicam ſcientiam dicitur habere.cũ leæna coit in æthiopia:naſcit q; mõſtrum crocote noīe.nunq̃ conniuet aciẽ. in ore nulla gingiua.dens unus & paruus.capſulis clauditur.
Hylaris gaudens:apud ſe ſerenus:unde componitur exhilaro as.
Hylaris & hylarus dr̃.
Hylarior gratioſior:hylaritas gaudium.
Hylas fluuius græciæ.
Hyliace troiane.
Hyleicum ſilueſtre.
Hylie ſatus in ſylua natus.
Hyleus & ſolus centauri quos hercules pro lapithis dimicando occidit.
Hyero:diabolus.ſeruus.
Hydrus fluuius tortuoſus iuxa adriaticum mare
Hibernia inſula inter hiſpaniam & britanniam ſita longior ab africa in boream ſpatio porrigit̃ hæc propior britanniæ ſpatio terrarum anguſtior ſed ſolis cæliq; temperie magis utilis.
Hibleus ſiculus ab hybla ciuitate in qua abundãt apes.
Hybria dicitur ignobiliter & contumelioſe.uenit ab υβιϛ quod eſt contumelia.
Hoccine:hoc uero.
Hoc inde deriuatur hornus componitur modet nus.i.modo hernus.
Hodie pro ozie.Nam antiqui ozie dixerunt.
Hodie id eſt hoc die & pro ſemper ponitur.
Hoeh id eſt heu.
Holocauſtum illud eſt ubi totum igne conſumit̃ qd̃ offertur.antiq enim cum maxima ſacrificia adminiſtrarent:ſolebãt totas hoſtias ſacras in ſacrorum conſumere flãma:& ipſa erant holocauſtomata:holon.n.græce totum dr̃.cauma incenſio.unde holocauſtum totum incenſum.
Homelia græce uerbum dr̃: quod profertur ī populo.ad uulgus enim loquitur.
Homicida.componitur hominem cædẽs id eſt occidens.
Homœos græce ſimilis uel æqualis.
Homo dictus quia ex humo eſt factus ſicut legit̃ in geneſi.Abuſiue enim pronunciatur ex utraq; parte ſubſtantiæ totus homo id eſt ex ſocietate animæ & corporis.græci uero hominem antropum nominauerunt eo q; ſurſũ ſpectet ſubleuatis oculis ad cælum ad contemplationem ſui artificis.Duplex eſt autem interior homo anima: exterior homo corpus uocatur; homo ex diuerſis ſubſiſtit ſubſtantiis id eſt mortali & imortali. Corpus eius diuiditur in quattuor elementa.Ratio enim terræ in carne eſt:humoris in ſanguine: aeris in ſpiritu:ignis in calore. Definitur autem ſic homo eſt animal rationale & mortale ſenſus diſciplinæq; capax:qui ingenio ualet.artibus polet.& cognitione rerum: aut quod agere debet: eligit:aut animaduerſione quod inutile ſit contemnit.
Homo ab humo dr̃: inde deriuat̃ diminutiuum homuncio homunculus homullulus. & humanus humanitas ne:niter nitus: humano humanas.componitur homicidium homici da ſemihomo: nemo. inhumanum.
Homo in ſacra ſcriptura appellatur tribus modis per naturam faciamus hominẽ ad imaginem & ſimilitudinem noſtram.Per culpam: Vos aũt ſicut hoies moriemini.i.ſicut delinquentes.Per infirmitatem:maledictus qui ſpem ſuam ponit in hoīe:id eſt infirmitate.
Homo aut ſignificat totum hoiem:aut mentem.
Homo Adam qui nõ filius hominis. Auguſtinus.
Homogerus quidam fuit qui primus ad aratrum boues iunxiſſe fertur:qui poſtea fulmine iterit.
Honeſtus eſt qui nihil habet turpitudinis.
Honeſtas enim honor ppetuus: quaſi honoris ſtatus.
Honorabilis:honore aptus id eſt dignus.
Honorarium uinum dr̃:quod regibus & potentibus honoris gratia offertur.
Honorare:honorem deferre.
Honoratum:ſolenne.honoribus plenum.
Honos uel honor ris.gratia dignitatis. collatio in rebus uel dictis præmium.ſacrificium uel dignitas aliqua.
Hora cum h dierum eſt:ſine ea uero regionũ uel ſiniũ.
Hora græcum nomẽ eſt:tamen latinum ſonat.hora enim eſt finis temporis ſicut oræ fines ſunt maris fluuiorum uel ueſtimentorum.
Horrendus:horribilis metuendus.
Horrere:timere.
Horreo deficit futuro ĩfinitiuo ſicut plæraq; neutra ſecundæ coniugationis:tepere:pauere.rubere:quæ ſupina non habent.
Horreſco:pertimeſco.
Horrificare:horrorem incutere.
Horriſonum.fragoſum:cum honore ſonus.
Horrim gigantes.
Horripetæ qui horas petunt.hic & hæc horipeta
Horizon huius orizontis.id eſt quãtum ſpatii cæ

lí uiſus hominis ſuper terram capere poteſt circa ſe in plano.
Horno tempus ſignificat nouiter & hoc anno ide hornotinus: ſicut cras craſtinus. diu diutinus.
Hornus. alnus. ſpés arboris. hæc hornus horni.
Horontes: flumen eſt ſyriæ.
Horror: pauor. metus peccatum. ide deriuaſ horridus ior ſimus. itas: bilis bilitas. biliter. horreo horreſco.
Horologium dictum: q; ibi horas lagamus id eſt colligamus. inſtrumentum inueniendi horas.
Horoſcopi mathematici dicti: q; horas natiuitatis hominum ſpeculentur.
Horoſcopus eſt inſtrumentum quod rotundum & quadrum habens circūquaq; multas diuiſiões & mediclinium in medio: in quo duo ſunt foramina: per quæ omens horæ & ſtellæ cognoſcunſ unde aſtrolabius.
Horoſcopus circulus ſingorum: ubi horas; fit cõſideratio.
Hortatur: ſuadet animum erigit. prouocat. iſtigat
Hortor aris cõe eſt pro quo horto as hortor aris. inde hortamẽ hortatus hortatio. tor. tabilis. hortaticius. componiſ adhortor præhortor dehortor. exhortor. cohortor. unde cohors.
Hoſcine: hos uero.
Hoſpes eſt & qui uenit & ad quẽ uenitur ad hoſpitandum peregrinus. hic & hæc hoſpes hoſpitis facit: licet hæc hoſpita dicatur.
Hoſpitium eſt cum aliquem ĩ ipſo recipimus aut ab aliquo recipimur.
Hoſpito as at: hoſpitium dat.
Hoſtiæ apud ueteres ſacrificia dicebanſ quæ faciebant deuictis hoſtibus: aut anteq̃ ad hoſtes pergerent: hæc & uictima dicebatur.
Hoſtia ſacrificium quando ad hoſtes ibant: uicti mà cum redibant. ipſis uictis. per h.
Hoſticus ca cum. hoſtilis inimicus. hoſtice hoſtiliter.
Hoſtilis inimicus ab hoſtis aduerſarius.
Hoſtis dicitur ab hoſtire id eſt æquare: quia iuſta & æqua reinit bellum. hinc & hoſtorium diciſ.
Hoſtimentum diciſ lapis: quo exæquanſ põdera
Hoſtire: æquare.
Hoſtita æquata. planata.
Hoſtorium rii lignum quo modius æquaſ.
Huc aduerbium ad locum ſignificat uerſus nos. inde deriuatur horſum.
Huic datiuus monoſyllabum uult eſſe.
Humanitus ab hominibus factum: humane uero ad ſimilitudinem hominum ſic ſimilia.
Humanus iocundus qui habet circa homines amorem: unde & humanitas qua ĩuicem nos tuemur
Humo as at: humo tegit. ſepelit: actiuum eſt.
Humeo es: neutrum.
Humatus: humo tectus. ſepultus.
Humens quod facit humidum: non quod fit: humidum uero quod extrinſecus habet aliquid.
Humecto as actiuum eſt & humeo es abſolutum unde humeſco.
Humectat: irrigat. uadat. hùmet: humidus eſt.
Humerus: ſcapula.
Humeruli: qui extremitatibus axis fiunt.
Humilis or limus humilitas. hic & hæc humilis & hoc humile.
Humilis: abiectus. ignotus. quaſi humo. accliuis dictus.
Humores principales ſunt quattuor: ſanguis: colẽ id eſt fel: melancolia quod eſt ṅigri ſanguinis cũ felle mixto. quartus flegma id eſt rigor.
Humus: terra inferior ab humore. hic humus humi: ueteres uero neutrum fecerunt.
Humus inde deriuatur homo & cætera.
Humor humidus hũidior ſimus. humiditas. humecto as & humeo es & humeſco humilis &c.
Hunccine iſtum uero an hunc.
Hus uel chus terra in finibus Idumeæ.
Hus terra gentilium interpretatur conſiliator.

Inter fauces liquido ſpiramine currit: uocalis eſt & conſouans. Conſonans eſt quotiẽſcunq; ante quã libet uocalium reperitur in eadem ſyllaba: ut iaceo ieiuniũ. diſiiceo. ioſeph. iuno. iuuo. Alibi uero ubiq; uocalis eſt. Quotiés uero inter duas uocales inueniſ: pro duabus conſonantibus habetur: ut maia: troia: quando quidam bis ſcribi eam debere exiſtimant: ut maiia. ſed hoc ratio non permittit q; tres uocales in una ſyllaba unq̃ ſcribantur.
Ia apud hebræos nomẽ domini tantũ ponitur qd' etiã nouiſſima ſyllaba ſonat de alleluia. Ia octauum nomẽ domini illoꝝ quæ apud hebræoſ habentur: quod in deo tantũ ponitur.
Iabin iterptaſ ſapiẽs ſẽſus ſiue prudẽtia itellectus
Iabus id eſt deux. xi. uno ſubtracto de libra.
Iaceo. iacui iacuit. proſtratus eſt: cubat. mortuus ẽ in plano eſt.
Iaceo cis cit ieci iactum: unde fit frequentatiuum.
Iacto as. iactus tus. iaculũ. Cõponitur abiicio. dere. con. diſ. ad. ob. iniicio. ſub. ſuiicio.
Iacio is. actiuũ eſt: iacior. inde iaceo es abſolutũ.
Iacit. mittit. ſpargit iactat.
Iacynthus pulcherrimus puer ab appolline dilectus: cuius cineribus flores ſunt nati eodem noie dicti.
Iacynthus hærba hñs florẽ purpureũ: dicta a puero eiuſdem nominis: qui in ſaltibus inter purpureos flores interfectus inuentus eſt.
Iacynthus eſt lapis cerulei coloris aliq̃ nebuloſus aliq̃ purus ut fluctus uideſ: & ẽ lucis purpureæ q̃ſ cum cælo moueaſ: friget in ore. ſculpitur adamante: ex noie diciſ floris: qui iacynthus dſ gemma eſt.
Iacynthus flos aromaticus. purpurei coloris.
Iacynthina gemmata a iacyntho cuius penultima corripitur.

Iacob interpretatur ſupplãtator:ſiue q̃ ĩ ortu plã tam fratris naſcentis tenuerit:ſiue q̃ eidẽ benedi ctionem patris ſubripuit.

Iacobus dictus domini frater:quia eſſet frater io ſeph:qui quaſi chriſti pater habebatur.

Iacobus interpretatur populus uetuſtus.

Iacobus zebei a patre dictus frater ioannis,hi ſunt filii tonitrui qui etiã bonarges,ex infirmitate & fidei magnitudine nominati ſunt.

Iacobus ab herode occiſus eſt.

Iacobus interpretatur ſupplantator:hic in hiſpa nia & locis occidentalibus prædicauit & ſub he rode gladio occiſus,ſepultus eſt in arca marmo rea.viii.kalendas Auguſti.

Iacobus alphei dicti ob diſtinctionẽ prioris a pr̃e dr̃ iſte eſt iacobus minor q̃ in euãgelio frater dn̄i nominatur:quia maria uox alphei ſoror fuit mã tris dn̄i quã cleophæ ioannes nominat. licet hãc quidam aliã cõtendant. Iacobus alphei primus epũs hieroſolymor̃ ab apoſtolis poſt aſcenſionẽ domini conſtitutus eſt:qui dum x̃pm prædica ret a iudæis de tẽplo præcipitatus lapidibus eſt obrutus:ibiq; iuxta templũ eſt humatus. Nata le & ordinatio kalendis Ianuarii creditur.

Iacobus frater dn̄i tantæ ſcitatis:tantæq; iuſtitiæ & perpetuæ uirginitatis fuit:ut ioſephus iudæ orum hiſtoricus pp huius necẽ ſubuerſam hie ruſalem referat.hic primus epͣs ex iudæis hiero ſolymæ credentis eccleſiæ:ad quem paulus cum tito & barnaba pergebat.

Iactare:frequenter iacere:ſpargere,gloriari. fati gare,extollere,cum ſuperbia aliq̃d dicere.

Iactantia:ſuperbia arogantia.

Iactitat:frequenter iactat.

Iactura damnũ:ſed tamen hoc differunt q̃ iactu ram ſcientes & ultro patimur:damnũ uero inſo lito & eſt improuiſo.

Iactura ꝓprie damnũ quod in mari fit dum peri clitantes oĩa iaciunt. unde & iactura dicit̃.

Iactuarius eſt qui iacturam frequenter patitur.

Iaculum a iacio miſſile tælũ:ut lancea uel ſagit ta.inde iaculo as at.

Iaculum:iactus uel gladius uel teſſera.

Iaculũ genus piſcatorii rætis a iactando dictum.

Iaculare:mittere:ſagittare.

Iaculus ſerpens uolans.exiliunt enĩ in arboribus & dũ animal uiderint iactant ſe ſuper eum:& pi munt:unde & dicuntur.

Iachus idem & bacchus.

Iader fluuius qui fluit a græcia in adriaticũ tri ſyllabum facit Lucanus.

Iaphet interpretat̃ latitudo.ex eo enim populus gentilium naſcit̃ & quia lata eſt ex gẽtibus mul titudo credentium.

Iais id eſt uniuerſalis.

Iair interpretatur illuminans.

Iam aduerbium temporis grauẽ hẽt accentum in uerſu ut oĩa fere monoſyllaba præpoſitiua:ꝑ ſe aũt acutũ niſi ecliticũ ei adiũgat̃. nã tũc acuit̃: iã aduerbium tpis poſt hæc modo tráſactũ eſt.

Iambus pes dictus a græco Ἰαμβίζειν quod eſt detrahere:huiuſmodi enĩ carmine omnes inue ctiones uel detractiones ſoliti ſunt dicere. Con ſtat uero hic pes ex duabus ſyllabis breui & lon ga ut parens.

Iambica metra a iambo pede dicta:quẽ recipiunt paribus & ĩparibus,locis. nã paribus locis tantũ ſuſpiciunt iambum & tribrachũ præter nouiſſi ma:& apud comicos anapæſtrũ.uitando tñ mul tarum breuium iuncturam:imparibus uero reci piunt & heroicos pedes id eſt non ſolum iãbum & tribrachum ſed etiam dactylum ſpondæũ & anapæſtum.Quod metrũ non ſolum ſenarium ſed etiã tetrametrũ inuenitur. Sic tetrametrũ recipit oĩbus locis iambũ ſpondæũ ĩparibus lo cis tm̃.ultima uero ſyllaba indifferenter eſt: ut ſenex fidelis,prima credendi uia eſt abraam A ſolis ortu cardine,Deus creator omnium.

Iambelegum idem pentametrum.

Iamdudum iamdiu.paulo ante.reſpõdẽtis eſt ad uerbium:q̃diu interrogantis.

Ianes interpretatur marinus:ſiue ubi eſt ſignum defecit.n.ſignum eius coram ſignis moyſe:unde magi dicunt hic eſt digitus dei.

Iamq;.etiam.adeo.etiam forte.

Iam:ex eo tempore.

Ianiculus mons in urbe roma trans thyberim,uel oppidum italiæ.

Ianitor:ianuæ cuſtos.

Ianitrices duorum inter ſe fratrum uxores uocan tur:quaſi eandem ianuam terẽtes.

Iantaculum græce agratiſſima. primus cibus de quo ieiunium ſoluitur.unde & dicitur: nam iã tare prãdere dicitur.

Ianto:guſto anteprandium.

Ianua a Iano quodã dicta:cui gentiles omnem in troitum uel exitum conſecrauerunt.Eſt autem primus ingreſſus domus uel uillæ.

Ianus a paganis deus dicit̃: quaſi mundi uel cæli uel menſium ianua. Duas facies iano faciunt:p pter orientem & occidentem. Cum uero faciũt quadrifontem: ad quattuor mundi partes:ſiue quartuor tempora uel elementa refertur.

Iannuarius menſis a Iano dictus uel q̃ limes & ia nua ſit anni.ipſe enĩ principium & finis eſt anni.

Iãuarium & februarium Numa pompillius addi dit:duodecim menſibus annum complens.

Ianuarius græce ſeddoneos,hebraice thebet.

Iapix iapigis,uentus ab occidente.

Iapigis itali filia fuit.

Iapix:uelox.

Iapis iapidis nomen fuit etoli:qui ad uenetiæ par tes uenit:a quo uenetia iapidia eſt dicta.

Iapides:ſpolia.

Iacynthus eſt ceruleus uirore mixtus:cuius deco ra facies mutatur ut temperies,uitam ſignat an gelicam diſcretione præditam.

Iair menſis ſecundus,id eſt aprilis.

Iarus animal quod perforat crocodrilum.

Idas uocatur apud hebræos menſis ſecundus.

Iaſpis gemmæ ſpecies uiridis fulua.
Iatheos byzantinorum lingua iulius menſis.
Iath hebraice manus dicitur.
Ibyx ibicis genus quadrupedis. ibyces dicti quaſi auices: eo q̃ inſtar auis ardua teneant & in ſublimi habitent ita ut uix humanis obtutibus cerni poſſint: qui ſi quãdo aduerſitatem aĩalium uel hoĩum præſenſerint: de culminibus ſaxoꝝ ſeſe præcipitãtes ſuis ſe cornibus illæſi ſuſcipiunt.
Ibidem: in eo loco.
Ibis ægyptiaca lingua ciconia.
Ibis auis ægyptia immunda eſt præ omnibus uolatilibus quoniam morticinis cadaueribus ſẽper ueſcitur iuxta littora maris uel fluminum.
Ibis auis nili ſemetipſam purgat roſtro aquam in anum infundens: hæc ouis ſerpentium ueſcitur
Ibiſcus hærba mollis uel genus frondis qui in arboribus naſcit: & hyeme aĩalibus cibus datur.
Ibiſcus genus uirgulti.
Ibrida dicitur natus ex ignobili pr̃e & nobili mr̃e
Ibridem uocant qui ex apris & porcis naſcitur.
Ibus antiqui dicebant pro his illis.
Icarus Dædali filius cretenſis ut fabulæ ferunt alta petens pennis calore ſolis ſolutis: mari in quo cecidit: nomen impoſuit icareum:
Icarea inſula de cycladibus una quæ icareo mari nomen dedit. hæc inter ſamum & myconium procurrentibus ſaxis inhabitabilis eſt & nullis finibus portuoſa. dicitur autem icarum naufragio ibi interemptum nomen impoſuiſſe loco.
Icinus marinum animal. a terreſtri icino nomen traxit: quem uulgus ericium uocat.
Icio icis & ico icis penultimam præſentis corripit. ici ictus.
Icit: ferit.
Ichthyophagi gens orientis dicti quod uenando in mari piſcibus tm̃ alantur. poſt indos mõtanas regiones tenent quos ſubactos Alexãder piſcibus ueſci prohibuit.
Icius græce piſcis.
Icon græce imago.
Icones: imagines.
Iconia: imago.
Icon ſaxum quod ſonum captãs etiã uerba loquẽtium imaginatur.
Iceneomõ ſerpens eſt græce dictus: q̃ odore ſuo & ſalubria ciboꝝ & uenenoſa prodat.
Icon eſt imago cũ figurã ex ſimili generẽ conamur exprimere.
Icon eſt pſonaꝝ inter ſe uel eorũ q̃ pſonis accidũt cõparatio: ut apud Virg. Nõ aliter q̃ ſi miſſis ruat hoſtibus omnis carthago.
Icoſædrum: aqua humiditas.
Icoſina: figura.
Ictericos græci noĩant a cuiuſdam aĩalis noĩe qd̃ fertur coloris fellei. hunc morbum latini arcatũ dicũt: Varro uero ait a coloꝝ auri appellari. idẽ eſt & regius.
Ictericus hydropicus.
Ictus ictus: percuſſio.
Ictus cta ctum ab icio icis.
Ictus ꝓprie ſũt flagelloꝝ ab agitando dicti.
Ictuſia græce elementa.
Idia ſylua uel mons in phygia iuxta troiam.
Idalius mons ueneri cõſecratus uel lucus in cypro
Idan græci uocant inflationem uentris.
Iccirco: propterea.
Idea exẽplar ſicut plato aſſeruit cõdiſcipulis. Nã tria principia conſtituerunt oĩum. i. deũ idæam .i. exẽplar, & materiã: quã græci uocant hyle.
Ideas dixerũt ipas exẽplares ſpecies quæ fuerũt in mente diuina cũ iſtas natiuas ſpẽs faceret. Nam illas idæas in mẽte diuina aut in archetypo mũdo ſemper eſſe dixerunt.
Idæa dicitur mater deorum quia in ĩdia primum ſit uenerata a romanis.
Idæa græce exemplar: proprietas conſuetudo. forma.
Idææ dicunt originales ſpecies rerum.
Idæas plato quaſdam eſſe dicebat id eſt ſpecies ĩcorporeas: ſubſtãtiaſq; conſtantes per ſe. ab aliis ſubſtantiæ ratione ſeparatas ut hoc ipſum homo uel animal quibus idæis participantes cæteræ res animalia uel homines fierẽt. at uero ariſtoteles nullas putat eſſe ſubſtantias extra ſed intellectũ ſimilitudinem plurimoꝝ inter ſe differentium ſubſtantiale genus putat eſſe uel ſpeciem uel hominis uel equi uel platonis uel ciceronis.
Idea ſpecies eſt cũ futura ante oculos reducimus
Idem componitur ex id & demum: eſt autem maſculinum & neutrum: ſed maſculinum producit penultimam. neutrum uero corripit & eſt relatiuum quod interpretatur apud græcos αὐτοσ̃ idem ipſe uel hoc ipſum.
Identidem idem ipſum uel iterũ uel ipſe ille iteraq; iterum crebro.
Identitas unitas. identidem neutrum geminatum eſt. i. idem & idem: cuius obliqui deficunt.
Iden ἴδιον græce ꝓprium. inde idoma proprietas.
Idæum id eſt phrygium ab ida.
Idia ἰδία græce propria.
Idida dictus: quod dilectus deo & amabilis: quo nomine dicitur Salomon.
Idylion: opus paucorũ uerſuũ: ſicut apud theocritum ſyracuſanum.
Idin ἰδεῖν græce uidere.
Idna græce tubera.
Idiopathia græce dicit̃ paſſio ex ſe in ſe reciproca ut petrus diligit ſe: uel intrinſecus ut ferueo caleo & cætera.
Idioma proprietas uel conſuetudo: nam ideon. i. proprium græce uel prouerbium.
Idiota ἰδιότηϛ imperitus græcum eſt inſcius ſtolidus.
Idiota: propria uel ruſtica lingua contentus.
Idiota: ruſticus, indoctus, ignarus ſine litteris.
Iditium interpretatur tranſiliens uel ſaliens eos. Quoſdam enim inhærentes humo & ima cogitantes tranſiliuit canendo, proprium eſt.

Idolatria græce idolorū cultura: ſiue ſeruitus. Nā latria latine ſeruitus dicitur: quæ quantum ad ueram religionē ꝑtinet: nō niſi uni & ſoli deo debet
Idolatra dicitur qui idola colit, commune eſt.
Idolum ex dolo nomen accepit: q̄ diabolus cultū diuini amoris uel honoris creaturæ inuexit.
Idolum eſt ſimulacrū quod humana effigie factū & conſecratum eſt iuxta uocabuli interpretationem. idos enim græce formam ſonat: ab eo eſt per diminutionem idolum deductum quod apud nos formulam facit. Omnis igitur forma uel formula idolum ſe dici expoſcit, alias dicunt qui ignorant græcum.
Idolotitum: idolo datum uel immolatum.
Idoneum: perpetuum, intemerabile, acceptum.
Idris aial qđ in nilo fluuio ſignifĩ, hoc ferē croco dilo dormienti p os aptū ifilire cuius inde uiſcera dilanians eo tandē mortuo uiuus exit.
Idros: diabolus, ſeruus.
Idrus fluuius tortuoſus iuxta hadriaticum mare.
Idume ciuitas. Idumæa regio in q̄ palmæ abūdant Virg. primus idumæas referā tibi mātua palmas.
Idumææ ciuitas fœnicum, ubi palmæ abundant.
Idumæa ciuitas palmifera interpretatur terrena.
Idumææ palmæ ab idumæorum regione: ubi plurimæ ſunt.
Idumæi ab eodem filio eſau exorti ſunt.
Idumæus interpretaſ ſanguineus uel terrenus.
Idus ab edendo plæriq; latinorum dici putāt: q̄ hi dies epularum apud ueteres eſſent.
Idus a diebus dictæ ut nonas a nundinis.
Idus græce latine cor uel medietas menſiū uel dr̄ diuiſio ruſtica lingua ab edendo.
Idus dr̄ diuiſio ſcilicet menſis. iduare enim diuidere dr̄: unde uidua dr̄ a uiro diuiſa: ibi enī ſeq̄ns mēſis noīari īcipit. hæ idus pluraliter ſp declināſ uſu iduū ſicut & oīa nomina pene feſtoꝝ dierū
Iebus ipſa eſt hieruſalē: ipſa & ſalem: a iebuſeis iebus poſtq̄ eam cœperunt dicta.
Iebuſeus filius chanaā: a quo iebuſei.
Ieconia præparatio dn̄i interpretatur.
Iecur ficatum.
Iecur iecoris nel iecocineris qđ uenire uideſ antō iecocinis quod nō eſt ī uſu & robur roboris & ebur eboris & femur femoris generis neutri: pro uoluo habent in obliquis.
Iephone interpretatur conuerſio.
Ieiunia: tenuia inteſtinoꝝ dicunt, uñ & ieiunium.
Ieiunus nanum: ſterilis infructuoſus.
Ieiunium parſimonia uictus: abſtinentiaq; ciborū dictum ex quadam parte uiſcerū tenui ſemper & uacua quæ uulgo ieiunium dicitur.
Ieiuniū & ſtatio dicit: differt tamen. Nam ieiuniū eſt cuiuſlibet diei abſtinentia non ſecundum legē ſed ſecundum propriam uoluntatem. Statio aūt eſt obſeruatio ſtatutorum dierum: his tertiū ieiunii genus quidam adiiciunt. quod xerophagum ξηροσ ſiccus φαγω comedo dicunt id eſt abſtinentiam ciborum humentium.
Ieiunioꝝ tempora quattuor ſunt ſecundum ſacras ſcripturas id eſt primum quadrageſimale ex ieiunio moyſi: & heliæ atq; chriſti. Secundum iuxta canones poſt pentecoſten alio die īchoatur: iuxta quod moyſes ait: initio menſis ordinarii facietis uobis hebdomadas ſeptem. Tertiū quod a iudæis agebaſ poſt tabernaculorum ſolennitatem: qđ eccleſia decimo die ſeptēbris menſis celebrat: ſicut in lege ſcriptum eſt. Decimo die menſis ſeptimi humiliabitis animas ueſtras in ieiunio. Quartum kalendarum nouembrium eſt: quod diuina auctoritate & Hieremiæ teſtimōio declaratur: dicente domino. Tolle uolumen libri uſq; ad illud Factum eſt in menſe nono, prædicauerunt ieiunium omni populo.
Iemini: dexter interpretatur.
Iepte: aperiens uel apertura īterpretatur. iudex in iſrael fuit.
Iepaticæ ſacerdotales litteræ apud ægyptios.
Ier & erana hebraice iunius menſis.
Ieremias īterpretatur excelſus domini: pro eo q̄ dictum eſt: conſtitui te ſuper gentes & regna.
Ierico ciuitas a iebuſeis condita traditur: inde & nomen traxiſſe dicit, hæc ſubuerſa eſt a romanis cū hieruſalem obſideretur.
Ierico interpretatur luna.
Iereconitinus murus mundi ambitus.
Ieroboam interpretatur diiudicans populum uel diiudicans ſuper nos. ieroboam iudicatio: ſine cā populi: uel ut quidā aiūt diuiſio interpretaſ. qa in regno eius diuiſus ſit populus iſrael a dauid.
Ieſſai interpretatur inſulæ holocauſtum uel ſacrificium.
Ieſus habraice, græce σωτηρ ſoter latine ſalutaris ſiue ſaluator interpretatur pro eo q̄ cunctis gentibus ſalutifer uenit.
Ieu interpretatur ipſe uel eſt.
Iphigenia ſoror horeſtis eſt.
Igitur collectio coniunctiua uel rōnalis ſicut ergo itaq; quin: aliſoqn, immo, utiq;, atqn. hæc. n. p relationē colligunt ſenſum ſupradictum.
Ignarus: inſcius, rudis.
Ignarium: unde ignis excitatur.
Ignauus: ignarus uiæ, ideſt rationis & uitæ, uel ſine naribus: olfeciſſe enim ueteres ſciſſe dicebant.
Ignauia: cum ignorantur artes corporis.
Igneus eſt qui ex igne conſtat naturaliter ut ſol.
Ignitum uero quod ex accidenti & temporaliter ut ferrum.
Igneus: ſpiritualis.
Igneſcunt ardeſcunt.
Ignearius: ignem continens.
Ignigena: ex igne genitus.
Ignis ſacer, ulcera peſſima: quæ & carbunculi.
Ignis eſt inuiolabile elementum aſſumens cuncta quæ rapit: q̄ græce φλοξ φλοσ flox uel phos dr̄ Nam ignis ipſa ē flāma. Quicquid autem ignem fouet focus eſt. Iuxta quoſdam ex igne creant cuncta: cum ſine calore nihil naſcatur, ſuper aerē purus ignis dicit cælum eſſe, iſte uero ignis: q̄uis na

tura ſurſum nitendo incedat: appetitum tamen ī cæleſte habens in ſuperiorem tranquillitatē non poteſt euadere: quia multo aere ſuperatur & ī eū conuerſus extinguitur.
Ignis calidus & ſiccus, calore aeri ſiccitate terræ ſociatur. Eſt autem acutus mobilis leuis.
Ignis dictus ꝙ nihil gigni poſſit ex eo.
Ignis ſignificat ſpiritum ſanctum ardentē uel charitatem uel tribulationem.
Ignitus: igneus, ignem habens.
Ignitus ardentior uel acutus.
Ignipotens uulcanus dictus: quod potentiam habeat ignis.
Ignobilis: non nobilis, obſcurus, contemptus.
Ignominioſus q dānaſ & de exilio reuocatur.
Ignominia poteſtate alicuius imponitur, ifamia autem multorum cōſentiente ſermone.
Ignominia a nomen nomini, addita a fit ignominia
Ignominium dictum ꝙ deſinat habere nomen is qui in aliquo crimine deprehenditur: quaſi ſine nomine.
Ignorare: neſcire.
Ignotus: infinitus.
Ignota pecunia infinita.
Ignotus obſcurus, nulli notus.
Ignobilis: incertus.
Ignoſco ſcis ſcit.
Ignouit: mitigauit, conceſſit, pepercit.
Ignoſcere: parcere: quaſi non noſcere.
Ii pro iui ſicut ierat pro iuerat ab eo is, cuius imperatiuum i eat facit.
Ilas fluuis græciæ.
Ileia ſyriace ſeptember menſis dicitur.
Ille pronomen poteſt & in loco aliquo longe poſito eſſe demonſtratiuum & relatiuū: tñ idem eē & cum ſignificantia aliqua pferri: ut ſic iuppiter, ille mouebat, ille græce dicitur ἔκεῖνος.
Illecebroſus: fallax, inſidioſus.
Illecebræ ſuaſiones, uoluptates, blanditiæ.
Illecebra etiam ſingulariter inuenitur.
Illectio, oblectatio.
Illectat: illicita perſuadet, illigat.
Illectus: ſeductus: inductus: omnia enim iſta fiunt ab illicio illicis illexi illectus illecto tas, illecebra illecebroſus, illectio.
Illepidum: inſuaue.
Illætabile: immortale.
Illætabilis ſemper triſtis.
Ilex genus arboris ab electo dicta, huius enim arboris fructum homines primum ad uictum ſibi elegerunt id eſt glandem.
Ilex ilicis, inde iligna glans.
Ilex incitator prouocator, ab ilicio cis, communis, uel omnis generis.
Ilia exilia laterum.
Ilium a græco ἴλιος ὀμαλή id ē uoluere quia ibi obuoluimus nos.
Ilia mater fuit romuli: quæ rhea uocitata eſt.
Ilian fœminini generis.
Iliaci: troiani.
Iliades troianæ matres.
Ilias: forſitan.
Ilichia lucina a loco.
Ilium troia græce ilion: inde hæc ilias iliadis & pluraliter hæ iliades.
Ilione priami filia.
Ilioſtrophon græce malua ſyluatica dicitur eadem & altea.
Illibata: incontaminata, intacta.
Illi ſimilis ad uultū referſ. illius ſimilis ad mores
Illicet, actum eſt, ſine dubio, continuo, ſcilicet.
Illico: continuo, confeſtim, ſubito, ſtatim, aduerbium temporis.
Illicere: attrahere, decipere, prouocare in fraudē, ſeducere.
Illicio cis illexi illectum.
Illigrinium proprium loci.
Illinc: inde, de loco ſignificat, ſicut illic in loco.
Illuc ad locum, illac per locum.
Illinguis: mutus.
Illiccine ex ille & hiccine componitur pro illicine.
Illimus ſine limo clarus.
Illino, nis, illiui illitum: unctum, perfuſū, actiuū ē
Illyria regio uicina italiæ iuxta hadriaticū mare.
Illyricus ſinus illyriæ portus.
Illido dis illiſi illiſum: impulſum, fractum.
Illyricum regio hadriatici maris.
Illyricum generaliter omnis græciæ eſt.
Ilium urbē ilus apollinis filius in phrygia cōdidit.
Ilus aſſaraci frater qui ilion condidit, unde nomē accepit.
Ilua ſyriorum lingua ſeptember menſis.
Illudetanum hebraice ſeptember menſis.
Illuſtris nomen noticiæ eſt, dictus ꝙ clareat multis ſplendore generis uel ſapiæ uel uirtutis.
Illuſtris clarus, perſpicuus, manifeſtus.
Illuſtrare nobilitate, clarificare, illuminare.
Illuuies ē ſqualor, immundicia: morbus ſordes.
Illuuies ſordium eſt, a diluendo ideſt lauando, in gluuies uero uentris.
Illutus: ſordidus.
Illuminat: lumen præſtat clarificat.
Imago: ūbra oſtenſio: figura ſimilitudo perſonæ.
Imago dei eſt imagiuncula ſimilitudo modica.
Imber pluuia, nunc aqua marina alias fluuialis.
Imber lenta & dēſa pluuia ὀμβρος græce dictus ꝙ terram inebriet, hic imber imbris, unde componitur ſeptember & cætera.
Imber ad nubes & ad pluuias ptinet.
Imberbis non bñ barbatus, imberbus antiquitus.
Imbecillis quaſi ſine baculo languidus, & fragilis.
Imbellis: infirmus non fortis: quaſi nō bello aptus
Imbrices tegulæ dicti quod capiant imbres hic imbrex cis.
Imbrumari dicuntur quibus faſtidium eſt ciborū broma, βρωμα, n. edacitas eſt.
Imbrutus, ſine intelligentia, imprudens.
Imbuere: inſtruere, intimare, incipere: iniciare.
Imbuit dicitur ab ara noua primo ſacrificio deſiccata.

Imbuli dicti uel quia ſub uolumine ſunt: uel quia ſub his ambulamus. ſunt enim platearum porticus hinc inde.
Imbumentum: documentum.
Imbutus: doctus.
Immagiſtratus: in honore poſitus.
Immanis: non bonus. Nam mane bonum eſt uel nō manu aſſuetus id eſt immanſuetus crudelis īgens informis.
Immane aſperum: nam manum bonum antiqui dicebant.
Inmane hiſpidum. horridum. ingens plus a menſura.
Immanior crudelior.
Immaturum: acerbum: inconſideratum: feſtinatū.
Imerinos græce dies atq; nox æquoctialis circulus.
Imerobaptiſtæ: hæretici inde dictiq; die ueſtimēta & corpora lauent.
Immemor qui oblitus eſt. ignarus uero qui inſcius
Immendat: deprauat.
Immenſus dicitur qui omnem modum metiendi tranſcendit.
Immenſus dicitur deus: quia concludit cūcta: ipſe a nullo concluditur.
Imminet: altior eſt. inſtat. deſup fundit.
Immittit: interponit. incitat. inflāmat.
Imitari: ſīmulare aut ſequi.
Imitor penultimā & antepenultimam corripit.
Immobile: ſtabile. ratum firmum.
Immobilis qui penitus moueri non poteſt: immotus uero qui nondum mouetur & tamen moueri poteſt.
Immune: improbum. culpandum uel munere libe randum.
Immodicus inanis. uentoſus. uanus.
Immodeſtus. impudens improbus. petulans.
Immolare ueteres dicebant: qn uictimas in mole altaris ponentes ignem ſacrificii ſubiiciebāt. Nūc autem immolatio panis & uini conuenit.
Immolator: ſacrificator mulierum ſtuprator.
Immo potius aduerbium eligendi.
Immo uero. hoc iam uero.
Immo coniunctio collectiua uel rationalis ſic: aut eſt ſanus aut æger: ſed non eſt ſanus. immo eſt æger.
Immortalis dicitur deus ſicut de eo ſcriptum eſt q̄ ſolus habet immortalitatem. quia in eius natura nulla eſt commutatio. Nam omnis mutabilis nō inconuenienter mortalis dicitur: ſecūdum quod anima dicitur mori: non quia mutetur in corpus uel in aliquam alteram ſubſtantiā ſed in ipſa ſua ſubſtantia: quicquid alio modo nunc eſt aut fuit: ſecundum id quod deſtitit eſſe quod erat: mortale utiq; deprænditur. ac per hoc ſolus deus īmortalis dicitur: quia ſolus incōmutabilis.
Immortalitas: incōmutabilitas.
Immundus eſt qui cum uxore ſua dormierit: uel mortuum tetigerit. non tn ideo peccator eſt.
Immunditia uocatur omnis incontinentia genitalium membrorum.
Immunis ſine munere.
Immunis: minime munificus uel qui non facit munia id eſt officia: quia uacuus dicitur.
Immunis: intactus. illibatus.
Imon græce ceruix.
Impacta: impulſa. ab impingo gis.
Impalaſti. impugnaſti.
Impandū nota eſſe aduerbium: ut donatus dicit
Impās. in manu regis ſeruus dimiſſus. exrraneus ē.
Impar: inæqualis. infimus. uel ſine pare. īparilitas.
Impariens: ubi nihil naſcitur.
Impaſſibilis dicit deus: quia perturbationibus nullis afficitur: quibus fragilitas humana ſuccūbit. uidelicet iracundia īuidia & reliquis. ſed cum ira ſci aut tale aliquid dr: noſtro uſu dicitur.
Impatibile: quod quis pati non poteſt.
Impatiens: ſine fræno.
Impedire: detinere. fruſtrari: quaſi in pede dare.
Impegi: deueni. ab impingo gis.
Impendens: imminens.
Impendium: impenſum. erogatio.
Impens: græce profugus.
Impenſum: erogatum largitum uel magnum.
Impenetrabile. inacceſſibile. non tranſibile.
Imperare: iubere.
Impatiuus modus dictus: quia ipſo iperamus aliis ut faciāt aliquid uel patiantur & cætera.
Imperatores apud ueteres dicebantur qui in numero præerant: poſtea uero ille tm apud quem ſumma rei militaris conſiſteret. ſed dum diu duces titulis imperatoris fungerentur: ſenatus cenſuit Iulii cæſaris hoc tm nomen eſſe: quod & ſequentes cæſares habuere: ut hoc nomine diſtingueretur a cæteris regibus.
Imperium: poteſtas. iuſſio. perpetuum regnum.
Impero as. unde imperator imperium. īperialis impioſus imperioſior & imperito frequentatiuum componitur ex in & paro.
Imperitat: frequenter imperat.
Impellicatus: concubinatus. a pellice.
Imperſonalia quæ ex ſe naſcuntur deficiunt futuro infinito: ut pudet.
Imperſonale uerbum dictum quia perſona ſola deficiat: quæ ſi addatur: perfecti uicefungitur: ut legitur a me pro ego lego.
Imperſonalia nerba cum per ſe infinita ſint: perſonarum & numerorum adiectione pronominum finiunt & loco perfectorum per oēs modos accipiūtur: ut currit a me. p ego curro. frequēter tn ſine pnomine. pferunt & ipſū actū ſignificāt: ut curritur ad uocē id ē curſus fit: ſed habētia paſſiuā uocem abltō uel datiuo more paſſiuorum iūgunt & ī trāſitiue ītelliguntur: ut currit a me uel mihi. Actiuam uero hntia ſi ſint a pfectis uerbis eorum cōſtructionē ſeruāt: ut iuuat me qa iuuo te. placet mihi qa placeo tibi: cætera uero datiuo copulant: & ītranſitiua ſunt. ut licet uacat libet mihi. Quæ uero nō habent primas uel ſecundas pſonas: q̄ pauca ſūt uel datiuo iunguntur ut modo dictū eſt. uel accuſatiuo: ut oportet illū ſcire ſicut decet illum

Nam deceo illum dicimus. Debet quoq; impersonale accipitur cum fieri iunctum & tunc maxime subiunctiuum sequitur. Debet fieri a me ut aucto res legantur: licet tamen per ecclypsim datiui ea dicere ut placet me libet uacat uel etiam ipsius ac cusatiui: ut placet dicere: uacat audiſ miseret pudet exceptis his quæ accusatiuum & genitiuum simul assumūt: pœnitet pudet piget miseret me illius. Duo uero cum genitiuis aliorum applicantur: quinq; tamen pronominum ablatiuis construuntur: interest refert martini: mea tua sua nostra uestra.

Impartit: donat, tribuit, largitur & partes dat.

Imptio & impartior dicitur, e partior componitur impartio tis tiui.

Impetrare: obtinere, accípere, mereri.

Impes is id est impetus, ab impeto.

Imperigo: ficca scabies, prominens cum asperitate rotunditate formæ, & membrorum decorē fœdat.

Impetus: animi feruor, incursus: impressio.

Impetere: incurrere, insilire.

Impiger: uelox, alacer, expeditus, industrius agilis

Impiasti conuicio, pro cædisti uel castigasti: impugnasti.

Impingo is it: ostendit: incurrit, cadit, expellit, impellit.

Impingo gis impactum.

Impinguo uas: pinguē facio, significat lætificare.

Impius pro infideli ponitur: dictus ꝙ sit a pietate religionis alienus.

Impius quisquis a firmitate fidei recedit: peccator uero qui praua actione fœdatur. Est igitur omnis impius peccator, non omnis peccator impius. ide pietas.

Impius in parentes: Tul.

Impius in deum: peccator in se: pestilens in proximum.

Implacata, intuta insidiosa iquieta. suspecta īfida

Implastrum dictum eo ꝙ inducatur.

Implere: saturare.

Implexa: innexa.

Implicare, illigare, irrætire, impedicare.

Implico as cui implicitus.

Implicisscere: implicare.

Implorat: cum flætu inuocat: uel rogat, inquirit.

Impluuium solarium irruens pluuia tectum unde ruit pluuia.

Impolio is impoliui protraxi.

Impolitus, imperitus asper incompositus incondi/tus; detentus.

Imponere est rem aliquam corporalem uel incorporalem alteri rei supponere. & per fraudem facere dicitur uel simulationem decipere unde impostor uocatur: cum aurum & argentum uilliori metallo adulteratur.

Impopularis, inusitata.

Impopulabile uero illæsum.

Importitor quidam deus a paganis agricolis habitus est.

Importunus: inquietus: qui non habet portum id est quietem sine opportuno.

Importunium dicimus id quo nullum refugium nauium quasi nullus portus.

Impostura fraus: quasi superimpositura.

Impostor: stropharius, strophosus.

Impos: non potens pusillanimis.

Impotens, sine potentia; interdum præpotens.

Imprecari: maledicere, deprecari, expugnare.

Imprecatur: optat, intente rogat maledicit.

Impræceps in depressum in profundum in præcipitium.

Improbare: obiicere criminari, uituperare.

Improbus: importunus, impudens, inimicus.

Improbus dictus: ꝙ etiam instet prohibenti.

Improuisus non anteuisus: sed subito, improuidus uero non sibi prouidens.

Imprudens: incautus, segnis, secors non prudens.

Imprudenter inconsiderate, insolenter importune

Impubes bis: puer imberbis: ephebus, commune.

Impudēs dictus ꝙ ab eo pudicitia & pudor procul abest, conuicios us inuerecundus irreuerens.

Impudicus a podice uocatus: pudorem enim & fetorem dicit: qui turpitudinem refert.

Impudicus qui turpitudinem flagitio infert, impurus uero qui patitur.

Impudicus: spurcus, corruptor adulter, libidinosus obscœnus.

Impulator concitator.

Impulit: coegit, percussit, impegit.

Impello is impuli impulsum actū impultum pro impulsum.

Impurus: coinquinatus, pollutus turpis, fœdus qui patitur turpitudinem.

Impune: sine pœna, sine uindicta, aduerbium.

Impunitus qui pœnam euasit, impunitor ide comparatiuum, persius.

Impunitas, uenia.

Impuratus: impurus semper.

Imus ma mum: nouissimus, infimus, extremus minimus.

Imus uero uerbum plurale ab eo is, uadimus.

In præpositio quando εις uel κατα id est ad locum uel contra significat accusatiuo iungitur: ut in urbem uado, in adulterium ducor, inuenitur etiam pro ad cum hoc casu: cum dicitur impulit in latus ꝓ ad latus: quādo uero ꝓ ἐν en græca præpositione ablatiuo seruit: ut in italia sum: in tempore est, in loco est, in illo est, & est localis temporalis personalis, in compositione modo est priuatiua: ut indoctus infirmo: modo intentiua ut in primo. Quidam dicūt pro ꝓp ut in hoc ueni: & pro cum: ut in baculo meo transiui: pro per: ut in urbem curro. In contra retinet, nec non ad priuat & auget: In præpositio modo significat ualde: ut increpuit modo non ut inualidus: modo iter: ut benedicta in mulieribus: modo aduersus ut tres in duo diuiduntur: modo pro spatio temporali: & significat usq;: ut a mane in noctem.

Ina εἰνα geæce ut.

Innare.natare,transmeare,inde innabilis non habilis ad natandum.
Inacceſſus ſus:quo non acceditur.
Inacceſſus a um participiũ,ſine origine uerbi.Nam accedor non dicitur.
Inachus achaiæ amnis a theſſalia exit argolicos irrigans campos: quẽ inachus rex a ſe nominauit.
Inhalare:redolere.flagrare.
Inanis uanus:uim nullam habẽs.ſine cauſa componitur ex in & anus,inde fit inanio inanis & ianitas componitur exinanio.
Inarime inſula regionis eiuſdẽ:quã alueriã uocant
Innatum:intus natum: quod non leuiter ſeparat.
Inaures ab aurium foraminibus dictæ: quibus pretioſa lapidum grana dependent.
Inauſpicatus qui non eſt initiatus.
Inauſpicato:ſine requiſitiõe.ex improuiſo.
Incalere:ualde feruere.
Incana:ualde cana.iuuenalis.
Incanigenia:primigenia.
Incantare uerbis magicis conſtringere.
Incantator:qui artem incantandi uerbis peragit.
Incapitatum:ſine capite.
Incautus:improuidus.
Incaſtraturæ:tabularum compaginationes.
Incaſſũ:irritũ fruſta.infructoſũ ſine cauſa
Incelebris:deſertus.
Incendere:exurere.excitare.
Incenſus:in gyro.
Incenſũ dictũ qa igne conſumit dum offertur.
Incentiua:deſideria carnis,ſtimuli luxuriæ.ab incitando dicta.
Incentiuum:irritamentum.aculeus carnis.cupiditas uitiorum.
Incentor:ſuaſor.ſtimulator.ab eo q; incendat.
Incentiua.incitamenta.inflãmationes.
Incertus.dubius.obſcurus.
Inceſſere:inquietare.redarguere.accuſare:
Inceſſo is ſit inuaſit ingruit.
Incedo is inceſſi.
Inceſtare:coinquinare.polluere.
Inceſtus.tus in uirgines:in uiduas ſacratas uel propinquas ſanguine conſtitutum eſt.dictum eſt aũt quaſi incaſtum uel απὸτου κε͂ϛαυ.nã pellicia ueneris quæ legitimas nuptias ligat.ſi quis igitur legitimi matrimonii iura,uiolauerit:inceſtus dicitur.
Inceſtus a um qui facit inceſtum: inceſtus tus uero uitium.
Inciere:parere initi.a ciẽdo & iuocando proximos
Incipare:inuoluere.
Incipit:inchoat.initium ſumit: componiturex ĩ & capit.quaſi incapit:id eſt initiũ capit.nõ a cœpit
Incincta ſine cinctu:quia præcĩgi fortiter uterus nõ permittitur.
Incircunſcriptus termino carens:qui circunclaudi nequit.
Incitare:cõmouere.puocare.cõponit ex in & cito
Incitamentum:inflãmatio.prouocamentum.
Inciti dicuntur egentes homines: quibus ſpes ultra progrediendi id eſt proficiſcẽdi nulla reſtat: unde calculi qui in luſu tabulæ moueri non poſſũt: inciti dicuntur.
Incinibiles:nocibiles.uel diſcordes.
Inclamitare conuitium agere: interdum corripere
Inclytus:clarus.glorioſus.inuictus illuſtris.
Inclytus græcũ eſt.Nã clyton græce glorioſum.
Includere:interius claudere.
Incluſibilis ad locum,inclaudibilis ad pedẽ refert
Incluſores:qui gemmas auro includunt.
Inclæmens:inexorabilis.immiſericors.crudelis.
Inclæmentia:fæuitia.inexorabilitas.feritas aſperitas.
Inclæmentia cæli:intemperies cæli.
Inchoare:incipere.quaſi contra chaos facere.
Inchoo deriuatur a græco noſce quod eſt chaos id ẽ primordialis confuſio quattuor elementorum.
Inchoatiua a uerbis ſecundæ declinationis: magis poſtulant ex regula e penultimam habere ut horreo horreſco. Nam quidam etiam conticiſco dicunt.Fiunt & ab aliis coniugatiõibus ſed raro: ut amaſco.hiſco labaſco.ſciſco.
Inchoatiua & meditatiua præteritis deficiunt & quæ a præteritis fiũt & ſupinis:& q̃ a ſupinis deriuantur participiis & futuro infinito ut tepeſco e ſurio.inde dicta ichoatiua:quia initium actionis: uel paſſionis ſignificant & cætera. Et deriuantur plærũq; a neutris abſolutam uel intrinſecus natã ſignificantibus paſſionem:quorum plæraq; ſecũ dæ coniugationis ſunt:ut rubeo es rubeſco.plæraque dicimus ideo:quia ueniunt etiam ex aliis uerbis ſed raro:ut cupio cupiſco.ſcio ſciſco. dormio dormiſco.ſentio ſentiſco. labo labaſco. integro: integraſco:quod in paſſiua ſignificatione ponit cum primitiuum eius ſit actiuum. amo amaſco. miſereo miſereſco.uiuo uiuiſco unde reuiuiſco. ueſperaſco quaſi a ueſpero as. Omnia fiunt a ſecunda perſõa primitiui addita co:excepto hio as quod hiſco facit non hiaſco.
Incola:aduena.
Inquilinus ſignum perditæ patriæ.
Inquilinus dicit q̃diu peregrinatur.icola uero dũ inuenerit ſedem.
Incolæ ab incolendo dicti:quia iam ſunt habitatores & permanentes ſed tamen aduenticii.
Incolatus tus:peregrinationis habitatio.
Incolumis.a columna dictus,quaſi erectus. fortis. ſtabilis.unde incolumitas.
Incolumitas ẽ tuta atq; itegra ſalutis conſeruatio.
Incomitata:ſine comite.
Incõmodum:damnum.diſpendium.
Incompos:impotens.
Incomptus:incultus.incompoſitus.horridus.
Incommutabilis deus dicitur:quia ſemper idem pmanet.
Inconceſſus:uetitus. non conceſſus.
Inconditus:incompoſitus.inordinatus.impolitus: rudis.
Incongruum:inconueniens.
Incomprehenſibilis:qui non poteſt comprehendi

Inconsequenter:incongrue.irrationabiliter.
Inconstans qui non est stabilis: sed quod placet ei rursus displicet.
Inconsultus dictus ab eo q̄ non accipiat consilium:
Incontentione:mox de repente.
Incorporeus uel icorporalis ideo dicit deus:ut spiritus credatur uel intelligatur esse non corpus.
Incorporalia nomina dicta quia carent corpore:uñ nec uideri nec tangi possunt.ut pietas.
Incontinens:luxuriosus,uanus gulosus.
Increbruit:incrementum sumpsit.
Increbrescit:frequentat.innotescit.
Increbreo es increbrui, unde increbresco.
Incrementum:nutrimentum.augmentum.ab increscо.
Increpare:obiurgare.
Increpitans:inclamans.clara uoce appellans insultans.
Increpo pis increpui increpitus.reprehensus inclamatus.
Incubi ab icubando passim cū animalibus dicti: q̄ græce panitæ dicūtur. improbi sæpe existunt mulieribus & earum peragūt concubitum: quos dæmonas gallidusios uocant: quem autem incubonē uulgo uocant:hunc romani faunum ficarium dicunt.
Incubi qui in esaia pilosi a græcis uero panas uocā tur.horum forma ab humana effigie incipit sed ī bestiali terminatur: unde pagani dixerunt eum barbatum:rubicunda facie:caprinis pedibus:quē uolunt esse rerum & totius naturæ deū.unde pan quasi omnia appellatur.
Incudes dicuntur quibus fabri ferrum domant.
Incus dictus q̄ ibi aliquid cudamus idest feriendo producamus:cudere enim cædere & ferire est.ueteres enim non incudem.sed intudem dicebant: q̄ in eo mettallum tundatur id est tendatur: ūde & rudes id est malleus dicit a tundendo.
Incus incudis cu producitur ubiq;.Nam cudo unde deriuatur pducitur.fœmininum est.
Inculcare.insultare.iactare.infundere.iterare.
Inculcare quasi ualde calcare.
Incumbere:urgere.instare.
Incunabula:infantis primordia.
Incunctanter:indubitanter.
Incuriosus:sine cura & sollicitudine.
Incuria negligentia ab eo q̄ curæ non sit.
Incursor aris incursatur in aliquem incurrit.
Incusamus potiores:pares accusamus:cusamus uerbis.accusamus crimine uel facto.
Incutere:ingerere.imittere.iniicere.instruere.cōmouere: ualde quatere.
Incutio tis incussi componit ex in & quatio quatis.
Indagare inuestigare.inquirere.
Indago indaginis.inquisitio.inuestigatio.ferarum agitatio.ordo.
Inde de loco significat.uel exinde.
Indecenter.incomposite.
Indeclinatus.studiosior uigilans laboriosus.
Indecorum:inhonestum.
Indecor & dedecor indecoris penultima corripitur:quia a decus decoris deriuatur.quanuis simplex decor is apud antiquos inueniatur correpta penultima pro decorus rarum.
Indefesse.indeficienter.
Indefessus:infatigabilis indeficiens.
Indemnis q̄ sine damno uiuat:dicit innocuus.
Indens inferens uel demonstrans.
Indepiscisci est aliquid incipere & perficere.
Indepsit.inuasit.
Indeptus:adeptus.
Index cis ab indicando dictus.commune est.
India dicta ab indo flumine quo ex parte occidentali clauditur. hæc a meridiano mari usq; ad ortum solis porrecta & a septentrione usq; ad montem caucasum peruenit hīs gentes multas & oppida insulamq; taprobanem elephantis refertam. crysan & argyren auro & argento fœcundas.tylen quoq; arborum fructibus nunquam carentem: in anno bis metit fruges. his hyemem & æstatem patitur.gignit autem homines tincti coloris.cynamomum & piper & calamum aromaticum mittit & ebur.Ibi ut diuus hieronymus scribit sunt montes aurei:quos adire propter dracones & gryphes & immensorum monstra hominum impossibile est.
India ab occidente habet flumen indum: quod rubro mari excipitur a septentrione montem caucasum.reliqua uero eoo & idico oceano terminātur.hæc habet gentes. xliiii. absq; insula taprobane decem ciuitates habente & absq; reliquis insulis habitabilibus plurimis.
Indicus ca cum de india:indi uero a iectan filio heber orti putantur.
Indicare:demonstrare.promere.
Indicatiuus modus ē:quo idicamus uel difinimus quid agatur:qui ideo primus ponit quia pfectus est tam personis q̄ temporibus & cætera.
Indicatiuus modus dictus quia significationem habet indicantis:ut lego legere me indico.
Indicere:fieri iubere;præcipere.
Indicium documentum ab indicando dictū signū argumentum.
Indicio dicta quasi ualde dicio. Octauianus enim augustus:post q̄ omnem subiugauit orbem in tres partes diuidens præcepit ut omnis homo censum daret a septem ānis usque ad senem.hæc indicio prima facta est in esaia ex qnque annis & ut omne tributum ducebatur romam. tunc urbs illustrabatur lampadibus: qui annus lustrum dicebatur Sexto anno exigebatur census de africa per qnique annos & tunc item ānus ille quo tributum rome reddebatur lustrum noiabatur. Vndecimo anno ibat edictio per europam:& expletis quinq; annis quintodecimo anno effundebatur census in arcam capitolii:& tunc dicebat una indicio. Cōpletis enim.xv.alia indicio incipit:de qua Macrobius dicit indicio dcā est reipublicæ exactio idest census totius orbis in urbe roma completis: & tūc completis.xv.annis sex diebus illustrabatur.

Indicio quindecim annoꝝ eſt. per qnquēniū redde bant aureū denariū: per quinquennium argenteū per quinquennium æreū: unuſquiſq; pro ſe & pro tota familia ſua: & habebat denarius ille decem nummos in ſe: unde & dicitur.

Indiciones romani inuenerūt: quæ per ſingulos annos uſq; quindecim uenientes rurſus ad primi anni principium reuoluuntur.

Indicum in indicis inuenitur calamis ſpuma adhærente limo: eſt autem colore cyanei mixtura purpuræ ceruleiq; mirabilem reddens. Eſt & alterū genus.

Indo indis indit impoſuit imiſit inſeruit.

Indico is it. indixi indictus: quod eſt præcipere iubere: quaſi ual de iubere.

Indo uero indis indidi inditus. quod eſt imponere quaſi in aliquem dare id eſt alicui.

Indico uero as quod ē aperire quaſi interius dicare ideſt oſtendere.

Indifferens: ſine dilatione. ſine differentia.

Indigena dictus quod inde ſit genitus.

Indigens: pauper egens.

Indiges pauper ab i digeo.

Indiges dicitur ille deus: qui ex hominibus ad conſecrationem uenit. ut æneas ita dictus quia cum homo fuerit indiguerit: quidam dicunt a contrario: q; nullis indiguerit priſ. hic indiges indigetis ab egeo.

Indigetes proprie ſunt dii ex hominibus facti q̄ſi in deos agentes. abuſiue omnes quaſi non indigentes.

Indigeſtus: incompoſtus. inordinatus. non cōfectus cibus.

Indigeſtio quando cibus non digeritur id eſt non conficitur.

Indigere. aliquādo egere.

Indignari: ſtomachari.

Indignatus erectus erigens ſe.

Iudignor illam rem & illa re dicimus.

Indiguus a um: indigens: pauper egenus.

Indiſcreta. non ſeparata. indiſtincta.

Indiſertus: ineloquens. infans.

Inditus: impoſitus: immiſſus.

Indiuiduum: quod ſolui non poteſt.

Indiuiduum dicitur: quod ex proprietatibus conſiſtit quarum collectio non eadem eſt in alio ut plato hic. & hoc album. ſophronici filius ſi ei ſit ſolus. Boetius de trinitate.

Indiuidua nonmodo ſubſiſtunt ſicut genera & ſpecies: uerū etiā ſubſtāt: Nā neq; ipa indigēt accidētibus: ut ſunt: iformata enim ſunt iam propriis & ſpecificis differētiis. & accidētibus: ut eē poſſint ſubminiſtrāt dū ſcilicet ſubiecta ſunt: q̄ genera & ſpecies nō habent: quia eis accidētia nō cōtingunt

Indocilis: qui nihil diſcere poteſt. indoctus uero qui nondū didicit & tñ diſcere poteſt.

Indoles proprie eſt quædā imago futuræ uirtutis.

Indoles: origo nobilitas. generis. incrementū ſoboles uirtus uel bona ſpes.

Indoles indolis iuuentuis incrementum: ætas iuuenilis quæ dolos neſcit ſine dolo.

Indole: ingenioſe aut bona ſpe.

Indolentia: ingenioſitas.

Indomitus: inuincibilis. effrænatus. impudens.

Indubitatim: non dubie.

Inductio eſt quæ rebus non dubiis captat aſſēſionē eius rei quæ inſtituta eſt. huius tria ſunt membra primum præpoſitio: quæ ſimilitudinis oſtendendæ rei neceſſario unius inducit aut plurimarum ſecunda illatio quæ & aſſumptio dicitur quæ cuius cauſa ſimilitudines habitæ ſunt introducit: Tertia concluſio quæ aut cōſenſionis illationem confirmat. aut quid ex ea cōficiatur declarat.

Inductio eſt oſo per quā fit a particularibus aduniuerſalia progreſſio hoc modo. ſi in regendis nauibus non ſorte ſed arte gubernator eligitur: ſic quoq; in regendis equis auriga: non diſſimiliter in re publica princeps & ſimilia: tunc & in omni quoque re grauiter adminiſtranda non ſorte ſed arte eligi debet rector. ſæpe quoq; multorum collecta particularitas aliud quiddā pticulare demōſtrat ſic ſi neq; nauibus neq; curribus neq; agris ſorte ponuntur nec rebus quidem publicis rectores ſorte ducendi ſunt. Differt igitur a ſyllogiſmo qui ab uniuerſalibus ad perticalaria decurrit. eſt q; in eo ſi ueris præpoſitionibus contexitur firma & immutabilis ueritas. At inductio habet quidem interdum maximam probabilitatem. ſed interdū ueritate deficit: ut in hac. Qui ſcit canere cantor eſt: & qui luctari luctator: & qui ſcribere ſcriptor quibus & ſimilis ſimul collectis inferri pōt. Qui ſcit igitur malum: malus eſt: quod non procedit. huic inductioni exemplum ſupponitur ſicut ſyllogiſmo entymema.

Induco cis induxi inductus: intromiſſus. ad aliqd impulſus.

Induo uero induis indui indutus id eſt ueſtitus cooperius.

Induo actiuum induor artus dicimus. & paſſiuū eſt

Indulgere: dare opā. præſtare uel ignoſcere. pcere.

Indulgere. inde algere. id eſt parcere uel dulceſcer

Indulgeo indulges indulſi indultū: condonatum.

Indumentū dictum q; intus ad corpus induatur.

Indumina: indumenta.

Induperator pro imperator interpoſita du.

Induuiæ: ſpolia. ueſtitus.

Indupedit: impedit.

Induſtria doctrina. ſtudium. uigilantia ab indulgere id eſt operam dare ſtudio.

Induſtria aſſiduitas. cura. labor. ptinacia. inſtantia.

Induſtrius: ſtudioſus. laborioſus. efficax. faber. agilis.

Induſtriare: docere.

Induſtria frequens exercitium circa honeſtam rē.

Induſior. i. induor ueſtibus uel ornor.

Indus fluuius orientis qui rubro mari excipit. unde india dicitur.

Induſiarius id eſt ueſtiarius.

Induciæ ſunt fœderis ptes: dictæ quaſi in dies otia dilationes.

Inedia:fames uel ieiunium.tenuitas:faſtidium ſtu por dentium.
Inedia dicta q; ſit ſine eſu.
Ineffabilis dicitur deus:non quia non poſſit dici quod eſt fari:ſed quia finiri ſenſu & itellectu humano nullatenus poſſit:&quia de eo nihil digne dici poteſt:ineffabilis eſt.
Inefficax:ignauus.iners.piger.
Inegargatongi.i.ſecundum qualitatem:
Innectere:ligare.inuoluere.fingere.opponere.
Inhibeo es inhibui inhibitus:prohibitus.
Inhibere:uetare.
Ineluctabile:quod uinci non poteſt.
Inexplicabile tempus:quod uitari uel finiri non poteſt.
Inenodabile.quod ſolui non poteſt.
Ineptia:ſtultitia.res uana.non apta.
Ineptus:apto contrarius eſt.quaſi non aptus. id eſt ſtultus.
Inhærere:permanere.perſeuerare.fixus ſtare.
Inergia effectus.
Inermis arrogans.
Inergumina:dæmonica.dæmonia.
Inerguminus:uexaticus qui a dæmonio arguitur.
Ineritus nomen inſulæ.
Inermis uel inermus:ſine armis.ual uiribus.
Inertia:hebetudo:ſine animi artibus.
Iners ſine arte:& ob hoc quidem nullius operis:ſegnis uero quaſi ſine igne id eſt frigidus per quod inutilem accipimus.
Inerticulus:remiſſus.peſſimus.
Inertioſus:piger.ſegnis.tardus.
Inerticula uua nigra quã græci ΑΦΑΥΗΝΙΑΝ uocant boni uini & lenis:unde quaſi iners dicitur quaſi guſtui non ſit habilis.
Ineruum:incathænatum.
Ineſco ineſcas caui.illicio.
Ineo is iniui initumactiuum.
Inire:intrare.
Inexorabilis qui nullis precibus flectitur.
Inexorabilis:inflexibilis.implacabilis.immiſericors.
Inexpectatum:non prouiſum.
Inexpertum:non probatum.ab experior.
Inexpiabile:dictum quod non purgetur.
Inexplebilis:inſatiabilis.
Inexplorato inexperto.
Inextricabilis:inſolubilis.
Infamia dicta quaſi non bona fama.hic & hæc infamis ſine nomine.
Infamo as.
Infandum:nec dicendum.ſceleſte.uel nimium.
Infans homo primæ ætatis:dictus q; adhuc fari neſciat.nondum enim bene ordinatis dentibus non exprimit ſermonẽ.hic & hæc ifãs græce ΝΗΠΙΟΝ nepion dicunt priſ.
Infantia prima ætas quæ porrigitur in ſeptem annos.
Infatuus.non fatuus.
Infauſtum:infelix.execrabile.
Infœcunda:ſterilis.
Infecta:non facta:uncta.colorata.infuſa.
Infelicare:infelicem facere.affligere.
Infelix:ſine felicitate.miſer.
Infelicitas:miſeria.
Infenſus:iratus & offenſus.
Infeſtus:moleſtus.
Infercit:replet.cumulat.
Inferre:importare.contraferre.inire.
Inferre:ſacrificium mortuorũ ſæpulturæ.debitæ
Inferiæ dictæ q; inferis fiant:nam pro mortuis fiunt.
Infermentaria id eſt tacita.diſſimulata.
Infernum nonnulli i quadam terrarum parte:alii uero ſuper terram exiſtimant:ſed tamen hoc animum pulſat:quia ſi infernũ iccirco dicimus:qa inferius iacet quod terra ad cælum eſt hic infernus ad terram eſſe debet:unde fortaſſe per pſalmiſtam dicitur:liberaſti animam meam ex inferno inferiori.ut inferus ſuperior terra.infernus uero inferior ſub terra eſſe uideat'.Et quia in apocalypſi legitur:neq; ſub terra eſſe inuentum qui dignus aperiret librum:quid obſtet non uideo:ut ſub terra infernus eſſe credatur.
Infernus cæcitas animi uel præiudicium.
Infernus eſt pars ſuperior inferi in quo quieuerũt animæ iuſtorum ante aduentum chriſti.pars uero inferior inferus in quo impiorum animæ quæ plurimũ peccauerũt traduntˊ.de quo propheta:liberaſti animam meam & inferno inferiori.
Inferus appellatur eo q; infra ſit.ſicut autẽ cor animalis in medio eſt:ita infernus in medio terræ eẽ perhibetur:unde in euangelio legitur.filius hois in corde terræ.Alias inferi a philoſophis dicuntur q; animæ inibi feruntur.
Inferus ſinus maris magni:qui italiam attingit:quẽ græci ionium.itali inferum uocant.
Infertio tis inferſi infertum repletum.
Infertum quod altari offertur atq; libatur uinum
Infeſtus:innocens.inquietus.
Infeſtari:obiurgare.altercari.inſectari.
Inferciale:illachrymabile.
Inficiatur:abnegat.
Inficere uero colorare.tingere.corrumpere.
Inficiari:crimen inferre.aut negare.mentiri.
Inficiæ:negationes mendacia.
Infigere:firmum ponere.
Inficiabilis:negabilis.infandus.
Inficiator:negator qui non fatetur.ſed contra ueritatem mendacio nititur mendax.
Inficatio:negatio debitæ rei cum a creditore depoſcitur eadem & abiuratio.
Infitetur:negat.non fatetur.
Infit:cæteris deficit.antiqui tamen infio dicebant incipit fari.
Infidelis qui caret firmitate:infidus uero qui fide
Infindere:ſecare.
Infinitiuus modus dicitur quia perſonas & numeros non definit.nec affectus animi certos habet:& eget uno ex aliis quattuor modis.

Infinitis uerborum utimur loco nominum ſcilicet pronominatiuo & accuſatiuo: ut bonum eſt monſtrari digito.
Infinitum eſt interrogatiuo contrarium, ut qui q̄lis, quantus, quot, quotus: cum in lectione graui accentu pronunciantur.
Infinita uerba dicuntur a defectione numerorū & perſonarum.
Infirmus dictus quaſi ſine forma id eſt colore, uel non firmus.
Inflare: flatu implere.
Inflatus: tumidus, uentoſus, uanus, ſuperbus.
Inflectabilis: ſemper triſtis.
Infligere: imprimere.
Infligo gis inflexi inflictū: impactū: impreſſum.
Influctuat: æſtuat, fatigatur.
Informatio: inſtructio, doctrina, compoſitio.
Informare: inſtruere, componere, docere.
Informis & hoc informe dictum q̄ non habeat formam: ſed quod ultra formam magnitudinē habeat.
Informe: turpe: uel imenſæ formæ, inde iformitas
Infortunium: infelicitas, fortuna aduerſa, miſeria
Infra, ab in ſignificat χατὰ aduerbium & præpoſitio eſt. Ex hoc inferus uel infer & infernus ifra inferior infimus.
Infrænis indomitus: id eſt qui frænis non regitur.
Infrequens: abſens. Nam milites cum uocati non affuiſſent: infrequentes uocabantur.
Infrequentia: caritas.
Infringere: tranſgredi, imminuere.
Infronitus: inſipiens, nam φρονήσιν ſapientia dicitur.
Infronitus: ſine fræno, indigeſtus.
Infronite, effrænate.
Infucatus: ſincerus, purus, ſine fuco.
Infula uitta ſacerdotalis alba i modum diadæmatis: a qua uittæ ab utraq; parte dependent: quæ infulam uinciunt.
Infulæ: ornamenta honorum, & omnium rerum & equorum ephippia ſiue fræni.
Infula faſciola erat.
Infuſoriū uel ſuffuſorium uas eſt in quo oleū fit.
Infundere: imittere, miſcere, implere.
Infuſio: aſperſio, immiſſio.
Infuruare: infuſcare, effundere.
Ingeminat: iterat, plauſu ſæpius laudat.
Ingemere, ualde gemere, dolere.
Ingenioſus dicit q̄ intus uim habeat gignendi quālibet artem.
Ingenium eſt interior uis animi quo perſæpe inuenimus quæ ab aliis non didicimus: dictum quaſi intus genitum uel genium id eſt naturale.
Ingenitus: innatus, naturalis.
Ingens: grandis, infinitus, ultra gentem ſuam. Ingētior, Virg.
Ingenui dicti q̄ habeant in genere libertatem non in facto: unde græce eugenes dicuntur: id eſt boni generis, inde ingenuitas.
Ingerere: inferre, importare, illidere: componitur ex in & gero.
Inglorius: ſine gloria, abſq; honore.
Inglutus: infirmus.
Ingluuies uentris, ab ingluendo.
Ingluuies ei: fames gulæ, uoracitas.
Ingraminat: in gramen erumpit.
Ingrata: ſine gratia.
Ingruere grauiter irruere. cū impetu ſuperuenire
Ingruo is: inſto inuado.
Ingredi: intrare.
Inguen is, neutri generis.
Inguina partes ſunt corporis ſuxta pudēda latinū eſt, inde inguinaria.
Inhiare: ſtupide intendere, habere deſiderare.
Inhians: intentus, attendens, cōcupiſcēs, inſpiciens.
Inhibere: cōpeſcere, retinere, cohibere, morari, cōponit ex in & habere, quaſi contra habere.
Inicere: immittere, inſerere, iponere, ex in & iacio
Infens: dicens.
Inire: inchoare, incipere.
Inimicus: contrarius, infidelis: quaſi non amicus.
Inim co cas componitur ab amico cas.
Initiū eſt rei a quo quid incipit ut fundamentum domus. principiū autem uerborum eſt exordiū.
Initium ab initio as uel ab ineo is deriuatur.
Initiari: ſanctificare, innouare.
Initiatus ſacratus.
Initiatus eſt: conſecrauit, obtulit.
Iniquitas ad mentis acerbitatem refertur: peccatū uero ad prolapſionem corporis. præcedit autem iniquitas: ſequitur peccatum. ſed grauior iniquitas eſt ta rē materia, item peccatum quod admittitur: piaculum quod admiſſum expiatur.
Iniquitatis tres ſunt differentiæ: ſuggeſtionis: delectationis: conſuetudinis. totidem etiam peccati uerbi: operis: cōſuetudinis. item iniquus dr̄ q̄ nō ſit æquus: ſed prauis opibus maculatus q̄ris chriſtianus, ipius uero pro infideli ponit: dictus ipius q̄ ſit a pietate religionis alienus.
Inniti: incumbere, confidere, ex in & nitor.
Iniugis: bos nunq̄ iunctus.
Iniuria: cum fit aliquid cōtra ordinem iuris. a ius iuri addita a fit iniuria.
Iniuriæ ſunt quæ aut pulſatione corpus aut conuitio aures aut aliqua turpitudine cuiuſpiam uitā uiolant.
Iniurius: iniuſtus.
Iniurium, contra ius contrarium.
Iniurioſus conuiciator: inſectator.
Ino uxor regis athamantis.
Innamipoto a græcis dicta q̄ terræ adhærens odorem pini habeat.
Innocuus: ſine dolo uel cui nocetur non nocens.
Innoxius: ſine culpa, ſine noxa, innocens.
Innocēs: nulli nocens.
Inofficioſum teſtamentum: quod fruſtra liberis exhæredatis ſine officio naturalis pietatis i extraneos reductum eſt.
Inola: corrigia libri.
Inoleo es ioleuit, i, creuit, iualuit, cōſueuit ihæſit

Inolita:innata naturalis quæ non deſtruitur.
Inoleo es inoleui ĩolitum. ab inoleui uero inoletū facit ſecundum priſc.
Inoleſcere:ſordeſcere.uel creſcere.uel in unū coniungi.uel innoteſcere.
Inomellū: uinum melle admixtum & uehæmenter agitatum atq; commotum:
Inhoneſta:ſine honore.uel genitalia: quia non habent eum decorem quem habēt cætera membra quæ in promptu ſunt.
Inops inopis:pauper.ſine opibus.hic & hæc & hoc inops.
Inops qui ſine terra eſt.ops enim terra dicitur: qa opem fert fructificando.alias non ſepultus inhumatus.
Inopia:egeſtas.paupertas.
Inopinus na num:inſperatus.
Inopinatus:ſubitus.non præuiſus.innormis & hoc innorme.immane.immodicum. longum plus a menſura.
Inborrere:expauere.uel pauorem facere.
Inhoſpita:inhabitabilis.deſerta.
Innoteſcere:in noticiam uenire.
Innotuit:notum factum eſt.
Inotalgicum:oculorum humor.
In præceps:in depreſſum.in profundum.in præcipitium.
In præcipiti:in alto & abrupto.
Inpræſentiarum pro in præſenti ponitur.
Inquam quod futuri eſt ſolent plæriq; ponere pro præterito uel præſenti.pro inqui.inquã:dicã dixi inquam:certe dixi.
Inquio is it inquimus inqunt inquiſti inqes dices.
Inquio in multis deficit.
Inquit:dixit.dicit.
Inquiens:dicens.
Inque loquere Teren:
Inquies ſine quiete inquietudo.
Inquies trium generum inqetus quod q̃uis habeat in nominatiuo e correptam.in genitiuo tamen ꝓducit ideſt homo ſine quiete.
Inquietare:commouere.in quiete non dimittere.
Inquilinus dictus quaſi incolens aliena: non enim habet propriam ſedem.
Inquilini ſunt qui migrant & non ppetuo manent Aduenæ autem uel incolæ aduenticii perhibent ſed permanentes.
Inquinatus:ſordidus.contaminatus.
Inquino as actm̃.id eſt contamino.
Inqrimus de qbus dubitamus: q̃rimus uero nota.
Inquiro is inquiſiui tum actm̃. componitur ex in & quæro.
Inſania genus hærbæ:quæ ſi edatur inſaniam facit hæc uulgo milimindrum dicitur.
Inſanus furioſus uel magnus.
Inſanus eſt qui perpetuo animi furore tenetur:inſaniens uero ſubito incitat ira uel indignatione.
Inſania:furor amentia.
Inſanire:furere.incitari ira.
Inſcendit:aſcendit.
Inſcius dictus quaſi ſine ſcientia: unde inſcitia uel inſcientia.
Inſcitia eſt ſine doctrina.inſciẽtia uero ſine ſciẽtia
Inſcribere:accuſationis eſt notare.
Inſectari:inſidioſe perſequi.
Inſedit:inuaſit.occupauit.ab inſideo es.
Inſellis:ſine ictu ſellici corporis.
Inſequi:pſeq.narrare.pgere.ppiquare.pſeuerare
Inſerere:immiſcere.interponere.
Inſero de arbore inſeui inſitum pro immitto inſerui.inſertum.
Inſertare:inſerere.
Inſertio:inſitio.cum inſeruntur arbores.
Inſecta:incerta.indiuiſa.
Inſidiari:doloſe aliquẽ expectare. iſidias ponere.
Inſidior tibi.deponens.
Inſidiæ loco ſiue tælo fiũt:fraudes doli pluraliter declinantur.
Inſidioſus dictus q̃ inſideat. Nam ꝓprie inſidere eſt doloſe aliquẽ expectare:unde inſidiæ.
Inſideo actm̃ p̃terito deficit: ꝓ quo utimur iſedi.
Inſideo & inſido dicitur.
Inſigne:ornamentum nobile.hic & hæc inſignis & hoc inſigne.
Inſignis:nobilis.p̃cipuus.glorioſus.magnæ famæ
Inſignior:nobilior.
Inſignitus:ornatus.deſignatus.
Inſignire:ornare.decorare.exaltare.inſignẽ facere uel ſignum imponere.tranſlatum ab animalibus quæ nota ſignantur.
Inſigniter:egregie.nobiliter.excellenter.
Inſimulare:criminari.accuſare ficto crimine.
Inſinuare:intimare.aperire. inſerere.oſtendere.
Inſiſtere:perſeuerare.urgere.ſtatuere.
Inſiſto is inſtiti facit: ſicut & inſto inſtitum & inſtatum.
Inſitæ arbores dñr.inſertæ uero cauſæ aut fabulæ dñr:contra tamen inuenit in diuina ſcriptura.
Inſicio dr̃ cum fiſſo trunco ſurculus fœcundæ arboris ſterili inſeritur:aut oculoꝝ impoſitio.
Inſitores qui inſerunt arbores.
Inſolens:ſuperbus. importunus. moribus non conueniens.
Inſoleſco ſcis ſcit:ſine conſuetudine facit.
Inſoleuit:illabauit.inhæſit.inualuit.
Inſomnia:uigiliæ.uel inſomnietas.
Inſomnium dictum q̃ in ſomno tm̃ appareat & aliquid nõ ſignificet:uiſio uero quæ ſignificat. phãtaſiæ nocturnæ imagines.
Inſomnium idem eſt quod ſomnium.
Inſomnis:peruigil:qui dormire non poteſt.
Inſons:innocens: inculpabilis. hic & hæc & hoc inſons.
Inſpectiua dicitur ſapientia qua ſupergreſſi uiſibilia de diuinis aliquid & cæleſtibus mente ſolum modo contemplatur.
Inſperato:ſubito:quod non ſperatur.
Inſpicare:faces findere.
Inſpicio cis inſpexi intus aſpexi. contẽplatus ſum.
Inſpectura:uiſura.ſpeculatura.

Inſpirare: qđ ſubito uenit in mente deo aſpirante
Inſtare: iminere, urgere, premere.
Inſtar dicere debemus non ad inſtar: ut apud Virgilium: Inſtar mōtis equum diuina palladis arte & cætera non ad inſtar dixit.
Inſtaurare reparare ab inſtar dr̄: id eſt ſimilitudīe
Inſtauratio eſt qđ reparatur inſtar id eſt ſimilitudine prioris.
Inſtar magnitudo: ſimilitudo exemplum.
Inſternere: cooperire.
Inſtigat: immittit. hortatur incitat.
Inſtillare: paulatim infūdere.
Inſtinctu: cogitatione. aſpiratione. impulſu.
Inſtitæ: paruæ linteolæ uel uaſtalæ: unde mortuorum pollices ligantur.
Inſtitat: qui mortuum inuoluit.
Inſtititius: luctus publicus.
Inſtitor: negociator.
Inſtituere: ordinare. docere in ſtatu ponere.
Inſtituo actiuum: etiam inſtituor grammaticam dicimus.
Inſtitutio æquitatis duplex eſt. nūc in legibus: nūc in moribus.
Inſtitutio: morum informatio.
Inſtruere: docere. componere.
Inſtructio uel conſtructio dicta q̄ inſtringat & cohercere faciat inſtructum.
Inſtrumentum eſt unde aliqđ conſtruimus ut culter calamus: iſtructum uero quod per inſtrumētum efficitur ut baculus.
Inſtrumentum artis eſt: per quod ipſa ars opatur.
Inſuadibilis: incredibilis: ſine artificio. piger.
Inſubili dicti: quia infra & ſupra ſunt: uel quia in ſubulantur.
Inſubula inſtrumenta tenuia.
Inſubidus: ſecurus.
Inſudare: cum ſudore quærere.
Inſueſcimus mala. aſſueſcimus uero bona.
Inſueſcere: extra conſuetudinem efficere.
Inſuetare: inſuete inuadere uel inſultanter.
Inſulæ dictæ q̄ in ſalo ſint ſitæ id eſt in mari.
Inſula dicitur terra undiq; mari circunſepta: cætera uero firma.
Inſulæ ſignificant animas uel eccleſiam dei.
Inſultare: inſilire. & de alterius iniuria gaudere.
Inſumere: finire. deuaſtare.
Inſutus: illigatus. uel non ſutus. uel impoſitus.
Intacta: intemerata. integra. uirgo.
Intaminatus: incorruprus. impollutus. integer.
Intartizare: peruertere. diſturbare.
Intarca: peruerſus.
Integer: incolumis. plenus.
Integro as. integraſco. integraſcit renouat.
Integritas: religioſitas. caſtitas.
Intelligibilia ſunt: quæ a conſpectu mentis intelligi poſſunt.
Intelligo quod antiqui interlego proferebant: intellexi enim intellectum: quod a lego componit mutauit ſignificationem.
Intelligo: ſentio. cerno intra. id eſt in mente cognoſco. inde intelligentia.
Intellectus ab intellexi deriuatur quod eſt iteriſor mentis conceptio earum rerum quæ uere habēt eſſe ut intelligantur.
Intellectus eſt præcellens ſpecies rationis. Nam altera ſpecies eſt opinio. & ſubdiuiditur in ſcientiā & recordationem. Scientia uelut dei dea recordatio uelut de natiua ſpecie.
Intellectus ad artem refert: inde intellectualis.
Intemerare: ualde contingere. uel populari. & uaſtare.
Intemerata: incorrupta. intacta: & nulla temeritate uiolata.
Intemerabile: perpetuum. imortale. inuiolabile.
Intemperantia: immoderatio. leuitas. uel audacia.
Intemperies ubi ſecuritas non eſt ad intemperationem temporis pertinet.
Intempeſta nox: media nox: obſcura. taciturna.
Intempeſta. i. importuna quando nihil pōt agi: & oīa qeta ſunt. nā tempeſtiuum eſt opportunum.
Intēpeſta dr̄ quaſi intempeſtiuū uigilantibus certum tempus noctis eſt id eſt ante gallos cantum uel ſilentium omnino media nocte.
Intempeſtum: medium noctis tempus.
Intempeſtiuum: non temperatum. non ſuo tempore ſubitaneum.
Intendere: ad aliquid feſtinare. proponere. obducere. ligare: minari criminari. raro tñ in bono.
Intendit: ad aliquid tendit. ſupereminet complet. uela tendit.
Intendo is. intendor ris. inde frequentatiuum intentor aris.
Intentat: intendit. multum minatur. obiicit. impugnat. imponit. infert.
Intenta: porrecta.
Intentus: ad audiendum paratus.
Intentio: propoſitum alicuius. uoluntas aliquid faciendi.
Intercalares dies dicti ſunt. v. qui ſuperſunt duodecim menſibus & incipiunt a nono kal. nouembrium & quinto kal. earundem finiunt ideirco dicti qa interponunt: ut rō lunæ ſoliſq; cōueniat calare enim ponere dr̄. intercalare interponere.
Intercalauit: interpoſuit.
Intercapedo dinis. ab inter & capio pis.
Interiectum temporis: ſpatium iter duas res.
Intercipi proprie dicitur: quod interdum de medio tollitur. uel decipi.
Interceptus proprie dicitur: qui inter duos de medio tollitur.
Intercilium medium illud inter ſupercilia: quod ſine pilis eſt.
Intercus cutis: aqua dicit quod græce ὑδρωψ hydrops dicitur uel hic & hæc & hoc quaſi adiectiuū. Nec mirū id obſeruare declinationem ſui ſimplicis cutis q̄is nominatiui terminatiōe mutata: quod in omnibus fere cōpoſitis fieri inueni mus: ut cor & concors. caput & triceps. corpus & tricorpor: excepto exanguis nis. hic & hæc exanguis & hoc exangue huius exanguis. quomodo

oĩa ſimilia, hic & hæc fortis & hoc forte. huius fortis.parem hẽnt genitiuũ noĩatiuo.nam hic & hæc dis & hoc dite huius ditis nõ eſt regula.

Interdictum eſt quod a iudice non in perpetuum ſed pro reformando nomine interim dicit᷑ ſalua propoſitione eius actionis.

Interdicere:prohibere.uetare.

Interdiu:per diem.

Interdum:nõnunquam.aliquotiens.

Interrex:qui nunciat conſules.

Intereſt & refert gtõ ſolẽt adiũgi omniũ caſualiũ abſq; qnq; ꝓnoĩbus:ꝑ quoꝝ genitiuis ablatiuos põimus poſſeſſiuoꝝ:ut itereſt & refert: mea tua ſua noſtra ueſtra:q̃bus iungit᷑ cuia & ſubauditur oĩbus re:& ẽ ſẽſus ptinet ad meã uel tuã utilitatẽ

Interea aduerbium temporis: poteſt eſſe & loci de riuatiuæ ſpeciei:nam ab in deriuatur iter ex quo interea componitur.unde & compoſitum eſt ex integro & corrupto:nam ea ex breui factũ eſt lõgum niſi dicamus ꝙ ex ablatiuo componitur:ut qua propter.

Interea loci.aduerbium loci:infra locum.

Interimo is mit:interficit.

Interemptus:occiſus.intefectus.

Interfeſſus:infatigabilis.

Interfuſa.intermixta:frequentius recurrens:

Interea græce inteſtina.unde interiti dicuntur qui diſſolutionem uentris patiunt᷑.

Iteribi:interea.uel interim.

Interiectio dicta:quia ſermõibus iteriecta affectũ cõmoti aĩ exprimit:ut cum dr̃ ab exultante uah. a dolente heu.ab iraſcente he.a timẽte hem quæ uoces quarumcunq; linguaꝝ ꝓpriæ ſunt: nec in aliam linguam facile tranſferuntur.

Interiectio fit plærũq; alia pars ut nefas.

Interiectio ab aduerbiis apud latinos ideo accipit᷑ diuerſa.quia uidetur affectum in ſeſe uerbi: & plenam motus animi ſignificationem etiam ſi nõ addatur uerbum demonſtrare:licet etiam uoces quæ cuiuſq; aĩ pulſu per exclamationẽ ꝓficiunt᷑ ſignificet ut pape: etiã ſi miror non addat᷑.habẽt igit᷑ diuerſas ſignificationes gaudii: ut euax.doloris ut hei mihi pro & odolor. Timoris ut at at: admirantis ut pape.interponunt & ſonituum illitteratorum imitatiões ut riſus ah he he & phi heu ohe au.accentus earum non ſunt certi. Aliæ quoq; partes orationis ſingulæ uel plures interiectiuæ.i.pro interiectione ſolẽt ꝓferri:ut infandũ proprie tamen primitiuæ ſunt ut pape oe.

Inter ab in.hinc intra intro intus & intra quod ſpatium loci uel temporis uidetur ſignificare.intro uero ad locum intus in loco.

Intra interior intimus.

Intro as.

Inter aduerbium & præpoſitio:ſignificat enim τομε̃ τα᾽ξυ ut inter reges. modo ἀι᾽α ut in terrumpit.modo ἐν:ut ora tenebant inter ſe.

Interea aduerbium loci ἐντω̃ τοσω̃. apponitur igitur & componitur.ab inter interea deriuatur quod ſemper eſt aduerbium.

Interiicio cis interieci iteriectus.id eſt iterpoſitus.

Intereo is interiuit uel interiit. id eſt periit: mortuus eſt.

Interitus:mors.diſſipatio.finis.

Interrita:ſine terrore.

Interlino is interlini interlitus:intermixtus diſtinctus.

Interluit:interlabitur.profundit.

Interluuium tempus illud lunæ inter deficiẽtem & naſcentem.quando eſt.xxx.

Interminabilis:termino carens.

Intermina:internuncia.mediatrix.inſeparabili termino carens.

Intermittere: ad tempus dimittere & iterum ad idem reuerti.

Interne:ſecrete.

Internus na num ſecretus occultus tantum.

Internecio quaſi quædam hominis maxima necio mors uel pœna.internectus ti iternecio facit abiecta c cauſa euphoniæ.

Internecium bellum in quo omnes perierunt. internecium quod nec in uſu ſit nec mortuum.

Internecida eſt qui falſum teſtamẽtum facit: & ob id hominem interfecit.

Internuncius:mediator.interpres.

Intereo:infundo.

Interitum:infuſum.

Inrerrogat:requirit.petit.

Interrogatiuum eſt quod cum interrogatione proferrur.ut quis qualis quantus: quot quotus: cum ſeruant ſuos accentus.

Interrogatiua nomina uel aduerbia penultimam acuunt:ut ubi eſt pamphilus? relatiua grauantur interrogationi apud ueteres reſpondebatur. aut non aut etiam.percunctationi uero multa reſpõderi poſſunt.

Interologia:ꝑpoſteratio ſermonis.

Interpola ueſtis illa uocatur quæ cum fit uetus:ad nouam ſpeciem recurſatur.

Ieterpolatus:iterfœdatus. uarieq; maculatus corruptus.

Interuulſus:interiectus.per interualla fuſcatus.

Interpolare:inquinare.interrumpere.interponere interuenire.

Interpres:mediator.medius. expoſitor. pacificator.auctor concordiæ.

Interpres huius ſimplex pres in uſu non eſt:

Interpretor aris cõmune eſt.expono.tranſſero.

Interpres dicitur ꝙ inter partes medius ſit duarũ linguarum dum tranſfert. uel qui inter deum & hominem interpretatur: qui diuina indicat myſteria.ipſe interpres eſt. Primum autem ſcripturas ueteris teſtamẽti de hebræo in græcum. lxx. interpretes tranſtulerunt:ſecundũ editionẽ aqla tertiam & quartam theodotion & ſymachus ediderunt.ambo iudæi proſeliti. Quinta uero uulgaris illa interpretatio:cuius auctor non apparet & ob hoc ſine nomine interpretis quinta editio appellatur.præterea ſextam & ſeptimam editionem origene miro labore repperit: & cũ cæteris

ſupradictis editionibus comparauit.hi ſunt itaq; qui ſcripturas ſacras de hebræo in græcum uerterunt:quiq; etiam numerantur,nam latinorum interpretum qui de græco in noſtrum eloquiū tranſtulerunt:ut meminit Auguſtinus:infinitus eſt numerus.Si cui enim inquit primis fidei temporibus ad manus uenit codex græcus: atq; aliquantulum ſibi utriuſq; linguæ peritiam ſenſit, auſus eſt ſtatim iterpretari.atq; inde accidit tam innumerabiles apud latinos extitiſſe interpretes De hebræo autem in latinum eloquium tantum modo hieronymus preſbyter trium linguarum peritus eas ſcripturas conuertit:eloquenterq; trāſfudit.cuius interpretatio merito cæteris anteferetur.Nam eſt & uerborum tenacior:& in ſententiis ueracior:& ī uerbis clarior:atq; ut pote a chriſtiano interpretatio uerior.

Interſcapilium:ſpatium inter ſcapulas.

Interſecare:diuidere.ſeparare.

Interſtat:interēſt.

Interſtinguere interponere.

Interſtingo is xi interſtinctum.

Interſtitium interſtantia.interuallum uero ſpatium eſt.

Interualla ſunt ſpatia inter capita uallorum id eſt ſtipitum:quibus uallum fit: unde cætera quoq; ſpatia dicuntur a ſtipitibus uidelicet.

Interula interior:unica:hæc eſt ſuparum: qđ uulgo dicitur camiſia.

Inteſtabilis ſine fide & teſtimonio:cuius teſtimonium non ualet.

Inteſtata hæreditas eſt:que teſtō ſcripta non ē: aut ſi ſcripta ſit:iure tamen non eſt edita.

Inteſtina dicūtur eo q; corporis interiori parte cohibent: quæ iccirco longis nexibus in circulorū ordinata ſunt modo ſuſceptas eſcas paulatim egerant:& ſuperadditis cibis non impediantur.

Inteſtina uerborum domini myſtica mādata ſignificant.Gregorius.

Inteſtinus na num:domeſticum.intimum.

Intextus:plumatus.fabricatus.interuariatus.

Intiba hærbæ genus cicoria dicitur.multas radices habet.

Intimus ma mum:interior.ſecretus.intrinſecus.

Intimare:indicare.notum facere.ſignificare.

Intonat:increpat.tonitrus fit.

Intra dicitur ab in: ſicut inter.intus.intro.eius incrementum facit interior intimus.Sed intus & intro ſolummodo ſunt aduerbia.inter uero & itra caſualibus iunguntur.ab intra intrinſecus & internus.ab intro.intro as.

Intractabile: aſperū.inexpugnabile.intolerabile.

Intricare:implicare.ex in & trico as: cuius penultima producitur.

Intro ad locum.intus uero in loco ſignificat uel de loco.

Intrio:infundo.

Intriuiſti:paraſti.infudiſti.

Introitus dicitur q; per eum introimus ad eius officium.Verſus q; per eū reuertimur ad itroitum

Intubus græcum nomen eſt dictus q; ſit intus tophus:huius genera ſunt duo: ſubamari & dulcis ſtomacho accommodi.

Intubum ſyluaticum latini dicunt.Eſt aūt genus hærbæ quam græci heliotropion dicunt.

Intudere ueteres dicebant: quod nos incudere ab incudendo ferrum.

Intueri:aſpicere.conſiderare.

Intueor eris intutus:defenſus.ueſtitus.

Intuta:infeſta.inſidioſa.inquieta.non tuta.

Inualeſcit:ſuperat.occidit.

Inualere:ſuperare.

Inualitudinarius:languens.ſine ualitudine.

Inualidus:infirmus.uitioſus.

Inuadere alienum tollere uel poſſidere:iniuſte & ui tenere.

Innuba innupta:quæ nondum nubit: licet producatur nubit.tamen innuba pronuba inde compoſita breuiantur.

Inuehere:importare.uel uerbis mordacioribus ſtimulare.

Inuectiua ab inuehēdo ubi mordacioribus uerbis aliquis reprehenditur atq; pungit.

Inuenire eſt quæſita.reperire uero ultro occurrentia.inuenire eſt in id uenire:quod quærimus.

Inuentarius:facilis ad inueniendum.

Inuenuſtum:inhoneſtum.ſine uenuſtate.

Inuergere:infundere.intus mergere.

Inuerecundus:improbus.impudens.irruens.

Inueſtis ſine ueſte:nōdum enim habet ſtollam:qđ eſt ſignum maritalis uirginitatis.

Inueſtigare:explorare.ſpeculari.

Inueterator dictus q; ſit multum ex ueteri uſus in malitia.i.malitia uſus.

Inuia:ſine uia.aſpera.ſecreta.ipſa ſūt etiam deuia inuicem ſe cauſſantes.

Inuium dicitur ubi non eſt uia: deuium ubi iam fuit & modo nō eſt: uel quod de uia trahit cum ad id quis uenerit.peruiū uero uia frequens hoc inuium:extra uiam.

Inuidentia:inuidia id eſt malitia.

Inuidere:zelari:cōtra bona alicuius uidere: idem cupere.

Inuidus dicitur ab inuidendo felicitati alterius. inuidus eſt qui feliciori inuidet.inuidioſus uero eſt felix ille: qui de alio inuidiam patitur. Item zelus interdum in bonam partem accipi ſolet:cū quis nititur ea quæ meliora ſūt æmulari.inuidia uero cum quis uult alium eſſe quod eſt: aut mala ioris inuidet felicitati.

Inuidia dicta a nimis intuendo felicitatem alterius id eſt inuidendo.

Inuiolat:immolat.cædit uictimas.ſecat libat.

Inuiolatus intactus integer.

Inuiſum:odioſum:uel nunq̄ uiſum.

Inuiſere:uiſitare.reuiſere:requirere.

Inuiſibilis trinitas:quæ nunq̄ oculis mortalium p ſuam ſubſtātiam apparet niſi per ſpēm ſubiectæ creaturæ & corporeæ. Res.n.iuiſibilis eſt.ideoq; non oculo ſed corde quærenda eſt.

Inuitus:nolens.non ſponte.
Inuitabilis:beneficus.
Inuitare:uocare.
Innuit:nutibus innotuit.
Inula quam ruſtici alam uocant. hærba eſt radice aromatica odoris ſummi cum leni acrimonia.
Innuli filii ceruorum ab innuendo dicti:qa ad nutum matris abſconduntur in hin reperies.
Innuli uarii ſunt coloris, ſignificant chriſtum uel ſanctum propter gratiarū uarietatem.
Inultum:nō uindicatum.
Inhumatum:non ſepultum:non humo datum.
Inhumanum:deforme. nigrum. uel qui nō habet circa hoīes amorē & miſerationis affectum.
Inumbrat:occultat obſcurat.
Innumeri:infiniti.ſine numero.
Inuncauit manum apprehendit.uī manu intulit.
Inundare:augmentare.plenum eſſe.
Inundo modo abſolutam:modo actiuam ſignificationem habet.
Inuocat:adorat.ſupplicat.prece poſcit.
Inuolare in uolā id eſt in manum īcludere furari.
Inuoluere:circundare:obſcurare.
Inuolucrum:abſconſum.occultum. dictum q̄ in ſe teneat inuolutum.
Inurere:infigere notas: ſicut cum ferro candēti de ſignare ſolemus.
Inuro is.inuſſi.inuſtum.
Inutilis:incōmodus.incongruus.non utilis.
Ioab interpretatur inimicus princeps militiæ dauid fuit.
Ioachin interpretatur cuius eſt præparatio dei. Nemo autem putet eundem eſſe ioachin in principio danielis: qui in ezechielis exordio ioachin ſcribit. iſte enim in daniel extremā ſyllabā chim habet. ille chin. & ob hoc in euangelio ſecundum mattheum una uidetur deeſſe generatio.
Ioachaz interpretatur robuſtus.
Ioannes baptiſta īterpretat domini gratia: eo q̄ ſit prænuncius gratiæ ſiue initium baptiſmatis: per quod gratia miniſtratur.
Ioannes euangeliſta uaticinio quodam nomen accepit:interpretatur.n. dei gratia uel in quo gratia. Amplius enim cæteris apoſtolis eum dñs dilexit hic ſortitus eſt aſiam:unde apud epheſum commoratus eſt & defunctus.
Ioannes apoſtolus & euangeliſta filius zebedei dilectus dei prædicauit aſiæ & in epheſo ſexto kal. ianuarii ſepultus eſt:alii dicīt octauo kalen. iulii quando & ſancti ioannis baptiſtæ feſtum eſt.
Ioas interpretatur ſperans uel domini robur: ſiue temporalis.
Ioathan interpretatur robuſtus uel perfectus:fecit enim rectum in cōſpectu domini & portam templi ædificauit excelſam.
Iob dolens uel magnus interpretat pp percuſſionē iob ipſe eſt.qui ioab filius iareth filii raguel filii eſau qui ntus ab abraham.
Iob filius zaræ de boſra rex idumæorum & ex eorū genere ortus. ibi mortuus eſt ſucceſſor balæ filii beor:cuius tēpora q̄is non inueniebamus ī chronicis:colligimus tñ ex libro eius tertia generatiōe poſteriorem fuiſſe q̄ iſrael.
Iob librū qdam moyſen ſcripſiſſe arbitrantur:alii unum ex prophetis: nonnulli ipſum iob poſtq̄ a deo meruit conſolari.
Iocari:ludere.
Iocor aris.
Iocinora inteſtina.
Iocoſus:iocis uſus.iocum neutrum & iocus maſculinum.
Iocus:lepos.urbanitas.faſtiuitas.ridiculus.
Iocundus:lætus.gaudēs quod ſit iocis aptus.
Iocunditas:delectatio.alacritas.amœnitas.
Iocundior:hilarior.
Iohel.interpretatur deus dominus ſiue incipiens deo uel fuit dei: ſic enim etymologia eius incerta eſt.
Ioadas hebraice ſonat iuſtitia domini: idem & barachias pater zachariæ.
Io filia inachi a ioue uitiata & in uaccā mutata:a iunone uſq; in ægyptum perſecutionem paſſa:ibiq; reuerſa iſis dicta colitur.
Ionas interpretatur columba ſiue dolēs: ipſe eſt & amathi ſareptenæ uiduæ filius. quem ſuſcitauit helyas:iudæi dicunt. Amathi enim hebraice ueritas interpretatur ex eo q̄uerum helyas locutus eſt ſicut mulier dixit. Nunc cognoui q̄ uerbum dei in ore tuo uerum eſt.
Ionathas īterpretatur columbæ donum uel domini donum.
Ion uir fortis:& ſuo nomine athenienſes uocauit: iones autem hi ſunt: qui & græci exorti a iuuan filio iaphet.
Ionia eſt una pars græciæ.
Ionia & caria regiones aſiæ minoris: quas īterſecat meander.
Ionica una ex linguis græcorū eſt.
Ionice genus rotundarum colūnarum.
Ionium mare dictum q̄ io a ioue compreſſa & a iunonis inſtinctu in uaccam conuerſa per id trāſiit uel ab ion rege græciæ:hoc mare tyrrhenum & boſforum dicitur.
Ionicus pes propter numerum & inæqualē ſonum dictus.ionicus enim minor ex duabus breuibus & duabus longis conſiſtit:ut diomedes: ionicus maior ex duabus longis & duabus breuibus: ut diuinitus.
Ionos rex in theſſalia qui primus fecit moneram.
Iopas citharœdus didonis fuit.
Iopen oppidum palæſtinæ maritimum: ubi ſaxū adhuc cōditur retinere ueſtigia andromadæ cuius figura eminentior elephantis fuit.
Ioram interpretatur qui eſt excelſus:ſed melius deus ſublimatus.
Iordanis iudeæ fluuius a duobus fontibus nominatur:quorum unus ior alter dan dicuntur. hi copulati iordanem efficiunt:naſciturq; ſub libano monte:& diuidit iudæā & arabiam: q poſt multos circuitus iuxta hiericō in mare mortuū fluit

Ior hebraice fluuius dicitur.
Iordanis riuus iudicii interpretatur.
Iordanis hebraice descensio eorum dicitur.
Iosaphat.domini iudicium interpretatur.
Ioseph ab eo quod mater sibi alium addi optauerit uocatus est augmentum. hunc pharao sotophanec appellauit:quod hebraice dicitur abscõditorum repertor.ægyptiace uero saluator mundi interpretatur:quia orbem terræ ab iminentis famis excidio liberauit.
Iosephauctus uel filius ampliatus interpretatur.
Ioser id est plasten: quem fictorem & figulũ possumus dicere.
Iusquiamus a græcis dicta:a latinis calicularis qđ caliculi eius in figura cantatorum nascuntur ut est mali punici:quorum ora serata sunt habentes intrinsecus semina papaueris similia:hæc hærba & insana uocatur:hæc & milimindrum.
Iosias interpretat' ubi est incensum domini uel domini salus:iste enim simulacra incendit.
Iosue interpretatur saluator:ipse enim in figuram xpi populũ a deserto saluãs in terrã repromissionis induxit.
Iosue hebraice dr bennun: græce iesunaue: latine iosue:liber dictus a iesu filio nun: cuius historiã continet:scriptura uero eiusdem est.
Iotacismus est quãdo in iota littera quæ est græce i duplicat' sonus: ut maia:ideo exilis est: ut unũ non duo sonare uideantur.
Iotacismus est ubi i plurimum sonat: ut si dicas iouí:iuno iouis iure irascitur.
Iouentalis beneficus.
Iouimanistæ hæretici a iouimano quodam monacho dicti:asserentes nullam nubentium & uirginum esse distantiam:nullum & inter abstinentes & simpliciter epulantes esse discrimen.
Iouis fer' a iuuando dictus & iupiter quasi iuuãs pater.hunc aũt ex priuato titulo iouem oprimũ dixerunt:dum fuisset incestus in suis: ipudicus in extraneis:sed hæc fingũt per figuras cum plane de ueritate scelera sint:ũde turpe erat tales deos credi:quales homines esse non debeant.Fingunt etiam iouem æthera:iunonem aera eẽ:q hæc duo elementa iuncta sint.
Iouis dictus q̃si iauis.nã iauis.i.uniuersalis quia p mundo a quibusdam accipitur.
Iouis genitiuus cuius noĩnatiuus similis inuenitur
Iouis armiger aquila.iouis baiula fulminis. dicit' iouis ignis fulmen.iouis stygius pluto.
Ipositenon hortolana hærba: dicta q̃ sit dura & austera.
Ipsus antiqui dicebant pro ipse.
Ipse pronomen relatiuũ & discretiuum ẽ & apud antiquos ipsus inuenitur:ũde iure neutrum ĩ um non in d facit:sicut relatiuum.Relatiuum est:ut ego sum ipse æneas.discretiuum: ut ego ipse: tu ipse:nam discernit personam. cui iungitur ostendens per se facere non per alium.
Ir concauitas manus.idem ẽ & uola. medietas palmæ.neutrum indeclinabile.
Ira dei aut furor non perturbationem mentis sed uim qua iustissime iudicat uniuersam creaturã significat. Est etiam motus qui sit in anima quæ legem dei nouit: cum uidet eam a peccatoribus præteriri.uel ipsa mentis obduratio.
Ira præsens est & ex causa nascitur.iracundia uero uitium naturale & perpetuum.
Irascor ris iratus.deponens.
Iracundus dictus q̃ accenso sanguine in furorem compellit'.ur.n. flamma dr & ira in flamma est.
Iratus:ira actus.pro tempore concitatus.
Ircosæ fungi duriores. quas græci appellãt tagros.
Ircosus qui sudore corporis putet.
Ircus lasciuum animal & feruens semper ad coitum: cuius oculi ob libidinem in transuersum aspiciunt.unde nomen traxit:nam irqui sunt oculorum anguli:cuius natura adeo est calidissima ut adamantẽ quem nec ignis nec ferrum domare ualent:solus huius cruor dissoluat. maiores hirci cyniphei dicũtur a fluuio cyniphe in libya ubi grandes nascuntur.hæc tamen tria: hircosæ hircus hircosus rectius aspirantur.
Ire ambulare. ab eo ís iui itũ corripit' penultima.
Iricii qui tynai dicuntur.ita spinoso defenduntur tegmine:ut nec contingi possint.
Iris arcus cælestis qui multis coloribus descendit ad terras:cuius nomen pagani iunoni consecrauerunt.Cameraria enim iunonis est.
Iris gemma coloris crystallini sexãgulata dicta ex argumento iris.Nam sub tecto sole repcusa colorem illius iris imitatur in pariete.
Iris illyrica a similitudine cælestis iris dicta:unde a latinis argumentum dicitur:qa flos eius uarietate coloris irim imitetur. hæc in illyrico plurima est.
Irmos series orõnis tenorem suum usq; ad ultimũ seruans ut principio cælum ac terras camposq; liquentes spiritus intus alit.
Irrito as:prouoco.a rite uel ritu dicit':dicunt quidam etiam irrito ideſt frustro.
Irrita :inanis.sine causa.inutilis.
Irritum testamentum est si is q testatur aut capite diminutus est:uel si non rite factum est.
Irritus non inuenitur.
Irudo:sanguisuga.uel hærba.
Ironia est sententia p pronunciationem contrariũ habens intellectum: ut cũ dicimus homini male agenti:bonũ est qđ facis. Antiphrasis uerbo non uoce pronunciantis significat contrariũ. sed suis tm uerbis.hoc.n.tropo callide.aut p accusationẽ aut p isultationẽ aliqd dr:ut pphetiza nobis xpe per contrariũ est cũ laudãdo derideat.p accusationẽ uerbo sicut in psalmo. Frater nõ redimit redimet hõ.& dicit p contrariũ frater nõ redimit. ideſt christus qui dicit ita nunciate fratribus meis:& aliquis homo redemptus est.
Ironi:subsannatores.detractores.
Is pronomen relatiuum uel subiunctiuum.
Isagoga introductio eorum scilicet: qui philosophiam incipiunt: continens in se rationem pri-

marum demonſtrationum.hanc tranſtulit in latinū Victorinus orator:cōmentumq; eius quinq; libris boetius edidit.

Iſagogæ introductiones quibus ad aliud melius introducimur.

Iſauria dicta:q; undique aperta aurarum flatibus pateat.metropolim ſeleuciam urbem habet.prouincia eſt.

Iſaac ex riſu nomen accepit. Riſerat enim pater quando ei promiſſus eſt:admirans in gaudio.Riſerat & mater quando ei promiſſus eſt dubitans in gaudio.

Iſaac interpretatur riſus.

Iſachar interpretatur merces.ideo quia mandragoris ruben filii ſui lya emerat introitum uiri:q racheli debebatur. ūde cum natus eſſe dixit lya dedit deus mercedem meam.

Iſachar interpretatur mandati adimpletio.

Iſacus rector adam.

Iſai interpretatur inſulæ holocauſtorum.uel ſacrificium.

Iſara fluuius galliæ influens rhodano.

Iſaurus fluuius italiæ uerſus hadriaticum fluit.

Iſooſeth uir confuſionis interpretatur.

Iſcyphi:orientales.

Iſcino ilice ſciſſio.

Iſcinifes uermiculi græce.Sic quoq; multis aliis antiqui i adiūgebant:quæ ſine i in s reperies:ut iſcocia:iſculponei cæſtus plūbo ligati.

Iſcitia ex iſcite piſce quodā primum dr. q̄uis alio genere piſcium fiat.

Iſchyros græce fortis.

Iſeus dicitur ſerapis:habet ſydera:uel quaſi iuſtus quod eſt iſos.

Iſmerinus:tropicus æquinoctialis circulus.

Iſmeria græce equinoctium.

Iſis ligua ægyptiaca terra appellatur quam iſin uolunt eſſe:fuit autem filia inachi regis.lo dicta:q̄ græcia ueniens ægyptiis litteras docuit & terras collere.unde & terram eius nomine appellauerunt & deam habuerunt.

Iſmahel filius abraham:a quo iſmahelitæ:q nunc corrupto noīe ſarrhaceni q̄ſi a ſarrha: & ab agar agareni.iterpretatur auditio dei.

Iſmalitæ interpretaf obedientes ſibi.

Iſmara urbs thraciæ.

Iſmaros & rhodope montes trhaciæ.

Iſmara montes theſſaliæ uel trhaciæ. unde iſmarus iſmara rum.

Iſmaris lapis aſper & indomitus & omīa atterrens: ex quo gemmæ raduntur.

Iſmenus fluuius eſt.

Iſopleuri græce æquilateri latine dicuntur: ſicut trianguli æquilaterales.Iſocheli uero duo latera æqualia:tertium inæquale habentia.

Icopus hærba calefacit & flegma deducit.

Iſopus humilis hærba cuius radicibus nihil fortius & penetrabilius inter ſaxa ſignificat charitatē cuius uis purgatoria etiam eſt pectoris:ſignificat purgationem a ſuperbia.

Iſos græce ſignificat iuſtus uel æquus.

Iſpitis græce dolia.

Iſrael interpretatur princeps dei ſiue directus dei illud uero quod iſrael uir uidens deū ſiue mens uidens deum omnium pene ſermonem. nō tam uere q̄ uiolenter interpretatum mihi uidetur. Senſus itaq; talis eſt:Non uocabitur nomen tuum iacob ideſt ſupplantator:ſed iſrael.id eſt princeps cum deo.Quomodo enim princeps ſum:ſic & tu qui mecum luctari potuiſti princeps uocaberis. Si autem mecum qui deus ſum ſiue angelus quē plæriq; uarie iterpretanf pugnare potuiſti:quanto magis cum hominibus hoc eſt cum Eſau.

Iſrael interpretatur uir uidens deum. Tunc enim hoc nomen accepit.: quando tota nocte luctatus uicit in certamine angelum:& oriēte lucifero benedictus eſt unde propter uiſionem dei iſrael appellatus ē:ſicut & ipſe ait. Vidi dominum de facie ad faciem: & ſalua facta eſt anima mea.

Iſraelitæ ab iſrael filio iſrael nominati.qui fuit patriarcha hebræoꝝ:a quo duodecim tribus iudæorū iſraelis nomē ſortitæ ſūt:hic & hæc iſraelita iſraelitæ:unde iſraeliticus ca.cum.

Iſtanccine:iſtam ergo.an iſtam?

Iſte pronomē demonſtratiuum eſt.

Iſtega:nauis lembus.tabularum nauis ſuper quod nautæ ambulant.

Iſtenſior græci uocant monſtra quæ ſine capite uel manu generantur.

Iſterologia aſpiratur dicta quaſi υ.ςερον logion ideſt in extremo dicto. hæc hyſteron proterō dicta id eſt in extremo primum.

Iſtic aduerbium in loco iſto. iſtinc uero de loco iſto.

Iſtuc ad locum.iſtac per locum. iſtic iſtæc iſtoc cōponitur ab iſte & hic & hæc & hoc: uel ē adiectio ſyllabica apocope facta pro iſticcina.

Iſticcine pro iſticine.compōitur ab iſte & hiccine.

Iſthmos mōs in finibus achaiæ: ubi eſt corynthus.

Iſtrinos quæ latine hærpa ſalutaris dicitur: q; dolorem rapitis & incēdium ſtomachi mitiget.hæc & uua lupina.

Ita:ſic.in hunc modum.

Ita aduerbium ſimilitudinis primitiuum quod ſolum a corripit q̄uis quidam quoq; puta aduerbium dicūt ideoq; perſium corripuiſſe.

Itaque coniunctio collectiua uel rationalis quādo penultimā acuit.

Ithaca inſula ulyxis patria.unde ithacus dictus eſt

Italia.olim a græcis occupata:magna græcia appellata eſt.deinde a regis nomine ſaturnia: mox eſt latium dicta eo q; idem ſaturnus a ioue ſedibus ſuis pulſus ibi latuerit.poſtremo ab italo ſiculorum rege ibi regnante italia nominata eſt: cuius ſitus per longitudinem amplius q̄ per latitudinem a circio in eurum extenditur: a meridie yrrheno mari: ab aquilone hadriatico diuiditur: ab occiduo alpium iugis figitur: terra omnibus in rebus pulcherrima. ſoli fertilitate & pabuli ubertate gratiſſima.

Italia & hiſpania iccirco heſperiæ dictæ:q; græci heſpero ſtella nauigent in italiam & hiſpaniam Si heſperiam ſolam dicis:ſignificas italiam. Si uero addis ultimam ſignificas hiſpaniam quia i occidentis fine eſt.

Italia has prouincias habere perhibetur: uenetiã quæ prima eſt in inceſſu uincentiam & ueronã montemq; ſciliſcis. Mantuam quoque ſed & terminos ab annoniæ finibus uſque ad adan fluuiũ protelans ex eo tempore dicebatur. ſibi quoque iſtria iungitui quæ amplior q̃ nũc eſt fuiſſe probatur.

Secundam lyguriam quæ a legendis legumunibus dicitur: quorum ferax eſt: in qua. Mediolanum & papia uſq; ad gallorum fines extenſa præpoſitæ habentur.

Tertiam quoq; rhetiam primam.

Quartam uero rhetiam ſecundam.

Quintam uero quæ alpes ſcutiæ dicitur: hæc a lyguria uſque ad mare extenſa ab occiduo gallo⁊ finibus copulatur. in hac terdona & monaſteriũ bobii. Genua & Saona ciuitates.

Sexta prouincia eſt tuſcia: quæ habet intra ſe romã caput orbis. aureliam umbriam: quæ rurſus in ſe peruſium & lacum dictorium ſpoletumq; habet.

Septima dicitur campania ab urbe roma uſq; ad ſilerem lucaniæ fluuium: i qua capua & neapolis & ſalernis.

Octaua lucania a ſilere inchoans uſque ad fretum ſiculum p ora tyrrheni maris ſicut & duæ ſuperiores: dextrum italiæ cornu tenens attingit in qua peſtus lanuinus caſſium conſentium regium poſitæ ſunt.

Nona eſt quæ in appenninis montibus nuncupatur: quæ appenniæ alpes alpis cutiarum per. mediam italiam pergentes tuſciam ab æmilia umbriamq; a flaminia diuidũt: in qua ſũt ciuitates foronianus mons beluius. Bobiũ & Verona.

Decima porro a lyguria æmilia incipiens inter appenninas alpes & padi fluenta. uerſus Rauẽnam pergit. in qua eſt placentia. parma. Bononia cor neliiq; forum cuius caſtrũ imola appellaſ.

Vndecima flaminia: q̃ inter appẽninas alpes & mare hadriaticum poſita rauennam & quinq; alias ciuitates quæ pẽtapolío uocitãſ cõtinet.

Duodecima picenus habens ab auſtro appenninos montes: ex altera parte hadriaticum mare uſque ab flumen piſcarium. in qua ſunt ciuitates. Firmus eſculus & hadria: quæ hadriatico mari nomẽ dedit.

Tertia decima ualeria cui ẽ nurſia annexa iterum briam & cãpaniam & picenum cõſiſtit. in hac ſũt ciuitates tibur carſio uel rheate furtõe & mirenũ regioq; marſo⁊ & eorũ lacus fulcinus.

Quartadecima Samnium inter campaniam & mare hadriaticum apuliamq; a piſca rio incipiens habetur. in hac ſunt ciuitates thæte auſidenna iſauria antiquitate conſumpta. Samnium à quo tota prouincia nomen accepit. caput harum ditiſſima eſt Boneuentus.

Quinta decima apulia: cõſociata ſibi calabria iter quã eſt regio ſalertina: hæc ab occidente uel africo habet ſãniũ & lucaniã. A ſolis uero ortu hadriatico mari terminatur. hæc habet ciuitates luceriã ſipontũ canuſiũ argerẽtiam. Brũduſiũ tarẽtũ in ſiniſtro cornu italiæ idruntũ.

Sextadecima ſicilia: quæ tyrrheno mari & ionio alluitur.

Septima decima corſica.

Octauadecima ſardinia: quæ utraq; tirrhenis fluctibus ambiť. porro corſicam a duce ſuo corſo. Sardiniã a ſarde herculis filio noiauerunt. Sed tamen ueteres hiſtoriographi lyguriam ad partes uenetiæ. æmiliam uero & flaminiam ciſalpinam galliam appellauerunt. Galli enim dum italiam inuaſiſſent ticinum & mediolanum pergamum que & Brixiam quoque conſtituentes ciſalpinam galliam regionem nomen dederunt.

Italica ciuitas ulterioris hiſpaniæ.

Italus & ſabinus & ſicanus fratres fuerũt: ex quibus nomina populis impoſita ſunt & regionibus: Nã ab italo Italia. a Sabino Sabini a Sicano Sicani nominati ſunt. Idem & ſicilienſes.

Itaſius genus marmoris: eſt autẽ diuerſis maculis diſtinctus.

Item: iterum.

Itenti nomen gentis barbaræ orientalis.

Iter eſt locus tiãſitu facilis: ũde appellanť aditus

Itiner autem longæ uiæ iter: & ipſe labor ambulandi.

Iter itineris: q̃uis hoc iter iteris & itiner neris antiqui regulariter protulerũt.

Iterare: renouare. repetere.

Iterum: altera uice: quaſi item alterũ. ite⁊ iterũq; frequenter.

Itereus: ideſt parthus.

Itidem: idipſum uel ite⁊ atq; iterum componitur ex id & idem.

Itineraria uiatoria.

Itureus populus.

Iturea regio i iſrael.

Iuba coma. ceruix. galea.

Iuba rex maurorum fuit.

Iubar: radius ſolis uel ſtellæ aut ſtella quæ ante ſolem apparet.

Iubar dictum: q; iubas lucis fundat. hoc iubar huius iubaris. penmultiam & antepenultimam corripit Vir.

Iubere apud ueteres dicebatur: ubi uoluntatis erat obſequium: imperare uero ubi debito imperio quiſq; parebat.

Iuberum: luciferum.

Iubileus annus remiſſionis hebraice interpretatur qui ſeptenis hebdomadibus annorũ id eſt xlviiii. annis texitur: in quo tuba clangebať & ad omnes reuertedatur antiqua poſſeſſio debita obſoluebãtur: confirmabantur libertates hunc numerumi pentecoſte celebramus.

Iubilatio eſt quando ineffabile gaudium mente cõcipitur: quod nec abſcondi poſſit: nec ſermonibus aperiri & tamen quibuſdam motibus promit q̃ nullis proprietatibus exprimatur.

Iubilum eſt cum tanta lætitia corde concipitur: quanta ſermonis efficacia non expletur: inde iubilo as.

Iudas cunfeſſio interpretat: quãdo enĩ peperit eũ lya dixit. Nũc ſup hoc cõfitebor dño.

Iudas iacobi qui alibi appellatus eſt libeus id eſt corculum latine: ipſe in alio euangelio thadeus ſcribit quem eccleſiaſtica tradit hiſtoria miſſum edeſſam ad Abagarum regem.

Iudas qui interpretatur confeſſor iacobi frater in meſopotamia: atq; interioribus ponti prædicauit ſepultus eſt in media armeniæ urbe. v. kalendas nouembris.

Iudas quidam frater dñi ſecũdum carnem: cuius nepotes a domitiano cruciantur quaſi de genere dauid & fratres domini ſcd'm carnem.

Iudas ſcariothus a uico i quo ortus eſt dictus fuit ex tribu iſachar: q interpretatur merces: ipſe enĩ mercedem accepit de proditione domini ſui.

Iudaicus lapis eſt albus: uel poſſeſſiuũ de iudæa.

Iudæa regio paleſtinæ ex nomine iudæ appellata eſt: qui fuit unus ex duodecim filiis iſrael ex cuius tribu reges habuit, hæc prius chanaan dicta a filio cham ſiue decẽ chananeorum gentibus in quibus expulſis iudæi eadẽ poſſederũt: hæc autẽ porrecta eſt longitudine a uico Arpha uſq; ad uicum iuliadẽ: in quo iudæorum pariter & tyriorũ cõmunis habitatio ẽ. latitudo autẽ a monte libãi uſq; ad mare tiberiadis extenditur. in medio aũt iudeæ ciuitas hieroſolyma eſt uariaq; opũ diues: ũde ſecũdum elemẽtoq; gratiã putauerũt iudæi eã promiſſam fluentẽ lac & mel cũ hic illis deus prærogatiuã reſurrectionis polliceretur.

Iudæis ſciſſura decẽ tribuũ nomen dedit: nã antea hebræi ſiue iſrael nominabãtur: ex quo autem in duo regna dei populus eſt diuiſus: duæ tribus quæ de ſtirpe iuda reges habebant iudæi dictæ ſunt reliq decẽ tribus quæ i ſamaria regem ſibi conſtituerunt iſrael dictæ ſunt.

Iudex dictus quaſi ius dicens populo ſiue q̃ iure diſceptet, iure autẽ diſputare eſt iuſte iudicare: non eſt autẽ iudex ſi non eſt i eo iuſtitia.

Iudicium eſt dum diſcutitur: cauſa cũ præponitur iuſtitia dum finitur.

Iudicium iuris dictio iuſtitia iuris ſtatus: iudiciũ prius iquiſitio uocabatur. In omni autem iudicio ſex perſonæ quærũtur. iudex accuſator & tres teſtes & reus. iudicium paruũ põt eſſe: iuſtitia uero iniuſtitia nõ poteſt eſſe.

Iudiciale cauſæ genus eſt uel iudicalis conſtitutio: cum de ipſius perſonæ facto pœnæ aut præmii ſententia datur: dictum eſt autem eo q̃ iudicet hominẽ & ſententiam ſuam oſtendit utrum laudibus præmioue dignus ſit an reus ſupplicio condemnari.

Iudicium liber nominãt a prĩcipibus populi qui præfuerunt in iſrael poſt moyſen & ioſue añq̃ dauid & cæteri reges exiſterent. hinc librũ credit edidiſſe ſamuel.

Iudith uidua laudanda quæ interfecit olofernem & liberauit iſrael de manu hoſtis: interpretatur ludans uel iudæa.

Iuga montium ex eo appellata q̃ ꝓpinquitate ſui iungantur.

Iuga: montes, colles. hoc iugũ iugi.

Iuga paria bouum.

Iuga tabulæ ſunt ubi ſedent remiges: eadem & tranſtra.

Iugare matrimonio cõiũgere: uel ad unũ iugum

Iugo as aui.

Iugalis coniugio dicatus, uel iugo aptus.

Iugamenta: iuncturæ artuũ.

Iugula a latinis uocatur orion q̃ ſit armatus ut gladius & ſtella q̃ luce terribilis atq; clariſſimus: in quo ſi effulgent omnia ſerenitas: ſi uero obſcuratur his acies tempeſtas protenditur.

Iugatiuus deus a iungendo cõiuges.

Iugarius uicus arabis ſita eſt.

Iugæ ioui ſacratæ ſunt a paganis: currus eſt unius iugi.

Iugeries unius diei opus aratoris.

Iugerum actus duplicatus facit: dictũ ab eo q̃ ſit iunctum duobus actibus: conſtat aũt latitudine pedum. cxx. longitudine. ccxl. priſc. hoc iugerũ iugeri. hoc iugeris.

Iugis & hoc iuge id eſt continuus aſſiduus ſine defectione.

Iugitas coniunctio ſocietas.

Iugit miluus cũ clamat: propriũ eſt miluorũ.

Iugiter pſeueratẽr. diu ſemper.

Iugalus a latinis nux dicta quaſi iouis glans: id eſt ſibi conſecrata.

Iugum: collum. ſeruitium uel lignum quod in ceruicibus ſolet poni bouum captiuitas par bouum.

Iugulare: mactare, occidere, decolare.

Iugulũ: occiſio collum quod iugulatur decolatio dicitur.

Iulus aſcanius filius æneæ & creuſæ a quo iulius cæſar.

Iulius q primus imperator fuit apud romanos dictus ẽ a iulio æneæ filio a quo duxit originẽ.

Iulius & auguſtus mẽſes de nomibus iulii & auguſti imperatoq; nomiati ſunt. Nã prius qntilis & ſextilis dicebantur a martio primo menſe.

Iulia auguſti filia turpiſſime uixit.

Iulius portus q de lacu a iulio portus factus eſt.

Iulius mẽſis græce ϖαυẽμος: hebraice tamuz: ægyptiace epiphi: macedonice panenos.

Iulia lex in adulteras fœminas data eſt.

Iumenta inde nomen traxerũt q̃ noſtrum laborẽ uel onus ſuo adiutorio ſubnecẽdo uel arãdo iuuent. hæc ſunt bos: equus: aſinus.

Iumẽta ſignificant intellectu eloquiũ carens.

Iuncus dicitur eo q̃ iunctis radicibus hæreat id eſt ſyrpus.

Iunices boues iuuenes;
Iuniperus genus arboris dicta q̄ ab amplo in augu
ſtū finit: uel q̄ diu tenēt ignē prunæ eius id e ſt
ad annum. pyr. n. græce ignis dicitur.
Iunior & ſenior ad inuicem comparātur: licet neu
ter ad id ætatis uenerit.
Iunius menſis a iunone dictus dicitur a quibuſdā
Alii ſicut maium p maioribus: ita iunīū p iunio
ribus romanis dixerūt.
Iunius græce εκατομβαιών: hebraice ſibā: ægy
ptiace parmi: macedonice fius.
Iuno a paganis dicitur quaſi iano id eſt ianua eo q̄
quaſi portas matrum naturas pandat nubētium
matris. ſed hoc philoſophi: poetæ autem iunonē
iouis aſſerunt ſororem & cōiugē: ignem. n. & aerē
iouem aquā & terrā iunonē interpretātur quorū
p̄mixtione gignūtur uniuerſa: unde coniūx dici
tur iouis. Sororem autem quia mūdi partes ſunt
dicunt.
Iuno in ferna. proſerpina.
Iuno argiua quia apud argos maxime colitur.
Iupiter quaſi iuuans pater. q uere iouis. hic iupiter
cuius gtūs ad aliud trāſit nomē huius iouis.
Iura ſunt quæ a nobis iura poſſidentur. nec aliena
ſunt: dictum autem ius a iuſte poſſidendo id eſt
bene. quod autem male poſſidetur alienum eſt.
male autem poſſidet qui uel ſuis male utitur: uel
aliena præſumit.
Iure merito iuſtitia uel poteſtate.
Iuriſconſultus: iuris ꝑitus. Iuſperitorum auctori
tas eſt eorum: qui ex duodecim tabulis uel edi
ctis magiſtratuum ius ciuile interpretati ſunt pro
batæ ciuīū iudiciis: creditæq; ſententiæ.
Iuramentum dicitur ſacramētum in deū: iura enī
diuinæ leges ſunt.
Iuratio eſt cū dicimus ſic. bonū mihi eueniat. Exe
cratio uero cū dicimus ſic: ma lū ille patiatur.
Iugari altercari. litigare. purgare.
Iurgor & iurgo idem ſignificabant antiquitus.
Iurgia: conuicia. cauſæ. lites male actæ.
Iurgialis: contētioſus in lite.
Iurgium dctum quaſi iuris gatrium eo q̄ de au
re diſceptent.
Ius lex humana eſt. Nam fas lex diuina eſt.
Ius ex his partibus cōſtat: natura: lege: cōſuetudi
ne. has tres quidam ponunt partes cōſuetudinis
iudicato. æquo & bono pacto. Naturæ quidem
ius ē: quod nobis nō opinio: ſed quædam innata
uis afferat: religionem quæ & metu & cerimonia
fit dei & pietate quæ eſt erga patriā parentes con
iunctos ſanguine: & gratiam: quæ eſt in memoria
& remuneratione officiorum honoris & amicitia
rum: uindicationem: per quā uim & contumeliā
defendēdo aut ulciſcendo propulſamus. peccata
punimus & obſeruantiam p quā ætate & ſapiētia
aut aliquo honore antecedētes ueremur & coli
mus: & ueritatē per quā damus operā neqd aliter
q̄ cōfirmauerimus fiat: aut factum aut futurū ſit
legis ius id quod in uſu populi ſanctū eſt. Iam
iura legitima ex legibus ſcire oportebit. Cōſuetu
dinis autem ius eſſe putat id qd̄ uolūtate oium
ſine lege uetuſtas comprobarit: quod ſine lege
æque acſi legitimū ſit uſitatū ē. In ea q̄dam ſunt
iura iā certa propter uetuſtatem quorū maximā
partem prætores cōſulētibus edicere conſuerūt.
Quod genus id quod argētario tuleris expēſū: a
ſocio eius recte repetere poſſis. Iudicatū eſt id de
quo iā ante ſentētia alicuius aut aliquor cōſti
tutū eſt: fitq; ut de eadē re ſæpe alius aliud de
creuerit. Ex æquo & bono ius conſtat quod ad ue
ritatē & utilitatē cōmunē uidet ꝑtinere. Quod
genus ut maior annis. lx. & cui morbus cauſa eſt
cognitorē det cauſæ ſuæ: qui p eo agat. Ex hoc
ſcilicet iure nouū ius conſtitui conuenit: & ex tē
pore & ex hominis dignitate. hoc ī alio libro. par
uidetur appellari: quod eſt id quod in omnes
æquabile eſt ex pacto ius eſt ſi quid inter ſe pe
pigerit. ſi quid iter aliquos cōuenit. Pacta quædā
legibus obſeruant̄ ut in comitio aut in foro ante
meridiem cauſam agere. Sunt quædam quæ ſine
legibus obſeruantur ex conuentu quæ de iure
præſtare dicuntur.
Ius & lex differunt. ius enim dicitur. lex ſcribitur
Item leges humanæ. iura diuina ſunt. Ius genera
le nomen eſt: lex autem iuris eſt ſpecies. Ius uero
dictū quia iuſtum eſt. Omne autem ius legibus
& moribus conſtat. lex ē conſtructio ſcripta. Mos
eſt uetuſtate ꝑbata cōſuetudo. Conſuetudo autē
ius quoddam moribus inſtitutū: ius naturale qd̄
cōmune eſt omniū nationū: ius ciuile qd̄ popu
lus quiſq; propriū inſtituit.
Iuſgentium bello ſeruitutes captiuitates: dictū q̄
eo iure fere omnes utātur gentes.
Iuſmilitare belli faciēdi ſolennitas.
Iuſquiricium proprie romanorum: quo nulli tene
antur niſi quirites: conſtat autem ex plebiſcitis cō
ſtitutionibus principum & dictis ſine prudētia
& reſponſis.
Ius liberor̄ eſt coniugiū ſine liberis inuicē p̄ loco
pignor̄ alternæ hæreditatis cōſcriptio.
Ius coquinæ uel piſtorū a magiſtris iure dixerūt
quia lex eſt condimenti eius. quā græci zemam
uocant.
Ius ciuile æquitas cōſtituta his qui eiuſdem ciuita
tis ſunt ad obtinēdas ſuas res.
Ius ciuile ē quod in legibus ſenatus cōſultus rebus
iudicatis iuriſperitorum auctoritate edictis magi
ſtratuū more æquitate conſiſtit.
Ius iuris fit ex oleo uino aqua ſalſa & cæteris tali
bus ut pipere.
Iuſiurandum iuratio: cum pro iure quis iurat.
Iuſtitia eſt qua recte iudicando ſua cuiq; tribuunt̄
dicta quaſi iuris ſtatus.
Iuſtitia eſt conſtans & perpetua uoluntas ius ſuum
cuiq; tribuens.
Iuſtitia eſt habitus animi: cōmuni utilitate ſeruata
ſuā cuiq; tribuens dignitatem. Iuſtitiæ partes
ſunt timere deū. uenerari religionem pietate &
humanitate æqui boniq; delectatio: odiū malor̄
referendæ gratiæ ſtudium continere.

Iusticiū luctus publicus uel publici iurīs silētiū
Iusticium dicitur quasi iuris statio:ubi ius cessat. Nam ibi sequitur iniustitia: ideo accipitur pro cōmuni luctu.
Iustus dictus quia iura custodit:& secundum legem uiuit:Iustus actu:bonus ex essētia:iustus ex lege:æquus ex natura descendit.
Iusti dies sunt continui.xxx.
Iusum inferiori parte.
Iuuam filius iaphet.a quo iones græci & mare ionium.
Iuuo as at.iutum actiuum est.id est auxilium do sustento.
Iuuat uero impersonale id est delectat.
Iuuēcus bos nouellus dcūs q; icipiat iuuare hoīs usus terram excolendo: uel quia ioui solūmodo iuuenci immolabantur.
Iuuenca iuuenis fœmina.
Iuuenis dictus q; iuuare possit. est enim in ipso ætatis incremento positus & ad auxilium præparatus. Sicut autem infantia septimo anno finitur: quartodecimo pueritia: adolescentia uero duabus hebdomadibus propter intellectum & actionem: ita post hanc succendens iuuentus tribus hebdomadis permanet propter illa tria intellectum & actionem corporisq; uirtutem. Ista ætas a.xxx viii.anno exoritur.xlix consumitur: quando in fœminis partus conficitur. Sicut autē in hominibus. xxx.annus pfectæ est ætatis: ita in pecudibus & iuuencis tertius.
Iuuentus uel iuuentas una ætatum hominum seu collectio iuuenum.
Iuuenta ipsa dea iunonis filia:uxor herculis.
Iuuenta & iuuentas ætas ipsa est: iuuentus uero multitudo iuuenum. iuuenis.inde iuuenilis uel iuuenalis. iuuenis iunior pro iuuenior facit prisc.
Iuuentus hominis ætas: iuuenta uero decus iuuentutis sed abutitur.
Iuuentabilis beneficus.
Iuxta ppe circa.prisc.
Iuxta significat ϖαρα græcum aduerbium. Ad uerbium quando per se uerbo iungitur ut malo; uitam mortemq; iuxta æstimo. loco prope uel propter quod est ϖαρα iungitur quod & præpositio ut iuxta parietem.
Ixion postq; illicitos iunonis petiit amplexus:ad rotam serpentibus ligatus est apud inferos.
Ixion auis de genere uulturis:alba & minor q; uultur.
Ixion proprium regis lapytharum.

K Et q litteræ ideo dicuntur supuacuæ:q; c littera harum possit implere uocabulū.Nam antiq cū a sequebat.k pponebant:cū uero u q.Nunc aūt kartago kalendæ solum p eam scribunt. Omnia autem græca qualiacunq; sequente uocali p k scribenda sunt.
Klitterā Saluius ludi magister pus latinis adiecit
Kabrata interpretat aquila.
Kabina labrum inferens.
Kacoquina est corpus mali. humoribus languidū & laborans.
Kai græce & latine:Kai cancelli.
Kam interpretatur possessio: unde mater eius ait kareth:id est possedi hominem p deum.Idem & lamentatio: eo q; interfecto abel interfectus sit: & pœnam sui sceleris dederit.
Kalantum græce menta agrestis:quæ uulgo napeta dicitur.
Kascatorium a calcādo:id est torcular.
Kalceus genus calciamenti regalis.
Kalceos romulus repperit.iiii.corrigiarū assutaq;
Kaluna cētenarum numerum notabat:q; initio patricii senatores.centum fuerunt.
Khaldæi genethliacos significare dicunt;quos uulgo mathematicos dicunt.
Kalearcius lacus africæ.
Kalendaria per singulos menses: eghemeris uero unius diei gestio.
Kalendas nonas idus propter dies festos romani instituerunt uel ppter officia magistratuū :his enim diebus conueniebant in uerbis:quidam aūt a colēdo putāt:apud ueteres enī sicut apd hebræos principia mensium colebant:uel a καλέω calo quod græce significat uoco:qa tūc uocabat popu lū astrologus ut uideret accensionem id ē lunæ primæ initiū:unde dicit isidorus q; stabāt sacerdotes supra portā ciuitatis ut uiderēt accensū lunæ:& tūc nūciabat pontifici calo: calo luna nata est:& qñ dicebāt q̄ter:mēsis ille quattuor nonas hēbat:quando sexies sex nonas.
Kalendæ neomeniæ:mēsis ĩceptio pluraliter declinatur.prisc.
Kaleph quasi cor aut canis interpretatur.
Kalon græce bonum.
Kalo καλῶ græce uoco: unde kalend æ id est uocationes.
Kalculum ĩ quo mortui diferuntur:uel uestimētū detritum seu linteum.
Kaluariæ locū quidā putāt dictū q; ibi caluaria primi hominis id est adā sit sepulta: sed nō est ita.Extra portam enim erat locus in quo capita damnatorū truncabant ūde caluariæ dicit.Adā uero iuxta hebron & arbeæ sepultus legit.
Kaluus uocatur licet cerius & uarro caluariam dicant.Nam kaluaria singulariter pluraliter uero kaluariæ.
Kaluares aquæ sunt.
Kalumnia per k scribendum quod est iurgium lis
Kalumnia cōpilatio.a kaluendo id est decipiendo
Kalumniari causare. falso accusare. uel criminari decipere.exigere impedire detinere.
Kalūniator:falsi criminis accusator.a calūniando
Kam interpretatur calidus. posteritas enim eius calidiorem terræ partem possedit:unde ægyptus ægyptiorum lingua kam dcitur.

Kamœnæ dulces: uel græce muſæ.
Kanaam filius kam interp̃tatur motus eo⁊.pro motu enim patris id eſt opere maledictus eſt.
Kanaam olim a filio kam ſiue adecẽ kananeorũ gentibus uocati: nunc iudæa dicitur.
Kananeus poſſidens ſiue poſſeſſio interpretatur ita dictus eſt ſimion: qui & iudas a uico in quo natus eſt.
Kanifer: ſenex.
Kanonus ianuarius menſis hebraice.
Kantos. id eſt acutus.
Kaos græci dicũt materiã cæli & terræ: q̃ primo facta ẽ cõfuſa & informis: de qua poſtea oia in. p prias ſpecies. p dierunt: hanc & hylẽ appellãt quã latini materiã uocant. Omne enĩ iforme ũde ali qd fit materia dicit. proide poetæ eam ſyluã nominauerũt: hoc chaos declinabile. hic chaus. chai.
Kappa idem & capitulũ capitis ornamentum eſt kapa enim græca littera nominatur: a qua noſtr⁊ k ſumpſimus græce ſignificat. xx.
Kapadinarius uoluntarius.
Kaparis a græcis nomẽ ſumpſit q̃ habeat in ſumitate rotunda ſeminum capitula.
Kapiſtenum quod agnis & furonibus in capite ponitur & dicitur a capiendo eo q̃ in purgandis. furmentis uentiletur ut purget.
Kaplere cædendum proferre.
Kata græce apud poeticos caput dicitur.
Karadath hæbraice latine idonei affectus.
Kiriatharbe ciuitas dicitur.
Kariſmata gratiarum dona. hoc kariſmatis.
Kharis χαρις græce gratia interpretatur: unde caritas ut quibuſdam placet quod duos in ſe liget quod eſt amor dei & proximi. maior autem hæc eſt omnibus quia diligit & credit & ſperat. qui autem non diligit: q̃uis multa bona faciat fruſtra laborat. Dilectio in melioribus rebus accipi ſolet: amor uero magis carnalis eſt.
Karitas uel dilectio unius rei nomen eſt.
Karitatem uoco motum animi ad fruendum deo propter ſe ipm: atq; proximo ꝓpter deũ.
Karitat: ppe alloquitur plæbem.
Karneam pagani dixerũt in domorum hoſtiis cardinalem deam.
Karthaginis ablata is genitiui aſſumit enſis karta ginenſis. Sic tertiæ declinationis cætera.
Khartes græce maſculinum οχαρτης του χαρτου latine hæc charta huius chartæ.
Karus græcum eſt ſicut & caritas: id eſt amabilis dilectus.
Kaſſes rætia.
Kaſſiculum ræciculum.
Kaat interpretatur confirmatio uel patiẽtia.
Katabarynon locus non longe a caſtris Alexandri magni. ubi nillus magno ſonitu deſcendit.
Kata præpoſitio per uel contra uel ſecundum ea ſignificat.
Katadiaphoran græce id eſt per differentiã latine.
Kata antipharſi dcm̃ qd' minime liceat p cõtrariũ
Kata antilexim græce aduerbium dicit id eſt notatio. quãdo nomẽ pro nomine ponitur: ut meta id eſt terminus gloſa dicitur.
Katago κατοτω græce deduco.
Kataidiopathiam. id eſt ſecundum reciprocationẽ
Kata metaphoram græce latine per tranſlationem
Katapheresin græce ltine per priuantiam eius contrarii quod definitur dicitur.
Kataipotiſin græce latine per quandam imaginationem.
Katacreſticon græce abuſiue.
Kata analogiam græce iuxta rationem.
Katapenon græce latine per laudem.
Kataphraſin græce affirmatio.
Kacoethes id eſt malos mores habens. nam cacos malos. ethes mores.
Kathecus perpendicularis linea uel illa quæ ducitur ab angulo ſic.
Katerizare: imbuere inſtructione ſacramenti.
Katecuminus græce auditor interpretatur uel inſtructus p̃ro eo q̃ adhuc doctrinam fidei audit nõdum tamen baptiſmum p̃cepit & quia primũ exorationis præceptum eſt in lege: audi iſrael dominus deus tuus deus unus eſt.
Katecuminus audit tantum nondum petit. competentes uero illi dicuntur qui poſt doctrinam fidei poſt continentiam uitæ ad gratiam p̃cipiendam petendo feſtinant.
Kategoria eſt dilatio nominis: ut puta ſella: & ſequitur interrogatio. Quid eſt ſella.
Kategoriæ græce prædicamenta dicuntur latine. quibus per uarias ſignificationes oĩs ſermo concluſus eſt inſtumenta kategoriarum ſunt tria. Prima. æquiuoca. Secunda uniuoca. Tertia denominatiua. Species uero ſunt decem. Subſtantia. quantitas. qualitas. relatio. ſitus. locus. tempus. habitus. agere. pati. Apellatas autem conſtat kategorias: quia non poſſunt niſi ex ſubiectis agnoſci. Quis enim quid ſit homo poſſit agnoſcere niſi aliquem hominem ſibi ponet ante oculos quaſi ſubiectum nominis.

L Interdum pro d ponitur ut latum pro datum & calamitas ꝓ cadmitas.
Luetuſim græcorum pro u ſcribebant. unde ſignum quinquaginta: quod illi per n nos per l ſcribimus. lympha pro nympha.
Labrum ſignum bellicum fuit precioſiuscæteris quod imperatorem præcederet: & a militibus adoraretur: quod conſtantinus in crucem uertit
Labrum uexilum regis.
Labat. deficit. nutat. ſoluitur. uacillat.
Labo as neutrum & labor eris deponens in una ſignificatione ponũtur.
Laban interpretatur dealbatio.

Labani nunc lybies: quondam putei uocabãtur.
Labadõ ut hieronymus dicit hebraice græce apol lion:latine exterminãs.
Labdaciſmus eſt ubi l plurimum ſonat. ſic.ſol & luna lucent:alba leni lactea.
Labdaciſmus eſt uel ſi pro uno l duo pronũcient uel quotiens unum l exilius duo largius ſonant nam unum largius duo exilius proferri debent.
Labdaciſmus id eſt labdæ.A.uiciũ.quæ græca lra latine dr̃ & ſignificat apud græcos.xxx.
Labefactare:conquaſſare.fœdare:conuellere.
Labefacit:cõmouet.conuellit.ſubducit.
Labellum diminutiuum a labro paruũ labrum.
Labens interdum uelox.decurrens.moriens: a labor eris.
Labeones dicunt qui ſæpe per iniuriam cadũt.
Labyrinthus eſt perflexi parietis ædificiũ :quale eſt apud cretam a dædalo factum: ubi fuit Minotaurus incluſus: in quem ſi quis ſine glomere introierit: exitum inuenire non poſſit. Quattuor autem ſunt labyrinthi.primus ægyptius :ſecundus creticus. tertius in lemno.quartus i italia omnes ſic conſtructi:ut diſoluere eos nec ſæcula poſſint.
Labyrinthus intricabilis inſtructõ domus.
Labyrinthus inde dictus q nemo labi inde poſſit. uel quaſi labor intus.
Laberna gladiator uel fuit ferramentum latronũ uel dea furũ.uel qui filios alienos ſeducit.
Labes:ægritudo.ruina.morbus.a lapſu.
Labeſcit:conuellitur:mouetur uacillat.
Labia a lãbẽdo dicta.quod aũt ſupius:labiũ dicit qđ inferius eo q craſſius ſit labrũ:alii mulierum labia:alii uirorum labrum dicũt.
Labilis:lubricus.uanus.a labor eris.
Labina lapſum inferens dicitur alluuio.
Labina terra aquoſa & labilis in qua quis labitur dicta a labe uel quaſi lapſum inferens.
Labin filius meſarim a quo libyi q quondã putei dicebantur.
Labitur.cadit.uacillat.deficit.ſoluitur.fugit.
Labor eris deponens abſolutum.
Labor eris lapſus.& labo as.componitur elabor illabor.præ.pro.col.di .deriuatur labilis.
Labor ſtudium.cura.uigiliæ.miſeriæ.calamitas.
Labor & labos ſicut honor & honos huius laboris
Laborare:inſtare:uel ægrotare.contendere.
Laboro as deriuatur labor laboris laborioſus laborator trix collaboro.
Labrum dictum q in eo leuatio infantium fieri ſolet. dimimutiũ labellum. idẽ & alueus uas æneum eſt.
Labrum uaſis eſt: labiũ uero oris dicit.
Labruſca uitis agreſtis dicta q in labris id eſt extremitatibus rubi ſiue agrorũ finibus naſcat.
Lac a colore nominatur q ſit albus liquor. leucos λεῦκὸσ enim græce album dicitur:cuius natura ex ſanguine procreatur. nam poſt partum ſi qd ſanguinis nondum fuerit uteri nutrimento conſumptum:naturali meatu fluit in mãmas: & eaꝫ uirtute albeſcens lactis accipit qualitatem. hoc lac lactis. Antiqui hoc lacte dixerunt.plurale nõ habet:nam hæ lactes partes ſũt inteſtinorum: cuius ſingularis nominatiuus hæc lactis:a græco galactides dictæ.
Lac.inde lacteus & lacto uel lacteo.
Lacedæmonia i peloponneſſo cõdita a lacedæmõe ſemeles filio.hæc ſparta a ſparto phoronei filio uocata:qui fuit filius inachi.
Lacedæmonii ſpartani dicti ſunt: qui a cadmo uocati undiq; ſparſerunt ſe.
Lacedæmonium genus marmoris.
Lacæna helena a loco.
Lacænus de lacaonia.
Lacerare:laniare.uexare.diuellere.conuiciari.
Lacero as.inde laceratus.tor. laceſſo is & laceſco is & lacerus.componitur dilacero.
Lacer uel lacerus participialis a lacero.
Lacerus qui lacerat.
Laceratus qui laceratur.
Lacerna genus cucullæ ſubtilis.genus byrri utrũq; uilloſi:quo utuntur uiri uel fœminæ.mantellũ
Lacerna pallium fimbriatum: quo olim ſoli milites utebant: inde dicta quaſi amputatis capitibus fimbriaꝫ neq; ita laxis.ut ſunt penularum.
Lacerdus:clades inguinaria.
Lacheſeos ſcitũ inuitabile neceſſitatis oratio.
Lacheſis ex tribus parcis; quæ trahit filum id eſt uitam.interpretatur ſors.
Laceſſit:affligit.detrahit.inſtigat.prouocat. exaſperat.
Laceſſo ſiui laceſſere dictũ a canibus uel feris q̃ ſolent lacerando prouocare. coniugatiõis tertiæ correpta.
Laceſſo a lacero deſideratiuũ ſicut arceo arceſſo
Lacerti muſculi brachiorum.
Lacertus qui iunctus eſt humero.
Lacertuoſus:ualens: conſtans.fortis.
Lacertus genus reptilis dictus eo q brachia habeat. Genera lacertorum plura ſunt ut uotrax ſalamandra ſtellio.
Lacertus genus piſcis & ſerpentis: dicitur & hæc lacerta.
Lacinũ oppidũ in calabria a conditore lacino.
Lacina:ora ueſtimenti.extrema pars ueſtium.
Licinare:lacerare.frequenter laniare.
Lacinus latro fuit in ſicilia: quẽ hercules iterfecit
Lacinioſum:laceratum.pãnoſum.uarium.
Lacoon lacoontos græce lacoontis latine. unde laconia in græcia eſt.
Lacoon:filius priami ſacerdos apollinis.
Lacones pro laconici ſecundum græcam declinationem. Nam laconia ipſa eſt lacedæmonia.
Lachrymæ a laceratione mentis uel ut alii dicũt a græcis λακρυον.
Lachrymo as bilis:inde deriuatur lachrymabile id eſt flæbile.triſte.
Lacto as unde lactens id eſt ſugo.
Lactans quæ lac præbet.lactens cui præbetur.
Lacteo lac ſugo.lacto lac præbeo nato.

Lactare:decipiendo ſeducere circunfraudare.
Lacto as actiuum:unde lacteo abſolutum.unde lacteſco.
Lactentia quaſi ſucco lacteo plena.
Lacteus circulus eſt uia quæ in ſphæra uidet quaſi alba quam circuit ſol & ex ſplendoris ipſius ſitu lucere facit.
Lactea zona circulus quidam in cælo:qui locus lucidior & albior cæteris apparet.unde lacteus uel galathia dicit uulgo ſtrata.
Lactis ſingulariter.pluraliter hæ lactes; partes ite ſtinoꝝ a græco galactides.
Lactuca hærba quædam dicta:q habundet lactis uel quia nutrientes fœminas implet.hæc & ſarralia dicitur: quia deorſum eius in modum ſerræ eſt.lactuca frigida eſt.non tamen noxii rigoris in cibo ſumpta. faſtidioſos languidos iuuat: prius q̄ habeat ſuccum. imbecillum tamen corpus facit.ex parte ſanguinem acquirit. lac plurimum nutrit fœminis.in uiris tñ uſum ueneris coercet. trita cum ſale combuſtis medetur.
Lectucæ agreſtes ualde amaræ ſunt.ſignificāt flætus pro peccatis.
Lacturnum pagani aiūt deum meſſis adhuc lactescentis.
Laculata ueſtis ē:quæ lacus quadratos cum pictura habet intextos aut additos acu.
Lacunaria quæ cameras ſubtegūt & ornant quæ & laquearia dicuntur.
Lucunaria pendentia luminaria quaſi lucunaria.i. aere lucentia.hoc lucunar ris.
Lacuna dicitur oīs aquarū cōgeries:uorago. fouea aquarum in quibus piſces latere poſſunt.
Lacus dictus quaſi aquæ locus: ſtat enim nec profluit: idem ſtagnum ab eo q ſtet:cuius diminutiuum lacuna facit.
Lacus dicitur: quia per illum decurrit frugum liquor.torcular. hic lacus huius lacus a laqueatus per ſyncopam infernum ſignificat.
Lacum aperire:fraudem parare.
Lael interpretatur aſcenſio.
Lagana cibus editus piſtoria arte.græcum eſt.
Laganus genus panis.primum in aqua poſt in oleo frigitur.
Lageos græce genus uuæ latine præcoquæ dicuntur pro eo q̄ cito ad maturitatem currant. Nam lagos græce lepus dicitur.
Lagos græce lepus a uelocitate ſic dictus.
Lagois græce fulica dicta eo q caro eius leporinā ſapiat auis uel piſcis.
Lagena & ſitula græca ſunt inflexa ex parte ad latinam regulam.illi enim lagenos dicunt uel ſitilenos lagenam & ſitulam uas uinarium.
Laguncula alii interpretes batum tranſtulerunt.
Lagus pater ptolemæi regis ægypti: qui regnauit i alexandria.
Laicus popularis.laos λαος.n.populus græce.
Laios græce loquax.
Lactare lac trahere.
Lama piſcina dicitur a quibuſdam barbaris indē lamiſio propriū.ſic multa ſunt occulta.
Lamaſſe hebræum eſt quod.lxx. interpretes tranſtulerunt in finem magis pro uictoria continent aquila uero id eſt ei q præbet uictoriam.ſymmachus triūphus uel palma.
Lambre:libare.ractu diſtrīgere.lingere.abſorbeē
Lambo bis. unde labium.labrum.a quo labruſca componitur plambo.
Lamæ dicūt cōfracturæ uiarum:quæ fieri ſolent pluuia interueniente.
Lamæ fracturæ cuiuſlibet metalli.
Lamech interpretat percutiens:iſte enim peuſſit & interfeciti caim.
Lamentum:planctus:lamentus uero lecti.
Lamentari gemendo uel flendo miſeriam deplorare & memorare.
Lamentatio: gemitus. fletus lachrymæ. ululatus
Lamia uel ſena in eſaia genus monſtri: ut quidam dicunt.
Lamiæ quas fabulæ tradunt infantes de uentre corripere ac laniare ſolitas & iterum tradere uitæ a laniando dictæ.
Lamiſcæ id ē faſciolæ.
Lamus quidam nobilis a quo lamiæ nobiles.
Lampas græce flamma ī uertice lucens:dicta q̄ in anis uenti motum oſtendere uideatur.
Lampas intepretat lucens uel ardens.
Lampas maior cādela uel maius lumen:inde lāpo id eſt luceo.
Lampas ideo ſolſtitiū æſtiuū dicit.qa tunc lāpas ſolis claritatē & caloré maiorē accipiat.hæc lāpas lāpadis accuſatiuū lampadē uel lāpada lāpades uel lāpadas ſecundū græcos ſicut ſimilia græca.
Lampena ſtellæ nomen.
Lāpius græce in cedula.
Lamprobius ſplendidus ex græco.
Lācuminæ carceres apud ſyracuſas: ubi eſt mons cauatus.
Lamus titonus fuit laomedontis, filius ab aurora amatus.genuit mēnon.
Lana a laniando dicta id eſt uelendo.hīc & uellus dictum q̄ prius lanæ uellerent.
Lana & lanicium idem ſignificant.
Lanarius:rætiarius.
Lances uaſa quibus ſacrificatur miſſoria. hæc lāx lancis ſtatera.
Lancea eſt aſta habens amentum in medio: dcā q̄ æqua lance id eſt æquali amento uibratur.
Lanceola haſtæ ſimilis.
Lancinare:bellicare.trucidare.lacerare.
Landula: alauda genus auis.
Langobardi uulgo ferūtur nominati a lōga barba
Laniare diſcerpere.lacerare.uellere.
Lanificium pro lana.
Lanificium lanæ opificium.
Lanificæ:lanam operantes.
Lanigeræ lanam gerentes.
Laniſta laniarius carnifex a laniando corpora gladiator.macellarius:qui carnes laniat ferro.

Lanicium cura ouium eſt:ut lanas habeant.
Lanugo prima capillatio in barba a ſimilitudine lanæ uel quaſi lana ſupra poma.
Lanus fluuius fertur ultra danubium:a quo alani dicuntur.
Lāx:uas quoddā. ſtatera.trutta.diſci genus priſc. hæc lanx lancis.
Laos λαος græce populus. unde laici quod plebs dicitur.
Laodicia ciuitas aſiæ interpretatur tribus amabilis
Lappa hærbæ genus dicta ꝙ habeat caule ingentē per terram diſpoſitū.hæc a græcis philatropos dicitur ꝙ ueſtibus inhæreat.
Lappago genus hærbæ.Horatius.
Lapatus hærba breuis.
Lappacia uel lappella genus hærbæ: hæc in cibo ſumpta ſtomachum confortat:uētrem reprimit. urinam prouocat.ructum excitat:naſcitur locis fabuloſis & lateribus.
Lapis dictus ꝙ lædat pedem: dura uel mollis petra.
Lapidicina locus ubi lapides cæduntur.
Lapidicides artifices lapidum.
Lapidare lapidibus obruere dilaniare.diſſipare.
Lapidarii campi in liguria eſſe dicuntur.
Lapillus paruus lapis. uel gemma.
Lapis deriuatur lapillus.lapideus.lapidoſus.
Lapido as lapidatio lapidator lapidarius.componitur dilapido lapidicides lapidicidium.
Lapis uel lapides chriſtum deſignant & ſanctos diſcipulos:& in alia parte duros corde ſignificant.
Lapides precioſi. xii. iſtis nominantur noibus.
Iaſpis:ſapphyrus:calcedōius.ſmaragdus: ſardōix ſardius:chriſolitus: berilus:topacius:chryſopaſſus.ametiſthus: hiacynthus.
Lapis iaſpis uiridis eſt coloris unde dominum ſignificat:qui eſt paſcua pabulū & refectio oīum electorum.ſignificat etiam electos :quorū fides nunq̄ marceſit ſed ſemper in operationis uigore perſeuerant.Secundus lapis ſapphyrus:licet i ſua natura non ſit precioſus ſed in myſterio ualde p̄ clarus. Nam æ eum colorem habens ſignificat ſanctos qui cæleſtia mente petunt dicentes cum apoſtolo:noſtra cōuerſatio i cælis eſt. Tertius calcedonius:multo eſt uilior q̄ ſapphyrus in natura:ſed myſtice & ipſe ualde inuēitur.precioſus. Eſt enim fortiſſimæ naturæ adeo ut omnium ſculpētium argumentis reſiſtat:unde ſignificat ſanctos fortes:& qui iuncti ſunt iter aduerſa huius ſæculi. hēr ēt idē lapis ſimilitudinē lucernæ pallentis: i quo ſanctoꝝ humilitatem ſignificat qui in præſenti uita pallidi id eſt deſpicabiles habentur .ipſi tamen in obſcuro loco lucēt .aliis lumē ſcientiæ & ardoris fidei & dilectionis demōſtrant. Quartus ſmaragdus precioſus eſt in ſui natura.ſed precioſior in electorū figura:qui tantæ eſt uiriditatis:ut omnium ſuperet uigorē hærbarum.aerem etiam circunfuſum uel imagines aſpicientium uirides reddat ſi moles eius fuerit ampla.huius genera lapidis ſunt multa:ſed prēcioſiſſimus inuenitur in ſcythia regione deſerti: quos tamen gryphes cuſtodiunt cum quibus arimaſpi homines unum oculum habentes bellum gerunt:ipoſq; lapides eis auferūt.lapis itaq; ſmaragdus nimiæ uiriditatis chriſtum ſignificat:qui paſcua æternæ refectionis ſuis daturus eſt fidelibus:& in deſerto.i.in ſecretis cordibus fidelium & a terrenis curis remotorum reperitur. Sed gryphes id ē maligni ſpiritus eum tollere fidelibus nituntur:non ſuæ cauſa ſalutis:ſed fidelium inuidia:quem tamē arimaſpi.i.electi unum oculum mentis habentes:cū malignis ſpiritibus pugnantes ſubripiunt .ſic quoq; per hunc lapidem deſignātur:quoꝝ fides nunquā marceſit:& alios ſuæ uiriditatis exemplo & doctrina erudiūt:& i xpi doctrina confirmant.Quintus ſardonyx compoſitum ex ſardo & onyce. cuius genera ſunt plurima: ſed precioſior tribus coloribus diſtinguitur in ſubteriori nigro.in medio rubicundo.in ſuperiori cādido uel aliter:primam partem habet nigram:mediam candidam:uperiorem rubeam ſignificat ſanctos: qui nigri id eſt contemptibiles uidētur ſed tamen innouati per gratiam baptiſmi ſplendore fidei & albedine uirtutum adeo irradiantur:ut ſi neceſſe fuerit p charitatis officiū proprium ſanguinem fundāt id eſt rubeum. Sextus ſardius qui terræ rubræ ſpeciem habet:& ſignificat ſanctos: qui licet ad ſublimia intuenda ducantur: ſuam tamen ſemper ſtudent recognoſcere fragilitatem. recordātes ſe eſſe filios adæ q terra rubea interpretat: unde & hic bene ſextus ponitur:quia ille ſexto die creatus eſt:cui dictum eſt, Terra es:& in terram ibis, Septimus chryſolithus.qui quaſi aurum fulget & uidetur emittere ex ſe quaſdam ardentes ſcintillas:cuius ſpecies illos ſignificat qui i luce ſupernæ ſapiētiæ reſplēdent: ſuaſq; uirtutes atq; ſentētias cum uerbo exhortationis: uelut ſcintillas in proximos effundūt:quibus ad amorem dei & proximi alios accēdunt. Octauus berillus:qui uiridem & pallētem colorem habet:qui illos deſignat: q æternorū & dei contemplationi inhærentes cura fratrum ad pallorem redeūt.dum exteriora temporalia per uitam actiuam fratribus miniſtrant. Nonus topacius qui lapidū omnium colores i ſe habet: ūde & dicit quia παρ græce totum dicitur:quo nihil reges carius i theſauris ſuis hrē poſſūt. naſciturq; in inſula ægypti: quæ dicitur topacion:ſignificat ſanctos oībus uirtutibus refertos multiſq; uirtutibus quaſi coloribus relucentes. Decimus chryſopaſſus:q aurei & uiridis ē coloris: quod ipo noie manifeſtatur parum diſtans a berillo. ſignificat electos ſapientia reſplendentes & uiriditate fidei ſemper ad cæleſtē uiriditatē tendētes. Vndecius hiacynthus qſimilis aquæ eſt radio ſolis pfuſæ: ſignificat electos ſapīa non humana ſed diuina repletos:quæ ſignificat per radios ſolis aquæ imiſſos. Duodecimus ametiſthus.q tribus principalibus coloribus reſpgitur id eſt purpureo:uiolaceo

& roſeo per quod ſignificat ſanctos: qui cæleſtem habitum gerunt in terris: & ad ſocietatem angelorum uēturi ſūt cæli. quod deſignatur per purpurā: quæ præcipuū & regale eſt indumētum. In uiola quæ humilis eſt hærba & tamen optimum habet odorem, humilitas illoꝝ exprimitur cum bonæ opinionis odore. In roſeo autem colore charitas ītelligitur: quæ in tantū in illis uiget: ut uſq; ad paſſionem martyrii nō ſolum pro amicis: ſed etiam pro inimicis ipſis proſiliat.

Lapiſtrum genus hærbæ.

Laphytæ gentes theſſaliæ fuiſſe perhibent iuxta pelion montem a laphyta filio apollinis dicti hi laphytæ centauri ſunt.

Lapſana genus hærbæ græce, ipſa eſt & amoracea.

Lapſus: decurſus. a labor eris.

Lapſina lapſus. laptatum potio e lacte.

Laqueare: uincire. ligare: unde laquear id eſt funis cathænā: nam laqueus uinculum retinaculum.

Laquearia ſunt: quæ cameras ſubtegunt. hæc & lacunaria: quod lacos quoſdam quadratos uel rotundo ligno uel gypſo uel coloribus hēat priſc. hoc laquear ris id eſt tabulatum a laqueo.

Laquearia cameræ. cathænæ aureæ ornamenta tectorum, funiculi de quibus candelæ de camera ſuſpenduntur ut ſtili candelarum.

Laqueus: uinculum, rætiaculum quo irrætiunt pedes animalium: unde laqueo as id eſt implico.

Laqueatus: receptaculum, purus & ornatus.

Laqueariorum pugna erat fugiētes in ludo homines iniecto laqueo impeditos: conſecutoſq; proſtrare: amictos umbone pelliceo.

Lardum pro laridum dictum q; in domo conſeruetur. nam lares domos antiqui dicebant.

Lar laris maſculinum domus uel ignis.

Lares domus uel familiæ dii patrii aræ foci. ſacra penetralia.

Larex ſpecies arboris a caſtello laricino dictus.

Largiri: tribuere. priſc. largio pro largior quod cōmune antiquitus.

Largitio: retributio, præmium, merces.

Largitas ē donatio humanitatis: largitio uero ambitionis.

Largius uel largiuſcule uberius. affluentius affatim plenius.

Largus: munificus, humanus: unde largitas elemoſynarum.

Laryſſa ciuitas theſſaliæ unde lariſſeus id eſt theſſalus. laryſſa urbs illyrici nobiliſſima.

Larius lacus eſt uicinus alpibus per. xl. tenditur milia.

Laruus: umbratilis, falſidicus, maleficus.

Larualis: dæmoniosus, incantator.

Laruæ ex hoībus facti dæmones dicuntur qui mala meriti fuerunt: quaꝝ naturam eſſe dicunt terrere paruulos, in angulis garire tenebroſis.

Laruæ noxiæ umbræ. damnatorum animæ.

Larua imago: quam portant ante uultum.

Larunda, quidam lamiam dicunt.

Larus in pentatheuco gauiam ſignificat: auis quæ ſolet ſemper ſedere aquis.

Laſſare: fatigare, grauare.

Laſſanum uaſis genus: in quo exoneratur uenter.

Laſſer hærba quæ naſcit in monte hoſco bagi: ubi & ganges fluuius naſcit: cuius ſuccus primum dictus laſeri dicū: qm̄ manat i modū lactis deinde uſu deriuatiue laſer: hoc & a qbuſdam opiū cyre naicū dr̄: quia apud cyrenas naſcitur.

Laſer generis neutri legumen eſt.

Laſſaſco is: laſſare incipio. infirmor.

Laſciuus a um libidinoſus, fœdus, petulans, molliſſimi actus homo.

Laſciuia a luxu dicit: petulantia uero ab eo q; male petit alienum pudorem.

Laſciuia: iocus, petulantia.

Laſciuio is laſciuiui. id eſt luxurio.

Laſſus: labore fatigatus, grauatus.

Laſſitudo: fatigatio.

Laſſus pticipiuum pro laſſatus per ſyncopam.

Lata ampla, patula ſpatioſa.

Latebra: locus occultus, a latēdo, latibulum.

Latebratim: occulte.

Latefurens nimis furens.

Late loca omnia loca.

Late longeq; quadrum eſt.

Latebroſus: obſcurus, occultus.

Latere: occultari.

Lateo es deficit futuro infinito ſicut plæraq; neutra ſecundæ coniugationis.

Lateo, inde deriuatur latex latens latus, unde lateralis latito as: latebræ latebroſus: latibulum latesco ſcis: latrina latro latrocinium latrocinor latium: latinus latenter, componitur deliteo.

Lateranum palatium fuit neronis quod dictum ē uel a latere ſeptentrionalis plagæ qua ſitum eſt uel a laterana quam nero dicitur peperiſſe cum tradidit ſe uiro. in quo pallatio nunc magna ē ecclesia romæ.

Lateres & laterculi dicti q; lati formentur circumactis undiq; tabulis quattuor.

Laterculi ſcindulæ. lateres autem crudi ſūt qui & ipſi inde nominati q; lati ligneis formis efficiuntur, priſc. hic later lateris.

Laterculus pedis unius in latitudine. xxiiii. uncia rum in longitudine.

Laterculum dictum q; ordinem habeat ſtratum annorum.

Laterem unius caſus quanuis ablatiuus eius ſingularis & nominatiuus & accuſatiuus plurales inueniuntur.

Latero as.

Laterna dicitur eo q; in ea ignis lateat. uas lacernæ eſt.

Latex aqua quæ latet in uenis ideſt proprie liquor fontis.

Latex uinum etiam dictum q; in uaſis lateat.

Latitia: ſpatioſa aditu.

Latibulum, tenebroſum, luſtrum.

Latiæ: mundiciæ, uel latinæ.

Latiare: latinare.

Latifundus:late possidens.
Latini a latio rege fauni filio dicti sunt. Nam latinus Italiæ rex fuit:qui ex suo nomine latinos nominauit:qui postea romani appellati sunt. hi & quirites.
Latinus proprium regis soceri Aeneæ. uel gentile a latino latinus.& possessiuum: ut latinus ager latina familia.latinum uerbum, latium autem uel a latendo uel a latitudine nominatur. a latino latini tas a latialis uel latiaris commune triũ generum compõitur latinigena:quomodo troiugena i in u propter geminationem mutato.
Latinus filius fauni filii pici:filii saturni. Virg. primi bere.
Latinæ sacrificia in latio cõstituta ioui.
Latium pars italiæ dictum:q; saturnus a ioue fugiens ibi latuerit.
Latium pro Italia.
Latium urbs Italiæ a saturno condita.
Latitudo:superficies.planum.
Latomi in regnorum libro lapidum cæsores græcum est.
Latona dianæ & apollinis mater.
Lator:portator.a feror ferris.latus.
Lathos arboris genus.
Latratus est uox canum.
Latrare ad canes pertinet.uel indecenter. uel importune uerba proferre.
Latrator Anubis dicitur Mercurius apud ægyptios capite canino figuratus.
Latrefontes græce letuientes.
Latrensis seruitus.
Latria græce dicit seruitus soli deo neq; ulli creaturæ debita,unde idolatria dicitur.
Latria:secessus.publicus locus ubi lauari solebant sordida.locus priuati secessus a lateo.
Latro incessor uiarum a latendo dictus. uel a lateris custodia.
Latro est qui furatur & occidit. unde a latitando in insidiis dicitur, fur uero est qui alienum aliquid occulte & timẽdo subtrahit a futuro ideſt nigro dictus.
Latro aliquando uenator.
Latrus leuus.
Latro a latendo dictus communis generis, latroci nor aris.
Laturnus deus lacteſcentibus frumentis pfectus.
Latus dictum qa iacentibus nobis latet .prisc. hoc latus teris:unde latero as lateralis.
Latus ta tum:spaciosum,diffusum,unde latior latissimus latitudo latus tior latissimus.
Lauare:abluere delere.
Lauo as & lauo is in una significatione sed lauis ,p humectas magis dicit & antiquitus præteritum laui supinũ lautum qd' ãtiquitus lauatum.
Lauacrum balneorum genus. ablutio. baptismus a lauando.
Laudare : celebrare.extollere.
Laudatio ẽ ipsa laudãtis oratio:laus uero ipsa uirtus innitens: quæ etiam sine celabratione constat.
Laudunæ ecclesiastica uasa.
Laude is.proprium ciuitatis.
Lauerna dea furum. uel latro qui alienos filios seducit.
Lauerna:ferramenta latronum.
Lauina uxor æneæ latini regis filia : a qua lauinia urbs unde lauinia littora.
Lauinium æneas in italia cõdidit cui uxoris nomẽ dedit.
Lauinum prius dictum a lauino fratre latini post lauinium a lauinia.
Laumedon qui constructa troia nõ soluit uota numinibus.
Laomedontia pubes troiana.
Launechil id est talio.
Laurus a uerbo laudis dicta:hæc.n. cum laudibus uictorũ capita coronabat, apud antiquos autem laudea nominabatur.hanc græci daphnẽ uocant q; nunq; deponat uiriditatem.
Laurus,inde laureatus ta tum proprium laurentius & laurentia & compræhensiuum laurentum & myrtetum & laureus a um. hic laurus ri & laurus laurus.
Laurentum proprium ciuitatis dictũ a lauro iuenta in arce ubi latinus stabat. inde patronimicum uel possessiuum hic & hæc & hoc laurens.
Laurea:uictoria. corona.
Laureatus:coronatus.
Laureus laureolus diminutiuum prisc.uictoria.
Laus laudis ipsa uirtus innitens.
Laus:claritas.ornamentum.decus. gloria nomen.
Lausantes:lauantes.
Lautumni:custodia carceris.
Lautumniæ:uincula.cathænæ.carceres.
Lautumnium supplicii genus a tarquinio superbo inuentum ad nomen sceleratorum.
Lautus:locus generosus:honestus.celebris.a lauo lauas.
Laxa:luxuriosa.indulgentior.
Laxamentum:spatium.requies.intermissio.
Laxare aperire indulgere.
Lazarus interpretatur adiutus eo q; morte a domino fuerit resuscitatus.
Lea:leo fœmina leæna.
Learius leonis filius.
Lebes uas coquendi aliquid sup ignem olla ænea.
Lebes tis secundum regulã prisciani fœmininum est:sed tamen ouidius masculinum facit. Viginti fuluos operoso ex ære lebetes.
Lebetes ænea sunt uasa in usu coquendi.græcũ est cacabi minores uel ollæ.
Lebeta olla generis fœminini.
Lebecinæ popinæ.
Lebeus interpretatur corculus a corde. idem & tadæus.ipse & iudas iacobi.
Lebna interpretatur candor. dealbatio.
Lecebra:seductio.occulta blandicies.uoluptas.
Lechitus in regnorum libro ampulla olearia.
Lecitator prouocator.
Lectica:stratus.storia camera.cubile. grabatũ pul

uinar.ſpingæ.punicati.ſpona.pluteus genialis cunabula.feretrum.capulus.ſcamnum.ſcabellū ſuppedaneum.ſcanſilia.ſedes.thorus.paluſtrū. thronus.ſubſella.cathedra.ſoliū.ſella.ſubſellia curialis.tripodes.

Lectica lectus imperatorꝫ.ſponda uero exterior ps lecti.pluteus interior.

Lecticæ a lectis hærbis dicuntur: quibus conſules portabantur.

Lecticalis dicitur qui facit lectulos.

Lectio dicitur quia non cantatur ut pſalmus uel hymnus ſed legitur tm̄: hic enim pronunciatio ſola quærit.illic modulatio.unde oportet ut quando pſallitur ab omnibus pſallatur: cū oraf ab ominibus oref:cū lectio legitur facto ſilentio ab omnibus audiatur.

Lecti pro electi.primi.

Lecti filia fratris.

Lectiſternia ubi homines ſedere uel iacere conſue uerunt.

Lectito as frequenter lego.

Lectores a legendo uocati:hi enim prædicāt populis quid ſequantur.Idem & pronunciatores dicū tur q̄ porro annuncient.Tanta enim & tam clara erit uox eorum ut quanuis longe poſitorum au res adimpleat.quorum ordo a prophetis cœpit quibus dicitur: clama ne ceſſes.porro uox lectoris ſimplex erit & clara & ad omne genus pronunciationis accommodata plena ſucco uirili agreſtē & ſubruſticum fugiens ſonum.Nō humilis nec adeo ſublimis:non fracta nō tenera nihilq; fœmineum ſonans:non cum motu corporis: ſed tantū cum grauitatis ſpecie.Auribus enim & cordibus conſulere debet lector: non oculis: ne potius ex ipſo ſpectatores magis q̄ auditores faciat.

Lector dicitur a colligendo animo quæ legit q̄ſi collector.uel a legendo id eſt percurrendo unde nauis dicitur legere quicquid tranſit.

Lectus lectulus a lectis hærbis quibus fiebat dicit: ſignificat requiem.Aug.uel uoluptates corporis

Lecturio legere uolo.priſc.a lectu.lecturio meditationem ſignificat.

Lædere:percutere.detrahere.carpere.

Lædo is læſi læſus læſura.

Ledona æſtus maris:decreſcens dicitur.

Legale ex lege ſicut imperiale ex imperio.

Legalis rectus:talis qualem lex præcipit.

Legat: teſtamento donat uel allegat: legationem faciat.

Lego as legationem facio uel mitto.lego gis lectionem lego.Eſt autem in prima ſyllaba differētia nam lego gis penultima breuiatur:lego as penultima longa.

Legatum:legatio defuncti.

Legatarius teſtationis eſt cui aliquid teſtamento delegatur relinquitur & donatur.

Legatus:internuncius.uel miſſus.

Leges diuinas moyſes primus omnium hebræis explicauit:phoroneus uero rex græcis.Mercurius trimegiſtus ægyptiis.Solō Athenienſibus.lycurgus lacedæmoniis: ex Apollinis auctoritate.Numa Pompilius qui Romulo ſucceſſit in regno:romanis primus leges dedit.Deīde cum populus ſeditioſos magiſtratus ferre non poſſet: decem uiros legibus ſcribendis creauit:qui leges ex libris Solonis in latinum tranſlatas duodecim tabulis expoſuerunt.leges autem redigere in libris primus cō ſul Pompeius inſtituere:uoluit: ſed non potuit paulatī uero antiquæ leges uetuſtate atq; in curia exoluerunt.Nouæ autem a conſtantino cæſare cœperunt & reliquis ſuccedentibus erantq; permixtæ & inordinatæ: poſtea Theodoſius minor Auguſtus ad ſimilitudinem rogatiani & hermogeniani codicem factum conſtitutionem a conſtātini temporibus ſub proprio uniuſcuiuſq; imperatoris titulo diſpoſuit:qui theodoſianus dicit. Sed Iuſtinianus melius & in integrum leges reſtituit.Omnes autem leges aut diuinæ ſunt:aut humanæ.diuinæ natura:humanæ moribus.Fas lex diuina eſt.Ius humana. Traſire per alienum fas eſt.ius non eſt.Ius generale nomen eſt:lex autem iuris eſt ſpecies.Omne enim ius legibus & moribus conſtat.Nam lex eſt conſtitutio ſcripta a legendo uocata.Mos autem longa conſuetudo de moribus tracta.Conſuetudo uero ius quoddam moribus conſtitutum: quod pro lege ſuſcipitur cum lex deficit.Nam differt: ſcriptura an rōne conſiſtat:qn̄ & ratio legem commendet.Porro ſi rōne lex conſtat:lex erit oē quod ratione conſtituerit dūtaxat quod religioni congruat:quod diſciplinæ cōueniat: quod ſaluti pficiat.Cōſuetudo autem uocata quia in cōi eſt uſu.lex eſt conſtitutio populi.quod maiores natu cum plebibus ſanxerunt.Nam quod rex uel imperator edidit: cō ſtitutio uel edictum uocatur.

Leges quædam ab his dn̄r qui eas cōdiderūt.Satyra lex:que de pluribus ſimul rebus loquit.Rhodiæ uero naualiū commertiorꝫ ſunt a Rhodo inſula:iu qua antiquitus uſus mercatorum fuit.

Leges:ſocietas.pax.fœdus.conuentio.

Legere nauticum uerbum eſt: quia nauis dicit legere quicquid tranſit.lectitare uero ad frequentiam refertur: nam legere ad tempus.

Lego gis legi lectus.Ex eo compoſita præteritum eiuſdem ſeruant.ut colligo collegi relego relegi quod dn̄iæ cauſa non mutat le in li:ſimiliter perlego.Excipiuntur mutātia ſimplicis ſignificationem.Negligo neglexi diligo xi.intelligo intellexi:quid antiqui interlego dicebant.

Legere librorum dicimus uel ad cuſtodiendum commendare.

Legere præterire uel colligere ſignificat.

Lego gis gi lectus lector trix tio.lex legis unde legalis inter.componitur legitimus: legiſperitus: legiſdoctor.legifer:exlex:eligo:præeligo.deligo diligo:relego:perlego:negligo: colligo.& quæ ab his fiunt.deriuatur legumen:unde liguria.ligurio ris.lecturio ris.lectito & ſecundum quoſdam lego gas:unde legatus legatarius legatio: cō. ponitur delego:relego:collega.

Legio ſex milium armatorum eſt ab electo uocata quaſi lecti id eſt armis electi: proprie autem macedonum lingua phalanx, caterua gallo⁊ noſtra legio dicitur. habet. lx. centurias uel centenarias xxx. manipulos. xii. cohortes. cc. turmas.
Legio minor ſex milium: legio maior. xii. milium
Legionaria: legalia de legione.
Legiorecar: legis conſtitutor.
Legumen a legendo dictum quaſi electum. ueteres enim meliora quæq; legebant id eſt fabam: lenticulam: piſam. ſiue q̄ manu legantur nec ſecentur.
Leucos λεῦκος id eſt albus.
Lex lelegis penultima corripitur proprium gentis: uel cum lex legitur & non fit.
Lælius quidã ſeueriſſimus romanus fuit: ad quẽ ſcripſit Cicero libros de amicitia.
Lemannus fluuius galliæ: a quo lemanni.
Lemannus lacus prope laſonnam.
Lembus nauicula breuis: quæ alias dicitur cymba & caupillus.
Lembus genus nauiculæ uelociſſimæ: quas dromones dicunt.
Lembus ueſtis regia.
Lemniſcæ id eſt faſciolæ purpureæ.
Lemniſcata id eſt maior palma gladiatorum.
Lemnias in libya credunt naſci truncos ſine capite oculos & os in pectore habentes.
Lemnia genus monſtri.
Lemnos inſula uulcani: inde lemnius uulcanus.
Lemnius luctuoſus dicitur.
Lemnunculus lembus.
Lemnones laruæ animæ mortuorum.
Lemnones umbræ quædam: quæ cum corporibus morãtur: uel quaſi a remo cuius umbra inſequebatur fratrem ſuum Romulum.
Lemures umbræ fugillatoꝝ dicti quaſi lareſmo.
Lemures diabolicæ imagines: quæ apparent in nocte noxiæ.
Lepſis græce ſumptio dicitur.
Lena græce amictus uilloſus: rotũdus duplex qua infulati flamines ſacrificabant. huius inuentor dicitur lenas.
Lenas proprium cuiuſdam qui inuenit lenam.
Lena id eſt coitus. ſagum quoddam. uel palla.
Leæna leo fœmina. leæna fœmininum leonis fœmina.
Leneos. martius menſis dicit lingua punicorum.
Lenæus liber a leniendo corda. dicit. n. q̄ ipſe inueniſſet uinum. uel a lacu i quo expreſſum uuis uinum currit: qui lenos græce dicitur.
Lenis: dulcis. manſuetus. communis. placidus.
Lenire: placare. mitigare. mulcere.
Lenimentum. placatio uel ſpecies qua lenit luna.
Lenitas: manſuetudo. miſericordia.
Leno præpoſitus meretricum ſiue ſeductor: dictus q̄ mentes miſerorum blandiatur & leniendo ſeducat.
Leno lenunculus uel lenulus.
Leno a leniendo dictus: communis generis: inueniꝫ tur tamen fœmininum lena.
Lenocinari: ſeducere. conciliare. turpi adulatione blandiri.
Lenocinium: meretricatio. circunuentio. ſeductio
Lenos græce lacus: in quo uua exprimitur.
Lentare: tardare.
Lento as actiuum eſt: unde lenteo: inde lenteſco lẽteſcis it ſenſim ſe flectit. de uirgultis dicit.
Lentaculum: cruſtacia.
Lenterna: uincula modica.
Lentea: fouea.
Lente: paulatim. gradatim. tarde leniter.
Lenticula in regnorum libro uaſculum æreũ quo ungebantur in regno a liniendo dictum.
Lentis: nauis puſilla.
Lens lentis, legumen.
Lens dis alis. lentis genus leguminis dicta q̄ humida & lenta ſit. uel q̄ adhæret humida. hæc i cibo ſumpta deducit magis uentrem. & urinam.
Lentigo eſt ueſtigia macularum parua in rotundo a ſpecie lenticulæ dicta.
Lentiſcum genus uirgulti dictum q̄ cuſpis ipſius lenta ſit & flexibilis & mollis. huius fructus oleum defudat: cortex uero reſinam: quæ maſtix dicitur.
Lentiſcus arbor.
Lentus mons Arcadiæ.
Lentum: molle. tenue. & quicquid flexibile eſt.
Lentus: tardus. ſegnis. inefficax. languidus. ocioſus
Leo græce rex iterpretat eo q̄ princeps ſit oium beſtiarũ. cuius genus trifariũ dr. i. breues iuba criſpa: q̄ ibelles ſũt lõgi & coma ſimplici acres aio.
Leo eſt corruptum: leæna uero totum græcum eſt lea uſurpatiue dicitur.
Leo quirum ſignum quem fortiſſimum hercules in græcia interfeciſſe dicitur: indeq; inter aſtra collocatum ob memoriam eius uirtutis: ſeu quia præeſt quadrupedibus: uel quia ſicut leo fortior eſt cũctis animalibus: ita ſol cum ad hoc uenerit plus feruet. Ad caudam eius ſeptem ſunt ſtellæ i triangulo crines Beronicis.
Leon leontos græce declinatur. Amb.
Leo piſcis eſt genus.
Leo leæna uel lea. Quinq; ſunt quæ faciũt fœminino in a. Draco dracæna. leo leæna. leno lena. caupo caupona: ſtrabo ſtraba. hæc communia eẽ tam ipſa natura q̄ exempla græcorum oſtendũt: niſi quia faciunt in a fœmininum.
Leo ſignificat chriſtum. in malo etiam diabolum ſæculare regnum.
Leo leonis. a quo leæna. leoninus leopardus leodarus.
Leontofomos beſtia: cuius cinis cum carne datus leonem interficit.
Leopardus ex adulterio leænæ & pardi naſcitur & tertiam originẽ efficit: unde & dicitur.
Leochryſus gemma eſt colore aureo uena candida interueniente.
Lepidum: molle. dulce. gratum. a lepore quod ẽ molliſſimum animal.

Lepidus facetus & homo mollis. Facetus uero qui iocos factis cõmendat.
Lepiſtum genus uaſis.
Lepiſtum uas uinarium antiquitus dictum.
Lepiſta genus uaſis.
Lepitudo epiſtola.
Leporina genus hærbæ dicta q̃ caulem mollem mittat id eſt faturiona.
Lepos leporis eloquentia uel facundia: hic lepus: leporis. priſc.
Lepos: urbanitas. iocunditas: uoluptas a lepore quod eſt molliſſimum: unde gratum aliquid lepidum dicimus.
Lepra aſperitas cutis cum pruritu & ſquamoſa laphitæ hærbæ ſimilis unde nomen ſumpſit cuius color nunc in nigredinẽ uertitur: nunc in albedinem nunc in ruborem. quæ ita dinoſcitur ſi uariatim inter ſanas cutis partes color diuerſus appareat: aut ſi ita ſe ubiq; diffundat: ut omnia unius coloris q̃is adulteri faciat.
Lepre eſt albor in cute: non candor a pruritu dcã.
Leproſus a pruritu nimio ſcabiei dictus.
Leptis oppidũ africæ in prouincia tripolitana.
Leptis filius fratris.
Leptoperitæ: minutæ febres.
Leptomeres græci dicunt oleum ſabinum: quod eſt oĩum tenuiſſimæ uirtutis & penetrabilis.
Lepus orionis uenantis canem fugit.
Lepus blandicies.
Lepus aĩal timidũ quaſi leuipes dictum. quia uelociter currit. unde græce lagos dicitur.
Lepus ſignificat timentes deum & humiles.
Lepus leporis maſculinum tantum tertiæ declinationis us correpta ſolum inuenitur: unde lepos lepuſculus: unde & lepuſcellus: diminutiuũ animal timidum.
Lepuſculi teſſeræ dicunt: qa exiliendo diſcurrũt
Lepus genus piſcis de ſimilitudine capitis dicitur
Leretitæ. a lertæ id eſt inuectio.
Lerna lacus uel palus in arcadia: ubi fuit ſerpẽs hydra cum multis capitibus: quæ ab hercule interfecta eſt.
Lernæus anguis hydra: quæ in lerna interfecta dicitur.
Laertia regna: i qbus laertes regnauit pater ulyxis
Laertiades ulyxes.
Leſbos inſula in troade: unde leſbos alceus.
Leſbia damnoſe bibens. interpretatur.
Leſtes λῃϛὴϛ græce latro. cõmune eſt. priſc.
Leſtrigones feri homines gigantes: unde dicitur leſtrigonia populi ætnæ inſulæ: qui humana carne ueſcebantur.
Læſus a lædor ris. afflictus. offenſus triſtis.
Læta: gaudens. fertilis. luxurians. hylaris. pulchra
Lætamur de noſtris bonis: gratulamur de amicorum.
Lætamen dictum eo q̃ ſuo nutrimẽto læta reddat gramina: lœtale uero mortiferum nam lœtum mors dicitur.
Leraniæ græce: latine dicuntur rogationes: quæ in ducuntur propter rogandum deum & impetrandum. Exhomologeſis uero pro ſola confeſſione peccatorum accipitur.
Letargia eſt oppreſſio cerebri cũ obliuione & ſomno. a ſomno dicta.
Letargius mortifer.
Letargus genus morbi id eſt obliuio mentis quia letes obliuio dicitur græce: unde letea id eſt obliuioſa. hinc etiam leteus fluuius iferorum ex quo qui potat quicquid paſſus eſt obliuiſcitur: & ad ſuperos reuertitur iterum corpora ingrediuntur animæ: hoc poetæ fingunt.
Letargus quo comprimuntur ægri ad falſum ſomnum.
Letafagi obliuionem edentes.
Lœtifer mortem ferens: nam lœtum id eſt mors.
Lœtiferum: mortiferum.
Letitia eſt mentis gaudium cum uitiis mixtũ: cuius lator liber eſſe dr: exultatio uero uerboꝝ atq; membrorum.
Lætor aris deponens abſolutum.
Lætor id eſt gaudeo græce εὐχαριϛέω ἔχαριϛ ϛῶ eucariſto.
Lætus per æ ſcribit qd' a latitudine dr: uñ lætitia lætor aris: nã lætus dr eo q̃ mẽtis gaudio dilatet lœtũ uero. i. mors: qd' per œ ſcribit quidã per ſe dicunt uenire. quidã a leo les id ẽ deſtruo quod iñ in uſu non eſt ſed componitur inde deleo.
Læua dicitur quod aptior ſit ad leuandũ aliquid & portandũ: ipſa. n. gerit clyperum enſem & alia ut dextra ſit expedita. unde leuus a um id eſt miniſtrum uel contrarium Virgilius. Si mens non læua fuiſſet id eſt ſtulta. Item ſi quæ numina leua ſint pro proſpera.
Leuare: erigere. adiuuare. ſoluere. ficere: unde leuamen id eſt ſolatium. adiutorium: requies oblectamentum.
Leucas leucadis uel leucadium ꝓmontoriũ ẽ: ubi pugnauit Antonius cum auguſto.
Leucate in ꝓmontorio epiri: i quo octauiãus uicit Antoniũ & cleopatrã. a nitore niuiũ dcũs. nam λεῦκον græce album & eſt iuxta ambrachiam.
Leucas bellũ nauale: quod octauianus geſſit cum antonio.
Leutare mons eſt in arabia.
Leuce ciuitas iuxta hadriaticum mare.
Leucon græce album.
Leuca græce alba.
Leucas ſignificat cucullum.
Leucothoe ἀπὸ τοῦ θοῶ curro filia orcami uel leucothea id eſt alba dea: quæ eſt aurora.
Leucrocota animal uelociſſimum in india.
Leucocinus aqua & oleum.
Leuda compoſitura in longum.
Leue: ſubtile inualidum. friuolum.
Leuga finitur paſſibus mille quigentis.
Leugas galli uocant: græci uocant ſtadia. nos miliaria.
Leui interpretatur aſſumptus id eſt ex omni populo electus uel additus ſiue appoſitus: dixit

enim lyacum eum peperit: mecum erit uir meus: quia peperi ei tres filios. hic fuit duodecimus filius israel. qui electus est ex omnibus ad portanda uasa uel ministrandū deo in tabernaculo uel in templo. a quo leuitæ dicti sunt.

Leuitan id est serpens de aquis: qui in huius sæculi mari uolubili uersatur astutia. interpretat autē hæbraice leuithan additamentum eorum hominum. s. quibus in paradiso semel culpam prauaricationis intulit: & hāc usq; ad æternā mortē psuadendo quottidie adiicit.

Leuidensis uestis dicta quod raro filo sit dēsata: leuiterq; extensa.

Leuigare: polire. linire. dealbare. lucem facere uel lenem.

Leuir uiri frater dictus quasi a læua uiri uel leuis uir id est sinister: læuir ri a uiro componit.

Leuita uasa ænea.

Leuis: inanis. uentosus uacuus. uanus uel imberbis & lenis pulcher.

Leuis si instabilitatem mentis uel exilitatem pōderis significat breuis est le: si uero planum uel lenitatē tactus: uñ leuigatus. longa fit le.

Leuitas. uelocitas uel inconstantia.

Leuis lenis in uerbis dicitur.

Leuiter: summatim. tenuiter.

Leuitæ de nomine auctoris dicti: de leui enim nati sunt. hi græce diacones. latine ministri dicunt. hic leuita leuitæ.

Leuiticus liber appellatur eo q; leuitarum ministeria & diuersitates uictimaꝝ totusq; i eo ordo leuiticus annotetur.

Leuitorium: colobiū lineū sine manicis qualibus monachi ægyptii utuntur.

Leuum: sinistrum contrarium.

Lex est quam populus centuriatis comitiis sciuerit & decreuerit.

Lex est mens & animus consiliū atq; sīa ciuitatis a legendo dicta.

Lexis græce latine locutio id est quælibet syllaba uel uox quæ scribi pōt.

Lexis lexeos hoc est dictionis uel elocutionis.

Lexa: luxuriosa q̄si laxa id est inutilis.

Lia: amurca.

Liaues: ruinæ.

Lya interpretatur laboriosa: utiq; generando plurimos labores q̄ rachel fœcūditatæ pariendi experta est.

Liba: degustamenta sacrificiorum prima dicta eo q; libeant & placeant: hæc & placēta dicunt. hoc libum singulariter.

Libare: sacrificare. gustare. fundere. leuiter tāgere

Libamina prima sacrificiorum degustamenta.

Libanus phœnicum mons: in quo cedrorum arbores etiam maximæ & excellentissimæ sūt præcæteris arboribus.

Libanus montibus terræ iudææ præcelsior est. significat christum.

Libanus interpretatur candidatio. cuius ea pars q̄ est super eum ed orientalem plagam respiciens: antelibanus. i. contra libanum appellatur.

Libanus quæ & thus dicitur: arbor arabiæ inmēsa succū aromaticum fundens dicta a mōte arabiæ ubi sabæi sunt: nam mons eorum libanus dicitur ubi thura colliguntur: unde scriptum est odor tuus sicut odor libani.

Libanum: thus masculum.

Libanum annes thuris masculi pulueres.

Libana genus chartæ ob honorem libyæ prouinciæ.

Libanotes id est rosmarinus anteq̄ thus sciret hac hærba deos placabant.

Libassius liber.

Libare proprie erat quando pateras mero plenas aris fundebant. Nam libare proprie fundere est unde liber dicitur. Nos iuxta uerborum distinctionem immolamus panem libamus calicem: libare proprie fundere est sumptum a libero p; quitis usum repperit.

Libella tertia pars ponderis: parua libra.

Libenos hellenorum lingua martius mensis.

Libens: plena uoluntate uolens.

Libenter aduerbium. cum magna uolūtate. ex aio

Liber unius uoluminis est librorum multorum liber est etiam interior tunica corticis quæ ligno cohæret. quia ante usum chartæ de libris arborum uolumina fiebant: unde scriptores a libris arborum librarios uocauerunt: qui antea bibliopolæ dicebantur.

Librarii autem idem & antiquarii dicūtur. Sed librarii sunt: qui noua scribunt & uetera. Antiquarii uero qui antiqua tantum. unde & dicunt.

Liber dictus quasi litterarum uber id est abundātia: inde libellus librarius.

Liber ē corticis interior pars: dictus a liberato cortice id ē ablato. Est enim quiddam medium iter lignum & corticem.

Liber libri uolumen uel cortex corripit penultimam.

Liber a um: non seruus. producit penultimam. hic liber liberi id est bacchus similiter p ducit penultimam. hi liberi horum liberoꝝ. i. filii.

Liber rarum francus homo: unde libertus & libertinus.

Libero as componitur delibero as. liberalis libertas & libertas. liberior rimus: & hi liberi horū liberorum: libra libræ. libro as. libramen. tor. tio componitur bilibris. & quæ ab his fiunt.

Liberalia promiscui ludi hēbantur apud paganos ob honorē liberi. pluraliter declinatur. prisc.

Liberalis: largus. munificus. dictus q; libenter donet: nec murmuret.

Liberalitas: donatio. humanitas. largitas.

Liberaliter: magnifice. large. plene. benigne.

Liberalis dictus q; liber id est largus sit in dando.

Liberare: eruere. redimere. eripere.

Liberi filii ideo in legibus dīr: ut isto uocabulo a seruis secernant: qa sicut seruus in potestate est domini: sic filius est in ptāte patris: inde etiam filio fit emancipatio: ut sit liber a pīe: sicut seruo

manumiſſio; Item liberi dicti qa ex libero ſunt matrimonio orti. Nam ex libero uel ancilla ſeruili eiuſdem conditiõis ſunt: ſemp enĩ q naſcitur deteriorẽ parentis ſtatum ſumit.

Libertas conditionis eſt; liberalitas uero beneficẽtiæ & largitatis.

Libertus uocatur quaſi liberatus. Erat enim prius iugo ſeruitutis addictus: libertoꝝ aũt filii apud antiquos libertini uocabantur: quaſi de libertis nati. Nũc uero libertinus aut libertus factus: aut poſſeſſus ab alio.

Liber qui & dionyſius & poſt mortem deus habitus. hunc gentiles uitem oſtendiſſe dicũt hoſpiti ſuo in attica: hic liber quando bellauit in idia multas habuit fœminas in exercitu ſuo: quæ & bacchæ dicebantur: non tam uirtute nobiles q̃ furore.

Liber a liberamento appellatus dicit q̃ quaſi per eius beneficia ſemina in coeundo liberẽtur. Item muliebri & delicato corpore pingitur pp mulieres ſibi attributas. & unum propter excitãdum libidinem: unde & frons eius pampino cingitur: ſed ideo coronã uiteam & cornu habet: quia cũ moderate uinum bibit: lætitiam præſtat: cũ uero ultra modum lites excitat: id eſt quaſi cornua dat. Idem & lyæus dicitur græce q̃ uino multo membra ſoluantur.

Liber aliquando uinũ ſignificat. qa id inueniſſe liberum poetæ finxerunt.

Liber fit tribus modis: qui ſpecies ſunt & partes libertatis. Nam uno quolibet modo factum liberꝝ eſſe cõſtat: una qdem pars ut cẽſu liber fiat. cẽſebant enĩ id eſt cõnumerabant antiquitus ſoliciues romani. Siquis igitur iubente uel conſentiente domino nomen detuliſſet & cenſum: ciuis romanus fiebat: & ſeruitutis uinculo ſoluebatur Altera pars uindicta dicit. Vindicta uero eſt uirgula quam lictor manumittendi ſerui capiti ĩponens eundẽ ſeruum in libertatẽ uindicabat. habẽs quædam ſolennia uerba: ideoq; uindicta uocabatur. Tertia uero pars eſt ſi quis ſuprema uoluntate in teſtamẽti ſerie ſeruum ſuum liberũ ſcripſerit.

Liberum arbitrium eſt arbitrium potens retinere rectitudinem bonæ uoluntatis propter ipſam rectitudinem.

Liberũ arbitriũ eſt liberũ de uoluntate iudicium

Liberum eſt: licet. tutum eſt. fas eſt.

Libet: placet. in aĩo dulceſcit. in magna eſt uolũtate: unde libens enter tius. libentiſſime. libido.

Libet imperſonale a libeo es: quod modo non eſt in uſu.

Libethros fons eſt: ubi colunt muſæ ũde libethrides dicuntur.

Libya africa dicta q̃ inde libs fluat. id eſt africus. Alii dicũt epaphum iouis filium ex caſſiota procreaſſe libyã quæ poſtea in africa regnauit: cuius ex nomine libya dicta eſt. mater fuit agenoris.

Libya tertia pars orbis & libya cyrenenſis infra iſtã libyam maiorem eſt.

Libya cyrenaica & pentapolis poſt ægyptũ in parte africæ prima eſt. hæc incipit ciuitate parethonia & montibus catabathynon dicitur locus in ſecundo mari uſque ad aras philenorum extenditur: poſt ſe habet uſque ad oceanum meridianum gentes libyæ æthiopum & garamantum: huic eſt ab oriente ægyptus. a ſeptentrione libycum. ab occaſu ſyrtes maiores & trogloditæ: contra quos inſula calypſo eſt: a meridie æthiopicus oceanus.

Liby cyrenenſis prouĩcia eſt a cyrene urbe metropoli quæ in eius eſt finibus dicta.

Libyci a filio chaim ſunt exorti.

Libycon: habitantes littora.

Libido p b cupiditas eſt animi. Liuido uero p u liuor eſt corporis. Sunt autem multæ uariæq; libidines: ſicut ulciſcẽdi quæ ira uocatur: uel hẽndi pecuniam: quæ auaritia nomĩatur &c. Cum igit̃ non additur cuius libido non ſolet animo occurrere niſi illa quæ ĩ carne corruptibili plus omnibus ſæuit: hæc autem ſibi non ſolummodo corpus: uerũetiam intrinſecus totum commouet & uendicat hominẽ animi affectu ſimul cum carnis appetitu coniuncto.

Libido dicta eo q̃ libeat alienus pudor.

Libidus dictus q̃ quid libet agat.

Libidinoſus dictus: quia facit quod libeat.

Libyes & libyci dicuntur.

Libys: afer uel olla ænea.

Libyſſa una de decem ſibyllis.

Libyſtis libyſtidis: libyca libyſticida afra uel maura.

Libyſticæ fabulæ ſũt dum hominũ cũ beſtiis aut beſtiarũ cũ homĩbus fingit̃ uocis eẽ commertiũ

Libitina paganorum dea libidinis quam quidam uenerẽ infernalẽ dixerũt: tñ lectus mortuoꝝ uel locus in quo mortui contutãt̃ libitina dicit̃.

Labitina mors uel dea paganoꝝ a libando: iuxta cuius tẽplum erat cimiteriũ mortuoꝝ.

Libitinæ: popinæ.

Libitus tus. uolũtas deſiderium.

Libitus: oblitus. immemor.

Libo as. ſacrifico: offero. libor ĩmolor.

Libra. xii. unciis pficitur: & ide habetur pfecti põderis genus: qa tot cõſtat unciis quot menſibus annus: dicta autẽ q̃ ſit libera & cũcta intra ſe habeat pondera concluſa.

Libra ſignum in cælo dicitur: quam etiam habere brachia id eſt ſcorpionis chelas græci fantur dicta uero æqualitate quia octauo kalẽdas. octobris ſol̃ per id ſignũ currens æquinoctium facit

Libripens libripendis a libra & pando componit̃ id eſt trutinator: qui penſat aliquid.

Libra ueritas. iuſtitia. rectitudo. perfectio.

Librarii: ſcribæ qui faciunt chartas publicas.

Librare: trutinare. quatere. examinare.

Librat: criſpat. torquet. micat: uibrat.

Libramentum: æquilibrium.

Libri uocant̃ a libertate legentiũ. Remotis enim abhoc officio ſeruis ſolis tm̃ liberis ſtudium le-

legendi dabatur. Scribebatur autem diuerſis co loribus quos facere poteris huiuſmodi factis cō fectionibus: Argenteas litteras facies: ſi florē æris & alumen æquis ponderibus & argento contriue, ris: Aureas facies ſi alumen & æris flos æquo pon dere aceto infuſum de auro in aurū uſq; ad mel lis attici craſſitudinem triti perduxeris. Aereum colorem facies ſi ſal & alumen rotundum æqui ponderis in æreo uaſculo aceto infuſo in æramē to teras uſq; ad mellis attici craſſitudinem hoc etiam ferreum facit.

Libri: hiſtoriæ, annales, monimenta, codices, teſta menta.

Librū dicimus pēſum lanæ: hinc libraria dicunt & lanipendium.

Libs uentus africus.

Libum genus dulciamēti, ſacrificium. hoc libum & hæc liba.

Liburnæ naues dictæ a libiis. Sunt enim naues ne, gociatorum.

Liburnus nauis maxima: uel genus uehiculi.

Liburna nauis uel archa.

Liburni populi acolæ hadriatici maris: prompti ſunt ad moriendum.

Lycamba quidam qui ſpernit archilochū generū

Lycaon rex quidam in græcia: qui cum iouem in hoſpitio ſuſcepiſſet: uoluit probare diuinitatem illius: unde ſecundū fabulas uerſus eſt in lupū q etiam pater fuit helicis id eſt urſæ maioris quæ αρκτος arctos græce: unde lycaonis ſignū dicit

Lycaonia regio a lycaone rege dicta.

Licanos: hypaton dicta q licanos græce index digi tus eſt ad demonſtrandum quæ eſt quarta chor da. licanos uero meſon id eſt tertia mediæ.

Lichinus genus marmoris: idem & parius.

Licet: aduerbium permittendi.

Licet: quāuis coniunctio explectiua.

Licet: fas eſt: ius eſt: uerbū iperſonale a liceo quod non eſt in uſu.

Licetur: appretiat: non habet in uſu hoc uerbum amplius.

Liceo & liceor: enfaticos ſignificat aliud q̄ licet.

Licentioſus cui multa licent.

Licētiora: maiorum mancipia: q̄bus multa licēt.

Licenter: licite unde licentius.

Licæus λυκαιος mons archadiæ.

Liceus deus paganorū: de quo fingūt q quidam archades cū deo ſuo lyceo ſacrificaſſet: ex inde quandam demenetū guſtaſſe: & in lupum fuiſſe mutatū: anno quoq; decimo in figura propria re ſtitutum: unde pan lyceū putant nominatum: lu pus enim lycos λυκος grece dicitur.

Lycia regio i finibus aſiæ dicta ſic: eo q cyliciæ ſit adiuncta ab oriente. Ab occaſu & meridie mare & a ſeptentrione cariam habet: ibi eſt mons chi mera qui nocturnis æſtibus ignem exhalat ſicut in ſicilia æthna & ueſuuius in campania.

Lycii populi de lycia.

Licia ſunt quibus ſtamina tælarū ligantur quaſi ligia dicta.

Liciata: ordinata præſeminata.

Liciecores apollinis reſponſa.

Lychiæ: oliuæ dictæ q optimum dent lumē. nam λυχνος lychnos lumē eſt. unde lichinū dicit.

Lychinius dictus quaſi luciniuſ: q lumen det: eſt enim cicendela lucernæ.

Lychni: candelæ, lucernæ, cicendelia.

Lychnos abeſtos: lucerna inextinguibilis.

Lycius id eſt lupinus: ipſe eſt pan a lycia.

Lyciniū genus ueſtimenti eſt: dictū q textura eius ligata eſt in totum quaſi liginium.

Lycios bizantinos lingua maius menſis.

Lyciſci dicuntur canes nati ex lupis & canibus.

Lyciatur: auctionatur uel qui augmētum facit cō mutando.

Licitari: uænditione exponi.

Licitator: ſuaſor, prouocator.

Licitatio: propoſita uænditio: cum emptor ſuper uændito augumentū facit.

Licitatio ubi licet publice uændere.

Licitū quod licet alicui, fas.

Liciunt: defluunt.

Licium fanum apud delon: unde apollo lycius noīat: uel αποτοῦ λυκον: id eſt lupo: quia ſicut lupus terram ſiccat.

Luchinus lapis purpureus i idia lucernas ſplēdēs fulgore: unde & dī: nā lychnos græce lucerna ta ctus ſub ſole digitis paleas trahit icēdiū extīguit

Lictius cretenſis.

Lycius annus dicebatur: quo lites diſterminabātur

Lychni: cicendelia lucernæ.

Lychnites lapis flagrantiam excitat lucernas.

Lycon græce dulce.

Lycos λυκος græce. lupus.

Lycophtalmus gemma quattuor colorum exruti, lo ſanguineo in medio nigrum candido cincta: ut luporum oculi.

Lictor dictus quod album filum habeat circa tē, pora de ſerico.

Lictor id eſt uirgifer qui ante ſedē prætoris uir, gam ferebat.

Lictor genus officii illorū qui āte iudicē preces portabant.

Lictores: apparitores. præcurſores: qui āte iudicē faſcē ferebāt officiales miniſtri crudelitatis.

Lictores eccleſiæ aſſertores. hilaici ſunt & i choro inter clericos in miſſa apoſtolum legunt: uel q ſubdiacones faciunt: & hi faciunt. hos africa uel reliquæ regiones habent.

Lyctos cretæ ciuitas.

Lycus lucius piſcis.

Lydia ſedes antiqua regnorum quam pactoli ūda extulit in diuitias torrentibus aureis. hæc ātea Mæonia dicebatur: quæ dum pro breuitate du, os fratres reges lydum & tyrrhenum ferre non poſſet. hīc erſors tyrrhēus & cum ingēti multitu dine profectus loca galliæ occupauit & tyrrheni am nominauit. lydia autem a lydo regis frarre q in prouincia remanſerat cognominata eſt. Cōiū gitur autem ab occidente minori frygiæ: ab ortu

ſmyrnam habet: quã melos fluuius cingit: cuius campos pactolus & herinus circunfluunt aureis arenis ditiſſimi.

Lydia aſiæ minoris ꝓuincia unde lydi.

Lyde græce aranea:

Lideros græce maledictus.

Lyen id ẽ ſplen. quo ridere dicimur. priſ. hic lyen lyenis ræticula.

Lienoſus a ſplene dictum eſt: græci enĩ ſplen lyen dicunt.

Lyenteria dicta q̃ per eam facilius cibus labendo p tranſit. lyenõ enim lene. interia inteſtina græci dicunt. Qualẽcunque enim cibum acceperint incoctum digerunt præter ſemina pomorũ. quæ difficile digeruntᷣ.

Lyæus liber uel uinũ dictus græce ab eo q̃ curam ſoluat.

Ligare: innectere. inuoluere.

Ligo as atus. tor. trix. tio. turus. ligãs ligãdus liga men nis: ligatura. componitur alligo. re. ob. illi. ſub. ſubligat. col. religio. oſus. oſitas.

Ligaturæ: uittæ. ſacræ. teniæ.

Liger fluuius galliæ: q̃ ex plurima parte terminus eſt aqtanicæ ꝓuiciæ.

Ligna dicta q̃ incenſa cõuertantur ĩ lumẽ. lichnos λιχνος enĩ græce lumen ẽ: unde & lichnius.

Ligna ſignificant peccatores igni deputatos.

Lignũ uitæ chriſtus eſt.

Lignum ſecũdũ quoſdam limo genitum. unde ligneus id eſt de ligno & lignarius. cõponitur ligni fer.

Lignarius generaliter ligni opifex dicit.

Lignus genus gẽmæ ardentis.

Ligniſios hærba uocata: quia locis humectis naſcit folia habet oblõga anguſta lanuginoſa ſubalbida caulem cũ ramis lanuginoſis: ĩ ſummo capite caulos habet. ĩ qbus flos uiolacius prominet: cuius ſemen uino datum ad ſerpentium morſus & ſcorpionũ ictus prodeſt: adeo ut quidam affirmant eam ſcorpionibus ſuppoſitam: ſtuporem his langorẽq̃ concutere. hæc a græcis centaurea dicitur.

Ligones dicti quia terram leuent: quaſi leuones foſſoria.

Ligo: foſſoriũ. raſtrũ. ferrũ. hic ligo ligonis.

Ligulati genus calciamenti: qui foliati dicuntur.

Ligulæ: corrigiæ caligarũ a ligando dictæ.

Ligures prope alpes: colunt dura & frigida loca de liguria.

Ligures langobardi fuerunt prælati burgũdiæ.

Ligula pro lingula per conciſionem.

Liguria a legendis leguminibus dicta: quoꝝ ferax eſt priſc. hic & hæc ligus uel ligur. ris.

Liguſticum hærba hortolana a regione liguria in qua plurimũ naſcitur dictũ.

Liguſtra flores candidi.

Liguſtꝝ græce κυκλαμεσ flos albus ſæpibus plærũq̃ hærens cuius orpheus in argonauticis meminit.

Liguſtrũ liguſtri genus floris uel hærbæ.

Ligurire: ſummatim guſtare. ligere: a lingo uel lego.

Lycurgus rex legũ lator propter temulentiam uini abſcidi iuſſit uineta. unde per furorem bacchi ſibi crura amputauit.

Liliũ lactei floris hærba unde & dicit quaſi lacteum chriſtũ ſignificat: lilia uero angelos uel cõfeſſores iuſtitia candidatos.

Lilium ꝓmontoriũ ſiciliæ dictũ ab eiuſdẽ nomĩs ciuitate: quæ ibidẽ ſita ẽ.

Lylibæum ciuitas ſiciliæ eſt.

Lima tranſuerſa omnia antiqui dicebant: inde & limites & limina: & hoc limũ limi.

Lima ſemitoniũ plato uocauit minus ẽt accipitur.

Lima eſt unde fabri ferrũ limãt a liniendo.

Lima dicta q̃ lene faciat: nã limũ lene ẽ.

Limare: purgare. polire. acuere. producere.

Limatus politus. electus: magnificus.

Limax: uermis dicta q̃ ĩ limo naſcat. hæc limax cis

Limbus eſt quã nos ornaturam dicimus: quæ ambit extremitatẽ ueſtiũ. aut ex filo aureo contexta aſſutaq̃ extrema parte ueſtimẽti. limbus ora ueſtis auro texta uel fibulatoriũ.

Limen patrimoniũ. domus. familia. lar. uel terminus.

Limen liminis oſtium domus ẽ per quod ĩtratur dictum a limite. nã limina ſũt ædiũ: limites uero regiõis uel finiũ.

Limen græce portus.

Limentinum pagani dixerũt deum qui liminibus præeſt.

Limeſta ſemitonia.

Limes terminus agris poſitus.

Limes ẽ regionũ: limen uero ædiũ: priſc. hic limes limitis. limitanus.

Limina oſtiorũ dicta: q̃ trãſuerſa ſũt ut limes & p ea ſicut in agrũ p limites intrent.

Liminiũ: captiuitas: ſeruitiũ. quãdo qs de limine ideſt de domo aſportat.

Limites tranſuerſæ uiæ. limum. n. trãſuerſum ẽ antiqtus: unde limes dicit. limes decumanus ab oriente ĩ occidẽtẽ reſpiciẽs cardo a meridie ad ſeptẽtrionẽ. Nã antiq oĩa trãſuerſa lima dicebãt a quo & limina oſtiorũ & limites agroꝝ hinc & limus dicitur cingulum quo ſerui publici cingebantur ob liqua purpura. limites maximi in agris duo ſunt cardo & decumanus. Reliqui uero limites anguſtiores & inter ſe diſtantes ĩparibus interuallis & nominibus deſignati.

Limitare: terminare.

Limieſis quoddã genus marmoris.

Limis: oculis obliquatis. uel oblique intẽdentibus ſubtilibus. obliquis.

Lymina græce ſtagnum.

Lympha aqua αωοτηο νυμφηο per y ſcribit & n in l mutat.

Lymphari: bacchari. diſcurrere. ſicut lympha.

Lymphaticus ꝓprie dicitur: q̃ ex aqua cõtrahit id ẽ huc & illuc diſcurrere. ſed ꝓ furioſis hoc uſurpant poetæ.

Lymphaticum latini ob aquæ metum uocant id ē aquaticum ſtolidum:qui aquam timet hunc græci ὑδροφοβον uocant.
Limpidum:purum:præclarum:ab aquæ ſpecie dictum .manifeſtum.
Limmiſcus id eſt uirgula inter geminos punctos iacens.
Limoi id eſt peſtis .
Limo pro oblique ponitur .
Limoſum:paludoſum:luctuoſum.
Limotheus flumen ſiciliæ.
Limum dicebant antiqui omne tranſuerſum.
Limus:cingulus:quem publice habēt ſerui dictus quia tranſuerſus:habet purpuram id eſt limam.
Limus id eſt lutū cœnū :dictus ꝙ lenis ſit.
Limus ueſtis quæ ab umbilico uſq; ad pedes producitur.
Limus id eſt ſtrabus id eſt tortis & obliquis oculis
Linamis græce uirtus.
Linarium lignum græce.
Linaria rætia.
Linarius:rætiarius.
Linamentum :directitudo.
Lyncis beſtia uarii coloris dicta ꝙ in luporum genere numeret:lycos enim græce lupus: hic & hæc liyncis:a cuius actō fit hæc lynca,priſc.
Lynx animal ex cane & lupo natum uel extremi catuli lupo.
Lynx cis & lyncis cis & lynca cæ lupa celebralis.
Linea ueſtis quæ ex ſolo lino fit:unde & dicitur.
Linea dicitur qua lignarii utuntur:ne tortum aliquid conſtruant.
Linea ē incorporalis: quæ ita mente concipitur:ut ſola lōgitudine cenſeatur . latumq; habere non poſſit.
Linnæ:ſaga quadra & mollia ſunt.
Lingo gis.xi.leniter ago id ē aliquid lene ſuperduco:inde lingua,linguoſus. lingula per conciſionem ligula:componitur trilinguis,bilinguis.
Linguax cis linguæ copioſus.
Linguoſus qui nimia poteſt proferre.
Lingula:parua lingua.
Lingo gis xi.priſc.
Lingere .lambere.libare.guſtare.Eſt enim impreſſa linguæ lenitate guſtare.
Linguæ ſacræ tres ſunt.hebræa :græca:latina:quæ toto orbe maxime coluntur:nam priuſq; ſuperbia turris illius diuideret:una omnium nationū lingua fuit hebræa:modo uero iter cæteras græca clarior habetur & ſonantior:quæ quinq; partibus uariatur. Prima eſt κοινοσ id eſt permixta uel cōmunis:qua omnes utuntur:Secunda attica id eſt athenienſis:qua uſi ſunt omnes græci auctores. Tertia dorica .quā habent ægyptii & ſyrii. Quarta ionica.Quinta æolica.Et ſunt in obſeruatione græce linguæ huiuſmodi certa diſcrimina.Sermo enim eo ita eſt diſpartitus. Omnes orientis gentes in gutture uerba collidunt ſicut hebræi.Omnes mediteraneæ in palato ſciut græci. Omnes occidentis gentes uerba in dentibus frangunt ſicut itali.Latinas autem quattuor quidam dixerunt id eſt priſcam ſub ſaturno :latinam ſub latino:romanam ſub poetis:mixtam barbariſmis lingua uero a ligando cibum potūq; dicit:uel ꝙ inarticulatos ſonos & uerba liget.
Lingurius lapis dictus:quia fit ex urina lyncis tempore durata.
Liniamenta:effigies.figura .forma.
Liniamenta extremitates corporum utputa ubi finitur tendēs deorſum auricula:unde pictores uocant liniamenta imaginum impreſſiones quas poſtea coloribus manifeſtant.
Linio is liniui in diuina pagina reperitur quod eſt inungere.idem ſignificat fere qd' lino.
Lino :imbuo:diſtinguo.
Linire:aliquid leniter ſuperducere:colorare. inungere leniter crepitare.
Lino uel linio.
unde litura:& quæ ab hac fiunt:cōponitur illinore.ob.priſ.
Lino is liui & leui & lini facit ſupinū litum.
Linitepia:lineus pannus tegens pedes.hoc linitepium.
Linoſtilia ueſtis dicta quod linum in ſtamine habeat lanum in trama.
Linoſa uulgo auis quæ dicit curuca.
Linquere:peccare.uel dimittere
Linquo is liqui lictum linquēs præſens participiū ꝑteritū non habet.
Lintea quibus tergebantur:hoc linteum.
Lintres nauiculæ uel carabi breuiſſimi.
Lintris:nauicula parua .caupillus.
Linter lintris ſingulare fœmininum eſt.
Linum ex terra nitenti ſpecie oritur dictū a græco quod eſt linarium:ſiue ꝙ ſit molle & lene.
Linſa dea beſtiarum ſylueſtris.
Lynx λυνξ lupus uarii coloris ſimilis leopardo.
Liparis inſula ſiciliæ ſicut æthna .
Liparæus ab inſula lipari:quæ in æolia eſt.
Liparea genus gemmæ a liparo quodam dicta.
Lype λυπη triſtitia.
Liperuſ :tener .mollis.delicatus
Lyppio lyppiui oculos humidos habens.
Lippitudo eſt uitium oculorum quod humore defluente fit.
Lipſana reliquiæ.
Lipotomia ſtomachi defectio uel animi anguſtia
Liquamen dictum:quod ſoluti in ſaluamento piſciculi eundē liquorem linquant:cuius liquor appellatur ſalſugo uel muria.
Liquet:claret:apparet.conſtat.ꝑſonale a liqueo es:quod non eſt in uſu.
Liquens:fluens.aut purum.
Liquare:diſſoluere.
Liquo as:actū .hinc liqueo licui abſolutum:unde liqueſco.dicitur tamen & liquor eris deponens,producitur prima ſyllaba.Virg.liquiſ humor & cū liquentia mella.
Liquefio liquefis liquefactus ſolutus .
Liquo a & liquor eris: liquidus dior diſſimus li

quamen liquor oris .componitur obliquus.
Liquida pura:perſpicua.clara.defæcata.
Liquido .clare.aduerbiū eſt.
Liquitur:defluit .manat.decurrit.
Liquis:defluxus:decurrens.
Liquor oris aqua humor ſoluta puritas.
Lyra dicta a uarietate uocū q; diuerſos ſonos efficiat:hāc mercurius inueniſſe dicit hoc modo.
Egrediente nilo reliqt teſtudinē:quæ putrefacta & exſiccata neruis in corio extēſis: & mercurio pcuſſa ſonitū dedit:ad cuius ſimilitudinē mercurius lyrā faciēs orpheo tradidit.
Lyra ſignū ideo inter aſtra locata dicit:quia a mercurio de teſtudine inuēta orpheo ē tradita a muſis inter ſydera locata.
Lirantes:arantes.
Lira ē genus aratōis:cū agricolæ facta ſemēte diriguntſulcos in quos ſeges decurrit.
Lyrici poetæ dicti a uarietate carminū.
Lyricū carmen erat in quo arridēt laudes pueroſq; deorum & pugiles & equi iuuenes & uiua referri.
Lyricus uocatur heroicus reciprocus:cuius uerba i principio uerſus heroici poſita in ultima elegiaci parte iterantur :ut ē. Vidimus ire deum reducē ſperare iubēur . In cælū q̄lē uidimus ire deum.
Litis fluuius cāpaniæ minturnenſis.
Lis inter duos committit & mota finitur .Rixa uero inter multos.
Lis a cōtentiōe limitis prius dicta:qui agros diſcernit :hæc lis litis.
Liſa hebraice:apoſtolus græce :latine miſſus dicit
Lyſa longa.
Lyſias orator penultima breuis.
Lyſis græce ſolutio.
Lyſimachus ſolutor litis.
Liſtrigones gētes ſunt crudeliſſimæ ut cicoples.
Liſtriſmos ē cū plures ſenſus breuiter expeditos i unū locum coaceruat & cū quadam feſtinatione decurrit :ut cicero rempublicam quæritans : uitaq; hoſtum cōiuges .liberos.
Lita:illita:diſtincta linita :a lino is.
Litare:ſacrificare:immolare.
Lito litas litamen:ſacrificium.
Litargirium ſpuma argenti purgamentum.
Littera dicta quaſi legitera:q; iter legentibus præſtet:uel q; in legendo iteretur:uel a litturis:quod plerūq; in cæratis tabulis antiqui ſcribebāt:unde & delebantur.
Littera ē minima pars uocis compoſitæ & litteratæ:uel ſic:littera ē uox quæ ſcribi poteſt in diuidua.
Litteræ cōmunes ſunt ut ſcribere legere quia multi eis utunt:liberales uero qa eis tātū nouerunt q ſciūt loquēdi dictādiq; rationē:litteræ aūt ſūt indices rerum ſigna uerborū .q̄bus tanta uis eſt ut nobis facta uel dicta abſentiū ſine uoce loquant
Litteræ græcæ & latīæ ab hebræis uidētur exortæ Illi enim prius aleph.poſt græci a ſimili alpha: nos attraximus.Hebræi.xxii. elementa . Græci xxiiii.Latini inter utrunq; .xxiii.habuerunt.
Litteræ hebræorum a lege cœperunt p Moyſen Syrorū & caldæorum per abraham:unde cū hebræis numero & ſono concordant . ſolis caracteribus diſcrepant.
Litterarū græcarū uſū phœnices primū iuenerūt Cadmus uero agēoris filius græcas litteras a phœnice in græciā .xvii.prius attulit.his palamedes & alii cæteras addiderūt:litteras uero latinas carmētis nympha prius italis tradidit .ſic dicta quia futura canebat :proprie uero nicoſtrate dicitur.
Litteræ:doctrina.ſcientia.
Litteralis ſcientia de litteris.
Litteratus uero litteras doctus. litteris plenus
Lites:iurgia.diſcordiæ altercationes.
Lites ſunt ipſæ diſcordiæ de re :litigium uero litis actio id eſt altercatio.
Litigioſum eſt:de quo litigantur.
Litigator qui litigat.
Litigioſus qui utitur litigio.
Litigare :id eſt de lite agere id eſt altercari . placitari. inde litigium .
Liticines cornicines :qui cornicantur:qui cornu canunt.
Liton græce latum.
Liptote figura quæ minus dicit & plus ſignificat. ut munera ne ſpernas pro libenter ſuſcipias : uel contra cū plus dicit & minus ſignificat.
Lithos λιθος lapis græce .
Littorariæ amnicæ nauesſūt : quæ alio nomine trabariæ ſiue caudicæ dicuntur
Littoſtrata: elaborata . arte picturæ paruulus cruſtulus ac teſſellis tinctis in uarios colores.
Lituma:patientia calcata uel crudelitas infixa.
Liturgi miniſtri cæleſtes .
Lituus tuba curua ſiue buccina aut baculus .
Lituus uirga incurua paſtoralis.
Liturialis :latria:ſeruitium religionis.Aug.
Litura:cementum alicuius ſciſſuræ. compoſitura Litura dicta quod liniendo teratur.
Litturæ ſunt litterarum deſtructuræ :quia in cæratis tabulis antiqui ſcribebant ideoq; ſæpe delebantur :unde & dicuntur.
Littus:unda:procella uentorum . æſtus .finem ſæculi ſignificat.
Litus oris quidam dicunt :quod fiat a lito as q; ibi euntes & reuertentes ſoliti erant litare.
Littus terra erat mari uicina':dictum .quia' fluctu eliditur:inde littoreus & littoralis : uel q; aqua aluitur:Cicero.
Liuia uxor Octauiani cæſaris quæ habuit filios Druſum & Neronem claudium primo probum ſed poſtea peſſimum. Druſus uero melior apud Miguntiam interemptus eſt:hæc uero ante cæſarem nupſerat Tiberio neroni de quo habuit iā dictos liberos:& iſti priuigni qui cæſares ſunt appellati dicuntur filii auguſti cæſaris eos dili , gentis.
Liuida uel inuida nigra.
Liuens:liuidus.iratus.niger.ſubniger .liuidus hic & hæc & hoc liuens tis .

Liuor:macula nigra:nigredo uel inuidia.
Liuor pro inuidia dicitur,nam liuidus eſt plumbeus ideſt pallidus:,pprie autem liuor plaga uirgarum .inflatio uulneris cū pallore.
Liuellus liuolus de plumbo.
Liuis lenis in uerbis.
Liuitium locus romæ eſt : quo occiſi gladiatores præcipitabantur.
Lix caper λυξ græce lux.
Lixa aqua dicitur ab eo q; ſit ſoluta:unde & ſolutio libidinis luxus:& mēbra loca mota lux dicūt
Lyxa aqua antiquitus dicta:unde & elyxa res dr.
Lyxa ſeruus militis uilis uel luxurioſus mercenarius dictus ab eo q; ſit ſolutus.
Lyxa officium uiri:maſculinum eſt.
Lyxa ciuitas a lyxo fluuine mauritaniæ.
Loca ſingulæ terræ ſunt partes:ſicut in corpore locus eſt pars una multa in ſe cōtinēs mēbra.
Locare:collocare:mercede conducere:cōſolari.
Loco as.
Locatio eſt res ad uſum data cum definitione mercedis.
Locationes:fundamenta poſſeſſiones.
Locrus latine gens ē calabriæ:græce uero locros facit nominatiuum.
Locri aiacis ſocii.inſula locrenſis.
Loculus ad aliqd ponendū factus per diminutionem a loco.ut ad ueſtē pecuniāue cuſtodiendam uel deportandū aliquid.
Locuplex dictus quaſi locis & poſſeſſionibus plenus,diues,copioſus.priſc.hic & hæc & hoc locuplex tis.
Locus id eſt opportunitas.ſtatio.humus ager.
Locus ſingulariter maſculinū: pluraliter maſculini & neutri:hi loci & hæc loca.
Locus dicit quodcūq; illud eſt qd partes corporis tenet.ſiue ſupra ſiue a latere.ſiue ſubter ſit & per oē corpus corporis locus definit id ē ante & retro dextera & ſiniſtra ſurſū & deorſum.
Loci particulæ quæ obtinēt ſingulas particulas corporis ad eundē terminū copulatur ad quem particulæ corporis.
Locus eſt ſedes argumēti uel unde ad propoſitam queſtionē trahitur argumentum.
Loculta dicta q; ſit pedibus longa ut haſta : unde græci tā maritimam q̄ terreſtrem aſtacon uocant hæc non niſi nutu diuino ferē deuaſtare : hanc quoq; auis deuorat ſelechis cui creator inexplebilem deuorandi naturam dedit ſignificat populos uel turbas.
Lodices:ſagi quibus hoſtes cooperiuntur.
Lodix cis fœmininum ē.priſc.
Lodices a ludis dici putant:theatrales enim his faciē cooperibant cū lupanar intrabāt.
Logica græce rationalis dicitur diſciplīa ē quæ diſputationibus ſubtiliſſimis uera diſcernit a falſis
Logica rōnalis uocat per quam diſcuſſis rerū morūq; cauſis uim earum rōnabiliter perſcrutamur: quam plato ſubiunxit:diuidens eam in dialecticā & rhetoricam.
Logice uis patet: definit:colligit:colligit uero demonſtratiue uel diſciplinabiliter,pbabiliter ſiue dialectice ſophyſtice uel cauillatorie.
Logice ces:& hæc logica cæ:quæ ſic definitur a Cicerone.Logica eſt diſſerēdi diligens ratio:hāc peripathetici diuidunt in peritiam inueniendi & iudicandi:Stoici nihil laborantes de inuentione an ſola iudicatōe cōſiſtūt:de qua multipliciter præcepta dantes dialecticā nuncupant.Plato hāc etiā dialecticā uocauit:quæ id.quod unum eſt poſſit ī plura partiri:uel quæ multa ſunt in unū colligere.Ariſtoteles ut Cicero definiens logicā atq; diuidēs in diuerſa in probabilibus tantū ponit dialecticā logice uno quidem modo eſt trina ptitio:nā uis logicæ aut definit aliquid aut ptit:aut colligit.Colligit tribus modis:aut enī ueris & neceſſariis argumentationibus diſputatio decurrit & diſciplina uel demonſtratio nominat : aut tantū pbabilibus:&dialectica dicitur.Neceſſaria tamē & pbabilia mixta utriſq; dātur,aut aptiſſime falſis & ſophyſtica uel cauillatoria dicitur. Sūt igit duæ diuiſiones quæ ita ſe continēt.Inuentio quippe cæteris omnibus uelut materiæ loco ſupponit quia niſi hæc fuerit illa non erunt. Formæ enim ſunt inuentioni ſuperuenientes & argumēta quæ dixit racientes.quæ hoc modo compoſita rurſus iudicationi materia fuit.
Etenim cum definit aliquis uel rei propoſitæ diuiſionem facit aut colligit:inuenit diuiſioni definitioniq; dūas accōmodatas atq; argumenta iam dicta inter ſe diuerſa.ſed an recte definiat diuidat aut colligat iudicatōe ppendit.
Logos græce & ſermonē ſignificat & rationē.
Logici poetæ dicti quia in naturiſ & in moribus rationem adiungunt.
Logicon græce rōnale uel dialecticum.
Logiſmus:cogitatio.
Logiū manuele:qd latine dicitur rōale.
Logiū pannus duplex auro & quattuor textus coloribus habēs magnitudinem palmi per quadrū cui intexti erant.xii.precioſiſſimi lapides:hic pānus ſupra humerali contra pectus pontificis annectebatur.
Logotecta græce dicitur qui ſermonem facit in populo ideſt qui edictum imperatoris foris populo nunciat.
Loiter græce luter latine.
Loi declinantes dæmones de honore angelico.
Loligo hærba amara.
Lolium & reliqua adulterina ſemina zizania ī euāgelio nuncupantur:ſed ea proprium genus habēt non ex tritici ſemine tranſmutantur.
Lolium hærba amariſſima & inutilis. Virg. infœlix lolium.
Lomellum caſtrū maximū in liguria.
Longa longitudine,poſita perſeuerans tēpore uel loco:
Longanimis ſiue magnanimis dictus q; nullis perturbetur paſſionibus :ſed uniuerſa patiens eſt ſuſtinendo.

Longanimis perſeuerãtia.patiẽtia.
Longaria id eſt longa ſcriptura.
Longe:procul.eminus.& pro ualde e longinquo.
Longe lateq; ex utraque parte in multas partes aut ubiq;.
Longæuus q̃ ſit longi æui id eſt tẽporis.
Longæui ſeniores.maiores.ueteres priſci: antiqui.
Longæuitas:longi tẽporis uita.
Longi:cantiones.
Longinquus a longe ſe habens. longe ſeparatus. multorum annorum.
Longio inteſtinum uocat:eo q̃ ſit longum.
Longũ:lõgo tpe:extẽſum diuturnum.innorme
Longus longior ſimus.
Lõgitudo id eſt extẽſio localiter uel tẽporaliter.
Loquax cis non loquens ſed uerboſus & garrulus: unde loquacitas.
Loquentium ius quattuor modis diſtinguitur. Sunt quidam quos ſentiendi ac dicendi amplitudo dilatat: hæc laudanda eſt. Quoſdam ſentiendi & dicendi ſimul inopia anguſtat: hæc miſeranda. Quidam efficaciam dicendi habent ſed non ſentiendi acumen: hæc ſola deſpicienda & reprimenda. Quidam acute ſentiunt ſed ex inopia locutionis obmuteſcunt: hæc adiuuanda eſt. quæ omnia in manante aqua conſiderari poſſunt.
Loqui eſt hominis: coloqui obtrectantis: alloqui perſuadentis hortantis uel iubentis: alloqui oratoris.
Loquor uerbum deponens actiuam uim habet: locutor. locutio. loquella. loquax. ior. ſimus loquacitas: componitur. eloquor al. ob. præ. e. per. col.
Lora retinacula iumentorum.coria.loramina.
Loramenta dicuntur tabulæ uel reliqua ligna quæ mittuntur in parietibus: unde & ſalomon lora mẽto ligneo circundatum fundamentũ ædificii non diſſoluet.
Loramenta plura fora uel laquearia ligamenta.
Lorandrum corrupte uulgo dicitur q̃ ſit foliis lauri ſimilis arbor uenenata interficit animalia. & medetur ſerpentium uexationis græce arodã drum dicitur.
Lorarius:tortor.
Lorica uocata eo q̃ loris careat: ſolis enim circulis ferreis contexta eſt.
Lorica uilla ẽ ab urbe miliario duodecimo.
Loripes dicitur tortos habens pedes in ſimilitudie lori:uel antipodes.
Loriſton græce ſignificat tempus præteritum infinitum:id eſt tam modo perfectam rem q̃ multo ante pfectam.
Loth interpretatur declinans ſiue uinctus: factis enim ſodomorum non conſenſit:ſed illicita carnis incendia declinauit.
Loth ipſe ẽ lyda ipſe eſt dioſpolis.
Lotos λωτοῦ genus arboris quã latini mellã uocant.
Lotus genus arboris uel ligni: uulgo faba ſyriaca dicitur.
Lotium urina dictũ:quod eo lota:id ẽ munda ue ſtimenta fiant.
Lotopobolũ prouincia erroris.
Lotus: lauatus.mundus.
Lohuſta fuit uenefica famoſiſſima:quæ de gallia ad Neronem adducta eſt.ut eius propinquas doceret.
Loxos:odiacus.
Luat:patiatur.perſoluat.
Lubentina dea a libidine.
Lubellũ per dimunitionem dictũ a globo corrupte quaſi globellum.
Lubricus:labilis.luxurioſus.leuis.friuolus.defluens.
Labricus dicitur locus a eo q̃ ibi labitur quis.
Lubrica:lena meretrix.
Lubrũ:rafile lignum.
Lucanicæ dictæ q̃ prius in lucania factæ ſunt: carnis cõfectio eſt.
Lucana faba.
Lucanum matutinum.a luce.
Lucar lucus aptus uel uectigal uel æs quod ex lucis extrahitur.
Lucar errogatio quæ ſolebat in lucis fieri.hoc lucar aris.
Lucar iterp̃tat ipſe cõſurgẽs:uel ipſe leuans.
Lucerna:æreorum armorũ ſplendor.
Lucellum paruum lucrum.
Lucefia eſt lucina.
Luceria ciuitas apuliæ.
Lucerna a lychno dicta eſt unde breuis ẽ lu non a luce ubi lu longa eſt.
Lucernariũ candelabrum.
Luceo es luxi luctum debuit facere.ſed auctoritas deficit.
Lucida ſplendida.
Lucide:aperte:eleganter.diſtincte.
Lucidũ quod aliunde illuminatur.
Lucibile quod per ſe lucet.
Lucifer dictus q̃ inter omnia ſydera plus lucem ferat. Eſt autem una ex planetis quæ proprie iubar dicitur. Fertur autem q̃ hæc ſtella oriens. lucifer um occidens ueſperum faciat.
Lucifer ſolem præcedens & mane nuncians tenebras noctis lumine ſui fulgoris aſpgit:hæc pagere circuli ſui partes annis.ix.dicitur.
Luciferiani hæretici a lucifero ſyrniæ epiſcopo orti ſunt qui epiſcopos catholicos qui conſtantii perſecutione perfidiæ arrianorum conſenſerant & poſtea correcti redire in catholicam delegerunt:hos recipere nolentes ab eccleſiæ cõmunione receſſerunt.
Lucifugæ:lucem fugientes.
Lucigena luce genitus uel genita.
Lucina dea quæ lucem naſcẽtibus præſtat hoc poetæ fingunt.
Lucinam alii iunonem:alii lunam dicunt quæ partubus præeſt.

Lucinare:ſuadere.
Luciniū dictū ꝙ lumē det. Lachinos.n.græce λύχνος lumen eſt.Eſt aūt cicendela lucernæ.
Lychnos abeſtos fingunt poetæ quoddam Veneris fanum atq; ibi in cādelabro lucernā ſub diuo ſic ardētem:ut nulla tempeſtate uel imbre extingue retur: unde ſicut abeſton lapis: ita iſtud lychnos abeſtos lucerna inextinguibilis dicitur.
Lucretia a poetis dicitur fuiſſe matrōa nobilis romana neptis bruti pulcherrima. quam cum uiolenter oppreſſiſſet tarquini regis filius:illa marito collatino & propinquo ſuo bruto uiris fortiſſimis indicauit:& ad uindictā eos conſtruxit: deinde ſemetipſam peremit.
Lucretius auctoris ſermo.
Lucretilis mons in ſabinia.
Lucrinus lacus proximus baiis dictus: ꝙ olim propter copiam piſcium lucra magna ideſt uectigalia præſtabat.
Lucrinus & auernus lacus ſunt in campania inter quos mare irrumpit.
Lucrinus mons in italia iuxta mare: unde lucrina palus.oppoſitus eſt peloro.
Lucrum ex negocio fit incrementum.
Lucroſus quæſtuoſus.
Lucrari aliqd ex negocio adaugere,adipiſci. quæſtum facere.
Luctantes dicti ꝙ electi inuicem ſe teneant q græce athletæ uocantur.
Luctationis locus palæſtra dicitur.
Lucto pro luctor.
Luctito pro luctitor.
Luctare pugnare.
Luctus dictus ꝙ ſit hūano cordi quaſi uulnus uel ulcus cui ſanando cōſolationes adhibentur.
Lucubrare:uigilare.præliari.
Lucubratio:uigilia.lucerna.quia antiqui ad lucernas uigilabant.
Lucubratio:nocturna lumina:alii lucubratiūcula diminutiue.
Lucubros dicta ꝙ lucem faciat umbris:eſt enī herba quam latini lucernalē uocant ab eo ꝙ ad lucinia faciat.
Lucubrum dictum ꝙ luceat in umbra: eſt enim modicus ignis qui ſolet ex tenui ſtupa cæraque formari.
Luculentum:clarum.luce plenum:nā antiqui lentum pro pleno dicebant:unde ſomnolentus & temulentus.
Luculentus dictus ab eo ꝙ ſit lingua clarus & ſermone ſplendidus.
Lucullēum genus marmoris albi dictum a luculo conſule.
Lucus locus amœnus:ubi multæ arbores ſunt.
Lucus dictus κατα αντιφρασιν:quia caret luce pro nimia arbor umbra uel a collocando crebris uiminibus:ſiue a luce ꝙ in eo lucebant fanalia ꝓp nemor tenebras.
Lucuſtinus:attactus.
Ludere:exultare.decipere.illudere.defluere. laſciuire.
Ludo is luſi luſum.ludo is ludus ludi:a quo ludificator.ludicrū.ludibriū.luſor.luſus. compōit alludo.colludo.il.de.per.inter.e.pro.
Ludi a lydiis dñr noiari ꝙ ibi primum id genus delectationis fuerit inuentū aduerſus famē:quo facilius ſpectaculo occupati eſuriem tolerarēt:uel ut alii dicunt a luſu quia iuuenes ſolebant ꝓ dies feſtos ludi exultatione populū delectare.
Ludus aut gymnicus eſt:aut circenſis:aut gladiatorius:aut ſcænicus.
Ludi in honore populi erant.
Ludus gladiatorius dictus ꝙ in eo iuuenes uſum armorum diuerſo motu condiſcant:gladiis aut pugnis certantes.
Ludia uxor luſoris dicitur.
Ludificare:deridere.decipere,fallere,illicere.
Ludifico pro ludificor:commune.
Ludibrium eſt aliqua res quæ ludo & contemptui haberi digna eſt:modo uero pro omnibus crimi nibus ponitur.
Ludibunda adoloſcens.
Ludicrum ludibrium.turpe.
Ludicra quæ in ludis geruntur turpia& inhoneſta ludorum certamina.
Luere:ſoluere pœnam.purgare.laxare.
Lues a labe & luctu uocata: eſt enim morbus late peruagatus & repentinus langor ſimul cum morte uenit eadem eſt peſtilentia.priſc.hæc lues.
Lugdunū ciuitas galliæ:dictum quaſi lucis dunū id eſt mons:quia ibi oratores certabant.
Lugeo & luceo luxi præteritum facit ſupinum luctum:ſed a luceo deficit. a lugeo uero etiam luctus dicitur.
Lugere:eiulare.plorare uel mærere cū dolore habitum imitare ſordidum.lugere cum aliquibus dictu miſerabilibus:unde dicitur quaſi luce egere:plorare uero cum uoce. flere autē lachrymis ubertim fluere.
Lugens dictus luce egens.
Lugubre:luctuoſum.exitiale.funeſtum.
Luitio:iuris uerbum eſt.pœna.
Luligo auis quæ plurima dicitur eſſe in oceano mauritaniæ.
Lumbare uocatur lumbis religet uel hæreat: hoc & renale dicitur.
Lumbatæ:brachæ modicæ.
Lumbatorium coxale.
Lumbi ob libidinis laſciuiam dicti quia in uiris cauſa corporeæ uoluptatis in ipſis eſt:ſicut fœminis in umbilico.
Lumbulū ſuper lumbos iacens caro eſt.
Lumbricus uermis inteſtinorū dictus quaſi lubricus:quia labitur:uel quia in lūbis ſit:horū autem tria ſunt genera:rotundi:longi & lati.
Lumentum uitrum.
Lumen eſt quod a luce manat ut dies ut candor lucis.
Lumen:dicitur a luo quia eo oīa abluuntur ſicut anuonumen ut uult priſc.

Lumina oculi dicuntur quod ex his lumē manat. uel q̄ clauſam teneant lucem: aut extrinſecus refundant.

Luminare lumē emittere: inde dicit hoc lumina re huius luminaris & pluraliter hæc luminaria id eſt ſol & luna uel cæteræ ſtellæ & cætera.

Luminariorum genera uaſa dicuntur focus: ignis lucerna: ichinius: cādelabrum: cæreus. lacunaria funalia, lampas, fax, laterna: lucubrum, pyra, rogus, boſtar, farus: lucifer.

Luna dicta quaſi lucina. Sumpſit aūt nomen p derivationem a luce ſolis eo q̄ ab eo lumen accipiat & reddat.

Luna inde lunaris lunaticus: componitur interlunium pleniluuium.

Lunæ prima figura bicornis. Secunda ſextilis, Tertia dimidia. Quarta, plena. Quīta itē dimidia Sexta itē ſextilis, Septima itē bicornis.

Luna ciuitas fuit italiæ in finibus liguriæ & ethruriæ cui prælabitur macra fluuius.

Lunaris annus idem & communis per. xii. lunares menſes decurrit id eſt diebus. ccclxviiii.

Lunatus in modum lunæ formatus ut panis.

Lunatici dcī q̄ pro lunæ curſu comitent eos iſidiæ dæmonū: iidem & barbati: ipe & morbus comitialis, hic & ἐπιλῆψια epilepſia dicitur.

Lunulæ ſunt ornamenta mulierū in ſimilitudine lunæ dependentes, bullæ.

Luo luis lui lutū debet facere p ducta penultima.

Luo duas habet ſignificatiōes & ſecundū alteram dicit: inde lutū a quo luteus: cōponit luculētus lues luxurioſus: cōponit elluuies. elluo cōluuies illuuies polluo. Secundū alteram ſignificationē dicitur ab eo lumen.

Luſtro as. uñ cōponit lupus. illuſtris. a quo lumīo as: lux luceo es ſco. lucar lucus. lucerna. cōponit luſcus luna lucina lucidus & quæ ab his fiunt cōponitur interluceo. col. per. re. præ. luculētus. lucifugus. añ lucanus: cōponit alluo. per. il. ab. di. a quo diluculum diluuium &c.

Lupa meretrix a rapacitate dicta.

Lupa animal a lupo uel meretrix: unde lupanar.

Lupanaria cellæ meretricū priſc.

Lupata dicunt fræna duriora īæqualium & aſperrimoꝝ dentiū ad domandos equos.

Lupati fræni id eſt acculeati.

Lupata a lupinis dentibus & inæqualibus dicta.

Lupercus deus luporum: ipſe eſt & pan: unde lupercal: priſc.

Lupercal appellatur locus ubi pan deus colit: cui ſollennia ludicra celebrant quæ luperca uocant ubi meretrices conueniunt.

Lupercalia gentiliū cultus lupæ nutricis martis.

Lupi genus piſciū: qui alios deuorant in mari.

Lupini genus leguminis: græcum eſt: triſtes. dicti quia amari ſunt.

Lupi beſtiæ ſunt q̄ inſidiant ouibus: quaꝝ guttur inuadūt: cito ſtrāgulent: feri & rapaces: ac natura corpis rigidiore: ut facile non poſſint ceruicem flectere: impetu uero quodā ſuo ferunt: & ideo ſæpe ludunt: qui ſi priores hoiem uiderint uocē eius quadā naturæ ut ferunt eripere: Vnde uirg. in bucol. lupi merim uidere priores: unde & ſubito tacenti dicit lupus ē in fabula. Quod ſi præuiſos ſenſerint: deponūt feritatis audaciam.

Lupus a græco tranſlatū eſt. græce. n. lycos λυκος dicit. qd' rabie rapacitatis quicqd inuenerit trucidet. Alii aūt dicūt ideo dictum q̄ quaſi leonis ſit ei uirtus in pedibus: unde quicquid preſſerit pede non uiuit. Ambro.

Lupus ſcylle folia fugere conſueuit.

Lupus toto anno nō āplius q̄. xii. dies coit. famem diu portat & poſt longa ieiunia multū deuorat.

Lupus piſcis lucius.

Lupus ſignificat diabolum uel hæreticos: & ī bono paulum.

Lupos æthiopia mittit ceruice iubatos & omni colore fere uariatos.

Lupus qui & canicula ferreus arpax dictus: quia ſi quid in puteū ceciderit rapit & extrahit. αρπαξ ἓλκει arpe enim græce eſt rapere.

Luria genus potionis.

Luripus: pallidus. liuidus. tabidus. merens diues. ſi coloris. pallens.

Luridus dictus a loro q̄ ſit pallidus & eiuſmodi habeat cutem.

Lurcones: deuoratores.

Lurgo: glutto.

Luſtra: lupanaria loca. uel abdita.

Luſtrū quinquennii tēpus ē apud romanos dictū q̄ cenſu p quinquennium in repub. peracto urbs roma luſtrabatur.

Luſcinia auis inde dicta qa cantu ſuo ſignificat ortum diei: quaſi lucinia: eadem & acredula.

Luſcicius q ī die paꝝ uidet hīſ obſcuratos oculos

Luſcicioſus q ueſpino aut nihil uidet aut parum.

Luſcus dictus q̄ ex parte lucem ſciat.

Luſcos coclites dixerunt antiq: uñ & caclopes coclites dcī q̄ unum oculum perhibeantur habere.

Luſit a ludo is, fefellit. decepit.

Luſcitatio: luſus breuis. cachinnus.

Luſores falſi teſtes.

Luſtra obſcura laribula ferarum per contrarium dicta q̄ paꝝ illuſtrentur.

Luſtrare: illuminare. peragrare. circūſpicere.

Luſtrale dicit a luſtrādo uel a luſtro id eſt ſpatio quinq; annorum.

Luſus us. iocus a ludendo dictus.

Luſus frater mariti.

Luteus roſeus uel rubeus: rubicūdus uel croceus.

Luteum: ſplendidum.

Lutes: ſplendentes.

Luteola crocei coloris.

Lutulentus. turbidus.

Luter ris uas æneū. xl. batos capiens a luendo.

Luteres in regnoꝝ libro conchæ uel cantari aēū dicuntur.

Lutū dictū p antiphraſim. qdam putāt q̄ non ſit mundum. Nam lorum eſt mundum.

Lutū ſignificat pctōꝝ glutinū & ī bono carnē xpi

Lux ipſa ſubſtantia eſt: lumen uero quod a luce manat, ſed hoc cõfundũt auctores.
Lux dies uel ſol: ſed alia ẽ lux diei: alia ẽ ſolis. ãb.
Lux cis qđ diluat tenebras dcã uñ luceo ſco, lucar lucus, lucerna luſcus, luna, componitur lucifer lucifugus, luculẽtus, lucidus añlucãus iterluceo perluceo: colluceo reluceo.
Luxa membra dñr: q̃ loco mouenť id eſt quaſſata
Luxus: luxuria, uoluptas, diſſolutio abũdantia.
Luxus dicit quaſi laxus.
Luxus us, inde luxuria, luxurioſus: luxurio as.
Luxuriatur: laſciuit, defluit, geſtit.
Luxurior aris pro quo luxurio.
Luxuries luxuriei ubertas id quod fœcundat.
Luxurioſus quaſi ſolutus in uoluptatẽ. ũde & mẽbra loco mota luxa dicuntur: prodigus uero ſũptuoſus: qui oĩa ut porcus agit & ꝓiicit.

Littera obſcurum in extremitate dictionum ſonat: ut templum apertum in principio ut magnus: mediocre in mediis: ut umbra. Tranſit in n. maxime, c. d. q. t. ſequentibus: ut tãdem anceps nunq̃ identidem: am etiam ſequente f. m. in n. mutat: ut anfractus ſicut anciſſus anquiro: uocali ſequẽte intercipit b. ut ambages, ambeſſus ãbuſtus, ambitus & combuſtus: finalis ſubtrahit in metro uocali ſequẽte in altera dictione: ut illũ expirantẽ: licet uetuſtiſſimi nõ ſubtraherẽt. Anceps etiam uel liqda dicit: quia poſt mutam poſita ſicut r. l. uel i eadẽ ſyllaba cõem faciat ſyllabã.
Macabeuſ bellator interpretat.
Machabei de iſrael erãt a machabeo iuda dicti.
Michamos december menſis bizantinorum lĩgua dicitur.
Macarios græce beatus.
Macarini quidã hæretici.
Micharoneſon creta inſula ſic primũ dicta.
Michaon æſculapii filius, medicoꝝ maximus.
Miche grande.
Micedoniani hæretici a Macedõe cõſtãtinopolitano eꝓo dicti: negantes deũ eẽ ſpũm ſanctum.
Macedonia ab æmatho rege prius æmathia dicta: poſtq̃ uero macedo deucalionis maternus nepos ibi regnauit: a ſuo nomine uocauit eam macedoniam.
Micedonia habet ab oriente ægeum mare, a borea thraciã, ab euro euboeũ & macedonicũ ſinũ. a meridie achaiã, a fauonio mõtes acroceraunos ĩ anguſtiis hadriatici ſinus, qui montes ſunt contra apuliam atq; brũduſiũ, ab occaſu dalmatiam; ab euro dardaniam; a ſeptẽtrione meſiã.
Michelath interpretat principatus.
Micheloth interpretatur ab initio.
Micellum dictũ ꝙ ibi mactent pecora.
Micellarius laniſta: qui carnes laniat ferro.
Micelare id eſt occidere. inde macellum locus & macellarii homines.
Macænæ: regiones.
Maceni origani.
Machæra gladius lõgus ex utraq; parte acutus.
Machæra uocatur locus in macello, ubi maxime actiones fiebant cõmercii: unde & macellũ dicit uel a macerandis carnibus.
Machæræ petrinæ id eſt culti de ſaxis in leſu naue
Micerare: cruciare, lacerare, torquere: urere.
Miceriæ ſunt parietes lõgi: quibus uineæ claudũtur: Macron enim græce longũ dicit: hæc maceries ſepes eſt.
Micer: exilis exoſus, tenuis: Virg. Heu heu q̃ pingui macer eſt mihi taurus in aruo.
Micra: macerata.
Micer: cra, crum, cri cræ, cri.
Macianũ pomũ: quod noſtri terræmalum dicũt
Macies: corporis exilitas.
Michil eſt tunica talaris tota hiacynthina.
Michina fabrica inſtrumentũ manganũ: inſidiæ compoſitio.
Michinari: moliri, cogitare, fabricare, inſtruere conficere.
Michinor aris. cõmune antiquitus fuit.
Machiones cõſtructiones parietum.
Machiones dicti a machinis: quibus inſiſtunt propter altitudines parietum.
Micor, oris, pro macies.
Micra fluuius italiæ terminus inter lyguriam & tuſciam.
Macrobii gens habẽs ſtaturam .xii. pedum: fertur in India eſſe: unde & dicitur, macron eni græce longum dicitur βιοτ ὸσ uita dicitur eſſe: hinc macrobii dicuntur qui ſunt longæ uitæ.
Micrologia eſt longa ſententia uel oratio: res neceſſarias comprehendens.
Macronoſia longa & grauis ægritudo.
Mactare: occidere affligere, ĩmolare.
Macto as. actiuum.
Mactatus: occiſus.
Macte maior facte magis aucte aut magne uocatuus eſt: macte uerbum eſt bene alicui optantis: ut Virg. Macte noua uirtute puer inquit id eſt multum aucte.
Mactra magica græce uulgo monſtrum dicitur
Mactus, magis auctus: dictum eſt a ſacris: quando enim uinum ſuper uictimam fondebat: diceba tur mactus eſt taurus: id eſt cumulata eſt oſtia & magis aucta.
Macula: turpitudo, peccatum, nota.
Macula eſt ueſtigium in qualibet parte corporis nigrum uel album.
Maculæ ſunt foramina rætis.
Maculare: polluere, cõtaminare, uariare, ĩde maculatus contaminatus.
Maculoſa: uaria.
Madet aſperſus eſt ſanguine uel unguento humidum eſt.
Midentia: humida loca.
Madeo es: unde madeſco madidus componitur madefio, madefacio.

Madefacere:undare.
Madet:exurit:coquit.
Madidus:infectus uino uel aqua seu qualibet re.
Madian interpretatur declinans iudicium.
Madian filius iaphet.a quo medi.
Madian & esa regiones sunt trans arabiam abundãtes camelis & dromedariis: omnisq; prouincia appellatur sabba.interpretatur uero madian iniquitas:esa resolutio uel effundẽs.
Madius mensis. dictus q̃ tunc terra madiat:qui & maius.
Mador pluuia.
Maius mẽsis a maioribus natu dictus.uel a maiesta te ut uult Ouidius in libro fastorũ.
Malech hebraice: latine chorus.
Magalia lingua punica casa pastoralis:& dicta q̃si magaria:qa magar punici nouã uillã dicũt.
Magalicæ dicuntur a græcis semisphæria in mono chordo.
Magas ægre magnus.
Magdalena dicta est maria a magdalo castello ubi orta fuit.
Magdalum:turris.
Magi sunt qui uulgo maleficio ob facinorũ magnitudinẽ nuncupantur: qui q̃uis uideãt nec corpore nec aĩa mutant aliqd.
Magi sunt qui syderibus philosophant.dicti quasi magas: id est magni.
Mage ponit̃ ꝓ magis: sed hoc poetica licẽtia.
Magorũ primus zoroastres rex bactrianorum fuit: quem Ninus rex assyriorũ prælio interfecit.Hãc artẽ multa post sæcula Democritus ampliauit qñ hippocrates medicinæ arte effloruit.Apud assyrios aũt magicæ artes copiosæ sunt:hic magus magi:unde magicus ca.cũ.
Magis ẽ alterꝝ e duobus præferre utrum cõpet potius uero alterꝝ dãnet.
Magis aduerbiũ compandi. ut magis bonus iste q̃ ille:q̃uis iste sit bonus.
Magister maior í statione.Nam μαγίστρ græce statio dicitur.
Magister componitur cum multis: ut magister militum: magister a secretis id ẽ primus consiliarius:a caliculis id est pincerna.Sic quoq; a respõsis: qui dat regalia:ab athis q præest mẽsuris: & multa alia his similia quibus subaudit̃ magister: uel aliquid tale:ut cõciuis minister.præfectus.& hoc secundum græcos.
Magistratus prætores uel cõsules dicti ꝙ maiores sunt reliquis officiis.
Magmentũ alii pinguissimum intestinum: alii secunda profecta: cornutus uero quicquid mactat̃ id est distrahitur.
Magnalia id est præstantiora:magnifica salubria.
Magnanimis & magnanimus dicit̃ id est liberalis & munificus.
Magnanimus dictus ꝙ magni animi & magnæ uirtutis sit:huic contrarius ẽ pusillanimus.
Magnates:nobiles:præclari.potẽtes.
Magnessa ciuitas thessaliæ.
Magnetes populus thessaliæ.
Magnesia regio scythiæ uicina thessaliæ.
Magnes lapis indicus ab inuentore eiusdem noĩs dictus:cui tanta uis ẽ:ut ferrum ad se trahat:ꝙ si iuxta eum adamas positus fuerit:mox remittit.Magnes tanto melior est:quanto magis ceruleus:anulorum quoq; ferreorũ: quos rapit quasi cathenã facit uelut ferro uim suam præbeat:hic magnes magnetis.
Magnificat:collaudat.præclarũ habet.exaltat.
Magnificus:egregius:magna faciẽs.magnificentior tissimus:componitur quasi magnificens.quod nõ est in usu.
Magnifice:egregie.excellenter.
Magnificentia: celsitudo. sublimitas. magnitudo dignitas: amplitudo.
Magniloquus:glorios us.magni se faciẽs.
Magnus maior maxĩus:magnitudo magnalia pluraliter.maioro as maius maiusculũ maiestas magis:unde magister componitur magistro as:magisterium magistralis magistellus. componitur magnifico as.magnificus:tia.mis.mus.minitas. magniloquus.
Magnũ & paruum ad dignitatẽ referr̃ uel indignitatẽ.Longum & breue ad quãtitatẽ corporis uel temporis.Multi & pauci ad numerũ:sed in partibus abutunt̃.
Magnopere ẽ ad magnũ opus ptinet.
Magnũ ad animũ referr̃:grãde ad corpus.
Magnũ est oẽ quod rarũ est & speciosum.
Magnus annus dicit̃ quãdo oia sydera certis tẽporibus:numerisq; completis ad suũ locũ uel ordinẽ reuertunt̃.
Magog filius iaphet: a quo arbitrant̃ scythas & gothos traxisse originem uel massagetas:interpretatur uero decretũ.
Maguderis ris rim:quod significat gẽus frugis caulis: qui nascitur ex ea parte unde scyrpus auellit̃ uel siligo.
Maguncia ciuitas germaniæ.
Maia mercurii mater.prisc.maia pro μαῖα mæa apud græcos ai diphthongus ẽ:apud latinos pro duplici cõsonãte:sicut aias ꝓ αἴας aeas.
Maiugena maia genitus id est mercurius.
Maiestas: honor.dignitas splendor dicta quasi maior potestas.
Maiorica & minorica insulæ hispaniæ maior & minor:quæ & baleares dicunt̃.
Maius mẽsis dictus a maia matre mercurii siue maioribus natu.nã hunc maioribus:sequenté minoribus consecrauerũt.unde iunius dictus.Ante.n. in centurias maiorũ & iuniorum diuisus erat populus.hic maius & madius dicit̃.
Maius græce artemysios: hebraice iar: ægyptiace pachon.
Mala græce obsterrix: mala græce mela.mala mãtica ꝙ duas quasi pendẽtes maxillas habeat.
Mala poma sunt generis neutri:mala ẽt maxilla diminutiuum facit uel pessima.
Malachias interpretatur angelus meus uel domi

ni id eſt nuncius. Quicquid enim loquebatur q̄ſi a domio mandatum credebatur. Idem etiam heſdras ſacerdos.

Malachim qui liber eſt regum ſecundus: proinde dictus: quia reges iudæ & iſraelis geſtaq; eorū per ordinē tēporum dirigat. Malach enim hebraice latine regnū interpretat.

Malachias ſerenitas abſq; uēto latine.

Malachia: mollicies. græcū eſt.

Malachina: emēdatio.

Malagma: medicamentū: dicta q̄ ſine igne macerētur & cōpræhēdatur.

Maleſorus bizantinorum lingua ſeptember mēſis dicitur.

Malach hebraice: angeli græce: nuncii latine.

Malaciana a loco unde prius portata ſunt dicta.

Malacydonia dicta ab oppido: quod ē inſula creta

Malagranata ideſt punica: dicta q̄ interius grana habeant olentia quæ comedunt. ſignificat eccleſiam de multis gentibus cōgregatam. uel gratias habētes.

Mala omnia poma mollia a malis uocamus: ſed cū adiectiōe terrarum: in quibus nata ſunt: ut pſica maciana: cydonia punica & cætera. Mala dulcia uis egeruntur. flegma nutriunt: fellis ardorē mouēt: inflationes faciunt: quia uis frigida eſt & humida. Mala uero acida & matura omnibus cōmoda ſunt: & bene digerunt. Sunt & agreſtia mala: ſtringunt corpus. cocta bene digerunt: ſuccus eor̄ ſuſpirioſis prodeſt.

Mala græce ouis dicitur. hinc malanomos paſtor ouium.

Malaſſas: maceras. ſubigis.

Malaxatus: maxillatus aut certe ſubactus.

Malatus: maxillatus a malis.

Mabbella ueſtis quæ ex maluaq̄ ſtamine cōficitur quā alii molocinā uocāt.

Malba: mauritaniæ fluuius.

Malchus iterpretatur rex uel regnaturus.

Malæ ſunt eminētes ſub oculis partes: dictæ q̄ infra oculos eminent in rotunditate: quæ græce μήλα appellant: ſiue q̄ ſint ſuper maxillas.

Malæ: maxillæ. male. inique.

Malech hebraice parturiēs interpretatur.

Malea: promōtorium laconiæ.

Maleum: pmōtorium græciæ: ad quod nemo uenire pōt niſi magno circuitu.

Malæus mons in ſupiori india: ubi ſeptentriōes parum apparent: umbrā in ſeptētriōe facit.

Malle p duo l. magis uelle. mallē etiā.

Maledicere: increpare: detrahere. actiuum.

Maledictū ſurgiū. probra amaritudo līguæ: uel maledictio.

Malefici: uenefici. malefici ob magnitudinē facinorum dicunt: & hi ſanguine & uictima utuntur: & ſæpe mortuorum corpora contingunt.

Malefida: nō tuta. periculoſa.

Maleiurus: periurus.

Malleus: martellus uulgo dictus q̄ dum qd calet & molle eſt cædit & producit illud: īde maleolus diminutiuum.

Malleolus eſt nouellus palmes innatus prioris anni flagello dictus ob ſimilitudinē rei: q̄ in ea pte q̄ decidit ex ueteri ſarmento prominens ſpeciē mallei habeat.

Maleſuada: quæ ad malum cōpellit id eſt male ſuadēs. maleſuaſa uero quæ ad malum ſuaderur.

Mallidus: emollitus effectus.

Malignor aris. atur malitiā peragit.

Malignus a male. ſicut a bene benignus.

Malignus q̄ malitiæ uotū uel opus peragit.

Malitia: cogitatio prauæ mentis dicitur. malignitas uero malitiæ uotū uel opus appellat.

Malitioſus: calidus. uafer. aſtutus. uerſutus. ſubdolus inſidiolus. maliuolus. inuidus. male cupiens alteri.

Malina creſcens æſtus maris.

Malo. magis uolo cōponitur. malo mauis mauult. & pluraliter malumus mauultis malunt. malui. malā futurum ſed nō eſt in uſu. Imperatiuo deficit. Optatiuo mallem maluiſſem mali. Subiunctiuo cum malim mallē maluerim maluiſſē maluero. Infinitiuo malle maluiſſe: pticipiū malēs licet ſine l. debeat eſſe.

Malobox: genus unguenti.

Malogranatum dictum q̄ intra corticis rotunditatem granorum contineat quantitatem. Idē & malum punicū.

Malogranatū neutrum pomū ſignificat. malogranata fœmininū arborē: malogranatū & malum granatū dicit.

Malomellum: genus pomi a dulcedine pomi dcm̄ q̄ fructus eius mellis ſaporē habeat: uel q̄ in melle ſeruet.

Malos & ægeæ ciuitates ſunt.

Malos μαλος græce coma uel lana.

Malonē græce comā capitis dicūt. quā nos ciros.

Malua: gēus hærbæ hortolanæ: quæ ex græco μαλαχή malache dicit eo q̄ mouendi aluū ſoluendiq; naturā habeat.

Malua hærba: diminutiuū eius maluaceus idē nō bonus & utilis ut malua.

Maluauiſcus hærba dicta. q̄ glutinoſa ſit.

Malua agreſtis: maluauiſcus ſiue altea.

Malum nullam eſſe naturā dicimus: quia natura omnis aut incōmutabilis ē ſicut deus: aut cōmutabilis ut creatura. malum uero ideo natura nulla ē. quia accidendo in bonā naturam efficit eam uitioſam: q̄ dum diſcedit natura manet & malū quod erat nuſquā ē: ac per hoc malum nihil eſt: quia ſine deo factum ē nihil. deus autem malum nō fecit. a diabolo uero inuentum eſt malum nō creatū: uerūtamen non ē dicendum: quia alicubi aut aliquādo erat malū. unde fieret diabolus malus: ſed quia uitium eſt: dum eſſet angelus bonus ſupbiendo factus eſt angelus malus. & ideo recte dicitur ab eo inuentū eſſe malum.

Malū dupliciter appellatur. unum quod homo facit. quod eſt peccatum. alterum. quod patitur qđ eſt pœna. Malum autem tunc plenum dicitur eē

cum & præteritum eſt: & impeditur: ut ſit & dolor & metus.

Malus malū dictum a nigro felle, quod græci μέλαν melan dicūt: unde & melācolici dicti ſūt homines: qui conuerſationem humanam refugiunt & amicorum carorum ſuſpect⁹ ſunt: quibus abū dat nigrū fel.

Malus: unde malitia: alitioſus. oſitas: malignus malignitas: malignor aris: maliuolus maliuolentia.

Malum ſi peſſimum ſignificat breuiatur: & quæcū que deriuantur ab eo uel componunt⁹: ut maliuolus: malignus. Si autem ſignificat arborem nauis uel pomum ꝓducitur.

Malus pulchritudine & fructu aliis arboribus præeminet, & odore delectat: & umbra ꝓtegit ab æſtu quæ oīa in xp̄o cōſiderant⁹ apte.

Malum a græcis dictum: q; fructus eius ſit pomoꝝ rotundiſſimorum, unde hæc ſunt uera mala quæ uehementer rotunda ſunt. Mala græce μᾶλα mela dicunt⁹.

Malū punicum dictum quia ex pūica regiōe trāſlatum ē. Idem & malogranatum interius ruber: exterius candet.

Malum perſicum cui breuis uita ad modicum cōceſſa ē: triū generū ferē⁹ eē: duracinus: armeniacus & peſſimus: pſicū a pſia dictū.

Malū: generale placitū dicebatur: quādo totus conueniebat populus ter in āno.

Malus ē arbor nauis: quo uela ſuſtinentur dict⁹. q; habeat inſtar mali in ſummitate uel quia quaſi q buſdā malleolis ligneis cingitur: quorū uolubilitate uela facilius eleuētur.

Mambreæ ciuitas iudeæ uocata ex uno amico abrahæ: ipſa ē & arbe ideſt hebron.

Mambreæ: uiſio.

Mambres interpretatur mare pelliciū ſiue mare in capite.

Mammæ mulierum dicūtur. māmillæ uiroꝝ: ubera pecudū.

Mamma: inde māmilla māmillaris māmillata mater: & quæ ab hoc fiunt.

Mammæ μαμμᾶι græce auia.

Mammona apud hebræos diuitiæ dicūtur.

Mammona dæmon ille dr̄ q diuitiis & lucris carnalibus præeſt. Mamo uero punice trepide dicunt⁹ pueri: q lac diu ſugūt a parētibus.

Māmurræ: ciuitas duoꝝ fratrū.

Man quod eſt māna: interpretat⁹ quid ē hoc. cū enī deus prius pluereꝫ māna filiis iſrael: quaſi mirātes dixerunt. quid ē hoc.

Māna hebraice ſacrificiū uel uictima dr̄.

Manaen interpretatur cōſolās.

Manales lapides qui in modū cylindrorū per limites trahebātur.

Manas: malas. maxillas.

Manaſſes: filius ioſeph dictus ab eo q; pr̄ eius oblitus ſit laboꝝ ſuoꝝ: hebraice enī manaſſes dicitur obliuio.

Manaſſes interpretat⁹ obliuioſus ſiue q; oblitus eſt fuit enī oblitus dei.

Manare: pfluere, exire. erūpere.

Miceps ſeruus: hic māceps cipis. priſ.

Mancipi. ideſt manucapto datiuus eſt. & iungit⁹ figutate aliis caſibus oibus. uel ē quod de manu in manum trālfert⁹ ut liber: & ē oīs generis indeclinabile p oēs caſus.

Mancipi res ueteres appellabant: quæ aliēabātur p quandam nexus ſolēnitatē ut adhibitis nō minus quinq; teſtibus romanorum ciuium puberibus. & alio eiuſdē cōditiōs: qui libram æneam teneat. atq; æs ita dicens: hoc ego ex iure quiritum meum eē aio: hoc quoq; emptū eſt: hoc ære æneaq; libra. Deniq; ære pcutit libram: ſiq; æs dat ei: a quo accipit rem illam precii loco.

Mancipium non ſexū ſed cōditionē ſignificat: mācipium dicitur quicquid manu capi ſubdiq; pōt. ut homo equus ouis.

Mancipare: mancipiū facere. manu tradere ī ſerui tutē redigere: nutrire.

Mancipare: ī poteſtatē mittere: emācipare uero de ſubpoteſtate emittere.

Mancipatio dicta: quia res manu capitur.

Mancipatus ē: uinctus eſt.

Mancipalis originis ciuis uel loci officiū gerēs.

Mancus dicit⁹ manu carens.

Mandare, iubere. præcipere. cōponitur cōmendare demandare.

Mandatū eſt quod olim in cōmiſſo negocio alter alteri manū dabat. Ratū uero erat quaſi rōnabile & rectū: unde quod pollicetur dicit⁹ ratū eē. mādatū in manu depoſitū in fide traditū.

Mando is. a molo dictū: uel quaſi moueo dentes. ī de mandibula. componitur manduco: quaſi mandendo ico uel hio.

Mandere. maſtigare. comedere.

Mandibulæ ſunt maxillaꝝ partes: moles dentium unde & dicuntur.

Mando as. iubeo uel cōmendo.

Mādo is: comedo. cuius præteritū qdā mādi: qdā mādidi alii mandui.

Manducare. comedere. ad hoies ptinet ſolum quaſi manū ducere ad os.

Manduco: or idē ſignificat antiqtus ſimiliter mando or.

Mandulus: cenus clauſuræ horti.

Mandicus lignea hominis figura ingens: quæ ſolet circenſibus malas mouere quaſi manducando.

Mandrator: cauillator.

Mandragora lætalis ægris: tamē uigilia laborantibus ſomnū frequenter accerſit.

Mandragora genus herbæ: cuius pomū ſimillimū paruo peponi: quem latini malum terræ uocant: hanc prophetæ & anthropomorpheos appellāt eo q; habeat radicem ad formam hominis. Anthropos ἄνθρωπος enim græce homo dicit⁹.

Mandragora: herba aromatica: pomi eius optimi ſunt odoris in ſimilitudinem pomi maciani: q; in cōmodo uigiliarum laborant. hauſtu huius pomi releuātur. q; ſecādi ſūt. ſi exteriorē huius corticē biberint. non ſentiunt.

Mane lux matura & plena nec iam crepuſculum dictum a mana:manu enim antiqui bonum dicebāt quid enim melius luce:Alii dicūt a manibus quorum conuerſatio a luna ad terram eſt. Alii ab aere:qa manus id eſt rarus & pſpicuus ē.

Mane ide maturus ra.rū.itas.maturo as:a quo maturaſco compōitur immaturus,præmaturus matutinus.

Mane ſignificat peractis errorum & peccatorum tenebris.

Manere:ſtare,expectare,perſeuerare.reſtare.relictum eſſe.

Maneo es.ſi.maneor ris manſus.

Manes:umbræ uel animæ mortuorum:īfernus aut ſepulchra fauillæ quoq; malorum aut monumēta.

Manus dicti boni a manu id eſt bonum:

Manes mortuoꝝ deos pagani dicunt:quorum pote ſtatem inter lunam & terras aſſerunt:quos putant dictos ab aere,quia manu .id eſt rarus eſt: uel qa late manant per auras:uel per antiphraſim ,mānes i.mites:cū ſint immanes & terribiles;

Māgones:id eſt negociatores .q iō pueros uel aliud emūt ut carius uendant.

Māgonnis.ſeductor:qui uulgo dr̄ mangāus.

Mania μανια id ē ſinæmentis alienatio ſine febribus.aut hilaritatem aut uanitatem aut timorem nunciat,unde ab inſania dicta eſt :hanc enim græci maniam μανιαν uocauerunt,ex quo nomine multæ ſignificationes poſſunt oſtendi .Nos uero a mentis turbata ſanitate ſub cuius dñio corpus agēs ſanū dici minime pōt.

Manicoꝝ eni ſp̄es multæ ſunt.ut ſubito rideāt, iraſcantur,plangāt: timeant,cāteni,ſaltent.

Mania ab inſania uel furore dicta,nā græcorum uetuſtas furorem maniā μανιαν και μανικον: furioſum appellauit,ſiue ab iniquitate quā græci maniam,uel a diuinatione: quia diuinare græce μαντευομαι dicitur.Maniæ hæc ſigna ſūt.alienā loquuntur. homines timent.in tenebris ſe abſcondunt,alii ferro ſe percutiunt & præcipitant. alii cōctāter ſūt triſtes & taciti .uel quia omnia q̄ eis fuerint præcepta faciunt.alii inobedientes ſūt & nudi currunt.uel illicita:hæc cauſa naſcitur ex coloribus nigris & nimium uiridibus,aut qui biberint ſuccū hyoſciaminis aut ſuccum τῆσ μανη ἀραγορασ mandragoræ,aut cōui:quod latine dicitur cicuta:multi etiam ſine uenenis & coleribus in hanc paſſionē incidunt ex nimio uino: uel quibus ſolet ſanguis ex naribus aut ex æmoroidibus uenire :& non uenis aut quibus cerebrum ſiccum eſt & calidum .Colorem habent liuidum & ſubnigrum uel ſanguineum. Qui autem taciti ſunt:humore infectantur frigido & ſicco. Qui uero loquūtur & clamant.calido & humido.Sūt etiam qui per nimium meditationis ſtudium maniam incurrunt :hos anteq̄ in cauſam ueniant ſic cognoſcis:primo patiunt conſuetas uigilias: egre diuntur nocte incaſſum. Sunt enim inquieti:nec uno loco ſedere poſſunt & aſſidue male faciunt: nōnunquam ſine cauſa irati ſunt .aliquotiens expoliant ſe incongrue:& tīnitus aurium ab eis frequenter auditur:nec odorem bonum nec malum ſentiunt :ex his interrogati uera reſpondent.

Manicæ ſunt uincula quibus māus uinculantur. licet etiā tunicaꝝ ſint.

Manico as per manū tenet uel mane ſurgit.

Manticulare dolū uel ſtrophas excogitare.

Manichæi a quodam manes dicti : hi duas naturas duoq; principia boni & mali inter ſe bellantia fingunt: & chriſtum non de uirgine natum ſed corpus habuiſſe fantaſticum credūt.blaſphemant prophetas : uetuſq; teſtamentum :nuptias quoq; ſpernunt.

Manifeſta clara,pſpicua.certa.

Manifeſtare:apire ad manū :foras ſtare uel facere ad manum.

Manifeſtū :conuictum.comptum.aptū.

Manifeſtum:manet feſſis tuitio.

Manifeſtarius:nocens.

Manipulus dr̄ faſcis fœni uel culini:q; manu capiatur uel impleat.

Manipulus ducentoꝝ militū dictus:ſiue quia bellum primo mane incipiebāt:uel quia anteq̄ ſigna eſſent manipulos id eſt faſciculos alicuius hærbæ pro ſignis faciebāt.

Manipulares milites dicti ſunt.

Manipulus ligatura culmoꝝ remūeratio oparii.

Manipulares:ſignorū portitores:manipularius uero diſpēſator.

Manipulati:aggregati.

Manipuloſus:directus.

Manipulus breuis numerus militum ſex aut. xii. uiri.

Manſa:comeſta:manſueta.Aug.manſa maſticata.

Manſitat:frequēter manet.

Manſus:manſuetus.

Manſuefacit:mulcet.placat.

Manſuetus ē q nulli iniuriā irrogat.Modeſtus uero q nec læſus iraſcitur.

Manſuetus:mitis,uel domitus.quaſi manu aſſuetus.

Manſus dictus a manendo q̄ integrum ſit.xii.iugeribus.

Mantilia mappæ uilloſæ menſales.

Mantilia nūc p opiēdis mēſis ſūt:ſed ut nomē ipm indicat olim a tergēdis manibus.uel quaſi mādelia a mandēdo.

Mancia μαντεῖα græce diuinatio.

Manticora aīal in idia ferox & uelociſſimū.

Mantica:pera uiatoria:ſportella.bargilla.biſaccia uulgo.

Māticula:mātellaria.

Mātipara:leuata.

Māticulare:furari.fraudare.

Mēticulo as mēticulatiō :fallacia uel lenocinīū.

Mātū hiſpani uocant q̄ manus tāgat tm̄: ē eni breuis amictus.

Māto tireſiæ filia uatis fuit:mātuā cōdidiſſe dr̄.

Māto tireſiæ filia poſt interitū thebanoꝝ ī Italiam

delata ē:& in uenetiā quæ gallia ciſalpina dicitur
Manuales: forcipes ferrarii.longū ferrariū.
Mānubiæ ſpolia rapinæ res de præda mānu collectæ.
Manubiæ dictū q manibus detrahuntur: id ē uestes mortuorum.
Manubrium dictum q manibus teneat: uulgo mānicum dicitur.
Manumiſſus libertus dicit quaſi emiſſus. Apud ueteres enim quotiēs emittebant eos alapa peuſſos circūuagebant:& liberos confirmabāt: unde dicti q manu emitterentur.
Manutergiū a tergendo manus dictū:ſicut faciter giū a tergendo facie:linei pāni ſolent eſſe.
Manni qui & buriles dicti q manſuetudinem manuum ſequantur.
Manus dictæ q per ipſas mandimus:uel q ſit optimū membrū:nam manum bouum.uel q mundi at hominem.
Manus dicta q ſit totius corporis munus. Ipſa enī cibū ori miniſtrat & oīa opat.
Manus:multitudo.turba uel præcium.Aug. opa ſignificat.
Manus impoſitio ideo fit:ut per benedictionē detur aduocatus ſpiritus ſanctus. Tunc enim paracletus ille poſt mundata & benedicta corpora libens a patre deſcendit:& quaſi ſuper baptiſmi aquam tanq̄ ſuper priſtinam ſedem recognoſcens quieſcit:Nam legitur q in principio ſpiritus dei ferebatur ſup aquas.
Manum antiqui bonum dicebant.unde & mane dicitur.qd bonū ſit:& manes inferi:quia non iūt boni & imane.
Manus ſecundū quoſdā dicta quaſi means nuda: manubrium inde manualis componitur manica manipulus.eminus.cōminus.cētimanus.manicus.manſuetus.manſueſco.imanis.mantile.manutergium.mancipo ās.manceps.mācipis.mācipium & cætera.
Manzer:filius ſcorti.
Mancerinus:adulterinus.
Mappalia: paſtoralia tabernacula.
Mappæ epularum ſic dictæ:quaſi manuppæ: cuius diminutiuum eſt mappella:hæc mappa oratius ponit,mappa:pictura uel forma ludoꝝ. unde dicitur mappa mundi.
Maran hebraice amarum.
Maranathan domini aduētus.ſyrum eſt.
Maranatha magis ſyrū ē q̄ hebræū:quāuis & confine ſit utriuſq; lioguæ interpretatur dominus noſter uenit:ut ſit ſenſus:ſi quis non amat dominū xp̄m ſit anathema:& ſequitur dominus noſter uenit non cōtendamus.hoc maranatha thæ.ſicut paſcha cæ.
Marathonius cāpus ὁ μαραθών in hellade præ lii crudeliſſimus.
Marathon τὸ μαραθών græce feniculū.
Marabonei hæretici iudæoꝝ dicūt ipſum eſſe chriſtum q docuit eos in omni re ſabbatizare.
Marca dicitur comitatus terræ alicuius unde ipſe marchio dicitur.
Marcha dicitur pondus argenti minus libra.
Marcere:languere.areſcere.
Marceſcit:langueſcit.
Marcipor pro marti puer antiq dicebant.
Martius primū deriuat inde mars.martius a um. martiaticus ca cum.mauors etiam ex quo mauortius cia um.dicitur autem malpiter martis pater ſicut dieſpiter diei pr iuppiter:hic & hæc martialis & hoc martiale.
Martius dicitur uel a marte quem romani colebant:uel quia tunc cuncta agantur ad martē & ad cōcubendi uoluptatē:hic mēſis græce diſtros.hebraice adar.ægyptiace famenor.
Marcioniſtæ a marcione hæretici dicti q cerdonis dogma ſecutus:alterū bonū:alterum iuſtū deū eſſe aſſerunt.
Marcomāni populi qdā in europa.
Macor:defectus quidā.a marcēdo dictus.
Marcor oris ipſa res: macor enim ē macies.
Marcus interpretat excelſus mādato utiq; ꝓpter euangeliū altiſſimi.
Marcus malleus maior:dictus q maior ſit ad cædēdum.
Marculus:malleus puſillus:
Mare ſignificat ſæculū uel populos.Augu. fluctus huius ſæculi.
Mare elemētū ē totū.maria uero partes maris.
Mare eſt aquarum generalis collectio:oīs enim cōgregatio aquaꝝ ſiue ſalſæ ſint;ſiue dulces abuſiue mariannuncapantur:proprie autē dictū ē q aquæ eius amaræ ſint.Mare altius eſſe terris phiſici putant:maris certus eſt color.ſed pro uarietate uentorum mutatur.Salſum uero uel amarum iccirco dicit eum ambroſius eſſe:quia cū diuerſi fluuii in illud currant:ſolis calore ac uentorum flatibus quicquid puꝝ ac leue eſt rapitur:quod uero graue ſiue terrenū relinquitur.
Mare magnū eſt:quod ab occaſu ex oceano fluit & in meridiē mergit:deinde ad ſeptētrionē tendit: quod inde magnum appellatur:quia cætera maria in comparatōe eius minora ſunt.Iſtud ē & mediteraneum q per mediam terram uſq; ad orientem ꝓfunditur:europam & aſiā africāq; diſtermināns:cuius primæ partes quæ hiſpanos pfundunt hibericus ſinus & balearicus appellantur.deinde gallicus:mox ligufticus q iuxta genuam urbem ē proximus.poſt hæc tyrrhenus qui italiam tangit: quem græci ionium:itali inferum uocant;inde ſiculus:qui a ſicilia uſq; ad cretā uadit:inde creticus:qui in pamphiliam & ægyptū pertendit.Inde heleſpōtus;qui in ſeptētrionem ſe torquens anfractibus magnis iuxta græcias & illyricū in anguſtias.vii.ſtadioꝝ ſtringitur:quo Xerxes ponte nauibus facto in græciā cōmeauit.Ibi ē Abydos ide diffuſus æquore patenti rurſus ſtringitur:& facit propontidem:qui mox in quingentos paſſus coartatur:fitq; boſphorus.Inde eſt ponticus ſinus amniſſimus a tergo mæotidis paludis:hoc mare magnum pro diuerſis locis uariis nominibus uocat: uel a poſitione cæli:ut ſupum & inferum.uel a

memoria regis Ionicum: Ion quippe rex græciæ fuit, unde Iones athenienſes. Et ſciendū ionicum eſſe immenſū ab ionia uſq; ad ſiciliā: & huius partes eſſe hadriaticum achaicum & epiraticum. Sinus dicuntur maiores receſſus maris: ut in mari magno Ionicus: in oceano arabicus: qui & mare rubrū: quia oceāo aſcribitur. Rubꝝ uero quāuis ſit: tamen non talem naturam habet: ſed propter adiacentem terram, quæ omnis rubra eſt. Ob hoc etiam rubræ gēmæ huius littoribus inueniuntur quia humi inuolutæ & terræ & maris colorem habent. Hoc mare in duos ſinus ſcinditur: in perſicum ab oriente & in arabicum.

Mare mortuum dictum q̄ nihil gignat uiuum: nihilq; recipiat ex genere uiuērium: ſed abiiciat neq; uentis mouetur reſiſtente ibi turbine bitumis & omnia uita carentia in profundum merguntur niſi pro bitumine illuſtrentur. Dicunt accenſam lucernam ſupernatari: & hoc & mare ſalinarum ſiue lacus aſphalti. id eſt bituminis.

Mare galilææ idem & tiberiadis & ſtagnum geneſar.

Mare cū totum ſignificat eſt proprium: cum uero partes appellatiuum.

Maria: æra: uina: mella: ordea: & gtōs plurales & datiuos in uſu raros habent niſi apud uetuſtiſſimos apud quos multa inuenis deficientia. Sed oportet nos analogiæ rationē ſcire: uſum tamen auctorū magis æmulari.

Mare uel iuolū: p quod uelis naues uolant.

Mareotides uites a loco dictæ: mareotis enī regio ē ægypti.

Mareoticæ uuæ a regiōe ægypti: mareotides dictæ unde prius uenerunt: ſunt albæ & nigræ.

Mareoticū uinum.

Maredus, madidus, udus.

Mares: maſculi uel mariti, hic mas maris.

Marræ: ſappæ. inſtrumenta ruſticorū.

Marra terebrum: idem uerrubius.

Mareſuam hebraice octōber mēſis.

Murgidus: laſſus. grauatus.

Margarita: prima candidarū gēmarū dicta q̄ in cōchulis marinis inueniatur.

Margaritum & margarita neutri & fœminini generis.

Margaritæ cōchæ ſūt maris: quæ cōcipiūt rorē certo tempore: quibus captis eximitur unio mox durescens: nec unquā duo reperiunt̄: unde unio dicitur.

Margo ē pars uel ſūmitas cuiuſlibet loci & rei maris: unde dicitur hic & hæc margo.

Maria mater domini.

Maria cleophe ſiue alphei uxor: quæ eſt mater iacobi epiſcopi & apoſtoli: & ſimonis & thadei: & cuiuſdam ioſeph. Maria ſalome uxor zebedei mater ioannis euangeliſtæ & iacobi. Maria magdalene, iſtæ, iiii. in euangelio reperiuntur. Amo iacobus & Iudas & Ioſeph filii materteræ domini fuerunt, Iacobus quoq; & Ioannes alterius materteræ domini. Maria iacobi minoris & ioſeph mr̄ uxor alphei ſoror mariæ matris domini quā cleophe Ioānes nominat: uel a patre uel a gentilitatis familia uel alia cauſa Maria ſalome a uiro uel a uico dicitur. hanc eandem quidam cleophe dicunt quia duos uiros habuerit.

Maria illuminatrix ſiue ſtella maris interpretatur genuit enim lumen mundi: ſermone autem ſyro domina nuncupatur: quia genuit dominum.

Maris ſyriace domina.

Maridis græce: particulæ.

Maria multarū aquarum congregationes appellātur: ut in geneſi legitur correpta penultima: indē deriuatur marinus na num quod a mari continet̄ ut marinum mōſtrū: maritima uero loca mari uicina dicta q̄ſi maris intima uel terminus.

Marinus color cæruleus.

Mariſca: ficus ani.

Mariſcæ extra pminēria. quæ uulgo ficus dicitur

Marica: nympha agreſtis latini mater: a qua fluuius uel ciuitas dicit̄.

Marillis: roma antiquitus dicta.

Maritus qui cōiugē habet a mare dictus: quaſi mas unde dicitur maritare: q̄ſi marito dare.

Maritare: fœtare.

Marmaria: ubi populi ſunt ferociſſimi: marmarides dicti.

Marmora dicunt̄ eximii lapides: qui maculis & coloribus cōmēdantur.

Marmor græce a uiriditate dictū: q̄uis poſtea diuerſoꝝ coloꝝ inueniat. Eſt enī porphyreticū: lacedæmoniū: ſcythicū. ſynnatycum: chium: hoc marmor ris.

Marmor aliquotiēs p mare ponitur.

Marmoreū: de marmore.

Marmoreū æquor id ē ſplēdēs: relucēs ut marmor

Maron: interpretatur amaritudo.

Maros: mons epiri.

Mars tis: p pugna uel deo belli ponitur: inde hic martius tii: a quo martialis: mauors tis: unde mauortius a um.

Mars quaſi maris id eſt pugna uiri dicitur.

Marſus: romanus.

Marſi gens italiæ dicta a comite liberi marſia qui uſum uitis illis oſtendit. cui ſtatuā fecerunt.

Marſi & mauricinii iuxta fuſcinum lacū ſunt.

Marſi populi incātatores ſunt: quos græci uſquos uocant: q̄ multos ſerpentes habēt.

Marſus pro incantator ponit̄.

Marſyas fluuius phrygiæ a nomine marſyæ ibi ſepulti.

Marſya fluuius lidoꝝ a marſya dictus q̄ uictus eſt ab apolline cāndo: de cuius ſanguine fluuius naſcitur.

Marſyda: fons in phrygia ſaxeus erat.

Marſupium ſacculus pecuniæ a græcis nomē inflexum.

Martha. irritans. prouocās: ſyriace interpretat̄ dominans.

Matrem deum eſſe dicūt dictū quaſi mas: quia p uiros pugnatur. Item quaſi effectorem mortuoꝝ

nam a marte mors dicitur. hunc adulterū dicūt: quia belligerantibus incertus est exitus: nudo pectore stat: ut bello sine formidine se quisq; obiiciat: Gradiuus dicitur q̄ pugnantes in bellum gradatim eant.

Martellus: mediocris malleus.

Martyria in mortario ex pice fiunt: unde & dicunt sciola parua.

Martia, mœnia romana palatia a marte.

Martyres græce: testes dicuntur: unde dicti quia p̄ pter testimoniū christi mortem passi sunt: unde & testimonia martyria græce dicuntur: μαρτῦρ martyr martyros græce & o martyros prisc.

Martius mensis nouo⁹ dicit̄: quia initiū ānī ē. Idē & nouū: uel p̄pter initiū germinū: hic primus mēsis apud hebræos dicitur.

Martius cāpus: uallis quæ possessio fuit q̄rini & romuli: in quo colebat̄ mars: & romana iuuentus exercebatur: qui olim fuit tarquini superbi: quo reiecto marti consecratus ē.

Marrubiū hærba cāpestris amara: græce prasiū dī

Marrubii: populi marso⁹ iuxta mare.

Mas ris. id est uir: cuius diminutiuū masculus: ide masculinus nanum dicitur maritus. & marito as.

Mas dictus quasi maioris sapientiæ q̄ uxor: unde & eius caput dicit̄.

Massa: magnitudo: collectio: prisc. massa p̄ maya græco dicimus.

Massagetæ pluraliter sytharū origine populi sunt dicti quasi graues & fortes getæ: hi iter scythas & albanos sunt.

Masculus per diminutionem a mas fit addita culus. Masculinus uero dicitur qui ad masculum p̄tinet.

Masculus dicitur succus arboris arabicæ: quæ uocatur thus dictum q̄ sit natura rotundum i modū testiculorum.

Masicus mons campaniæ ferax uini optimi.

Massylia ciuitas africæ ē nō longe ab atlante hesperidum, a qua massyli dicūtur: quos massulos nos corrupte uocamus.

Massyliā urbē phocenses acyro expugnati & in ultimos galliæ sinus nauibus p̄fecti: armisq; se aduersus gallicā feritatē tuentes cōdiderūt: & noīe ducis nuncupauerūt: hos uarro trilingues eē ait: q̄d græce loquant̄ & latine & gallice.

Massyli: gens mauro⁹.

Masanissa rex numidar⁹ fuit.

Maslingua, genus auis parieth dicit̄.

Maslot hebræi: græci parabolas, latini p̄uerbia dicunt.

Masphat hebraice iudiciū interpretatur.

Maspiter martis pater.

Maspiter huius maspiteris & maspitris: id ē mars.

Mastigia: corrigia qua mātellū cōglutinat̄.

Mastygia taurea flagella, uel malus seruus nequā.

Masticinala dicta q̄ colorē mastices habeat: crocea est.

Mastix resina lentisci gutta ē: hæc granomastices dicta quasi in modum granor⁹ ē.

Masticon græce uirorum fortium.

Masticare, comedere.

Mastruga a barbaris latinis nomē est infertum uestis germanica ex pelliculis ferar⁹: dicta quasi mē strua: q̄ ea induūtur quasi in ferar⁹ habitū trās formant̄. mastruga fortis ualde lingua sardorū.

Massucus: edax.

Mataxa dicta q̄si metaxa a circuitu scilicet filorū nam meta circuitus ē: uel q̄ trālfert̄: instrumētū est texendi.

Mata: tapetum.

Mata uulgo cella dicitur: grego. in dialogo. inde matula pro culcitra. Hiero.

Mateca noua mors interpretatur.

Mathematica latine dicitur doctrinalis scientia q̄ abstractā consyderat quantitatem. Abstracta enī quantitas ē: quā intellectu a materia separātes uel ab aliis accidentibus, ut ē par impar, uel aliis huiusmodi in sola ratione tractamus: cuius spēs sūt quattuor. Arithmetica. Musica. Geometria. Astronomia.

Mathematici iidē & genethliaci dicti q̄ de naturis hominū disputāt. primo magi dicti fūt: post uulgo mathemathici. quorū superstitionis genus cōstellationes latini uocant, id est notationes syderū

Matesis sine aspiratione dicitur instrumētalis scientia ut facere ostiū quod aperiri nō possit, cū aspiratiōe uero doctrinalis.

Mathemathicū: corpus insubstantiale.

Matoū ματὸν θεὸν per deum: ματον λίαρ Iouem ματον ἀπόλλω per apollinē.

Mater dicitur q̄ inefficiatur aliq̄d. mater enim q̄si materia ē: pater uero causa.

Mater māma dicta quasi māmas terēs.

Mater græcū est μήτηρ: inde dicitur maricula. matertera: maternus na nū. matrimoniū. matrona. mattina. componitur cōmater. matricida. matricidiū. materia.

Matertera matris soror dicta q̄si altera mater.

Materia quasi mater dicta: q̄ ex ea aliquid efficiat̄ sicut: elemēta materiā rer⁹ dicimus.

Materia occasio uel sylua.

Materia uel materies dī: sed materies artificiorum materia uero cōsilior⁹.

Maternus ex pte matris.

Mattheus hebraice donatus exprimitur, idē appellatur leui: ex qua tribu fuit ortus. In latīo autem publicanus uocatur: qa ex publicanis ad apostolatum electus est. Mattheus sortitus ē æthiopiam Mattheus apostolus & euāgelista ex publicāo electus primum prædicauit in iudæa: postmodum in macedōia & passus i pāsida: qeuit in montibus parthor⁹. xi. kal. octobris.

Mattheus & matthias per duo t sūt scribēda: quia græci p̄ τ & θ scribūt ματθαιος.

Mitheſin ματθήσιν tetraden id est doctrinā quaternariā.

Matthias qui iter apostolos solus habetur sine cognomine donatus interpretatur. pro iuda enī donatus est & restituturs loco eius. Matthias iterpre

cæpit dei paruus de.lxx.discipulis unus;pro iuda subrogatus sorte electus:cuius natalicius dies ē.vi. kal.martii.

Matia intestina quæ sordes emittunt:unde matia/rii dicūtur q eadē tractāt ac uendūt.

Matina saltus in calabria.

Martinus: qui matrē habet.

Maton uel maten ubi dicit græcus furat.sicut ma tontheon.

Matrona ē quæ iam nupsit.dicta quasi mater nati uel quia iam fieri mater pōt:quia in matrimoniū conuenit.mater uero familias dicitur quæ p quā dam iuris solēniratem in familiam uiri transiuit Item matrona dicitur mater primi pueri.

Materfamilias uero quæ plures peperit:Alii dixe runt matronam dici:quæ in matrimoniū cum uiro uenerit:& ideo matrimonium dictum.matrē uero familias eam esse quæ ī mariti manu manci pioq; esset in familiam quoq; mariti & sui hæredis uenisse.matronæ autem etiam nobiles uirgines dicuntur.quæ matres iā fieri possunt.

Matrimonium est nubilium iusta cōditio & cōuentio:fœdus nuptiarum coniugium.

Matrimoniū idē ē quod nuptiæ.

Matrisarmimola dicta:q̄ menstrua moueat.

Est genus hærbæ:quæ alio nomine herpillus dicitur.

Matrix dicitur q̄ fœtus in ea generetur.Semē enī receptū cōfouet & corporat.

Mathuitu græce de deo corpore inducto uel de peritia dei.

Matura dicuntur: quæ apta sunt ad mandendum.

Maturare:accelerare.repræsentare.gubernare.

Matura dea paganorum quam leucothean græci dicunt.

Matura uirgo uiripotēs id est nubilis.

Maturus nūc dicit.antiqui matur:unde maturissimus & maturrimus.

Mature: extemplo festinanter.

Maturius:citius.

Matusalem interpretatur mortuus est. Quidam enim eum putant præteriisse diluuium:sed ideo hoc nomine dictus est:ut significetur non uixisse eum post diluuium:sed eodem cataclismo fuisse defunctum.

Matutam pagani dixerūt deā esse quæ maturescē tibus messibus præsit.

Matura significat aurorā:uel ut quidā dicūt leucothean id ē albā deam:

Matutinū est inter absessum tenebrarum & auroræ aduentum.dictum q̄ hoc tempore incohate mane sit.

Matutinum a matuta id est aurora:uel a mane pro manu.

Mauors mars belligerator: inde mauortius fortis bellicosus.

Mauortia martia res:quæ ad pugnā pertinet bellī cosa uel romana.

Mauorte matronale opimentum quod caput operit.uocatū autē sic quasi marte.

Mauorte signum ē maritalis dignitatis:idem & stola dicitur.

Mauortim id est excussio eqtis de equo.

Mauri prius medi dicti sunt qui medi & armenii ad Libyes iuncti fuerunt.Persæ uero cum getulis:mauri & numidæ sic sumpsere exordium:medi enim & armenii & persæ in hispaniam amisso duce hercule transuecti sunt in africam nauibus pximos nostro mari locos occupātes.Nam in initio getuli africam & libyes habuere:sed persæ secum gerulos miscuerunt: qui per solitudines diuersas uagantes:semetipsos numidas appellauerunt:id est uagos & incertos:medi autem & armeni accessere libyis:qui prius mare africum agitabant.Getuli uero magis sub sole nomen eorum paulatim libyes corrupere barbara lingua.mauros pro medis appellantes:licet mauri ob colorē a græcis uocentur.græci enim nigrum mauron dicunt.calore quippe affiati specie atri coloris ducunt.

Mauritaniæ tres sunt id est sitifensis quæ sitifi oppidum habuit:& cæsarienſis ubi ciuitas cæsarea fuit:& tingitania a tingi ciuitate:quæ utræque .p uinciæ sibi coniunctæ ab oriente numidiam habent.a septentrione mare magnum:ab occasu flumen malbam:a meridie montem atrixim:qui discernit inter fæcundam terram & harenas iacentes usq; ad oceanum.Mauritania uero tingitania ultima africæ exurgit a montibus septem habēs ab oriente flumen malbam:a septentrione fretū gaditanum:ab occiduo atlāticum:a meridie gaIalum gentes usq; ad oceanum hesperium.

Mauritania ob colorem populi dicta est:mauron enim græce nigrum significat.

Mauron equus niger.

Mauresia:gens maurorum;

Mausolea sunt sepulchra a mausoleo rege ægyptiorum dicta:quo defuncto uxor eius mirę magnitudinis & pulchritudinis extruxit sepulchrū:unde adhuc præciosa monumenta eodem nomine nuncapant.

Mausoleum:bustū.monumentū.sepulchrū.

Mauult:magis uult.

Maxillæ per diminutionem a malis dictæ.mandibulæ.

Maximus meritis:aut ætate:aut honore uel uirtutr seu oibus rebus dicit.

Mazeloledan filii rema nepotis cham.

Mazites populi sunt africæ qui naturali ferocitate sanguinem fundūt humanū.

Mazinorla:psalmus hebræum ē.

Mazuroth in iob zodiacus:quem duodecim signa mathematici asserunt.

Mazonomum genus uasis scutella.

Mæander amnis asiæ:ide dictus q̄ sit flexuosus:nascit in campis mesiaticis & currens milia.lxxxiiii in mare fluit cycladū.

Mæander inter cariam currens & Ioniam præcipitatur in sinum qui melitum diuidit & prienam.

Mæandro duplici id eſt recurua a mæandro fluuio qui in ſe recurrit.
Meapte.tuapte.ſuapte id eſt mea tua ſua: propria cauſa.
Meare: pficiſci:exire.a meo as:
Meare unde meatus tus & mare & ſecūdum quoſdam manus componit quaſi means nuda: cōponitur cōmeo as re per.cōmeatus tus fames comes comitia comitor ris:& quæ ex his fiunt.
Meatus inde dictus:quia per eūm meāt id eſt egeruntur ſtercora.
Meatus uena modice recurrens:meatus tranſitus cuiuſlibet rei.locus tranſitionis.
Mechacha græcum:unde & mechania id eſt īgenia fabrorum.
Mechanica eſt quædam doctrina ad quā ſubtiliter fabricā omnium rerū cōcurrere dicunt.
Mechaon.æſculapii filius medicorū maximus.
Mechanemata uocantur quædam mirifica humanis actibus facta de dei creatura:quæ qui neſciūt opinant eſſe diuina.
Mechapus fatuus.
Mœchatur:adulteratur.
Mœchus:adulter cum maritata.
Mœchia græce adulterium. Nam græci mœchos non niſi adulteros dicunt:quod tamē pro latino utitur:& pōt ſignificare fornicationem.
Mecœnas atis:nomen cuiuſdam nobilis uiri romani:cui uirgilius georgica inſcripſit ut in principio ait.Quid faciat lætas ſegetes quo uertere terram Mecœnas &c. & ad quem horatius plurales ex odis direxit primum ſic.mecœnas attauis edite regibus.
Meconethin regum fulturæ:quas baſes dicimus.
Mecum quod eſt a me ,pnomine per c ſolam ſcribendum:mœchus uero qui eſt adulter,per œ.
Mechanites gēma papauera exprimit.
Medenagan μηδενάγαν ne quid nimis græcum eſt.
Medea:malefica:qdā fuit uñ & medōas dicimus.
Mederi curare.
Meda:curatio remedium.
Medeor & medicor tibi dicimus.actiuā uim hñt dicit̄ medico & medicor te & medeor te.
Medeth nomen loci.
Media:regio aſiæ a medo rege qui eā bellādo aggreſſus eſt:hæc ab occaſu tranſuerſa parthia regna amplectitur:a ſeptētrione armenia cingitur caſpios uidet:a meridie pſida .huius terra medicā arborē gignit:quā nulla alia regio habet.Sunt aūt duæ mediæ maior & minor.
Media a medo priuigno iaſonis rege athenienſiū prius dicta.Sed inuenimus in geneſi q; madai filius iaphet auctor generis medorum fuit.unde & dicuntur:
Median urbem medius ægæi filius cōſtruxit:unde & regno eius media dicta eſt.
Mediacon:cōfectio olei omnia cōburens.
Media:gēma nigra eſt a medea illa fabuloſe iuēta
Media noſa dicta quia ex pte græca ſunt & ex parte latina,eadem & notha:quia corrumpunt ultimas ſyllabas prioribus manentibus,ut alexādros græce latine alexander.
Medianus qui in medio eſt.
Mediamna:a medio & amne.
Medica dicta a medis tranſlata ſit in græciā. hæc ſemel ſerit & decē annis pmanet:ita ut quatuor uel plus poſſit recidi per annum.
Medica genus leguminis opulenti.
Medica arbor primū aſportata a medis. hanc græci cedromellā:latini citriam dicunt q; eius poma & folia odorem cedri referant, malū eius inimicū uenenis:hæc pene oī tpe plena eſt pomis:q̄ partim matura: parti acerba ſunt:ptim in flore.
Medicina eſt ſcientia curationū:quæ corporis uel tuetur uel reſtaurat ſalutē:cuius materia uerſat i morbis & uulneribus. Ad hāc ptinēt nō ſolum ea quæ ars eoꝝ exhibet qui medici nominātur: ſed ēt cibi & potus regimen & oīs munitio. Nom aūt medicinæ a modo.i.tēperamento tractū ut non ſatis ſed paulatim adhibeatur.Nā in multo cōtriſtatur natura mediocriter aūt gauder.
Medicinæ artis reptor apud græcos phibet Apollo.hanc filiuſ eius æſculapius laude uel opere ampliauit.Sed poſtq̄ fulmis ictu periit æſculapiuſ:interdicta fertur medēdi cura:& ars ſimul cū auctore defecit:latuitq; per annos pene quingentos uſq; ad tempuſ artaxerxis,tunc eam in lucem reuocauit hippocrates ab aſclepio patre genitus in inſula choo,hi itaq; tres uiri totidem hæreſes inuenerunt.prima methodica:quæ remedia ſectatur & carmīa nec obſeruat alias cauſas ſed ſolas morborum ſubſtantias. Tribus enim generibus conſtat id eſt diætico pharmaceutico chirurgio.Diæta eſt quā latini regulam uocāt:quod ſit legis acutæ obſeruatio.Pharmatia φαρμακεῖα id eſt quam latini medicamina nuncupant: q; ſit medicamentorum curatio.Chirurgia eſt ferramentorum inciſio:hæc latine manuum operatio dicitur.manus enī apud græcos chir uocatur hæc aūt metholica:quæ & prima dicit̄ ab apolline inuenta eſt.Secunda emperica ideſt experimētiſſima ab æſculapio inuenta eſt:quæ nō iudicio rum ſignis ſed ſolis conſtat experimētis.Tertia logica ideſt rationalis ab hippocrate inuenta eſt Omnis autem curatio aut ex contrariis:aut ex ſimilibus adhibetur. Quæritur autē a quibuſdā quare inter cæteras liberales diſciplinaſ medicinæ arſ nō contineatur.propter qđ illæ ſingulaſ contineant cauſas:iſta uero omniū. Grāmaticam uidelicet ut intelligere poſſit. Rhetoricam propter uera argumenta.Dialecticā ,ppter infirmitatum cauſas ratione adhibita pſcrutandas.Arythmeticam propter qualitatef regionum: Muſicam quoq; & aſtronomiā ad cognoſcendam ueritatem naturæ.hinc eſt q; medicina ſecunda philoſophia dicit̄:ſicut enim illa animam: ita hæc corpus curat:utraq; ergo totū hominem ſibi uendicat.Medicinæ curatio ſpernenda non eſt: nec

minimus.n.ezechiæ languenti Esaiam medicina le quid mãdasse: & paulum Timotheo modico uino utendum. Medicina alia theorica alia practica, theorica alia theologica alia senectica alia physiologica. Physiologica ĩ.vi.constat. In humoribus ut calidũ frigidum siccũ humidũ. In uirtutibus ut animalis in cerebro: uitalis in corde: nutribilis in corpore. In elementis ut ignis aqua terra aer. In membris ut homoymsra: sicut ossa uenæ nerui uel alia. quæ dicuntur orgãica sicut cutis manus. In pfectiõe sicut in artibus. In naturis sicut de hærbis medicamĩbus metallis: practica uero in duo diuidit in diætã ut nutrire ifãtes senes moderari post ægritudines homines reparari. In curam sicut in medicaminibus: quæ de itra accipiuntur ut per os uel meatũ: uel foris ponuntur: & in chirurgiã uelut secare & incendere Virtutes aliæ pertinent ad animam: aliæ ad naturam. Ad animam pertinentes: aliæ principales ut quæ phantasias id est figuras omnium percipiunt intellectu: & memoria retinent quæ audiunt uel uident. Aliæ sensuales sicut quæ quinq; sensibus ĩsunt: aliæ motuales quæ per neruos fluunt: & extendere corpus aut circunferre aut flectere possunt. naturæ uero uirtutes partiuntur in duo: in nutribilem & uitalẽ. Nutribilis in quatuor: una quæ trahit: altera quæ tenet: tertia quæ digerit: quarta quæ impellit. uitalis uirtus habet subiacentes pulsus: qui aperiuntur & extrahunt aera: clauduntur & expellunt fumum perfectiones uirtutes sequũtur ethiotica peregumina senectica.

Medicus qui medicinam nouit: medicinale uero quod ad medicinã ptinet. uel adiuuat medicinã ut hærba ferramẽtum:

Medestini: qui in medio lauantiũ stant: eisq; seruiunt: & balnea custodiunt.

Medestinus media stans urbe. prisc:

Medestinus a medio & sto uel tenendo compre. producit penultimam.

Medimna mẽsura est quinque modiorum dicta q medietur decem modiis: qui sunt pfecti numeri ideſt. x. medietas.

Mediocris: tẽperatus suauis modicus communis: dictus q modicum illi sufficiat: uel q mediũ teneat: unde mediocritas temperantia.

Medioximus dicit quasi medius proximus.

Mediolanũ galli quidam propriis sedibus expulsi: & ad Italiã pfecti condiderunt necnon & alias urbes: dictum ob id q ibi sus media lanea perhibetur inuenta.

Meditari: cogitare. exponere. exercere imitari.

Meditor cõe antiqtus: pro quo medito dicitur.

Meditamen. ingressus rationis.

Meditatio: deliberatio cogitatio: commentatio.

Meditatiua a meditantis sensu dicta ut lecturio.

Meditatiua uerba dicta a meditando in urio quarte sunt coniugationis & cætera. deficiuntq; præteritis: & quæ ab eis deriuantur duobus extremis supinis & ab his deriuatis participiis.

Mediterraneus a diuersis casibus componitur sicut multa alia: id est a medio & terræ.

Meditulium in medio campo eminens locus.

Meditũlium locus meditationis ad docendum uel discendum: uel in quolibet alio loco.

Medius: internuncius: pacificator: uel auctor concordiæ.

Medius speciei adiectiuæ & ad aliquid & mobile & uidet esse deriuatum a modo & hoc est a mensura: & differentiæ causa mutat o i e uel a græco μεσοστου id est medius deriuat. Inde aduerbiũ medie: medietas: mediocris: medituliũ: medicus quoq; propter temperantiam ex cõtrariis elementis.

Mediator componitur inde medestinus & mediterraneus medimna & dimidio as.

Medius fidius dicitur hercules id est semideus. quidam dicunt iouis. Nam ãtiqui d pro l ponũt: uel dicitur quasi filius dios. Nam iouis græce dios id est clarus dicitur.

Medulla dicta: q eam cũ madefaciãt ossa: irrigãt enim & confortant.

Medullus mons hispaniæ.

Medus dictus quasi melus qui ex melle fit & aqua sicut calamitas pro cadamitas.

Meduſa iterpretatur obliuio: quæ omnes se aspicientes in saxa dicta est conuertere.

Mephitis dea cuius fons est: qui grauissimũ sulphureumq; reddit odorem.

Mephitis proprie est terræ putor: qui de aquis nascitur sulphuratis.

Megan græce magna.

Megas magnus.

Megara: castellum syracusanorum.

Megale ciuitas græciæ: apud quã primum ludi reperti sunt. unde megalensia p ludi dicuntur.

Megæra una de tribus furiis interpretatur iuidia

Megistros græce maximus pris.

Meio as & meio is minxi: quod est mingere.

Mel græce ab apibus nominatum probatur. Nam apis græce μελι σσα melissa dicit antea mella de rore inueniebantur in arundinis foliis. Omne autem meldulce: Sardum uero amarum est pro copia absynthii. pris. hoc mel addita lis melis sicut fel fellis.

Mel melculũ facit diminutiuũ pris.

Mælla galliæ fluuius est.

Mella græce μηλα mala latine.

Melan græce nigrum: inde deriuatur malum.

Melancolia dicta q sit ex nigri sãguinis fæce admixta abundantia felliſ. græci. n. melan nigrum: fel autem colen appellant.

Melancolia mania est.

Melancholicus nigri coloris est a melancholia dictus melan græce nigrum fellis dicitur hic & melancholia nigra colera dicitur.

Mella: arbor fructum habens dulcem: unde & dicit quæ uulgo ppter formã & colorẽ faba syriaca dr: hanc græci laton appellant.

Melampus mons nel niger campus.

Melãpous melãpodos græce. hic melampus podũ
Melantes lapis dictus: q̃ melleum & dulcem ſuccum emittat.
Melantus: græce fuſcus.
Melanurus piſcis dictus q̃ nigram caudam hẽat & pinnas: & in corpore lineas nigras.
Melax fluuius qui de theſſalia exit.
Melchiſedech interpretat̃ rex iuſtus. Rex qa' imperauit ſalem: iuſtus p eo qa dicernẽs ſacramẽta legis & euangelii non pecudũ uictimas ſed oblationem panis & calicis in ſacrificium obtulit.
Melchiani hæretici: qui putauerũt melchiſedech non hominem fuiſſe ſed dei uirtutem.
Mellecrhyſis gemma dicta: q̃ ueluti per aug̃ ſincerum tranſluceat.
Meleſe græce apis.
Meleſias compoſitor cantus.
Meleto græce meditor.
Meletopian græce mel.
Meletontas. græce meditantes.
Meli græce mel.
Meliboea ciuitas theſſaliæ: unde fuit Philoctetes cui dedit hercules ſagittas ſuas.
Meliboea prouincia eſt.
Meliboëlis dictus οτι μελει τοι βοι σ id eſt qa curam gerit bouum.
Meliboeus nomen eſt a cuſtodia bouum.
Melicerta palæmon græce latine portunus dictus eſt deus.
Melicraton græci uocant potionem: quæ ex aqua & melle efficitur: quam latini mulſum uocant.
Melicus cantio carminis muſicus.
Melinum metalli genus dictum a melo inſula quæ eius eſt ferax.
Melipepo græcum eſt: & origo eius latinis icerta.
Melipſylla genus hærbæ: quã uarro apiaſtrũ dicit
Melimella poma a loco uel a dulcedine dicta.
Melior dictus q̃ſi mollior: non durus uel ferreus.
Meliuſcula pag̃ melior diminutiuum.
Melo animal quadrupes armatum ungulis: dictus q̃ ſit rotundiſſimus membro: ut malum: uel q̃ male captet.
Melo prius dictus eſt nilus fluuius.
Melodia: dulcedo: cantus: ſuauitas uocis uel melodama uel a conuenientia chordag̃ tanquã membrorum: quæ græci τα μελη uocant.
Melos ſuaue ſonus dulcis cantilenæ a ſuauitate & melle dictum.
Melodoritis: gratiſſimus ſonus.
Melos una cycladum omniũ inſulag̃ rotundiſſima: unde & nuncupata.
Melophos arbor in africa punica lingua uocata ex qua profluit lentus ſuccus: qui a loco hammoniacus nominatur.
Melopeos quaſi carminis factor.
Melopeum: dulce compoſitum.
Melones: genus pomi: hic melonis.
Melotes: pelles ouium ſordidæ.
Melota: lanuta.
Melotis quæ & pera uocat̃: pellis ẽ caprina a collo pendẽs uſq; ad lũbos præcincta. Eſt uero neceſſaria ꝓprie ad operis exercitiũ. Fiebat aũt prius ex pelliculis melonũ. ut quidam eſtimant: unde & melotis dicta.
Melota ex pellibus caprinis eſſe dicit̃: ex una uero parte dependens. Alii uero dicũt q̃ ex pellibus aſpis taxi: qui melus dr̃ fiat: unde melota uocat̃ qua utunt̃ monachi in ægypto ꝓpter aſperitatẽ.
Melpomene tragico proclamat mæſta boatu: muſarum una eſt.
Memalia mons orientis: ubi amomum naſcitur.
Memaſteron aprilis menſis tenedum lingua.
Memana ſolaria de cænaculoq̃ parietibus eminentia a quodam inuentore dicta.
Membra partes ſunt corporis.
Mẽbratim: particulati p ſingulas uices ſingulati
Mẽbroq̃ oratio: ſenſus uerbis concluſus a toto corpore per ſe nihil efficiens.
Membrana fœminium a membra uel membrum Priſcianus.
Membrana purgamena dicta quia ex mẽbriſ pecudũ detrahitur. Sunt autem membrana candida lutea purpurea.
Memphomai μεμφομαι græce queror.
Memphim ciuitaꝛ ægypti ædificauit Epaphos Iouis filius ubi optimi mathematici fuerunt: ubi uſus chartæ inuentus ẽ primum.
Memphitis lapis uocatur a loco ægypti: hic tritus atq; in his quæ adurenda & ſecanda ſunt ex aceto illinitus ita obſtupeſcere facit: ut non ſentiantur cruciatus.
Memini totum præteriti tẽporis eſt quod âte actã rem in præſens reuocat: unde ſemper fere cũ præſẽti uerbo iungitur: ut memini me uidere: habet tamen memento & mementote futurũ id eſt mẽ te habetote.
Memini inde deriuatur mentio. Memor unde memoro memoraſ memorabilis memoria memoriter memoriale aliter. Componitur immemor cõ memoro cõmemoras: mens inde cõponit̃ demẽs tia. amẽs. tia. mẽtecaptus reminiſcor: cõminiſcor cõmentũ: cõmẽtarius. cõmentor taris: cõmẽtator trix. tio. priſ. mẽini illam rẽ & illius rei dicimus
Memnõ Tithonis & Auroræ filius rex iudæorum fuit uel æthiopiæ.
Memnõ memnões græce memnon memnonis dicitur latine.
Memnoides aues ægypti appellatæ a loco ubi mẽnon periit. Ad ſepulchrum enim eius quinto anno dicuntur cateruatim uenire & biduo circũuolantes poſt unguibus ſe lacerant.
Memorare: i memoria habere: exponere: referre.
Memorat: qui ſæpius memoriæ cõſeruandum tradit.
Memorantur pauca: commemorantur multa.
Memoror memoraris deponens quandoque inuenitur.
Memorabile: laudandum celebre.
Memoria: eſt rei inuentæ recordatio.

Memor memoris:immemor im memoris a memoro uerbo deriuatum corripit penultimam quod ſolum in or deſinens habuit comparatiuum memorior:coniungitur etiam neutro ſed figurate. nam non ſunt communia trium generum quæcũ que non faciunt in a pluralia neutra ut pauper: actor:memor:quæ non faciunt paupera:auctora memora:ſicut uerus uerera felix felicia & cætera

Memorioſus qui memoriam habet: memor uero beneficus uel qui defenſionis memor eſt.

Memolicinenos græce incæſtus.

Mena nigra uel iouis filia: quam pagani dixerunt deam eſſe.quæ menſtruis fluoribus præeſſe dicebatur fœminis.

Mena næ genus piſcis. Menas uero proprium menaris.proprium maris uel duplex ueſtimentum mene dicitur liber: inde menades ſacerdotiſſæ dicuntur bacchi.

Menalus & liceus montes arcadiæ ſunt ΑΠΟΤΟΝ ΜΗΛΩΝ id eſt bubus quibus plenus eſt dictus. priſc. Menala pluraliter. Menalus ſingulariter idem ſignificat.

Menalii paſtorales:uerſus loquaces.

Menandros græce menander dri. latine ꝓpriũ ẽ

Menandriani hæretici:qui ab angelis mũdũ abſq; dei conſilio aſſerunt factum :a menandro mago diſcipulo ſimonis nominati.

Menceps:mentecaptus.

Mendacium:fingere quod uerum non eſt.

Menda in culpa operis uel corporis:Mendum uero mendacium.

Mendacioꝝ octo ſunt genera: capitale: longeq; fugiendum:quod fit in doctrina religiõis:ad quod nulla cõditione qs debet adduci.Secundũ quod aliquẽ iniuſte lædat & nulli proſit.Tertiũ quod ita prodeſt alteri: ut obſit alteri q̃is non ad immundiciam corporalẽ: Quartũ quod fit in ſola mentiẽdi fallẽdiq; libidine:quod ueꝝ mẽdaciũ eſt.Quintũ qd̃ fit placendi cupiditate de ſuaui loquiõ:quia nec ipſa ueritas placendi cupiditate enunciãda eſt .his omnibus penitus euitatis ſeq̃ ſextũ:qd̃ nulli obeſt:& ꝓdeſt alicui:uelut cũ iniuſte tollẽdã alicuius pecuniã qs ubi ſit ſciens ne ſcire ſe mentiatur quocũq; iterrogãte:qd̃ fit proꝓpali modo.Septimũ qd̃ nulli obeſt & ꝓdeſt alicui uelut ſi nolẽs hoiem ad mortẽ q̃ſitũ prodere mentiatur ſiue iuſtus ſiue reus ſit.Nec ſi quiſq̃ in recte factis noſtris moueatur:ut homo peior fiat qa xp̃ianæ diſciplinæ ẽ ut neq; de cuiuſq̃ correctõe deſpeꝛ:neq; cuiq̃ pœnitẽdi aditus itercludaꝛ.In his duobus non eſt mẽtiendũ q̃renti:ſed potius ſuſcipiendæ & fortiter tolerãdæ q̃libet incõmoditates:fortiuſq; rñdendum nec ꝓdam:nec mẽtiar. Octauum genus eſt qd̃ nulli obeſt:& ad hoc ꝓdeſt ut ab immundicia corpali aliquẽ tueatur:nec hoc mentiendũ eſt : qa in bonis caſtitas animi & pudicitia corpiſ p̃ferenda eſt & i malis id qd̃ ipe facimus eo quod fieri ſinimus maius eſt.In his octo generibus tanto minus quiſq; peccat cum mentiꝛ:q̃to emergit ad octauum; tanto amplius q̃to mergit ad primum.omne igitur genus mendacii peccatum eſt.

Mendax:negator ueritatis:dictus ꝙ mentem alterius fallat.

Mendum in libris proprie:unde emendare dr̃. nã mendacium in cæteris rebus eſt.

Mendicus dr̃ quia minus habet unde uitã agat: ſiue agat:ſiue quia mos erat apud antiquos egenũ os claudere & manus extendere quaſi manu dicere debent.

Mendicare:egere:ab aliis neceſſaria quærere.

Menæ:nigri coloris aquilæ.

Mene uero pro an me:uel pro me ergo.

Mene græce luna:ũde menſis uocatus eſt:inde mẽſtruus & menſu:nus.

Menecus dicit̃ portus iuxta britanniã uel potius gallia ubi expectãt herculẽ.Hercules enim menecus dicitur:quia ibi ſolus hẽat templum.

Menetus ꝓprium gentis uel loci.

Menetes gubernator gyæ.

Mœnia ſunt muri ciuitatis dicta ab eo ꝙ muniant ciuitatẽ q̃ſi miniñta:pluraliter hæc mœnia.

Mœnia interdum dicũt abuſiue oĩa ædificia publica ciuitatis:ꝓprie autẽ muri:inde mœnio.is.it.ædificat:munit.

Meniana dicta a meniano collega craſſi qui ea primus inuenit:hæc & ſolaria quia ſola apparent: hæc romani rhipheas dicunt.

Menia græce membranula cerebri uel uentris dicuntur.

Mænades furiæ ſacerdotiſſæ menatis .i.bacchi.

Menigan græci uocant mẽbranã capitis.

Mens uocaꝛ ꝙ emineat i anima:uel ꝙ memĩt:unde & ĩmemores amẽtes :qua ꝓpter nõ aĩa ſed qd̃ excellit i aĩa mẽs uocaꝛ tanq̃ caput eius uel oculus:unde & ipſe homo ſecudũ mentẽ imago dei dr̃.Ita aũt hæc oĩa aduncta ſunt aĩæ:ut una res ſit.Proefficiẽtiis eni cãꝝ diuerſa noſa ſortita ẽ aĩa.Dũ.n.uiuificat corpus aĩa ẽ:dũ uult aĩus eſt dũ ſcit mens ẽ:dũ recolit mẽoria ẽ:dũ rectũ iudicat rõ ẽ:dũ ſpirat ſpũ ẽ:dũ aliqd ſẽtit ſẽſus ẽ

Mentẽ ab aĩo anti qui ſeparauerũt. mentẽ ut ſciat aĩum ut uelit:ut poſſit dicere:uel pro uiribus ponitur interdum animus.

Mens eſt pars animæ præſtãtior a qua ꝓcedit intelligẽtia:Ratõ uero quidã ẽ motus animi uiſũ mẽtiſ acuens:ueraq; a falſis diſtinguens :mens.n.eſt ſenſus aĩæ :aĩus uero uolũtas ipſius.

Menſam primus dædalus fecit: uocabulum uero a comeſu factũ eſt.

Menſale dicitur:qd̃ in menſa eſt.

Menſa maior cibus.i.doctrina:ſacrã ſcripturã ſignificat Auguſtinus.

Menſi ſumus:nauigauimus q̃ſi mẽſurauimus.

Menſis græcũ eſt a luna tractũ.luna eni græce mene dr̃:unꝺ apud hebræos menſes legitimi ex lunæ curſu uocãtur quod eſt de noua ad nouam. ægyptii aũt primi ne error cõputatiõis fieret ꝓpter uelociorem curſum lunæ ex ſolis curſu dies menſis adinuenerunt.

Menſis dr quattuor modis:ab idolo: ut ianuarius a iano:uel a re q̄ ſit ianua anni. A regibus ut iulius auguſtus:A numero ut ſeptember october.
Menſis nouorum martius menſis qui apud hebræ os anni eſt principium.
Menſorium:quod eſt in menſa: ſicut motorium quod eſt in motu.
Menſurnū unius menſis: ſicut diurnū unius diei.
Menſtruus a menſe pro menſuus cauſa euphoniæ aſſumit t r.
Menſtrua ſupuacuus mulier; ſāguis:dicta a circuitu lunaris luminis:quo ſolet hoc puenire pfluuium:luna.n.grace mene dicit:hæc & muliebria nuncupant. Nam mulier ſolum animal menſtruale eſt: cuius cruoris contactu hærbæ moriuntur
Menſtruum tempus unius menſis.
Menſulæ:paruæ menſæ.
Menſura eſt quicqd pondere capacitate animoq; & longitudine finitur.
Menſura eſt res aliqua motu ſuo uel tēpore circū ſcripta.hæc aut corporis aut tēporis eſt. proprie autē menſura uocata q̄ ea fruges metiantur atq; frumenta:humida etiam & ſicca.
Menſura quaſi in paſſiua ſignificatione quicquid menſuratur: deus uero ſolus omniū uiſibiliū & inuiſibilium eſt menſura qui oīa metitur.
Menta:genus hærbæ odoriferæ:cuius genera ſunt ſex.
Menta:agreſtis quam græci calamenū:noſtri uero nepetam dicunt.
Menta uirtutem habet refrigeratoriam. nam ſuccus eius cum aceto & ſulphure aguinariam tollit
Mentitur:qui uult uideri quod non eſt. Qui autē non uolens aliud putat q̄ eſt: non mentitur: ſed fallit:ſicut lapis aliquando.
Mentior & mentio idem ſignificat antiquitus.
Mēticulare:dolis & fallaciis attēptare uel diuiare
Mentirioſus:fallax aut mendax.
Mentor:inuentor.
Mentum dictum q̄ inde mandibulæ oriantur;uel ibi iungantur.
Menum dictū q̄ ſit colore nigro.græci enī nigrū melan dicunt.
Meones lidii q an̄ a meōe rege meones dicti ſunt:
Meonia labia iuxta fryges.un̄ hōerus fertur fuiſſe
Meonius:homerus dicitur a meonia.
Meroros græce ineptus.
Meotis paluſ ſcythiæ ē ſub plaga ſeptētrionis ī europa:ubi aqua nimio frigore adeo cōgelaſcit:ut paluſtris iter p̄beat:inde mæotica deriuatur.
Mæotia uel mæotica ſcythia dicitur a mæotide palude quæ ibi eſt.
Mephitis.tis.pprium eſt fetidæ paludis a græco meſitis ſ in ph mutato.
Mera:ſyncera:manifeſta:pura:probata.
Meraca potio dr:meroſum aūt uinum appellatur
Mercari:emere:nundinari.
Mercatus a cōmertio nominatus: ibi enim res uel emere uel uændere ſolitū eſt.
Mercedarius q̄ p labore ſibi īpenſo dat mercedē.
Mercenarius:qui accipit mercedem: negociator: inſtitutor.
Mercenarius ab officio dicitur ſicut cærarius:ſagittarius:oſtiarius.
Mercenarii:ſunt qui ſeruiūt accepta mercede:idē & barones id eſt fortes græce.
Mercedes:præmia:munera:commoda.
Merces:compendium:lucrum: emolumentum: redditus.
Merces.dis.præmium:merx uero mercis lucrum
Mercimonia:cōmertia.
Mercolion murorum a græco.
Mercurialis:hærba eſt ſimilis ozymo.
Mercurius nepos atlātiſ ex maia filia.hic temporibus moyſi phibetur fuiſſe multaq; artium peritus: quas & hōibus tradidit: unde poſt mortē deū eſſe uoluerūt.mercurius uero ſermo interpretatur. Nam mercurius quaſi medius currēs dicitur q̄ ſermo iter homines medius ſit.ideo dicit & hermes græce: q̄ ſermo uel iterpretatio q̄ ad ſermōem ptiet.hermenia dicitur:ideo & mercibus p̄eſſe dicit:quia inter uendentes & ementes ſermo fit medius.habere pēnas fingitur: quia ſermo citius diſcurrit:furti magiſter dicit qa ſermo aios audiētium fallit. Virgā tenet:quia ſerpētes.i.uenena diuidit. Nā diffidētes iterpretantium ratiōe ſedant:ob uirtutem quoq; multarum artiū trimegiſtus.i.ter maximus dicitur: capite cāino fingit:quia cāis ſagaciſſimus & pſpicax eſt
Mercurius quaſi incrementum kyrios dicitur:quē præeſſe negociis uolūt: uel medius currens uel ſermo diſcurrens.
Mercurius lapidū congeries in cacumie mōtium
Mercurius dicitur interpres diuum.
Mercules mel album.
Merēdare.i.meridie edere:quaſi poſt prandium Inde merenda cibus qui declinante die ſumitur quaſi poſt meridiem edenda dicta.
Merenda dicta q̄ pura ſit:quia panis purus dabatur pueris.
Mereo rui: & mereor meritus idē ſignificat ſicut multa alia in eadem ſignificatione protulerunt mereor a te deponēs paſſiuam uim habens & mereo idem ſignificant: mereo unde mereor merui debuit facere:ſed non eſt in uſu.
Mæreo mæſtus ſum:ſed tamen mæſtus potius eſt nomen.
Mæſtus. ior.ſtiſſimus mæſticia.
Mereri promereri dignus fieri.militare:unde deriuatur meritum.
Merito aduerbium.
Meritus ta tum. componitur meretrix unde meretricula meritorium meretricalis meretricius meretricor aris. Merere uero triſtari: cum ſilentio dolere.
Mereris dignus.uel triſtaris.
Mererigæ: manifeſtæ turpitudines ſiue ingratæ maculæ.
Meretrices a merēdo ſtipēdia libidinis dictæ:hæc meretrix meretricis.meretricatio fornicatio.

Mergi aues nigræ ab aſſiduitate in aquam mergendi dictæ, unde & cibum quærunt. Sæpe enim demiſſo capite in profundum tempeſtatū & aurarum ſigna colligentes cum clamore ad littora tendunt & fugiunt ſicut fulicæ & ardea. Ambr.

Merges a mergo māipulus. uel lignum quo colligitur meſſis. uel id totum quod meſſor metendo ſimul mergit, unde & dicitur.

Mergites faſces ſpicarum & lini. priſ. hic merges gitis.

Meridies ei dictus q̄ſi medides ideſt medius dies uel quia tunc merus dies eſt ideſt purior: merum enim græce, purum latine.

Meridior aris & meridio idem ſignificat antiqtus quod eſt quieſcere media die.

Meridies: particulæ græce.

Meriopes dicunt græci parum uidentes in die. mera enim pro die græci dicunt.

Merior turpis uel timidior uel temerior propter fœditatem.

Meriſtæ hæretici iudæorum græce dicti q̄ ſeparēt ſcripturas omnibus prophetis non credentes: dicentes aliis & aliis ſpiritibus illos prophetaſſe. Merizein μερίζειν enim græce ſeparare eſt.

Meritum: beneficium. præmium: quod quiſque meretur.

Meritoria loca tabernaria uel ubi fornicationes cōmittunt a merēdo: loca i qbus fiūt mercimonia.

Merito as at: frequenter meretur.

Meroe inſula niſi: quam in medio ſui fluens ad occaſum facit, habet aquas calidas.

Merois eſt primum clima cæli.

Meropes genus auium, idem & gauli, qui parentes ſuos recondere & alere dicūtur. Sunt aūt uirides & uocantur apiaſtræ.

Meropes groſſior picus: auis eſt & uermis & uelox piſcis.

Mæror amaritudo cordis cum ſilētio atq; triſtitia dictus q̄ moueat mentem priſc.

Meror a mexeo es deriuatur.

Merotheta: domus unguenti.

Merſare: frequenter mergere, obruere.

Merſo as, a mergo frequentatiuum.

Merula genus auis nigrū. dicta quaſi modula.

Merula antiquitus medula eo q̄ moduletur. Alii dicunt quia ſola uolat: qa mera uolans hæc omnibus locis nigra: in achaia candida eſt.

Merum dicit quicquid nulli rei admixtum eſt.

Merum unum purum ſignificat, nam mer& dicimus quicqd purū eſt: ſicut aqua mera nulli utiq; rei iniecta. hinc & merenda & meridies.

Mes filius aram: a quo meones orti ſunt.

Meſſala quidam perfectus orator cauſarum.

Meſaphat hebraice interpretatur iniquitas.

Meſapus fuit filius neptuni.

Meſſas nunc panificus deorum ſignifer.

Meſe octaua chorda eſt: & interpretatur media ſcilicet inter ſeptem & nouem.

Meſſes quaſi tonſas de ouibus dictum eſt.

Meſeroth interpretatur excludens.

Meſembria μεσῆμβρια græce meridiem ſignificat.

Meſembrinos circulus: qui efficit diem medium.

Meſſias hebraice: græce chriſtus: unctus latine dr.

Meſia: ciuitas phrygiæ non longe a troia. Nā miſia prouincia.

Meſia regio eſt iuxta macedoniā.

Meſida marrubium.

Meſſis a metendo dicta.

Meſſis ſignificat ubertatem & copiam fidelium & conſummationē ſæculi, meſſores uero angelos.

Meſos græce: medius.

Meſomelia: genus gemmæ nigrioris.

Meſomela nigra uena quenlibet colorem ſecans per medium.

Meſopicatum: dimidium picatum.

Meſopontus terra iuxta pontū ſextum clima cæli.

Meſoporamia græce dicta q̄ duobus fluuiis ambiatur: nam ab oriente tigrim habet: ab occiduo' euphraten. incipit autē a ſeptētrione inter montem taurum & caucaſum: cuius meridiem ſequit babylonia: deinde chaldæa, nouiſſime arabia.

Meſopotamiam eleuatam uocatam quidam interpretantur.

Meſores ægyptiace iulius menſis.

Meſpila arbor ſpinoſa: dicta q̄ pilulæ formam habeant eius poma; quanuis minora.

Meſraim filius cham a, quo ægyptii orti ſunt.

Mæſticia eſt cordis: triſtitia uero uultus. Item mæſticia temporis eſt & fit quandoq; ex aliquo accidenti dolore: triſtitia uero uitium naturæ perpetuum.

Meſtica deifica.

Meſtorium: triſtitia.

Mœſtus naturaliter: triſtis uero caſu. Eſt enim natura animi & mentis: unde metus mœſtus ior mœſtiſſimus. mœſticia.

Meſtouol ciuitas in tribu iuda: ubi ſepultus eſt Sampſon.

Meſſum: ſectum, ſecatum.

Meta græce de p̄poſitio: uel poſt quando ordinem ſignificat.

Metabatita græce tranſitiua.

Metalla ut aurum argētum æs ferrū græce dictū ἀπὸτου μέταλλαν q̄ natura ea ſit ut ubi una uena apparuerit ibi ſpes ſit alterius inquirendi. Septem ſunt genera metallorum, aurum, argentum, æs, electum, ſtānum, plumbum, & quod domat omnia ferrum.

Metallum eſt ubi exules deportantur ad eruendā uenam marmoraq; ſecanda.

Metallo& fæminū uel humido& nomina ad menſuram uel ad penſum pertinentiū plæraq; ſingularia ſemp inueniūtur, ut auo&, argentum, æs, electrum, auricalcum, uitrum, plumbum, ſtannum triticum, eruū, opiza, faba, lens, piſum, conchis, acetum, liquamē, mulſum, oleum. Adeo autem hæc ex uſu non ex regula perhibentur: quod quidam ꝓpria auctoritate ho& pluralia protulerūt ut frumenta ordea fabæ uina mella.

Metàciſmus eſt quotiens uocalis ſequitur m.ut bonum aurum:dictum α μετ α græca præpoſitiõe ideſt trans & κιῖο cizo:unde fit μετακιῖ ometa cizo id eſt habitationem muto.
Meta finis circuitus:dicta quaſi menſa a metiẽdo.
Meta ſignum recurſus.
Meta tæ.inde deriuatur metor ris.metior iris.
Metafraſis græce interpretatio.
Metaurus fluuius in piceno oritur.
Metaphora eſt uerbi alicuius tranſlatio uſurpata: hæc quattuor modis fit ab animali ad animale: ut aligeros conſcendit equos: ab inanimali ad inanimale:ut pontũ pinus arat: ſulcũ premit alta carina: ab inaĩali ad aĩale:ut florida iuuẽtus. ab animali ad inanimale: uti neptune pater cui tempora cana crepanti Cincta ſalo reſonant:magnus cui præpete mento Profluit oceanus & flumina crinibus errant.Sic & aliarũ rerũ noĩa de alio genere ad aliud genus decẽtiſſime decoris gratia trãſferunt:ut oratio perornet. Metaphora autẽ aut partis unius eſt:ut fluctuare ſegetes: quia nõ poſſumus dicere ſegetare fluctus:aut antiſtropha.i. reciproca: ut remigium alarũ: nam alæ nauium & alarũ remigia dicuntur.
Metabole iteratio unius rei ſub uarietate uerborũ.
Metanoea μετανοια pœnitentia & inconſtãtia.
Met.te.pte.adiectiones ſyllabicæ ſunt:adiunguntur pnomibus:uel diſcretionis cauſa plærũq; uel ſignificãtiæ:ut egomet feci & nõ alius. Tute facis pro tuipſe per te & nõ per alium:& breuiat te adiecta. Similiter meapte tuapte ſuapte noſtrapte ueſtrapte: ce etiam ut uiuſce hoſce antiquitus & hoccine.e.in.i.mutato cauſa euphoniæ:ũde quaſi cum duabus ce producitur hocce.
Metalepſis tropus dicta ab eo:q̃ precedit id quod ſequitur:ut ſcelus expendiſſe merentẽ.ſcelus enĩ pro pœna.Itẽ perſius. Vtq; manus chartæ nodoſaq; uenit arundo:per manum uerba: per arundinem litteræ ſignificatæ ſunt. Itẽ mirabor ariſtas: per ariſtas grana:per grana annos ſignificat.
Metamorphoſis græce tranſformatio interpretatẽ
Metaplaſmus græce tranſformatio dr̃: quæ fit in uno uerbo propter metri neceſſitatem & licentiã poetarũ.huius ſpecies ſunt. xiiii. proteſis. epentheſis. paragoge. aphæreſis. ſyncope. apocope ectaſis.ſyſtole.diæreſis. epyſinaleophe: id eſt ſynereſis.ſynaloephe:eclypſis.antitheſis.metatheſis.Barbariſmus uero in proſa uitium. In carmine metaplaſmus eſt.
Metatheſis tranſmutatio: cum rem a nobis remouemus alio.
Metatheſis ẽ quæ mittit animos iudicũ in res præteritas aut futuras:hoc mõ Recordamini malorum quæ fecit aut prouidete: quid euẽturum ſit cædes rapinæ.
Metatheſis eſt tranſlatio litterarũ in alienũ locum ut euandre pro euander metri neceſſitate.
Metangiſmonti hæretici iõ ſic dicti:qa αγγειον angios græce uas dicitur. Aſſerunt enim ſic eſſe filium intra patrẽ q̃ſi uas minimum intra maius
Metari:conſtituere.locare:mutare:
Metatur dictum:quia mutatur: unde eſt & caſtra metati ſunt: pro mutauerunt.
Metator qui locũ præparat aduentui poteſtatis.
Metator manſionis præparator.
Metator dictus quia caſtra deſignat a metiendo ſcilicet.
Metellus mercenarius a metendo dicit.
Metere:ſeccare.ſuccidere priſc.
Meto & metor idem ſignificabãt antiquitus.
Meto is ſui uel meſſem feci ſecundum quoſdam:
Metior tiris menſus ſum.
Metiri.perpendere.menſurare.
Metor aris terminũ pono cõe antiquitus.
Metor aris metatus.
Meticuloſus:timidus metu plenus.
Methymna ciuitas in leſbo abundans uitibus.
Metoche μετοχη græce.latine participium.
Methodus:diſciplina.remedium.
Methodici:medici aliquo oppoſito curantes.
Metonymia tranſnominatio ab alia ſignificatione ad aliam proximitatem tranſlata. Huius multæ ſunt ſpecies:aut enĩ per hoc quod cõtinet: id qd̃ continetur oſtendit:ut pateras libant:aut contra ut uina coronant: aut per inuentorem id quod inuentum eſt:ut ſine cerere & libero friget uenus. aut contra:ut uinum p̃catur. Item per efficientẽ id quod efficitur: ut pigrum frigus: quia pigros facit homines. Item contra: ut ſpumantia fræna. hoc exempli cauſa reliqua monſtrabit.
Metra dicta qa certis menſuris pedum terminentur.menſura enim græce metrũ dicitur.
Metra inſtituta ſunt pro delectatione aurium:p̃terea tam apud græcos q̃ apud latinos prius omnia uerſibus condebant. Primus autem apud græcos pherecydes ſoluta oratione ſcripſit. Apud romanos aũt appius. Omnibus autem metris hercicus prior eſt. hunc Atheſius mileſius fertur primus condidiſſe:uel ut alii putant pherecydes.
Metra uel a pedibus nominata: ut dactylica. iambica.trochaica a dactylo.lambo trocheo: uel a numero:ut exametrum pentametrum trimetrũ nam quos nos ſenarios a numero pedum uocamus:hos græci trimetros dicunt: quia geminos ferunt pro uno:uel ab inuentoribus ut anacreonticum ſapphicum archilochichum ab anachreõte ſappho archilocho.uel a frequentatoribus ut aſclepiadea.nã nõ ea aſclepiades inuenit ſed elegantiſſime uſus ẽ.uel a rebus quæ ſcribuntur: ut heroicũ elegiacũ bucolicum.
Metra uulua.priſc.
Metra græce matrix.
Metreta menſura liquidorũ hẽns ſextarios decẽ a menſura dicta μετρον.metron enim mẽſuram græci dicunt:licet amphora & quicquid plus minuſue capit mẽſura ſit:tamen hoc nomẽ ſpãliter ſibi aſſũpſit:q̃ ſit mẽſura pfecti numeri ideſt .x. Notãdũ mẽſurã hebræũ nomen eſſe.
Metræ uuluæ.
Metreos bithynienſiũ lingua october mẽſis dicit.

Methrydates rex pōti: qui inuenit antidotum methrydaticum: quoddā genus pigmenti est.
Metriasmos est medietas: quando rem magnam humiliato uoto dicit.
Metron μετρὸν græce mensura.
Metropolis: humilitas inanis: uel responsio inanis nuncupatur.
Metropolis ciuitas ideo dicitur ꝙ sit caput & quasi mater cæterarum sibi subiectarum.
Metropolitani a mensura ciuitatū dicti: singulis enim prouinciis p̄eminēt: quorum auctoritati & doctrinæ cæteri sacerdotes subiecti sunt: sine quibus nihil cæteros episcopos agere licet. Sollicitudo enī totius prouinciæ ipsis subiecta est.
Metuere: timere: uereri.
Metuor te & metuor a te in actiua uoce passiuam in passiua uim actiuam habet. Absolutū est cū nō iungitur accusatiuo sed datiuo: ut tibi metuo deficit futuro infinito sicut & timeo:
Metus est motus animi interior subitus factus ex aliqua tristi recordatione siue quolibet terrore.
Meuania: pars tusciæ.
Meuania: insula proxima hiberniæ.
Meus. a. um. a genitiuo mei deriuatur. a quo mea pte meaptim componitur.
Mutuum unde mutuo as.
Mia græce una & myia græce musca est.
Michael interpretatur quis ut deus. Quādo enim aliquid in mūdo miræ uirtutis fit: archangelus michael mitti perhibetur: & ex ipso opere nomē eius est. quia nemo ualet facere quod deus potest facere.
Micare: splendere: radiare: uibrare.
Mica dicta quasi minimū cadens de pane:
Micheas interpretatur quis ille quis iste: cōminatus est enim samariæ ob causam simulacrorum illo modo quo de helia dicitur. Quis est iste in uoluens sententias.
Miche: quis est iste.
Micenæ ciuitas græciæ: unde agamemnon pluraliter declinatur: dr̄ tamē mycena singulariter.
Micipsa rex fuit numidarum.
Miconus & gyarus nomina cycladaꝝ insulaꝝ steriles: quibus exulabant.
Microcosmus μικροκοσμος a græcis homo appellatur id est minor mundus. nam sicut mūdus ex eadem & diuersa & mixta natura: sic homo: & sicut mūdus ex quattuor elementis. sic homo ex quattuor humoribus & cætera.
Michronum unius temporis.
Micropsis: μικροψυχὸς: pusilanimis: parui animi.
Mictos μικτος græce mixtū uelut est poeta cū introductis loquit̄ personis.
Micticon uero imitatiuū: i quo poeta nusq̄ loqt̄.
Micturio & mictito a mictu deriuat̄. micturio mingere uolo:
Mictito: frequēter mingo.
Mida quidam rex fuit.
Midas quidam rex fuit.
Midra auri lamina.
Mifuus id est conscius.
Migale ignota bestia quæ tamē cameleon dicitur uel serpens.
Mygdon rex frygiæ: unde mygdoniæ opes.
Mygdonides mygdonis filius uel ex mygdonia.
Mygdonia regio est iuxta troiam. eadem mæonia uel bithynia post dicta.
Migma hebræum est: id est mixtura: palea minuta uel tritura frumento permixta.
Migma μιγμα græce cōmixtum latine.
Migrare. proficisci. ire. ambulare. exire.
Milago genus piscis dictus: qa euolat super aquā qui quotiens cernit̄ tempestas significat̄.
Mille a multitudine dicit̄: unde & millia: qđ græci mutata littera myriades uocant. pluraliter in declinabile per omnes casus. & est adiectiuū generis omnis. millia quoq; pluraliter declinat̄. Proprie neutrum.
Mille inde deriuat̄ millenus millesimus millenarius. Millies uero & milliarium a millia deriuantur.
Mille pro multis finitus pro infinito ponitur.
Miles dictus: quia mille ante i uno numero erant uel quia unus ex mille electus est. Romulus primus milites ex populo sumpsit & appellauit.
Miles aut ordinarius aut extraordinarius. pr̄sc. hic & hæc miles.
Millenarius dicit̄: qui mille militibus p̄est: quos græci chiliarchas uocant.
Milesia ciuitas uel insula: unde fuit milesius thales unus de septē sapiētibus.
Miletus ciuitas est asiæ: ubi lanæ optime tingunt̄: unde milesia uellera dicunt̄.
Milete ciuitas est iuxta siciliā: in quā descēdit sanctus paulus in tyrrheno mari.
Miletos ioniæ caput.
Miliaria nos dicimus mēsuras uiarū: græci stadia galli leucas: ægyptii signes: persæ persangas. miliarium uero mille passibus terminat̄ dictū quasi miliadum hēns pedes quinq; millia.
Miliſſæ apes.
Militare sub stipēdiis agere arma portare. milito militas.
Militaris castrēsis hostilis. uetus miles.
Militia dicta a multis quasi multicia: aut a mole rerum quasi molecia. huius tria sunt genera: sacramentum: euocatio: coniuratio.
Milimindrum uulgus uocat pro eo ꝙ alienationem mentis inducat: hæc hærba hyosciamus appellatur.
Milium genus sæminis minuti a multitudine fructus dictū: huiuſ farina cū ficca est restringit: cū caricis mixta fortiter medet̄. uolentes uero ipsū militū edere signat quidē & nō egerit̄: & replet: neq; restringit.
Miluius piscis genus.
Miluius pons romæ est.
Miluus dicit̄ a molli uolatu uel a moli uoce & est onomatopeion. i. nomē de sono factū.

Miluus dicitur quasi mollis auis & uiribus & uola tu rapacissimus: tamen domesticis insidiat̃ aui bus. significat rapacem elatum.

Mimi græce dicti: q̃ rerũ humanarũ sint imitato res: nam habebãt suum auctorẽ qui antecẽ mimũ agere fabulam pronunciaret: nam fabulæ ita cõ ponebantur a poetis: ut aptæ essent motui corpo ris.

Mimus iocularor.

Mimæ fœminimum ẽ.

Mimologus: qui mimos docet.

Mimographus: qui mimos scribit:

Mina quæ græce mna dicitur c. drachmis appen dirur: & habet. lx. siclos: qui faciunt obolos mille & ducentos.

Mina hebraice caldaice syriace computus dicitur.

Minas mons non longe ab epheso.

Minatur: īminet. promittit. pollicetur.

Minator cum nunciat aduersa. monitor uero cũ bo na pronunciat.

Minare: ducere: de loco ad locum promouere.

Minerua apud græcos athena dicitur. i. fœmina: apud latinos autem minerua uocata quasi dea & multar̃ artium inuentrix idest lanificii oliuæ & fabricæ. unde eam artem & rationem interpretat̃ ideo dicunt eam de capite iouis nasci: quia sensus sapientis qui omnia inuenit in capite est: in cuius corpore caput gorgõis fingitur: quia illi ẽ oĩs pru dentia. qui confundit alios & imperitos ac saxe os comprobat. hæc & titon dicitur propter titoni da africæ paludẽ: circa quam fertur habitu uirgi nali apparuisse: unde tanto procliuius dea credi ta est: quanto minus origo eius innotuit. pallas au tem dicta uel ab insula pallene in thracia: in qua nutrita ẽ uel ἀπὸτου πάλλειν apotoy pallei id est hastarum concussione uel q̃ pallantem gi gantem interfecit.

Minerua id est non moralis. Nam min græce non: erua moralis dicit̃.

Minæ terrores. clamor. uociferatio altitudines mu rorum: hæ minæ har̃ nar̃: unde minor naris mi nans: minitor: unde componitur miles miser inter minor.

Miniũ genus pigmenti plus in hispania abũdat un de nomen flumini dedit. huius distilatio argẽtũ liquidum gignit.

Mineus enim fluuius est galliciæ a colore pigmen ti dictus quod in eo plurimũ inuenitur.

Mineus rubicũdus.

Miniatus rubricatus.

Minyæ populi sunt thessali a quodam rege sic di cti uel a terra quæ dicit̃ minya: uel ab habitu sci licet a rubore: quia capillos rubicundos habebãt sicut est minium.

Minos iouis & europæ filius rex cretensium.

Mincius amnis italiæ mantuam preterfluit e bena co ueronensi lacu labens.

Mincius hericius.

Mingo is xi ctum mingere: urinam facere.

Minimus dicitur a nomine monadis q̃ ante eũ nu merum non sit alter.

Minime gentium: uilissime gentiũ omniũ id ẽ ho minum nusquam.

Minister minor in statione siue q̃ officiũ debitum manibus exequitur.

Ministrat: qui obsequium reddit. Subministrat ue ro qui subsidiũ prærogat.

Ministeriũ obsequiũ.

Minitari: frequenter minari.

Minos minoos græce minos minois rex cretensiũ: unde minoia regna.

Minotaurus monstrum dictum q̃ ex homine. i. pa siphe & tauro natus fuerit. caput fuit taurinum. per cætera ho mo fuit.

Minorarctos stella quæ bootes dicit̃.

Minores esse res aliquas aliis dicimus. mĩoris uero æstimatum uel emptũ subauditur prætii.

Minor iunior: posterior magis paruus.

Minorare: minuere.

Minor aris & mino idem significant antiquitus.

Minito uero & minitor similiter frequẽtatiuum a mino.

Mino as at uulgo significat ducit.

Minturnæ propriũ ciuitatis inde minturnẽsis.

Minuere minus facere. minorare.

Minuor eris minutus.

Minus nomen & aduerbium comparandi. quod ẽ deterius.

Minus aduerbiũ cũ põitiuo iũctũ: qñ significat cõ patiuũ cõtrariæ significatõis: ut mĩus stultus pru dẽtior & p nõ ponit̃: ut mĩus bõus id ẽ nõ bonus.

Minutatim paulatim. lente circũscripte.

Minutal dictũ quod fiat de piscibus oleribusq; cõ cisis.

Minutal species cibi: hoc nomine etiam fragmenta panis dicuntur.

Minutalia pluraliter modica.

Minutus quadrans id est unus nũmus.

Myoparo barcha scapha nauicula. nauis piratica.

Myoparo dictus quasi minimus paro: ẽ eni scapha ex uiminibus facta: quæ contecta crudo corio na uigium præbet.

Myrrha arbor arabiæ: unde mortuor̃ corpora cõ diuntur ne uermibus putrescant. habet enim gu tam nauantem.

Myrrhã unguẽtũ pigmẽtum uel genus odoramen tor̃: inde myrrhatũ.

Myrrha & aloe hærbæ sunt.

Miramur opera: admiramur uirtutes.

Miror illum illius & illo.

Miraculum ut suscitare mortuũ. Mirabile quero ut in aqua ignem accendi: auriculas hominem posse mouere.

Mirabilia audi. Apud garamantes est quidam fons tam frigidus diebus: ut nõ bibatur: tam feruidus noctibus: ut non tangat̃. lignum cuiusdam ægy ptiæ ficus in aqua prius mergitur & post aliquãtu lũ supnatat. poma in terra sodomor̃ gignunt̃ & ad maturitatis speciem pueniũt sed morsu pres suq; tẽptata in fumũ & fauillam corio fatiscente

uanescũt. In cappadocia equæ uento concipiũt & trẽnio seu decẽnio uiuũt. In tilo indiæ insula nulla arbor tegmine foliorum spoliatur. In epiro fõs ẽ in quo fasces ut ī cæteris extinguunt accẽsæ: sed nõ ut in cæteris accẽdunt extinctæ. Deasbesto. pyrete. adamante magnete.

Mirandina bithynia olim uocata est.

Mire: egregie excellenter.

Myrrhine μυρρινή græce myrtus.

Myrrheum amarum. myrrha perfusum.

Myrias græce una de decem sibyllis.

Myrias una hoc ẽ decem millia.

Myriades plura dena millia.

Myrrhinũ genus optimi uitri & saphyrini coloris inde myrrina uasa dicuntur.

Myrrhina potio diuina: quæ a græcis nectar dicit.

Myrica quam latini tamaritiũ uocant ex amaritudine nota. gustus enim eius nimis amarus ẽ. hæc in solitudine & humo amara nascitur.

Myricæ generis fœminini uirgulta humillima.

Myrites gẽma est dicta q̃ in ea myrrhæ color sit cõ pressa autẽ usq; ad odorẽ nardi spirat suauitatẽ.

Myrsylon quæ & balaustion id est centifolia.

Myrmidones gẽs græca dolopes dicti propter astutiam: quasi myrmicæ græce. i. formicæ. uel a myrmidone duce iouis & eurimenes filio.

Myrmidones: dolosi sunt.

Myrmicæ græce formicæ.

Myrmicoleon aial maius formica dictũ quasi formica & leo: uel formicarum leo. absc̃odit enim se in puluere & uenientes deuorat.

Myrmicites gẽma: quæ formicæ reptantis effigiem imitatur.

Myrones fantasiæ miratores.

Myroplasion græce in numeris unum uocatur.

Myropolion græce dicuntur stationes: ubi pigmenta uænundantur.

Myropola unguentarius: qui unguenta portat.

Myrobalanum incensum dictum: quia fit ex glande odorata uel ex grandi odoratu latine seplasũ dicitur.

Myrtus temperatiuæ uirtutis ẽ ut dissoluta mẽbra constringat: significat eos qui proximis compatiuntur per cõsolationem.

Myrtus species arboris boni odoris amari dicta eo q̃ sit magis littorea. hinc & a græcis myrene dicitur. medicorum uero libri appellatã eam dicũt a mulierum necessitatibus plurimis.

Myrta pluraliter. myrtum singulariter.

Myrteus de myrto. myrtetũ uero ubi myrti nascũt.

Myrtoum mare dictũ a mytili lapsu q̃ illuc absque nomao præcipitatus sit.

Myrteus. equus est pressus in purpura.

Myrtum bene olens.

Myrũ mirabile cõponitur quasi mihi rarum: uel multum rarum: inde miror aris unde mirabilis ior. liter: miraculum cõponit mirifico admiror.

Missa tempore sacrificii est: quando cathecumini foras mittuntur clamante leuita: Si quis cathecuminus remansit: exeat foras: & inde missa quia sacramentis altaris interesse non possunt: quia nondum regenerati sunt. Ordo autem missæ uel orationum quibus oblata deo sacrificia consecrant primum a sancto petro est institutus: cuius celebratio uno eodẽq; modo ẽ in uniuerso pariter orbe. Orationem dominicã iccirco mox post precem dicimus: quia mos apostolorum fuit ut ad ipsam solũmodo orationem oblationis hostiam consecrarent: & ualde mihi incõueniens usum est ut p̃ cem quam scolasticus composuerat super oblationem diceremus & ipsam orationem quam redemptor noster cõposuit super eius corpus & sãguinẽ non diceremus: sed & dominica oratio apud græcos ab omni populo dicitur: apud nos uero a solo sacerdote. Missæ totum officiũ id est ordo in q̃tuor diuiditur species. precationes. orationes. postulationes. gratiarũ actiones: quicqd enī agitur ī officio missæ anteq̃ oblatæ ponantur super altare precatio nomiatur: quia precantur bona populo'. quicqd ab hora fit: qua secreta canitur usq; ad agnus dei oratio dicitur: & orario quæ post agnus dei dicitur postulatio appellaur: quod autem ī fine missæ a populo respõdetur deo gratias: gratiarum actio nomiatur.

Misahel qui populus domini ipse & misach q ĩterpretatur risus uel gaudiũ.

Miscere: turbare: cõfundere simul fundere.

Misceo sces miscui mixtus sed melius secundũ regulam prisciani mistus.

Miscitare: frequenter miscere.

Miscillani cõmistiti.

Miscilaneum cõmistum cæna gladiatorũ.

Miser infelix dictus a miseret ipersonale: uel minus aptus. ide misereor. rimus miseria.

Miselus diminutiuum.

Misereor reris & misereor aris cõpõit misericors corditer. cordia.

Misereor tui & tibi dicimus deponẽs ẽ: actiuã uim habet: pro misereo: unde miseret & miseret impersonalia.

Misereor aris accusatiuo seruit: unde miseratus.

Misereor reris misertus indoluit. ignouit. misericordiam fecit.

Miseret me te se dicimus.

Miserabilis cui misereri debemus. Misericors uero qui miseretur corde: uel qui miserũ ideſt cõpatiens cor habet erga alium.

Misellus: qui miser: aut minor est: aut mortuus diminutiuum.

Miserandum: dolendum. timendum.

Miseratus: misericordiam habens doluit.

Miser dictus ppric: q omnẽ felicitatem amiserit.

Miseremur quantum necesse est. Misereſcimus uero rogati.

Misericors uero a compatiendo alienæ miseriæ dictus: hinc & appellata est misericordia: q̃ miserum cor faciat dolendo alienam miseriã: in deo uero sine cordis miseria misericordia est.

Miserere est bene uelle: miserationis uero bene facere est: miseratio enim dicitur quasi misericor

die affio. Nam miſericordia affectus cordis tantum eſt.
Miſeria calamitas, labor caſus aduerſus.
Miſerum adhuc uiuentem dicimus, miſellum uero mortuum.
Miſenus mons a miſeno uiro dictus.
Miſenum ciuitas ſiciliæ.
Myſius fluuius quidam.
Myſia prouincia eſt europæ quam danubius includit a meſſium prouentu dicta, unde horreum antiquitus dictum græce.
Miſſina græce latine mirifica.
Miſſus qui mittitur.
Miſſilia noſtilia tæla quæ mittuntur, hoc miſſile ab præterito miſi dicitur.
Miſi a mitto tis præteritum: unde miſſus ſa ſum: unde miſito tas frequentatiuum.
Myſterium græce dictum, q̃ ſecretam & recondi tam habeat diſputationem.
Myſticum græce ſecretum id eſt corpus & ſanguis chriſti.
Myſta græce myſterii auctor. Symyſta uero aliquis ab eo eſt. ſiue qui conſcius myſterii eſt.
Miſtra odia menſura.
Miſtum confuſum concretum.
Mittere, dirigere, ponere.
Mitte pro dimitte.
Mitto tis miſi miſſum.
Mitteſcere: qui ſcere. qui cædit improbitatibus & non deſiſtit mitis fieri.
Mittier pro mitti duæ breues pro una longa ſicut populariter pro populari.
Mychicon fabulare græce. mythos enim fabula.
Mitificat. mitẽ facit. mitigat.
Mitigare cõpeſcere. ſedare. miſericordiam facere
Mitis cõmunis eſt mediocris. humilis. hic & hæc mitis & hoc mite.
Mitis eſt q pierate non cõtradicit ſentẽtiis diuinis quæ in ſua peccata proferuntur. neq; illis dei ſermonibus: quos nondum intelligit: ſed tamẽ nullum beneficium præſtat ei; cui non contradicit nec reſiſtit. miſericors uero ita non reſiſtit: ut p̃ter eius correctionem ita faciat: quem redderet reſiſtendo peiorẽ.
Mitis maturus.
Mitis: lenis; & ad ſuſtinendam iniuriam patiens quaſi mutus.
Mitis mitior tiſſimus.
Miteo mites: ũde miteſco componit̃ mitis mitigo
Mitulus piſcis genus digeſtibilis.
Mythos græce fabula: hinc mytologia, liber.
Mitra frygium pilcum ideſt tiara cadem & citharis uel metalla.
Mitra funis eſt; quo nauis medio cingitur.
Mitre cappadocum lingua octuber menſis.
Mitridix lapis eufratræ ſole repcuſſus coloribus micat uariis.
Mixtum; confuſum concretum.
Mina græce latine mina dicit̃ quæ habet, lx, ſiclos qui faciunt obolos, ni, cc.
Mina habet libram unam & ſemiunciam: qui ſunt ſolidi, lxxv.
Mina duas libras & ſemis appendit.
Minaſiterna urna aquæ ideſt urceus.
Minema græce monumentum: dictum p̃pter recordationem defuncti.
Moeſtheus unus de principibus troianis.
Moab & Amon filii loth a quibus moabitæ & ammanitæ nati ex filiabus eius.
Moab interpretatur ex parte: amon filius generis mei: uel ut in hebræo eſt filius populi mei.
Mobilis motioni habilis.
Mobilitas motus celeritas q̃ſi mouilis a motu dr̃
Mocum: ſimile eſt fabæ albæ legumen eſt.
Moderare: temperare, cohercere. cõpeſcere.
Modero & moderor idem ſignificat antiquitus.
Moderatur: frænat. gubernat. ſub cõditiõe habet.
Moderatus: mediocris leuis cõmunis.
Moderatus tior tiſſimus.
Moderate modeſte, parce. æquo animo.
Moderatio irrephẽſio. auaritiæ fruẽs liberaliter.
Modeſtia. manſuetudo. uerecundia. Modeſtiæ p̃tes ſũt. frugalitas. pudor. caſtitas.
Modeſtus dicitur qui nec irascitur. moderatuſ uero a modo & tempore nec plus quicq̃ nec minus faciens.
Modi a motu dicti q̃ unus moueatur in alterum
Modi ſunt diuerſæ inclinatiões animi uarios eius affectus demõſtrantes. hos ſequitur uaria declinatio uerbi. Sunt aũt quinq;. indicatiuus. imperatiuus. optatiuuſ. cõiunctiuus. infinitiuus.
Modicus moderatus. a modo enim deriuatur: nã modicus pro paruus abuſiue dicitur.
Modicat uel modificat temperat.
Modius a modo dictus: eſt autem menſura librarum. xliiii. ideſt ſexta riorum uiginti duorum cuius numeri cauſa a moyſe ab hoc inuenta eſt: quia in principio deus uiginti duo opera fecit. i. materiam informẽ angelos. cælos ſuperiores. terram. aquam. lucem. & aerem prima die. Secunda firmamentũ ſolũ. Tertia die quatuor. maria fœmina. ſationes. & plãtaria. Quarta tria. ſolẽ. & lunã & ſtellas. Quinta tria piſces. reptilia aquarũ & uolatilia. Sexta die quatuor. beſtias. pecudes reptilia terræ. & hominem. Et quia uiginti duæ generationes ſunt ab adam uſq; ad iacob & uiginti duo libri ueteris teſtamenti & uiginti duo elemẽta; q̃uis. n. aliæ gẽtes huic menſuræ: uel adiciant ignoranter uel detrahãt. apud hebræos cõſtitutio diuina tali ratione ſeruatur.
Modius eſt cui arbor nauis inſiſtit ob ſimilitudinẽ mẽſuralis uaſis dictus.
Modi artis muſicæ ſunt octo. lydius. hyppolidius frygius. hyppofrygius. dorius. hippodorius: mixolydius. hypomixolydius.
Modix: chorus.
Modo pro nunc uel pro tantummodo.
Modditio quoddam aial in gãge maius elephãto
Modus. obſeruatio: finis uel terminus. tropus. τροπος græce dicitur.

Modus unde modius modulus: modulor laris. modulamen. Merula quasi modula.
Moderor raris moderamen componitur moderamen: moderatus: moderatim. Moderatio: moderatrix. moderatorius. moderatura. moderabilis. moderatiuus. moderatiuncula. moderatus. moderatissimus. moderatissime. moderatissimum. moderatissimi. moderatissimorum. moderatissimis. moderatissimos. moderatissimas. moderatissimo. moderatissima. moderatissimae. moderatissimarum. moderatissimis

Monachus græce ſingularis.monos enim ſingula/
riter.Monachorum ſex ſunt genera:tria optima
rei:qua teterrima:primū cœnobitarū κοινοβιτῶν id eſt commune uiuentium.Secundum he
remitarum qui deſerta inhabitant.Tertium ana
choritarū:quæ optima ſunt.Quartum genus te
terrimorum:qui ſe imagine anachoritaꝝ blan/
diuntur.Quintum circuncellionū :qui ſub ha
bitu mō achorū circūquaq; uaganť.Sextū qđ p
ananiā & ſaphyrā pullulauit :id ē ſarabartæ qq;
ab eo ꝙ cœnobiali diſciplina ſemetipſos ſeque/
ſtrent ſuaſq; liberi appetūt uoluptates.abuſiue
cænuitæ dicti ſūt lingua ægyptiaca.monachorū
quatruor.ſunt genera.primū cœnobitarū id eſt
monaſteriale militans ſub regula uel abbate.Se
cūdum anachoritarū id eſt heremitarū q diu/
turna pugna contra diabolū ſecūdū multorum
ſolatia docti pugnare ad ſingularē pugnā here
mi inſtructi ſine conſolatione alterius ſola ma/
nu uel brachio contra uitia deo auxiliāte carnis
uel cogitationū pugnare ſufficiūt.Tertiū eſt te
terrimū genus ſarabartaꝝ q nulla regula appro
bati adhuc operibus ſeruientes ſæculo fidē men
tiuntur deo per tonſurā q bini aut terni uel cer/
te ſinguli non dominicis ſed ſuis incluſi ouilibus
ꝑ lege eis deſideriorū uoluptas eſt.Quartū ge/
nus dicitur gyrouagū :qui tota uita ſua ꝑ diuer
ſas prouincias ternis uel quaternis diebus ꝑ diuer
ſorum cellulas hoſpitanť.

Monachus græce dicitť q̄ſi monos id ē unus achos
id eſt triſtis.

Monaſteriū:mōachorū habitatio:nā monos unus
ſteron habitatio dicitur.

Monarchæ ſunt qui ſingularē poſſident pricipa
tū :qualis alexander apud græcos & Cæſar apd
romanos.hinc monarchia dicitur unius princi/
patus.monas qppe ſingularis græce αρχη archæ
principatus dicitur.

Monedula auis quædā quaſi monetula dicta qa
cum aurū inuenit aufert & occultat.

Monet q præcipit :admonet uero qui quod exci/
derat ad memoriā reducit.

Monemus futura:admōemus præſentia:cōmone
mus præterita.

Moneo nes nui moneor monitus tor trix mōitio:
mōimētū mouimētū mouimē moneta moneta
rius.cōponitur admoneo præ.com.ſub.inde cō
monefacio.

Moneta eadē,& trutina dicta:ꝙ admonet ne qua
fraus in metallo uel in pondere fiat locus ubi de
narii fiunt inde monetarii dicunť.

Moneta ſimilitudo.

Monycus gigas q̄dam theſſaliæ:

Monile ornamentū ex gēmis:quod ſolet fœmia
rū pendere collo.dictū uel a munio uel a mune
re.plærunq; oē ornamentū muliebre ſignificat.

Mōnimen monitio.

Monimentū amoris pignus.

Monocerō græce latine unicornis dicitť:eo ꝙ unū
cornu habeat in media fronte.monos enim græ
ce unū κερατα cornua.

Monocerus ſignificat chriſtum uel ſanctos:q te/
nent unicū dei uerbum.

Monocētaurus nomē ſūpſit ex tauro & homīe.

Monocētaurus:hō caput habēs bouis.

Monodia græce cum unus canit:quod latine dici
tur cincinium.

Monogamus dicitur quia uni tātū uxori nupſit:
gamos.n.græce nuptiæ:inde monogama uidua ſe
mel nupta.

Monodian:longum carmen.

Monometrū:uerſus unius pedis.

Monoplima ſtatio ubi una res uēditur.

Monopolium:pigmentaliū.

Monoptota:nomina dicta ꝙ uno tantū caſu utun
tur:ut frugi.Nam monos græce unus.ptoſis ca/
ſus.Monoptota uero ſunt:q ꝑ oī caſu una tm̄ ter
minatōe funguntť:ut gumi.neq.quot.tot.& lit/
terarū nomina.a.b.c.uel numeroꝝ:ut quattuor
q̄nque.& barbara ut iob.monos græce ſolus.

Monois:ſingulis.

Monoſceniū:genus carnis.

Monoſticon:opus unius uerſus.

Monoſyllaba pars oratiōis ſi naturaliter longa fu
erit ut tres circunflectiť:ſi uero naturaliter bre
uis:ut uir aut poſitione lōga ut ars acutum accē/
tum habet.

Monoſyllaba præpoſitiua fere oia habēt grauē ac
cētum niſi dřia prohibeat.

Monotaſmon:luſcus.

Monotanus :rigidus.

Monſtrū eſt ꝙ extra naturā naſcitur:dictū a mō/
ſtrando.

Mōſtra dicta ꝙ nos moneant in futurum:abutiť
tamen.

Mōſtruoſum inuſitatum ſimile a mōſtro contra
naturam.

Mōſilicis urbs uenetiæ.

Mōſtranſelis:equus deteſtabilis.

Mōs dictus a mouēdo per cōtrarium:uel motum
nō habēs.inde monticulus.

Mōs ſignificat ſupeminētē charitatē chriſti uel iu
ſtitiam.

Mōs ſignificat dñium uel iuſtitiā uel eccleſiam.

Mōtanus na nū.cōpōitur mōticola.

Mōtigena:mōtiuagus.mōtuoſus.

Mōſtrare.oſtēdere.indicare.

Mōtana circūcaſtella in mōtibus poſita.

Mōtanus dř a mōte.uelut lupus de mōtibus.

Mōtani hæretici dicti ꝙ tēpore pſecutionis i mōti
bus latuerūt.uñ ſe diuiſerūt a catholica eccleſia

Mōtes ſunt tumores terraꝝ altiſſimi dicti: ꝙ ſint
eminētes:Colles uero iuga montium.

Montes ſignificant apoſtolos uel ſanctos in celſitu
dine uirtutū:& in mala pte hæreticos diabolos.

Montuoſa:arida.macra.aſpera.uel inculta:mon/
tibus plena.

Monumenta:memoria dicta:eo ꝙ moneant mentē
annales libri hiſtoriæ.

Monumentum nunc ſepulchrum:nunc hiſtoriaꝝ

geſtarū ordinē demōſtrat. Monumentū autē dictū ꝙ mentē moneat: uel ad recordationem rei ſcriptæ.
Mopſus nomen propriū.
Mora: poma ſunt agreſtia uel de arbore celſa.
Mora impedimentū uel tarditas.
Mora ē quæ ipedit, tarditas quæ ipedit: inde mora in re: tarditas in homine.
Mora ræ. unde morula diminutiuum:
Moror aris, componitur emoror demoror cōmoror īmoror. A mora mos moris. inde moſculus moratus moroſus morigerus ror. aris. moralis.
Morari: ptellare, differre. ꝑtrahere, morā facere
Morator. ceſſator: ſegnis. piger.
Morale ē ubi morū informatio cōtinet.
Moros græce μῶρ dicitur.
Moralis intelligentia ē quæ de moribus diſputat.
Moralis dicitur: ꝑ quē mos uiuendi honeſtus appetit: & iſtituta ad uirtutē tēdentia præparātur hic & hæc moralis & hoc morale. ūde moralitas
Moragiis: nutibus lōgis.
Moraſtin ūde moraſtitē ciuitas ueluicus palæſtiæ
Morbi generaliter oēs paſſiones corporis ſignificāt: dicti ꝙ ex eis mors naſcatur: unde morbidus ideſt morbo datus: & morboſus. i. morbo plēus:
Morbus regius: genus quoddam morbi: inde dictus quia potior & deterior ē cæteris: uel ut qdā putant qd' uīo bono & regalibus cibis facilius curetur.
Morho. i. homicidiū i abſcōſo: ī lege lōgobarda.
Mordere: rodere: detrahere. lædere. maledicere
Mordeo es. mordeſco.
Mordax. cior. ciſſimus. aciter. citas.
Morſus ſus unde mors: a qua mortalis mortalitas cōponit īmortalis: morticius: ide morior reris: unde moribundus. cōponit emorior cōmorior. A morte cōponit mortifico. a mordeo dī morbus uel cōponit mordēs mēbra uel mortis uia.
Mordicus: quaſi morſu tenens uel mordaciter.
Moreni: gens iuxta britānos.
Mores: uiuendi cōſuetudo.
Morhoſis: trāſformatio: morfe μορφή eni græce forma dī: hīc cumorfos. i. beneformatus.
Morgnicaph. i. q̄rta ps ī lege lōgobardoꝝ.
Moribundus: morīēti ſimilis.
Morigera: moribus cōcordans.
Morigerare: mores gerere.
Morigeror aris.
Morina quæ diuina appellat potio: a græcis faleruum uinum.
Morio amens.
Moron græci ſ atuū dicūt.
Moriones uulgo dicūtur fatui: non multū a pecoribus diſtantes: morio a morte uocatus: eo ꝙ nō uigeat intellectu.
Morior deponēs abſolutū ē: morior & orios ſcd̄m tertiā & quartā cōiugationē decliauerūt antiqui morior moreris & moriris: nūc autem ſecundū tertiam morior moreris.
Moror: morā facio. cōmune ē abſolutū aliquādo ut moror te. & moror a te: & ut quid moror.
Moroſus: difficilis. faſtidioſus. q̄rulus. tardus.
Mors dicta quaſi amara: uel a marte. uel a morſu primi hoīs: qa uetitæ arboris pomū mordens: mortē incurrerit.
Mors priuatio ē uitæ. Sicut autē tenebræ nihil ſūt ſed ubi lux nō eſt tenebræ dicunt: ita nihil eſt mors ſed priuatio uitæ hoc nomē accepit.
Mortariū dictū ꝙ ibi ſemina iam in puluerem redacta mortua condantur.
Mortariū dicit a morte & tero: qcquid enim ibi teritur ſæmen uel hærba. moritur.
Morticinū dī in quo aīæ ſanguinis īmortuus eſt.
Morticina de mortuis dicunt: moralia aūt uiuentium. Morticinū qd' ab hoībus nō utit: eo ꝙ nō occiſoꝝ ſed mortuoꝝ aīalium ē morbida caro: nec apta ad ſalutē corporis: cuius cā ſumit: prius qdem obſeruatū ꝓpter unitatē duoꝝ parietū Sed nūc quis chriſtianus obſeruat: ut turdos uel minutiores auiculas nō attīgat: niſi quaꝝ ſāguis effuſus eſt: aut leporē nō edat: ſi manu a ceruice percuſſus nullo cruento uulnere occiſus eſt.
Mortiferum dictū ꝙ ferat mortem: ut uirus.
Mortuus: defunctus.
Morunt pro mouerunt: ſicut moſſes ꝓ mouiſſes.
Morus a græcis uocata. quam latini rubrum appellant: eo ꝙ fructus uel uirgulta eius rubeant: cuius fructu fames paſtorum in deſerto fouetur cuius folia ſerpenti ſuperiecta feruntur interimere eum.
Morus ſpecies arboris cuius poma ſtomacho utilia ſunt: eo ꝙ refrigerent.
Morus arbor: mora uero eius poma ſunt.
Mos: lex quædam eſt uiuendi nullo uinculo aſtricta: ſiue lex non ſcripta: ſed tātū uſu æui retēta
Mos eſt uetuſta probata conſuetudo ſiue lex non ſcripta.
Mos quod in ciuitate ſolitum eſt fieri: hic mos moris.
Moſes q legē ſcripſit filiis iſrael: ūde moſaica lex
Moſoch filius iaphet. ex quo cappadoces perhibētur exorti. unde urbs apud eos moſocha dicit.
Moſilon empoꝝ: locus eſt in quo nilus emergere uidetur.
Moth aquæ ſunt ubi populus domino cōtradixit: & moyſes offendit dominū.
Motare: frequēter mouere.
Molire: conuertere.. uiolare. aut ſemitrūcare: uel ſine cornibus facere.
Motorium dicitur: quod in motu. ſicut menſorium quod in menſa: collarium: quod in collo priſc.
Mouere: uoluere: curare tractare.
Moueo ues moui motus ta motum actiuum eſt. i. de motus tus motio. unde mons cum ſuis derīuatiuis.
Monſtro monſtras monſtrum mobilis mobilior liſſimus liter. lītas: unde componitur immobilis. moto ās compōitur admoueo: per com. præ. ſub. re. di. am.

Mox:non multo poſt uel ſtatim.ex inde.aduerbium temporis.
Mozel moritanea.
Mozica quaſi modica unde mozus.z.pro.d.ſicut ſolent itali dicere hodie pro hozie:Nam antiqui hozie dicebant.
Mucales dactyli palmarum.
Mucida dicuntur fruſtra panis mucorem habẽtia & lãuginem propter uetuſtatem.
Mucor quædam lanugo quæ naſcitur ĩ uetuſto pane unde mucidus panis dicitur.
Mutius proprium cuiuſdam q omnia patiebatur.
Mucro non tm̃ gladius eſt:ſed cuiuſlibet tæli acumen:dictus a longitudine:nam μακρον macrõ græci longum uocant.hic mucro onis.
Mugillatio:tarditas.
Mugillaris mutus a mugio.
Mugire neutrũ.pprium bouis.
Mugillis piſcis uelociſſimus eſt inteſtina ingrediens.Mugillis ide dictus q multum ſit agilis.hic enĩ piſcis ubi ſenſerit inſidias piſcatorũ:ſtatim reſilit:ita ut uolare uideatur.
Mugiſſor.fallax.callidus.murmurator.
Mugitus tus:uox boum eſt.mu.adhuc in conſuetudine eſt:unde mugire dicitur.
Mulcare affligere.uexare.calcare.cædere.
Mulcator perẽptor qui corpora afficit uel cruciat
Mulco cas.cor aris unde mulcata.i.dãnata Virg.
Mulcator dictus q blãdis uerbis mulceat animũ tranſlatũ a mulſo:q ſolet fauces dolẽtes lenire.
Mulcere:lenire.placare.blanditi.
Mulceo & mulgeo mulſi facit q̃is quidã a mulgeo mulxi quaſi cauſa differentiæ protulerũt. mulſi uero mulctũ & mulſum facit.
Mulciber.iuppiter.mulcifer uero uulcanus dicit
Mulciber beris & mulciber bris a mulcẽdo ibrẽ.
Mulcifer a mulcendo ferẽdo.i.ignis q oĩa mulcet.
Mulctra:uas ubi lac mulget:uel hora qua mulget.etiam dicit hoc mulctrare & hæc mulctra: unde mulctrariæ pluraliter.
Mullei calciamẽti genus dicti a rubeo colore mullorum piſcium.
Mulgere:lac detrahere.
Mulgitur dicitur.
Mulgarium:uas in quo mulget:idẽ & mulctra.
Muliebria:ſupuacuus mulierũ ſanguis pluraliter
Mulierariũ.uiũ fæmelariũ antiqui dicebãt.
Muliebre dicit aliquid a mulieribus factum uel ipſis conueniens.
Muliebriariũ uero per mulieres ordinatũ & per uiros geſtũ.
Mulierioſus:adulter.
Mulier a mollicie dicta quaſi molier ſicut uir a uirtute propter diſcretionẽ.dicta eſt igitur ſecũdum fœmineum ſexum non ſecũdum corruptionem integritatis.Et hæc ex ſacra ſcriptura:nã ſtatim facta de latere uiri ſui nondum contacta a uiro mulier dicta eſt:& formauit eã in mulierem.
Mullio mullionis.onicus.Nam mullio piſcẽ ſignificat cuius pellis ſit.
Mulio dictus a mulis quoꝝ præſidet uehiculis.
Mulio ſeſſor muli.
Mulſum ex melle dictũ ẽ.Eſt enĩ potio ex aqua & melle:quã græci mellicratũ dicũt.
Mulctũ & mulſum idẽ ẽ a mulceo uel mulgeo.
Mulctare:cõdẽnare.lacerare.cõtaminare.
Mulctauit cõdẽnauit.
Mulctatur:cõdẽnatur.ſeducitur.
Mulctata:quaſſata:afflicta.multã uim paſſa.
Mulctatio & ſine ſanguine poteſt eſſe in dãno pecuniæ.ſuppliciũ autẽ cũ ſanguine.pœna uero & dolor in ſanguine.
Multicia ueſtes ſubtiles ſunt camiſiæ lucidæ ueſtes ex ſerico & lana:dicta q mulceant ſuauitate ſua.
Multiuida:multa uidens.
Multifariam & multifarie aduerbialiter utrũque dicimus:ideſt multis locutionibus.
Multico frequẽter mulceo.mulcere.n.blãditi eſt tranſlatũ a mulſo ideſt molle.
Multitudo fit numero:turba uero loco:poſſunt enim pauci in anguſto turbã facere.
Multipes uermis terrenus a multitudine pedum uocatus:q contractus in globũ cõplicatur.naſcitur ex humore & terra ſub petris.
Multiplex:ĩuolutus.uarius multas plicas habẽs.ge.omnis:unde multipliciter & multiplico as.actiuum.
Multiuolus:deſideria habẽs in multis.
Multiuolã:multis delectationibus auidam.
Multo p multũ aduerbiũ quantitatis.
Multus ta tum infinitum.ſatis longum.
Mulus a græco tractũ & dictũ q iugo piſtorũ ſub actus:tardas ad molendum ducat in gyrũ molas.ludæi aſſerunt nepotem eſau primum feciſſe equorum greges aſcendi ab aſinis in deſerto & contra naturã mulum naſci.
Mulus & mula ſpecies animalium ab equa & aſino generanf nec generant.
Mullus genus piſcis qui & ſtrigla dicit.
Mullus genus piſcis dictus q mollis ſit & tenerrimus:cuius cibũ tradunt libidinem inhibere:oculorum aciem hebetare:in uino necatus tedium uini dat bibentibus:inde.
Mundare:tergere.exuere.
Munda ciuitas uel fluuius in fine hiſpaniæ:ubi a cæſare uictus eſt filius pompei.
Mundus dictus quia ſemper ĩ motu eſt.Nulla enĩ requies eius elementis conceſſa eſt.
Mundus eſt uniuerſitas omnis:quæ conſtat ex cælo & terra:de quo apoſtolus ait.præteriit fuga huius mũdi.Mundus aũt græce coſmos κοσμος: hõ uero microcoſmos μικροκοσμος.i.minor mũdus uocat.Sicut.n.mũdus cõcretus ẽ ex q̃tuor elemẽtis.ita hoiem cõſtare ex q̃ttuor hũoribus uno tẽperamẽto uereres cõſtituerũt. Mundi formatio ita demõſtrat ſicut erigit in ſeptẽtrionem.ita declinat in auſtrũ.Prima pars mũdi quaſi caput & facies ẽ oriẽs.Secũda meridiana. Ter/

tia occidentalis:ultima uero ſeptentrionalis. In definitionem autem mundi circulos aiunt philoſophi quinq; quos græci paralellos id eſt zonas uocant in quibus diuiditur orbis terræ:de q bus uirgilius ait. Quinq; tenent cælum zonæ: has fingamus in modum deſtrenſem; ut polex ſit primus circulus id eſt arcticos frigore inhabitabilis. Secundus circulus temperatus habitabilis:medius himerinos torridus inhabitabilis.
Quartus exhimeros temperatus habitabilis: minimus circulus antarticus:frigidus inhabitabilis. Horum primus a latinis ſeptentrionalis uocatur:Secundus ſolſtitialis. Tertius æquinoctialis. Quartus hyemalis. Quintus auſtralis.
Mundus latine a philoſophis dictus: q; in ſempiterno motu ſit:ut cælum ſol luna aer maria. Nulla enim requies eius elementis conceſſa eſt. Græci uero de ornamento mundo nomen impoſuerunt propter diuerſitatem elementorum & pulchritudinem ſyderum. Appellat enī apud illos coſmos:quod ſignificat ornamentū. Mundus āt habet diſtantiam inter creationem & formationem: quia originaliter ſecundum materiæ ſubſtantiam ſimul cuncta creata ſunt. Secundum diſtinctionem uero rerum per ſex dierum alternationem formata ſunt:nam primum materies cæli & terræ confuſa facta eſt atq; informis: quam græci chaos appellauerunt:de quo poſt per ſpecies uarias formaſq; proprias prodiderunt: ſed materia facta eſt de nihilo: mundi uero ſpecies de informi materia. Proide duas res ante omnia condidit deus angelos & informem materiā: qđ quidem ex nihilo factum proceſſit; tamen ex ſe factas res non æternitate ſed ſola origine:ſicut ſonus cantum:itaq; non omnia ex nihilo condidit deus:ſed quædam fecit ex nihilo:quædā ex aliquo. De nihilo mundum angelos & animam:ex aliquo hominem & alias mundi creaturas.
Mundus da dum:terſus abſq; ſorde:innocēs.
Mundus quaſi munitus & terſus undis:inde mundo as munditiæ.
Mundū muliebre liniamentū mulierū dicit qđ tēpore ungere ſe debeant uariis pigmētis & iduiueſtibus regalibus.
Mūdiburdia:rgum uel principum ſunt p̄cepta.
Munera hoibus danť:dona uero offerunť.
Munera obſequia quæ pauperes diuitibus loco munerum ſoluunt: itaq; munus hominibus:donū deo datur unde in templis donaria dicimus: munera autem dicta quia manibus accipiuntur uel dantur.
Munera. dona:emolumenta præmia.
Munerarius q munera dat.
Mūerare p̄mia dare:mūero & muneror eiuſdem ſignificationis antiqtus.
Munia:officia. ciuitatum tributa.
Muniaci. i. regis conciliarii.
Muniacorum:aciei uox.
Munire:conſeruare:ædificare.
Munio is. inde munimen. mœnia componitur cō munio is. inde cōmunico as: ſecū dū quoſdam.
munitio:murus cōponitur ātemurale.
Munimen:firmamentum. munitio.
Munit:tuetur. molitur:inuenit. machinatur.
Munitiones quæ uallo ſunt munitæ uel muris operta.
Municipes:ſunt in eodē municipio nati. ab officio munerū dicti eo q; publica munera accipiāt. munia enim officia ſunt. unde immunes dicuntur q nullum officium gerunt.
Municipales originales ciues:& in loco officium gerentes.
Mūicipes ſunt curialium maiores:dicti eo q; fiſci munera publica accipiant. priſc. hic & hæc municipes:ſicut princeps parenſ;quæ tamen non ſunt adiectiua.
Municeps cipis dicitur mūera capiens:uel munia id eſt officia implens uel adminiſtrans: municipes uero quædam erāt gentes ſocii romāoꝝ q in omnibus eis cōmunicabant excepto in ſuffragatione idē fideiuſſione hic græce polites πολίτης dicturi ſicut paulus dictus ē de tarſo.
Municipatus. ius ipſius municipii.
Municipiū ē ciuitacula:quod manēte ſtatu ciuitatis ius aliquod maioris aut mīorisofficii a principe impetrauit. dictum a muniis ideſt officiis:qđ tantum munia ideſt tributa reddat & munera: nam liberales & rimoſiſſimæ cauſæ & quæ a principe ꝓficiſcuntur:ibi non aguntur:hæc enim ad dignitatem ciuitatū pertinent.
Munition:ſeptember menſis tenedū lingua.
Munifex muneratius:q munera facit uel munus ideſt officiū.
Munificus qui alicui multa munera dat: uel qui munus ſuum ideſt officiū quod debet implet. Sic & munifex dicitur.
Munificare:muneribus honorare.
Munificus:honorificus. largitor. liberalis. largus copioſus. Munificus:honorificus. tior. tiſſimus Nam munificēs nō utimur.
Munificentia:liberalitas. largitas. publica dōatio
Munifice. large. copioſe abunde.
Munilia:pectoralia equorū: uel ornamēta i ceruice mulierū. hoc ſerpentū dicit.
Muniū. munitio. munus. dictum quaſi māu factū
Muniū officium uel tributum.
Munimen uel munimentū dictum q; manu ſit factum. defenſio.
Munus donum uel officium.
Munus debitum eſt ut patrono:donū uero honorum eſt. Item munus hoīibus. dōum deo datur Itē donū dantis: munus accipiētis. munus a muniendo uel a mouendo:dōum uero dicitur a dā do. priſc. hoc munus eris:unde munero as. ſic ſimilia quæ in uerbo habent e i genitiuo quoq; habent.
Munus inde muneror aris. munuſculum cōponitur īmunis īmunitas. communis communitas. communio. communiter. emunis: emunitas. i munifico communifico componitur: inde mun

ceps.municipium.municipalis.municipo as.
Munuſcula:dona modica.
Murrha pro myrrha.græco.priſ. murrha lachryma eſt arboris arabica ſimilis ſpinæ. quam acanthum dicunt:a regione nomen accepit.
Murrha genus uaſis pro uitro ponitur. Myrrha nunc unguentum.
Murrhatum uinum amarum.i.cum felle mixtū
Murani omnes latinorum reges ātiquituſ dicebāt
Murcia deus a paganis dictus qui faciebat hominem murcidum.i.deſidioſū q nō ſe moueret.
Muræna genus piſcis.quam græci murinā uocant eo q cōplicet ſe in circulos uel genus ſerpētis.
Muræna ex auro & gēmis dicta uariis a ſimilitudine ſerpentis murenæ.
Muræmulæ ſunt cathenæ latæ & ſpiſſæ mire de auro factæ quæ a capite defluentes ad ceruicem ornandam aptantur.hæc auri & argenti texūtur uirgulis:dictæ a murena quæ capta uertit ſe i circulum uel quia diſtincta eſt.
Muræna fœminini tantū ſexus eſſe,tradunt: & cōcipere a ſerpēte, uñ aſpicatoribus tanq a ſerpēte ſibilo uocatur & capitur ī cauerna. fuſtæ diffi culter ītermitur.ferula ptinus.aiam ī cauda habere certū ē.Nam pcuſſa ī capite uix interimit in cauda autem ſtatim aiūt exanimari.
Murret:leuiter diſtillat.
Murex'herba murex ſorex uel eminēs ſaxum'uel regalis purpura color uel ſanguinis de conchiliis
Mures cochlea maris acuta quæ alio nomine conchilium dicitur ex qua purpura nobilis inficit & murices petræ in littore ſimiles muricibus uiuis acutiſſimæ & nauibus perniciosæ.
Murgiſſo:callidus murmurator,irriſor:illuſor.
Muria craſſitudo aqua ſalſa & pro liquamine de nomine maris dicitur.proprie autem aqua ſale cōmixta quaſi maris.
Murica cochea eſt maris dicta ab acumine & aſperitate quæ alio nomine conchilium nominatur p pter qđ circūciſa ferro lachrymas purpurei coloris emittit ex quibus purpura tingitur. & inde oſtrum quia hæc tinctura ex teſtæ humore eliicitur.
Muricæ arua tam fluminis q aſperi itineris ſaxa.
Muri a munitione dicti eo q muniant ītериora urbis:unde mœnia.Sed mœnia interdum omnia ædificia ciuitatis.
Murrhina:uinum myrrha cōditum.
Murina gēma.apud parthos gignitur. unde dicit quia uarietas eius in purpuram cādorēq; & ignē quaſi in cæleſti arcu conſpicitur.
Murio pro morio dicitur.ibi quere.
Murmur.ris.populi ſeditionis exordium ſtridor
Murmur dictum a mouēdo ora uel de ſono factū non enim eloquitur.
Murmurare:incondite.uel mala uoluntate aliqđ contradicere.
Murmuro & murmuror idē ſignificabat ātiqtus
Murna ſmyrna.
Murteta quaſi morteta:id eſt aquæ refuſæ a loco mortuorum ideſt inferis.
Murus a muniēdo dictus.uñ muralis &ātemurale
Murus ſignificat robuſtiores &eminētiores fāctos
Murus propter altitudinem dictus.
Muruſculum bellicum machinamentum. unde muri diſſoluuntur.unde & dicitur.
Mus terra dicitur:unde & humus appellatur.
Mus puſillum aial.græcū eſt:Nā græci mys μυς̃ latini mus. Alii dicunt mures:q ex humore terræ naſcūtur.nā muſ terra dr.hic ī plē'luuio creſcit priſc.ide muſculus dimiutiuū:muſ risa græco mys componit muſcipula: muricaps, muſtela
Muſare:murmurare.uirg.
Muſat:dubitat in loquendo.timet.murmurat'.
Muſaraneū animal pexiguum araneæ forma q ſo liſuga dicit q diem fugiat: in metallis argentariis plurima & ſuperſedentibus per imprudētiā peſtem facit huius morſus inſanabili.
Muſac ſabbati:locus quidam.fuit ædificatus in ueſtibulo templi domini ubi reges quando ad templum ibant in ſabbato cauſa orationis pecuniam pro elemoſyna immittebant.
Muſas pagani ipſas dicunt quas & nymphas id eſt deas aquarum.
Muſa uel ſapientia dea litterar:ſed nūc alias. Sūt aūt numero.ix.clio.euterpe:thalia:terpſicore. melpomene:erato.polyhimnia.urania.calliope ſed hoc pagani fingunt.
Muſa dicit a mos μος̃ ægyptiaco.id eſt aqua græce.qa muſicus ſonus maxime ex aqua & aere fit Quare ideo nouem fingunt qa uox hūana per nouem fit officia:ex plectro linguæ: pulſu q̄ttuor dentiū:repcuſſione duor labior: cauo gutturis adiutorio pulmonis ſicut follis.
Muſæ ſunt dictæ filiæ iouis & iunōis: quia omnis uox ex aere & æthere fit: ſecundū philoſophos autem muſa dicit q̄ſi moſis μωσις̃ id eſt aquatica:quia nulla ſonora uox poteſt eſſe ſine aqua: nam aquæ motus muſicam facit:priſc.
Muſam dicimus pro μουσα,υ pro ου græco ponentes.
Muſica in plæriſq; locis ſacræ ſcripturæ honorabiliter poſita inuenitur.Nā non ſunt audiendi gentilium errores qui muſas nouem eē:iouiſq; & memoriæ filias eſſe finxerunt:quos etiam uarro inter eos doctior refellit.nam omniū ſonorū quæ materies eſt cantilenarum: triformis eſt natura: aut enī uoce editur:aut flatu :aut pulſu. Sed cū hæc ut dictum eſt ſeſe habeant dicit uarro quandam ciuitatem tribus artificibus terna ſimulacra muſarum locaſſe q ī templo appollinis dono ponerent a quocunq; artifice pulchriora fierēt: ſed tamen cōtigit ut omnes tres artifices terna ſimulacra pulchra facerēt ut populo placerēt: omneſque nouem templo apollinis dedicarent: quibus etiā poſtea heſiodū nomen dediſſe dicit.
Muſca ex græco uenit ſicut & mus:necatæ in aqua aliquotiens poſt unius horæ ſpaciū reuiuiſcunt.
Muſciōes uulgo a muſcis appellant:iidē & bibiones ſicut & poeta ait.in oculis tuis bibiones uolāt

Muſciones uulgo a muſcis appellantur: iidem & bibiones ſicut & poeta ait: in oculis tuis bibiones uolant.

Muſcipula: pedica. laqueus. tentatio. quaſi mures capiens: uel muſcipulum.

Muſculi capita neruorū ex ſanguine & neruis co pulati: idē & mures: qa in ſingulis mēbris ſunt cordis loco: ut cor in medio totius corporis ita dicti muſculi a nomine ſimilium ſub terra deli teſcentium murium: iidem & laceeti uel chori.

Muſcerda: ſtercus murium.

Muſiuli pro tibiis & brachiis ponuntur.

Muſculus eſt curruum nauium.

Muſcus: genus hærbæ molliſſimæ: lanugo.

Muſæus poeta iſignis tpe orphei.

Muſæum: muſarum opus.

Muſeleum: idem quod mauſeolum.

Muſica eſt peritia modulatiōis ſono cantuq; conſiſtens: dicta p deriuationem a muſis. Muſæ aūt appellatæ: ἀπὸ τοῦ μώσασθαι moſai id eſt a quærendo: q̄ p eas ſicut antiqui uoluerunt uis carminum & uocis modulatio quæratur: quæ ide a poetis iouis & memoriæ filiæ confictæ ſunt. Niſi enim memoria teneantur: ſoni pereunt. qa ſcribi non poſſunt. Moyſes dicit repertotem fuiſſe muſicæ tubal: græci uero pithagoram: alii linum thebæum & zethum & amphion. Muſicæ partes tres ſunt ideſt harmonica quæ diſcernit in ſonis acutum & grauem. Metrica quæ menſuram diuerſorum metrorum probabili ratōe cognoſcit: ut uerbigratia heroicum iambicum elegiacum &c. Rithmica quæ requirit incurſionem uerborum utrum bene ſonans an male cohærceat. Ad omnem aūt ſonum quæ materies cantilenarum eſt hāc triformem conſtat eſſe naturam Prima eſt harmonica: quæ ex uoce cum cantibus conſtat. Secunda organica: quæ ex flatu exiſtit: Tertia rithmica quæ ex pulſu digitorum numeros recipit. Nam aut uoce editur ſonus ſicut per fauces: aut flatu ſicut per tubam: aut pulſu ſicut per citharum.

Muſica græce μουσικὴ dicitur huius tria ſunt genera: diatonicum grauius: cromaticum mediū: enarmonicum dulciſſimum. Muſicæ melodiæ tria ſunt genera: enarmonicum diatōum & cromaticum. Primum quidem propter nimiam ſui difficultatem ab uſu, receſſit. Tertium imfa me mollitie: medium id eſt diatonum mūdanæ muſicæ aſcribitur.

Muſici: modulatores cantus: q cantum nouerūt.

Muſicus: qui muſicam nouit.

Muſicum: dulce carmen.

Muſinat: mulcet. placat. lenit.

Muſio dictus q̄ muribus infeſtus ſit: hunc uulgo captum a captura uocant: alii dicūt catum eo q̄ κατὰ βιλᾶ: id eſt uideat græce.

Muſis: regula uel menſura.

Muſitat: leuiter in auribus loquitur. murmurat.

Muſium: muſeleum opus depictum.

Muſino uocat animal. quod ex capra & ariete naſcitur: eſt aūt dux gregis.

Muſino: monſtrum ſimile ſimiæ.

Muſtacia: mala uina. eo q̄ ſimilitudinē muſti non ſaporem habeant.

Muſtela dicta quaſi mus longus: nam τῆλον telō longū græce: huius duo ſunt genera: altera ſiluestris diſtans magnitudine quam græci iſtida uocant: altera in domibus errans.

Muela genus piſcis. Ambro. muſtela ſerpentes & ſtimures perſequitur.

Muſteum: mediū uiride uiſcidum.

Muſtum eſt uinum ex prelo ſtatim ſublatum dictum creditur q̄ in ſe limum & terram habeat mixtum. nam mus terra: unde & humus. muſtus & muſta & muſtum inuenitur. unde uidetur ad iectiuum pro nouus ua nouum.

Mutare: de loco in locum mouere: aut de tēpore i tempus: & uidetur a motu deriuari. o. in. u.

Mutabile uarium momentaneum.

Mutatorium. quod mutatur.

Mutatoria ſolēnia ueſtimenta aliis meliora.

Mutatoriæ mutandæ ueſtes & camiſiæ brachæ.

Mutificat: mitigat.

Mutilare eſt aliquid integrum detruncare: ut hominum manum amputare: uel partem ex arboribus auferre.

Mutilat: uiolat: truncat. debilitat. cōuellit. in mēbra diſpartit. retondit. mutat. murmurat: iminuit: exquirit.

Mutilū caput. tonſum caput.

Mutili: quadranguli qui minus habent ex aliqua parte ſic.

Mutina ciuitas italiæ.

Mutire: garrire. modice murmurare.

Mutua: uicaria. alterna. cōmunis.

Mutuari & cōmodare hoc differunt: qui dat mutuum aliud recepturus eſt: qui uero cōmodat utiq; id ſibi reddi deſiderat. Mutuatur omnis q̄ accipit: etiam ſi non ipſe ſoluturus eſſet.

Mutuo & mutuor eiuſdem ſignificationis, antiquitus.

Muthul & ſuthul propria oppidorum pœnorū maſculina.

Mutuo. alterno commode inuicem aduerbium ē.

Mutuum dictum quia, id quod a me tibi datur ex meo tuum fit.

Mutunus uel tutunus: priapus a græcis dicitur.

Mutus dictus q̄ mugiat: quia uox eius non eſt ſermōis ſed mugitus: uocalem enim ſpiritum emittit per nares quaſi mugiens.

Mutuſcæ ciuitas italiæ oliuifera.

Abal stultus uel insipiēs interpretatur.
Nabathæa regio a nabeth filio hysmael nūcupata ia cet iter iudæam & arabiā ab Eufrare usq; ad mare rubrū:pars tamē arabiæ inde nabathei dicti sunt
Nabam abscessio interpretatur.
Nabe interpretatur latratus.
Nabis quædam ciuitas unde nabathæi dicuntur.
Nabis autem dictus est quidam rex ditissimus.
Nabeth filius hysmael:a quo nabathæi.
Nablath uel nablam hebraice:psalteriū græce dr
Nabloth idola accola.
Nabuchdonosor ꝓphetiæ acunculæ angustæ interpretatur siue ꝓphetizās istiusmodi signū ꝓ sō mo.s.futurorū:qd uidisse narratur.& daniel interpretatus ē siue sessio i agitiōe āgustiæ pro his qui i captiuitatem ab eo ducti sunt.Duo autem nabuchdonosor fuere:unusq trāsmigrauit isrl. alius q misit holofernē: quem iudith iterfecit.
Naca cancer.
Nachorifrater fuit abrahæ,reges lumis interptat
Nagar: uacillat:huc illucq; fertur.
Nageum nugium pallium tenue.
Naiades deas maris in cōmitatu esse ueneris pagani dicūt.
Naid intepretatur fluctus uel commotio.
Nays ναῦς græce latine nauis.
Nais genus herbæ.
Naim ciuitas uel terra:interpretatur commotio.
Naalihel interpretatur ex deo.
Nam nāq;.n.cū sunt coniunctiones cāles gar γάρ signficant:ut cole pudicitiā,nā fundamentum ē uirtutū,inueniūtur cōpletiuæ cū significāt mē μὲν ut heu qa nam: quo nomine dicuntur coniūctiones;cum ornatus causa uel metri nulla necessitate significationis ponūtur.
Nanfure quod medici napton uocant.
Naaman decor interpretatur.
Nāciscor deriuatur a nancio cis: quod in usu fuit antiquitus prisc,nactus fecit absq;.n.
Nantes natantes aut nauigantes a no nas.
Naos ναὸς græce templum.
Naophylax templi custos græcum est.
Napeæ deæ florum agrestes.
Napta genus fomitis apud persas:quo icendia nutriuntur uel amurca.
Napta purgamenta lini uel cuiuslibet rei:ut Salustius dicit in historiis esse genus fomitis apud psas:quo maxime nutriuntur incēdia:alii ossa oliuaꝝ:quæ ꝓiiciūtur cū amurca naptā uocant
Napocaulis ex duobus oleribus compositum est: quia dum sic sapore napo similsnō in radice sed in thyrsum cōscēdit:ut caulis.
Napus a simili itudine rapæ dictus nisi ꝙ foliis est latior:utriusq; enī semen ī altez uicissim mutat
Nar:albus fluuius tusciæ.
Nar naris producit penultimā:nomē fluuii.
Narratio est præteritoꝝ: pronunciatio futurorū demonstratio præsentium.
Narrare:iudicare:referre.diuulgare.
Narbona & arrelatū & pictauium:ciuitas proprii collonii condiderunt.
Narbonēsis prouincia pars galliaꝝ aboriēte alpes scutias:ab occidēte hispaniam,a circio aquitaniā a septētrione lugdunensem:ab aquilone belgicā galli a meridie mare gallicū habet.
Narcissus gēus hærbæ odoriferæ purpureæ fabulose dicta a puero ciusdē nois:cuius membra in hunc florem dicūt trāsisse.
Nardus genus odoris optimi.generis fœminini.
Nardus est odor aromaticus:crassa & fragili radice paruoq; folio & denso: cuius acumina in aristas se spargūt fideles significat odore uirtutum fulgentes:crassos operibus bonis:tamen in carne fragiles:in suis operibus humiles & non in se gloriantes:sed densi & innocentes.
Nardus hærba est spicosa:cuius alia indica alia syriaca appellatur.non ꝙ in syria nascatur,sed ꝙ modus in quo nascitur alio latere indiam alio syriam spectat.
Nardum pisticum idest fidele:& sine impostura græcum ē: pistis enim græce fides dicit.
Nardū spicatū ab eo ꝙ species ipsa nardi ī modū spicæ sit:quæ infusa conficitur.
Nardū celticū a regione galliæ nomen traxit:nascitur enim sæpius in lygutiæ alpibus & in syria hoc ꝓpter odorē ꝓbatū est usui.
Nares dictæ: ꝙ per eas aer uel spiritus manat. In his tria sunt officia: unum ducendi spiritum: alterum capiendi odoris:tertium purgamentum cerebri deducendi:priscianus hæc naris ad nasū pertinet.
Narium recta pars:ꝙ æqualiter sit porrecta collūna uocatur,extremitas uero pyrula a forma pomi pyri:q̄ dextra leuaq; sunt pinulæ.
Naricia locus est:in quo abundant picæ.
Narria piscis.
Nario subsannans.
Narones hebraica lingua iunius mensis.
Naruſci locri a flumine locroꝝ.
Narus sum:cognoui didici.
Narus:peritus.sciens.
Nassa genus nauis uel caueæ.
Nasamonites gēma sanguinea & nigris uenis a loco.Nasamones enim africæ sunt.
Nascitur quod ab utero decidit.enasci fuero qd de terra aut aqua exurgit.
Nascor ris natus natura.Nascor deponens a te & tibi:passiuā uim habet.Nascor sceris: ide natus tatum:natura naturalis;naturaliter: naralis natalicū:natiuus a um.natiuitas natio onis: uñ cōponitur cognatus cognatio. Componit innascor innatum:renascor.Nepos,neptulus neptis:unde componitur,pnepos abnepos;trinepos.
Nasisterna;aquaꝝ uas.
Naason mons uel proprium hominis de tribu israel.

Naſterium modicũ oratoriũ græce.
Naſturciũ hærba ſapor appellatus. quod acrimonia ſui naſũ torqat.genus hoc calidũ ẽ & cõficit carnes ita ut cõſtingãt flegma & meatũ urinæ obduret.
Natare unde natatus a um:no nas naui natũ natu
Nathanael interptatur donum dei:quia dolus & ſimulatio dono dei in eo non fuit.
Natalis dies:in quo aliquis natus eſt:unde natalicius a um:hic natalis dicimus ẽt hoc natale dicitur in priſc.
Nathania donũ dei uel dedit dominus intepꝛtatur
Nathan interprætaf accipiẽs uel dediti ſiue dãtis
Nathanai.i.hũiles in obediẽ do in ueteri teſtamẽto:i nouo uero ſubdiacões appellantur.
Nathanai ideſt in humilitate domino ſeruientes.
Nathanai apud hebræos uocãtur qui obligatiões deo faciunt.
Nates dictæ q in ipſis nitimur:dũ ſedemus.unde & cõglobata ẽ in eis caro:ne pmẽtis corporis mole oſſa delerent:hæc uatica cæ etiam dicitur.
Nati filii.
Natæ filiæ.
Nationes ſunt:quæ propriis cognationibus termi natæ gentes uocantur.
Natio a naſcendo uocata.
Natrix ſerpentis genus maſculus ẽ. Lucanus Natrix uiolator aquæ:põt tñ uerbaliter accipi. fœminiñ quaſi ad ſerpentẽ per ſignificationem.
Natura dicta ab eo q aliqd naſci faciat .gignendi enim & faciendi potens eſt.Hanc qdam deã eſſe dixerunt:a qua oĩa creata ſunt.
Natura eſt creatura oĩum etiã inuiſibiliũ rerum.
Natura eſt nõ quod opinio inuenit:ſed quod quædam innata uis inſeruit.
Natura tribus modis dici poteſt.Cum de oĩbus rebus naturã dici placet.Natura eſt earũ rerũ quæ cũ ſint quoquo modo intellectu capi poſſũt. hic definiuntur accidentia & ſubſtantiæ. Quoquo modo ideo additum ẽt:quoniã deus & materia p fecto intellectu intelligi non poſſunt. ſed cæterarum rerum priuatione quoquo modo capiuntur Quæ cũ ſint:ideo adiunctum quia ẽt ipm nihil ſignificat aliqd ſed non naturam :non enĩ quod ſit aliquid ſed potius non eẽ ſignificat. De ſolis uero ſubſtãtiis ſic definitur.Natura uero eſt qd uel facere.uel quod pati uel facere põt:pati quidem ac facere:ut omnia corporea atq; corporeorum:ani ma.Hæc enim a corpore & i corpore: & facit & patitur : facere uero tm:ut deus cæteraq; diuina:hic autem ſubſtantiæ quoq; reddita ẽ definitio.Si autem ſecundũ, quoſdã: qui dicũt tm corporeas ſubſtãtias naturam habere.ſicut ariſtoteles & multimodæ philoſophiæ ſectatores natura ad corporales res tm contrahit:ſic definitur Natura eſt motus principiũ ſecundũ ſe & non p accidens:quoniam omne corpus propriũ habet motũ per ſe ut ignis ſurſum:terra uero deorſum & nõ p accidens:ut lectus qui naturaliter lignum eſt:lectus artificialiter.Nõ.n. quia p accidens lectus deorſum cadit:ſed qa naturaliter terra eſt Cũ aũt proprietatem reꝝ demõſtrare cupimus ſic dicim.Natura eſt unãquãq; rem informãs ſpecifica differentia: & hæc eſt ſignificatio naturæ: ſecundũ quã dicimus auri & argenti diuerſam naturã:id eſt proprietatẽ.ſecundũ hãc ultimam duas in xpo naturas cõſtituimus.Natura ingeniũ mores animus. Naturale eſt ptinens ad diuerſas cãs naturæ quæ uniuerſa continent.
Naturales dicunt ingenui cõcubinaꝝ filii:quos ſola natura genuit nõ honeſtas cõiugii.
Naturaliter illud eẽ dicitur quicquid agere:pati. naſci aut durare ſeu exiſtere ſine difficultate aut affectione poſſit.
Naturalis ſcientiæ dr:qd ab uniuſcuiuſq; rei naturа diſcutit:qa nihil i uita generat:ſed unũquodque his uſibus deputat:i qbus a creatore diffinitum eſt:niſi forte cum uoluntate dei aliquod miraculum fiat.
Naturalis annus eſt:cũ ſe ſoli luna ſupponit:nobis dans tenebras id eſt eclipſim εκλιψιν ſolis.
Natus ta tum.a naſcor riſ id eſt ortus generatus: editus uel filius.
Naum interpretat cõſolatio ſiue germẽ. increpat enim ciuitatem & poſt euerſionem conſolat ſyon propheta unus de duodecim.
Nauales:res ad naues ptinentes: ut nauale bellum quod cum nauibus factũ eſt:hic & hæc naualis & hoc nauale.
Nauare:ſtudioſe ĩplere:operã dare:cogere:natare
Nauarchus:nauis magiſter.
Nauclerus dominus nauis eſt appellatus: eo q nauis in ſorte eius ſit. κληροσ cleros enim græce: ſors dicitur latine:cæteri aũt in naui in contributione ſunt.
Nauci putamen nucis & pro nihilo ponitur :generis omnis.
Naue interpretatur uiſus bonus.Nauem quidã dici putant quod gnauũ rectorem quærat ideſt peritum q gubernare nouit pp maritima picula & caſus.un illud ẽ.Intelligẽs gubernacula poſſidebit.Lydi aũt nauẽ primũ fabricauerũt:pelagiq; incerta ſulcauerũt. Nauis græce ραυσ nauis.
Naufragus qui naui fracta ſpoliatus eſt: perditus. deletus .priuatus.
Naufragium nauis fractio dicitur.
Naufragari:naufragium pati.
Nauis pro ραυσ græco interpoſita.i. ſicut nauta p nauta.Nauis una ratis.nauigium uero oĩs claſſica profectio.
Nauclerus:ipſe primarius nauigator oĩs exercitus nauali cõſortii.Nauta uero omnis qui laborẽ facit nauigandi.Nauis ĩde nauicula.
Nauita per ſincopam nauta.
Naulũ li .καυλον græce naualis.
Nauus:gnauus:quidam tamen a nauo nauem deriuant. Cõpõitur nauiger naufragus naufragiũ nauigo nauigas.
Nauclerus κραυκληροσ græce uel deriuaf a nonas.trano nas inde & nato natas.

Nauiger.nauis rector.
Nauicularius:qui tm̃ est nauium fabricator.
Nauigia:classes.naues.
Nauigat:nauem agit.
Nauita a nauo dictus q̃ est rectum poetice p̃ nauita dictum:hic nauta tæ.
Nauiter:bene.caute.idustrie.
Nauet:strenue agit.
Naulum:merces quæ dat̃ de naue: qua quis transuehitur.
Naumachia ναυμαχία naualis pugna.
Naupego inunctio nauis.
Naufitus:nauis factor.
Naupreda genus piscis.
Nausea uomitus:qui fit propter sentinæ aquã fetidam:unde & dr̃ a ναυς nays græco uel nauis.
Nauseare:uomere:Nauseo nauseas. Nautæ uela tendunt uel lificãt.
Nautica:aqua corii fetida: in qua coria macetãtur
Nauticus:nautar̃ clamor uel uox.
Nauus:celer industriosus.fortis.impiger. agilis. prudens.Nauus a noticia uiæ dictus:id ẽ prudẽtia.Nauus qui rem quãcunq; cõtinuat uel gubernat:unde & nauis dicitur.
Naxos insula dicta a dionysio quasi dionaxos: q̃ fertilitate uitium uincat cæteras.xviii. milia pas suum a delo separatur.
Nazareth ciuitas in qua dominus noster iesus christus conceptus est & nutritus: interpretatur flos siue mundus.
Nazareus a merito dicitur id est sanctus siue mundus:quia peccatum non fecit. Nazerenus uero a ciuitate nazereth dictus.
Nazareus olim dicebatur:qui comam sanctam nutriebat:& nihil contaminatum accipiebat abstinens a uino.
Ne si præponatur:aduerbium esse intelligitur. & acuto accentu pronunciatur. Si uero subiungitur coniũctio reperitur: & presso accentu profertur ut præcipio tibi ne legas.Ne aduerbiũ prohibendi:ut ne facias. Interrogandi quando pronunqd ponitur:ut feciſti ne? & pro ut non: ut lege ne uapules.Est increpatiuũ: Tu ne cruẽte ferox.Ne cõiunctio enclerica amittens etiã e per apostrophen ut Tanton me crie ducis.
Ne correpta an necne dubitatiuæ coniunctiões sũt ut iustitiæ ne plus mirer belli ne laborũ .Eadem frequentissime sunt interrogatiue : ut Hectoris andromache pyrrhin connubia seruas? Hæc eadẽ inuenit̃ & pro confirmatiua : ut Tanta ne me tenuit uiuendi nate uoluptas . Sola hæc apud latinos apostrophen recipit.
Ne deriuatur inde non. componitur inde nec nec non nequicq̃ nequam.Negligo nequis nullus nihilum & per sincopam nihil. Inde annihilo as nihilpendo nobilis & cætera.
Ne quando μήποτε significat.coniunctio ẽ causalis:ut equus altissimus factus Ne recipi portis possit.Inuenit̃ etiã p̃ neque copulatiua cõiuncti one.Sub una .n.abnegatione copulat res quomõ nec:ut ne dici quidẽ opus ẽ pro neque.Quando uero Ne μή uel an significat aduerbium est.
Ne dehortatiuũ est aduerbium : & tunc indicatiuo non iungitur:sed cæteris:ut tu ne cede malis. Et utinam ne tibi in mentem uenisset: & ne dicã dolo:& ne dici quidem opus est. hoc etiam accipitur pro neque: ut ne dici quidem opus est : & pro ut non causalis est coniũctio ut ne dicam dolo:& pro ualde id est affirmatiue: ut ne illa illũ haud nouit:cuius causa hic incipit.Ne & ni quando pro neque accipiuntur inter coniunctiones quidam posuerunt causales : quanuis significatio abnegatia aduerbiis ea magis applicet.Ne aduerbium corripitur:scilicet pro non uel pro non ne hoc est interrogatiuum uel affirmatiuũ. Dehortatiuum uero producitur & pro non & coniunctio similiter.
Nea græce:quod nos in numeris græce nouem uocamus.
Neapolis noua ciuitas.
Neapolis ciuitas samaritanorum. ipsa est sychen.
Neapolis oppidum quod olim parthenope uocabatur iuxta salernum.
Nebris corium dianæ:quia cũ ceruo pingitur.
Nebris pellis lyncum uel corium cerui.
Nebroth interpretatur tyrannus.iste.n.prior arripuit tyrannidem insuetam in populis:& ipse aggressus est turrem ædificare aduersus deum.
Nebula dicta ab obnubendo terram ideſt operiẽdo.Exalant enim ualles humidæ nebulas. & faciunt nubes.inde nubilum: inde nubes.Nebulæ ima petunt:cum serenum est:summa cũ nubilũ
Nebulo nebulonis:glutto uanus.obscurus.mẽdax inductor.illudens fallax.
Nebulosus tenebrosus:quasi nebula plenus.
Necare iugulare.extinguere.occidere.
Neco necas cui & caui nectus & necatus : sed necatus ferro:nectus uero alia ui.
Necdũ nondũ non adhuc:nequaq̃ uero nullo modo.
Necessarius:domesticus.quottidianus: q̃si a quo non est cessandum.
Necessarium:utile uel amicum:aut ineuitabile significat.
Necessitas aliquid fieri cogit.Necessitudo autem affectus est:uel uinculum propinquitatis.
Necessitudo affinitas ideſt uxor uel filius.
Necesse est confirmantis aduerbium.
Necessario ipsa terminatiõe datiui pro aduerbio accipitur:sicut sero cito manifesto merito & cætera.dicitur etiam necesse . sed necesse eget uerbo substantiuo .
Necessarium argumentum est:quod ut dicit̃ aliter esse non potest.
Necis:mortis.passionis.sed nominatiuus in usu nõ est:quod est nex.
Necminus nihilominus: sed similiter duæ partes pro aduerbio comparandi.
Necmancipi datiuus pro aliis casibus id est nõ manu capto:uel quod de manu non potest trãsferri

Nechę cõiunctio dubitatiua uel interrogatiua uel confirmatiua. Necnon etiam ſimul iter: pari modo uerum etiam.

Nechota in hebræo: de quo aquila tranſtulit ſtoracem. In noſtris uero libris ẽ thymiama: ex quo domus nechota: quod i illa phormia unguenta ſunt condita.

Negromantia mortuorum diuinatio: nã ΝΕΚΡΟΝ cadauer eſt μαντηα uates.

Nectar genus odoris dulcedo. Nectar purũ mel & dulce: quo dii utuntur. hoc nectaris.

Nectar arbor magna: unde fit balſamum.

Nectareus odorifer.

Nectari poculorum frequentia.

Nectit: ligat. iungit texit.

Necto nectis, nexui & nexi nexum facit: ide nexus xus & nexo frequentatiuum. Componitur inne cto. ſub. ſubter.

Nedũ ſæcularia ideſt quanto magis ſæcularia.

Nefandũ: nec dicendum. inane. atrox. indignum. horribile.

Neadion græce uigilans. Hiero.

Nefarius non dignus farre: quo primo cibi genere uita hominum ſuſtinebatur: alias nec dicendus ſceleratus.

Nefas quod non licet: peccatũ nec licitum. ex nec & fas hoc nefas. accuſatiuo hoc nefas.

Nefaſti dies erant in quibuſ nõ licebat ius fari.

Nefrendus porcus dicebatur uictima: quam marti ſacrificabant: quia plures hoſtes interfeciſſet dictus quaſi ſine renibus.

Nefreſis ΝΕΦΡΕΤΙΣ græce renum dolors. Renes enim græce ΝΕΦΡΟΙ dicuntur.

Nefrendis infans nondum dentatus: dictus q nõ dum frendat.

Nefrendes adhuc lactentes porculi dicti: q non dum aliquid frendant id eſt comminuant dentibus: hic & faba freſa quæ molita eſt.

Nefretici ſunt qui renũ dolorem ferre non poſſũt ppter tumores & collectiones & uulnera ſanguis erupti & calculum id eſt petram.

Nefele ΝΕΦΕΛΗ nubes. Nefos ΝΕΦΟΣ græce nubilum & nimbus id eſt nubes.

Negamus ſi quid obiicitur: abnegamus ſi qd petiſ

Negatio eſt enũciatio alicuius ab aliquo: ut homo non eſt lapis: philoſophus nõ eſt plato.

Negligere: non curare aut deſpicere: cuius uſus obtinuit per g. ſcribi quãuis & per c. in quibuſdam legatur.

Negligo neglexi neglectus ex nec & lego.

Negotiatæ: opifices inſtitores.

Negotialis cõſtitutio eſt: in qua quid iuris ex ciuili more & æquitate ſit. conſideratur.

Negotium modo ſignificat actionem cauſæ: qd ẽ iurgium litis: modo rei actum alicuius: cui cõtrarium eſt otium. Inde negotior aris: quod eſt mercationi operam dare.

Neme græce tribuo.

Nemeſis dicit ſors. quæ ſua cuicunq; tribuit.

Nemæa ſilua græciæ ubi hercules leonem complexus necauit.

Neemias & heſdras quodam præſagio nomia iſta ſortiti ſũt a dño: heſdras qppe interpretat adiutor: & neemias cõſolator: qa fuerũt illi populo in adiutoriũ & cõſolationẽ redeũdi ad patriã. Nã tẽplũ dñi ædificauerũt: & muros ipſi reſtauerũt

Nemo ab homine tractum: quaſi ne homo: quod eſt nullus homo: nullus uero quaſi neullus: ad omnia refertur: cõis generis eſt.

Nemoroſum: opacum. ſilueſtre a nemore.

Nemos ΝΕΜΟΣ græce nemus. Nemorma græce moneta.

Nempe certe ſemper etiam.

Nemus arbores infructuoſæ & frõdoſæ intelliguntur a nũbus dem: qa pagani ibi idola conſtituerũt.

Nẽus oris, nemoroſus nemoralis nẽoroſculum.

Nõne neforte ergo.

Nenia: finis. alias caro mortuor.

Næniæ: uanitates. deliramenta proprie caro funebris.

Næniæ: ſuperuacuæ res carmina ſcinica & moralia quæ in mortuis dicunt epitaphia.

Næniari. uana loqui.

Næniosus. nugator.

Neo nes neui nere: quod eſt fila torquere. filare nec or netus ſum facit.

Neophitus græce nouellus & rudis. fidelis uel no uiter. Neos enim græce nouum.

Neomia noua luna: quæ apud nos kalendæ uocant græce enim neos nouũ μηνη mene luna appellatur: quia apud hebræos ſecũdum lunæ curſum menſes ſupputantur.

Neomenium: nouilunium.

Neomeniæ: feſtiuitates.

Neotericus græce nouitius minor nouus.

Neoptolemus pyrrhus dictus: quaſi nouus miles uel rex: πολεμω græce rego pugno.

Nepa nepæ: ſcorpius qui natos conſumit: niſi eum qui dorſo eius ihæſerit. Rurſus ipſe qui ſeruatus fuit: conſumit patrem. hinc nepotes & nepotatõ id eſt luxuria dicitur: hic nepa nepæ ſcorpius. priſcianus.

Nepet nomen oppidi italici indeclinabile.

Nepeta menta agreſtis maioris uirtutis.

Nepos dictus quaſi natus poſt id ẽ filius filii: hinc & poſteritas quaſi poſtera ætas. priſc. Nepos commune a quibuſdã putatur: quis eius fœminini ſit neptis: hic nepos otis. priſc.

Nepos. luxurioſus cõſumptor dictus a genere quodam ſcorpionum quod natos ſuos conſumit. hic quoq; nepotatio pro luxuria dicitur: qua quæq; res conſumuntur.

Nepotes dicũtur & urgultæ uuæ: eo q de pomo naſcantur quaſi de filio.

Neptalin multitudo uel conuerſantes.

Neptalin interpretatur de conuerſione ſiue comparatione. ũde dixit rachel cum eum peperiſſet ancilla eius bala: comparauit me dominus cum ſorore mea.

Nepticula. ueſtis breuiſſima.

Neptis in iure eſt propter diſcretionis ſexū admiſ
ſa ideſt fœmina nepos.
Neptunum fratrem iouis & regem maris pagani
aiunt. Neptunum item aquas mundi prædicant
dictus ab eis quaſi nube tonans.
Neptunalia feſta neptuni per quatuor dies: plura
liter declinantur.
Neptunia troia: quam neptunus conſtruxit.
Nequa: ne aliqua. priſcianus. una pars eſt: nequis &
nequo.
Nequam alii pernicioſum: alii nugantem putāt
ut ait menatriuſ hic adoleſcēs nequā & on ma
lus eſt & fugax alii cōfundūt nequam & malum
Nequam generis omnis utriuſq; numeri indecli
nabile.
Nequaq̄: nullo modo. non ita. Ser.
Nequicq̄ pro non.
Nequicq̄ fruſtra ſine cauſa. non ita. non adeo.
Nequit: non poteſt.
Nequeo nequis nequiui nequitum: ex nec & queo
Nequiter. inique. malitioſe.
Nequitiam ex eo q̄ nequicq̄ fit id eſt nihil uete
res dixerunt.
Nequito: nequiter ago & nequitor idem ſignifica
bat antiquitus.
Nequeo ne aliquo modo.
Nerea deuſ marinus accuſatiuus eſt.
Nereuſ mare dictum eſt quodam loco a nomine
cuiuſdam uiri.
Nere dea paganorum græce quaſi aquarum: quā
latini ſalaciam quaſi marinam dixerunt.
Nereis nereidiſ dea nympha marina.
Nere: filare.
Nero græce aqua.
Nerones: romani imperatores omnes poſt augu
ſtum dicti ſunt.
Nerui: uincula. cathenæ.
Nerui a græco deriuatur: quod illi νεῦρα neura
uocant. Alii ab inhærendo latine uocatos putant
eo q̄ artuum coniunctio inuicem his inhæreat
Nam uirium ſubſtantiam neruos facere certum
eſt. hic neruus.
Neruoſus: conſtans. robuſtus firmuſ.
Neruo neruaſ id eſt ligo. conſtringo. unde enerua
re id eſt neruis diſſoluere.
Neruius populuſ inter burgundiā & aluerniam.
Neſcio: ignoro. non dico diſſimulo. reticeo: ex nec
& ſcio.
Neſeui: ne iraſ caris.
Neſtia græce νῆστις ieiunium.
Neſtis: inſula uicina puteolis: contra quam eſt ce
ronteum.
Neſtoriani hæretici a neſtorio conſtantinopolita
no epiſcopo dicti: qui beatam uirginem mariam
nō dei ſed hominis tantum aſſeruit genitricem
aut aliam perſonam carnis: aliam faceret diuini
tatis: nec unum chriſtum in uerbo ideſt deita
te & carne credidit.
Nethe corda ultima.
Netes fila uel telæ.
Netes acutiſſimæ uoces fidium.
Neu pro uel ne.
Neue neque uel non.
Neua res ſpirata pictura.
Neuit: filauit.
Neui: maculæ: quæ in homine naſcunt.
Neuma id eſt pars cantilenæ: quæ fit de geminati
one diphtongorum.
Neuo: candidus.
Neuter neutri facit.
Neuter neq; ille neq; iſte quaſi nec uterq; uel nemo
noſtrum.
Neuterici græce iuuenes noui uel recentes nouitii
Neutericus liber: cōmunis liber aut neutri partes.
Neutrum nihil eſt. aliud niſi quod nec maſculi
num nec fœmininum eſt: & hoc quantum ad uo
cem pertinet. Intellectu uero marem uel fœmi
nam ſignificat.
Neutrum nomen uel participium eſt: neutrale ue
ro uerbum.
Neutralia dicuntur. ut iaceo: ſedeo. his ſi. r. addiſ
non ſonant latine.
Neutralia uerba non dicuntur ut nihil ſignificent
aut actionē aut paſſionem: ſed utrinq; non ſignifi
cant: ut ambulo actum. Rubeo paſſionem.
Neutra paſſiua dicta: quia cum ſint neutri generis
non tamen habent præteritum niſi in paſſiua lit
teratura: ut fio factus ſum. nam cœnatus ſum &
cœnaui: & pranſus ſum & pranſi & cætera ſimili
ter faciunt.
Neutrum uerbum dicitur in o deſinens ſicut acti
uum: non facit ex ſe paſſiuum.
Neuum: macula.
Nex: mors uel ſupplicium a neco necas. priſcianus
hæc nex necis antiq;.
Nexus nexa nexum: ligatus. coniunctus.
Nexus nexus cognatio. cuiuſq; rei ligatura. a necto
nectis: inde frequentatiuum Nexo nexas & nexis
ſecundū quoſdam nexui facit.
Ni pro niſi. Ni pro ne antiqui ut non.
Nici ΝΙΚΗ græce uictoria hic anictos id eſt iuictus
unde & niciteria id eſt filateria: in quibus uicto
riæ ſunt ſcriptæ: quæ athletæ capite geſtabāt: mu
liebria ornamenta ſunt.
Nicea ciuitas indiæ: quam Alexander magnus cō
didit.
Nihilum compoſitum eſt ex ni & hilum: ut uarro
ait: quod ſignificat medullam eius ferulæ: quam
græci aofodelaon uocant.
Nihil eſt homo id eſt nullius momenti: nil uero
aduerbium eſt.
Nihil nomen inſubſtantiale eſt non res.
Nihil idola dicuntur humano arbitrio derelicta.
Nihil minus: pro minime. duæ negatiuæ pro una.
Nihil ideclinabile per apocopen a nihilum dictū
adiectiuum eſt nomen quantitatis. Nam quomo
do dicimus multum bonum boni & bonorum:
ſic nihil malum mali & malorū: poteſt etiam lo
co aduerbii accipi: ſicut multū & primū: cōponi
tur uero ex non & ilum: nā nomē ilum p̄ nullum

antiqui accipiebant nihil indeclinabile.ge. oīs
ſed rationabiliter a quibuſdā genitiuus de nihilo
exiſtimatur:quod figurate cum omnibus aliis ca
ſibus & generibus poſſit adiūgi:ſicut & huiuſmo
di frugi:mancipi.
Nihilominus ſine dubio.ſic quoq; nōminus.
Nihiloſecius.non aliter.
Nihilipēdit:p nihilo habet nihil iudicat.
Nicolaus:ſtultus interpretatur.
Nicolaitæ hæretici dicti a nicolao diacono eccle
ſiæ hieroſolymorū:qui cum ſtephano & cæteris
cōſtitutus eſt a petro.Qui propter pulchritudi
dinem relinquens uxorē:ut qui uellet ea uteret
uerſa eſt in ſtuprum taliſ conſuetudo:ut iuicem
cōiugia cōmutarentur:quod Ioannes in apocaly
pſi iprobat dicens.Sed hoc habes q odiſti facta
nicolaitarum.
Nicomedia:ciuitas a nicomao rege ædificata.
Nicopolis ciuitas quā auguſtus condidit: quam q
a uictoria appellauit poſtq̄ antonium uicit.
Nicoſtrata eſt appellata carmētis nympha:quæ lati
nas litteras prima italis tradidit.
Nictages hæretici a ſono dicti: q uigilias noctis re
ſpuunt ſuperſtitionem eſſe dicentes iura temera
re diuina:qui noctem ad requiem tribuit.
Nictim canis cum acute gannit.
Nictos NIKTOC græce nox genitiuus eſt:
Nycticorax a quibuſdam noctua:q & bubo appel
latur:quidam dicunt eſſe orientalem auem: qui
nocturnus coruus dicitur:ſignificat xp̄m uel ſan
ctum uirum.
Nyctulinus eſt paſſio dicta:quia p diem oculis pa
tētibus uiſus denegat:per noctē uero reddit:uel
uerſa uice:nam NUXNUKTOC nox eſt latine.
Nidor.oris.odoris uirtus: q græce nympha dicit.
Nidor.odor cuiuſq; rei aduſtæ. Virg.graues ni
dore chelydros.
Nipha ignis odor q a latinis nidor dicit:
Nifates niger fluuius armeniæ q uoluit ſaxa:īdiæ
fluuius.Nifates fluuius & mons thraciæ.
Niger dictus quaſi nubiger: q non ſerenus ſed fu
ſco opertus eſt: ūde & nubilū diem tertium dici
mus.Niger nigrior nigerrimus nigredo.
Nigro nigras.actiuum eſt: inde nigreo: unde ni
greſco.
Nil nihil.producitur tamen.aduerbium eſt.
Nilus fluuius apud ægyptios dictus propter limū
quē trahit:qui efficit fæcūditatem:q antea melo
dicebatur.Nilū eſſe geon aiūt philoſophi:q eo
loco ubi ſe ex altiſſimis mōtibus ī cataduplā præ
cipitat:ita magnitudine fragoris accolaꝝ aures
obſtruat:ut auditu carere dicantur. priſc.Nilus
quaſi NEOCMIOC nouum coenum græce.
Nilis aqua.
Nilotis ægyptiacus de ægypto.a nilo dicitur.
Nilicola ægyptius uel homo qui colit nilum id eſt
ægyptum.
Nimbi nunc uentos ſignificant: plærunque nubes
pluuias.
Nimbus eſt denſitas nubis in tempeſtate obſcura:
& inde eſt a nube dictus.Sunt aūt repentinæ præ
cipitesq; pluuiæ.Nimbi uenti aquis mixti.
Nimboſus:aquoſus.
Nimbus eſt uæhemens uentus ſolutus ī pluuiam
Nimbus eſt elatioris aeris ſplendor pluuia cum
tempeſtate.
Nimbuſ faſciola tranuerſa ex auro aſſumpta ī lin
teo:quod eſt in fronte dominaꝝ poſitū. Nam &
lumen quod circa angelorꝝ capita pingitur nim
bis uocatur.licet ſit denſitas nubis.
Nympha ſponſa in nuptiis dicta pro lauationis
aquæ officio.
Nymphas deas aquaꝝ pagani putant dictas a nubi
bus.Nā a nubibus aquæ ſunt.
Nymphas deas aquaꝝ quaſi lymphas ipſas dicūt
& muſas:quia aquæ motus muſicā efficit. Nym
pharum apud gentiles uaria ſūt uocabula.Nym
phæ quippe mōtium orcadeſ:ſiluarum dryades
fōtium amadryades:camporum naiades: maris
naices.
Nympha græce ſponſa.
Nymphios NIUΦIOC græce ſponſus.
Nymphæus fons:ubi nomina nympharum apud
paganos celebrantur.
Nymphates fluuius ſcythiæ uel mōs achaiæ:ut q
dam dicunt.
Nimirum.ſ.ſine dubio:profecto.nec mirum.
Nimius nimia nimium nomen. nimis uero ſolū
aduerbium.
Nimnarus:murio cuius uxor mœchatur & tacet
Niniue ciuitas a Nino beli filio uocata eſt.Ipſe.n.
fuit conditor huius ciuitatis magnæ.
Niniue pulchritudo īterpretatur uel ſpecioſa ſiue
decora.
Ningo ningis:ninxi.qd eſt niuare inde uix.niueus
a um.niualis.niueſus: componitur nitet & quæ
ab eo fiunt.
Ninos ciuitas:quam ninus ædificauit gentibus ui
ctis.
Nioba latro.
Niſates fluuius.
Nyſa mons indiæ & urbs.
Niſam urbem dionyſius qui & liber condidit iu
xta nilū fluuiū &,ex ſuo nomine cū indiā uictor
perambulaſſet uocauit.
Nyſan ī libro heſter.ſyrorum mēſis:q dī martiuſ
quiq; primus menſis.
Niſabath hebraice:aprilis menſis.
Niſare:implicare.
Nyſæus:dionyſius:qui & liber dictus a nyſa ciuita
te: qua colitur.
Nyſiacus id eſt indicus a nyſa monte indiæ: ubi li
ber colitur:qui dictus ē a nyſa ſorore liberi.
Niſus:conatus.i.molitus a nitor ris:
Nitan græce uetuſtas.
Nit fluit.
Nitela nitor.
Nitelæ nitores parui.
Nitenſ participium a nitor ris: id eſt incumbens la
borans.

Nitens.nitidus.lucens. micans. ſplendens.a niteo nites.
Niteſco:ſplendeſco.a niteo inchoatiuum.
Nitere :fulgere:micare.
Niteo nites:inde niteſco.nitor nitidus componit eniteo.
Nitedula anima fulgens ut ignis exiguus.mus qđ græce lamparis dicitur.
Nititur: laborat:conatur.inchoat.
Nitidus a niteo.ſplendens ornatus.cultus.probus
Nitor ſplendor.candor:a niteo.
Nitrum a loco dictum.naſcitur enim in ſoco uel regione ægypti.
Nitria ex quo & medicinæ fiunt & ſordes ueſtiū corporumq; lauantur:huius natura nō multum diſtat a ſale;habet uirtutem ſalis:& ſimiliter oritur littoribus caneſcentibus ſiccitate.
Nitrum de aqua fit ex nimio ſolis calore in paleſtina.Nitrum ſpecies eſt ſalis ex aqua & terra factum .Inuenitur in ægypto.
Nitura.genitura.
Niualis:niuibus ſimilis.candida.
Niuata aqua ex niue facta.
Niueus candidus.
Nix a nube unde uenit,uocata: & glacies a gelu & aqua quaſi gelatæ aquæ.de niue.n.ambro.ait:q̄ plærunq; glacialibus flatibus rigentes aquæ ſoli dantur in nube ruptoq; aere nix funditur.
Nix niuis.ātiq uero nīgis a ningo:ſicut dux a duco
Nixa ſpecies arboris:pomum cuius frigidiſſimā habet uirtutem.
Nixa:a multitudine enixi fructus eſt appellata hæc græce coquinella uocatur.
Nixa cōiuncta.Nixus uel niſus a nitor ris ideſt munitus.illigatus.incumbens.
Nixus:pronus:curuus:
Nixari.ſæpius niti.
Nobilis.generoſus.non uilis.notus omnibus ita diſtinguitur.Nobilis.nominabilis uel non uilis cuius genus uel nomen ſcit.
Nobilis:feſtiuus uenuſtus præclarus,græce εὐγενεῖ eugenius dicitur.
Nobilis nobilior nobiliſſimus:unde nobilitas & nobilito nobilitas.
Nocere:obeſſe .lædere:obturbare.
Noceo tibi dicimus;inde noxia & noxius.
Noceo noces: inde nocēs nociturus nociuus noxa noxius.nox componitur innocens innocentia innocenter innoxius.
Noctioſus:qui melius ueſperē uidet.
Nocui:ſunt nocentes.
Nociuus:noxius.
Nocticorax ipſa eſt noctua;quia noctem amat:ē enim lucifuga ſolem non patitur.
Nocticorax hyperbolice dicitur coruus.
Noctiluca;luna.
Noctipuga:obſcæna:dicta q̄ quaſi noctibus pugnatur.
Noctua dicta p eo q̄ nocte circunuolet: & p diē nō poſſit uidere:hæc nō ē bubo ſed minor ē.
Nodatum:meſſium deum pagani dixerunt.
Nodatus:nodis cuſmoq; præponitur.
Nodare ligare.
Nodus:inuolutio :ligamen.
Nodus proprie ē in exercitu denſa peditum multitudo:ſicuti turma equitum dictus q̄ uix poſſit reſolui.
Noe requies interpretatur pro eo q̄ ſub illo oia retro opera quieuerunt per diluuium:unde pater uocans nomen eius noe.dixit iſte requieſcere nos faciet ab omnibus operibus noſtris.
Noema noluptas interpretatur.
Noemi interpretatur cōſolata :qa marito & mortuis:peregre moabitidē ī cōſolatione ſua tenuit.
Noechiani hæretici a quodam noecho uocati qui dicebant chriſtum eundem eſſe & patrem & ſpiritum ſanctum:ipſamq; trinitatem in officiorū nominibus non pſonis accipiūt.unde & patripaſſiani uocantur:quia patrē paſſum dicunt.
Noys νοῦς mens uel ratio ſumma pars animæ:
Noys νοῦ uoluntas dei uel mens quæ prouidentia dicitur.Eſt autem intelligibilis eſſentia animæ æmulæ bonitatis propter indefeſſam ad ſūmum deum conuerſionem.
Noym id eſt uerbum dei continens originales rerū ſpecies.
Nola ciuitas campaniæ:inde nolanus patrium:
Noluntas ab eo quod nolumus.ſicut uoluntas ab eo quod uolumuſ..
Nomen eſt uox ſignificatiua ſecundum placitum ſine tpe;cuius nulla pars eſt ſignificatiua ſeparata ut Socrates: dictū quaſi notamen: eo q̄ nobis uocabulo ſuo res notas efficiat:niſi enim nomen ſcieris cognitio rerum periit.Nomen ē ps oratio nis uniuſcuiuſq; rei ſuppoſitæ cōmunemue propriam qualitatem ſignificans.Quot accidūt nomini:qualitas ſiue ſpecies gēus numerus figura caſus.Comparatio nāq; nō ē generale accidens neq; enim accipit niſi adiectiuus. Nomen āt dicitur uel a græco noma & adiecta o.idem ē onoma dictū a tribuendo q̄ ē νέμειν nemein: uel ut alii dicūt quaſi notamē:q̄ hoc nomīe notamus uniuſcuiuſq; ſubſtantiæ qualitatē cōmunem corporum ut homo propriā ut uirgilius;rē uero cōmunē:ut diſciplina ars:propriā ut arithmetica necromantia &c. Nomen dicitur a notatione uel a notamine uel a græco ονομα onoma qđ latine dicitur nomen. Nomen eſt uocabulum p priæ appellationis.Prænomen quod nominibus ob dignitatem generis præponit ut Publius uirgilius.Non enim poſſum dicere uirgilius publius.Agnomen ex familia generis uenit ut Scipio cornelius a cornelia familia ortus. Cognomen quod ex uirtute uel uitio trahitur: ut Scipio africanus. quia africam uicit: nel lentulus ſura. quod maiores habuit ſuras:proinde nomen a pprietate uenit;pnomen a dignitate:agnomen ab origne:cognomen uel actione uel a ſpecie.Nomina propria quattuor habent ſpes: pnomē:qđ præponitur uel differentiæ cā uel amicitiæ:ut

Julius Cicero. Nomen eſt proprie uniuſcuiuſq; ſuum: ut Paulus propriũ. Cognomen eſt cognationis propriæ cõe: ut Scipio. Agnomen quod alicuius euentu imponit: ut africanus: hæc tamẽ proprie ponunt: ut quæ in aliis pſonis ſunt prænomina aliis ſint nomina.

Nomen, gloria, ſummus honor, fama, opinio.

Nomenculator qui nomine cõuiuas uocat per c. & u. nomen officii eſt.

Nomenclatur: nominis ſciſcitatur.

Nominat: nuncupat: uocat, dicit. Remi.

Nomino, nominas a nomine deriuatur.

Nominatim: priuatim: ſingulatim. p unũquenq;.

Nominatiuus caſus: qui & rectus & primus dictus quia per eum aliquid nominamus: ut hic magiſter: q & caſus dicitur: non q̃ cadat ſed q̃ alios cadere faciat: uel q̃ cadat a generalitate nomiſ. uel a maiore parte caſuum: qui cadunt.

Nomentũ urbs ſabinoꝝ albanis montibus cõdita.

Nomiſma: ſolidus aureus uel argenteus uel æreus dictum a nominibus principum effigiuſq; : quibus ſignatur. In nomiſmate tria quæruntur, metalum: figura & pondus: quibus ſi caruerint: nõ erit nomiſma, hoc nomiſma atis.

Nomius id eſt paſtor.

Nomius dictus eſt apollo ἀπὸ τοῦ νομεῖν, i. pascendo uel ἀπὸ νόμου id eſt lege chordarum quas inuenit.

Nomos νόμος græce lex dicitur.

Nomnos uocamus maiores ob reuerentiam: nam intelligitur paterna reuerentia.

Non aduerbium negandi.

Nona aurora non autem dies.

Nonæ a nundinis uocatæ id eſt publicis conuentionibus uel mercimoniis. Nonæ plaraliter declinãtur ſemper uſu. Inde nundinæ componuntur: & a die ſicut perendino.

Nonæ dictæ a nundinis, uel q̃ nonus ſit dies ante idus: q̃s iõ diuiſerũt q̃rto nonas & ſexto nonas dicẽtes: ne latrones ſcirẽt mercata eoꝝ: quãdo eſſe deberẽt: q abſcõdentes ſe in latibulis uenictes ad mercatũ occidebant & ſpoliabant.

Nondum: non adhuc.

Nonne: nunquid nõ.

Nonnulli: aliquãti. pene omnes multi.

Nonnunq̃. aliquotiens uel aliquando.

Norat pro nouerat.

Norax peccator criminoſus.

Norga ſordes maris.

Noricum pars eſt illyrici.

Noricum: forte. Noricus ca. cum. Virg:

Norma: regula, forma, modus, ordo norma græce dicta: extra quam nihil rectũ põt fieri, cõponitur aũt ex tribus regulis ita ut duæ ſint binũ pedum tertia habet duos pedes uncias decem.

Normalis, rectiangulus a norma.

Noſcere: cognoſcere, intelligere.

Noſco noſcis: uñ noſcito, notus, tio, nota & notula id ẽ noto as, tatus, tator trix, tio, notamẽ a quo p ſyncopã nomẽ. uñ nomio as nomiſma. cõponitur agnomẽ, p̃nomen: cognomen: uñ cognomio as. cognomẽtũ. Nũcupo as bmomius, ignomĩa, a notus noticia noticio componit agnoſco, ignoſco, p̃gnoſco. p̃gnoſco. digõſco agnitio nouerca gnauus &c.

Noſcitare: agnoſcere.

Noſconium domus in qua ægroti curantur.

Noſtras de nra patria: hic & hæc noſtras noſtratis.

Notatio eſt quotiens ex nota aliqua rei quæ dubia eſt capit argumentum. Nota uero eſt quæ rem quanq; deſignat, ut omne nomen rem de qua prædicatur totam faciat. Notatio autem nominis eſt iterpetatio, quæ græce etymologia dicitur. Nota eſt figura propria in litteræ modum poſita ad demonſtrandam uerbi ſententiarũq; ac uerſuũ rationem. Quædam aũt ſcripturaꝝ notæ apud celeberrimos auctores fuerũt: q̃ſq; antiq ad diſtinctionẽ ſcripturarũ carminibus & hiſtoriis appoſuerunt. Notæ aũt uerſibus apponunt nũero, xxvi quæ ſunt nominibus infraſcriptis. Aſtericus his apponitur, quæ a. lxx. ſunt omiſſa & in hebræo habent, ſ: at iluceſcerẽt p eã. Stella enim aſter ἀστὴρ dicitur græce: a quo aſtericus uel iſſe.

Obellus eſt uirgula iacẽs apponitur in ſuperfluis uerbis ideſt iteratis uel ſẽtentiis: rariſſime etiã ubi lectio aliqua falſitate notata ẽ: ut quaſi quædã ſagicta iugulet ſuperuacua. Sagicta. n. græce ὀβελὸς obelus dicit. Obelus ſuperne & pũctus apponitur ĩ his de quibus dubitatio: utꝝ poni debeãt aut tolli. Limniſcus ẽ. uirgula iacẽs apponitur his locis: quæ ſacræ ſcripturæ interpretes eodẽ ſenſu ſed diuerſis ſermonibus trãſtulerunt. Antigraphus uero cũ puncto apponit his ubi ĩ trãſlationibus diuerſi ſenſus habentur. Aſtericus cũ obelo, hãc. proprie ariſtarchius utebatur in his uerſibus: qui non ſuo loco poſiti erãt. Paragraphus inter uerſus ponitur ad ſeparandas res a rebus. Poſitura eſt paragrapho cõtraria qa ſicut illa principia notat: ita iſta fines a principiis ſepat. Amphiboli circuli pars inferior cũ puncto apponitur in his locis ubi quæſtio dubia uel obſcura ſolui non põt. Antiſigma ponitur ad eos uerſus: quoꝝ ordo permutandus eſt, & inuenitur in ãtiquis auctoribus poſitum. Antiſigma cũ pũcto apponitur his locis: ubi in eodem ſẽſu duplices uerſus ſunt: & dubitatur qui potius ſit eligendus. Dipleperiſticon ſiue antilabda leogarus primus poſuit homericis uerſibus ad ſeparatiõem olympi a cælo. Hac diple noſtri quoq; eccleſiaſtici uiri utunt ad ſeparanda teſtimonia diuinarũ ſcripturarũ: quæ ob dictoꝝ confirmationem exẽpli cauſa interponit. Dipleperiſtigmie cum geminis punctis his apponebant antiquis quæ zemodotus epheſius nõ recte adiecerat aut detraxerat: aut permutauerat. In his & noſtri uſi ſunt. Diple obeliſimene interponitur ad ſeparandos in comœdiis uel tragœdiis periodos. Auerſa obliſimene quotiens ſtrophe && antiſtrophus infertur.

Aduerſa cum obelo ad ea ponitur: quæ ad aliquid reſpiciunt: ut nos nae tibi fluxas phrygiæ res uertere fundo cogamure Nos an mſeros qui troas achiuis obiecit: Diple ſu perne obelata ad conditiones locorum ac tempoꝝ perſonarumq; mutatus. Recta & auerſa ſuperne obelata ponitur finita loco ſuo monade. Geraunium ponitur quotiens multi uerſus improbantur. nec per ſingulos obelāt. Ceraunos κεραυνος enim fulmē dicitur. Criſmon ex ſola uoluntate uniuſcuiuſq; notandum ponitur ad aliquid. Pictro id eſt fortiſ: ubi aliquid obſcuritatis eſt ob ſolicitudinem ponitur. hæc ponitur quotiens emendatio uel ſenſus uerſuum ſollicitus ē inſpiciendus. Anchora ſuperior ponitur ubi aliqua res omino magna ē. Anchora iferior ubi aliquid uiliſſime uel incōueniētius denū ciatū eſt. Cronis tantū in fine libri apud oēs poſitū iuuenitur. Allogus ad mēdas inuenitur & adhibetur. Fiunt & alias notæ librorꝝ per anoſcendis his quæ per extremitates paginæ exponūtur ut ubi lector huiuſmodi ſignum in liminari iuenerit dd ſextum recurrēs eiuſdē ſermōis uel uerſiculi ſciat eſſe expoſitionē: cuius ſimilē ſui p ia cēte nota inuenerit. Itē in ſententiis ꝓnunciandis quaſi dum diſtictionū pticulis oratores utuntur has græci θεσεις theſis uocant: grammatici poſituras: Quibꝝ aduerſitas pūctis diuerſo loco poſitis demonſtratur: ubi enim in initio ꝓnūciatōis necdū plena ps ſenſus ē: & tñ reſpirare oportet fit coma. i. pticula ſenſus: punctuſq; ad mediam litterā ponit & uocat media diſtinctio. ubi autē in ſequentibus iā ſententia ſenſum præſtat: ſed adhuc ſupereſt aliqd de ſentētiæ plētitudine fit cola unāq; litterā pacto uocamus: & uocatur ſub diſtinctio. Vbi uero iā p gradus ꝓnuuciando plenā ſentētiæ clauſulā facimus: fit pio dus: pūctuſque ad caput lræ ponitur: & uocat diſtictio. Acutus accētus ē nota per obliquū aſcēdens in dexterā ptē. Grauis ad dexterā ptē a ſūmo deſcēdēs Circunflexus nota de acuto & graui facta:

Vulgares notæ a q̄plurimis inuentæ ſunt. Notæ aūt dictæ eo q; uerba uel ſyllabas p̄fixis chara cteribus notēt: & ea ad noticiā legentiū reuocent quas q didicerēt. ꝓprie iam notarii appellantur.

Quædā lræ in libris iuris uerboꝝ ſuoꝝ notæ ſunt: ſcribebāt. n. p bf. bonū factū. p ſc ſenatus cōſultus p rp reſpublica. p pr. populus romanus: dt. dūtaxat. per ſupinā m. mulier. p p. ſecundū naturā pupillus. p d. uerſo capite pupilla. p unū k. cappa. p duo kk. iūcta calūniæ cā. p i e. iudex eſto per d m. dolū malū. Cuius generis plurimas cōſimiles iuenies. has nouitii impatores abolendas ſanxerūt. In breuiculis quoq; qbus noīa militū cōtinebant: ꝓpria nota erat: q̄ inſpiceret q̄ti ex militibus ſupeſſēt: q̄tiq; in bello cecidiſſent: Tau. T. i. capite uerſiculi poſita ſupſtitē deſignabat. Theta. o. ad uniſcuiuſq; defūctionem appōebatur ad caput: uñ hēt per mediū tælū. i. mortis ſignū. Cū aūt pueritiā ſignificare uellēt. labda L littera uſi ſunt. Notas etiā lraꝝ ueteres faciebant ut qcqd occulte uellet ſignificarēt. his teſtis ē brutus: uñ cæſar ad filiū. Quoniā uaria ĩcidūt habeamus ĩter nos notas tales ut cū aliqd ſcribendū erit: p unaquaq; lra ſcribamus ſequentē: hoc mō. p b c. & deiceps. poſtz. aūt redeundū erit ad duplex aa. Quidā ēt uerſis uerbis ſcribūt. Sūt & q̄dam digitoꝝ & oculoꝝ notæ. qbus ſecū taciti: ꝓculq; diſtātes colloquūt: ſicut mos ē militaris: & quotiēs conſentit exercitus: ut Salomon annuit oculo. terit pede. digito loquitur. Notæ. a. habet ac. actio. act actor. acti actiōem. an actionū. an m actiōem mādat. acc accepta. ac acta. cā. ac p. actor prouinciæ. a crator ciuitatis romanæ. a ſuis. a ſl f ad ſuā legē facit. a l ad locū. ad f. ad finem. a d qſ ad quæſtores. ad. i adiutor. adip adiutor ꝓuinciæ ag agit. agr agitur. ala alia. alig alia lege. am. ami cus. am n amicus noſter an ānus. ann ānos. atp. anni tpe. aa añ audita. acpr. actor ꝓuinciæ romanæ aa c ante audita cauſa. ap apud. apn apud nos ap appellat: app n appellatio nomine: arg. argētum at autem atc auctoritas. aur aurelius. aug. auguſti nus uel auguſta: au auguſtalis. a aut.

Bm bene merētes: bmb: benemerentibus: bmbſc benemerentibus ſeruata cā: bmſt benemerentes ſaruantur: bmf benemerenti fecit: b fc. beneficiū b. bonus. br bonoꝝ: bf bonum factum: bo e bonorū ēptor: b u bonoꝝ uenditor: bh bonorū hæres bhth. bonoꝝ hæreditates: bf. bonorū ſerui: blb. bonoꝝ liberi: bfl. bonotū filius. bd. bona paterna. bonorū poſſeſſor uel poſſeſſio. bud. bona uocanda. b m bona noſtra: bu. bona ueſtra bf. bona fide: b fu. bona fortuna bfic. bonæ fidei: cōtractor b m. bona materna: bm bonæ memoriæ: ber bona eoꝝ: berſt bona eorā ſeruantur. bermit. bona eoꝝ non inueniūtur bi bona inueniūtur: bhi bona hic inuenies. bhn bona hic interuenies: be. bona eius: bei bona eius inuenies bit bona inſtituta: bca bona caduca.

C cauſa c cauſaf. cm cauſa mortis. cce. cauſa conuenta eſt. cf. credimus. cſ cæſar. cſa cæſar cſa auguſtus. cip cæſar imperator. cm cæſar maxīus. cu to cētenario. cl. cētū milia. ctr cæteꝝ. cr. cr circū circa citra ciuitate romana. C ciues uel contra: cu caſus: cm comis. cs cornelius: ct contrarium uel contractum ocon ocontrouerſia: oſſ conſulibus. cos cōſules. cſl conſularis. cſ communes. co mob comicia obridiaca. di clarificus uel clariſſimus. clſi clariſſima fæmia. clf clariſſima filia. c. con. cui cuius crop cuius re cauſa. cc. ducenti.

D d dandū. dipi clare ꝓmittis drſ dare ſpondet. de dānatus ē uel erit. dd dedi ddm dedimus mercedē. dnd dād is ddide donis did deinde d dedicauit. dd dedicauerūt. d dedicatio: dpo depoſitio. dl delegor. dct decretū. df defūctus. dqr qua re. du deuotus uit. dp deuota pſona. dſ deus do deo. dm deū. d. dix t uel damnat. dx dixerūt. dc diuus cæſar dp diuus pius. d c a diuuſ. cæſar auguſtus: da diuus auguſtus: dig

dignus.dig.ni dignus memoria dil dilectiſſimus dm dis manibus.dmſ dis manibus ſacrum dqſ die quo ſupra.dmſ qcp dies malus ſeqſ qd' cras precor.d dies dor dotē petit.df dotē fecit.d donatio.dom dolū malum.dm domū mortui uel dormierūt mortui dmſ.dormiūt mortui ſe curi.ddo dictio dotis.dl do legē.dn dñs.dna domia.duo dño.d duo.ddſ duo deſeruerūt.dt dū taxat.dul dulciſſimus.

E ē ee eē eemgp eē magiſter pōt.eenp eē non pōt erg ergo.er erit uel erūt.erp eripiūt.eg. eger & ēt.& nc ēt.nunc.epc epiſcopus.ep epiſtola. epm epiſtolā miſit:ei eius.eim eiuſmodi.ex exigitur eigr.eiuſ ergo res:epp & p̄parat.

Familia.fm fati munus fmi.fati munus īpleuit. ffr fabriles fratres.fe factū ē.ffr factū ſic ē.fi feci fec fecit ſeu fecerūt.fea fœmia.fu filius fa filia. fffam fama filius familiā.ff filius famī liæ:fc fi ſcū uel fidei cōmiſſū:fcrp fiſcū reip.fid fide bona .fir .fideiuſſores.fl flauius.ffl fratris filius fefore.fr fogr.ft fundauerunt.fuag fūdus agri:fu fuit.

G gaudium g gaius. ges gaius cæſar:gual gaius ualerius.gr gentes.g genus.gb gēs bona. gm gens mala.gd.gens doloſa.gr.gerit. gr genus regium gſgeſſerūt.gm germanus.gmf.germāus ff.gmf germani filius.gl gloria.glp gloria parentum.ga gratia.ge gēs:gr auitas uſa.gx.grex.

H hæres.hh hæredes.ht hæreditates.hi hæreditario iure.hſ hæc ſunt uel hora ſecunda.hp hic poſuit.hf.hic fundauit.h dd hic dedicauit. hc hoc.hc hunc.ho honor.hſ hos.h ſ honeſta .hu honeſtuſ uir.hf honeſta fœmina.hp honeſta p ſona uel honeſta puella.hu honeſta uita.hl honeſto loco.hln honeſto loco natus.hſo hoſtibus hſi hoſtia ſacræ legis.hi hoc iuuenes.h hora.hb hora bona hm hora mala.hp hora peſſia . hmh hoies honeſti.hcl hūc locū.hcu hūc uirum. ho hō.hoh hō honeſtus.hcamn hunc amicū noſtr hclr hunc lectorem.

Ia iam.iad iam dādū.iaſd iam ſatis dādū.iar iā reſpondit.id idē:idq idēq:.i in id in domino.pſ impoſitione.ilſ in loco ſacro.il rin loco religioſo. ild in loco diuino.ilp in loco præſēti.illa in loco abſēti.ib in breui:inſr in ſenatu romano.ip ī tra puinciā.il iuxta limitē.ie intra circulū.itp ī tuo tēpore .itc.itra tēpus conſtitutum.it intra tē pus.if interfuit.itp iterpoſuit.ite ītereſt.ii inibi.ie iudex eſto.ifr.in foro.ifc ī foro cæſaris.ifc ſa ī foro cæſaris auguſti.ifp ī foro pacis.ift ī foro trāſitorio uel traiani.ifn.ī foro neruæi.fl in forulo libri.imp īperator.impp īperatores.impl imperialis ipa īperator auguſtus .impc.imperator cæſarit iter uel iterdū.ita iterea.ii iuſiurandū.ii iuſta iudicauit.i duo milia.ipc ius præceptum.ixi nonuſdecimus.

K cariſſime.kk carſſimi.k kalēdæ.k q klendas quitilis: kſ kalēdas ſextilis.kd capite dimiſſos k c capite cæſus.ko cordo.k caput.km cardo maximus.kare carthago ciuitas.k p.cardo poſitus k f cardo finalis.k cælius.kk iūncta calumnia uel cauſæ.kmt cælius montium. kap caſtra poſuit. kafi caſtra finxit.k.dd caſtra dedicauit.

L laudabilis.ll.laudabiles loci.ld laudandū uel lex.lg legē.lgd legē dat.lgff legē ſuā fecit.lgpm legē p̄miſit.lgſi legē ſeruare iuſſit.lgſp legē ſeruare p̄cepit.l.lector.lb.lectoribus.lg.legauit.lb liberi.le.liberi eius.l locus.lf.locus facer.ld.locus diuinus.ldd.locus dedicatus.lr.locus religioſus.lqſ.loco.q ſupra.lp.locus pprius.lē. locus ēptus.lpl.locus. publicus.ladq.locus acquiſitus lmd.locus mortuis debitus.lbp.locus bene poſſeſſus.lmp.locus male poſſeſſus.liiq. locus iniuriæ q̄ritū.liaf.locus ītermanes.lmpl. locus īpialis.lpu.loca puara lſpal.loca ſacri palatii.llc.loca incerta.lpi.loca piculoſa.lt.lutius.titus.le lutius cornelius.lm.lutius murena.lur.lutius ualerius refus:ludap.ludus apollinis.

M.marcus uel miles.mſc.marcus cæſar:mares maximus cæſar.maxpont.maximus pōtifex.mc. mancipatio.mef.manifeſtū fecit.mf.mala unde uel malefidus.mfid.malæ fidei poſſeſſor. mh. malus hō.mp.male poſitus.mfl. manifeſtus locus:mfopp.manifeſtū oppidū.mpt. manifeſtū tētatoriū.mm.manumiſſum.md.mādatū.mr. mater.m manus.mam.matertera.mg.magiſter. mgm.magiſter militū.mrf. marcus rufuſ.mai. maior mimihi.m.mulier.min.minor.m.miles. mt.militeſ.ml.militis locus.mag. militis ager. mo.modo.m̄.maleſtus.mp.morte.pōit. mmrp. monumētū petit.mmac.monumētum accepit. monum̄ti locus.mſ.mos uel meus.mulm.mulier mala mulb.mulier bōa mulp.mulier peſſima

N nam:nq.nāq:.n m .nā multū.nſf.nam ſatis fa/ctū eſt.n n.nā naſcit.nnep. nam natus eſt puer. n nec uel nos.nq.neq:.nr.nero . ncl. nero claudius nc.nero cæſar.ni.niſi.nl.nihil poteſt. no.nō. nm non minus.n n.non nocet.nusi nō uul.nſe.nō ſic eſt.nl nō longe.nc.non.certe uel nō credo. np.nō pōr.nlc.nō licet.nu.non uis.nb.nobilis uel nobis nobg.nobili genere.nobfn.nobili familia natus. no.nos uel noſter.nno.noſtrogr.ned. notus & dies.nu.nunc nuſquā uel nunquā nunquid.nqu. nominat qui uiuant.

O oporter.oo.oportebit.opp.oppidū.oc.oportere.op.opus.ooſ .opera oſtēdito.omnibus. oma. omnia.oo.oio.oſ.omnes.o.orbe.od.ordie.off. officium.oc.occurſum.

Pa.pfis.actio.pc.pfes cōſcripti.pat.pficius.pſm p̄ſtamus.ptm.pfimoniū.pfi.pfis filius: pfm.patriſſamilias.pfe.pfamiliæ.pactū.pa.papia. pſ. paſſus.p.pedes.pec.pecunia.pp.ppetuū.ppa.p/petuo.auguſto.pu.pugnap.erlpegrinus.pic. periculū.p.p.pcorb.picēno orbicario.pic.picenū. po.poteſt.pſ.poſſunt.pn.pen.āpi.poſuit.puſ.poſuimus.pcoſ.p̄ter cōſules.p̄.c.p̄ter cōſulatum.p. præprt.p̄ter.p.f.p̄ſes.prp.p̄ſes puinciæ.paſ.præfectus africæ.peg.p̄fectus ægypti.pſyr.p̄fectus ſyriæ.piud.p̄fectus iudeæ.pcl.p̄fectus claſſis.pgl. p̄fetus gallogr.pcp.principē.pc.priſca.pcl.priſca

lex p̄ug.priuilegiū.p̄.pri.gp.pupillus.p.propp propter.prop.proposita.pu.puicia.ppter.ppriet tati.proc.pro cōsuli.ppf.ppōif.p.publicus.pr: populus romanus.pqr.populusq; romanus'.

Q.r.quare.q.quatenus q̄.quam.qq.quanq̄.qq̄ qua.qi.quasi.qt.quātū.qpp.quapropter.qdr.q de re.qdrp.q̄ de re peto.qdc.q̄ de causa.qdcu. qua de cā uenit.qe.qrendū é.qq.q̄cunq;.q. quæ stio.qrp.q̄rto.qn.quænā.q.quæ.qml.quē locū. qmt.quā patriā.qmpr.quā puinciā.qm.quoniā qdie.quē dicit.qu.quē uult.qp.quē petit.qi.q. qtc.qntus cælius.qtm.qntus murena.q.quo.qt. quo tpe.qot.quotiens.qq.quoque.q.quod.qp. quo petit.qmg.quo magis.qf.quintus fellius.q. cur.qi.quin.

R c.rescriptum.r.responsum.r.responsio.

R.respondet.Rg.recognouit.rc recuperatores rg.regesta.ri.res.n.rē.R.rex.rp.respublica.rps reipublicæ uel rei priuatæ.rgl.regulus.rgf.regii filius.Rd.regis donū.rm.regis mūus.Rl. romanus.rc.romana ciuitas.Rc.rombi ciues.Roa.romana.rau.Rauena.Ro.Roma.

S ſ.satis significat.sg.satis gestamus.sf.satisfecit scm.sacra cōmunis.sct.sanctor.scmm.sāctæ memoriæ.scl.scilicet.sn.senatus.sc.senatus cōsultū sa.sēctētia.sd.sētētiā dat uel dixit.sd.secundū.s seruus.sn sine.snd sine dubio.spm.sine piculo mortis.sgn.signū.sigl.sigillū.st.sint.stip.statu tū tps.stp.statuta tpa.stp.statutū diem.stp:statuti dies sunt.sc.statutus consul.stcos.statuti consules.sisn.statutus sēatus ul' statuti senatores.spqr Senatus populusq; romanus.stadp stadiū posuit stdd.stadiū dedicauit.s.sūt.sg.sacrilegiū.ss.suprascriptus.sd.supradictus.spd.supradicti.spm supra memorati.

T.tāto.tpl.tēpus.tpb.tēpus bonū.tpm.tēpus malū.tm.termius.tmp.termius positus.tmdd.terminū dedicauit.tmdd.thermæ dedicatæ.tb.tibi.t.titulus.tbdfm.tibi dulci filio meo:trai.trajanus tibi tyberius.tbr.tyberis romæ.t.trāſ.bpotribuniciæ potestates.tri.tritus.tbp.tribunus plebis.

Val.ualerius.ualcs.ualerius cæsar.uimp.uespasianus ipator.umun.uias muniuit uī.ug.uerbi gratia.ument.uez etiā.um.uez.uo.uero.ul uel uu.uelut.ug.uirgo.urb urbis romæ.

X.decem.xi.undecim.

Nota peccatū dedecus macula.

Notæ:litteræ:uel inscriptiones.

Nota nomina dicunt quæ deriuata a græcis extremam litterā uel litteras uertunt in a ut poetes ωοιητησ poeta.

Nothi filii ex indignis matribus nati:uel q de dispari genere nascunt.Nothus dicit apud græcos q de pre nobili & mre ignobili uelut ex ancilla uel concubina nascitur:apud latinos deficit:qui cōtrarius est spurius νοθοτισεαι τον gnothi seauto ideſt:sciro teipsum græce.

Notare:signare:describere:imprimere.

Noto as actiuū:ide noteo es absolutū.uñ noteesco

Notios & boreas duos populos dicit donatus: q sint quasi nothus & boreas.Notuo νοτο qui & auster græce dictus:quia interdum corrumpat aerem & pestilentiā gignat.

Notus:q & cognitus p t solum scribēdū & nothus uentus:nothus p h dicitur quia natus sit de nota culpa uel infamia.

Notus nota tum cognitus præclarus:insignis:nobilis.Nothus ápheremínus.i.non uerus quottidianus.Nothus triteus ideſt non uerus tertianus. Nothus tetrateus ideſt nō uerus quartanus.

Noua:recens incognita.

Noualis ager est primū prosciſſus uel qui alternis annis uacat causa nouandarū uiriū.Noualia enī semel cū fructu & semel uacua sunt.

Noualia agri a nouādo per singulos annos dicti.

Nouales:campi uel syluæ nuper satæ:hæ nouales uel hæc noualia pluraliter.

Nouare:nouū facere:reparare:uertere:reficere.

Nouacula:rasoriū dicta:q nouum faciat.

Nouacula:ferr subtile:quo chartulæ innouant.

Nouatiani:hæretici a nouatio Romæ presbytero orti sunt:q aduersus corneliū cathedrā sacerdotalem conatus inuadere hæresim instituit.

Nouatiāi secūdas nuptias dānāt:pœnitētiā negāt

Nouēsiles.i.nouē salientes:uel saltatores iouis.

Nouendial:nouem diez luctus.

Nouerca patris uxor secunda dicta ab eo q noua supducatur.

Nouēber mēsis dictus a nouē & ibri:qa nonus ē a martio prio mēse:& tūc ibres abūdāt.Nouēber græce deos hebraice maresuan: ægyptiace adnir macedonice dios.

Nouiscio:gnatus sum competi caleo.

Noui defectiuum habet participium notus:uel a nosco deriuatur.

Nouitii:nouelli:neotrici minores.

Nouissimus:reliquus.

Nouus ior nouissimus:sed tamē nouus.i.recēs nouissimus uero ultimus.Est igit hæc comparatio littera & non sensu.

Nouissimus filius est q post oēs nascitur idem & minimus.

Nouus:recens:ignotum.mirabile.

Nox a nocendo oculis dicta quæ ideo lunæ ac syderi splēdore lucet:ne indecora esset & consolatrix eūtes & opantes cuius uicissitudo ad diē ē:ut diurni opis laborē uicissitudine tēperet.Noctis uero ptes septē sūt:uespez:crepusculum:cōticiniū:intēpesta:gallicinū:añlucanū:diluculum Nox ē solis absētia q̄diu ab occasu rursus ad ortū ascēdat.Nox ctis secūdū grācos:q nix nyctos νυξ νυκτοσ declināt a noceo noces:uñ noctua noctu aduerbiū:nocturnus noctualis:cōponit nóctiuagus:pnox ctis:pnocto as.

Noxa:culpa:crimen:peccatū pœna.

Noxius xia noxiū:malus:noxibilis.

Noxialis uel noxilis nocuus.

Noxale nocuū.

Noxit noxat nel nocet.

Nubes denſitas aeris facit:qa ẽ uapor humidus de exhalatione terræ & maris ſuperius nubila conglobantur.

Nubes nubecula diminutiuũ uel nubilũ,ſed magis deriuatiuũ eſt.

Nubes dictæ ab obnubendo.i.opiendo cælũ,ũde & nuptæ q; uultũ ſuũ uellent.inde & neptunus q; nubat ideſt uobe & mari terrã tegat.

Nubes dẽſitas aeris facit:uẽti.n.aerẽ cõglobant.

Nubes generaliter ſignificãt,pphetas uel bonos:q ad fructificãdũ alios irrigãt:uel pdicatores uerbi

Nubo.i.maritũ duco.nã fœminã non ad uiꝝ pti ner.Sic ergo nubẽs uiri figurate dicatur:ut magnus eſt ignis nubẽs ,p fœmina.

Nubo tibi paſſiuũ:antiqrus actiuum.

Nubuntur uiri;nubũt fœminæ.nubi tantũ de uiris dicitur.nubere uero de uxoribus.

Nubilis:ad nubendum habilis.

Nubitant:nubunt.

Nubo;bis inde nubes nubeſcula nubilũ nubiloſus cõponit nubiger.niger grior.nigerrimus nigreo & nigreſco.a nubo:nupta nuptiæ nuptialis:cõponitur innupta.,pnuba cõnubiũ.

Nubilũ:umbroſum.tetrũ obſcurũ.

Nuces :generaliter dicunt omnia poma corio tecta duriore:ut pineæ auellanæ glandes caſtaneæ piſtaceæ & amygdalæ:hinc & nudei.

Naciculam amygdalã:qdã nuculam uocant quaſi minorem nucem.

Nuclei dicti q; ſint nupti.i.tecti corio duro.

Nudare expoliare detegere reuelare.euertẽ nũdare actiuũ.

Nudopedalia.nudo pede.deãbulatio iudeorum;

Nudius tertius ſignificationem magis pteriti temporis habet.& eſt aduerbium temporis.

Nudiuſtertius nuper die tertio.

Nuditas nihil eſt ſicut & tenebræ; ſed ubi corpus non eſt tectum:ibi nuditas dicitur eſſe.

Nudus.intectus.deſolatus.egens pauper.

Nudus:illius rei & illa re:ſed frequentius geniti/uo iungitur.

Nugas:inutilis:q ad nullã utilitatem pertinet.

Nugas hebræum eſt .ta enim in ,pphetis eſt expoſitum:ubi dicitur ſophonia nugas quia a lege receſſerunt; ut noſſe poſſimus linguã hebraicam omniũ linguaꝝ matrem eſſe;

Nugas cõmune indeclinabile omnis generis.

Nugaces:uani.fatui.

Nugatur uana loquitur.p ãbages uadit;

Nugacitas.inſanitas iutilis.

Nugæ uanitates.turpitudo.macula.

Nugigerulus:inutilis portitor:nã nugas hebraice inutilis:gerulus uero portitor a gero ris.

Nugigerulus dictus q; ſit turpisnuncius.

Nuis hoc eſt origines duas in nobis eſſe apoſtolus dixit :alteram exterioris hominis q corrumpit alteram interioris q,p ſacramento renouat.

Nuit:annuit adiuuat.texit operatur.

Nullatenus:nullo modo:nulla ratione/

Nullus dictus quaſi neulus.

Nullatio: mutatio.uñ'annulare nullius ꝓtii facere

Nullus abnegatiuũ eſt omniũ:quæ p id ſignificari poſſunt:ut nullus hominũ deoriũ uel eorum quæ cadunt ſub nomine.

Num:nunquid.an.

Numa rex romanoꝝ q poſt romulũ ſecundus regnauit.hic primus romanis ſacra inſtituit deorũ

Numantia hyſpaniæ ciuitas quædã opulẽtiſſima.

Numeſatus:numelia ligatus.i.uinculo:quo quadrupes alligatur.

Numẽ,poteſtas.maieſtas.iuſſio dignitas.

Numẽ numinis a nuo deriuat ſicut lumẽ a luo.

Numenta locum in quo numeri cõſecrabãtur pagani dicebant.

Numero proprie uelociter.

Numerarii uocati ſunt:quia publicum numerum ærariis inferunt.

Numeroꝝ liber dictus:qa'i eo egreſſæ de ægypto tribus dinumerãtur & quadraginta duaꝝ phere mũ manſionũ in eo deſcriptio cõtinet.

Numeri,p cordis uel neruis aut cãtu ponũt.

Numeroſus:numeꝝ habẽs.numeroſior numero ſiſſimus.

Numerus dr a numerando uel a numeria dea uel a numa pompilio:q primus apud romanos nũeros inuenit;ſiue quaſi numero & nuus.

Numerus eſt dictionis forma: quæ diſcretionem q̃titatis facere põt ſingularis uel pluralis.

Numerus dictus q; per eũ ſingularia uel pluralia nomina oſtendantur.

Numerus eſt multitudo quaſi coaceruatio ex unitatibus collecta.

Numeri diſciplinam apud græcos pytagoram autem ſcripſiſſe.deinde a nicomacho diffuſius eẽ diſpoſitam:quam apud latinos primum apuleius inde boetius tranſtulerunt.

Numero nummus a nomen dedit & a fui frequentatione nomen indidit. Ratio numerorum contemnẽda non eſt.in multis enim ſanctarum ſcripturaꝝ locis quantũ myſterium habeat: elucet: Non.n.fruſtra in laudibus dei dictum eſt omnia in numero menſura & pondere diſpoſuiſti. Numeri aut diſcreti ſunt aut cõtinentes : diſcretus qui deſcretis monadibus continetur:ut tres ad quattuor quinq; ſex,continens uero eſt:q coniũctis monadibus continetur:ut ternarius ſi i magnitudine intelligatur:ut linea aut ſpatium.i.ſuperficies ſolidũ cõtinens dicitur linealis eſt:q ſola lõgitudine cõtinet.Superficialis:q non ſolũ longitudine ſed latitudine ſolidũ q' longitudinem & latitudinem & ſpiſſitudinem habet.

Numerus populus multitudo.

Nũmi a nomine uel numero dicti:qa numerant.

Nũmularius qui nũmos facit uel monetarius.

Nũmi a numa romanorũ rege dicti ſunt qui eos primũ apud romanos imaginibus notauit & titulũ noĩs ſui præſcripſit.

Nummi folles dicuntur a ſacculo quo condunt.

Nummus prius dictus argyrius: quia ex argento plurimum percutiebatur.

Numidia dicta ab icolis. q̄ nullā certā ſedē hēnt
Numidæ:gēus africæ:hic & hæc numida dæ.
Numidiā ab incolis paſſim uagantibus dicta. nam lingua eoꝝ incertæ ſedes & uagæ nomada dicunt Incipit a flumine amphiga in zeugitanum limitē finit habēs ab ortu ſyrtes minores.a ſeptētriōe mare.quod tēdit ſardiniā. Ab occaſu mauritaniā ſitifenſem.a meridie æthiopū gentes.habet autē hippona ῥηγπον regyum & ſuridam.
Numidicum:marmor numidia mittit cruſto ſimile:unde nomen accepit.
Numitor:capys filius:cuius filia thea romulum edidit ex marte.
Numicus:italiæ fluuius.
Num interpretatur nuncius.
Nunq̄.non unquam.nullo tempore.nuſquā uero nullo loco.
Nunq̄:omnium tempoꝝ negatiua.
Nunquid:non quid aliud.
Nunquid nam:nunquid ideo.
Nuncupatio eſt:quod in tabulis cæreiſq; teſtator recitat dicens:hæc ut in his ſcripſi:ita uos ciues romani mihi teſtimoniū perhibete. Hæc nuncupatio dicitur. Nuncupare enim eſt palam nomiare & confirmare.
Nuncupar.nominat.appellat.dicit.
Nunc.modo.omnino.
Nundinæ:locus mercati:quod græci ἐμπόριον emporion uocāt.nundinæ pluraliter ſemper declinantur uſu.
Nundino nundinas nundinare.mercari.
Nundinarii.mercatores.
Nundinat.dehoneſtat uel deformat.
Nundinatio quaſi præpoſitio.
Nundinæ:commercia.ſtationes loca mercati; uniuerſa.
Nunciat:indicat cum de futuro dicit aliquid.
Nunciuſ qui nunciat.i.angelus:nuncium uero qđ nunciatur.
Nuo nuis nutum:adiuuo.aſſentio.deriuatur. numē.nuens nutuſ.nutus nuto nutas nutabilis.componitur denuo abnuo īnuo renuo adnuo.
Nup:nouiter præſens & præteritum. uenit a nuperus nupera nuperꝝ.i.nouus.
Nup modo recenti tēpore:modo citius non olim.
Nuper nuperrime facit licet nuperus nomen ſit.
Nuperrime celerrime.nupedalia nuditas.
Nupta uiro copulata:nam nuptus uel nubit uiri ſi figurare non dī: ut bonus animus mulieris nubit.uel nuptus mihi eſt:p mulier bonum animū habens.& uituperationis cauſa.ut nubit amicus uel nuptus uir.
Nuptæ dictæ. quod uultus ſuos uellent .tranſlatum a nubibus.quibuſ regitur cælum:ūde & nuptiæ dicuntur. Tria in nuptiis requenda ſūt.fides ut non adulterent.ples ut amanter ſuſcipiatur & nutriatur.ſacramentum ut confugium nō ſeparetur.
Nuptiæ ſiue matrimoniū ē uiri & mulieris cōiunctio indiuiduā uitæ cōſuetudinē cōtinens.
Nuptiæ.cōiugium.fœdus matrimoniū.
Nuptialis:nuptiis conueniens.
Nuptialiter amicta:ſolito plus amicta.uel uelata & ornata.
Nuptiæ quanquā ab obnubendo capita dicuntur. quod per.b.ſcribitur:tamē per.p.ſcribuntur qa minor eſt.p.q̄.b.
Nurſi populi ſunt italiæ.apud quos fortuna colit unde & nurſia dicitur.
Nurſia ciuitas piceni.
Nurſæ:montuoſæ. Ser ciuitas in montibus.
Nurus uxor filii.priſc.hæc nurus rus.
Noſcio ſcis noſco.
Noſcioſus: qui ueſpere plus uidet.
Nuſquā nullo loco:non uſquam omnium locorū negatiua.
Nutare:dubitare titubare.cogitare:nauſeare:huc illucq; declinare.
Nutabundus:dubitans.
Nuta:guſtus oris.
Nutrire:paſcere.exhibere.alere.erudire. Nutrior pro nutrio antiqui.
Nutrit:nutu erudit.
Nutrix p nutritrix.i.altrix pro educatrix.
Nutrio & nutrior. Nutrico & nutricor deponens.
Nutrimenta:a quibus ignis uutritur uel puer.
Nutus quicquid oculo ſignificaſ aut manu.
Nutus :uoluntas.maieſtaſ præceptum poteſtas.
Nuthul fluuius ægypti:idem & nilus.prope fontē enim ubi naſcitur:barbari eum elara nominant cæteri uero nuthul.
Nux appellata:q̄ umbra uel ſtillicidium eius foliorum proximis arboribus noceat:hanc alio nomine iuglandem uocant:quaſi iouis glandem.fuit enim conſecrata ſibi:cuiuſ pomum tantam uim habet:ut miſſum inter ſuſpectos hærbarum uel fungorum cibos.quicquid in eis uirulentum eſt exudet rapiat & extinguat.
Nux lōga amygdola. Nux plurima amygdola.eo q̄ plurimum floreat:nam omnium nucum prima ſe flore conueſcit.

O Littera diuerſas partes oratio nis efficit. Nam interdum in teriectio eſt dolētis :ut o deus in quanta miſeria ſumus: Interdum admirantis:ut o rem ad mirabilem. interdum optantis aduerbium:ut O mihi præteriti referantur cælitus anni.exhortantis quoq; ut o fugite.
O diuerſas habet ſignificationes:eſt enim aduerbium uocandi:ut o regina. admirandi: o qualis facies .Indignandi o tempora o mores. optandi o aſſis.
O tantum eſt nomē ipſius litteræ. Quando uero ſignificat dolorem uel admirationem interiectio accipitur.

O ſi cum animi affectu per ſuſpicationē proferatur erit interiectio: ut o mihi ſola mei ſuper aſtyanactis imago. Si uero accuſatiuus ſequat: erit aduerbium exclamantis: ut o conditionem miſeram.

O græce articulus: hic latine oa ὦα græce oua latine.

Oaxes: fluuius ſcythiæ eſt. oaxes fluuius ē cretæ. oaxes mons.

Ob ꝓpoſitio ꝑ appoſitionē uim obtinet Διὰ quæ ꝑ cauſali cōiunctiōe accipitur: ut ob mores ſiniſtros: uel loco pro ſeu κατὰ cum ſit accōmodatiua: ut ob meritū ideſt pro merito. In cōpoſitione uero ſignificat contra uel circū: ut obuius occurro obumbro obambulo.

Obab interpretatur ſpes.

Obba uaſis genus butica.

Ob prope propter præpoſitio eſt.

Obaudiens dictum ab aure: q̄ audiat imperata.

Obcluſum: præcluſum.

Obcurſat: retardat.

Obcurſor. obcurſaris hæc tamē nō b ſed loco eius c habere debent.

Obdere: obiicere. claudere.

Obdo. obdis.

Obducere: producere: prætendere.

Obiicere: obtexere.

Obducta: oppoſita: contracta: cirunfuſa operta.

Obedire parere. obtemperare. Obedire deficit futuro infinito: qa fit a ſupino quo deficit.

Obedientia: ſupplicatio. humilitas.

Obeſſe: impedire. cōtrariū eſſe obſtare.

Obſum obes obeſt. malo eſt lædit.

Obeſſe. nocere ē: officere uero uelle nocere.

Obæratus ſubæratus uel circunfuſus pecuniæ. ut plus dicaſ pecuniæ q̄ habeat.

Oberus. i. cutis ruptura.

Obeſus plus eſt q̄ pinguis. Obeſſus: pinguis. corpulentus. cruratus. plēus. diſtētus. Obeſſum dr̄ qd̄ forinſcus ē. craſſū uero qd̄ intrinſecus.

Obeſat: impinguat.

Obeo obis. prætereo. cingo. circuneo. fugio.

Obex oppoſitio obicis facit ab obiicio cis.

Obfibulare: concludere. circūdare.

Obficus: turpis ludus: impudicus.

Obfirmatū: firmū. decretum. obſtinatū.

Obiicit: opponit prætēdit. obtexit.

Obiectuſ oppoſitio.

Obices. oppoſitiones. ualuæ cōpages. qui opponūtur. hæc obex obicis.

Ob id ꝓpter id.

Obiectare: opponere frequenter obiicere.

Obire: mori. circunire. proficiſci. recedere.

Obitus: mors. occaſus. tranſitus.

Obiter: ſimul iter. ubi non eſt iter.

Obiter dū in itinere eſt quaſi circumiter. Obiter uelocirer: obitem intentionem.

Obites ſerpens dicta q̄ colorem habeat harenæ.

Obiurgamus uerbis caſtigamus uero dū cædimus

Obiurgare: reprehendere.

Oblaqueare. circa codicē terrā apire: & uelut lacus efficere: hoc q̄dam dicunt excodicare.

Oblaqueatio. putatio. propaginatio. foſſio. uitibus iſta conueniunt.

Oblatus. deportatus.

Oblatio uocata: quia offertur.

Oblectatur blandimentis fouet delectæ. quaſi cum lacte. cum fraude.

Oblectat. delectat. delectionem infundit.

Oblectamentū: ſolatiū: leuamen. requies: delitiæ

Oblegare: contradicere: uel contra leges uenire circummittere.

Oblegatum: iniunctū. mandatum.

Obliuit: oblinuit.

Obliuiſcor obliuiſceris oblitus.

Obliuiōi trado: cōtemno: de memoria exit mihi.

Obligare: colligare: debitorem facere.

Obligatus debitor.

Oblimat: limpidat. ſulcos obducit. i. limo replet.

Obliquat: tranſuerſum facit.

Obliquo obliquas.

Obliqua: non directa. contraria. curua.

Oblido oblidis. oblidor oblideris.

Obliſum: percuſſum. factum ex ob & læſum.

Obliteraſ: deleſ de memoria exit. obliuione obſcuratur.

Obliteratū. deletum. obſcurꝫ obliuiōi datum.

Obliteo oblites oblitui: oblitere latere.

Oblitus: linitus. ſuperinductus. incæratus.

Oblino oblinis: obliui: oblinor oblineris.

Oblitū corripit penultimā: infuſum ſignificat.

Obliuiſcor uero oblitus producit penultimā.

Obliuiſcor tui & te commune antiquitus priſ.

Obloquitur. obmurmurat: obſtrepit. obtrectat

Obluctari: contradicere. contra leges uenire.

Obluctans: pertinax. rigidus durus.

Obniti: conari. reſiſtere. repugnare.

Obnitens: obſtans.

Obniſus: contra oppoſitus. incumbens.

Obnixus: humiliſ. ſubmiſſus. obligatus nexibus culpæ.

Obnoxius: ſubditus: uſ obligatus. hūilis. debitor

Obnubilat: obtegit. operit. obumbrat.

Obnubit: obtegit. operit.

Obnuptus: ueſte circundatus.

Obeliſcū: q ē ſagitta prius ī effraim: rex ægypti fecit ad honorē ſolis: ī medio circo ponit: qa p me diū ſol currit ſūmo obeliſcoſo ſuppoſitum eſt quoddā aratꝫ in modū flāmæ: qm̄ ſol plurimū ignis habet.

Obelus. i. uirgula iacēs. nota ē q̄ apponit ī uerbis uel ſētētiis ſupflue iteratis uel illis locis: ubi lectio aliq̄ falſitate notata ē: ut ꝯſi ſagitta iugulet ſupuacua & falſa. ſagitta. n. ὀβελὸς obelus dr̄

Obelus ſupne & punctus ponitur in his quæ utꝫ tolli debeant dubitatur an apponi.

Obolus quattuor calcis uſ tribus ſilliqs appēdit.

Oboluſ habet cerates duos: calcos quattuor fiebat enī olim ex ære ad iſtar ſagittæ. unde nomē a græcis habet.

Obolus exiguus pecuniæ nummus.
Obolitio:obliuio.
Oborti.curuati.uel in ſe implicati.
Obortus.ſubito natus uel nihil profuturus.
Obpanſum:obiectū,obductum.extenſum.
Obpetere mori,occūbere.occidere.
Obpignorare:dato pignore colligare.
Obprobriū maledictū.maius crimen īproperiū hæc tñ melius pro b p habent:dū ſequit̄ p.
Ob rem propter cauſam.
Obrepere circunuenire.fallere.
Obryzum oβρυζον aurum dictum q̄ obradiet ſplēdore.Eſt.n.coloris optimi qđ hebræi ophaz græci χρυσὸν chryſon dicunt.
Obrizū dicitur obrude aurū.ſplēdor auri nitidū
Obriza & obrizum.
Obrigere:indurere calore aut rigore cōgellare. obſtupere.
Obrogare.cōtradicere:cōtra legē uenire.
Obluere:affligere.opprimere.
Obrutus afflictus inuitus.
Obs filius aram nepos ſem:a quo elimēiſtæ.
Obſcæni:īmūdi:turpes muliebres.
Oſcænus ab obs & canendo uel cæno:uel a unde & inquino.
Obſcænæ ore.i.ſæuæ.i.male canētes.
Obſcænitas:turpitudo.
Oſcines:aues corui.
Obſcura:tenebroſa.perſona uilis.
Obſcurū:obelatum:rectū.
Obſcuritas ſplendor latens.
Obſcurus ex ob & cura:ob enim aſſumit ſ cū ponitur cū dictione a c.incipiēte:ut obſcænus obſcurus.
Obſecrare rogare.ſupplicare.
Obſecratio preces.gratiaꝝ actōes.
Obſecundare obſequi.dicto parere.
Obſidere.cōſedere inuadere.circūſedere.
Obſideo des di obſeſſum.
Oſepta:circūclauſa.oppoſita.clauſa.munita.a ſepe tractum eſt.
Obſequi:uoluntatis eſt.
Obſequia:officia.beneficia merita.
Obſerare claudere.
Obſeratū:clauſum.
Obſero as:hoſtiū ſero:obſero uero obſeris ſemīo
Obſeruare:cauere.cuſtodire.uel iſidias tendere: notare.
Obſeruat.ueneratur.uel calide auduertit.
Obſeruatio cura doctrinæ uel artis eſt.
Obſeruatio:actio uel oſtentatio:obſeruantia uero cultus religionis.
Obſeruantia:cuſtodia mandatorum dicitur.
Obſeſſa:poſſeſſa:circundata.
Obſicus.turpis ludus impudicus.
Obſides ſunt:qui dari ſolent cum honore cuſtodiendi.priſc.hic & hæc obſes dis a ſedendo.
Obſideo & aſſideo actiua ſunt:inſidior deponēs a ſedeo.compoſita.
Obſidio obſeſſio cuſtodia obſeruatio:hoſtiū circūſeſſio.obſidio obſidionis.
Oſylla rex marſus.
Obſiſtere:reſiſtere.aduerſari conſtra ſtare.
Obſiſto & obſto obſtiti obſtatū & obſtitū.
Obſitus.obſidione uallatus.circundatus.
Obſita:circūdata.obſepta.
Obſit:impediat.obſit includat.
Obſidius lapis niger tranſlucidus uitro ſimilis.
Obſoleta:ueritas mendacioꝝ ſordibus īquata.
Obſoleuiſſe:deſueuiſſe.de uſu exiſſe.in obliuionem ueniſſe.
Obſoleuit attritum eſt.
Obſoleo obſoles obſoleui facit.nō enim eſt a ſoleo ſed ab obs et oleo.
Obſoletū ſupinū:ſicut ex oleo & adoleo.
Obſoletus:inquinatus.pollutus.
Obſonio dicūtur oēs cibi generaliter.
Obſon oψον græce pulmētariū.
Obſono p obſonor antiquitus priſc.a græco oψα ομαι oyſaomai.
Obſordet inſoleſcit.
Obſtare:officere.impedire.contraire nocere. oppoſitū eſſe.
Obſto as.ſtiti.atum & obſtitum.
Obſtinat:deſperat.indurat.opponit.
Obſtinatio:iactatio.elatio mentis duricia.ira audacia.uētillatio.
Obſtinatus eſt:qui ad aliquid præcipitatur:&ſine reuocatōe facere feſtinat.
Obſtinatus obluctās uel affirmatio.
Obſtinatus:deſperatus.irreuocabilis pnicax.
Obſtipus:inclinatus.intentus.
Obſtipum:obliquū:inæquale.
Obſtipo capite uel ſurdo inclinato capite ut ſolēt aſſeuerantes.
Obſtetrices dicunt quæ infantes leuant:ab obſtādo ideſt ſeruiendo.
Obſtetrix p obſtitrix:priſc.
Obſtetricare:renouare.
Obſtrepo pis.ſtrepit:circūſonat:impedit.obturbat.obmurmurat.contendit.
Obſtringili genus calciamenti:qui per plantas cō ſuti ſūt & ex ſuperioris pte coriū trahit̄ ut conſtringatur.
Obſtrictus:obnixus deditus deuotus.ſeruiens.
Obſtringo gis.xi.obſtrīgor obſtrictus.
Obſtruere:claudere:abſcondere.
Obſtruo is xi obſtructū.
Obſtructū:præcluſū.obpilatum.clauſum ex ob & ſtruo.
Obſtruſum:remotum.præcluſum:obſcurum:obuelatum.
Obſtrudulenta appetenda.
Obſteruit:obcludit.
Obſtupere infrigidari.amens effici.uel mente turbari.
Obſtupeſcit:animo percutitur.
Obthalmicum auriū morbus īmo oculorū:nam ophthalamia græce oψθαλμια morbus oculorum.Et oψθαλμοσ oculus.

Obtectum :obuelatū.abſconditum.
Obtego gis xi obtectū.
Obtemperat:obedit:auſcultat.
Obtendit.obiicit.opponit.obuelat.prætendit.
Obtenſa gurda.
Obtentus:occaſio.nomen.
Obtentus tus: preces interceſſio.ab obtineo obti/nes obtentus.
Obteſtatur:quaſi aduerſarios adiurat .ſupplicat. preces intendit.
Obteſtatus:rogatio.
Obtegit obuelat.obiicit.
Obtigit ſorte dicimus :euēit uero caſu.
Obtinere :uincere p̄cibus .habere.
Obtrectat detrahit.maledicit reſiſtit.interficit:
Obtrectatio.inuidia .liuor æmulatio.
Obtrūcat caput præcidit.iterimit.fundit.
Obtrudere :eſt aliquid in anguſtiis includere:
Obtriuit peremit obtulit .obuiam dedit.oſtēdit
Obtundere:impedire:hebetare.fuſcare.
Obtunſus:hebes.ſtolidus ſtultus:quia acie ſapientiæ caret.
Obtunſa:uox raucida grauis.dura:
Obtunſum:ex omni parte tunſum.i. reparandū.
Obthurare a ſacerdotibus tractū ē:qui aures ſuas thure replebant:ne peregrinis uerbis intercedē/tibus cōfuſa carminū memoria turbaretur.
Obturare:obſtruere.
Obtuitus aſpectus .facies immobilis intentio oculorum.
Obuelatū :opertū.cæcū.
Obuenire.cōtra uenire:p̄ter ſpem cōtingere:
Obuertere.cōuertere.flectere.
Obuerſo & obuerſor idē ſignificant:
Obuiare:contrariū eſſe.aduerſari.repugnare.
Obuia ad manū poſita.dilucida.occurrētia.
Obuius:occurrens.
Obuncare:obiurgare.
Obumbrat.obtegit.defendit:undiq; munit .obiicit.nigreſcit.
Oburbat:circūſcribit:dictū ab arbore:quæ ē curuatura aratri.nel a ſulco urbiū q primus aratro circūductus pp altitudinem murus appellatur.
Occaſio facultas.copia poteſtas :cōditio :tempus locus.
Occaſio aſſiſtit :opportunitas uero ſe præbet:uel ſecūda ſuccedit.
Occaſus ſus ab occido dis deſcenſus ſolis.
Occaſus mors:dies ſupremus.interitus uel finis:
Occatio eſt cum ruſtici ſatione facta bobus dimiſſis grādes glebas cædunt.& ligonibus frangunt: & dicta occatio quaſi obcæcatio q operiat ſæmina .Occare igitur eſt operire terram fæmina uices uel arbores.
Occo cas:rumpo:frango:
Occator inſitor.abactor.ſubruncinator.ſator uel actor.arator.hos omnes agricolæ pagani deos habuerunt.
Occeas inſula rubri maris:in qua topazion gignit uxta oceani ultimas partes.
Oceanus proprium eſt cum totum ſignificat:cum uero partes ut atlanticus oceanus appellatiuū eſt dicit autē ἀπότομον ὠκέος hoc ē a celeri motu Deriuatur oceanides patronimicū . poſſeſſiuū oceanus a um.
Oceanus a græcis de celeritate dicit .ab ὀκύς ocys quod græce dicit uelox.
Oceanū mare exterius q terrā cingat.qd'oī die diſpar p ſeptem dies nunc attollit incrementis:nūc in ſequentibus totidem diebus naturali damno ſubducitur.
Oceanū græci & latini ideo nominant : q in circuli modo terrarū ambiat orbem ſiue a celeritate q ocius currat.
Oceanus quaſi ocioneus.iſte eſt:qui oras terrarū amplectitur:quiq; a diuerſis regionibus proximis uocabula ſumpſit:ut gallicus germanicus ſythicus caſpius hyrcanus atlanticus gaditanus. Nam gaditanum frætum a gadibus dictum :ubi primum ab oceano maris magni limen apperitur: unde hercules cum gadibus peruenīſſet columnas ibi poſuit ſperans illic eſſe finem orbis terrarum.
Oceanum ideo quidam reciprocis ī ſe æſtibus dicunt reuerti:quia aiunt in ꝑfundis oceani eſſe quoſdam meatus uentorū repletos ſpiritu uelut mūdi nares:quos anhælitus acceſſu alterno & receſſu efflant.Quidam aiunt cum augmento lunari creſcere oceanum .alii dicunt ſydera ſolēq; de oceano aquam haurire ignibus ſuis:ut temperentur quia ignea ſunt.
Ocys ὠκύς græce uelox:unde ocius .
Ocentare:cōcinare.cōponere.cōtra cantare ifame carmen cum certo nomine dicere.
Occento actiuum eſt .
Occentus ex ob & cātus ab occino nis.
Occedere occurrere :uel obuiam cedere.
Occidēs dictus diē facit occidere:abſcōdit.n. lumen mundo & tenebras ſupinducit.
Occidit corripiens penulti.eū q mortuus ē ſignificat.
Occidit cōponitur ex ob & cado:inde deriuatur occidens occidētalis.occaſus.occaſio occiduus.
Occidit uero producens penultimā eū q interfecit ſignificat:& cōponitur ex ob & cædo.
Occidit:affligit.extinguit.pdit tollit.
Occido is di dor occiſus.
Occiſio dī genere fœminīo id ē qñ multi occidūtur ip̄a res occiſio dicitur q̄ſi occedio:qa occidi dicimus.
Ocinum genus oleris græcum:origo eius incerta latinis.
Occipit incipit.conſequit:
Occipitiū locus poſt auriculas qd' græco bregma βρεγμα dicitur:ideſt poſterior pars capitis.
Ocys ὠκύς græce uelox.unde ocyor ocyſſimus & ocyus ocyſſime.
Ocyor:uelocior.
Occiſſimus uelociſſimus.
Ocyus celeriter.ſtatim leuiter.

Ocyter uelocites.
Ocium:quies.
Ocior ocians.
Ociſtei græcum eſt tabernarius.
Ochozias interpretatur apprehendens deum.
Ochozias frater ipſius.
Ocreæ tibialia calciamenta quæ ſuras tegunt.
Ocrea dicta:q crura tegat.
Octahedrum.aer.ſpiritus.
Octaforum:in quo pluuiæ ſternuntur feſſoris.
Octauianus dictus eſt auguſtus ab octauia matre ſorore iulii cæſaris:quē ipſe adoptauit in filium
Octeas:aprilis helinū lingua.
Octaua ſignificat diē iudicii.
Octo deriuatur ab ὀκτω græco deriuat octauus octies octuplū:octoni cōponit octogita:octigēti
October mēſis a nūero octauo & ibre dictus:ē.n. octauus a martio.qui ē principium āni apud hebræos.hic macedōice ὑπηρ βερετεος: hyperbereteos: hebraice meſur μεσουρ ægyptiace phaophi φαοφι attice γαμηλιων.
Octuſſis octo denariorū eſt.
Occubat occūbit uel ſtat:interit.mortuus ē.
Occubuit uictus eſt.ſuccubuit.manus dedit
Occubo as & occūbo bis ubui bitus.
Oculat:uider.pſpicit.
Oculata:quæ oculis uidentur uera.
Oculatus.uidēs prudēs.acutus aut oculis plenus.
Oculi dicti ſiue quia eos ciliorū tegmina occulūt ne incidentis iniuriæ offenſione lædātur:ſiue qa occultū lumen habent id eſt ſecretū uel interpoſitum:hi inter omnes ſenſus uiciniores ſunt animæ.In oculis enim omne mentis iudiciū eſt:unde animæ perturbatio in oculis apparet:ut hilaritas.Oculi in facie concauis foraminibus inclu/ſi ſunt,a quo foratu frōs nominata eſt.Idē quoq; oculi gemmarum habentes ſimilitudinem mē/branis prolucentibus conteguntur:per quas qaſi per uitrum refulgens mens ea:quæ foris ſunt conſpicit. In medio autem orbium ſunt: quas pupillas uocamus:qbus cernendi gratia tenetur.
Oculus eius diminutiuū ocellus & oculeus.
Oculi nodi ſunt:ex qbus frondes exeunt.
Occulit claudit:abſcondit:occulat celat.
Occulit per duo c ſcribēdū quia culit dicimus.
Oculo is lui occultus.
Occultū ſecretū:arcanū ab oculēdo uel claudedo
Occultat:abſcondit tegit.actiuum eſt & frequentatiuū ab occultu.
Occūbere.finire uitam.ſuppliciū capere.
Occupat:præuenit:anticipat.
Occurrens.certum euidens apertum.
Occurrit:obuiam uenit.
Occurrit aduerſatur.repugnat.præſto eſt.accidit
Ode ὠδη græce cantatio.hæc oda odæ:quod cōponitur & cantatur.
Odoeporicū ὁδοιπορικον itinerarium.
Odoporicum græce uiatorum. Odos ὁδος.n. græce iter uel uia.
Oderan filius ſale nepos aram:ex quo nardi.
Odia:inimicitiæ aſperæ.
Odiæ:cantatores græcū eſt.
Odibilis,odio habilis.
Odioſus:q odio plenus eſt.
Odi odiſti odit defectiuum.cuius participiū præteritum eſt oſus, inde odiū odibilis odioſus cōponitur exoſus peroſus.
Odollamites interpretatur teſtimoniū in aqua.
Odolla locus.
Odontes ὀδοντες græce dentes.
Odoratus dictus quaſi,odoris aeris attractus:tacto enim aere ſentitur.
Odor dictus ab aere.Nam quid eſt odos niſi aer contactus.
Odoramenta:diuerſorū odorū compoſitiones: tymiama.
Odoror illud dicimus:
Odora uis canū:q ſciunt illud odorari .i. inueſtigare.
Odos ē quod ſemp odorē mittit.Odorabile uero quod aliunde accipit.Odoriferū autē quod odorē ſequitur:
Odor & odos:ut arbor & arbos dicitur.
Oenos οινος uinum.
Oebalia ipſa eſt laconia:unde caſtor & pollux.
Oeconomus οικονομος.diſpenſator, diſpoſitor regiæ domus.
Oeconomia ipſa dipoſitio uel præmeditatio:aut pparatio.
Oeconomia ipſa diſpoſitio regis:qua prius ordiatur aut diſpōitur domus et ſic fabricat.
Oechalia laconiæ pars ppiqua theſſaliæ:quæ ab urbe ſua nomen aſſumpſit.quā hercules ob iolē a coryto rege ꝓmiſſam & negatam euertit.
Oedipus monſtrū quoddā humana facie quadru pes fingitur.
Oedipus id eſt mixtus.
Oedipus & iocaſta cōiugiū fecerunt.Oedipuſ q dam diuinus ſoluens ꝓblemata οιδιπους οιδιποδος oedipus oedipodos græce ου oy pro u latine poſita.
Oedipus oedipodis us ꝓducta.
Ohe uox exultationis.
Oephi menſura quattuor modioꝝ ideſt batus ſiue uadus ſed oephi in aridis:batus in liqdis ſumitur.
Oenoforū uas uinariū.Nā οινος uinū φορον ē ferre.ſcribitur enim per pe:ſed ꝓfertur p e.
Oena græci uocant.quæ latine elementa dicunt eo q ſibi cōueniāt & cōcinnāt:miſcent enim quadam naturæ cōmunione.
Oenante :genus hæbæ:
Oenotria: tellus ꝓprie ſabinorū tractus.
Oenotrii græce,dicti cultores italiæ primi dicti q ipſi primi uites coluiſſent & uinū.
Opha idem quod oephi:menſura ad uarias fruges ptinens .i.tritici ordei leguminum.
Oeſtrum animal armentis aculeo ꝓ moleſtum græce oeſtros οοιστρος latine aſilus. Vulgo tabanus uocatur.

Oestrum genus muscae.
Oetha mons inter thessaliam & macedoniam ubi hercules iacet.
Offa proprie frustū dentium:cuius diminutiuū ofella facit: inde offarii coqui:qui offatim idest particulatim excoquunt.Nam offa est latrantiū quia in hos canis iacitur & saciatus illico cōpescitur & silescit.Offa geminata .ff. facit tamen diminutiuum ofella non geminata.f.quia in diminutione plerunq; multa mutātur.
Offam hebræū est; qđ græci uocāt oβρυζον ob tyzon genus auri.
Ofella:pticula diminutiuū ab offa corripit.o.
Offendiculum quo quis offendat; oppositio culpa læsio.
Offēdit :lædit.nocet.tædet.inimicos facit:abstert.
Offēdo: iuenio uel īpingo.& absolutū ē etiam:
Offensa culpa :ira.qua deus offenditur.
Offensio uitium .ægritudo morbus.ibecillitas.
Offert.præbet.insinuat:immittit.
Offerre.est ultro præbere:inferre uero īportare
Offertoriū pro eo dictū q offeraf idest oblatio quæ altari offerē:idest sacrificaf a pōtificibus.
Ophis οφις græce latine coluber dicitur.
Officere: eīt alicui nocere:inficere uero colorem mutare .priscianus.
Officio tibi dicitur.
Officia.ministeria:beneficia.merita.gratiæ:Officiorū multa sūt genera:sed præcipuū ē illud qđ in sacris diuinisq; rebus habetur.Officiū aūt ab efficiendo dictū quasi efficiū propter decorem sermonis una mutata littera.Aut certe ut quisqs agat quæ nulli officiant:sed omnibus prosint.
Officinæ dicunf loca:quibus fiunt officia.
Ofiofagitæ pars æthiopū dicta q serpētes comedat:ofis enim οφις græce coluber φαγειν fagein comedere.
Ofiomate lacerta.
Ofitæ:hæretici a colubro nominati:dicentes ipsū colubrū ī paradiso iduxisse uirtutis cognitōem
Ofiucus signū ī cælo homo serpēte cinctus.
Ofites genus marmoris serpētiū maculis simile;
Ofoi īterpretaf discalciatos:filius enim fuit heli electus in ministeriū sacerdotū.cuius amissionē suo expressit nomīe:ut eius uocabulo uetēris testamenti sacerdotiū a populo iudaico significaretur ablatum.
Offuciæ:fallaciæ.aut res ad decipiendū cōpertæ dictū ab offucando:quod est furtū collocare.
Offula:pœna uel percussio uel pticula in rotunditate collecta.
Og:interpretatur intercluſio:rex basan fuit:
Ogias unus de superstitibus cadmi.qui iuuit facere thebas.
Ogygius:nomen cuiusdam :cuius temporibus factū dicitur diluuiū:cōditor & rex fuit: nomēq; loco & tempori dedit hoc tempore ysaac patriarcha perhibetur fuisse.
Oh:interiectio indignantis.
Oileus proprium cuiusdam græci.oileus trisylla bū.oilei tetrasyllabū & οιλυ trisyllabū. Sic & similia semper una syllaba uincunt in genitiuo quæ penultimam breuē habent:ut treuir treuiri Satur saturi:tydeus tydei nisi poetica ꝓductio fiat in græcis.
Ohibei: interiectio plangentis:
Oy græce ne.
Omas uasa in qbus sortes mittuntur.
Oino interpretatur.orsimonia.
Ουωνοσ græce filius.ουωνοσ κονουπραῦ.i. auguri.
Oyranos οὖρανοσ græce cælū latini dicunt.
Ois οἶσ græce ouis latine.
Oysia ουσια & ὑπο-στασισ & hypostasis substantia & subsistentia.
Olla uas ad coquendum dicta:q ebulliat in ea aq̄ igne subiecto :& alius uapor emittatur unde & bulla dicitur:quæ in aqua uenti intus spiritu sustentatur.
Olla pro illa dicitur .
Olla intrare interpretaf uel tabernaculū.
Ollae habitaculū hoc interpretatur.
Ola summi humen pars posterior.
Olax odorifera.
Olea pondus est retinet tres scripulos .Olea gemma barbarum est:ex fuluo & nigro uiridiq; & cādido constat.Olea oliua uel fœtus oliuæ. Olea arbor :oliua fructus.Olea oleæ:inde deriuatur oliua oliuum oliuetum oleaginus oleaster.
Oleagina radix oliuæ .Olea & oliua ꝓ fructu sæpe posita sunt :sed consuetudo obtinuit oliuam fructum dicere.
Oleaginus de olea:sicut faginus de fago correpta penultima.
Oleaster dictus q sit similis oliuæ foliis sed latioribus .Arbor inculta siluestris amara & infructuosa:cui insertus oliuæ ramus uim mutat radicis.
Oleaster oliua agrestis & ifructuosa significat hominem sine.fructu uel gentilem . Oleaster de omnibus nominibus arborum solum iueniē masculinum.
Olenium est oppidum in arcadia.
Oleo oles olet olo is eiusdem significatōis.
Olent res ualde malæ uel bonæ.redolent tantum bonæ.
Olentis pro feruentis.Virg.
Oleo oles ui & oleui.Composita uero ab oleo ab oleui adoleo adoleui exoleo exoleui. Redoleo uero quia non mutauit significationem simplicis similiter redolui & redoleui facit: uarro tamen etiam adoleui.Obsoleo quoq; absoleui.Ab oleo uero uelut redoleo abolui & aboleui facit præteritū . Supina uero ui in tum conuertunt. Quæ uero ui diuisas habent in itum penultima correpta :ut oletum absoletum aboletum & ab olitum & cætera.
Oletum.locus putridus ubi homines mingunt.
Oleum est quod de fructu fit. oliua uero arbor.

quarum arbor multitudo oliuetum dicitur: si cut quercetū ſpinetum. Oleū græce ελαιον elæon eleos ελεοσ latine miſericordia dicit.

Oleū ſignificat lætitiā ſpiritualē: ut oleo lætitiæ. Auguſtinus.

Oleū eſt purū nulliq; rei admixtū ab olea. i. arbore deriuatū. Sed quod ex albis oliuis fuerit expreſſum uocatur ſpanū: a græcis omphation appellatū. Quod autē ex fuluis & nondum mitibus uiride appellat. Quod ſi ex nimium maturiſ cōis appellat ex his ad uſum uitæ primū ē ſpanum: ſecundum uiride: tertium cōe. Oleum ſiqs aquis imerſerit. clariora facit ea quæ ꝓfundo tegunt occulto. Nā eius natura habet ut cibos cōdiat & lumini fomenta ꝑbeat: & laſſū longo itinere corpus dum eo unctum fuerit priſtiæ ſanitati reſtituat.

Olearos & paros noīa ſunt cycladū inſulaꝝ.

Oleamella arbor naſcitur ī palmaria ciuitate ſyriæ ex eo dicta ꝙ extrinſecus oleum defluat in craſſitudine mellis ſapore ſuaui.

Oleaſmon herba dicta ꝙ mollior foliis ſit & caule tenerum.

ὠλένη græce cubitus.

Olda diſtictio ſiue diuerticulū interpretatur.

Olfatus: odoratus. olfatus dictus ꝙ odoribus afficiatur.

Olfatoriola ſunt uaſa muliebria: in quibus odoramenta geſtantur.

Olli pro illi uel illinc aut tunc ſeu ibi.

Ollibama in prophetis ciuitas, in qua edom princeps habitauit. Interpretatur uero ingrediēs.

Olidum putridū: dictū ab oleo oles olui quaſi olitum d pro t.

Olim aliquādo præteritum ſignificat: quondam antea, aliquando.

Olim: de præterito & de futuro dicitur: ſicut qñ aliquando, unquam.

Olympus dicit a græco ολολαμπος: ꝙ undiq; luceat. cōponitur igitur ide uel deriuatur olympicus olympica icō &, ppriū olympus uel olympia: quæ celebrantur in honore iouis certamīa. cōponitur olympiadorus olympionite. patronomicum fœmininū olympias: cuius maſculinum debet eſſe olympiades.

Olympias tempus quattuor ānoꝝ in honore iouis celebratur: q olympicus dicitur ab olympo mōte altiſſimo qui interdū ꝑ cælo ponitur: & tunc diuerſi ludi fiebant. Olympias ānī quattuor. Agon cōſtitutus a græcis apud elidem ciuitatem quadriēnio in una olympiade ſupputato.

Olympias eſt apud græcos ānus quartus ab olympico agone: q uenit trāſactis ānis quattuor in quibus finē ſortitur agonis tēpus ꝓpter quadriēnii curſum ſolis & pp quod ſingulis ānis ſex horaꝝ cōſumptōe in quadriēnīū dies unus completur. Quo tpe ab omni genē oiq; ætate circūuciebat.

Olympus mūc cælum mūc mōs excelſus in græcia ubi nullus uentus neq; pluuia cadit.

Olympus mōs macedoniæ tātæ altitudinis: ut in eius cacumīe nec uētus fētiatur nec nubes ſed colligant: quia excedit iſtū aerē humidū: ī quo aues cæli uolant: quod ab eis proditū ē: q ſolebant neſcio quoꝝ ſacrificioꝝ cā memoratū montē aſcēdere: & aliquas notas in puluere ſcribebant. quas alio anno integras iueniebant quod fieri non poſſet: ſi uentis aut pluuia locus ille impetretur. deinde tanta ē tenuitas aeris illius ut non ſpirare duraret. ibi enim ire non poterant: niſi ſpongias humectas naribus applicarent unde craſſiorem & conſuetum ſpiritum ducerent: hi ergo indicaue runt etiam nullam auem in eo loco ſe aliquando uidiſſe.

Olympus dictus quaſi hololamphos id eſt quaſi cælum. i. quaſi totus lucens. Nā holon ὥλον. totum: phos lux dicitur græce. hic diuidit achaiā a thracia.

Olimmat: limpidat.

Olintum: græcia.

Olip rabernaculum meum.

Oliſatrum genus hærbæ hortolanæ.

Oliſbona ciuitas ab ulyxe cōdita.

Olitor hortolanus olera uendens.

Ohutos οουτοσ græcū relatiuum pronomen cō poſitum ex o ꝑpoſitiuo articulo & hutos pronomen tertiæ perſonæ. quod eſt demonſtratiuum & relatiuum.

Oliua unde græce elæon dicitur ex quo in latinū tractum eſt. Olea autē ipſa arbor eſt: fructus oliua ſuccus oleum. Eſt autem arbor ipſa pacis inſignis: cuius fructus diuerſis nominibus appellat ideſt orchades græca etymologia a ſimilitudine teſticulorum: nam ορχισ eſt teſticulus: uocatæ radiolæ: quia longæ ſint in modum radiorū paphiæ a papho inſula dictæ: unde prius allatæ ſunt: liciniæ dictæ ꝙ optimū dent lumen. Pauſiam quam corrupte puſiam uocant uiridi oleo & ſuaui. Syria dicta quia a ſyria eſt allata: uel qa nigra eſt cruſtumia eadem & uolemus dicta ꝙ uolam impleat.

Oliuæ ſpecies orcades radii pauſiæ.

Oliuæ inuentrix apud paganos minerua perhibetur: unde poetæ finxerunt ꝙ hac inuenta uicerit minerua neptunum. & obtinuerit diluuium attica terram.

Oliuum oleum.

Oliua ſignificat ſanctū miſericordiæ liquorē fructibus abundantem & lucentem: eleos ελεοσ. n. miſericordia dicitur.

Oliueti mons interpretatur luminis ſiue unctionis.

Oliua proprium inde oliuenſis.

Olocauſtum græce totum incenſum dicitur: qa integra tota hoſtia igni tradita conſumebatur.

Olofora ueſtis tota ex purpura: holon enim græce totum.

Olographum teſtamentum eſt: manu auctoris totum conſcriptum atq; ſubſcriptum: unde & dicitur: olō enim græce totum graphe γραφη ſcriptura ſic ολογραφια dicitur.

Olographia oīs ſcriptura: res ꝓpria: olon ολον græce totum, inde olor qa torus ẽ albus & olympus: ολον enim totum: lampas græce lucens. hæc aũt cõpoſita ab ολοσ rectius aſpirant: olor & olympus aliter figurant.

Olor auis eſt: quã græci cignum κῦγνον uocãt dictus ꝙ totus ſit albus. hic olor oloris: ũn olonus nanum.

Olor ſignum ideſt cygnus: in cuius ſpecie cum leda iuppiter cõcubuit.

Olores latinum ẽ. Nã græce cygni dicunt.

oloſerica ueſtꝫ tota exſerico, olos. n. totũ ſignificat

Olus ab alendo dictũ eo ꝙ primum oleribus alerentur homines anteq̃ fruges uel carnes ederẽt: hoc olus oleris.

Oluſmolo genus hærbæ hortolanæ.

Olus ris unde olero as. olerare id ẽ olera culturare.

Omaſum ſtomachus uel uenter cẽtipellis uel uẽ triculus.

Oma corpus:

Omelia græce latine ſermo uel colloquiũ.

O mentum ab omine: quia momento omnia capiebant: quod οἰωνον dicitur græce.

Omentum: membranũ quod cõtinet inteſtinorũ maiorem partem.

Omentare: auguria inſpectare.

Oměta auguria maiora.

Omen: auſpicium auguriũ: hoc omen ominis:

Ominoſa augurioſa.

Omitto ꝙ omitto: componitur ex ob & mitto: breuiaturque apud oratium: ut illuſus omittas.

Omne ad multitudiem uel ad numerum pertiet ũt ut omnis homo id eſt omnes homines.

Totus uero homo ad partes referẽ: ut anima & corpus uel caput manus pedes thorax &c.

Omnis uniuerſalis ſpeciei: cõponitur inde oīpotens oīparens oīgena oīno aduerbium.

Omnipotens componitur ex tiribus corruptis oīum: potis. ens.

Omnifariam in omnem partem: uel ex omni parte diſcretum, aduerbium eſt: cõponitur ex omni & afferendo uel fando oīno uero intentiuum.

Omnipotens dictus omnia potens: cõe apud Vir:

Omnitenens. omnipotens:

Omnino: in totum.

Oīs unde oẽs cõponitur, omnipotens tia. oīfactor. omnicreator oītenens. oīpudens.

Omnimorbia hærba dicta ꝙ multis morbis ſubueniat: hæc a græcis polylion uocãt.

Omoeos ομοιοσ græce ſimiles.

Omonyma ideſt uninomia eo ꝙ ſit ī uno noīe plurima ſignificatio: ut tumulus nũc modos breuis nunc tumens tellus, nunc ſepulchrum ſignificat Hæc tam in propriis q̃ in appellatiuis inueniunt ut pyrrhus filius achillis & rex epirotarꝫ. Omonyma ſunt nomina, quæ in uno nomine multa ſignificant: ut acies ferri oculorũ & militum dicitur. Omonyma ſimilia dicta.

Omœoreleuton: cũ uno uerbo plura finiũtur uerba ſine cõiunctõibus nexa: ut abiit abſceſſit euaſit

Omœoptoton. cũ plura noīa ꝑ unũ caſum denunciãtur: ut ẽ illud. Sed neq; currẽtẽ ſe nec cognoſcit euntem.

Omœoſis ομοιοσις quod latine ĩterpetatur ſimilitudo. ꝙ quã minus notæ rei p ſimilitudinẽ eius quæ magis ẽ nota penditur demõſtratio, huius ſpecies ſũt hæ parabolæ: paradigma. icon i. imago. comparatio. exẽplum.

Omothonus: maior ſynochus febris.

Omouſiõ græce latine unitas ſubſtãtiæ uſia οὐσία enim græce ſubſtantia uel eſſentia dicitur: omo ſimul unũ: hoc ergo uocatur omouſion: quod eſt ego & pater unũ ſumus.

Omouſion. i. ſimilis ſubſtãtiæ: quia qualis deus talis & imago eius. hæc tñ oīa ab ομοσ & ομοιοσ figurata potius aſpirantur.

Omouſion, aſſimilatio.

Omri uerbum interpretatur. Omni criſpanſ me, us interpretatur.

On græce quando per omicron. i. o breue ſcribit neutrale ẽ: & interpretatur quod ẽ: quãdo uero ὦν ꝙ ὠ ideſt o longũ. ſcribitur maſculinũ ẽ: & ĩterpretatur qui eſt. On ergo ipſe ẽ creator oium & principium q eſt & qđ ꝑprie in ſe & uniuerſale ad omnia.

On inutilitas uel dolor ſiue iniquitas ĩterpretat

Onager οναγ ποσ græce aſinus agreſtis ſyluaticus

Ouager ſignificat heremitam.

Onagri ſinguli fœminarꝫ gregibus præſunt. naſcẽtibus maſculis zelantes teſticulos eorꝫ morſibus detrũcãt. Quod matres cauentes in ſecreto eos occultãt. Totiens in nocte uel die rugit quot horæ ſunt.

Onaogros græce armiger.

Oneyros ονειροσ græce ſõnus latine.

Onerat: cumulat, cõplet. põdere ꝑmit. Nam onus põdus eſt. unde dicit onero oneras.

Onerare: põdus imponere.

Oneſiferus: lucrũ ferens: abundans.

Onfation oleum qđ ex albis oliuis fuerit expreſſum: græci dicunt: latini uero ſpanum.

Onfatitis galla agreſtis: q̃ medicamĩbus adhibet

Onyca hærba aromatica.

Onites galbana: pigmenta quædã.

Onix genus marmoris dictũ ꝙ in ſe habeat ꝑmixtum candorem in ſimilitudine humani ũguis græci enĩ unguem ονυκα onyca dicitur.

Onyx onycos onyx onicis genus eſt lapidis.

Onycinus gemma genus metalli uel lapidis.

Onocardia cocco ſimilis eſt.

Onocẽtaurus. homo mixtus aſino natura agreſtis Superior pars ſimilis homini: poſterior ps aſino ſignificat bicordes.

Onocẽtaurus cõpõit ex onos græco. i. aſino & tauro

Onocotalon græci uocant roſtro longo: quorum duo ſunt genera.

Onocrotalus ſimilis cygno.

Onomaton græce nouũ.

Onomatopœia: eſt nomen de ſono factũ ad imitandum ſonũ uocis cõfuſæ: ut hinitus equorum.

Onomatopœia quasi onomatospœia id est nomi nis factio.
Onomatopœis græce nomīationibus id est nomi/ num seu uerbo⁹ nouis informationibus.
Onomastice ονομαστικη nominatiuus.
Onoma ονομα græce latine nomen.
Onomazo ονομαζω græce nomino.
Onos lyras græce dicitur cū stulto sapientia pmit titur id est asinus ad lyram.
Onus: pondus. farcina. Onus oneris ūde onero ras sic & similia quæ habent e in uerbo habent in ob liquis casibus.
Opaca: amæna. uiriditate condēsa. Opaca loca di cta quasi operta cælo aprica contraria.
Opacum: umbrosum contectum. secretum. uiri/ de uestitum.
Opalus gēma diuersa⁹ gēmarum colore.
Opansum: obiectum. extensum uelut ī scæna qđ un diq; panditur.
Oppipare: conuiuium quasi renouare uel cōpone re aut post planctum in cōuiuio gaudere.
Opsis οψις græce facies. Ophaz hebraice obry/ zum auri.
Opem: auxilium. suffragium.
Opera sunt artes singulo⁹ artificum: opera uero fœmeninum adiutorium esse cognoscimus cu/ ius diminutiuum opella.
Operæ id est studia: incorporale est. Nam opus ad corpus pertinet.
Opefida: stabili opitulatione.
Oppedere: cōtraire: quasi pedem contra ponere.
Operæpretiū: necessariū. utile. uel magnopere.
Opperitur: expectat sperat.
Operior riris præstolor pulso.
Opperimentum. expectatio.
Opperiens: expectans.
Operire: cooperire. obuelare.
Operio ris rui opertus o breuiatur in prudentio. componitur apperio.
Operior & experior deponētia composita a pario sicut etiam aperio cooperio reperio quod dupli cauit p in præterito repperi & comperio. partici pia enim eorum opertus & expertus: ut aperio a pertus: non aperio aperitus.
Operosum magni laboris.
Opertaneus. latens.
Opperire: occumbere. cadere mori.
Opes diuitiæ copiæ: amplitudo. in singulari non hēt nisi opis opi opē & ope. pluraliter opes opū opibus.
Opicardelon gemmā barbari uocant.
Oppida municipia dicta ab ope danda: sed nunc ciuitates & municipia dicimus.
Oppidani uocabantur: qui in cæteris locis habita bāt q̄ ī roma. Nā oppida cætera: sola roma urbs dicebatur.
Oppidum quidā ab oppositione murorum dixe runt: alii ab opibus recondendis. alii q̄ conuētus in eo habitatū det opē cōtra hostē. Oppidū autē magnitudine: & mœnibus discrepat a uico castel lo & pago. Oppidum ciuitas modica.
Oppido obiter aut oīno ualde satis aduerbiū est.
Opifex opificis dictus q̄ opus aliquod faciat ma/ gister auctor.
Opificiū dicit⁹ res aliqua: quæ est in opere uel ubi opa fiūt græce ergasteriū εργαστηριον dicit⁹
Oppilat: obturat: obclaudit.
Oppillo las aui.
Oppilio ab ouibus dictus: quasi ouilio: est eni cu/ stos ouium.
Opima fœcunda. crassa fertilis uel cāpestris.
Opimum abundans: pingue profluens. honestū. celebre.
Opimari. impinguari. fœcundari.
Opinati o est cum adhuc incerta res latet & nulla ratione firma uidetur ut puta sol quantum sit maior terra.
Opinio species rationis. diuiditur in æstimatione & suspicione.
Opinat⁹ existimatus suspicatus.
Opinio rumor fama. nomen: aura popularis.
Opino pro opinor eiusdem significationis antiq/ tus.
Opinatissimus: nominatissimus: frequentissimus
Opinax: manifestus.
Opipare laute opulenterq; cōuiuium renouare.
Opipare. abundanter: delicate.
Opis auxilii: inde dicitur opimus: componitur o/ pitulor. opifex: opulentus opulentior opulentis simus. opulentia. inops: inopia. copia copiosus. Ab ope oppidum opportunus. ior. opportunitas Cōponit⁹ importunus: a quo importunitas.
Opifera fūes. qui cornibus antēnæ dextra leuaq; tenduntur retrouersum.
Opistotōicus retrorsum cōtrahitur. cum magno dolore dorsi & clunium.
Ophiodes οφιοδης serpentinus.
Oppites genus marmoris maculas serpentinas de tinens.
Ophites serpens distinctus maculis masculus est.
Opitergiū ciuitas ex illa parte uenetiæ. inde opi/ ginus. inter taruisum & forum iulii.
Opiter opiteris & opitris: qui obito patre uel per dito auo uiuente nascit⁹ uel nutritur.
Opitulatur: auxiliatur sustentat.
Opitularium auxilium.
Ophiucus æsculapius serpens esse dicitur.
Ophiucus id est anguitenens: signum super scor piōem. carbonita getarum rex. qui triptolomo cum duobus draconibus frumentum seréti unū ex ipsis interfecit. uel hercules qui ānguem quen/ dam homines interficientem in lydia interfecit uel æsculapius apollinis filius serpentem quen/ dam interficiens pro medicina habuit: unde in/ ter astra locatus est.
Opium crema uitium appellat⁹: quoniā apud re/ nas nascit⁹: est autē succus lassar hæbæ.
Oppium quoddā uenenū succus papaueris agre/ stis. hæriba sōnifera.
Opiza genus seminis legumen quoddam.

Opizin græce diminuere: unde dicuntur opizi: qui uerba frẽdent: & uelociter diminuũt. hinc opizo as. & opizi diminuẽtes.
Opplere per duo p.
Oppletum oblitum usq; ad plenum.
Oplites ὁπλίτης armatus miles.
Opos succus stactęæ.
Opobalsamũ lachryma balsami. nã ὀπὸς opo græce dicitur succus: balsamũ autẽ ipsa arbor
Opobalsamũ gurta; quæ distillat per içisas cauernas balsami: cauerna enim ops dicitur.
Opponere obiicere: obtendere. obtexere.
Opopa græce .i. upupa auis spurcissima.
Oportunia græce latine spasmus. i. contractio neruorum.
Opportunus: congruus. necessarius.
Opportunitas: facultas. copia.
Oportet conuenit. Componitur opem portat. impersonale est: unde opportunus nita & quæ ab his fiunt.
Oppositum obiectũ: cõtrariũ aduersum obnitẽs
Opprimere. affligere. occidere. obruere. uim inferre.
Opprobrium: crimen. maledictũ.
Ops terra ideo dicta q; opẽ ferat frugibus.
Ops nomen matris deorũ uel copia. cuius nominatiuus non est in frequenti usu. sed quod ex eo cõponitur omnis generis est inops inopis: prisc. ueteres tamen hic & hæc & hoc ops & cops pro opulentus & copiosus dicebant.
Ops pro terra hæc opis nympha. hæ opes diuitiæ.
Opson ὄψον græce pulmentum.
Optare. desiderare: eligere. in filiũ facere.
Optatiuus modus dicitur: qa p eũ agere aliqd optamus: ut utinam legerem: & eget aduerbio optandi.
Optio: libera uoluntas. arbitrium. electio. officia militũ.
Opthalmia ὀφθαλμία oculorũ dolor.
Opertus: genus auis.
Optimus: primus. summus: suplatiuus. bonus melior optimus.
Optutũ: defensio. auxilium.
Oppugnat: uincere cõptat.
Opulens: diues: habundans: ope plenus id est diuitiis.
Opulentus: copiosus. diues.
Opulentia: abundantia. diuitiæ.
Opulentia ab ope dicta est. quam si discutias inuenies eam tenere modum. Nam quomodo opitulatur quod nimum est. cum incommodius fit sæpe q̃ parum.
Opus opuntis ꝓprium ẽ.
Opus operis unde operor aris operatus opatio.
Opus dicitur ipsum quod fit: operatio autem ipa rei actio ẽ.
Opus est necessariũ est: utile est.
Or interpretatur montanus.
Ora finium per o tantum scribendum. hora diurum per .h.
Ora etiã sine h & pluraliter id ẽ uultus facies: cuius singulare os oris.
Ora finis uestimentorũ. Nam græci orõ ὅρον terminum dicunt. Hora quãdo tempus significat habet aspirationem: quando fines: non habet: & quando plurale est ab ore.
Oraculum. cæleste responsum uel ipsum delubrum.
Oracula sunt tẽpla: ubi oratur: unde & responsa redduntur. Delubra autem templa fontes habẽtia ad purgandos fideles a diluendo appellata unde prius hæc loca altaria nõ habebant ut tantum delubra essent.
Orare ẽ poscere deprecari. exorare uero ipetrare
Orare ẽ docte & honeste loqui: inde dicitur oratorfacundus. facetus. & eloquẽs. non ois locutio est oratio. Oratio nanq; est itegra cõstructio uerborum pleno sensu solidata
Orarium est stola sacerdotis.
Orariũ stola oculum capitis. Oratio dicta quasi oris ratio. Nam orare est loqui & dicere. est autem oratio contextus uerborum cõsensus nõ est oratio quia non est oris ratio.
Oratio est uox significatiua ad placitũ: cuius partes aliquid extra significant: ut dictio non ut affirmatio: cuius species in angustissima diuisiõe sunt quinq; interrogatiua ut putasne anima immortalis ẽ. impatia ut accipe codicẽ. Optatia ut deprecatiua ut utinam placeat deo. uocatiua ut adesto deus. Enũciatiua ut Socrates ãbulat. Sed in omnibus quattuor nulla ueritas neq; falsitas ẽ Enunciatur uero solum uerum uel falsum: hinc ꝓpositiones oriuntur. Hæc diuiditur in duas species: affirmatione & negatione.
Oratio est ordinatio dictionum congruam sententiam perfectamq; demonstrans. Definitio itegræ orationis.
Orator ab orare id est dicere uocatus. Orator igitur est uir bonus dicendi arte peritus: qui constitit natura: moribus: artibus. Orator ẽ uir bonus dicendi peritus: qui in priuatis & publicis causis plena & perfecta utitur eloquentia.
Oratorium locus orationi tm̃ cõsecratus: unde & dicitur: nihil aliud agi debet nisi ad quod factũ ẽ. Ita discernunt quæ apostolus ait. Obsecro primum omnium fieri obsecrationes. orationes. interpellationes. gratiaꝝ actiones. Precatio & deprecatio a multis idem putatur. quod quotidiano usu omnino prævaluit.
Qui autem distinctius locuti sunt precationbus utebantur in aptandis bonis: deprecationibus in deuitandis malis quasi mala precando depellat Imprecari uero mala: quod uulgo dicitur male dicere. Sed iam nunc siue precationes siue deprecationes eodem sensu pene ois frequentat eccle sia: ut ꝓcationes accipiamus dictas quas facimus in celebratione sacramentorum antequã illud: quod est, in domini mensa incipiat benedici: orationes cum benedicitur & sanctificatur & ad

diſtribuēdū cōminuiſ quā totā petitionē fere
oīs eccleſia domica oīone cōcludit. Interpella-
tiones uero ſicut q̄dam codices habent poſtula
tiones. tunc fiūt cū populus benedicit. Tūc eni
antiſtites uelut aduocati ſuſceptos ſuos p ma-
nus ipoſitionē miſericordiſſimæ offerūt pote
ſtati. Quibus patis & pato tāto ſacramēto gra-
tiarū actio cūcta cōcludit: quā in his ēt uerbis
ultimam cōmendauit apoſtolus.
Orbare: auferre: demere: eripere.
Orbo aſaui.
Orbes rotūditates ānigyri orbē græci cyclū dīr
Orbes a rotūditate circuli dicīr: qa ſicut rota ē
unde ēt breuis rotella orbiculus appellaī: undi
q; eni oceanus circūfluēs eius i medio: ambit fi
nes habet etiā tres ptes Aſiam Europam Africā
nō æquali diuiſiōe. Nam aſia a meridie p ori-
entem uſq; ad ſeptētrionem peruenit. Europa
uero a ſeptētrione uſq; ad occidentē. Inde afri
ca ab occidēte uſq; ad meridiē ūde duæ dimi-
dium tenēt: aliud uero dimidiū ſola aſia. Sed
ideo iſte due partes factæ ſūt: quia inter utran
que ab oceano mare magnum igreditur: quod
eas interſecat.
Orbis is. inde orbita urbſ & que ex hoc deriuaī.
Componitur exorbita.
Orbita ueſtigium rotæ ab orbe dicta.
Orbita ſecreta ſtracta fraudata.
Orbi: pupilli orphani dicti quaſi orbati.
Orbitas amiſſio filiorum. priſc.
Orbus ab orbo as.
Orbus qui liberos nō hēt quaſi oculis amiſſis.
Orbus dicitur quaſi orbibus. i. oculis uacuatus:
inde orbo as orbatus & orbito tas.
Orchades genus oliuæ græce: dictæ a ſimilitudi
ne teſticulorum.
Orca amphoræ ſpecies: cuius minore uocabulo
urceus diminutione urceolus.
Orca umbroſa.
Orchades iſulæ oceani itra britāniam poſitæ nu
mero. xxiii. quarū. xx. deſertæ ſunt. iii. colunī.
Ocicheſtra opXηστρα locus ſeparatus i ſcæna: i
quo erant ſenatores & principes.
Orchibeta genus orbū.
Orchis hærba dicta q; radix eius i modum teſti
culorū ſit: quod græci orches orchis uocāt: ea
dem eſt ſatyrion.
Orcheſtra locus ē quidam in teatro ubi cātabāt
& pſallebant hyſtriones & mimi.
Olcheſtra pulpitū.
Orco opκω græce iuro: inde orcus q iurat aīas
non dimittere.
Orcus mors: orculus pſagium.
Orcū pagani uocant quaſi receptorē mortuor
unde orca uocatur uas quod recipit aquas: ipe
a græ. charō ſiue plutō: latīe uero dieſpiter dr.
Ordeolus paruiſſima & purulēta collectio in ca
pillis palpebrar conſtituta in medio lata & ex
utroq; conducta ordei granum ſimilans unde
& dicitur.
Ordeum dictū: quod præ cæteris generibus fru
menti ante fiat aridum: uel quod ſpicas habeat
horr tria ſunt genera. exaticū q; ſex ordies ha-
beat: qd quidā catharnicum dicunt: quoniam
animalia melius q̄ triticum paſcat: alterum di-
ſticū eo q; duos ordines habeat: hoc pleriq; ca
laticum uocāt. Tertium trimenſe quia cum co
gitnerno ſeminatur. & celeriter colligitur.
Ordeum palea tegiī: legis litterā ſignificat: hinc
ordeaceus de ordeo ſicut aureus de auro.
Ordeus. pondus retinet lentes duas.
Ordinarius miles eſt: qui per ītegrū militat or-
dinē: nec adhuc cōſecutus ē aliquē gradum di
gnitatis uel honoris. Eſt eni gregarius ideſt hu-
milis militiæ. Extraordinarius eſt. qui ob uir-
tutē promouetur ex ordine. Ordinarius dictus
quia i dignitate conſulari ordinatus erat uel q;
alios ordinabat. uel ſuper ordies dignitatē ha
bens: uel per gradus ideſt ordines ad ſūmū gra
dum peruniebat.
Ordinare: diſponere. dirigere caſtigare.
Ordinatus. diſpoſitus. electus. decorus.
Ordinate diſtincte. ſubtiliter apte.
Ordiri. icipe: iſtituere. ichoare. Ordior ris. orſus
Ordo: gradus. diſpō. ſummum conſilium.
Ordo dicitur cum diuerſarum reum unaquaq;
proprium tenet locum.
Ordies angelorum nouem eē ſacra teſtatur ſcri
ptura. Nam homo decimus ad complēdum nu
merū electorū ē creatus. ideſt angelos. archan-
gelos: uirtutes. ptātes principatus: dominatiōes
thronos. cherubī atq; ſeraphī. Angeli græce nū-
cii dīr. qui minima nunciant. Archāgeli ſūmi
nūcii. quia ſūma nunciant. Virtutes illi dicun-
iur ſpūs per quos ſigna & miracula frequētius
fiunt. Ptātes quor dictioni optentius uirtutes
aduerſæ ſubiecte ſūt. ne præua leāt tentādo ho
mines. Principatus q ipīs quoq; bonis ſpiritibus
quæq; ſūt agēda diſponūt. eiſq; ad expelēda di
uina miniſteria principanī. Dnatiōes quorum
miræ potētiæ cætera agmina ad obediendum
ſubiecta ſūt. Pricipari. n. ē iter reliquos priorē
exiſtere. Domiari uero ſubiectos quoſq; poſſi-
dere. Trōi qbus ad exercendū iudiciū dīr pſi
deī. Cherubim tanto perfectiōis ſcientia pleni
ſunt: quanto uicinius claritatē dei contēplanī.
Seraphin qui incōparabili ardent amore ex ſin
gulari propinquitate conditionis.
Orcades nymphe a mōtibus nominatæ ſicut dry
ades ab arboribus.
Orcades deæ montium.
Orthena proprium ciuitatis.
Oreph foramē in quo coluber ingrediī.
Oreph iterpætatur foramē colubri uel ſiccitas.
Oreſtes filius agamēnonis fuit. Oreſtes oreſiæ &
oreſtis. huiuſmodi. n. quæ in oyoy apd græcos
genitiuum faciūt: ſepe fiūt prime & tertiæ de
clinationis.
Orreum a græco uerbo reconditorium uel repo

ſitorium põt dici. eo q; ibi homines fruges repo nant.
Orexis uomitus eo q; ex ore exeat.
Oorexia polyfagia: ideſt multa comeſtio: quãdo extra naturam comeditur.
Orfani græce. pupilli latine: deſolati ſine patre.
Orfanatrc fiũ locus in quo pueri orbati parenti bus paſcuntur.
Orfeus neſcio quomõ a paganis inferni ſacris p̃ ponit: quaſi deus uel potius ſacrilegiis.
Orfeus muſeus linus apud græcos ãtiqſſimi poe tæ: q & theologi dicti ſũt tempore ioſue.
Organũ generale nomen eſt uaſorũ oium mu ſicorũ: q̃uis pro cõſuetudie organa proprie di cant quæ inflant follibus.
Organica in muſica eſt ſecũda diuiſio in his quæ ſpiritu cõflante repleta i ſonũ uocis aiantur: ut ſunt tubæ: organa: padoria: & cæt.
Organarius qui utitur organis.
Orge ira.
Orgia ſacrificia ἀπὸ τοῦ ὄρους quæ pro furo re celebrantur. ut liberi & matris deum.
Orgia item mẽſura: quæ latine dicitur urna.
Orgia apud græcos dicuntur ſacra oĩa quæ lati ni cærimonias dicunt. Orgia ſacra liberi mini ſteria aut initia.
Orgiſte græce iratum eſt.
Oros ὄρος terminus græce
Oria parua nauicula piſcatoria.
Orithos ciuitas inter macedoniã & epirum.
Oriẽs prima pars mũdi ẽ ideſt caput & quaſi fa cies ab exortu ſolis nuncupata. Cum autẽ i ora tione ad orientẽ cõuertimur: unde cælum ſur git non ideo facimus quaſi ibi tantum habitet deus cæteris partibus deſertis: qui ubiq; p̃ſens eſt nõ locorum ſpatiis ſed maieſtatis potentias Sed ut admoueatur animus ad naturã excellen tiorem ſe cõuerti ideſt ad deum cum ipm cor pus eius quod terrenum eſt ad corpus excellen tius ideſt cæleſte conuertitur.
Oriẽtis quidã fluuius ſyrie iuxta antiochiæ mu ros decurrẽs dictus quia ſolis ortu oritur.
Oriæ freni: & habæne ab ore dicuntur.
Origanum quod latine colora interpretatur. di cta qa ĩfuſa coloret uinũ: hæc hærba cal ida eſt.
Origenarius uernaculus.
Origeniãi hæretici ab origine auctore exorti ſũt dicentes q; nõ poſſit filius patrẽ uidere. & ſpũs ſcẽtũs filiũ. aĩas quoq; in mũdi principio dicũt peccaſſe. & pro diuerſitate pc̃tõrum a cælis uſ q; ad terras diuerſa corpora quaſi uincula me ruiſſe: eaq; cã mundũ fuiſſe factum.
Origon neutrum uellum nauis.
Origo genus. ſtirps. principium.
Orion uenator. qui conatus eſt ſtuprare dianam ſagittis interfectus eſt.
Orio uel orion nomẽ ſyderis. qđ dr̃ ſeptẽtrio.
Orion aſtrum ãte tauri ueſtigia fulget dictus ab urina ideſt inundatione aquarum. Tempore enim hyemis tempeſtatibus tonat. hanc latini uirgilã uocant. ut ſit armatus ut gladiis & ſtel larum luce terribilis & clariſſimus.
Orion uenator de urina iouis & mercurii natus unde urion prius dictus eſt. quem ſecum nube
Ore uolentem diana interficit.
Orion ſtella a gladio dictus. inde eam latini iu gulã uocãt. hi oriones in ipo pondere hyemalis temporis exoriuntur: ſuo q; ortu ĩbres & tẽpe ſtates emittũt: & maria terraſq; turbant.
Orior ſicut & morior ſecũdũ quartã etiã decli nau erũt antiqui. nunc uero ſecũdum tertiam.
Orior a te deponẽs paſſiuã uim habet: deriuata ũde đponẽtia & neutra ſẽ ut adorior & adorio.
Orior reris ortus tus oriens orientalis. oriundus da dum cõponitur exorior abortiuus.
Orir̃: naſcir̃: incipit. gignit. ꝓcedit. editur.
Oritis gẽma ẽ globoſa ſpẽ. i. ſyderis.
Oriũdus ortus: gẽitus. gẽus trahẽs ſimilis orieti.
Orizon media ſphera apparẽs ſup terrã.
Oriza genus ſubtiliſſimæ pollinis. i. farinæ.
Oriza potio.
Omen græce appetitus.
Orine impetus.
Ormizatus: ferro alligatus.
Ormilla. fabula.
Ornare: collere: decorare.
Ornamentũ: decus gloria: laus. dignitas. ornatus.
Ornamẽta p̃tioſa ueſtimenta dicta q; eoꝝ cultu uultuſq; decorent quaſi oris notamenta.
Ornatus tus cultus. hitus ueſtiũ decoratio.
Ornatus ornata ornatũ. lucidus. nitidus. cultus. luculentus.
Ornamenta: militaria arma. tæla. & cætera.
Orna unius anni palea uel aliquid.
Orna ſepulchra.
Ornias maledicta domini.
Ornis ὄρνις ὄρνιθος gæce gallina.
Oris eſt gallina africana pinguiſſima.
Orni: ſteriles arbores ſaxoſis montibus naſcunt pyro inſeruntur.
Ornus genus arboris. priſc. hec ornus orni.
Oro oras oror paſſiuum.
Oroatura unius menſis capadoce.
Orobum græcum uerbũ ẽ. ẽ autem genus legu minis. quod hærbum dicitur.
Ormoa uiſus: ſomnii ciuis omanus.
Oroma uiſio interpretatur.
Oromen foramen mæroris interpretatur.
Oruntes fluuius ſyriæ p antiochiã currens.
Orontes tæ uel orontis.
Orontes litiorum rex fuit.
Orontes mons.
Oros græce uiſo priſc. oros mons græciæ.
Orſus eſt: loqui coepit. ab ordior diris orſus.
Orſa eſt: loqui coepit initiata
Orſia myſteria uel initia.
Orſum in hanc partem: inde componitur ſeorſũ ideſt ſeparatim. quorſum dextrorſũ ſiniſtror ſum.
Orta: nata. ab orior oreris.

Orticolæ.ortolani ortum colentes.
Ortygia eadem ẽ delos.Ortyx enim græce coturnix.aſteria mutata eſt in ortygiã.
Ortygia eſt inſula prætenta Siciliæ.
Ortina ciuitas iuxta nurſiam.
Ortygometra genus auium ideſt coturnices cibũ hnt uenenorum fæmia.quas ueteres ueſci iterdixerunt.Solum enĩ hoc animal ſicut homo caducum morbum habet.
Orthodoxos græce recte glorioſus ideſt qui recte credit & uiuit.
Orthodoxus ẽ recte credens & ut credit uiuens orthos enĩ græce recte dicit. doxa gloria. opio uir rectæ gloriæ & opinionis.Quo noĩe nõ poteſt uocari:qui aliter uiuit q̃ credit.Orthodoxus rite catholicus homo dicit fide rectus ut uita probabilis qui græce uir rectæ gloriæ & ſẽtentiæ dicitur.
Orthographia græce recta ſcriptura:cõtra impericiã librorum.Orthos enim græce recta γρα φή graphe ſcriptura interpretatur.
Orthographæ græce ideſt recti ſcriptores.
Orthogonumena:recti accentus.
Orthogonium ideſt recti angulum:inde triãgulus unum ſolum habens angulum rectum.
Orthogonius triangulus dicitur ſic.
Orthos græce rectum.
Orthogora ciuitas orientis uel fluuius indiæ.
Ortus orta ortum:natus genitus. creatus. ſubito uiſus.ab orior reris.
Ortus uero ortus.natiuitas.genitura.ſubita apparitio proceſſus.
Ortus orti:ager amoenus.oleribus abundans uel paradiſus.
Ortus olerum inde dictus:q; ſemp ibi aliquid oriatur.Nam cum alia terra ſemel in ãno aliqd ereet:ortus nunq̃ ſine fructu ẽ.
Os correptum oſſis facit.Quidam tamen uetes hoc oſſum & hoc oſſu proferebant.
Os uero productũ oris facit.oſſũ uero ὀστέον oſteõ græce dicit.os oſculum ſicut cætera monoſyllaba in ſ uocali antecedẽte culus,aſſumũt mas maſculus.flos:floſculus.Quod oſculũ q̃uiſ formæ ſit diminutiuæ:tamen quia aliã habuit ſignificationem facit ex ſe aliud diminutiuum oſcilum.
Os dictum quaſi corporis oſtium cuius duo ſũt officia.uictus ſumendi & loquendi.os oſculum ex hoc oſculor ris.oſtium quoq; ex quo oſtiarius & oſtiatim.oro quoq; uerbum ab ore & oraculum.orator oratrix oratio oratorium. orabilis.oramen.Cõponitur adoro peroro exoro:deriuat a dor indeclinabile.Ab ore quoq; componitur oſcinit ideſt coruus.
Oſcito tas oſtendo.oſtium:unde hoſpes.hoſpita hoſpitor aris.hoſpitalis.hoſpitalitas.
Os oris uultus facies uel forma corpis.oſſa fortitudinẽ animæ ſignificãt.oſſa p οστεα a græco trãſlatum.Nã.t.trãſit in.ſ.priſc.
Oſſa a buſto dicta quia antiquitus cremarentur uelut alii putant ab ore quia ibi pateãt.cũ alibi cute tegantur.
Oſſa partes in animalibus priores: ſicut lapides cineres reliquæ umbre animæ ſepulchra.
Oſſa q̃dã mõs theſſaliæ:foemininũ facit ſtatius.
Oſſamania februarius menſis.
Oſi ſalua me.Auguſt.
Oſanna lætantis eſt uox.
Oſanna ſaluifica:ſiue ſaluum me fac. oſi enĩ ſalua.anna interiectio deprecantis.ergo oſianna integere dicitur.
Oſianna uox eſt obſecrãtis:ſicut nonnulli dicũt qui hebræã linguã nouerunt magis indicans affectum q̃ rem aliquã ſignificans: ſicut ſunt interiectiones apud nos:ut cum dolẽtes dicimus heu cum delectamur dicimus uah.Quod ĩ eo ita credendum eſt:quod neq; græcus:neq; latinus hoc interpretari potuit.
Oſianna in alterius linguæ interpretationem in toto tranſire non põt:multi ſuper hoc ſermõe diuerſa finxerunt.E quibus noſter hilarius ĩ cõmentariis mathei ita poſuit.Oſanna hebraice interpretat redẽptio domus dauid. primũ redẽptio hebraice ephod Inde domus beth interpretat.Dauid uero non eſſe ĩſertũ patet alii opinati ſũt dici oſanna gloria:nonnulli gratia. Recurramus ergo ad ipſum fontem dicente matheo.Turbæ autẽ clamabant oſãna filio dauid benedictus q̃ uenit ĩ noĩe dñi oſãna in excelſis.
Oſianna barrama matheus poſuit.i.oſiãna in excelſis:quod ſaluatore naſcẽte ſalus ĩ cælũ uſq; ad excelſa peruenerit Denique ĩ pſalmis legit a dauid ꝓphetarũ.O dñe ſaluũ me fac.o dñe bene proſperare:benedictus qui uenit ĩ nomĩe domini. & deus dominus illuxit nobis: unde euangeliſtæ narrant phariſeos & ſcribas indignaros & cõmotos q; uiderũt populum pſalmi ꝓpheriam itelligere ſup chriſtũ cõpletã & clamãtes pueros oſãna filio dauid benedictus qui uenit in nomĩe domini.omniũ euangeliſtarum ſcriptura cõſentit de uerbo oſanna:quia in græcum tranſferri non poterat ſicut alleluia ipſũ hebræum poſuerũt.Lucas igitur græci eruditiſſimus ſermois uidẽs ꝓprietatẽ ſermõis non poſſe melius trãſferri:arbitratus ẽ magis tacere q̃ id ponere ad ſũmã:ſicut nos habemus iteriectiones:ut cũ exultãdo dicimus uah:& quando ſi lẽtiũ uolumus ĩperare.ſtrictis dictis coartamuſ & cogimus ĩſonandum:ita hebræi habent proprias iteriectiões:ut quando uolũt dominũ deprecari:ponãt uerbũ petentis affectũ.i:ãna dñe qđ'.lxx.dixerũt o domĩe oſi ergo ſaluifica iterpretatur anna interiectio deprecantis eſt motũ animi ſignificans ſub deprecantis affectu.
Oſanna genus eſt ligonis.
Oſas primũ puto ab oſſe factas:& quãuis ex alio genere nomen tamen ꝓriſtinũ retinẽt.hæc oſæ hagꝫ oſarum calciamẽtũ altiſſimum.
Oſci hogꝫ oſcogꝫ cãpani dicti ore ĩmundi habiti unde oſcines.ideſt ore canentes aues dicuntur

quarum augurium uoce capitur: ut coruꝰ.
Oscines aues uocantur: quæ ore tantum auspiciū faciūt: ut coruus cornix picus.
Oscilum diminutiuum ab osculo uel est forma ad oris similitudinem idest laruæ. dicta oscilla q̄ in his cillerent idest ora mouerent.
Oscilla genus ludicri proprie funis ligatus agitatione producens sedentem.
Oscitare: os aperire. casmare. os ostendere.
Oscitans: patefaciēs os. somniculosus.
Oscitatio. oris apertio uel extensio. prisc.
Oscito as. & oscitor aris eiusdē significatiōis. antiquitus.
Oscobaras: mons orientis inter dalias & caracas & parthionas: ubi ganges fluuius ortus & laser nascitur.
Osculum filiis dare dicimus: pacem amicis: uxori basiū: scorto suauiū. Item osculum ē charitatis & pietatis pignus uel signum amoris basium blandicieī: suauiū uoluptatis. Quod quidā uersibus distinxit. Basia coiugibus sūt oscula danꝯ amicis. Suauia lasciuis miscentur grata puellis.
Osculor te & a te dicimus commune.
Osceæ saluator aut saluans interpretatur. dū enī iram dei in populo israel ob crimen idolatriæ ꝓpter qd̄ ezechias rex iuda sudlatis idolis præcedentiū regum templum domini purgauit.
Osephilosen idest qui amauit.
Osi libera uel salua hebraice.
Ossifragus auis uulgo appellaꝯ: quæ ossa ab alto demittit & frāgit unde nomen accepit.
Ozin ozein oleregræce. ὀσμοσ ησμη odor.
Osiris fuit maritus isidis gigas. ipe ē & semphir deus ægypti frater fuit tiranis. a quo dilaniatus est quem isis diu quesiuit & tādem inuētū salutauit: unde sic populus adhuc eū salutat.
Osios. pius in deum interpretatur.
Osores idest odium exercentes odiosi.
Osor ab odio dictus idest inimicus: qui alium odio habet.
Osthena: proprium ciuitatis pro orthena dicimus unde aspiratio seruatur adhuc.
Ostæa ὀστεα græce: ossa latine prisc.
Ostēdere ē semel sine lenocinio demonstrare.
Ostentare uero cū aliqua iacanctia.
Ostēdo dis di ostentum & ostensum facit cōponitur attendo.
Ostētabile: est quod certa rei demonstratiōe cōstringitur: ut Cicero: hic tamen uiuit: immo in senatū uenit.
Ostētat: iactat. uideri procurat.
Ostētatio: ostētio cū elatione. uanagroria.
Ostenta dicta q̄ aliquid futurum ostendere uideantur.
Ostentum omne augurium. prodigium. monstꝝ uel ostentatio.
Ostia: aditus. portus. introitus uel fores.
Ostia ab ingressu & exitu fluminū in mari dicta
Ostia ciuitas: quā augustus marcus in exitu thyberis cōdidit: quā ab ipo situ ostiam nominauit
Ostiarii idem & ianitores qui in ueteri testamento electi sūt ad custodiā templi ut non ingredere tur id immūdus in omi re. Dicti aūt ostiarii ab ostiis templi cuius tenentes clauem omnia itus custodiūt: atq; inter bonos malosq; habētes idi ciū fideles recipiūt: infideles respuūt.
Ostiatim noiatim. singulatim. ꝓprie priuatim.
Osticiū color quia ex usto ē: fit enim ex fuligine tectorū eiecta assiduis ignibus unde eo tinctū flameū est.
Ostilinam deam pagani putauerunt: cum segetes nouis aristis æquant̄ qa ueteres ostire æqua re dixerūt.
Ostiū ē quod aperitur: ostia uero sacrificiū.
Ostiū est quo ab aliquo arcemur ingressu ab ostando dictū: uel ut quidam dicūt quia hostē morat̄ huic est ostia tyberia. quia ostibus sacrificabatur.
Osteō ὀστεον græce: ossum latīe: stoma ὀστοκ uero os oris.
Ostracon ὀστρακον græce testa.
Ostriatides gēma est similis testæ & cuteri: ūde dicitur.
Ostratus est pauimentum testaceum: dictum q̄ fractis testis calce admixta fiat. testa enim græce ostracon dicitur.
Ostaea τεστρεα animalia marina: dicta a testa qua mollicies carnis interior munitur.
Ostreū & ostrea neutrū & foemininū.
Ostrea gemma preciosissima.
Ostriferus: in quo abundāt ostreæ.
Ostreū appellatū: q̄ hæc tinctura ex teste humore elicitur. Murex enī coclea ē maris: quæ alio nomīe cōchiliū dicit̄. quæ circuncisa ferro lachrymas purpurei coloris emittit: e quibus tingit̄ purpura: quæ ostrū dicitur.
Ostrū ornamētū sellæ rgalis purpura cōchiliū
Otha græce auriculæ.
Otalgia. dolor auricularū.
Otiosus: desidiosus: trepidus piger.
Otior ris: ipatior nihil operor.
Otiose: lente. tarde. p. gre. quiete.
Otium: quies.
Otiolum uerbum est: qd̄ aut ratione iustæ necessitatis aut intētione piæ utilitatis caret.
Othoniel iterp̄tat̄ ps eius: deus uel rīsio dei.
Othriades: orei filius.
Otrys mons thessaliæ.
Oua dicta q̄ sint uuida: ab eo q̄ ītrinsecus hūore sunt plena. Nam humidū quod exterius humorem habet: uuidum interius. Quidam putāt græco ouum dictum. Nam illi ωον dicunt u littera ablata.
Oua quædam inani uento concipiuntur: sed nō sūt generabilia nisi quæ fuerint masculino concubitu cōcepta: quoꝝ tantam uim dicunt esse: ut lignū profusum eis non ardeat: ac ne uestis aduraꝯ: admixta quoq; calce glutinare ferūtur uitri fragmenta.
Ouat: gaudet. exultat & exilit: & ouās prima bre

Ouatum ouo tēperatum uel ſimile ab ouo deriuaſ:ſed melius ab ouare.
Oues ſignificant populos fideles innocētiæ fructum dantes.
Ouilia ſūtubi greges includunſ ab ouibus dicta
Ouis molle pecus ſāis & corpore ab oblatione dicta.quia in initio nō tauri ſed oues in ſacrificio mactarētur.Ex his quaſdam bidētes uocant:q̄ inter octo dētes duos altiores habēt:quæ maxie in ſacrificio gentiles offerebāt.Ouis in aduētu hyemis ad eſcā ē inexplebilis.
Ouillus ab ouino diminutiuū. Ouinus uero ab oue deriuatur.
Ouis inde ouicula ouile.ouinus ouina nū:& ouillus la lum opilio.
Oxea oxi α acutus dicitur.
Oxea acutus accentus. Oxea acutus morbus:qui aut cito tāſit aut cito interficit:ut pleureſis freneſis.Oxu enim acutū & uelocē græci dicunt.
Oxyfabus uncia una & ſcripuli vi.pondus ē.
Oxyfabus genus mēſure græcū ē:quod latini aci tabulū uocant.
Oxigamus acutus angulus:unde oxigonius trian gulus dicitur qui omnes tres angulos acutos habet.Nec enim orthogonium uel ambligonium poteſt habere.
Oxygaros:acetum cū liquamine mixtum.
Oxy oxi α enim acetum græce:garos liquamen dicitur.
Oximelli dictum q̄ aceto melli pmixta conficitur materia ūde dulcedinē retinet & acorem.
Oxymū:acetum cū uino mixtū.
Oxyme græce,uappa.
Oxos oxo ς uulgus græco nomine uocat acetum hoc latine dolores appellant uel acetum.
Oza:robur domini interpretatur
Ozias iterpretaſ fortitudo domini:ipe eſt & azarias duplici nomine.qui illicite præripiens ſacerdotium lepra percuſſus eſt.
Ozima ſunt uiſcera bouum.
Ozirat iunius mēſis ſyrorū lingua.
Ozoli populi dicti a putore paludis uicinæ.

P Littera cum h prius pōſitum in loco φ:quod ad huc facimus in græcis dictionibus:in latinis tamē pro ph.f.ſcribere coepimus;hæc græce phi dicit

Pabuluma poſco; gramen hærba flores.pratū ſpecies hærbæ.
Pabulor aris a pabulo.
Pabulari:gregem paſcere.
Pabulator paſtor qui præbet pabula.
Pabo:genus uehiculi.
Pabu barba.
Pabula bruma niues.
Pacare paciſci.
Pacturium.plantatorium.
Pacatus:propiciatus.mitis.lenis placatus.
Pacificator:arbiter.medius.auctor cōcordiæ.
Pacifico & pacificor eiuſdem ſignificationis antiquitus.
Pacificus:pacem amans.
paciſcor pactus deponens.
Paciſci:pacē reintegrare pacē pagere:pacificare.
Pachinus promontorium Siciliæ auſtrū ſpectans dictū ab aeris craſſitudine.Nā pachys ē craſſus mōs appoſitus ſiciliæ.Pacis uocabulum uideſ a uocabulo ſūptū.Horatius:pluraliter paces.
Paton ægyptiorum lingua aprilis menſis.
Paconantes:planantes.
Pacta:firmata uel inſtituta a paciſcor paciſceris
Pactio inſtitutum uel ratio.propoſitum ſecta.
Pactum inter partes ex pace cōueniens ſcribitur legibus & moribus cōprobatum:& dicit pactū quaſi ex pace factū ab eo quod eſt pāgo pepigi
Pactum a paciſcor uel pango fit.priſcianus.
Pactolus fluuius aſſyriæ harenas aureas trahens unde a quibuſdam a chryſaura uocatur.
Padus italiæ fluuius a iugis alpiū fuſus ex tribꝫ fontibns oritur. quorum unus dicitur padus a quo nuncupaſ.hic a græcis eridānus dicit ab eridano ſolis filio:qui & phœton.Augetur autem liqueſcentibus niuibus & cum acceſſu xxx.fluminum circa rauēnam in adriaticum fertur.
Padani agri padi ſcilicet.
Padus galliam inter italiam ciſalpinam fluit ad orientem.
paphalogonii orti ſūt ab arfaxat filio gomer:ne pote gomer.
Paphlagonia regio terminās aſſiam minorem a ſeptentrione iuxta galaciam.
Paphos iſula ueneri conſecrata.ipſa eſt & cypros
Pagani ex locorum agreſtium compitis & pagis in quibus gentiles ſuccos idolaq; ſtatuerūt:nū cupati ſunt.
Pagani dicti a pagis.i.cōciliabulis qbus ihabitant
Paganus uilanus a pago dictus ab eo q̄ eſt pige.i. ΩΗΧΗ.i.ſons.de quo ruſtici potant.
Pagani unum deum negant:& adorant creaturā.
Pagi ab ædificiis loca iuxta fontes & firmā terrā cōponitur ex græco pagi.uillæ dictæ α πο τον πα λα κ.i.fontibus:circa quos uillæ conſueuerāt condi unde pagani dicti ex uno fonte potantes page enim græce fons.
Pago pagis pro paciſcor.
Pagæ memoriæ.
Pagit:palum figit aut citharam tangit.
Pagina non uidetur eſſe deriuatum:cum penultima corripitur.
Paginæ:partes foliorum in libris dictæ q̄ ſibi inuicem compingantur.
Pagrum.piſcem:quem græci phragum ideo uocant q̄ duros dentes habens oſtreis paſcatur.
Pagus fluuius uel collegium curiæ uel poſſeſſio ampla ſiue aliquo iure:unde paganos dicimus alienos a iure uel ſacris inſtitutionibus.

Paiſoiſa græce: armatura participium.
Paiſis nomen armaturā ſignificat.
Pala quæ uentilabrum uulgo dicitur
Pala eſt quadrum pallium mulierum deductū uſq; ad ueſtigia affixis in ordine gemmis dicta a ϖαλλεῖν mobilitate quæ eſt circa finem eius: ſiue q̄ rugis criſpātibus ſinuata ſit.
Palam perſona carēt: quia id ſignificat q̄ omnes ſciunt ideo ad omnes refertur ideſt aperte.
Palātes gaudentes.
Palātes: palā uagantes ſparſi.
Palo palas a palā: unde patet: a quo patulus patula lum. patens tior patentiſſimus patenter patesco ſcis patera patella: cōponitur patefacio pelagus patēs lacus: A pala palatū palariū palatinus natū a pala cōponit ppalo platea prādeo prādes prāſus prādiū: palus paluſtris paludamētū
palanter incompoſite diſperſe uaganter.
Palabūdi uagi.
palātur uagātur.
Phalāx phalangis lingua macedonum a nobis caterua ſeu legio dicitur: fœmininum eſt.
Phalanges multitudines ordinatæ
Phalas dicūt ligneas turres: hic phalarica genus tormenti. quod de turribus iacitur mirabiliter in hoſtes.
Phalarica genus grandis haſtæ aut tæli: cuius prima breuiatur.
Phalāga fuſtis: cui aliquid delegatur.
Phalāgius ut gladius.
Phalaria cum milites ad palos exercentur.
Palas minerua dicta ab inſula palene in qua nutrita ē uel grece ab haſtæ concuſſione uel q̄ pallā tem gigātem occiderit.
Pallas tritonia minerua athænæ idem quod ſapientia. Nā pallas noua interpretatur. quia nullā ſcit uetuſtatē. hic palas palātos græce latine palātis: hæc palla pallados latine palladis. Quæcunq; igitur maſculina ut habent in genitiuo. i an uel in as uolunt terminare uocatiuum more græco ut o pallan pallas.
Pallas filius euādri. qui ab arcadia illuc ubi modo roma eſt uenerat adiuuās æneam: interfectus eſt a turno.
Pallatiū palladis ideſt mineruæ ſimulacrū.
Pallāteum murus: uel faſtigium.
Pallāreum urbs fuit ubi eſt roma ab euādro eiuſq; comitibus condita. qui ex arcadia & a pauo pallāte exorti ſunt a cuius nomine pallanteum dixerunt in montibus.
Palantus quidam dux octauus ab hercule. qui tarentum condidit.
Palamedes unus de principibus græcorū.
Palamedes palamedos græce latine palamedis.
Phallaris inuētor torquēti fuit quod tātū dicit.
Phalatæ maſſæ caricarum. maſſæ de ficis dictæ quia inter duos palos poſitæ ſiccātur ad ſeruādum.
Palatæ in regnorum libro maſſæ ſunt: quæ de recentibus ficis compingi ſolēt.
Palatini cretenſes.
Palatium a palāte arcadum principe dictum i cuius honore arcades oppidum conſtruentes & regiam ipſius palatium uocauerunt. unde palatinus palatina palatinum.
Palatini ideſt palatio utentes & cōmorātes.
Palatum noſtrum ſicut cælum eſt poſitum ūde & apollo deriuatur: ſed græci uranum οὐρανον dicunt eo q̄ pro ſui concauitate cæli ſimilitudinē habent.
Palæ πάλη lucta græce.
Palæ ſunt membra dextra læuaq; eminentia dicta q̄ in luctando eas premamus: quod palein παλαίειν græci dicunt.
Palea a quibuſdam dicitur q̄ pala uētiletur: ut frumenta purgent. Gentiles a quadā pales frugum inuentrice noiauerunt: quā cererē eſſe uolunt. Item a pabulo palea dicta: qd' ea primum i paſcendis aīalibus preberet. cuius natura nil fluere ſinit. Ecōtrario poma maturat.
Palea ſignificat peccatores.
Palearia plurale a pelle dicta ideſt pelles dependētes ex gutture. Ipa ē generoſitas i boue.
Palear ſingulare pellis bouis a pēdēdo dictum.
Palliatus ueſte non candida uſus.
Pallere: deficere. pallidum eē.
Palēs: luridus decurrēs deficiēs. timēs.
Pallētes morbi: q̄ pallidos faciāt.
Pallentes in ezechiele ſexta pars cubiti eſt quod eſt palmus.
Palene inſula.
Phalleræ: bullæ ornamenta equoꝝ ſunt proprie unde phalero ras.
Phaleras dicimus ornatus ſermōum adulatoria uerba græcum eſt.
Phaleratus: ornatus: aut ficticius.
Phalergium: ornamentum.
Pales unde & paleæ: hanc deam cererē & ueſtā & talarē dicebant pagani cuius ſacra palilia.
Pales a pabulando pecora dicta dea pabulorum
Paleſtina ꝓuincia.
Paleſtini urbem metropoli habuerūt quæ nunc dicitur aſcalon.
Paleſtini qui philiſthei: quos ueteres allophylos nos modo corrupte palæſtinos uocamus.
hi orti ſunt a ceſſoim filio meſroim.
Paleſtra græce lucta. ubi atheletæ exercēt ſeu luctatio quæ fit i gymnaſio.
Paleſtra dicitur locus exercendis corporibus dicatus: cuius repertorē prometheū dicunt. Iccirco homines finxiſſe creditur: q̄ prima ratione ungendi quaſi corpora formauerit. Alii opinātur a luctatiōe urſoꝝ monſtratam.
Paleſtritæ fœmiæ quæ i paleſtra morabant
Palæſtræ ē ciuitas in epyro.: unde paleſtinus na. paleſtinū.
Paletronium oppidum theſſaliæ: unde paletronia regio: in qua centaurus fuit.
Palleus eſt: quo miniſtrātium ſcapulæ contegūtur: ut dum miniſtrarent expediti diſcurant

ctum a pellibus:quia prius ſuper idumētis pel liceis ueteres utebātur
Palleus dictus a palla uel a pulpis:quas tegit.
Pallex:adoleſcens græce adulter.
Pallelia παραλλησια feſta.
palliſci ſunt pomi.
Palibotra:gēs quæ & praſia ī ſuperiore india.
Pallidus:luridus. deformatus aſpectu turbato abiecto uultu diuerſi coloris.
Palinurus:gubernator Aeneæ fuit.ī mare ꝺcidit
Palinuri promontorium:quod a lucanis montibus in altum currit.
Pallinodia:cōtra uituperationes laudes figura ē
Pallinodiace.contrarie.
Pallium quodlibet indumentum uel mobile cooperimentum:a pallein παλλειν quod ē mouerī:inde palliolum palliatus.
Pallimbachius:contrarius bacchio.priſc.
Palliurus:hærba aſperrima & ſpinoſa:hoc ē zuratuzita.
Palī.iidem & fuſtes:quibus iuuenes pro crimini bus feriuntur appellati a ruſticis:ꝙ præfixi in foſſis ſtent.
Palma fœminea ramos ſuos plærunq; ſubiicit ei quā marem palmam appellant:cuius maris ſemina dactilos uel palmitum cultores fœminæ præiaciūt. Tunc quaſi expetitum ſentiens cōcubitum comam attollit.
Palma ſemper uirens manet conſeruatione non ī mutatione foliorū ſicut cætera.
Palma arbor ſemper uirēs inferius aſpera corticibus:ſuperius uero uiſu & fructibus pulchra: habet uero ūde differat a cūctis arboribus. Cōtra enim omnes arbores palma minoris amplitudinis ab imis inchoat & iuxta ramos & fructus ampliore robore exurgit:hæc tarde ꝓficit ſed diu uiriditate ſubſtitit:unde beatus iob ait ſicut palma multiplicabo dies.
Palma uictoria.
Palma dicta qa ad manus uictoris ornata ē: uel ꝙ oppāſis ramis eſt ī modum palmæ hominis. eſt enim arbor inſignis uictoriæ:hāc græci phœnicem dicunt ꝙ diu duret:ex nomine auis arabicæ:quæ multum uiuit.huius fructus dicunt dactili & palmæ & thibaili.q & niali dicuntur: mucales quoq; qui & cānoti græce.
Palma ſignificat uictoriam ꝓfectionē uirtutē.
Palmarū dies iō dicunt:quia ī eo ſalutari noſtro multitudo obuiā tēdēs cum armis palmarum clamabāt. Oſāna filio dauid:benedictus qui uenit ī noīe dñi rex iſrael. Vulgus aūt ideo hunc diē capitalauiū appellant:quia tūc moris lauādi capita infātiū eſt:qui ungendi ſunt.
Palma:manus oppanſa uel explicata:cui contrarius eſt pugnus.
Palma pilis munda dicitur uel a pāſis palmæ ramis cuius ſimilitudinē gerit.
Palmaris magna.præcipua.
Palmarſū:qꝺ ī palma eſt.i.ī laude ſicut menſorium qꝺ eſt ī menſa.motorium quod ī motu
Palmata tōgata quā reportabant uictores:ipa & picta qa uictoria pingitur.
Palmeatus:laureatus. coronatus.
Palmes:ps uitis ē:ubi uua naſcit.dicta q̄ſi palma
Palmas:diminutiuū a palma.hic palmes itis.
Palmetum:genus carnis.
Palmites:nouelli.
Palmon græci uocāt ſaltum uentris ex parte palpantis.
Palmula extrema latitudo remi:qua mare ipellitur a palma dicta.
Palmula gubernaculi ps ima.
Palmus dicitur a mīmo digito uſq; ad maximū
Palmus in mēſuris agroꝝ quatuor digitos habet uncias tres.
Palmus:ide palma:palmula palmella.palmes.
Pallor timor.deformitas.ſubitus terror.
Palpat. blanditur.aſſentatur.adulatur: aut manu cōtrectat.
Palpo & palpor idem ſignificabant antiquitus.
Palpare:manu tentare fouere blandiri.
Palpans:tremens uel relicto adhuc ſpiritu.
Palpitat.tremit:anhelat.uel aīa trahit non enim ē latinū.pōt tñ a palpebris uenire uel palpo.
Palpebra ſinus oculoꝝ a palpando dicta.
Palpebræ a palpitando dictæ:quia currendo inuicē oculorū obtuitum reficiūt.pilis in ordine ſtantibus ad eorum munitionē.
Palpebræ diluculo extremæ noctis horæ ſūt: & quaſi oculos noxa perit.
Palpæ ſūt mēbra dorſi eminentia dextra læuaq;
Palpo onis a palpando dictus.qui nō uidet.
Palteus:murus uel faſtigiū.
Paludamentum eſt pallium inſigne ducū & imperatorum ex cocco & purpura:ut quidā dicūt dictum eſt pro eo ꝙ indutus eo imperator palā faceret bellum.
Paludamētū genus ueſtis:hinc paludatus.
Paludes dictæ a pale paſtorali dea:ꝙ paleas.i.pabula iumētorum nutriat.
Palus paludis:hic palus pali ſudis:cuius diminutiuum paxillus.
Palumbes eo ꝙ ſint fartæ pabulo: quod iferunt pſaxis ſyluiſq; quibus ihabitant: columbæ uero ſunt quæ manſuefiūt in domibus.palūbes ſunt quæ ī arboribus degūt.
Pampinus eſt cuius ſubſidio fructus uitis a frigore uel ardore defenditur dictus ꝙ de palmite pendeat.
Pampineum eſt totum de pampinis. pampinoſū uero quod plenum eſt pampinis.
Pan græce omne.
Pan græci latini ſyluanum dicūt deum ruſticoꝝ cui corona ī ſimilitudine radicoꝝ ſolis & lunæ fingunt: habet pellē propter cæli ſydera:rubet eius facies ad ſimilitudinem ætheris: fiſtulam ſeptem calamoꝝ geſtat propter harmoniā cæli:uilloſus ē quia tellus ueſtita ē uentis:pars eſt iferior fœda ꝓpter arbores & feras & pecudes caprias ūgulas habet ut ſoliditatē terræ oſten-

dat:quia uolunt eum rerū & totius naturæ deum:unde pan quasi omnia dicūt.

Pan incubū deū pagani dicūt.prisc.hic pan huius panos græce.

Pana poetā fistulæ dicūt fuisse.

Panax fragrātis odoris ē tyrso ferulæ similis ex quo profluit succus.q opoponax dicit.

Panates deus & lateres.

Panacea gēus hærbæ uel sa radix salutaris hærbe

Panegyricon:laudabile græce.

Panegyrici:qui alios laudāt.

Panchei:orientales sunt.

Pancaia ipa ē arabia.

Pancra græce rapina.

Pācratiū genus ludi:ut fieri solet ab his:q cū bestiis congrediuntur ferocissimis:q eo utiſ παν κρτια-ϛης pacratiastes.

Pancratiatius:pugil qui præuicit.

Pancratiari:flagellis aut tormentis subiici unde æquo animo tolerantes coronētur.

Panctorium.plantatorium.

Panchera regio indiæ.

Pācrus lapis uarius ex oibus:unde & dicit.

Pandecchetes:omnia ferēs & uetus & nouum testamentum.

Padere:aperire.manifestare exponere.

Pando dis di pansum.

Pandū curuū.iflexū quasi recuruū ē.

Pandus panda pandū recuruus ua um. recuruus cōuexus sinuatus.

Pandonus ab inuentore uocatus:fuit.n.apud gentiles pā deus pastoralis.q prius dispes calamos ad cantum aptauit.

Panegyricum: cōuenticulū.laus in pincipe dicta. aliquid laudabile.

Panegorate calidā uirtutē habet.semen eius tritum cum pipere ex musco potum & urinā mouet & in calculos in uesica frangit.

Paneas dicitur cæsarea philippi:panius nanq; dicitur mons in quo sita est.

Panemos pinthiorum līgua uel macedonum december mensis.

Paneretos ecclesiasticus.

Panes pater.

Pāphagi gens æthiopiæ est quibus esca est ē quicquid mandi pōt:unde & dicuntur.

Pangratoriū:plantatoriū.

Pāgere.fingere:l fas scribere. carmina cōponere. cātare psallere.cōiungere.ordinare.

Pāgit:palum figit.plangit uel citharam tangi definit cantat.describit.

Pango pegi pro impingo.Pango panxi uel pāgor deponēs pro canto.Pango pepigi & pāgo pepigi p paciscor pactū facit.

Panicium dictū quasi panificium:q multi ex eo uice panis sustententur.

Panice:rosæ.

Panicenū:genus uestis est.

Panegyricū παραγειρικον lasciuo genus dicendi in laudibus cuiuslibet uel regū:in cuius cōpositione multi mendaciis adulant.

Panificæ.pistrices:quæ panes faciūt.

Panis dictus.q cum omni cibo apponatur:uel q oē aial eum petat.Pan παν.enim græce totum cuius diuersa sūt genera.Panis cibarius est: qui seruis datur:nec ē delicatus.fermētaceus fermēto cōfectus.azimus sine fermēto syncerus.Siligineus a frumēti genere dictus.Rubidus recoctus & rubefactus.Subcinericius cinere coctus & reuersatus ipe ē & focacius.Clibanitius i testa coctus.Candidus panis cibo sumptus nutrit magis sed minus digeritur.ex ipis fermētacius leuior est.Egeriur autem quia cito conficitur. Azimus aūt tardius egeritur.sed magis nutrit.is ēt qa succo cōspgit leuissimus ē'& nutrit copiose & egeritur.Nuttrit propter candorem. leuis est etiam propter spumam.qua sparsus ē. Item ex his panibus qui maximi fuerint:habent quem piam succum uomitum restingunt.Item in furno cocti magis nutriunt:quia minus exuruntur ab igne.Clibanicus autem & focacius ualde sici sunt:quia clibanicius in testa.focacius in cinere humorem amittūt.fortior aūt est his oibus siligineus:sed hi qui de grossa faria fuerit: oēs fortius nutriunt sed non ualde egerūtur.Similiter autem & cacabacius panis calidus siccat frigidus uero minus.multo siccus ex pte extenuat.Similia ēt lacte coacta egeritur magis tn si in aqua coquat:maxie ergo ubi plus uolueris egerere.Similia i melle & oleo cocta aut fricta urit propter pinguedinē & dulcedinem:quia cū dissimilia sint:& non debeāt simul coqui in unū mixta rē cōtrariā faciunt. Siligo uero cocta uel farina fortissima ē & nutrit:sed non egerit.'Panis triticeus.i.ordeaceus tritus leuior, furfuribus & qd' ex ide factū fuerit:'egerit magis &c.

Panitæ græce dicunt:qui latine incubi appellāt iidem quoq; pilosi in Esaia.

Pānonia ab alpibus appenninis ē noiata:qbus ab italia secernitur.Coniungit aūt cum norico & græciā habens ab oriente mysiā.ab euro Istriā: ab africo alpes appennias:ab occasu galliā belicam:a septētrione danubium:qui germaniam galliāq; secernit.

Pannonius de pannonia.

Pannotios:esse ferunt monstra tam diffusa a'magnitudie auriū:ut his corpus oē cōtegat.

Panin.totū ωτα ota aures græce dicunt.

Panope regio & nympha ē.

Panotile rarum olus est.

Pamphilus iterpretatur totus amor.

Pansum: apertum.patefactum.extensum, a pando pandis.

Panta græce oia prisc.

Pantagia fluuius in Sicilia:qui ante pantagrus uocabatur.

Phātasma:phātasia.spiritus uisiōis noturnæ imagines.

Pātaxoy πανταχου græce passim.

Pantapolos græce negociator:q multa uenū dat

qui latine ſeplaſſutius dicitur.
Pantenon:camimelon hærba.
Panthera rætis genus uel reſtis:
Pantheri dicitur ſiue q̄ omnium animalium ſit amicus excepto dracōe:ſiue quia ſui generis ſocietate gaudet:& ad ſimilitudinē quicquid accipit reddit:ueſtigia eius minutis orbiculis ſuppicta ſunt uariis coloribus eſt,cuius odor tantæ ſuauitatis eſſe dicitur:ut omīa ſupet aromata.
Panthera:genus quadrupedis ſemel tantū parit hic panther græce hæc pantera latine.
Pantheus deus:qui in ſe omnes figuratiōes habet quaſi omnium deus.
Pantrenius mons eſt nimiæ altitudinis.
Pantonium nauigium tardum & graue.
Panta græce omnia.
Pāthos per ſynereſim.pāthois πάνθοῦσ ī diphthongo ſecū dū græcos facit genitiuum in oyoῦ ideoq;.apud nos ſecūdæ eſt declinatiōis.hic pāthoos panthoys panthoo βάνθοῦ & nos ergo panthous panthoi:ſic quoq; alcinous pro alcinus & ſimilia.
Pāthus pater euphorbii interfecti a menelao quē fabulatur reuixiſſe pytagoras.
Pantomimus oīum minus.
Pannus diminutiue panniculus.
Pannuteus pannoſus.
Pannucea ueſtis quaſi pannoſa dicta q̄ ſit diuerſis pannis obſita.
Pannulæ dictæ:q̄ ex eis pānī texātur:ipſæ enim diſcurrunt per telam.
Pānus:lignum in quo trama cōponitur dictū q̄ eo pāni texant.ide diminutiuū hæc pānicula.
Papa βαβα admirabilis maior pater & cuſtos a pape.
Papa:pediſecus.pedagogus.idē & pappus πάππος.
Papare:puerorū ē: ſicut manducare hominum.
Papauer hærba ſomnifera:ex qua fluit ſuccus q̄ opion appellatur.
Papauer cuius ſæmen ſomnū omnibus ꝓuocat: pluraliter hæc papauera.
Papauer aliud ueſcū:quo ueſcimur:alid letheū quo non utimur.
Pape πάπῦ interiectio ē admirantis:unde papa ideſt admirabilis.
Papia & popea leges:quas ſub octauiano cæſare ſuffecti conſules papius & popeus tulerūt. quorum nominibus dictæ ſunt.
Papia ciuitas ē iuxta ticinū fluuiū a gallis edita unde & ticiniū dicta eſt.
Papia uero a pape dicta:eo q̄ abundet in multis quaſi mirabilis.
Papillæ:capita mamillarum:quas ſuggentes cōprehendūt dictæ:q̄ eas infantes quaſi papant: dum lac ſuggunt.
Papilio auicula:quæ nūq̄ creſcit.
Papiliones auiculæ:quæ maxie abundant florētibus maluis:q̄ uermiculos ſtercore ſuo faciūt.
Papilio:tentorium uel ſcyrpeum uaſculum.
Papiliones:tentoria dicūtur a ſimilitudīe parui animalis hæ ſunt auiculæ:lumine accenſo conueniunt:& circa uolitantes ab igne proxime interire coguntur.
Papyrus:genus iunci ſemper uiret.
Papyrio ſcyrpeum uaſculum.
Papyrus dicta:q̄ igni & cæreis ſit apta.pyr enim græce ignis.eadem alio nomine bibula dicīt q̄ humorem bibat.
Paphos inſula:a papho ciuitate:hæc ē cyprus.
Pabula eſt paruiſſima cutis erectio cū rubore & ideo papula quaſi pupilla.
Papula:immūdus ſudor.carbūculus.uel græcū ē
Pappus græce auus:
Pappus:pedagogus.
Par:geminū.idem.tale.ſimile.æquale.
Par cōponitur ipar diſpar ſepar cōpar deriuat.
Paro paras.pariles.parilitas.
Par in elatiōe taxatur.Separ in æqualitate. priſc. hic & hæc & hoc par.
Para παρα græca præpoſitio iuxta p de uel trās uel apud.para uero aduerbiū ultra παραθαλαττον græce tranſmare.
Partha:genus auis mali ominis.
Parare.diſponere.præparare.
Parabata:cupidus.
Parabola βαραβολή eſt cōparātio ex diſſimilibus rebus.Sicut qui leōi cæſarē cōparauit nō ex ſuo ſed alieno genere ſimilitudinē faciēs Itē in euāgelio:uade dicilli uulpi ideſt herodi.Cōparatio & parabola hoc differunt:q̄ perſonarū inter ſe uel eorum quæ perſonis accidunt fit cōparatio.In parabola uero rerum diſſimiliū congrua comparatio eſt.
Parabola græce ꝓuerbium latine.
Parabola eſt comparatiua ſimilitudo. hebraice maſloth dicitur.
Parabolæ græce quæ latine ꝓuerbia uocātur:eo q̄ ī ipſis ſub cōparatiua ſimilitudīe figuræ uerborū & imagines ueritatis oſtendantur.
Parabolæ & ꝓblemata nominibus ſuis indicant altius ſe perſcrutari oportere.
Parabolicus.parabolis utens.
Paraclitus παρακλῆτος græce latīe cōſolatio uel exhortatio dī paraclitus ꝓpterea nomīatur ſpiritus ſāctus.i.conſolator:quia quos repleuerit cōſolat.ut amittētes tēporalia æterna gaudeant lætitia.paracliſis enim græce latīe cōſolatio appellat:xps.n.lugētibus apoſtolis eum miſit. poſtq̄ ab eorū oculis ipſe ī cælū aſcēdit. Alii paraclitū latīe oratorē uel aduocatū iterpretātur. ipſe.n.dicit:ipſe docet.p ipſū dat fermo ſapiētiæ:ab ipſo ſacra ſcriptura inſpirata eſt paraclitus chriſtus ideo dicitur ideſt aduocatus: quia pro nobis intercedat apud pīem: ſicut ioannes dicit de eo:Aduocatū hēmus apud pīem ieſū chriſtū.paraclitus autē q̄ latine aduocatus dicitur:filio & ſpiritui ſancto aſcribitur.
Paralimenos παρακεῖμενος præteritū ſignificat græce in re modo completa.

Paracollecticum peniculus.i.ſpongiola.
Paranopen græci dicunt habitationem mẽtis atq; egreſſionem.
Paradiaſtole.ē quotiēs id qđ dicimus iterpreta/ tõe diſcernimus:ut ꝑ incõſiderato fortis.
Paradigma βαραλιγμα exẽplũ dicti uel fa/ cti alicuius uocaſ:ut ex ſimili aut diſſimili ge nere:cõueniens ei quam ꝑponimus rei:ut eſt tã fortiter ruit apud hippõam Scipio:q̃ uticæ ca/ to.Similitudo aũt tribus modis fit:a pari:a ma/ iore:a minore.
Paradionium prope balteum.
In paradiſo præter arborem uetitam & aliæ arbo res erãt:de quibus ſumebãt:ne animaliũ corpo ra moleſte aliqd eſuriẽdo aut ſitiẽdo ſentirent De ligno autem uitæ ꝑpterea guſtabaſ ne mors eis undecũq; ſubreperet uel ſenio interirent:qa iuuẽtutis flore tenebanſ tanq̃ cætera eſſent ali/ mento:illud ſacramẽto:ut ſic ibi eſſent ſicut in intelligibili paradiſo ſapientia dei.
Paradiſus locus ē in orientis partibus:cuius uo/ cabulum ex græco in latinũ uertitur hortus.
Paro hebraice ẽden dicitur quod in noſtra lĩgua deliciæ iterpretatur:quod utrũq; iũctum facit hortũ deliciarũ.Eſt.n.omni genere ligni & po/ miferarũ arborũ conſitus:habẽs etiã lignũ uitæ Non ibi frigus ſed perpetua ueris tẽperies:cuius medio fons prorumpẽs totum nemus irrigat di uiditurq; i quattuor naſcẽtia flumina:cuius lo ci aditus poſt peccatũ hominis itercluſus eſt.
Paradoxon ē cũ dicimus inopiatũ aliqd ĩcidiſſe.
Paradoxus q ſe ad gloriã parat uel admirabilis.
Paraphraſten:non diſſertorem non bonum iter pretem.
Peragonizat:mitigat oblectat.& tẽperat.
Paragapaoteos alternitatis cauſa.
Paragoge eſt appoſitio ad finem dictiõis litteræ aut ſyllabæ ut magis pro mage:hanc alii ꝑ ſpa ralĩpſin appellant ut bellantur pro bellant.βα ραγω adduco
Paragraphus nota eſt:quæ apponitur ad ſeparan das res a rebus:quæ in connexu concurrunt ut ĩ catalogo.loca a locis.
Parelilliæ æqualiter diſtãtes lineæ.
Paralelli alteruter rectæ lineæ nuncupãſ:quæ ĩ eadẽ plana ſuperficie collocatæ atq; utrũq; ꝑdu ctæ in neutrã partẽ concurrunt ita.
Paralella æqui ſtantia.
Paralello granniæ duæ dicunſ ex aduerſo poſi/ tæ lineæ ſic. Cõſequenter etiam planæ qua draturæ ſic.
Paralelli bipeda duo ſolida corpora ĩ geometri is dicuntur.
Pararelli bipedes græci geometrici uocãt corpo ra:quæ neq; cũctis partibus æqualia ſũt:neq; cũ ctis inæqualia:quæ ſunt quotiẽs contra ſunt in æqualia ſupficies:ut nunq̃ in infinitum ductæ concurrãt ut bis ter ter:quo nomie ea figura uo catur:quæ latine interprætum alternatim poſi tis latitudinibus continet.
Paralypſis dicta a corporis ĩpactiõe fcã ex multa frigidatione:aut ĩ toto corpore aut in parte.
Paralypſis eſt diſſolutio mẽbrorum.
Paralyſis ideſt ſtomachi contractio:cuius ſigna hæc ſunt.Si aperias os iuenies linguam eorum ĩ unam partem:quæ paralyſin patiť albidiorem eſſe tũc intelligas paralypſis cauſam eſſe.Nam paralyſis ab eo ꝙ mediam partẽ teneat nomẽ ac cepit.ſi enim omnes partes teneat apoplexiã iu/ dicabis.
Paralipomnõ παραλιμομενων græce dicit: quod nos prætermiſſorum uel reliquorum di/ cere poſſumus:quia quæ ĩ lege uel regũ libris uel omiſſa uel non plene relata ſunt in iſto ſum matim & breuiter collecta explicantur.
Parameſe ideſt iuxta mediã poſita chorda.
Paranetice interpoſitiue perſonaliter.
Paranomaſia a nomĩatiuo græce dicitur quotiẽs de nomine aliud efficitur nomen ſimile ſono ſẽ ſu diſſimile.
Prander beſtia quædam diſſimilis.
Paranympha ꝑnuba.Nympha ē ſponſa ĩ nuptiis
Paraphoros βαραφορεσ græce non ſequens ra tionem.
Parapſis βαρα ισλοσ gabata:uel patina acita bulum aliquod & chatinum ita apellari putãt: parepſis idem.
Parapſis quadrãgulum & quadrilaterum uas eſt ex paribus aſſis.
Paraproſdochia græce inopinatus exitus cum ali ud proponitur & aliud explicatur ut deus ĩpo/ luta uia eius.
Parare:diſponere præparare:ĩde parator:para/ mẽtũ paratũ.parilis autem dicitur a pari.A pa ro uerbo componitur apparo unde apparatus: ꝑpero ideſt ꝑpe paro.Comparo tor:tio bilis. Comparatiuus diſparo reparo ſaparo:unde cõ ponit diſſeparo:recupero. ſupero.uitupo.ĩpo unde imperator imperatrix imperiũ. imperio ſus.ſa um.æquipo:tempo:unde tempeſtas.
Paro as aui:paror paratus.paraſangus pſæ uocãt quod græci ſtadia nos miliaria.
Paraſceue ſexta ſabbati appellaſ.hinc enim præ paratio dicitur quod a iudæis:quæ in ſabbato ſunt neceſſaria eadem die præparentur.
Paraſceue græce cœna pura.i. præparatio quæ fit in ſabbato:
Paraſceue græce paratus eſcarum dicitur.
Pareſia βαρησια græce confidentia.
Parrhaſia arcadia.
Parrhaſis quæ & caliſto mater arcadis ſeptentrio a parrhaſia.
Parrhaſius ia um:ideſt archadius a um.
Paraſitus buccellarius adulator paratus iniuriã facere & pati αβαρα quod eſt ad:& σιτοσ ci/ bus.
Paraſitans:adulans.
Paraſituli buccellarii.
Paraſyntheton græci dicũt decõpoſitam figurã
Paraſtatæ ſtipites ſunt pares ſtãtes:quibus arbor-

nauis ſuſtinetur.
Parathis cum quaſi deponimus aliquid imperfectum apud memoriale dictum repetiturus nos docentes cum opportunum fuerit.
Paratus celer. aut permotus.
Parcæ fata dicta ſũt a paganis. quæ quidẽ tria eẽ dicunt: clotho lacheſis. atropos. dictæ parcæ cata κατα antiphraſin: q̃ nemini parcant.
clotho colũ baiulat lacheſis trahit: atropos occat
Parcere ꝑ dimittere & ſeruare.
Parcere: miſereri. cõdõare. deſinere. dimittere:
Parco cis pepci & parſi parſus: unde actiuũ uidetur parſum facit ſupinum. unde parſurus.
Parce honeſte. modeſte. moderate nõ nimium.
Parcus frugi: quod eſt ſeruator. abſtinẽs alieno. ſuo contentus.
Parcus: nimis tenax. ſordidus.
Parcoatras. mons armeniæ inter taurum & caſum medius interiacet.
Pardubelis: hoſtis.
Pardus: beſtia ferociſſima. quæ citata præceps fertur ad ſanguinẽ: & ſaltu in mortẽ ruit.
Pardus uarii coloris. uarii eriã animi ẽ.
Pardus genus uariarum beſtiarũ ſecundum poſt pãtheram.
Pardus ſignificat diabolum uel peccatorem uariis moribus.
Parecauſis: aggreſſio.
Parechaſin diſgreſſio.
Paredrum uocant dominicam uirtutem.
Paregoria: mitigatio græce.
Paregorizat: mulcet.
Parentalia dies feſti paganorum.
Parentat: umbris uel tumulis mortuorũ frequẽter paret. i. obſequitur. ſacrificat aut miniſtrat.
Parentheſis eſt ubi interponimus ſentẽtiam noſtram: qua ex medio remota integer ſermo perdurat: ut in pſalmo. Clamauerunt nec erat qui ſaluos faceret ad dominum.
Parentheſis: ẽ interpoſita ratiotinatio diuerſæ ſẽtentiæ: parentheſis græce interiectio latine.
Parentes dicti quaſi pariẽtes. i. excreatores.
Parens ꝑ ſuperioribus propinquis cõmune duũ generũ ẽ. A pareo uero generis oĩs. i. obediens.
Parere obtẽperare. obedire obſequi. pareo es.
Pares coæui.
Par eſt: conſtat.
Parethoniũ ciuitas ĩ finibus ægypti urbiſq; alexãdriæ: ex qua africæ principiũ inchoatur.
Pharias ſerpẽs qui ſemper in cauda ambulat: & ſulcum facere uidetur.
Parricida proprie dicitur qui parẽtẽ occidit quẽ quidam ueteres parenticidam dixerunt quoniã parricidium in quocũq; intelligi poſſit: cũ ſint homines hominibus pares.
Parricida qui patrẽ occidit uel homicida. ſiccarius: gladiator. emiſſarius latro.
Parricida ꝑ parenticida. cõponit̃ a parente & cædo uerbo. uel ex parte. uel ex pari addita. r.
Patikos græce incolæ uel aduenæ.
Paries nuncupatus. uia ſemper duo ſũt pares: uel a latere uel a fronte: ſiue tetragonum ſue quorũlibet.
Paries a parilitate ideſt æqualitate.
Parietinæ parietũ ruinæ: ſunt enim parietes ſine tecto ſine habitantibus.
Parii lapides candidi ſunt.
Parius genus candidi mamoris & indica gemma a paro inſula'.
Parilis æqualis.
Parilitas æqualitas ſimilitudo euacuatio.
Parilia dies feſtus paganorum.
Parreſia παρρησια eſt oratio libertatis & fiducie plena.
Pariſius ciuitas franciæ.
Pariter æqualiter ſimul ego & tu.
Paris filius priami: qui helenam rapuit: hic paris paridis.
Pario paris, parit. parere filiũ edere. parturire.
Pario paris apud antiquos quartæ cõiugationis fuit priſc. ide componitur aperio cooperio: reperio quod duplicauit ꝑ in præterito Compio Et hoc quoq; deponens componit̃. experior. & operior: nam faciunt expertus & opertus ſicut partus pario paris inde parens parentela partus tus compõitur parricida partus parturio ris cõponitur uipera. unde uiperinus: aperio operio reperio puerpa puerperium pars partis.
Parma leuia arma quaſi paruus clypeus.
Parma ſcutum rotundum ornamẽtum militare.
Parmula genus ſcuti.
Pharmacopola græce medicamẽti uenditor.
Pharmachon medicamentum.
Parmax cis barbarum proprium breuiatur penultima ſic ſimilia breuantur.
Parnaſus mõs arcadiæ apollini & libero ſacratus.
Parnaſus mõs theſaliæ: cuius duo ſunt iuga: Cirrha & nyſa ĩ qbus ſingulis apollo colebatur & liber hæc iuga a duobus frĩbus: citharõ & helicõ appelãt̃ patron eius diminutiuũ paronculum nauigiũ piratis aptũ: unde & dicitur.
Paroa ſcapha ex uimine & crudo corio genus nauigii.
Parœci ſunt qui ſolent inter facientibus neceſſaria miniſtrare.
Parœcia adiacẽs domus aut dioceſis παροικια ideſt domus dei'.
Parœmia παροιμια prouerbiũ rebus temporibuſq; accomodatũ rebus ut aduerſus ſtimulũ calces: quod ſignificat aduerſis reſiſtendum tẽporibus ut lupus eſt in fabula: quod ſubito tacẽti dicitur.
Paromœon cum ab eiſdem litteris diuerſa uerba ſumuntur: ut o tite tute tati tibi tanta tyranne tuliſti.
Paranomaſia eſt in ſignificatione diuerſa dictio pene ipſa ut abire ab obire te conuenit. fit & per litteram demptam: ut illud nõ nomẽ ſed omen omen hẽt iſte.
Paradenomaſia græce nominatio:

Paron insula maris magni in qua cādidum mar/
mor nascitur.una est cycladum.hæc est & me/
los.
Pharos ciuitas ægypti metropolis:a qua pharao
nes dicuntur.
Parotides sunt duritiæ uel collectiōes:quæ ex fe
bribus uel alio aliquo nascuntur i auriū uicini
tate:unde dictæ ota.τα ὦτα.n.græce auricula.
Paroxymos βαρο.ϛυμμοσ idest commotio.fe/
bris commotio est.
Pharsalos regnum achillis i thessalia:unde phar
salia.
Parsimonia.frugalitas.tēperantia.parcitas.pietas.
modica continentia.
Parsit soluit.exparsit.
Parsurus ignoturus miserturus.
Pars oratōis ē uox l̄ra ta significās mētis cōceptū.
Pars ide pticula.partio ptis & partior tiris in ea/
dē significatiōe.Ex eo cōponit dispartio & dis
partior.ipartio & ipartior.pticipiū pticipo as
exps pticeps.ppportio.disptus.& similia.
Pars ptis.partialis.pticula.unde ptī cularis:iter
itas.partī cōponit pticeps:unde pticipiū.ptici/
po as exps exptis:cōponit uero psparū sumēs.
Parta:acquisita quæsita pro parata diuisa.
Parthenus mons orientis.
Parthenus arcadiæ mons frigidissimus.
Parthenii.hi sunt lacedemones.idē spartani.
Parte altera lōgior figura ē quæ sub quattuor li/
neis rectisq; angulis cōtinet quæ quattuor lieæ
æquæ sibi nō sunt:contra se uero positæ binis
binæ sunt æquæ bis tres quadratus est:qui plus
hēt in uno latere.
Parthenos græce uirgo.
Parthēope a parthenope quadā uirgīe illic sepul
ta dicta ē.quā augustus postea noiauit neapolī.
Partes dictæ a pari diuisione pro personarum q̄/
litate laborum.
Partes a ptiendo idest diuidēdo.quia sicut ma
nus diuidit i quiq; digitos.sic grāmatica i octo
partes uel a parilitate.partes tm̄ in rebus corpo/
ralibus proprie ponemus:specie uero de incor/
poralibus.
Parthi a scythis originē trahunt:quod etiā uoca
bulum manifestat.nam scythæ græce exules:la
tine parthi dicuntur.
Parthia regio oriētis.ab indie finibus usq; meso/
potamiam nominatur generaliter.ppter iniun
ctam enim uirtutem eorū ꝓximæ regiones in
eius nomē trāsierūt.Sunt enī in ea aracusa par/
thia:assyria media & ꝑsis:parthia a meridie ru
bro mari:a septēntrione hyrcano salo clauditur.
Particeps participis.particeps consors.cōscius so
cius adiutor.minister.
Participat.cōmunicat impartit:parentat.
Participiū ē pars orationis partē capiens nomis
partēq; uerbi:unde & dicitur.Recipit enī a no
mine genera & casus:a uerbo autē tempora & si
gnificatiōes:ab utroq; numerū & figuram.præ
ter ista sex habet etiā formā quam uerbum suū
perfectum perfectam meditatiuā frequentati
uam.inchoatiuā.Si tēpus & cōiunctionem sui
uerbi habet ē pticipiū.Si uero casus cōiūctionē
mutat & cōparationē habet:nomē est.
Participiū est pars orationis quæ ꝑ uerbo accipit
ex quo deriuatur naturaliter habens genus ca/
susq; ad similitudinē nominis & accidentia uer
bi absq; discretiōe personarum & modorum.
Participalia nomina dicta quasi similia sunt par
ticipiis:ut amans habitus.
Particulatim:membratim.per partes.
Particus:negociator ipse.
Paticulariter diuisæ.aut ꝑ partes distributæ:
Partim:in parte nō ex toto diuisæ.
Partiri:diuidere.distribuere.seperare.partiuit.
Salustius.
Partior deponens.ex eo componitur deponens &
neutrum.impartio & impartior.Partio tis:neu
traliter dicimus.
Partior tiris deponēs.actiue partior & partio ab
utroq; cōmune uel deponēs.Componi potest bi
partior:inde bipartitus.
Patibulū:partus effusio.partio:acquisitio.
Partū:paratū.acquisitū.Partū inde parturio &
partito meditatiuum & frequentatiuū.paritu
ra tamen inuenitur pro partura.
Parturit.parit.gignit.
Parturitio fæminum partus.
Partus.tus:fœtus.soboles:progenies.
Paruipēdere.despicere:pēdere enim æstimare ē.
Parū pusillū.modicū.leue.Parū cōponit perpa
rum.ualde modicū:parumper:pauper.paupe/
rior.rimus.pauptas.culus.paruus unde puulus
paruitas cōponit paruipendo.pars partis.
Paruū:exiguū:modicum:inualidum.
Parūculū:nauigiū piratarū.
Passa ē sustinuit a patior dicitur etiam a pando
uel a pateo.
Pascha nūc tertium tēpus est sæculi ante legem
sub lege sub gratia.Septenarius numerus perfe
ctus est:hoc igitur in lunari numero significa/
tur:Tertia enī hebdomada lūæ pascha celebra/
tur:qui dies occurrit a.xiiii.in.xxi.ideo autem
dies nostri pascæ ad diem iudæorū non occur/
rit:ut & domicum diem:quo christus surrexit
amplectemur.pasca quod græci βασχα ιαε
paschalia dicitur hebraice phase dicitur non a
passione:ut quidam putāt:quoniam βασχειν
paschin græce dicitur pati:sed a trāsitu hebrai
ce dictum est:eo ꝙ tunc populus dei ex ægy/
pto transierit:siue quia eo die christus de hoc
mundo transierit:quæ ē omnium festiuitatum
prima.
Paschalis festiuitatis errorem uaria obseruantia
gignit.latini nanq; a tertio nonas martii usq; i di
em nonas aprilis lunam.xiiii.īquirūt:& si.xiiii.
die dominico proueuerit:pascha protrahunt.
græci primi mēsis lunam ab octauo idus martii
usq; in tertio nonas aprilis obseruant & si quita
lūa die dnīco icurrerit:factum pascha celebrāt

huiuſmodi ergo diſſenſio inter utroſq; paſcha lem regulam turbat.
Paſcere:alere:nutrire.ſuſtinere.pabulare.
Paſci.dilabi.difundi.nutriri.priſ.
Paſcor hanc rem & hac re.paſco ſcis ui paſcor paſtus tus:hæc paſcua pluraliter.paſtor cõponit depaſco paſcuus a um paſcibilis.
Paſcua ſignificant refectionem ſpiritualem uel æternam.
Paſcuus ager eſt.qui in hærbis animalibus uacat.
Paſche hebraice paſcha dicitur a nobis:quod a tranſitu iſrael ipſi dixerunt.
Phaſellus:genus leguminis.
Phaſeolus diminutiuum.phaſelus quoq; genus nauiculæ.
Paſſeres ſunt minuta uolatilia a paruitate uocata:unde puſilli.hic paſſer ris.
Paſſer ſignificat uirum ſanctum.
Paſſer:genus auis.uel piſcis.
Paſſim uulgo promiſcue.inordinate.diſperſe ubiq; permixte.
Paſimonia:inſtituta.
Phaſis φασις græce dictio.
Paſſio & ppaſſio differunt:ppaſſio reputatur culpa nõ tñ tenet in crie.Ergo qui uiderit mulierẽ:& eius anima titillata fuerit.hic propaſſione pcuſſus ẽ.Si uero conſenſerit:& de cognitione i affectu uenerit:ſicut ſcriptum eſt.tranſierunt i affectũ cordis de ppaſſione tranſeunt ad paſſionem:& huic non uoluntas peccandi deeſt ſed occaſio.
Paſſiua uerba ſunt.quæ ex actiuis nata ſemp paſſionẽ ſignificãt exceptis duobus metuo or tieo timeor.hæc ablatiuo caſui cũ præpoſitõe a uel ab ſolẽt iungi:ut abſtineor a te imperor a te uel ab illo.Datiuo etiam ut ſeruor tibi.Accuſatiuo quoq; ſed uel figurate ut.abſciditur manũ uel cum uidetur agere ipſe ad quẽ paſſiuũ refert uerbum:ut inquit artus.Tertio modo quãdo p diuerſas res fit paſſio:ut paſcor panẽ uel carnẽ paſſiua datiuo uel ablatiuo iunguntur tranſiti ue:ut doceor uideor ab illo & illi.Similiter paſſiuã uim habẽtia neutraliũ uel deponẽtia:uapulo exulo;naſcor patior a te tibi:licet tm̃ accuſatiuũ ẽt addere his quibus per diuerſas res fieri ſolet paſſio:ut doceor a te litteras:paſcor carnẽ uiruperor inſipientẽ:& accingor enſem:quæ omnia diuerſis rebus naſcuntur:& ex illa rei ad unam rem pertinent.
Paſiphe fingit a pœtis fuiſſe quædã ſolis filia:quæ cũ tauri amore fureret:Dædalo operã dante lignea uacca incluſa ad nefarium inuitata ẽ:ex qua natus eſt minotaurus.
Paſchia quod latine paternitas interpretatur:cũ ex una radice multa turba diffunditur.
Phaſma & phãtaſma idẽ eſt:Sed phaſma ſemper dubiũ ẽ:illud quandoq; uera uiſio qñq; uana.
Paſmum dicitur pati qui palleſcit.
Paſta præclara.
Paſtinaga hærba magne radicis:dicta ꝙ eius radix præcipuus paſtus ſit hominis.
Paſtilli tortelli pigmentati uel unguenta.
Paſtinare:fodere:plantare.
Paſtinatum uocãt agricolæ ferramẽtũ bifurcum quo ſemina pangunt.unde ueteres uineæ repaſtinari dicuntur:quæ refodiuntur.
Paſtophoria græce latine talami dicuntur.
Paſtophoria.atria templi uel gazophilatia.cellulæ paruæ.
Paſtophoriũ atrium uel ſacrarium.porticus:
Paſtor:magiſter pecoris cuſtos.
Paſſus habet quinq; pedes.
Paſſus dupliciter habet.i.duobus greſſibus gradiẽdo cõficitur.paſſus etiã dicit quantũ ambobus brachiis extẽſis inter duos longiſſimos digitos ẽ.tata eſt uniuſcuiuſq; latitudo.
Pathalogia:paſſionis ratio.
Patago genus mortis:cum propter pituitam non facile lingua mouetur.
Patauiũ uenetiæ urbs eſt:facit patauſi:ſubtrahit tamen unum in metro.
Patagiũ uero ẽ palliũ ex auro:purpuraq; uariatũ
Patara eſt regio.
Pataræus dicitur apollo a patara ciuitate.
Patheamia plaga meridiana uel occidentalis.
Patefacere:aperire.
Patella dicta quaſi patula olla:eſt enim oris patẽtioribus.
Patellana dea a paganis dicta cũ folliculi menſiũ pateſcunt:aut e ſpicis exeunt.
Patens latum.
Patulũ dicit quod naturaliter ſemp patet ut nares:patẽs uero qđ aperit & claudit ut oſtium.
Patera fiala regalis penultima corripitur.
Pateræ fialæ ſũt dictæ ꝙ in ipſis potare ſolemus uel ꝙ patentes ſunt diſperſiſq; labris.
Pateo es et.inde pateſco patẽs tior.ſſimus.patenter patulus patera patia patella componitur patefacio patefio platea.
Patere aptũ eſſe priſc.pateo es.tui.paſſum.
Pater βατηρ græcũ ẽ:idem genitor:græci.n.ſimiliter pater dicunt.
Pater dictus eo ꝙ paratione rei uenereæ perfecta filiũ pcreet quod melius ẽ a græco pantaſpitõ βαητασβηρων ideſt omnia fæminans.
Pater patris.inde patronus & patro as uerbũ.Pater dignitatis & honoris eſt nomẽ unde ſanctos patres dicimus.
Pater dicitur multis modis.deitate.doctrina.ſenectute.generoſitate.
Pater patris:inde dr̃ paterculus paternus.paterni tas patruus.truelis.primõiũ pronus.patro as unde cõponit ipetro ppetro.a patre cõponitur patriſſo patricida.parricida.primonium:patronor.dieſpiter.iuppiter paterfamilias.
Paterfamilias dictus ꝙ in familia ſua oĩbus poſitis ſeruis tanq̃ pater filiis patria dilectiõe conſulit ſeruorũq; cõditionẽ a filiorũ affectu non diſcernit.Qui autem iniq; domiatur i ſeruis:hoc nomine nequaq̃ ſe putet appellari.

Paterfide cõficiendorum:quando pax fit cũ barbaris.
Paterniani hæretici a paterno quodam exorti.inferiores corporis ptes a diabolo factas opinant.
Pateſco pateſcis it.inchoatiuum a pateo ideſt apitur.detegitur.
Pathia urbs eſt in teſſalia.
Patior pateris.inde paſſio.paſſionarius.paſſiuus paſſiua uum paſſibilis. Componitur cõpatior & perpetior.
Pati.ferre.tolerare.pace teneri.
Patior a te deponens paſſiuam uim habet.
Patibulũ crux uel ſtipes aut loca pœnarũ:ĩ quibus cruciatus omnes patiunt.Patibulum eſt in quo homines appẽſi cruciãtur.unde & dicitur Dicitur & patibulũ trabes.i.pertica.uulgo uero furca dicitur:q̃ appenſos ſtati exanimat. Crux uero ſuffixos diu cruciat.
Patibulum a patior uel pateo primam corripit. priſcianus.
Patibulum dicitur quod naturaliter patet.
Patientia corporis ẽ: tolerantia uero animæ.patiẽtiæ uirtus tribus modis exercet.Quædã eni adeo ſuſtinemus:ut flagella.quædã ab aduerſatio:ut tẽtamẽta,quædã a pximo:ut pſecutões dãna & cõtumelias;cõtra quos oẽs modos ſui gilare debemus:ne ad exceſſum murmurationes cõtra flagella opificis pruamus:ne ad cõſẽſum delictis ducamur:ne pertrahamur ad mali retributionem ne hæc agentes bona præſẽtia retribui nobis requiramus.
Patiliter diuiſe aut patenter.
Pathicus:negociator ipſe.
Pathici patientes libidinem.Nã.βαθος pathos græce paſſio.
Patina dicta quod diſpanſis patẽtibuſq; ſit oris.
Patina genus uaſis a patẽdo dicta diminutiuum eius patella.
Pathmos inſula eſt græciæ in quã relegatus fuit Ioannes euangeliſta:interpretatur genus fretũ uel uorago.
Pathos græce perturbatio.
Pathos græce dicitur paſſio motus animi contra rationem.
Patro & patriſſo a patre deriuantur.
Patrare perficere.admittere.conſumare.
Patratio rei uenereæ conſumatio.
Patres cõſcripti inde dicti:quia dũ romulus decẽ curias electorũ elegiſſet:nomina eorũ præſenti populo in tabulis æreis ſcripſit.
Patres conſcripti ſenatores a patrio anio ciuibus præſtando.
Patres cõſcripti apud romãos dicebãt illi.xxiiii. q ſcripti erãt aureis litteris in tabulis æreis. immo ab initio fuerũt cẽtũ:deinde plures.
Patreus.uitricus.
Patricus græce paternus.
Patria dicitur q̃ cõmunis ſit oĩum ĩ ea naſcẽtiũ αβοτι οβαντασ ωειρειη.
Patriarcba græce pater ſũmus interpretatur: qa primũ.i.apoſtolicũ tenet locum.ſicut romanus antiochenus alexãdrinus.Sunt enim auctoritate beati petri apoſtoli iſtituti. prima quidẽ petri apoſtoli ſedes romana.Secũda apud alexandriã beati petri nomĩe a marco eius diſcipulo & euangeliſta conſecrata. Tertia apud antiochiã beatiſſimi petri habet honorabilis eo q̃ illic priuſq̃ Romã ueniſſet fuit & illic primũ nomẽ chriſtianorũ nouellæ gẽtis exortũ ẽ: q̃uis autẽ per orbẽ diffuſæ catholicæ eccleſiæ unus thalamus ſit chriſti:ſãcta tñ romana eccleſia nullis ĩdicibus cõſtitutis cæteris eccleſiis prælata ẽ.
Patritii dicti:quia ſicut pater filiis.ita prouideãt reipublicæ. ĩmo qui ex patribus ideſt ſenatoribus nati ſunt.
Patriciani hæretici a quodam patritio dicti: qui ſubſtantiã carnis a diabolo conditã dicunt.
Patricida & parricida qui parẽtes occidunt.
Patrimonium:bona quæ a patre alicui ueniunt hæreditas.
Patripaſſiani hæretici inde dicti:qa patrẽ paſſũ dicũt.hi ſũt & noetiani uel ſabelliani.
Patriſſat:patri ſimilis fit.
Patritæ a patre aut patria utrũq; ĩtelligimus.
Paternũ ẽ:quod patris fuit.ut paternus fũdus dicit patrius uero patri ſimilis:ut patrius aĩmus.
Patrocinari:ptegere.cauſam agere.
Patrocinor ris.
Patronimica dicta:eo q̃ a patribus trahũt:ut tydides filius tydei:quãuis a matribus & fratribus & maioribus etiam dicantur.
Patronimica apud latin soia ſũt primæ declinationis:quæ ĩ des finiunt:unde tytide uocatiuus græcus eſt.Nã tytida debuit facere.
Patronus:cauſidicus.aduocatus.defenſor.
Patron græce patronus.
Patroniſſa:patrona.
Patroni a patronibus dicti q̃ huiuſmodi affectũ quibus præſunt exhibeant:ut quaſi patres illos regant.
Patros græce uitricus ideſt ſecundus maritus matris:unde etiã apud latinos recte pñus dicitur quia in loco patris ſit filiaſtro.
Patrueles dicti q̃ patres eorũ germani ĩter ſe fratres fuerunt.patruelis filius uel filia patrui uel res aliqua patrui.
Patrueles filiæ duorum fratrum.
Patruus patris frater q̃ſi pater alius.Nam frater matris auunculus nominat.ſicut patris ſoror. amita matris uero ſoror matertera.
Patula:loca diffuſa & lata.
Patulum:patenter.amplum.patulum amplum quod ſemper patet.
Patus:pacem tenens.
Pathurateos.patientia continentiæ dei.
Patures urbs ægypti:quæ metropolis dicitur.
Pauculũ diminutiuum a pauco.priſc.
Paucus & multus numeri ſunt:ſicut maximus & paruus q̃titas ſunt.pauci ut duo uel tres:ñ multi ſunt.inde paucitas.

Pauire ideſt ferire:inde pauimentum ē dictum
Pauere:horrere. formidare.
Paueo deficit ſupinis & futuro infinitio ſicut plerāq; ſecundæ coniugationis.
Paueo es neutrum.inde pauor pauidus impauidus paueſco expaueſco.
Pauidus ē quē uexat trepidatio mentis.habet.n. cordis pulſationem:nā pauire eſt ferire.
Pauio uis uit.i.tundit.percutit.
Pauiæ:oliuæ a papho inſula .unde prius allatæ ſunt uel a pauio ideſt percutio.
Pauimenta .ſolidamenta domorum arte pictu/ræ elaborata & teſſellis dicta eo q̄ pauiātur.i. cælantur.
Pauitat.parere ſe ſimulat.
Pauitans:titubans.
Pauito pauitas.
Pauitēſis ueſtis contraria leuitēſi dicta q̄ grauiter auita atq; calcata ſit.
Paulatim.particulatim:lente caute. conſideranter modice.
Pauliniāi hæretici ā paulo ſamoſacēo orti:q̄ dicit nō ſēp̄ ſed a Maria Chriſtū ſūpſiſſe initiū.
Pauliſper:aliquātulum.parūper.
Paulopoſt.i.poſt modicum.
Paulus la lū.i.paruus.modicus.īde diminutiuū pauxillus la lum:& paululus deriuatur.
Paucus ca cū:inde paucitas.i.breuitas.
Paulus qui antea ſaulus dictus ē hebraice.i.tentatio eo q̄ perſecutor fuerit eccleſiæ: poſt uerſo nomine de ſaulo factus ē paulus:quod interp̄tatur admirabilis uel electus.Quia a ſpiritu ſancto electus ab oriente uſq; ad occaſum euāgeliū prædicauit:latino aūt ſermone paulus a modico dictus:unde ipſe ait:Ego enim ſum minimus apoſtolorum.
Paulus dictus ē a ſergio paulo quē ad chriſtū cōuerit uel αποτησβαυλασ ideſt ceſſatiōe perſecutiōis uel biomius fuit uel paulus.i.mōicus.
Paulus interpretatur pius ortus uel reqes.Ex tribu beniamin apoſtolus gētiū ſecundo anno poſt paſſionē xp̄i baptizatus ſub Nerone Romæ eodem die:quo petrus decolatus eſt.
Paulus genere iudæus a tarſo cyliciæ natus: puer aūt adductus fuit hieroſolymis ad pedes gamalielis ad diſcendas litteras.hic ab hieruſalē uſq; ad illyricū repleuit euāgelium xp̄i.ad ultimū ſub Nerone in Roma uno eodēq; die cū petro martyrio coronatur.
Paulus de tribu beniamin ex oppido gigaſcalis; quo a romanis capto tharſum cū parētibus migrauit:a quibus ob ſtudiū legis miſſus ē hieruſalē:& agamaliele doctiſſimo eruditus eodem anno:quo paſſus ē dominus:ad fidē uenit. Secūdo Neronis āno uinctus ductus ē Romā.ſed de ore leonis liberatus ē:occidētalibus etiā prædicauit.Quartodecio uero āno Neronis eodē die cū petro martyrio ut dictū eſt coronat' āno poſt paſſionē Chriſti.xxxvii.Scripſit uero decē epiſtolas eccleſiis romānis.unā corynthiis.duas galathis.unā epheſis.unā philippēſibūs.unā coloſſenſibus.unā theſſalonicenſibus.duas hebræis:unam diſcipulis:duas timotheo:duas tito.unam philemoni.
Pauni ægyptiorum lingua maius menſis.
Pauonis auis oculatus.nemen de ſono uoci: habet cuius caro tam dura eſt:ut putredinem uix ſentiat.
Pauo enus operimenti uel uehiculi.
Pauor dictus quia cædit cor:nā pauire cædere ē.
Pauper perpaululum habens.
Pauper qui aliquid habet:licet parum.inops uero qui nihil.
Paupertas honeſta eſſe poteſt:geſtas uero indecens.
Pauperies damnū eſt:paupertas ipſa conditio.
Pauperare:pauperes efficere.
Paupero pauperas Horatius pauper cōmune licet figurate iungatur neutris:quia quæ in plurali numero in neutro a nō accipiūt termiatio nem:trium generum non ſunt communia: uelut auctor memor cuſtos.
Pauper cuius diminutiuum' pauperculus a.lum facit.
Paupera fœminīnum antiqui protulerunt.
Pauper dī parū imperans.unde pauperior rimus cuius paupertas paupies paupero as.
Pauſa requies:inde pauſare ideſt requieſcere.
Pauſia uel pauia oliua eſt:quam corrupte ruſtici pauliam uocant uiridi ligno & ſuaui dicta'q̄ pauiatur ideſt tundatur.
Pauus paui & pauos pauonis auis eſt oculatis pennis.
Pauum ciuitatem carpatii:conſi meſtiphonis filius fecit.
Pauxillum a paulo diminutiuum.i.paruū. modicum.
Pax eſt tranqlla libertas a pacto dicta: poſterius uero pax accipitur.fœdus primum initur.
Pax comp̄.peltum arcēs.inde paco pacas.cōponitur pacifico'pacificas pacificus pacifer. patior compatior.& perpetior.paxion dicunt græci deſcriptionem.
Paxillus paruus palus a palo modicus.
Paxillum genus ferramenti.i.culter.
Pax tantūmodo iſtud ſignificat uel pacifice comicum aduerbium & græcum eſt.
Pæana:quædam ſacrificia.
Pæan pro apolline ponitur.
Pæan anis. ppriū apollinis ē:uel eius carmen.
Pæanites lapis qui in macedonia reperitur.
Pæaton.urbs græcorum.
Pheax populus corcyreorum fuit.
Phœbe ideſt luna a phœbe.i.ſole illuminata.
Phoebus græce dicitur nouus uel purus.i.ſol.
Phoebus a um.ideſt phoebi lampas uel aliud.
Peccator dicitur qui pro actione fœdatur. omnis peccator immundus:non omnis immundus peccator:ut cum uxore ſua dormire:aut īmundum tangere.

Peccator a pellice .i. meretrice uocatus quasi pellicator: quod nomen antiquitus flagitiorū fuit: post uero trāsiuit in appellationem omnium iniquorum.

Peccatū ad prolapsionem corporis refertur: iniqtas uero ad mētis acerbitatē precedit: iniquitas sequitur peccatū: sed grauior iniqtas tanq̄ materia. Itē peccatum quod admittitur: piaculum quo expiatur admissū. Peccati sicut iniqtatis tres sūt species: uerbi. operis. consuetudis Peccatū quid ē nisi præuaricatio legis diuinæ: & cælestiū inobedientia mandatorum. Nō. n. cōsisteret peccatū. si iterdictio nō esset. Nō cōsistente autem peccato: nō solū malitia sed ēt uirtus fortasse nō esset: que nisi aliqua malitiæ fuisset sæmina: uel subsistere uel eminere non posset. Nō autem auribus corporis de mādatis cælestibus iudicamus: sed cum esset dei uerbū ab illo opiniōes quædam bōi & mali nobis pulsularunt: dum naturaliter intelligimus malum uitandum & bonum præceptum. præceptū igitur dei nō atramento inscriptum: sed cordibus nostris spiritu dei tenemus impressū: ergo opinio humana sibi fit lex dei sicut apostolus ait de gentibus.

Peccare peccatum committere: delinquere.

Pethin ulnā idest aquæ mensurā ægyptii uocāt.

Pecora non serpentes sed quæ in usu hominum sunt solent significare.

Pecora significāt in carnis uoluptate gaudentes.

Pecten pectinis a percutiendo fila dicitur.

Plectrum: inguen.

Pectines dicti q̄ fila tellarum imprimant.

Pectit: pectinat.

Pectoris. pleriq; pexui pexi. pexi pectus. pexui uero pexus facit. pecto pectis inde pecten nis inde pectino as pectus.

Pectus secundum quosdā peccati thorus: inde pectus culum pectoralis.

Pectus dictū q̄ fit pexum inter eminentes mamillarum partes. unde pecten dicitur q̄ pexos capilos faciat.

Pectus hominis ab aspectu dicitur: non oppressum ut animalium.

Pectus nostrum aeri cōiūgitur quia sic ide emittitur sicut ex aere uenti spiritus: hoc pectus pectoris.

Pectus a percutiendo dicitur græce thorax.

Pecudes antiqui illa tantum dicebant. quæ edūtur ut pecudes.

Pecuarius antiquitus dicebatur. qui modo pecuniosus dicitur:

Pecuaria a pecuare. Nam pecua a pecu uenit.

Pecua. pectora. armenta. locaq; pecuaria dicūtur

Pecuarius armentarius.

Peculator: rerum publicarū fur a pecoribus dictus uel q̄ sit pecuniæ publice fraudator.

Peculor aris peculatus tus furtū de re publica. uel furatio de peculio.

Peculatus: iudiciū in eo datur qui pecuniam publicam fraudat: nam a pecunia peculatus. Non autem sic iudicatur furtum de re publica sicut priuate. Nam ille sicut sacrilegus iudicatur q̄ fur est sacrorum. peculator: quia habet pecuniam.

Peculiū proprium personarū & seruorum siue pastorum. Nam peculium ē: qđ dominus filio uel seruo suo pro suo tractare patitur dictum a pecudibus ī qbus constabat uniuesa substantia.

Pecunia dicta qua prius de pecorum corio nūmi incidebantur & signabātur: postea saturno æreus nūmus inuentus est. Alii a pecoribus dicūt in quibus eorum constabat pecunia.

Pecuniæ: census. facultates. copiæ.

Pecuniosus qui magnas habet pecunias: interius uero auarus. cupidus. egens.

Pecuosus: qui multa pecora habet a pecu. hoc pecus pecoris & hæc pecus pecudis. ueteres ēt hoc pecu. unde pecua pluraliter.

Placitū dictū ab eo q̄ placeat. consilium dictum initiū. Placitum uero ē inter partes ex pace conueniens scriptura. Alii dicūt quod uolēs quisq; facit: ēt nolens compellitur: uelut cū quisq; cōparatus est in iudicio ad respondendū: quod nemo dicere potest pactum sed placitum.

Placitum est stuppa quasi grossitudo serici: & ē græcum:

Plaga cœli tractus uel pars ut plaga orientalis hæc & clima dicitur.

Plaga pars cœli uel restis consita ræti. breuiatur quia est ræte.

Plagas proprie dicimus funes illos: quibus rætia tenduntur circa imā & sūmam partem.

Plaga: uulnus. anxietas. angor: molestia: cicatrix.

Plaga cū clima significat breuiatur: cū uero uim dictam longatur.

Plagæ dictæ quasi flagæ: eo q̄ cū flagaris corpori in figuntur.

Plagarius: plagas curans.

Plagiarius: hominum uænditor:

Plagiarius abigerator: qui mancipium aut pecus alienum seducendo distribuit.

Plagiarius: qui seducit pueros: & sollicitat seruos alienos.

Plagiatores seductores αποτουβλαζουαί. i. erro obliquo: quod non certa uia graſſatur sed pelliciendo dolis.

Plagiosippus: qui uulnus filiorum parentibus infigit. i. cuius consilio filii distrahuntur.

Plagium: ræte minus.

Plana certa. clara. æqualis. manifesta: apera.

Plane. certe. longe a dubitatione.

Planicies: æqualitas.

Planta dicitur: q̄ plana collocetur ī aliquo ædificio.

Plancus: pedibus latis.

Planctus: ploratus. lamentatio: gemitus.

Planetæ stellæ: quæ nō sūt fixæ in cœlo ut reliquæ sed errātes. ūde & dicūtur αποτησβγαηηō idest ab errore: quæ interdum in austrum.

interdum in ſeptentrione.plærunq; contra mundum.nonnunq̃ cum mundo feruntur:quaꝝ nomina græca ſunt.phænon.phænonca. pyrion. heſperus.ſtylbon.has romani nominibuſ deoꝝ ſuorũ ideſt Iouis.Saturni.Martis.Veneris.atq; Mercuri conſecrarũt decepti & decipe uolentes: quorum motibus formari aſſerunt uitam primum inferiori ſphæræ.circulo luna eſt conſtituta:quæ octo annis fertur explere circulum ſuum: deinde Mercurius annis.xx. Tertio lucifer annis nouem.Quarto ſol annis.xviii i.Quinto ueſper annis.xv.Sexto phæton id eſt Iouis annis xii.in ſũmo ſaturnus annis.xxx.Iſtæ retrogradiuntur uel anomala efficiuntur:q̃do particulas addũt & detrahunt.Cæterum quando tantum detrahũt: retrogradæ dicuntur.Stationem faciunt.quando ſtant.idem circularis numerus ſtellaꝝ.per quẽ cognoſciſ in quanto tpe circulum ſuum unaquæ quę ſtella percurrat:ſiue per longitudinem ſiue per latitudinem.

Planetes πλανητης gręce maſculinũ.ũde apud nos quoq; planeta maſculinum.

Planetæ febres erraticæ.in his medici frequenter falluntur æſtimantes amphimerinas ideſt quotidianas eſſe:quia ter & quater in die tangũt.Sed hoc intereſt:quia quottidianæ typum patiuntur ideſt acceſſionis formam planetæ & typo ſimiles ſed maxime hoc ſignum habent q̃ ter & quater in die tangunt.

Planeta gręce latine dicitur caſula:quia totum tegit:& ſignificat charitatem.

Planeta ueſtis dicta q̃ oris errantibus euagaſ.

Plãgo gis xi planctum.

Plangere plorare:lamentari.gemere.

Planctus tm̃ eſt uocum.

Plãgor plãgentiũ uox plango.palam angor.

Plantago a romanis dicta q̃ planta eius cito terræ adhæreat hærba:quã græci armogloſſam uocãt.

Plantare:plantas ponere.

Plantarium:pomarium.hortus origo.

Plantarium quod eſt in planta. ſicut collariũ qđ eſt in collo.Menſoriũ quod eſt in menſa.

Plantæ ſunt raptæ de arboribus:plantaria uero q̃ ex fœminibus nata ſunt:& cum radicibus a terra ꝓprie euelluntur.

Plantæ a planicie nuncupatæ.quia non ſunt rotũdæ:ſed ut ſtabile corpus efficerent:planæ & longiores ſunt formatæ.

Planum:æquale.apertum. liquidum.

Planus:æqualis.aut ſeductor.magus.

Plano planas planaui planatum:unde componitur explano cõplano.

Plaſma tis fictura:& pro unguento ponitur.

Plaſmare:fingere.formare.

Plaſma πλασμα figmentum.

Plaſton gręce fictũ.

Plaſteas:figulus.

Plaſtus dr̃ homo qui ex limo primus ẽ cõditus.

Plaſtus:fictus.creatus.

Plattein πλαττειν enim gręce latine fingere ex terra uel gipſo ſimilitudines & impreſſa argilla formam aliquã facere.

Plaſtographis:falſis ſcriptis.

Platoſ græci latitudo.

Platanus a latitudine foliorum dicta:uel q̃ ipſa arbor patula ſit & ampla.Nam platos græci latum uocant:cuiuſ formam & nomẽ expreſſit ſcriptura dicens Eccl.xxiiii.Quaſi platanus exaltata ſũ iuxta aquã in plateis:hæc platanus huius platani

Platanetum.ubi multæ ſunt arbores platani.

Platea:uia ſpacioſa & lata de uerbo græco a latitudine nomen accepit.quoniam platos græce latum dicitur.

Platea latine platia πλατεια gręce.

Platea ſignificat ſimplices in latitudine charitatiſ cõmorantes & aliis ſubditos.

Platoceron quia lata cornua hẽt.τερατα Cerata enim gręce cornua.

Platonici a platone philoſopho dicti.hi aiarum creatorem eſſe deum corporum angelos eſſe dicũt & poſt multoſ annoꝝ circuloſ in diuerſa corpora animas redire dicunt.

Plato philoſophus: qui uniuerſos philoſophos eloquentia ſuperauit.Quantum enim græcis attinet duo philoſophorum genera traduntur: unũ italicum.i.ſamiũ pythagorã.Alteꝝ Ionicum cuius generis princeps fuit thales mileſius unuſ illorum ſeptẽ:qui ſunt appellati ſapientes:quorum græcoꝝ diſcipulatus ita ſucceſſit. Thales anaximander Anximenes Anaxagoras Arcelaus Socrates:plato athenięnſis:qui lẽge ſuos condiſcipulos antecuit: itaq; qcquid philoſophiæ ægypto & italia tunc florebat facillime comprehendit pegrinatus:itaq; ſocrates in actiua excelluiſſe memoratur.pythagoras uero magis contemplatiua.pinde plato utrunq; iungendo philoſophiã pfeciſſe laudaſ.Alioꝝ qppe philoſophoꝝ uaria cõſtat opinio qs deus eſſet.dũ q̃rerent.hic aũt dixit deum ſine tempore incõmutabilem eſſe:curatorẽ etiã & arbitrum & iudicem eſſe affirmãs ideoq; nonnulli cæteris philoſophis gentiũ longe lateq; prælatũ acutiuſ atq; ueracius itellexiſſe & fama crebriore laudaſſe reperiuntur.

Palatonon hærba.i.cudubal: qui & pede leonis.

Plaudo dis ſi ſum.

Plaudere:manus repercutere.gaudere. percurere laudare.

Plauſibile:uændibile .fauorabile.negociũ popularе. uulgatum.

Plauſtꝝ genus uehiculi.carpentum.carrũ.uel teſta corio coperta.

Plauſtrum.uehiculum duaꝝ rotaꝝ:quibus opera deferunt.dictũ quaſi paluſtrum: quia uoluiſ.

Plauſtꝝ ſeptẽtrionũ dictũ:qa i modũ uehiculi uoluiſ:mõ tres ad ſũmã eleuat:mõ quatuor iclinat

Plauſtrit.quod plauſtro ſonat.

Plauſtem:plaſtrem ſiue aquaneam.

Plauſus ſus.lætitiæ idiciũ fauor populi a plaudo plaudis.

Plauſile & plauſibile unum eſt:quod fit ad aurã

populi.
Plautus:languidus pedibus:auribus,uel propriū auctoris.
Plautinæ:plauti auctoris res gestæ.
Plæbeius hō sine dignitate:q de populo ē rusticus
Plæbs est reliquū uulgus sine senioribus ciuitatis: populus uero tota ciuitas:plæbs autē dicta a plu ralitate:maior ē .n.numerus iunioꝝ q̄ seniorum
Plæbs urbana:populus romanus.plæbs plæbis fa/cit.inuenitur autē hæc plæbs bei penultima cor/repta:quia omnia quintæ declinationis q̄ habent cōsonantem ante es penultima breuiat:ut fides spes res plæbes.Quæ autem habent i producun/tur:ut dies.
Plæbeius homo de plæbe de minori.
Plæbicola:amans ciues.colens plæbem.
Plæbecula diminutiuum producit primam & an/tepenultimam.
Plæbiscita:plæbis consulta:quæ plæbs constituit.
Plæbiscitat:plæbē interrogat uel plæbē alloqtur.
Plecta:est calix duas ansas hns:idē & crater.
Plectere:est punire.uindicare.subigere,morti tra dere.suppl ic io affligere.
Plecto tis xi xum antiquitus. Nunc enim plector & amplector dicit.Sed plector plexus passiuū est:ut ego plector pendens:sed mutauit significa tionem.
Plecto tis plector actiuum .Ab eo autem composita tam deponētia q̄ cōmunia inueniuntur ample ctor complector.
Plectrum:gubernaculum:uel lingua in corpore p cussorium citharæ.
Plemmyrius.fluuius iuxta ortygiam.
Plemmyrium græce ūdosum.
Pleminare.replere.
Plenarie:perfecte.complete.
Plenonta una ex planetis quam romani saturno de derunt.
Plenus:distentus.completus corpulentus.
Plene benigne.liberaliter:cumulate.
Pleo:ples:quod modo non est in usu :unde plenus na nū nior simus plenitudo plebs plæbecula plæ/beius cōponit plæbiscita adimpleo suppleo sup plementum cōpleo cōplectorium cōpletiuus ua um repleo.
Pleonazo πλεονάζω græce abundo :inde pleo/nasmos est adiectio unius uerbi supuacua ad ple nam significationem:ut sic ore locuta est pro sic locuta est.
Pleonexia πλεονεξία græce latine generalem auaritiā significat:qua plus appetit quisq; q̄ suf ficit.Pleon πλεον ἢ πλεῖον enim plus est: qd' nonnulli interpretati sunt emolumentum:quidā utilitatem:sed melius qui auaritiam.
Pleroselenos ideſt pleniluuium.
Plærus.frequens ex maiori parte:a pluribus deri uatur:unde plæriq;.
Plæriq;:aliquanti nonnulli.multi.
Plærunq;:aliquando.frequenter:assidue.
Pleuresis πλευρῖτις dolor lateris.est acutus cū febre & sputo sanguinolento.pleura enī græce la tus dicitur.unde pleuretica passio.
Pleuron πλεῦρον græce latus.
Pleumon πλεῦμον græce pulmo.
Plexus:percussus a plecto tis xi.
Pliades stellæ sunt septem splēdidæ:quæ post uer oriuntur.unde has latini uirgilias uocant: & ma gis cæteris p̄dicantur:eo q̄ his exortibus æstas significatur:occidentibus hyems:qd'aliis penitus non traditur signis.
Pliades a pluralitate dictæ.i.πλεῖον plion.Sunt autem septem stellæ ante genua tauri ex quibus sex tantum uidentur: pliades dictæ quod ex atlante & pleone oceani filia filiæ quindecim pro creatæ sunt :quarum quiq; hyades dictæ a fratre suo hyas:quia in eius morte defecerunt:de qua rum numero septem mortē conscisse sibi dicun/tur:unde paliades dictæ:quia plures consenserūt nelpe quidam dicūt hyades septem nymphas io uis nutrices.Eudora.Ambroxia.Proydile.Croni phyto polyxo.Thyella.
Pliades electra,Plexone.Celēdo.Nerope.Astera pe.Tragiete.Maia.has etiam booten dicimus.
Plico cas quod non est in usu componitur applico expli.īpli.repli.multipli.dupli.suppli.supplex supplicium triplico triplex tripliciter q̄drupli citer.
Plico cas cui & caui cum præpositione enim magis per ui diuisas.cū nōie uero:p aui.præteritum fa cit ut implico appli.repli.cōpli.explico cui .du plico duplicaui explicitus duplicatu.
Plicare flectere.
Ploce est copulatio in qua dictio continuo posita diuersa significat.
Plodere.repercutere.
Plodo dis si sum.componitur displodo.
Plorare:cum uoce gemere,flere uel lugere.
Ploratus lachrymarum ē: planctus tm̄ uocum est. fletus uero ad utrūq; pertinet:quæ plærunq; con fundūt poetæ.
Plostrum pro plaustrum:sicut econtra austrum,p rostrum genus uehiculi.
Plotus a pedibus dictus languidus.
Pluma dicta quasi piluma.Nam sicut pili in qua drupedibus:sic pluma in auibus.
Plumea:auium multitudo.
Plumella diminutiuum.
Plumario opere:in modū plumarum.
Plumacium:pluuinar a pluma dicitur.
Plumbum dictum :q̄ ex eo primū pilis factis alti do maris tētata est.Huius duo sunt genera nigrū & candidum.
Plumbeus de plumbo.
Plumbatum:plumbo aptatum.
Pluo is pluui :plutum debuit facere sicut iuui iu tum sed in usu non est:unde pluuia pluuiosus.cō ponitur impluuio inde īpluius a um. Deriuatur autem secundum Isidorum a fluo is.
Pluris est quod maiore summa taxatur.plures ue ro de multitudine dī. plurimus magna ex pte:

Plus in noiatiuo neutri.genitiuus uero datiuus trium ſunt generꝝ:unde & pluraliter tā in es q̄ in a facit plures plura & pluria antiquitus. unde componit cōpluria.Ablatiuus quoq; tā in i q̄ in e termiat:utpote triū generꝝ cōe:& accuſatiuus plura lis tā in is q̄ in es.inde paſculus la lū id eſt parū plus diminutiuū a comparatiuo.

Plutos græce diuitiæ.

Pluteum dicitur armariū a plātis:quæ illic ſternūtur pluteū interior pars lecti eſt ſcriptorium.

Plutei ſunt crates corio crudo intextæ:quæ in opere faciendo uinciuntur.

Pluton græce latine dieſpiter:quē alii orchum uocant quaſi receptorem mortium.

Pluton deus inferni pater ditis fuit.

Pluton græce latine dis uel diues dicitur:quia infernus omnia recipit.

Pluuia hac ex ratione mari in terras tranſfunditur De mari.n.aqua radiis ſolis hauritur:& qđ ſubtile ē rapiť:deīde q̄to altius eleuatur.tāto magiſ etiā nubium obrūbratione frigeſcit:& fit imber

Pluuias uocamus lentas & iuges aquas dictas quaſi fluētes. Nubes quippe cōglobatiōe minutiſſimarum guttarum aquarum ſpeciem reddunt: quæ guttæ ſi in unum plures coniungantur:non poteſt eas aer tenere:& hæc pluuia corpulentior fluitat in terris.

Pluuiæ ſunt cū aer conglobatus uento ī nubes uertitur:aquæautem calore aeris in modū cucurbitæ medicinalis rapiuntur a terris dehīc reſolutæ feruore ſolis iterū ſtillantur in terras.

Pluuiæ dictæ quaſi fluuiæ:naſcuntur. n. de terræ & maris anhælitu:quæ cū altius eleuatæ fuerint aut ſolis calore reſolutæ:aut uento compræhenſæ ſtillantur in terras.aquæ maris ſi per tenuiſſimos uapores in aere ſuſpenſæ fuerit paulatim cō creſcunt:ibiq; igne ſolis decoctæ ī dulcē pluuiarum ſaporem uertuntur.A nubibus ergo rapiuntur:& ab ipſis redduntur.Alii dicunt non tantū modo aquis maris uubes creſcere: ſed etiam exhalatis terræ uaporibus nebulas adoleſcere:quibus denſatis nubibus altius ſurgere:& iiſdem labentibus pluuias fundere.

Pluuiarium locus ſacer.neutri generis.

Pluuiana tempus.

Pneuma græce ſpiritus latine.in pulmone eſt p qđ pulſaſ:ūde & dicitur.

Pneumatoſis:uentoſitas ſtomachi: uel inflatio a græcis dicitur.

Pneuma græce flatus ſpiritus uel aſpiratio dicit πνεω ſpiro.flo.

Phoca genus piſcis.uitulus marinus.

Phocas quidam romanus imperator dictus eſt.

Phocis ciuitas græciæ.dicta a phoco fratre theſei quem ipſe theſeus interfecit.

Phocotrophiū græce locus in quo pauperes & infirmi paſcuntur.

Poculum a potando dictū: eſt enim uas in quo bibendi uſus eſt:uel quod in poculiſ continet.

Poculum eſt uas ;potio uero quod hauritur.

Podas ποδας græci pedes dicunt.

Podagra.pedum dolor græce ab artatiōe pedū dicta & a færali dolore.Si quidem oē qđ īmite eſt. abuſiue uocamus agreſte.

Podex:ſecretior pars corporis anus.

Poderis ſacerdotalis linea corpori aſtricta:unde dicta.podaſ enim græci pedes dicunt. hæc uulgo camiſia dicitur.poderis appellatur:quæ & talaris.hæc & ſubucula dicit.

Podiſmus hypotemiſia dr:quæ eſt linea in aliqua parte pendens ſic.

Phœgium.i.ſanctus locus.

Phœgia:hoc eſt factio.fictio.

Phœgor interpretatur ignominia proprie quippe phœgor hebraice priapus appellatur:quia apud iudæos gloria erat in parturitionibus & male dicta ſterilis dicebatur.

Poema:carmen uel unius libri opus. hoc poematis græcum eſt.poematis tria ſunt genera dramaticon:exagematicon κορνον cœnon.

Poemaneum:carmen poeticum priſ.

Pœna inde punio.

Pœna:ſupplicium per œ:& pœnus ideſt afer per œ ſcribitur.

Pœni id eſt afri carthaginenſes.

Phœnices a phœnice urbe tyri uel phœnicia:ūde uenit dido in africā.phœnix uero filius fuit agenoris ueniens ad terram illā:quæ ex ſuo nomine phœnicia dicitur.

Phœnices:inde deriuantur punices œ in u muta/to:ſicut phœniceū puniceum.pœna punio.

Phœnices a rubeo colore dicti:phœniceon enim rubicūdus color græce dicitur.priſ.hic phœnix phœnicis.

Phœniſſa dicta a phœnice urbe tyri:unde fuit.

Phœnicentaurus auis:quæ quaſi purpureas pennas habet.

Phœſis græce dr opus multorum librorꝝ.

Poema unius.

Phœſis:materia totius carmīs ī qua poeta uerſat.

Poeta latine uates.unde ſcripta eorꝝ oli uaticinia dicebantur:quod in quadam & quaſi uæſania in ſcribendo commouerent.poetæ officiū ut lactātio placet eſt quæ uere geſta ſunt in alienas ſpeciē obliquis figurationibus cum decore aliquo conuerſa traducere.Poetarum tria ſunt genera. unū in quo poeta loquitur:quod enarratiuum dicitur.Aliud didramaticon.in quo poeta nunq̄ loquitur:ut in comœdiis.Tertiū in quo poetæ & mixtæ pſonæ.poetor ris.poeta ποιητης & poema ποιημα græce poeta dicit fictor a ποιεω græco:quod eſt facere fingere quaſi fingere quaſi fictor carminis.Opuſ huius poema uocat poeticum.

Poeticæ eſcæ.ideſt indigeſtibiles.

Poiatus hebraice ignominia.

Poieo ποιεω græce latine facio:hīc poeta.

Poeotes ποιοτης qualitas.

Poios ποιος qualis.

Polyarchia ubi multorum eſt poteſtas.

Polegium martis dictamū.polegiū apud indos pi peris prætii eſt.hærba eſt.
Polemos græce.bellū.pugna:
Polenta farina ſubtilis de fabis uel tritico.
Pollere:abundare.cum lætitia excellere.creſcere. ſplẽdere.
Polleo leſſui facere debuit:ſed hoc p̄teritum eſt a polleo.nō ergo habet ſuum:polluxi enim a pol luceo uel ſplendui.
Pollex cis digitus maximus & per e poſitus a pol liendo dictus.
Poly ſyntheton eſt dictio cõcathænata coniũctio nibus:ut tectūq; laremq; amyclæumq;.
Polli excellentibus cyclis cacumina:quibus in axe ſphæra nititur:quorum alter boreas ad aquilo nem ſpectat.alter terræ oppoſitus auſtronotius dictus eſt.poli autem dicti ſunt q̄ ſint axium cy cli ex uſu plauſtrorum a poliendo.
Polyandrum.tumultus mortuorum.
Polyandron multitudines græcæ.
Poliandrion πολιανδριον locus ubi cadauera ponuntur græcum eſt.
Polliceri ſponte dicitur:pmittere uero præſtolã ti & petenti.
Polliceor ris cõmune antiquitus:quod eſt ſpõdeo fidem promitto.
Pollices digiti maiores in utraq; manu.
Polydamas ideſt multinuba:qui multas amat.ge nitiuus polydamantis.
Polyphemus cyclops quidam in Sicilia enormis gigas.
Polygmoſ quam latini hærbam ſanguinariã uo cant.quæ miſſa in naribus ſanguinem mouet hu ius genera ſunt quattuor.
Polyloquus:multiloquus.ideſt uerboſus uel uani loquus.
Polyſtoriæ.i.multæ hiſtoriæ.
Polymita ueſtis multi coloris.polymitum .n.eſt textum multorum colorum.
Polymita a rotunditate dicitur quod eſt polus.
Polymitarius:artifex ueſtimentorum ideſt holo ſericorum:
Pollinctum:funeratum aut ſepultum.
Pollinctores:qui funera moriẽtium curant dicti quaſi polluctorum unctorum ideſt cadauerum curatores:unde pollingo gis xi.
Pollictores offiũ amatores uſ cadaueꝝ ſepultores
Polyhymnia muſa quædam multæ memoriæ in terpretatur.ſaturno aſcribitur.rhetoricos dicta polyhymnia noua colores.
Polyos hærba græce a latinis omnimorbia dicitur q̄ multis morbis ſubueniat:quæ ianthicos dicit.
Polypodia hærba:cuius radix hyrta atq; trifiſſa ẽ unde polypo deriuatur:hæc eſt capillum uene ris.
Polypus petræ affigitur:ut eius ſimilitudine im prouiſos capiat piſces.
Polypus ideſt multiplex: multos enim nexus hẽt iſte piſcis & ingenioſus eſt.
Polypus:fetor narium uel piſcis.polys enim mul tus pous ποῦς uero græce pes dicitur: qđ mul tos habeat pedes.
Polis græce ciuitas uel urbs
Polyrogum:quod & pſalterium dicitur.
Politicum:ſcriptum.annales libri.cõmenta.
Politicus liber urbanæ uitæ:polis enim ciuitas.
Pollis nis uel hoc polen nis farina ẽ.
Polites græce πολιτης municeps uel ciuis dicit latine.
Politricum hærba:quæ habet ramuſculos quaſi ſeta porcina:hæc capillos nutrire dicitur.
Polytricon ſiue adiantes ideſt coriandrum agreſte uel politria uel trimocones uel emticon uel cin cinares a diuerſis dicitur.
Polire:limare.radere.læuigare.ſculpere.
Polio lis liui litum actiuum.
Politus:limatus.mundus.ornatus.acutus:intẽtus acer.
Polyx inde nominata:quia multis nexa eſt coniũ ctionibus ut ſpecula quæ erant olympi.
Pholoe mons theſſaliæ.
Poloſe alte & ſublimiter
Polluere:inquinare.uiolare.maculare.
Polluo is tum.actiuum.
Pollucere:ſplendere.pollendo lucere priſc.
Polluceo ces luxi:ratio exigit polluctus:ſed aucto ritas deficit.
Polunium:locus ſacrorum.
Pholus.quidam ſiculus centaurus.
Polus:ſummitas ſphæræ ex utraq; patte. cælum. ſphæra.æther.orbis.
Poluus tenebræ noctis.
Pollux cis penultimam producit proprium:
Poma ab opimo ideſt fertilitate dicta.recentia fa cilius egeruntur q̄ ſicca. Agreſtia indigeſtibilia probantur natura.Omnia pomorum genera pro arboribus latine fœminini generis ſunt.pro fru ctu neutrum etiam interdum:exceptis hic olea ſter:hoc ſiler:hoc buxum:licet hæc buxus dica tur.
Pomarium eſt ubi poma ponuntur.
Pometum ſiue pomœrium :ubi poma mueniunt Item pomœrium locus iuxta muros..
Poma fructus:uirtutes ſanctoꝝ ſignificant.
Pomona:dea pomoꝝ.interdum pro ubertate po morum:
Pomeria mediocris arbor ſorbæ ſimilis: dicta q̄ dulcis ſit fructus eius & acuto ſapore.
Pomœrium dictum quaſi poſt murũ.
Pomiloius:mollis & eneruis.
Pomones:pomorum cuſtodes.
Pomos elenum lingua october menſis.
Pompa græca ſignificatione dicta a publice oſten tari:præcedit enim uictoria pompam.
Pompa:ludorum imagineſ.obſeqa funeris.
Pompeianus genus calicum.
Pompeia:urbs ab hercule in campania condita ẽ qui uictos ex hyſpania pompam boum duxe rat.
Pompeius quidam nobilis & inter reliquos præ

cellens romanos:qui multotiens pompam duxit
ſed poſtremo a cæſare uictus eſt.
Pompeia publica. pompeiaua uero põpei domus
Populentus:pompa plenus.
Pondus ponitur pro uirtute & utilitate pondus põ
deris:unde pondero ponderas.ſic ſimilia quæ in
uerbo habent e in obliquis quoq; nominum ean
dem habent.Põdus dictum eo q; in ſtatera libra
tum pendeat.hinc & penſum.abuſiue pondus li
bra una eſt:unde etiã dipondius dictum é quaſi
duo pondera.Ponderis ſigna & caracteres ut a ue
teribus ſignata ſunt ſubiiciantur. Z. littera ſi
gnificat dimidium obolũ.uirgula æqualiter ia
cens & directa ⁻ ¯ ſignificat obolum.Geminata
uirgula ⁼ ⁼ duo oboli ſunt.T. latinum ſignifi
cat obolos tres.F.latinum obolos quattuor.E la
tinum obolos quinq;.Obolos uero ſex ideo cha
racterem non habent:q; in una drachma ſex ue
niunt:quod eſt pondus denarii argenti. Littera
H.ſignificat ſiliquias octo ideſt tremiſſem.N la
tinum ſignificat nũmiſma græce ideſt ſolidũ
integrum.Iota iuncta beta.i. β. ſignificat dimi
diũ ſolidũ.Virgulæ duæ ex uno angulo eleua
tæ i dextrã ſe diuidentes ≺ ſignificãt drachmã
quã olcen appellamus.latinũ.N.adiuncta gãma
græco ſignificat ſemiunciã:Gama græ
cũ o latino in fine adiunctio γo ſignificat.uncia
lauda græcum p medium ſui latino i adiecto
ſignificat libram.Kappa græcum circa finẽ
cornuũ adiuncto. ϰ.græco ſignificat cyatũ
Si uero o latinum iunctum habuerit heminam
demonſtrat:quã græci cotylen appellant. xi græ
cũ ſi e iunctum eſt latinum ξe ſignificat ſextari
um o uero adiuncta ξo ſignificat acitabulũ: qd'
græci oxifalon dicũt.M. græcum ſuppoſito n la
tino ſignificat mnã.A latinum in fine
habẽs lauda græcum A.λ. talentum.Alpha græ
cum in dextro brachio ſuperiori o littera adiun
cta Aochœnis eſt.
Pondo:genus ponderis libra eſt.
Pondo pluraliter indeclinabile neutrũ.Tullius:
Pone poſt a poſteriori parte. retro aduerbiũ loci
Ponere:ſtabilire.locare.terminare.uel deponere.
Ponere aliquid iferius ſimpliciter ſtatuere.diſpo
nere opus uel conſiliũ ordinare uel fœdus.pro
ponere quæſtiõem apponere.adiicere.imponere
inſuetũ.ſupponere aliquẽ cenſum uel laborem
præponere.præferre.componere.ordinare.con
iungere.fingere.ſeponere. diuidere ſupponere.
ſubtus inducere.deponere labefactare uel uitam
excedere.
Pono is ſitus ſitor trix ſitio tiuus.componitur ap
pono interpono.circũpono.oppono.tranſp.dep.
exp.præp.prop.imp.ſubp. ſubterp. diſp.repo.
cõpo.& quæ ab iſtis fiunt.
Pono ponis ſui & poſiui poſitum.
Pons:iter ſup fluuium.ſcala nauium.
Pons tis põticulus:poteſt autem componi ex pede
& tenẽs:unde compõitur pontifex ideſt pontem
faciens.inde pontificalis pontificatus tus.Pontus
pontificus ca cum.
Pontes:gradus quos aſcendebant qui legem recita
re debebant.
Ponticæ:arbos genus a græcis dictæ:eo q; circa
ponticum mare abundent. Eadem abellanæ.
Ponticæ gemmæ a ponto.
Ponticus ciuis de ponto:uel caſtor animal.
Pontifex princeps ſacerdotum dictus pontem faci
ens quaſi uia ſequentium.hic ſacerdos maximus
noiatur:iiſdem modo epiſcopus.ipſe eccleſiaſti
cos ordies diſponit.ãtiqtus põtifices & reges erãt
Pontifices iudices.
Põtius interptatur declinãs cõſiliũ dicens.Innocẽs
ego ſum a ſãguine iuſti huius. põtius aũt dictus
qa de põto inſula fuit oriũdus:eo tpe uero quo
crucifixus ẽ xps,puinciæ ſyriæ põſidebat.
Põtus regio aſiæ iuxta cõſtantinopoli eſt ſita.
Pontus ſinus ampliſſimus:qui facit mare mediter
raneũ in aſia uerſus ſeptentrionem:ubi & finẽ
ſui facit.
Pontus:æquor maris.impetus decus marinum.
Pontus ,puincia ipſa uel mare dicitur.
Popa:pinguedo:ponitur ,p graſſo:uel graui ſpiſſo
Popare:creſcere.
Popane græcũ eſt:quod nos corrupte dicimus po
pina:eſt autẽ locus iuxta balnea publica:ubi poſt
lauacrum a fame & ſiti refociuntur: unde propi
nare dicimus.
Popeana genus unguenti uel medicamenti.
Popellus:populus paruus diminutiuum.
Popina:coquina a popa:quod eſt ſpiſſa caro.
Popinæ:argiſtariæ.nũdinæ.plateæ.
Popino:gluttо.luxurioſus.deuorator.
Popiſma:dicitur extrema pars coitus: dum penes
exit.
Poples dicitur qui poſt plicam id eſt flexuram ha
bet.
Poples tis maſculinum genus flexura.
Poplitmos:gemma eſt.
Populari:uaſtare.prædari.diuulgare.
Populatus:uaſtatus.populo ſemper imixtus.
Popularis:ſuperbus.inflatus.uentoſus. arrogans.
immemor.incertus.ambitioſus.
Populo las & populor aris.latus.
Popularis:aura.fauor populi.aſſenſus.
Popularitas:ambitio.blãditiæ.gloria foreſis.adu
latio.gratiæ.populoq; feſtiuæ congregationes.
Populatio:deuaſtatio populi uaſtitas. expugna
tio.ruina.exitium. grandis ſolitudo.
Populor popularis populatus populator popula
tio.populus unde popularis populoſus popellus
publicus.
Populus ẽ uniuerſa ciuitas cõnumeratis ſeniorib⁹.
Populus eſt hũanæ multitudinis iuris conſenſu &
concordi cõmunione ſociatus:uulgus uero plebs
eſt:populus uero ciues:græce autem dicitur po
pulus laos.populos cum dicimus numero plura
li urbes ſignificamus:cum uero populum:unius
ciuitatis multitudinem.
Populus genus arboris dicta:q; ex calce eius mul

titu:ão naſcat̃r.huius duo ſunt genera alba & ni gra bicolor eſt.
Populus li fœminum pro arbore prima produci, tur,hic populus prima breuiatur.
Populnus de populo:ſicut ficulnus de ficu.
Populea uirga de populo arbore.
Populonia:urbs hetruriæ.
Porcam bethyci faciunt.xxx.pedum latitudie & lxxx.longitudine.Sed porca eſt: quod in arãdo extat:quod defoſſum eſt lyra.
Porca terra:quæ inter ſulcos eſt lata.
Porca fœmininum de porcis.
Porcarius:porcoꝝ cuſtos:ſubulcus.
Porcus dicit̃ pus cupidus:uel cuſtos: uel puro ca, rens:uel quaſi ſpurcus,inde porcinus.porcellus porcarius.
Porcus dict̃us quaſi ſpurcus,ĩgurgitat enim ſe cæ noſo luto,limo illinit ora,hinc etiã ſpurcitiam & ſpurcos nominamus.
Porci marini qui uulgo uocãtur ſuilli:q dũ eſcas quærunt ſuis more ſub aquis fodiunt.
Porcillaca hærba recẽs refrigerat: calefacta calefa cit:trita cũ pane ad oculoꝝ tumores imponitur ad podagras quoq; ſimili modo medetur.
Phorcys phorcydos propriũ dei a quo patronimi cum fœmininũ phorcynis idos: cuius genitiuus producit penultimam:ut apud Lucanum phor, cynidos arua meduſæ.
Phorcys & phorcus:pater fuit meduſæ.
Porrigere:extendere,aperire,propitiari.
Porrigo & porgo porrexi facit.actiuum eſt.
Porrigo porcoꝝ uitium:quod niſi recidatur,ſtati alios occupat.
Pori corporis græce.latine proprie ſpiramenta di cũtur:quia per eos ſpiritus uiuificus exterius mi niſtretur.
Pori meatus q dã trãſitus uel uiæ in carne:uel oſſe
Poriſma πορισμα apertio uel oſtenſio græce. q̃ſtus uel lucrum dicit̃. Nam pori ſubtiliora ſũt foramina.
Porphyra:purpura.porphyreon purpureũ latine
Porphyriſſa purpura.
Pornia græce fornicatio πορνη enim meretrix proſtibulum πορνειον.
Phormio fabula quædam ab interpoſita quadam paraſiti perſona nominata.
Phoroneus φορονεὺς quidam græcus: de cuius progenie io fuit.
Porro.longe.procul,eminus,extra,cæterũ,utiq:. deinde.
Porro autem aut longe:aut deinde.
Porro coniunctio expletiua id eſt certe.
Porro pro longe græcum aduerbium.
Porphyriõ:auis alba ſimilis cygno:uel pellicanus.
Portæ proprie muroꝝ:atq; inde dictæ q̃ antiqui tus ſupportato.i.ſubleuato aratro deſignabant: quando deſignabatur gyrus.
Porta dicitur.quia poteſt inde portari uel expor, tari aliq d.,pprie aũt porta urbis aut caſtrorũ eſt
Portat:ſuſtentat,a terra eleuat.uehit.aufert.ius dicit.
Porto tas.tatus.tator.trix.tio.
Portitor.porta.unde portarius.porticus.portice, la.portus.unde importunus importunitas. com põit̃ apporto deporto.exporto.iporto. aſporto. ſubporto.reporto.oportet iperſonale:unde ipor tunus:opportunitas & quæ ab his fiunt.
Portemia:nauicula ſyriatici generis a portãdo dr.
Portendere:ſignificare aliquid de futuris id ẽ por rotendere:unde & portenta dicuntur quæ ſigni ficatu ſuo aliquid oſtendunt futuꝝ.
Portendo dis di portentum a porro & tendo acti, uum in tertiis perſonis.
Portenta:monſtra.uiſa.
Portentũ eſt:qd̃ ex formis diuerſis,pponit̃.Mon, ſtrum:qd̃ extra naturã naſcit̃.Prodigiũ qd̃ futu rum demõſtrat ab eo q̃ porro dicat qd futurum Oſtentũ:oſtẽtatio quædam ab oſtendendo.
Portentũ dr:quod ex omni parte naturæ mutatio nem ſumẽs aliq d portẽdere futuroꝝ dicit̃:ſicut biceps caput in corpore uno.
Portẽtuoſa dicuntur:quæ ex pte corporis ſumunt mutationẽ:ut cũ ſex digitis natus ſine aliqua par uitate membroꝝ.Rurſus portentum dicit̃:qa na ſcitur:& ſua permanet qualitate.Oſtentum uero ſubito offertur oculis & ſubducitur. Sed porten, tum a portendendo id eſt porro oſtendendo ſi, cut & prodigium.Monſtrum uero a monitu uel monſtrando dictum & ſtatim. Portenta igitur uel portentuoſa ſunt aut a paruitate totius cor, poris:aut a magnitudine partium:aut a ſuperflu is membrorum partibus:uel a defectu partium uel ,pminentia:quãdo ſolũ caput aut crus naſcit̃ aut in pte una trãſfigurata: aut ex oĩ pte. uel q̃ ſi ne trãſfiguratione hñt oculos ĩ pectore: aut ĩ frõ te aures:aut ſecundũ itemparatã creationẽ:ſicut dẽtatus uel barbatus naſci:aut ex cõplexu. id eſt multiformi plurimaꝝ differẽtiaꝝ uel cõmixtõe gñis ſũt.Sicut aũt in ſingulis gẽtibus quædã mon ſtra ſũt hoium: ita in diuerſo gñe hũano quædã monſtra ſunt gentium ut gigantes cynocephali cyclopes.In.libya credunt ſine capite naſci & ocu los in pectore habere:& alia ſine ceruicibus.& in ultimo orientis ſcribunt̃:alia ſine naribus æqua li totius oris planicie:alia labro ſuperiori adeo ,pminenti:ut in ſolis ardore totam ex eo faciem contegant dormientes:alia concreta habentia ora ut modico foramine cũ calamis hauriant potus Nõnulla ſine linguis eſſe & nutu uel motu uten tia:& quoſdam ſylueſtres homines:quos faunos ficarios uocãt.In india gens fertur eſſe:quæ ma, crobii dicuntur.xii.pedũ ſtaturam gerẽtes. Eſt & gens ibi:quã a cubito græci pygmæos uocant p hibetur in eadem india gens eſſe fœminaꝝ: quæ quinquennes cõcipiunt & octauũ uitæ annũ non excedunt.Dicuntur & alia hominũ fabuloſa por tenta:quæ non ſunt ſed ficta in cauſis rerum in terpretant̃:ut geryones gorgõeſ & cætera.
Porticus dicta q̃ ibi tranſitus ſit & non ſit ibi ſtan dum:quaſi porta:uel q̃ ſit aperta.

Porticulus malleus in manu portatus: quo signū datur remigantibus.
Portio pondus quoddam sex uncias habet.
Portio quasi partio dr: pars, hæreditas est.
Portus tutissima nauium statio.
Portulaca require porcillata.
Portus dicitur ubi hyemant naues. Est autē locus ab accessu uentoꝝ remotus dictus a deportandis commerciis. hunc ueteres a baiulandis mercibus baias uocabant a baia: ut a familia familias. Portus tus a portatus p syncopam. portus: aquaꝝ, p fūdum. fossæ. uorago. barathra.
Portuosus, portubus abūdas locus.
Portunus deus qui præest portubus a paganis fingitur melicerta uel neptunus.
Porri duo habent genera. capitatus: qui maior ē Sectilis qui minor: qui ī cibo sumpti uocem purgant: uel a porrigendo se.
Porrū singulariter neutrum, pluraliter porri facit
Pous græce latine pes.
Phos photos, lux lucis.
Poscūt q̄ sipliciter petūt: expoſcūt q̄ desiderant.
Posco q̄ uis sit perfectum deficit tamen futuro infinito: quia formā habet inchoatiuorum.
Posse: ualere cōstantia uel sanitate a possum tes: qd' cōponitur ex potis nomine & sum es est.
Possessiones sunt agri: fundi late patentes publici ꝓbati: quos initio quisq; ut potuit occupauit atq; possedit: unde & dicuntur.
Possessiua dicuntur nomina uel ꝓnomina eo q̄ ꝑ significēt aliquid ex his quæ possidēt: sicut cū genitiuo pricipali: ut euandrius ensis, ꝓ euandri ensis. & regius honor pro regis honor: meus ager, ꝓ mei ager.
Possidet: tenet. potitur. In potestate hēndo tenet: quod est sedet.
Possideo possides edi essum possessio actiuū compōnitur ex posse & sedere.
Possideon augustus mensis.
Posteon maius mensis teucrum lingua.
Positiuus gradus dicit eo q̄ prius ponat in comparatiōis gradibus: quasi fundamentum graduum uel quasi depositiuus: quia deponit casum: ut doctius doctior doctissimus.
Positura est figura idest nota ad distinguendos sēsus per cola & cōmata & ꝑiodos: q̄ dū ordine suo apponitur: sensum nobis lectionis ostendit. posituræ dictæ quia positis puuctis annotantur: uel quia ubi uox pro interuallo dictionis deponitur has græci thesis uocant. prima positura idest distinctio cōma. ut puta: Si uinco & pereo. & ponit punctū ad imā lram. Media distinctio: cola ut ē uinco peo: & apponitur punctū ad mediā litterā ꝑiodus ut puta uinco & pereo. & ponitur punctū ad summā litteram.
Positura est figura paragrapho cōtraria & ideo sic formata quia sicut illa pricipia notat: ita ista fines a principiis separat.
Posituræ a modernis alio modo fiūt q̄ ab ātiquis ubi enim respirare oportet sensu nondū pleno & sententia quasi suspensa aliq̄d ut subdat̄ expetente puncto & uirgula superposita erectaq; denotamus: sic ubi uero sensus q̄dam dat: sed adhuc aliquid de sententiæ plenitudine deest solo puncto notamus sic. Cū uero plena pfectaq; sentētia fuerit: puncto & notula quasi contraria paragrapho pernotamus sic . Interdum tam positurā primā quā puncto & uirgula notari dixi mus uel quālibet aliam si opus fuerit ut diuidatur pūcto uel uirgula subdiuidimus: sed melius uirgula: ut iā sit differentia iter primam & tertiā quorum omniū ut pateāt oculis: subiiciatur exēplū. Quicūq; uult perfecte legere & intelligere: totiusq; partes sermonis apte distinguere cū necesse est: posituras sensuumq; intellecta cognoscere: & tunc sibi aliisq; legendo poterit proficere. posotes ποσοτης græce quantitas.
Posos ποσος quotus.
Poios ποιος qualis.
Post inde deriuat̄ posterus rarum posteritas & posticus ca cum.
Post posterior stremus stremitas postea. postus stastum: unde componit̄ posterius posteritas. a post componit̄ posticus posteca postona postenēs post q̄ posteaq̄ posthæc. postmodum.
Postes quoq; eo q̄ post fores stent.
Posthumus etiam ab hoc est compositum.
Postea ab eo quoq; & post liminium & pomœriū quasi post murum.
Post componitur & separatur significat græcam præpositionē meta μετα & tunc est præpositio non quando loco syn συν accipitur. Sed quando ordinē loci uel temporis aut cuiuscunq; alius rei significat: ut post mortē; post multum tempus: post pietatem utilitas est: loco etiam aduerbii ponitur: ut longo post tempore uisum & post faciet. Nam quando præpositio est non ablatiuo iungitur sed accusatiuo.
Post cronicos semper poni uidetur: ut post tempus ueniam. Pone uero post tergum.
Posthabitū: postpositum. neglectum.
Postasis græce subsistantia.
Postcrastinat. differt. dilatat.
Postella: ornamentum equi: dicta quasi post sellā sicut antella ante sellam.
Postera sequens: ut postera dies id est altera post sequens.
Posteri: postea nati. minores futuri. fixum est. Nā postera adiectiuum.
Posteri pedes: quia & primi sunt.
Posteritas: sequens generatio.
Posteritas: gradus substitutiōis dicta quasi postera ætas.
Posteriora uocata quæ retro sunt & a uultu auersa: ne dū purgamur: inquinemur aspectu.
Postis uterq; os corporis & os cordis significat.
Postes dicti q̄ post ostium stent.
Posticum est latens ostium dictum q̄ remotum sit a publico.
Posticula posterula quælibet.

Postica:extrema pars capitis,i. occipiciū uel lecti.
Postica autem penultimam producit:sicut antica partem corporis significat.
Postica:cuniculus.humile ostium: postis.
Posticus ca,cum.posterior.
Postliminiū cum a nostro limine ab hoste alienatum quid fuerit:si ad idem limen reuertatur.
Postliminiū cum post captiuitatem quis reuertit ad iura quæ admisit.
Postridie idest tertio die idest post alterum:nam in pridie intelliguntur duo dies.
Postremus de multis dicitur.Posterior de duobus
Postremū.summū.nobilissimū.reliquum.
Postremo:ad ultimum aduerbium temporis uel ordinis.
Postropea:conuersio quando ad diuersas personas uerba conuertimus.
Postulat:petit,exigit.
Postulatur quid honeste.poscitur uero improbe.
Postulaticius ille qui postulat.petitor rogator.
Posthumus dictus eo q̄ post humationem p̄fis natus scitur id est post obitum: Iste a defuncto nomen accepit:sic lex uoluit.
Potare:bibere.Potus enim a' ΠΙΝΕΙΝ græco quod significat bibere.
Poto potas in tertiis personis.
Potens rebus late patens:unde &'potestas:q̄ pateat illi quicquid uelit.
Potens:copiosum.magnum.
Potentia est sua uniuscuiusq; solius:
Potētatus autem auctoritas iudicialis in ciuitate.
Potentatus tus æterna perpetuitas.dominationis opus prævalidū:potentia uero una potestas.
Potentia est in eo qd' possumus: potestas uero ī eo quod licet.
Potentia est ad conseruanda sua & alterius obtinēda idonearum rer& facultas.prisc.
Potesto & potestor idem significabat antiquitus.
Potest:ualet.augmentum habet.
Potestas ab eo quod est posse nomen accepit:
Potestas q̄ pateat illi:quaqua eligit.& nemo iter claudit.
Potestas magis ꝑ ui accipit'.potētia uero ꝑ ditiōe.
Poteros græce uter est de duobus.
Potior:melior.superior.altior.ualentior.
Potius:melius.magis.plus.prisc.Potis tior tissimus:uel a potior uerbo.hic & hæc potis & hoc pote.in obliquo casu raro inuenitur.
Potissimū:optimū.magnum.firmū.aduerbium etiam inuenitur.Nam potius de duobus: potissimum uero de tribus uel pluribus eligitur.
Potiri:uti.frui.prisc.
Potio & potior idem significabat antiquitus potitus facit deponens.
Potior illius rei & illam rem & illa re tam tertiæ q̄ quārtæ coniugationis.
Potit' & potitur inuenitur:sed potiri solummodo
Potiundum:fruendum.
Potinia ciuitas quædam:de qua glaucus fuit.
Pothmeus ΠΟΘΜΕΙΟΣ græce a portu dicitur idest portitor.
Potomium:nauigium fluminale tardum:non nisi remigio progreditur.
Potos græce potus.prisc.
Potus uel potatus neutrale participiū & passiuū inuenitur sicut iuratus.
Potus pro potatus per syncopam participium.priscianus.
Potus pota potum.hic potus tus nomen.
Practicen græce opatio actiua actualis efficax.
Practicos græce efficax.
Præs prædis masculinum fedeiussor.
Pragma græce latine causa dicit:unde & pagmatica negocia dicunt:& auctor causarum & negociorum pragmaticus nominat.
Pragmaticus:negociator.
Pragmatice id est causatiue.
Prandium a paratu dictum:proprie autem antiq/ tus dicebat omniū militū cibus ante pugnam.
Pransorium:promulsorium.
Prandedeum.in quo fit prandium.
Prandeo pisces prandi facit & est neutrum: in tertia persona,prandetur.pransus tamen. participiū ꝑteriti tēporis hēt sicut cœnatus iuratus. cassus passus,titubatus.placitus.nuptus assuetus.meritus.potus:pro potatus & hæc quidem iunioribus in usu manserunt.Ista uero absoluerunt occasus interitus.obitus.senectus.Sed assuetus & cassus magis nomina uidentur.sicut qetus & lassus.potus tamē neutrū & passiuū reperit' sicut iuratus
Prassa charta uiridis in libya optima generat'.
Prassius lapis pro uiridanti colore dictus.
Prasson ΠΡΑΣΣΟΝ græce porrū.
Prassica græce porri.
Prassios græce apud italos marrubium: quæ herba diuersis nominibus a diuersis nūcupatur idest epardion piolopes.teriten freduscorion mesida uelcerarium comelipolium trofon.
Pratum,cuius fœni copia armētis est dictum a romanis:q̄ ꝑtinus sit paratum:nec magnum labo/ rem culturæ desideret.
Praxion ΠΡΑΞΕΩΝ actionum.
Præ:ante supra.
Præ p̄positio apponit ablatiuo:& cōponit Significat mō ad,ut illum cōtempsi p̄ me.ꝑ ad cōparatiōnē mei:modo ꝑ ab.ut p̄ amore huc excluſit foras:& p̄ studio ꝑ ab studio:loco etiā sup:ut p̄ me i.supra me ut præsideo præfectus:& ꝑ ualde canendo pro ante ut prædico:præcipio præmaturus ex hoc deriuatur præter quomō a sub subter in iter: ꝑ propter. ꝑ aduerbio inuenitur ut i præ
Præinde componitur prælium unde prælior aris præter,præterea.
Præbet: exhibet.largitur.
Præcanit præcinit:castigat:monet:ordinat.
Precor aris:inde precator precamen precatio precatus tus precatorius preces. componit' deprecor.compcor.impcor.
Precari:rogare.imprecari exoptare.
Preco & precor idem significabat antiquitus.

Precor deum deponens actiuā uim habet.
Precatio in optādis bonis :deprecatio in deuitādis malis.imprecari mala:quod uulgo dicitur male dicere:& precatio & deprecatio idē nūc accipitur. Precatio in optandis præmiſ cæleſtibus. deprecatio:ut declinemuſ a malo.
Precarium cū prece creditor rogatur & promittit debitorem in poſſeſſiōe fundi ibi obligari demorari & fructus capere:dictū quaſi precadium qa prece auditur.
Precauere: futura pīcula cauere.
Præcedere fit quattuor modis: æternitate ut deus omnia: tempore ut flos fructum:electiōe ut florē:origine ut ſonus cantum.
Præcedere:anteire;maius præuenire eſſe.anticipare relinquere.
Præcedo præceſſi.
Præcellit:exceiſior eſt.anteſtat.p̄fulget.
Præcentor a præcino nis.qui uocem pmittit in cātu:ſicut ſuccentor qui ſubſequitur.
Præceps locus altus & periculoſus ex quo præcipitari quid poſſit:uel præcepes dicitur homo oīa ſine modo & cū periculo faciens.
Præceps properāſ ſine reſpectu ſalutis temerarius hic & hæc & hoc præceps præcipitis duabus ſyllabis abūdat.Antiq tamē ſecundū analogiam præceps p̄cipis & præceps præcipitis.Sic faciunt oīa acapite compoſita ſi in ps deſinat:auceps bi.eps centiceps.
Præceps componitur a præ & capite:inde deriuat præcipitium & præcipito.
Præcepta ſunt quæ aut quid faciendum ſit aut nō faciendum docent.
Præcepta uel mundiburdia proprie regum ſunt uel principum.
Præceptum unū quod uisnon tibi fieri:alii ne feceris:duo præcepta cōtinet: Diliges dominū deum tuū & proximum tuum:duo iſta decem cōtinēt: illa decem cōtinent omnia:quæ ſunt decem chordæ pſalterii.
Præceptor.magiſter.doctor.
Præceptū primum in lege de colendo uno deo:nō erunt inquit tibi dii alii præter me:dominus deus tuus una eſt.Primus plaga ægyptiorū aqua cō uerſa in ſanguinē.Deus unus : ex quo ſunt omnia aquæ aſſimilat: ex qua generant oīa.Conuertit igitur aqua in ſanguinem:quia commutauerunt gloriā incorruptibilis dei in ſimlitudinē imagi/nis corruptibilis hoīs. Secundū præceptū quod pertinet ad regnū dei id ē filius. Nō accipies nomen dei in uanū.Secunda plaga ranaꝝ abūdātia. Nomen domini noſtri Ieſu Chriſti eſt ueritas: q̄ ergo ueritatē loquitur:de deo loquitur. qui loq̄tur mendacium de ſuo loquitur. Veritatē loq̄ē rationabiliter loqui:uanitatē loq̄ eſt ſtrepere magis q̄ loqui.quod ſignificatur per ranas quē ſtrepitum uocis habere nō doctrinā ſapiētiæ poſſūt inſinuare.Merito igitur dilectioni ueritatis cōtraria eſt dilectio uanitatis. Tertiū præceptū qd̄ pertinet ad ſpiritū ſanctum . Memento ut diem ſabbati ſanctifices . Tertia plaga ſcyniphes natæ ſunt in terra ægypti.Dē igit ſabbati ſanctificare eſt deo uacare:quæ ē cordis ac mentis tranquillitas:qa ibi ē ſpiritus dei.Inquieti uero reſiliunt ſpiritu ſancto contentionis q̄ ueritatis cupidores q̄ deſignātur per ſcyniphes quæ ſunt muſcæ minutiſſimæ inquietiſſimæ inordinate uolitantes : in oculos irruentes:homines quieſcere nō permittētes:dum abictæ rurſus redeunt : ſicut ſunt uana phantaſmata cordis contētioſorū. Quartū præceptū eſt qd̄ & primū in ſecūda tabula.uita enim noſtra ab amicitia parentū incipit . honora patrē tuū & matrē tuā.hnic cōtraria eſt quarta ægyptiorū plaga cynomia:quod eſt canina muſca . Nihil enim tam caninū q̄ cum illi qui genuerūt non cognoſcuntur. Quintum præceptū eſt, non mœchaberis:pertineos ad marem & feminā. Et quinta plaga mors in pecora ægyptiorum . Qui enim ſuo non contentus eſt coniugio mœchari meditatur:appetitum carnis qui eſt nobis cum pecoribus communis edomare non quærit: quē ut edomare queat homo ratione in mente præſidente eſt p̄ditus:quam ſi negligit per eam illicita non frenādo uertitur in pecus:& quod extremum eſt moritur. Sextum præceptum eſt:non occides. Sexta plaga phiſtulæ in corpore & ueſicæ bullientes & ſcatentes & incendia uulnerum:quales animæ ſūt homicidiales per irā homicidii ardentes:per quā fraternitas deperit. Septimum præceptum eſt: non furaberis:& ſeptima plaga eſt grando in fructibus . Nam qd̄ contra hoc præceptum inducis de cæleſti grandine perdis. Nemo enim habet in iuſtum lucrum ſine iuſto dāno.uerbigratia Qui furatur acquirit ueſtem:ſed cæleſti iudicio amittit fidē: Ergo qui ſuo malo deſiderio forinſecus furantur:dei iudicio in agro cordis fructum boni operis amittētes grandinātur. Octauum præceptum eſt:falſum teſtimoniū nō dices.octaua plaga locuſta aīal dente noxiū.falſus enim teſtis nocere uult mordendo & conſumere mentiendo.

Nonū præceptū eſt:non cōcupiſces uxorem proximi tui.Nona plaga denſæ tenebræ : denſis enim tenebris excæcatur: furitq; indomite: qui uxorem proximi conculcat ideſt non ſolum ſua non eſt contentus:qd̄ iam ſupradictum ē:ſed ēt alterius uxorē appetit. Decimum præceptū ē non concupiſces rem proximi tui uliam & cætera huic malo cōtraria eſt plaga decima.mors primogenitorum.cū enim de furto iam ſuperius ſit præceptum:ubi intelligit & rapina:quæ maioris pœnæ eſt : reſtabat de rei proximi concupiſcentia:quod notat deus in corde:quæ non licet etiā ſic per iuſtam ſucceſſionem queri uideatur:quis enim ab aliquo hæredem nō optes habere quaſi iuſte te optes fieri:tamen quia fieri non poſſ:tni ſi cum hæredē etiam non habere opres i quibus nil charius primogenito: proinde in primogenitis tuis puniriſ:qui concupiſcēdo res alienas: id quod tibi iure non debebatur quaſi iuris umbra perquiris.Sed facile eſt filiorū primogenita per

dere.illud uero pmoleſtum eſt per hanc occultã & iniuſtã concupiſcentiã primogenita cordis perdere:q̃ eſt fides.imago gratiæ dei: quam interius pdis:ſi rem alienam occulte cõcupiſcis:eris enim primo ſine dubio ſimulator obſequens non charitate ſed fraude amans eũ:a quo te cupis fieri hæredẽ amãdo eum mori quæris. Et ut i re eius re uideas poſſeſſorẽ:inuides illi ſucceſſorem. Tria ergo p̃cepta prima in decalogo ad dei dilectionẽ p/tinere intelliguntur:cuius cogites unitatem.ueritatem.uoluntatem.Cætera ſeptẽ ad dilectionem proximi:in quibus duarũ tabularum decem præceptis illa duo tanq̃ ſummaria teneantur.Diliges dominũ deum tuum ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota uirtute tua:& proximum tuũ ſicut teipſum.in his autem duobus mandatis tota lex pẽdet & prophetæ.Quæritur non furtum facies quid differat & non concupiſces rem proximi tui:quia licet nõ omnis qui cõcupiſcit rem ꝓximi furetur:ſed omnis qui furatur rem ꝓximi concupiſcit.itẽ q̃ritur quid differat nõ mœchaberis & nõ cõcupiſces uxorẽ proximi tui:cũ id nõ mœchaberis poterat illud intelligi:niſi forte i illis duobus peccatis mœchandi.& furãdi ipſa opera notata ſunt.in his uero extremis ipſa concupiſcentia quæ tantũ differt ut aliquando mœchet: qui nõ concupiſcit uxorẽ proximi:aliqua alia causa cũ illi miſceatur:aliquando autẽ concupiſcat: nec ei miſceat pœnã timens. Nam & in mœchiæ noie fornicatio tenet.ſicut in furto rapina.

Preces:rogationes ſiue ſupplicationes ſunt.

Precis ci cem ce tres obliqui.

Prætiæ:genus uuarũ dictæ quaſi p̃coq;:quia ante alias matureſcunt.

Præcinere:canẽdo p̃ire.Præcino nis nũi p̃centũ:ex præ & cano.

Præciniũ.p̃dictio alicuius rei uel laus antecedens:

Præcipere.impare.p̃occupare.iubere.cogitare.

Præcipio pis cepi ptum ex præ & capio:iuſſio enim antefacta eſt.

Præciũ illud dicit:quod de aliqua re emenda datur dictũ ꝙ cũ prece fiat:uel ꝙ prius capiatur q̃ res detur.inde præcior aris.

Præcipitare:de alto deiicere.temere.feſtinare.

Præcipuus.maximus.primus.ſingularis.ſenior.

Præclarus:ualde clarus antepoſitus.

Præcliuis ideſt inclytus.ualde glorioſus.Nam κλε̃ oσ̃ græce gloria.

Præco pro ualde canẽdo dictus:qui ante canit:qui anteq̃ ueniat aliquid:futurũ affirmat.

Præconiũ:laus antecedẽs.prædicatio.alicuius rei.

Præcordia:ſunt loca cordi uicina:quibus ſenſus p/cipit:dicta ꝙ ibi ſit principiũ cordis & cogitationis.pluraliter declinantur.

Præcordialis oratio.intima.ſpiritualis.

Præcox genus uuarũ præmaturag; uel cæterorum fructuum.

Præcurrere:anteire.

Præcurro ris præcucurri.

Præcurſor:antecedens.præueniens:

Præda ex hoſte fit.lucrum ex negociatione.compendium proprie ex pondere.

Prædauit:direpit.

Prædo q populando alienã inuadit ꝓuinciam.

Prædo:alienator depredator.

Prædo & prædus dr̃ qui prædam hẽt uel ſcit.

Prædator cui de p̃da debef:uel qui facit.

Prædor aris tor:præda prædabundus.

Prædo onis componitur deprædor.

Prædor aris prædatus & prædo idem ſignificabat antiquitus.

Prædes:fideiuſſores.uades.ſponſores.priſc.præſ prædis.

Prædes.prædiuites.prædii.

Prædeſtinatio dei eſt in omnibus bonis quæ ipſe fuerat facturus: quæ ſine præſcientia eſſe non poteſt.Eſt igitur gratiæ præparatio.Gratia uero eſt ipſius prædeſtinationis effectus.præſcire autem poteſt etiam quæ ipſe non facit:ut quæcunq; peccata.

Prædeſtinare:p̃mittere:uel præordinare uel p̃uenire futurag; aliquid dicitur.

Prædeſtinare præſtolari.p̃ſentare:properare priuſq̃ ſit ire.

Prædicatio futuraꝝ incertarũq; rerum inquãtum uerba ſunt:manifeſtatio eſt.

Prædicat:q aliquid anũciando affirmat: qd̃ licet interdũ de præſẽti uideat ee:ad futurã in uitam ptinet.& cõponit a præ.& dico dicas.penultima correpta.actiuũ eſt.Prædicit uero qui aliq̃d ãte nũciat:qd̃ etiã inimicoꝝ & malorum eſt & cõponitur a præ & dico dicis ꝓducta penultima.

Prædicit.p̃cidit.antecedit.monet.teſtatur.denunciat antedicit.

Prædictus:antedictus prædeſtinatus.

Prædictus uero antepoſitus a præ & datus.

Præditus:ſublimatus ornatus clarus p̃clarus.

Prædium dictum ꝙ præ aliis bonis detur p̃latũ. donum.

Prædiũ dictũ ꝙ ex omnibus bonis patrifamilias maxime præuideat.i.apparet:quaſi præuidium uel ab eo ꝙ antiqui agros quos bello cœperãt p dæ nomine habebãt.Prædium fundi:rura agri: poſſeſſio ualde diues.

Prædomare:ſibi ſubiugare.

Præeſſe:dominari.gubernare.imperare.præſum præes eſt.

Præfatio:p̃locutio librorũ q̃ ante cauſæ narrationem fit ad inſtruendas audientiũ aures:ad quod optat:dicta præfatio quaſi prima locutio.

Præfatio prælocutio totius ſecuturæ orationis quæ fit ſuper corpus conſecrandum: a Te igitur uſq; ad agnus dei.In hac enim præloquitur grates laudemq; deo ſacerdos: ut melius ad conſecrandũ chriſti corpus poſſit accedere.

Præfectus:præſes.tribunus.præfatus dicitur ꝙ prætoria poteſtate præſit:idem & ptor.

Præfectos.caſtrorum primus cæſar inſtituit.Nam ante centuriones erant in caſtris.

Præfert præponit:iactat obſtentat.

Præfero p̄fers tuli latum.
Præfeſtinus:immaturus:præceps.p̄cupidus.
Præficere.p̄ponere.
Præficio cis p̄feci p̄fectum a præ & facio.
Præfinit.p̄ſcribit emendat.ordinat.monet.
Præfinitum.diſpoſitum.præſcriptum.
Præfocare.ſtrangulare.affligere.
Prægnans eſt quæ concipit:grauida uero quæ utę; grauidum proximo partui oſtendit.
Prægno as aui.
Præiudicare antequam debet iudicare. apponere.
Præiudicium:damnatio antequam iudicetur. ipe dimentum cauſæ.
Præla ſunt trabes quibus uua calcatur.apremēdo. quaſi preſſorium.
Prælatum præpoſitum.potius ſubrogatum.
Prælibat:leuiter tangit:parum guſtat.
Præliū dictum ab imprimendo hoſtes:unde præla ligna quibus uua premit.
Præliū a præludendo:bellum enim quaſi ludēdo incipiebant.
Prælia:bella.certamina p̄lior aris in uſu deponēs.
Præliatur ciet bellum.
Præliat.armis.diſceptat pugnat.
Prælio & lior idem ſignificabat antiquitus.
Præliares dies ſūt quibus fas eſt hoſtem bello lacęſcere:ſicut in libro regum legit: tempore ſolent reges ad bella procedere.
Præmeditari.præuidere.inquirere.
Premere.cohibere.refrenare. celare.ſubiugare.in ſequi.urgere.
Premo is ſi ſum.preſſure p̄eſſe; preſſor ris.p̄lium prælii cōponit deprimo.exprimo.opprimo.ſuppre.com.īprimo.p̄mia.mercedes.dona.emolumēta.palmæ.munera.uictoriæ.
Præmiū dictū a præmendo.prioris enim facti eſt remuneratio:ſed prætium pro aliqua re uendita datur; præmium uero actionis cuiuſlibet merces ut curſus.
Præeminet.excellit.p̄aliis manet.
Præmodicus:ualde modicus.
Præhendere.tenere.inuadere.manus iniicere.Præhendo is di ſum componitur comp̄hēdo.re.app̄. deprehendo.
Preneſte.xviii.miliario ab urbe roma poſita:dicta ἀπὸ τοῦ πρήνιλου .i. ilicibus:q̄ ibi abūdāt.
Præneſte ciuitas alta: unde præneſtinus na.priſc. hoc præneſte ſtis.
Prænimiū.ualidū multum.ultra rectum.
Prænomē dictum q̄ nomini præponatur:ut lucius quintus.
Præoccupare:præuenire:ut propheta: præoccupemus faciem eius in cōfeſſione:ideſt priuſq̄ ueniat ad iudiciū:qd' fecimus cōfitendo damnemus.
Præpedire.impedire.
Præpes:præcurſor.uelox.p̄currēs.præpes q & quæ in altum uolat.hic & hæc præpes præpetis.
Præpetes:aues quæ uolatu ſuo auguria oſtendunt: dictæ quia omnes aues priora petunt uolantes aliter tamē.A.Gel.libro ſexto ſuper uerſu Vir.Præpetibus pennis auſus ſe credere ponto. Virg.
Præpoſitio dicta eo q̄ nominibus:uerbis uel cæteris p̄ponatur.Sunt autē oēs præpoſitiones quinq̄gintaſex dictæ loquelares:quia loquelis.i. uerbis ſupercohæreāt:ne nihil ualeāt ſolæ poſitæ.di.dis re.ſe.an.con-ut diduco diſtraho. Vtriuſq; caſus dicunt:quia accuſatiuo & ablatiuo caſui ſeruiūt quia cū res de qua agitur ſitum ſignificat ablatiuo ſeruiūt:cū uero motū accuſatiuo.Ad uero cū de loco ad locū magis accuſatiuo. quia ad locum apud in loco ſignificat.Omnes præpoſitiones hāc habēt naturā:q̄ aliquid augent:ut prædiues: aut minuunt ut ſubluſtris:aut in contrariū uertūt ut deſtruo:aut nihil ſignificant ut emori:aut aliqd in ſignificatione determināt ut præmoneo.
Præpoſitio eſt pars orationis quæ p̄poſita aliis partibus orationis ſignificationē earum cōpleт:ut pficio:aut mutat ut idoctus:aut minuit ut ſubrideo
Præpoſitiones oēs in ſuo poſitæ loco ideſt p̄poſitiuæ graui accentu pronūciantur.per ſe acuto in fine.Quando uero mutant ordinē ideſt poſtponūtur acuto:ut te ppter in penultima niſi ſit differētia.ut maria oia circum. Nam tunc finalem acuimus ſyllabam:ne ſi penultima acuatur:nomē uel aduerbium putetur.
Præpoſitiones ſunt.quando eandē uim habēt tam in cōpoſitione q̄ in appoſitione:ut inuado hoſtē: & in hoſtē uado ideſt contra. Eſt quando diuerſam:ut de te loquor ideſt tui cauſa.& deprimo infra,premo.Eſt quando abundāt ſyllabæ:ut emori pro mori.Eſt quando localem uim habēt quadripartitam:ut uenio per forum:proficiſcor ad græciā: in italia ſum:a ſicilia uenio. Eſt quando tempori perſonæ numero iungūtur:ut bellū macedonicū:hoc eſt,uſq; ad te cōfugio: ad quinquaginta. Sunt ſignificatiuæ uel intentiuæ: ut imprudens approbat.Sunt priuatiuæ ideſt abnegatiuæ: ut impius expers.Sunt cauſales ut ex inſidiis pro cauſa inſidiarum.
Præpoſitiones per appoſitionē duobus caſibus adiūguntur accuſatiuo & ablatiuo.Vniſyllabæ ſūt hæ accuſatiuæ.ap.ob.per poſt.cis.tranſ.Ablatiuæ.a.ab.abs.e.ex.pro.præ.de.cum. additur etiam clam. Biſyllabæ accuſatiuæ apud.ante.citra. circū.circa.contra.erga.extra.inter.intra. infra. iuxta.ppe.pone.ultra.præter.propter.ſupra.uſque.penes.ſecus. Ablatiuæ.corā. palā. ſine.abſq; tenus. Triſyllabæ accuſatiuæ circiter. aduerſus ſecūdum. Nā iter has tēporalia & localia:aduerbia uel nomina trāſferunt:ut pridie kalēdas ad uerſus & aduerſū hoſtes.Ex his plæraq; intra ad uerbia apud græcos ponunt:p ſe.n.ponunt ſine caſibus:& certā hēnt ſignificationē:p̄ponuntur & poſtponunt:qd' indubitatæ præpoſitiones non habent.Noſtri uero huiuſcemodi dictiones quādo præponuntur caſibus accuſatiuis uel ablatiuis per tranſitionem pſonarum inter præpoſitiones accipiunt:& grauant omnibus ſyllabis.Reſtāt quattuor præpoſitiones:quæ p uaria ſignificatione modo accuſatiuo modo ablatiuo præponun-

tur.in.ſub.ſubter.ſuper.Sunt quæ nunq̃ apponũ tur:ſed ſemper in compoſitione inueniuntur di. dis.re.ſe.an.con. Quæ ſex cum per ſe poni non poſſunt:partes orationis dici non poſſunt uera ratione:tamen quia uim & ſignificationem hẽnt p poſitionum & ſemper ſũt præpoſitiuæ: ideo præpoſitionibus annumerauerunt.

Præpoſteꝛe:iniquũ.inordinatũ. obliquũ: quod p habere deberet poſt habens.

Præpropeꝛe:ante tempus feſtinatum: q̃ eſſet faciẽdum.immaturum.

Præpropere:inordinate.peruerſe.

Præputium: pellis quæ ante uirile mẽbrum extat quaſi ante pudorem.

Præputium pro gentilitate q̃ ſibi pellem non abſcidant.

Præputia:ſummitates pomorum eorum: ũde flos cadit.

Præcoquæ:uuæ dictæ q̃ cito matureſcant & ſole coquantur.has græci ſageos dicũt q̃ uelocius currant ad maturitatem:ut lepus.

Præcoqua:celeriter maturans.temporanea.

Præcoꝛ cis:tamẽ apud Macrobiũ in ſaturnalibus his uerbis.Afranius in togata cui nomen eſt apotis:dum natum petens præmature præcocem. In quo uerſu aiaduertendum eſt q̃ præcocem dixit non præcoquem.eſt enim caſus eius rectus nõ p̃co quix ſed præcox.

Prærogare:ante impendere.

Prærogatum:antecedẽs beneficium.præfixum.

Prærogatiua gratia p̃miſſa uel propria dignitas excellens meritum uel donum.laus.hæc prærogatiua tiuæ priuilegium.

Præruptũ:pceps.altum.rupes.ſcopulus.

Præſagit:diuinat.futura nunciat.præſagio is coniugationis quartæ:id eſt futura dicere. præſagio is.& præſagior iris.idem ſignificabat antiquitus: id eſt diuinare.

Præſagiũ iudiciũ futuroꝝ ſignoꝝ p̃ſcia futuri.

Præſagus:præſcius futurorum.

Preſſare:frequenter premere.a premo preſſi preſſum.preſſo as.

Preſbyter græce interpretatur ſenior nõ mõ ꝓpter ætatem decrepitæ ſenectutis ſed propter honorẽ & dignitatem quam acceperunt: ideo aũt preſbyter ſacerdos nominatur quia ſacrũ dat: ſicut epiſcopus.tamen pontificatus apicem nõ habet:quia non ex chriſmate frontẽ ſignat:nec paraclitũ ſpiritum dat:quod ſolis deberi epiſcopis lectio actuum apoſtoloꝝ demonſtrat:unde & apud ueteres idem epiſcopi & preſbyteri fuerũt:quia illud nomen dignitatis:hoc ætatis.

Preſbyter græce ualde ſenior interpretat: ut pluſq̃ ſenex inſinuet. Græcos γερων uero ſenex.decrepita uel ueterana ætas.

Preſbyter græce dicitur ſenior grauis ætas poſt iuuentutem:geron uero ſex ultima ætas.

Preſbyten ſeniorum ætatem græci dicũt:unde preſbyter dicitur. Quoꝝ ordo exordium ſumpſit a filiis aaron. Qui enim ſacerdotes uocabant in ueteri teſtamento hi ſunt qui nũc preſbyteri appellantur:qui tũc appellabant principes ſacerdotũ: nunc epiſcopi nominãtur. Preſbyteros merito dicit & ſapientia non ætate:unde in prouerbiis gloria ſenũ canicies ideſt ſapientia. Non ergo ꝓpter decrepitam ſenectutẽ: ſed propter ſapientiã preſbyteros nominamus. Quod ſi ita eſt:mirum eſt cur inſipientes inſtituuntur.

Præſegmina:partes corporis inciſæ.

Præſeptum:circundatum.

Præſcius:futurorum ſciens.præuiſor.

Præſcire:præuidere.ante cognoſcere q̃ fiat.

Præſcius futura dicimus figurate pro præſciens: ſicut exoſus bella pro odiens.

Præſcribit:prædicit.cõtradicit.terminat.definit.

Præſcriptio:certa definitio.

Præſcriptus:præordinatus. ordinẽ ſignificat ſicut & præſcriptio.

Præſcrutatur:antequerit.ſiſcitatur.iuenit.

Præſedit.anteſedit.ſupraſedit.

Præſideo es.

Præſens dictũ q̃ ſit præſenſibus:ideſt corã oculis qui ſunt ſenſus corporis.

Præſens tempus proprie dicitur cuius pars præteriit:pars futura eſt.

Præſens tempus dicit illud inſtãs punctũ qd̃ diuidi nõ põt:qd̃ eſt finis præteriti:principiũ futuri. Eſt igitur terminus utriuſq; communis.

Præſentius:melius.quod in p̃ſentia præſit.præſẽs. præſentius.

Præſentare:ad præſentiã ducere: unde componit repræſento.

Præſertim.q̃maxime.eximie.unice.aduerbiũ.præſes p̃ſidis maſculinũ a p̃ſidendo dicitur.

Præſides rectores ſunt prouinciarũ dicti q̃ p̃ſint.

Præſidet: præeſt excelſior eſt.ptegit ſuccurrit opẽfert a præ & ſedeo.

Præſidiũ.refugium.ſubſidium.ornamentum.locus refugii.

Præſidiũ eſt alteri loco utile poſitũ auxiliũ.quod ab exteris datur.Subſidiũ qd̃ poſtea ſubuenit.

Præſignis:deſignatus ad aliquam dignitatem.

Præſpicere.p̃uidere.ſpeculari.

Præſpicuæ uoces ſũt:quæ protrahunt ita ut omnẽ impleant continuũ locũ:ut clangor tubaꝝ.

Præſpirat arguit.feſtinat.inclinat.

Præſpondet.proſpicit.

Præſtans:ante ſtans.nobilis.perſeuerans p̃cipuus.

Præſtantius.ſignificantius.ſublimius. præclarius.

Præſto as ſtiti ſtitũ & ſtatum antiquitus.

Præſtans.tior.præſtantiſſimus.præſtantia.

Præſtat:melior ẽ.præeſt. corrigit p̃cinit præſto te ideſt exceleo.præſto tibi:præceleo tibi.

Præſtat.exhibet.nutrit.paſcit.fert.p̃bet.

Præſter:ſerpẽtis genus:ut aſpis.maſculinum.

Præſter aſpis ſemper ore patenti & uaporanti. hic quem percuſſerit diſtenditur & enormi corpulẽtia necatur.

Præſtigiatur.ludificat.

Præſtigiator.ludificator.iuẽtor.iſidiator callidus

Præſtigium dolus fraus,mendacium .fallacia maleficium.
Præſtigium Mercurius dicitur inueniſſe.dictū eſt autem quod præſtringat oculorum aciem.
Præſtringere:attingere.uulnerare.leuiter figere:a præ & ſtringo.Nam præ ideſt deſuper.
Præſtringit:leuiter trāſcurrit.uel tāgit.memorat.
Præſtinare.præſtolare.p̄parare.p̄eſſe.p̄ſentare.
Præſtitutum.præfinitum :ante ſtatutum.
Præſto eſt in præſentia eſt.
Præſtolatur :occurrit.
Præſto in præſentia ſto.Ponit igitur pro aduerbio loci uel temporis.
Præſtolatur: expectat ſperat optat.
Præſtolor re & tibi dicimus deponens.
Præſul dictus quod præſit ſollicitudine:nunc pro epiſcopo ponitur.
Præſul protector.fauens iudex auctor hic & hæc præſul.præſulis.
Præſulo præſulis præſului.unde præſulto :uocifero prædico adiuuo.
Præſſus: ſtrictus.gracilis elegans ſiccus.breuis.nomen eſt.
Prætendit .opponit futura ſignificat :obducit.obuelat.punit.
Prætēdo diſtentum :oppoſitum.
Præter p̄poſitio accuſatiui caſus a præ deriuatur: ſicut a pro propter.
Præter.abſq; citra.extra.ultra.uel aliunde :uel iuxta ante ſupra.
Prætor qui unciis præeſt negociator:quod eſt fideiuſſor.
Præter hæc extra hæc.necnon.etiam.
Præterea aduerbiū diſcretiuum.cōponitur ex præter & ea.i.p̄ter iſta: quæ dicta ſunt.
Præterfluit & præterluit:iuxta fluit & præterme at ſimiliter.
Præterſpē:ſubito.ex improuiſo.
Præteruolat:cito ptrāſit. uel ualde iuxta uolat.
Prætexit:uelauit:operuit.
Prætego gis xi ctum.
Prætexta:antepoſita.
Prætexta ueſtis:genus togæ. prætexta puerile paliū uſq; ad.xvi.annos.eo pueri nobiles diſciplinæ cultu utebantur:deinde uirili toga inde prætexti pueri dicti ſunt.dicta eſt autem quia prætexebatur ei latior purpura.
Prætexta dicuntur antiquæ litteræ ægyptiorum.
Prætium dictum quia prius id damus:ut pro eius iure rem quam petimus poſſideamus.alii a peritis a quibus id ſic dicunt.
Prætia:dona.munera:merces largitio.pecunia.
Prætium inde prætioſus or ſiſſimus itas. componitur apprecio as:præcor aris & quæ ab hoc.
Præcioſi lapides dicti q̄ prætium ualeant.ſiue q̄ habilius diſcerni poſſunt.ſiue q̄ rari ſunt.
Præter dictus q̄ q̄ſi princeps & p̄ceptor ſit ciuitatis
Prætor a præeū do dictus. inde prætura.prætorius toria torium.
Prætores qui & præfecti dicti quaſi præpoſitores qui præerant exercitui. prætores ſecundi ſunt conſulibus dicti quaſi præceptores.
Prætorium dictum:quod ibi reſideat prætor ad diſcutiendum.domus iudiciaria.
Prætorium eſt quattuor rotarum uehiculum:quibus matronæ olim utebantur.
Prætoriola diminutiuum a p̄torio.paruæ domus in nauibus: ubi ſecreta cōduntur priſciāus.
Prætorius.homo a dignitate dictus:ſicut præfectorius.cenſorius.quæſtionarius uel quæſtorius.
Prætulit:laudauit erexit.præpoſuit .p̄fero. p̄tuli.
Prætuſcium.tuſciæ ciuitas.
Prætutela dicit ille qui ſedet in prima parte ,præ
Præuadit:antecedit.p̄currit.
Præuaricare .p̄terire indebite.
Præuaricator.malæ fidei aduocatus &q uel i accuſando nocitura p̄tereat uel in defendendo ,pfutura ;aut inutiliter dubiæq; gratiæ mercedis.
Præuarium:ualde uarium.
Præuarico & p̄uaricor idem ſignificabat antiqtus
Præuallat:rūpit.circundat.præmunit.
Præuenire:anteire.
Præuentū:anticipatū.antepoſitum.
Præuehere.anteuehere.p̄cipitare.
Præuertere:ſubuertere.p̄occupare.conuertere. p̄uenire curſu ueloci.
Præuertit actiuum:& præuertit paſſiuum tamē ſe inuicem proponuntur:ut apud Virgilium. præuertitur hebrum.
Præuerto & p̄uertor idē ſignificabat antiqtus.
Præuius:præcedens.p̄curſor.antepoſitus in uia.
Priapum latini deū hortoꝝ uocant:cui etiam magna uirilia fingūt eo q̄ quaſi hærbam germinare faciat.idē eſt belphegor.
Priapus id eſt penes uirile mēbrum.
Priapiſmus:pudendoꝝ paſſio eſt.
Pridem:præterito tpe.antea.aduerbium temporis adiecta dem & accepta or:inde deriuatur . prior primus:primas primatis primatus tus . primitiuus ua,um.primitiæ.primitus priſcus priſtinus. compōitur priuignus.primicerius. primordium primogenitus.primæuus.adprime & i primis ad uerbia princeps principoris:principalis principaliter.litas.
Pridie aduerbiū more p̄poſitionis accuſatiuo iungit:ut pridie kalendas.pridie nonas.pridie idus. pridie heſterna die dictū quaſi priori die.
Prietios:iunius menſis bithynienſium lingua.
Prima:præcipua.ſola.
Prima ſabbati:prima a ſabbato id eſt dn̄icus dies: Sic quoq; ſecūda & tertia & deinde.
Prima azimoꝝ:eſt quartadecima die menſis primi q̄n agnus immolabatur:& luna pleniſſima erat & i fermentum abiicitur.
Primas matis.inter reliquos maioris poteſtatis uel dignitatis.
Primarius:prior.primas.aliq̄ ex dignitate prior.
Prime:probe.ornate.ordinate.optime.
Primipilarius:uexillifer qui primū pilum id eſt ſignum portat.

Primipilus.q primā haſtam portat.Nā pilū gēus eſt telorum.
Primipilares.numerus ē militiæ primo probatus qui incedunt iuxta prius uexillum.
Primitas:de melle & frumento munus ſacerdo/tis.
Primiriuus:primitus in uia.primus habitus ī ali qua re.
Primitiua abrupta:
Primitiæ proprie ſunt quæ ex frugibus præcipiū tur:unde dū aliquos fructus de opere prius capi mus:primitias nominamus.
Primo:iam: pridē.initio.iam.tūc,aduerbiū tēporis,ſicut primū in primis adprime.
Primogenitus eſt filius ante quē nullus.
Primordiū origo principium.initium.ex pr & ordior.
Primordialis dies primus dies ſæculi.
Primolus priorum princeps.
Primoperum genus officii.
Primiores primarii,primi uiri electi.
Primus e multis:prior e duobus.
Primarius ad dignitatem.
Primus illorum nominum ſuperlatiuus:qui nu/merum ſignificant a tribus & ultra.deriuatur in de primum primo aduerbia,nomina.primiceri us primitiæ:primitiuus: primarius.primulum primiores priſcus priſtinus primas primatus.Cō ponitur primordium principium primipilari/us decemprimi quomodo decemuiri primoge/nitus primotinus ut ſerotinus pridie priceps.
Primum uel primo.in pricipio aduerbiū tēporis uel ordīs ſicut diuinitus a deo.
Princeps & dignitatis ē & ordinis dictus q primus capiat ſubſtantiā locū uel dignitatem.
Princeps interdum & qui rex ē poteſt dici a prin/cipatu imperandi.
Principes a principatu uocati:ſed non ſtatī qui prī ceps uel dux eſt:etiam rex dici poteſt.
Principes:ſeniores grandæui.maiores hic & hæc princeps pis ſicut municeps parens quæ tamen non ſunt adiectiua:quæ quāuis poſſint figurate neutris quoque adiungi.plurali tamen deficit neutri terminatio:& fortaſſis quia aliud ſignifi/cant principia municipia parētia.
Princeps græce Αρχοσ.
Principales qui primi ſunt magiſtratibus.
Principalia nomina dicta quia primam poſitionē habent nec aliunde naſcuntur ut mons.
Principor aris ideſt præſideo.
Principium aut ad tempus refertur:aut numerū aut ad fundamentum.Eſt etiam conuerſionis & depꝛauationis.Eſt & diſciplinæ: ut principium ſapientiæ eſt timor domini.eſt & artis.Eſt etiam bonorum operum optimus finis.
Primus græce lentiſcus.arbor eſt.
Priores:ueteres:maiores.
Priſca antiqua:uetuſta.longæua.
Priſcillianiſtæ hæretici a priſciano dicti qui in hiſpania ex errore gymnoſophiſtarum & mani cheorum permixtū dogma compoſuit:hi ſūt & ſabelliani.qui trinitatem confundunt:& mem bra hominis per.xii.ſigna ſtellarum diſtinguunt animas dicunt eiuſdem eſſe naturæ:cuius & de/us:& ſponte per cœlos.vii.deſcēdere:& incidere in quendam malignum principem:a quo iſtum mundum factum deſcribunt:& ab eo in corpo ribus intromitti.
Priſma altitudo corporis procedens a figura triā/gula uel alia ſic.
Priſma:altitudo.ira.ſuperbia.
Priſtina.penultima corripitur.antiqua ideſt prio ra.præterita.
Priſtinus na num.
Priuum dicebant antiqui proprium:ūde & priua tum dicitur:quod ſine ſocietate poſſidetur:hīc & proprium dicitur quaſi porro primum.
Priuare:ſeparare:adimere.demere.fraudare.
Priuati ſunt extranei ab officiis publicis. Eſt eni omni magiſterium habenti contrarium dicti q ſint ab officiis curiæ abſoluti.
Priuatas res dicitur quæ ſoli alicui non omnibus competit.
Priuatim proprie:ſigillatim:aduerbium diſcreti uum.
Priuatus ſpoliatus.orbatus.exutus:extraneus fa/ctus.
Priuignus qui ex alio patre natus eſt:dictus quaſi prius genitus:uulgo aūt n atus dicit.
Priuilegium res priuata ſeu beneficium: quod a principibus conceditur.ſed interdum priuile/gia pro legibus ponuntur.
Priuilegia ſummorum ſunt eccleſiæ cuiuſlibet cō ceſſiones pontificum.
Pro ptæpoſitio ablatiui caſus eſt:quando localis ſuenitur:tā in compoſitione q in appoſitione:ut pro templo.proāte:procurrit.Eſt etiam tem/poralis ut prouideo. proauus:ſed hoc proauus & omnia pro corripientia: ut profatus proter/uus.a procul quidam affirmant compoſita.Alii uero admiratōnem græcorum apud quos pro προ præpoſitio corripitur loco etiam e uel ſub accipitur uel pro ante:ut diximus accipitur.ut prominet:proſtratus: & pro ad ut pro uiribus ſuis:& pro in ut pro teſtimonio. Sepata υπερ plerunq; ſignificat:ut pro claudio.Interiectio/nis etiam loco ponitur:& circūflectitur:ut proh deū atq; hominum fidem.
Pro προ græca præpoſitio ſignificat ante præpo/ſitionem.
Proteron aduerbiū ſignificat antea aduerbiū.
Pro ſignificat ante ut,pro portis.& in.ut pro tribu nali:& anti ανττ græcam ut uēiat pro dulci aſca nio:& hyper υπερ.proinde nepos.unde propin quus ior ſſimus.propinquitas.Componitur ap propr io.appropinquo.A prope etiā propitius or.a propter & propterea.
Proadepoſis eſt reditio:cum in ea dictione aut ſyl laba:unde incipit finiſ uerſus:ut calamitates de bet mutare res publica.

Proauus aui pater. dictus quaſi ꝓpe auum.
Proauia: auiæ mater.
Proauunculus: proauiæ frater.
Proamita: ſoror proauiæ.
Proauitus: antiquus.
Proaſtium ꝓ ποα. g. ἔαον uiridarium prope murū arboreum uel ſuburbium.
Proaulium: ideſt porticus.
Probus: modeſtus. bene moratus. gratus. commodus. aptus. bonus.
Probus ior ſimus ꝓbitas ꝓbe.
Probus: bonos mores habens.
Probat: demonſtrat. planum facit. argumentatur
Probatus: peruulgatus. magnæ famæ. experimentis firmatus.
Probamus pro eligimus. uel cū aliqua qualia ſint tentamus.
Probabile: ueriſimile ad perſuadendū.
Probabile eſt quod uidet omnibus uel pluribus uel ſapientibus: & his omnibus uel maxime notis atq; præcipuis & quod artifici de ſua facultate uel quod ei uidetur cum quo ſermo conferitur uel iudici. Nihil enim attinet uerū falſumue ſit ſi tantū ueriſimile ſit.
Probaton græce ouis: unde probatica piſcina in q̄ lauabantur ſacrificandæ oues.
Probitas: iuſtitia. pudor. uerecundia. modeſtia.
Problemata græce quæ latine appellantur propoſitiones: quæſtiones ſunt habentes aliquid qd̄ diſputatione ſit ſoluendum.
Problemata uel theoremata dicūtur geometricæ deſcriptiones. quæ fiūt poſt elemēta.
Problematis: propoſitio in capite libri q̄ſtionaliter poſita. ænigma. pabola quæſtio.
Probra. contumeliæ. amaritudo linguæ. iurgia lites: unde cōponit opprobriū.
Probroſum: turpe. maculatum.
Probra penultima corripitur: ūde ſedulius dedit opprobriis.
Procaſtria: quæ ante caſtra ſunt.
Procax: īmoderatus: īportunus: qui inuerecunde poſcit.
Procaciter contumelioſe.
Procacitas: impudentia. temperantia.
Procare. petere.
Procanus. ornator ædificiorum.
Procatalepſis eſt cum id quod nobis obiici poterat ante præſumimus ad diluendum.
Procedit: egreditur. prius incedit. naſcit detegit.
Procella non minus terrarum q̄ cœli eſt: tempeſtates autem fructuum ſunt.
Procella dicta ab eo q̄ percutiat & euellat. eſt enī uis uenti cum pluuia.
Procella: pluuia cum tempeſtate. impetus uenti: uētorum uis.
Proceleumaticus pes dictus. q̄ ſit ad celeuma canentium aptus.
Proceleumaticus conſtat ex quattuor breuibus: ut canicula.
Proceres dicti a procedendo: principes. priores. q̄ ſi procedes:
Proceres ſunt principes ciuitatis quaſi procedes q̄ ante omnes honore procedant: unde & capita trabium: quæ extra parietes eminent proceres dicūtur. qd̄ eriā uarro dicit. hinc ad priores facta trāſlatio: quod præeminent cæteris.
Proceritas: dignitas corporis: uel ſpecies. longitudo. altitudo.
Procerto: ꝓculdubio. manifeſte.
Procerus: longus. formoſus. imodicus. ornatus.
Procerus: ꝓducit penultimā. proceres breuiat.
Procedere. ultra ire. tranſire. ex pro & cedo procedo dis.
Procidere ex pro & cadere. ideſt inclinare. porro cadere. ꝓcido dis.
Proci nuptiarum uel uxorum petitores a ꝓcando ideſt petēdo dicti. Nā ꝓcare petere ē.
Procyon: ante maiorem canē oritur. unde & dicitur: & a quibuſdā orioni canis annumerat.
Procyon ſtella ante caniculam.
Procinctus: apparatus belli uel pugnæ.
Procinctus expeditus armatus: unde & in ꝓcīctu dicit cū belli cauſa arma ſumūt.
Prochyta ciuitas uel inſula: in qua exulabant. hæc eſt alteria.
Procliuis humilis. inclinatus in deſcēſu.
Procliue: facile planū.
Procliuius: facilius.
Procliues: aſcēſores.
Procoma: longa coma.
Protera græce priora. Aug.
Proconſules ſuffecti erant conſulibus. q̄ uice conſulis fungerentur.
Procraſtinat: dilatat. ampliat. differt.
Procraſtino as.
Procreolutum. genus floris.
Procudit. fabricat. ædificat. malleis ꝓducit.
Procula & proluca meretrices fuerunt.
Proculdubio: longe a dubitatione.
Procul eminus. longe interuallo.
Procul & longe & ꝓpe dicit.
Procul nec nimium lōge nec iuxta: aduerbiū loci
Proculus qui naſcit cū pater eius peregrinatur. a patria lōge natus.
Procumbit: occidit. inclinat. cadit.
Procurator dictus q̄ inuicē curatoris ideſt auctoris ē quaſi ꝓpter curatorē.
Procurare: ꝓ alio aliquid curare. ꝓuidere. aptare
Prodere: detegere: nudare. manifeſtare.
Prodo prodis didi tū actiuū.
Prodit. porro dat: uel periculis dat.
Prodit. exit. ex pro & eo is neutrum.
Prodit: publicat. uel tradit. ex ꝓ & do das actiuū.
Proditor dictus quia detegit. itē proditor ſupplātator. traditor: propalator.
Prodigere: proditum dare.
Prodigere: conſumere.
Prodigo gis ex pro & ago unde prodigus.
Prodigus: profuſus cōſumptor: luxurioſus. ſūptuoſus. gluto.

Prodigiū monſtrū:miraculū.
Prodigia dicta ꝙ porro dicāt,id ẽ futura de longe prædicant.Quinq; autem ſunt:prodigiorū, genera ut uarro dicit:Oſtentū:portētū.prodigiū. miraculū.monſtrū.Portēta autē uarro ait:quæ contra naturam uidenf:ſed nō ſunt quia diuina uolūtate fiūt.a portendēdo ideſt præſtendendo dicta.Oſtenta ꝙ oſtendere quæq; futura uidenf Prodigia ꝙ porro dicant.ideſt longe futura p̄dicant.Monſtra uero a monitu dicta:ꝙ aliquid ſignificandū demonſtrent:ſiue appareat ſtatim hæ tamen proprietates abutunf.
Proh dolor interiectio dolentis cū aliqs in dolore loquitur.
Producit:in palam ducit uel facit prolatat.eiicit. ꝑficere facit:
Productio educatio.diſciplina:ī lōgū ductio.
Prægumena προηγουμενα uocāt græci rōnes quæ non de foris contingunt.ſed quia initium de corpore ſumunt.
Præmia exordia:initia.
Præmiō προοιμιον ẽ initium dicendi.fit enī in principio librorꝫ ante cauſæ narrationem ad īſtruendas audientiū aures ad quod optaf: inter prætatur autē latine præfatio quaſi prælocutio
Prohæres ẽ:qui loco hæredis fungif:aut inſtitutus aut ſubſtitutus.
Profugus fugitiuus:porro ideſt lōge fugiēs προρρω græce.
Phantaſia.imago alicuius corporis uiſa & cogitāda īanio poſtea figurata ut puta patris ſpecies quā uidimus.
Phantaſma uero eſt:quā nūq; uidimus ſpecies anio figurata.ut puta ſpēs aui.
Phantaſma:uiſio uana.uiſum in ſomnio fit nihil ſignificās.
Phantaſia poetica ẽ rei inanimatæ ſenſum dare ut mirantur arbores.
Phariſei dicuntur diuiſi.ſe enim a populo quaſi iuſtos ſeparabant.
Pharetra.theca ſagittarū:a ferendo iacula dicta ſicut feretrū a ferendo funus.
Pharmacon medicamentū græce:
Pharmacopotias:medicaminū poſitiones.
Pharmacia:medicamentorum curatio ideſt medicina.
Pharmacopola:medicamēti uēditor græce.
Pharſalia:regio græciæ ideſt theſſalia a pharſalo ciuitate.
Pharū græce pharos turris maxima iuxta alexādriam dicta ꝙ flāmarum indicio longe uideaf uſus enim luminis eſt ad pronuncianda uada portuſq; introitus noctu.hinc in porticibus machias ad prælucendū fabricatas pharos dicūt.Nā phos lux græce.oros uiſio dicif.unde lucifer græce phoſphoros appellaf.
Pharū:inſtrumentū ad luminaria ordinanda ſi/cut etiam cādelas.
Phaſianus:pullus a phaſide inſula græciæ.unde primū aſportatus eſt.
Phaſis:fluuius in colchide:
Phaſis græce nuncius.
hœbus.aliquādo apollo dicif.nam phœbus ſol dicitur.
Phœbus ideſt clarus ab eo quod eſt phos ideſt lux hinc phoſphoros lucifer.unde dicitur phœbeus eaum.
Phœbus & phœbe:ſol,& lūa dicūtur a phos ideſt claritate.
Pheigonta fugientē græce.pheugo φευγω græce fugio latine.
Phene græce:auis fulica.
Phœnix cadmi frater de thebis ægyptiorum inſyriā ꝑfectus apud ſidonē regnauit:eamq; prouinciam phœnicem appellauit ex ſuo nomine.ipſa eſt ubi eſt tyrus.unde phœnices uel phœniſſæ dicunf.
Phœnices tyrii populi.
Phœniſſa.dido a phœnicia unde uenit.
Phœniciā ueſtē græci dicunt,quā nos coccinū dicimus.ipſa eſt & ruſata.
Phœniceum:coccineum.rubeum.roſeum.
Phœnix cis producit penultimā.nā græci phœnix phœnicos.
Phœnix:arabiæ auis dicta ꝙ phœnicum colorē habeat.uel ꝙ toto orbe ſingularis ſit.nā arabes ſingulariter phœnicem uocant.hæc quingentis & ultra ānis unicus dum ſe uiderit ſenuiſſe collectis aromatum uirgultis rogum ſibi inſtruit & conuerſa ad radiū ſolis alarū plauſu uolūtariū ſibi incendiū nutrit:ſicq; iterū de cineribus ſuis ſurgit.
Phœnicem:palmam græci dicunt,p eo ꝙ duret ex nomine phœnicis.
Phœniculum:una ex inſulis quæ æoliæ dicunf.
Phenon ſaturnus dicif.
Pheſtia:una ex inſulis quæ æolidæ dicuntur.
Phæron nomen ſtellæ.quam pagani iouem appellant.
Phibula græcū eſt quā ipſi phiblin dicunt.
Phyga φυγη græce fuga latine.
Phiſadelphia:urbs antiqua in arabia:quam condidit raphaim.
Philantropos genus hærbæ.latine lappa dicitur.
Phylla græce folia.
Philippis urbs macedoniæ:
Philomena:auis luſcinia interpretaf amās uel canens dulce:eo ꝙ dulciter canat.ſoror fuit progne.
Philos græce amicus unde deriuaf filius a filiolus filiola.filiaſtes.filiaſter componitur philoſophus.philoſophia.philoſophicus.philoſophor.pharis.
Phinees interpretaf ori parcens:tranſfixit enim zambri cū madianitide & domini furorem placauit ut pceret.phinees uero frater oſnios mutum interpretatur:quod ſignificat ſacerdotii ueteris ſilentiū.
Phyſicon græce naturale.
Phyſon fluuius.ndiæ exiēs de paradiſo interpre

tatur caterua:quia.x.fluminibus magnis ſibi adiectis implef & efficif unus.ipſe eſt & gâges.
Phitentor:inſertor græce.
Phlegethon thõtis:fluuius ardens apud inferos. hoc poetæ dicunt.
Phlegeton.id eſt ardens ſignificat ardores irarum & cupiditatum.
Phlegma dictũ q; ſit frigidũ.græci enim rigorem flegmonem appellant.hoc flegma tis.
Phlegon:unus quattuor equoꝝ ſolis. interpretaf tepens.
Phleges græce flammæ.
Phleutomũ ab inciſione dictum.Nam iciſio græce tomus dicitur.
Phlogates:gemma ex perſida oſtentãs intra ſe quaſi flammas.
Phlomos græce hærba:quam latini hærbaſcũ uocant:quæ ſauciatis urſis medef.
Phœba bæ græcum eſt.
Phobos φοβοσ græce timor.
Phocis.ciuitas græciæ.phos enim græce ignis dicitur.Varro uero dictũ ait q; foueat ignem:nam ignis eſt ipſa flamma:focus fomes & nutrimentũ ignis:uel in quo ignis fouef.
Phone græce latine nox.
Phor græce latine fur.
Phormon græce feruor ſanguinis. inde fit forma unde deriuatur formoſus ſior ſiſſimus itas & formo as componif informis de.cõformo reformo informo.formido etiam.inde deriuaf.
Phormũ:calidum.feruens:unde & formoſus dicitur cui calor ſanguinis & rubore pulchritudinem creat.phos enim ignis eſt.
Phoroneus:rex qui primus græcis leges iudiciaq; conſtituit.
Phos græce lux ignis phox.
Phoſphorus græce lucifer.alii dicunt lucẽ ferens. phox græce lux.
Photiniani ſiue pauliniani hæretici a photino: q chriſtũ nõ ſemper fuiſſe ſed initiũ de uirgine habuiſſe dicunt.
Phrenelis dr ſuſpẽſio mẽtis p errorẽ accñs:eſt aũt phren græce mẽbranula q̃dam diuidẽs iter iferiora uiſceris uel uentris & ſupiora pectoris: quæ corrupta freneſim generat.unde & frenelis dicif paſſio quando hic leditur:& qui hanc patif phreneticus uocatur.
Phryges uel phrygii a thogorma filio gomer nepote iaphet ſunt exorti.hi ſunt troiani.
Phrygia dicta a phrygia Cecropis filia: hæc & dardania dicitur a dardano louis filio.Eſt autem regio troadi ſubiectiua ab aquilonis parte galatiæ: a meridiæ uicinia eſt lycaoniæ:ab oriente lydiæ adhæret:ab occidente heleſponto mari terminatur. Quæ ſunt autẽ phrygiæ maior ſmyrnã habet:minor uero ilium & lycaoniam.
Phrygia una eſt de decem ſibyllis quæ uaticinata eſt ancyræ.
Phrygius lapis dictus quia naſcif in phrygia colore palidus mediocriter.
Phrygionæ ueſtes e phrygia quæ & acupictæ uocãtur.harũ artifices phrygiones homines dicuntur quia in phrygia reperta ea ueſtis eſt: uel quia illi periti ſunt huius artificii.genus ueſtimenti eſt.
Phroneſis græce prudẽtia mater philologiæ dicif hæc mortalis fingitur ideſt ſæcularis.
Phronon græce ſapiens participium.
Phuth filius Cham a quo libii: unde mauritaniæ fluuis adhuc phuth dicif:omniſq; circa eum regio phutenſis dicitur.
Profana ueſtis:quæ ſpinarũ flore & acãtho & maluarum ſtamine texif ſiue bombices uermiculi:q longiſſima ex ſe fila generant: quorum textura bombicinum dicitur.
Profanũ dicif.quaſi porro a fano.Sacris.n.non licet itereſſe.profanũ alienũ a ſacris id ẽ a cultu diuino:irreligioſum.
Profanus:cui ſacris non licet intereſſe.Nefarius uero non dignus farre.quo prima hominum uita ſuſtentabatur.Nefandus uero nec nominandus.
Profanat:poluit.contaminat.
Profectus ambulauit:porro ductus.extractus.prouectus ætate ſenior.
Proficiſci:greſſum dirigere. creſcere.
Proficiſcor eris profectus:ex pro & facio a in i mutatur.
Profecto:procul dubio.utiq;.pro facto ſcilicet habeas.
Profeſti dies feſtis contrarii:ideſt ſine religione.
Prophetas noſtri uocant: quos gentiles uates appellant:quaſi præfatores:quia porro fanf:& futura prædicunt:qui & in ueteri teſtamento uidẽtes appellantur:quia uidebant ea quæ cæteri non uidebant.prophetiæ genera ſeptem ſũt:primũ ἔκστασις ectaſis: quod ẽ mẽtis exceſſus:ſicut uidit petrus uas de cœlo ſubmiſſum in ſtupore mentis. Secundum uiſio ſicut eſt apud Eſaiam: uidi dominum ſedentem. Tertiũ genus ſomniũ: ſicut iacob ſubnixã in cœlo ſcalã dormiens uidit. Quartum per nubem ſicut ad Moyſem & Iob poſt plagã loqf deus. Quintũ uox de cœlo:ſicut ad Abrahã ſonuit dicens. Ne mittas manũ tuam in puerũ. Sextum genus eſt accepta parabola ſicut in puerbiis & apud Balaam:cum uocaref ad balach. Septimũ genus eſt repletio ſpiritus ſancti: ſicut pene apud omnes prophetas. Alii tria genera uiſionum eſſe dixerũt. Vnum ſecũdum oculos corporis:ſicut Abrahã uidit tres uiros. Alterum ſecundum ſpiritum:quo imaginamus ea quæ per corpus ſentimus: ſicut petrus uas illud:& Eſaias dominum nõ corporaliter ſed ſpiritualiter. Sed quẽ admodũ figuraliter nõ proprie multa dicũf: ita etiã futura multa mõſtranf. Tertium q; neq; corporeis ſenſibus nec illa parte autem qua corporalium rerum imagines capiuntur ſed per intuitum mentis quo intellecta cõſpicif ueritas:ſicut quod Balthaſar corpore: Daniel mente uidit: ſine quo illa duo infructuoſa ſunt:uel in errorẽ mittunt. Oĩa tamen hæc genera ſpiritus ſanctus moderaf. habere prophetiã etiã mali poſſunt ſicut Saul.p

phetarū filii in ueteri teſtamento dicebantur id eſt monachi.
Prophetia eſt rei latentiū ꝓteritaꝝ uel ꝓſentium: uel futuraꝝ ex diuina inſpiratione manifeſtatio prophetia in uerbis ſecūdum hoc: ꝙ uerba ſunt futura ſignificat: typus autē res declarat ex rebus poſſunt tñ hæc duo iſta ædificatione miſceri: ut dicamus: quia ꝓphetia eſt typus in uerbis ſecundū id quod uerba ſunt: & contra typus eſt ꝓphetia in rebus inq̄tum res eſſe noſcunt.
Prophetes græci dicunt.
Prophetiſſa uatis fœmina uel uxor. ipſa fœmina prophetans.
Profitetur: ſpondet. teſtatur. porro fatetur. iactat. narrat.
Profligat: diſtribuit. accelerat. conſumit celerius. errogat: acquirit.
Profligat: fundit. dilapidat: coadūat. donat. cedit. interimit.
Profligatus: proiectus. deuius. puerſus. afflictus. ſceleratus. internectus.
Profligo as aui actiuum eſt. profligo gis proflixi proſtraui.
Profluere: abundare. effluere.
Profluens: opimus. abundans. paratus.
Profugus ꝓprie dicitur qui ꝓcul a ſedibus ſuis uagatur quaſi porro fugatus. diſſipator.
Profundit: diſſipat. deuorat. proiicit. unde profuſus. largus.
Profundo dis ꝓfudi ſum.
Profundū: uorago: altum. uniuerſum. magnum ꝓfunditas idem eſt.
Profundū ꝓprie in corporalibus ut maris. profunditas uero etiā in cæteris ut ſapientiæ.
Profundum proprie cuius porro ſit fundus: abuſiue aūt profundum uel ſurſum uel deorſum dicitur ut maris ac terræ cœliq; profundum.
Progenies: propago. poſteritas. ſtirps.
Progenies: a pronepote incipit uocari quaſi porro poſtgeniti.
Progenitores antiqui quaſi porro generātes aui uꝫ proaui.
Progeſtum. ſuburbanum.
Prognati. progeniti.
Progne hirundo: ſoror fuit philomenæ.
Prognoſticon qui & ſymeoſticon dicit: ideſt recognoſcens uel ſigna aduertens.
Prognoſtica: præuiſio ægritudinū. dicta a p̄noſcendo. Oportet enim medicū p̄terita præſentia & futura præuidere. liber eſt.
Progredi. ultraire. uel lōge. ex pro & gradior a mutata in e.
Progedio & progredior idem ſignificabat antiquitus.
Progron: uituperatio græce.
Prohibere. uetare. repellere. ſubmouere. ex pro & habeo.
Proicit: deuorat. profundit.
Proiectus. profligatus. perditus. humilis.
Proiicitur quod foris eſt penitus a ſalute & a beatitudine alienum.
Proiicere autem dictum quaſi porro abiicere.
Proinde. tanq̄. quaſi. ueluti. acſi. ſimiliter. ita.
Proinde: ſecūdo loco. poſterius. deniq;.
Proinde cōiunctio cauſalis.
Prolatat. ꝓtrahit. morat. ꝓcraſtinat. dilatat.
Prolatus: in medio adductus.
Prolati: nobiles.
Prolepſis: eſt præſumptio: ubi ea quæ ſequi debe rent anteponunt: ut uult Diomedes. Interea reges ingenti molle latinus Quadriiugo uehitur curru cui tempora circum Aurati bis ſex radii fulgentia cingunt Solis aui ſpecimen. bigis it turnus in albis & ſtatim adiicere caſtris procedunt: deide dicere latinus & cæteri: ſed factum eſt pro ornamento. Prius enim debuit naturali ordine proprias perſonas deſcribere: latinum. ſ. & cæteros. & poſtremum ſubinferre communiter ꝙ præfati reges ꝓcedunt caſtris.
Prolepſis. præoccupatio nominis.
Prolepſis. notio.
Proles lis. progenies propago.
Proles filius uel filia a prolatando.
Proletarius. capite cenſus. qui nihil propter prolē dare poterat.
Protelarii erant apud romanos qui generandorū filiorū cauſa in urbe morabant. nec arma cogebātur. dicti a prole gignenda.
Prolibor. immolor.
Prolicere. promereri.
Prolicta dicitur & multa ſignificat. Nam prolici eſt perſuaderi: uerbum autem eius eſt prolector lectaris.
Prolyos. herba florem uelut candorem habet & canos hominum capillos: unde & dicitur.
Prolyxe. cumulate. copioſe.
Prolyxus. longus. inuolutus. extenſus. implicitus.
Prolyxius. largius.
Prologus. p̄fatio ſequentis operis. porcinium eſt.
Prologus ē prima dictio a græcis dicta protologus πρωτοσλογος ideſt locutio librū antecedēs. Eius partes ſunt quattuor σαυεβολικος ideſt cōmendaticius: quo poeta uel liber cōmēdat ἀναλεγκτικὸς ideſt inuecticius in æmulos ἀραματικος dramatichos ideſt argumentaticius attingēs ſequēs opus. μικτος miſtos ideſt mixtus omnia hæc in ſe continens.
Prolegomena προλεγομενα græce ꝓdicta uel prædicenda.
Proluit. perfudit. lauit. produxit.
Prolutus. ſaciatus. ebrius.
Proluuies. ſordes. purgatio. decurſus. ſquallor.
Proludiū. imago ueri ludi. ideſt exercitium.
Promelec hebraice interpretatur pro parturienti.
Promere. canere. exprimere. gerere. explanare. dicere.
Promereri. impetrare.
Promeritum illud antiquitus dicebatur: quicquid pro benefactis præſtitum eſſet.
Prometheus atlantis frater. a paganis de luto for-

maſſe homines fertur. Quod ideo fingitur quia optimus ſapientiæ doctor perhibetur.

Prometheus dicitur homines finxiſſe: cœlũ aſcendiſſe: ignem furatum hominibus dediſſe: unde dii irati ipſum in caucaſo ad ſaxum ligauerunt. eiuſq; cordi aquilam appoſuerunt: hominibus uero febres & morbos dederunt: per quod ſignificabatur ibi aſtrologiam cũ magna cura didiciſſe & hominibus tradidiſſe fulminis rationem quo quidã in ſacrificia bene ſũt uſi: quidã eo periẽrũt unde hõibus peſtis data dicitur.

Prometheus filius terræ: qui cum facula ſolis ignẽ ſubripiẽs mortalibus dedit dictus ἀπὸ τῆς προμηθείας id eſt prouidentia.

Prominet: æminet. ſupereminet. incunbit. urget. altum eſt.

Promiſcuũ: cõfuſum. diuerſum. uariũ. cõmune.

Promiſcue: confuſe. inordinate. paſſim.

Promittit: ſpondet. fidem facit.

Promptum: manifeſtum: ubi ſunt omnia uænalia. abundans. copioſum.

Promptus: apertus. paratus: igenioſus.

Promptus tior tiſſimus. in ablatiuo etiam in promptu reperitur id eſt in aperto.

Promptuaria: interna cubicula. cellaria theſauri.

Promptuariũ dictũ q; ide neceſſaria uictui ꝓmũtur id eſt ꝓferuntur. Eſt autẽ tpis longi: cellarium uero paucoꝝ dierum.

Promulgat: profert. pronunciat. patefaciat. prodit manifeſtat.

Promulgatũ: foras manifeſtũ. uel cõſtitutũ ut lex.

Promontoriũ: locus in mari eminens. cõe ẽ inſulis ut ꝓmineant: unde loca eaꝝ ꝓmõtoria dicuntur

Promontorium, mons. collis: cliuus.

Promurale. murus ante murum dictum eo ex q; pro munitione muri. ſit. Eſt enim proximũ ſibi antemurale.

Promurium: ſpacium iuxta murum.

Promus & condus cellularius eo q; deintus ꝓmat & intus condat.

Promuſcida proboſcis potius roſtrum elefãtis dicitur eo q; illa pabulum ori promoueat id eſt admittat.

Pronefas ſcelus. contra fas. contra iuſtitiam. interiectio eſt.

Pronepos dictus quia prope nepotem eſt id eſt filius nepotis:

Proneptis fœmina filia nepotis uel neptis:

Pronexium funis quo nauis religatur ad palum:

Pronomen pars orationis eſt: quæ pro nomine ſcilicet proprio poſita: tantundem pene ſignificat ꝑſonamq; finitam recipit: ideo pene quia ſubſtantiam tm̃ ſignificat notamẽ & qualitatem: quomodo nomen. Bene igitur faciunt: qui cætẽia finitis perſonis ſeparant a pronõibus. xv. Nam cætera infinita uel relatiua uel interrogatiua ſubſtãtiæ qs qui. uel qualitatis qualis. uel quantitatis quantus uel numeri quot. magis nomina ſunt. Sex accidũt ſibi: ſpecies primitiua uel deriuatiua: Genus numerus. figura. caſus. perſona. Perſona oñditur in pronomine repñtatio:

Pronomen ex noie naſcitur: cuius officio fũgitur: dictũ quia uice nois ponit: ne faſtidiũ faciat nomen ipſum dũ itetat. Nam cũ dicimus: Virgilius ſcripſit bucolica: addimus pronomen: ipſe ſcripſit georgica. ſicq; faſtidium tollit & ornatum inducit. pronomina indubitata ſunt. xv. primitiua octo. ego. tu. ſui. ille. ipſe. iſte. hic & is. Deriuatiua ſeptẽ. meus. tuus. ſuus. noſter. & ueſter. noſtras & ueſtras. Ex quibus ſemper ſunt demonſtratiua ego. tu. hic iſtic. Semper relatiua: ut is ſui.

Modo demõſtratiua modo relatiua: ut ipſe. prima igit & ſecunda perſona ſingula tm̃ hñt pronoia: quia ſemper pñtes ſunt & demõſtrãt. Tertia uero ſex: quæ modo demõſtratiua modo relatiua ſũt. Demonſtratiua mõ pñs iuxta ut iſte: mõ abñs uel lõge poſita: ut ille. pmæ declinatiõis ſũt: ego. mei tu. tui. ſui. Secũdæ hic huius. iſte iſtius. ille illius ipſe ipſius. is eius. Tertiæ meus tuus ſuus noſter & ueſter. Quartæ nr̃as & ur̃as. Tria tm̃ ꝓnoia cõponunt iſte hic is: q; unã iterpretationẽ hñt apud græcos αὐτὸς ut iſtic iſtec iſtoc idẽ. nam eccũ cãcos cas lũ p obliquos tm̃. met uero te pte ce adiectiões ſunt. egomet tute. meapte. huiuſce.

Pronœa dicitur παρὰ τὸ προνοεῖσθαι quaſi principalis uel ꝓuidentia.

Pronubere. aſſiſtere.

Pronubens. aſſiſtens.

Pronuba dicta q; unbentibus præeſt. quæq; nubẽtẽ uiro coniũgit: ipſa eſt & paranympha.

Pronũciat: ſententiã dat. hortatur. aperte loquitur uel legit.

Pronuncianres uocant eo q; porro annuncient: tãta enim & tam præclara eſt eorum uox: ut q̃is longe poſitorũ aures adimpleant ſidem & lectores.

Pronus: curuus. ſubiectus humilis.

Propagat. multiplicat. auget.

Propago: ꝓgenies. ſtirps. linea originis uel. uitis:

Propago pro uite producitur. pro progenie breuiatur.

Propaginare. eſt flagellum uitis terræ ſubmerſum ſternere: & quaſi porro pandere. hinc ꝓpagines.

Propatulũ. in palam ductũ. coram factum.

Propatruus. frater proaui.

Prope. iuxta. ſecus: priſc. prope ior ximus: quod tamen pro cognato accipit poſitiuum eſt & cõparatiuũ. prope diem. alia die. cito.

Propendit. inclinat. ꝓſpicit. feſtinat. procurrit. extendit. expectat.

Propenſum: porro extenſum. dilatatum:

Propenſius. extenſius.

Properat. qui unũquodq; mature tranſit; feſtinat uero qui multa incipit. ſimul nec perficit.

Propere. uelociter. celeriter. ſummatim.

Perum, feſtinum.

Propes. funis quo pes ueli alligatur quaſi prope pes.

Propinare. modo uinum miniſtrare ſignificat. proprie autem ſitim pellere ſignificat. Nam græce

πρεινω pino bibo ſignificat.
Propinquat:proximat.prope eſt.
Propinquo:abſolutū & actiuum: ut propinquans augurium.
Propinquus:cōſanguineus.pximus.germanus.
Propinquitas:cognatio.amicitia.
Propinq;uicini.finitimi.iuxta poſiti priſc.
Propinquus ior.dicunt legiſlatores uirum conſanguinitate propinquum.
Propiciat:placat.ſacrificat.
Propitior aris propitiatus
Propitiatoriū dictū quaſi propitiatoris oratoriū.
Propius:magis prope:diligentius.
Prophoneſis eſt in media ſententia exclamatio ad deum.
Proponit:q̄ſtionē facit.anteponit.inſtituit.
Proportio eſt duoꝝ terminoꝝ ad ſe inuicē quædā cōparatio.Proportionalitas uero eſt collectio ꝓportionū in unūquodq; redactio.
Propoſitum:inſtitutum.iudicium.uoluntas.ſtudium ſecta.
Propoſitiones ſunt hēntes aliquid qđ diſputatiōe ſoluendum ſit.
Propoſitio eſt oratio uerum falſumue ſignificans: ut homo eſt animal.homo non eſt animal.hæc a nunciatio & ꝓloquium nūcupat. hæc diuiditur in duas partes affirmationē & negationem.hæc ſine cauſa ſui tm̄ dicatur: ſiue ad aliquid approbādum afferatur:propoſitio eſt.
Propontis dicitur locus inter thraciam & bithyniā ubi mare ſtringitur: dictum qua pontum prætiuit.Idem & a tranſitu uel anguſtis meatibus boſphorum dicitur.
Propríum dictum quaſi porro priuatū. ſeparatū a communitate.
Propriū priuatum ſuum:quod alii non pertinet.
Proprie.priuatim.nominatim.ſigilatim.
Proprium eſt quod de pluribuſ non ſpecie differentibus in eo quod quale ſit non in ſubſtantia prædicatur:ut riſibile de platone & cæteris hominibus.
Propter:prope.iuxta.ſecus.
Propter præpoſitio accuſatiui caſus a pro deriuat ſicut a præ præter:ſignificat παρα græcam præpoſitionem.
Propter pro cauſali coniunctione accipitur:ut propter te non facio:uel pro præpoſitione iuxta: ut propter aquam.
Propterea:ob eam rem.iccirco.ideo.priſc..coniūctio cauſalis.
Propudioſum:rubore plenum & confuſione.
Propudioſe:turpiter:pudende.
Proh pudor. confuſio interiectio.
Propugnat:defendit.ſucurrit.adiuuat.expellit.
Propugnator:defenſor. cuſtos.
Propugnacula:pinnæ ſunt murorum. dicta quia ex eis propugnatur.
Propugnacula:loca ſepta :murorum ſummæ partes.
Propolat:uændendo proponit.anteponit.
Propulſat:ſubmouet.repellit.
Prora:anterior pars nauis quaſi priora dicta.unde proreta.
Proreta dicitur:qui in roſtro nauis ſedet nauis gubernator uel magiſter.
Proreta ſacundum quem uela & funes reguntur & cætera.
Pro re:quod ad rem pertinet iuxta rem ſecūdum utilitatem.Sic quoq; dicimus pro tempore: pro perſona:pro cauſa:pro maieſtate:pro iure: uel ꝓ aliquo alio.
Pro re expedit:prodeſt fructus eſt. conuenit. utile eſt.
Proritat:incitat.prouocat.
Proritum:impetum.agonia.
Prorogat:diſtrahit.expendit.prolongat.
Proroſtra dicta ꝙ ex bellis captis nauibus roſtra ablata ſūt &in foro romano ꝑfixa ob iſigne uictoriæ:idem eſt & forum.
Prorſus. pculdubio.omnino profecto.plane.
Prorumpit:emittit.floret.exit.
Proruunt:porro cadunt. impetum faciunt extra ruunt.
Pros græca præpoſitio adiurandi:ut προς θεον ideſt per deum:& pro ad ponitur προς την πολιν ideſt ad urbem.
Proſa eſt producta oratio & a lege metri ſoluta. prorſum enim antiqui ꝓductum dicebant & rectū. Alii prorſam aiunt dictam ab eo ꝙ ſit ꝓfuſa:uel ſpacioſe ꝓruat nullo ſibi termino ꝑfinito.
Proſæ autem ſtudium ſero uiguit q̄ uerſuum. Oia enim uerſibus prius condebant.prius apud græcos pherecydes:apud romanos apius ſoluta oratione contendit.
Proſapia:genus.progenies.
Proſatus:progenitus.
Proſcænia pulpita ſunt ante ſcænam: in quibus ludicra exercebantur .theatrales ludi erant.
Proſcindere:irrumpere.laceſſere. contumelia increpare.
Proſciſſio:eſt aratio prima duro adhuc agro.
Proſcriptus:damnatus.cuius bona palam & aperte ſcribunt.id eſt exulatus.
Proſecrat:ſacrificat.immolat.libat.
Proſelenus:ante lunam natus.
Proſelytus.aduenticius. de quo in pſalmo uidua & aduenam ideſt proſelytum.
Proſelytus dicitur aduena & circunciſus: qui miſcebatur populo dei græcum eſt.
Proſequitur:punit cauſam dicit.aſpirat.
Proſerpit: germinat.inualeſcit.increſcit.
Proſerpina ideſt ceres quam pagani frugibus germinantibus ꝑfecerunt deam.dicta ꝙ ex terra ꝓ ſerpiat fruges. ꝑficitur inferiori parti terræ.
Præſeutice:humiliatiue deprecatorie laudatiue
Proſeuchomai προσευχομαι orot.ide pſeucha. domus pauperū:in quibus elemoſynas petūt. dicitur etiam oratio.
Proſicum ideſt reſpōſum quaſi proſicon ideſt ad imaginatum humanæ uoci in fanis.

Proſlambanomenoſ προσλαμβανόμενος interpretatur:acceptus acquiſitus:unde proſmelodes dicitur a quibuſdam.i.ad melodiam:addita eſt autem prima chorda uel uox.
Proſlambanomenos dicit appoſitus & acquiſitus ſiue fundamentum.
Proſluexiũ:funis quo nauis religat ad palum.
Proſodia græce accentus dicitur. Nam græce pros ad,ode uero cãtus.
Proſodia ſonus æqualiter flexus.
Proſopa græce perſonæ dicũtur latine quaſi ad faciem,nam προσώπον dicitur facies.
Proſopopeia id eſt confirmatio perſonæ:ſicut qñ quis ad ſe quaſi ad alium loquit.
Proſopopeia id eſt cõfictio:cum perſonã imponimus ei rei quæ non hẽt naturam loquendi:ſicut mons arbor aut mus loqui finguntur.
Proſpectat:deſup aſpicit.frequentatiuũ a ꝓſpicio
Proſper:fœlix.ſecundus.
Proſpere:fœliciter.
Proſperum:commodum.bonum.
Proſperiora,præſtantiora,meliora.
Proſper & ꝓſperus eri facit,inde ꝓſperitas & proſperor aris atus.
Proſperari eſt ad meliora ꝓficere.cõmutari.
Proſpicit:longe uidet.futuroꝝ iudiciũ ꝓuidet.
Proſpicimus longe:aſpicimus uero ante nos.
Proſphonetice προσφονητικῶς exclamatorie.
Proſternit:funditus tollit..expugnat:ad terram iactat.
Proſtibulũ idem & theatrum ideo dictum ꝙ propter laudes exactas meretrices ibi proſtrarentur idem & lupanar.
Proſtibulũ a proſtro primam corripit.priſc.
Proſtibulum:domus fornicaria:
Proſtibulata:meretrix poſtracta.
Proſticum ad aliquid.
Proſtituere:proſternere ſubdere.
Proſtituta ꝓpoſita,libidini ſubiecta.
Proſtitutæ meretrices dictæ:quia ꝓſtrant ſe a`præſidendo in meritoriis.
Proſtracta meretrix:quæ proſtrat.
Proſtrat:urbem diruit:in planum ducit.delet.
Proſtro as aui proſtratum.
Proſtracti:iacentes.humiles,ſubacti.
Proſubigit,fodit.
Proſum:productum.rectum.
Proſubi hærba eſt colloquintida:
Protedæ:faculæ de pineo ligno.
Protegit.defendit.adiuuat.tuet.
Protumπρώτη græce prima ſingulariter.prota τὰ πρῶτα pluraliter neutrum.
Protelarii græce dicuntur qui proli operam dant
protelat:dilatat.prolongat.prouocat.
Protendit:futura ſignificat.porro tendit: pergit: ictu excludit.
Protenus locũ ſignificat:protinus uero tempus.
Proterit:pedibus terit.
Proteruus,uiolẽtus.peruerſus.iprobus.ſuperbus.
ꝓthelis græce latine dr̃ ꝓpoſitio.ꝓthelis eſt appoſitio in principio uerbi:ut gnatus ꝓ natus.ipulſus ꝓ pulſus.Nã pros ad:theſis uero poſitio dicit
Proctheſifonte propriũ eſt ctheſiphon.
Proteſtatur:ualde confirmat. uociferat. monet quærit clamat.
Proticæ:quibus naues producuntur.
Protinus aduerbiũ loci ſignificat longe.
Protinus aduerbiũ temporis.mox.cõtinuo.ſtatim exinde.ſine mora.e ueſtigio.
Protologia.ſubtilis locutio.quando res ſingulæ minutatim proferuntur.
Protos πρῶτος græci:nos protus dicimus id eſt primus.
Protomartyr.primus martyr.
Protonos græce funis.
Protoplaſtus πρώτοπλαστος primus plaſmatus.
Protorypum:quod dicitur principale.
Protrahit.dilatat.in mediũ trahit.differt.ãpliat
Prouehere.ad honorẽ producere.augere.ſublimare.portare.expellere.
Prouehor:honore donor.procedo.
Prouectus,auctus honore.cumulatus. honoratus.
Proueho his xi ctus.componit ex pro & ueho. hic prouectus ctus ideſt augmentum.
Prouenit:bene euenit.ad futurum proficit.
Prouentus tus.caſus.bonus euentus.ſors. fructus. proſperitas.
Prouerbium.ſimilitudo.figura uerbi.
Prouerbialis ſpeciei hoc habet cum ꝓphetia commune:ꝙ ſuperfices difficilis uidet.propriũ autẽ habet:ꝙ ei nec hiſtoria nec ꝓphetia miſcet: & ſola eſt quæ ita intelligit:ut quodammodo ſuperficies auferat.
Prouerbia ſunt aliud habentia in medulla. aliud in ſuperficie pollicentia.Prouerbia quippe non hoc ſonare quod ſcriptum eſt:etiam in euãgelio docemur ſic:ꝙ i parabolis & prouerbiis locutus ſit dominus.
Prouerbiorum:liber dicitur ꝙ Salomon i ipſo ſub cõpatiua ſimilitudine figuras uerborum & imagines oſtendit.ipſam aũt ueritatem ad intelligendum legentibus reſeruauit.
Prouidet:procurat: p̃meditatur. rimatur anteuidet.
Prouidus,prouiſor.ſagax.porro uidens.
Prouidentia:eſt ipſa illa ratio diuina in ſummo omnium principe cõſtituta:quæ pariter cõplectitur.cunctaq; diſponit: q̃uis diuerſa q̃uis infinita Eadem uero adũatio digeſta temporibus fatum uocatur.Pendetque unum ex altero.Quæ igitur ſunt ſub fato ſunt quoq; ſub prouidentia.Quædam uero ſub prouidentia fati ſeriem ſuperant quæ ſunt ꝓpinqua primæ diuitati ſtabiliter fixa.
Prouinciæ de nomine auctoris quædam prius appellatæ ſunt & poſtea a prouincia nomen genti ẽ factum.Nam ab italo italia:& rurſus ab italia itali:& ſic utimur nomine gẽtis:quomodo fuit ipſũ nomẽ auctoris.
Prouinciæ ex hac cauſa dictæ quia principatus gen

tium: qui ad alios reges pertinebant: cum in ius ſuum romani uincendo redigerent: procul poſi/tas regiones ,puincias appellauerunt.
Prouinciæ a porro uincendæ dictæ.
Prouincia propriū eſt regionis cuiuſdam.
Prouincia ſignificat celeriter aduerbium & prouidentiam & officium: ut ex prouidentia factum eſt: ideſt ex officio.
Prouocat. porro uel ante uocat ad iram uel ad bellum commouet. compellit.
Prouulgat: propalat. diffamat.
Prout. ſicuti. qualiter. uel ut.
Prout. pape.
Proxenia. quæ inter emptorem & uenditorem eſt.
Proximi: uicini. affines. agnati. propinqui.
Proximus: propter proximitatem ſanguinis dictus
Proximum. omnē hominem oportet intelligi. quia nemo eſt cum quo ſit operandum malum.
Proximus proximior a legis latoribus dicit.
Prudens quaſi porro uidens dicitur.
Prouidus. conſideratus. eruditus.
Prudentia eſt agnitio ueræ fidei & ſcientia ſcriptu rarū. in qua intueri oportet illam trimodam intelligentiam. primum hiſtorialiter: ut ſunt decē p/cepta: ſecundum permixtum hiſtorialiter & tropice: ſicut de ſarra & agar: q̄ duæ mulieres ueræ fuerunt: & tropice duo teſtamenta ſignificauerūt
Tertium quod tantum ſpiritualiter ſicut cantica canticorum.
Prudentia humanis rebus: ſapientia diuinis tribuitur.
Prudentiæ partes ſunt ſcientia rerum ciuilium militarium terreſtriū & nauticarum.
Prudens eſt utilis rerum futurarum ordinator: peritus uero uſu doctus. callidus exercitatione artis inſtructus. facundus qui facile fari poſſit.
Prudentia eſt rerum bonarū & malarū ſcientia. partes eius ſunt: memoria. intelligētia. prouidentia.
Pruina eſt matutinis tēporibus frigus & roris aqua congelata. inde dicta quaſi ſit ignis. pyr enim græce ignis. urere enim ad frigus & ad ſolem pertinet quia duo diuerſa uno nomine ſignificant. Similis enim uis caloris & frigoris: unde utraq; ſaxa rūpit. & uterq; urit.
Pruina eſt aqua hyemalis alba.
Pruina artiū doctrina. eruditio honeſtarū.
Pruna eſt q̄diu ardet: cū aūt extincta fuerit carbones noiantur: dicta eſt aūt a puriendo.
Prunæ: carbones uiui.
Prunum latini ob colorem uocant: rubent enī eius poma.
Prunus: ipſa arbor eſt & fœmininum. prunum uero pomum neutrm eſt.
Prurire: libidinē cōmouere: uel delectando uri.
Prurigo. ſcalptio.
Prurio ris riui. pruritus tus.
Pſallere eſt organū aſſumere: qd' pſalteriū dicitur & pulſu manuum uocibus cōcordare. pſallēdi autem uſum dauid propheta in magno myſterio p/didit eccleſiæ: cuius pſalteriū iccirco cum melodia cantilenarū ſuauiū ab eccleſia frequētat': quo facilius animi ad cōpunctionē flectant'. primitiua autē eccleſia ita pſallebat ut modico flexu uocis faceret reſonare pſallentem. ita ut pronunciati uicinior eſſet q̄ canēti. ppter carnales aūt nō propter ſpirituales cōſuetudo cantandi eſt inſtituta: ut quia nō uerbis cōpūgunt': modulationis ſuauitate moueant'. Sicut beatus Auguſtinus proteſtat' dicens. Oēs enim affectus pro ſonorū diuerſitate neſcio qua occulta familiaritate excitant' magis: cum ſuaui & artificioſa uoce cantatur.
Pſalteriū decem chordarum eſt: quia decem ſunt præcepta. Tāgis decem chordas & occidis totidē beſtias ideſt uitia. ita cadentibus omnibus beſtiis: ſicut per ordinē ſunt præcepta: ſecurus & innocēs in dei dilectione & humana ſocietate uerſaris.
Sunt autem hæ beſtiæ ſuperſtitionis erroris amoris ſæculi ipetatis libidinis crudelitatis. rapacitatis falſitatis adulterinæ cogitationis: cupiditatis.
Pſalma eſt quod pſallit'.
Pſalmi dicuntur quia cantantur ad pſalteriū: quē uſum Dauid in magno myſterio ,pdidit. hæc autem duo in quibuſdam pſalmorum titulis iuxta muſicam alternatim ſibi opponuntur. Nam canticum pſalmi eſt: cum id quod organum modulatur: uox poſtea cantantis eloquitur. pſalmus uero cantici quando quod humana uox præloq̄t' ars organi modulantis imitatur. Inter pſalmum & canticum hoc intereſt: q̄ canticum ore proferf pſalmus autem adiuſibile organum id eſt pſalterium canitur.
Pſalmiſtæ a pſalmis canendis dicti: lectores enim prædicant populis quid ſequant'. Iſti cantores canūt: ut excitent animos audientiū ad compunctionem: quorum principes uel auctores dauid ſiue aſaph extiterūt. poſtmodum uero per ſucceſſionem fuerunt: ſicut ordo ſacerdotalis. Mortuo aūt aſaph filii eius in ſuum ordinem ſubrogati ſunt a dauid qui ſoli continuiſ diebus in templo canebant canditatis induti ſtolis ad uocem unius reſpondente choro. Ex hoc ueteri more eccleſia ſumpſit exemplum nutriendi pſalmiſtas uoce & arte præclaros habentes ſonum & melodiam ſanctæ religioni congruentem: non qui muſico geſtu uel tragœdiali arte redoleat. i. non quæ tragicam exclamet artem.: ſed quæ compuuctionem magis audientibus faciat. Antiqui pridie q̄ cauſandum erat cibis abſtinebant: pallentia tamen legumina cauſa uocis aſſiduæ utebatur.
Pſalmoꝝ liber græce pſalterium hebraice nabla latine organū dicitur. Titulus autem in pſalteriis hebraicis ita eſt. ſephartelym quod interpretat' uolumen hymnoꝝ. auctores aūtē pſalmorum q̄ ponuntur in titulis Moyſes ſcilicet. Sed & dauid & ſalomō & aſaph & aman & ydithū & filii chore Eman hezraelita. Quos Eſdras in uno uolumine compræhēdere uoluit. Omnes autem pſalmi apud hebræos metrico carmīe compoſiti ſūt Nam in more flacci romani & græci pindari nūc alii iambo currunt nunc alcaico: nunc ſapphico

trimetro uel tetrametro pede incedentes.
Pſalterium genus organi muſici eſt quod artifex tenens: licet modulamine quodã ſonorum ſuauitas quaſi cantatio uideat: tamen nõ canticum ſed pſalmus de pſalterio nominat. Canticum uero ſimplici uoce cantantis exprimit.
Pſalterii repertor tubal perhibet.
Pſalteriũ autẽ quod uulgo canticũ dicit a pſallendo nominatũ: q̃ ad eius uocem chorus conſonando reſpondeat. Eſt autem ſimile cytharæ barbaricæ in modũ deltæ lr̃æ. Sed hæc eſt differentia q̃ pſalterium quod uulgo polyphthogon dicit ſignum illud concauum: unde ſonus ſuperius redidit habet: & deorſum ferunt chordæ: & deſuper ſonant. Cithara uero concauitatem ligni inferius habet. Sed cithara diuerſis chordarum numeris a ueteribus conſtat.
Pſalterio autem decachordo hebræi uſi ſũt ꝓpter numerũ decalogũ legis: unde Dauid in pſalterio decem chordarũ pſallam tibi.
Pſalterion ſambucum græcũ eſt.
Pſalteria ſambuciſtra græcũ eſt.
Pſaltes pſalteriũ ψαλλοντα pſallentem.
Pſallo is pſalli: defectiuũ unde pſalmiſta pſalterium pſalmographus.
Pſalmodes arenæ ſunt in ueſica: naſcunt enim ex indigeſtione ciborum q̃ maximũ ex aqua turbida & limoſa bibendo. Quod ſi nõ purgata fuerit ueſica per urinam: ut ipſe arenæ digerant calculum faciunt: qui ſũt lapides magni.
Pſeudos ψευδος græce mendacium.
Pſeudomeni ψευδομενοι dicunt fallaces a græcis: qui rem aliquam mentionibus conãt aſſerere.
Pſeudo ꝓphetæ græce id eſt falſi & mendaces.
Pſeudorum ideſt poſticum: ideſt latens oſtium remotum a publico.
Pſeudographus: falſus ſcriptor.
Pſifiaci ſunt: q̃ lumbos dolorem patiũt. ψηφις calculus.
Pſiacium ciliciũ cinis holocauſtum.
Pſyche ψυχη anima.
Pſiconia. animalia.
Pſychomachia uirtutum uitiorumq; pugna quæ i anima fit.
Pſille leuitas uel ſiccitas exilis leue purum. Nota ẽ dextera pars aſpirationis.
Pſyllos populus uenenis ſerpentium reſiſtens.
Pſylli ψιλλου medici.
Pſyllios pulicaria hærba ideſt coriãdrum dicta q̃ ſemen pulicis ſimile habeat: ũde pulica latine dr̃
Pſitacus auis indiæ littoribus gignitur grandi lĩgua unde articulata uerba exprimit. Ex natura autẽ ſalutat dicens aue cæſarẽ chære. Cætera nomina inſtitutione diſcit.
Pte πτερ græce aliquando.
Phthia patria achillis urbs theſſaliæ.
Ptyriaſis ideſt qui cum urinam faciunt: uelut furfures ſupernatant: qui naſcunt ex calculo: q̃ capillos ducunt per urinam.
Ptiſmarium mortarium a ptiſanis.
Ptiſanæ πτισσανα græce dicunt qui proprie fieri ſolent in pila: hinc eſt illud. Si contuderis ſtultũ in pila quaſi ptiſana feriente deſuper pilo
Ptiſenæ ex diuerſis pigmentis fiunt & liquoribus has qdã faciũt de ordeo in pila qd̃ decorticant.
Ptolomæi omnes reges ægypti dicunt: Sicut Romani cæſares.
Ptolemais & beronice iclitæ urbes libyæ a regibus ægypti nominatæ a quibus adificatæ ſunt.
Phtongi ideſt ſoni inde diphthongus ideſt dualis ſonus.
Ptotos caſus.
Ptoſis πτωσις græce caſus.
Ptoton caſuale.
Pubes iuuenũ multitudo uel pars corporis.
Pudentia uel lanugo barbæ.
Pubes modo iuuentutẽ: modo genitalia ſignificat.
Puberes a pube ideſt pudẽda corporis dicti q̃ hæc loca tunc primũ lanuginem ducunt qui tũc puberes eſſe putant cũ. xiiii. annos expleuerint quãuis alias nondum pubeſcat. qui cum ex habitu corporis pubertatem oſtendũt: generare iam poſſũt.
Pubis puberis alii dicunt pubes uel puber puberis ex hoc tamen compoſitũ: hic & hæc impubis & hoc impube huius impubis facit. ut impubis iuli facit etiam impuberis.
Pubes pubis pro iuuenum collectiõe uel ætas ipſa pro lanugo pro pars pudenda. Cum uero ipſos iuuenes ſignificat pubes uel puber huius puberis facit & eſt adiectiuũ cõmune ut priſc. Quod niſi puberem te iam ſã haberet.
Pubertas. adoleſcentia iuuentus.
Puberat. creſcit. incrementat.
Pubentes. creſcentes. florentes.
Pubeſcit. creſcit. iuueneſcit.
Pubeda iuuenis adoleſcens.
Pubetenus uſq; ad inguinem.
Publipor pro publii puer dicebant antiqui publi poris.
Publicani dicunt cõductores uectigalium fiſci uel rerum publicarũ: uel qui publica negocia ſæculi & lucra ſectant.
Publica uia dicit: q̃ i ſolo publico eſt. q̃ iter populo patet; hæc autẽ ad mare aut ad oppidũ ptinet.
Publicus pro δημοſιος dicimus.
Publicus publicanus: ſicut ruſticus ruſticanus.
Publicat: ad publicum dat.
Puder. turpe fit: a puer q̃ pudet. inde deriuat pudor. cõponit pudicus pudibundus.
Pudet quẽ propter turpitudinẽ uel amorẽ: piget ꝓpter multitudinem.
Pudet imperſonale uerbũ pudebat puduit.
Pudenda genitalia ab eo q̃ pudeat illos uel a pube dicta.
Pudendũ. fœdum. erubeſcendũ.
Pudens opinionẽ ueram falſamue metuit. uerecũdus uero non niſi ueram.
Pudor corporis eſt: pudicitia mentis.
Puella uidet añdicta q̃ſi pupella. i. puula. unde pupilli nõ pro conditione ſed pro ætate dicuntur.

Puella in ueſte & ætate paruula dicit quaſi pulla
Puerpera uero quæ primū enixa eſt.
Puer componit a pus & hæret: inde pudet.
Puer a pueritate dictus: quia puruſeſt: & nondum lanuginem habet: hi ſunt ephebi.
Puer dicitur tribus modis, p natiuitate: ut puer natus eſt nobis: pro ætate utoctenis: pro obſequio & fidei puritate: ut puer meus es tu. cū Hieremias longe pueritiam exceſſiſſet, priſc. hic puer huius pueri, cuius fœmininum puera dicebant antiqui unde puerpa dicitur. quæ pueꝛ uel pueram parit ideſt puellam: qđ eſt diminutiuum a puera: ut a tenera tenella: ueteres tamen hic & hæc puer & puellus & puella dicebant.
Pueres, p puellis & puellos, p pueris inuenimus.
Pueritia a puritate dicta ætas: hæc ſeptimo anno uſq; ad quartūdecimū annū tendit.
Perpera dicta, pprie q̄ primū enixa ē eo q̄ puræ id puellæ uel pueræ admodū pariāt.
Puerpera dicta uel q̄ primo partu grauetur: uel q̄ primū pueꝛ pariat.
Puerpiū, primus ptus uel puer i utero formatꝰ
Pugil: pugnator, percuſſor a pugno uel a pugiōe dictus.
Pugil, pancratiarius:
Pugil generis maſculini.
Pugillari eſt pācratiū ideſt pūgnam facere, unde pūgillator.
Pugillator dictus non q̄ uſum pugillatoriæ artis exerceat, ſed q̄ ab ea ſecundū potētiam natura ſē affectus. un nō pugillatores a pugillatoria dicti ſunt arte ſed magis pugiles. Pugil enim eſt q pugilatoria utitur arte ſicut curſor.
Pugillatoria ars non eſt propoſita ſecundū naturā ſed, ſecundū uſum. Sic de cæteris artibus. Ars tamen imitat naturam.
Pugillator: q de manu in manū mimos ſubtrahit.
Pugillaris: tabula quæ pugno tenetur: uel paruus liber.
Pugillares generis maſculini ſemp pluraliter. qa pugillaris ē q plures tabulas continet.
Pugillaris etiam ſingulariter dicitur.
Pugillus: paruus pugnus, dimunitiuum interius receptaculū pugni paruiſſimum.
Pugio a pungendo & trāſfigendo dictus. Eſt enim gladius bis acutus paruus lateri adhærens: idem & clunabulum.
Pugnus a pugillo dicitur: cū manus attrahit: ſicut palma a panſis palmæ ramis.
Pugnus a puniendo uel pungendo uel pingendo uel a pugnando dictus.
Pugnus: diminutiuum pugillus: ſicut tignum tigillum.
Pugnat: bellat. labora. contendit: reſiſtit.
Pugnax bellator.
Pugnaciter, quaſi pugnando.
Pugna dicta: q̄ initio fuit uſus in bello pugnis contendere. uel quia primo bellum pugnis incipiebant: unde inter duos eſt interdum & ſine ferro.
Pulla ueſtis nigra preciosa.
Pullus la lum niger:
Pullatus, niger, fuſcus, qui nigris ueſtibus utit in luctu.
Pulcher a ſpecie cutis dictus ideſt pellis. poſtea trā ſiuit in genus.
Pulcher a pellendo fœdum pulchior rimus pulchritudo. componit ſepulchrū ſepulchralis.
Pulcherrime: egregie. ſpecioſiſſime.
Pulchre: recte. probe. honeſte.
Pulli dicūtur omniū auium nati ſed & aſaliū eoq; polluti ſit. qa recētes ſūt: uñ ueſtis nigra dī pulla
Pulicaris herba dicta q̄ ſemen habeat ſimile pulicis hæc pſilios dicitur.
Pulices dicti q̄ magis ex puluere nutriuntur hic pulex huius pulicis.
Puligor aris: deponens.
Pulſa dicta q̄ cū pulte mixta ueſcebatur: ūde pulmentariū dicit.
Pulmentū uocatur a pulte: ſiue enim ſola pultis: ſiue quid aliud eius permixtione ſumatur: pulmentū proprie dicit.
Pulmo qui græce πλευμων pleumon dicitur: iacet in thoracis ſpatio. ſpongiæ ſimilis & multaꝛ uarietatū: ideoq; in ſeipſum recipiendi habet poteſtatem in ſimilitudinē follis fabrorum. Spiritū autē ſpumoſum ideo excreamus: quia preſſura pulmonis ſpumam agit ad modum tortæ ueſtis:
Pulmo ex græco pleumon dicitur eo q̄ cordis flabellum ſit: in quo pneuma ideſt ſpūs ſit: in quo aer continetur: qui accipitur & redditur.
Pulpa: caro ſine pinguedine dicta q̄ palpitet: reſilit enim ſæpe: hanc pleriq; uiſcum uocant: qa ſit glutinoſa.
Pulpa: caro accumulata.
Pulpamentum: delactamentum.
Pulpitū dictū q̄ in eo lector uel pſalmiſta poſitus in publico cōſpici a populo poſſit.
Pulpud nomen opidi maſculinū.
Pulſare: rogare: percutere. cedere. pellere. frequētatiuū a pello.
Pulſus: eiectus. fugatus. a pellor eris. pulſus.
Pulſus ſus uocatus q̄ palpitet: cuius indicio aut infirmitatem intelligimus aut ſanitatem.
Puls tis pulmentū ſimplex ex farina a pellendo ſcilicet debilitatem.
Pultes placētæ: quæ tenuiſſimæ ſūt.
Puluereus: ex puluere factus.
Puluerulentus. ex puluere plenus.
Puluillus: id eſt plumacium.
Puluinar. lectus diuitum eſt. unde puluillus uel a puluino diminutiuum.
Puluinar: capitale, plumacium, templum.
Puluinaria. lecti ſtrata. cerimoniæ res diuinæ. templa. honores domini, ſacra loca dicuntur.
Puluinaria proprie lecti: qui ſternunt in tēplis interdum pro templis.
Puluinus priuati hoſis ceruical. puluinar uero principiū uel lectiſterniū qđ ſternebat in templis.
Puluinus lectus. unde puluillus diminutiuum.
Puluini: machinæ ſunt: qbus naues deducūtur &

ſubducunt in portum.
Puluis dictus q̃ ui uenti pulſetur: ſicut ait prophe ta: tanq̃ puluis quem proiicit uentus. hic puluis uel puluer pulueris ſingulariter declinatur ſem per uſu.
Puluis ſignificat peccatores: uel carnis uanitatẽ uel terrenã intelligentiam.
Puluis puteolanus. in puteolanis collibus italiæ col ligit: opponiturq; ad ſuſtinenda maria fluctuſq; frangendos. Nã merſus in aquis fit lapis.
Pollulat, germinat: creſcit uiolat.
Puellat, pollet cũ lætitia.
Pullus: natus cuiuſcũq; animalis. dictus quaſi pol lutus.
Pullus pulla pullum. niger nigra nigrũ. fuſcus uel puſillus.
Pumex pumicis. lapis ſpõgioſus & aridus. quo utũ tur in polliendis libris.
Pumex dictus q̃ ſpumæ denſitate cõcretus fiat tã tam refrigerãdi naturã habens. ut in uaſe miſſus muſta feruere deſinant.
Pũmilius. mollis & iners.
Punacia. radix ſalutaris.
Punctũ dicit. in quo ſtillum ſemel ponimus & ele uamus.
Punctũ a pungẽdo dictũ. ſignũ uel finis in corpo re adeo breuiſſimũ q̃ interuallo careat in tẽpore quoq; uel horis particula quædã ponit. facit autẽ punctũ uel punctus.
Punctũ geometræ dicũt q̃ incõpræhẽſibilem bre uitatem ſui in partes diuidi nõ poſſit: nec ipſum pars aliqua ſed tãtũmodo ſignũ eſſe dicit.
Punicũ malũ dictũ q̃ ex punica regione aduectũ ſit idem & granatũ.
Punica africana maurica.
Puniceũ fit a phœniceũ œ in u.
Phœnices. punices.
Puniceus pro φοινικεοσ.
Puniceũ: rubeũ. roſeũ. africanũ. pomũ cuius diuer ſa ſũt genera.
Punicani lecti parui & humiles carthagine primũ aduecti. unde & dicti.
Punit. ulciſcit. ſupplicio afficit cõſumit.
Punitio. ſuppliciũ. ultio.
Pupare. creſcere.
Pupæ imagines. quas puellæ faciunt.
Pupilla eſt medius punctus oculi. in quo uis uiden di eſt: & ubi paruæ imagines uidentur: unde & dicũ tur: nam paruuli pupilli dicuntur: hanc plæriq; pu pullam uocant. Vocat autẽ pupilla q̃ ſit dura ut ſũt pupilli & puellæ: has phyſici dicunt ante tri duũ morituris non apparere.
Pupilla ſignificat humanitatẽ per quam dirigit iu diciũ.
Pupilli orphani dicti quaſi ſine oculis. ideſt parẽ tibus orbi: hi uere dicunt pupilli quorũ patres antedeceſſerint q̃ nomen ab his acceperint: cæteri orbi dicunt.
Pupillus dici poteſt cui morit pater hic mũdus.
Pupilli quaſi patribus priuati.
Puppis: poſterior pars nauis eſt: dicta quaſi poſt. ponitur pro naui.
Pupullæ pupillæ pupulla pupullæ principale.
Pupus: puerulus.
Pura: munda. nitida. ſerena. ſuauis. canora.
Purus rior ſſimus puritas: purifico.
Purgat: mundat a ſordibus. liquidat. purum agit.
Purgare eſt cũctis ſordibus reiectis ſolum purum relinquere.
Purgatio eſt cũ factũ quidem concedit. ſed culpa remouet: hæc tres habet partes: imprudẽtiam. ca ſum. neceſſitatem.
Purpura apud latinos a puritate lucis dicta: apud græcos aũt porphyra dicit cũ aſpiratione. hac in regno romanorum prius uſus eſt tullus hoſtilius poſt ſequentes.
Purpureum πορφυρεον dicimus.
Purpuro as aui.
Purpureus: roſeus ſpecioſus.
Purpura fit ex prima tinctura conchili lucetq; ſub nigra rubedine. Coccus uero ex ſecunda magis rubet.
Purpureæ uuæ a colore dicuntur.
Purpureum mare profundi & pulchrũ ut purpu reum nemus.
Purpuritis marmor rubens ex ægypto candidis in teruenientibus punctis.
Purulentiæ: execrationes a pulmone.
Purulentum: putridum.
Purus ſerenus. ſuauis mundus.
Pus ſanies: corruptus hũor quod poſtula uulgo di citur uel ſolutio.
Pus ueneris cuſtodia eſt: priſc.
Pus neutrum indeclinabile.
Pus inde deriuatur putreo es putredo putreſco: pu tridus. Compõitur computreo ſco a pus & hæret componitur puer pudet pudor. a quo componit porcus a pus dicit puſillus: unde componit puſil lanimus puſillanimitas ter.
Puſillum: pro pauxillum.
Puſillus: paruus modicus.
Puſius paruus.
Puſillanimis puſilli animi. deſperans.
Puſtula in ſuperficie corporis turgida ueluti col lectio.
Putare purgare ſuperuacuũ. reſecare. Inde putamẽ ideſt ablatio. purgatio Componit amputare.
Putare etiam æſtimare. arbitrari: dubitãtis eſt uer bum. Componit cõputo dep. rep. imp ſupp.
Puta quidam aduerbium dicunt: unde perſius id corripuit: ut hoc puta non iuſtum eſt.
Putet fetet male olet puteo es dicit.
Peteus. locus defoſſus ex quo haurit aqua. a potã do dicitur.
Puteal locus in foro ubi fœneratores dabant & ac cipiebãt pecuniam.
Puteolanum ciuitas prope baias in campania.
Puteus aqua uiua in alto eſt fons in ſuperficie. Omnis puteus fons ſed nõ conuertit.
Puticuli. qui ad uera proſpiciunt.

Putridus:grauiter olens & acerbe fetidus. Ser.
Putor oris putredo.
Putidus:amarus,odioſus,inuiſus.fetidus.
Puteo es.a poſt uel pus deriuatur:inde putredo: putreſco.
Putris ſolubilis.
Putre:diſſolutum.corruptum.hic & hæc putris & hoc putre.
Putredo:ſanies.

Littera prius nō erat unde ſuperuacua uocata eſt:qa ueteres p c cuncta ſcripſerunt. hanc p̄ter latinos nullí reſonant uel habēt Qua:unde. quo. in quam partem.
Qua:per quam.qua ratione.inquantū.
Qua interrogatiuū per locū:ut qua tranſiſti.Reſponſiua eius: hac illac iſtac.
Quactum:dictū quaſi coactū id eſt coagulatum acta enim ſecū alia ſpecie coagulaſ.
Qua de re.propter quā rem.cur.quō.qua ratione
Quadrageſima.eſt tempus ieiunii:quod a ueteribus libris cœpit & ieiunio moyſi & heliæ & ex euāgelio:quia totidem diebus ieiunauit chriſtus cuius obſeruatio in qua parte anni congruentius conſtitueref niſi confinis atq; continua dñicæ paſſionis:quæ in ea ſignificatur.
Quadragenarius numerus eſt pfectus:propter domini ieiunium.uel propter decalogū legis & euāgelia quattuor.
Quadraginta componitur ex quattuor & geniti ſi cut uiginti bis geniti:& triginta tergēiti.& cæteri Deriuatur inde quadrageſimus ma mum quadragies quadragēies quadragintuplū: quadragenarius a um.componiſ inde quadrigenti.tæ.ta.pro quadricenti ex quadraginta & centū. ex quo iterū deriuatur quadringēteſimus ma mum. quadringenties.quadringēteni:quadringentuplum: ſic i cæteris numeris debebis inuenire. Omnes enī numeri quiq; ſpecies habēt. Numerale ut unus duo tres.Ordinale:ut primus ſecundus tertius. Diuidunm uel diſtributiuum:ut ſinguli bini terni.Pō derale ut ſimplum duplum triplum. Aduerbiale ut bis ter.
Quadrās eſt genus nummí habens duo minuta.
Quadrare.congruere.conſentire.
Quadrantem hebræi uocant q; unciæ quartā partem appendit.
Quadrans uel quadras dictus quaſi quarta pars aſſis id eſt libræ: quæ ſunt tres unciæ ſicq; ſignatur Priſcianus.hic quadrans quadrantis.
Quadrangulus q; ex quattuor angulis conſtat. figura eſt.
Quadrantale:amphora menſura.
Quadratum eſt quod quattuor æqualibus lineis: & quattuor rectis angulis cōtinetur.
Quadrigæ & bigæ & trigæ & iugæ a numero equorum & iugo dictæ.
Quadrigas ſoli.bigas lunæ.trigas inferis.iugas iouí ſacrauerunt pagani.
Quadriga ſolis a q̄ttuor equis dicta:quia per quattuor anni tempora curriť.
Quadriiugos:curtus quattuor rotarum dicimus a quattuor iugis.
Quadrifidus:in quattuor ptes fiſſus.i. diuiſus.
Quadrifigæ quattuor eadem petunt uiæ.
Quadruplator:fœnerator qui quadruplum fœnus accipit:immo accuſator.qui ex accuſati dānatione quartam ſortitur partem.
Quadruplo & q̄druplor idē ſignificabat ātiqtus.
Quadruplus eſt:cum de duobus numeris minor quater in maiore numeraſ:ut quattuor ad unū qui facit ſymphoniam diſdyapaſon.
Quadriuium:ubi quattuor uiæ cōueniunt:inde quattuor artes ideſt arithmetica.geometria:muſica.aſtronomia quadriuium nomen acceperūt quia ſe adinuicem complectantur & contineant: ut non bene unam nouerit:qui alias non nouerit: orbatuſquæ uno uideatur oculo.
Quadrua:quaternaria.
Quadrupedia dicta quia quattuor pedibus gradiuntur:quæ dum ſint ſimilia pecoribus. tam ſub cura humana non ſunt:ut cerui damæ onagri & cætera.Sed neq; beſtiæ ſunt,ut leones: neq; iumēta:ut uſus hominū iuuare poſſint.
Quadrupes cōe ſicut bipes: quadrupedis facit.
Qualitas dicta quia per eam qualis quis ſit oſtenditur ut ſapiens.
Qualis eſt qualitatis: penultima circūflectiť quādo interrogatiuū eſt: quādo uero infinitiuū uel relatiuum:acuiť ultima: quæ tamen in lectione ſopitur.Similiter quantus.
Qualitas eſt ſecundum quam quales eſſe dicimus
Qualitatis proprium eſt ſecundum eam ſimile & diſſimile dici. Qualitas eſt eorum quæ multipliciter dicuntur. Nam una ſpecies habitus diſpoſitioq;:habitus uero diurturnior eſt.ut ſcientia uel uirtutes.iuſtitia.caſtitas & ſimilia. Affectiones uero ſunt cito permutabiles ut calor frigiditas ægritudo ſanitas & ſimilia. Aliud genus eſt ſecundum naturalem potentiam uel impotentiam ſecū dum quod pugillatores & curſores dicimus non q; ſint diſpoſiti:ſed q; habeant potentiam naturalē uel facere quid facile uel nil pati:ut ægrotatiui.Similia ſunt durum & molle.Tertia ſpecies qualitatis eſt:paſſibiles qualitates & paſſiōes ut dulcedo & nigredo.Paſſibiles q̄litates dicūť non q; ea quæ ipſas ſuſceperint:aliquid patiantur: ut dulcedo in melle calor & frigus in eis:quæ ipſa ſuſcipiunt:ſed quia paſſiones inferūt ſēſibus. Albedo autem & nigredo & cæteri colores non ſimiliter his dicuntur paſſibiles qualitates. ſed quia ab aliquibus paſſiōibus naſcunť. Quæ igiť a paſſionibus permanēribus uel naturalibus fiunt: paſſibiles qualitates dicuntur. Quæ uero a cito tran

ſeuntibus: ut ppter uerecundiam rubens factus paſſiones dicunt. Quartum genus forma & circa aliquid conſtans figura. amplius rectitudo & curuitas. Secundum enim unumquodq; eorum quale quid dicitur & quadratum curuum & rectum quale quid dicitur. aſperum uero & lene rarum & ſpiſſum non qualitatem ſed poſitionem ſignificat.

Quale dicimus ipſam qualitatem & illā rem. quæ qualitatem participat.

Qualitas uero dicitur ſola ipſa res quæ participari poteſt.

Qualus corbes: quo uua portatur: uel cola ideſt cophinus prælorum: per quem muſtum fluit a colā do dictus. Qualus eius diminutiuum hoc quaſillum.

Quam nomen ifinitum relatiuum interrogatiuū eſt aduerbium comparandi: ut tam tu q̄ ego. ponitur pro ualde ut q̄bonus pro ualde bonus.

Quam quando eſt ſimilitudinis uel cōparationis siue electionis aduerbium accipitur. comparatiuum ē quando præcedit magis uel comparatiuū nomen ut magis q̄ tu melius q̄ tu. Similitudinis quando præcedit uel ſequitur tam ut tam tu q̄ ego licet ubiq; ſit comparatio: ubi eſt ſimilitudo Electiuum eſt quādo ſignificat partem illam cui adiūgitur dimitti & illam eligi. ut tempus eſt me dicinæ q̄ querelæ.

Quam eſt diſcretiua uel electiua coniunctio: ut dices uolo eſſe q̄ pauper. Eſt & aduerbium ſimilitudinis prout duplicatum p coniūctione aduerſatiua ponit quā q̄.

Quandiu. uſq; ad finem.

Quandudum iam pridem. iam ante.

Quandudum interrogantis eſt iā dudum reſpondentis.

Quam in partem: quid ſibi uult.

Quo pertinet: ad quid ſpectat: quare.

Quam pridē. iam olim.

Quam primū ante omnia

Quāq̄ quis tā & ſi etiam quantū.

Quāquā componitur ex duobus accuſatiuis.

Quāq; uerſum qualibet ex parte.

Quamſi ueluti acſi.

Quāuis licet tame. etſi priſc.

Quāuis uerbum eſt cum aduerbio: p aduerſatiua coniunctione p q̄q̄ etſi.

Quanam uel qua. cur. quare. qua de cauſa.

Quanā parte: in qua pte. adiectio ſyllabica.

Quandam aliquā. m. in. n. mutatur ſequente. d. dam eſt adiectio ſyllabica.

Quando aduerbium tēporis eſt: & eſt interrogandi ut quando ueniſti. Eſt infinitum ut q̄n iuueniā faciā. pōt eſſe relatiuum: ut quādo erā iuuenis peccaui uel redditiuum ut quo tempore ueniſti quādo legebas. Accentu tamen diſcernitur quomō & nomina interrogatiua & relatiua. Nam interogatiuum acuit penultimam. infinitum uel relatiuum per omnes ſyllabas grauatur ab eo compoſita. Aliquando ne quando. infinita ſunt & ante penultimam acuunt. quando: ſæpe pro coniunctione ponitur cauſali: ut fabor enim quādo hæc te cura remordet.

Quandoq; aliquando ſaltem poſt tempus.

Quando: q̄n quatenus.

Quanta q̄ magna.

Quantuſ q̄ magnus qualis inde quantulus & quantillus.

Quantulum. modicum. minimum.

Quantulum: res modica.

Quantus & tantus ad menſuram.

Quot & tot ad numerū ſed tamen tanti & quanti pro numero ponūtur.

Quantus eſt interrogatiuū q̄n acuit penultimam: infinitū uel relatiuū quando ultimā: ſed ſepitur in lectione. Quātitatis ppriū eſt: q; æquale & inæqualedi cit. Quātitatis aūt aliud eſt continuū aliud diſcretū: & aliud ex habentibus poſitionē ad ſe inuicem ſuis ptibus conſtat: aliud ex nō habentibus. Eſt aūt diſcreta quantitas ut numerus: & oratio: continua uero ut linea ſuperficies: bicubitum: tricubitū corpus: præter hæc locus & tempus. Proprie aūt quantitates hæ ſūt: aliæ uero oēs ſecūdū accidēs. ad hæc. n. aſpicientes & alias dicimus q̄ntitates. multū. n. dr albū q; ſupficies multa ſit. & actio longa: q; tēpus longū ſit. & motus multus: ut q multo tēpore currit. Definitæ quātitati nihil eſt contrariū: niſi qs dicat multa pauciſ: uel magna puo cōtraria: ſed hæc magis ſūt ad aliqd.

Quātitas eſt menſura. per quam aliquid magnum minuſue oſtendit uel longo uel breui.

Quātocius: uelocius. celerius.

Quapropter: q̄obrem. propterea. quo pacto.

Quaqua uerſū: q̄libet ex parte.

Quaqua uerſum: in quālibet partem.

Quaquila: graculus genus auis. uulgo coturnix.

Quare: propter quod. ergo. pro quod. cur. itaq;.

Quartarium genus menſuræ: id eſt urna.

Quaſſat: uexat. corrumpit: frequētatiuū a quatio quatis.

Quaſſum cōmotū: fatigatū: attritū: a q̄tio tis.

Quaſi aliquādo pro ſimilitudine aliquando pro ueritate ponit. pro ſimilitudine: ut quaſi triſtes: ſemper autem gaudētes: pro ueritate: ut uidimus gloriam eius gloriam quaſi unigeniti a patre. Aliquando nihil differt utrum pro ſimilitudine an pro ueritate ponat: ut in Iob: quaſi impios percuſſit eos in loco uidentium.

Quaſi: ſicut. uti. tanq̄. uelut.

Quaſillum latinum eſt: quod græce calathum dicitur.

Quaſillum neutrum eſt diminutiuum a qualo maſculino.

Quatit: commouet: uibrat. coruſcat.

Quatitur: tremit. concutitur. formidat.

Quatio tis quaſſi ſed non eſt in uſu quaſſum facit: unde frequentatiuum quaſſo ſas. componit percutio incutio concutio diſcutio.

Quatenus: qua ratione. qualiter. quandiu. pro eo quod. hucuſq;. quouſq;.

Quatenus:qua ratione, qualiter. quandiu. pro eo quod hucusq; quousq;.
Quatinus pro ut ponitur.
Quatinus est coniunctio causalis:ut si dicas.quatinus hoc sine plaga non facis.quatenus uero loci aduerbium uel temporis ut cum dicimus quatenus ibimus.usq; quoq;.
Quatenus:qua ratiõe:quo ordine: quomodo:usq; ad quem finem.
Quatenus aduerbium loci uel temporis idest quousq; per e scribitur. Coniunctio causalis per i quatinus.
Quaternarius sacratus est propter quattuor flumina paradisi.uel quattuor euãgelia.seu quattuor partes mundi.uel.iiii.principales uirtutes.
Quattuor a figura quadrata nominatum.
Quattuor duobus tt scribitur & ideo producitur quater uero per unum:quod breuiatur.
Quattuor. inde dicit quartus. quater quaternus quadruplus.i.numerale ordinale:aduerbiale diuiduum uel distributiuum. Ponderale sicut & i cæteris numeris præter hæc.quartanus q̃dratus quadratura.quaternio quaternionis:quadrus q̃rturius. & uerbum quadro as componit quattuor decim & q̃draginta cũ suis deriuatiuis & compositis.componit etiam quadrãgulus & quaterdecimus quaterdecies a quater:componitur quadruplum.quadruplex. quadruplicitas. quadruplicíter.quadruplo as & quadruplico componit quadriptitus & quadrifariam.
Quaxat:pro rana dicitur:sicut pro coruo.crocitat ranarum est.
Que coniunctio copulatiua per e solum scribit & uidet fieri a græca coniunctione quæ est τε.
Quæ quando est nomen per æ diphthõgum scribendum & in singulari fœminino:& in plurali neutro:& est interrogatiuum:relatiuum & infinitum.
Que coniungit:ue distinguit.
Que cõiunctio est copulatiua postpositiua:& iclinatiua quæ græce τε dicitur. cõponit inde quiq; atq; neq; quoq;:nec a neque factũ per apocopam: quia non potuit q manere in fine.in c mutatũ est. syllabice quoq; addit in fine &;uim cõiunctionis amittit & encletice.ut ũdiq; deniq; itaq;.quando antepenultima acuto profertur coniunctio est rationalis:ut utraq; plæraq;:quæ acuunt penultimã propter maiculinũ & neutrum.prisc.
Que quando uim coniunctionis nõ habet.syllaba est pars orationis.ut utiq; itaq;.
Que copulatiua postpositiua:& non solum significat:sed etiam τε græcam.quandoq; repletiua ẽ ut alchandrũq; aliumq;.
Quælibet.quæcunq;.quæuult.
Quemadmodum.sicut.ueluti.
Quẽpiam.quẽcunq;.aliquem.
Quennam.quis igit.quẽnam interrogatiuum.
Quendam cum dicimus certũ aliquem uolumus significare.si non exprimimus nomen:quomodo dignoscat:ut illud.ite in ciuitatem ad quendam si enim dixisset ad quẽlibet uel ad quencunq;.nõ esset certus homo. Sciebat quippe dominus ad quem mitteret.
Quendam m mutat in n propter euphoniam.
Queo quis quit quiui quitum correpta penultima
Queo.possum.
Quæque.quælibet:uel quæ etiam.
Querela lamentatio.q̃stus.clamor querimonia
Querelatur.q̃ritat.clamat.testat.querelor ris.
Quærere.deprecaris cupere.iterrogare.
Quærens participiũ a quæro & quæror.
Querimus nota:inquirimus uero de qbus dubitamus.
Querimonia:querela grauis.
Queritat q assidue clamosus ẽ. clamat.interrogat
Querito & queritor idem significabat antiquitus
Quærit:rogat.pscutat.consulit.reqrit.per æ actiuum:q̃rit uero deplorat.accusat.
Querelat.iniurias suas uindicat p e solum scribitur & breuiatur. deponens.
Queror cõmune antiquitus questus facit.
Quero ris quæsiui quæsitum:unde quærito causa differentiæ uerbi quæsito quod a uerbo fit quæso quæsumus.
Quæro ris inde dicitur quæsitor.quæstus questus quæstio.unde quæstiũcula:quæstionator quæstionarius:quærito quæritas quæstor: ũde questura quæstorius.quæso quæsumus.quæsito sitas.componitur acquiro reqro conquiro pquiro requiro exquiro.
Queror ris:ũde dicitur questus tus querela querimonia quærulus la lum quærelor laris.
Quercus siue quernus dicta: q; ea soliti erant dii gentiũ quærentibus responsa dare. arbor multũ annosa:huius fructus galla dicitur.
Quercus dicta:quia antiqui in ea uictum q̃rebant idest glandem.
Quercus:laurus.cornus.ficus tam secũdæ q̃ quartæ declinationis inueniuntur. cætera nomina arborum secundæ erunt.
Quernus de quercu sicut colurnus de corylo.
Quercus inde deriuatur querceus cea ceum.quernus quercetum.
Quernus qui pertinet ad quercum.
Quercetum ubi sunt quercus.
Querulus:morosus.frequẽs in querela.
Querula.parua querela.
Quæstus lucri.questus uero lachrymarum.
Quæsito as.q̃so & quæsumus quasi frequentatiuũ
Quæso.satis rogo.postulo.
Quæstuosus q̃rimoniosus.
Quæstionare:perquirere examinare.
Quæstionarius.quæsitor quæstiono nas.
Quæstio: examinatio controuersia causa disceptatio.a quærendo p interrogando.
Quæstio.lucrum acquisitio:quasi ab acquirẽdo
Quæstio ẽ quæsitio cũ quæritur an sit: quid sit q̃le sit a quærendo dicta.
Quæstionum duo sunt genera finitum & infinitum. Finitum hypothesis græce latine causa

dicitur ubi cū certa persona controuersia.fit ut ī rethorica.Infinitum quod græce thesis:latine ꝓ positum nominatur:personam nō habet certam nec est ī aliqua certa circūstantia:ut in dialectica ideſt nec loco nec tempore.in causa uero cetta sūt omnia unde quasi pars causæ est præpositum.

Quæstor præpositus & consiliarius .qui pecuniā publicam progat.

Quæstores siue quæsitores uocamus auctores iudiciorum & præpositos.Iudicium enim olim inquisitio uocabatur:a quærendo dicti sunt.

Quæstores qui tributa romanorum colligebant.

Quæstuosum lucrosum acquisitum.

Quæstuarius qui quæstu corporis uiuit.

Quæstus aquisitio.lucrum.prisc.

Quæstus.geniriuo quæstus & quæsti.

Quæstus uenit ab acquirēdo.

Quæstus lachrymag:quæstus uero lucri.

Quæstus acquisitio lucrum.

Quæstus quærela uel quærelatus est.

Qui nomen est interrogatiuum:ut qui legit uel ī finitum ut qui dixerit fratri suo racha:uel relatiuum ut ille homo q dicitur iesus.prisc.

Qui pro quis ponitur.sed non econtra.

Qui quando pro interrogatiuo uel infinito ideſt pro quis ponitur circunflectitur.quando autem pro relatiuo acuitur per se ideſt non cum præcedēti:ut hic uero est.qui si cœpit amare.in lectione uero grauatur ideſt quando in legendo ita ꝓfertur ut neque relatiuum neque interrogatiuū ibi notemus tunc grauatur ideſt ad æqualitatē aliarg dictionum profertur.Similiter obliqui casus generalem accentum.ideſt circunflexum seruāt secundum regulam:quando sunt infinita uel interrogatiua.Quando uero relatiua acuuntur per se in lectione uero grauantur per omnes syllabas generalis regula est:Omnia interrogatiua:uel infinita circunflectuntur.qs uero pro relatiuo nunq̄ ponitur.

Qui aduerbiū:quid est a nomine substantiuo quis pro qualiter accipitur:sicut quis pro qualis qualiter uero pro qui non accipitur huius qui ꝓpria est significatio.ꝓpter qd ponit & pro quomodo

Qui apud nos est una pars & simplex:quæ relatiua est quod interpretatur græce oσ quod est subiūctiuus articulus cum nomine infinite apud illos. potest etiam loco subiunctiui articuli accipi:ut in diuidendo ut hominum hi sūt boni:illi mali uel alii sunt boni alii mali.

Qui per se acuitur in lectione grauatur inuenitur pro quis & circunflectitur . obliqui eorum casus quando relationem significant:grauantur.

Quia.quoniā Seruius Quianā.cur una pars est.

Quia relatiuū est:ut feci:quia promisi.quianā uero interrogatiuū quicq̄ : quantulūcunq; ex quid & quoniā d mutato in c quia sequitur q.

Quicquid quodcunq;.

Quid nomen est infinitū : cum pro aliquid ponit ut non audeo quid dicere & est fixum . Nā quod infinitum uel interrogatiuum magis est adiectiuum:ut si quod opus mihi præcipis facio. Nō autem possum dicere si quid opus: sed si quid per se.similiter si interrogatiue proferantur.ut quid mihi p̄cipis ? & quod opus mihi præcipis ? Quid enim infinitū est & interrogatiuū : relatiuū uero nō est:sicut ē quod:ut nō habeo opus qd' faciā nisi quis dicat.Nō habeo quid faciā. Quid esse relatiuū qd' tamen esse nō uidebitur.Si enim ita ꝓnunciatū fuerit:ut apte appareat relatiuum sic, Nō habeo opus aliquod : non poterit ad illud referre quid faciam:sed quod faciam. Sed quia de quid principali interrogatiuo dicere cœpimus; de cunctis etiam interrogatiuis aliquid ad communem utilitatem in medium proferamus.. Sūt igitur interrogatiua : an quid . quis . quantus . qualis.quot.utrum:quotus.quotenus : ideſt usq; ad quē numerū uel quotennis. Cuius ia ium: cur quomodo uel qualiter quare ideſt quamobrem: ubi:qua .quo unde. quando.usq; quo.quotiens. Quæ omnia aut sunt nomia.aut aduerbia:Quærendum igit cur interrogationes duag tantum sint ptiū orationis:& q̄re plura nomina & plura aduerbia:Dicit autem pris.ꝓpterea hoc fieri qa principales partes orationis sunt duæ: nomen & uerbum.Quæ quando in noticia non sunt:habēt de se interrogationem frequēter accipiendam & nominum qdem generales interrogationes ꝓ nomina fieri. Aduerbia quo mō. officio adiectiui funguntad significandā uerborū qualitatē:ut bene legi:uel quantitatē:ut multū legi:uel numerū ut bis legi:uel tempus:ut heri legi:uel locum : ut hic legi.Sic etiam ad generales eorum uerborum interrogationes eadem aduerbia accessisse.Dicendum tamen q; quinq; sunt partes orationis : quæ solæ integras habent significationes:nomen:uerbum.pronomen.participium.& aduerbium:qd' patet in responsionibus:cum solæ respondentur: ut quis ambulat petrus uel ego. Quid agis . lego uel legens sum.Quomodo legis:bene.quod non habent præpositio.coniunctio.interiectio.Fiunt igitur interrogationes per ea tantum quibus integræ significationis partes tantum respondeātur. Nam cum dicitur quis ambulat:potest.respōderi sicut diximus:homo uel petrus aut ego & similia quæ sunt nomina & pronomina. Cum uero dicitur quid agit:potest responderi legit uel scribens est & similia:quæ sunt uerba uel participia.At uero cum additur qualiter legit:responderi potest bene & similia.Sic igitur cunctæ interrogationes ad has quinq; solūmodo fiunt : ut respondeatur partes:nisi dicamus quæ est illa præpositio ; coniunctio.uel interiectio:& respondeaf in & cætera sicut quod est illud uerbum:& respondeaf lego: quod nō pertinet ad superiores significatiōes: sed magis ad uoces . Sed iam q̄re.plura sunt noia pluraq; aduerbia nitamur exprimere . Decē sunt p̄dicamenta uocū qbus fere oībus modis q̄libet res significatur. Substātia : q̄litas:q̄titas.ad aliqd.sitū eē ubi.qn.facere.pati.habere.Cū igit de existētia cuiuslibet horū dubitamus an sit interrogamu

uel non eſt reſpondemus. De omnibus enim iſtis ens uel eſt prædicatur. Rurſus ſi de eiſdem omnibus cauſa uel modus quæraſ cur fit interrogatur aut quō uel qualiter & qui q̄obrem :& cætera licet hæc proprie actionibus uerborum ſubdantur ut cur legis: quō uel q̄liter ſcribis & cætera. At uero cū de exiſtētia nil dubitamus: ſed quæ ſit eius eſſentia ſcire uolumus: per qd & eſt q̄rimus pōt que rñderi materies ſpecies & magis genus uel definitiuo alicuius horū prædicamentorū: ut qd eſt illud ferrū: eſt homo eſt uel animal eſt color uel ſubſtantia aīata ſenſibilis. aliqd etiā uel nihil hoc tamē ip̄roprie. Iam uero cū aliqd exiſtere ſubſtātiā q̄ eē ſcimus cū ēt aliqñ mānifeſtus actus ſit: ſed ſubſtantiam alicuius ſuppoſiti: q̄rimus quis mouef: qs ambulat: qſ loquiſ dicimus: cui poteſt rñderi ſpecies quælibet ſubſtantiæ ut homo equus uel ꝑprium ut tripho. uel pronomē: quod ꝑ proprio accipiſ ut ego. Si igitur homo reſpondeatur pōt adhuc interrogare qs hō: cui ſi reſpōdeſ ꝑprium: ut martinus. pōt egere alia interrogatione ꝑpter ſimilitudinē nominū: ut qs currit: aiax: qui aiax. relamonius: uel pōt reſponderi ꝑnomen ut iſte. Quando enim nomini qs adiungiſ ſubſtātiā definitam in aliqua certa ꝑſona quærimus ſuppoſiti. hanc enim ſola oſtendūt ꝑnomina quorū demonſtratio ſibi quoq; accidentia cōſignificat. Si igitur ꝑnomē reddiſ: non ſemp eget altera interrogatiōe. Eſt tamē quādo eget & pronomini quis adiungitur: cū ſubſtantiam quidem itelligimus aliaq; quædam accidentia non ramē omnem qualitatis proprietatem: quæ proprio nomīe ſolet explanari: & tunc addiſ interrogatio pertinens ad ꝑprietatem nominis ut ſi dicam qui eſt ille romanus & famoſus: uel quis es: & tūc debet reſpōderi aliquod notum nomen. Sed quia ipſum per ſe quis ſubſtantiam ſolam proprie quærebat: cui reliqua accidentia de nouem prædicamentis accidebant excogitata eſt. etiam de his iterrogatio primūq; de quantitate ut quantus & quot. Simul enī ut aliquid fuerit cadit in numerum nondum tamē in qualitatē ſicut materia. poſtq̄ uero numerum habere cœpit ſimul ad alium aliquē ſe habebit: qualitatemq; ſuſcipiet: alicubi erit & quolibet modo ſitum erit & in tempore erit: aliquid quoq; aget uel patietur: habeat quoq; aliquid neceſſe ē. Ad q̄ omnia reſpondenda tot inuentæ ſūt interrogationes. Si quis enim interrogat quis eſt ille: pōt reſponderi oīs ſubſtantiæ ſpecies: ut homo: equus. coruus. piſcis. Similiter ſi dicam quis inuenit litteras: qui natat ī mari: qs legit: poſſunt rñderi proprie uel pronomina. ut cadmus. ægo. ſed magis generalia aut ſpecialia: ut homo piſcis ſed uidetur hic quoq; res indiuidua ꝑpria eē: cū de ipſo animali generaliter ē interrogatio: uelut ſi dicam multis pñtibus. Quis eſt de uobis grammaticus: & reſpondeaſ ego uel ille loco proprii accipiſ. Cū uero dico quid eſt animal uel homo & reſpondeaſ ſubſtantia animata. uel cōtra qd ē ſubſtantia animata: & reſpondeaſ aīal: & in oībus ſimiſiter definitionibus hæc quoq; propria poſſunt eſſe quantū ad generales & ſpeciales formas rerū: quæ in mente diuina intelligibiliter conſtituerunt: anteq̄ in corpora prodirent: ex quibus genera uel ſpecies naturæ rerum demonſtrantur. Si autē dicam qualis. omnis ſpecies qualitatis bene reddūtur. bonus. malus. albus. niger: & ſimilia. Similiter quantus cum dico omnes ſpecies quantitatis. longus breuis. magnus. paruus. Sic quoq; ſi dicam. quot numeri ſpecies omnes reſpondentur tres decem mille. Similiter poſſunt ifinita cuius ia ium ad omnes ſpecies poſſeſſiuorū ptinere ut cuia eſt filia: mea. tua. ſua. illius uel euandri. Necnō etiā infinito gentili cuius opportune reſpōdetur: noſtras. ueſtras. græcus. romanus & ſimilia: Sic etiā aduerbiorum ſupradictorum interrogationes ad omnes ſpecies ſibi ſuppoſitas intendere poſſumus: ut cum qualiter interrogas: reſpondeo bene uel male: cito uel tarde &cætera. Quotiens uero iterrogāti. ſemel. bis. centies. & ſimilia ſubiicio. Sic etiam localia ſi interroget quo: reſpondeo huc. illuc. domum. militiam. Si uero ubi reſpondeo. hic. illic. domi. militiæ. romæ. uel in italia. Si autem unde: reſpondeo roma domo. At ſi per qua ſimiliter per ablatiuum reſpondeo domo roma tranſiui: Eodem modo temporalia: ut quādo non ſolum aduerbia: ſed nomina temporalia bene reſpondemus: ut hodie heri cras: ante decem dies & ſimilia. Sicut autem quando nominis ſubſtātiam quærimus: quis dicimus. ſic etiam uerbi actum uel paſſionem quærentes dicimus: quid agit: quid patitur. loco enim deficientium aduerbiorum ſubeunt nomina. uidemur autem ſubſtātiam ipſius actus quærentes dicere. quid agit cū reſpondeatur nihil uel currit uel loquitur. quomodo & quantitatem quærentes dicimus quantum currit. multum parum. cauſam quoque quærentes interrogatiuis utimur: ut cur quare. Numerum etiam per quotiens quærentes ex omnibus numeris ad uerbia reddi poſſunt: ut ter quater & reliqua. Præterea totiens & multotiens ſæpe ſæpius ſæpiſſime: quæ ſunt infinita. Referunt quoque aduerbia ad ignotos uerborum effectus uel qualitatem: ut cum dicimus qualiter legit reddimus ei aduerbium quod fungitur uerbo uice adiecti uī: legit bene rhetorice ſapienter. Notandū uero q; nō ſolū aduerbia ſed etiam nomina cum uerbis poſita loco aduerbiorū frequentiſſime iueniūtur: ut quid agit uel quid patitur :& quomō ſupradicta nomina generalia ſunt infinita uel interrogatiua uel relatiua uel redditiua & ſic aduerbia quoq; inueniuntur: ut nomen infinitum quis & aliquis. Sic aduerbium aliquo alicunde alicubi aliqua: & nomen interrogatiuum uel relatiuum qualis: & quot. Similiter aduerbium interrogatiuum & relatiuum qualiter: & quotiens. Nomen relatiuum uel redditiuum talis & tot & aduerbium taliter & totiens. Et ſciendum quod omnibus pene dictionibus poſſumus interrogatiue uti: quibus eiſdem ſufficienter reſpon/

demus uel aduerbio negatiuo uel confirmatiuo: ut homo eſt ille? & reſpondetur homo eſt uel non uel etiam. Et legit: legit uel non uel etiam. Præterea notandum ꝙ tam nomina infinita q̄ aduerbia ſi generalem habent pronũciationem: quæ uniuerſitatem de quibus loquimur: colligat: geminantur uel aſſumunt cũq; ut quiſquis quicũq; qualiſqualis qualiſcunq; quantuſquantus quantuſcunq;: quotquot quotcunq;: utut utcunq; ubi ubi ubicunq;: undeunde undecunq;: quaqua quacunq;. Si quis igitur de ſubſtantia quærat per qd uel quis interrogabit. De quantitate uero p quã tus uel quot. De qualitate per qualis. De quando per quando uel quo tempore & ſimilia. De ubi p ubi quo unde qua. De ad aliquid uel ſitum eſſe per quomodo uel quale: ut quomodo te habes: ad patrem me habeo: quia filius ſum. Quomodo ſitus es Sedeo. De habere facere &: patip qd cum ipſis uerbis: ut quid habes: facis: patens. Album. lego. diligor. quibus ſuperiora quædam tamen mutata & multa alia interrogatiua ſuperadduntur aduerbia. ut quantum uel quotiens legis qualiter uel quomodo pateris? Cur es pallidus.

Quotenus uel quouſq; facies & ſimilia. In principio quoq; uniuſcuiuſq; libri hæ fiunt a quibuſdam. interrogationes: ut quis. quid ubi. quibus auxiliis. cur. quomodo quando.

Quiddam: aliquid modicum neutrum eſt.

Quidam uero per unum d maſculinum.

Quidam non dicimus niſi de eo quidem quem. exprimere aut uolumus aut non ualemus.

Quid attinet? quo pertinet? aut quid ſibi uult.

Quid ita: quam obrem. propter quid.

Quid ita: quapropter. quocirca quamobrem.

Quid interea. quid tamẽ fecit. cur. quid ſibi uult quo pertinet.

Quid iſtic aduerbium affirmatiuum.

Quidnam aliquid uel namquid.

Quidne: quid igitur.

Quidni. quid niſi. hoc magis. quare non uidelicet quid niſi.

Quidni. duæ partes pro uno confirmatiuo aduerbio. ſic quoq; cur nunquid iſtic.

Quid niſi porro: quid deinde. quid quare. quid ſibi uult. quid attinet.

Quid quidem: quodcunq; idem.

Quidue uel quid uel aliquid. aut quid.

Quid aliquando pro cur ponitur: ut quid iſtud mihi dicis.

Quid ſibi uult: ad quid ſpectat.

Quies: requies tranquillitas pax.

Quies quietis: uetuſtiſſimi tamen quies quiei dicebant. unde cõpoſitũ quoq; abeo requies: quod in eodem manſit genere. & tam quintæ q̄ tertiæ inuenitur requiei & requietis. Nam inquies cuius extremam corripi dicit probus inquietis facit: qd' trium factum é generum. cuius etiam ſimplex in uſu inuenitur trium generum: hic & hæc & hoc quies quietis.

Quieſcit: ſine perturbatione eſt. ceſſat. expectat. refugit.

Quietus. trãquillus. ſecurus: dictuſ ꝙ ipſe ſibi aio ſecurus neminẽ tangat.

Quietor aris & quieto tas idem ſignificabat antiq tus ideſt quietem facere.

Quietudo. ſecuritas. pax.

Quinimo magis. quinõ potius. ſi uero quominus

Quin componitur a qui & ſignificat qui nõ & cur non & nec. non & quid non.

Quinetiam. ergo. quod. quia. immo. aut. uero. inſuper. magis. autem.

Quinimo ideſt cur non potius. componitur quinimo magis: etiam hoc potius.

Quin igitur: immo etiam. Remigius.

Quin pro utnon ponitur.

Quinam: qui ſunt.

Quinus quina quinum a quinq; deriuat ſicut a ſex ſenus.

Quinoclauſa. lingua canina ideſt lapella.

Quinoſis dicitur cõmunicatio conſilii cum iudicibus uel aduerſariis: ut ſi dicas: uos cõſulo iudices uel aduerſarii qd me facere cõuenerit: aut quid uos facturi eſſetis.

Quinoroda: roſa canina.

Quinoſbarum: ſacrum apuliæ

Quin potius magis. magiſq;.

Quinquatria qnq; portiorum ambitus.

Quinquatria. feſta qnq; dies x. tres ante lunæ accẽſionem: & duo poſt.

Quinquatria dicta quaſi quinq; atri dies qbus romani a gallis obſeſſi auxilio mineruæ liberati ſibi hos conſecrauerunt: pluraliter declinantur.

Quinq; ñ ſecũdũ naturã ſed ſecũdũ placitũ uoluntatis dictũ é abeis q noia numeris impoſuerunt.

Quinquageni qui in capite ſunt qnq̄gita militum

Quinq; ide qntus quinus quintuplus qnquies qnarius: cõponit quinq̄ginta: unde qnquageſimus qn quagetuplus: quinq̄gies qnquagenarius a quinq; etiã & centũ cõponit quingẽti. mutat. n. c in g cũ p̃cedit n ide qnq̄gẽteſimus quingẽtena quingentuplũ qngẽties. cõponit etiã quindecim: qntuſdecimus qnq̄gulus qnquẽnis. hoc qnquẽniũ. ſic quo q; i cæteris numeris deriuatiua & cõpoſita uidebis

Quinquẽnis: quinq; annorũ.

Quinquẽnium. quinq; annorũ ſpacium.

Quinquẽnale tẽporis eſt. quinquẽne uero ætatis.

Quinquãgulus: quinq; angulos habens ſic.

Quincunx: quiq; unciis cõſtat. quiq; ſic ſcribit. dd.

Quiquefolium a numero foliorũ dictũ: uñ græci eã hærbã pentaphylon πεντάφυλλον uocant.

Quinqn: immo.

Quinqueuir: quinq; uiros habens: uel quinq; uirorum uim.

Quintana: pars plateæ: qua carpentum progredi poteſt.

Quinta ſabbati: quinta a ſabbato. dies iouis: ſicut prima ſabbati: prima a ſabbato.

Quintilis iulius menſis dictus ꝙ quintus ſit a mutio qui eſt primus apud hebræos.

Quinubi. poſtq̄.

Quiparum a græcis uocatum: q habeat uirtutem feruentem radix est iunci triangulis foliis porri similibus radicibus nigris siue contiguis. Traditur alia species i india: quæ lingua eorum zizibet uocatur.

Quippe confirmatiuum aduerbium est: sicut scilicet profecto.

Quippe: nimiū. sine dubio. certe.

Quippiam: aliquid modicū.

Quicq̄. ullus. aliquis.

Quiq; quicunq;.

Quiritis sabinorum lingua hasta dicitur: unde postea romulus dictus quirinus. inde quirites populi romani dicunt.

Quiritis sabinoꝝ lingua hasta dicit: qua utebat romulus: unde dictus est quirinus: quia semper hasta utebatur: uel quia sabinos subegit.

Quirinalis mons in urbe.

Quire: posse.

Quiritat: populum alloquitur.

Quis & qui: qualis & talis: quantus & tantus. infinita sunt uel interrogatiua uel relatiua.

Qui pro quis ponit sed non econtra. Deriuatur cuius a um: quæ sunt possessiua & infinita & hic & hæc cuias & hoc cuiate: quæ sunt gentilia infinita Quis infinitum ad unum per se intelligendum pertinet: ut qualiter quis edat pro aliquis. Quis quis uero uel quicunq; ad uniuersos dicitur. Sed quis potest & interrogatiuum esse. Aliquis uero componitur ab eo & tantum infinitum. similiter & aduerbia: quo ubi unde qua quando. possunt & interrogatiua & relatiua esse & infinita. Quis quod est substantiæ infinitum pro qualis & quā tus inuenitur: sed non conuertit.

Quis. q̄magnus uel qualis.

Quis pro quibus.

Quis interrogatiuum uel infinitum sed nunq̄ relatiuum sicut qui.

Quis componit aliquis. siquis nequis. quiuis qui libet quicunq; quisquis quandocunq; cuiusmodi usque quousq; quoad quoadusq; usquequaque quisnam quippiam quisputas quidam: quin dicitur quot unde quotus quotiens quotiēscunq; aliquotiens. quantus quantitas quantitatiuus: unde componitur aliquantus aliquantulum aliquantisper: componitur quorsum quodāmodo quo modo.

Quies quiesco: unde componitur trāquillus.

Quo quis.

Quis cōmunis generis fuit apud uetustissimos obliquos tam secundum tertiā q̄ secundam declinationē terminabat: ūde nūc quoq; accusatiuus masculinus in m pfertur secundū tertiā: ablatiuus quoq; nō solū i o secundæ sed ēt in i tertiæ a quo uel a qui a qua uel a q. Nominatiuus pluralis nō solū qui quæ. sed etiam ques actūs etiā quos quas uel ques. Datiuus & ablatiuus nunc quoq; tā p is q̄ per bus profertur quis uel quibus.

Quisibet. quicunq; placet quiuis.

Quisquam interrogatio de persona.

Quisnam: ullus aliquis:

Quispiam. aliquis. quicunq;

Quisq̄: aliquis ullus.

Quisq̄ omnium dicitur: cū non pro nullus.

Quisq;: quisq̄. quicunq;.

Quisq; deriuatur per additionem quæ syllabæ sicut uterque: ubique: undiq;: plærunque: utrunq;.

Quisquis & quicūq; ad uniuersos dicitur: qs uero ad quis.

Quisquis: quicunq;.

Quisquiliæ purgamenta terraꝝ uel de sūmitate corticibusq; pomoꝝ.

Quisquiliæ: purgamenta frumētoꝝ uel paleæ crea ntatæ: uel scopilia uel imundiciæ hærbarum.

Quitinas: flores malorum punicorum. græcū est.

Quiuis: quilibet. quicunq; placet.

Quiuit: potuit. a queo quis.

Quo interrogatiuum est ad quem locū: ut quonā Relatiuum ut montem ascendo: quo tu non potes ascendere. Infinitum ut quo ego iero: tu non potes uenire. Sic quoq; ubi qua unde quādo quomodo & similia i terrogatiua & relatiua & infinita possunt esse.

Quo pro ut ponitur.

Quo ad quem locum uel ad quam rem: ubi i qua re sed tunc subauditur in quo loco uel re prius.

Quo pro quanto.

Quoad accipitur tunc pro quousq;. pro quandiu pro qñ & est interrogatiuum: ut quoad hæc spectatis: & relatiuum. ut quoad iussisti parui: & infinitum ut quoad liber scribo. Similiter quousq; usq; ad quod tempus: & usq; ad quem locum interrogatiuum relatiuum & infinitum potest esse Videtur igitur relatiuū de p̄terito. infinitum de p̄senti uel de futuro magis esse.

Quoaspis: persarū fluuius eorū lingua dicitur: q miram aquæ dulcedinē habeat. Ex hoc quidam cydnū ciciliæ fluuiū existimant deriuari.

Quocirca: quamobrem: qua decausa: iccirco.

Quocula: omnis res coquendi composita. uel planctus.

Quod nomen substantiale: & est relatiuū & infinitum: ut feci quod iussisti: faciā qd̄ libuerit. Est etiam interrogatiuum sed tunc est adiunctiuū: ut quod opus facis? Non enim possum dicere per se quod: sed quid.

Quod pro quale: quod pro quia: quod propter quod.

Quominus: ut non aliter. ideo minus: qualiter.

Quo deinde: postquam. denique.

Quominus: aliter non. quod i aliquo minus hēt.

Quonam. quo uersum: quandiu.

Quondam: olim: antea.

Quondam præteriti temporis: ut fuit hæc uirtus: quōdam futuri: ut quondam tua dicere facta tēpus erit. instantis etiā: ut quondam etiam uictis redit in præcordia uirtus. Sic quoq; olim dudum quando: & ex eo composita communia sunt diuersorum temporum.

Quoniam præponitur: & sic sequentem sensum

alligat. Qua uero postponitur: superiorem sen sum alligat.
Quoniam coniunctio causalis uel subcontinuatiua. Causalis quoniam prodest tibi legere. Subcontinuatiua: qm̃ ambulat mouet sic quoq; quia.
Quo pacto: qua uia: qua ratione. quapropter.
Quoq; est coniunctio copulatiua, accipit enim pro & uel etiam, tamen etiã loco aduerbii inuenit: ut multa quoq; & bello passus. quoq; p similiter. qa sequit &: uel melius é cõplectiua, i. sepuacua: cõponit ex corrupto & integro. Quoq; pro quocũq; sic quaq; pro q̃cunq;. quandoq; pro quandocunq; relatiuũ est cum grauatur.
Quoquina a coquendo dicta: fercula enim quælibet ibi coquũtur. Quoquinæ enim apparatum Apicius quidam primus composuit: qui in ea cõ sumptis bonis morte uoluptuaria periit.
Quocytos κώκυτος græce luctus dicitur: qui tamen luctus fœminæ uel infirmantium solet intelligi. Sapientes uero huius sæculi a luce ueritatis excluſi quasi umbras quasdem de ueritatis inquisitione tenere conati sunt: unde cocyton fluuium currere apud inferos putauerunt: uidelicet designantes q; hi qui digna doloribus opera faciunt in infernum ad luctum decurrunt. Sed nos despiciamus umbras carnalis sapientiæ: & cognoscamus ex libro beati Iob. Cocyton luctum infirmantium dici.
Quorsum. in quam partem? quousq;. quo pertinet. quo pacto.
Quorsum cõponit ex quo & uersum: aduerbium interrogatiuum: relatiuũ & infinitum est.
Quot quanti cui respondentur cardinales numeri unus duo tres quattuor & cætera.
Quot nomen monoptotum uel indeclinabile: hi quot tot hoc quot tot.
Quot per aduerbium esse monstrat.
Quot interrogatiuũ relatiuũ & infinitũ est: Infinitũ uel relatiuũ acuit. Relatiuũ i electione grauat.
Quot infinitum certum numerum designat: quot quot uero uel quotcũq; ad uniersos.
Quotenus a quot. idest usq; ad quem numerum: uel terminum.
Quottidie: per quot dies idest per unum quenq; diem aduerbium temporis.
Quottidie scribendum per q non per c.
Quotus a quot ordinem petit: ut primus secũdus tertius & cætera.
Quotennis: cuius ætatis quot dierum: uel quot annorum: cui respondetur biennus triennus uel bimus trimus & similia.
Quotiens: quot uicibus: cui respõdetur: semel bis ter & similia. Aduerbiũ enim numeri est: unde si bi aduerbia numeralia respondentur. Est autem interrogatiuũ, infinitũ uel relatiuũ.
Quotiens, frequenter. multotiens.
Quousq;. quandiu. ad quẽ finem: cui respondetur usq; ad tres annos uel q̃ttuor & similia uel eo usq;
Quousq; interrogatiuũ infinitum & relatiuũ usq; ad tempus & locum.
Quulina: coquina.
Quum per q scribit cũ est aduerbium.
Quumprimũ: festinanter. citius.
Quur per q scribit.
Quamobrem: quare.
Quuriales: officiales. publici habebãt: Quurulis uero erat sella: in qua magistratus sedens iura dabat: dictæ quurules quia apud ueteres consules & prætores propter longum iter curru per forum ꝓuehebãtur: quibus sedentes iura dabant a curru currules nominatæ.

R Littera communionem habet cum s. Iraq; antiquitus honos labos arbos: nunc uero honor labor arbor dicitur.
R sine aspiratione põitur in latinis nominibus: i græcis uero principalis uel geminata in media dictione aspiratur. ut rhetor rhetnus rhodus pyrrhus tyrrhenus. Transit in. l. ut niger, nigellus. umbra umbella. in s ut arbos pro arbor: odos pro odor: uertor uersus. in duas etiã ss. ut uro ussi. in u consonantem: ut sero seui. in n ut æneus pro æreus.
Raab: meretrix fuit in iericho: quæ abscondit speculatores de filiis israel.
Raab: latitudo uel superbia interpretatur.
Raab: latitudo uel fames siue impetus interpretatur.
Rabdos ῥάβδος siue rabdon græce uirga.
Rabbi: magister meus interpretat. syrum est.
Rabies: furor. insania. decursus cum impetu.
Rabiosus. insanus discurrens cum impetu.
Rabidus: furore plenus: furiosus. iratus. insanus.
Raboni. domine.
Rabolatus proprie altercatio cum ira.
Rabula. rabiosus.
Rabula: calũniator. raucus. uel in malis cũ aliqua exercitatiõe promptus.
Rabula etiã patronus causarum: de quo Seneca in prima tragœdia hic clamosi rabiosa feri iurgia uendens improbus iras & uerbo locat.
Rocha dicit κῆρος idest inanis. aut uacuus quem uulgata iniuria absq; cerebro possumus dicere hebrãũ est proprie.
Racha: affectum indignationis ostendit sicut sunt latinæ interiectiones. ut cũ dolemus heu: cum delectamur dicimus uah.
Rachana: genus uestis.
Rachel interpretatur ouis: pro ea enim iacob pauit oues laban soceri sui.
Rachel interpretat ouis: uel uisum principiũ.
Rachel interpretatur ouis. uel munda. uel uidens deum.
Racemus: uuæ modicus ramusculus: cũ acinis uua parua.
Racemus est botryonis pars. & botryo græcum est.

Racemus:grana uuæ & pars. Quidã dicunt uuam totam econtra.
Rachilium, oppidum hiſpaniæ.
Rachina:ſtrata lectorum.
Radagne:bibliace.
Radere:abſtergere.ſcopare.
Radii in ortu ſolis apparent. hic radius.
Radii ſunt quibus telæ texuntur dicti quia fiunt ad radendum.
Radii:genus oliuæ a longitudine dicitur.
Radium:uirga geometricalis. Virgilius. Deſcripſit radio totum qui gentibus orbem.
Radiat.micat.coruſcat.fulgurat.
Radices:fundamenta arborũ uel germinantium.
Radicitus.a radice.a fundamento.ex toto.
Radicula,lanaria ſtructio ideſt cycocacia.
Radiolum.fidicina.
Radiolæ uel radix:oliuarũ ſpecies ideo dictæ. qa oblongæ ſunt in modũ radiorũ.
Radit.protent.ante tranſit.uolat uel navigat:ut radit iter liquidum.
Radit.tergit.mundat.limat.quaſi radendo polit.
Rado radis.raſi.raſum.
Radix:origo.
Radix appellatur q̃ quaſi radix quibuſdam ſixa terræ in profundo demergitur. Nam phyſici dicũt parem eſſe altitudinẽ radicum & arborũ:uel dicta quia ſi eradatur non pullulat.
Radicare:radices mittere.confirmari. fundare.
Raen uiſum participium ſignificat.
Rama uiſum nomen ſignificat.
Rafaca interpretatur ſanitas.
Raphaym gigantum.
Raphael interpretatur curatio uel medicina dei: ubicunq; enim curandi & medendi opus neceſſarium eſt.hic archangelus a deo mittitur.
Rhaphnũ græci:nos radicem uocamus: eo q̃ totũ deorſum mittit dũ reliqua olera in ſumma magis proſiliant:cuius ſemine macerato quiſquis manus ſuas infecerit: ſerpentes impune tractabit. Ex ipius radice etiã ebur albeſcit. In cibo quoq; uenenis reſiſtit:calidiſſimæ eſt uirtutis.
Rafidin interpretat laus iudicii.uel ſanitas iudicii.
Raſimenta. interamenta.
Raganæ dicuntur eo q̃ ſciſſuræ ſint rugis collatæ circa orifidum: hæc & æmoroides: a ſanguinis fluore.
Raguel interpretatur paratula dei.
Raia id eſt ariſtologia.
Ralla ueſtis eſt:quæ uulgo raſilis dicitur.
Rama:excelſa interpretatur. eſt tamen uiculus iuxta bethleem in quo ſepultus fuit ſamuel:ſed nũc tranſlatus eſt in thraciam.
Ramalia:rami arborum uel frondes: hoc ramale: perſius.
Ramenta.raſuræ.cuiuſcunq; rei ærramenta.
Ramentũ:puluis qui radit ex alia ſpecie.fulis.
Ramentum:purgamentum.
Ramentum tenue:ramum tenuem uel aridum.
Rameſſe noſtra lingua commotio turbida dicitur
Ramix:hernia.
Ramicoſus:hernioſus.
Rami ſunt:qui de trunco arboris manarunt. inde ramale.
Rami ſignificant ſucceſſionem in bono uel in malo
Ramuſculi:rami modici.
Ramnes:quidam nobiles romani.
Rhamnis ciuitas eſt euboica:ubi colitur fortuna.
Rhamnuſia fortuna dicitur a rhamnuſio oppido ubi colebatur.
Ramnus:ſpina alba uel lignum ſpinoſum.
Rhãnus:genus ſpinarum denſiſſimum:quæ in hærba eſt mollis & pulchra: ibi tamen ſunt ſpinæ poſtea:unde eſt illud:priuſq̃ intelligerent ſpinæ uetræ rhamnum.
Ramnus in pſalterio non rubus eſt:ſed ſpinarum genus ſentibus permoleſtum:uel lignum de quo ſpinæ oriuntur. Ramnus genus eſt rubi quoniam uulgo ſenticem urſinam dicũt & aſperum nimis & ſpinoſum.
Rancet:rancidum eſt.amareſcit. Ranceo ces cui.
Rancidum dictum. quod rancos faciat aliquos.
Ranciduſum:amarum.
Rancor:dubietas.mentis amaritudo inuidia. dolor.odium.
Ranæ a garrulitate uocatæ:eo q̃ circa genitales ſtrepunt paludes. Ex his quædam aquaticæ: quædã paluſtres:quædã ſublatæ:quia in uepribus uiuũt. grandiores cæteris: quædam calimites: quædam agredulæ. Significant dæmones uel hæreticos in cœno garrulos. Rana fœmininũ: hic ranunculus tamen diminutiue a rana.
Rana hærens in paludibus decora in aquiſ omnibus fere præſtat animentis.
Rapa a rapiendo id eſt comprehendendo dicitur. eſt aũt radice napo amplior dulciorq;. Semen eius ex uino tritum contra ſerpentium morſus ualet.
Rapulum:quod fit ex rapis.
Rapax:auidus.ſpoliator.rapidus:qui aliena uiolẽter rapit.
Rapacitas.cupiditas.ſpoliatio.
Rapidus:uelox.uel rapax.cum impetu currens.
Rapinæ.ſpolia.exuuiæ.prædæ.
Rapit:uiolẽter aufert.inde rapina rapinoſus rapacior ciſſimus.raptim.ptor trix.raptum ti compo nit arripio ob.per.præ.ſub.dir.corripio.
Raphium gigantium.
Raptare frequenter rapere trahere.
Raptatio.ex pondere.rapinæ prædæ.
Raptor.corruptor.inde rapta.eo q̃ corrupta ſit.
Raptus proprie eſt illicitus concubitus.a corrumpendo dictus.
Raptim:celeriter:ſummatim.leuiter.
Rareſcunt.pauci fiunt.
Rarenter aduerbium raro.
Rari.pauci.
Rarum:magnum pretioſum.
Rarum non ſæpe:contrarium ſpiſſo a ſe inuicem diuiſum.
Rarus rior ſimus iſſ.raro & rarenter.

Raſtri ferramenta culturæ a raritate dentiū dicti hoc nomine & aratra dicuntur.
Raſtri a radendo terram dicti.hi raſti & hæc raſtra dicuntur.
Raſum.mundatum.politum.
Raſile:acutum uel bene raſum.
Raſura:cuiuſlibet rei purgatio.
Rata:acceptabilis.firma.arbitrata:a reor reris.
Rates primū ātiquiſſimū genus nauigii radicibus aſſeribuſq; contextum:ad cuius ſimilitudinē fabricatæ ſunt naues.hæc ratis.Ser.
Rates abuſiue naues.Nam proprie ſunt inuicē connexæ trabes in flumine.
Ratariæ rates:connexæ inuicem trabes.
Ratiocinatio.ē rōnabilis diſputatio: quando ex eo quod ſcriptū eſt:aliud non ſcriptū inuenitur.
Ratiocinatio eſt cum id de quo eſt quæſtio comprobatur:cuius modi duo ſunt.Enthymema qui eſt ſylogiſmus imperfectus atq; rhetoricus.Secūdus epicherema qui eſt latior.
Ratus rati ratio.
Ratio ponitur pro ratiocinatione.
Ratio uis animæ.
Ratio computandi.
Ratio naturæ ipſa ſimilitudo naſcentium.
Ratio:quæ in definitionibus uel deſcriptionibus redditur.
Ratio diuidendi cauſas uel dicendi.
Ratio:ordo gerendorum.
Ratio.ſcientia uel ſententia uel immutabilis firmitas dei.
Ratio.diſcretio.
Ratio.eſt quidam motus animi.uiſum mentis acutus:ueraq; a falſis diſtinguēs.
Ratiocinatio ſubtilis diſputatio:atq; a certis ad incertorum indaginē nitens cogitatio uel quando aliquid ex eo quod ſcriptū nō eſt reperit.
Rationale eſt homo.rationabile uero qđ rōnabiliter dictū uel factum eſt.
Ratio diuidit i intellectū & opinionē. Intellectus i ſcientiā uelut de idea:& recordationem uelut de natiua ſpecie.Opinio diuiditur in æſtimationem uelut de ſēſibus:& ſuſpicionem uelut de qbuſdā coniecturis.Tria ergo conſiderantur:Idea a ſolo intellectu.Natiua ſpēs recordatione.Sciētia adulterina quadam perceptione.
Ratio:eſt aſpectus animi:quo per ſeipſum non per corpus ueꝝ intuetur.aut eſt ipſa ueri contemplatio:non per corpus.aut eſt ipſum uerum quod contemplatur.
Rationale eſt quod de ſublimioribus diſputās dominum omniū patrem confirmans eſt.
Rationalis homo uel angelus.
Rationale uero eſt:qđ ratione dicitur uel agit.
Rationale:ueſtimentum ſacerdotale: quod græce logium dicitur.
Rationalis eſt:quæ græce logica dicitur. in qua ratio intelligendi uerſat.
Ratiocinator dicit uir magnus qui de omnibus rebus naturalibus poſſit rationē reddere
Ratiocinari.ē rationabiliter ſubtiliterq; diſputare & a certis ad incertoꝝ indaginē niti.
Rithina uiſio conſumata interpretat.
Ratum:firmum.ſtabile.imutabile acceptū. a reor reris ratus.
Ratum quaſi rationabile & rectum: ūde is qui pollicetur dicit:ratum eſſe profiteor & perpetuum id eſt firmum.
Ratus:arbitratus:æſtimatus.firmus a reor reris.
Raua.niger color.mixtus fuluo:uel rabida.
Rauca:grauiter ſonans.
Raucedo: amputatio uocis.hæc arteriaſis dicitur
Raucio cis ſi ſum.inde raucito tas taui tatum.
Raue:id eſt noxium.
Raucit.rauce loquit.
Re uidetur a retro factū. per apocopam quidem eſt.ut reſpicio ideſt retro aſpicio. uel ex hoc retro natum:ſicut ab ex extra.
Reatus tus.culpa.crimen.quaſi rei actus.
Rea quæ etiam illa uocabatur filia numitoris regis:quam amulius frater eius ueſtalem uirginem fecerat.hanc uolunt de marte concepiſſe Remū & Romulum hoc modo ſtuprum eius argumentantes excuſantes q; infātes expoſitos lupa nutrierit:quod hoc genus beſtiæ marti ptinet:q̄is non deſint qui dicunt a neſcio qua meretrice ſuſceptos quæ lupa uocabatur:unde & loca eorum lupanaria dicuntur.
Rebar:arbitrabar.putabam:a reor reris rebar.
Rebeccha interpretatur patientia;ſiue quæ multū acceperit.
Rebellat:contradicit.contendit.
Rebelles dicuntur:qui pace facta bellum mouentes ſunt.
Rebellio:qui pace facta reintegrat bellum.
Reblata nunc antiochia dicitur.
Reblata:interpretatur multa habeo.
Reboat:reſonat.remugit. Ser.uerbum græcū eſt.
Reboo reboas.
Rebus:genus uitis eſt.
Recedit:refluit.ſeparatur.retrouadit.abſcedit.recedo receſſi.
Rechedipua:ueſtis paraſitica.pluraliter.
Recaluaſter:retro aliquantulum caluus.
Recens:quod paulo ante euenit.
Recens naſcitur:nouum uero fit.
Recēſet:numerat.retractat.recognoſcit.
Recenſeo ſes ſui recenſeot recenſitus in diuinitate uel a recenſeo ſis antiquitus.
Recepit ſe: rettulit ſe:reuerſus eſt.
Receptus:ſumptus.denuo acceptus. unde receptotas frequentatiuum.
Receptaculum:recipiēs locus.profugiū cubile.
Receptus:reuerſus.ſublatus. periculo liberatus. honeſtus.celebris.
eceptus dicuntur:quos exercitus recipit:unde ſigna receptui canunt.
Recipit.ſuſcipit.ſpondet.
Reciperatus:reuocatus.receptus.
Reciperandus:recuperandus.

Recidit:ĩcidit:deuenit.
Recidiuare:renouare.
Recidiua:ex ruina reſtaurata iterum naſcentia.
Recidiua:reparata.pullulata.rediuiua.renouata.
Ricidiua arbor ſunt: quæ aliis ſectis repullulãt.a cedẽdo ergo recidiuũ ubi mors aut caſus.
Recinit.reſpondet.retro cantat.
Reciproca:redditiua.rediuiua:quod datur & accipitur.
Reciſum:ſucciſum.
Recido recidis recidi:ualde incidi.
Reclamat:recuſat.contradicit. inficiatur. abnuit.
Reclauſit.aperuit.incluſit.
Reclinatorium:fulcrum capitis.
Recogitat.repetit.animo.
Recognatus:filius patris.
Recolit.reminiſcitur.recordatur.iterum cernit.
Reconciliat:repacificat.reamicat. ad amicos pertinet.
Reconciliatio eſt quæ poſt complementũ pœnitẽtiæ exhibetur.Nam ſicut conciliantur deo a gentilitate conuerſi: ita reconciliantur poſt pœnitentiam.
Recondit:abſcondit.rẽponit.
Recordor illius & illam rem.Virgilius. Si rite audita recordor.
Recordatur.reminiſcitur.repetit animo.
Recordatio uelut de natiua ſpecie.calis.
Recta dicit ueſtis:quã ſurſum uerſus ſtãteſq; texũt
Rectus:ordinatus.probus.bonus honeſtus.firmus
Recte.rite bene.
Rector:nauis gubernaror: uel aliarum rerum.
Rectitudo & rectitas:iuſtitia & æquitas.
Recuperat:reſtaurat.recipit.
Recuſat.refugit.refutat.
Recuſat:redit.reuoluit.denuo tractat.
Recurrit.redit.reuertitur.
Recurſus:percurſus.
Recutitus:circunciſus.a cute dicitur.
Rhædæ:genus uehiculi ẽquattuor rotarum: dicitur q̃ roras habeat.
Reclamat.mutuo diligit.
Redarguit:repræhendit.caſtigat.
Reddere.reſtituere remittere:ipſi cuius erat.
Redigere:in prãtẽ ſubiicere.legẽ ponere.reducere
Redigo redigis.redegi.redactus.
Redhibere.reſtituere.reſẽtare.redimere.reddẽ
Redimire:coronare.ornare.præcingere.
Redimo redimis redimiui redimitus.i.coronatus.
Redimicula:ſunt uittæ mulierum dicta q̃ redimiant frontem.
Redimicula ſũt:qbus mitra ĩ capite mulier̃ ligat
Redimiculum eſt:quod per ceruicẽ a lateribus colli diuiſum deſcendens hinc inde ſubcingit.
Redimiæ res quæ redimuntur a prædonibus.
Redimere ꝓprie eſt id qd' ſuũ fuit ſibi reſtituere.
Redimit.eripit.ſaluat.
Redinſerabit:denuo inſerabit:renouabit.
Redintegrat.reſtaurat.reſtituit.
Redit.recurrit.remeat.
Reditus:regreſſus.
Redditus:lucrũ.merces.fructus. uectigal p̃ſtatio.
Reddere.reſtituere.ipſi cuius fuerat dare.
Redditiua ſunt.talis.tantus.totus.tot.relatiua qualis.quãtus.quotus.quot.relatiua his poſitis: quæ ſecundam cognitionem ſignificant: etiam antecedentia uel redditiua intelliguntur. licet non ſint dicta.ut qualis homerus fuit talis ſcilicet Virgilius.inuenitur etiam per eclypſim aliarũ partium ita diſcedo ab illo:ut qui ſe neget filiam daturũ & eſt apud Horatium occurrunt animæ: quales neq; candidiores terra protulit pro animæ tales q̃ libet candidiores & cætera.Relatiua autẽ niſi ſint poſita:reditiua non poſſunt intelligi niſi in demonſtratione. ut ſi oſtendentes Virgilium dicamus talis fuit homerus.
Rediuiua:renaſcentia.denuo uiua.
Rediuiuus:qui redit ad id quod fuit.
Redius:uerſor.præco.
Redolet:bene olet:ſpirat ſuauiter.
Reduces:reuerſi.incolumes: hic & hæc redux reducis.
Reducere.reuocare ad ſe.ſeſtituere.
Reducta:concaua & depſſa quaſi retro ducta:
Redundat:exuberat.abundat.
Redubiæ:induuiæ.ſpolia ſerpentum.exuuiæ.reliquiæ teſtarum.
Refectus:obſtinatus.obluctans.durus. rigidus.indocilis.
Refectus:repletus.recreatus:releuatus a reficio is refeci cior refectus.
Refellit:impugnat.refutat.redarguit.reuincit.
Refellere.falſa eſſe.conuincere.
Refello refelli s. refelli.
Refercit:replet.conſtipat.inſpiſſat. compõitur ex re & farcio cis farſi.
Refert:narrat.repſẽtat.reportat.dicit.p̃dicit teſtat
Refert mea tua ſua noſtra ueſtra dicitur:id eſt pertinet ad me.mea res agitur.
Referta:plena.benefacta.obeſſa.craſſa.
Refertor: auctor pulmentoꝝ a refercio refercis refersi.
Referbuit:iterum caluit.uel defecit.
Reficere:refocillare.recreare.conſtipare.
Refixum:euulſum.detortum a refigo gis.
Reflagrauit:reuixit.
Reflexa.retroconuerſa uel flexa.
Reflexit:conſenuit.languit.defluxit.ceſſit.
Refloratio: deliberatio.
Refluit:exuberat.abundat.
Refocillare:reficere.recreare.
Reformat:in priſtinam formã reddit.
Reformidat.qui poſt timorem accipit ualitudinẽ
Refragat:repugnat.diſſentit.repellit. Refrago refragas.
Refragauit:efregit.conuicit.recuſauit.
Refractiua:reciproca quæ in ſe franguntur.
Refragatur:contradicit.recuſat.
Refragor aris atur:repugnat.
Refrenat:cohibet.conſtringit.abſtinet.

Refricare:inſtaurare renouare.iterare.repetere re
ſcindere.recuſare.gelcere.refugere.
Refrigerium:ſolatiū.requies.leuamen.
Refrigerare:releuare.conſolari.refrigeriū dare.
Refugit recuſat.ueretur.timet.retrocedit.
Refundit:refluit.abundat.reſoluit.
Refunditur.redit.recedit.reſoluitur.
Refutat:reprobat.refellit.reuincit.extenuat.
Regalis:regius.dignus regni uel regis.
Regelatum.plumbū liquefactū.
Regerit:reportat.relegit.in abditā partem ponit.
Regeſtum. relatum.
Regere:recte agere.
Reges a regendo dicti.ſicut ſacerdos a ſacrifican/
do.Non autem regit q nō corrigit.recte igit facie
do regis nomen tenetur peccādo amittitur.
Regiæ uirtutes proprie duæ ſunt: iuſtitia & pietas
plus autem laudatur pietas. Nam iuſtitia res ſe-
uera eſt.iccirco reges græce baſilei dicuntur:q rā
q baſes populum ſuſtinent.λαος uero laos græ
ce populus interpretat: baſileos baſis populi.re/
gnum autem a regibus dictum ſicut reges a regen
do.regnū uniuerſæ nationes ut aſſyrii medi pe-
quoq; ſuis temporibus habuerunt.quorum uices
ſors temporis ita uolutauit:ut alterę ab altero ſol
ueretur.Primi uero reges gētium hi fuerunt.pri
mus aſſyriis Belus.Scythis thanus.Sicyoniis agya
leus.Aegyptiis thores.Argiuis inachus.Athēien-
ſibus cecrops.Medis arbages.Perſis cyrus Lacede/
moniis ceranus:Babyloniis ſeleucus.Alexandriæ
Alexander.carthaginenſibus Dido.troianis Tros
Porro primum duces imperauerunt a moyſe: po
ſtea reges Saul & Dauid.
Reges ſignificant iuſtos qui bene ſe ſubiectoſque
regere ſatagūt:uel apoſtolos & cæteros prædicato
tores propter regimen eccleſiæ.
Reges ſignificant bonos prapoſitos: ſicut in mala
parte malos.
Reges ſpiritualiter ſunt regēres in ſe quicquid ſer
uile & beſtiale eſt & pugnantes caſtigāteſq; & ſer
uituti corpora ſubiicientes.
Regia domus in qua rex ſtat id eſt domus regis.
Regalis uero rege digna.
Regidium:diuinitas.
Regificus:regalis.
Regillum:eſt amictus in planctu reginarum:unde
& dicitur.
Regimonium:regimen.
Regiones partes ſunt prouinciarū: quas uulgus cō
uerſus uocat ſicut in phrygia troia regio phrygiæ
in galatia cantabria & aſturia.A rectoribus autem
regio dicta:cuius partes ſunt territoria.
Regionarii a pontificibus ſunt conſtituti in ſchola
notariorum & ſubdiaconorum quos licebat per
abſentiam pontificis in conuentu ſedere clerico
rum & cæteros habere honores.
Quod idem ſtatuimus defenſoribus.
Regeſter.liber qui rerum geſtarū memoriam con
tinet:unde & dicitur quaſi rei geſtæ ſtatutio.
Regit:corrigit.gubernat.fulcit.adminiſtrat.
Regium eſt.quod eſt ipſius regis.regale uero di/
gnum rege.
Regius morbus inde dictus putatur q ui no & re/
gālibus cibis facilius curetur.
Regius morbus:cancer.
Rhegium ciuitas eſt.unde rheginus patrium.
Rhegium: fretum dicitur:quia diuiſit italiam &
ſiciliam.Nam rhegium grace abruptū dicitur.
Regnum a regno as:ſicut ſtagnum a ſtagno as.
Regnum ſæculi huius bellis acquiritur: uictoriis
propagatur.inter plurima regna terrarū per quat
tuor mundi cardines regna eminentiora fuerunt
babylonicum ab oriente.a meridie carthaginēſe.a
ſeptentrione macedonicum.ab occidente romanū
inter primum & nouiſſimum.id eſt aſſyrium &
romanum:africanum & macedonicum ueneruntq;
itaq; romani imperii anno ab urbe condita.d.cclii
Cæſar auguſtus immo uero deus diſpoſita regna
& tempora cunctis per orbem poſitis firmam ue
riſſimamq; pacem compoſuit.Chriſtus igitur eo
tēpore natus eſt: cius ortu angeli cecinerunt: Glo
ria in excelſis deo:& in terra pax hominibus bōæ
uoluntatis.Regna duo cernimus longe cæteris p/
ueniſſe clariora:aſſyriorum primum: deinde ro
manorum temporibuſ & locis deſtincta.illud
prius:hoc poſterius.Nam in illius fine:iſtius fuit
principium. Cætera regna uel reges appendices
iſtorum dexerim. Aſſyriorum primus rex Be/
lus cui ſucceſſit Ninus filius eius.Tūc in terra chal
dæorum natus eſt habraham.Erat tunc regnum
ſicyoniorum parum:a quo undecunque doctiſ
ſimus Marcus uarro ſcribendo de gente romana:
uelut antiquo tempore exorſus eſt a ſicyonibus
regibus ad athenienſes peruenit:a quibus ad lati/
nos inde ad romanos.iſte ninus totam maiorem
aſiam præter indiam rexit:cui ſuccedens Semyra
mis eius uxor in regnum:eos quoq; ſubiecit. Ob
hoc autem reges aſſyriorum memoramus:ut ap
pareat quo modo babylonia quaſi prima. Roma
cum peregrina in hoc mundo ciuitate dei pro/
currat & ipſa Roma a babylonia ſecūda eſt.Apud
Sicyones primus agyalæus:Secundus cecrops.Ter
tius telexio apud aſſyrios. Quartus Ninus filius
Nini.Quintus artius.Tunc nati ſūt de iſaac eſau
& iacob anno abraham adhuc uiuente. clx.anno.
Apud aſſyrios xerxes ātiqor qui & baleus.apud
Sicyonios turimachus.Tunc regnum argiuorum
exoritur.ubi primus regnauit inachus: poſt pho
roneus: eius filius apud aſſyrios bellocus nonus
apud ſicyonios leocipus: apud aſſyrios decimus
beleus:apud Sicyonios nonus meſapus: qui & cy/
phiſos.apud argiuos tertius apis.Tunc ſtetit ante
pharaōem loſeph.mortuo api in ægypto ſucceſſit
ei filius eius argus ex cuius nomine argiui apella
ri cœperunt.apud Sicyonios erato. Tūc mortuus
ē Iacob:apud aſſyrios duodecimus amitus: Apud
Sicyonios plemeus. Tunc mortuus ē loſeph.apud
aſſyrios quartus decimus ſaphrus. Apud Sicyoni
os duodecimus artopolis. Apud argiuos quintus
ciriacus. Tunc moyſes natus eſt. Tunc a quibuſdā

prohibetur fuiſſe prometheus & frater eius atlas Multa quoq; alia dei his & aliis ex illis temporibus fabuloſa conficta ſunt uſq; ad cecropem regē athenienſium quando permoyſen deus eduxit populum ſuum ex ægypto Tunc fuit Mercurius. poſt hercules antiqor minerua temporibus ogygii quādo poſt illud tempus maximum diluuium factum eſt nō illud Noe quod nec græca nec latina nouit hiſtoria. ſed illud deucalionis: ubi maximum fuit tunc regnātis: cum apud aſſyrios atcatades apud Sicynios marathus: apud argiuos triopas apud athenienſes phoroneus poſt ſuceſſit Moyſe mortuo ſucceſſit Ieſunaue regnantibus apud aſſyrios. xviii aracynthora. apud Sicyonios xvi. corace. apud athenienſes quarto ericthonio. Tunc fabulæ factæ de filio Neptuni buſiride de triptolemo de Minotauro de hippocentauris de cerbero de phryxo & helle de gorgōe de bellero phonte. de amphione. de dædalo de œdipo: Anteo. & alia uſq; ad troianum bellum. his temporibus latona peperit apollinem. non illum cuius erant oracula; quanuis a quibuſdam iratus creditur. Tunc & liber qui a perſeo dicitur peremptus: cuius uxor Andromeda fuit. Tunc poetæ qui & theologi dicti ſunt Orpheus muſeus linus & q̄is de uno deo colendo inter multa eorum falſa canerent: non ei tamen rite ſeruierunt. Tunc finitum eſt regnum argiuoꝝ tranſlatum ad Mycenas unde fuit Agamēnon. Et exortum eſt regnum laurentium. unde dicitur origo romana euidentior poſt græcos. Nam a quibuſdam dicitur ibi ſaturnus regnaſſe. i. ſtercutius: ubi Saturni filius picus regnum primus accepit iudicante apud hebræos fœmina debbora prophetiſſa: & tamen adhuc erat apud aſſyrios xxiii. rex lampe res. Ianus Saturnus picus faunus latinus: Picus genuit faunum & laurentiun ſecūdum regem. Poſt latinus fauni filius regnauit. a quo latinitas cœpit Eo tempore Italiam uenit æneas regnante ibi latino. apud athenienſes Myrthoo apud Sicyonios pilithide & poſt pelaſgo: apud aſſyrios antane: apud hebræos iudex labdō: poſt quem Sampſon. Mortuo latino regnauit æneas poſt filius eius Syluius de lauina de quo Syluii reges. Nam Aſcanius ter regnauit Apud athenas codrus. poſt magiſtratus habet apud aſſyrios xxviii. oneo & melāto. Apud hebræos finito tēpore iudiciū reges icipiūt a ſaule cui reprobato dauid ſucceſſit: huic uero ſalomon: cuius tempore a latinis condita eſt alba: ex qua deinceps reges albani dicti ſūt. Salomoni ſucceſſit filius eius roboam. latium poſt æneam. xii. habuit regem Auentinum ſepultum in monte qui ab eo nominatur, quanuis alii ob aduentum auium nominatum dicant: poſt hūc procas: cuius tempore quia Roma iam parturiebat illud omnium maximum aſſyrioꝝ regnum finem tandem accepit: ad medos quippe tranſlatum eſt poſt annos ferme. M. ccc. v. In latino poſtq̄ procas deceſſit. amulius ſucceſſit frater Numitoris. cuius filiam Rheam quæ & illa Romuli & Remi matrem ueſtalem uirginem fecerat Virgilius Capys Numitor Syluius æneas Romulus ſocius aui Numa tullus ancus tarquini ſuperbi ultor brutus conſul primus decius druſus torquatus Camillus Amulio ſucceſſit Numitor frater auus Romuli cuius Numitoris primo āno condita eſt Roma: at p hac cum ſuo nepote Romulo deinceps regnauit. Ne multis morer condita eſt Roma quaſi altera babylon & prioris filiæ: per quam deo placuit orbē debellare terraꝝ. Tunc in iudæa erat rex Achaz uel Ezechias: in iſrael uero oſeæ. eodem tempore Sibyllam Erytream uel ut quidam dicunt cumæam uaticinatam ferunt iudicii ſignum & cætera. Tunc Thales myleſius fuiſſe perhibet unus ex illis ſeptem: qui σοφοι ſophoi ideſt ſapientes appellati ſunt. Poſt Romulum Numa regnauit. tūc apud hebræos Manaſſes regnauit. a quo Eſaias occidi phibet. Tunc & Simia Sibylla apud hebræos Sedechia: apud romanos ſeptimo Tarquino priſco. qui ſucceſſerat ancho martio. Tūc ductus eſt captiuus populus iudæorū in babylonia euerſa hieruſalem & templum. Eo tempore Pittachus mitylenæus alius e ſeptem ſapientibus fuiſſe dicitur. & alii quinq; Solon athenienſis. Chilon lacedæmonius. Periander corynthius. Clebolus lydius. Bias prienæus. hi præter Thaletē & Solonem nullas libros reliquerunt. tūc Anaximender & Anaximenes & Xemphanes phyſici claruerunt. Tunc & pythagoras: ex quo cœperunt uocari philoſophi. per idem tempus. Cyrus rex perſarum qui etiam chaldæis & aſſyriis imperabat. aliquantam captiuitatem iudæorum. L. milia adinſtaurādum templum relaxauit: & protellatum eſt opus hoſtibus occurſantibus uſq; ad Darium. tunc Tarquino a Roma expulſo etiam iudæi ſoluti ſunt captiuitate ſub Dario: uſq; ad hoc tēpus primæ reuerſionis prophetas habuit populus iſrael: qui cum multi eſſent paucorum apud iudæos uel nos canonica ſcripta retinent. Tempore igitur prophetarum & multo magis poſt eos fuerūt philoſophi nam Socrates Atheniēſis moralis uel actiuus poſt eſdram inuenit. Non multo poſt etiam Plato natus eſt. quibus ſi addamus etiam ſuperiores ſeptē qui nondum philoſophi uocabant: ac deide phyſicos. qui Thaleti ſucceſſerunt: nec ipſi uniuerſos noſtros prophetas præcedunt: quando quidē thales poſt quem cæteri fuerunt regnante Romulo fertur. Prophetæ uero a diebus Oſeæ Ioathan & Achaz & Ezechiæ fuiſſe perhibent. Theologi uero orpheus & cæteri: licet ante hos ſed nō ante uerum theologū Moyſem fuerunt. Non ſolū autē in græcia ſed in barbaris uelut ægyptiis licet quædam ſapientia fuerit: qua dicitur Moyſes eruditus: præceſſit tamen hanc Abrahā propheta. Poſt captiuitatem uero quando cœpit nō habere prophetas gens iudæa deterior facta eſt. multiſq; clādibus afflicta ab alienigenis: ipſiſq; romanis. Nā non multo poſt inſtaurationem templi ne prophetia aggei putaretur impleta adueniente Alexādro ſubiugata eſt. licet ſine uaſtatione: quoniam non

ſubiugata ẽ. licet ſine uaſtatiõe: quoniam nõ ſũt auſi reſiſtere. Tunc immolauit diis in templo: poſt hũc ptolomeus lagi filius ægypti rex capti uos in ægyptum inde tranſtulit: quos eius ſucceſſor philadelphus beniuolentiſſime inde dimiſit: per quẽ factũ eſt: ut. lxx. interpretum litteras haberemus: deinde contriti ſunt bellis: quæ in machabeorum libris explicant: Poſt hæc capti a rege alexandriæ ptolomeo: qui eſt appellatus ephiphanes. Inde ab Antiocho rege ſyriæ grauiſſimis malis ad idola colenda compulſi ſunt quibus tamen dux eoꝝ ſtrenuiſſimus iudas qui & machabeus templum poſt emũdauit. Nõ multo poſt tempore alchimus a genere ſacerdotali alienus: quod nefas erat pontifex per ambitionẽ factus eſt. hinc iam poſt annos fere. L. primus apud eos Ariſtobolus aſſũpto diadæmate & rex & põtifex factus eſt. Nam poſt captiuitatem uſq; ad hũc non reges: ſed duces uel principes habuerunt. huic Ariſtobolo ſucceſſit alexander etiam ipſe pontifex & rex crudeliſſimus in ſuos. poſt hunc uxor eius alexãdra regina iudæorum fuit ac deinceps huius filii ariſtobolus & hyrcanus de imperio dimicantes uiros aduerſum iſrael prouocauerũt romanos. Nam cum hyrcanus a romanis aduerſus fratrem popoſciſſet auxilium. Pompeius dux romanoꝝ ciuitate capta temploq; reſerato non ut uenerator: ſed ut prophanator accedit: confirmatoque hyrcano & cuſtode antipatro poſito generi quos tũc procuratores uocabant uictum ſecum Ariſtobolum ducit. Tunc iudæi etiam tributarii romanorum eſſe cœperunt. poſtea caſſius etiam templum expoliauit. deinde poſt paucos annos alienigenam herodem regem habere meruerunt: quo regnante natus eſt chriſtus. Secundũ illud. Non deficiet princeps de iuda nec dux de femoribus eius: donec ueniat cui repromiſſum ẽ: & ipſe erit expectatio gentium. Regnãte ergo herode in iudæa apud romanos iam mutato reipublicæ ſtatu imperante Cæſare auguſto & per eum pacato orbe: natus eſt chriſtus ex uirgine ſecundũ prophetias. fuit nãq; quidã primus herodes aſcalonita edituus templi apollinis: habuitq; filiũ antipatrem quem irruẽtes idumæi latrones captiuauerũt: qui antipater latronũ dux uita & moribus inſtitutus poſtmodũ Hyrcano cuidam iudæorum pontifici familiaris efficitur: ex quo naſcit iſte herodes: qui in ſaluatoris natiuitate fuit: cuius põ idumæus: mater uero arabica fuit hic propter nimiã crudelitatẽ in ſaluatorẽ & eius coæqueuos ultione diuina urgente nimio morbo affectus cũ ponũ purgaret: ſolus ſe interfecit interfectis quibuſdam de filiis ſuis primitus ac iudæis maioribus ad mortem dandis comprehenſis. hic uero priuſq; moreret adiudicante eum Auguſto Cæſare Archelaus filius eius extitit ſucceſſor poſt decem annos ĩperio deuoluto. Tunc Philippus maioris Herodis filius Herodes minor cũ Lyſania in tetrarchas ſucceſſerunt cũ etiam duodecimo anno Tyberii Cæſaris Pilatus iudææ ſuſcepit procurationẽ per. x. annos: quãdo ſaluator xxx. annorũ baptizatus eſt. At tunc eius prædicatio incepit a põtificatu. ſ. Annæ ad initiũ Caiphæ uſq; protenſa tribus interpoſitis Hiſmaele eleazaro Simone: omnibus pontificio deturbatis: ac per hoc tempus doctrinæ Saluatoris uix. iiii. totis cõpleꝝ annis: tunc ſaluator noſter paſſus eſt. tũc ioãnes ab Herode punitus. Tyberio circa. xxii. annos mortuo Caius ſuſcepit regnũ ſtatimq; tradit principatũ iudæoꝝ Agrippæ q herodes ſimul & philippi & Lyſaniæ Tetrarchas & paulo poſt Herodis fratris ipſo herode excruciato & ꝑpetue exilio dominato. hic uero Agrippa q & Herodes filius fuit Ariſtoboli filii maioris herodis ſub quo xp̃s natus eſt: qui Ariſtobolus cũ fratre ſuo Alexãdro a patre ſuo interfectus eſt. Caio uero regnãte uix per quattuor annos claudius ſuccedit: ſub quo fames ſatis dura uniuerſum obtinuit orbẽ. quam noſtri prophetæ ante prædixerant. uelut Agabus. Tunc herodes qui agrippa qui & fadus dicitur qui Theodan interfecit cũ regnaſſet quattuor annis ſub Caio. tribus autem totius iudææ rex ſub claudio apud cæſaream cũ uoce dei actamaretur: nec deo honorem dediſſet. ab angelo percuſſus interiit. Claudius conſtituit agrippã filiũ agrippæ poſtmodum iudaoꝝ regem. fœlicem uero totius paluſtriæ ſamariæ & galileæ & regiõis quæ dicitur tranſiordanem procuratorem miſit Poſt claudium. xiii. annis & octo menſibus imperantem Nero ſuccedit. a quo feſtus in iudæã mittit ſuccedere fælici: quo mortuo ſuccedit Albinus. Tunc & Florus procurator erat iudææ anno duodecimo Neronis quando iudæorum ſtatus turbabatur nouis rebus. Poſt Neronem qui. xiii. annis romanum obſedit impium Galba & Othuno anno & menſibus ſex imperauerunt. qui defuncti Veſpaſiano regnum relinquunt. poſito p idem tempus in pcinctu belli cum exercitu: quo iudæã oppugnabat ubi ab ipſo exercitu ſubrogatur imperio. Iſq; confeſtim romam tendens Tito filio ſuo curam belli & hieroſolymæ oppugnationis iniungit. Vepaſiano decennio obeunti Titus ſuccedit duobus annis: qui fratri ſuo domitiano imperium reliquit. Ruffus iudææ præſidet. Regulæ tychonii. quibus intelligendas ſcripturas Auguſtinus ſtudioſus plurimum dicit adiuuari. Prima de domino & corpore eius eſt: in qua ſciꝝmus capitis corporiſq; id ẽ chriſti & eccleſiæ unã perſonã nobis intimari: ut fidelibus dicitur Abrahæ ſemen eſtis: cum ſit unum ſemen abrahæ: qd̃ eſt chriſtus. Nõ ergo hæſitemus quando a capite ad corpus uel a corpore ad caput trãſitur: una eademq; perſona manente ſicut etiam hic: Sicut ſpõſo impoſuit mihi mitram: & ſicut ſponſam ornauit me ornamento. Secunda de domini corpore uero atq; permixto id eſt ſimulato hypocritarũ unde dici poteſt hæc regula de permixta eccleſia quando ſcriptura ad ipſos uel de ipſis: de quibus loquebatur adhuc loqui uideat: cum de aliis ad alios iam loquatur: quaſi utrorũq; unum ſatscor

pus proprer temporalem cõmixtionem & cõmu nionem ſacramentoꝝ:ut in cãticis cãticoꝝ. Fuſca ſũ ſed formoſa:ut tabernacula cedar: ut pelliſ ſa lomonis Nõ. n. ait fuſca fui ut tabernacula cedar qd' ptinet ad Iſmaælem:q non erit hæres cum fi lio liberæ:& ſpecioſa ſum ut pellis Salamõis qd' pertinet ad bonos:ſed utrunq; ſe eſſe dixit pro/ pter temporalem unitatem malorum & bonorũ intra unum ræte piſciũ quos tamen cũ uenerit do minus diuidet. Tertia regula eſt de ꝓmiſſis & lege quæ alio modo dici poteſt de ſpiritu & litte/ ra uel de gratia & mãdato de qua tychonius licet plene ſed non bene diſſeruit:diſputãdo enim de fide & operibus; opera dixit nobis a deo dari me rito fidei:ipſam uero fidẽ a nobis .nec a deo eſſe cũ apoſtolus dicat. Pax frĩbus & charitas cũ fide a deo pr̃e & dño ieſu chriſto. Quarta regula ty chonii eſt:de ſpecie & genere uolẽs intelligere par tẽ & totum: ſicut unaquæq; ciuitas uel regio pars eſt uniuerſitatis gentiũ. unde etiam uulgo intelli gitur cũ ſpecialiter uel generaliter aliqd inſtitutũ dicatur. Fit etiã hoc de hominibus: ſicut quæ de Salomone dicuntur excedunt eius modum & po tius ad chriſtum & ad eccleſiam cuius ille pars ẽ relata clareſcũt nec ſpecies ſemp excedit. Sepe. n. talia dicuntur quæ uel ei fortaſſe tantummodo congruãnt. Sed cũ a ſpecie tranſit ad genus quaſi adhuc de ſpecie loquente ſcriptura:iuigilare de bet lector:ne quærat in ſpẽ qd' in genere: certius poteſt inuenire. ut illud Ezechielis domus Iſrael habitauit in terra:& polluerũt illã in uia ſua. i. in idolis & peccatis ſuis & cætera. Quod de illa do/ mo iſrael quã carnalẽ uocat apoſtolus. facile ẽ in/ telligere. Sed cũ cæperit dicere & ſanctificabo no men meũ illud magnũ. & cætera quæ ſequunt & cõgregabo uos de uniuerſis terris & inducã uos in terrã ueſtrã & dabo uobis cor nouũ & ſpiritũ no uum. facile itelligit hoc de nouo teſtamẽto eſſe dictũ:ad qd' nõ ptinet ſolũ illa gens in reliqs ſuis ſed cæteræ gẽtes. q̃ ꝓmiſſæ ſunt patribus eorum:

Quintã regulã de tẽporibus appellat q̃ tẽporũ quantitas in ſcripturis ſacris latens conici poſſit: hãc duobus modis dicit uigere aut tropo ſynecdo che cũ a toto pars uel parte totũ intelligitur ſicut qd' unus euãgeliſta poſt. viii. dies alter poſt ſex di cit eſſe factũ ille a parte. viii. hic autẽ ex integro vi. dies intelligẽs:& ſicut dominus. poſt tres dies reſurgã. Aliomodo ꝑ legitimos numeros illos ui/ delicet quos diuina ſcriptura cõmemorat ſicut ſe ptenariũ:denariũ:duodenariũ & alios:hi. n. plæ runq; pro uniuerſo ponunt tẽpore ſicut ſepties in die. i. ſemp. Tantundẽ ualent q̃ multiplicant. ſi ue ꝑ ſe ipſos:ſiue ꝑ denariũ ſicut ſeptuaginta & ſe ptingenti &. x. p. x. ſunt c. &. xii. p. xii. c. xliii. quo numero deſignatur uniuerſitas ſanctoꝝ in apoca lypſi. Sextã regulã uocat recapitulationẽ i obſcu ritate ſcripturarũ ſatis diligẽter inuentã. Sic. n. di cunt quædã quaſi ſequãt in ordine tẽporibus. cũ ad priora quæ prætermiſſa ſunt latẽter narratio reuocet ſicut in geneſi. Plantauit dñs deus paradi ſum in eadẽ & poſuit ibi hominẽ quẽ formauit: & produxit deus adhuc de terra omne lignũ præ cioſum. Ita uidet hic dictũ. tanq̃ id ſit factum: poſtq̃ hominẽ factũ poſuit in paradiſo cũ breui/ ter utroq; cõmemorato paradiſum plantatũ & ho minẽ ibi poſitũ recapitulãdo redeat & dicat qd' prætermiſerat, quomodo ſcilicet paradiſus fuerit plantatus & cætera quæ ſequunt. Septima regu la eſt. eadẽq; poſtrema de diabolo & corpore eius quorũ ipſe eſt caput, ſicut chriſtus caput eſt ec/ cleſiæ. Sicut igit in prima regula uigilandũ eſt ut intelligat cũ de una eadẽq; perſona loquat ſcri/ ptura. quid conueniat capiti:qd corpori:ita & in iſta nouiſſima aliquando in diabolũ dicitur:qd' non in ipſo ſed potius in eius corpore poſſit agno ſci qui ſunt in manifeſto uel adhuc in occulto ſi/ cut in Eſaia. Quomodo cecidit de cœlo lucifer mane oriens &cætera:quæ ſub figura regis Baby/ loniæ de diabolo intelliguntur:& tamẽ qd' ibi con tritus eſt in terra qui mittit ad omnes gẽtes: nõ to tũ ipſi cõgruit capiti. Nã & ſi mittat ad oẽs gentes diabolus angelos ſuos:tamen in terra corpus eius non ipſe cõterit. niſi quia ipſe eſt in corpore ſuo.

Hæ oẽs regulæ aliud ex alio faciũt intelligi:quod eſt propriũ tropicæ locutionis:excepta una quæ uocat de ꝓmiſſis & lege:hæc locutio latius patet ut poſſint uniuerſa compræhẽdi. Nam ubicunq; uelut aliud dicit ut aliud intelligat:& ſi nomen ipſius tropi non inuenitur:tamen tropica eſt lo/ cutio.

Regula quaſi regẽs menſuram dicit.

Regula dicta q̃ recte ducit:nec aliqñ ſeorſum tra/ hit:alii dicunt q̃ regat:uel q̃ normã recte uiuen di præbeat:uel q̃ diſtortum prauumq; corrigat: uel q̃ ſit recta quaſi rectula.

Regulare æs dicit:q̃ ab aliis ductile appellat q̃le omne, cypriũ ẽ. Ductile uero dr̃ q̃ malleis ꝓduca tur. ſ: cut cõtra fuſile quia tñ funditur: Omne æs purgatis in igne excoctiſq; uitiis regulare fit.

Regulus diminutum eſt a rege.

Regulus dictus q̃ ſit rex ſerpentiũ. unde a græcis baſiliſcus βασιλισκος uocatur. Nam baſileus βασιλευς græce rex dicitur.

Regulus quidam romanus:qui cum afros uiciſſet ab eis uictus eſt.

Regumen & regimen idem eſt.

Reiicit. ſpernit. dedignatur. componitur ex re & iacio.

Relatio criminis eſt cum ideo iure factũ qd dicit q̃ aliquis ante iniuriam laceſſitus ſit.

Relatio eſt quæ refertur ad aliquid:ut pater ad fi lium & contra.

Relatiua noĩa dicta q̃ ad aliã perſonã raferant ut dominus.

Relatiua noĩa uel aduerbia in fine acuunt. i. poſt/ poſita:ut Virg. ſcripſit bucolica: q̃ ſcripſit geor/ gica. ſed in cõtextu oꝝonis præpoſita ipſũ quoq; acutũ in graue conuertũt ut q̃ ſcripſit bucolica. Virg. ſcripſit georgica. Interrogatiua uero genera lem accẽtuũ regulã ſeruant:ut quis cuius cui qua

lis q̃ irritus: ſic qualiter & quotiens & cætera.
Relatũ: reportatum. ad aliud datum. a refero refers.
Relegat: exilio dat.
Relegatus quem bona ſua ſequũt̃: deportatus quẽ non ſequũtur.
Relegatus: humanius trãſigitur: deportatus uero in inſula aſperrimas: paulominus ſummo ſupplicio comparatas.
Relegit: ſublegit. tranſit renauigat.
Releo les leui: iterum deleo.
Religio dicta perhibetur a relĩgendo deum: amiſeramus enim eũ negligẽtes: Auguſtinus.
Religio appellata q̃ per eã religemus uni deo animas noſtras ad cultũ diuinũ uinculo ſeruiendi: & uidet̃ religo dici ſicut religio: in cuius cultu tria pquirunt̃: fides. ſpes. charitas.
Religioſum ad iuſtos hoies: ſacrũ ad deũ ptinet.
Religioſa græce anaſtaſin.
Relinquit: excedit. puenit.
Reliquatum metaphoricos dictũ liquatum.
Reliquit: componit̃ ex re & liquit: quod tamen q dam uolunt a retro uel rurſus eſſe.
Relictio & relictus quartæ declinationis: hinc reliquus reliqua reliquum & reliquiæ. in quo poetæ ſæpe metri cauſa interponunt l. relliquiæ dereliquo quoq; p linquo: uñ & delictũ p peccato: qa qui peccat officium ſuum linquit.
Reliquiæ cineres oſſa animæ Virg. troas reliquias danaum.
Relinere: diſiungere. aperire. uel iteꝝ linere.
Relino nis leui relitum.
Reliquum: reſiduũ. poſtremum.
Reliquum eſt: reſtat. ſuperat.
Reluctatur: retardat. contradicit.
Reluctans: incertus. hæſitans. pendens. uel compugnans.
Reluere: reſoluere. luere enim ſoluere eſt.
Rema ῥῆμα latine dicitur uerbũ.
Remanet: ſuperat. reſtat.
Remaſcelata: uirili uirtute.
Remeare: regredi. reuenire.
Remedium: compendium. lucrum. medicamentũ leuamen.
Remedio eſt: expedit. utile eſt.
Remedior deficit præterito teſte Capro. Remedior aris.
Remedior antiquitus a medeor componitur.
Remenſio: renauigatio. Nam remex nauigator eſt.
Remenſum: renauigatum. receptum.
Remetior: reconſidero. iteꝝ menſuro.
Remex nauigator dictus. q̃ remum agat uel gerat. priſc. hic remex gis a remigio gas ſic faciunt i gis q̃cunq; ueniunt a uerbis deſinentibus in go.
Remiges: gubernatores nauis.
Remis. ciuitas franciæ.
Remi a remouendis & decutiẽdis aquis dicti.
Remigiũ: gubernatio. uel remigium numerus.
Reminiſcitur: recordatur. redit in memoriã.
Reminiſco & ſcor illã rẽ & illius rei. Virg. & dulces moriens reminiſcit̃ argos. idem ſignificabat antiquitus.
Remittit: ignoſcit. reuocat. parcit. ad ꝓpria mittit
Remiſſus ſeſſus. benignus. ſiplex idulgẽs dimiſſus
Remonſtrare: excelſa interciſio interpretat̃.
Remorat̃: refrænat. retinet. retardat.
Remordet: cruciat. ſollicitat. ſæpe monet.
Remouet: de medio tollit. ſeparat.
Remotum: ſublatum.
Remotio criminis eſt: cum id crimen quod infert̃ a re & a ſua culpa ui & poteſtate in alium reus dimouere conatur.
Remultũ: funis quo delegata nauis trahitur.
Renale dictum q̃ renibus alligetur idem & lumbare.
Renes dicti quaſi rienes a riuis obſcœni humoris.
Renes ſignificant delectationes terrenas ubi carnalis generationis eſt uoluptas.
Renes ut ait uarro q̃ ab his riui obſcœni humoris naſcũt̃. Nã uenæ & medulæ tenuẽ liquorẽ deſudãt in renes: qui liquor rurſus a renibus reſolutus calore uenereo decurrit: poſiti aũt ſũt i ſeptima uertebra ſpinæ. ubi lumbi ſũt & ſunt natura muſculoſi. Et his q̃ exeũt uenæ quaſi fiſtulæ cõtinentes has ambas ueſicã. teſticulos quibus calorem uel ſemen adimplauſtrant. Poſiti ſunt iter adipem & carnem oblongam inter ſpinã in uiſcera: quæ eius calorẽ & uirtutem præſtant.
Ren uel rien huius rienis maſculinum eſt ſicut liẽ & ſplen.
Renidens interdum lætus & hilaris ſplẽdens: & florens.
Renidens pulcher.
Renidere: redolere. a nidore.
Renitere. refulgere recuſare.
Renitit̃. contradicit. impugnat. reluctat̃.
Rhenões ſunt uelamina humeroꝝ ex pectore uſq; ad umbicũ atq; tortis uilis: adeo hiſpida: ut imbrem reſpuant quos ulgo reptos uocant: eo longitudo uilloꝝ quaſi reptat dicti a rheno germaniæ flumine: ubi frequentantur. unde Salu.
Rhenones ſunt ueſtes de pellibus.
Renouat: reſtaurat. iterat.
Renuo is nuit. recuſat. reſpuit.
Renunciat: recuſat. denegat.
Rhenus fluuius diuidens galliam & germaniam.
Rhenus fluuius a rhodani ſocietate fertur dictus quoniam cum eodem ex una prouicia oritur. eſt autem germaniæ fluuius & in tres europæ maximos computatur.
Reor: ſuſpicor. credo exiſtimo priſ. Reor cõmune antiquitus. Reor eris atus ratio: ũde rationalis rationabilis litas liter. Cõponit̃ ſecundum quoſdã uereor a ratus ratum. unde irrito as. Compõitur contra ratũ ratio. inde irritamentum.
Repagula quæ ad impedimentum oponuntur: retinacula introitus obices. oſtia carcerum in circo euntibus. unde equi cũ quadrigis egrediuntur.
Repandum recuruum reaptum. repanſum.
Repaſcor inuentor auctor.

Repatriat.ad patriam reuertit.
Repeta:lapis ex celsus.
Repedare:reuerti.remeari.retro pedem dare.
Repelit:ppulsat.a se tollit.
Rependit.reddit.repensat.
Recenset.uicem reddit.retribuit.
Repens:subitum.
Repente:subito.
Repens autem aduerbiũ & nomen põt esse.
Repẽtinus:subitus.improuisus a repente.
Repere est iuxta terram ire:sicut serpẽtes & quæcunq; in brachiis non eleuãt sed corpore repunt sup terram unde & dicit.
Repo pis repsi reptum:inde frequẽtatiuum repto tas & reptile.
Repentia siue reptilia non est dubitandum scripturã diuina oẽs serpentes tielligi uoluit. quanq; & bestiæ dici possunt.
Repentia terræ sunt:reptilia uero aquæ.
Reperire.ultro occurrentia:inuenire uero quæsita ideo proprie locutus est Naso i metamorphoseos oquitur Inachus ad Io filiam:Tu non inuentare Iperta es.
Reptor:auctor inuentor.
Repetit.iterũ petit reposcit.
Repetundarũ iudicio accusatur qui pecunias a soci's cepit.In hoc iudicio reus si ante moriatur in bona eius iudicium redit:unde ab antiqs res eius res bona dicebatur.
Repit uentre & pectore uadit serpentium est.
Repignerat.pignus recipit.
Replet confercit complet.
Replicat:reuoluit repetit.
Repluit:exundat.
Reponit : collocat. competenter statui in remoto ponit.
Repotia sunt dies secundi a nuptiis:uel quando solet nupta redire ad parentes.a repetendo dicta.
Reportat.refert nunciat.
Reposcit.repetit expectat.
Repositus.in remoto positus.
Repostum:absconditũ pro repositum:
Reprehendit.arguit increpat.detrahit.
Repræsentat assimilat.efingit.figurat.
Reprimit.refrenat.compescit.
Reptilia sunt:quæ uentre & pedibus reptant.
Repungo gis.repũxi de ratione lunæ.de uice uero reddita repupligi.
Repudiat:respernit.respuit dedignat.
Repudium est quod sub testimonio triũ testiũ uel a præsenti dimittit.
Repudiũ disidium diuortium.
Repugnat obsistit.oppositum est.
Repulsa.repulsio iniuria. qua repelluntr hoies ab honoris petitione.
Repulsus.separatus ab honore expulsus:a repello repellis.
Requies.refrigeriũ.solatiũ.pausa.
Requieuit.cessauit.quietem habuit.
Requiesco scis requieui.
Requirit.inquirit.consulit scisciatur in memoriã uocat.
Reris arbitraris.sentis existimas.
Reor.reris ratus.
Rerum scribendarum sollertiam primus humanis studiis Hesiodus contulit:deide Democritus ampliauit.Magnus quoq; carthagineus i.xxviii.uoluminibus studiũ agricolationis cõscripsit:apud romanos autem primus Cato constituit quam deinde Marcus terentius expoliuit. Mox Virgilius laude carminum extulit.
Res est quicqd sentit uel intelligit uel latet:quæ si non cogitentur non minus sunt. prisc. hæc res huius rei. Tria sunt quintæ declinationis quæ penultimam corripiunt rei spei fidei.
Res proprie icorporalis licet pro corporali ponat.
Res quidam grammatici dicũt incorporales:tñ uera ratiõe corporalia & icorporalia omnia res possunt nominari. Est igitur generale & primitiuũ. deriuatur inde regula reus.
Res sunt quæ in nostro iure consistunt.Iura autem sunt quæ a nobis iuste possident: nec aliena sunt. dictæ res a recte habendo
Res credita est:quæ in obligationẽ ita ducta est: ut ex tempore quo contrahebatur certum sit eam debere.
Ressa quod apud nos dici potest uisibilis uel laudabilis tentatio.
Rescindere:soluere;rencuare.separare. retractare
Rescissa:soluta.discreta.succissa.
Rescisit;competit.cognoscit.
Rescisuit:præcognouit.
Res diuinæ:cærimouiæ.a re:templa sacra. numis. cultus.
Respublica res patriæ res populi. hæc respublica huius reipublicæ.ex utraq; parte declinatur:quia ex duobus integris nominatiuis compõitur sicut cætera.prisc.
Ressei græce rumpit:
Resedit:uires resumpsit.surgens sedit.a resideo resides.
Referat:aperit.pandit.reclaudit.
Resides:otiosi.pigri.quieti.
Resides proprie sunt qui militiã detractant agere
Residet:remanet.supersit.
Residuus.reliquus.fatigatus.ultimus.
Resíduum est:extat ultimum.tardum.
Resignat:signis probat.
Resinam græci rhetina m ῥητίνην uocant. ῥεῖν Rein enim dicitur græce quicqd manat. Est enim lachryma sudore exalata lignorum. Prima est resina terebinthina.secũda lẽtiscina quæ mastix dicitur.tertia pinalis:quarum alia pityna alia peucina:alia liquida;alia arida:& afferuut ex terra colophonia:unde etiam colophonia resina dicitur.
Resina terebinthina naualis est.
Resina peucina non frixa.
Resinatus:resina unctus.Iuuenalis: resinata uẽtus.
Resipit:iterũ sapit.recordatur.uenit ad salutem ad se reuertit.fit sui conscius.

Reſipiſcit: amiſſam recipit ſapientiam.
Reſipiſcor deficit præterito.
Regnymi ῥήγνυμι rumpo uel ſcindo.
Res iudicatæ ſunt.quæ inter eos qui ſub aliqua re ambigunt ſententia iudicium fuerint conſtitutæ quoꝝ exemplo cæteræ iudicentur.
Reſiſtit:contradicit.repugnat.
Reſiſto & reſto reſtiti facit:ſicut conſto & conſiſto conſtiti.perſiſto & perſto perſtiti.
Reſis ῥῆσις græce locutio.
Reſoluit:aperit.liberat. diſſipat.
Reſpectat reſpicit expectat.
Reſonat:modulatum cāticum reddit. murmurat
Reſpectat:iteꝝ expectat.
Reſperſit.aſperſit.
Reſpergo gis ſi.
Reſpicit:conſiderat.aduertit.retroaſpicit.cognoſcit.
Reſpondet:congruit:ſicut cū cōgrua adinuicem opa redimus:reſpondere dicunt.
Reſpondet:compenſat.conuenit.
Reſponſum eſt qd datur.reſponſorium uero uerbum aut uerſus:qui ſæpe iteratur.
Reſpōſorios itali tradiderūt;anteq̄ græci ātiphonas.inde dicti q̄ alio canere deſinente:alter reſpōdeat:& hoc differūt ab antiphonis:quia in reſpōſoriis unus uerſum dicit.In illis autem uerſibus chori alternant.
Reſponſoria ſunt:quæ iuriſconſulti reſpondere dicunt conſulentibus.
Reſpuit,aſpernat:repudiat.deſpicit.
Reſtat:remanet.reſiſtit:reſiduū eſt repugnat. ſupereſt ſubſiſtit.
Reſtaurat:renouat;redintegrat.
Reſtes dictæ ſiue q̄ rates cōtineāt:uel q̄ his rætia tendant.
Reſtis. funis.
Reſtinguit:recuperat: uelut lumen. Nā extingue re eſt delere.
Reſtinguere:ſopire.defluere.
Reſtinguo is xi reſtinctus.
Reſtincta eſt:expirauit.deleta eſt.elanguit.
Reſtituere.redintegrare: ī propriū locū reducere
Reſtitit:repēte uel retro ſtetit.abnegauit.contradixit.recuſauit.Nā deriuant a reſto & reſiſto.
Reſtringit.refrænat.cohercet.
Reſtulit:accidit.uſus dedit caſús portauit: factū eſt.
Reſultat:cōtradicit.
Reſilit reſonat.reluctat.reclamat.
Reſultatio:reluctatio cū qs renitit & cōtradicit. Itē reſultare dicunt uocum ſonitus. i.reaudri.
Reſupinus retro ſupinus.
Reſurgit:iteꝝ ſurgit:creſcit.renouat.
Reſurrexit chriſtus primo quidem de monumento.demū abinferis.
Rhœſus rex fuit thracū.auxiliarius priami.
Retardat:moratur.cohibet.
Retegit.diſcooperit.
Retectū:nudatum.
Rethea:troiana a rheteo promontorio eius.
Retentat.retinet.retro detinet.
Rætes dicti ſiue a retinendo aues uel a reſtibus q̄bus tenduntur.
Ræte retis antiqui hæc rætes retis & hæc rætia tiæ.
Retexere:omiſſa denuo referre.aperire:declarare
Rætia:a retinendi piſcibus dicta.
Rætiarius qui pinnam.i. manicam rapit ab humero gladiatoris occiſi.
Rætiarius ab armatura & genere gladiatori ludi Contra enim pugnantē ferebat occulte ræte qd iaculum appellatur:ut aduerſarium inſequentē cuſpide operiret:implicitū q̄ uitibus ſaperaret: quæ armatura Neptuni tridentis cauſa fuit.
Rætica genus uitis a retinacula dicta.
Rætica ligna:a quibus uitis retinetur.
Ræticere:ſuperſedere.tacere.diſſimulare.
Reticulata,concancellata.
Retineo nes inde ræte retinaculum rætiaculum. componitur irætio irætis.
Rætic u lum,calliculus paruū ræte.
Rætilat:aperit.demonſtrat.
Rhetina ῥητίνα:pini reſina.
Retinacula a retinēdo dicta:quia his quorum impetus tenet:deſt habænæ.
Rætiolum eſt quod colligit comas: dictum ab eo q̄ retinet crines capitis.ne effundant.
Retorridus,igneus.horridus.uel nō ualde decurrens.
Rhetor orator a theſi dictus:qd locutio græce dr
Rhetorica,eſt ratio dicendi: & iuriſperitorū: quæ propter nitorem & copiam eloquentiæ maxima in ciuilibus quæſtionibus neceſſarium eſt.
Rhetorica eſt benedicendi ſciētia in ciuilibus quæſtionibus ad perſuadendum iuſta & bona: dicta uero græce.α τῶ τοῦ ρτορεῖν ἡ ἐν ῥ ἰδεſt copia locutionis.ῥῆσις enim græce locutio dicitur rhethor orator. Cōiuncta eſt autem grammaticæ arthi.In grammatica enim ſcientiam recte loquendi diſcimus:in rhetorica uero percipimus qualiter ea quæ dicimus proferamus:hæc diſciplina a græcis inuenta eſt a gorgia Ariſtotile hermagora & tranſlata in uſum latinum a Tullio uidelicet & Quintiliano & Ticyano.Sed ita copioſe:ita uarie ut pro ſcientia uel loquacitate græcorum quā admirari impromptu ſit lectori compræhēdere impoſſibile.
Rherotos græce inde rhetoricus:ſicut grammatos grammaticus.
Retortum: ualde tortum.
Retractat:renouat.repetit. recogitat. moderatur. negligit reprimit.
Retractus:repetitus. Nam retractare eſt repetere omiſſa.
Retrudere.recludere.
Retulit:narrauit:reuocauit.reſtituit.
Retundere:repcutere.uerberare.
Retus.arbitratus.
Rhetus:quidam gigas thæſſaliæ.
Rhetus choris coronatus.

Rethus choris coronatus.
Reu barbarum ſeu reu ponticum illud qđ tranſ danubium in ſolo barbarico eſt uel circa pontū collígitur reu nominatum: qđ radix eius uocet reu quaſi barbarica.
Reuctat: reportat.
Reuehit. reportat. reducit. refert.
Reuelat. aperit. demonſtrat publicat.
Reuelatio. dicitur manifeſtatio eorum quæ abſcõdita erãt.
Reuelatio põt myſterium dici.
Reuelit: ſpargit a loco remouet. cõuicit recuſauit:
Reuereri: timere. priſc.
Reuereor. & reuereo idem ſignificabat antiqtus.
Reuerentia: honor qui cum pauore exhibet.
Reuerti: regredi. abire.
Reuertit replectit reportat. conſtipat.
Reuertiſtis: reuerſi: eſtis.
Reuehere. reportare.
Reueho. is. xi.
Reuincit. refellit. redarguit infirmat.
Reuinxit: religauit. poſt tergũ manus ligauit.
Reuincio: cis xi.
Reuiſit: uiſitare repetit. reuiſo ſis.
Reuiuiſcere: reſurgere.
Reuma ῥεῦμα græce eruptio ſiue fluor dicit.
Reumatiſmum autem & Rheumaſin ita cognoſcimus: ex humore oris ex ſputo fluẽti lingua os buccã coctionem uelut ſcabiem patiuntur: ita ut difficile cibum uel potum ſumant.
Rheuma. reuolutio gurgitis.
Reuocat: reſtituit reclamat reſumit.
Reuocatũ. a morte ſubtractũ. retractum.
Refocillat. reficit: humane fouet.
Reuola. calũniator. calumnioſus.
Reuoluit: repetit. retexit ſubmouet.
Reuoluta. aperta.
Reuulſus. eradicatus.
Reuello: lis. reuulſi.
Reus. debitor. obligatus. priſc.
Reus a re uel a reatu dicitur.
Reus a re qua petit nuncupatur. qui q̃uis ſceleris conſcius non ſit: reus tamen dicitur quandiu in iudicio pro re aliqua petitur.
Reus maieſtatis prius dictus: qui aduerſus rempu. aliquid egiſſet: & quicunq; hoſtibus conſenſiſſet dictus reus maieſtatis: quia maius eſt lædere patriam q̃ ciuem unum. Poſtea etiã ille qui aduerſus maieſtatem principis egiſſe uidetur: uel qui leges reas publice detulerat: uel utiles abrogauerat
Rex dictus eo q; regere debeat rem populi & ſalutem. Inter regem & tyrannum nulla prius erat differentia. Nunc in uſu accidit reges uocare modeſtos & temperatos: tyrannos uero impios: i. ẽ & reges.
Rex a recte regẽdo dicit: qđ nomen peccãdo amittit. Nam uiri ſancti proinde reges uocant in ſcripturis ſanctis: q; recta agant.
Rex dicit a rego gis. a rege uero fit regno as regius & regalis. Sed hoc diſtat: quia regius poſſeſſiuũ eſt. regalis uero ad claritudinẽ pertinet. i. dignus rege: & diminutiuũ regulus regillus.
Regula quaſi menſuram regens. componit interrex regificus.
Ricinus uermis caninus dictus: q; hæret in auribus canum. Cynos enim græce canis.
Riciniũ eſt matronale operimentum: latine dictũ q; dimidia eius pars retro abicitur: quod uulgo mafortem dicũt. idem & ſtola a græcis uocat.
Ricinium acus ſiue ſpinula quo uirginei crines diſcriminant.
Rictus: oris poſitio. extenſio oris. a ringo gis xi rictum.
Rictus dicit omnis apertio oris uel patefactio oſcitantis. tam feræ q̃ hominis. dicit & os ipſum. Priſcianus.
Rictus caninus eſt.
Rider. gauder. lætat.
Rideo des ſi ſum.
Ridiculus iocus. lepos. urbanitas. cachinus.
Rien pars illa ubi ſũt lumbi. priſc. hic rien uel ren huius renis.
Riphen filius Gomer nepos Iaphet: a quo paflagonas exortos putant.
Riphæi montes in capite germaniæ ſunt a ppetuo uentorum flatu nominati. Nam ῥιπὴ græce impetus dicit.
Rigat. riuos agit: cõponit irrigo.
Rigantes. fulgentes.
Rigeo es gui: inde rigor goris. rigidus da dum. iorſimus rigiditas & rigeſco.
Riget: friget. torpet. ſtuper. ſenſu caret. infrigidat dureſcit.
Rigidum: durum reſiſtens: ualidum ſeuerum. immobile.
Rigeo algeo. græcum eſt.
Rigor uel rigiditas rectitudo ſinceritas. frigiditas gelu.
Rigula. mitra uirginalis capitis.
Rigula: terra fœcunda. optima. fertilis a rigo gas.
Rima: fiſſura tabularum: ubi fit iunctura.
Rimare: ſuere.
Rimo & rimor idem ſignificabat: antiquitus.
Rimari diligenter exquirere. perſcrutari.
Rimor ris. rimo rimoſus. rimula rimator.
Rinatrix ſerpens aquam ueneno inficiens. In quocunq; enim fonte fuerit: ibi ſuum miſcet nenenũ
Ringere: murmurare.
Ringit indignat iraſcit. murmurat.
Ringo gis xi rictus tus.
Rhinoceros animal cornu in mare hẽns: ſignificat fortes in bono uel in malo.
Rhinoceros fera indomitæ naturæ: ita ut ſi capta fuerit: nullatenus teneri poſſit: quippe ut ferit illico morit: unde in iob nominatur.
Rinoceros græce latine interpretatur in mare cornu idem & monoceros unicornus eo q; unum cornu in media fronte habeat ita acutũ & ualidum ut quicquid impetierit: aut uẽtilet aut penetret nam & elephantem proſternit: tantæque eſt forti

tudinis.ut nulla uenantium uirtute capiatur.Sed ſicut quidam aſſerunt uirgo proponitur: quæ ſi num ſuum aperit uenienti:in quo ille omni fero citate depoſita caput ponit:ſicq; ſoporatus uelut inermis capitur.

Rhinoceros paruum animal ſimile hædo acerri mum.

Riocolaphon hærba camimilion. utraq; græca.

Ripa fluminibus loca proxima a rapiēdo dicta:qa ab aqua quottidie diſſoluaſ. Nam ripæ ꝓprie ſunt fluuiorū ſicut littora maris.

Ripæ pinnacula terræ iuxta fluuium.

Ripatim per riparū loca:ſicut hoſtiatim.

Riparius eſt qui ripam tenet.

Rhipeſtes græce flabellum.

Riſcus feneſtra parietis: uas ex iuncis & uimīnibus.

Rite.recte.iuxta morem legitime probe.

Rite ꝑ recte a ricto uerbo uel a ritu:qa qđ ritibus traditur rectum eſſe credit.

Poſtroo inde rhœterus troiæ promontorium.

Ritides rugæ quaſi rectæ dictæ.

Rythmica pars muſicæ eſt:q̄ reqrit incurſionē uerborū:utrū bene ſonus an male cohæreat.

Rythmus græce numerus.quia in eo ſyllabæ numerantur uel ipſa cantilena:quæ cum numero fit notarum:ſonus cantilenæ:de quo eſt illud. Memini ſi uerba tenerem.

Rythmus græce latine modulatio.

Rythmizo ρυθμιζω modulor.

Rito as antiquitus id eſt rectum duco:inde irrito tas cōtra rectum.

Ritron:riuus.

Ritum latrocinium.

Ritus mos.inſtitutum.ſequela.exemplum.

Ritus publicus:mos uero populi ſermo eſt.

Ritus ad iuſtitiam pendet quaſi rectum ex quo pium æquū ſanctumq; cōſpicimus.

Riuales:duo qui una muliere utuntur: qui quaſi de uno riuo.i.uno amore bibant.

Riualis uxoris proprie mœchus.

Riui dicti q̄ deriuentur ad irrigandum.i.inducēdum aquas in agris:Nam irrigare inducere eſt.

Riuus ſubito fit celeriterq; decurrit ac deficit:fōs uero eſt caput aquæ decurſus:in quem naturaliter manat. Torrens autem ē repētinis imbribus factus. magnum impetum habēs:aduenīēte autē æſtate torreſcit:ūde dicitur fluuius aquæ decurſus naturaliter.

Rixa dicitur quæ inter multos cōmittitur:& iniuria conſtat.

Rixoſus a rictu canino.Semper enim ad contradicendum paratus eſt:& iurgio delectatur. Rhiza ριζα græce radix.

Roboam interpretatur latitudo populi per ātifraſim:q̄ decem tribubus ab eo ſeparatis duæ tantū ei relictæ ſunt.

Robora:robuſta ligna.uigores firmitates.

Roborat:firmat.confortat.

Robor:genus ligni.

Robur uirtutis uel arboris.

Robur uirtutis: conſtātia.firmitas.magnitudo animi Robur generaliter dicitur ex omni materia Rquicquid firmiſſimum eſt.

Robuſtus:fortis.ualidus:a fortitudie & robore arboris dictus.

Rhoda:græce roſa.

Rodantes.flos roſæ.

Rhodanus fluuius in burgundia iuxta ſāctū mauricium.

Rhodanus galliæ fluuius dictus ab oppido.q̄ rhodii coloni collocauerunt qui rapido concitatus curſu tyrrheni æquoris fretum ſcindens non modicū ſæpe nauigantibus facit periculum.: dum inter ſe maris fluctus & amnis fluenta decertant.

Rodit,lædit.detrahit.dentibus atterit.

Rodo dis roſus.

Rhodiæ leges nauaļium cōmmertiorum ſunt ab inſula rhodo nominatæ.in qua ātiquitus mercatorum uſus fuit.

Rhodiæ & lybicæ uuæ a regionibus dictæ.

Rhodicis gemma roſea eſt ex eo dicta.

Rhodetus græce roſeo colore.

Rhodopes fluuius.

Rhodopeia thracia.

Rhodope mons thraciæ porrectus in orientalem plagam ideſt reflexus in ſeptentrionem.

Rhodor græce thus roſeo colore.

Rhodos inſula cycladum:prima aboriente in qua roſæ capulum dicitur inuentū dū ibi ciuitas cōderetur:ex quo urbs & inſula eſt appellata.In hac urbe ſolis coloſſus fuit æreus longitudine cubitorum.lxx.ferunt & alii centum.fertur hæc olim adeo terræ mōtu fuiſſe concuſſa:ut labēntibus uulgo tectis,ingens ille coloſſus rueret.

Rhodum ciuitatem cecrops condidit.

Rhodus inſula:ophicax ante dicebatur.

Rododaſne lorangrum græce.

Rogat pulſat.precatur.

Rogitat frequenter rogat.

Rogatarius.petitor.diſtributor.

Rogus eſt compoſitto lignorum. Pyra uero quotiens corpus compoſitum eſt. Funus mortui apparatus: buſtum corpus concrematum. Sepulchrum ubi oſſa conduntur. Tumulus congeſtio terræ i religiōe ſancita:quia & ſine oſſibus poteſt eſſe. Monumentum uero eſt cuiuſcunq; rei memoria:q̄ moneat mentem.

Roma a Romulo condita eſt ſiue nominata. Nam cum interfecto idem Romulus poſt albam amulio: auum ſuum numitorem i regni in reſtituiſſet in eum locum ubi nunc eſt Roma deuenit. ibi q̄ mœnia cōſtruxit quam Romam nominauit: hanc antea Euander dicitur condidiſſe.Sola Roma urbs.cætera oppida dicūtur:unde qui ibi habitāt olim urbani dicebanť In cæteris oppidani

Roma poſt excidium troiæ āno.cccc.xxvii cōdita eſt.De hac multi diſſērūt.Nā Salu. Troia nos abænea hic cōdidiſſe dicit q̄ ſedibus ſcertis uagabā tur.Alii ab euādro ſicut Virg.ibi At pr̄ euandrus romanæ cōditor arcis. Alii a romulo. Eutropius

manæ conditor arcis. Alii a Romulo Eutropius quoq; in libro hiſtoriaꝝ ſic loquit. Romulus cū inter paſtores latrocinaret. xxviii. annos natus urbem exiguam in palatino monte conſtituit: quam ex ſuo nomie Romā uocauit. Poſt hūc Tullus hoſtilius ampliauit adiecto Cœlio mōte. Deīde Ancus Martius Auentinū montē adiecit & lanículū. Poſt hunc Seruius Tullius montes tres quirinalem uiminalē & eſquilinū urbi adiecit. & foſſas circa murū duxit: Ad extremū uero Aurelianus imperator eam muris firmioribus cinxit: ac templū ſolis ædificauit.

Roma urbs italiæ & nūc princeps gentiū a Remo & Romulo geminis cōdita fert. Itaq; Romulus interfecto prius auo Numitore de hinc Remo fratre arripuit regnū. urbemq; cōſtituit. Regnū auit: muros fratris. templū ſoceri ſanguine dedicauit.

Roma ſeptem ſedet montibus: qui ſunt Tarpeius. Auētinus. Viminalis. Quirinalis. Cœlius. Eſquilinus. Palatinus.

Romani a romulo uel a roma dicti. hi antea a ſaturno ſaturni: a latino latini noiati ſūt. hi & quites

Romani interpretant ſublimes uel tonantes.

Romæ ῥώμη robur uirtus græcum eſt.

Romulidæ: romani.

Romulea: romana.

Romani reges ira ſucceſſerunt. Romulus. Tatius. Numma. Tullus hoſtilius. Ancus: Martius. Tarquinus. Seruius. Tullus. Tarquinus Superbus.

Romus: inde romulus. unde roma: hinc romanus a quo romanizo as componitur romuleus romulea romuleum.

Rombus. genus piſcis.

Rombos eſt figura: quæ in contrarium collatas lineas atq; angulos hēt ſic.

Romphea græce latine gladius. Nam ubi in genesi dicitur: gladius flammeus atq; uerſatilis: i græco romphea habetur.

Romphea gladius eſt ex uraq; parte acutus quem uulgo ſpatham dicūt: ipſe eſt & framea.

Ropalicus hexameter ē q ab unius ſyllabæ uerbo ad quinq; ſyllabaꝝ incrementa ꝓcedit ut eſt. Rē tibi quam feci dulcis doctiſſime noram.

Rorat. diſtillat humore quaſi ros pluit.

Roſmarmus dicitur q eſt uirgulti genus ſi deſt roradaſne.

Rorigenæ: rore geniti.

Rorſus inſenſatus.

Ros græcum ē: quod illi droſor dicunt: alii putāt dictū: quia rarus eſt: & nō ſpiſſus ut pluuia. Tūc autem largior ros fertur arua perfundere cū ſerenior nox eſt: & luna clarior lucet: & humorem terræ quem tota die ſolis calor ſiccauerit eundē exiguo noctis tempore ros deponat: & plæriq; ſub aere quieſcentes: quo magis ſub lumine ſunt lunæ eo magis humores ſe capite collegiſſe ſentiūt unde in canticis cincinnimi plēi guttis noctum.

Ros roris īde roſa roſeus a um. ruſetum. roſarium roſula roſidus da dum. roro. as. Componit irroro & ploro. i. per lumina roro: unde īploro & explo-

ploro.

Roſa ſpecies floris dicta q eius color rubeat.

Roſata tunica quam græci fœniceam: nos coccineā dicimus. ad celandum colorem ſanguinis.

Roſeum per ſe. Roſaceum mixtū.

Roſea rubea. purpurea ſpecioſa. roſa enim rubet.

Roſeus ipſe color.

Roſacea corona.

Roſetum ubi ſunt roſæ.

Roſcidum rore infuſum.

Rocidulum rore madidum.

Roſcum: lignum foliis ſpinoſū.

Roſmarinus quē latini ab effectu hærbam ſalutarem uocant: folia eius feniculi ſimilia atq; aſpa.

Roſmarinus qui & libanotes: naſcitur in locis marinis & hortis ante uſum thuris. de hac hærba homines placant deos.

Roſtra prima pars nauis initia.

Roſtra dicuntur loca in campo martio: quia roſtris nauium eſſent inſtructa.

Roſtratæ naues uocatæ q in fronte roſtra aurea habeant ꝓpter ſcopulos: ne feriantur & collidantur hæ liburnīnæ dicunt.

Roſtrum os proprie dicitur: q eſt in cornu ut uulturis & reliquarū aurium.

Rota dicta q ruat: & rotundum a rota uocatum.

Rora: farculum.

Rota dicta q quaſi ruat. Eſt enī muſcida de qua e flumine aqua extrahit eadem & hauſtra ab hauriendo aquam.

Rorabulū dictū a proruēdo ſtercora: ſiue ignē coquendi gratia.

Rotat gyrat. circuit. circunducit.

Rubea uirga ex arbore rubi facta.

Rubea dicta q radix eius ſit rubra: unde & colorare lanas perhibetur.

Ruben primitius interpretat.

Ruben unus ex filiis iacob: interpretatur uiſionis filius. Sic enim quando peperit uocauit eum mater.

Ruben interpretat uidens filios nel uidēs i medio

Ruber rubra brum a rubeo rubes.

Rubellum diminutiuum a rubeo

Rubeta: ranæ genus: bruſcus dicitur uulgo.

Rubet: colorem habet: unde erubeſco rubeus rubicundus.

Rubeo deficit ſupinis: & q̄ ab eis ſunt: ſicut plæra q; ſecūdæ coniugationis.

Rubidus: panis recoctus & rubefactus.

Rubigo: obtrectatio. inuidia. liuor.

Rubigo erugo: uitiū: quo pereunt culmi: ſed ꝓprie ulcus: obſcænæ libidinis.

Rubigo uitiū rodens ferrum uel ſegetes quaſi rodigo: hæc & erugo.

Rubiliana uua dicta q eius materia rubet.

Rubicon fluuius eſt italiæ: de quo lucanus: parui rubiconis ad undas: cuius aqua rubet: inter italiā galliamq; fluit.

Rubor rubedo. rubꝝ rubicundū: fœniceum.

Rubrica uocata q ſit rubra & ſāguini ꝓxima hæc

optima ponto gignitur:unde & potentia dicitur tertia eſt.
Rubrica terra rubea.roſea tinctio.lineola ad diri/gendum aliquid.
Rubrū:uermiculū.quē græci coccū dicunt.
Rubrum oppidum:unde rubrenus.
Rubus:italiæ oppidum.unde rubea.
Rubus:ſpina.ſentis.agreſtis minor maiore genus ligni ſpinoſi.
Rubum græci batos uocant:cuius folia plagas re/centes mire iungūt.
Rubus incōbuſtus Mariæ ſignificat.
Rubū latini appellant eo q̄ fructus uel uirgulta eius rubeant.hæc a græcis morus dicitur.
Rubi folia ſupiecta ſerpēti interimūt eum.
Rudentes ſunt funes nauis ex nimio ſtridore dicti
Rudera.ſunt ſterqlinia.ubi fimus eſt.
Ruder dictum:q̄ rus inde mouetur.hoc ruder ris cementa ideſt ruinæ & ſordes materiarū.
Rudes noui.
Rudis:inordinatus.neophitus.nihil ſciēs.quaſi ru ri datus dicitur.
Rudis dicit uirga ceſſātiū a gladiatoria poſt.lx.an nos hanc accipiebāt priſc.hæc rudis pro uirga:hic & hæc rudis & hoc rude ſignificat recentem.
Rudimēta quæ infantiæ dicunt cunabula initia.
Ruditus aſinorum proprie eſt .
Rudio dis dit aſinus.dum.inſonat.
Rudos artifices appellant:lapides cōtuoſos & cal/ce admixtos:quos in pauimentis faciendis ſupfū dunt:quorū reliquiæ rudera ſūt.
Ruere.cadere.deuenire.proſternere.eruere.
Rufa:rubra.uermicula.
Rufa:inſula tyrrheni maris in qua ferri fodina ex ercetur.
Rufatus ſanguine cruentatus.
Rufus:uermiculus.rubeus.
Ruga:collectio cuiuſcūq; rei in unum.
Rugata: contracta.rugis collecta.
Rugæ:romæ ſemitulæ.
Rugitus:uox leonis:ſonus ſtrepitus a rugio gis:
Ruina:interitus.caſus.incendium.
Ruit patientis eſt & facientis.& tria ſignificat.i.ca dit deiicit aut feſtinat.
Rumā ueteres mammā dixerunt.
Ruma eminens pars gutturis qua potatur.
Rumē.pximum ē gurguliōi quo cibus & potio de uoratur: unde beſtiæ ruminare dicuntur.
Rumbus figura quilatera:ſed non rectiangula.
Ruminat:remandit.reguſtat.
Rumo & ruminor idem ſignificabant antiquitus.
Ruminatio dicta a ruma eminente gutturis parte per quam dimiſſus cibus a quibuſdam & certis animalibus reuocatur.
Remigerulus:rumoris inuentor: famā renūcians.
Rumor.fama.opinio.aura popularis.auditio.
Rumpit:diuellit.ſeparat.
Rumpo pis rupi ruptus facit:
Ruma:pugna.
Rūcare:a terra hærbas diu inatas uel arbores euel lere.Nam rus terra:unde rūcatio.
Rūcare:extirpare.
Rūcinam pagani deā plecerūt:cū ſegetes rūcātur ideſt a terra euelluntur:ſicut florentibus florā.
Runcare a rure aliquid inatum occare ideſt extir pare :unde etiam runcinare.
Runcina:remota rura.
Rūcones ſunt quibus uepres ſecantur a runcando dicti.hi & falchaſtria a ſimilitudine falcis dicūt
Runcina:inſtrumentum fabrog.
Ruo actiuū:ruor paſſiuū:abſolute quoq; per ſe ponitur ut ruo pro cado.
Ruo is rutum corripit penultimā. ut erutus uel ruitus. Nā ruiturus participium facit futurū & uidet per ſyncopam fieri erūtus eruitus.
Ruo ruis ruina ruinoſus.Cōponit obruo eruo:un/de ærūna:proruo.irruo.ſubruo diruo corruo.
Rupes.lapis præruptus.ſaxū exaſperatū a rupi p/terito deriuatur.
Rura antiqui incultos agros dicebant ideſt ſyluas & paſcua.agrum uero qui colebatur. Nam rus eſt quo uel lac uel pecus haberi poteſt: unde & ruſtici nominant.hæc agreſtium prima & otioſa felicitas:prædia agri.
Rurigena rure natus uel habitans.
Rurſum:iterū denuo.rurſus.deintegro.
Rus ruris componitur ruſticus ca cum r uſticitei ruſticanus.ruricola.rurigena.
Ruſata ueſtis eſt quam græci fœniceā uocant nos coccinum:reperta a lacedæmoniis ad celandū co lorem ſimilitudine ſanguinis quotiens quis uul neraret ne contemplanti aduerſario animus au/geſceret.hac ſub conſulibus romani uſi ſunt mi/lites:unde etiam ruſati uocabantur. Solebant etiam præponi dimicantibus:
Ruſante pallio.roſeo palio.
Ruſeus.ſordidus.
Ruſina.ruri præpoſita.
Ruſino ruſinonis urbs hiſpaniæ.
Ruſcus fruticis genus ſpinoſum uel ut alii dicunt hærbæ aſperæ:alii lignum foliis ſpinoſum.
Ruſcus genus uirgulti:unde uites ligant.
Ruſci arbores duræ.aſpera uirgulta.
Ruſticus operarius.uel incultus.
Ruſticus dictus q̄ rus tenendo cuſtodiat.i. terram operetur.Ruſticanus uero pater familias.
Ruſticitas eſt morū.
Ruſticatio eſt operis cultura terræ.
Ruth interpretat feſtinās. alienigena gentilis erat: & feſtinauit ire in terram iſrael cum ſocru ſua:ex huius nomine liber ruth dicit.
Ruth interpretatur uidens uel deficiens.
Rutha dicta q̄ ſit feruentiſſima.huius duo ſūt ge nera. hortenſis quæ nec nimium uirtutis caliqæ omnia uenena expellit:& cū uino potata torſiones uentris tollit. Alia agreſtis quam græci peganon uocant:quæ calida eſt hærba.
Ruteni flaui ideſt flandrenſes populi.
Rutilū:rubicundū.fulgidū.clarū.coruſcum.
Rutilat fulget.rutilo fulgore micat.

Littera ſuæ cuiuſdam poteſtatis eſt: quæ in metro plærunq; uim cõſonãtis pdit. quod quæras in priſc.
Saba Arabia uocaſ regio quæ nũc ſabæa.
Saba: prouincia eſt interpretatur captiuitas ſiue conuerſio.
Saba filius remma.
Sabaa filius chus nepos cham: a quo geniti & appellati ſũt ſabæi.
Sabaa appellata a filio chus q dictus eſt ſabaa: ipſa eſt & arabia.
Sabaa: ræte interpretaſ.
Sabana ſabania.
Sabanũ græce dicitur. iuxtã ſyriã & arabiã eſt.
Sabæi interpretantur captiuati: uel quaſi demões gens orientalis.
Sabæi dicti a προσκυνεῖν: quod eſt ſupplicare & uenerari: quia diuinitatem per ipſorum thura ueneramur: quæ ibi colligunſ. Ipſi ime ſunt & arabes: quia in monte arabiæ ſunt: qui dicitur libanus & antelibanum.
Sabac ſyrioꝝ lingua februarius menſis.
Sabarim interpretaſ circuire montes.
Sabaoth: nomen dñi apud hebræos. quod latine uertitur exercituũ uel uirtutũ. Sunt enim huius mundi ordinatione multæ uirtutes: ut principatus & angeli & cæteræ: quaꝝ tamẽ ille ẽ dominus.
Sabatheni: qui nunc caſtabari dicuntur. orti ſunt a Sabaa filio chus.
Sabbatum ſeptimus a dñico die: quẽ gẽtiles Saturno dedicauerũt: & ſaturnũ nominauerunt.
Sabbatũ autẽ dictũ priori iſraelitico populo ĩ otio celebrandum: ut figura eſſet in requie: unde ex hebræo in latinũ interpretaſ requies eo q dominus in eo requieſſet ab omnibus operibus ſuis. Si quidem & eo die requeuit dominus in ſepulchro: ut quietis illius myſteriũ confirmaret: qd iudæis obſeruãdũ in umbra futuri præceptum erat. Sed poſtq in ſepultura eius adipleuit figurã obſeruatio quieuit.
Sabbatizat. ſabbatũ colit.
Sabbath in Zacharia: ianuarius menſis.
Sabe apud hebræos & ſeptem dicitur & iuramentũ ita appellatur.
Sabelli gens italiæ.
Sabini aũt marſi.
Sabellicus. ſabinus.
Sabelliani hæretici a noeto quodam pullulaſſe dicuntur: cuius diſcipulum perhibent fuiſſe ſabellĩũ a quo dicuntur. hi unã perſonam patris & filii & ſpiritus ſancti adſtruunt. hi ſunt & patripaſſiani: qui patrem paſſum dicunt.
Sabeth nomen uirgulti hebraicum: de quo ingeneſi. Ecce aries poſt tergũ eius tenebaſ in uirgulto ſabeth cornibus.
Sabrina & ſabrateria nauis.
Sabraternus nauali.
Sabina genus ligni quæ a græcis brachios dicitur.
Sabini a ſabio dicti ſicut itali ab italo. fratres fuerunt.
Sabirius: lapis fuſcus eſt: & quidam uiridis lapiſ.
Sabrũ: aſperum uel nodoſum.
Sabucus: mollis & paruia arbor.
Sabulũ: leuiſſimũ terræ genus harena.
Saburra. onus quo uacuæ naues ſtabiliuntur: terra grauis.
Saburra platea eſt romæ famoſiſſima.
Saccus & ſacculus marſupium fiſcus: quo condũt neceſſaria.
Saccatũ liquor ẽ aquæ fæce uini admixtus & ſacco expreſſus: unde & dicitur.
Sacellũ templum modicum diminutiuum a ſacro deoꝝ agreſtium locus.
Sacer ſacrior ſacellum.
Sacro as. unde execro. obſecro. execrabiliter. execratio a ſacro as ſacramentũ: uel componitur a ſacro nomine ſacrifcio.
Sacer dicitur ſacratus & uenerãdus & execrãdus
Sacerdotes dicti: q ſacrũ dant cultibus diuinis id eſt ſacrificium. Eſt uero compoſitum ex græco & latino quaſi ſacrũ dans. hi apud gẽtiles flãmes dicebãtur. Initium aũt ſacerdotii primus aarõ fuit. hic enim in lege ſacerdotale nomen prius accepit q iubẽte dño uictimas obtulit. In nouo aũt teſtõ ſacerdotalis ordo poſt xpm a petro cœpit. ipſi. n. primũ datus ẽ põtificatus in xpi eccleſia.
Sacerdotales ueſtes: quid ſignificent dicamus.
Sandalia. amictus. ephot. cinctorium ſubcinctoriũ orarium. tunica. dalmatica. planeta. palliũ achus mitra. manipulus chriſti diſcipuli ſandaliis calciati pedes: in ꝓparatione euãgelii pacis a domino miſſi ſũt: ut ſup ſerpẽtes & ſcorpiões calcare poſſent. Inſtantiam igiſ ꝓdicationis ſandalia ſignificant. Nõ. n. ſunt honoris ſed laboris: non ad quieſcendũ: ſed ad iter agẽdum. Amictus aũt & ephot & cætera indumenta ſacerdotalia: quæ ex ligno conſiciunſ: pene eadẽ ſignificant. ſignificãt. n. utriuſq; hoîs caſtitatẽ & puritatem: q̃ præ cæteris candida ſunt: frequentiuſq; abluuntur. Eſt amictus qdem ꝓcandidus: quo collũ ſtrigiſ: pectus tegiſ. Interioris hoîs caſtitatẽ & mundiciam deſignat. Tegiteiũ cor: ne cogitet uanitates: ſtringit collũ ne inde ad linguã exeat mẽdacium. his enim duobus. i. cogitationibus & mendacio corrumpiſ aia. is amittit caſtitatẽ & incipit fornicari. Quæ. n. de corde exeũt: ut ait dñs: hæc coinquinãt hoîem Eloqa uero dñi caſta eſſe debent. Similiter aũt per ephot caſtitas corporis deſignatur: quod in renibus quidẽ cictorio ſtringitur: quia ibi maxime luxuria dominatur. Ab hoc aũt cingulo ſiue cinctorio duplex cinctorium pẽdet: quia duo ſũt quibus caſtitas conſeruatur & roboraſ. id eſt oratio & ieiunium: hoc enim genus ideſt luxuria ut ait dominus non eiicietur niſi in oratione & ieiunio. Orarium iugũ & onus ſimul ſignificat. iugũ ſacerdotibus: onus diaconibus: ũde ſacerdotibus circa collũ: diaconibus ſuper humeros ponit: ut

enim collo iugū:sic humeris onera feruntur:Boues igitur sacerdotes:asini leuitas in leuitico significant. Vocat autem orarium:quia q̄uis cū alīs indumentis sacerdotalibus & baptizare & consignare & alia multa orādo liceat facere sine orario tñ nisi magna necessitate nihil horum agere licet. Tunica autem in ueteri testamento solūmodo iacynthina erat:qui cœli est color. Angelicam igit uitam & cœlestem conuersatiōem designat. Si autem alterius coloris tunica fuerit. fit etiam alterius significatiōis. Dalmatica uero ad ornatum magis q̄ ad significationem uidetur pertinere: quæ etiam post alia indumenta sacerdotalia inuēta sit Fimbriæ tamen quæ i dalmaticis a sinistro latere pendent:huius uitæ impedimenta superfluitates & sollicitudines significare possunt: quæ quoniam in altera uita non sunt:nec fimbriæ in dextro latere ponūtur. Sinistra nanq; præsentem: dextera uero futuram uitam designat. Qui ergo dalmatica induitur:utriusq; recordatus melioremeligat quæ sine impedimento est. Planeta quæ & casula uocatur charitatem significat. hæc enim supior cætera itra se claudit sicut charitas legis & pphetarum mandata omnia intra se continet. Palliū uero superhumerale & rationale simul utrunq; significat. Qua enim super utrunq; pontificis humerum iacet:suphumerale dicit. quia uero descedens in ipso pontificis pectore iungitur rationale uocatur. habet enim aaron superhumerale & rationale quæ cathænulis aureis simul iungebant. Suphumerale qdē ab humero usq; ad humerū extendebatur. Rationale uero quadrāgulū erat & duplex:sicut & palliū est. habebat autē mēsuram palmi tam in longū q̄ in latum: quæ mēsura pontificis pectori ornando uel operiendo sufficeret: habet igit palliū eandem significationē superhumeralis & rationalis q̄uis eandem nō habeant cōpositionē. Superhumerale igitur quo humeri ornant episcopi onus episcopalis dignitatis significat. Isti enim humeri totius ecclesiæ onera & oues lāguidas populiq; peccata ferre debēt. Superhumerale itaq; non habēt episcopi:qui aliorū onera ferre recusant. Rationale uero sup pectus ponit pontificis ad cordis thesaurū: & sapientiæ secretū custodiendū:ubi.n.rōnale est: ibi debet esse ratio sapiētia & sciētia qd' ipso noīe & loco significat. Sacramenta hæc sunt:quæ in ecclesia geruntur. Baptismus chrisma. corpus & sanguis christi:quæ ob hoc sacramenta uocantur:quia sub eorum uisibili specie uirtutes sacramentorum inuisibiliter percipiuntur. Nam sicut hic uisibilis panis uniuscuiusq; substantiam exteriorem nutrit inebrians corpus. Ita uerbū dei qui est panis uiuus participatione sui fidelium recreat mentes:spiritus sanctus in eis manens ea operatur:unde siue p bonos siue per malos ministros intra dei ecclesiā dispensetur: tamen quia spiritus sanctus mystice illa uiuificat:nec bonorum meritis dispensatorū amplificantur hæc dona nec malorum attenuantur, quia neq; qui plātat est aliquid:neq; qui rigat sed qui incrementū dat deus: unde & græce mysterium dicitur:q; secretam & reconditam habet, at dispositionem. Sacramētum est in quo post electionē iurat unusquisq; miles se nō redire a militia nisi post completa stipendia idest militiæ tempora:& hi sunt qui habēt plenam militiam. Nam xxv. annis tenentur.

Sacrarium:est in quo sacra reponunt ab inferendis & deportandis sacris dictum.

Sacra:sacrificia. sancta religio.

Sacra:deo dicata.

Sacra fames execranda cupido.

Sacrat:dedicat. consecrat. sanctificat. immolat. libat. mactat.

Sacrū uocamus:quod ad deū pertinet. Religiosū quod ad homines iustos. Sanctum uero quod ad aliquid sancitur:quoq; uiolato pœna cōmittitur

Sacrū autem & sanctū est. Sanctū uero non contiuuo sacrū. Item sanctū semp in bona parte ponit Sacrum uero duo significat bonum & malum.

Sacrificiū:est uictima & quecunq; in ara crematur seu ponunt. Omne aūt qd' deo datur aut dedicatur aut consecratur:

Sacrificiū dictū quasi sacrū factum:quia p̄ceptū é & mystice cōsecratū in memoriā dn̄icæ passionis. unde hoc eo iubēte corpus xp̄i & sanguinem dicimus. Quod dū sit ex frugibus terræ sāctificatur & fit sacramētum optāte inuisibiliter spiritu dei Panis enī quē frangimus corpus xp̄i est:qui dixit Ego sum panis uiuus: uinum aūt sanguis eiusdē. unde scriptum est. Ego sum uitis uera: cuius panis & calicis sacramentum græci eucharistiam dicunt. quod latine bona gratia interpretat. Et qd melius corpe & sanguine xp̄i? hoc fit a nobis q; p nobis ipse dominus fecit.

Sacrificium & hostia hoc differunt apud ueteres: q; sacrificiū spontanea oblatio erat:hostia uero q̄ deuictis hostibus imolabat. & hæc uictima dicebatur, alii dicunt ab ictu.

Sacrilegiū, pprie est sacra; re; furtū. postea & dolorum:cultui hæsit hoc nomen.

Sacrilegus:qui sacra legit id est furat:uel qui cultum ueri dei furatur idolis tribuendo.

Saccus a sago dicitur q; eo consuto conficiatur quasi sagus.

Sadai nomen dei hebræum est: quod interpretat omnipotens.

Sadacha hebraice iustitia.

Sabe interpretatur tensio.

Sabe interpretatur collatio. consolatio.

Sades stellæ.

Sadispos hærba dicta:quod sen̄ē sedat.

Sadoch interpretatur iustus siue iustificans.

Saducei interpretantur iustificati:uendicant enim sibi quod non sunt: corporis resurrectionem negant:& animā interire cum corpore dicūt. Quiq; tm̄ legis libros recipiunt:, pphetas respuunt.

Sipharium, atrium templi.

Saphazie interpretatur iudicat deus.

Saphicum metrum Sapho mulier inuenit:unde &

dicitur. Est autem pentametrū cōstat ex trocheo & spondeo: dactylo & duobus trocheis, siue spondeo: ut est illud Christe lux mundi salus & potestas: huic adduntur cimistroici uersus: ut Sydere pinguis.

Sapphirus lapis est ætherei coloris.

Sapphirus ꝓducit penultimā. corripit apud alios

Sapphirus ceruleus ē cū purpura sereni cœli similis: solis radiis repcussus ardētē fulgorē emittit.

Sapphirus hēt spēm cœlesti throno similem: designat cor simpliciū: spē certam pstolantiū. quoꝝ uita opibus & moribus delectatur altissimus.

Sapphirus interpretatur speciosus egregius.

Saphon funis in prora nauis impositus.

Saga regumenta cilicina & exteriora uel malefica: hæc saga & hoc sagium uestimentum.

Sagas uero maleficus dicit horatius.

Sagane genus gūmi: uel uestis: uel malefica sagina

Sagana uel saga idem significabat generis fœmini ni. ut etiam uult prisc.

Sagagemma prasini coloris apud chaldæos: cuius tanta uis est. ut naues e profundo petat & ita hæreat ut nisi rasa pte ligni uix separetur.

Segada. gemma quæ nauibus cohæret.

Sagax: acutus. perituſ. astutus. præscius futurorū prouidus. uelox a sagio gis.

Sagacitas. astutia. uelocitas.

Sagenæ rætia. ueryndum græce uulgo euerclū dr.

Sagena. ræte. Sagenulla pro naui ponitur.

Sagio sagis: igenioſe ago. unde sagax. sagacitas.

Sagina. pinguedo. crassitudo.

Saginatur: fit crassus.

Saginat: impinguat. nutrit. crassum facit.

Sagitta a sagaci idest ueloci iactu dicta est: unde sagitto tas.

Sagittam rūstici uocāt nouissimam partem sarculi in sarmento quia longius recessit a matre: & quasi prosiliuit uel quia tenuitate tæli speciē pferat.

Sagittifer: q fert sagittas.

Sagictæ significant apostolos.

Sagittæ significant aliquando uerba prædicationis: aliquando aīaduersationis sententias.

Sagittarius nouum signum. quem ferunt fuisse cētaurum id est hominem equo mixtū: & post mortem inter astra locatum: cui etiam sagittam & arcū adiungunt: ut ex eo mensis ipsius fulmina demonstrentur. Ante pedes huius quædam corona iacet. Quidam dicunt hūc crotum eusinum cum musis moratum fuisse.

Sagina quæ corrupte salina dicitur a stratu sagorū nuncupatur. unde & caballus saginarius dicitur.

Sagina hebraice græce & latine sella. onus. sarcina.

Sagmen quasi sancimen genus hærbæ: quæ a græcis gerabotane dicit.

Sagulum: stragulum. uel coopertorium.

Sagum callicum nomen est: dictum autem sagum quadrum: eo ꝙ apud eos primum quadratum & quadruplex esset.

Sagum: saccum. diplois. pallium uirgatum.

Saguntum: ciuitas hispaniæ fida romanis: hāc græci ex insula iacynto ꝓfecti condiderūt.

Saguntum pro ξαγόντον dicimus.

Sach hebraice spinæ dicuntur.

Sal quidam putant dictum: q in ignem iactum exiliat. fugit enim ignem cui contraria semper aqua Alii sal ex sallo & sole dictū putāt. Nā sole decoquitur. Fit autem ex aquis marinis uel fluminis uel lacus uel putei: a quibus hauritur. Sunt & mōtes natiui salis ita ut ferro cædatur sal. Sal ꝓ ἅλς alis græco. hic sal & hoc sal lis.

Salacia: dea paganorum quasi maritima dicitur inferioris maris.

Salamlach syriace latine aue dicitur: uox ē salutationis.

Salalach hebraice uel syriace aue. Salamalach ue ro pax tecum.

Salamandra: serpens q in ignibus uiuit.

Salamandra dicta ꝙ contra incendia ualeat: hæc si arbori irreperit omnia poma uenenat: & nō solum non uritur incendio: sed extinguit: hæc dicitur stellio.

Salgo: genus hærbæ.

Salamin interpretatur pacifici.

Saliminiæ duæ sunt ciuitates in græcia quarum postremam Teucer rediens a troia ædificauit.

Salarus: pecuniis deditus.

Salaria: diaria. quotidiana cibaria.

Salambo: genus monstri.

Salathiel iterpretat missus a deo. uel petitio mea deus.

Sale filius iectan. a quo bactrii orti putantur.

Salebra: uia inæqualis. lapidosa. loca luctuosa.

Salebrosus: asper. sale conditus. sapiens. ordinatus temperatus.

Salectus salictus: locus in quo salices sunt.

Salem interpretatur pax.

Salentinum: promontorium Italiæ.

Sales urbanitas. iocularitas. uenustas.

Sales pluraliter: facetiæ. eloquentiæ. salutationes significāt.

Salernum: ciuitas lucaniæ a salis copia dicta.

Salices uirgulti genus: dictæ ꝙ cito saliant: idest crescant.

Salignum de salice aliquid factum.

Salictum uirgulti genus.

Salicta salices: hæ salix nihil seminis habere uidet habet tamen in foliis granum: quo commisso terræ tanq̄ de surculo arbusta cōsurgunt.

Salii: martis sacerdotes dicebantur: quia cum exili tione circa iram illius incedebant.

Salinū. uas aptum salibus idē & salitia q̄si saltica

Salinum: uas in quo sal offerebat cū primitiis.

Salina: loca in quibus sal inuenitur.

Salinator: qui salem facit.

Salisa proprium terræ: q̄ sit salsa.

Salisatores dicti qa dū mēbroꝝ suoꝝ quæ cūq; ps salierit aliqd triste uel ꝓspeꝝ signficare dicunt.

Saliua ex capite in os labit: ab ore in uentrē ieiuni homis saliuam si serpes gustauerit morit.

Salunica: hærba salsa.

Saliuncula hærba medicinalis habens ſpicas miri odoris.creſcit in montibus.
Saliuncula uirgulti flos & genus arbuſti ē.uel ſalix
Salio lis liui & ſalii ſaltum: unde ſalto tas frequentatiuum & ſaltus tus.
Sallio lis liui litū.Sallo uero ſallis pro eodem ſallebat fecit ſicut uello uulſum præteritum.ſalli/tus & ſalſus.unde ſalliturus & ſalſurus.
Salix dicta q̄ uelociter ſaliat id eſt creſcat.
Salmana interpretatur conſumatus ſiue perfectus: uel umbra cōmotionis uel portionis.
Salom interpretatur retribuens uel pacificus.
Salom uox ſalutationis hebræum eſt.
Salomon interpretatur pacificus eo q̄ pax in regno eius fuerit.Secundum nomen eius fuit idida: q̄ fuerit dilectus & amabilis deo. Tertium nomen eius coeleth:quod græce dicitur eccleſiaſtes:latine uero concionator eo q̄ ad populum loqueretur hic iuxta numerum uocabulorum ſuorum tria uolumina ædidit. quorum primus eſt maſloth: quē græci parabolas: latini ꝓuerbia nomināt eo q̄ in ipſo ſub cōparatiua ſimilitudie figuras uerboꝝ & imagines ueritatis oñderit. Ipſam autem ueritatem ad intelligendum legentibus ſeruauit. Secundū librū coeleth uocauit: qui græce eccleſiaſtes latine cōcionator dicitur eo q̄ ſermo eius nō ſpecialiter ad unū ſicut in ꝓuerbiis:ſed ad uniuerſos generaliter dirigatur docens oīa quæ in mundo cernimus caduca eſſe & ob hoc nō appetenda. Tertium librū ſirafirin ꝓnotauit:quod latine dicitur canticū cāticoꝝ eo q̄ oībus cāticis præferat horū trium librorum carmīa apud ſuos hexametris & pentametris uerſibus compoſita eſſe perhibent.ut eſt apud hieronymū in ꝓfatione euſebii de temporibus:qui ſic hēt. Quid Salomone grauius?quid perfectius iob? quæ oīa hexametris & pentametris uerſibus ut ioſephus & origenes ſcribunt apud ſuos compoſita decurrunt.
Salone:ciuitas quam Salonius filius pollionis uicit unde & dicitur.
Salone ciuitas florentiſſima dalmatiæ immo quā pollio uicit naſcente filio.
Salpiga:ſpecies ſerpentis.
Salpizo σαλπιζω græce tibicino.
Salpiſta græce cantor tubicinator.
Salſamentum:piſcis confectio.
Salſamenta:oēs res ſalſæ ut piſces.
Salſugo:liquor ſalis,ipſa res quæ facit ſalſum.
Salſum dictū quaſi ſale aſperſum.
Salſus:ord natus.temperatus.ſapientiæ ſale condi tus.Sal enim pro ſapientia ponitur: inde componitur inſulſus id eſt indoctus.
Saltatores noſatos uarro dicit ab Archadeſalio, quem æneas ſecū in italiam adduxit quiq; primo romanos adoleſcentes ſaltare docuit.
Saltica:genus chortæ ab oppido ſale dicta.
Saltim uel nunc.aliqū: poſtremo. coniunctio diſiunctiua.
Saltem idē eſt uel tractum a captiuis qui dicūt oīa noſtra habere.ſaltem uitam nobis ꝓ ſalute concede:ſiue ſaltē ē coniūctio aduerſatiua aliq̄ndo: ſicut quanuis & ſi & cætera:quæ ēt diminutionē ſignificat.ut ſaltē ſi nō uitā mortē cōcede:ꝓ quo inueniunt ſ at aut uel nec neq; ne:ut in rebus ſecūdis ſapientes fatigantur:ne corrupti obtēperent & neq; unum aſſem præſtas egenti.
Saltus a ſalio.ſalis quod eſt altius uel lōgius exilire
Saltus:montes.latibula ferarum.ſilua.
Saltus:uaſta ſtatio & ſilueſtria loca:ubi arbores in altum ſaliunt:unde & dicit. ſiue itinera anguſta & quaſi abſciſſa inter montes:de quo ꝓpheta. In ſaltum inquit ad ueſperum dormies.
Salubre ad locum refertur uel cibum.
Salutare ad conſilium.
Salubritas:refrigerium.requies.ſolatium.
Saluber bris brior berrimus.
Salue:uale.a ſalute.
Salue & ſaluete uerbum ſalutandi.plus non habet niſi ſalueto:& eſt ſecundæ coniugationis.unde ſaluto ſalutas.
Salum:mare.pontus.pelagus.æquor.
Saluia:hærbæ genus.
Saluatoriū:locus in quo ad ſalutandum aduenientes excipiebantur.
Salutare:ſalutem nunciare.
Salutatio a ſalute dicitur.Sic enī antiq ſolebāt ſcribere.ille illi ſalutem.
Salutaris.ſalutem præſtans.ſalutifer.
Salutaris hærba dicta q̄ dolorē capitis & ſtomachi incendiū mitiget.hæc ſtrignos dicit.
Salutaris ab effectu dicta.
Salus eſt integritas corporis.Salubritas uero ſaluti conueniens cauſa per quam ſanitas uel ſeruatur uel reſtauratur.
Saluus:incolumis.incorruptus.ſanus: unde ſaluo as ſaluator:ſaluatrix:ſalus ſalutis ſalutaris ſaluto ſalutas ſalutamen ſalutatio: reſaluto a ſalute. Componitur ſoſpes:ſalutifer a ſaluo nomine dr
Salue ſaluete.componit ſaluifico cas.
Saluus a ſano deriuatur.
Samaala interpretat audiens.
Samaim hebraice cælū dicitur.
Samara:promontorium orientis.
Samaria ciuitas a qua omnis circa eam regio nomē accepit.quam ſennacherib rex aſſyriorū conſtruxit:uocauitq; nomen eius ſamariam id eſt cuſtodem:quia quando iſrael tranſtulit in medos: cuſtodes ibi conſtituit.hanc antiochus obſidione captam ſolo coæquauit:quam poſtea herodes iſtaurans in honore Auguſti Auguſtam uocauit: id eſt ſebaſten græce.Ibi ſiti ſunt eliſeus & abdias prophetæ: & quo maior inter natos mulierum non fuit iohanes baptiſta.
Samaritani ab aſſyriis tranſlati:ex parte iſraelitaꝝ ex parte gentilem ritum tenuerunt.
Samaritani uel ſamaritæ interpretatur coſtodes:eo q̄ a babyloniis illic in cuſtodiam collocati ſunt iudæorum.
Samaria interpreratur conſeruata:hæc regio inter iudeæam & galileam media iacet.

Sambuca in muſicis ſpecies eſt ſymphoniarum. Eſt enim genus ligni fragilis: unde tibiæ componuntur.
Sambuca: genus citharæ ruſticæ.
Sambucinarius: ipſe qui dicit.
Sambuſtria: qui in cithara ruſtica canit.
Sambucus: ſaltator. hiſtrio.
Samech interpretatur audi uel reſupinatio.
Samia: ſibylla quæ femonoe dicta a Samo unde fuit.
Samia terra a ſamo dicta glutinoſa & candida medicamentis & uaſculis neceſſaria.
Samia: uaſa a ſamo uel a creta: quæ in thracia non longe a roma naſcitur: & ſamia dicitur.
Samii: uilia uaſa bibendi.
Samius: apis a ſamo ubi reperitur.
Samium locus eſt.
Samileuci genus hærbæ: que latine floreia dicitur.
Samnitæ: gens quæ in. cxxx. miliario a roma eſt. media inter picenium & campaniam.
Samnia ſamniæ eſt deriſio: quæ facit multum rugoſum.
Samnis: ciuitas in apulia. hic & hæc ſamnis & hoc ſamnite. inuenitur pro ſamnitis gentile.
Samnium eſt beneuentum.
Samos: inſula in mari ægeo: ubi nata eſt iuno: ex qua ſibylla ſamia & pythagoras ſamius: in hac prius fictilia uaſa dicuntur reperta.
Samos thraciæ uicina inſula modo ſamothracia uocatur.
Samothracia eſt inſula in ægeo mari.
Samothracius: eſt anulus aureus: ſed capitulo ferreo a loco dicitur.
Sampſon interpretatur ſol eorum: uel ſolis fortitudo. fuit enim uirtute clarus & liberauit iſrael de hoſtibus.
Sampſicon: amaracus.
Sampſicus id eſt amaracus hærba floribus aſpirans
Sampſucum id eſt dura paſſio: quæ difficilem anhælitum facit.
Samuel interpretatur nomen eius deus.
Samuelis liber eiuſdem natiuitatem & ſacerdotiū & geſta deſcribit: & ideo ab eo nomen accepit. Et q̄uis ſaul & dauid hiſtoriā contineat: utriq; tamē ad ſamuelem referūtur: quia ipſe unxit ſaul in regnum. ipſe dauid in regem futurū. cuius libri primam partem ipſemet conſcripſit. ſequentia uero eius uſq; ad calcem ſcripſit Dauid.
Sancit: confirmat. ſanctum facit. iudicat.
Sancio cis xi: uetuſtiſſimi tamen ſanciui uel ſancii proferebant: unde & ſanctū & etiam ſancitum inuenitur.
Sancta iuſta ueteres exteriora templi.
Sancta ſanctorum autem locus templi ſecretior ad quem nulli erat acceſſus niſi tm̄ ſacerdotibus: dicta quia ſanctiora ſunt: & præcedunt. Sancta autē a ſanguine hoſtiæ dicta. Nihil enim ſanctū apud ueteres dicebatur: niſi qd̄ hoſtiæ ſanguine eſſet conſecratum uel ſparſum.
Sanctus dicitur ſanguine unctus uel tinctus. Nam anticq̄ omnia ſanguine conſecrabant.
Sanctiones: leges. purificationes:
Sanctitas: caſtitas. religio. integritas.
Sanctum dicitur quod ad aliquid ſancitur: quodq; uiolato pœna cōmittit̄. in bona parte ponit̄.
Sanctuarium: locus uel cubiculum: ubi ſanctæ res geruntur.
Sanctus dicitur qui ſancit res.
Sexus diſcretio maris & fœminæ: dr̄ uero a ſex: qa a digito pedis in ſexto inueniſ̄ articulo.
Sphingis genus ſimiæ: uilloſæ ſunt comis.
Sfinterici ſunt hi quibus in orificiū ideſt annum multæ fiunt cauſæ id eſt paſſiones.
Sphinx gis græcū ē: fibula uel monſtrū quoddam
Sfingia a fingere. i. nitidare & tergere dicta affrani us: accedo ut tibi uertic̄ fingā linteo. i. extergam
Sfungia aīal fiſtulatū dr̄ cruore nihærēs petris: uñ & dū abſcindit̄ ſanguinē emittit. Nā alia ſunt uiuentia in aquis & diſcurrunt: alia quæ ſtant fixa.
Sfungia lapis creatur in aquis leuis ac fiſtulatus: & ; cameris aptus.
Sfungia: panis aqua diutius ſaxatus.
Sy græce. tu latine. priſ. ſi pro ει hei græco. Si conjunctio dubitatiua. ſiue confirmatiua eſt.
Si inde dr̄ ſic. unde componit̄ ſicut ſicuti ſicubi.
Siban tertius menſis martius.
Sibyllæ dr̄ uenerabiliter oēs fœminæ ex lingua græca. Nā ſios æolico ſermone dr̄ deus βοηλην bulen græci mentē & cōſiliū dicūt q̄ſi dei mentē Proinde igit̄ qa diuinā uolūtatē interpretari ſolebant dictæ ſūt. Sicut aūt oēs uiros prophetantes propheras aut uates dicimus: ita oīs fœmina prophetans ſibylla dicit̄. Decē aūt ſibyllæ a peritiſſimis auctoribus fuiſſe traduntur. quarū prima de pſis fuit. Secūda libyca. Tertia delphica in templo delphi apollinis genita: q̄ ante troiana bella uaticinata ē. Quarta cumæa ī italia. Quīta etythræa noie eriphyla ī babylone orta: q̄ græcis ilion petētibus uaticinata ē: & peritura troiā & homerū mēdacia ſcripturū. Sexta ſamia: q̄ femonoe dicta eſt Septia cumana nomine amalthea ipa ē & cymæa. Octaua helleſpōtia ī agro troiano nata: q̄ ſcribit̄ Solonis & cyri fuiſſe tēporibus. Nona phrygia. q̄ uaticinata ē ancyræ. Decima a tyburtis noie albunea. quarū oīum carmina efferunt̄ ī qbus de deo & xp̄o & gētibus manifeſtiſſime ſcripſiſſe cōprobatur. Celebratior aūt iter cæteras erythræa perhibet̄: quā eo tpe uaticinatā nōnulli ferunt: quo roma cōdita ē. & ī iudæa rex erat achaz uel ſicut alii dicunt: qui ei ſucceſſit ezechias: hæc ſane de chriſto quædā manifeſta conſcripſit: cuius carmina uir clariſſimus flaccianus ī quodā græco codice. Eſt oſtēdit ita ī capite habētia. Iheſus chriſtos θεουνοσ. σωτηη qd̄ eſt latine iheſus chriſtus dei filius ſaluator: hi autem uerſus: quorum primæ litteræ hunc ſenſū reddunt: ſicut eos quidā latinus ſcilicet Auguſtinus ex diſtātibus uerſibus interpretatus eſt: hæc continent.

Iudicii ſignum tellus ſudore madeſcet.
E cœlo rex adueniet p ſæcla futurus.

Scilicet in carne pñs ut indicet orbem.
Vnde deum cernent incredulus atq; fidelis?
Celsum cũ sanctis æui iam termino in ipso.
Sic animæ cũ carne aderũt: quas iudicat ipe:
Cũ iacet inculcatus densis in uepribus orbis:
Reiicient simulacra uiri cũctam quoq; gazam.
Exuret terras ignis pontũq; polũq;
Inquirens tetri portas effringet auerni.
Sanctoꝝ sed enim cũctæ lux libera carni.
Tradetur. fontes æterne flãma cremabit.
Occultos artus retegens tunc quisq; loquet.
Secreta atq; deus reserabit pectora luci.
Tunc erit & luctus: stridebunt dentibus oẽs:
Eripit solis iubar & chorus interit astris
Voluet cœlum lunaris splendor obibit.
Deiiciet colles: ualles extollet ab imo.
Non erit in rebus hominũ sublime uel altũ.
Iam montes campis æquant curula ponti.
Omnia cessabunt tellus con fracta pibit.
Sic pariter fontes torrent fluminaq; igni.
Et tuba tum sonitum tristem demittet ab alto:
Orbe gemens facinus miseꝝ uarioq; labores.
Tartareũq; chaos monstrabit terra dehiscens:
Et coram hic domino reges sistent ad unum.
Recidet e cœlo: igniq; sulphuris amnis.
Hæc de christi natiuitate passione & resurrectiõe atq; secũdo eius aduentu in græcis uersibus dicta sic in capitibus iueniunt habere Ihesus christus θεου νοσ σ ωτηρ qđ & in latinũ translatis apparet: nisi q̃ græcarũ litterarũ proprietas nõ adeo potuit seruari. Hæc aũt sibylla siue erythræa: siue ut quidã magis uolunt cymæa: ita nihil habet in toto carmine suo cuius exigua ista particula est: q̃ ad deoꝝ falsoꝝ cultũ pertineat: quinimo etiã cõtra eos & contra cultores eoꝝ loquit ut in eoꝝ uideatur deputãda numero: qui pertinent ad christum: inserit etiã lactãtius quædã de christo uaticinia sibyllæ: q̃is nõ exprimat cuius. Sed quæ ipe singillatim posuit: ego arbitratus sũ cõiuncta esse ponenda: tanquam unũ sit plixũ: quæ ille plura cõmemorauit & breuia. In manus inquit infidelium postea ueniet. Dabũt aũt deo alapas manibus incestis: & impuro ore expuẽt uenenosa sputa. dabit uero ad uerbera simpliciter sanctũ dorsũ & colaphos accipiẽs tacebit ne quis agnoscat: quod uerbũ uel unde uenit ut inferis loquat: & corona aurea coronet. Ad cibũ autẽ fel: & ad sitĩ acetum dederũt inhospitalitatis hãc mõstrabãt mensam. Ipa. n. ĩspiciẽs tuũ deũ nõ intellexisti medẽtẽ mortalĩũ mẽtibus: & spinis coronasti. & fel miscuisti: Tẽpli uero uelũ scindet: & media die nox erit tenebrosa nimis in tribus horis & morietr tribus diebus somno susceptor: & tunc ab ĩferis regressus ad lucem ueniet primus resurrectionis principio reuocatus. Nõnulli erythræam nõ Romuli sed belli troiani tempore fuisse scripserunt.

Sibilus est spiritus tenuis. fit exili pulsu uel uerberato aere.

Sibilus & sibilum: sed sibila pro sibilantia.

Sibilus enim generis masculini.

Sibilus est idem: qui & regulus.

Sibilon canit anteq̃ mordeat uel excurrat idem & basiliscus græce.

Sibillus regum blandimenta.

Sic. ita in eo modo: hac ratione. sic quando similitudinis est circunflectitur. quando iurandi grauatur. Et quando ut uel uti subiungit sibi sicut dixi sic uti iussi.

Sicambri populi sunt.

Sica a secanda dicta: est enĩ gladius breuis quo maxime utuntur qui apud italos latrocinia exercẽt: a quo sicarii.

Sicarius dictus quia ad ppetrãdum scelus tãlis sit armatus. Sica enim gladius est.

Sicarius gladiator latro homicida.

Sicar antiquitus.

Sicamber francus: qui & teucrus.

Sicamina mora maiora.

Sicania sicilia.

Sicanius: sinus siculus.

Sicani a sicano dicti sunt sicut ab italo itali. idem & sicilienses.

Sichel quod latine siclus corrupte dicit hebræum est habens: apud eos unciæ põdus apud latinos ãt & græcos quarta ps unciæ ẽ & iste stateris medietas. unde cũ in diuinis litteris legitur siclus. uncia est cum uero in gentilium. quarta ps unciæ.

Sichẽ syriæ urbs q̃ latie & græce sichimia uocatur: hãc emor ædificauit: appellauitq; sychẽ noie filii sui ipa est & nũc neapolis ciuitas samaritanorum.

Sicera est omnis potio quæ extra uinum inebriare potest. quod quãuis hebræum sit. tamẽ latinũ sonat pro eo q̃ ex suco frumẽti uel pomorum conficiatur: coctisq; frugibus aqua pĩguis quasi sucus colatur & hæc dicit sicera.

Sicera hebraice omnis potio interpretatur qua inebriari potest.

Sycheus didonis maritus: quem pigmalion interfecit eius cognatus.

Sicilia a sicano rege sicania dicta est. deinde a siculo itali fratre sicilia. prius autem trinacria dicta propter tria acra idest promontoria: pelorum: pachinum: lilybeum: quod latine triquatra dicitur quasi in tres quadras diuisa: hæc ab italia exiguo mari discreta est africum mare prospectãs. terris frugifera fistulis peetralibus uentisq; & sulphure plena: unde ibi æthnæ montis exrant incendia: in cuius freto scylla est & charibdis quibus nauigia aut absorbentur: aut collidũtur fuit autem quondam patria cyclopum & post nutrix tyrãnorum: ac primum omnibus terris commissis seminibus aratro prosciſſa: Principatum urbium syracusis habet fõtem Aretusa: hãc Salustius italiæ dicit fuisse coniunctam: sed medium spacium impetu maris diuisum.

Sicilia insula prope sardiniam: ab oriente cingitur mari hadriatico: a meridie africo ab occidente & septentriõe tyrrheno: a borea usq; ad subsolanum hadriatico: quod diuidit tauromitanos cilicĩæ & brutios italiæ.

Sicilicus latie corrupte siclus dicitur idē & sichæl.
Sicilicus.vi.scrupulis constat; quiq; sic scribitur.
Sicilicus iu diuinis est uncia, in gentilibus quarta pars unciæ.
Sichima ciuitas samaritanorum quæ interpretatur humeri ubi iacob rediens ad laban tabernacula fecit propter suas oues:appellauitq; locū illū tabernacula:de quibus i psalmo lætabor & diuidā sichimā & conuallē tabernaculorū dimetiar.
Sichima humeri latine.humeri autem opera interpretatur.
Sicyonii græci fūt dci a sicyōe rege:hi primum ægyalei a rege ægyaleo noiati fūt.ipi sunt arcades.
Sicyonia arcadia dicta.
Sicyon ciuitas in monte.
Siccitas siccitudo:siccitas iniquitas;
Sicisagna cucumer agrestis.
Siclus solidi duo & semis.
Siclus qui græce dicitur stater.xx.obolos habens.x.scrupulos.idem & sichel.
Sicomius dictus est a loco.
Sicomorus græcum est dicta q; sit foliis similis moro; hāc latini celsam appellant ab altitudine; qa non est brevis ut morus;
Sycomorus ficus fatua appellat stulta ficus;
Sycophanta græce calūniator uel uilium rerū appetitor.σὺκοφάντης calūniator;
Sicubi:id est si alicui.
Sicula.sicilia.
Siculus de sicilia;
Sicula uas aptum ad uinū uel aquā a græco tractū id est sicia σικύα.
Siccus dicitur q; sit exucatus;uel per anti frasim q; sit sine succo.
Siccusior simus,siccitas.sicco cas;
Sidan stagnū fertur esse apud indos: in quo nihil īnatat:sed omnia merguntur.
Sydera illa dicuntur quæ nauigantes considerent: astra autem sunt stellæ grandes ut orion: stellæ uero minores uel multi iuges ut hyades pliades: Signum autem quod animantis imagines formatum est:ut taurus scorpio.
Sydera sunt stellis plurimis facta ut hyades pliades dicta q; ea nauigantes considerantes dirigunt ad cursum constitutum. Quædam autem stellæ iccirco signa dicuntur; quia nautæ contemplantur acies fulgoresq; earum; quibus rebus cœli status ostenditur futurus Sed & homines ea intēdunt ad præuidendas aeris qualitates per æstatē & autūnum hyemem & uer. Ortu enim & occasu suo certis stationibus temporum qualitates significant Aug.unde dicit scriptura q; ydera sunt in signa & tempora .Neq; enim illa dicit quæ obseruare uanitatis ē:sed utiq; utilia & usibus uitæ huius necessaria.
Sydera philosophi putauerunt oceani aere pasci.
Sydera græce latine ferrea.nam ubi nos in uirga ferrea græci eurabdon sydera dicunt.
Syderales sunt dies in quibus mouētur sydera & homīes a nauigatiōibus excludūt.Sidero sideras
Sideritis:gemma ferro similis;
Sydia flores mali granati.græcum est;
Sidicinum oppidum campaniæ.
Sidit:subdit.suppressit.subtus stat.
Sidunt:sedent.
Sido dis habet preteritum uerbi sedeo prisc.unde subsido componitur.eius passiuū sidor sideris. Nam insidiatur dicitur.
Sido dis:unde sydus deris:a quo sidero ras:componitur desidero desiderium desiderator desiderabilis desiderabiliter:cōsidero:a sydere syderor.us a eum.a sido dis.sedo as.componitur consido insido .subsido assido.
Sidolus:diligens.
Sido onis:a sidone profecta;
Sidon hæc sidonis ciuitas est syriæ.
Sidon interpretatur uenatrix uel uenator.
Sidon filius chanaan primogenitus:a quo sidones exorti putantur unde & urbs eorum in phœnice sidon uocatur.
Sidores prior populus qui sidonem ædificauit in insula mediterranei maris.
Sidones frater cadmi phœnix ex suo nomine phœnices uocauit dū de thebis ægyptios in syriā profectus apud sidonē regnauit.
Sidonem urbem phœnices arubro profecti cōstruxisse dicūt:quam a piscū copia sidon dixerunt pisces enim sidon phœnices uocant ipsi & tyrum in syria condiderunt.
Sidonia patria didonis.
Sidonia a sidone urbe tyri.
Sydrach interpretatur decor meus: hic & ananias.
Sydus ē multiuges stellæ ut hyades pliades prisc. hoc sydus syderis; unde sydero as.
Siene ciuitas ægypti;
Syene in arabia serpentes sunt cum alis:
Syenes marmor circa syenem uel thebas nascitur.
Siet prosit dicebant antiqui:fient p sint.
Siphax numidiæ rex.
Sinius lapis mollis & candidus.
Sypho uas dictum q; aquas sufflando fundat; Orientales enim ubi senserint domum ardere cū siphonibus plenis aqua incēdia extīguunt sed & amari supernis aqs inūdat.
Sigena;genus piscis in mari.
Sigeum promontorium asiæ:ubi hellespontus aptius dilatatur:dictum a taciturnitate:q; hercules prohibitus hospitio a laomedonte troianorum rege simulauit abscessū & ide contra troiam uenit cum silentio qd græce dicit sigē σιγή.
Sigilla signa maiora:a signo sigillum.
Sigilla signa ānulorum per dimunitionē sicut anuli ab annis.
Sigem purgamenta metallos in igne siue rubigo;
Signa quædam stellæ dicuntur qa ea nautæ obseruant in gubernandis nauibus.
Signa notæ.indicia.coniecturæ.uel arma.
Signa litteræ sunt uocum & uoces rerum seu intellectum.
Signat:notat.exprimit.signum facit;

Signo as inde dicitur signator tio signaculū: si/
gnum sigillum: unde sigillo as componitur desi
gno præsigno insigno cōsigno assigno. A signo in
signis & insignio is signifer. significo cans. tius. cā
ter. consignifico.
Signanter: euidenter. expresse:
Significat: intimat.
Significanter. euidenter.
Significantius: expressius.
Signum notamen: indicium. testimonium:
Signum dicitur quod animantis imagine formaſ
ut taurus. scorpio.
Signum primitiuum. deriuatur sigillum diminu/
tiuum & signo as & signio is unde insignitus insi
gnis. significo as. signifer. antesignarius designo
as componitur præsigno resigno.
Signū est quando in hoc quod uideſ aliud intelli/
gitur: dictum q̄ aliquid significet. Signaculum
autem est quod alicui rei ad hoc imprimit ut late
at quousq; referatur.
Signifer auctor qui signum fert ante alios uexil/
lifer.
Signes ægyptii mensuras uiarum uocant quas galli
leugas: græci stadia. latini milliaria uocant.
Signum ciuitas: unde signinus dicit.
Sylla brutus. pprium fuit.
Syla sydera signa. sylia p̄ sylua trisyllabum:
Sylia silua est.
Syllaba græce conceptio: siue complexio dicitur.
απο του συλλαμβανω id est conceptio litte
rarum: syllambano συλλαμβανω enim dici/
tur conceptio: unde uera illa est syllaba: q̄ ex plu/
ribus nascitur litteris. Nam una uocalis abusiue
syllaba dicitur: quæ non tam syllaba dicenda est
q̄ ratio tempor̄.
Syllaba: semipes dicitur: quia est dimidius pes.
Syllabatim: paulatim tēperanter.
Syllabicus: accentus.
Syllanas tubas ideſt syllæ.
Syllani milites syllæ.
Silarus lucus lucaniæ fluuius Ser.
Syllepsis est in dissimilibus clausulis per unū uer/
bum conglutinata cōceptio. ut singularis plurali:
aut pluralis dictio singulari uerbo expleta ut sūt
nobis mitia poma: & pressi copia lactis. fit etiam
per accidentia ptibus orationis sicut quando unū
pro multis & multa pro uno ponuntur: fit & per
genera diuersi sexus: ut cymothoe & triton adni
xus. fit & per numerum: ut Italiam sociis & rege
re recepto: Fit & per tempora: ut hactenus aruorum
cultus & sydera cœli Nūc te bacche canam. Fit p̄
personas: ut hunc socii morem sacrorum hūc ipe
tenebo.
Syllepsis casus discrepantes in una significatione
congregati.
Silent: tacent. placida & īmota sunt.
Sileo: omitto. prætereo taceo nescire me fingo:
Silere ad uocem mutam refertur: tacere uero ad
articulatam.
Silentiū nihil est: Sed ub uox non est silentiū dici/
tur: Sicut tenebræ nihil sunt sed ubi lux non est.
Silenus lucidū. purum serenum fulgens.
Silenus nutritius fuit bacchi. senex.
Siler genus uirgulti uel leguminis.
Siler fluuius iuxta salernum. prisc. hoc siler sileris
terræ fœtus.
Silex ē durus lapis dictus q̄ exiliat ab eo ignis hæc
silex cis: etiam hic silex dicit.
Silicernus: senex incuruus. quasi iam cernens silices
sui sepulchri: uel solum cernens silicem.
Siligo genus tritici: a selecto dictum. Nam in pane
species eius præcipua est.
Siligineus uero panis qui fit ex eo.
Silicon quam latini corrupte siliquā uocant græ/
ce dictum q̄ fructus eius sit dulcis.
Siliqua est genus leguminis quod porci in africa co
medunt: significat autem aliquando folles legu/
minum: aliquando purgamenta eorum.
Siliqua follicus leguminum: proprie tamen cuiuſ
dam arboris fructus lōgus latusq; habens interi/
us fœmina: quibus sit pensum.
Siliqua retinet quattuor grana ordei.
Siliqua habet calcum eiusq; tertiam partem: & sic
scribitur.
Siliqua. xxiiii. pars solidi ē. uocata ab arbore cuius
est fœmen.
Siloa fons est ad radicē montis syon: quæ non iugi/
bus aquis: sed incertis horis diebusq; ebullit.
Siloa fons fluens de probatica piscina interpretaſ
fons luminis.
Syllogismus quem græci uocant nos
ieuitabile possumus appellare q̄ interrogatus hic
inde concludat: & utroq; p̄mat cornu.
Syllogismus græce latine dicit argumentatio uel ī
uentabile: qua inuentū p̄babile exequimur.
Syllogismus est igitur propositionis: assūptionis
confirmationisq; extrema conclusio.
Syllogismis aūt non solum rhetores: sed maxime
dialectici utunt̄: licet & apostolus sicut & alii sæ
pe proponat, assumat: confirmet aq; concludat:
q̄ ut diximus p̄prie artis dialecticæ & rhetoricæ
sunt.
Syllogismorum apud rhetores principalia genera
duo sunt inductio & ratiocinatio. inductionis tria
sūt mēbra. prima præpositio quæ ex similitudi/
ne cōstat in una pluribusue. altera illatio quæ aſ/
sumptio dī ex eo q̄ cōcedi uolumus cuius causa
similitudines adhibitæ sūt introducit. Tertia cō
clusio est quæ aut concessionē illationis confir/
mat: aut quid ex ea cōficiaſ declarat sic. Quæso
xenophon sit tuus uicinus meliorē equum habe/
at q̄ tu: illius ne an tuū malis. illius inquit? Quid
si fundū illius etiam? Quid si uxorem meliorē
habet? at ille cōticuit. Meliorem igitur uis habe
re uxorem quare nisi hoc perfeceris: ut neq; uir
melior neq; lectior fœmina sit interris. semper
id quod optimum esse putabis requires. Ratioci/
natio ē oratio qua id de quo est quæstio compro/
batur per se expositum & cognitum: huius duo
sunt modi: Entymema qui est imperfectus sylo/

giſmus atq; rhetoricus: q; in duabus partibus conſiſtit: ſiue ut quidam dicunt ſola propoſitione.
Alter modus epichetrema latitudine diſtãs dialecticis propter quod rhetoricis datur cõſtatq; modis tribus. primus triptitus ideſt membris tribus Secundus quadripartitus. Tertius quinquapartitus.
Syllogiſmi dialectici ſunt ubi totius eius artis aſtilitas & uirtus oſtenditur: quorum concluſio primum lectorem adiuuat ad ueritatem inueſtigãdam: tantum ut abſit error decipiendi a diuerſarium per ſophiſmata fallarum cõcluſionum. Formulæ cathegoricorum ſyllogiſmorum ſunt tres prima habet nouem modos. Secunda. iiii. Tertia ſex: hos ſi quis plene ſcire deſiderat perihermenias apulei legat. Modi uero hypotheticorum: ſi fiunt cum aliqua concluſione ſeptem ſunt. hos ſi quis pleniuſ deſiderat: librum legat Marii Victorini.
Syllogiſmus eſt oratio ī qua poſitis quibuſdam & conceſſis per ea ipſa quæ conceſſa ſũt propoſitionem ſcilicet & aſſumptionem aliud quiddam nẽceſſe eſt uenire q̃ ſunt ea quæ conceſſa ſunt id eſt concluſio: ut omnis homo animal: omne animal ſubſtantia: omnis igitur homo ſubſtantia: hic enī per propoſitiones quæ cõceduntur omnis homo animal. omne animal ſubſtantia: neceſſario aliud quiddam cõcludiſ q̃ ſint illæ duæ: & ab eis tamẽ uenit. Omnis igitur homo ſubſtantia.
Syllogiſmoꝝ uero alii ſunt prædicatiui qui cathegorici dicuntur. alii conditionales. quos hypotheticos uocant. Et prædicatiui quidem ſunt qui ex oĩbus prædicatiuis propoſitionibus connectunt: ut ſuperius: hipothetici uero ſunt: quorum uel una propoſitio conditione nectitur: ut hic: ſi dies eſt. lux eſt: eſt autem dies: lux ergo eſt: habet ergo omnis ſyllogiſmus propoſitionem. aſſumptionẽ & concluſionem.
Syllogiſmus ſpecies eſt argumentationis.
Silua interdũ fructuoſa: nemus uero arbores frondoſæ & umbroſæ dicunt.
Silua dicta quaſi xila: quod ibi ligna cedant. Nam ξῦλῶν xilon græce dicitur lignum: ſignificat gentes.
Silua ſiluanus ſicut ſylla ſyllanus: ſilueſtris ſiluula ſiluicula: componitur ſiluigena. ſiluicola. Siluia pro ſilua.
Siluanũ latini uocant deum: quem græci pana dicunt. id eſt incubum.
Silueſter: teter: horribilis. aſper.
Silueſtre: opacum. amœnũ. umbroſum.
Siluii dicti ſunt omnes albanorum reges ex ſiluii nomine: ſicut romanorum auguſti.
Siluula ſilua modica.
Silurus: genus piſcis: uiliſſimus eſt.
Sim nomen uici. neutrum.
Symachi græce compugnatores.
Symachus ergo compugnator dicit.
Simachia: compugnatrix & adiutrix.
Symachus interpres poſt chriſtum. ebioneæ hæreſis dicitũr fuiſſe.
Symbolum græce conſilium uel conſultum uel ſignum militare.
Symbolos græce conſultor.
Symbola proprie dicuntur quando a diuerſis pretium conficitur in unum: ut conuiuium inde paretur.
Symbolum græce pactum uel collatio.
Symbolum collatio aut pactum: quod fit homiui cum deo.
Symbolum ſignum ſiue fides: ſiue pecunia congregata.
Symbolum græce ſignũ uel collatio uel iudicium interpretat. Diſcedẽtes. n. apoſtoli ad euãgelizandum hoc p̃dicationis ſignũ uel indicium poſuerunt. Continet aũt cõfeſſionem trinitatis & unitatẽ eccleſiæ: & oẽ chriſtiani dogmatis ſacramẽtũ.
Symbolũ græce ſignum uel collatio. i. qd' plures i unũ cõferũt dici põt. id. n. fecerũt apoſtoli ĩ iſtis ſermonibus ĩ unũ cõferẽdo unuſq; qd' fẽſit. iudiciũ aũt uel ſignũ iõ dr̃ qa i illo tpe multi ſimulabant ſe apoſtolos dei eſſe. iccirco iſtud indiciũ poſuerũt p qd' agnoſceret is q chriſtũ uere ſecũdum apoſtolicã regulã p̃dicaret. Deniq; & ī bellis ciuilibuſ qſq; dux ſuis militibus ſymbola diſcreta tradit. quæ latine ſciſma uel indicia nominant ut ſi forte interroget pdat ſi ſit hoſtis aut ſocius: iccirco nõ ſcribi mẽbranis ſed habere i cordibus tradiderũt: ut certũ eſſet hoc nõ ex lectiõe: quæ interdũ etiã ad ifideles puenire ſolet: ſed ex apoſtolorũ traditiõe ſuſcepiſſe & i tabulis cordis ſcribi. in quo quidẽ pauca ſunt uerba. ſed oĩa continẽt ſacramẽta ſicut a propheta prædictũ eſt quoniã uerbũ breuiatũ faciet dominus ſuper terrã.
Symbamata congruitates.
Simeon interpretatur exauditio: ſicut. n. dixit lya quãdo peperit eum qa exaudiuit me dominus.
Symeon filius cleophæ Iacobo ſucceſſit epiſcopus. filius etiam mariæ.
Symæ capellæ. i. naribus p̃ſis: unde ſimiæ. quoq; dictæ ſunt quaſi ſimæ.
Symiæ dictæ quod ſuppreſſis naribus ſunt: licet & capellæ ſit preſſũ habere naſũ. Alii ſimias latine dictas arbitrant q; in eis multa ſimilitudo rationis humanæ ſentiatur: ſed falſum eſt. harũ genera qnq; ſunt: ex qbus cercophyteci caudas hnt quã quidam claram uocant ſphingæ uilloſæ ſunt comis onocephali tyri: callitrites.
Simiæ plena luna exultant. media & caua triſtant.
Similia: ſubtiliſſima farina farris.
Similogo: genus tritici.
Similare: imitari, exprimere: aſſignare.
Similo as aui.
Similis talis qualis ille: quaſi ſimul ille.
Similitudo: imago, forma figura, effigies.
Similitudo eſt cum ſecundũ ſpeciẽ aliquã uiſam imago pingit uel formatur. figura uero eſt cum ipreſſiõe formæ alicuius imago exprimit. cũ aũt propria liniamẽta exprimunt: imago dici poteſt. Ois igit imago ſimilitudo. ſed nõ conuertit

Symiſta:conſcius ſecretorum. Myſta græce dicit myſterii auctor: ſymiſta uero qui ſub eo eſt:uel q conſcius eſt miſterii.

Simois ſimoentos ſimois ſimoentis apud nos fluuius troiæ.

Simonides quidam poeta fuit lyricus: unde ſimonida metra.

Simones delphines dicuntur.

Simon interpretatur pone mærorem uel obediens uel audiens.

Simon chananæus obedientia pura & humilitas.

Simon chananæus ad diſtinctionem Simonis Petri de uico gallileæ chana:ipſe eſt qui in alio euangeliſta ſcribitur Zelotes:Chana quippe zellus interpretatur quia zelo dei ferbuit:hic apoſtolus egypti pricipatum accepit:& poſt Iacobum catheda hieroſolymorum tenuit poſt annos.cxx.ſub traiano meruit per crucem ſuſtinere martyriū.quinto kalē.nouēbris.iacetq; in porphoro.

Simon ſimonos græce:latine ſimon ſimonis.

Simon malos mores odiens:interpretatur.

Simoniani a ſimone magicæ diſciplinæ perito cui Petrus maledixit pro eo q ab apoſtolis ſpiritus ſancti gratiam pecunia emere uoluiſſet:hi dicunt creaturam non a deo ſed a uirtute quadam ſupna creatā:nec credunt corporum reſurrectionem.

Sympatus græce dicitur:eo q tantam in radice uirtutē hēat:ut fruſta carnis i cacabo aſpſa coagulet.

Simpath ia græce compaſſio.

Simplex.largus.benignus.indulgens.communis.

Simplex ideo dicitur deus ſiue non amittendo qd habet: ſeu quia non eſt aliud ipſe & aliud quod in ipſo:ſicut in homine cuius eſt eē aliud & aliud ſapere. deus autem eſſentiam habet ſapientiam. ſed quæ habet hoc eſt:Et omnia unus eſt:ac deinde ſimplex eſt quia non in eo aliquid accidentis eſt.ſed & quod eſt & quod in ipſo eſt eſſentialiter eſt:excepto q relatiue ad quamcunq; perſonā eſt: priſc.hic & hæc & hoc ſimplex ſimplicis.

Symplegas locus in mari uel lapides uagi in mari.

Simplones conuiuæ.

Symphonia græce conuenientia uocum. hāc ꝑficiūt diapente diapaſon & diateſſeron.

Symphonia eſt conſonantia plurimorum ſonorum & modulationis tēperamētū ex graui & acuto cōcordantibus ſonis in uoce flatu & pulſu:cui cōtraria eſt diaphonia ideſt diſſoniæ uoces.

Symphonia uulgo appellatur lignum concauum ex utraq; parte pelle extenſa:quam uirgulis hinc inde muſici feriunt:fitq; in ea & cōcordat grauis & acuti ſuauiſſimus cantus.

Symphoniaci cantores ſymphoniarum.

Siopan & ſigan σιωπαν και σιγαν tacere.

Sympoſium græce conuiuium.

Sympinium genus poculi.quod & gabata dicitur.

Simul una:pariter. Simul aduerbium congregationum:inde componitur inſimul dicit ſimilis ormus.liter.ſimilitudo ſimilo.as aſſimilo componitur.inde ſimulacrū tor.tio:componit diſſimulo as. inſimulo ſimilis conſimilis diſſimilis ſimilago ſimilaginis dicitur:ſimila ſimſlæ.

Simulacrorum uſus exortus eſt cum ex deſiderio mortuorum conſtituerentur imagines:tanq̄ i cōlis receptis pro quibus ſe in terris dæmones colendis oppoſuerunt: & ſibi ſacrificare deceptis perſuaſerunt.

Simulacra autem a ſimilitudine dicta eo q manus artificis ex lapide aliaue materia eorum uultus imitatur:in quorum honore finguntur. Ergo ſimulacra pro eo q ſint ſimilia uel ſimulata aut cōficta uocantur:unde & falſa ſunt. Et notandū q latinus ſermo ſit in hebræis:apud eos enim idolū ſiue ſimulacrum ſemel dicit. Iudæi hyſmaelem primo ſimulacrum feciſſe:gentiles prometheū: græci cecropem apud ſe dicunt.

Simulat:mentitur:fingit.fraudulenter agit.

Simulamus ignota.diſſimulamus nota. Qui.n. fingit ſe ſcire qd neſcit:ſimulat. qui uero quod ſcit neſcire:diſſimulat.

Simulator dicit a ſimulacro.geſtat.n.imaginē eius qd nō ipſe eſt.quod ſcio diſſimulo neſcio quod ſimulo.

Simulo abſolutū & actiuum & ab eo compoſita.

Simulara ē proprie uermis in capite arietis natus:q dum mouetur facit eum repedare.

Simulata eſt uermis in capite animalis cornua habētis:cōmouens illud ad feriendum cornibus: inde dicitur ſimultantes.

Simultas:dolus.inimicitiæ.lis diſſenſio.rixa.odium:occaſio inimicitiarū.

Simulat.inimicos facit.inſectat.fugat.

Sin q ſi ſignificat.Remi.Sin: ſi uero: ſi non: q ſi.

Sin coniunctio cauſalis uel confirmatiua.

Sin græce latine con ſimul ſignificat:priſc.uel circum.Sin tētatio uel rubet interpretat.

Syna mādatū interpretat:qa legem ibi ſumpſerunt.

Syna locus deſerti eſt:q & ſyn:ſed hic magis locus montis:q in ipſo deſerto eſt apellat.

Synai interpretat menſura uel mandatū ſiue tentatio uel ampnora mea.

Synagoga græce cōgregatio dicit.quod proprium nomen populus iudæorum tenuit q̄uis dicta eccleſia ſit:noſtram uero apoſtoli ſynagogam nunq̄ dixerūt:ſed ſemp eccleſiā ſiue diſcernēdi cā:ſiue q congregati:qd ſynagoga interpretatur. & pecora ſolent:quorum greges pecora dicimus: conuocari uero quod eccleſiæ pertinet: magis eſt utentium ratione:ſicut ſunt homines.

Synalœphæ eſt per interceptionē concurrentiū uocalium lubrica:quædam leuiſq; colliſio:ut multa quoq; & bello paſſus dum cōderet urbem: hæc a quibuſdam ſynereſis nominatur.

Sinalœpha græce dicit quaſi quodam ſaltu tranſmittens.

Synalœphe colliſio uocalium adiunctarum.

Synecheis faucium tumor cum feruore.

Synechis a continentia ſpiritus & præfocatione. dicta propter dolorem faucium.græci enim ſynechein σ υνεχειν continere uel præfocare dicunt huius duo ſunt genera.

synapotheneſcopes ὁ σύναποθνήσκοντες fratres commorientes ſimul gerentes mores: fabula de duobus fratribus facta.
Synapis appellatur q; foliis ſit ſim lis napi. hæc ut auctores aiunt calidam uirtutem habet: & egeritur: ſed ſtringit urinam, crudum in cibo ſumptū ſtomacho contrarium: coctū uero in olere iuuat ſtomachum. Sæmē autem eius tritum cum aceto ſerpentium uulnera curat.
Synapi genus hærbæ neutrum: quanuis hæc ſynapis dixerunt.
Synapi ſicut gumi ideclinabile magis ſūt peregrina
Synatriſmos eſt congregatio criminum & beneficiorum in unum ad monendos animos.
Synatriſmos eſt quod uno tractu concluditur. uel congregatio multorum.
Synaxis græce hora dicit: quando fratres cōueniūt
Sympotica græce conuenientia.
Syncathegorema græce circum ſignificans dicitur ideſt omnis dictio præter nomen & uerbum ſecūdum dialecticos.
Syncærus quaſi ſine corruptione: cui contrarius eſt inſinceris ideſt uitiatus corruptus.
Syncerus: rectus, benignus, uel ſine dolo: aut ſanus. ſimplex.
Synceres pluraliter puri &, ſine admixtione corruptionis.
Sycinnum quaſi ſingularis cantilenæ uox. ideſt cū unus canit: quod græce monodia dicitur cū udro muſti: chorus.
Synciput pitis ſemis caput: ſine capite. āterior pars capiti: ſanum caput.
Syncipitium: dimidium caput.
Syncletos græce ſenatus.
Sincletius ergo ſenator.
Syncreſis cōmixtura duarū uocalium in unum ſonum: & ita confunditur una.
Syncreſis: confuſio.
Sinchronion: unius temporis.
Syncopa ablatio de una dictione contraria epēthe ſi: ut audacter, p audaciter.
Syndabalum: fundibalum.
Syndeſmos græce coniunctio dicitur.
Syndeſmos eſt collatio quando bona & mala inter ſe comparantur.
Syndon: lineus pannus.
Syndonem græci uel latini uocant amictorium lineum fœminarum: quo humeri operiuntur idē & conabolagium.
Sine: extra, abſq;, priſc.
Sine p̄poſitio caſus ablatiui ſicut abſq;: habentq; ſimilem ſignificationē quæ eſt negatiua nec in compoſitione inueniuntur.
Sinere: pmittere: ab aliquo ſoluere.
Sino ſinis ſini ſitū: ſinor inde ſitus: cōponit deſino.
Synecdoche eſt conceptio cum a parte totum uel a toto pars intelligitur. Vt ingens a uertice pontus in puppim ferit. Nō enim totum pelagus ſed partem ideſt fluctum dixit. a parte totū: ut puppeſq; tuæ pubeſq; tuorum. Nō enim ſolam puppim ſed totam nauem dixit: aut per id quod dicit: id qđ ſequitur: ut iam ſumma procul uillarum culmina fumant: p quod u eſperum ſignificatur.
Synecdoche græce quaſi continua conceptio dicit græci nāq; continuum ſynecdochen dicunt.
Synæreſis conglutinatio duarum uocalium in unā ſyllabam: ut dii.
Synæreſis cum differimus aliquid petentes ut interim nos permittant aliud dicere: his figuris amplificata expolitur oratio.
Synergus ideſt coopertator: nam erga græce opera τὰ ἔργα.
Synedræ: ſellæ curiales.
Synedrium conuentus.
Syneſictonal gallition hæba medicinalis eſt.
Singillatim per unumquenq; ſeparatim.
Singulariter: unice, maxime, eximie.
Singuli unuſquiſq; per ſe quaſi ſine angulo: & fit ſenſu non littera ab uno. ut bini a duobus terni a tribus: quæ ſunt diſtributiua.
Syngrapha multorum ſcriptura uel cautio.
Syngraphū: cautio uel ſubſcriptio chirographi.
Singultus: uiſcerum pulſus, ſuſpirium, gemitus.
Singultus ex ſtomacho fit, aut ex frigore aut ex frigido bibendo aut ex multo cibo uel potu uel paruo.
Singultare: ſuſpirare.
Singulto ſingultas.
Sineſtra: ſinens extra.
Siniſter: contrarius, noxius, truculentus.
Siniſter ſiniſtra ſiniſtrum.
Siniſtra dicta quaſi ſine dextra. uel a ſinendo: q; rem fieri ſinat.
Synochus quod eſt continuus febris eſt, quæ ita diſtinguitur a ſynoche: quod ſynochus nō habet anſim ideſt requiem.
Synoche uero dum ſimulat ægritudinem retinet dubietatem.
Synochi tres ſunt ſpecies: ameſtionus aginaſticus epaginaſticus.
Synocitidæ gemmæ umbris inferorum euocatæ a paganis dicuntur.
Synodus ex græco in latinum interpretatur comitatus uel cœtus. id eſt conuentus uel multitudo plurimorum in unum.
Synodiæ communes.
Synonyma ideſt plurinomia eo q; in pluribus nominibus ſit ſignificatio una. ut eſt illud ſcio calleo teneo: uel enſis gladius mucro.
Synonymum eſt quoticns in connexa oratione pluribus uerbis unam rē ſignificamus: ut nihil agis: nihil moliris nihil cogitas.
Synopis terræ ſpecies inuenta plurima in pōto eſt unde nomen a ſynope urbe accepit, ſpecies eius ut ait plinius res ſunt: rubra & minus rubens & iter has media.
Synopis & amiſon ciuitates ponti.
Sinon hærba.
Sympathion: cōpugnantia.
Sympathia: compaſſio.

Sympaſcho συμπάσχω græce compatior:
Sympſalmā dicitur uocū copulatio in pſallendo:
Symplagiū dicit minus ræte a plagis ideſt funibus rætium.
Symphitum hærba:quam alii cōfirmam dicunt.
Symphoſin itinerum uel uiarum.
Syntaxis græce appoſitio,conſtructio.
Synthaxin græci dicunt ordinationē ſiue conſtructionem dictionum.
Syntagma:dogma documentum:ſtructura ordinatio.
Syntegma compoſitio partium:
Syntema,ſpicarū compoſitio.
Synthetícos paſſio quædam:cuius apoſtema intus eruperit.
Sinthesis hyperbaton ē ex omni parte cōfuſum ut Tris nothus arreptas ī ſaxa latētia torq̄t. Saxa uocant itali mediis q̄ in fluctibus aras.Etenim ordo talis eſt:tris arreptas nothus in ſaxa torquet:quæ ſaxa mediis fluctibus latentia itali aras uocant.
Synteleſtes græce municeps fœmininum.
Syntoma quando ſimul multi cadunt:
Syntoma:uitium.
Syntoma græci uocant:quas nos accidētias dicimus ideſt capitis dolor:fluor nariū.uomiti impetus urinæ uentriſq;nimietas,ſudoris ſolutio: & cætera talia.
Syntoma accidentia ſunt febribus ut capitis dolor & cætera.
Syntonomia græce conciſio.
Sinuat: torquet complicat.
Sinuatum:curuum,pandum,conuexū, replicatū:
Sinus receptaculum aliquod,portus,flexio maris.
Sinus dicitur ſinuatæ ueſtis receptaculum:gremiū uero interius accuratæ ueſtis ſecretum ptí.hic ſinus nus a ſinuatus p ſyncopam.id eſt reuolutio: hoc ſinum ſini pro uaſe dicitur producta penultima,dicitur tamen & hic ſinus.
Sinus uas fuit antiquitus:hunc uarro a romanis primo lepiſcam,deinde gremium,tertio ſinū dicit uocatum:pro quo nunc œnophorum & depeſtā nominat iuxta græcum.
Sinus dicunt maiores receſſus maris:ut ī mari magno ioniuſ,in oceano aretheo caſpius:in indis mare rubrū:quod etiam oceano aſcribitur.
Synzigiæ συζυγίαι græce coniugationes.
Synzuga ideſt cōiuga ſimilia:ut mei tui:ſapiēs tertia ſapientia.
Siocriſis ē collatio quando quis meliorem cauſam ſuam q̄ aduerſarii demōſtrat:uel conceſſio quādo mala importune deſiderantibus concedimus.
Sion mons eſt iuxta muros urbis hieroſolymæ conſtitutus:interpretaſ uero ſpecula uel ſpeculatio. Nam hæc ciuitas a dauid in monte conſtituta ē.
Sion mons eſt qui intra hieruſalem primo poſitus fuit:nūc uero extra eſt,interpretatur autē ſpecula,quia de eo ſpeculabantur aduenientes.
Sion iterptaſ ſpeculatio ſignificat ſctām eccleſiā.
Sios æolice deus dicitur.
Syor aquas turbidas.
Siphārium dicitur omne quod ante cantantem pro pretio ſuſpenditur.
Siparū genus ueli unum pedē habēs:quo iuuari nauigia ſolēt quotiens uis uenti langueſcit:qđ ex ſeparatione exiſtimant dictum.
Sciopodæ dicti ꝙ ſupini ſe cooperiant pedum magnitudine.
Sipus ciuitas iuxta montem garganum: unde & ſipontus dicitur.fœmininum.
Syn græce con latine.
Siqua ſi aliqua,aut ſi quomodo.
Siquis & nequis & aliquis infinita ſunt.
Siquidem,ſi tamen.
Si quominuſ.ſi aliter q̄ dico.
Syracuſa urbs ſiciliæ.
Syraculius theocritus dictus eſt.
Syraculana ciuitas in pachino eſt.
Syra gēs ē de ſyria ſiue fœmina,ſura uero ps pedis.
Syramforas latini furarios uocant a genere uinculi quo prius ligabantur.
Syraſirin hebraice:latine dicun ur cantica canticorum.
Syrena:umbra in mari ideſt lamia:
Sirem σεῖρην a σεῖρη per ei diphthōgum ideſt græce cathena.
Siren deo canens interpretaſ priſ,hæc Sirē ſirenis.
Sirenas phiſiologus dicit animalia eſſe mortifera in mari:quæ a capite uſq; ad umbilicū figurā hominis habeāt:extremas uero partes uſq; ad pedes uolatiles & dulciſſimæ melodiæ carmen canunt ita ut per ſuauitatem uocis auditus hominū a longe nauigantium ad ſe trahant & graui ſomno ſopitos dilanient.De his dicit Eſaias Sirenes & dæmonia ſaltabunt in babylone.
Syrenes in Eſaia dæmones aut dracones magni criſtati & uolantes a quibuſdam putantur.
Sirenas tres fingunt fuiſſe ex parte uolucres & ex parte uirgines:quarum una uoce;altera tibiis:tertia lyra canebat;quæ illectos nauigantes cantu in naufragium trahebant.Secundum ueritatem autem meretrices fuerunt:quæ tranſeuntes ad egeſtatem deducebant.Alas autem habuiſſe dicūtur & ungulas quia amor uolat & uulnerat.in fluctibus commorari quia fluctus uenerem creauerūt. hæ ferūt fuiſſe filiæ achelot: quæ cum legerent flores cum proſerpina ipſa a plutone rapta tādiu eam quæſierūt donec mutatæ ſunt in aues:humanis tamen capitibus & uoce; atq; in inſulas maris ſunt tranſlatæ.
Syrenſis eſt correptio pronunciationis.
Sirreo græce confluo.
Syrexis,ideſt ruptio apoſtematis.
Syri a ſyrin uocati perhibent:qui fuit nepos Abraā ex cethura:quos aſſyrios ueteres appellarunt.
Syria ab oriente fluuio euphrate: ab occaſu mari & ægypto terminatur:tangens a ſeptentrione armeniā:& capadociam a meridie. habet autem in ſe prouincias comagenam: phœniceam & paleſtinā,cuius ps ē iudæa abſq; ſarracenis & nabatheis

Syria interpretatur sublimis.
Syricū rubri coloris pigmentū, ipsum est & fœnicem: quod syri & phœnices in rubri maris littoribus legunt: est & interfactitium.
Syrius stella est: quā uulgo canē uocant.
Syrius dicta propter flāmæ cādorem: q; eiusmodi sit: & præter cæteras lucere uideatur. hæc oriens mundum ardore exurit. interdum morbo corpora afficit: ab hac enim dies caniculares dicunt: q; hi plus flagrāt ardoribus q̄ dies totius æstatis.
Syrius stella in ore canis posita.
Syrus uero homo de syria.
Syrinx græce latine dicit fistula: unde siringa dicta quæ i harūdinē est mutata: ex qua fit fistula.
Syrma est series orationis tenorem suum usq; ad ultimū seruans: ut illud principio cœlū terras cam posq; linquentes lucentēq; globum lunæ titaniaq; astra spirirus intus alit.
Syrma longa reuolutio uestis uel alterius rei dicit
Syrma dictio longa uel longaria id est longa scriptura.
Syropheum uirginale pallium fuit.
Syrophenissa: fœmina de syriis: qui sunt in fœnice chananea.
Syromastes fortis.
Syro græce traho: unde syrtes seiro uero canto: unde sirenes in mari esse dicuntur dulciter canētes.
Syrpe hærba quædam aquiua, pereatur lac syrpicum idest laser.
Syrtes sinus africi maris duo maior & minor q; in se naues trahat.
Syrtes sunt harenosa loca in mari: quas Saluſtius a tractu uocari dicit: q; ad se trahant & appropinquanti uadoso mari hæ eant: hæ mari ægyptio uicinæ sunt: & pariter admiscentur.
Syrtes tractus aquarū rapaces, scopuli supra mare loca harenosa uel arida accedunt & recedunt.
Syrtis cū plurale semper sit quomodo alpis: tñ singulariter a poetis profert: & facit hæc syrtis has syrtis quia græce syrteis ὁ συρτεις ὁ.
Syrtites gēma dicta quia in littore syrtium primū inuenta est in parte lucaniæ.
Syrtis lapis dictus a syria ubi reperitur.
Sisanium genus pomi græcum est.
Sisara & iabin principes militiæ: quos occiderunt mulieres debora & barach in torrente cyson.
Sisara interpretatur futurū iudiciū. uel gaudio exclusio. uel equi uisio.
Siser genus leguminis uel piscis, neutrum.
Sisimbrium hærbæ genus.
Sismus ὁ σισμος græce terræmotus & fumus.
Sisyphus saxum contra uerticē montis uertere dicit: quia prodidit louem de ægina Asopi filia.
Sistarchia, ppie sunt naturarū. dictæ q; sint sutæ substātiæ. uel uascula in quibus portantur cibi.
Sistemata principales partes musicorum.
Sistere interdum resistere uel prohibere: idest qui aliquam rem in loco stare facit assistere: in medio adesse consistere. habitare uel stare.
Sistit stare facit repugnat.
Sistitur, præsentatur, obtinetur.
Sisto tis stiti stitū. uel sisto sistis statui a statuo uel steti a sto.
Sistrū ab inuentrice uocatū. Isis enim regina ægyptiorum id genus inuenisse probatur: hæc aguina uocantur.
Sistrum lingua ægyptiaca dicitur tuba: cū qua Isis describitur.
Systole est correptio contra naturam.
Sita: positā.
Sitis nihil est, sed ubi potus deest: sitis noiat: sicut tenebræ: ubi non est lux.
Sitis: ide sitio sitis cōponit scyphus. i. sitim fugās.
Sitio sitis sitiui.
Siticulosus qui semper sitit.
Sitis dicitur quasi siccatio itineris sucorum.
Sitis gēma uiridis uel sicut dicitur iaspidis genus dicta q; in scythia inuenitur.
Sy ὁ ῦ græce latine tu pris.
Sythonia thracia a rege sithone.
Sithonius mons thraciæ: ubi ppetuæ niues sunt.
Sitropedes uasa fictilia coquēdi cū tribus pedibus.
Situla serpens dicta: quia quem momorderit siti pereat: eadem & dypsax.
Situla dicta: q; sitientibus apta sit ad bibendum qd' græci cadū dicūt: uulgo modiosum dicitur.
Sitū: positū uel positio: seu cōpositio ipsa a sinor.
Situs: habitus, odor malus ātiqtas, natura, modus.
Situs proprie est humor diutino tēpore collectus in sordes.
Situs tus negligentia. a sinor.
Situs antiquitas positio.
Situs a positione dictus: ut quis aut stet aut sedeat
Siue seu: cōponitur ex si & uel: unde aliam cōiunctionem quærit.
Smaragdus gemma: cui nihil uiridius cōparātur.
Smaragdus uirens nimium: dat lumen oleaginum Est fides integerrima ad omne bonum patula: quæ nunq̄ scit deficere a pietatis ope.
Smaragdia a smaragdo deriuat penultia correpta.
Smyris lapis asper & indomitus oia terens.
Smyrna calami cassia in arboribus nascūtur ad pigmenta.
Smyrna asiæ minoris urbs canticū eog; interpretat
Smigmata: unguenta. sabanum. laumentum.
Sobal interpretatur uana uetustas, nomen uiri: un orta est gens.
Sobath hebraice februarius mensis.
Sobrinus: qui de sorore nascitur.
Sobrius: temperatus, moderatus.
Sobrius: sine ebrietate:
Sobrietas: parcitas, temperantia.
Socita.
Socer dicitur a societate generis.
Socer uir qui generum habet.
Socrus uero fœmina: quæ nurum habet.
Socer ri. cuius fœmininū cum socera debuit esse socrus crus fecit.
Socci cuius diminutiuū soccelli de dicti: q; succū habeant: i quo pars palantæ initiat. Socci autem

nō ligātur ſicut caligæ:ſed tātum imittūtur. Cernui ſocci ſunt ſine ſola ligati uero:quos nos ſolia cos uocamus: clauati autem eo ꝙ de minutis clauisſola conligetur.

Soccis comœdi utuntur:genus eſt calciamenti.

Soccus calceolus.

Socifena quæ ſociat aliquos uel ſocitina a ſatiōe dicta ideſt lucina.

Sociat.coniūgit.amicat inde ſocius:unde ſocietas alis aliter:componitur conſocio conſocias conſocius.

Socius a conſortio dicitur:particípes:adiutor.comes.

Socius eſt qui in aliquo pacto mihi ad aliquid gerendum coniungitur Amicus uero eſt.qui mihi uſu uitæ ſimiliter fideli amore coniungitur.

Socii dicuntur propter periculi aut operis ſocietatem quaſi unum colligati.

Societas:amicitia pax.fœdus.

Secors.imprudens.negligēs.ſtultus.fatuus.hebes.

Secors:quaſi ſine corde.

Secordia:ſtultitia.

Socrates primus philoſophoꝝ.

Socratici philoſophorum genus.

Socrates romanus ſophroniſci filius diſcipulus uero diutimæ mulieris fuit.hic ex patre quodam cæſore lapidis ortus eſt: & ipſe diu paterna uſus ē arte.ideſt ſculptor ſtaturaꝝ fuit.huius diſcipulus fuit plato ariſtonis filius:qui eloquenita ſua omnes philoſophos.ſuperauit.

Sodales dicuntur qui ad ſymbola conuenire cōſueuerunt:quaſi ſuum dantes:alias quaſi ſedantes ꝙ ſimul edant.

Sodalitas amicitia.idem ſodalitium.

Sodes aduerbiū alludentis uel uerbum blādientis

Sodoma interpretatur excluſio eorum:inde ſodomiticus ſodomitatius.

Sœne caſtꝝ in finibus æthiopiæ.ubi eſt turris magdal:ubi ſunt nili cataractæ.uſq; ad quem locum nilus nauigabilis ē.

Sophar interpretatur ſpeculum diſſipans:uel ſpeculatorem diſſipans.

Sophonias interpretatur abſcondens ea.

Sophonias ſpeculum uel arcanum domini interpretatur:utrunq; uero propheræ conuenit:ipſe enī ſcit myſteria dei.

Sophroneſis græce uirtus dicit.quæ moderatæ ēt licitis utitur.i.temperantia.

Sophronium:pudica.

Sophrō pudicum.σωφρονεστὸ græce caſtitas nō ſobrietas.

Sogolla quod ſymachus. .i.p̄cipuū tranſtulit.

Sol dictus ꝙ ſolus appeat obſcuratis fulgore ſuo cunctis ſyderibus. Solis equi quattuor pinguntur pyrous ideſt ſplendens.Eous ideſt calens.æton.i. ardens phlægon.ideſt repeſcens.has enim quattuor naturas habet quando oritur ſplendens eſt: & ſic per cætera.

Solis radius nulli prior nulli lōginquior.ſimiliter & globus lunæ æqualis eſt omnibus:ſimilis ſol & indis & britannis eodem momento uidetur cū oriturnec dum mergit in occaſum minor apparet orientalibus q̄ occidētalibus & item ecōtrario ſol a nullo diſtat:nulli potentior:nulli remotior.

Sol ſignificat dominū uel tribulationem perſecutionum:uel aptam & manifeſtam rem.

Sol ſignificat prædicatores aliis ſplendentes.

Sol ſingulariter ipſum luminare ſignificat:pluraliter ipſos dies:uel pro ſplendentibus rebus.

Sola:deſerta ſingularis.

Solamen:conſolatio.lenimen.a ſolor aris.

Solatium:oblectamentum.leuamen.refrigerium.

Solarium dictum ꝙ ſoli & auris patet.

Solarium dicitur a ſolero as. ideſt altum ædificio quæ excelſa eſt domus uel a ſole.

Solari:conſolari.lenire.ſubleuare. quaſi ſolidare.

Solor aris commune antiquitus.priſ.

Solero & ſoleror idem ſignificabat antiquitus id eſt ſolarium ædifico.

Solœciſmus eſt uitioſa compoſitio uerborum: ut inter hominibus pro inter homines: plurimorū enim uerborum eſt inconueniens diſpoſitio:ſicut barbariſmus untus uerbi corruptio.dictus autem ſolœciſmus a ciuibus:qui ex urbe ſoloe:quæ nūc pompeiopolis dicit̄ profecti cum apud alios cōmorantes ſuam & illorum linguam uitioſe:inconſequenterq; confunderent:ſolœciſmo nomen dederunt: unde ſimiliter loquentes ſolœciſmum facere dicuntur.

Solœciſmus apud poetas ſchema dicitur: quotiēs in uerſu neceſſitate metri factus inuenitur. Cum autem non eſt neceſſitas:permanet ſolœciſmi culpa:fit autem per partes orationis:ut puta ſi unam partē pro altera ponamus:ut toruum nomen pro torue aduerbium:apud amicum pro ad amicum & ſiluis pro in ſiluis: aut per accidentia partibus ut per qualitates ſicut proprium pro appellatiuo: per comparationem: ut ſanctus hominum p ſanctiſſimus.per genera ut amaræ cortices. p numeros ut pars in fruſta ſecant. per caſus ut urbem quam ſtatuo ueſtra eſt: p urbs.per modos ut itis p ite:per ſignificationē:ut ſpoliātur eos pro ſpoliāt per tempora:ut cadit pro cecidit:per perſonas:ut danai:qui parent atridis ſumite arma pro paretis Accidētia autem partium orationis ſūt.xii. Qualitas.comparatio.genus.numerus.figura.caſus. p ſona.ſignificatio:tempus.coniugatio.poteſtas.ordo:fiunt præterea plurimis modis: quos omnes potius uitare debes q̄ ſequi: qui regulam recte loquendi tenere ſtudes.

Soloeciſmus ideſt ſoloes uitium: quia linguā aliorum uitiat.

Soloeciſmus dictus σολοικισμος ideſt ſani uerbi corruptela.

Solere:conſueſcere.

Soleo es ſolitus ſum.neutrum paſſiuum.

Solechis canicula ab ægyptiis dicit.

Soleæ genus calciamenti a ſolo pedū uel uincuii.

Sollennes dies dicũtur: qui ad hoies ptinent ut parentalia tur cũ quis defuncti officia expleuerit: dicit̃ sollẽnia prẽstitisse.
Sollẽnia: solita festa: lætitiæ religiones.
Sollẽnitas a sanctis dicit̃ ita susceptа: ut mutari ob religionem non debeat.
Sollẽnitas ab eo q̃ solet nomen accepit, quõ perennitas dicitur fluminis: quæ non siccata est per totum annum. Ideo autem sollennitas celebrat̃: ne quod semel factum est de memoria tollatur.
Sollers dictus q̃ sit sollicitus in arte & utilis. Sollers enim antiquitus dicebatur: qui erat omni bona arte instructus.
Sollers: ingeniosus, sagax, peritus, cautus.
Sollertia: industria: sollicitudo.
Selea genus piscis in mari dicta q̃ sit instar talciamentorum solis. Nam solea græce genus calciamenti purum solum habens.
Sollicitus: inquietus, anxius.
Sollicitudo, anxietas, confusio, ægritudo, mæror cura superflua.
Sollicitudo moderata est ac temperalis non ut cura: quæ est sine moderatione: unde dicitur eo q̃ corruat.
Sollicitat: commouet.
Solicophanes figura quæ masculinum & neutrum uel actiuum cum nentro iungit.
Solidum, ualidum, firmũ quasi solo datũ, integr.
Solidare: firmare: robarare, integrare.
Solidus dictus: quia nihil sibi deesse uideat̃. solidum enim ueteres integrum dicebant & totum: unde & dicit̃. Ipse quoq; nũmisma uocat̃: pro eo q̃ principium effigiæ signatur.
Solidum apud latinos alio nomine sextula dr̃: cuius tertiam partem ideo dixerunt tremissẽ, q̃ eũdem solidũ faciat ter missus. Ab initio uero unũ nũmisma unus argenteus erat.
Solidus aureus uel argẽteus uel æreus qui noĩbus & effigiæ principium insignitur.
Solifuga animal est in sardinia perexiguũ araneæ forma dicta q̃ diem fugiat: superſedentibus est pernicioſum.
Soliloquium dicimus cum ad interrogata ipſi nobis respondemus.
Solisequia hærba est: quæ cum sole oriente uel occidente flores aperit & claudit hanc græci heliotropium uocant.
Solis gemma candida est: trahitq; nomen spem solis: spargit enim radios.
Solyma poetæ dicunt corrupte p hierosolyma.
Solstitiales dies dicuntur: in quibus sol stat crescẽdi spacio dierum noctiumue.
Solstitium enim est: cum sol stat in ascensu uel descensu.
Solstitialis annus. est cum sol expleto per oĩa signa circuitu in id unde principium sumpserat recurrit. Ipse & solaris annus uel ciuilis per trecentos sexagintaqnq; dies perficitur.
Solstitia duo sunt, primum hyemale, viii. kalẽdas: ianuarii: quo sol stat in descẽsu & dies decrescere incipiunt. Alterum æstiuum octauo kalendas iulii: quo sol stat in ascensu: & noctes crescere incipiunt: his contraria sunt duo æquinoctia unum uernale octauo kalẽdas die aprilis: alterũ autumnale octauo kalendas octobris.
Solstitium aũt dicitur quasi sol̃s statio.
Solstitium æstiuum: ideo dicitur lampas q̃ ex eo die lampas solis claritatem & calorem maiorem accipiat.
Solstitia duo a pluribus esse dr̃. xii. kalẽdas ianuarii. &. xii. kalẽdas iulii, sicq; duo æquoctia. unũ xii. kalendas aprilis. alterũ. xii. kalendas octobris
Solitum: frequens. assuetum. usitatum.
Solium in quo reges sedent propter tutelam corporis secundũ quosdã a soliditate dictũ. Alias p antiſtichon quasi sedium a sedendo. unde sella quasi seda & subsellia quasi subsedia.
Solium latini: græci thronũ uocãt. Sella regalis ẽ:
Solon id est totum: inde solleres sollertia. sollertus, sollicitus.
Solor aris cõmune antiquitus consolor subleuo.
Soluere: liberare: destruere, fundere.
Soluo uis ui.
Soluor solutus: inde solutor solutio: resoluo. resolutorium.
Solus: singularis, unicus.
Solus solius, inde solitudo solitarius.
Solor aris solamen solatiũ, consolor. A solo fit sol q̃ solus liceat: uel super omnia lucens: a quo solatium. Conponitur solstitium: unde solstitialis. A solo componitur solliuagus: sollennis, solennitas solenniter.
Solũ est omne quod sustinet a soliditate dictum.
Solum terra dicitur.
Solum inferior pars pedis est. dictũ q̃ eo terræ uestigia imprimimus, uel quia eo sustinemur.
Solurus genus piscis.
Solurius mons hispaniæ a singularitate dictus q̃ altior cæteris uideatur: uel q̃ radius solis in eo anteq̃ ipse cernatur.
Solutus, uentosus, uanus, garulus, fusus.
Soma dictum quasi quoddam schema id est aniæ sepulchrum: quod est corpus.
Soma τὸ σῶμα græce corpus.
Somatopeia est in corporeis rebus corporeorum attributio.
Somanites interpretatur obediens.
Somnus est quo dormimus: somnium uero quod dormientes uidemus quorum somniorum imagines sex modis tangũt animum. Quædam enim somnia uentris plenitudine uel inanitatem occurrunt: quædam ex propria cogitatione, quam in die hũimus: quædam spũm̃ immundorũ illusione, sicut auguriãtibus fiunt. Quædã supnæ reuelationis mysterio, sicut in sõnis ioseph angelus apparuit. Nõnunquã permixte id est cogitatione & reuelatione simul daniele dicente. Tu rex cogitare cœpisti &c.
Somnus significat mortem carnis uel torporem negligentiæ: aut calcatis desideriis quietem uitæ.

Somniorum imagines animum tangunt his modis uentris plenitudie uel inanitate illusiõe & cogitatione:cogitatione simul & illusione: reuelatione cogitatione simul & reuelatione:

Somnus est intimi ignis coertio & per membra molita & labore relaxata diffusa quies.

Somnium proprie ex uisu procedit cũ sui uis ignis quiete clausa atq; sopita est. Tũc cuiusmodi erãt reliquiæ:& quibus in locis talia pariaq; somnio& simulacra nascuntur idest rationabilia in capite de ira & ultione in corde: de libidine in renibus.

Somnium est quod ex cõmotionibus animæ obori tur. Visum uero est:quod ex diuina uirtute legatur:admonitio cum angelicæ bonitatis consiliis regimur & admonemur. Spectaculum cum uidẽ dam nobis uigilantibus se offert cælestis potestas clare iubens aut prohibens forma & uoce mirabili. Reuelatio quotiens ignorantibus sortem futuram iminentis exitus secreta panduntur.

Somnium. uisio. oraculum. insomniũ. phantasma quod & uisum dicitur.

Somnium & similia quæ habent m ante n in eadẽ syllaba debent pronunciari.

Somnis ipedimentum.

Somptophane. chægypciace saluator mundi.

Sonam interprætatur pecus eorum uel dentes eorum.

Sonare. sonum emittere uel facere.

Sono sonas & sono sonis eiusdem significatiõis sonui præteritũ sonitum.

Sono as. inde sonus soni. sonitus tus sonorus ra rũ componitur dissonus. armisonus. altisonus. consonantia; A sono nomine componitur sons sontis: unde componitur insons.

Sonorus bene sonans. sono grauis.

Sons:nocens. culpabilis. dictus quasi satis nocẽs uel sonando nocens.

Sonticus morbus. sacer uorax.

Sonus est quicquid sensibile auditur: sonitus uero confusæ uocis.

Sonus est motus aeris: huius tria sunt genera. uoce ut per fauces: flatu sicut per tubam. pulsu sicut p lyram &c.

Sopa:supa.

Sophia græce sapientia.

Sophi:sapientes.

Sophisma tigmentum:eo q; fingitur cõmentũ.

Sophismata falsæ conclusiones uerborum:ubi in falsis sententiis connexionis ueritas manet.

Sophisticus sermo captiosus uel abũdantius q̃ gra uitatem deceat uerborum ornamenta coniecta ris. Augustinus.

Sophista græce:latine sapiens.

Sophistica:argumentosa. callida.

Sopire:mollire. lenire. sepelire blandiri. dormire facere. extiguere. terminare.

Sopio pis sopior sopitum somno grauatum:sopo ratum uero perpetuo quiescens.

Sopor lenis somnus.

Sopor aris soporatus:somno grauatus. pressus;

Sopio pis piui sopitus sopor.

Soporo as soporatus. componitur soporifer.

Sophonias propheta fuit interpretatur speculatio dei uel sapientia. aut condensio.

Sophocles grandiloquus scriptor fuit tragœdiaꝝ

Sophrosyne græce prudentia dicitur latine.

Sor fortis uel petra ciuitas siue tyrus interpretatur uel tribulatio. hebræum est.

Sora ciuitas italiæ.

Soracte tis. mons est uersus campaniam neutrum.

Sorba græce latine mespila dicta sunt poma silue stria.

Sorba arbor cuius poma similia sunt mespilis magnitudine & forma:sed ossa & folia non habent a sorbendo dicta quia dulcia sunt.

Sorbet. haurit. uorat gluttit.

Sorbeo bes bui sorbitum. ide sorbillo diminutiuũ & sorbo bis prisi.

Sordet:horridum est tabet. lãguet.

Sordeo sordes dui.

Sordes:macula:tabes. culpa:uitium. squalor illuuies.

Sordeo des sco. hæc sordes dis:sordidus ior ssimus sorditas unde surdus. ior. ssimus surditas cõponitur absurdum.

Sordidus:spurcus. immũdus.

Sordido as actiuum. hinc sordeo es. absolutum.

Sorech:initium nouum.

Sorech genus uitis optimæ interpretatur electa uel dilecta sicut in Esaia.

Sores fluuius orientis uel gens.

Sorex soricis animal mus dictus q; rodat & in morem serræ præcidat. Antiq sauricem sicut & clodum & claudum dicebant.

Soriscula. uasculũ aquæ.

Soritica ars est uel argumentum philosophorum.

Sorita propríe minutissimarum rer& in unũ collectio poniturq; p minutissimis quæstionibus.

Sornis quædam terra est secundum clima.

Sarcophagus lapis dictus q; corpora defunctorum cõdita in eo intra .xl. dies absumãtur.

Sarcos σ ορος .n. græce arca dicitur φαγειν. comedere.

Saroon. sepulchrum. arca in qua mortuus ponitur Iuuenalis de alexandro. Sarcophaco contentus erit.

Soror ita intellígitur ut frater. Nam soror ex semine dicta q; sola cum fratribus in sorte cognatiõis habeatur.

Sororius sororis filius.

Soros σ ορος græce aceruus.

Sors fortuna conditio. fatũ uel euentus.

Sors sortis. unde sortiri.

Sors sordis unde sordes:quod quidam negant.

Sortilegi. uates augures qui dant sortes.

Sortilegi sunt qui sub nomine fictæ religionis per quasdam quas sanctoꝝ sortis dicunt diuinatiõis scientiam ꝓfitentur.

Sortitur:disponit. ordinat. sortem emittit.

Sortior & sortio idem significabat ãtiquitus.

Sortior tiris tor fors'tis ũde componitur ſortilegus exſors exſortis.
Soſia proprium fuit lucratoris ĩterpretatur q̃ lucratus ſit libertatem.
Soſii duo ſapientiſſimi.
Soſpes: incolumis.ſanus ſaluus.hic & hæc & hoc ſoſpes ſoſpitis.ſicut & hoſpes hoſpitis. Nam neutra eoꝝ in plurari inueniuntur hoſpita: inueniuntur tamen hæc hoſpita & ſoſpita.
Soſpito ſaluto.
Soſpit: ſalutat.
Soſpito as & ſoſpitor aris.
Soſpitans: ſalutans.
Soſpitas: ſanitas.
Soter ſaluator.græce σωτηρ.
Spaciatur deambulat.
Spacior aris.
Spadices equi uagi rufati.Spadix enim ẽ ſubrupẽs color.
Spadix cis penultimam producit uirg.
Spadices quos fenaticos uocãt: pfuſos myrteos.
Spadores ſunt ſurculi uitium fruge carẽtes: dicti q̃ ſunt ſterilitate affecti.
Spado: eunuchus.caſtratus.
Spalangius: muſca uenenoſa.
Spargos perſica lingua canem uocant.
Spargana infantiæ initia.
Spargo gis ſparſi ſparſum.
Spargere diſſeminare.
Sparſa: diuerſis locis poſita uaria diuiſa.
Spartæ ciuitas eſt lacedæmoniæ.
Spartini iidẽ ſũt q & lacedæmones dicti ꝓpter ſerpentes aduerſus eos ex omni pte confluentes.
Spartana ciuitas ab ſparte filio phenei dicta qui filius iachi fuit.
Spartus: frutex uirgoſus: ſine foliis.
Sparus genus gladii: ruſticanũ tælum a ſpergendo dictum.
Sparus ẽ piſcis quidam.qui a lancea miſſili dictus eſt q̃ eiuſdem figuræ ſit.
Spaſmus σπασμος eſt tenſio & contractio neruorũ cum dolore uæhementi & acuto: alii q̃ ſit lœtalis paſſio a corde dictũ putauerunt.
Spatha gladius eſt lõgus ex utraq; parte acutus ipſa eſt & rumphea a paſſiõe græce dicta quæ parthos dicit: unde patior teris patif. Alii latine autumãt dictũ ſpatum: q̃ ſpatioſum ſit & latum: unde & ſpatula in pecoribus.
Spatulæ fructus palmarũ anteq̃ aperiantur.
Spatulæ græce delitiæ.
Spataſo σπαταλω græce delitior.
Spacium interuallum.requies.laxamentum tẽpus æuum.
Spaciatur: deambulat huc illucq; ſe deportat.
Speciẽs dicuntur multarum rerum collectiones in una uiſione monſtratæ.
Species forma.imago effigies.ſimilitudo.
Species eſt quod prædicatur de pluribus nõ ſpecie differentibus ſed numero in eo q̃ quid ſit ut homo prædicat de Petro & Martino & hoc homine
Specialia noĩa dicta: quia partem demonſtrant ut homo.ſpecies.n.animalium eſt homo.
Speciale ubi proprie uniuſcuiuſq; pſonæ facta narrantur.
Species quædam in genere ſuo ſpecioſitatis forma naturalem præſtans ſimilitudinẽ ſuis indiuiduis non inſtrumentalem.
Speciatim.particulatim.membratim.per ſpecies p numeros.
Specifica pulchra ſpecioſa.
Specimen documentum.indicium: ſignum experimentum.ſimilitudo rei.
Specimen a ſpecio cis uel a ſpecie: probatio: forma le decus.
Speciоſus pulchra ſpecie uel a ſpectu: ſicut formoſus a forma.
Spectacula ludi erant ad quos uidendos omnium ora patebant.
Spectare: uidere.aſpicere: ſuſtinere.frequẽter aſpicio.
Spectabilis: ſublimis.honoratus.pulcher.
Spectaculum: ubi omnium uſui publica præbẽt inſpecto.
Spectatus: lucidus clarus.comptus.honoratus per uulgatus. ꝓbatus.
Specula ſunt in quibus fœminæ uultus ſuos intuẽtur dicta q̃ ſplendorem reddãt uel quod ibi fœminæ intuentes conſiderent ſpeciem ſui uultus.
Speculum: pfectus.
Specula locus ſpeculandi.fœmininum.
Speculum lapis dictus q̃ more uitri tranſluceat.
Specular: feneſtra.hoc ſpecular aris foramen p uitrum trãſlucens.
Specularia: genera uehiculorum de qbus ſpeculaẽ
Speculari.de alto proſpicere.aſpicere.explorare.
Speculator in eccleſia præpoſitus dictus: eo q̃ ſpeculetur atq; proſpiciat populorum ſub ſe poſitoꝝ mores & uitam.
Speculator eſt qui ex alto proſpicit.
Specus eſt foſſa ſub terra: qua ꝓſpici põt.
Specum latine ãtra græce dicuntur. Sunt aũt loca ex quibus repercuſſæ uoces imaginẽ referũt.
Specum ſpelunca:
Specus huius ſpecus & hoc ſpecus ſpecoris & ſpecum ſpeci & hoc ſpecu ſpecu & hæc ſpeca.
Spelæa græce ſpeluncha latine.eſt autem q̃ ripis eſt cauatum.
Spelæum græce dicitur ſpelunca: concaua ſaxa dicuntur.
Spenicos græce cuneua latine ut bis.ter.quater.
Sphæra mundi rotũditas uolubilis: & qcquid tale eſt a uolubilitate dictum ſicut ex capillis uel pilis fit: quibus pueri ludunt.
Sphæra pila dicta a ferendo uel feriendo.
Sphæra.corpus ex omni parte rotundum.
Sphæra quædam cœli eſt ſpecies in rotunditate formata. cuius centrum terra eſt ex omnibus partibus æqualiter concluſa: hanc nec principium nec terminum habere dicunt: ideo q̃ in rotundo quaſi circulus unde incipiat uel deſinit non ſaci-

le comprehēditur:
Sphæras in carnibus a rorū ditate græce dicimus: Quicquid enim rotundo formaſ: ſphæra a græcis dicitur.
Speramus tantum bona: expectamus uero bona & mala, hoc mire dixit Virgilius.
Sperchius amnis theſſaliæ.
Spero σπείρω græce ſemino.
Sperma ſemen.
Spermologos græce doctiloquus.
Spernit: contemuit. faſtidit.
Sperno nis ſpreui: ſpernor ſpretus.
Spretor componitur a ſpernor aris.
Sphærocles. rotundum.
Sphæſo teres nouæ ferulæ.
Sphærulæ calami.
Sphærulæ i modum ſphæræ factæ: rocundæ: ut calami.
Spes eſt futurorum bonorum: expectatio quæ exprimit humilitatis affectum: & ſedulæ ſeruitutis obſequiū dicta q̄ ſit quaſi pes, pgrediēdi ad deū.
Spes eſt cupitorum: nemo. n. ſperat quod nō cupit.
Spes eſt tabificus aſpis: qui dum mordet hominem ſtatim conſumit: ita ut liquefiat.
Spicam abuſiue de maturis frugibus dicimus. Nā proprie cum per folliculum ideſt extremum tumorem ariſtæ adhuc tenues in modum ſpiculi emanant.
Spica meſſis: unde ſpiculum dicitur Seſ. ſpicus. & hoc ſpicum.
Spicio cis non eſt in uſu: ex eo aſpicio actiuum.
Suſpicor aris & conſpicor aris deponens coniugatione etiam mutata.
Spicio qd' non eſt in uſu inde dicitur ſpecies ſpecioſus ſpecioſitas ſpecialis. ior. litas. liter unde componitur ſpecifico as. aſpectu deriuatur ſpecto as. frequentatiuum: unde ſpectator. tatio culum ſpectabilis. componiſ expecto. deſpecto. proſ. inſp. Aſpicio deriuatur ſpeculum: a quo ſpeculor aris ſpeculator atio ſpecula læ. Aſpicio componitur perſpicio. circūſpicio. proſ. inſpi. aſp. ſuſp. cōſp. reſp. a quibus cætera deriuantur. aſpectus. deſpectus. ctio. pſpectus. pſpicuus. cōſpicuus & cætera.
Spicula ſunt ſagittæ uel lancæ breues a ſpicarum ſpecie dictæ.
Spiculor aris.
Spiculator carnifex.
Spicus frondator. auis quædam eſt.
Spina eſt iunctura dorſi dicta, q̄ habeat radiolos acutos. cuius uis iuncturæ ſpondilia appellantur propter partem cerebri: quæ fertur per eos longo tractu ad cæteras corporis partes.
Spinæ a pungendo dictæ q̄ ſint acutæ ut ſpicæ harum ſunt genera multa: ut hærbæ. & cætera.
Spina inde ſpinoſus. ſpinetum.
Spinas dicimus ſenteſ.
Spinus uero eſt arbor prunus.
Spina ſpiritualis doctrinæ uiros ſignificat: qui dum de uirtutibus & peccatis differunt: cor audientiū pūgunt. ſignificat etiam ſicut dominus ait diuitiās cum ſollicitudine & uoluptate: quia ſuarum cogitationum punctione lacerant: & ad peccatum pertrahendo uulnerant.
Sphingæ ſunt lecticæ: in quibus eſt ſphingiæ effigies: quos nos gryphos dicimus.
Sphinx monſtrum eſt quoddam huius ſphingis
Spit. ter: fibula.
Spiraculum: flatus. ſpiritus.
Spiracula dicta loca peſtiferi ſpiritus.
Spiramen ſpiraculum ſpiritus. uentus proſper.
Spiramentū ab aſpirādo aerē laxamentum ſpatiū.
Spira propie eſt circulus non ad eundem punctum reductus.
Spiræ capita columnarum uel factura earum.
Spiræ funes quibus in tempaſtatibus utuntur quos nautici ſuo more cucurbas uocant.
Spiræ proprie funium dicuntur a ſperto dictæ. Nā ſpira inuolucrum eſt funium
Spiræ: uolumina. gyri circuli. nodi quibus ſe ligāt ſerpentes.
Spirare uiuere eſt: expirare uero mori.
Spirat: flat. redolet. ſpiritum emittit.
Spirantia: olentia. aut morientia quaſi ſpiritum trahentia.
Spiritus: uenti turbines. flatus: aer tēpeſtates.
Spiritum ita diſtare ab anima dixerūt auctores anima eſt ipſa uita hominis præſtans ſenſum motūq; corpori: ſpiritus autem ipſius animæ eſt quædam uis ac potentia rationalis: per quam lege naturæ p̄ ſtare uideſ cæteris animalibus.
Spiritum & animā idem eſſe certiſſime pronunci / at euangeliſta dicens. Poteſtatem hēo ponendi animam meam. De hac ipſa quoq; domini anima rursus euangeliſta ita ꝓtulit: Et inclinato capite emiſit ſpiritum Sed aīa dicta pro eo q̄ uiuat ſpūs uel pro ſpūali natura. uel pro eo q̄ ſpirat in corpore Item anima flatus uitæ eſt aīalem hoiem faciens. ſpiritus autem ille eſt qui carnales cōcupiſcentias calcat. Omnis aīa ſpiritus eſſe poteſt: non tamen omnis ſpiritus anima.
Spiritus ſanctus ideo p̄dicatur deus quia ex patre filioq; procedit & ſubſtantiam amborum habet.
Spiritus ſanctus dictus ſecundum id quod ad aliquid refertur ſpirans. & ſpirans utiq; ſpiritum in ſpiritas eſt: & ex eo dictus eſt ſpiritus: proprie autem quodammodo dicitur ſpiritus ſecundum q̄ refertur ad patrem. & filium: quod eorum ſit ſpiritus: Nam & hoc nomen quod ſpirituſ deus dicitur: non ſemper ſecundum id refertur ad aliquid ſed ſecundum id quod aliquam naturam ſignificat. Ois enim natura in corpore ſpūs in ſcripturis ſacris appellaſ: ideo ergo ſpiritus dei ſanctus uocaſ: quia ſanctitas eſt patris & filii. Nā cū ſit pater & ſpiritus ſāctus: & filius & ſpiritus ſcūs: proprie tamen ille uocaſ ſpiritus ſāctus tanq̄ ſāctitas coeſſentialis & conſubſtantialis amborum.
Spiritus diſtincte accipitur quo rationamur & intelligimus ut renouamini ſpiritu mentis ueſtræ id eſt mente: & caro concupiſcit aduerſus ſpiritum: & ſpiritus aduerſus carnem: diciſ etiam uniuerſa

anima:ut inclinato capite emiſit ſpiritum uel ſpiritus iumẽtorum:dicitur tamẽ alio modo a mẽte prorſus diſcrete ut ſi orauero lingua: ſpũs meus orat:mẽs aũt ſine fructu eſt & habet difficilem q̃ſtionẽ.latiore quoq; ſignificatione deus ſpiritus uocat:& iſte flatus q̃is ſit corpus.

Spiritus uis animæ eſt mente inferior:ubi corporalium rerum ſimilitudines exprimunt ſicut pharao ſpiritu uidit:quo cum intellectus acceſſerit: qui mentis eſt proprius fit reuelatio:pphetia doctrina:ſicut in ioſeph fuit.

Spiritus nomen eſt naturæ:angelus uero officii.Nã illi beatæ patriæ ſpiritus ſemper ſunt ſpiritus:angeli uero ſolum cũ per eos aliqua nunciant.Sunt etiam officiorum uocabula uirtutes;poteſtates & cætera.

Spiritus dicitur a ſpiro as pro ſpiratus ſicut halitus pro halatus.

Spiſſum:denſum in unum collectum:dictum q̃li ſine ſpanſo.

Spiſſus a um ior.ſſimus ſpiſſitudo ſpiſſo ſpiſſas.

Spitames:pſalmus.

Splendet:fulget.micat.nitet.lucet.

Splendor:honor.dignitas.gloria: magnitudo.

Splẽdidus ior ſſimus.lucidus:clarus.

Splen: lyen græci.nos ſplen dicimus: q̃ ſub illis pticula & longa eſt & cito flexibilis: quaque riſus mouetur iuxta cor.

Splenis & iecoris uiſcera quaſi ex conturbato ſãgine uident eſſe concreta.iuxta eos aũt qui de phyſicis diſputant uoluntas uenereæ concupiſcentiæ cõſiſtit in iecore:affectus iracundiæ in felle: pauoris in corde. lætitiæ in ſplene: in pulmonibus uero aerem cõtineri affirmant.

Splen dictus a ſupplemento ex contraria parte iecoris:ne uacua exiſteret:quem quidam etiam riſus cauſa fictum exiſtimãt.Nam ſplene ridemus felle iraſcimur.corde ſapimus.iecore amamus. priſ.hic ſplẽ huius ſplenis.

Splenos hærba dicta q̃ ſplenẽ curet.

Sphodra græce ualde.

Spodaſtes amator.

Spoletum ciuitas eſt:unde & ſpoletanus.ſicut beneuentum beneuentanus.

Spoliat:exuit priuat.prædat.

Spoliatus:exuſtus.deprædatus:

Spolia ſunt priuatorum:exuuiæ uero ducum.hoc ſpolium.

Spolia:hoſtium præda dicta quaſi pallia:uictis.n. detrahuntur.

Spoliaria exteriores balneorum cellulæ:i quibus balneantium ſpolia reponunt.

Sponda exterior pars lecti a ſpondendo;pluteus interior.

Sponder:promittit.pollicet.

Spondeo es ſpopondi ſponſus ſponſor:

Spondeus pes dicit qa tracti ſonat. Nam ſpondius quidam tractus dicitur qui fundebatur circa aures ſacrificantium:unde ibi canentes ſpondiales nominabantur.

Spondeos ὁ σπονδεῖος græci nos ſpõdeus dicimus.pes eſt qui conſtat ex duabus ſyllabis longis ut æſtas.

Spondolus eſt internodium ſpinæ dorſi.imo eius ſpinæ uulgariter.

Sponſio. deuotio.

Sponſores:uades pmiſſores.

Sponſus uel ſponſa a ſpondeo dictus.Nam per uſũ tabellarium matrimonii cautiones ſibi inuicem mittebant:in quibus promittebant ſe inuicem cõſentire in iura matrimonii & fideiuſſores dabãt Cæterum proprie ſpondere uelle eſt.Ergo ſponſus non quia promittit:ſed quia ſponder:& ſponſores dat.

Sponte;uoluntarie.ultro.

Spontaneus.uoluntarius.

Sporta genus uaſis de iuncis palmis factum: inde ſportula culina dicitur: ad quam reportabantur ſportulæ diuitum cum cibis.

Spreuit:deſpexit reppulit.

Spretus contemptus.repulſus.a ſpno deriuatur.

Spuere ſaliuam ponere id eſt emittere.

Spuo is ſputum.

Spuma dicta ab eo q̃ ſpuatur. ſordes enim ſunt undarum:quæ a muſto uel eis quæ coquunt purgantur:hinc ſpumare eſt ſpumam facere;ſpumoſus uero qui ſemper ſpumat.

Spumeum latinum eſt quod græci ἀφρον dicunt caro eſt.

Spongia a figere dicta ideſt nitidare.ẽ aũt tota lacebroſa plena cauernulis toraq; aqua adimpletur

Spurcitia: immunditia.

Spurcus nõ tm̃ impurus:ſed & ſæuus dicitur.

Spurius autem patre incerto;matre uidua genitus quaſi tantum ſpurii filius quia ueteres muliebrẽ naturam ſpurium dicebant.

Spurcus.dictus q̃ ſit impurus:unde & ſpurcitia.

Spurcum uinũ eſt quod offerri nõ licet:aut cui aq̃ admixta eſt quaſi ſpurium id eſt immundum.

Spurii:meretricii.

Spurius dicitur qui de patre ignobili & matre nobili naſcitur.

Spurius fauonius dicitur de nobili matre uel adulterio fœminæ.

Spurium baptiſma falſum corruptum & adulterũ

Sputa ſaliua dum piicifa ſpuo is.

Squalere:ſordere.ſicca eſſe.

Squalidum:deforme.ſordidum.incultum.

Squalidus ſqualidior ſimus ſqualiditas.

Squalor:ariditas:inqnatio.ſordes deformitas pallor.tabes macies.ſitus.

Squama ſerpentium uel piſcium cutis.

Squamata ẽ lorica ferrea ex laminis ferreis aut æreis concathænata in modũ ſquamæ piſcis ex ipſo ſplẽdore ſquamarũ & ſimilitudine dicta.

Squamatus genus piſcis dictus q̃ ſit ſquamis acutus:unde & eius cute lignum poliſ.

Squilla gẽus piſcis deliquati:hæc uulgo lota dicit

Squinis:cuius flos ſquinãtos dicitur.ἄθος γὰρ enim græce flos dicitur.

Stabile.firmum.fidele.certum.immutabile:forte
Stabilis ior ſimus.
Stabula loca:in quibus pecora conſiſtunt:ferarum ſylua eſt:ũde ſtabularius qui ſtabulum id eſt domum hoſpitibus cõmodat.
Stabulum ſicut ſtabulo as a corripit & ſtabit. & ſtatus ſtata ſtatum:& quæcunq; nomina a ſto ſtas deriuantur.Excipitur ſtamen & ſtaturus a.um quæ producunt.
Stabulo as & ſtabulor aris idem ſignificabat antiq; tus ideſt colloco.
Stabuſzama nomen fluminis.
Stachir latine ſpica.
Stacten eſt incenſum:quod ꝑſſura manat dictum a græcis.ϛακτος.i.liquidus.
Stacte:fructus cynnamomi.
Stacte id eſt ſmyrnis cum lyſaba candidatur.genus ꝓciosæ rheſinæ.
Stadium octaua pars miliarii cõſtãs paſſibus.cxxv. auctore hercule: q; ſub uno ſpiritu hoc ſpatium cucurriſſet:ac proinde ſtadium appellaſſet: quoniam in fine reſpiraſſet.
Stadium:ſtadion græce dicitur.
Stadium ſignificat laborem.Remigius;
Stadius dicit Macrobius.
Stadialis ager habet paſſus.cxxv. a ſtadio dictus:
Staphylè ϛαφυλη græce una latine.
Staphylius græce botrys.
Staphyſagria hærba q̃nq; digitoꝝ.
Stagna loca alta:ubi aqua ſtat.
Stagnũ lacus:qui non fluit dictum q; ibi aqua ſtet
Stagnare:ſtagnum facere.uel pati.cum aqua fluens incipit ſtare.
Stamo portus.
Stantegus prætor.
Stauros græce crux.
Stare:permanere.eſſe.ſtupere:
Stat:placet plenum eſt.hæret.immotum eſt.
Stater eſt nũmus habens ut quidam affirmant ũnciam.ideſt aureos ſex.Alii putant tres.In euangeliis enim pro duabus didrachmis datur ſtater.
Stater qui eſt ſyclus.xx.habet obolos græcum eſt.
Stater dictus q; tribus ſolidis ſtet appendens aureos tres.
Stater eſt nummus appendens ſemiunciam unam id eſt aureos.hic duplicatus unciam facit.
Stater cõtinet q̃ttuor ſcrupulos. hic ſtater ſtateris.
Statera eſt geminæ ponderum lances æquali examine pendens:dicta q; ex duabus lancibus & uno medio ſtilo librata pẽdeat.eadẽ & trutina & cãpana.
Statio ubi ad tempus ſtant naues.portus autem ubi hyemant ĩmotus ab acceſſu uentorum.
Statio idem & ieiunium de militari exemplo dicta pro eo q; nulla lætitia aduenies caſtris ſtationem militum reſcindit.diſcernunt autem quidam dicere ieiunium indifferenter cuiuſlibet diei abſtinentiam eſſe:non ſecundũ legẽ ſed ſecundũ propriã uoluntatẽ.ſtationẽ aũt obſeruantiam eẽ aut ſtatutoꝝ dieꝝ:ut quartæ & ſextæ feriæ in ueteri lege:aut temporum ut ieiuniũ quarti & quinti & ſeptimi ac decimi menſis uel quadrageſimæ. his tertium genus quidam addũt quod xerofagium dicunt abſtinentiã ſcilicet ciboꝝ humentiũ:unde & dicitur quod ſiccis quibuſdam utantur.
Stationes:uigiliæ.excubiæ.uices.
Stataria a ſtãdo uel a ſtetera.i.pacifica uel tranqlla
Statim:continuo.certe.mox.
Statuarium:conflatorium.
Statua ſimulacrum.idolum.imago.
Statuo & ſiſto ſtatui faciunt.
Statuit:ædificat.decernit.iudicium facit ponit.
Status quæſtionem uel exenicã ueſtẽ ſignificat. ſtatura uero q̃ntitatem uniuſcuiuſq; rei.
Status apud rhetores dicitur ea res in qua cauſa cõſiſtit ideſt conſtitutio.græci autem ſtatum a contentione dicunt.latini nero non ſolum a pugna p quã expugnent propoſionẽ aduerſarii ſed q; in eo pars cõſiſtat utraq;.
Status cauſarum ſunt duo:rationalis & cauſalis.
Status tus penultmã corripit:Virg.
Status:poſitio eſt conſtitutio.
Stauoratin genus palliorũ depictorũ ex ſtorace q̃ gutta ſimilis eſt mali cidonii.
Stephadium dictum quaſi ſtipendium:ſic enĩ prius cœptum eſt.
Stephadium a ſtipitibus quaſi ſtipiadium prãdiũ
Stephanus martyr primus in nouo teſtamento fuit qui hebraice interpretatur norma eorum q; prior fuerit in martyrio ad imitationem fidelium.
Idem græce coronatus interpretatur paſſus enim & q; uocabatur accepit.Sephanus græce corona dicitur.
Stegnone troodes id eſt abſtractum uel ſolitum infirmitatis genus.
Stegnopatia adſtrictum corpus.
Stelenus filius capnei.
Stellæ a ſtando dictæ:quia fixæ ſunt ſemper in cælo: nec cadunt. Nam q; uidẽtur ſtellæ labi: non ſunt ſtellæ ſed igniculi ex aere lapſi: qui fiunt dum uentus altiora petens æthereum ignem ſecum trahit.
Stella uero ẽ quælibet ſingularis:Sydera ſtellis plurimis facta ut hyades.Aſtra ſtellæ grandes ut orion lucifer.ſed confunduntur.
Stellæ immobiles ſunt cũ cælo fixæ: ꝑpetuo motu feruntr.Sydera uero aut feruntur: ſicut quæ cælo fixæ ſũt aut ſũmouẽtur ſicut planetæ id eſt errati cæ.Numerus eſt circulus ſtellaꝝ per quem cognoſci dicit in quanto tẽpore unaquæq; circulũ ſuum percurrat ſiue per longitudinẽ:ſiue per latitudinem.Nam luna octo annis fertur explere curſum ſuũ.Mercurius.xx.lucifer nouem. Sol.xix.ueſp xv.phæton.xii.Saturnus.xxx.qbus pactis reuertiõnẽ circuli ſui uel iiſdem ſignis & ptibus reuertũtur.In ambitu q̃dem.vii.cæleſtium orbiũ iferiori circulo luna primũ eſt cõſtituta.Secũdo Mercurius ſolis celebritati par:ſed in quadã ut philoſophi dicũt cõtraria:Tertio uenus dicta lucifer qa iter quiq; plus lucis habeat. Quarto ſolis curſus. Quito ueſper:quẽ marti aſſignat.Sexto phæton

quē iouem appellant. In ſūmo uertice ſaturni ſtella poſita eſt. Hæc aurem ſydera planetæ id eſt errantes uocantur: non q̄ errent ſed q̄ nos erantes faciunt. in ſole enim & luna omnibus noticia eſt ortus & occaſus ideo. quia ſol & luna directo curſu eunt. iſtæ uero retrogradradæ & anomalæ efficiuntur. præcedunt uel antegradiuntur dum motum conſuetū facere uidenſ & aliqd p̄ter conſuetudinem p̄cedunt. Remouenſ uero uel retrogradiuntur: dū modū conſuetum agere uidenſ & aliquid p̄ter conſuetudinē remoāſ. Stationē faciūt quia dū ſemp mouenſ in aliquibus tñ locis ſtare uidentur.

Stellæ plāete quæ a græcis ſic dicūſ phæta. Spiriona. ſpes bon. hos romani rū noibus ſacraſt Iouis. Saturni Martis. ueneris. Mercurii.

Caliſto lycaonis filia a Iunone fabuloſe in urſam conuerſa eſt quæ græce arctos appellaſ. & filius eius arctophylax in ſeptētrionalibus ſtellis trāſlati. Horum igitur aliorum q; ſignorū ſuperſtitioſæ obſeruantiæ quæ ad cognitionē ſyderū coniunguntur id eſt noticiā futuroꝝ & fidei noſtræ ſine dubitatōe cōtraria ſūt: & xp̄ianis ſic ignorari debent: ut nec ſcripta uideanſ. Sed nōnulli ſyderū pulchritudine & illecti in lapſus ſtellarū cæcatis mētibus corruerūt: ita ut ſupputatiōe noxia quæ matheſis dr: euēctus reꝝ preſcire conenſ: quos nō ſolū chriſtianæ religiōis legis doctores: ſed etiam gentiliū plato Ariſtoteles atq; alii rerum ueritate cōmoti cōcordi ſñia damnauerūt dicētes coſuſionem reꝝ potius de tali pſuaſione generari. Et q̄uis nō fuerint cæleſti ſapientiæ dediti: ueritatis tamen teſtimonio errores eorum pertulerunt.

Stellio genus lacertæ a colore dictus. Eſt enim corpore picto lucentibus guttis in modū ſtellarum.

Stellio aīmal modicum uenenatum ſimile lacertæ

Stema græce corona. generis nobilitas. hoc ſtema ſtematis.

Stema: genealogia. generationis computatio. uel filum quo ligabantur ſacerdotum capita pro corona: unde & dicitur.

Stēmata ornamenta regalia uel ſigna generoſitatis.

Steno ciuitas: inde ſtenianus: ſicut campania campanianus.

Steniphiaci id eſt uinacia.

Stenuo interpretatur debilitas.

Stercus a ſterten. dicitur. hunc quidam dicūt ſtercutium.

Stercorandi agriratiōem qdam nomine ſtercutius primum induxit. hunc quidam ſaturnum putauerunt ut magnam illi nobilitatem facerent.

Stercorare eſt lætamine aſpergere.

Stertus autē dictū uel qa ſternitur in agris uel quia extergi oporteat qcqd in ciuitate ſordiū redūdat ſiue qd' uerius eſt ſterten qui & ſtercutius dictus eſt. idem eſt & fimus. qd' uulgo lætamen dicitur.

Steretica græce priuantia.

Stereon græce: ſolidum corpus latine.

Sterilis: infæcundus. defætus. aridus nullum ferens fructum.

Sterile: infructuoſum. dictum q̄ ſtet quaſi aridū.

Sterilitas: infæcunditas.

Sterillum barba de capra.

Sterium ſtatio. i. ſolitarii habitatio.

Sterixin græci uocant cum in apoſtemata dolor ſe figat & firmet in uno loco.

Stero. ϛερεω firmo.

Sternaces pauidi.

Sterno nis unde dicitur ſtratum: ſtrages ſtramē ſtramentum. Componitur proſterno: ſubſterno inſterno conſternoratis.

Sternit: deiicit. æquat. interficit. diſiungit.

Sternutamenta ſternutationes.

Sternutatio eſt cū iſtatio a pectore exurgit: quæ cū aptos ad emanandum poros non inuenit: cerebrū tangit: & congeſta per nares exiens totum caput protinus concutit.

Sterologium: poſt loquium:

Steron proteron. ſententiæ ordine permutatio: ut poſtq̄ alios tetigit fluctus & ad æquora uenit ante enim ad æquora uenit: & ſic tetigit fluctus.

Sterpie cauda ſerpentis.

Sterpopolus. ϛ. polium campeſtre.

Sterquilinium: locus ſtercore plenus.

Sterquilinium dictū eo q̄ ſtercore liniaſ & ificiaſ

Stercorium conſtat heptametro catalectico: ut æacidas trahit uenus hectora plāgit: pergama troes

Stertere raucare uulgo dicitur. Eſt aūt dormiendo flatum offendentem per nares emittere & ſonare

Sterto. tis tui deficit ſupino.

Stibium ceruſa cæruleo colore: quo mulieres ſupcilia ornant: uel ſuperinducant.

Stricea uel ſtiga tunica.

Stricioſus mitiſſimus.

Stigia palus.

Stygis. i. inferni palus:

Styguis rex quē poetæ in iferno regnare credebāt.

Stigmata: ignea pūcta. ſigna plagarum. hoc ſtigmatis.

Stigma coctura igneorum uulnerū. ſignū. ciatrix cauterium.

Stilla. eſt gutta quæ cadit. Sed hoc intereſt: dū ſtat uel pēdet quaſi glutinoſa dicitur gutta: dum uero ceciderit ſtilla eſt. Quare palæmon uincentinus inſignis grammaticus ut eſt apud. Euſebium cæſarienſem: quōdam interrogatus quid iter ſtillam & guttam intereſſet: gutta īquit ſtat: & ſtilla cadit. hinc & ſtillicidiū quaſi ſtilla cadens.

Stiria enim græcum ē id eſt gutta unde fit ſtilla diminutiuum.

Stillicidium id eſt guttæ cadentes de tectis: unde fit ſtilla.

Stilbon mercurii ſtella a paganis dicitur uelocior cæteris planetis ita ut ſeptem diebus ſuos meatus & circulos.

Stillio a ſtellis maculatum quas habet dictus. qui & ſtellio dicitur.

Stilus graphium quo in tabulis ſcribitur. ponitur etiam pro ipſa ſcriptura: quæ ex eo fit uel aliquid longū & acutum: qa ſtilos græce lōgū: inde ſtilus graphiū: ſcriptura eloquium.
Stili ſudes acuti: radii. calami:
Stili ideſt figuræ deſcribendi tres ſunt cum uerborum & ſententiaꝝ exornationibus ſuis grauis: mediocris: attennatus: quibus ſūt cōtrari: ſuffultus uel turgidus: diſſolutus: exilis uel exanguis.
Stimula dea paganoꝝ excitatrix.
Stimulus: punctio. angor. cura. aporia. ictus.
Stimulat: incitat. inſtigat. agitat.
Stingo gis xi ctum & ſtingor ſtingues & ſtinguens inuenitur.
Stinguit: occidit. immittit. delet.
Stinguo: quod nō eſt in uſu componitur extinguo. inſtinguo. inſtinctus. tus.
Stinctum hærba: quæ & ſatyrion. dictum q᷑ ſuſcitet uenerem.
Stipa græce ſterilis dicta q᷑ ex ea ſtipent tecta. hinc ſtipula per diminutionem.
Stipat: condenſat. circūuallat. cingit. congregat.
Stipatus: circūfuſus circundatus.
Stipator: pediſſequus.
Stipes mendicitates. elemoſynæ. lignū. truncus.
Stipes ſtipis fœm. Stipes uero ſtipitis maſculinum priſc. Stipes ſtipitis idē & ſtips ſtipis lignū trūcus
Stips: ſubſtantia. uictus mendicitas.
Stipes quod de paruo in fūmo colligitur.
Stipendium a ſtipe id eſt ſubſtantia appendēda dictum. Antiqui enim ſolebant pecuniam appendere magis q̄ numerare.
Stipendiū: laboris fructus: quod militibus datur.
Stipendia facit. militat. arma portat.
Stipulatio eſt promiſſio uel ſponſio: ūde & promiſſores ſtipulatores uocant dicta a ſtipula. ueteres enim quando aliquid promittebant ſtipula metē tes frangebāt: quā iterū iungentes ſpōſiones ſuas agnoſcebant. ſiue q᷑ ſtipulū firmum dixerunt.
Stipulor in actiua ſignificatione quomodo in paſſiua ablatiuo iungit: ut ſtipulora te pro interrogo te. q̄uis ſit actiuum.
Stipulor ab ſte & ſtipulor ab ſte pro interrogo te. Inuenitur etiam in paſſiua ſignificatiōe ſimiliter dictum: ut ſtipulor abſte pro interrogor.
Stipulari eſt promittere ex uerbis iuriſperiti: unde etiam ſtipulum appellauerunt firmum.
Stipulator: promiſſor.
Stipulæ ſunt foliæ uel uaginæ cuius culmus ambit & fulcitur: ne pōdere fruges curuent quæ ſtipulæ ambiūt culmū. dicta quaſi uſta & quaſi ſtupulæ.
Stipula impoſtura ſignificat aridos ad fidem uel inanes populos.
Stipus: calix conſecratus.
Styria ſpinæ nomen eſt: cuius fructus habet guttiſ ſimilia grana.
Stiria græce gutta uel pendens glacies: unde ſtilla diminutiuum.
Styrma aqua dura tenuis in gelu cōuerſa.
Stirps: origo. radix: genus. propago.
Stirps truncus arbor.
Stirps ex longa generis ſignificatione dicitur.
Stirps quando ſignificat prolem femininum quando arborem uel materiam maſculinum.
Stiticus qui non poteſt egerere: a ſtando dicitur.
Stiua manubrium aratri. quo tenetur.
Styx palus in inferis: uorago infernalis.
Styx a ſtigeo ϛ᷑ε γ ξ ω. i. a triſticia dicta eo q᷑ triſtes faciat. hæc ſtyx ſtigis: inde ſtigius gia giū. ſignificat gurgitem odiorum: quod ex triſticia uenit.
Stlata genus nauigii latum & a latitudine dictum inde ſtlataria purpura dicitur ideſt marina uel nauis piratica.
Stoa græce porticus. unde ſtoici dicti ſunt:
Stoaces ruina colliſionum.
Sto tas ſteti. ab eo compoſita ſeruant duplicationē ab eo ſtatum producit penulti. nomia tamē ab eo core: ut ſtatus. a. um. ſtabilis. Compoſita ab eo adſto & adſtitum & aſtatum. preſto preſtitū. & preſtatum faciunt.
Sto ſtas. inde ſtator ſtatio ſtationarius. ſtatus tus uñ ſtatim. ſtultus. ior. ſimus ſtultia. componitur ex hoc ſtultiloquus ſtultiloquium Aſto ſtabulum ſtabularius ſtatua. ſtatera ſtatura ſtamen ſtadium ſterilis ior. ſimus. ſterilitas ſtabilis bilitas. ſtabilio is. ſtiticus. ſtella ſtellatus. as quo componitur ſtellifer & ſtellio. Stagnū & ſtagno as. ſteter eris. ſtatuo is ſtatutum. ex hoc componitur deſtituo. inſtituo. conſtituo. ſubſtituo reſtituo proſtituo p ſtituo. Aſto compo itur aſto circunſto obſto obſtetrix obſtaculum. reſto perſto præſto præſtito exto as. exta inſto inſtantia conſto conſtans conſtāter conſtantia conſtantinus a conſtātius. a. Siſto. unde aſſiſto aſſiſtrix ſubſto compōitur hoſtium hoſtiarius. componitur hoſpes hoſpita hoſpitalis hoſpitalitas hoſpotium hopitor aris. Ab hoſpes componitur ſolpes. Aſto componitur cuſtos cuſtodia cuſtodio dis. antiſtes ſuperſtes triſtis. ior ſimus aſtutia. Solſtitium ſolſtitialis. luſtus iuſtitia iuſtitium.
Stœcades inſulæ maſſiliēſium: qua rhodanus in mare exit in fronte narbonenſis prouinciæ dictæ quaſi opere in ordine ſint poſitæ.
Stœcas hærba q̄ in eis naſcitur: unde & dicitur.
Stoici ſunt qui in ciuitate morantur a ſtoa porticu dicti: quæ erat athenis: in qua picta erant geſta ſapientium & uirorum fortium. in hac philoſopha bantur ſapientes: unde & ſtoici dicti ſunt. hanc ſectam zenon primus inſtituit. hi negant ſine uirtute quemquam effici beatum. Omne peccatum uni forme eſſe aſſerunt: & animam corpore perire dicunt.
Stoicidæ fœmininum a ſtoico quaſi fœminæ.
Stola græce dicta q᷑ ſupermittatur. Idem & ricinū latine appellatum eo q᷑ dimidia eius pars retro reiiciatur a dextro latere in leuum humeꝝ: quod unigo mi uortem dicūt quaſi ſignū maritale. Matronale. n. operimētum eſt. Caput enim mulieris uir eſt: unde & ſuper caput mulieres eſt.
Stola uel ſtolia græce miſſe latine.

Stola ſignificat corpus. Remigius.
Stola genus candidi ueſtimenti ſuper caput & ſcapulas, dimidia eius pars reiicitur.
Stolidus: ſtultus. hebes. imperitus. obtunſus. iorſimus, ſtolidiras.
Stoma græce latine os oris. Oſton uero os oſſis.
Stomachus græce os dicitur eo q̄ ſit oſtium uētris. & ipſe cibum accipiat & in inteſtina tranſmittat.
Stomachaſ: indignatur. accidiatur: angit: urit.
Stoplum: grauis ſonus.
Storax lachryma eſt. Vnde eodem noīe dicitur ſimilis mali cidonii. cuius diſtilatio illa quæ uirgis & calamis inhæſerit ſtorax calamites dicitur & ē mundat.
Storax dicta q̄ ſit gutta arboris & fluens & congelata. Nam græci ſtyriam guttam dicunt.
Storia ideo dicta q̄ ſit terre ſtrata. Nondum enim lanies ſtramenti repertis in his accubabant.
Strabo diſtortis eſt oculis.
Strabo & ſtraba. priſc.
Strabus ſtrambus græce.
Strages: corporum proſtratio. ruina. agger. moles. cædes.
Stragulū ueſtis quæ toxa dicitur.
Stragulū ueſtis ē lor. dictum q̄ ī ſtratu & ī amictu aptum ſit. de quo Salomon ait: ſtragulatam ueſtē feci ſibi.
Stragula ueſtis precioſa plumario opere facta.
Strāgulare uariare.
Strambo qui oculum unum diſtortum habet.
Strangulat: ſuffocat. gulam manu premit ſugillat.
Stranguria dicta q̄ ſtringat urinam.
Strata dicta quaſi pedibus uulgi trita. ipſa eſt dilapidata. i. lapidibus ſtricta: quā prius pœni poſt romani per omnē pene orbē diſpoſuerunt propter rectitudinē itinerum & nē plebs ocioſa eſſet.
Strategos στρατηγοσ græce militia.
Stracia στρατια græcē militia.
Stratelates græce militum dux.
Stratiotes miles.
Stratiotita militaria. priſc.
Stratos græce exercitus. priſc.
Stratos græce maſculinum. i. legio exercitus.
Stratoria lectoria quæ ſterni ſolent in lectis.
Stratores: compoſitores ſellæ regiæ.
Stratocles ad amiticiam accitus interpretatur.
Stratonice ciuitas aſiæ.
Stratus tatum: ſubiectus. ad terram deiectus.
Stratus a ſternendo dictus quaſi ſtoriatus. In his antiqui accubabant nondum laneis repertis.
Strabus græce ſtarambus.
Strenates: cupidi.
Strenuus: fortis. efficax. gnauus. uigilans.
Strenuus fortis ē. dictus q̄ ſternēdo aduerſa renuat
Strepit: clamat. tumultuat.
Strepo pis ſtrepitus frequentis populi ſonitus.
Strepitat: ſæpe ſtrepit. tumultuat.
Strictus: tenuis: gracilis breuis. præſſus. nudus. euaginatus. ſiccus.
Strictura eſt terra ferri in maſſam cocta.
Strictum: ſummatī. leuiter raptim.
Stridebat: aſperum ſonum faciebat. confricando ſonabat.
Strido dis & ſtrideo des eiuſdem ſignificationis.
Strido dui & ſtridi ſecundum diuerſos:
Stridor: ſonitus. ſtrepitus. onomatopœia eſt. de ſono fit.
Strigium: genus ueſtimenti.
Strigla genus piſcis.
Strigil græce pecten eſt aut proprie inſtrumentum quo ſudor corporis raditur.
Striga longitudo maior latitudine.
Strigatus ager eſt qui per ſtrigas creſcita ſeptentrione in meridiem.
Strigna: pallia operoſiora.
Strignos hærba. i. una lupia quæ ſalutaris dicitur.
Strimon fluuius tracie in byſtiona prouincia inde ſtrymonius. a. um.
Stringere: putando componere. obtangere.
Stringit: deſuper tangit. fortiter tenet. ſummatim tranſcurrit.
Stringo gis xi ctum.
Stringa caſtrēſe uocabulum interuallū turmatū in quo equi ſtringuntur: unde & ſtringoſi dicuntur corpore macilenti.
Strix animal in affrica dictū a ſtridure pēnarū quas tergo laxatus emittit & canes uulnerat ſequētes.
Strix nocturna auis hīs nomē de ſono uocis q̄ n. clamat ſtridet. hæc uulgo dr̄ama ab amando parūulos. uñ & lac præbere fertur naſcentibus.
Stobilus conus.
Strongyleuna æolidum inſula:
Stromata: commentaria: ſcientiæ uarietates.
Stromateos opus loci uaria diuerſitate contextum
Stromatheum: uarietas: tanquam opus uarietate contextum.
Stymphalides aues a ſtymphalidibus inſulis ſunt dictæ: ubi plurimæ ſunt aduerſus quas hercules ſagittis eſt uſus.
Strophades dictæ quia filii boreæ poſtq̄ arpyias fugarunt inde reuerſi ſunt: ſtrophe enim græce conuerſio dicitur latine.
Strophades inſulæ: quæ prius plote uocabantur.
Strophe græce conuerſio fœmininum.
Strophea iportuna prominētibus ſaxis cacumina.
Stropha conuerſio ut a medio reſponſio. nequitia. fraus.
Stropha: retorta ſententia. argumentatio uaria & ſe met in diuerſa uertens.
Strofarius: impoſtor. fraudator.
Strophus: tortus. fraudator.
Strophiū eſt cingulū aureū cū gēmis pallīū uirginale. a ſtrophe q̄a cōuertit a renibus ad anteriora
Stropylos auis quæ crocodilum penetrat.
Struthio uel ſtrutius de græco nomine dicit quod animal in ſimilitudine auis pennas habet non tamen a terra altius eleuat. oua fouere negligit ſed proiecta tantummodo fœtu pulueris aiant. hæc a quibuſdam aſida dicit.
Structum: fabricatum. ornatum. clauſum. tutum.

Structor dicit incisor carnium uel infertor.
Structuræ:ædificia.positiones.
Struere:moliri.cogitare.apparare.
Strue is xi structū.inde structura structile,compo nitur astruo.obstruo.destruo.
Strues:aceruus lignoꝝ.congeries.
Struma:gibbus.
Strumosus gibbosus.uel tumor in gutture.
Strupi:quibus remi liganturꝝ.uincula lora:
Strucios quam quidam hæ; bam lanarem dicūt:eo ꝙ pleriq; lanam ex ea lauent.
Studere:ualde cupere.unde & litteraꝝ studia sunt dicta a cupiditate lectionis.
Studium honestarū artium doctrina.littere.scien tia:eruditio.
Studiosus:assiduus.destinatus.perseuerans quasi studiis curiosus.
Studium est uæhemens animi applicatio ad aliqd agēdum.
Stultus est hebetior corde unde affranius.Ego in; quit stultum me esse existimo.fatuum eē nō opi; nor id est obtunsis quidem sensibus nō tamē nul; lis. Fatuus uero est qui neq; quod fatur ipse neq; quod alii fantur itelligit. Stupidus uero quasi la pideus.ita differunt.
Stupa canabi ē lini uestipula dicta quia ex ea rimæ nauium stipentur unde stipatores dicūtur qui ea in nauibus componunt.
Stupea uincula:funis de canabo factus.
Stupet.incertus est.torpet.miratur.sensu caret.
Stupidus dictus quasi lapideus quasi stolidus sa; pius scapens.
Stupeo es.unde stupor stupidus stupesco & ob stu; pesco.stupens.unde. componitur stupefactus & obstupeo.
Stuprum in uirgine cōmittitur.Incestus uero in pa rente uel uidua.adulterium in nupta.
Stupula dicta ab usto collecta.enim messe urit ꝓ; pter culturam agri.
Stupula dicit uel quia pars eius urit uel qa ps eius interdum pro palae incidit.
Suapte:sua sponte.sua natura.est enī adiectio syll a bica.pte.licet aliqd exp̄ssius significet:ut tua pte: meapte: uestrapte.
Suadere:mouere.hortari. prouocare.
Suasor:in suam sortem trahens.impulsor.
Suadeo des suasor sio.suadela. dibilis: componit malesuasus.a.um.malesuada persuada persuasor persuasio persuasorius.
Suacha hebraice clamor.
Suaues uoces sūt subtiles & spissæ claræ atq; acutæ
Suauis:benignus.dulcis.comis.iocūdus.
Suauis ior simus itas iter. componit suauiloquus. suauiloquiū suauicors.
Suauiū osculū a suauitate.
Suauiū uoluptatis est atq; lasciuiæ.
Suauiat:osculat.basiat.
Sub quando ad locū significat uel ante.uel per ac cusatiuo iungit ut postesq; sub ipsos nitunt & sub ipsum arctuꝝ.sublucē surgit. i.ante. sub noctem recūrsat pro per.quādo uero In loco significat ab latiuo iungit ut sub quercu posuit uel sub luce uel sub illa. In compositione modo localem uī ha bet ut sub eo.mō diminuit ut subrideo subtristis
Sub.inde dicit subtus.subter.
Subhaustatus sub hasta fisci comparatus & titula tus aut uænalis.& dicit pluraliter. subhastate q̄si plurimæ possessiones statutæ sub hasta fisci.
Subactum:deuictum.prostretum:subiectum.a su bigo gis.
Subare:subagitare. a suibus tractum est cum pro uocant libidinem.
Subaudis:intelligis.animaduertis.
Subaudit:subintelligit.
Subarmales dicunt tunicæ subcinctæ id est curtæ.
Subcinctorium dictum ꝙ sub brachiis ductū ala; rū sinum ambit:atq; hinc inde subcingit.sciendū tamen quod omnia uerba quæ habent.b. ante.c. debent b mutare i c sicut etiam ante.f.g.m.p.r.in eaſdem mutant ut succurro sufficio suggero sum mito suppono surripio.
Subdere:respondere.uel subiectum facere.superare subiicere.
Subdiuū:refugiū uel certamen sub aura.
Subdiuo:sub aura.sub cælo puro.
Subducit:retro subtrahit.demit.a terra leuat.
Subdolus:fictus callidus insidiosus:uersutus.
Subæratum quod subtus habet æs: superius. augꝝ
Suber arbuscula.prif.hoc suber. eris.
Suberies arbor dicta quasi subedies ꝙ fructus eius sues edunt.
Subiicit:subministrat.supponit.cogit.subrogat.
Subicere cito:supponere uero aliter.
Subiicio cis ieci. subiectum ex sub & iacio compo; nitur.
Subigere:superare.domare.complere.acuere.
Subigit cogit in unum redigit.subiugat.cogitat.
Subigo gis subactū.Inde frequentatiuū subagito.
Subire:ante oculos uenire.succedere.itrare. in mē tem uenire.
Subeo is biui uel subii subitum.componitur ex sub & eo is.
Subinde frequenter sæpius ingeminanter.
Subindus:frequentius.
Subircos ascellæ dicta: ꝙ fetorem in quibusdam reddant.
Subitum:repentinū.
Subito:ex improuiso.in opinate.repente.
Subiunctiuus modus dictus quia per eum subiun; gitur aliquid ut locutio plena sit:qui nan eget so; lum aduerbio uel coniunctione sed etiam altero uerbo ad perfectum sensum ut cū faciam utulā pro frugibus ipse uenito.
Subiunctiuus aliquando dubitationem:aliquando possibilitatem:aliquando comprobatioem signi; ficat.dubitationem ut eloquar an sileam. Appro bationem.ut sed mihi uel tellus optem prius una dehiscat.possibilitatem ut doceam si uelis. & pe; nitendo rei non factæ hoc utimur.: ut faces in ca; stra tulissem.id est cur faces in castra non tuli.qd

debui facere. electiue quoq; utimur discam quoniam doceam. quæ confirmatiue dicũtur.

Subiunctiuũ significat dubietatem: ut si uideã itelligo: confirmationem. ut hinc fore ductores reuocato. s. t. Qui mare qui terras omni dictione feruerent. pollicitationem suadendo: ut prodest si legas. Imperando: ut ne dicas: Et tũc non eget alio uerbo. ostendendo aliquid potuisse fieri nisi qd impedimẽto fuisset: ut facerem si placuisset possunt fortassis & alii inueniri.

Subiunctiuæ coniunctiones dicuntur: quia subiunguntur: dicimus enim regiq; hominiq;: non uero que regi que homini.

Subiugare: uincere domare. contundere. sub iugũ mittere.

Sublatum: raptum. subleuatũ.

Subleuat: subuenit. sustinet. & in altum regit.

Sublegit: subtrahit. coligit. uerba furat.

Sublenit: subsignauit. subiunxit. resignauit.

Subligat: ligamen inguinũ.

Sublime excelsum quasi supra limen editum in altum.

Sublimis ab altitudine honoris dictus. Nam pprie sublime dicit quod est in altũ.

Sublimat: exaltat ad honorem prouehit.

Sublinguiũ: operculũ gurgulionis ꝙsi parua lingua quæ foramẽ linguæ recludit uulgo liuida dicit.

Sublinguiũ sonitus qui sub lingua sonat quasi bonus aut rectus sonitus aut submurmur.

Sublustris luna modicũ lumen habens.

Subnectit: supplicat. subligat. subiũgit.

Subnitit: conatur. supponit se.

Subnixus: suppositus: suffultus. subfirmatus. munitus. circundatus. instructus.

Subsamnat: irridet: insutat. nares submouet deridendo.

Subsanno as.

Subseciuus: subsequens.

Subseciua: subsequentia. succedentia. residua reliqua iacentia malus inter uepres.

Subseciua proprie sũt quæ sutor de materia præcidens quasi superuacua abiicit. Item subsetiui agri quos in pertica diuisos recusant quasi steriles uel palutres: item obseciua quæ in diuisione agrorũ efficiũt centurie iugera. cc.

Subseciuus dicit a linea aliqd subsecante de integro aliquo.

Subsedit succedendo possedit uel paululũ resedit a subsideo es.

Suasellia. sedes. cathedræ minores.

Subsellia doctor& sunt cathedræ: Nam sedes singulariter proprie regni est. dicta sũt ante subsedia quod est subsedere.

Subsequa: pedissequa. succedanea.

Subsequiũ: subsequens obsequiũ.

Subsidium: auxilium. præsidium. auxilium. qd' postea superuenit.

Subsistit: paululum. expectat. adiuuat paululum stat.

Subsistentia dicit uel constituta & fixa uel ex quibus res aliquæ subsistũt ut substantiæ uel elemẽta quibus factus est mũdus.

Subsolanus uentus ideo, dcus qa sub ortũ sit solis a dextro lateræ uulturnũ a leuo eurꝰ haber.

Substantia est quæ & proprie pricipaliter dicit: qa neq; in subiecto est: neq; desubiecto prædicat: ut aliquis homo uel aliquis equus.

Secũdæ aũt substantiæ dicũtur in qbus speciebus illæ quæ principaliter substantiæ dictæ sũt insũt atq; claudũtur: ut in homine.

Substantia græce usia dr. dicta aũt qa subsistit. illa aũt q. i subsistẽte uel in subiecto sũt subiecte non sũt qa nõ subsistũt sed mutant sicut color & forma. accidẽtia uero sũt. Ex nouẽ accidentibus tria sũt inter usiã. i. quantitas qualitas situs. hæc enim sine usia esse non possunt extra usiã uero sũt locus tempus habitus. intra & extra usiam relatio facere pati.

Substantia est id qd' nõ ab alio sed semper ex hoc ẽ quod propria intra se uirtute consistit.

Substãtia rei ẽ oẽ illud p qd' ẽ res. merito ergo substantia est per quã fidei plixitas eddit & trinitatis unitas cathænat. idcirco ait propheta. Nõ audierunt uerbũ substantie. i. uerbũ. patris uocẽ christi quia ex pr̃na substantia loquebat.

Substantia. ipsa rei alicuius natura & ratio qua constat designat subsistentiam personę uniuscuiusq; hoc ipsum quod extat & subsistit.

Subsistentia est ipsũ qd' accidẽtibus ut possit esse nõ indiget: Substãtia uero id qd' aliis accidẽtibus subiectũ quoddã ut ualeat esse submistrat. Sua illis. n. stat dum subiectũ est accidentibus. Itaq; genera & species subsistunt tm̃. Neq;. n. accidentia generibus speciebusue contingunt. Indiuidua uero non modo subsistunt uerũ etiam substant. Nam nequæ ipsa indigent accidentibus. ut sint informata enim sunt iam propriis & specificis differẽtiis & accidentibus quibus ut esse possint submini strant dum scilicet subiecta sunt.

uel ὑποστάσι graece latine subsistentia dicitur uel subsistere ὑποστα νατ. οὐσία uero substantia uel substare. græci nanq; diuites nominibus essentiam. substantiam. subsistentiam personam nominibus totidem reddunt. nam essẽtiam οὐσίαν subsistentiã ὑποστάσιν substantiam uero οὐσίαν personam uero prosopon πρόσωπον appellãt. ideo autem græci ὑποστάσεις indiuiduas substantias uocauerunt quoniam cæteris subsunt & quibusdam quasi accidentibus suppositæ. Nos quoq; eas substantias dicimus quasi suppositas. Cunq; etiam prosopa nuncupent easdem substantias: nos quoquæ personas possumus nuncupare. ideo autem græcus de irationabilibus animalibus hypostasin nõ dicit. sicut nos de eisdẽ nomẽ substantiæ ꝑdicamus. quoniã hoc nomen melioribus est applicatum ut sine descriptione naturæ uel subsũtiæ uocabulis abscerneret. Et igit & oĩs essẽtia οὐσία quoniã ẽ subsistẽtia. Quoniã in nullo subiecto ẽ & hypostasis id est substantia. quoniam subest cæ

teris q̄ non ſunt ſubſtantiæ. & ꝓſopia perſona q̄a ē rationale ī diuiduū deus quoq; ὡΗ ideſt eſſētia ē. Eſt enim & maxime ipſe ē a quo omne eſſe proficiſcitur ē ΟΥΣΙΑ ideſt ſubſiſtentia ſubſiſtit enī nullo idigens & ΥΠΟΣΤΑΣΙ qua ſubſtat unde etiam dicimus unam eſſe ΟΥΣΙΑ uel ΗΥΠΟΣΤΑΣΙΝ ideſt eſſentiam uel ſubſiſtentiam deitatis ſcilicet tres. hypoſtaſes. id eſt ſubſtātias & ꝓſonas. Niſi. n. tres in deo ſubſtantias eccleſiaſticus uſus loquēdi excluderet: uideretur ideo de deo dici ſubſtātia nō q̄ ipſe cæteris rebus quaſi ſubiectū ſupponeret: ſed q̄ idē omnibus uti eſſet: ita etiam quaſi principiū ſubeſſet rebus dū eis omnibus.

id eſt ſubſiſtere ſubminiſtrat. Sed hæc oīa idcirco ſunt dicta ut differentia naturæ atq; ꝓſōe ideſt atq; monſtrare mus. Quo uero nomine unumquodq; oporteat appellari. eccleſiaſtice ſit locutionis arbitriū. hoc interim conſtat differre naturā atq; perſonā quia natura eſt cuiuſlibet ſubſtantiæ ſpecificata ꝓprietas perſona uero rationalis naturæ in diuidua ſubſtantia.

Subſtruere. aliqua ſuppoſita ſubſternere.

Subſtantia in indiuiduis: ſubſiſtentia in ſpecialibus eſſentia in generalibus.

Subſtituit: ſuppoſuit. in loco decidentis conſtituit

Subtalares genus calciamenti quaſi ſubtalo ꝓprie.

Subtegmen ſubūbraculū. uel ſtamen telæ.

Subtel: una pars pedis. uel medietas. inde ſubtilis.

Subter & ſuper præpoſitiones contrariam habent ſignificationem & utraque accuſatiuo & ablatiuo iungitur.

Subterfugere. uitare declinare.

Subter eſt quod re aliqua ſuperiore deprimit & ꝓcurat.

Subtus uero q̄ dimiſſū altius contingitur.

Subtexūt: obiiciunt.

Subtile: tenue: inualidū. leue.

Subtiles ſūt uoces q̄bus non eſt ſpiritus ſicut infantiū. Quæ enim ſubtiliſſimæ cordæ ſūt ſubtiles ac tenues ſonos emittūt.

Subtilis malitioſus. ſubdolus.

Subtiliter: eleganter. diſerte diſtincte.

Subtrahit: ſurripit. expilat: furat.

Subtrectat ſubſtituit.

Subtrinū locus ubi ſuūt aliquæ ſpecies.

Subucula ē ſacerdotalis linea corpori penitus aſtricta eademq; talaris. ſiue ponderis: hæc & uulgo camiſia dicit.

Subucula pannus additicius a ſubiiciendo uel ſubſuendo dictus.

Subucula ephor ſuperhūmeralis.

Subuertit: excludit. a fundamento deſtruit.

Subuenit. ſuccedit. adiuuat.

Subulci porcorum paſtores a ſuibus: ſicut bubulci a cura boum.

Suburia: ſonus quilibet.

Subura celebratiſſima uia romæ eſt.

Suburbana ſunt circūiecta urbis ædificia quaſi ſub urbe.

Suburbanus componitur a ſub & urbanus. i. qui in in urbe habitat.

Suburbanus dicitur qui in ſuburbio. i. territorio dicto a terendo bubus.

Succedaneus. ſucceſſor

Succedit. proſpere euenit.

Succedere: alio decedente in locum eius deuenire ſubrogare.

Succeſſus. proſper euentus.

Succenturie ſunt illi homines qui parati ſunt pro centuriis ſi defecerint ſtare.

Succenturiati dicuntur qui in ſecunda cēturia ſūt quaſi ſub prima. i. in eius auxilium.

Succenturio as.

Succentor eſt q̄ ſubſequenter canendo reſpondet.

Succendit: ſubtus uel ſurſum combuſſit.

Succendia: fomenta.

Succenſet: iraſcitur. culpat. detrahit. imputat.

Succinctorium ueſtimentum quo genitalia tegūt ideſt & perizomatum.

Subcinericius panis cinere coctus & reuerſatus. ipe eſt & focacius.

Succida lana tincta ſucco alicuius coloris.

Succida carnes porcoꝝ in uſum repoſitæ a ſuccedendo. dictæ.

Succidit: leuiter incidit: uel ex parte iterficit a ſub & cædo.

Succinatum fului coloris.

Succinus quē electrū appellāt fului cerueliq; coloris fertor arboris ſuccus eſſe & ob hoc ſuccinum appellari uocatur & a quibuſdam harpago eoq̄ attritū paleas ſicut magnes ferrum rapit.

Succhi locus gentilitū interpretatur loquens.

Succula diminutiuum a ſus quod eſt cōe.

Succuba pellex amica a ſuccubēdo. i. latēter iacēdo

Succumbit: uictus eſt. cedit deficit.

Succurrit: ſubuenit. opem præſtat.

Succus dictus quod ſacco exprimitur ut ptiſane.

Sudes palli accuti utraq; parte ſtipites fuſtes.

Sudes perticæ quibus naues producuntur.

Sudus da dum. purū nitens.

Sudū. ſerenum poſt pluuiam ſplendidum purum diuū lucidū.

Sudo as inde ſudor ſuccus ide ſiccus ior. ſimus ſiccitas. ſicco as. componitur ſucculentus ſuccidum exſudo deſudo inſudo.

Sudare: ſuperius udare ideſt ex interiori ſupra cutem aquam manare.

Sudarium quod capiti apponebatur ſignificat diuinitatem uel chriſti paſſionem quæ loge a noſtra paſſione diſiuncta eſt linteamina uero corporis laborū ligamenta quæ nunc electos omnes id ē eius membra conſtringunt.

Suere conſuere.

Suo is ſui ſutum.

Sues porci. hic & hæc ſus ſuis: unde ſuinus nanum

Sues ſignificant peccatores: laſciuientes: imundos.

Sueſula ciuitas. unde ſueſulanus.

Suetum: aſſiduum. uſitatū. quottidianū.

Sueſco ſueſcis ſueui ſuetum. unde cōponit aſſueſ

co.desuesco.
Sueui pars germanorum fuerunt in fine septētrio nis quorum fuisse centum pagos & populos mul ti prodiderunt.dicti autē putantur a monte sue uo qui ab ortu finitimum germaniæ fecit cuius loca incoluerunt.
Suffecit:su bdidit:suppositit.a sufficio:
Suffectus:substitutus.subrogatus in loco deciden tis.
Sufferre:sustinere.
Suffero suffers sustuli a sustulo antiquo.
Suffibulum.subligamentum.
Sufficere.sustinere durare:substituere.
Sufficio is a fio componitur actionē significat suf fiui quia sensum mutauit.
Suffire.obliuere.
Sufflare sursum flare.spirare.
Suflamen dicitur illud quod rotæ opponitur ne recurrit oppositio.
Suffocatio:strāgulatio:suggillatio.
Suffoco as.producit penul.Componitur.n.ex sub & fauces.
Suffragines dictæ quia subtus franguntur : idest flectūt non supra sicut in brachis.uel quia sufra gantur.i.adiuuant nerui crurum.
Suffraginatus.fractis cruribus.uel in locum deci dentis sustitutus.
Suffragari:patrocinari.succurrere.auxilium dare
Suffragoraris.
Suffragium.auxilium.uel suffragium.componit a fragor.quod non est inusu.
Suffragilatō est fidē aliquorum suscipere qui sūt fide iussores.
Sugga nomen gemmæ.
Suggere:subministrare.insinuare.subiicere.
Suggestio: insinuatio.intimatio.
Suggestio:diabolica immissio tentatio.
Suggestus:sella regalis.a suggerendo.tribunal.
Sugillat.strangulat.suffocat.gulæ manū inicit.
Suggillare:gulam stringere:suadendo concitare ir ridere.
Sugit:tristitia.
Sugit:hac sumit.sumendo agit.
Sugo gis suxi.
Sugrandarium dicebatur sepulchrum infantium nondum.xl.dies implentium quia nōdū bustum uel tumulus poterat dici.
Suegrunda inter tectum & parietem uulgo dicitur quod græci postecon dicunt.
Sui interpretatur loquens.locus est.
Sui pronomen tertiæ personæ significat οὗ ἑᾶ pro nomina simplicia & reciproca.i.quādo in se agit ut hic miseret sui.& cōposita ἑᾶυτου quæ sūt retransitiua & reciproca :ut petrus iubet te uenire ad se.
Suilla caro porcina a suina :quod item a suis deriuatur.
Suilli porci matrini dicti quia dum escā querūt more suis memoriam habeant.terram:enim sub aquis fodiunt:nam circa gutur habent oris offici um & nisi os haureis mergat pastū non colligūt
Suinum.porcinum.
Suina a sue dicitur unde suilla diminutiuum.
Sulcat.secat.diuidit.
Sulcus aratri ductus uel nauium culsus
Surcus a sole dictus q̄ procissus solem capiat.
Sulci significant corda sanctorum.prosciſſa uome re uerbi dei.
Sulphur dictum quia igne accenditur.ignis.n.est. Nam uis eius in aquis feruentibus sentitur.neque alia res facilius accenditur.fulgur quoq; sulfuris odorē habet:& lux ipsa sulpurea est:Nascitur āt in insulis æoliis inter siciliā & italiam quas ardere icunt & in mero insule & in italia . hulus.iiii.sūt genera:Vnum quod foditur.transluceteq; &.uiret quo solo medici utuntur Alterum quod appella turgleba uscibus tm̄ fullonum familiare Tertiū liquor est:usus eius ad lanas quia candorem mol litieq; præstat.Quartum ad lychinia maxime cō ficendam aptum.
Sulphur dicitur quasi soli pyr idest terræ ignis.
Sulphur fomentum est ignis:quod tamen sic ignē nutrit ut fetorem grauissimum exhalet.
Sulphur ris.inde sulphureus a um.
Sulmone ciuitas sami est.
Sulzica a salibus dicta quasi salzica idest salinum
Summates:uiri potentes.
Sūmatim.partim strictum.leuiter.
Sum uerbū substantiuū nullius coniugationis pro prie ad deum pertinet qui semper est.
Sum fit ab ἔιμι græco per ablationem ιυ finalis & assumptoinem.s.in principio & mutatione e in u
Sum es est.inde dicitur ens.futurus.essentia essen tialis.essentialiter componitur absens.presens. præsentia.unde componitur impresentiarum ad uerbium.pn̄to as.tor.tio.absens.tia.A sum cōpo nitur intersum.obsum.desum.insum.subsū.sub tersū possū.i.potis sū.uñ potens tialis aliter potē tatus potenter potens tior potissimus:potestas prā tuus possibilis.a potis potior potissimus.Et cōpo nit compos .impos..utpote aduerbium.
Sūmanus dicitur pluto quasi summus manium .i. infernalium.
Sumē dicitur tenerrimus arboris cortex:hinc & pu be natos pilos summa dicunt.quia uirtus humāi seminis illos profert.
Sumen pungendo.
Summa prestantissima.suprema.
Summe egregie.
Sūma te finis perfectio breuis & cōsumata colectio substātia.
Summittere humiliate.supplicate.
Sūmergit.obruit.
Sūmissus:suplex obiecto uultu inclinatus.pstratus.
Sūministrat.suppeditat.sufficit.sūmouet.propel lit.inhibet.
Summere:suscipere.
Sumo is sūpsi sumptuminterposita causa eupho niæ sicut promo mis.pm psi.
Sumimus ipsi a nobis:accipimus uero ab aliis.

Item ſumimus per nos. accipimus a uolentibus tollimus a nolentibus, itē auferimus iuite quicqd dedimus, aſſumimus iuſſu eripimus ui.
Sumnis. i. impēditio in lege.
Sūmotenus: leuiter prioribus labris
Sumptus expendium.
Sumpturius: q erogat ſumptus.
Sūptuoſus. ꝓdigius: luxurioſus: cōſumptor.
Sumula: breuiſſima ſumma.
Summus a um. ſūmatim ſummitas.
Summum: magnum. præſtantiſſimum nouiſſimū relidiuū.
Summus duas m habet cum nomen eſt. dum uero uerbum eſt unam: ſumus ſumo.
Summum bonum deus eſt qa incommutabilis ē & corruptio nulla i eo eſt creatura uero bonum ſed non ſummum: quia mutabilis eſt.
Sunamitis captiua uel deſpecta interpretatur.
Sunto: ſint imperatiuum futuꝝ iuris uerbum eſt & teſtamātarium: deriuatur a ſunt addita o ſicut ab amāt amāto. Suo is ſui ſutū ꝓducit penultimā
Sutor ſutrix componitur a ſuo exſuo cōſuo diſſuo ſeco ſecuris & cætera.
Suparum lineum brachiale puellaꝝ.
Supara rugaturæ dicuntur panni camiſia. manicæ mulierum uſq; ad humeros.
Supar compar a par componuntur. ſub aliquo par.
Supparent: ſupplenter parent.
Suppellex omnia utenſilia domus. facultas ſubſtā tia alicuius a ſupplendo dicitur.
Supellex tilis: ātiq uero ſuppelletilis i nominatiuo
Suppeditat. ſuffragatur. ſubminiſtrat: ſupplet. pre bet facultatem.
Suppedaneū ſcabellum dictum q; ſub pedibus ſit hoc græce hyppodion dicit.
Suppedi: ſubeſt. opitulatur.
Suppedium: refugium.
Suppedile. iuxta pedes eſſe.
Super: inſuper. præterea.
Supereſt qd eminet: ſupra uero quod ſubſtractū habet aliqd. Item ſup interdum aut minimū aut ſatis accipitur. ſupra uero iuxta.
Super præpoſitio modo ponitur pro de: ut multa ſuper priamo rogitans ſup hectore multa: modo pro inſuper & amplius ut iſup ifenſi pœnas cum s. p. modo ꝓ deſuper ut ſupereſt uallo ꝓſpectat & pro ſupereſt: ut nec fuga iam: ſupereſt & pro ul tra ut ſuper garamantos.
Super: inde dicitur ſuperus ra rum ſuperior com ponitur. ſuperſtes ſuperſtitio ſummus ma um. ſu pbus ideſt ſuperuadens: unde ſuperbia ſuperbio is: inſuper deſuper.
Supero as ſupra ſupior ſupremus ſupremitas.
Super & ſubter cōtraria haben t ſignificationem & utraq; accuſatiuo & ablatiuo iungit. qbuſdā tam uidetur figurate ablatiuo iungi: quomodo poſt ante circum ut longo poſt tempore uenit; & uides properari littore circum. Et fronde ſuper uicidi ſunt: nobis mitia poma. Et ſuper denſa teſtudine quod ſi figurate accipimus ſuper & ſupter loco aduerbiorum neceſſe ē eas accipi quomodo poſt ante circum cum ablatiuo.
Super tamē quando loco deponitur ſine dubio ab latiuo iungitur ut multa ſuper priamo rogitans inuenitur etiā ſine dubio aduerbium cum uerbo ut ſuper inſidens calcat in compoſitione quoq; in uenitur ut ſuperſedeo ſuperuacuus. & ſuper & ſu pera ꝓ apocopam & ſyncopam facta ſunt: a ſuper deriuatur ſuperus.
Supera: cæleſtia: conuexa. ſydera.
Superat: uincit eminet. abundat tranſit.
Superaria ueſtis quæ ſuperinduitur.
Superlimnare domus ſignificat intentionē nr̄arū mentium & cogitationum uel frontē corporis ubi portamus crucem xpi.
Supercilia dicta quaſi ſuperpoſita ſunt ciliis quæ ideo pilis ueſtita ſunt ut oculis munimenta prætē dant & ſudorem a capite fluentem depellant.
Supercilium: faſtigium ſumitas: ſuperbia altitudo
Superciliоſus: ſuperbus. arrogans. rigidus.
Superfluus. importunus. incongruus.
Super: dii. celeſtes.
Superlatiuus dicitur quaſi ſupexcellens ſuum cō paratiuum.
Superlatiuum eſt quod ad plures ſui generis com paratū ſuperponitur omnibus ut fortiſſimus græ corum achilles uel per ſe prolatum cū ualde ad uerbio intelligitur ut fortiſſimus hercules ualde fortis.
Superlatiuus gradus dicitur q; comparatiuo ſuper ponatur: ut doctiſſimus.
Superne a ſuperiori parte ſuppoſito ꝓpiciatorium
Superſedeo. omitto diſſimulo.
Superſtition propiciatorium.
Superſtitio dicta q; ſit ſuperflua aut ſuperiſtituta obſeruatio. Alii dicunt a ſenibus qui multis annis ſuperſtites delirant. & erant ſuperſtitione qua dam.
Superſtes ſuperſtitis cōis generis. priſ.
Supſtitioſus: falſus religioſus. aut idolorū cultor.
Superſtes uiuus adhuc ſuperſtans. ideſt uitam du cens. hæres.
Superſtites antiquitus dicebātur teſtes q; ſuper ſta tum aut rem proferebantur: nunc parte nominis Sablata teſtes dicuntur.
Superſuadere eſt diſſuadere.
Superuacaneū. i. ſuperfluum.
Superuacuum. irritum: ſine cauſa. ſuperfluum.
Superbia eſt ſupergrediens mentis elatio de eo qd non eſt: arrogantia uero inanis gloria de his quod quiſq; eſt. De ſuperbia autem naſcitur arrogantia nam niſi p̄ceſſerit occulta elatio mentis nō ſeq ſap ta iactantia laudis: dicta autem ſuperbia quia ſu p uult q; quod eſt.
Supbus puerſæ celſitudinis appetitor q precellere uult alios græce ὑπερήφανος.
Superbia ſicut origo oīum eſt criminum ita ruina cunctarum uirtutum: hæc enim aut exordio men tem pro peccato proſternit aut nouiſſime de uir tutibus deicit: unde omnium peccatorū maxima

eſt:qa'tam per uirtutes q̄ p̄uitia humanam mentē exterminat.
Superbiæ id eſt arrogantiæ quattuor ſunt ſpecies q̄re in arrogātia.
Supbire eſt p̄cepta maioris iobediendo trāſcendere. Recte ergo oīs peccans ſuperbus uocatur:eo q̄ faciendo uetita contēptui habeat diuina p̄cepta. Recte quoq; initium oīs peccati eſt ſuperbia qa niſi præceſerit mandatorum dei inobedientia trāſgreſſionis nō ſequitur culpa.
Supbit.faſtidit.deſpicit.dedignatur.deſerit.
Suppetit:ſubeſt.oppitulat.ſuppeditat.conſtat:uel iuenit:ī animo uenit:ſubuenit:ſubrogat.
Suppetiæ:auxilia.
Suppetitū:refugium uel ſuppetitio.
Supinus ad cælū erectus.uētoſus:ſuperbus:
Supina dicta.quia apaſſiuis participiis:quæ quidam ſupina nominarunt naſcuntur amandi dodum amatum tu.
Supina uel participalia ſicut & infinita eiſdē caſibus iūgūtur quibus ſua uerba ut Noceo tibi nocē di tibi cauſa nocendo tibi nocendum eſt tibi nocitum tibi proficio nocitu tibi gaudet pro nocendo tibi &c.Similiter dignandi primo ſed i u deſinēs magis nominatiuo iungitur ut dictu facilis.
Supina dicta q̄ reſupinatis uultibus participia aſpiciunt uel ab eis aſpiciuntur Nam cum articulis a græcis proferūtur.uel ideo dicuntur quia auerbo tranſeunt in participium .& iterū a participio reſupinantur in uerbum:& quia ī actiua uoce cū ſint ad paſſiuam retorquent ſignificationē:hæc & participalia dicuntur .quia a participiis deriuantur.
Supia dici poſſunt quia iter ſe reſupinari & quaſi contraria uidentur ad aliquid ire & ab eodem reuerti ut uenatum uenatu.
Supplex:humilis.preces fundens.ſummiſſus:
Supplicat ueneratur:rogat preces:fundit.placat.
Supplicatio gratiarum actio uel deprecatio:
Supplicationes quæ fiebant de bonis damnatorum ſacra.n.res de bonis execrandoꝝ fiebat.
Supplicium proprie dicitur de eo nō qui quoquo modo punitur:ſed ita damnatur ut bona eius cōſecrent & ī publico redigāt nā ſupplicia diceba tur ſupplicamenta & ſuppliciū dicit de cuius dānatione delibat aliqd deo.unde & ſupplicare.
Suppliciter.humiltter.cum ſupplicatione.
Supploſa.excluſa.
Supplodit.ſubſonat.
Supponit:ſumittit pro aliquo ponit dat.
Suppremus.ultimus.uel ſūmus.ſupior uel inferior extremus:dictū a ſupra qđ ſuper emineat.
Supprimit.occultat.coercet.frangit.haurit.
Supuratus.purulentus.
Sur anguſtia.
Sura fœminum pars pedis.uel crus.uel poſterior pars tibiæ.i.ultima uel a genu iuncta ad pedē:ſed ponitur pro pede.
Sure tor.muſculi:idem ſignificant. aut enim tibia rū ſunt aut crurū uel lacertoꝝ uel ulnaꝝ.
Surcula uimina ſucciſa.
Surcula a præciſione ferri dicta ſimplices corbines ſunt.
Surdus a ſurdibus humoris in hauribus perceptis dictus q̄is in aliis caſibus accidat.
Surdeo es dui unde ſurdeſco.
Surdus a ſorde ſormus ſurditas.cōponit abſurdū
Surgo gis ſurrexi a ſurſum & rego componitur.
Surgitur a loco. exurgitur a ſomno inſurgitur ad uindictam .conſurgitur ad auxilium.
Subridet.leniter arridet.uel.latenter.
Subrigit.erigit caput lauat.
Subripit.furatur.explicat.
Sub rogat.ſubſtituit.ſubiicit.
Subruit.ſubuertit.
Surſum aduerbiū ad locum ſignificat:ſurſū ī loco
Sus dicta q̄ paſcua ſubigat & terra ſubacta eſcas inquirat.hic & hec ſus ſuis a græco σῦς inde ſuinus.na.num.unde ſuilla diminutiuum & ſubulcus.
Suſanna interpretatur liliū.uel ſubleuatio gloriæ.
Suſa oppidum perſiæ nobiliſſimum.idem & ſuſi.
Suſcipere ad animam & corpus refertur.
Suſcipio:ſuſtuli.
Suſpicor & ſuſpitio a ſuſum uel ſurſum componitur ſed abiciunt unam s.quia non poteſt geminari conſonans alia conſonāte ſubſequente ſicut nec antecedente niſi ſit muta aut liquida.
Suſpicit:ſurſū aſpicit.uenerat:miraſ.colit.ituef.
Suſpicienter:uenerabiliter.
Suſpitiones:indicia quædam & ueſtigia.
Suſpicio eſt uelut de quibuſdam coniecturis:
Suſpicium:refugium.preſidium.
Suſpicatur:exiſtimat.arbitratur.
Suſpirat:ex alio ſpiritum trahit.
Suſpiriū dcm̄ qa īſpiratio difficultatis ē quā græci dicunt id eſt p̄focationem.
Suſpirium anxietas.reſpiratio.
Suſtentat:tolerat.
Suſtinet.præſideo eſt ſuffragat.patitur.tolerat.
Suſtollit:aleuat.
Suſtulit:ſurſum tulit:
Suſis metropolis ciuitas eſt regionis elamitarum a qua & regio dicta eſt in qua daniel fuit.
Suſis oppidum perſidium nobiliſſimum in achamenia eſt hoc aiunt memnona conſtruxiſſe dictū q̄ imminet fluuio ſuræ.
Suſpecta ſollicita non tuta infida.
Suſpectum:ſuſpiciendum.erubeſcendum.
Suſpectat:ſuſpicatur.aſpicit.
Suſpendium eleuatio intentionis ad deum.
Suſpenſio ſtrangulatio.laqueus.
Suſpendioſum:laqueoſum.
Suſpenſe:ſollicite.dubie cogitantis.
Suſpenſus.ſollicitus ſtupefactus.a terra eleuatus incertus.dubius.
Suſpenſuræ exaltationes maris elationes.
Suſum in ſuperiori parte in loco ſignificat ſurſum ad locum:
Surſurrat:muſitat murmurat.

Surſurro de ſono locutionis dicitur. quia non in facie alicuius, ſed in aure loquit alteri detrahẽdo
Suſurro onis: detractor, bilinguis, rixator, qui murmurat, ſententioſus.
Sutela: aſturia, quaſi ſubtile tælum.
Subtilitas aſturia ſenſus acumen.
Subtilis, acutus, exilis, aſtutus.
Sutilis: quæ conſuta eſt iuſta antiquos mores primã prode: penul. breuiatur. Virgilius.
Sutor a ſuendo pelles dictus.
Sutores dicti quia inſertis porcorum ſetis ſuant pelles quaſi ſetores.
Suthul oppidum maſculinum.

Littera ſequente in ante alteram uocalem debet pronunciari ſono. c. niſi altera conſonans antecedat: ut cõtextio: nam lectio dicitur
Tabanus animal modicũ armentis aculeo permoleſtum: idem & oeſtrus aſylum uulgo dicitur.
Tabata interpretatur bona.
Tabellio notator.
Tabellio dicitur q̃ ſit portitor tabellarum. idem & ſcriptor, i. ſcriba publicus Ante eni chartæ uſũ dedolatis lignis ſcribebant.
Tabernacula tentoria ſunt militum quibus in itinere ſolis ardores tempeſtateſq; & iniurias frigoris uitant dicta uero ſunt q̃ diſtenta funibus tabulis interſtantibus appræhen derentur quæ tentoria ſuſtinerent.
Tabernaculum licet ponatur pro habitatione ſempiterna tamen proprie belli res accipitur & ſignificat continue fidem temporalis diſpenſationis per incarnationem domini.
Tabernæ olim uocabantur ædiculæ parue plebeiorum dictæ q̃ ex tabulis ligniſq; erant conſtructæ unde & tabernarii dicuntur qui ibi reſidere ſolebant.
Tabernio qui uinũm uel aliquid uẽdit.
Tabentum lapis tabernatus.
Tabent. languent.
Tabeſcit quinimio languore ad maciem uenit.
Tabes, macies: morbus. ſqualor lues clades lãguor
Tabes eſt corrupto ſanguine corrumpente uiſcera Nam tabe diſtilant qui peſtilentia corrunpuntur
Tabellæ in quibus ſcribunt. unde tabelſarii q̃ eas portant.
Tabellæ diminutiuum a tabula.
Tabes oppidum perſidis.
Tabeel proprium eſt interpretatur bonus deus ut uel hominem uel idolum oſtenderent.
Tabi & tabo putridis ſanguis eſt: Tabes autem peſtilentia uel quælibet putredo.
Tabificus: tabem faciens.
Tabida, morbida, uel corrupta quæ tabem faciũt
Tabita interpretatur doreas, i. dãma uel caprea.
Tabita cumi, i, puella ſurge.
Tabor & ermõ duo montes ſũt interpretatur uero tabor lumẽ ueniẽs: hermon anathema eius.
Tabacra ciuitas affricæ.
Tabulato olim limine domus fiebat: undæ & tabulatorum nomen permanet.
Tabulæ a tegendo dictæ unde & regulæ.
Tabulæ teſtamẽti ideo dictæ, q̃a ante uſũ chartæ uel membranæ in dedolatis tabulis ſcribebãt.
Taburnus mons apuliæ cãpaniæ.
Taburnuus arbor.
Tacere: ſilere; nil loqui; præterire.
Tacitum: ſilens, latens.
Taceo es inde taciturnus taciturnitas: componitur conticio, unde conticinium, conticeſco.
Tacite, quiete, ſilenter.
Taciturna: grauis admirabilis.
Taciturnitas: pudor: uerecundia, nil loqui. ſilẽtiũ uero confuſis uocibus uel tumultibus.
Taciturnus: in tacendo diuturnus.
Tactus dictus q̃ petractet & tãgat & per omnia mẽbra ſẽſus uigorem aſpergat: nam tactu probamus quicquid ſenſibus cæteris iudicare nõ poſſumus duo autem ſunt genera eius nam aut extrinſecus uenit quod feriat aut intus in ipſo corpore oritur.
Taddeus qui & iudas iacobi de lxx. duobus.
Tafat furunculus.
Tadal rex multarum gẽtium quia in diebus eius diuiſæ ſunt linguæ.
Tafendus hercules dicitur.
Tafuis quere tanis.
Tãfuas interpretatur inſanus ſerpens uel opertum ſignum.
Taphos græce ſepulchrum Epitaphium uero ſcriptura ſuper ſepulchrum.
Tagaton qui & προ τοῦ ἀγαθὸν græce ſumus & princeps omnium deus interpretatur.
Tagas græce furunculus.
Taygetas mercurius a taygeto oppido dicitur.
Tago græce poſſum.
Tages quidam faber fuit qui in hiſpania ſubito ſuicis emicuit in cuius cortu aureus tagus, pceſſit hic oppida condidit. leges ſerendi dedit iterpretat uero potẽs a græco tago ideſt poſſum Secus tamẽ de Tage ſentire uidetur Ouidius ultimo Metamorphoſeos his uerbis.

At nymphas tetigit noua res & amazõe natus
Haud aliter ſtupuit q̃ cum tyrrenus arator
Fatalem glebam mediis aſpexit in aruis
Sponte ſua primum, nulloq; agitante moueri
Sumere moy hois telluris omittere formam
Oraq; uenturis aperire recentia factis
Indigere dixere Tamgem qui primus Etiſcam
Edocuit gentem caſus a perite futuros.

Tagum fluuium carthago hiſpaniæ nominauit ex quo ortus procedit auriferis harenis
Taygeta mons laconum.
Taygete ſtella quæ in fronte tauri, eſt una ex pliadibus.
Talamin interpretatus ſuſpenſio;
Talamon græce cubiculum coniugalis thorus

Talaſſius dici fertur quia cum ſabinæ raperẽt: una elegantiſſima extitit quã ab oraculo Talaſſio duci reſponſum eſt dari ab his qui feliciter actis nuptiis talaſſii nomine uſi ſunt: hoc & apud ægyptios.

Talamus domus uel lectus nuptialis.

Talaris tunica dicitur quæ uſq; ad talos deſcendat.

Talares calcei ſocci ſunt ea figura ut talum contingant. Subtulares uero ſub talo.

Talaria calciamenta mercurii pennata.

Talaſtrus colaphus in talos.

Tale: idem. ſimile. expreſſum.

Talentum ſummũ eſſe pondus perhibeba græcis ſicut calcus minus. huius diuerſe pondus habeb. nã apud romanos ſeptuagintaduarũ libratum ẽ: aut triplex ideſt minus mediũ ſummũ minus. L. Medium. Lxx. duarũ. Sũmum. Cxx.

Talentum: uiciſſitudo.

Thales Mileſius græcus auctor.

Thalia muſa una de nouem uel comœdia: interpretatur autem capacitas. i. terra comica laſciua gaudet ſermone thalia.

Talis tantus & tot ſi ad præſentes dicantur etiã demonſtratiua ſunt: ut uides illũ. talis eſt iſte. ſin ad abſentes relatiua uel redditiua tantum ut qualis hercules talis fuit theſeus.

Talio eſt cũ id patiẽ quiſq; quod fecit iniuriæ uel ueneficii.

Talio onis recompenſatio ſimile.

Talli ſunt ramuſculi fuſiles.

Talpa dicit q; ſit dãnata cæcitate ppetua. eſt enim abſq; oculis terram ſemper fodiens: qd græci uocant talpas.

Talus dicitur a tolo. Nam tolus eſt eminens rotunditas: unde & faſtigium templi rotundum tolus dicitur.

Talus eſt ſub crure: ſub talo calcaneus. Taxillus diminutiuum eius.

Tam aduerbium comparandi quantitatis uel qualitatis.

Thamar interpretatur amaritudo pro uiris mortuis eadem & cõmutans: mutauit enim ſe in habitu meretricis quando concubuit cũ ſocero ſuo.

Thamar interpretatur amaritudo uel cõmutans: hæc nurus iudæ fuit.

Thamar urbs eſt in ſolitudine. hæc palmira dicit. Nã thamar hebraice palma ſonat dicta a quibuſdam quia ibi palmata ſint plurima.

Thamar hebraice Iulius menſis dicitur.

Thamus menſis iunius.

Thamariciũ latine deinde ab amarirudine: arborẽ hanc græci maraton dicunt.

Taminare: corrumpere.

Taminus: iunius menſis.

Tamum interpretatur cõſumans. uel contemptus.

Tamna interpretatur deficiens. locus in iſrael fuit

Tamnathſare ciuitas ioſue in latere mõtis gaas ubi eſt inſigne eius ſepulchrum.

Tanais fluuius qui & tanus dictus eſt ex riphæis ſyluis ueniens: dirimit Europam ab Aſia in Pontum fluens.

Tanais fluuius ſcythicus de monte hyperboreo ueniens.

Tanagerrus amnis Iucaniæ.

Tanaquil uxor tarquinii ſuperbi.

Thanateos græce mortuus.

Thanatheos inſula galicii oceani dicta a morte ſerpentium: terra eius etiã quoquo gẽtium inuecta ſit illico angues perimit.

Tandem. aliquãdo uel in fine.

Tangit: contingit. inquietat. tractat.

Tango tangis tetigi tactum.

Tango is tactus itactus & cõtactus. Componit attingo. contingo. pertingo: contagio.

Tanis humile mandatum interpretatur.

Tanis ciuitas metropolis eſt ægypti ubi pharao fuit: & Moyſes cuncta ſigna fecit. hanc conſtruxiſſe dicunt titanes ideſt gigantes & inde dictam.

Tantalis auis quam ardeam uocant.

Tantulus diminutiuum.

Tantillus modicus.

Tantiſper: interim. iterum. iterumq;.

Tantus: unde tantulus tantillus. componitur tandem.

Tantundem numerum ſignificat.

Tantidem tanti pretii eſt quanti & illud: genitiuus de antundem.

Tantundem tantidem in nominatiuo ex duobus correptis in genitiuo ex integro & corrupto componitur.

Tantundem: ipſum. idem. ſimilitudo. figura eiuſdem rei de qua agitur.

Tantum a tam & tenet componitur. inde diminutiuum tantulum: unde etiam tantillum.

Taos: gemma eſt.

Tapax: furunculus.

Tapeta dicta q; pedibus prius ſternerẽtur quaſi tapedia: hæc autem ſimpla ſunt ſicut ex una parte uilloſa: aut amphitapa. ſicut ex utraq; parte uilloſa: hoc tapetum tapeti & hoc tapete tapetis: & hic tapetes tapetis. Virgilius. Nam tapetes pulchros dixit. Tapetibus etiam prima corripitur.

Tapinoſis eſt humilitas ſtatum magnæ rei dictis infirmans: ut apparent rari nantes in gurgite: pro mari.

Tapinoſis græce latine humilis actio.

Tabrobane inſula indiæ ſubiacens inter ortum & occaſum maior pars huius calore eſt uſta. Solem orientem dextra habet: occidentem ſiniſtra: ſeptẽtrionem non uidet ſed canopum ſtellam.

Tapſus inſula ſtadiis decem a ſicilia diſtat.

Tapſus ciuitas inter bizantium & tripolim.

Tara interpretatur odor ſuauitas.

Tha hebraice contemplatio ſtuporis.

Thara interpretatur exploratio acceſſionis.

Tharat interpretatur fulgurans.

Tharanis dicitur iuppiter.

Taraconia hiſpaniæ ciuitas: caput taraconẽſis prouinciæ.

Tares neptuni filius fuit.

Taras fluuius antiquus in adria:
Tarbelle eſt ciuitas iuxta mare circa flandriam:
Tardum.pigrum.lentum:obtuſum.ſtolidum.
Tardus dior ſimus. tarditas tardo tardas quod tenet rarum.
Tarea ueſtis regia aut ſtola purpurea.
Tarentum ciuitas in ultima parte italiæ oppidum campaniæ.
Tarmus uermis in carne.uermis lardi.
Tarpeia filia tarpeii:quæ dum traderet romam ab ipſis interfecta eſt & ſepulta ante capitolium cui nomen tarpeium dedit.
Tarquini duo fuerunt:unus qui ludos romanos inſtituit & capitolium inchoauit:alter qui fuit ultimus regū & templū ioui in capitolio conſtruxit.
Tarſum ciliciæ proles pſeus ædificauit de qua fuit Paulus apoſtolus natus. Quidam etiam locus ī diæ tarſis dicitur.
Tarſis filius iuuan a quo cilices: unde metropolis eorum ciuitas tarſis dicitur.
Tarſis exploratio gaudii interpretatur.
Tarſis ſpeculatio gaudii interpretatur.
Tarſi hebræū eſt:latine æthiops interpretatur.
Tarſis mare uel pelagus.
Tarſis ſiue calcedonia carthago eſt:
Tarſis quod in ezechiele & daniele reperitur aquila chryſolitum:ſymmachus hiacynthum ītерpretatur:unde quidā in ſyraſiri male tarſis tarſum ciuitatem putauerunt. Nā inter reliquos lapides q in ornatu ſacerdotis ſculpti ſunt:eiuſdem lapidis nomen inſeritur. Eſt tamen homonimon:quia tarſis uocabulo indiæ regio nuncupatur & ipſum mare:quia ceruleū ſit & ſolis radiis repercutiē colorem ſupradictorum lapidum trahit: unde & dicitur. Quo tarſis Ionas ire uelle dicit:& Salomon pro commerciis naues miſit:licet Ioſephus iuxta litterā cōmutatā græcos putet tarſum appellaſſe pro tarſis quod eſt hebræum.
Tartareum:horribile uel infernale:
Tartarus dicit:uel quia ibi omnia turbata ſunt:uel quod eſt uerius ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν. ideſt a tremore frigoris. illic enim fletus & ſtridor dentium locus inferorum confuſus.
Tartarus ſingulariter:& tartara pluraliter idem ſignificant.
Taraca:ueſtis regia.
Tarcos urbs græciæ.
Tarſiæ uites a taſo inſula dictæ.
Tatiani hæretici a tatiano quodā dicti:qui & encraticæ dicunt:quia carnes abominantur.
Tatula animal eſt accerrima habēs cornua q̄ſi ſeram:a nullo capi poteſt:ſed tamen cornua mollibus uirgis obligat.
Thau.manſuetus.
Taueſſi.ſubterranei.
Taumantias turni ſoror fuit.
Taumaſtes græce mirabilis.
Taumata græce miracula.
Taumatus græce mirabilis.
Taura ſterilis.
Tauri ſignificant principes populorum. Aug.
Taurus græcū eſt ſicut & bos. dictus q̄ naſcant ex eo uermes ricino ſimiles huius tauri ſanguis hauſtus mortalis fertur eſſe homini.
Taurus ſecundū ſignum in cœlo. quē propter iouē inter ſydera poſuerunt:quia in bouē ſit cōuerſus quando rapuit europam.
Taurus tormenti genus:quod quidā phalaris agrigentinus tyrannus inuenit: quod ipſe poſt expertus eſt. æreus taurus erat.
Taurus mons quidā ideſt caucaſus ubi ē tauromi-nium oppidum.
Tauromini tauromini proprium ciuitatis: hinc tauromitanus.
Tauromitana urbs ſiciliæ:ubi eſt charybdis.
Tautanos idem eſt & clauas:idē & cateias.
Tautones dicuntur pili palpebrarū uel palpebræ.
Tautologum ideſt eloquium ideſt repetitum. ut ſi fata uirum ſeruāt:ſi ueſcitur aura. totum enim quod repetit̄ una res eſt: ſed crebro ſermone annunciata.
Tautologas ideſt idipſum uerbum.
Taxat.ponderat.nominat. æſtimat.tangit.
Taxatio.æſtimatio.delibetatio.nominatio.
Taxare dicitur æſtimare tractum ab emptoribus qui taxatione pretii tandem ſuas uoluntates colligunt. inde componitur duntaxat.
Taxata.ſubnexa.ītexta.æſtimata. taxatiuncula diminutiuum.
Taxea lardus eſt gallice dictum.
Taxeota ideſt officioſus.
Taxillus diminutuum a talo:ſicut a uelo uexillū.
Taxus uenenoſa arbor:unde & toxica uenena exprimuntur. inde fit arcus. hæc abundat in corſica.
Theatrū eſt quo ſcæna includitur ſemicirculi figura habēs in quo ſtantes omnes aſpiciunt: cuius forma prius rotunda erat. i. amphiteatrum. theatrum autē græca a ſpectaculo noiatū q̄ in eo ſtās populus deſuper aſpiciat ludos hoc athenis primū: deinde a cenſoribus romæ factum eſt.
Theatrum. ſpectaculum locus in ciuitatibus erat ubi exercebantur ioca regalia & decorabātur rei. plærunq; etiam innocentes ad hoc cōfluebat ois populus.
Theatrum ſpectaculum ubicunq; fieri dicitur. dictum a theoro τὲωρω ideſt uideo.
Thebas ægyptius cadmus cōdidit græce thebaida dicta. ideſt in boetia thebas cōdidit. Thebæ duæ ſunt:una in ægypto:altera in græcia antiqtus ſingulariter thebea. ſunt etiā thebæ antiquæ in theſſalia echioniæ ab echione dictæ qui adiuuit cadmum.
Thebæ pluraliter declinantur. & ſingulariter thebe thebes.
Thebeth hebraice ianuarius.
Thebeth in libro heſter menſis decembris.
Thebaleū marmor intertinctum aureis guttis:
Theca græce repoſitio, alii dicunt ab eo q̄ tegat aliquid:inde componitur theſaurus theſaurizo chirotheca.

Tectones fabros uel artifices græci uocant.
Tectus:occultus,latens:cautus:a tego tegis texi.tectum.
Tectum. operimentum domus.lar.limes.
Tectoriatus:tecto coopertus.
Tecuæ interpretatur ſonus tubæ.
Tedæ lampades pingues propter craſſam picem dictæ.
Tehed & ioth interpretatur iuſtitia domini.
Tedet impersonale.
Tædet:horret.pœnitet.tædium patitur: triſtatur unde perteſus.
Tædium.anxietas:angor.ſtimulus.
Tædiatur:tædio afficitur.
Tee:thalamus:ſemen.ſiue fons.
Tefrin lapis a colore cineris dictus.
Tegeum.oppidum arcadiæ:hinc tegæa.
Teges. coopertorium a tegēdo.priſc.hæc teges tegetis.
Tegit:celat.cooperit
Tego gis xi tectum.tector tegmen.tego teges:tegula tugurium.componitur circuntego obtego. detego.protego.retego cōtego.cortex texo.
Tegmen dictū ꝙ tegat membra ſicut & tegumēta
Tegimen a tego gis & per cōciſionē tegmen.
Techna :fraus.ars.
Technitæ græce artifices.
Techemones malæ artes.
Tegia .fides.coopertura.
Tegnogamia.filiorū nuptiæ.
Technopegma ars ludicra.
Tegolicus lapis nucleo oliuæ ſimilis.
Tegulæ dictæ ꝙ tegant ædes idem & imbrices primæ poſitionis:cuius diminutiuum tigillum.
Tegularia malefica dicta ꝙ ſuper tegulas ſacrificet.
Teiori iulius menſis capadoce θεοθαν diuine.
Teitan ſol uel gigas interpretatur: nomen eſt antichriſti quod eſſe ſe finget : cuius numerus eſt dclxvi.
Tæla a longitudine ſtaminum dicīt cuius deriuatiuum tælaria unde tæla pluraliter iacula oblōga quæ emittuntur: Virgilius. Cōcurrere tælis.
Telamō pater aiacis.
Telamodie componens.
Teleboæ populi.
Telio deſtinctio.
Teletæ.purgatoines.
Teletæ græce hoſtia dicuntur purgatiua dicta a pficiendo hominem.i. purgando:& dicitur theatē eo ꝙ hoiem perfectū deo deuouet: deriuatur autem a uerbo τελεω τελω ideſt perficio: ſunt aūt tres teletæ:una quidē baptiſmatis:ſecunda cōmunionis.tertia chriſmatis:ſed illa quæ eſt cōmunionis aliis duabus pfectionem p̄ſtat.
Thelycon θηλυκον fœmininum.
Thelegon tuſculum ciuitatem cōſtruxit:quia ignoranter patrem peremit.
Telinum:ſpecies unguenti.
Telos græce finis.
Telonem hortolani uocant lignum longum quo hauriunt aq̄s:a longitudine dictum tælō τηλον enim græce lōgum dicīt.hoc hiſpani ciconiam dicunt quia imitetur auem illā roſtrum leuantem & deponētem.
Telon græce & latine uectigal iterpretatur indete loneum & telonarius ideſt curator.
Teloneū dicitur ubi merces nauīū & nautaꝝ emolumenta redduntur : ibi enim uectigalis exactor ſedet pretiū rebus impoſiturus & uoce e mercatoribus flagitans.
Tellorem:terrorem.inferna ſedes.priſc.
Telum proprie ſecundū græcos dicīt quicquid p/cul iaci poteſt:q̄q̄ abuſiue & gladius.
Telū lateris dolor a medicis dictum ꝙ dolore corpus tranſuerberet quaſi gladius.
Tellurus:terræ numen.
Tellus terra frugifera dicta : ꝙ eius fructus tollimus.
Tellus profunda pars terræ:in qua arborū & herbarū radices tenent. Terra autem ſuperficies a terendo dicta.hæc tellus telluris.
Tellus amor terræ dea terræ.
Tellumo pars terræ.
Telludis quidam locus romæ.
Thema.norma uel forma.materia dictionis græce prohœmium ſimilitudo.
Theman interpretatur auſter ſiue percuſſio hic nageb & daron appellatur.
Theman prouincia eſt gentilium: interpretatur auſter uel loquens.
Themæ pondus tres ſcrupulos retinet.
Themelici erāt muſici ſcenici dicti ꝙ oli in orcheſtra ſuper pulpitū canebāt quod themele dicitur
Temerarius eſt qui non æſtimat periculum.audax uero qui non timet.
Temeritas ſine conſilio:audacia uero poſt cōſiliū.
Temere ſignificat cauſa alias fortuitu alias male: alias improuide.
Temere aduerbium eſt.
Temeritas ſecundum ciceronem eſt cum inconſiderata dolorum perpeſſione gladiatoria dolorū inceptio.
Temerare:corrumpere.uiolare.polluere.
Temetum uinum dicitur ꝙ teneat mentem & faciat titubare. unde & dicitur temerarius temero as temeratus temulentus.
Temeſis eſt unius compoſiti uel ſimplicis uerbi ſectio una diſtinctiōe uel pluribus interiectis ut ſeptem ſubiecta trioni & ſaxo cere cōminuit brum.
Themis interpretatur obſcuritas uel caligo quædā dea quæ dabat reſponſa.
Temne:trama.
Temnit:contradicit.pro contemnit.ſpernit.
Temno temnis templi temptū mantem in eadē ſyllaba.
Temoys libros.
Temo.lōgitudo aratri uel plauſtri.temo temonis.
Tempe loca in teſſalia delectabilia proprie ſiluæ locus amœniſſimus & nemoroſus.

Tempe loca quidam. frigida ſylua tecta pluraliter declinatur per nominatiuū accuſatiuū uocatiuū.
Temperantia eſt uirtus qua libido concupiſcētiaq; rerum refrenatur.
Temperantia ē rōnis ī libidinē atq; alios non rectos impetus animi firma & moderata dñatio. Eius p tes ſunt continētia clæmētia. modeſtia.
Temperātia ē animoꝝ uirtus: tēperatio uero cuiuſ cūq; rei tēperamentum.
Temperies aurarum.
Temperat: placat. mitigat. lene facit. æq libra t. moderaſ. conuenienter cōmiſcet.
Temperatus: manſuetus. mederatus. modicus. maturus. communis.
Tempes: laubia uulgo dicit.
Tempeſtas pro tempore dicit ſicut ea tempeſtate: aut a ſtatu cæli ſicut uerno aut autūnali tempore quando maxime fiūt tēpeſtates. quando nec plena æſtas nec plena hyems eſt.
Tempeſtates: uenti. turbines. procellæ. uertigines. grando.
Tempeſtiuum ueteres opportunum a tempore dictum.
Tempeſtiua opportuna: matura ſuo tempore acta
Tempeſtiue uenisti id eſt tempore competenti quādo oportuit.
Templum a contemplatione dictum cuius nomen pro quibuſcunq; magnis locis antiqui dicebant & templa dicta quaſi amplo tecta. Templi quattuor partes ſunt: antiqua ad ortum: poſtica ad occaſum ſiniſtra ad ſeptentrionem: dextra ad meridiem. Primus moyſes tabernaculū domino condidit Salomon deinde templum.
Tempora ſunt murationum uices hyems uer. æſtas autumnus. In his temporibus aut uelocior ē ſolis tranſitus aut tardior.
Tēpora ſunt q̄ p ſydera fiūt: non ſpatia horaꝝ ſed uiciſſitudines affectionū cæli: unde & de ſyderibus dictū eſt: ſint In ſigna & tēpora & dies. & ānos
Nā ſi aliqs corporalis uel ſpūalis motus cōditionē iſtoꝝ luminariū præceſſit: ut aliquis a futura expectatione per præſens in præteritum traiiceret ſine tempore eſſe nō potuit & cætera.
Tēpora ſūt ut ambroſius uices mutationū. in qbus ſol anni orbē iconfuſa uarietate diſtinguit: tempora aūt a motu ſyderꝝ ſūt ſicut deus dixit.
Tēpora anni quattuor ſunt: uer. æſtas autūnus. hyems dicta cōmuniōis tēperamēto: quod inuicē ſe humoꝝ ſiccitace. caloꝝ & frigoꝝ tēperēt. Ver qppe cōſtat exhumore & calore & ſiccitate. autūnus ex ſiccitate & frigore: hyems a frigore & humore.
Ver orit. viii. kalēdas. martii. æſtas. viii. k l. iunii. autūnus. viii kal. ſeptēbris: hyems uero. viii. k l. decēbris: ītium uero ueris. xii idus februari: æſtatis initiū. vii. idus maii. autūni initiū. vii. idus auguſti: hyemis initium. vii. idus nouēbris. Tempus iuxta hebræos integer eſt annus: tēpora uero duo anni: dimidiū tpis dimidiū anni.
Tempus ē mutabiliū rerū more uel motus ip̄m interuallū breue uel longū qd' ipſius tēporis eſſentiæ uideſ eſſe diffinitio poſſetq; ſine ſole & cæteris ſyderibus eſſe. Quod uero annū mēſes dies & cætera id genus tempora nominamus quæ ſine ſyderibus eſſe nō poſſūt ipoꝝ tēpoꝝ cærta ſūt noīa p̄ſignataq; & definitæ menſuræ: licet ipſa ſydera nr̄oꝝ more & motus cā eſſe uideantur temperant eteni uitā noſtrā: ut modo circa ignē: modo circa frigus & cæteras q̄litates afficiamur immoremus ſcilicet uel fugiamus: uñ & tēpora dicta ſūt: ide & dominus forſitan ait. ſint ī ſigna & tempora: ſine his tñ ſyderibus tres dies fuiſſe phibenſ. quando tēpus defuiſſe nemo fortaſſe recte affirmet: ſed iam tunc aliquarū reꝝ motus uel mora erat.
Tēpora aliud eſſe uidenſ: aliud tēpus: ſicut homo ſpecies. homines uero indiuidua.
Tempus: dies. hora. momentū. euētus. ſpacium. ſæculū. interuallū. facultas. copia occaſio. his oībus modis accipitur.
Tempus tēporis inde tēporalis dr̄ tēporaneus. tēpeſtus quod nō eſt in uſu: tēpeſtiuus ua. um tēpeſtiue componiſ añpeſtus a extēplo id eſt extrā tēporis amplitudinē: tēporis aduerbio eſt mox.
Tempora ſūt quæ caluariæ dextra leuaq; ſubiacēt inde dicta qa mouenſ. ipſaq; mobilitate quaſi tēpora qbuſdam interuallis, mutanſ.
Temptat: experitur: inquirit. laceſſit. perſuadet periculum facit.
Temptare: probare. ut deus temptauit. abraham & pro iplicare peccato ut deus neminem temptat Temptauit diabolus adā de gula cū lignū uetitū oſtendit & ad comedendū ſuaſit. Tēptauit ex uanagloria cū dixit eritis ſicut dii. tēptauit ex auaritia cū dixit ſciētes bonū & malū. quia auaritia nō ſolū ē pecuniæ ſed etiā altitudinis: ī hoc ergo cū ad ſupbiā traxit. Eiſdē modus dñm tēptauit & dictus ē p gulā. Dic ut lapides iſti panes fiāt. p uana gloria: mitte te deorſū. p ſublmitatis auaritiā: hæc oīa tibi dabo ſi ꝓcidens adoraueris me.
Tumulētus: ebrius. a temeto id eſt uino dictus.
Tenax nunc cupidior qd' teneat: interdū & ptinax.
Tenaces: cupidi. auari. ſtringentes. duri.
Tenaces. forcipes fabroꝝ.
Tenda quæ ruſtice trabea dicit.
Tendit. dirigit. feſtinat. eleuat. pgit. conatur.
Tendo dis tetendi tenſus & tentus tamen. & a teneo fit. poteſt & nomen eſſe. intentus tētior ſimus. tentorium quoq; inde deriuatur & tentio & tentigo & tenor.
Tendo tendis inde tentorium. tendicula. tenſor tenſio tenſibilis. componitur a tendo obtendo pertendo protendo. prætende. intendo te: diſ. con. uo at ē tum. portendo is.
Tendiculæ. inſiduæ quæ tenduntur auibus uel leporibus ut rætia.
Tenet habet. poſſidet. moratur. nouit. aſtringit: inuadit.
Teneo tenes tenui tentus tentum. inde. frequentatiuum tento. as componitur attineo con. per. ſuſtineo continens continentia. ræticulum deriuatur inde tenax ior. ſimus tenacitas tenor tenuis ſimus

itas tenuo tēuas:& q̄ ex hoc teñrior rimus tenellus tēto as.uñ ſuſtēto.& ex hoc retēto as.tenax & q̄ab hoc.tenus ꝓpoſitio tinea.cōponiť attineo pertineo ob de.ſuſ.con.re.temetū:& quæ ab his.

Tenebræ dicťæ q̄ teneāt ūbras.nil aūt ſūt tenebræ ſed priuatio luminis hoc nomē accipit. tenebræ ergo tm̄ nomē habēt nō eſſentiā:& ideo deus auctor earū eſſe dici nō poteſt. qcquid enim deū ſe eſſe dicimus habet ſcientiā ſpecies & eſſentiā.

Tenebræ.inde tenebroſus.ſitas tenebrico as.

Tenebricari:tenebrat facere uel pati.

Tenedos iſula una ex cyladibus ad ſeptētrionē ſita in qua olim ciuitas athanæ cōdita eſt unde & nomē urbis illius uel potius inſulæ fuit q̄ tenes im famaſ cōcubuiſſe cū nouerca ſua & illuc fugiſſe.

Teneotica:genus chartæ.

Tenei græce tu;

Tener ra rum:molle.fragile. delicatum.

Tener ior.rimus ritas.teneritudo.

Teneſmon græci dicunt ſanguinolentū & coagulatum īmodū fruſticuli ſtercoris paſſio diſſēteriæ eſt uel ex uulnere inteſtinoꝝ.

Tenia eſt uittaꝝ extremitas dependēs diuerſorum colorum.

Teniæ inſulæ.ligaturæ.uittæ ſacræ.

Tenilis qui teneri poteſt.

Tenite artifices.

Tenion græce aſcondas.

Tenor:rectitudo.norma.ordo.lex.cōditio poſita.

Tenor accentus.a tenēdo id eſt regendo ſermonem

Thēca cū aſpiratiōe gēus uehiculi quo deoꝝ ſimulacra portabant ἀπὸ τοῦ θέου id eſt re diuina.

Tenſus:porrectus.cæſus.leuatus.

Tenſus & tentus a tendo is in uſu eſt:

Tentigo extenſo mēbri in libidinē concitati:

Tentoriū dictum q̄ tendaſ funibus & palis.i.tabernaculum uel papilio.

Tenuis:ſubtilis.fragilis.leuis.exilis.ſtrictus. preſſus.ſiccus.gracilis.macer breuis.ignotus.

Tenuis:nudus.pauper.aridus.

Tenuitas:fames. ieiunia.

Tenus:iuxta.præpoſitio ablatiui caſus.

Tēus τοπικῶς ſignificat aduerbiū.& q̄uis ſemper poſita inueniaſ:tm̄ quia ſine cauſali nō pōt poni: inter ꝓpoſitiones connumeraſ. qm̄ nō ſolū ablatiuo ſed etiam genitiuo more græco adiūgit Virg. Et crurum tenus a mento palearia pendent.

Theodericus rex gothoꝝ fuit q̄ rēpublicā in uaſit

Theodoſiani & calanitæ hæretici a theodoſio & calano dicti ſūt ēpis in alexandria.hi populi p uerſi errores eutycetis & dioſcori ſequētes calcedonē ſe conciliū reſpuūt ex duabus unā in chriſto naturam aſſerunt quanq̄ theodoſiani corruptam:calanitæ incorruptam contendant.

Theodoria myſteriū diuine ſcripturæ.uel diligēs perſcrutatio uerborum.

Theologia græce latine diuinitas ſeu deitas appellaſ. Theologiæ tria eē genera dicūť.i.rōnale.qđ de diis:eorūq; mythicō explicaſ qđ fabulare appellaſ qm̄ mythos græce fabula dr̄:ſecundū phiſicon.i.naturale.tertiū politicū latine dictū ciuile.deide aiūt mythicō appellare quo maxie utūť poetæ.phyſicon quo pb̄i.ciuile quo populi.

Theologia de diuinitate rationem ſiue ſermonem ſignificat græce.

Teologi poetæ ideo dicebantur quoniam de diis carmina faciebant.

Theologus de deo diſputans.

Theologi.idē q & phyſici dicti:qa ī ſcripturīs ſuis de deo dixerī quoꝝ uaria cōſtat opīo qđ deus eēt

Theomachia deoꝝ pugna.

Theoro θεῶρῶ græce uideo latine hinc theorema ſpeculatio uel comtemplatio.

Theorema id eſt inſpectio.

Theoremata uel pro problemata ſunt geometricæ deſcriptiōes:q̄ fiūt poſtq̄ principia.i.punctū:linea figura quid fuerint cognoſciť:illa aūt elementa: uel principia dicunť.

Theoretica.i:cōtēplatiua ſcia ps philoſophiæ q̄ habet tres ptes.thologiā:phyſiologiā:mathematicā

Theorica intellectus ad diuinitatem ſe extendens

Theoſebia græce pietas latine exprimitur dei cultus.Aug.

Thoriſma diligens uerborum conſcriptio.

Theos græce deus uel ἀπὸ τοῦ θεῶρεῖν.

Theoro enim.i.uideo:quod proſpiciat oia.inde & theorica id eſt contemplatio.

Theos contemplator.

Tepet:parꝝ calet.deficit a calore.

Tepeo es deficit ſupinis:& quæ ab his fiunt.

Tepor:calor paruus.

Tēpiduſ:recens.calens.iners piger.ineficax.

Tepeo es:inde tepeſco tepidus tepor.componiť tēpro as:& temperamentū.& tepefio.

Terra ē ſq̄lida.tellus fructifera humus aūt iferior ac deorſū & humida ē. geñraliter ār terra ubiq; ē

Terra aūt dicta q̄ naturali ſiccitate torret.

Terra ſignificat hominē & in bono & in malo.

Terræ circuitum geometriæ perhibent. clxxx.miliū ſtadioꝝ:

Terra ſignificat ſtabilitatē indeo aliquando: quia interior homo ſtabilitur.

Terra merito dicitur quicquid infra ſpecialē hominem eſt terrena labe ſauciatum.

Terra eſt ī media mūdi regiōe poſita q̄ ſigulari numero totū orbē ſignificat plurali uero ſigulas ptes

Terra dicta a ſuperiori parte qua teriť:ꝑprie autē terra ad diſtinctionē aq̄ arida nuncupať.naturalis enī proprietas ſicitatis ē terris. Nā ut humida ſit.hoc aquaꝝ affinitate ſortitur.

Terra.inde terrenus terreſtris.componiť extorris terrigena terricola & teſta ſubteraneus a.

Terra terrenus facit.

Theranne ꝑpriū loci.

Teraphin figuræ uel imagines melius q̄ incendia idolū quoddam fuit.

Teraphin hebraice idola. ueſtimētū ſacerdotale.

Tercentum idē & tercenti.æ.ta.

Terebrare:perſcrutari.per forare.terebro as.

Terebra dicitur a uerme ligni qui nominatur tere

bra quem græci teredona dicunt.
Terebra dicitur quia ut uermis terẽdo fodit quaſi terefora uel tranſfora.
Terebrum inſtrumentum perforandi a terendo in de terrebellum diminutiuum.
Terebinthus græcum eſt arbor: generans reſinam omnibus præſtantiorem. fructus modicos habet qui mandi poſſunt.
Teredo uermis in ligno.
Teredonas græci dicunt lignorum uermes qđ terẽ do edant. quos nos dicimus termites.
Terrehũ opus dicimus ex terra factũ: tamẽ cũ alio innatũ ut hõ. terroſũ uero ut frumẽtum: ꝙ de foris habet terrã admixtũ: ſicut harenoſum.
Terreſtre i terra natum uel uiuens ut maritimum terreum uero quod de ipſa tm̃ terra conſtat: ut lateres: ſicut aureum æreum.
Teron dicta eſt cyrene id fera.
Teretes rotundi pulchri & fortes. priſc.
Teres aliquid rotundũ cum procritate: ut colũna: hic & hæc teres tis. priſc.
Terreo res ui. territus territo as. componitur pterreo deterreo exter. pro. cõterrifico. terrefcũs torpeo. unde torpeſco. torpor. torpidus termius.
Terret: timere facit. decipit. fruſtrat.
Terretur: timet. formidat.
Terere: in puluerẽ redigere. polire. tero ris triui.
Tergere: abluere. lauare. mundare. tergo ges & tergo gis.
Terga fuga dicit quotiens milites fugientes a tergo cæduntur.
Tergum & terga hominum ſunt: tergus uero q̃drupedum eſt uñ pluraliter tergora coria dicuntur.
Tergum gi dorſum tergus goris corium penultima corripitur.
Terga inde dicta quia in eis ſupini iacemus in terra quod ſolus homo poteſt. abuſiue uero terga animalium dicunt.
Terga deorſum ſũt: ut latera. poſterior pars.
Tergora coria uel pelles.
Tergiuerſarii: ceſſare. deſinere: dubitat. deliberat
Tergiuerſatur: fruſtratur. deluit. tempus uoluit. ſimulando fugit quod debet facere.
Tergiuerſator dicitur: q; aium quaſi tergũ uertat: huc & illuc nec facile qualis ſit intelligitur.
Tergiuerſatio: fruſtratio. colludium. denũciatio.
Terricreta terre filius uel filia.
Terrigenæ gigantes dicti ꝙ eos fabuloſe parẽs terra ſimiles ſibi genuerit. & hic & hæc terrigena næ
Terrigena a terra genitus.
Terribilis dictus quaſi terrori habilis metuendus. Tertimeſcendus.
Terribola formidoloſus uel formidoloſa.
Terrificat. terrore afficit.
Territtat: frequẽter terret.
Teriten ab ægyptiis marrubium.
Therinos tropicos ſecundus circulus cæli ex eo ita uocatus quia in eo circulo ſol aquilonis finibus æſtatem faciens quæ theros græce dicitur ultra eum circulũ non tranſit: ſed ſtatim reuertitur. & inde tropicos dicitur.
Terion græce latine fera. inde terica quod feraliter occidit.
Teren beſtia inde therinos id eſt beſtialis.
Terriſtrum pileolum eſt quod uſq; hodie arabiæ & meſopotamiæ mulierum eſt uelamentũ quo tritiſſimo umbraculo teguñ in æſtiuo.
Teriſtra dicta quod in æſtate tegant corpora fœminarum. ſubtiliſſimæ cortinæ.
Territorium dicitur quaſi tautitorium tritum bobus & aratro. antiqui enī poſſeſſionum teritoriũ limite deſignabant.
Territoriũ id eſt ſubur bium quaſi terræ boũ eo ꝙ terantur bobus.
Termæ dicte ꝙ caleant. græci enim thermõ calorem uocant.
Therme c̃alida loca ſũt id eſt balnea uel aquæ calide uel domus unctionis.
Termes terminus uel uermis ligni q dicit terredo. hic termes termitis. priſc.
Termini dicti ꝙ terras mẽſura diſtinguãt. his enī teſtimonia finiũ intelligunt.
Terminat. finit explanat. expedit:
Terminalia feſta. quæ in terminis celebrant. plura liter declinat.
Termoſarinos lupinum. agreſte. pulices necat ī domo ſparſum.
Thermon græce calidum.
Termodon mons ſiciliæ uel fluuis cappadociæ.
Terro: horror. timor. tumultus. metus.
Terophila ſibylla dicit quaſi teronphila id eſt uirorum fortium cognata.
Tero teris triui tritus a tum: tritor. riũ. tritura terra & quæ ab ea fiunt. componitur terribonum ob tero. detera. contero.
Theros ὲρος græce æſtas.
Terque quaterque ſæpius ac multum uel ſecũdũ animam & corpus.
Terpſichoris poeta q de helena male loquutus eſt.
Terpliſichore muſa pſalterium compoſuit. interp̃tatur delectans inſtructione.
Terpſichore cauſam muneris monet. iperat auget.
Terſus: mundus. nitidus. eruditus.
Tertius a um. ordinale a ter.
Tertia ſabbati tertia feria: quæ dies martis dicitur
Tertia perſona pronominis modo eſt demonſtratiua: modo relatiua: modo diſcretiua.
Tertulianiſte hæretici a tertuliano preſbytero carthaginis dicti: animam inmortalem eſſe ſed corpoream prædicantes & animas hoium prauorũ poſt mortem in dæmones uerti.
Theſſali dicti a theſſalo: hi poſtea a græco ſge græci ſunt nuncupati.
Theſſalia a meridiana plaga macedoniæ coniũcta eſt: a tergo epirus eſt. In hac ſunt præcipua oppida: theſſalonica quam theſſalus græci filius ædificauit: & thebæ: ubi ciuilia bella conuenerunt. ibi ẽ mons parnaſſus. Hæc theſalia patria achilis & origo laphitaꝝ fuit.

Theſſalia quæ & emathia quinq; montibus conter
minatur. aſeptẽtrione olympo: ab oriente oſſa &
pelio. a meridie othi. ab occidente pido.
Theſſalus uel theſſala de theſſalia.
Theſaurus ἀπὸ τοῦ θεσέω a poſitiõe id eſt re
poſitio nominat ex græco latinoq; cõpoſitũ. nam
θέσις græce latine poſitum dicit: quo auto iun
ctum repoſitum aurum ſonat.
Theſaurarius qui theſſaurum cuſtodit.
Theſbites regreſſus uel captiuans interpretatur.
Theſcua loca. in quibus pecora caſtrantur: unde &
caſtratores theſcuatores dicunt.
Theſſella ſunt e quibus domicilia ſternuntur a teſ
ſeris. i. quadratis lapillis nominati.
Theſſeræ ſũt quadrati lapilli a teſſera. i. quattuor
dictæ quia quadræ. ſunt ex omnibus partibus. hæ
theſſeræ & lepuſculi dicuntur: olim, uero iacula
quibus ludimus dicebantur.
Teſſeræ ſunt quibus frumentorum numerus deſi
gnatur. quas accipiebant ſimul cum annona unde
& teſſerula diminutiuum.
Teſſeræ ſunt que iactantur in teſta alearum.
Teſſalæ diminutiuũ.
Teſſereſdecaditæ dicti quia. xiiii. luna paſca: cum
iudæis obſeruãdo contendunt. Nam teſſera quat
tuor deca decem ſignificat.
Teſſerarius præpoſitus curruũ qui bellũ nunciat.
Teſſeræ: quadræ.
Teſſerini agripenni bicurti: qua ad modũ teſſera
rum ſunt quibus ludimus.
Theſis græce poſitio uel poſitura ſic cui contraria
eſt arſis.
Theſis appellatur quæſtio dialectica quæ ſine cir
cunſtantiis eſt: ut utrum homo ſit animal: hypo
theſis uero rhetorica cauſa cum circunſtantiis
Theſpiei populi. græciæ.
Teſqua ſylueſtria loca amœna.
Teſta uocabulum ex argillo cocta ſumpſit quæ dũ
mollis ſit efficitur toſta: nec iam retinet prius no
men quia quod fuit iam non eſt.
Teſta uaſa argillatia a toſtu dicta teſta & teſtu ſi
gnificat idem.
Teſtula eſt dimitiuum.
Teſtamentum dictum teſtibus conſcripta eſt & cõ
firmata uoluntas.
Teſtamentum uocatũ quod niſi teſtator mortuus
fuerit nec confirmari poteſt nec ſciri quicquid in
eo ſcriptum eſt. quia clauſum & obſignatum eſt
& inde dictum teſtim quia non ualet niſi poſt te
ſtatoris monimentum: unde apoſtolus. Teſtamen
tum inquit in mortuis confirmatum eſt.
Teſtamentum. ſane in ſcripturis ſanctis non hoc ſo
lum dicitur quod non ualet niſi teſtatoribus mor
tuis ſed omne pactum & placitum teſtamentum
dicitur.
Teſtamentum: iuris ciuilis eſt quinq; teſtium ſub
ſcriptione firmatum. teſtim iuriis prætorii eſt ſe
ptem teſtiũ ſignis: ſed illud apud ciues: hoc apd
prætores. Teſtim ſignare eſt notare: ut notum ſit
quid ſcriptum eſt. Olographum dicit illud qd
mãnũ auctoris totum conſcriptũ eſt. Irritũ uero
dictũ eſt ſi is qui teſtatus eſt capite diminutus eſt
aut ſi non recte factum ſit inofficioſũ quod libe
ris exhæredatis ſine officio naturalis pietatis in
extranea perſonas reductum eſt. Ruptum inde di
ctum: q; naſcente poſthumo neq; exhæredato no
minatim neq; hærede inſtituto diſrũpitur. Suppſ
ſum uero teſtamentũ eſt quod in fraude hæredũ
uel legatoriorum ſeu inde libertoꝝ nõ eſt, palam
probatũ quod & ſi nõ latet: tamen ſi prædictis
perſonis non pferatur ſuppriui uidetur.
Teſtamentum uetus dictum quia aduẽiente nouo
ceſſauit. teſtim aũt nouũ quia inouat per gratiam
Inde teſtamenta utraq; dicta quia illud a pphetis
nouũ aũt a xpo & eius apoſtolis confirmatũ fuit
teſtamẽti ueteris ſecundũ hebræoꝝ traditionem
hi ſcriptores habentur. Primus moyſes ſcripſit
pentatheucũ. ieſuſnaue librũ ſuum. iudicũ aũt &
ruth & ſamuelis uſq; ad calcẽ ſcripſit dauid. Ma
lachi totũ hieremias. Iob hebræi moyſẽ ſcripſiſ
ſe putant. Alii unũ ex prophetis: Nonnulli uero
eundẽ iob poſt ſuã plagã. Pſalteriũ decẽ pphete
ſcripſerũt id eſt. Moyſes: dauid: Salomon: aſaph:
Echam: idithun. Emã filii chore id ẽ aſſyrii elcha
na. abiatar. Sũt q eſdrã & aggeũ & zachariã ſcrip
ſiſſe dicãt. Salamon ſcripſit prouerbia eccleſiaſtẽ
cantica cãticoꝝ. Eſaias librũ ſuum hieremias li
brum ſuum cũ lamentationibus ſuis. Viri ſapien
tes ſynagogæ ſcripſerũt ezechielẽ. xii. pphetas da
nielem paralipomenõ. & heſter. Eſdras librum.
ſuũ. oĉs aũt hos libros idẽ eſdra poſt incenſam le
gem a chaldæis dũ iudei regreſſi fuiſſet: diuino
afflatus ſpiritu reparauit conctaq; pphetaꝝ uo
lumina quæ fuerant a gentibus corrupta correxit
uotumq; uetus teſtamentum in. xxii. libros conſti
tuit ut tot libri eſſent in lege: quot habentur: &
litteræ. librum ſapientiæ ſalomonis ipſe ſcripſiſ
ſe dicitur librum autem eccleſiaſticum compo
ſuit ieſus filius ſyrach hieroſolymita: nepos ieſu
ſacerdotis: qui pp ſimilitudinẽ. Salomonis apud
latinos titulatur. Præterea iudith & tobiã & ma
chabæoꝝ libros: qui auctores ſcripſerunt mini
me cõſtat. in nouo autem teſtõ quattuor euange
liſtæ quattuor euangelia quorum ſolus. Matthæ
us hæbraice ſcripſiſſe phibetur paulus ſuas ſcri
ſit epiſtolas ex quibus. vii. eccleſiis ſcripſit: reli
quas diſcipulis timotheo Tito & philomeni. Ad
hebræos autem pp diſſonantiam ſermonis eius
eſſe a pleriſque latinis incerta eſt aliis barnaban
aliis clæmentem ſcripſiſſe contendentibus. Pe
trus ſcripſit duas nominis ſui epiſtolas. Iacobus
unam. Ioannes tres: quarũ duæ ioannis cuiuſdam
preſbyteri æſtimant. iudas ſuã. Actus apoſtolorũ
lucas euangeliſta compoſuit ſicut audiuit & ui
dit. Apocalipſin ioannes euangeliſta eodem tem
pore quo pp euãgelii pdicationẽ tradit alligatus
Hi ſũt ſcriptores ſacroꝝ librorꝝ diuina iſpiratiõe
loquẽtes: atq; ad eruditionẽ nr̃am diuina pcepta
diſpẽſãtes Auctor uero earũ dẽ ſcripturaꝝ ſpũs ſã
ctus eſſe tradit. ipſi. n. ſcripſit qui p pphetas ſuos

ſcribēda dictauit. Teſtamēti ueteris libri in tres ordies diuidunt.i.legis & pphetaꝝ & agigrapho rū. In lege pentatheucū cōtinet. In pphetis ieſus naue idicū ſamuelis. Malachim eſaias hieremias ezechiel tareaſra q dr.xii. pphetaꝝ. In tertio ordine q ē agiographoꝝ.i.ſācta ſcribentiū cōnumerant lob pſalteriū puerbio eccleſiaſtes cāticoꝝ cā tica daniel paralipomenō Eſdras heſter: qdā aūt ruthlamentatiōes agiopraphis adiiciūt. Quartus ordo apud nos ē eoꝝ librorꝝ q in canone hebraicō fūt.i.ſapiētiæ liber eccleſiaſticus thobias iudith duo machabeoꝝ quos licet iudæi inter apocryfa ſeparent: eccleſia tamen chriſti iter diuinos libros & honorat & prædicat.

Teſtationes: notæ. indicia. ueſtigia.

Teſtor commune antiquitus.

Teſto pro teſtor antiquitus.

Teſtatur: teſtimonium. palā fert. iurat. narrat.

Teſtor ſæpenumero ad iuſiurandum pertinet: con

Teſtor ad iudices: obteſtor ad aduerſarios.

Teſtari: ſēcentiā cōfirmare. Cōteſtari cō q̄dā auctoritate cōfirmare. Pro teſtari manifeſte cauēda pnūciare. Obteſtari aliquē iurare cōpellere. Atteſtari ad teſtimonium uocaī. deteſtari execrando reſpuere.

Teſtes dicti q teſtamēto adhīberi ſolēt. ſignatores q teſtamentū ſignēt: q ſupſtites ātea dicebanī uel alligati. Duo ſūt genera teſtiū: aut dicendo id qd̄ uiderūt: aut pferēdo id qd̄ audierūt teſtes duobus modis delinquūt cum uel falſa promunt. uel uera ſilendo celant.

Teſtimonium eſt omne quod ab aliqua re externa ſumiī ad faciendam fidem.

Teſtis dicī qd̄ tueaī ſtatutū. ide deriuaī teſtimonium teſticulus teſtor aris. componī obteſtor. deteſtor. conteſtor teſtificor aris. inte ſtatus.

Teſtificaī proteſtatur: uociferaī.

Teſticuli dicti a teſtibus p diminutionē: quoꝝ numerus ſcipit a duobus. hi ſemē calamo miniſtrāt quod a ſpinæ medulla renibus & lumbis ſuſcipiunt gratia procreandi.

Teſtylis ruſtica quædā uel flictilis ruſticū nomen.

Teſtudo genus reptilis teſtu cōtexta. priſc.

Teſtudo a teſta uel teſtu corporale eſt.

Teſtudo uiſceribus paſta ſerpētis origano ſibi meretur.

Teſtudo ſcutoꝝ cōcameratio i modū teſtudinis a ueteribus facta ad cæli imaginē.

Teſtudo denſitas ramorum.

Tæſus: odioſus: fatigatus deriuatur a tædet.

Teth. bonum interpretaī.

Tetanus maior contractio neruorum q̄ ſpaſmus a ceruice ad dorſum.

Theta græce ſodalis ſolidus theta.

Theta. o. littera erat mortuorum. hæc pro mortuo inſcribitur.

Teter: niger. aſper. obſcurus. hortendus. ferus.

Teter tetra tetrum ior rimus.

Tetrum ueteres pro fero dixerunt.

Teterani: proni. tenebroſi.

Thetica poſitiua etetica id eſt poſſeſſiua ut euandrius enſis.

Tethys uxor oceani mater nimphaꝝ.

Thetis etiam mather achillis.

Tethys tethyos: thetis thetidos græce & thetidis latine.

Tetra græce quattuor.

Tetrerdus quartanus.

Tetraſtin græci dicunt quartenariū.

Tetracolon: quadrimembris ſententia.

Tetrachordum cithara cum quattuor cordis.

Tetragona quadrāgula æquilatera figura: quæ habet omnes angulos rectos.

Tetragammaton quattuor litterarum quod ppriē apud hebræos in deo ponīt. ioth. he au he.

Tetraidos formula incenſi qd̄ fit ex q̄ttuor pigmētis. tetra. n. quattuor: idos formula dicitur græce

Tetrametrum quattuor pedum uerſus.

Tetraptota quattuor caſuum uarietas.

Tetrarchæ ſunt quartam partem tenentes regni in de tretrarchia.

Tetraſyllabum: quattuor ſyllabarum.

Tetricus: triſtis. obſcurus. ſupercilioſus. rigidus. a tetro.

Tetricus mons eſt in ſabinis aſperrimus. unde triſtes homines tetricos dicimus.

Tetrimentum: nutrimentum.

Tetrifolinus proprium agri a loco.

Teucer telamonis & heſionæ filius. frater aiacis de ſalamina ciuitate.

Teucri: troiani.

Teucria troia: a teucro rege dicta.

Theucos græce uolumē: iude pentatheucum.

Teumeſius amnis eſt.

Teubolus dux cymbrium.

Teutates dicī mercurius lingua quadam.

Teutratia regio phrygia.

Teutonus cum longis armis.

Teutoni gens galliæ.

Texit: operit. defendit. ordinat: intermiſcet.

Texo xis xui textū. inde textus: textor. trix. componitur p̄texo. in. ſub. re.

Textus. ordo narratio.

Textilis: plumata. ſpecies texti.

Textumliciū fila putrida quæ de tælis cadūt. res uiliſſimæ.

Textrinum locus ubi naues fabricātur. id eſt naualia penultima pducitur.

Textrinū locus ubi fœminæ texunt tele & ſimilia.

Tez dicitur ſaturnus. & interpretatur conſumans uel comedens.

Tiara genus pilæorum apud perſaī.

Tiara pilæū ſacerdotis. Virg. pmā. penulti pducit:

Tiara græcū ē uertiī in latinū. Eſt aūtē genus pileoli quo perſaꝝ chaldæorūq; gēs utiī uel phryge

Tya ſoror matris. græcum eſt.

Thyas baccha.

Tyaſi: chori. ſacre laudes uirginum.

Thyaſus: ſaltatio in ſacrificiis bacchi.

Thyaſus.ſacer.
Thyatira ciuitas aſiæ.interpretatur illuminata.
Tiberiadis oppidum iniudea:quod herodes in honorem tiberii cæſaris cõdidit. a quo lacus uel mare tiberiadis dr omnibus laci:iudææ ſalubrior.
Tyberis fluuius naſcitur ex monte appẽnino occiditq; tyrrheno mari iuxta romam.
Tyberis qui & tybris italiæ fluuius.a tyberino rege albanorum dicitur appellatus qui hunc fluuium cecidit.Nam antea albula nomẽ a colore habuit.
Thybris nomen regis inde thyberis fluuius:qa i eo pugnans cecidit.
Thybris thybris & thyberis thyberis:dicitur etiam & thybris thybridis.
Thyberina oſtia ciuitas in eius flumis exitu poſita
Theberinus.genus piſcis fetidi.
Tibiæ ſũt a genu uſq; ad talos dictæ q̃ ex tibus grum fiebant primitus.
Tibiæ dictæ quaſi tubæ. ſunt enim longitudine & ſpecie ſimiles.
Tibia eſt inſtrumentum muſicæ cum diuerſis foraminibus quæ ore inflantur.
Tibicen qui tibia canit.inde tibicino as.
Tibicen componit a genitiuo tibiæ & cano quaſi tibiicen ſed commutat duas ii breues in unam longam.Eſt autem cõmunis g.ſed tñ fœmininũ tibina facit.unde melius maſculiuum eſt.
Tibicines ſunt lugubre carmen canentes.
Tibicines etiã bifurca fulcra dicunt: qbus domus ſuſtentatur.uel iperfecti uerſus qui fulciuntur.
Tibii & ſcyrpus dicit & cauda iuncea.
Tibin genus eſt uaſculi in modũ ſcrinii ex uirgultis agreſtibus textum hoc uaſculũ ex hebræo alii capram alii criſtulã interpretati ſunt.tyburtius lapis a loco italiæ dictus.tyburnomen ẽ oppidi neutri gen.hic & hæc & hoc tyburs tyburtis gentile. tybur ris uerſus campaniã a quodã tyburto græco dicit:inde tyburtia:
Tyrche fortuna.hinc eutyches bene fortunatus
Ticio uulgo peruſtum lignum.
Tityus gigas libidinoſus latonam complecti uoluit unde eius cor uultus dicit corrodere.
Tichos græce murus.
Tyeſtes inceſtauit uxorem fratris ſui atrei.uñ atreus ei filium appoſuit.
Typhones dracones.
Typho draco.
Typhon filius ſaturni gigas.
Typhos charybdis princeps ignem flans.
Typhoniaci tartarica gens.
Typhœus typhõ & typhos dicitur:unde taphœus a aum.latine.
Tigillinus quidã impatiens ſeruus fuit.cuius inuenalis meminit.
Tigillũ dimiutiuũ a tigno: ſicut a pugno pugillus
Tignum a tegendo dictũ. tecto enĩ imponit ut in eo cætera ſuperponant.tignarius uero qui tigna: tecto inducit id eſt ſarcitector.
Tigranes rex parthorum fuit.
Tigris interpretatur rapida.
Tigris dicta propter uolucrem fugam.Ita enim nominãt perſæ & medi ſagictam:beſtia uariis diſtincta maculis uirtute & uelocitate mirabili: a qua tigris flum̃ dicitur.in hyrcania ſunt animalia. tigris tigridis & tigris.
Tigris fluuius meſopotamiæ de paradiſo exiens & pergens contra aſſyrios & poſt multos circuitus in mare mortuũ ifluit pp uelocitatem a beſtia eiuſdem nominis nimis pernice.
Tigris fluuis parthiæ armeniæ. ſignificat fœmineam arrogantiam.
Tilee inſula oceani a cæteris ſeparata per.vi. dies ultra britanniã inter ſeptentrionẽ & occidentem.
Tilia genus arboris leuiſſimæ.
Tiloſi indiæ inſula cuius omnes arbores nunq̃ foliis nudantur.
Tilium dictum q̃ utile ſit ad uſum tæloꝝ: genus materiæ leuiſſimæ.
Thymallus piſcis marinus a flore qui thimis dicit eſt appellatus fragat.
Thimallus genus piſcis aſco.
Timarchides timarchidæ & timarchidis ppriũ eſt
Timauus fons illyriæ fluuius hyſtriæ interpretat fons inuenti.
Thymbra genus hærbæ ſatureia dicit.
Tymbre locus propellium.tymbreus dictus ẽ apollo a thymbra hærba medicinali.
Timet:trepidat.hæſitat.
Timere deũ eſt nulla q̃ faciẽda ſũt bona preterire.
Timeo te & tieor a te i paſſiua uoce actiuã in actiua paſſiuã uim haber.deficit futuro infinito.
Timeo es inde timeſco.timor. unde timoratus.timidus ſor.ſimus.ditas.componit trepido tremo unde tremor.tremefactus tremibundus.
Timidus eſt qui ſemp timet: timens uero q ad tempus formidat.taliter diſtinguũtur cætera: pauẽs & pauidus.prouidens & prouidus.
Timidus dictus q̃ timeat diu a ſanguine. Nam timor ſanguinem gelat.
Timiditas ẽ animi uitiũ ſempiternũ:qd̃ ẽ etiã ſi timor nõ ſit:timor uero accidẽs ẽ.itaq; ſicut homerus ait.in achille fuit aliqñ timor.timiditas nũq̃
Timide:diffidenter.cunctanter.
Thymiamaterium græce thuribulũ.
Thymiama θυμιαμα græce dicit qd̃ ſit odorabile.Nã thymus dicit flos qui odorem refert.
Thymiama incenſũ.confectio odoris aromatici.
Thymicon:iraſcibile.
Thyminum:mel ſuaue multum odoriferum.nam flos eius amarus eſt.
Thyminum uinum falernum.
Timor eſt mentis accidens dolor extriſecus aliqua accidente occaſione.
Timor ſeruilis ẽ terrore pœnæ a malo ſe abſtinere nõ iuſtitiæ delectatiõe.hũc foras mittit charitas. quã nõ delectat iniqtas etiã ſi ꝓponat ĩpunitas.timor uero caſtus ẽ quo timet aia ne amittat ipſam gratiã:p quã i illa factũ ẽ ut eã peccare nõ delectat quo timet:ne eã deus deſerat ẽt ſi nullis crutiatibus puniat.Hũc charitas nõ eiicit.quia pmanet ĩ

æternū.timeat xp̄ianus nō eos q̄ corpus occidunt sed illū q̄ p̄ōt aiam & corpus mittere in gehennā Maior timor debet esse peregrinantiū:minor p̄ pinquantiū:nullus peruenientiū. Nam perfecta charitas foras mittit timorem.

Timo.floreo onero:circūflexio.timœus.

Tympanū fit extenta pelle: corium est cum ligno extentum.

Tympanum dicitur medium pars media sympho niæ in similitudine chribi.

Tympana tecta uehiculoꝝ.

Tymphanū a typho quæ ē herba distēdit & inflat

Tympanites genus hydropicoꝝ dictū q̄a inflatiōe uentris pcusi respirationē tympanoꝝ fingit.

Timpanistra uel tympanistria qui tympano canit. cōe est sicut citharista organista.

Thynium græce flos.

Thymū dictū q̄ flos eius odorē refert.gēus,hærbe

Tyna īcognita ligna de q̄bus Salomo gratis fectocdi domo dñi.

Tyna nulus ignotus ciuitas bithyniæ.

Tyndarides helena & clytemnestra tyndari filiæ.

Tinctura dicta quod tingatur & in aliam figuret

Tspeciem nitoris gratia.

Tinea uestium uermis dicta q̄ teneat & in eo usq̄ īsideat quo erodat.

Tingatio:mutua donatio.

Tinguit:inficit.colorat.fucat occidit.

Tinguo guis uel tingis xi tinctum.

Tingis ciuitas quædam.

Thinni pisces ὁ θυννὸς græce.

Tymnium draco in mari:qui dicitur cetus īfinitæ magnitudinis.

Tinius:anulus paruulus.quē olim tinā dicebāt.

Tinnitus sonitus cymbali:nā de sono factū est.

Tinnire:sonare acute.

Tintinabulū a sono uocis. dictū est.

Tinnulus:sonus liquidus:lenis.purus.

Tinnula.acuta.liquida lenis.

Thioneus filius liberi filii semeles

Typisintifrigidæ febres: quæ abusiue typi dicunt ab ineærba quæ in qua naticitur ex accesonum & te cessionum reuolutione.

Typica febris uel titeus uel:tetratus uel āphimerinus uel pteneus uel hepteus uel hebdomeus & q̄ sunt generales & speciales.i. ueræ & nō ueræ.

Typicū est figuratū mysteriū id est recta præfiguratio siue secreta uel secondita disputatio.

Typice:figurate.

Typos uocatur quod exempli gratia proponit:ut substantia est homo.

Typheus p̄ greco gigas q̄dam qui flumine percussus ē,inde & tæla typhœa dicuntur.

Typos græce.forma similitudo.

Tiprus arbor similis salici typus falsa opinio uel aspectus uanagloria typus est quā nos figuram dicimus uel formā.Est.n typus siue. figura p̄sentiū aut p̄teritoꝝ p̄ opa secūdū id q̄d opa fūt manifestatio.In typis ergo res declarāt ex rebus.,ppheratāt uerboꝝ secūdū hoc q̄d uerba fūt significatio. p̄ut tñ & ita misceri ut dicamus pphetia ē typus i uerbis secūdū id q̄d uerba fūt.Econtra typus est pphetia in rebus secundū id quod res eē nosc unt

Typus hærba q̄ se ab aqua iflat. uñ etiā āb̄tioꝝ & sibi placentiū hominū timor typhus dicit.

Tyrannus rex sine lege uiuēs.sæuissimus qui usurpauit imperium.

Tyranni græce latine idē reges dicunt. Nā apud ueteres inter reges & tyrānos non erat differentia fortes.n.reges tyranni uocabant.Nā tyro fortis ē. postea usu accidit tyrannos uocāt pessimos & improbos reges.

Tyrannicidium:tyranni occisio.

Tyras filius iareth a quo thraces exorti sunt dicti quasi tiraces.

Tyrrhenum mare est quod italiam attigit;qd̄ græci lonium:itali inferum uocant.

Tyrrhenū dictum quod omnes interfuit terras:

Tyrrhenia pars est italiæ id est ethruria a tyrrheno lydii fre dicta.

Tyrrhenū ubi thyberis descendit in mare ubi habitasse dicitur tyrus.

Tires primi exercitus regis dauid.

Tiriaca antidotum serpentiū quo uenena pellunt ut pestis peste soluatur.

Tyrii qui cum didone a tyro uenerunt.

Tyris mare.

Thyris thyridos fenestra.prisc.hæc tyrius tiryntis pprium græcum est:

Tirynthus mōs est. unde tirynthius hercules dicit

Tytos græce:fortis dicitur latine.

Tyrones fortes pueri milites.

Tyros græce:latine forma.

Tyro:rudis.ignauus.nouus.nouitius.

Tyro tyrunculus:sicut latro latrunculus.carbo carbunculus

Tyrones dicunt fortes pueri qui ad militiā delegant:atq; armis gerendis habiles existūt.hi enim antea probant:sicut mos fuit romæ puberes.xvi. anno se exercere armis sub custodibus.

Tyrones dicti a tyria urbe phœnicū uñ uenerunt.

Tirocinia:initia.rudimenta militiæ nouitates.

Thyrsus generaliter omnium hærbarum uel olegi medius frutex dictus q̄ a terra sursū consc endat

Thyrsum genus cymbali in modum fenestræ quadratæ factum.

Tyrus africæ ciuitas opulentissima. quæ antè byrsa:nunc carthago dicit.

Tyrus urbs phœnicum est;quæ cōdita fuit a phœnicibus in qua optima purpura tingitur.Ad hanc ciuitatem Esaias loquitur.

Tyrus interpretatur angustia.

Tyrus hebraice sors dicit.i. tribulatio.

Tyrus & sydon.utraq; urbs.prouincia est.Ouidius

Tyrus ciuitas fœnicis,olim fuit insula.nūc non est

Tyrus mensis sextus qui est augustus.

Tysis ulceratio & tumor est in pulmone quæ in iuuenibus facilius uenit. rectius tamē pthisis secundum græcā rationē dicendum ē ut suo loco notauimus.Nam φθίσις græcis dicitur.

Tiſici ſũt quos tuſſicula ſeq; cũ ſputis ſpumoſis:
Thiſri ſyroꝝ lingua october menſis.
Tiſiphone maxima furiarum fuit ut poetæ dicũt dicta quaſi tiſia phonoy id eſt mortis ultio.
Titan græce ſol uel gigas.
Tytan uel tytanus gigas quidam qui ab iniuriis deorum ſe abſtinuit: unde cælum meruit. hic dicit cum terra concubuiſſe plures titanes qui: contra deos iurarunt generaſſe: de quibus ſolet diana fuerunt: qui quia fratribus non conſenſerunt cæleſtes currus meruerunt. Secundũ uero aliã fabulã: filii iouis & latonæ fuerunt.
Titan titanos græce: latine titanis. & hic titanus a genitiuo græco.
Titania: aſtra luci diora ut ſol & luna.
Titanes filii terræ uel principes.
Titanes quoſdam in græcia dicunt fuiſſe robuſto populos & excellentes uiribus: quos ferunt fabulæ cã matris ſuæ terræ. contra deos iratæ in deos arma uertiſſe. uñ dicti ſunt ἀπὸ τοῦ τυσεῶσ id eſt ab ultiõe: unde a ioue extinctos fulminibus fuiſſe fingunt.
Titareſus de theſſalia exit. infernalis dicitur de terra exire.
Titene græce nutrix.
Titerani proni.
Tytides diomodes a tydeo patronomicum.
Titilatio ſtimulus luxurie incitamentum.
Titillat: inflammat. ad cupiditatem accendit.
Titillo as.
Titimallũ dictũ q̃ comã folioꝝ ad radiũ ſolis circũducit. Nam titam græce ſol mallo coma. huius ſeptem ſunt ſpecies diuerſis locis naſcentes. Titimallum lactaria.
Tityrus animal quod de oue & hirco naſcitur proprium tityrus laconũ lingua aries maior: qui præire conſueuit.
Titõus fr̃ laomedõtis: quẽ pugnãtẽ aurora dilexit
Titos trocheos ſyllaba in quarto pede remanes.
Titulus: indicium ſignoꝝ. manuũ ſcriptura. monumentum.
Titubar: trepidat. dubitat. labat. hæſitat. monumentum.
Titulus dicit̃ a titane. i. ſole. qa ſicut ſol mundum uel quæq; obſcura illuminat: ita titulus librũ uel eius ſequentia. idẽ græce elencus dicit̃.
Titus palumbes.
Tyurius græci uocant occultos meatus corporis per quos eſca quando decocta fuerit ad inferiora delabitur & in ſeceſſum uadit.
Tyus græce frater patris. uel matris auũculus.
Tmolus mons ciliciæ uel lydiæ: ubi uites abundãt.
To articulus eſt apud græcos & ꝓponitur fixis utro ὀξύτονον q̃ſi hoc qd̃ ẽ etion. i. cauſale. cupiſcibile.
Tochos græce. latine uſura quod eſt nomen.
Tologiſticon hoc rõnale τὸ θυμικὸν iraſcibile.
Tophel interpretatur uniuerſa uanitas.
Tofgenua interpretatur uel operculum.
Tofus lapis cauernoſus & mollis.
Toga dicta q̃ uelamento ſui corpus tegat qua Romani in pace ũtebant. belli uero tẽpore palluda/mentis. Menſura iuſtæ togæ. vi. ulnas habet toga rum autem multæ fuerunt ſpecies.
Toga ꝓtexta eſt cui pretexit̃ latior purpura. hãc primo Romæ propinqui & amici regum ſolũmodo induebant.
Toga palmata dicebat̃ triumphantium. ipſa ẽ & tuga picta quia uictorias cũ palmis intextus haberet
Toga candida eadẽq; crerata ut cãdidior eſſet in q̃ candidati. i. magiſtratus potẽtes ambiebant.
Toga atra eſt funeribus colore obſolitas quã quotidie domi reſumebant depoſita forenſi.
Toga ueſtis romana antiquiſſima a pelaſgis prius inuenta eſt: palliũ purum. forma rotunda. & fuſiore & quaſi udante ſinu quẽ romani obuolutum ſuper ſiniſtrum humerum tegebant: cuius ſimilitudinem in operimentis ſimulacrorum aſpicimus.
Togata gens romani qui prius eam inuenerunt.
Togo as auĩ.
Toagaton deus pater dicitur Priſc.
Togi foriũ locus ubi ſcholaſtici diſpũtant.
Togipurium toga pura.
Togorma filius gomer nepos iaphet a quo phryges ſunt.
Toy. i hoc. Remigius:
Toys. i. caſus.
Tola interpretatur uermiculũ uel coccinum.
Tolerat: perpetitur. fert. portat. ſuſtinet. durat.
Tolero & toleror idem ſignificat antiquitus.
Tolerantia: patientia.
Tollere: in altũ erigere. ferre. auferre. extinguere
Tollo: ſuſtuli a ſuſtulo antiquo.
Tollo lis tetuli & ſuſtuli.
Tolomo græce rego.
Toletum ciuitãs toletanus facit.
Tolles gallica lingua dicuntur quas uulgo per diminutionem tuſillas uocant: quæ in faucibus tur geſcere ſolent.
Tholus proprie eſt uelut ſcutum breue: q̃ in medio tecto eſt in quo trabes coeunt.
Tholus eminens rotũditas: faſtigiũ tẽpli culmẽ eſt
Toma tomacula pantia uulgo tomacellus.
Tomus, τομὸσ græce inciſio:
Tomas interpretat̃ abyſſus uel geminus: unde græce didimus dicit̃. Thomas interpretat̃ cõprehenſibilis altitudo: benignus.
Thomas apoſtulus ſortitus eſt parthos i edeſſa mẽſopothamiæ.
Thomas parthis & medis predicauit & oriẽtali plagæ; lanceaq; tranſfixus in calamenice ciuitate idie ſepultus eſt, xii. kalendas ianuarii.
Tomẽtum dicit̃ quod in tæla tumeat.
Tomos græci nos libros uel uolumina dicimus.
Tomeſon. i. mediæ ſignificationis τομεσῶν.
Ton græcus articulus. hunc ſignificat̃.
Ton: altitudo.
Tonderom: tonſura altiſſimaꝝ ouium.
Tõdet: paſcit. componit. abradit lanam uel filas.
Tondeo es totũd ſũ. Nã tũdo dis di: tõdeo es inde tõſor & tõſtrina. cõponit̃ attõdeo det. barbitõdiũ

Toneis græce parens latine cõi.
Tongillatim:ſingulatim.
Tronitrua ex colliſione nubiũ. Concepti enĩ itra nubiũ ſinũ ſpecies ſi ſe uehementer erupturi eli ſerint magno concrepant ſonitu.
Tonitrũ dr̃ quod ſonꝰ eius terreat. Nã totus ſonus eſt q ideo tã grauiter concutit: ut cælũ diſcidiſſe uideat: qa cũ uæhemẽs uẽtus nubibus ſe imiſerit turbinẽ iualeſcẽte magno impetu nubẽ p̃ſcindit in modũ diſploſæ ueſcice. Cũ tonitru aũt ſimul & fulgura exp̃mit ſed illud celerius uidet. quod uocat fulgetra qa clarius ẽ: hoc aũt ad aures tardius puenit ad inſtar ſecuris arborem pcutiẽtis: cuius ante cernis ictũ q̃ adaures ſonitus perueniat
Tonitrus fragor: concrepitus. ſonitus. hic tonitrus trus & tonitru & hoc tonitrũ idẽ ſignificat.
Tonmeſon figura: ut mirabile dictu monſtrũ.
Tonon aurium græce.
Tonſa: cõpoſita. æqualiter preſſa pulcra.
Tonſæ id eſt remi a tõdẽdis & decutiẽdis fluctibus dicti.
Tonſilla uncinus eſt ad quẽ in litore defexũ funes nauium liganf.
Tonſores a tõdendis & de curiendis capillis dicti.
Tonſtrina, officina tõſoris a tõdẽdo.
Tõſura ipa uel ars mulieꝝ: uel locus erus.
Tonſtrix: tonſtrina.
Tonſuræ eccleſiaſticæ uſuſa nazarenis exortus eſt: qui crine ſeruato uſq; ad magnæ continentiæ deuotionẽ cõpletam caput redebãt & capillos in in igne ſacrifici ponere uidebanf hoꝝ ergo exẽpli uſus ab apoſtolis itroductus ẽ: ut hi q iu diuinis cultibus mãcipati dño conſecranf quaſi nazarei id eſt ſancti dei crine precioſo innouenf.
Tonus eſt legitimũ acuminis uel grauitatis ſpatiũ inter ſonũ & ſomum.
Tonus accẽtus. ſonus armoniæ dr̃a & quãtitas quæ i uocis ãcentu uel tenore cõſiſtit cuiꝰ gñra ſũt. xv.
Tono as aui nitus & itonatus.
Tonus ꝓprie epogida fit ꝓportione dicunf tamẽ noui modi cantilenaꝝ omnium, qui ſunt quattuor uel geminati octo.
Toparcha unius loci princeps: nam topos græce locus: archos princeps.
Topatius oium lapidũ. colores in ſe habet: unde & dicitur, nam pan græce totũ: Naſciturq; in inſula ægypti quæ dicit topazion ex uirẽr genere omniq; colore reſplendens: unde a græcis pan none dicitur. fertur aũt quoſdã inſulã quãdam nebuloſã ſimul cũ hac inueniſſe: unde & inſula & gemma nomẽ accepit, topacin enĩ troglodytaꝝ lingua quere ſignificat.
Topacius quo rario eo & præcioſior ẽ nitore rubat chryſeo & aſpectu æthereo contẽplatione ſolidũ uitæ demonſtrat officium. Topica eſt diſciplina inueniendoꝝ argumentoꝝ. q̃ topica ſiue loca oratoribus: dialecticis, poetis: & iuriſperitis cõiter q̃dem argumẽta p̃ſtant, ſed quãdo aliqd ſpeciali ter ꝓbant ad rhetores poetas iuriſq; peritos ptinẽt quãdo generaliter diſputant ad philoſophos.
Topca græce latine localis: tropos enim græce locus eſt argumentoꝝ.
Topro græca præpoſitio an ſignificat.
Toprotero aduerbiũ ante.
Torach hebræi latini legẽ appellant. Quinq; libri Moyſi hebræis dicunf.
Toragiũ: ornatus inimicus.
Toras a torus corripit penultimã, priſc.
Toralia longæ ꝓpetuæq; mappæ a toro dictæ: horatius hoc total toralis.
Thorax a græcis dr̃ ãterior ps trũci a collo uſq; ad ſtomachũ: quã nos arcã dicimus. q; ibi ſit arcanũ.
Thorax pectus uel lorica munimẽtũ militare.
Torculat dicif q; ibi uuæ uel oleum calcenf atq; extorte exprimanf.
Torculat ſignificat altare: qa ibi oblatiões tãq̃ fructus cõferanf: & ſignificaf tribulationũ p̃ſſuram iqua fideles ꝓbanf: & mortẽ ſignificat emẽdationẽq; gratiæ dei: & i malo pſecutiõis incurſũ.
Torcularia ſignificãt eccleſias: in qbus quaſi a ulnateis uina exuunf id eſt boni amalis nõ loco ſed affectu: uel uerbũ dei exprimif uoce.
Torret: adurit. ſiccat. coquit. toſtat.
Torreo es ui. tam uro q̃ uerto uel uoluo ſignificat: unde fit toſtus.
Torrens eſt aqua uenſens cũ ipetu. dictus quia pluuia creſcit: ſiccitate torreſcit: ideſt areſcit.
Toreumata uaſa quæ ſunt a torno facta a græco τὸ ῥεύω καὶ τορνεῖω torno.
Torridus: ſiccus uſtulatus. ignitus. æſtuoſus.
Torris: lignũ aduſtu quẽ uulgus ticionẽ appellat: tractũ a foco & ſemiuſtũ extinctum.
Toria: panis inciſus.
Torrita. ſiccata. aduſta. uſtulata.
Tori eminentiæ uel pulpæ brachiorũ: uel lecti dicti a toreis. hærbis.
Tori lacyrtiſiue mures dicti q; illic torta eſſe uiſcera uideantur.
Tormaidon: amnis ſiciliæ.
Tormenta dicta q; torquendo mentẽ inueniãt: pœna. aculeus. uerbera.
Tormentũ funis quo contrahitur prora ad pupim.
Tormentũ dicif qcquid ſumma ui torquetur: ut uulgo manganum.
Tornat: in gyrum mittit.
Tornum quo uaſa tornantur.
Tornare: torquendo. ornare.
Toroſus, ſuperbus.
Torpet: pigrum eſt. riget. frigidũ. eſt ſtupet. ſenſu caret.
Torpidũ: ſtupidũ. ſegne. marcidũ.
Torpor: fridgor: pigricia. ſtupor tam animi quam corporis.
Torpedo torpentis anima torpeo es.
Torpedo genus piſcis. torpedo dicta q; corpus torpeſcere faciat ſi eam quiſq̃ uiuentem tangat. Narrat Plinius tantam eius eſſe uirtutem ut etiam aura eius torpore mentẽ afficiat.
Torquati cognominati ſunt a quodam lucio manlio: qui ꝓuocante gallo quodam ad ſingulare cer-

tamen: progreſſus eum occidit & ſublata torque aurea: ſuoq; collo ipoſita torquati nomen ſibi ſuiſq; poſteris reliquit.
Torques ſunt circuli aurei a collo ad pectus dependētes. Sunt autē uirorū ſicut & bullæ: fœminarū uero monilia dictæ uero torques q̄ ſint tortæ.
Torques uel torquis fœmininum.
Torquet. inuoluit. lacerat. regit. iactat. implicat. innectit.
Torqueo es torſi tortus & torſus antiquitus: ide tortor tortura torques torcular. cōponit extorqueo. de eiſ. con. re. toruus. torreo.
Toruum: terrible uultu. aſperum uel turbulentū. iratum.
Toruus. terribilis eo q̄ ſit torto uultu: uel a tauoru acerbitate.
Torus dicitur a tortis hærbis q̄ accumbentium humeris ſupponuntur.
Thorus lectus uel membrum.
Toſtus: quaſi tortidus.
Toſtant. ſiccant.
Toſtatum ſiccatum.
Tot ad numerum refertur: pluraliter nominatiuo hi & hæ & hæc to. gtō tot.
Tot. inde totus totiens.
Totidē tot tanti eiuſdem numeri: generis omnis. componitur ex tot & idem.
Totiens: frequenter. aſſidue.
Totiens & multotiens aduerbium numeri.
Totus. uniuerſus.
Totum ad magnitudinem pertinet. ut totū corpus omne uero ad multitudinē. ut omnis exercitus.
Totus homo ad partes refertur: ideſt aīa & corpus uel caput &c. Oīs uero homo ad indiuidua ut Petrus & Martinus & cæteri cunctus uero ad utrunq; poteſt: ut cunctus populus.
Toxica uenena ex eo dicta q̄ ex arboribus taxeis exprimuntur: maxime apud cantabriam.
Toxicatus: toxicis uenenis infectus.
Traba genus uehiculi a trahendo dictum: nam non habet rotas.
Trabariæ nauiculæ in fluminibus: quæ & ſingulis trabibus cauantur: unde & dicuntur: hæ & lintrariæ uel caudicæ.
Trabea togæ ſpecies ex purpura & coeco: qua operti Romanorum reges ꝓcedebāt. q̄ in maiori gloria hoiem trāſueheret. i. ultra & in poſterum ampliori dignitate honoris beatum faceret.
Trabeati: trabea ueſte induti.
Trabea porticus tecta trabibus.
Trabea ueſtis ſenatorum.
Trabes: robora. materiæ grandens. tigna. pinnæ iuxta tolum.
Trabes uocatæ q̄ in tranſuerſo poſitæ utroſq; parietē contingant: tigna uero ſūt q̄ iuncta trabē faciunt: trabes autē ſūt tabulæ cum ſunt dolate. hæc trabs trabis: ueteres etiā trabes ꝓ trabs dixerunt.
Thraces gens: thraciæ ex filio laphet: q̄ dictus ē tyras exorti ſunt & noīati: q̄ſi tyraces: licet gentiles dictos putent q̄ ſint truces: ſeuiſſimi enim ſunt oīum gentium. Thraciæ ab oriente. propontis & urbs conſtantinopolis oppoſita eſt: ab occaſu macedonia: a meridie ægæū mare.
Trachin: locus theſſaliæ.
Trachin & trachus huius trachinis: proprium terræ uel piſcis.
Tractabile. tolerabile. manſuetū. iocundum.
Tractatus ē unius rei multiplex expoſitio. eo q̄ trahat ſenſum in multa pertractādo. Sermo uero alterius eget perſonæ: uerbū autē ad omnes.
Tractus plaga regio.
Tractim: lente.
Tradere: trans ſe dare ideſt alteri a ſe tranſferendo
Trado græce dicitur.
Traducere. detegere publicare ad ulteriora ducere
Tradux ex altero ducta propago: radix uel origo.
Trahæ: quā ruſtici tragulā uocant.
Trahere. extendere. rapere. ampliare. educere. tempus conſumere: morari. fruſtrari.
Traho is xi. cōponitur ſcd'm quoſdam tranſueho: unde dicit tractus tus. tractor tio. tractabilis. componitur retracto. detracto. con. at. per.
Traho trahonis: inde dicit traha trahæ tractin: cō ponitur atraho. per. de. abſ. ex. ſub. diſ. contraho retraho.
Tragelaphi a græcis noīati ſunt q̄ eadē ſpecie ſint ut cerui: uilloſos tamē armos habent & menta ut hirci. circa phaſidem ſunt.
Tragelaphi plato ceronidæ lata cornua habēt uel ſilii capreæ.
Tragœdi ſunt q̄ antiqua geſta & facinora ſceleratorū: regū cōcinebāt populo ſpectante dicti tragœdi q̄ in initio canentibus p̄miū erat hircus: quem græci tragos uocant: ſequētes uero tragici multū honorē adepti ſūt excellētes i argumēto fabulax
Tragœdia erat quicquid luctuoſis carminibus deſcribebant antiqui. Tragœdus uero cantor tragediarum genus deſcribentium erat qui cothurnix utebatur.
Tragos græce hircus latine.
Tragum genus retis a trahendo.
Tragopan auis maior aquila.
Tragemata bellaria ideſt uilia munuſcula: ut cicer frixum: uua paſſa.
Trancit. tranſfert. trāſglutit. tranſcēdit. ttāſmittit.
Traiectus. uulneratus. tranſfoſſus. extentus.
Tralles ciuitas: pluraliter hæc trallis has trallis ſicut ſyrtis.
Trama dicta q̄ uia recta tranſmittatur per tælā: eſt enim filum intra ſtamen currens.
Tramoſerica ueſtis quæ ſtamina ex lino: tramā uero ex ſerico habet.
Trames a tranſmeando tranſuerſa uia uel anguſta hic trames tramitis declinatur.
Tranat. tranſnatat. tranſit: proprie tñ de mari dicitur trano as.
Tranas quidam putant eſſe: quibus mare colligit: donatus uero uehicula eſſe ſine rotis.
Traneus tuſcorum lingua iulius menſis.
Trāquillū. quietū. lucidū. purū. a tranſeūdo qete.

Trans ꝓpoſitio cõponitur ſeparatur: ut tranſſero. tranſpadum, amittit ns in compoſitione ut trãſduco. traicio trano. & compoſita quidem fungitur loco λία ut tranſueho uel ϖαρα ut trado uel ὑπερ tranſgredior. ſeparata uero aduerbium eſt ut trauſma Tre ranſcendit: tranſgredit tranſilit.

Tranſcribit: ꝙ ſcripturã trã tradit trãſſert.

Tranſcribere eſt cũ ius noſtrũ in aliũ tranſit.

Tranſcripti dicunt cũ de una in aliã regionẽ trãſeunt: quia nomina dant ut tranſcribant.

Tranſfert: mutat.

Tranſfuga qui ad hoſtes tranfugit.

Tranſfretare tranſfretũ ire. tranſfreto as.

Tranſformat: trãſfigurat tranſmutat.

Tranſlatus: tranductus: tranſportatus.

Tranſlatio eſt cũ cauſa ex eo pendet ꝙ nõ aut is agere uidetur quem oportet: aut apud quos: quo tempore: qua lege: quo crimine: qua pœna oporteat. Hæc tranſlatiua conſtitutio dicitur: qa trãſlationis indiget.

Tranſigit: conficit. pagit. percurrit.

Tranſitus: iter. uia qua tranſiri poteſt riuus.

Trãſit: trãſgredit. dimittit. ultra it.

Trãſmigrare de loco ad locũ. abſolutũ uel actiuũ

Tranſenna extentus funis:

Tranſtra tabulæ ubi ſedẽt remiges: dicta ꝙ iaceãt in tranſuerſo nauis. q̃ uirgilius iuga appellat.

Trãſuerſa cõtraria. in altera pte uerſa.

Trapetæ: mollæ oliuariæ.

Trapetũ. concha oliuaria.

Trapeziæ menſure quadræ latẽq; figuram habẽtes ſic trapezitæ numularii dicti ꝙ pecuniam ſuper menſam dinumerent.

Trapezitæ. mẽſularii: colobiſtæ.

Trapius: apis niger & ſonorus.

Tranſilus: mattbematicus peritus fuit.

Tranax gladiator.

Threiſſa: thrax thraciæ gentis fœmina:

Threicius a thracia.

Tremata. tomaria.

Tremit: expaueſcit: palbitat. nutat. iraſcit.

Tremor timor.

Trepidat: temiſit. horret:

Tremefactus: exteritus.

Tremo is id eſt timorẽ monſtro: inde tremiſco: tremebundus.

Tremor tremulus cõponit cõtremo.

Tremulus naturæ: tremens temporis.

Tremulus cõtortus. micans.

Tremiſſis dictus qa ter miſſus ſolidũ facit:

Trenarus mons laconiæ: ubi deſẽſus ẽ ad iferos. ὀρηνόϛ enĩ græce lamentatio.

Trenectice luctuoſe.

Trepidat. timet. refugit.

Trepidus. dubius. triſtis. inualidus. timidus.

Treſſis triũ aſſiũ appreciatus: hi & hæ tres & hæc tria agræco τρεῖϛ treis deriuatur ter terni ſunt. trinus na num. trinus na num. trinitas. ternarius triplus. um: tertius: tertianus cõponitur tredecim: tertiuſdecimus. triginta. triceſimus. tricies. tricẽti & tercẽtum. trecentenus. tricenties. triremis. triẽnis. trienniũ triuiũ tripos dis. trifariã. triptitus. triplex tripliciter. triplico cas. bilis. tridẽs tis. triclinium

Treueris ciuitas galliæ. Priſc. hic treuir gentile de gallia eſt. a uiro componitur.

Treus libertus.

Triambos græce triumphus.

Triarcus. ꝓpoſitus nauigans in exercitum.

Triarius q tertio loco conſtituit: portitor ſignorũ.

Triangulus definitur figura eſſe: quæ ſub tribus rectis lineis continetur.

Tribracus: q & chorius appellatur: dictus ꝙ fit ex tribus breuibus.

Tribuere: al: qd. donare. attribuere uero ordines officiaq; diſtribuere.

Tribula. machina. qua fruges trituranf: a terendo dicta.

Tribula: genus uehiculi ſpinarũ machina qua terũtur frumenta.

Tribulis q & cũ tribulis: ex una tribu ẽ. cõe eſt.

Tribuli: genus hæi be ſpinoſæ ſignificat aculeos uitiorum uel temptationum.

Tribulari. affligi. conteri:

Tribulant. affligunt. lacerant. angariant:

Tribunal inde dicit ꝙ inde, tribuantur p̃cepta uiuendi a ſacerdote: eſt enim locus in alto conſtitutus. alii a tribubu. denominatũ dicunt: quia ad illud tribus conuoceutur.

Tribunal ſedes eſt iudicis: q̃ in excelſo locaf: quo iudex ab omnibus poſſit uideri: & accuſatores intueri: ita quaſi xp̃s ſedet.

Tribunal dicitur a tribunus nomiuatiuo.

Tribunal dicitur ſedes tribuni.

Tribunus autem olim dicebatur q tertiæ parti Romæ p̃erat. Idem uero dicitur millenarius: q mille p̃eſt uiris: iude tribunal dicit ſedes iudiciaria: in qua ſedent iudicantes iudices.

Tribunalia genus feræ in mari

Tribuni militũ primo a Cæſare conſtituti ſunt: q plebẽ in urbe haberẽt: ne qua pars populi ſine auxilio eſſet.

Tribuni dicti ꝙ militibus ſeu plebib⁹ iura uel opẽ tribuant. Conſtituti ſunt autem. xvi. anno poſt reges exactos. Dum enim plebs a ſenatu & cõſulibus premeretur: tunc ipſa ſibi tribunos quaſi proprios iudices & defenſores creauit: qui eorum libertatem tuerentur aduerſus iniurias nobilitatis: unde & defenſores dicti ſunt.

Tribus a tributo dictæ ſunt: populus. turmæ.

Tribus dicuntur tanq̃ curiæ & cõgregationes diſtinctæ populorum: dictæ ab eo ꝙ in principio romani fuere trifarie diſpartiti a Romulo ideſt in ſenatoribus. militibus. plebibus.

Tributũ a tribunis: & tribuni a tribus: quia Romulus in tres populum diuiſit partes. ſenatores. qui & conſules: agricolas uel plebes: & unicuiq; parti principem conſtituit q tribunus dicebaf. quia uni ex tribus partibus præeſſet. tributũ dictum quia antea per tribus ſingulas exigebatur: ſicut nunc

per ſingula territoria. Sic aũt p tres ptes diuiſus fuit populus romanus: ut æque q p̃erant partibus ſingulis decerentur: unde etiã ſumptus quos dabant populi tributa nominauerũt.

Trice ſũt impedimẽta greſſuũ: inde trico as.

Trichiaſis ẽ lapillus in ueſica q̃ fit ex neruoꝝ frigore uel humoris infuſiõe.

Triclinĩũ cenaculũ dictũ a tribus lectis diſcũbẽtium. Cline enim græce lectus uel accubitus dicit: antiqtus eni loco conuiuii tres lectulos ſtrauerũt in quibus diſcũbẽtes epulabant.

Tricolon: trimẽbris.

Trico moror. Inde ĩextricabilis: trico igit̃ ꝓducit penultimã: græci ſæpe corripiunt ut apud homerum in iliade κλινω.

Tericotũ ẽ locus ubi prandet̃ iuxta ignẽ rupis alta

Tricora tres cameras ſiue abſidas.

Tridicia atrica: id eſt latuca ſyluatica.

Triſcuus gẽma nigra ex africa ſed tres ſucos r̃ddit a radice nigꝝ: e medio ſanguineũ. e ſummo croceũ

Tridens tælũ neptuni cũ tribus dentibus qd̃ græci fuſcinam dicunt.

Tridẽs adiectiuũ triũ generꝝ: ẽ etiã maſculinũ cũ per te poſitũ: neptuni fuſcinã ſignificat.

Triens genus nũmi: tertia ps denarii.

Tirens q & treas dicit̃ q̃ſi aſſis tertia q ſic ſcribit̃:

Trieris nauis magna quã græci dirconem a tribus ſeſſionibus uocant.

Trifaucis: tria guttura habens:

Triferus græce tener.

Triferus diues qdam glutto fuit.

Trifinium dictũ q̃ triũ poſſeſſionũ finem attingat: hinc & quadrifinĩũ.

Trifoliũ hærba ẽ quã græci triphilion dicunt q̃ ſit foriis tribus p ſingulas annotationes.

Trigãus q trib⁹ uxoribus nupſit uel duplex litera

Trigas currus ẽ quẽ pagani aiũt currere in iferis eo q̃ p tres ætates hoies ad ſe rapiat. i. ĩfantiã iuuẽtutẽ. ſenectutẽ.

Triginta dictũ: q̃ externario & denario gignatur inde tricies triceſimus. triceni tricecuplũ.

Trigona eſt pila qua inter tres ludit̃: ſicut arenata: q̃ in grege.

Trigonũ. triãgulũ qd̃ in tres ducit̃ angulos: ut ter tres uel ter quattuor uel ter qnq̃gita &c.

Trilicem triplicẽ a tribus liciis.

Trilix: ueſtis a tribus liciis dicta: qa eſt & ſiplex & biplex.

Trimegiſtus mercurius dr̃: ter maxius nominatus

Trimetrũ trium pedũ uerſus duobus. ſ. pedibus p uno cõputatis. uñ & trimetrum. i. ſex pedũ: ut eſt. uos iſte itro auſerte abite ſoſia.

Trimẽſe genus ẽ hordei dictũ ideo ita qa cũ neceſſitas cogit uerno ſeminat̃ & celeriter colligit̃ q̃ſi tribus mẽſibus:

Trimus. a. um id eſt triũ annoꝝ. ſicut bimus duoꝝ

Trinacria ſicilia dicit̃: quia tria acra a ꝓmuntoria habet pachynum pelorũ lilybeũ.

Trinacus ſicilicus.

Trinus a um cui tria competunt;

Trini terni:

Trinepos abnepotis filius: qa poſt nepotẽ quartus eſt in ordine. dictus quaſi tetranepos: ita nepos p nepos. abnepos: atnepos. trinepos.

Trinundinæ triũ dierũ mercatũ.

Triones ꝓprie ſunt boues aratorii dicti q̃ terram terant quaſi teriones.

Tripartitum: in tres partes diuiſum.

Tripedes appellatæ q̃ tribus pedibus ſtẽt. has græci tripodas dicunt.

Tripos pedis menſa cũ tribus pedibus.

Tripoda græcũ eſt tripes.

Tripodes ſũt ſcannelli habẽtes tres pedes nec non & cãdelabra.

Triplex tre plicas habẽs tertio ordine. priſ. hic & hæc & hoc triplex.

Triplaris numerus eſt cum de duobus minor ter in maiori numerat̃: ut ſunt tria ad unum & ex hoc naſcit̃ ſymphonia & clymaſon kai diapente.

Tripolis eſt ciuitas tres ciuitates ſub ſe habẽs:

Tripolitana ꝓuincia græce dicta de nũero magnoꝝ triũ urbiũ idẽ rheas abrete leptis magna. Hæc ab oriẽte ſyrtes maiores. a ſeptẽtrione hadriaticum ab occaſu bizaceiũ habet.

Tryptes demões illuſores dicti atrypto τρυπτω τὸ uerbo. i. deludo uel qa triplicẽ poteſtatẽ habeant in corpore umbris ſpiritibus.

Triptolemus filius cæloi: quẽ fingũt pagani quod uiuente cerere eius precepto ab altibus portatus indigentibus terris frumẽta uolando contulerit.

Tripota nomina dicta q̃ tribus caſibus tantum declinẽtur.

Tripudiat: gaudet. exultat. tripudior. aris:

Tripudium: exultatio. hylaritas.

Triquetra trinacria id eſt tria ꝓmũtoria pachynus pelorus ſybeus: i quibus ſiculi ſũt portus ũde & a quæſtibus trium portuum ſic dicta.

Triquadrum: triũ partium.

Triremes & quadriremes naues ſunt habẽtes ordinem ternũ uel quaternũ.

Tris græce latine tres:

Triſcurrium. multiplex ſcurrilitas.

Triſnes græce factus eſt. dixit.

Triſeſmia craſſitudo.

Triſiles græce tripedes:

Triſilis a tribus liciis.

Triſſyllaba par id eſt triũ ſyllabarũ ut dominus

Triſtega. tricamarata a terno tegmine uel tribus tectis.

Triſtis q̃ſi tritus. mæſtus. amarus. afflictus a teroris. inde triſtor aris.

Triſtitia per tres partes diuiſa. id eſt mæror lamẽtatio: fletus ploratus.

Triſtitia eſt uultus: mæſticia uero cordis. itẽ mæſticia & tẽporalis: triſticia uitiũ naturæ perpetuũ

Triſulcus trifarie diuiſus: tres habens ſulcos id eſt diuiſiones.

Tritauus abauí pater quaſi tetrauus id eſt quartus ſupra auũ hoc eſt ultimũ: cognationis nomẽ.

Tritedieζégay menõ tertia chorda: Nà τρι τή τυ

tia ΔΙΕΖΕΥΓΜΕΝΟΝ diſiūctū: nā ΣΥΝΖΕΥΓΜΕΝΟΝ coniunctum eſt. hic ſynalœphe. eſt coniunctio. Econtra diczeuſis eſt diſiunctio.

Triteus τριταῖος tertianus, febris eſt.

Triticum uel a tritura dicit q puriſſimū horreo cūdatur uel granum eius cōmolit & teritt

Triticum ſanctos & electos dei ſignificat.

Tritile quod teri poteſt.

Tritor & tritura.

Tritoltæ hæretici dicti quod ſicut tres perſonas ita quoq; tres aſtruūt deos eſſe: cōtra id qđ ſcriptū ē audi iſrael. Deus tuus. deus unus eſt.

Tritō de⁹ maris a pagāis dī uel genus marinæ feræ

Tritones dii marini; q dicuntur reſonare conchas marinas.

Tricon palus africæ. circa quā Minerua nata dicit alii dicunt boetiæ flumen hoc nomine dici.

Tritonia minerua a tritonide palude uel a tritoni de gigante a ſe interfecto.

Tritonia dī pallas. qa tēporibus ogygii circa lacum affricæ q tritō dī. ferſ uirginali apparuiſſe forma

Triturat. comminuit. concutit. contondit. quando de palea granum conterendo eruitur.

Triuiatim uulgo paſſim.

Triualiter. uulgariter.

Triuiū ubi tres uiæ cōueniūt: uñ triuialis. i. uulgaris

Triuia lucina. luna. pſerpina. i terra. cælo iferno.

Trumphus græce dictus ab exultatione. plenæ enī uictoriæ triumphus debet. ſemiplenæ uero trophēū: ſicut q tñ fugauit & non obtinuit. hæc tñ nōia auctores cōfundūt. trāq; llus aūt ait triūphū latine potis appellatū. q triūphans urbē ingrederetur triptito iuditio honoraret. Nam primū de triūpho duci concedēdo exercitū iudicare ſolitū erat ſecūdo ſenatū: tertio populum. Erat autem mos romanis ut triūphantes quadrigis uherent ex illo quo ſoliti ſūt priores duces hoc habitu bella iir. Quicunq; in cōflictu uiciſſet. palma aurea coronabatur: quia palma ſtimulū hēt: q uero ſine ſpinis ē. Triūphus p ὄρι ΑΜΒΟΣ dicimus priſ.

Triūphale inpiale.

Trūphales dies gaudii dies.

Triū littarag homo fur dicit.

Triumuir q ſup tres uiros hēt poteſtatem: nomen eſt dignitatis.

Tryx τρυξ τρυγὸς græce fex.

Trizen trizenis. pprium mulieris priſ.

Trœzen autem oppidum attice regionis.

Troas troados mulier ē troia.

Troes græce latine troiani.

Trochaicū metr̄ a trocheo naſcitur. ſicut a dactylo dactylicum.

Trocheus pes ab eo dictus q celerē cōuerſionē faciat cantilenæ & quaſi tota uelociter currat in metris: trochus enim græce rota dicitur. conſtat uero ex longa & breui: ut muſa.

Trocheus: celer.

Trochaica cæſura cū tertius pes trochuſ manet: ut munera clara dedit.

Trocleæ pali ferrei ſudos: fuſtes dictæ q habeant rotulas p quas funes tragūtur. trochus enī græce rota dicitur.

Trochus rota uel quoddā inſtrumentum rotundū ludi: curlus dicitur.

Troglodyte gēs ē æthiopū. ide dcī q tantæ ſint celeritatis: ut feras pedum curſu aſſequantur.

Trogulus cuculla monachalis ueſtis.

Troia urbs in aſia: altera in italia ab æneа facta;

Troia a troe rege derivat: & ab ea dī troiānus troic⁹

Tros progentili dicit.

Troia regio ē phrygiæ quā ex ſuo noīe appellauit tros troianor̄ rex ganymedis pī: hæc gens antea a dardano dardania: nā dardanus & laſius fratres ex grecia p fecti: laſius ad thraciam: dardanus ad phrygiā p uenit q primus regnauit: poſt filius eius erichthonius. deide eius nepos tros.

Troilus filius fuit priami.

Troilus troianuſ troiugena & troius troianus.

Tronibus ſanguis uel globus.

Tromos grræce tremor.

Tromos: neruor̄ debilitatio. paſſio quædam eſt.

Trons pprie regni qđ latine dī ſedes: & ē ſingulari numero.

Thronus in quo reges ſedēt ppter tutelam corporis: troni uero ſū tagmia āgelor̄. i. ſedes p eo q in illis cōditor p̄ſidet. & p eos ſua iudicia diſponit.

Thronus ſignificat animam uel eccleſiam iam ſine macula.

Trophæum dicit ΑΠΟ ΤΗΣ ΡΕΠΗΣ id ē a cōuerſione & hoſtis fuga: nā ab eo q hoſtē qs fugaſſet merebat trophæū: qui uero occidiſſet triūphū ſed cōtundūt ſcriptores.

Trophon: marrubium.

Tropea: imago. ſignum.

Tropicus: id ē cōuertibilis q in eo ſigno ſol retrogrediat id eſt cācer & capricornus.

Tropicus: moralis.

Tropica moralis: modus longæ locutionis.

Tropicæ: moraliter.

Tropologia moralis locutio ad inſtructionē & correctionē mor̄ ſiue aptis ſeu figurātis ſermōibus prolata.

Tropologia mor̄ compoſitio uel inſtitutio moralis uel intelligentias

Tropologia: ſenſus.

Tropos græci gramatici uocāt q a latinis modi locutionū interpretāt: fiūt aūt a ppria ſignificatice ad nō ppria ſimilitudinē ornatus neceſſitatiſue cā quor̄ oīum noīa difficilimū ē anotari. Sed ex oībus donatus uſui tradēdo. xiii. cōſcripſit. i. metaphora caracriſis. metalepſis. metonymia. ārono maſia. epithethō. ſynecdoche. onomaropœia. piphraſis. hypbatō hypbole · allegoria homoeoſis

Tropi modi locutionū interpretāt: qbus auctores nſi copioſe uſi fuerūt ad ſacra ſcripturā ualent: ad quos ptinēt. vii. regulæ tyconi.

Tropos græce modus uel mos dicitur latine unde oi τροποι. i. hi mores: & tropicus id eſt moralis

Trosganimedis pater troianor̄ rex quo dicit troia

Trosilus eques adolescens romanus: a tros diminutiuum.
Trotingis id est ioculatores.
Trublium: parapsis.
Truces: feroces. crudeles.
Trucidat: trucado cædit. iugulat. iterficit. sauciat.
Tructa piscis est uarius qui aluo generat & aquis cõmittit fouendo.
Truculentus: terribilis.
Trux: ferox. horrẽdus. inexorabilis.
Trudes conti ferrati fustes: a trudẽdo dicti uel hami sũt cũ limato ferro: quæ græce aplustria dicũtur. a trudendo & tradendo dicti.
Trudit: cõro ipedit. includit. ipellit. mittit.
Trula: idest orca. rusticũ uas trulla. uas rusticanũ ferrum latum quo parietes liniuntur.
Trullæ nomen factum q trudat uel detrudat idest includat calce uel luto lapides.
Trullum tiburiũ: altior medietas.
Trũcat: caput aufert.
Trũcarius deuorator.
Truncus est statura arboris insistens radicibus.
Truncus media pars corporis a collo ad coxas.
Trũcus pro truncatus.
Trusus: clausus.
Trutina est gemia pondeꝝ lances æquali examine pẽdẽs facta pp taleta: sicut mometana p mõdica pecunia: hæc & moneta & statera dicitur.
Trutinat. appẽsat. ppendit mĩute cogitat. æstimat
Trutinata uerba pensata. composita. exanimata.
Trux crucis. crudelis dirus. horrẽdus. inexorabilis
Tu latine σ υ sy græce deriuatur inde tuus a. um aduerbium tuaptim. & p epẽtesim tute.
Tu tui: inde dicitur tuus a um. tuapte. tuaptim: cõponitur mutuum.
Tuba primũ a tyrrhenis iuẽta ẽ. adhibebatur uero nũ in plĩis sed in oĩbus festis diebus pp laudis. uel gaudii claritatẽ sicut a iudeis.
Tuba q̃si tibia dicta hãc ãtiq discernebãt a buccina quæ cũ insonat: soliciludinẽ ad bella denunciat
Tubæ aũt terribili sonitu interdũ canitur ut bellum comitatur: interdum ut insequatur q fugiũt interdum receptui.
Tubæ ductiles græce sũt q̃ tũdẽdo pducũt corneæ uero ex cornibus animaliũ: de quibus in psalmo ĩ tubis ductilibus & uoce tubæ corneæ.
Tuba inde tubicẽ tubicino tubicinas dicitur tonus & tonitruus. tono as: cõponitur ĩ tono ĩtonas attonitus senitonium.
Tubos dicimus q aquas mittũt.
Tubal filius iapher a quo hyberi q & hispani licet qdam ex eo & italos suspicentur. iterprætatur deferẽs uel delatus.
Tubera sunt fongi q in locis saxosis & etilibus nascuntur.
Tubera tumor terræ sũt ũde & dicũtur hæc ĩ aqua cocta calculos frrangunt.
Tuber genus boleti qd ex ronitruo nasci dicit tuberes & tubera.
Tubicines q tuba canũt. prisc. hic tubicẽ
Tubruci dicti q tibias bracchasque tegãt. uel q bracchis usq ad tibias ueniant.
Tuceta: esce regiæ salsiciæ uulgo: tucetosus. opimus. fertilis.
Tucidides græcus historicus.
Tucos quos hispani cuculos uocãt a uoce propria nominatos: hoꝝ saliuæ cicades gignunt.
Tudes: maleus a tũdendo. i. tedendo dictus.
Tuetur: seruat custodit. aspicit.
Tueor: defendo. protego. intueor uero uideo: tueeor eris & tuor ris eiusdem significationis sunt
Tueor eris tuitus: tuor eris tutus inde tutela tutus tuta tutum turris tutor aris. tutamen. componit contueor.
Tuguriũ parua casula ẽ: quã faciunt sibi custodes uinearum ad tegimẽ sui quasi teguriũ. hoc tristici cãpanã uocãt q tm̃ unum capiat. Tuguriũ guri frequẽter tamẽ ueteres geminantibus in alterã subtraunt: ut tuguri. antoni. oti.
Tuitus ẽ tutatus. ẽ. saluauit.
Tuitio defensio. tutela.
Tulit pro creauit. eleuauit: accepit. attulit. abstulit
Tuli aquaꝝ piectus.
Tum: eo tempore. præterea. insuper. deide postea aduerbium. ordinis.
Tumentum dicitur q tumeat in filio uel in tæla: nec sit subtile.
Tum ad sequens tẽpus refertur. tũc uero ad quo libet per se.
Tumidus. inflatus. superbus. uanus garulus.
Tumet corpus q pægrotat. turget uero iã cadauer.
Tumeo tumes: ide tumesco. tumor. dus. tumulus tumultus tus. cõponit intumeo. contumax tortia
Tumultus: seditio pturbatio. ciuilis furor.
Tumultus populi pturbatio tanta ut timor oriatur unde dicitur quasi timor multus. in tumultu uocatio nõ ualet: in bello uero ualet.
Tumultus est modesti appellatione cõcitatus. hæc & seditio nũcupat: bellũ uero fit cõtra hostes.
Tumultuatio idem qd cõturatio.
Tumultus tus & tumulti.
Tumultuor deponẽs absolutum. tumultuor aris. tumultuo idem significabat antiquitus.
Tumulat: sepelit.
Tumulus nunc breuis mõs. nũc tumens tellus. nunc sepulchrum intelligit.
Tunc preteriti temporis est & futuri: ut tunc cum sceptra dabas. & cũ faciã tũc uenito.
Tunc aduerbium tẽporis: tum uero ordinis.
Tunc contrarium est: tunc didici nunc uero doceo tunc uero: tunc maxime.
Tundit: uerberat. pcutit producit.
Tundo is tutudi penultima correpta uel producta a qbusdam ne pteritum uincat in cõpõne: qd fieri non sicut supinum tunsum.
Tunsum a presenti: tusum quoq; in compositione inuenitur quasi a præterito.
Tunica uestis antiqssima a regẽdo dcã: prius enim fuerunt pelliceæ. quibus adam & eua post erectionem de padiso inducti sũt. Et aũt tunica aut tala

ris,aut māicata:aut pectoralis:aut loculata aut rosata.ſ.coccinea aut ſerica aut bonbicia.&c.
Tunica a tundendo.i.percutiendo pedes.
Tuntaxeos græce iunctura.
Thurabulum.incenſarium qd'græci thimamateri on dicunt ideſt mixtū.
Turabulum ubi thus incenditur.Cōponitur thus olidum.
Turibulum incenſarium.
Tubator.inſtinctor.ſtimulator.
Turba populi multitudo.ſed multitudo numero fit.turba uero tātum in loco.poſſunt enim pauci turbam in anguſto facere.
Turba.grex:caterua populus.plebs.a turbādo qa diſſona ē.
Turbat confundit commouet.
Turbatus.confuſus.dubius.attonitus.
Turbidum de natura eſt:turbulentum uero fit.
Turbidū dictū quaſi terræbidum.i.mixtū.
Turbines.procellæ tempeſtates.uenti.uertīgines
Tubiſcus q græce camelea dr dictus q de uno eiu/ ceſpite multa uirgulta ſurgant quaſi turba.
Turbōes:minæ:terrores.clamores.
Turbo ē uolubilitas uentoꝝ dictus a terra quotiēs uentus conſurgit & terrā in circuitu mittit.inde turbus deriuatur.
Turbo turbinis uentus.uel quo ludunt pueri pro/ prium uero turbo onis.
Turbulentus.turbidus.obſcurus.non licidus.
Turbus turbulentus.ferox.impetu uæhemēs a tur bo turbas.priſc.
Turculanus lapis a loco italiæ dictus.
Turdæ aues a rarditate dictæ.hyemis enim cōfinio ſe referunt.
Turdela quaſi maior turdus.cuius ſtercus genera re miſcum dicitur.
Turdia uiculæ ſunt:quæ hyeme ſe referunt.
Tutres dictæ q teretes ſint & longæ:teres enim ali quādo ē rotundū cū proceritate ut columna.quis enim quadræ ſint.pcul tamē uidētibus lōge æſti mantur.priſc.turris ris rim.
Turget.tumet irraſcitur.inflatur.
Turgor:tumor.
Turicremū:in quo thura cremantur.
Thuribulū a thus ris addita bulū fit thuribulum
Thurificar,ſacrificat.purificat.thus deo incendit
Turritū:excelſum in modum turris.
Turma certus numerus eqtū.xx.milites ſunt.
Turmalis ordinalis.
Turmas.xxx.eqtes ſūt:romani enim equites i una tribu.ccc.erant de ſingulis enim centuriis decem dabantur & fiebat turma.
Turmus uermis in carne.
Turonis ciuitas franciæ.
Turnus proprium ē & appellatiuū.piſcis paluſtris eſt & fluuialiſ.
Turpis.obſcenus:adulter.libidinoſus.
Turpis dictus q ſit informis & torpeat:
Turpitudo.delictum macula.
Turpe ad animum uel crimen.
Turtur de uoce uocatur auis pudica & ſemp i mō tiū iugis & in deſertis ſolitudinibus cōmoratur quæ in hyeme etiā pene depulmata in trūcis arbo tum concauis habitare phibetur.
Turtur auis caſta:fertur uero ſi quando iugali pro prio fuerit priuata perræſum thalamos habere Hæc etiā ne pullos ſuos lupus incurſet quiſqliæ folia eis proicit.Nouit enim huius hærbe folia lupos fugere.
Turr ris excelſis arboribꝰ ſolet morari:& nidificar
Turtur piſcis eſt aculeo nocet qſi uipera ſed magis mortua.
Turtur ſignificat ſpiritū ſanctū uel uirꝝ ſāctū uel intelligentiam:maſculinū & fœmininum.
Turuga ueſtis regia.
Turūdas panes.
Tus arbor arabiæ imenſa atq; ramoſa.lentiſſima corticis ramis ad aeris qualitatē amygdali modo ſuccū aromaticū fundēs albū & appellatur apud nos maſculus:eo q ſit natura rotūdum in modū teſticulorum.reliquum planū & plene ſcabroſū adulteratur admixta reſina uel gummi ſed dino ſcitur ſua proprietate.Nam thus igni impoſitum ardeſcit:reſina fumeſcit.gummi liqueſcit.
Thus a tondendo dicitur:unde a qbuſdā ſine aſpi ratione ſcribif.hoc & libanum uocatur a libano monte arabiæ ubi colligitur.
Tuſci italiæ gens a frequentia ſacrorum & thuris uocata.
Tuſcia pars eſt italiæ umbria uero pars tuſciæ.
Tuſculum ciuitas nō longe a roma:ide tuſculanū.
Tuſſis græce ab altitudine dicitur:quod a profū/ do pectoris ueniat.cui cōtraria eſt ſuperior i fau cibus ubi eſt una.
Tuta ſecura.trāquilla.profugium.
Tutari ſeruare.defēdere.
Tuto & tutor eiuſdem ſignificationis antiquitus.
Tutela:cuſtodia.procuratio.defenſio.
Tutilina dea frumenta condita tutando.
Tutulus:ſacerdos breuiorū deoꝝ pallium.quo ſa cerdos eius caput tutabatur in ſacrificio.
Tutus,ſecurus,ſed ſine periculo.

Acca dicta quaſi bocca uel a uacando ideſt operā dan do.pli.uñ diminutiuum uaccula Vaccæ ſignificant carnalibus uitiis plenos.
Vacat.opā dat:uel deficit a,uacuo dictum.Qui enī uacuus ē a cæteris opibus interdū uni uacat.i.opam dat interdū nihil agit
Vacillat.titubat.nutat.trepidat.
Vacinia gēus floris coloris crocei hærba rubea uel poma ſilueſtra.
Vacinia.uiolæ purpurei coloris uel poma agreſtia
Vacuus,uanus:otioſus.deſtitutus:ſine eo.
Vacuar:inanis:quod intus eſt aufet.
Vadatur,pmittit:fidem dicit.litigat.rixatur.
Vadatus:obſtrictus.
Vades:fideiuſſores.ſatiſdatores.

Vadimoniũ.ſpõſio.fideiuſſio;
Vado is.dit,it icedit.
Vadit uiam adit.priſ.Vado dis uaſi;
Vado dis inde uadũ uadoſus uador aris. uadimoniũ.uades.componitur inuado puadoeuado
Vadum tranſitus per flumium.quo homines ire poſſunt.
Vafer fra.frũ.callidus.ſubtilis artificioſus. multiformis.
Vafre;inæqualiter;
Vagatur.diſcurrit.uagus & diſſolutus it. diſpſus eſt erat.uanus agit.
Vagina techa gladii dicta quaſi baiugina q in ea gladius baiuletur.
Vaginatus.exagitatus;
Vagit plorat.
Vagitus.uoces infantium.flætus.ploratus; de ſono infantium factũ eſt.
Vagitatur.uiolenter flet.a uagio.is.
Vagor abſol.deponens & uago idẽ ſignificabat antiquitus.deriuatur a uano.
Vagus;errariçus.diſcurrens.uadendo agens.
Vah.irridentis interiectio;antiquitus uero uaha;
Vagecia hebraice; leuitichus græce; miniſterialis latine.
Vagedaber hebraice rythmus;græce numerus; latiliber numeri.
Valles loca quæ montibus ſubſidunt; ſignificant corda humilium i bono In malo cõtrictos corde.
Valleſtria agrorum.ſicut campeſtria.
Vallicula.concaua loca;
Valde.nimis.uæhementer.priſ;
Valde pro ualide.a ualido deriuatur;
Vallum.munimen.foſſa uel locus humilior;
Vallare.circundare.protegere.munire.
Vallus munimen quod fit de palis acutis; corbicula qua fluit tumuſtum;uel palus uinearum ſiue q genibus iũctis ambulat; uel uannus.
Valentinas tis.commune gentile eſt.
Valetro.glutto.
Valet.poteſt.uiget; ſanus eſt.
Valitudo a ualendo bene uel male dicitur.
Valitudinarius.qui frequenter ægrotat.
Validus.fortis uiuidus;
Valitat;ſanus eſt ualet.
Valuæ a uoluendo dictæ. Nam ſunt interiora domorum hoſtia.quæ intus claudũtur.exteriores uero forres & ſunt binæ.
Valuus aquæ dictus per quẽ decurrit uel ianua uel modici muri ante portam.
Vandali dicti a uindelico fluuio; qui ab extremis finibus galliæ erumpit iuxta quem habitauerunt & ab eo nominati ſunt.
Vuagiones ſunt normatienſis populus.
Vanum inane;fluxũ.uacuũ.
Vauus;uehementer anus.ideſt uacuus.
Vanus ior ſimus uanitas.
Vaneones uaneſco.
Vagor uagaris uagus.inde ſoliuagus;
Vanus cribꝝ cereale uel uallus dicitur.fœmininũ
Vanus uel uallus inſtrumentum eſt de uimine factum in mondum ſcuit.
Vappa perditus ſtultus & leuis ut nebula uel uinũ uiliſſimum quod perdit ſaporem.
Vapidus.ſtultus.malus.
Vapor.ſicut puluis aromatũ uel fumus uel odor uel æſtus;uel nebula.
Vapulare.uerberari.
Vaporat.exurit pro incenſat apud uirgi.& regit ac cuſatiuum.
Vapulat.uirgis cedit.uapulo.a te dicimus;
Varix uena furarum.hinc uaricoſus.
Varicoſus;luxurioſus.uitioſus.
Varicoſus cuius uenæ dum ſanguine implentur & inflantur fit adapertus.
Varix lepra minuta uel uena;
Varix maſculis.priſc.breuiat penul.uaricis;
Varices in dorſa iumentorum exeunt.
Varius multiformis.diſcolor.mutabilis; multiplex hinc uarietas.
Variat; pingit.diſtinguit diuerſificat.
Varitat.ambulat.tranſit.
Varus populus uel fluuius finis italiæ i hiſpania;
Varus pro tortuoſo ponit claudus.Nã uarus fuit qdam tortus.
Varo pro ſtulto;
Varus dicit ſeptũ ad capiendas beſtias ubi rætia ponuntur.uel pallium uariũ.
Vas uadis maſculis.promiſſor fideiuſſor;
Vas uaſis neutrum in plurali eſt ſecundæ declinationis uaſa uaſorum .unde uaſculum.
Vaſa a ueſcendo dicta.uel quod in eis uehatur eſca quorum genera ſunt.Fictilia argilla; aretina. famia.cælata chriſen anaglypha.diſcus.miſſorum parapſus.patena lax gaiata.concha.ſcutella.appophereta;ſalinum;ſulzica acetabulum cochlear trifillis.Poculorum uaſa.fialæ.pateræ.cratera. cyathi.ſcyphi.cymbia.hemiſtes.bactea.calices calathi ſcalæ. ambullæ.
Vaſa uinaria & aquaria.œnophorum lagena.cãtharum.hydria.ſitula.cadus.catinus orca uel urceus ſcyphus.ſeriola.ſporta.doliũ.cuppa.uter.mulgarium.mulctrũ peluis.
Vaſa olearia.henicadiũ.alabaſtrum.pyxides.lenticula.
Vaſa quoquinaria & piſtoria.cocula. olla. patella; cucus.cacabus.lebes.ſartago. tripodes.molla cribrum. rotabulum.
Vaſa repoſtoria.archa.gazopgilatium ciburũ loculus.ſcrinia.ſaccus ſacculus.marſupium.iuolucꝝ fiſcus ficinus & fiſcella.caniſtrum.ciſtella.tophinus.corbes.ſporta.
Vaſa mortis ſignificãt hereticos uel apoſtolos quos ſunt odor mortis malis;
Vaſit .ambulauit.a uado is.
Vaſcones populi ſunt citra hiſpaniam.
Vaſcẽda genus uaſis.
Vaſtum.profundum.infeſtum. inanne nugatoriũ ſolitudo.
Vaſtus.ingens.magnus.immenſus.

Vaſtitas: deſolatio. populatio.
Vaſtitas ē corporis. uaſtitudō uero ſolitudo.
Vaſtat: expugnat. expoliat.
Vates dicti a uī mētis q̄ tanq̄ futura cōſpiciāt hic & hæc uates uatis. uatiū pluraliter. cuius nominis ſignificatio multiplex ē. nam modo ſacerdotē: modo ꝓphetā: modo poetā ſignificat. uel a uinciēdis carminibus ideſt flectendis. & proide poetæ latine uates: ſcripta eor̄ olim uaticina dicebantur q̄ in quadā & quaſi ueſania commouerentur in ſcribēdo.
Vaticanus. mons in quo nutritus dī iouis.
Vaticanus deus paganor̄: qui uagitibus infātium præeſſe dicit iupiter.
Vaticinatur: diuinat. prophetat. priſc.
Vaticinor aris. deponens. abſolis.
Vaticinium: prophetia.
Vatidicū propheticum.
Vatilla pala qua aqua proiicitur e naui.
Vatiniana uaſa ruſtica & maxia a uatinio bene uentano uoraciſſimo.
Vau littera hebraica. u. apud nos. iterpretat. paſſio uel ille. eſt generis omnis eſt.
Vaxea ſunt calclamenta mulierum.
Vbal hebraice: latine porta dicit.
Vbera mamme dicta uel quia lacte exuberāt uel qa uda ſunt ſcilicet humore lactis.
Vber pro abundātia: neutrū ē & fixū. adiectiuum uero generis ois.
Vber ris. unde ubertas ubera pluraliter. ubertim. ubere: exubero as.
Vber. uberior uberrimus.
Vbere uel ubertim. abūdāter. copioſe. abūde
Vbertas. abundantia fœcūditas.
Vberat: abundat. exultat.
Vberena ſacra fundens.
Vbi interrogatiuum. penultimā. acuit: ut ubi ē pamphilus. Relatiuū grauat ut Sæuus ubi æacide tælo iacet hector. Sic unde: quādo: & ſimilia interrogatiua penultimā acuunt. Relatiua grauant.
Vbi poſtq̄ uel quo loco qua parte: quoq̄.
Vbicūq;: quocūq;. ubiq; in omni loco.
Vbi. inde componit ubiq; ubicūq;. ubiuis alicubi ubiubi. ubinam. ubihomo.
Vdum fit extra: humidum uero ex. ſe dat humorem.
Væ interiectio dolētis. cum aſcribit.
Ve cōiunctio enclitica ſine a. p uel ponit
Ve diſtinguit quæ uero cōiungit.
Væ cors ſine corde: ſine uiciato corde:
Væſanus cui uæ ideſt inſanitas eū cordi.
Vecordia: amentia alienatio mentis.
Vectat pro uoluntate portat.
Vectes dicti q̄ manibus uehantur: unde hoſtia ſaxaq; euelluntur: ſed hi ad pœnas legū non pertinent.
Vectes: feræ. obſtacula hoſtii.
Vectare a ueho uehis. xi uectū frequentatiuū
Vectigal oīum negocior̄ ſolutio uel tributū nauſum a uehend *is* mercibus dictum.
Vectigalia ſunt tributa a uehēdo dicta. priſc.
Vectigal a uectus.
Vector portitor: qui uehit & qui uehitur.
Vedius pluto uel orchus ideſt malus diuus
Vegens: robuſtus uiuax. ualens. uæhemens.
Vegetatus: confirmatus. confortatus.
Vegetus: fortis. incolumis. ualidus. uigilās. agilis. ſtrenus. integer. incorruptus.
Vegetabile dicitur tertia uis animæ ſicut ē in arboribus & hærbis: quæ uiuere & uegetare ideſt creſcere dicunt: ſed non ſentiūt nec rationem habent.
Veii ciuitas. xviii. milliario ab urbe: cuius habitatores uelentes de qua ſuetonius trāquillus in uita. Neronis. Roma domus fiet ueros migrate quirites. Si non & ueros occupet iſta domus.
Veientanum uinum peſſimū eſt a loco:
Veientana italica gemma eſt uehis reperta.
Væhemens: fortis. uiolentus. grandis: q̄ uehamentem.
Vehiculum a uehēdo dī: huius genera ſunt plurima. i. carrū: rheda. carpentū. plauſtrū: caratutiū: capſus. pilentum. uel pretoritum baſternat
Vehit: portat.
Veho is. xi ctum actū ē. ide uector. uecto as. uia uiaticum. inde cōponitur biuiū triuium: q̄driuiū dubius auiur. inueho de. præ. ob. obuio as uelū. uñ uexillū. cōponit uexillifer: ueliger. uereduſ. i. uectus thedis. uerēdarius uelo as uelum. ptecto. componit reueho ad ueho inueho proueho.
Veiouis ideſt malus iouis.
Vel cum pro ualde ponitur: ſicut per: aduerbium eſt affirmandi.
Vel diſiunctiua cōiunctio.
Vel pro ſaltim.
Vela græce armena dicūt: proide q̄ aere moueantur. apud latinos uero a uolatu dicta ſūt
Genera uelor̄ achateon epidromos: dalum artemen ſi parum mendicum.
Velum. uexillum diminutiuum.
Velat: operit. claudit. coronat.
Vela dicta q̄ obiectu ſuo interiora domorū uelent.
Velaber uēditor minutar̄ rer̄ a uelando qd
Velabrum dī quod uelis texitur.
Velabrū a uelando dī: ut ille q carni carnem imponit.
Velamen indumentū. pallium.
Velenſis tunica quæ affertur ex inſulis dicta quod uelis ſit neta.
Velites erāt apd̄ romāos gēus militiæ a uolitādo dicti. electi. n. agilitate iuues cū armis ſuis terga eqtū cōſidebāt & mox cū ad hoſtes uentū eēt eqs diſſiliebāt & cōtinuo pedites ipſi ex. alia parte equitibus per: qd' aduecti fuerant dimicantibus hoſtem perturbabāt:

Velites dicti siue a uolũtatione siue a ciuitate thruscoꝝ quæ ueles uocabatur.
Velitanus ethruscorũ ligua martius mensis.
Velia ciuitas lucãiæ ꝑ elia sed digamõ addit
Vellicat:carpit.
Vellificat:nauigat.uelo ambulat.
Velifico & uelificor.
Velitoraris.leuiter pugno.prisc.
Velito & uelitor idem significant.
Vellit:eradicat.eruit prisc.
Vello lis uelli & uulsi uulsum.ide uelico cas
Velox.cis.a uelum ueli.
Velocitas ẽ pedũ.celeritas uero aĩmoꝝ.prisc.
Velocitas ẽ agilitas.uigor. celeritas. festiatus
Vellus dictus quod prius lane uellerent non tõderentur.uellus eris.
Velum a uolatu dicit unde uexillũ diminutiũ uel a uelãdo q̃ intentora uelet.
Velut:sicut:quasi:cõponitur ex uel & ut.
Veluti:quenadmodũ;quomodo ex uel & uti
Vemarum genus hærbæ in locis humidis.
Venabula dicta quasi uenatu habilia. uel qa uenientem excipiant.
Vena dr̃ q̃ per eam ueniant sanguis ad cor.
Vænalicũ:quicqd uændi potest.
Venafrũ ciuitas lanii oleo abundans.
Venator dictus quasi uenabulator a uenatiõe s. q̃ bestias perimat.hoꝝ q̃ttuor sũt officia: uestigatores: idicatores. alatores p̃ssores.
Væna.uændibile.
Venor aris uenatur læras agitat.
Venatus tus primam producit. uirgilius.
Venatorium dicimus ferramentum:uenaticũ uero canem.
Vændibile;populare plausibile;qd̃ in uænalibus astat.
Vendicare:acquirere uel habere:uidicare uero ulcisi.
Vendo componitur a uenum & do.inde dicitur uendito tas.
Vænditat:uændere cupit.frequenter uẽdit.
Vænditio est reꝝ cõmutatio atq; cõtractus ex cõueniẽtia ueniẽs quasi uænundatio.
Veneficus dictus q̃ uenenũ cã mortis perauit aut præstitit uel uændidit.
Venenata res est in qua ẽ cõiectum uenenum ut potio.
Venenosa in qua natum est:ut hærba serpens
Venenaria:quæ fecit uenenũ:ut mulier.
Venenum uenas nectens.
Venenũ dictum q̃ ꝑ uenas uadat:nõ enim potest nocere nisi sanguinẽ tetigerit. Oẽ aut uenenũ frigidũ ẽ;& ideo anima q̃ ignea est fugit uenenum.
Veneratur adorat:colit.gratias agit.supplicat uenerẽ dicũt ide dictã q̃ sine ea fœmina uirgo esse non desinat.hanc græci aphroditen: ἀϕροδίτην uocant propter spumã sanguis generantem aphros ἀϕρος enim græce spuma uocatur.Quidam autem fingunt Saturnum:celii patris dirilia abscidisse:sanguinẽ in mari fluxisse dicunt:atq; eo spuma maris concretã uenus nata est:quia in coitu spuma fit sãguinis:quæ ex succo uiscerum liquido salsoq; constat.& nisi humor de cælo i terrã descẽderit nil creatur.quæ ideo uulcãi uxor fingitur quia uenereũ officiũ non nisi in calore cõsistit.Cupido nominat ꝑpter amorẽ
Veneris cuius lapis ẽ nigro nitet iternis guttis.
Veneres per appetitus & ɗlectatiões.significãt
Veneripeta. luxuriosus.
Venetus fuit qdã rex qui tenuit ciuitatẽ quã ex suo noĩe uenetiã nominauit.
Venetum de uenetia.lucanus.
Venetũ uestis ueneti coloris:q̃ uisu utilis est.
Væneo uændor.prisc.
Væneo a te uænis uænui uenum.
Vænit uenditur.
Veniunt q uændunt.ueneunt qui uenduntur
Vænundare:uændere.
Vænum uænditio a uæneo.
Vẽio uersus nos ire:uadere a nobis ire quolibet.
Venio neutrũ inde componitur actĩ cõuenio or inuenio inuenior.
Venio nis inde deriuat uenter uentriculus uena.ide cõponit uenenũ:ide uenenosus uenenatus.cõpõit ueneficus ueneficium: ueno is qd̃ nõ ẽ i usu dr̃ uẽtus.uẽtilo as:ide uentilabrũ:uẽtulus uẽtosus.uenus ris ide uenustus sior simus.uenustas.uẽusto as a uenio uẽia æ uẽialis:uñ uenerãdus:uenerabilis biliter.cõpõit aduẽio aduena aduẽtus tus.aduẽtitius circũuenio iteruenio puenio p.euẽio de.in. super.subter.con.
Venia.indulgentia pax.
Venter ẽ q acceptos cibos digerit & apparet extrinsecus pertingitq; a pectore ad inguinem. dictus uẽter q̃ per totũ corpus uitæ alimẽta transmittat.
Ventriculus diminutiuum a uentre.
Vẽtilat.cõmouet.spargit. Vẽtilatio: iactatio. elatio confidentia.
Ventilabrũ:uẽtilatoriũ; a uentilandis paleis nominatũ significat examen iustitiæ dei.
Ventitare: frequentare.
Vẽtosus:uãus:iglorius igloriosus semet efferẽs.
Ventosa uerba sunt q̃ iflationi tẽporali potius q̃ rectitudini iseruiũt:de qbus i Iob.q̃is eni uerba reproborũ aliqñ sana sint p ꝑtẽti am inflata sunt tamen per elationem.
Ventosa q̃ & guna.hæc & cucubita dr̃ latine.
Ventus significat superbiã uel arbores.
Ventrale facia dictũ q̃ solũ uentrem operiat
Ventus turbo.flatus spiritus.aer tempestates a ueniendo fortiter.
Vẽtus ẽ aer motus & agitatus & ꝑ diuersis ptibus cæli noĩa diuersa sortit:dictus ãt uẽtus q̃ sit uæhemẽs & uiolentus nõ solũ.n.arbores:sed & cæ.um & .errã mareq; conturba

Ventorū ſūt quattuor,principales ſpecies.primus aboriēte ſubſolanus:a meridie auſter.ab occidente fauonius:a ſeptētrione eiuſdē nominis uentus. habētes geminos hinc inde uentoꝝ ſpiritus.Subſolanus a dextro latere hēt vulturnum:a læuo eoꝝ auſter a dextris euroauſtrū:a ſiniſtris auſtro africū.Fauonius a dextra affricū:a læua coꝝ ſeptentrio a dextris circiū:a ſiniſtris aqlonē. Ex oibus uero uētis duo ſūt cardiales ſeptentrio & auſter.

Venti quidem innumerabiles ſuut nominati a ꝓ priis locorum flatibꝰ.

Venucula:genus uuæ a loco.

Venūdare:uændere.

Venum:uenditio a ueneo.

Venuſium oppidū fuit horatius: inde uenuſinus.

Venuſtus:ſapiens ornatus.decorus.modeſtus.facetus.formoſus.quaſi a uenere dictus.

Venuſtus pulcher a uenis.i.ſanguine.

Venuſtas:pulchritudo.urbanitas.eloquentia.

Venuſtas eſt quicquid ornamenti & decoris cauſa ædificiis additur:ut tectorum auro diſtincta laquearia:cruſte & colorum picturæ.

Vepiſcus de geminis filiis ille dicit q altero abortо legitime natus fuerit.

Veprem maiores noſtri dixerunt oēm :arborē ſpinoſam quod ui appræhendat.

Vepres ueprecula diminutiuum.

Vepres pluraliter apud.Virgilis maſculinum ⁹

Ver dictū ꝙ uiret.Nūc.n.poſt hymē ueſtit tellus hærbis & in florem cūcta rumpūtur. Exorit aūt uer.viii:kal.martii quod ꝑmanet.diebus.lxxxi.

Ver a græco ηρι ꝓσ̄ κηποσαρξαροσ deriuatur.priſc.

Ver.uerculum diminutiuum.

Ver ueris:īde uernus uerna num & uerno uernas & uernalis.

Veractum dicitur quaſi uereactum id ē uerno aratum:& terra proſciſſa eſt.

Veratrum:hærba.ellaborum.

Verax:ſyncerus,ſimplex.ueritate:

Verba ſunt mentis ſigna quibus homines cogitationes ſuas inuicē loquēdo demonſtrat.

Verbaſcū hærba eſt: quæ a græcis flomos dicitur.

Verbena:genus hærbæ.

Verbene:uirides frondes.uel corona ex uiridi frutice.

Verbene ſacræ frondes:ut laurus.olea.proprie frōdes oleæ.

Verbera:plagæ.tormenta.pœnæ.

Verberat:cædit.laniat.uerbero as uerberator uerberatio uerberalis uerber. uerberis. uerbum & q̄ ab his fiunt.

Verbera dicta qa cū agitant aerem uerberant:hinc flagra & plagæ quia cū flatu & ſtrepitu ſonant.

Verbera quodlibet genus flagelli.Nam flagella ꝓprie uirgaꝝ ſunt.

Verbiſimilia noīa q̄ & uerba ſunt futuri. temporis impatiui modi & noīa:ut cōtemplator.amator.

Verbotenus.uerbi cauſa.

Verboſus.ipudēs:inuerecundus: nimius inuerbis.

Verbū eſt quod ſignificat:tempus cuius pars extra nihil ſignificat & eſt ſemper eorum quæ de altero dicunt nota:ut cogitat.diſputat.

Verbū dictū ꝙ uerberato aere ſobet:ꝙ hæc ps frequenter in oratiōe uerſef. Sicut nomen ſignificat perſonā ita uerbū factū dictum ut perſonæ. Verborum uero duo ſunt genera:grāmaticorū quæ ītria cadunt tēpora preteritum inſtās & futurum: & theoloꝝ qui uniuerſa oīonem uerba dicunt.

Verbū eſt ps oīouis cū tēpore & modis & ſignificationibus dictū a uerberatu aeris. Propriū ē uerbi actionē uel paſſionē uel utrūq; ſignificare cū modis & tēporibus & formis ſine caſu. Quot accidūt uerbo? octo quæ? modi:formæ.coniugationes.ſignificationes numeri.figuræ. tempora. perſonæ. Querit an uerbū ex re:an res ex uerbo naſcat? ſed potius antecedit actus uerbi. Nec enim curſus poteſt intelligi ſine currente:nec cogitatio ſine cogitante:nec cura ſine curante.

Verbum dicitur ꝙ autem uerberet.

Verbū dr ꝙ aerē uerberet uox. Si quidem oīa quæ loquimur uerba ſunt. Nā dicimus uerba mihi dedit:Sed ob hoc maxime hæc pars ꝙ generale eſt alioꝝ proprie ſibi aſſūpſit:quia in loquendo utimur ſæpe:& qd agit ali qd uel patif uerbū dicit ῥημα rema græce uerbum dicitur a uerberando id eſt ferīēdo eo ꝙ uerberato aere & plectro lingue formef.uel a reboando id eſt ſonando.

Verbū eſt unuſcuiuſq; rei ſignū quod ab audiente poſſit intelligi a loquente prolatum.

Verbum eſt unius pars orationis Sermo uero plurimorum uerborum rationis eſt.

Verbum inde uerbulum uerboſus uerboſitas.cōponitur uerbiſator.uerbifluus.aduerbium: prouerbium componitur ex uerbere & boo.

Veredes antiqui dixerunt ꝙ uæherent ideſt ducerent rhedas uel ꝙ uias publicas currant per quas rhedas ire ſolitum erat.

Verecundia. pudor.modeſtia.

Veredarius a uehendo dicitur.qui feſtināter equitando currit:habetq; pennas in capite ut intelligatur feſtinatio itineris.

Verecundus non niſi uera timet.pudēs uero opinionem ueram falſamq;.

Verendum.paueſcendum.timendum.

Verenda uiri uel fœminæ pudenda.

Veror reris.cōe antiquitus uerbis facit.

Veref:timet.paueſcit.horret: Virg.illā uereturꝰ

Vertere.uexare.trahere.diſſipare.ꝑturbare.inuolare.

Verrennes.a uehere id eſt portare nominate.inſtrumenta ruſticorum ſunt.

Verrere:ſcopare.trahere ad ræte.quod uerriculū dicitur.

Verres latro quidam & deprædator patriæ fuit in ſicilia uerres ris.inde uerrimus.

Verres nomē porci a uiribus dicif priſc.hic uerres ris ꝓ porco appellatiuum.Nā eſt & proprium.

Veretrum dicitur ꝙ ſit tantum uiri;uel quia ex eo uirus.i.ſæmen emittitur.

Vergiliæ q̃ dictæ post uernum oriũtur hæ botrys βοτρυσ̃ dicũtur a multitudine a græcis pliades in genu tauri.
Vergit:inclinat.occidit.occasum habet:
Vergo gis uersi absolutũ & actiũ.
Veribus.uirgis ferreis.burdonibus.
Veridicus:uera dicens:ueritatis assertor.
Veru & uerubus utimur.
Verrit:mandat.scindit. uerro ris uersisum & uerror.prisc.
Verriculum genus rætis piscatorii a uerrendo id'ẽ trahẽdo dictum,idẽ & tragum.idẽ sagena.
Veritus:uerecundatus.timens.a ueror eris.
Verisimile.probabile.credibile similitudinem ueri habet.
Verissus dicitur portus.
Verriis dicitur:q̃ grandes uires habet.
Vermiculũ rubrũ sine coccineũ est enim uermiculus ex sylue stribus frondibus in quo lana tigitur: quæ uermiculum appellat.
Vermiculum tinctura similitudine uermis.
Vermico as.
Vermis: est animal quod plærunq; de carne uel ligno uel quacunq; re terrena sine ullo cocubitu gignitur.proprie autem uermis in carne putri nasci tur.tinea in uestimentis: eruca in oleribus. terredo in ligno:tarmus in lardo.
Vermis nõ ut serpẽs aptis passibus uel squamarum nisibus repit:sed in directũ corpusculi partes gradatim porrigẽdo cõtractas.cõtrahendo porrectas in nodũ replicat sicq; agitatus perlabitur.
Vermis significat humilitatem assumpti homis a christo uel peccatum conscientiæ.
Verna:seruus in domo natus.
Verna famulus.
Vernula seruus domi genitus nel nutritus.
Verna & uernula.cõis generis.
Vernalis:subdolus & seruilis:unde uernæ serui dicuntur qui in domo nascuntur.
Vernaculus:seruus.mancipium:famulus.
Vernaculæ:familiaritatis.
Vernales a tpe uerno: sicut autumnalis hyemalis.
Vernat:floret.uegetat.lætatur.crescit.sicut ĩ uere
Verno as.
Vernus dies uernum tempus.id est pulcher florẽs uel in uere.
Vernosus:annosus.
Vero coniunctio.
Verpus dr̃ ipudicus digitus:quo iudæi ferunt sabbato anũ purgare:uñ iudæi uerpi dicunt.
Versat:cogitat.uolutat.mundat.tractat.
Versatile:uibrabile:
Versiculor uersipellis qui diuersos mutat colores
Versificor aris deponẽs a facio cõponit & uersus.
Versipellis:subdolus.callidus malicious dictus q̃ in diuersa uultum & mentem uertat. Inde uersutus & callidus.
Versus nõ solũ aduerbiũ sed etiã ꝓpositio.ut gallia uersus. Versus retro cõuersus inclinatus. participium.
Versus dicti ab eo q̃ pedibus in ordine dispositis: certo fine moderant p articulos:q cæsa & mẽbra nominant:q ne longius p uoluerẽtur: q̃ iudiciũ posset sustinere:modũ statuit,ratio uñ reuertere tur.& ab eo dictũ uersũ q̃ uertit. huic adhæret rythmus q nõ ẽ certo fine moderatus:sed tamẽ rationabiliter ordinatis pedibus currit.
Versus uulgo dicti qa sic scribebãt antiq sicut arat ur terra a sinistra ad dextrã. a dextra ad sinistrã
Versutia:calliditas;cõtorta sentẽtia.
Versutus:contortus callidus subdolus. subtilis. malitiosus.
Versutus dicit q̃ eius mens in quolibet actu & ad quãlibet fraudẽ uertit:unde & uersitua dicitur:
Vertit:mutat.uoluit.euertit.
Verto tis ti.cõponit ex eo auerto. cõuerto euerto. sub.aĩ aduerto, aduerto.sp̃uerto. reuerto & pene cũ oibus ĩdubitabilibus cõpositionibus,aduersus sũ ex aduerso aduersũ,& uerticordia dea derivatur diuerticulũ.diuersoriũ.uersus.uersiculus id est ordinatio litterarum quo uertimus stilum a fine ad initium.uertigo:uertex.uertũnus deus.uerticulus uersutus.controuersia,conuertibilis conuersiuus.tergiuersor ris.
Verto actiũ.inde reuertor.tor in una significatiõe & p̃uerto p̃uertor similiter uerso similiter actiũ. ex quo contrauersor aris deponens:
Verto uersus.uerro as facit tamen uertito as. Item uersor aris & aduersor & tergiuersor & auersor:
Vertex,pprie ea pars est capitis qua capilli colligũtur & in qua cæsaries uectif:unde & dicit.
Vertex maris.uertigo.cacumen.
Vertebra dicunt concaua coxaꝝ quia in eis capita femorum uertunt.
Vertibula sunt sũme ossiũ partes id est cardinales nodis grossioribus conglebatæ dictæ ita q̃ ad inflexionem membrorum illa uertunt.
Vertigo est quotienscunq; uentus consurgens, terrã in gyrum globum mittit.
Vertigosus gurges dicitur.
Verticula cardines.
Vertico as ui.
Vertunnus paganorum deus importationis.
Verruca porrum manus.
Verrucæ sunt supflua caro:unde uerrucosum.i.sũ perfluum:uerrucæ satyriasis.
Verrubius terebrum instrumentum: uerrunco as. ta.euellit.
Verrucaria hærba hellotropium dicta q̃ extiguat uerrucas.
Veruina genus iaculi longum:quod quidam uerutum dicunt.
Veru.idest transfossorium:quo carnes assant.inde uerutus.
Veruti gens ubi ferrum est solidum & pductũ dicti q̃ uerubus pugnent.
Verũex aries dicit a uerme quẽ habet in capite: cuius pruritu cornibus appetit.. uel a uiribus quod cæteris ouibus fortior sit immo quia uersam habet naturam cum sit astratus.

Verus a ueritate: hi ciſſimuerax ſorus, ueritas: componit ſeuerus, ueridicus.
Verus ad naturā pīnet: uerax uero qui nō mentit.
Verus inde ueritas maior ergo eſt ueritas q̄ uerus.
Væſanus: male ſanus, inſanus, uecors, furioſus: cui remedia poterunt ſubuenire.
Væſanionis niui.
Veſcæ frondes ſiccæ & teneræ. Veſcum enim hoc proprium eſt.
Veſcum papauer id eſt pingue a ueſcendo. Nam ē aliud quod nō eſt ad ueſcendum id eſt letheum.
Veſcitur: paſcitur uel manducat, priſc.
Veſcor deficit preterito.
Veſuuius mons campaniæ: qui fertur ardere ī quo obiit uitā plinius ſecundus hiſtoricus. Idē & ueſeuus de quo uirgilius ī georgicis: & uicina ue feuo ora iuga eructans ignem.
Veſica dicta quaſi uas aquæ in qua liquor colligit ſicut in uentre cibus.
Veſolus mons galliæ ex quo padus fluuius oritur.
Veſpe animal exiguū uolatile aculeis uenenoſum de aſinor̄ carnibus putridis naſci dicit.
Veſpilio ſepulchrorum uiolator.
Veſpiliones foſſarii. qui mortuos ſepeliunt.
Veſper ris quando ſol uel luna nubibus teguntur: nocte uel die: hoc ueſpere ideclinabile ab ora nona uſq; ad occaſum.
Veſpe& ueſperi cū ſole occidente dies deficit.
Veſpera re ſole ſurgente. hæ ueſperæ rarum ipſa officia.
Veſperus uel heſpus eſt ſtella occindentalis, aquo cætera hæc nomina dicta ſunt Commutantur tñ Nā ueſp ſicut & ueſperū p fine diei ponitur.
Veſperus ſtella occidentalis: quā perhibent dictā a ueſpero hiſpaniæ rege. ex quinq; planetis eſt noctem inducēs & ſolē ſequēs Fer ē q̄ hæc ſtella oriens luciferū occidēs ueſperū faciat.
Veſperum eſt tempus oriente ſtella cui hoc nomē eſt. a ſtella occidentali dicitur.
Veſperaſco dicit quaſi a ueſpero as uel a ueſpere:
Veſperaſcit: ueſper incipit. ſero fit. ſic dicitur ſicut albeſcit ſeneſcit:
Veſperum ſerum.
Veſpertinum: ſerotinum. diurni finis officium dictum a ueſpero ſtella.
Veſpertilio: auis nocturna ſignificat ídola tenebris dedita.
Veſpertilio p t̄pore nomē accepit: eo q̄ lucem fugiens crepuſculo. ī. ueſpertino circūuolet muri ſimilis ſpecie uolatilis ſimul & quadrupes.
Veſta dea paganor̄. uirgo dea ignis: cui ſeruiebant uirgines.
Veſta quaſi nomē ignis dea quæ celebratur romæ.
Veſtales: diuinæ. ueſtæ uirgines in cuius templo ſē per erat ignis.
Veſtes dictæ q̄ ſtatum hominis proprium uehant. inde ueſtimentum, componitur ueſtigo ueſtigas. ueſtigium, ueſtigarius dicitur uæſtio ueſtis: inde uebiſtulum.
Veſtes ſignificāt hoīs membra: humanum corpus carnem uel eccleſiam electos aut uirtutes.
Veſtes pleræq; aut a tempore quo maxime uſæ ſūt appellantur: aut a locis ubi uel primo: confectæ uel maxime uænditantur: aut a uariatione coloris aut a nomine reptor̄. quibuſdam autem nationibus ſua cuiq; ꝓpria ueſtis eſt ut parthis ſaraba re: gallis linea: germanis rhēones. hiſpanis ſtriges ſardis maſtrucæ.
Veſtiarius qui ueſtibus præeſt.
Veſtimenta ſignificant opera ut beatus qui uigilat & cuſtodit ueſtimenta ſua.
Veſtiplicia fœmina quæ ueſtes plicat.
Veſtire: induere. circundare.
Veſtimentum eſt quod uſq; ad ueſtigium protenditur quaſi ueſtigimentum ut eſt tunica talaris: ſed hoc auctores confūdunt. Indumentum uero eſt quod intus ad corpus inducitur. Amictus aūt ueſtitus diſcernitur a cultu quoniā cultus latius ītelligitur. Itē cultus ab habitu. Nam habitus ad res ptinet: cultus ad homines.
Veſtibulū aueſta uel ueſtis.
Veſtibulum primus introitus domus: locus āte fores qui dicitur porticus.
Veſtibulū uel aditus domus priuare uel ſpaciū ad iacens ædibus publicis dictum q; eo ueſtiantur fores aut q; aditū tecto ueſtiat aut a ſtando.
Veſtigia ſunt pedum ſigna primis plantis expreſſa quod his uiæ percurrentium inueſtigentur id ē agnoſcantur.
Veſtigia: ſigna. imago. curſus.
Veſtigat: inquirit.
Veſtigare: quaſi beſtias agere. id eſt ſequi pedum ſignis uel aliis.
Veſticeps: pubeſcens.
Veſulus mons liguriæ.
Vetat: probibet. arcet: ſubmouet.
Veto as ſecundum. priſc. uetui uetitum. perſius uero uetauit dicit.
Veteranus: antiquitus, uetuſtus.
Veterauit: antiquauit.
Veterani milites qui in uſu præli non ſūt poſt multos militiæ labores qui & ſuffragium conſequuntur. idem ſunt emeriti.
Vetero as: inde ueteraſco.
Veteratus: antiquus.
Veteramentarius qui uetera componit.
Veterator: tergiuerſator. inſidiator. fraudator. callidus. inſidioſus.
Veternū eſt quidā morbus intercutaneus qui reddit hominem pallidum quaſi mortuum.
Veternum otium. pigritia. Nam dicitur morbus ī tercutaneus: qui facit pigrum hominem.
Veternoſus: uetuſtus. annoſus.
Vetula mulier anus quaſi uetuſta. dicitur etiam uetulus a um.
Vetus annis enumaratur ātiquum: uero ſæculis hic & hæc & hoc uetus uel. ueter antiquitus ueteris. inde uetuſtas ueteranus a um. uetuſtus. ſimus. ueternus uetereo es. uetereſco. uetero as ueteraſco. ī ueteratus. ta. tum.

Vexat:laniat.corrūpit.
Vexatus.id est portatus.Nam ab eo quod est ueho uexo deriuatur.
Vexillum a uehendo dictum id est portando.
Vexillum signum est bellicū dictū a belli diminutione quasi belli signum.
Vexillū diminutiunm a uelo.
Veni antea uini post a rege suo albares dicunt
Vi lapis qui nascitur in æthiopia uiridis & lacteus.
Viare:iter facere.ābulare.inde uiantes & uiatores.
Via est qua potest ire uehiculum.dicta a uehicutorum incursu.nam duos actos capit propter cuntium & uenientium uehiculorum occursum.
Viaticum sumptus in uia.
Via est quæ uehiculo utif ut legitima quæ ē pedū viii.Semita uero duorum pedum est:ut occurrentes transire nō possint.
Vibex plaga ex uirga.cæsio plagarum.prisc.hæc uibex sicut hæc carex.
Vibice producit antepenultimam & penultimam fœm.persius ponit.
Vibex:pugna.
Vibrat:micat.fulget.aut concutit.crispat.
Viburna:humilia uirgulta.sylua.minuta.
Viburnum:genus ligni minutissimū.genesta molissima.
Vicatim.uicissim:per singulas uices. uel per uicos aut per singulos.
Vicatim:castellatim.oppidatim.
Vicem & uice duorum casuum.
Vices alternationes siue multæ congressiones.
Vicis uici cem ce.inde dicitur uicarius uicissim.unde uicissitudo.componitur inuicem ad inuicem. & uitricus.i.uice patris custos.
Vici castella & pagi sunt qui nulla dignitate ciuitatis honorantur sed uulgari hominum cætu incoluntur.& pro paruitate sui maioribus ciuitatibus attribuuntur.
Vicus autem dictus ab ipsis tm̄ habitationibus uel quod uias tantum habeat sine muris.uel quod sit uice ciuitatis:licet uici dicantur ipse habitatiōes urbis.
Vicia leguminis genus dicta ꝙ uix ad triplicem p̄ueniat fructuum cum alia legumina prouētus habeant fertil.tatem.
Vitia hærba uictorialis dicta a uitia id est uictoria antiquitus.
Vitia dicta ꝙ ad modum uitis hæreat:quere iu uitia:
Vicinia est locorum proximitas uicinitas uero regio unita.
Vicinus & uicina quasi uico nati.
Vicissim:alternati.mutuo.ꝙ sibi inuicē succedūt.
Vicissatim:subinde uicissim.
Viconium & cistifer nomina sunt metallorum.
Victitantes:uiuentes quasi a uictu.
Victo as.& inde uictito as.
Victi cōpos: uictoriæ uota adēptus.
Victima dī quæ dextra uictrici mactaf quæ etiam post uictos hostes cæditur.
Victima apud ueteres sacrificium post uictoriā.& erat maius q̄ hostia.Alii dicunt quia ictu pcussa cadebat:uel quia uincta ad aras ducebantur.
Victimo immolo.
Victor a uincendo.
Victoria dicta quia ui id est uirtute adispicaf hoc est enim ius gentium ui propellere hostes.nā turpe erat dolo.
Victoriosus:uictoria plenus.
Victoriosa:uictoria digna.
Victrix uerbale nomen quia potest esse cōe cū neutris sicut ultrix:unde uictricia & ultricia tā in e q̄ in i faciunt ablatiuum.
Victus tus proprie dictus:quia uitam retinet.
Victicus castrum sine munitione murorum.
Vicus ipsæ habitationes urbis sunt: unde & uicini dicuntur. Viæ autem ipsa spatia augusta:quæ inter uicos sunt.quarum ppetuas ac latiores plateas nominamus.
Videlicet:nimirū.quippe.certe:prorsus.scilicet:uere enim uidere licet.
Videmus natura:aspicimus uoluntate:intuemur cura.
Video es uidi uisus: inde frequētatiuum uiso as & deriuaf uiso is desiratiuū.i.desidero uidere: sicut & cætera facio facesso:capio capesso.
Video es.inde dicitur uisus sus. uisio uisibilis. uisibiliter.
Viso as reuiso as;unde uisito as.tor.tio.componif euideo,puideo,puidus.sicut iuideo inuidus a unde inuidiosus;puideo.auidus.
Video:a te passiuum.prisc.
Videor esse bonus absolis.
Vidua:quæ duos uiros habuit.
Vidua dicta quasi a uiro diuisa nec circa consortiū alterius uiri post mortem primi coniugis adhæserit.Nam quæ alteri post priorem nupserūt:uiduæ non dicuntur.
Viduata: desolata:nudata.
Vienda flectenda & modulanda carmina.
Victus:euacuatus.
Vietum:incūruū: flexū: unde uietos uocauerunt ligna rotarum:quæ cantu ambiūf.
Vigent:fortes fūt.ualent.
Vigere apud antiquos pro uincere ponebaf
Vigeo ges uigui.inde uigor.
Vigentes uirtute pleni floridi.q̄si uim agentes.
Vigilare:custodiam adhibere:circūspicere.
Vigilare pro nō dormire quasi ad uidendū agilis uel excubare: custodire.
Vigil:custos.nocturnus.usu.agilis.prisc.cōe.
Vigilo as tio bilis.uigilās uigilātia uigilāter uigil uigilia.cōponif peruigil euigilo puigilo.
Vigilia.cura.cupiditas.perseuerantia.labor.
Vigiliæ:ex cubie.stationes:uices.
Viginti q̄si decē bis genti.u. pro.b.posita.hi & hæ hæc uiginti indeclinabile.Inde uiges uiceni.uicesimus.uigetuplū.uicenus.a ū.
Vigor fortitudo.firmitas.
Villa a uallo id est aggere terræ.uel fossa dicta:ꝙ

pro limite constituí solet. Nam ãtiq ãteq̃ haberent ciuitates uallũ id est munitionem faciebant ex palis & fossa.
Villicat uillam agit. uillici officiũ exercet.
Villico cas & uillicor idem significabant antiquitus. & dicitur a uillicus.
Villicus dispẽsator uel gubernator.
Villicus ꝓprie ẽ gubernator: uñ a uilla noiaf iterdũ aũt uillicus ñ gubernationẽ uille sed dispẽsationem uniuersæ domus. Tulio interpretante significat quod est uniuersaꝝ possessionum & uillarum dispensator.
Villicus uilis rei custos dicitur.
Vilis a uilla dicitur nullius urbanitatis ẽ.
Vilis abiectus dispectus.
Vilis ior simus. uilitas hic hec uilis & hoc uile
Vili a uelãdo dicti. uñ uilosus a um. hic uilus
Vilus qui dependet & longus est.
Vellus uelleris ouis est. Velum cortina.
Vimen uirgultũ molle dictum ꝙ uim multã habeat uiroris. Natura enim talis ẽ ut si etiã arefacta abluatur uirescat. deinde excisa: ac in humo fixa radicibus se ipsa dimergat.
Viminalis mons in urbe roma a uiminibus.
Vinatia sũtq̃ remanẽt i uuis qñ ꝑmunt a uio.
Vincere: superare. subiugare. uim iniicere.
Vinco uincis uici uictus uictor uictoria. cõponitur inuictus inuincibilis inuictissimus. cõponitur deuinco & conuinco.
Vincire: ligare. innectere. nodare. arctare.
Vincio cis xi. uincior uinctus uincibilis uinculum. componitur deuincio coniuncio.
Vincla per syncopam uincula id est alligationes ligamenta cathænæ.
Vincula a uinciẽdo id ẽ arctando dicta eo ꝙ stringãt atq; retineãt. uel quia uigilant.
Vinctũ ligatõ & conuinculatũ dicimus: uictũ uero superatũ. Itẽ uinctus etiã ꝑ se significat impeditus uero ex aliquo ligatus. Itẽ ligatus a prioribus hoc distat ꝙ nõ uictũ unde sed etiam qualiter uinctum indicat.
Vinculatus: ligatus.
Vindemia significat finẽ sæculi. uel i ꝓpulo uindictam.
Vindemia uineæ demptio id est uuarum collectio. Inde uindemio as.
Vindex: defensor. propugnator. custos a uindico as: sicut iudex a iudico.
Vindex cis cõmune. Vidicabile: pasibil
Vindicat: supplicio dãnat. morti da. ulciscit
Vindicat aliquis cum a periculo liberat. ulciscitur. uero cum ille mala sit passus.
Vindicta: punitio. pœna. supplicium.
Vindicta est uirgula quæda quã lector manu mittendi serui capiti imponens eundem seruum i libertatem uindicabat dicens quæda uerba solennia. unde uindicta uocabatur.
Vindiculus est fluuius ab extremis galiæ erũpens iuxta quem habitasse ex eo traxisse nomen uandali perhibentur.
Vinea ẽ locus ubi plantantur uites. & uestitur uiridantibus pampinis: uineta uero loca diuersis uineis consita uel uinetum pro uitetum ad similitudinem uineæ.
Vineæ machinamentorum genera: quæ fiunt in moduꝫ turrium: ac rotis ducuntur i quibus ascendunt milites & muros expugnant.
Vinea significat ecclesiam. uel populum israel & in malo. Vinitor: uineæ custos.
Vinnius mons in hispania.
Vinolẽtus qui satis bibit & difficile iebriaf.
Vinũ dictũ ꝙ potatũ uenas sãguie cito replet. hinc aliqui ꝙ nos cura soluat lyæũ appellant. ueteres uinũ uocabãt uenenũ. sed postq̃ iuentũ ẽ uirus lœtiferi succi: hoc uinũ: illd uenenũ ẽ dictũ. uini genera sunt diuersa: aut q̃litate ut merũ. roseũ. albũ succiatũ a colore succinæ gẽmæ: limpidũ: liqdũ. turbidũ mustũ ꝙ ex lacu stati sublatũ ẽ. aut a loco: ut falernũ: aut a uase ꝓprio quo putatur: ut colathum: aut a uilitate ut spurcũ. crudum auu a generositate ut hũnorariũ: qd ẽ potentũ. uinũ sobrie potatũ sanitatẽ dat & auget prudẽtiã. Immoderate sũptũ ad uitia causas dat. Deus ergo creaturã dedit: abũdantiẽ humano arbitrio ꝛseruauit: ut parsimonia naturæ eẽt i magisterio sobrietatis: abũdãtie naturã lapsũq; temulentiæ sibi ascriberet humana conditio
Vinum uillum diminutiuum ꝓrisc.
Vini genera lyeum: amineũ: gazeũ ifertũ. acetũ. cõditũ. lactatũ. mulsũ. momellũ. ꝓmellũ. saccatũ. oxymellũ. rhodomellũ mellicratũ passũ. carenũ. siccera. corticus. fex. garũ li quamen salsugo & cætera quæ præmisimus
Viole flores: hærbe. purpureæ.
Viola id ẽ lentia. huius herbæ tria sũt genera purpurea. albida & subnigra. id ẽ mellina.
Viola propter uim odoris nominatur.
Violariũ ubi uiolæ: sicut rosariũ ubi rosæ.
Violaces colorem uiole habens uel quasi diminutiuum.
Violat: corrũpit: cõtaminat. poluit. uim facit.
Violentus: ualidus dictus quia uim infert. uehemens. immoderatus.
Violẽtus ior tissimus. Violẽtia: uis illata
Vipera genus serpentis nequissimum significat diabolum uel eius ministros.
Vipera dicta ꝙ ui pereat uel pariat. Nã cũ uẽter eius ad partũ itumuerit: catuli nõ expectãtes maturã naturæ solutõnẽ corrosis eius lateribus ui erũpũt: Ferũ aũt ꝙ masculus capite i os uiperæ femẽ expuat. ila aũt ex uoluptate libininis i rabiẽ uersa caput maris ore receptũ ꝑcidit. Sicq; ambo pereũt. Ex uipera uero fiunt pastilli q tyriaci dicunt græce.
Viperinus pullus dicitur.
Vipeus a similitudie serpẽtis uel cõtra dici põt.
Vir dicitur a uirtute: ut mulier a mollicie.
Vir dictus ꝙ i eo maior uis ẽ q̃ i fœmĩa: siue

q̄ ui agat femina: q̄ ſcilicet ſibi datū ē ne fœminis repugnantibus libido cōpelleret uiros ī alias uel ī alium ſexum proruere. Vir q̄tuor modis ītelligitur ſexū quo naſcitur: ut maſculus ſit. lege qua mariius ſit. ætate qua tranſit a puero ad iuuentutem. animo ut fortiſſimum aliquem dicimus uirum.

Vir primitiuū ē. poteſt. tñ a uireo. eſſe. appellatiuū ē: & ſignificat corpus animale. deriuat ab eo hic & hæc uirilis & hoc uirile uirilitas uirtutē quoq; quidā uolunt. ide deriuari & aduerbiū uiritim. cōponit ſemiuir duū uir triūuir: quīqueuir: ſeptēuir: decemuir: centumuir: milleuir uirbius. uidua biduanus uiripotens. uirago & uirgo: uir illuſtris: uir deuotus. uir magnificus: uir ſpectabilis.

Virago fortiſſima femina dicta q̄ a uiro ſit ſūpta

Virago dicta q̄ uirū agat id ē opera uirilia faciat Quæ uero nūc femina. antiquitus uirago uocabatur ſicut a fero ſeruat: ita a uiro uirago. hinc & uirgo ut quidam putant.

Virbius bis uir ſicut qui reſuſcitatur. hyppolytus dictus eſt uirbius.

Virecta loca herbis & uirgis uiridiſſimis plēa

Virens: nemoroſum. uiride. amœnum.

Viret: uiridis eſt: uim retinet. uirēdo ſurgit.

Vires nō habet ſingulare & facit in ium ſicut ſimilia: uirium plurium. priſc.

Vires dicte quaſi uirides propriæ ſunt corporis. Nam uirtus animi.

Vireſcit: ſurgit confortatur. priſc.

Vireo inde uireſco. uirga uirgula uirgultum uiridis ior ſimus: uiriditas: uiridariū. uer uermis. ueruo as.

Virga uel a uirtute dr̄ q̄ uim multā ī ſe habeat uel a uiriditate. uel q̄a pacis ĩdiciū ē q̄ regat. uñ hac utunt magi ad pacādos iter ſe ſerpētes & idcirco ī ea hos ſuſtinēt iligatos. hac ēt phi reges magiſtri nuncii & legati utunt

Virga ſignificat diſciplinā quaſi ad gregē ouium: baculus uero ad maiores

Virga ferrea ſignificat iuſtitiā inflexibilem.

Virgæ ſunt ſūmitates frondiū arboꝝ q̄ dictæ q̄ ſint uirides. uel q̄ uim habeant arguendi quæ ſi lenis fuerit uirga ē: ſi nodoſa & aculeata ſcorpio. Virgiliæ ſtellæ.

Virgo a uiridiori ætate dicta ē: ſicut uirga & uitula. alias ab ĩcorruptiōe q̄ſi uirago: quod adhuc ignoret fœminā paſſionē. Eſaie. vii. dr̄. Ecce uirgo concipiet ubi dicit Hiero. In hebræo ahalma poſitū ē. hoc uerbū iudæi opponūt nō uirginē ſonare ſed adoleſcētulā & re uera ꝓprie uirgo uthula dr̄: adoleſcentula uero uel pueſa non ahalma dr̄ ſed rehara. Quid igitur ſignificat ahalma niſi abſcōditā uirginē & ſecretā. i. nō ſolū uirginē ſed cum epitheſi. uirginē. quia ñ oīs uirgo abſcōdita ē nec ab hoīum ſeparata cōſpectu ſicut rebecca ahalma legitur id eſt uirgo ſecretā & nimia parentū diligentia cuſtodita aut certe oſtendatur ubi hoc uerbo appellētur & nuptæ: & imperitiā cōfitebor.

Virgo ſextū ſignū dicta q̄a cū ſol ad hoc ſignū uenerit terra uel parit ſicut uirgo.

Virginalis: uirginis aliquid.

Virginitas ipſa uirtus uirginis caſtitas.

Virginia uirgo fuit pl̄herria filia uirginis cōſulis quæ uī paſſa iuſſa ē a pr̄e occidi ſpōte.

Virgilius a uirga dictus. Tres ꝓpue ī ſcribēdo poetas ſecutus ē. Theocritū in bucolicis. Heſirdū ī georgicis. Homerū ī eneide. xxviii anno cæpit ſcribere. mortuus eſt li.

Virgultū proprie dr̄ quod de radice arboris pullulat & quaſi iutile ab agricolis amputat & hic dicit uirgultū q̄ ex uirga tollitur. Nā ramus dicitur qui de ipſo robore exit: uirga uero quæ de ramis.

Viriacus dux hiſpaniæ q̄ primo paſtor: mox latro: poſtremo hiſpanos cōtra romanos excitauit ſed a ſuis meru interficitur.

Viridis ui ut ſuceo plenus: herboſus: amœnus robuſtus.

Viride lignū: uirens uero cāpus uel pratum.

Viridantes uirorem præſtantes.

Viridis ior. ſimus. ditas: a uireo. hic & hæc uiridis & hoc uiride.

Viridiarium dicitur ubi ſunt uiridia: ſicut roſarium ubi ſunt roſæ.

Virilis a uiro fortis. rigidus. inde uiriliter.

Viriſſat: uiriliter ſapit uiriſſo as.

Viriteum: genus potionis.

Viritim penulis. prod. horatius. noſati ſingulāti. per unūquenq; uirum fortiter.

Viror oris uiriditas. Viror flos.

Viroſa pectora fortia a uiro.

Viroſa uenenoſa a uirus.

Virtus ē habitus bene cōſtitutæ mētis. ad animū refertur. huius ſpeciē ſunt fortitudo patientia humilitas prudentia.

Virtus ex eo uocata: q̄ ſuis uiribus nitens non ſuperetur aduerſis:

Virtus dicitur a uiro Auguſtinus. priſc.

Virtus pro ipſa dea propriū.

Virtus eſt immenſitas uirium in labore & pōdere corporis.

Virtus & fortitudo differunt. Nā uirtus in animi uigore & in habitu ē fortitudo uero una ex eius quatuor partibus licet corporis robur fortitudo dicatur.

Virtus ponitur pro ſapientia. Interdum etiā pro prudentia.

Virtus ē animi habitus naturæ moderatiōi cōſentaneus. hæc hēt partes quattuor. prudentiā iuſtitiā: fortitudinē: tēperantiā. Prudæntiā ē rer̄ bonar̄ & malarū utrarūq; ſcientia. partes eius memoria. ītelligentia: prouidentia. Memoria ē ꝑ quā aius repetit illa quæ fuerūt. Intelligentia ē: ꝑ qua ea ꝑſpicit quæ ſūt prouidentia ē: ꝑ quā futurū aliquid uidet anteq̄ factū ē. Iuſtitia ē habitus aī cōi utilita

te ſeruata ſuã cuiq; tribuẽs dignitatẽ. Eius ini
tiũ ẽ a natura pfectũ: deide quædã i cõſuetu
dinẽ ex utilitatis ratiõe uenerũt: q etiã ꝓbata
poſtea legũ metus & religio ſãxit. Naturæ
uis ẽ qđ ñ opinio genuit: ſed quædã inata uis
ſeruit: ut religionẽ pietatẽ. gratiã uidicatio
nẽ. obſeruãtiã ueritatẽ. Religio ẽ quæ ſupio
ris cuiuſdã naturæ id ẽ diuinæ curã cerimo
niãq; affert. Pietas ẽ p quã ſanguie cõiunctis
patriæq; bñuolẽs oficiũ & diligẽs tribuit cul
tus. Gra i q̃ amicicia & oficio: alterius me
moria & alterius ꝛmunerãdi uolũtas cõtinet
Vidicatio p quã uis aut iiuria & oĩno oẽ qđ
obſuturũ ẽ defẽdẽdo aut ulciſcẽdo ꝓpulſat
Obſeruãtia: p quã hoies aliq̃ dignitate ãtece
dẽtes cultu quodã & honoꝛ dignatur. Veritas
p quã imutata ea que ſũt aut fuerũt aut futu
ra ſũt dicũtur. Cõſuetudie ius ẽ qđ aut leui
ter a natura tractũ aluit & maius fecit uſus ut
ſligionẽ: & ſiqd eorũ quæ a natura i cõſuetu
dinẽ ãte diximus deueniſſe: aut: qđ i morẽ ue
tuſtas uulgi aprobatiõe ꝓduxit. Quod genus
pactũ eſt: par iudicatũ. Pactũ eſt qđ iter a li
quos cõuenit. par qđ i oẽs æq̃le ẽ iudicatũ ꝺ
quo aliquius aut aliquorũ iã ſentẽtiis cõſti
tutũ ẽ. Lege ius ẽ qđ i eo ſcripto qđ populo
expoſitũ ñ ut obſeruet cõtinet fortitudo eſt
cõſiderata. piculorũ ſuſceptio & laborũ per
peſſio. Eius ptes ſũt magnificẽtia: fidẽtia: pa
tiẽtia: pſeuerãtia. Magnificẽtia ẽ rerũ magna
rũ & excelſarũ cũ ai ãpla q̃dã & ſplendida ꝓ
poſitiõe cogitatio & admiſtratio. Fidẽtia p
quã magnis & honeſtis l rebus multũ ipe ani
mus i ſe fidutiæ certa cũ ſpe collocauit. Pati
entia honeſtatis aut utilitatis cã rerũ arduaꝝ
rũ ac difficiliũ uolũtaria ac diutuina ꝓpeſ
ſio. Perſeuerãtia ẽ i oꝛone bñ cõſiderata ſta
bilis & ꝓpetua pmãſio. Tẽperãtia ẽ firma &
moderata domiatio ratiõis i libidinẽ atq; ali
os nõ rectos ipetus ai. Eius partes cõtinentia:
clæmẽtia modeſtia. Cõtinentia ẽ p quã cupi
ditas cõſilii gubernatiõe regitur. Clæmentia
p quã ai temere i odiũ alicuius illecta cõcita
tiq; comitate retinẽtur. Modeſtia p quã pu
dor honeſtus clarã & ſtabilẽ cõparat auctori
tatẽ. Hæc aũt oia ꝓp ſe petẽda ſũt quæ & ho
neſta ſũt. ꝓp ſe aũt uitãda ſũt nõ tãtũmõ his
cõtraria: ut fortitudini ignauia: iuſtitiæ iiu
ſtitia: uerũ etiã illa quæ ꝓpinqua uidẽtur &
finitima eſſe: abſũt aũt lõgiſſime. Quod ge
nus fidentiæ cõtrariũ eſt diffidentia & ea re
uitiũ eſt audatia nõ cõtrariũ ſed appoſitũ ac
ꝓpinquũ. & tñ uitiũ ẽ. Sic unicuiq; uirtuti fi
nitimũ uitiũ ꝛpietur aut certo iã noĩe appel
latũ ut audatia quæ fidentie ptinatia quæ p
ſeuerãtie finitima eſt: Superſtitio quæ reli
gioni propinqua eſt aut ſine ullo certo nomi
ne Quæ omnia uti cõtraria rerũ bonarũ i re
bus uitãdis ꝛponentur. Virtus eſt cõſentiens
cũ ratiõe & ꝓpetua cõſtãtia: huic nihil addi
põt quo magis ſit uirtus: nihil demi ut uir
tus reliquatur. Sic i delictis nullũ diſcrimen
Nihil ne igit iter patrem ⁊ ſeruũ: Nu
da igitur iſta ſi ponas: illud care q̃lia ſint: nõ
facile poſſũ. Parenti eni uita nonnũquã ſine
ſcelere adimit ſeruo nõ. Cã igitur hæc non
natura diſtiguit. Nã ſi fit iuria i ſeruo ſemel
peccat. i patre multa peccantur. Violat. n. q̃
creauit aluit nutriuit. Virtutes mediæ dicũ
tur a phis iter plus minuſue locatæ uerbigra
q̃ttuor pricipales. Iuſtitia iter πλεονεξιαν
pleonexiã & mionexiã: fortitudo iter timidi
tatẽ & audaciã. Prudẽtiã iter caliditatẽ & he
bitudinẽ. Tẽperantia iter luxuriã eneruato
rum & iſenſibilitatem pecudum.

Virtutes angelica quidem miniſteria phiben
tur: per quos ſigna & miracula in mundo fi
unt: propter quod & uirtutes dicuntur.

Virtus proprie humor fluens a natura uiri id
eſt ſæmen uñ & ueretrũ dictum eſt.

Virus a ui dicitur eo q̃ cor penetret.

Virus uenenũ iracũdia fel priſ. hoc uirus ĩde
cliabile. ſed ãtiq uiri & uiro ad ſecũdã dicebãt

Viruléta: uenenata. Virule: uenenũ

Vis uio uiolentia uirtus poteſtas.

Vis plus ſignificat q̃ multitudo.

Vis pro uirtute & uiolentia ponitur.

Vis ẽ aĩ & corporis potentia: uirtus uero aĩæ.

Vis i eo cõſiſtit i quo cõſideraꝛ qđ una quæq;
res poſit eficeꝛ uelut artifex efficiẽs. materia
imota: q nõ idiget: & q idiget: quæ ĩfa ſunt
poteſtate: ut uirtus & q̃ non ut diuitiæ.

Vis eſt uirtus poteſtatis p q̃ cauſa ſiue res uel
augetur uel extorquetur.

Vis priuata ẽ: ſiqs añ iudiciũ armatis homini
bus quenq; a ſuo deiecerit uel expugnauerit

Vis publica eſt: ſi qs ciuem ãte portionales po
pulũ uel iudicem uel regem appellantẽ ne
cauerit: uerberauerit uel uinxerit.

Vis huius uis. cuius plurale uis inuenitur.

Vis uim ui dr: ide uir cũ ſuis cõpoſitis. & deri
uatur uireo res ĩde uireſco. uirga. uñ uirgula
uirgultũ. uirides. ior. ſimus. uiriditas. uer ue
ris: uñ uernus na num. & uerno as. ui ror uiri
dariũ. cõponitur uireſco. A ui uirus ideclina
bile. unde uiroſus cõponiꝛ uirulentus. cõpo
nitur uiolentus ior. ſimus tia. lenter.

Violo as: lator uiolatio uiolabilis. deriuatur
uinco cum ſuis. uipera & uicium.

Viſcus ris. caro. hoc uiſcũ uiſci glutẽ aucupũ.

Viſcera nõ tñ ſũt iteſtia. ſed qcqd ſub corio
ẽ a uiſco qđ eſt iter cutem & carnẽ. Itẽ uiſce
ra circũfuſa cordi loca q̃ſi nitida eo q̃ ubi ui
ta & aĩa cõtineatur. Item uiſcera capita ner
uorũ ex ſanguĩe & neruis copulata. Item &
tori q̃ illic torta uiſcera uideantur.

Viſcus generis maſculini plautus fecit: dictus
a ſimilitudine uiſcerum.

Viſcus ſpecies ẽ arboris: uñ & uiſcũ cõficitur
neutri generis quod putridũ dicitur. i quo
errant aues ad eſcas deſcendentes. Siquidẽ
& de hærba fit: quæ uaſcarago dicitur: dictũ

autem uiſcum quia glutinoſum eſt.
Viſere: uiſitare. uidere. cupide itueri.
Viſo is deſiderariuū id eſt deſidero uidere uiſu. uiſo uiſis uiſi uiſens.
Viſitur paſſiue boetius protulit.
Viſiones nocturnæ. imagines. fantaſiæ.
Viſio ſpecies ſōnii. cū ſicut i ſōno reuelatū ē uigilāti dclaraturi: ſicut uideř amicū: quem ex lōgo nō uiderat: mox ſurgens ſibi obuiat.
Viſpilio foſſarius mortuos ſepeliens.
Vſpiliões dicūť baiuli ul nudatoŕs cadaueꝝ.
Viſus dř qđ uerior ſit cæteris ſenſibus ac præſtātior & uelocior: ąpliuſq; uigilat quātū memoria iter cætera mētis officia. uicinior ē enī cerebro unde plurima manāt: ex quo fit ut ea quæ ad alios ꝓtinēt. ſēſus generaliter quo dā modo habeat uelut iudiciū cū dicimus uide quomodo ſonet: oleat: ſapiat calfacit.
Viſus eſt ītimi ōculorū ignis & exterioris in unius corporis ſpeciē cohærens ſenſus cū alio ud tangūt uel ab alio tangunť q tactus ꝑ corpus uſq; ad animam ſe porrigit.
Viſum: ſomniū. oſtentum. priſc.
Viſum neutri generis ſicut dictum.
Vita dicta ꝑp uigorē uel q uī teneat uiuendi naſcendi atq; creſcendi: unde & arbores uitā habere dicunť; qa gignūtur & creſcunt.
Vita anima.
Vita a uiuo deriuatur a uita uitalis uitalia.
Vitat: declinat. cauet. effugit.
Vito as atio uitabilis. cōponiť deuito iuito.
Vitare eſt qcquid cōtra uitam eſt declinare.
Vitabundus ſimilis uitanti.
Vittæ dictæ q uincant: quibus crines inectuntur: fluenteſq; ligantur capilli. Tocina autē extremitates uittarum dependens diuerſorū colorū. Item qua corona uincitur.
Vitia leguminis genus dicta quod hæreat inflat uittæ ligantis.
Vitia dicta qđ petāt uſū & uiciāt uelut uittæ.
Vitia apud grāmaticos illa dicūtur. quæ i eloquio uitare debemus. Sūt aūt hæc barbariſmus. ſoloeciſmꝰ acyrogolia. cacephatō. pleonaſmos. periſologia. macrologia. tātologia. eclipſis. rapinoſis cacoſinthetō. ąphibologia.
Vitia id ē peccata. nihil ſūt: ſed priuatio boni hoc nomē accepit. quoꝝ auctor diabolus eſt.
Vitium peccatū. dedecus. macula.
Vincella hærba eſt: quæ ſicut uitis quæq; proxima habet uinciendo circumligat.
Vitioſus: uanus. friuolus. ineptus.
Vitis dicta q uim habeat citius radicādi uel i uicem ſe innectat. uiciniſq; arboribus reptando uinciatur.
Vitis uſum primus noe inſtituit. apud græcos autem liberū repertorem appellant. genera uitium multa ſunt quæ tamen mutationem loci qualitatem & nomina amittunt.
Vitiū genera ſunt: metymeæ. taſiæ: mareotides ſcytiæ. lageos: purpurca: præcia. rheticai falerna amiea. argitis miōr. rhodia. bumaſte.
Vitis ſignificat chriſtū & i malo: hæc uitis. uitis: ide uinea uinū: qđ dř q̄ſi uitæ natū: unde uillū uinctū. uindemio id eſt uinū demo. uindemiator. uindemiabilis. uindemia.
Vitricus: ſecundus maritus.
Vitricus qui uxorem ex alio uiro filium aut filiam habentem ducit.
Vitricus quaſi nouitricus q a matre nouus ſu perducatur.
Vitrū dictū q i ſui perſpicuitate trāſlucat. In aliis enim metallis qcquid itus eſt latet: i uitro quilibet liquor uel ſpecies qualis eſt interius: talis exterius declaratur.
Vittū i fœnice prius iuentū ē a mercatoribus nauigantibus i uelo fluuio. accenſis. n. glebis mox harenas trāſlucētes cōſpexerūt. mox ingenioſa ſollertia nō his cōtenta ē ſed aliis mixturis cōfecit. cogiur enī adiecto cypro ac uitro: tigitur & multis modis Obſcianus lapis uitro ānumeraťť. Eſt. n. iterdū uirēs & niger: fertur uitri tēperamētū flexibile a quodam eſſe excogitatū: quē cæſar mox dcolari iuſit
Vitæ ſignificat puritatē cordis q̄ claret iuicē i cælis. uel puritatē fidei quæ ore & ope apiť.
Vitula & uitulus a uiridi ætate dicti ſunt. uel ab eo q ſicut uirgo parua ſit & nondū enixa Nam enixa iuuenca uel uacca dicitur.
Vitulus ſignificat chriſtū uel inocentem, & i mala parte quenq; luxurioſum.
Vitumnū & ſentinū deos eſſe pagani puraue runt: quorū unū uitā: alterū ſenſum largiri finxerunt.
Vituperat: cōtumeliis afficit: uitio æquiperat componitur ex uitio & parat.
Viuax firmus: robuſtus diu uiuens:
Viuaria loca ubi piſces uiuunt.
Viua aqua quæ de fonte manans excipitur.
Viuidus: ualidus. fortis. animalis. rubicūdus.
Viuida: uia īclinata. Viuit de uita dř.
Viuo uiuis uixi uictū a ui uel a uireo dř. Inde uictus uictus uictia. uicto as. uita: unde uitalis. uitalia: uiuax: uiuēs. uiuidus. cōponiť fuuo. cōuiuo: uñ cōuiuiū: cōuiuor. ris dř. uiuus a um. cōponitur uiuifico as & uiuificus.
Viuo uiui ueho.
Viuus: īcolumis. ſanus. īteger. ītactus. uegetus.
Vixet pro uixiſſet ponit Virgilius.
Vix: difficile. tandem. aliquando.
Vlla: aliqua. diminutiuum ab una.
Vlai nomen loci ſiue portæ in ſuſis ſicut i troia orphea porta.
Vlai interpretatur palus ſiue dolor femoris aut dolor umbraculi.
Vlciſcitur: punit. uindicat. damnat:
Vlciſcimur iuriā factā: uidicam uero ne fiat
Vlciſco & ulciſcor ultus idem ſignificabat antiquitus. Priſc.
Vlcus quod naſcitur i cute putredo ipſa dictū. q oleat: uulnus uero qđ fit ferro uel fuſte exterius.
Vlcus ris: ide ulcero as. Vlcerarij: marubiū

Vliginoſus ager ē qui ſemper uiget: humidus uero dici ē qui aliqñ ſiccat: uligo enī humor terræ eſt naturalis nunq̄ recedens.
Vliginoſum: humidū. pingue. fæcundum.
Vlmus genus arboris dicta q̄ u ignoſcis locis & humidis melius proficiat.
Vlmus ꝓpriū fructū non hēt: portare tñ uitē cū fructu ſolet: ſignificat ſæculares uiros q̄ ſpirituales uiros ſuſtentāt: q̄uis ipſi ſpiritualia dona non habeant.
Vlna brachiū aut foſſa aut inferi.
Vlna ſecundū quoſda utriuſq; manus extēſio eſt ſecūdum alios cubitus: quod magis uerū eſt: quia olenos græce brachiū dicitur.
Vlpicū: quod alii odorē hēt cū uino tritū calculoſis prodeſſe dicitur.
Vlta: uindicata. Vltus qui uindicauit.
Vltatus: dānatus. Vltio: uindicta. punitio.
Vltor facit me ipune ſit facta iniuria: defenſor uero curat ne fiat iniuria.
Vltrices diræ deæ apud paganos erāt: omnia abulciſcor.
Vlterior qui magis eſt ultra: hic & hec ulterior & hoc ulterius ab ultra.
Vltra: amplius ex altera parte.
Vltra ulterior ultimus.
Vltra & citra ita diſtinguūtur: citra ad nos. ultra uero illuc.
Vltra aduerbiū loci ponitur & præpoſitio cū regit caſum.
Vltius poſtremus poſt oēs alios poſitus nouus
Vltro: ſponte. ſua uoluntate.
Vltro: inſuper non uoluntarie.
Vltro citroq; huc & illuc.
Vltus: defenſus. & uindicatus ſignificat.
Vltroneus: uoluntarius.
Vlua hærba paluſtris dicta ab uligine.
Vlua palus. Vlubræ ciuitas parua: illecebræ.
Vluia genus auis. Vlulæ a luctu & plāctu dicē.
Vlulæ i eſaia ab oi trāſlatiōe noīe ipe hebræo nihil appellant. Septuagita tñ ꝓ his ſanocentauros trāſtulerūt. Sūt q̄ ululas putāt eē aues nocturnas ab ululatione uocis quam efferūt quas uulgo gauones dicunt.
Vlulat: reſonat: uī clamat. uel uæ & luget.
Vlulatus: lamentū. mæror. luctus.
Vllus diminutiuum ab uno.
Vllus aliqs alicubi & uſq̄ aliqñ & nūq̄ hoc differunt: q̄ aliqs alicubi & aliqñ abſolute ꝓferunt: ut aliqs uenit. alicubi fui. aliqñ cōtigit Cū uero dico ullus pendet ex infinito omniū nūero: neceſſe ē enī ullus oium intelligere & cūctos nūeros ad hoc referri: & congrue unius diminutiuū dī & ad aliqd eē: quo prius & ultimus: ſūmus & unus. Similiter uſq̄ ad oīa loca refert: unq̄ ad oīa tpa: unde cōpoſita eoꝝ negatiua ſūt oium q̄ ꝓ ea ſignificant.
Vmbella lapis uiridis & uilis q & ſuccinū dī.
Vmbilicus eſt mediis locus corporis dictus q̄ ſit umbus iliū: unde & ambo appellatur locus i medio clipei a quo pendet. Ex eo enī infans in utero pēdet: ex eo etiam nutritur.
Vmbo ſcuti pars media eſt quaſi umblicus.
Vmbo, inde umblicus.
Vmbra eſt aer carens ſole: dicta q̄ fiat cū ſolis oblicitur radiis. Vmbella diminutiuū.
Vmbra mortis ſignificat obliuionem mentis a dei noticia: imitatio diaboli q̄ mors dicit: & mors carnis intelligitur: qa uera mors eſt aīæ.
Vmbrata: coronata.
Vmbræ: animæ. ſimulacra. imagines ſomnii.
Vmbræ genus piſcis.
Vmbrachia ciuitas i epiro quā auguſtus nicopoli appellauit ob uictoriā ꝓximæ leucadis
Vmbria pars tuſciæ: unde umber homo.
Vmbri italiæ gēs ſed gallog ueterū ꝓpago q̄ appēninū mōtē incolunt: de qbus hiſtoriæ. phibent: eo q̄ tempore aquoſæ cladis imbribus ſupfuerint. Ombros græce nominatos.
Vmbroſum: nemoroſum. opacum. amœnum umbram faciens.
Vmē: dignitas. Vmeri q̄ſi armi ad diſtinctiōnē a pecudibus. ꝓprie enī armi q̄drupedum ſūt. umeri uero hoīum. Vna: ſimul piter.
Vna comitatū ſignificat ut una pfectis pariter uero æq̄litatē: ut uiā pariter cum illo duxit.
Vna ſabbati uel prima ſabbati idem eſt quem nos diem dominicum dicimus.
Vnare: ad unū colligere: priſc.
Vno as aui & unio unis uniui unitū eiuſdē ſignificationis.
Vnca: curua. Vncare: curuare.
Vncia dicta q̄ uniuerſitatē minog pōdeg ſua unitate uinciat id ē cōplectatur: conſtat autē drachmis. viii. id ē ſcrupulis. xxiiii. ꝓinde legitimū pōdus habetur: qa numerus ſcrupulorum horas diei noctiſq; imitatur: uel qa libram efficit duodecies computata.
Vncia. xxiiii. ſcrupulis conſtat. ſic ſcribitur.
Vncus: curuus anchora.
Vncus: uncinus diminutiuum.
Vndat: abūdat. id eſt bullit. i cumulos ſurgit.
Vndo as: ab unda: ſimiliter abūdo & inūdo.
Vnda dī quaſi uda uel uniuerſa aqua: uel umbra uda: uñ undoſus. undula. undo as. undatio. Cōponit abūdo. inūdo; tio. blis. redūdo as: abundans tior tiſſimus. tia. Abunda cōponitur undinoſus.
Vnde: a quo. ex quo loco. ex qua re uel qua cā.
Vnde gentiū. interrogatiuū. ut ubi. nā gētis ſit & in qua gente.
Vndiq; ex omni parte. circūquaq;.
Vnguētū ē oē quod ex cōi oleo cōfectū ſpērū cōmixtiōe augeat: odoris iocūditatē ſumunt & longe redolēs: cuius genera q̄dā dīra locis ut thelimū; quedā ab inuentore. ut amaricinum. Sunt aut ex genere flog. ltē ex materiæ ſuæ qualitate: ut roſeū a roſa.
Vnguentariæ que unguēta faciunt.
Vnguens ex græco ονυκαω uocamus. Illi enī hos oniches uocāt: hic unguis huius unguis.
Vngues dicimus hoium: q̄ qa bene ſunt ꝓpoſi

ti:inde usq; ad pfectū unguē dicimus.ad cuius simili tudinē lapides supradunt:unde ungula deriuatur quasi per diminutionem: ungulæ uero equorum sunt aut auium.
Vngule genu tormētorum dicte q; effodiāt: hæ & fidiculæ.
Vngulus anulus gēmatus: hoc noīe dictus a sicut ungula carne:ita gēma anuli cingit auro.
Vngit unguēto uel oleo aut adipe perlauat.
Vngo gis xi.unctū unctor unctio:unctura:cōponit pungo:dicimus unguere & ungere:qa inter & uocalē u uim suam amittit.
Vnguen nis:adeps unguentum.
Vnguina:unctio.
Vnicornis & unicornus bestia est dicta q; unū cornū habeat:idem rhinoceros.
Vnicus:singularis summus.præclarus.
Vnicæ summæ.
Vnicus pomporum:uas aucupis:
Vnicuba unius uiri uxor.
Vniones quædā margaritæ sunt alterū nomē habentes quod tm̄ unus nunq; duo simul uel tres reperiantur.hic unio huius unionis.
Vnire:adiungere.consonare.in unum facere.
Vnionis & uno as eiusdem significationis.
Vnitio:coniunctio.media pars.
Vnitus:unum quid factus.
Vniuersi omnes: uniuersus uero populus uel cætus id est per unumquenq;.
Vniuersitas ab uno dicta q; i unitatē colligat.
Vniuira:unum uirum habens mulier.
Vniuoca dīr qn̄ duarū aut pluriū rerū unum nomē ē.& diffinitio una: ut hois & bouis aial qd'ē substātia aiata sensibilis.Aequocorū uero diuersa ē definitio:ut hois & qd'pingitur.
Vnq̄:aliquando quandoq;.
Vnq̄ ad oīa tēpora refertur:nunq̄ uero oīum temporum negatiuum.
Vnus ad nūerū ptinet:solus uero de multis intelligit.Itē unus a multis: unicus uero solus ē.Itaq; unus numerat:unicus itra numerū finit.unus ex græco trahit:unū enī græce enadicit.Sic duo & tres quos illi δυο και τρια dyo & tria appellant.prisc.
Vnus una unū uuius & uni facit genitiuum & datiuū.Scdm ātiquos uero uni unæ uni uno. sicut & cætera noīa q̄ declinant scdm pnoīa q̄ sūt octo & ab eis cōpositā:unus.solus.totus ullus.nullus.alius.iter & alter.alteruter.neuter.uterq;.Sed pducūt penultimā.pœtica autē auctoritate breuiat.nisi alius qd' semp pducit & alterius qd'semp breuiat:ut qd'i syllabis creuit:minuat' i tpe:& alius crescat saltē in tpe.& sit differētia: quorū omniū tres hnt solū uocatiuos.unus.solus.totus.
Vnus unde unio nis.unitus unitas.ullus cōponitur nullus & nihilū.unanimis.unamiter.& uniuersus uniuersitas.uniuersalis.uniuersaliter.unicornis.aduno as.
Vocat:clamat.inuitat.uominat.appellat.
Vocatiuus casus dcūs qa p eū aliquē uocamus ut ō Virgilī:dī & salutatorius: qa p eū salutamus:ut salue o ænea:q semp secundæ psonæ iūgit. Nā reliq casus tertiæ psonæ sunt.
Vocabulū icorporaliū rerū dicebat:dī ét uocabulū qd' sit i rebus inanimatis:ut est lapis.
Vocales dicte q; p se uocē faciant: & sine qbus litteralis uox proferri nō pōt.a.e.i.o.u.
Vocifero & uociferor eiusdē significatiōis antiquitus:a fero componitur.
Vociferatur:fortiter clamat.uocitat.appellat. frequenter uocat.
Vogesus fluuius prope lingonas.
Vola media ps manus:ide & uolare dicimus.
Vola manus uel palma uel manus illata.
Volare uelis alarum dictum:uel a uelocitate.
Volat pennis decurrit uelociter currit.
Volo as:inde uolatus:uolito.uolucer cris.cre. cōponitur aduolo.deuolo.euolo. reuolo.in uolo.conuoluo.ambulo cum suis.
Volema genus pyrii: Vir.
Volema genus oliuæ dicta q; magnitudine uolam implant.
Voleniū gallica līgua bonū & magnum dicit
Volitat:uelociter uolat.pcurrit.a uolo as frequentatiuum. Volo as.pennis decuro.
Volo uis uoluntatem habeo.
Vola a græco βουλομαι boylomai facit secū dā psonā p cōcisionē i & mutationē o i c.adctiōe is ue is ātiqtus:& ei i i lōga uis cā Tertiā quoq; p cōcisionē i uult ātiqtus & o i uult.
Volumus ,p i u hāc: scda psona a tertia sit addita is:uult uultis.fert ferus.est estis.Tertia a prima o i unt uolo uolūt.Et p cætera huiusmodi regulā seruat tertiā cōiugatiōis.Impatiuo dficit q̄ cōpositā habeat.Sed p hoc utimur ueli uelit:uellē pns & p̄teritū ipfectum optatiui corruptū est:qa a scda corrupta fit: uelī futuræ optatiuū ,pter dfiam uolam uoles uolet. Alia uero q̄ a pria cōiugatiōe solēt nasci itegra remanēt: p̄ter uelim ut dictū ē.
Volo minus e q̄ opto. opto minus q̄ cupio.
Volo uis īde uultus:uñ toruus.uolūtas.uolūtarius ne.uoluptas.cōponit nolo & malo.
Volsci populi sunt italiæ.
Volubile quod uolui potest.
Volubilie ē qui quod uidet totum desiderat unde uolubilitas mutatio.
Volucres a uolādo dicte:nā uñ uolare:inde & ābulare dicimus: uolare enī dicit media ps manus uel pedis:quarū motu pēnæ agitātur.
Volucres ñ solū aues uocamus:sed ét qcqd nimia uelocitate currit:sed cū adiectiōe:ut uolucrē equū.uolucres sagittæ q; his pennæ adglutinant. Sine adiectiōe uero alites tm̄:hæc uolucris ,p aue dicit:hic uolucer & hæc uolucris & hoc uolucre pro ueloci.
Volucres uel aues significāt sanctos cælestem uitā tenētes: uel dæmones & malos.
Volucres cæli interdū significant supbos:prosententia enī pūtis loci allegoria ē tenenda.
Voluit cogitat.disponit.præcipitat.

Voluo uoluis uolui: uoluor uolutꝰ: ide dr̃ uolumẽ uolutor. atio uolubilis. liter uolubilitas uoluto as: ide uolutabrũ. cõponi t̃ aduoluo. uulgus ẽt uoluẽdo agẽs cũ suis.

Volui dicti q; sint uolubiles & rotũdi.

Volumen est liber a uoluẽdo dcũs: sicut uolumina legis.

Volũtas p n desideriũ ẽ nõdũ adeptæ rei uoluptas uero p p adeptæ delectatio ẽ bene uel male.

Volũtas ab eo qđ ẽ uelle noiata est.

Volũtas uis animi iuiolata uel spõtanea.

Volũtas ẽ generale nomẽ oiũm legaliũ istrũmẽtoꝝ. q qa nõ ui sed uolũtate p̃cedit. iõ sic dicitur.

Volũtas nõ ẽ nisi i bõis: nã i malis & flagitiosis. factis cupiditas ꝓprie dr̃ no uolũtas.

Volũtates dei duæ eẽ dr̃. una q̃ deũ uelle dicimus. qđ alios facit uelle. sed q̃ multa uult nec facit: cũ ſacti ab illo inſpirati ꝓ qbuſdã orãt qđ nõ fit. altera q̃ cũ eius p̃ſẽtia ſẽpiterna est ſcdm quã in cælo & i terra oia quecũq; uoluit nõ solũ p̃terita & p̃ntia sed ẽt futura iã fecit. Scdm hanc ẽt dicimus fiet ſi deus uoluerit: nõ qa mutet uolũtas: sed qa id qđ ab æterno eius imutabili p̃paratũ est uolũtate. tũc erit scdm hoc q; dr̃: deus oia facere q̃ uult: fienda. scdm uero q; aliq d dr̃ uelle qđ alios facit uelle: nec tamẽ facit sicut cũ ſacti inſpirati ab illo ꝓ qbuſdã orãt qđ nõ fit: tũc ex dilectiõe dr̃ uelle. qđ ex meliori tamẽ ꝓ uidẽtiæ ꝓfectu nõ facit: qa aliter.

Voluiſinæ & galbinæ noia ſũt ciuitatũ plura liter.

Volutabra dicta q; ibi apri uel porci uoluũtur.

Volutat cogitat. ſẽſũ uoluit: freq̃nter uoluit.

Volupia dea paganoꝝ a uoluptate dicta.

Volutina dea paganaꝝ quã in uolumẽtis folliculoꝝ ſegitis p̃eſſe dixerunt.

Voluus dictus q; sit eius radix uolubilis & rotunda.

Voluus agreſtis frequẽter i cibo ſumptus uulnera ſanat.

Volux cis barbaꝝ ꝓpriũ breuiatur penultia ſic ſimilia barbara.

Vomet. dcũs q; humũ eruat: uel ab euomẽdo terrã. hic uomis uel uomer eris aratri deus ẽ

Vomex: ſũmitas uomeris. uomo ia.

Vomitus fit ut nihil ſtomachũ teneat ex frigore uel ex flecmoꝝ abũdãtia uel coleꝝ.

Vomica genus apoſtematis quo egerẽdo inteſtina epar emittũt.

Vopiſcus de geminis filiis ille dr̃: q altero abortio legitime natus fuerit.

Vorago. pfũditas: abſorbitio. baratrũ.

Vorat glurit.

Vorax guloſus glutto. deuorator.

Vortex uorago equæ a uertẽdo.

Voti cõpos. faciẽs qđ uult p̃fector uoti.

Votificat. uotum libat.

Votiſſimũ qđ iam dedicatum eſt uoto.

Votiuũ qđ ꝓmiſſũ eſt uotis.

Votrax genus lacerti ẽ: dcã q; ranæ hẽat faciẽ. Nã græce rana βατραχοσ batrachos dr̃:

Votũ uolũtate ꝓmiſſũ ſpõte donũ.

Vouet ſpõte ꝓmittit. optat. uoueo es uoui uotũ ide iuitus: uotiuus a. um. Cp̃ponit̃ deuoueo. deuotus deuoto as.

Vox materia uerboꝝ eæ: uerba uero formata uocẽ indicãt.

Vox dr̃ a uocãdo uel a boo βοαω βοω

Vox est aeris ad liguã pcuſſio q̃ p q̃ſdã arteriãs gutturis ab aĩali ꝓfert̃ S. ut eni ſõi quos lingua nõ formarãt tuſſis aſt ñ ſũt uox. ſi sit ſola linguæ pcuſſio ẽ uox. Si uero talis pcuſſio ut linguã redigat ſonũ: locutio est. Quod ſi uis q̃dã imaginationis addat̃: ſignificatiua uox redditur.

Vox uocis: inde uocula: uocalis: ſemiuocalis.

Voco as. uocator tio. uocalis uocabilis. uñ cõponit̃ aduoco aduocatus ti. euoco iuoco: reuoco. A uoce cõpõit uocifero aris. æquocus ca. cũ æquoco cas. uniuocus ca. cũ.

Vox est aer ad liguẽ ictus auditu ſẽſibilis. plato ãt nõ eẽ uocẽ corpus putat. nõ eni pcuſſus inqt ſed plaga ipſaq; pcuſſio. i. uox animantiũ ꝓprie uox ẽ: nã in aliis abuſiue. Vocis uero. ſpecies ſũt multæ. harmonia ſyphonia. euphomia. diaſtema. dyeſis. tonos. cautus arſis

Vox græce dicta a βοαω βοω. i. ſono uel latine dicta q; uolũtatem animi abuũdet. uel uox a uocãdo: Voces mutoꝝ animaliũ ſic d̃ clarãte efferũt. Aqlas clãgere. accipitres pipliaſ: uultures pulpulaſ coruos cruxata uel crocitare: Miluos lupire uel iuiere. Olores drẽſare Grues gruere. Ciconias crotolaſ. Anſeres griare uel ſclingere. Pauones paupulare. Gallos cucurrire uel cãtare. Anates tetrifitare. Turtures gemere. Palũbes paucitate. Perdices cacabare. Graculos fringulire uel grincire. noctuas cucubire. Merulas fridire uel zinziare. Turdos cucillare uel facillare uel ſoccitare. Stunos paſſitare. Hirũdies minurrire uel triciſſare. Paſſeres ticiaſ. apes bõbillare uel bouire. Cicadas fritunire. Feras ẽt ꝓprias uoces habere ita ꝓnũciãt. Leões fremere: Tigrides rachare. Pardo: felire. pãthetas caurire. Vrſos uocare uel ſeuiſ. Apros frẽdere. ynces urcare. Lupos ululare. Serpentes ſibillare. Elephãtos batrire. Ognagros magillare. Ceruos ſurbire. Tauros mugare. Equos hinnire: Aſinos rudere. Porcos grunire: Verres qritare: Arietes criſſitare: Oues ballare: Hircos micite. Hædos uebare: Canes latrare Vlpes gannire: Catulos clatire: Lepores uagire: Muſtellas murire: Solices deſtalare: Ranas ranire uel coaxare.

Vpupa ſpurciſſima auis græce dicta q; ſtraco re humano & ferenti paſcitur ſimo: criſtrata est pennis & roſtrata.

Vt caldiaca lingua ignis: quẽ colebãt iudei. incendium.
Vr. iden dr̃ ignis: ide uro is. ustio ustor. lra. in de iracor. iratus. iracũdus ita undans ustus ta um: semiustus. bustũ: uorans ustũ cõponit aduro inuro cõburo. componit urtica: urna unde fumus.
Vranus ουρα νος græce cælũ. Vranus ipm firmamentum.
Vrania: musa astrologia:
Vrania poli motus scrutatur & astra.
Vranus dr̃ pisces ab oculo quẽ in capite habet quo semper supra intendit.
Vrbani uocabant q. romæ habitabãt: q uero in cæteris locis oppidũ. Nã sola roma urbs, cætera oppida.
Vrbs dr̃ ab orbe. i. a rotũitate uel ab uruo. i. sulco aratri
Vrbs. edificiũ ciuitatis ipsa mœnia sũt ciuitas uero nõ saxa se habitatores uocantur.
Vrbs dicta. ab orbe qa antiq ciuitate ĩ orbe faciebãt uel ab urno pte aratri quo muri designabãt locus eni futuræ ciuitatis sulco designabat. i. arotro: qđ taurus & uacca trahebãt Oppidũ ad opes pertinet. urbs ad mœnia: ciuitas ad hĩtantes.
Vrceus: uas aquariũ. inde urceolus dinutiuũ.
Vredo uentus urens.
Vrget: instat. insidiat icumbit.
Vrias interpretat lux mea dei. Etheus aũt ab scissus. uel q in ueritate nõ stetit.
Vriel: ignis dei iterpretat. sicut legimus ignẽ apparuisse in sylo.
Vri. uituli agrestes: quos quidã uocãt bobalos sed dissimiles.
Vri agrestes boues sũt ĩ germania habẽtes cornua ptensa: ut gerulæ capacitate magna: dicta a montibus. opos mons est.
Vrsi maximi boues sunt, maiores cæteris aialibus præter elephantos.
Vrina dicta q urat seu ex renib⁹ egerit: cuius ĩdicio salus & ægritudo futura mõstratur.
Vrit cõburit: torret sollicitat.
Vroris ussi ustũ. ab ur deriuat. Vrit æstu seu siccitate: frigore & cõscientia:
Vrna mẽsura ẽ. quã. qdã qrtariũ dñt. q qttuor sextarios capit: pprie ãt ẽ quæ p cõdẽdis defunctorũ cineribus adhiberi solet.
Vrsus dictus fert q ore suo formet fœtus qsi ortus. nã aiũt eos informes generar. xxx. dies tpus: & carnẽ quãdã nasci: quã mater labendo in mẽbra cõponit.
Vrtica dicta q tactus eius corpus adurat ẽ. n. ignææ naturæ & tactu perurit.
Vtrũ pars aratri q plicatur.
Vs filius arã nepos sem traconitidis cõditor: q iter palestinã & cele syriã tenuit principatum uñ fuit iob. Vs q & ausitidis regio est sita ab us nepote sem. iterpretat cõsiliator.
Vscũdũ oppidũ orictis qđ ab ipsis habitatur.
Vsia ουσια græce substãtia. nã græci ουσιαν dicũt.
Vsiadis: substãtialis.
Vsia uermis est porci: dictus q urit & ardet.
Vsit: combussit.
Vsitat: comburit frequenter.
Vsitatũ: solitũ familiare. ab usu deriuat.
Vspiam: alicubi. aliquo loco.
Vsq; alicubi. ad oia loca refert uñ nusq. ptisc
Vsq; diu. adeo. deniq; lõgitudinẽ loci uel tẽporis significat.
Vsquequaq; p oia nimis: ex toto: oi modo.
Vsquequo: quãdiui quousq; ad quẽ finem.
Vsqui: marsi.
Vstũ: cõbustum. Vror eris: ustus: ustio. ustor. ustulatus.
Vstrina locus ubi cõburunt pecora.
Vsura ẽ icremẽtũ fœnoris ab usurariis credita: uñ & dr̃. Vsurarũ amatoribus nulla rõne manus ponimus: usura uox cõiũctrix.
Vsuri: usui habituri.
Vsurpat: illicite utit. psumitur.
Vsus assiduitas crebra locutio.
Vsus quo in re ĩstructa utimur: ut ĩ codice legere ĩ tabulis ludẽ: sed & ipse fructus agrorũ qa eo utimur usus dr̃. Vsus ãt fructis dr̃ qa solo usu habet fructus eius: manẽte apd alium iure.
Vsucapio ẽ adeptio dñi p cõtinuationẽ iustæ possessiõis uel biennii uel alicuius tpis usucapionis.
Vt: quẽadmodũ. sicut. Vt post. stati.
Vt aduerbiũ tpis ẽ: ponit ẽt p utinã. mõ ẽ admittãdi & significat q: mõ cõiũctio causalis sicut uolo ut ubi ego sum: illi sint mecũ.
Vt aduerbiũ tpis: pote & similitedinis esse & adiecta ĩ qđ ẽ uti: idẽ significat: cui adiicit. nã sitq; aduerbiũ optatiuũ utinã: cõponunt aduerbia similitudinis: uelut ueluti: cõiunctio ẽt causalis accipit.
Vt ẽ ẽt optatiuũ: ut deus illũ pdat: hoc est utinã. Vt igit & uti idẽ significat: aduerbiũ qdẽ qñ tps uel similitudinẽ uel qualitatẽ sine interrogationem. i. qñ significat. Quãdo uero gua uel an græcas cũiunctiões significat: loco cõiunctiõis accipit pterea utiq; cõponit ide p uidelicet affirmãdi aduerbiũ.
Vt uti uter ppositæ grauãt p oẽs syllabas: subiectæ uero generalẽ seruãt accentum:
Vt inde uti utinã utq; uelut ueluti.
Vtensilia: uiatici sumptus: usibus apta.
Vter utris neutrũ est & masculinũ fixum.
Vter utra utrũ utrius adiectiuũ ad quẽlibet de duobus: ut uter nostrũ ueniat. i. unus: cũ uero uterq; dicimus ãbo significat unde deriuatur utrũ aduerbiũ.
Vter: unus de duobus.
Vterq; duo siue ambo: q sq; oẽs.
Vterq; de duobus: utriq; uero de binis.
Vter & utrũ differũt: cũ eni dicit utrum uis eligere: significat aut hoc aut illud: uter aũt accipit p ponis. ut uter uult ueniat: id est q uulj de duobus.

Vterini dicti q̄ sint ex diuersis partibus & uno utero edicti. nā uterus tantum est mulieris.
Vterus masculinum: uteq; neutq; ut donatus dicit.
Vterū solæ mulieres habent in quo cōcipūt. Cōsūdunt tñ hoc auctores & uterū pro utriusq; sexus uentre ponūt: dictus autem q̄ uterus sit duplex & ab utraq; in duas se diuidat partes quæ in diuersum diffusæ ac replexæ circunplicant: uel q̄ interius impleant fœtu: hinc & uter dictus q̄ aliquid intrinsecus habeat & mēbra & uiscera.
Vterus ri: inde uterinus uterina: componit adulter alienum uterū terens.
Vti: ut statim: uelut.
Vti. postq̄ aduerbiū tēporis. uti est qd' in suū uenerit ad id qd' rite amas obtinēdū referre. Nā usus illicitus: abusus & abusio potius noianda est.
Vti est assumere aliquid in facultatem uoluntatis frui uero est uti cum gaudio nō spe sed re. proinde ois qui fruitur utitur: nō ois qui utitur fruitur sed id quod in facultatē uoluntatis assumitur: nō ppter illud ipsum sed ppter aliud appetitur.
Vti. frui. potiri. uesci.
Vtor eris usus: inde usualis usualiter: usura. usitatus tata tatū: componitur usufructus: usurpo, abusiue. abutor. coutor.
Vto & utor idem significabat antiquitus.
Vtica ciuitas africe in ora maris sita.
Vtile ad usum perpetuū: aptū uero ad tempus.
Vtilitas est quod agit charitas ut sibi prosit.
Vtilitas. lucrum. compēdium.
Vtinam ut fiat opto: aduerbium optandi.
Vtpote. tanq̄. ueluti. quasi. ut primū. mox: ut quōdam. ut aliquando.
Vtres: uasa uinaria ab utero dicti.
Vtriq;. ambo. utriq; de binis: utrinq; ex utraq; parte ambo.
Vtriuslibet. cuiuslibet.
Vtriusuis: unius duorum: cuiusuis.
Vtrobiq; undiq;.
Vtrobiq; ibi & ibi in ambobus locis.
Vtrum: dialectica interrogatio habēs se ad utrūq; ideſt ad affirmationem & negationem. ut cum dico interrogans utrum sit cælum rotūdum. potes respondere. cælū est rotundū: cælū nō ē rotūdū.
Vtrum? sit nec ne? si illic uel illic.
Vtrumlibet. quod ex his placet.
Vtrumq;. in ambo loca de duobus.
Vuæ dictæ q̄ intrinsecus sunt humore plenæ succiq; & pinguedinis. Nam humidum est quod exteriuſ humorem habet: uuidū q̄ p interius. Vuarū multa sunt genera exqbus sunt p̄coquæ quæ cito matureſcunt: duracinæ: purpureæ: a colore dactilæa longitudine. Rhodiæ & lybicæ a loco: cerauniæ q̄ rubeant. ſtephanitæ: tripedianæ: uuciariæ. cidonitæ. durabiles per totam hyemem ueniculæ & numensianæ. Suburbanæ quia fructus earum ad escam uelut poma i urbibus uænduntur. Commendant enim eas & species & saporis iocunditas. Genera illarum quæ uino deseruiunt sunt plurima ex quibus aminea dicta quasi sine minio: quod album uinū reddit. Amineala/nia quia plus oibus lanuginem habet. Rubiliana q̄ rubeat. Fæcinia minuti azimi & duræ cutis nobilis. plus cæteris fæces fert. unde & dicit. Apianæ dulce uinum faciunt: quas n si cito legis a uespis & apibus infestantur: unde & dicuntur balanitæ dictæ græce a magnitudine: biturice a regione: quæ in macra terra non dificiunt: huius meriti & basilica est. Argitis: gracula uitis alba fertilis latis foliis. Inertula nigra boni & lenis uini: unde & quasi iners dicit. Orticæ a regione. elboæ a colore q̄ neq; nigræ nec albæ sunt.
Vua significat fructus iustitiæ & in malo.
Vua lupina dicta q̄ semen eius uuæ simile est. hæc stringos græce dicitur.
Vuidus: crassus, pinguis,
Vuidū est quod intrinsecus habet humorē: humidum uero q̄ extriusecus.
Vulna dicta quasi ualua ideſt ianua uentris: uel q̄ semen recipiat: uel q̄ ex ea fœtus procedat.
Vulcanalia festiuitas paganorum: quā græci ephestiam uocauerunt.
Vulcanus ignis dictus quasi uolans candor uel quasi uolicanus: q̄ per aerem uolet: qui idcirco de femore iunonis natus fingit: q̄ fulmina de uno aere nascuntur: claudus quia per naturam nūquam rectus est ignis. Auctor fabrorum in fornace: quia sine igne nullum genus metalli funditur.
Vulgatur. innotescit. diffamatur.
Vulgare. commune. uile. populare.
Vulgo. passim. confuse. inordinate.
Vulgo incondite: ubiq;.
Vulgia. labellorum obiortiones
Vulgus populus promiscuus. plebs.
Vulgus passim inhabitans multitudo dictum quasi quisq; quod uult faciat.
Vulgus a uolendo uel uoluntate uagus. prisc.
Vulgus masculinum uel neutrum est. Sēper tamen secundum regulam masculini declinantur.
Vulmos dicimus: q̄ dum iter agere solēt uel hyeme soluuntur & lassi fiunt & deficiunt: & infrigidant & uix anhelant: isti dicunt græce phagi ἀπὸ τοῦ φαγεῖν ideſt comedere ex nimio appetitu cibor um: & non præmasticant.
Vulnerat. fauciat. confodit. conficit.
Vulnus ad animum refertur: ulcus uero ad corporis iniuriam. Item uulnus corporis recēs plaga ulcus uero inueteratum uulnus. Item uulnus cor aliqua uiolentia fit exterius quasi ui: ulcus uero ipsa putredo uel quod ex interiori parte procedet.
Vulnera exterius fiunt ui.
Vlcera uero ab interioribus procedunt.
Vulpes dicta quasi uolupes: est enim uolubilis pedibus: & nunq̄ rectis itineribus sed tortis anfractibus currit. fraudulentum animal: quæ in fossis & in specubus absconditur. Vnde dominus ait. Vulpes foueas habent. Hæc & in insidiis decipit. Nā dicitur q̄ dum non habuerit escam: fingit se mortuam: terra iuoluta: sicq; descendētes ad cadauer aues rapit & deuorat.

Vulpes;lachrymùla pinus ſibi medeſ: & iminentẽ mortem propellit.
Vulpes ſignificat diabolum hæreticum peccatorẽ callidum.
Vulpes uulpecula facit diminutiuum.
Volſci genus campaniæ nõ longe ab urbe: auſones dicti ſunt ueruti incedebant.
Vultur a uolatu tardo nominata dicit;magnitudi neqppe corporis præpetes uolatus nõ habet;has q dam dicunt concubitu non miſceri;& ſine copula concipere & generare. Natos eorum pene uſq; ad centum annos procedere.
Vulture, ſicut & aquilæ ultra maria cadauera ſen tiunt;hæ ſignis quibuſdã mortem hominũ dicũt nunciare;lachrymabile ſcilicet bellũ;multo agmi ne ſequentes.
Vultur ris & uulturius facit nominatiuum.
Vulturnus fluuius italiæ uadoſus.
Vulturnus uentus qui & calcias dicitur: dexterior ſubſolani dictus q; alte tonat.
Vultuoſus.cõtriſtatus uultu.triſtis.mutabilis. pul cher & formoſus ẽ uultu.
Vultus dictus q; per eum uoluntas animi oſtendit Secundum uoluntatem enim in uarios motus mu tatur,unde a facie differt. Nam facies ſimpliciter accipitur de uniuſcuiuſq; naturali aſpectu qui nõ leuiter mutat;uultus uero animoꝝ qualitatem ſi gnificat quæ in uaria mutat. unde & luctuoſi di cunt qui,uultum ſæpe commutant dicimus & uul tum cæli & maris quia commutat.
Vultus ſignificat illuminationem noticiæ. uerum iudicium.
Vxores dicte quaſi unxores. Mos enim erat antiqui tus;ut nubentes puellæ ſemel uenirent ad limen mariti;prius q; in gredierent ornarẽt ſe lineis uit tis & oleo ũgerent. alii ab uſu dictas putant quaſi uſores. Tres autem ob cãs ducit uxor. prima cau ſa eſt,plis,unde in geneſi legitur;& benedixit eos dicens Creſcite & multiplicamini:Secunda cauſa adiutorii de qua ibidem. Non eſt bonum eſſe ho minem ſolum;faciamus ei adiutorium ſimile ſi bi: Tertia cauſa incontinentiæ;unde dicit apoſto lus:Si quis eſt incontinens nubat tantum in domi no. In eligendo marito quattuor expectari ſolent uirtus.genus.pulchritudo.ſapientia: quæ potior eſt Item in eligẽda uxore quattuor.pulchritudo. genus.diuitiæ.mores;qui meliores ſunt. Tria req runtur in nuptiis.fides.proles;ſacramentum. In fi de attenditur ne præter coniugale uinculum cur altero uel altera concubatur. In prole;ut amanter ſuſcipiatur. In ſacramento.ut coniugium nõ ſepa retur; nec dimiſſus uel dimiſſa alteri coniungat pro aliqua proliſa cauſa. Vxoris ſpecies duæ ſunt una matrumfamilias quæ certis ſolẽniis fiebat & per coemptionem nam prius ſe inuicem interroga bãt; ſi unuspaterfamilias altera materfamilias al teri uellet eſſe.reſpondebaturq; ſe uelle. & tũc ue niebat in manum uiri. Altera uero uſu;tertia quo q; farreo fiebat;ſed cum farratio ſolis pontifici/ bus conueniebat. Vxeſi;amplificatio grecũ eſt.
Vximia citerioris hiſpaniæ ciuitas qua euertit põ/ peius.
Vxorius uxori ſeruiens;uxori deditus.

Littera uſq; ad augu/ ſti tẽpus i uſu nõ erat apud latinos.& digne hoc tpe quo Chriſti nomẽ inotuit;quia in figura crucis Chriſti ſcribitur.
X in græcis proch ha betur & ſcribitur.
Xandicos macedonũ lingua aprilis mẽſis.
Xanthus & ſimois nomina fluuium troiæ.
Xanthus cretenſium rex fuit.
Xantippus lacedæmonum rex.
Xenia.p̃mia.dona.munera.beneficia.
Xenodochium ξενοδοχον græce pegrinorũ ſuſ/ ſceptio dicit. Nã hyrcanus princeps iudæorũ ab ſtractis tribus millibus auri talentis de Dauid ſe/ pulchro.at iocho hieruſalẽ obſidẽti.ccc.dedit de reliquo uero xenodochia iſtituit:ut inuidiam auferret.
Xenodochium græce collactiuum.
Xenos hoſpes δεχομαι dechomai recipio hoſpi/ tium;receptaculum.
Xenophon nomẽ cuiuſdam hiſtoriographi & phi loſophi.
Xerapellinæ dicuntur ueteres ueſtes & preciſæ.
Xerolopbol ſiccus ceruus uel potius tumulus. Nã ξερος ſiccus & λοφος tumulus.
Xerolybia;ſicca lybia;deſerta.
Xerophagia eſt abſtinẽtia cibor humẽtiũ. unde & dicit;eo q; ſiccis qbuſdã utat;Xero eſt ſiccum.
Xerxes rex pſaꝝ filius darii; ægyptumq; a patre di ſceſſerat cepit & gratiã nimia multitudine nauiũ & amatorum inuaſit;ſed uictus tamen refugit.
Xerotes;ſiccites.
Xeyatus;locus deambulationis.
Xiphilon hærba ad capitis fracturam ideſt miloq ſtidos hærba ſaluia.
Xylon ξυλον græce lignum.
Xylobalſamum;lignum balſami græce.
Xylocaſia.lignum caſiæ.
Xylomaſticon;lignum maſticis.
Xyromirra;mixtura myrrhæ & aloes;ũde mortuo rum corpora condiuntur ne putreſcant.
Xyromata;aromata.
Xyſtarches athletarum princeps;ſubſtãtiæ priceps
Xyſtus;locus deambulationis.
Xoferꝰ tuſcorum lingua octuber menſis.

Et z in ſolis græcis nomini bus ſcribunt. y. &. z. litte/ras a græcis uſurpauit lati nitas propter noia ſcilicet græca. Nã uſq; ad auguſti tempus p. z. duas ſſ pone/ bant. y. pythagoras ad exẽ plũ uitæ humanæ primis

formauit:cuius uirgula ſubterior primam ætatē ſignificat incertam:Biuium autem quod ſupeſt ab adoleſcentia incipit:cuius dextera pars ardua eſt:ſed ad beatam uitam tendit. Siniſtra facilior ſed a luce ad interitum deducens. Omnia græca noſa quæ in uſum latini ſermonis ueniunt: per y ſcribenda ſunt.

Yer & erana hebraice iunius menſis.

Littera pro græcis nominibus admiſſa eſt uſq; ad auguſti tēpus pro.z: duas ponebat ſſ.ut maſſa pro maza ponitur etiam pro.d. ut mezentius pro medentius.

Zaab ſpecies auri: legimus.n. ſpecies auri nunc offaz:nunc tarſis:nunc obrizum.

Zaba monumentum in plio uirorum fortium.

Zabatus.criſtatus.galeatus.

Zabel interpretatur ſplendor.

Zaberna.ubi ueſtes donantur:uelquodlibet aliud

Zaberna:arca uel armariolum.

Zabin intellectus.

Zabulon interpretatur fluxus noctis:odor ſuauitatis.habitaculum pulchritudinis.

Zabulon interpretat habitaculū .ſextū.n.hūc filium genuit Lya. Propterea iā ſecura dixit:hītabit mecū uir meus:unde & filius eius dictus ē habitaculum.

Zabulus eſt ſathanas quod latine ſonat aduerſarius uel tranſgreſſor.

Zacharias interpretatur memoria domini.nā āno. lxx deſolatiōis tēpli cōpleto zacharia p̄dicāte moratus ē dei populus:& reædificata ē urbs & tēplū & qd' canit:memorare teſtamēti ſui ſancti.

Zacheus iterpretat iuſtus uel iuſtificatus ſeu iuſtificandus:ſyrū nomē ē:ſignificat humanū genus.

Zacynthos eſt inſula achaiæ.

Zai interpretatur alimentum mundi:littera eſt hebraica.

Zamri interpretatur iſte lacefcens uel amaricans,p prie q̄ peccando amaricauerit pop'lū iſrael.

Zame fons in africa canoras uoces facit.

Zamli interpretatur pſalmus uel cantieum.

Zande ciuitas iuxta ſiciliam.

Zar apud hebræos dicitur ſecundus menſis id eſt aprilis.

Zarda.apalienatus.

Zara in cuius manum erat coccinum interpretatur oriēta:quia primus apparuit. ſiue q̄ plurimi iuſti ex eo nati ſunt.

Zarea interpretatur exortus omnis.

Zauas ideſt rutas.

Zeb interpretatur lupus.

Zebeæ interpretat hoſtia:ſed lupi hoſtia quā ſuffocauerit lupus:

Zebeæ hoſtia perfecta in malis.

Zebeus interpretat' ſacrificium hic.

Zebedeus donatus ſiue fluens iſte interp̄tat'.

Zebub interp̄tat' muſca.unde belzebub uir uel deus muſcarum.

Zeba hebraice uictimas populi,ſiue uictimam ſignificat.

ef uicus cuius habitatores dicti ſūt zefei:i quo rū regiōe ſe abſcōderat dauid cū eū p̄ſequeret' ſaul.

Zephiri interp̄tant' florētes galli.

Zephyrus græce dictus q̄ fleres & gramina eius flatu uiuificent:hic fauonius dicit' latine.

Zeir interpretat' terra commutata.

Zelares ,ppriū fuit

Zelari dicit' qui cū cruciatu mentis caſtitatem cuſtodit uxoris.

Zelare:amare: meliora æmulari.in bonā partē & in malā inuidiari fœlicitati alterius.

Zelo as,& zelor aris.

Zelphaancilla lyæ:interp̄tat' oriens.

Zelus:inuidia:contentio.

Zelus i bonā partē accipi poteſt: cū qs nitit' ea quæ meliora ſūt æmular:& in malā partē cū qs dolet alium ſe eſſe meliorem. Inuidia uero aliena felicitate torquet'.

Zelotypus:ſuſpicioſus: ab omnibus timēr uxorē: æmulās.

Zelotypia ,ppe mala ſuſpitio cōtra uxorē emulariī

Zelotes ſimon dictus eſt auico cana:qui interpretatur zelus

Zema.olla.

Zemirne calami:uel ſmyrne reſina.

Zemelantes lapidis genus.

Zema ζυμη fermentum.græcum eſt.

Zenobia regina fuit quæ occiſo donato marito orientem tenuit:hanc aurelianus cæpit prope antiochiam.

Zeno philoſophus ſtoicorum.

Zenones antea dicebantur:qui nūc gālli ſenones uocantur.

Zerates pondus duobus calculis conſtat': uel filiq̄ una & dimidia & ſic ſcribitur.

Zerne imperigines græce.

Zethe hyemales ideſt domus hyemales: quas calidas facit ſubducta flamma.

Zete æſtiuales,quas frigidas facit ſubducta aqua.

Zete domus:quæ ſubtus pedes habent aquas.

Zetus philoſophus quidam qui apud græcos i muſica primus claruit.

Zetus & orphialtes gigantes qui contra deos fuerūt

Zetus & calais aquilonis filii fuerunt.

ζευγμα zeugma iugatio. nam ζευγος iugum. ζευγνυω iungo.

Zeugma in pluribus ſenſibus unius uerbi clauſula. ut anguis aper iuuenis pereunt ui pondere morſu:

Zeugis ubi carthago eſt & uera africa cuius proxima frugifera ſunt:ulteriora ſerpentibus & beſtiis plena.

Zeusis ζεῦξις iugatio iunctura græce.
Zezabel interpretat fluens sanguinē uel ubi est ster quilinium.
Zian meritum græce:actiuum est.
Zimia ζημία græce damnum.
Zimalax:trifolium.
Zima idest corruptio. Azima sine corruptione.
Zimyrne:myrrha.
Zinzibet qui & artemisia genera habet tria meno/gi ossa tangetes:leptophilox.
Zymbine:lanceæ.aculei lancearum.
Zimbina:lancea.
Zys acutus:nomen.
Zinzibet genus piamenti:quod in india nascit lin/gua eorum ita dicitur.
Zynzigiæ pentasyllabi pedes græce dictæ q̄si quæ dam cōiunctiones:sed hi nō sunt pedes.sed dicun tur pēntasyllabi & hexasyllabi.qui ultra quoq; sex syllabas non procedunt.
Zynzugiuus:coniunctiuus.concathenatus.
Zizania ζιζάνια quā poetæ infœlix loliū dicunt. drauca.
Zizania significant scandala uel male uiuentes uel inimicum:zizania græcū ē:zizaniū uero a latinis.
Zyson semper uia drauca idest certa & uera.
Zizaparum:species arboris.
Zinislantis lapis legitur ineufrate.
Zoi ζωή uita.
Zoa ζῶα græce uiuentia animalia sine ratione:
Zœ & psyche ζωὴ καὶ ψυχὴ græce uita & anima
Zoagraphia animalū pictura uel descriptio. nam zoa græce animalia.
Zodia græce signa dicunt. inde zodiacus quasi si/gnifer dicit qui est circulus signorum.
Zodiacus inde dictus quia animalia habeat.
Zodiacus signifer circulus:qui duodecim continet signa:idest arietem & cætera.
Zographon:pictor.
Zographimenos qui pingitur.
Zolomin:præparati in acie.
Zona. cingulus.cinctorium.
Zonæ cæli circuli ideo appellant q̄ in circūductio ne sphæræ existūt:quoꝝ circulorū primus arcti/cos:secūdus thermos tropicos: tertius himerinos q̄rtus chimernos tropicos: qntus autarcticos: hæ sunt quinq; zonæ:de qbus Virg. dixit. Quinq; te/nent cælū zonæ.
Zoroastes rex baracteanoꝝ inuentor magicæ artis quē Ninus rex assyrioꝝ prælio interfecit; quādo natus est solus fertur risisse:malum signum.
Zorobabel tribus integris noibus apud hebræos tra ditur esse compositum:zo idest iste. ro magister babel proprie babylon sonat:& efficitur iste magi ster de babylone ibi enim mortuus est: ibi & prin/ceps iudææ gentis extitit.
Zozimus græce uiuax uel uiuidus.
Zotice uirtutis. idest uitalis. incedens. consisteus.
Zodiacus circulus est. q ex lineārum quinq; angu/lis & una linea constat.
Zoziacum syderale.
Zozia signa.
Zoroteros ζωρότερος uiuatior.

Deo Gratias.

INfinitas & multiplices benedictionis gra tias iam deo patri referimus qui per coæ ternum filiū suum in sancti spiritus gra/tia nostrū opus ex multis & diuersis textu ris elaboratū atq; contextum: licet per multorum annorū curricula ad finem tamen usq; perduxit: si tamen adhuc ad eiusdem perfectionis tumulū ex totius artis grammaticæ utilitate ualde necessa rium & ex compendio q̄ poterimus breuissimum apposuerimus libellum: ut cito quisq; uelit totū transcurrere possit: & quam uult partem per totā uindicet artem. Pro quibus omnibus uos inuito: exoro etiam adiuro fratres mei quicunq; flagratis ex desiderio regni dei: quiq; huius nostri laboris scientiæ doctrinam quasi refugii domum tutissi/mumq; portum ad christi laudem gloriam & be nedictionem obtinere cupitis. Hoc solū sūmūq; mihi rep̄hēdatis: immo ex diuina gratia acquira tis: quatenus uestris orationibus. eleosynis cæte/risq; spiritualibus auxiliis adiutus omniūq; meoꝝ percepta uenia peccatorum uobiscum ad æterna ualeam peruenire gaudia. Vbi iam reuelata facie illa uera & coæterna perfruamur sapientia cū pa/tre & spiritu sancto per infinita secula seculorū.

AMEN.

Impressum venetiis p Theodoꝝ de regazonibus de asula. Anno domini. M.cccc.lxxxxi. die. xvii. Martii. Regnante inclyto principe Augustino Bar barico.

FINIS.

Regestrum huius opers

a
Prima alba
Papias
Ablectare
Acida

b
Allectus
strix
Amomum
Angelici

c
Asseuerare
Astutus
Aut priores
unde hac

d
hoc cancer
Capitulum
Quisqs
tuiq;

e
abeo
gnificationē
Cocytus
Colus

f
Creusa
Culture
Damnare
DEDIVI

g
tres sunt
Dofin
septētrionalē
Effrae

h
Euppia
Exitiale
Fabrica
Fastidire

i
Fredus
Funti
Galli
Genera

k
Hrans
Hvaspis
muguncē
Iacob

l
Infinitis
Insperare
supradictis
Ior hebraice

m
& roscо
uinar
Lapidus
manumisso

n
Madefacere
cum
delata est
ná amarte

o
Miluus
die actio
Monachus
Moxinon

p
Flitens
Ad uersa
sea pug.
Hiemale

q
distribuendū
Orticolæ
Quatum
dum

r
interdum
Plus in
cellens
Porticulus

s
tatus
masse
Prosiabano
trimetro

t
alligat
Rastri
Refricare
subiugata

u
enim cello
Sabūcula
tur corpore
Saticulus
Scleroſus
Scythe

Dapo u terzo uā da
po dexe carti dc.u.
Scilicet
Signo

x
Ie cōprenditur
Stabile
Stilus
Stentor

y
tēpore
bra quā
sebende
æternū

z
Vastitas
Ventoge
Verus
pro limite
te teruate